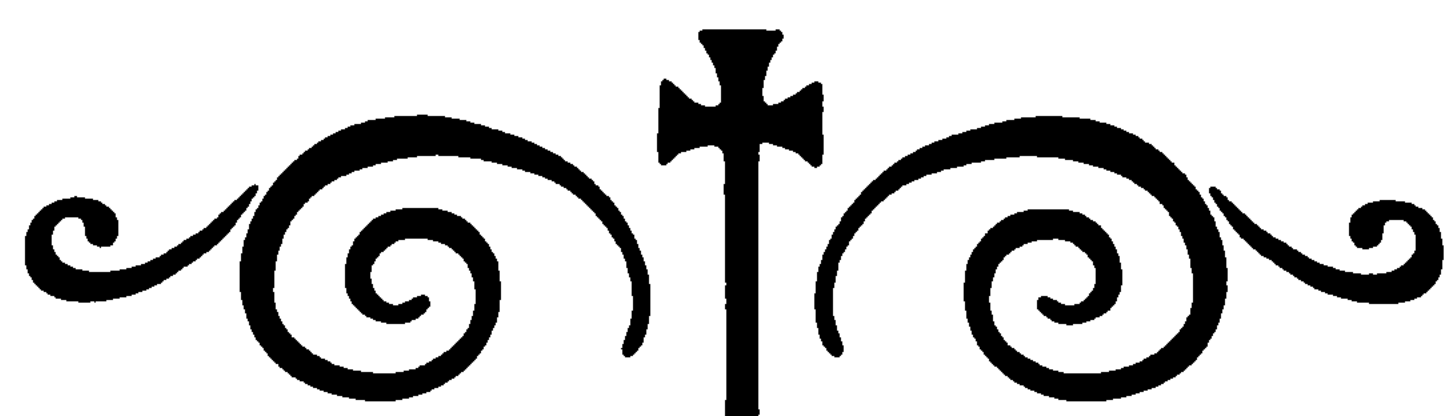

PIM

BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ

- SFINȚIREA SFÂNTULUI ȘI MARELUI MIR
- CANONIZAREA SFÂNTULUI IERARH
PAHOMIE DE LA GLEDIN

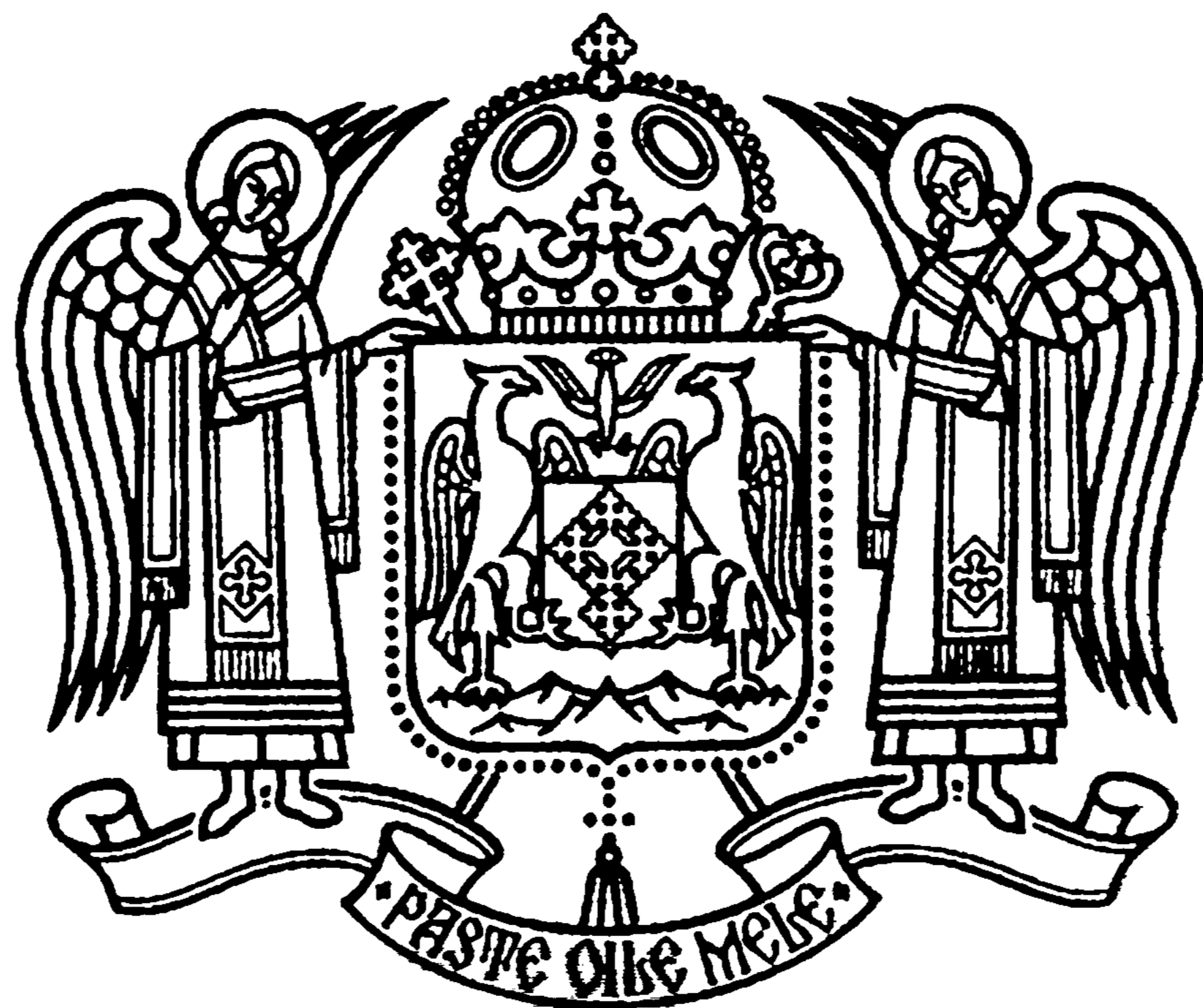

BULETINUL OFICIAL AL PATRIARHIEI ROMÂNE
ANUL CXXV, Nr. 1-6, IANUARIE – IUNIE, 2007

IMPORTANT

În București, Intrarea Miron Cristea, nr. 6, sector 4, în clădirea Tipografiei Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, a fost deschisă **Librăria Cărilor Bisericești**, unde pot fi achiziționate tipărituri ale Institutului Biblic, la prețuri promoționale, în limita stocului disponibil.

Informații la tel. 021-406.71.94; 021-406.71.93; 0724.02.11.17
Fax: (0040-21)300.05.53; magazin@editurapatriarhiei.ro

INV: 14.533 (14.533)
MITROPOLIA MOLDOVEI ȘI BUCOVINEI
BIBLIOTECA "DUMITRU STĂNILOAE"
Secția Ecumenică
COTA: PT-4

BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ

Darul PS TEEFAN pentru
biblioteca mitropolitană ecumenică / studium,
data 14-01-09 confirmă

BULETINUL OFICIAL AL PATRIARHIEI ROMÂNE
ANUL CXXV, Nr. 1-6, IANUARIE-IUNIE, 2007
BUCUREȘTI

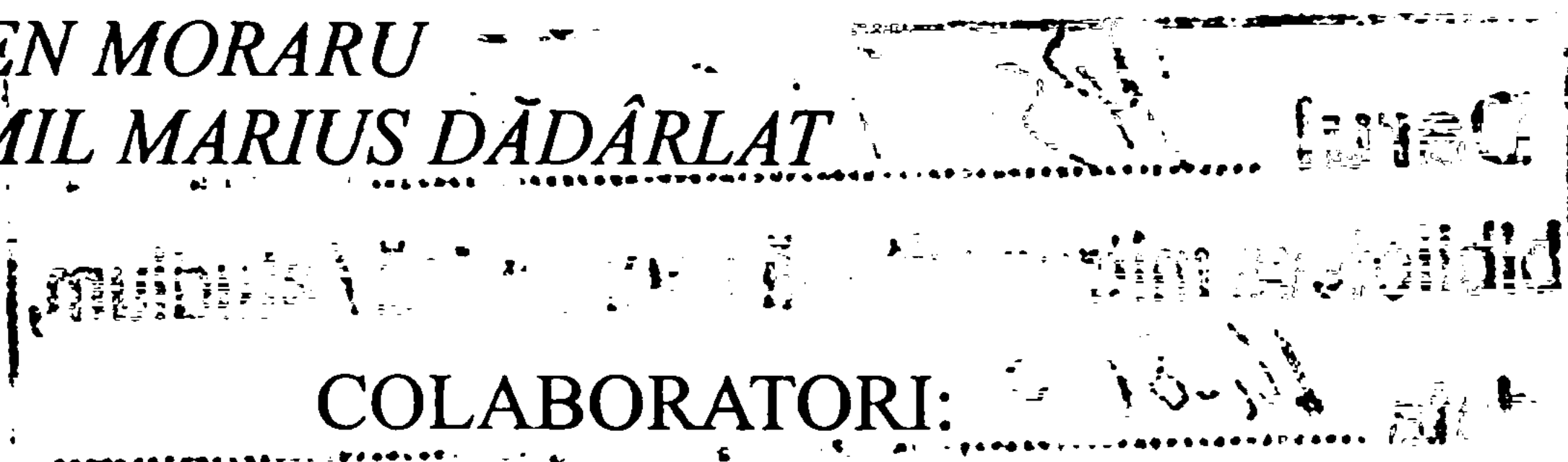
11.238 (11.233)

COMITETUL DE REDACȚIE:

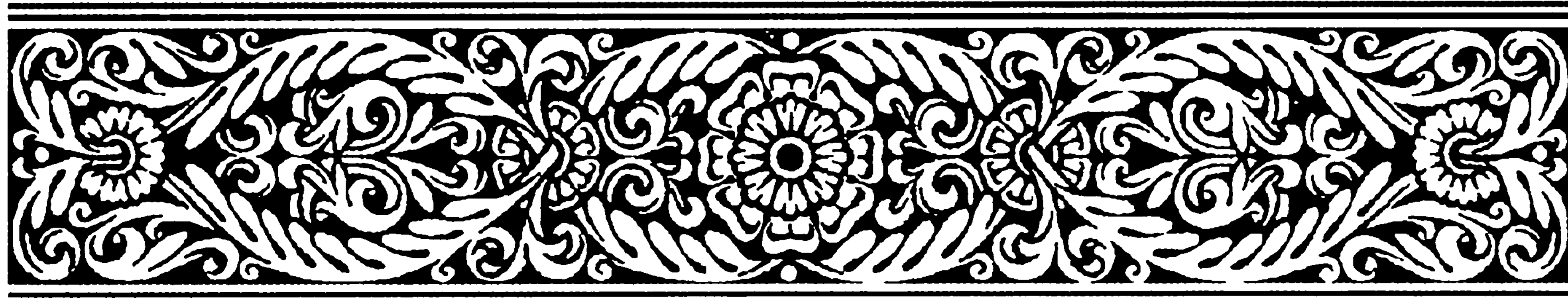
Președinte: *Prea Fericitul Părinte TEOCTIST*
Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

Membri: *P.S. VINCENȚIU PLOIEȘTEANUL, Episcop-Vicar Patriarhal, Secretarul Sfântului Sinod; P.S. CALINIC BOTOȘĂNEANUL, Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Iașilor; P.S. CASIAN, Episcopul Dunării de Jos; P.S. NICODIM, Episcopul Severinului și Strehaiei; P.S. PAISIE LUGOJANUL, Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei; Acad. Pr. Prof. Dr. DUMITRU POPESCU.*

Redactori: *Pr. EUGEN MORARU*
Prof. CAMIL MARIUS DĂDĂRLAT

Înalt Prea Sfințiții Mitropoliți, Prea Sfințiții Episcopi, Profesorii Facultăților de teologie, ai Seminarilor teologice și ai Școlilor de cântăreți bisericești; Prea Cucernicii Consilieri patriarhali și eparhiali, protopopi, preoți, candidați la titlul de doctor în teologie ș.a..

IDENTITATE ȘI COMUNIUNE ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ*

1 ianuarie 2007 – aderarea României la Uniunea Europeană

1. Etapele constituirii Uniunii Europene

Aspirația spre o Europă unită este veche. Încă din 1849 scriitorul francez Victor Hugo vorbea despre o zi în care toate națiunile continentului se vor uni și vor forma o frăție a Europei: *"Va veni o zi în care voi, francezi, ruși, italieni, englezi, germani, voi, toate națiunile continentului, fără să vă pierdeți calitățile distincte și glorioasa voastră individualitate, veți fonda împreună o unitate superioară și veți constitui fraternitatea europeană"*.

În prima jumătate a secolului al XX-lea, Europa a rămas profund divizată și afectată de cele două războaie mondiale. După primul război mondial, ideile și preocupările pentru o Europă unită au fost frecvent evocate. Adunarea Societății Națiunilor a adoptat, de exemplu, la 17 septembrie 1930, o rezoluție care hotărâ crearea comisiei de studiu pentru Uniunea Europeană. Inițiativa a aparținut ministrului de externe al Franței, Aristide Briant, care a fost desemnat și președinte al Comisiei. Obiectivul prevăzut era crearea unei organizații europene cu caracter politic și economic. Din cauza crizei internaționale și evoluției evenimentelor pe continent, ideea creării Uniunii Europene a intrat în impas. Totuși, chiar în timpul războiului, în octombrie 1942, Winston Churchill a rostit celebrul său discurs: *"Oricât de departe poate părea azi acest obiectiv, eu am speranța fermă că familia europeană va acționa într-o uniune strânsă în cadrul Consiliului Europei. Aștept și doresc crearea Statelor Unite ale Europei unde va fi posibilă orice călătorie fără obstacole. Sper să văd economia Europei studiată într-un tot unitar. Sper să văd un consiliu care să regrupeze poate 10 națiuni, printre care fostele Mari Puteri..."*.

După cel de-al doilea război mondial, o mare parte a economiei europene era distrusă. Pe plan internațional, la numai șapte săptămâni de la capitularea Germaniei naziste și cu numai 6 săptămâni înainte de lansarea bombei de la Hiroșima,

* Material editorial preluat din revista *"Candela Moldovei"*, an XVI, nr. 1, ianuarie 2007.

reprezentanții a 50 de națiuni au semnat "Carta Națiunilor Unite" la San Francisco.

În anul 1949, șase țări din estul Europei (Uniunea Sovietică, Bulgaria, Ungaria, Polonia, România, Cehoslovacia) și Republica Democrată Germania au semnat acorduri de ajutor reciproc COMECON (C.A.E.R.). Cu timpul, aceste acorduri s-au extins și în afara granițelor Europei, ajungând până la Cuba. Crearea Consiliului de Ajutor Economic Reciproc la 8 ianuarie 1949 urmărea – oficial – fluidizarea relațiilor comerciale și colaborarea economică și tehnico-științifică dintre țările fondatoare.

Contradicțiile dintre Europa de Est și cea de Vest s-au adâncit prin crearea celor două blocuri militare – NATO (1949) și Tratatul de la Varșovia (1955). A urmat o perioadă care a intrat în istorie sub denumirea de "Războiul rece", încheiată abia la începutul anilor '90. Cele două părți ale Europei divizate – Vestul și Estul – au urmat și în domeniul economic cursuri diferite.

În acest context politic, ideile despre unitatea țărilor europene democratice au fost reluate. Pe 19 septembrie 1946, într-un discurs istoric ținut la Zürich, Winston Churchill a invitat dușmanii din ajun, îndeosebi Franța și Germania, să se reconcilieze în scopul de a crea progresiv ceea ce el a numit din nou un "Consiliu al Europei". Aceasta îi apărea drept *"un remediu care, ca prin miracol, va transforma în întregime situația și, pe parcursul câtorva ani, va conferi Europei aceeași libertate și fericire precum cea de astăzi din Elveția... Noi va trebui să edificăm Statele Unite ale Europei"*.

Apariția Comunității Europene are la bază declarația ministrului francez de externe Robert Schuman, care, la data de 9 mai 1950, a prezentat un plan, pus la punct împreună cu Jean Monnet, comisar al planului de modernizare a Franței de după război.

Planul "Schuman" a devenit realitate la 18 aprilie 1951 prin semnarea la Paris, de către șase țări (Belgia, Olanda, Luxemburg, R. F. Germania, Franța, Italia), a Tratatului care instituia **Comunitatea Europeană a Cărbunelui și Oțelului (C.E.C.O.)**, care a intrat în vigoare la 23 iulie 1952.

Primele succese înregistrate de C.E.C.O. i-au determinat pe miniștrii de externe ai celor șase țări fondatoare să încerce continuarea procesului în domeniul economic, astfel că, la 25 martie 1957, au fost semnate *Tratatul Comunității Europene a Energiei Atomice (C.E.E.A.)* și *Tratatul Comunității Economice Europene (C.E.E.)*, care au intrat în vigoare la 1 ianuarie 1958.

Astăzi, Uniunea Europeană este rezultatul unei munci de peste 50 de ani, timp în care a fost creată o piață unică, dinamică, în care oamenii, bunurile, serviciile și capitalurile au libertate de mișcare și în care s-a încercat ca, prin progresul social creat, cât mai mulți cetățeni ai Uniunii Europene să se bucure de beneficiile pieței unice.

În cei aproape 50 de ani de existență au fost **șase valuri de aderare: 1973 –**

Danemarca, Irlanda și Marea Britanie; 1981 – Grecia; 1986 – Spania și Portugalia; 1995 – Austria, Finlanda și Suedia; 1 mai 2004: zece țări aderă la Uniunea Europeană (Cipru, Estonia, Letonia, Lituania, Malta, Polonia, Cehia, Slovacia, Slovenia și Ungaria); 1 ianuarie 2007 – România și Bulgaria.

Primul pas spre integrarea europeană a fost făcut de cele șase țări europene (Belgia, Germania, Franța, Italia, Luxemburg și Olanda) care au realizat o piață comună a cărbunelui și oțelului. Scopul acestei uniuni era să asigure pacea între popoarele victorioase și cele înfrânte după cel de-al doilea război mondial și să îi facă să coopereze ca parteneri egali în aceleași instituții. Aceste șase state membre au decis înființarea Comunității Economice Europene – C.E.E., comunitate ce se bazează pe o piață unică a produselor și serviciilor.

Progresul economic evident al Comunității Economice Europene a determinat *Marea Britanie să solicite, în mai 1967, aderarea sa la Comunitate*. Cererea Marii Britanii a fost urmată de cele ale Danemarcei, Irlandei și Norvegiei. Această procedură de aderare, începută în anul 1970, s-a finalizat prin semnarea Tratatului de aderare la Comunitatea Europeană a trei dintre cele patru state care au depus cerere, și anume: Marea Britanie, Danemarca și Irlanda. Norvegia a refuzat, prin referendum, să devină stat membru al Comunității. Tratatul a fost semnat la Bruxelles, la 22 ianuarie 1972, și a intrat în vigoare la 1 ianuarie 1973.

La începutul anilor 1970, liderii Comunității au înțeles dificultatea procesului de omogenizare a economiilor statelor membre și au conștientizat necesitatea unei uniuni monetare. Acest lucru s-a concretizat la 13 martie 1979 când C.E.E. (cu excepția Marii Britanii) a creat un spațiu monetar denumit *Sistemul Monetar European* bazat pe o unitate de cont numită ECU. Sistemul a ajutat Comunitatea să stabilizeze rata de schimb valutar și a încurajat țările membre să introducă politici stricte care să permită un sprijin mutual și solidar între țările membre.

Grecia, stat asociat încă din anul 1961 la C.E.E., a solicitat, la rândul său, să devină stat membru al Comunității. În ciuda diferențelor existente la nivel economic ale acestei Republici, Tratatul de aderare a fost semnat la Atena, la 28 mai 1979, și a intrat în vigoare pe 1 ianuarie 1981. Această extindere, nu mai mare decât precedenta, nu modifică structurile C.E.E.

Extinderea a continuat cu Spania și Portugalia în 1986. În același timp, Comunitatea Economică Europeană a început să joace un rol mult mai important pe plan internațional, semnându-se o serie de tratate și convenții.

După căderea zidului Berlinului în 1989, situația politică la nivelul Europei s-a schimbat din temelii, ducând la reunificarea Germaniei în 1990 și la instalarea regimurilor democratice în țările din centrul și estul Europei.

În același timp, la nivelul Comunității Europene, au avut loc noi schimbări, astfel, statele membre au adoptat un nou tratat în decembrie 1991 – cunoscut sub denumirea de *Tratatul de la Maastricht*. Acest Tratat a intrat în vigoare la 1 no-

ieembrie 1993 și a oficializat pentru comunitate denumirea de **Uniunea Europeană**, stabilind și un nou set de obiective pentru statele membre, cum ar fi: crearea uniunii economice și monetare (U.E.M.) între 1 ianuarie 1997 și 1 ianuarie 1999, cetățenia europeană, stabilirea de noi politici comune, cum ar fi politica de securitate comună.

La 1 ianuarie 1995 are loc cea de-a patra lărgire a Uniunii Europene prin aderarea a trei noi state: Austria, Finlanda, Suedia. Uniunea Europeană avea 15 state membre și se pregătea pentru realizarea unuia dintre cele mai importante obiective ale sale, și anume înlocuirea monedelor naționale cu moneda unică europeană EURO.

La 1 ianuarie 2002, bancnotele și monedele EURO au intrat în circulație în 12 state membre, acestea formând așa-numita Zonă Euro (Germania, Franța, Luxemburg, Olanda, Belgia, Italia, Grecia, Spania, Portugalia, Finlanda, Austria, Irlanda). În prezent, EURO este o monedă importantă la nivel internațional, având un statut similar cu cel al dolarului.

La 13 decembrie 2002, la Copenhaga, Consiliul European a făcut unul din cei mai importanți pași spre o unificare europeană aprobând aderarea la Uniunea Europeană a zece state, pentru data de 1 mai 2004. Prin această decizie Uniunea Europeană nu numai că și-a mărit suprafața și populația, dar a pus capăt unei separații la nivel continental, decizia având o dimensiune politică și morală.

Noile țări intrate în Uniunea Europeană la 1 mai 2004 sunt: *Cipru, Cehia, Estonia, Ungaria, Lituania, Letonia, Malta, Polonia, Slovacia și Slovenia*, care s-au alăturat astfel familiei democratice europene.

Mai mult de jumătate de secol de integrare europeană a avut un impact enorm în istoria Europei și în mentalitatea europenilor. Guvernele statelor membre, și nu numai, indiferent de culoarea lor politică, știu că timpul unui naționalism suveran absolut a trecut și numai printr-o comuniune pot lăsa la o parte problemele istorice și pot realiza împreună un progres economic și social.

Uniunea Europeană oferă astfel un răspuns provocării date de fenomenul globalizării, un răspuns exprimat în valorile europene, dar mai presus de orice oferă cea mai bună "asigurare politică" pentru un viitor liber și pașnic.

În prezent, în urma aderării la data de 1 ianuarie 2007 a *României și Bulgariei*, Uniunea Europeană numără 27 de state membre și o populație de aproximativ cinci sute de milioane de cetățeni europeni.

Procesul de extindere va continua și după această dată, deoarece încă două țări, Turcia și Croația, și-au exprimat dorința politică de a adera la Uniunea Europeană. În viitor, orice țară europeană care dorește să adere la Uniunea Europeană își poate exprima interesul în acest sens.

Pentru a putea adera la Uniunea Europeană, Consiliul European a stipulat pentru țările candidate trei criterii majore. Ele sunt cunoscute sub denumirea de

Criteriile de la Copenhaga (1993) și se regăsesc sub următorul conținut:

1. stabilitatea instituțiilor ce garantează democrația, statul de drept, drepturile omului și protecția minorităților;

2. existența unei economii de piață funcționale și capacitatea de a face față presiunii concurențiale și forțelor pieței din Uniunea Europeană;

3. capacitatea de asumare a obligațiilor de stat membru, inclusiv cele privind aderarea la obiectivele uniunii politice, economice și monetare.

Uniunea Europeană acționează în limitele competențelor și obiectivelor care îi sunt conferite prin Tratat. În domeniile care nu țin de competența sa exclusivă, Comunitatea nu intervine decât dacă, și în măsura în care, obiectivele acțiunii vizate nu pot fi realizate într-o manieră satisfăcătoare pentru statele membre și pot fi mai bine realizate la nivel comunitar. Acesta este principiul subsidiarității, care urmărește sporirea eficienței decizionale prin acceptarea de către statele membre a transferului unei părți din atribuțiile suverane unor instituții independente care reprezintă, în același timp, interesele naționale și cele comunitare. Principiul subsidiarității are drept scop prevenirea "achiziționării" de către Comunitate a unei influențe prea mari, astfel încât Comunitatea să acționeze numai dacă obiectivul propus nu poate fi atins în mod eficient de către statele membre.

Uniunea respectă identitatea națională a statelor membre, în care sistemele de guvernare sunt fondate pe principii democratice, precum și drepturile garantate prin Convenția Europeană a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, semnată la Roma în 1950.

2. Valorile, simbolurile și instituțiile Uniunii Europene

La începutul anilor '50, Jean Monnet spunea: *"Noi nu formăm o coaliție de state, noi unim popoare"*. În prezent însă Uniunea Europeană are la bază mai degrabă cooperarea economică, ceea ce face ca Uniunii să îi fie atribuită imaginea unei piețe de desfacere pentru consumatori și producători, arenă unde se ciocnesc și se dezbate diverse interese economice. În același timp însă, liderii europeni sunt conștienți că nu poate exista o economie de piață liberă fără existența unui fundament moral, fără existența unor valori universal acceptate de către toți cetățenii europeni și care să prezinte garanția acceptării și respectării demnității umane și egalității. *"Uniunea Europeană este o comunitate a valorilor. Societatea noastră este produsul unor mari religii și tradiții sociale. Ideile grecilor și romanilor, creștinismul, iudaismul, umanismul și iluminismul ne-au făcut ceea ce suntem astăzi"* – spunea primul-ministru Jan Peter Balkenende – *"suntem în același timp Europa lui Michelangelo și Montesquieu, dar și Europa ghilotinei și a camerelor de gazare"*.

Drepturile fundamentale și valorile democratice, impuse de experiențele dramatice ale Europei, sunt respectate în statele membre ale Uniunii Europene, aces-

tea fiind semnatare ale unor texte precum: *Convenția Europeană a Drepturilor Omului* (1950), *Declarația Universală a Drepturilor Omului* (1948), *Carta Socială Europeană* (1962), *Carta comunitară a drepturilor sociale fundamentale ale lucrătorilor* (1996) sau *Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene* (2002).

Tratatul de instituire a unei constituții pentru Europa, semnat la 29 octombrie 2004, este un pas important sub acest aspect întrucât creează o Europă mult mai democratică și mai transparentă. Tratatul prevede valorile Uniunii Europene, valori caracteristice unei societăți bazate pe "pluralism, toleranță, justiție, solidaritate și nediscriminare". Acestea sunt comune tuturor statelor membre și se bazează pe respectarea demnității umane, a libertății, a democrației, a egalității, a statului de drept și a drepturilor omului.

De-a lungul timpului, Uniunea Europeană și-a construit propriile simboluri care o fac recunoscută astăzi atât la nivelul Uniunii, cât și în afara ei. Acestea sunt: *Ziua Europei* – 9 mai; *Drapelul european*; *Imnul european*, *Moneda unică europeană* – EURO.

Ziua de 9 mai 1950 a reprezentat primul pas către crearea a ceea ce este astăzi Uniunea Europeană. În acea zi, la Paris, ministrul de externe al Franței, Robert Schuman, a citit presei internaționale o declarație prin care chema Franța, Germania și celelalte popoare ale Europei să își unească producțiile de oțel și cărbune, într-o "*primă fundație concretă a unei federații europene*". În 1985, când proiectul construcției europene era deja clar conturat, cele zece state care formau la acea dată Comunitatea Europeană au hotărât ca ziua de 9 mai să devină Ziua Europei.

Drapelul european este albastru, cu 12 stele, așezate în cerc. Drapelul a fost adoptat inițial de Consiliul Europei, în 1955, și a devenit drapelul oficial al Comunității Europene în mai 1986. Drapelul nu este numai simbolul Uniunii Europene, este și simbolul unității europene și a identității sale internaționale. Numărul stelelor nu are legătură cu numărul statelor membre; ele formează un cerc de stele galbene și sunt dispuse precum orele pe cadranul unui ceas, simbolizând plenitudinea și perfecțiunea. Cercul reprezintă solidaritatea și armonia. Numărul stelelor nu se va schimba, indiferent de numărul statelor membre ale Uniunii Europene.

Imnul european. Consiliul Europei a fost cel care a decis, în 1972, ca "Oda bucuriei", preludiul celei de-a patra părți a Simfoniei a IX-a a compozitorului Ludwig van Beethoven, să devină imnul Consiliului. În 1985, în urma Consiliului European de la Milano, statele membre UE l-au adoptat ca imn oficial al Uniunii Europene.

Moneda unică europeană. La originea conceptului de monedă unică se află tratatele care stau la baza Uniunii Europene. Tratatul de la Roma (1957) declară că piața comună este unul dintre obiectivele prioritare ale Comunității Europene ce va contribui la o "*uniune mai strânsă între popoarele Europei*". Tratatul Uniunii Europene (1992, Maastricht) introduce Uniunea Economică și Monetară și pune bazele monedei unice. Iar în decembrie 1995, Consiliul European de la Madrid decide ca moneda unică să poarte numele de EURO. Euro a intrat în vigoare

la 1 ianuarie 1999 și a început să fie utilizată, în bancnote și monede, în 12 din statele membre ale Uniunii Europene, începând cu 1 ianuarie 2002, celelalte state membre utilizând-o în paralel cu modenele naționale. Sigla monedei este inspirată din litera grecească *epsilon* care reprezintă prima literă a cuvântului Europa, iar cele două linii paralele simbolizează stabilitatea economică.

Principalele obiective ale Uniunii Europene sunt:

– *promovarea progresului economic și social* (piața unică a fost instituită în 1993, iar moneda unică a fost lansată în 1999);

– *afirmarea identității Uniunii Europene pe scena internațională* (prin ajutor umanitar pentru țările nemembre, o politică externă și de securitate comună, implicare în rezolvarea crizelor internaționale, poziții comune în cadrul organizațiilor internaționale);

– *instituirea cetățeniei europene* (care nu înlocuiește cetățenia națională, dar o completează, conferind un număr de drepturi civile și politice cetățenilor europeni);

– *dezvoltarea unei zone de libertate, securitate și justiție* (legată de funcționarea pieței interne și, în particular, de libera circulație a persoanelor);

– *consolidarea identității Uniunii Europene în baza dreptului comunitar* (corpul legislației adoptate de către instituțiile europene, împreună cu tratatele fondatoare).

Unicitatea construcției europene se reflectă în primul rând în arhitectura instituțională. Statele acceptă să delege o parte din puterile lor suverane unor instituții comune create prin tratatele fondatoare, cu modificările succesive, instituții al căror scop este să asigure o participare democratică a statelor membre la luarea de decizii.

În momentul actual, funcționarea Uniunii se bazează pe șase instituții:

– *Consiliul European*. Rolul principal al acestuia este definit de Articolul 4 al dispozițiilor comune din Tratatul Uniunii Europene: "*Consiliul European dă Uniunii impulsurile necesare dezvoltării sale și îi definește orientările politice generale*". El este format din șefii de stat și prim-miniștrii statelor membre;

– *Parlamentul European* (ales de popoarele statelor membre). Sediul Parlamentului European este la Strasbourg, unde se țin ședințele, câte o săptămână în fiecare lună. Unele ședințe se țin la Bruxelles, iar Secretariatul General se află la Luxemburg;

– *Consiliul de Miniștri* sau *Consiliul Uniunii Europene*, numit pe scurt *Consiliu* (reprezentând guvernele statelor membre);

– *Comisia Europeană* (executivul și organismul cu drept de a iniția legislație);

– *Curtea de Justiție a Comunităților Europene* (prescurtat C.J.C.E.). Ca orice sistem de drept veritabil, și cel al Comunității presupune existența unor garanții jurisdicționale ce trebuie să intre în funcțiune în situația contestării sau punerii în aplicare a legislației Comunitare;

– *Curtea de Conturi* (responsabilă de controlul folosirii fondurilor comunitare).

Pe lângă aceste instituții, UE include o serie de alte organisme specializate, care contribuie decisiv la buna organizare și funcționare a activității în cadrul UE.

3. Biserica Ortodoxă și imaginea României în contextul integrării europene

În general, Uniunea Europeană este privită într-o lumină favorabilă, ca un spațiu stabil din punct de vedere economic, în care drepturile omului sunt respectate, iar libertatea omului este garantată.

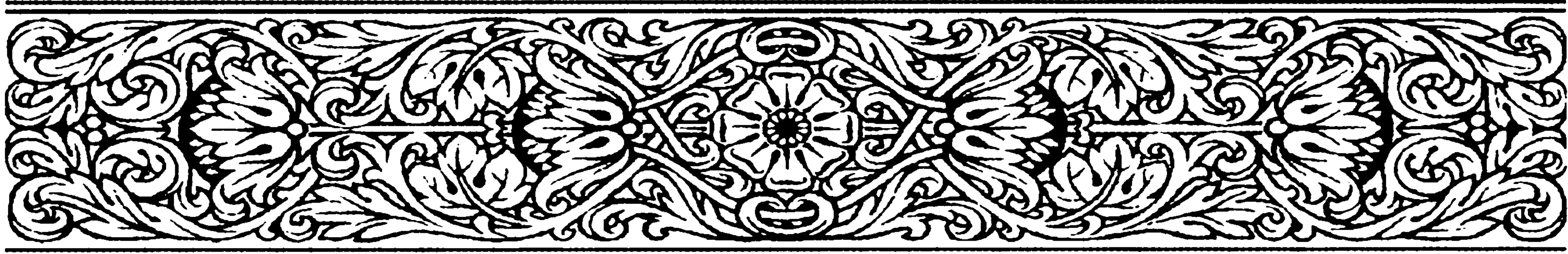
În contextul integrării în Uniunea Europeană, într-o lume globalizată și secularizată, România încearcă să își contureze identitatea și să își promoveze propriile simboluri. În acest sens, este esențial să recunoaștem cât mai exact elementele de identitate care să transmită lumii un mesaj pozitiv despre țara noastră și despre spiritul românesc. Mai mult decât atât, imaginea negativă pe care mulți români o au despre România poate fi sursa unor atitudini neconstructive pentru societatea noastră. Neîncrederea în potențialul societății românești de a evolua duce la resemnare și neimplicare și îi determină pe mulți români să își dorească să trăiască în altă parte a lumii.

În acest sens, Biserica Ortodoxă Română poate juca un rol important în edificarea și afirmarea imaginii României în Europa. Trebuie subliniat faptul că în țara noastră Biserica Ortodoxă reprezintă un factor important de stabilitate socială. Dintotdeauna Biserica a fost instituția cu cea mai mare credibilitate și speranță pentru poporul român și istoria confirmă acest adevăr, pentru că Ortodoxia a constituit și constituie un element de continuitate și coeziune a națiunii române.

În cuvântul rostit cu prilejul vizitei sale în România, din data de 27 octombrie 1999, Sanctitatea Sa Bartolomeu I, Patriarhul Ecumenic al Constantinopolului, a arătat care ar putea fi rolul și locul Bisericii Ortodoxe în Europa: *"Uniunea Europeană a instituit, iar acum finanțează, după cum se știe, printre altele, un program special intitulat «Un suflet pentru Europa». Ce semnifică acest lucru? Nimic altceva decât că Europa Occidentală își caută propriul suflet. Noi afirmăm următoarele: Europa Occidentală nu este lipsită nici de viață, nici de suflet, în ciuda dorințelor unora. Totuși, ea are nevoie în primul rând de următoarele: analiză, aprofundare și conștientizare a propriei sale istorii și a moștenirii religio-culturale a Bisericii nedespărțite, unde va redescoperi mult din ceea ce a pierdut, adică darurile cele mai prețioase. Fără a ne lăuda în mod superficial, putem spune că Ortodoxia poate să ajute în mod hotărât la o astfel de introspecție, atât de necesară și de profundă".*

Așadar, în contextul integrării României în Uniunea Europeană, este important ca identitatea noastră religioasă să fie promovată, în armonie cu identitatea națională și cu cea europeană. Poporul român s-a născut ca popor creștin și dintotdeauna el s-a încadrat în spațiile geografice ale Europei.

Pr. IONUȚ DUMA

• P A S T O R A L E •

PASTORALĂ LA ÎNVIEREA DOMNULUI – 2007

† T E O C T I S T

DIN MILOSTIVIREA LUI DUMNEZEU
ARHIEPISCOPUL BUCUREȘTILOR,
MITROPOLITUL MUNTENIEI ȘI DOBROGEI,
LOCTIITOR AL CEZAREEI CAPADOCIEI ȘI
PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

IUBITULUI NOSTRU CLER, CINULUI MONAHAL
ȘI DREPTCREDINCIOȘILOR CREȘTINI, HAR ȘI PACE
DE LA DUMNEZEU-TATĂL, IAR DE LA NOI,
ARHIEREASCĂ BINECUVÂNTARE

*Iubiți Părinți slujitori ai sfintelor altare,
Iubiți fii și fiice duhovnicești,*

HRISTOS A ÎNVIAT!

Pe drept cuvânt ziua aceasta, a Învierii Domnului, atât de dorită de creștinătate, este numită de preaînțelepții alcătuitori de cântări bisericești: "*aleasă și sfântă zi, împărăteasă și doamnă, al praznicelor praznic și sărbătoare a sărbătorilor*". Ea întrece în strălucire dumnezeiască orice altă sărbătoare, prin frumusețea prăznuirii și prin bogăția adevărurilor mântuitoare pe care ni le revarsă în suflete. Cercul și pământul împreună se bucură astăzi, îngerii și oamenii se veselesc pentru că, sfărâmând porțile iadului, din mormânt a înviat Hristos, și dușmanul cel mai mare al omului, moartea, a fost biruit. Înviind Iisus, "*pângă celor adormiți*" (I Corinteni 15, 20), am primit încredințarea că și noi, împreună cu El, vom birui moartea și vom deveni

părtași ai vieții celei veșnice și ai Împărăției lui Dumnezeu. Praznicul de astăzi, al Învierii Domnului, ne revelează esența însăși a credinței noastre: nădejdea de a fi împreună cu Dumnezeu, de a fi părtași vieții Lui celei veșnice. Aceasta ne-o arată Însuși Mântuitorul Hristos, Care la Cina cea de Taină, din foisorul mare, așternut de ucenici, după ce i-a privit cu duioșie, le-a zis: "*Cu dor am dorit să mănânc aceste Paști cu voi mai înainte ca Eu să pătimesc*" (Luca 22, 15).

Ce înseamnă, oare, acest dor al lui Hristos? Oamenii sunt cuprinși de dor atunci când simt absența persoanei dragi, când trăiesc golul lăsat în suflet de absența acesteia, aducând-o însă prin iubire în memorie, făcând-o prezentă într-un anume fel. Dorul exprimă nevoia după celălalt, dorința de a petrece timpul împreună cu cel îndrăgit. Dorul este legat, așadar, de iubirea profundă pentru cineva. Numai în măsura în care iubim și simțim lipsa celuilalt ne este dor de el. Cine nu-l dorește pe celălalt este lipsit de iubirea izvorâtă din Dumnezeu și se înstrăinează. Așadar, înălțimea iubirii și, deci, a dorului ne-o descoperă Dumnezeu, Care, lăsând cele nouăzeci și nouă de oi în munți, a coborât după oaia cea pierdută, adică după firea noastră omenească, pe care, aflând-o în starea de suferință și durere, a luat-o pe umerii Săi, a făcut-o a Lui adică, și a readus-o la frumusețea cea dintâi. Aceasta, pentru că "cine iubește nu sfătuiește numai, nu îndreaptă, nu pedepsește, ci ia asupra sa greșelile celui iubit de el. Iubirea e participare la viața celuilalt, ieșire din noi înșine, jertfă"¹. Așadar, acel dor al Domnului Hristos înseamnă dorința de a fi și a rămâne împreună cu apostolii. Și nu a spus simplu: "am dorit", ci "cu dor am dorit", arătând prin aceasta dragostea nețărnută față de ucenici și negrăita prețuire a celor cu care Se afla la Cina cea de Taină.

Dreptmăritori creștini,

Această dragoste și prețuire nu s-au oprit însă numai la apostoli, în noaptea Cinei celei de Taină, ci ne cuprinde și pe noi, cei de astăzi, care credem în cuvântul Evangheliei Sale. Acest adevăr îl întărește Mântuitorul Hristos în rugăciunea Sa arhierască din grădina Ghet-

1. Pannayotis Nellaș, *Omul – animal îndumnezeit. Perspective pentru o antropologie ortodoxă*, studiu introductiv și traducere de diac. Ioan I. Ică, Ed. Deisis, Sibiu, 1999, p. 47.

simani, înălțată către Tatăl ceresc: "*Nu numai pentru ei Mă rog, ci și pentru cei ce prin cuvântul lor vor crede în Mine, pentru ca toți să fie una, așa cum Tu, Părinte, ești întru Mine și Eu întru Tine*" (Ioan 17, 20-21). Înțelegem limpede că și cu noi dorește Hristos să mănânce Paștile, adică să prăznuiască. Și, mai mult, am putea spune: nu numai cu noi, ci și cu ceilalți semeni ai noștri, întrucât toți oamenii sunt chemați la mântuire și la cunoștința adevărului și, în măsura în care răspund chemării, sunt poftiți la nunta Fiului de Împărat. Tâlcuind aceste cuvinte ale Domnului, dumnezeiescul Ioan Gură de Aur ne spune că astfel ne-a arătat Hristos dragostea Sa cea negrăită, grăbindu-Se spre Patimă pentru a ne aduce cât mai curând izbăvirea din moarte: "Atunci avea să se facă mântuirea lumii, că aveau să fie date Sfintele Taine, că prin moartea Sa avea să se pună capăt tuturor pricinilor pline de tristețe. Atât Îi era la inimă lui Hristos răstignirea!"². Hristos a iubit răstignirea pentru că prin Patima Sa a realizat restaurarea omului, înnoirea lui.

Iată, așadar, o însușire a lui Dumnezeu, pe care ziua Învierii ne-o pune la suflet: dorința Mântuitorului Hristos de a fi cu noi, dorința Sa de a ne face părtași bogăției vieții Sale. Iar dacă Dumnezeu dorește să fie cu noi, înseamnă că și noi suntem chemați să-I răspundem cu dorul nostru de a fi împreună cu El. Mântuitorul Hristos vorbește de dorul de a fi împreună cu ucenicii Săi la o masă, mai bine spus la Cina cea de Taină. Deseori, atunci când zugrăvește Împărăția cerurilor, Domnul nostru Iisus Hristos Se folosește în parabolele Sale de imaginea mesei, a cinei, a nunții. Aceasta, întrucât masa este cel mai bun prilej de a ne întâlni cu celălalt, de a ne bucura de prezența celui drag, de chipul lui, de zâmbetul lui, de glasul lui, de a ne manifesta dragostea față de el. Nu mulțimea sau felurimea bucatelor dau bucuria unei astfel de întâlniri, ci prezența nemijlocită a persoanei care ne este dragă.

Spuneam că dorul exprimă mai ales lipsa celui drag, fiind simțit când acesta nu este cu noi. Ce am putea spune însă despre întâlnirea cu Hristos? Oare după Înviere și Înălțare este absent? La această întrebare ne-a răspuns Însuși Mântuitorul, când a grăit: "*Iată, Eu cu*

2. Sf. Ioan Gură de Aur, *Omilii la Matei*, EIBMBOR, București, 1994, p. 919.

voi sunt în toate zilele, până la sfârșitul veacului" (Matei 28, 20). Hristos Domnul continuă să fie prezent în Biserica Sa, adică în mijlocul nostru, al celor adunați în numele Său, iar întâlnirea cu El o trăim cel mai intens în Taina Sfintei Euharistii. La Cina cea de Taină, Mântuitorul a încredințat apostolilor și, prin ei, nouă, celor ce am urmat mărturisirii lor, dumnezeiasca Taină a Euharistiei: împărtășirea cu Trupul și Sângele Său. De atunci până astăzi, la fiecare Sfântă Liturghie care se săvârșește de către Biserică, primind Trupul și Sângele lui Hristos, ne împărtășim de prezența Lui, suntem împreună cu El. Nu ne mai aflăm singuri în călătoria zbuciumată a acestei vieți, ci Îl avem pe Hristos împreună-călător. În Biserică, prin Sfânta Euharistie, învățăm că ori de câte ori ne adunăm pentru a fi în comuniune cu Hristos prin Trupul și Sângele Lui ne întâlnim, de fapt, cu El. Astfel, sărbătorile la care participăm nu sunt simple comemorări, amintiri ale unor fapte petrecute cândva în trecut, de care facem numai pomenire, ci întâlnire reală cu Dumnezeu. Aceasta este, de altfel, și menirea Bisericii: de a ni-L face prezent pe Dumnezeu, aici și acum, de a ne pune în legătură nemijlocită cu El.

Iubiții mei,

În Sfânta Liturghie ne dăruim lui Dumnezeu pe noi înșine, viața noastră și întreaga lume, răspunzând astfel dorinței de comuniune, de împărtășire a lui Hristos cu noi. Împărtășirea cu Trupul și Sângele Mântuitorului Iisus Hristos este dătătoare de negrăită bucurie, asemenea bucuriei trăite de cei doi ucenici care, călătorind spre Emaus, după ce L-au întâlnit și L-au recunoscut "*întru frângerea pâinii*", au rostit acele cuvinte înălțătoare de împlinire a dorului după Învățătorul lor: "*Oare nu ardea în noi inima noastră când ne vorbea pe cale și ne tâlcuia Scripturile?*" (Luca 24, 32).

Împărtășindu-ne deci cu Trupul și Sângele lui Hristos, devenim fii ai Tatălui Ceresc, martori ai Lui în fața lumii în care trăim: în familiile noastre, la locul nostru de muncă; și oriunde am întâlni vreun semen din orice colț al pământului, să-l îmbrățișăm cu dragostea și cu dorul lui Hristos. În felul acesta dovedim că El este întru noi, și atunci "vedem lumea prin ochiul lui Dumnezeu", cum spune

Sfântul Maxim Mărturisitorul. Comuniunea noastră cu Dumnezeu înviorează întreaga noastră viață: lucrarea și îndatoririle noastre față de Biserică și față de societate le vom împlini nu ca pentru oameni, ci ca pentru Dumnezeu, și în toate vom da mărturie că Paștile nu numai ne-au trecut din moarte la viața cea veșnică, ci și viața pământească poate deveni un izvor de putere și sălaș al Duhului Sfânt pentru înnoirea și sfințirea lumii. Stă în puterea voinței noastre, iubiți frați și surori în Domnul, ca orice clipă a vieții noastre să o oferim jertfă bineplăcută lui Dumnezeu și semenilor.

*Iubiți Părinți slujitori ai sfintelor altare,
Dragi frați și surori în Domnul,*

Țara noastră, România, este acum membră cu drepturi depline în marea familie europeană, deși strămoșii noștri au trăit întotdeauna cu conștiința că aparțin Europei și s-au străduit să-i dea conținut de țară europeană. Avem deci datoria ca și noi – după pilda înaintașilor – să-i dăm valoare acestei șanse binecuvântate de Dumnezeu, de a face roditoare darurile proprii poporului român în întâlnirea cu semenii noștri din Europa. Chiar dacă am fi tentați să ne așteptăm înainte de toate la bunăstarea materială care, de altfel, este firească, să nu ne limităm la foloasele care ne-ar veni de la Uniunea Europeană, la ceea ce am putea câștiga noi, ci să ne preocupe și gândul de a dăruia din spiritualitatea noastră fraților noștri europeni. Să dăruim din bogăția dragostei și credinței, a buneii rânduieli și a disciplinei de familie, a cinstei, a demnității și a omeniei, moștenite de la strămoșii noștri și exprimate în cultura noastră creștină. Să dăruim bucuria pe care o trăim în zilele de sărbătoare ale Paștilor, bucuria și strălucirea Sfintei Învieri, prilej de sărbătoare a familiei, dar și a sufletului, a vieții de familie. Să ne îmbogățim sufletește reciproc cu frații și surorile întru Domnul, din Europa și din lume. Vom putea împlini acest schimb de valori, având noi mai întâi la inimă ceea ce dorim să dăruim, bine știind că nu putem dăruia ceea ce nu avem.

Privind acum în jurul nostru, adică la noi acasă, ne întristează dureros ceea ce auzim și vedem, nu numai suferința și lipsurile celor bolnavi, orfani, dar și răceala și indiferența față de valorile nemuri-

toare ale credinței noastre: îndepărtarea de Dumnezeu, de luminile vieții de familie, de semenii, tratați cu indiferență sau aflați în robia păcatelor, căzuți în consumul drogurilor, și mai ales acele desfigurări ale tinereții, alunecând pe calea pierzaniei trupești și sufletești, care contribuie la scăderea nașterii de prunci, neîntâlnite în viața părinților și înaintașilor noștri. Pe ei ne cheamă să-i slujim Domnul Hristos cel înviat, pe acești "*frați mai mici*" ai Săi (Matei 25, 40), cum îi numește El Însuși. De aceea, adresăm părintesc îndemn către părinții slujitori ai sfintelor altare, către bunii credincioși și credincioase, ca să sporească în iubirea și sprijinirea tuturor acestora care poartă chipul lui Hristos în ființa lor, pentru a deveni fii ai Săi. De aceea, iubiți frați și surori, apropiați-vă cu grijă și cu dragoste de acești purtători ai chipului lui Hristos, indiferent de starea lor, și ajutați-i, ca în felul acesta să împliniți lucrare binecuvântată, "*totdeauna sporind în lucrul Domnului, știind că osteneala voastră nu este zadarnică*" (I Corinteni 15, 58).

Nu pot trece cu vederea rolul și pilda părinților de familie, de a veghea cu grijă la creșterea copilașilor spre a-i înscrie la școală, spre a-i îngriji în familie pentru ca în societate să se comporte după tradiția noastră creștină și românească. Iar către ei îndrept și îndemnul Sfântului Apostol Pavel, care scrie: "*Părinților, nu-i întărați pe copiii voștri spre mânie; dimpotrivă, creșteți-i întru învățătura și certarea Domnului*" (Efeseni 6, 4). În același duh și cu același dor, exprimat de Domnul nostru Hristos la Cina cea de Taină, mă adresez fraților slujitori și creștini ai celorlalte Biserici din țara noastră, ca să folosim aceste sfinte zile pentru a ne apropia împreună de Hristos cel înviat, spre a continua legătura frățească de dialog și dragoste, răspunzând chemării Sfintelor Paști, care ni se adresează: "Ziua învierii! Și să ne luminăm cu prăznuirea și unul pe altul să ne îmbrățișăm...".

Datori suntem să ne adâncim neîncetat în taina comuniunii noastre creștine, în taina împreună viețuirii cu Mântuitorul Hristos, Cel Care ne dorește și Se află între noi pururea, bine știind că de fiecare dată apropierea de El ne îmbogățește viața cu noi și noi sensuri. Să dorim cu mult dor împărtășirea de Trupul și Sângele lui Hristos Cel înviat, împărtășire care, începând de aici, din lumea aceasta vremelnică, se va desăvârși când vom pași pragul veșniciei și Îl vom vedea

pe Mântuitorul nostru față către față, așa după cum ne rugăm la fiecare Sfântă Liturghie, dar mai ales în aceste zile de Paști: "O, Paștile cele mari și preasfințite, Hristoase! O, Înțelepciunea și Cuvântul lui Dumnezeu și Puterea! Dă-ne nouă să ne împărtășim cu Tine, mai adevărat, în ziua cea neînserată a Împărăției Tale!".

Urmând Mântuitorului Hristos, Care Se adresează ucenicilor Săi prin cuvintele: "*Cu dor am dorit să mănânc aceste Paști cu voi*" (Luca 22, 15), și încredințându-vă în această sfântă și prealuminată noapte a Învierii Domnului de iubirea și prețuirea mea, cu dor am dorit să vă întâmpin cu acest cuvânt pastoral, cunoscându-vă bogăția sufletească cu care ați îmbrățișat zidurile de biserici, de sfinte locașuri monahale, ajutorarea copiilor orfani, implicarea în opera caritativă a Sfintei noastre Biserici. În aceste sentimente de dragoste părintească, vă ofer lumina Sfintelor Paști din Lumina lui Hristos din candela Paraclisului reședinței Sfintei Patriarhii spre a o avea totdeauna în inimile dumneavoastră și ale pruncilor dumneavoastră, adresându-vă tuturor vestirea cea mântuitoare:

HRISTOS A ÎNVIAT!

Al vostru părinte duhovnicesc, pururea către Preasfânta Treime rugător,

ARHIEPISCOPUL BUCUREȘTILOR,
MITROPOLITUL MUNTENIEI ȘI DOBROGEI,
LOCTIITOR AL CEZAREEI CAPADOCIEI
ȘI
PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

PASTORALĂ LA DUMINICA ORTODOXIEI – 2007

**SFÂNTUL SINOD
AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE**

IUBITULUI NOSTRU CLER
ȘI DREPTMĂRITORILOR CREȘTINI
DIN CUPRINSUL PATRIARHIEI ROMÂNE,
HAR, MILĂ ȘI PACE DE LA DUMNEZEU TATĂL,
IAR DE LA NOI, ARHIEREȘTI BINECUVÂNTĂRI!

Iubiți credincioși și credincioase,

Viața noastră spirituală este o permanentă călătorie împreună cu Hristos, având ca sprijin și călăuză Rânduielele liturgice ale Sfintei Biserici, săvârșite în Praznicele și Sărbătorile anului bisericesc, ca adevărate popasuri duhovnicești. Ținta acestei călătorii este Învierea Domnului, act unic și mântuitor, la care ajungem retrăind întreaga viață și activitate a Mântuitorului Hristos și urmându-L, prin nevoințele noastre, pe drumul Golgotei, prin a Căruia Jertfă ne-a împăcat cu Tatăl și ne-a adus din moarte la viață.

Pregătirea credincioșilor pentru a putea urca împreună cu Domnul pe drumul cel greu al Crucii se face prin jertfa Postului Mare. Timp de 47 de zile efortul ascetic personal al fiecăruia, prin postul alimentar, prin curățirea de păcate, prin milostenie, prin împlinirea sfintelor porunci, se contopește în lucrarea sfințitoare a Bisericii, care transformă tristețea pocăinței în bucurie pascală. Bucuria Învierii va marca apoi tot restul anului liturgic, fiecare duminică devenind o zi de Paști.

În vederea acestui efort spiritual, cu șase duminici înainte de "urcușul final" spre Înviere, Sfânta Biserică ne oferă tot atâtea popasuri duhovnicești, în care vom afla, din cuvântul inspirat al Sfintei Evanghelii, care sunt condițiile pe care trebuie să le îndeplinim pentru a ne angaja în această "*călătorie spre cerul biruinței*" și a o putea finaliza ca următori ai lui Hristos. Astfel, avem mai întâi nevoie de smerenie în rugăciune precum Vameșul, de pocăința prin care ne întoarcem la casa părintească din exilul păcatului precum Fiul Risipitor, de iubirea

față de aproapele, criteriul Judecății Obștești și de iertarea celor ce ne greșesc, virtute fără de care niciun efort spiritual nu este deplin.

Duminicile Postului Mare ne călăuzesc și ele spre Înviere prin accentuarea ortodoxiei și ortopraxiei credinței noastre. În prima duminică, numită a *Ortodoxiei*, se comemorează biruința asupra iconoclaștilor la Sinodul de la Constantinopol, din 843, iar duminicile următoare ne oferă modele de trăire a drepte credințe prin Sfântul Grigorie Palama, Sfântul Ioan Scărarul și Sfânta Maria Egipteanca.

Iubiți credincioși,

Astăzi, în *Duminica Ortodoxiei*, Sfânta Biserică ne oferă un element esențial al identității noastre ortodoxe: cinstirea sfintelor icoane.

Timp de peste un secol, unii împărați bizantini au dus un aspru război împotriva icoanelor lui Hristos, ale Maicii Sale și ale Sfinților Lui; au condus persecuții împotriva credincioșilor, monahilor, teologilor și clericilor care le venerau și le apărau, văzând în ele dovada vizibilă a Întrupării lui Dumnezeu și a mântuirii oamenilor. Era atacată nu doar dogma centrală a Bisericii – *Întruparea* – ci și spiritualitatea ortodoxă, efortul omului de asemănare cu Chipul luminos al lui Hristos, precum și modul concret al prezenței Bisericii în lume. Împărații iconoclaști doreau un creștinism secularizat, subordonat Statului și controlat direct de puterea imperială.

Represiunile lor s-au lovit însă de rezistența tenace, până la martiriu, a credincioșilor, călugărilor, teologilor și ierarhilor de seamă ai vremii. Aceștia au știut să apere nu doar legitimitatea teologică și duhovnicească, ci și sensul autentic creștin al prezenței Bisericii în societate. Apărând icoanele, chiar cu prețul vieții, ei au arătat că, prin Cuvintele Sfântului Apostol Pavel, Biserica adevărată este cea care comunică oamenilor "*taina drepte credințe*", și anume: "*Dumnezeu S-a arătat în trup, S-a îndreptat în Duhul, a fost văzut de îngeri, S-a propovăduit între oameni; a fost crezut în lume și S-a înălțat întru slavă*" (I Tim. 3, 16).

Iubiți fii duhovnicești,

Bisericile noastre ortodoxe, pline de icoane, sunt cele care mijlocesc în chip concret lucrarea de apropiere a lui Dumnezeu de oameni

și a oamenilor de Dumnezeu, dându-ne puțința de a simți efectiv prezența mântuitoare și sfințitoare a lui Hristos și a Sfinților Lui în viața fiecăruia dintre noi. În biserici, creștinii ortodocși primesc la Dumnezeiasca Liturghie, atât Cuvântul scripturistic, cât și Trupul și Sângele euharistic ale lui Iisus Hristos, Cel răstignit și înviat. Dar pe lângă Cuvântul și Trupul Domnului, noi primim și Fața blândă și luminoasă, plină de har și împăcare a Persoanei Lui divino-umane. Așa cum scria marele nostru teolog, Părintele Dumitru Stăniloae, Hristos vrea să comunice permanent oamenilor nu doar cuvântul Său, ci și *"Fața Sa, în Care se cuprind concentrat toate cuvintele Sale" iar ele "comunică nu numai înțelesuri, ci și putere și viață. Credincioșii vor să aibă cu ei până la sfârșitul veacurilor nu numai cuvântul lui Hristos, ci și Fața Lui umană și prin ea «Fața» Dumnezeirii (.....). Căci fără Fața Lui, în care e concentrată toată intimitatea și căldura față de oameni, cuvântul ar fi distant și teoretic"*¹.

Icoana ni se descoperă printr-un limbaj spiritual propriu din două domenii: *istoric* și *teologic*, fiind lipsită de cea mai mică formă de agresiune.

Limbajul istoric al icoanei ne amintește de evenimentele sfinte din istoria mântuirii și ne îndreaptă spre Împărăția cerurilor, oferindu-ne posibilitatea de a vedea spiritual cele ce nu se pot vedea și percepe prin simțuri. Prin icoana sfântă se descoperă Dumnezeu în inima noastră, după cum spune Sfântul Ioan Damaschin: *"Ceea ce este cuvântul pentru auz, aceea este icoana pentru văz, căci cu ajutorul minții ne unim cu icoana"*². Așadar, Evanghelia și icoana nu pot fi despărțite una de cealaltă.

Icoana ne vorbește, de asemenea, tainic – teologic și ne cheamă la rugăciune, devenind, prin sfințire, *"locul unei prezențe harice"*, făcând legătura între noi și persoana sfântă zugrăvită pe ea, după cuvântul Sfântului Apostol Pavel, care zice: *"...noi privim ca într-o oglindă, cu fața descoperită, slava Domnului..."* (II Cor. 3, 18).

Între icoană și cel zugrăvit pe ea există o legătură harică primită prin sfințirea ei, adică o apropiere nemijlocită de Hristos și de Sfinții Lui, făcând-o astfel vrednică de cinstire, după cum ne învață Sfinții

1. *Spiritualitate și comuniune în Liturghia ortodoxă*, Craiova, 1987, p. 59-60.

2. *Cultul Sfințelor icoane*, trad. de Pr. D. Fecioru, București, 1937, p. 19.

Părinți ai Bisericii: *"Dacă nu te închini icoanei – spune același Sf. Ioan Damaschin – nu te închini nici Fiului lui Dumnezeu, Care este icoana vie a nevăzutului Dumnezeu și Chip cu totul asemenea. Mă închin icoanei lui Hristos, ca unul ce este Dumnezeu întrupat, icoanei Născătoarei de Dumnezeu, Stăpâna tuturor, ca una ce este Maica Fiului lui Dumnezeu, icoanei sfinților, ca unii ce sunt prietenii lui Dumnezeu (...); mă închin icoanei acelor care au trăit călcând pe urmele Lui, zugrăvesc biruințele și pătimirile lor, pentru că prin ele mă sfințesc și mă aprind de râvna de a le imita. Căci cinstea adusă icoanei se îndreaptă către cel înfățișat în icoană"*, spune dumnezeiescul Vasile³.

Iubiți fii duhovnicești,

Lupta pentru icoană a fost lupta pentru Fața luminoasă a lui Hristos, pe care este rezumată întreaga credință și viață creștină, întreaga Ortodoxie. Biruința smerită prin martiriu și mărturie a sfințelor icoane în Bizanț a fost triumful Ortodoxiei asupra iconoclasmului secularizator al Imperiului bizantin. În epoca noastră, locul ideologiilor totalitare a fost luat de alte forme subtile de rătăcire a persoanei umane, de la adevărul credinței. În numele unui respect pentru om, greșit înțeles, după 17 ani de la căderea comunismului, vedem cu durere că și la noi Ortodoxia și icoanele ei redevin ținta unor atacuri nedrepte. O arată cele două campanii agresive din toamna anului 2006 pentru eliminarea orei de religie din învățământul public, precum și a icoanelor din școli. Un nou iconoclast încearcă să-L alunge pe Hristos din conștiința publică, să-i priveze pe copii de învățarea drepte credințe și de contemplarea Feței Lui divino-umane.

Prezența icoanelor în școli depășește rolul de mijloc didactic intuitiv pe care îl poate avea la ora de religie, ele fiind imagini sfinte și sfințitoare, astfel oferind autoritate divină în formarea intelectuală și spirituală a tinerei generații.

Iubiți frați și surori întru Hristos Domnul,

Ortodoxia adevărată nu este o religie abstractă. Nu promovează numai idei și valori, ci realizează comuniunea între Dumnezeu și oa-

3. *Cultul Sfințelor icoane*, p. 23.

meni și a persoanelor întreolaltă. A fi ortodox înseamnă a cinși Chipul lui Dumnezeu atât în Hristos, cât și în aproapele nostru, înseamnă a împlăti credința cu fapta bună, rugăciunea cu lucrarea, asceza cu slujirea, căci *"credința fără fapte este moartă"* (Iacob 2, 17). Să ne aducem aminte de inspiratele cuvinte ale Epistolei către Diognet (din anul 190 d. Hr.): *"Cum nu-L vei iubi pe Cel Care, mai înainte de a-L iubi tu, te-a iubit atât? Dacă-L vei iubi, vei fi imitator al bunătății Lui. Să nu te minunezi dacă un om poate fi imitator al lui Dumnezeu!"*⁴.

Iubirea aproapelui o învățăm și o trăim în cadrul Sfintei Liturghii, împărtășindu-ne din Filantropia divină, din iubirea lui Dumnezeu față de om, pentru a bucura și îmbogăți pe alții din prisosul bucuriei noastre. Însăși câștigarea Împărăției Cerurilor, pe care ne-o arată Jertfa Euharistică, este a celor care au hrănit, îmbrăcat și cercetat pe cei sărmani și în nevoi, conform sentinței Judecății celei de obște (Matei 25, 34). Prin faptele noastre bune *"ne îmbogățim în Dumnezeu"* (Luca 12, 21), prin împreuna-lucrare cu harul lui Dumnezeu, pentru mântuirea sufletului nostru.

Ca în fiecare an, pentru a ne dovedi prin fapte Ortodoxia concretă, *Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române* cheamă și acum pe toți slujitorii sfintelor altare și pe toți credincioșii să susțină cu aceeași râvnă tradițională colectă pentru *Fondul Central Misionar*. Din acest fond sunt ajutate și împodobite biserici aflate în construcție și reparație, sunt întreținute parohii nevoiașe și așezăminte sociale ale Bisericii – cantine, orfelinate, cămine pentru bătrâni – și e susținut programul filantropic al Bisericii noastre pentru cei aflați în lipsuri și pentru românii ortodocși din afara țării. Să nu rămânem, deci, nepăsători față de această sporire în iubire și solidaritate, aducându-ne aminte de cuvintele Apostolului: *"Facerea de bine și dărnicia nu le dați uitării, căci cu jertfe ca acestea se mulțumește lui Dumnezeu"* (Evrei 13, 16), *"Fiecare să dea cum socotește cu inima sa, nu cu părere de rău sau din silă, căci Dumnezeu iubește pe cel ce dă cu voie bună"* (II Cor. 9, 7); *"Căci dacă e bunăvoință, bineprimit este darul, după cât are cineva, nu după cât nu are"* (II Cor. 8, 12).

Jertfind puțin din prisosul nostru pentru semenii noștri, vom câștiga pentru noi, la Dreapta Judecată, prisosul milei lui Dumnezeu,

4. *Epistola către Diognet*, trad. de Pr. D. Fecioru, PSB 1, București, 1979, p. 344.

înaintea Căruia vom da socoteală pentru înmulțirea talantului Ortodoxiei noastre nepieritoare în Împărăția Învierii. De aceea, întărim chemarea noastră prin cunoscuta binecuvântare și mijlocire din Dumnezeiasca Liturghie a Sfântului Vasile cel Mare: *"Pomeneste, Doamne, pe cei ce aduc roade și fac bine în sfintele Tale biserici și își aduc aminte de cei săraci. Răsplătește-le lor cu bogatele și cereștile Tale daruri. Dăruiește-le lor cele cerești în locul celor pământești, cele veșnice în locul celor vremelnice; cele nesticăcioase în locul celor stricăcioase"*⁵.

PREȘEDINTELE SFÂNTULUI SINOD AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

† TEOCTIST

Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei,
Loțiitor al Cezareii Capadociei
și Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

† DANIEL

Arhiepiscopul Iașilor
și Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

† LAURENȚIU

Arhiepiscopul Sibiului
și Mitropolitul Ardealului

† BARTOLOMEU

Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și
Clujului și Mitropolitul Clujului,
Albei, Crișanei și Maramureșului

† TEOFAN

Arhiepiscopul Craiovei
și Mitropolitul Olteniei

† NICOLAE

Arhiepiscopul Timișoarei
și Mitropolitul Banatului

† PETRU

Arhiepiscopul Chișinăului,
Mitropolitul Basarabiei
și Exarh al Plaiurilor

† SERAFIM

Mitropolitul Mitropoliei Ortodoxe
Române a Germaniei,
Europei Centrale și de Nord

† IOSIF

Mitropolitul Mitropoliei Ortodoxe
Române a Europei Occidentale
și Meridionale

5. *Liturghier*, București, 2000, p. 236.

† TEODOSIE
Arhiepiscopul Tomisului

† NIFON
Arhiepiscopul Târgoviștei

† PIMEN
Arhiepiscopul Sucevei
și Rădăuților

† ANDREI
Arhiepiscopul Alba Iuliei

† NICOLAE
Arhiepiscopul Arhiepiscopiei Ortodoxe Române din America și Canada

† GHERASIM
Episcopul Râmnicului

† EFTIMIE
Episcopul Romanului

† EPIFANIE
Episcopul Buzăului și Vrancei

† CALINIC
Episcopul Argeșului și Muscelului.

† IOACHIM
Episcopul Hușilor

† CASIAN
Episcopul Dunării de Jos

† TIMOTEI
Episcopul Aradului, Ienopolei
și Hălmagiului

† LUCIAN
Episcopul Caransebeșului

VACANT
Episcop al Episcopiei Ortodoxe
Române a Oradiei,
Bihorului și Sălajului

JUSTINIAN
Episcopul Episcopiei Ortodoxe
Române a Maramureșului
și Sătmarului

† NICODIM
Episcopul Severinului și Strehaiei

† DAMASCHIN
Episcopul Sloboziei și Călărașilor

† IOAN
Episcopul Covasnei și Harghitei

† GALACTION
Episcopul Alexandriei
și Teleormanului

† AMBROZIE
Episcopul Giurgiului

† DANIL
Episcop-Loctiitor (Administrator)
al Episcopiei Dacia-Felix

† SOFRONIE
Episcopul Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria

† VINCENȚIU PLOIEȘTEANUL
Episcop-Vicar Patriarhal

† CIPRIAN CÂMPINEANUL
Episcop-Vicar Patriarhal

† SEBASTIAN ILFOVEANUL
Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei
Bucureștilor

† VARSANUFIE PRAHOVEANUL
Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei
Bucureștilor

† CALINIC BOTOȘĂNEANUL
Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Iașilor

† VISARION RĂȘINĂREANUL
Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Sibiului

† GURIE GORJEANUL
Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei
Craiovei

† PAISIE LUGOJANUL
Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei
Timișoarei

† IRINEU BISTRIȚEANUL
Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei
Vadului, Feleacului și Clujului

† VASILE SOMEȘANUL
Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei
Vadului, Feleacului și Clujului

† SOFIAN BRAȘOVEANUL
Episcop-Vicar la Mitropolia Ortodoxă
Română a Germaniei,
Europei Centrale și de Nord

† SILUAN MARSILIANUL
Episcop-Vicar la Mitropolia Ortodoxă
Română a Europei Occidentale și
Meridionale

† MARC NEMȚEANUL
Episcop-Vicar la Mitropolia Ortodoxă
Română a Europei Occidentale și
Meridionale

† IOAN CASIAN DE VICINA
Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei
Ortodoxe Române în America
și Canada

† IRINEU SLĂTINEANUL
Arhiereu-Vicar al Episcopiei
Râmnicului

† IOACHIM BĂCĂUANUL
Arhiereu-Vicar al Episcopiei
Romanului

† CORNELUI BÂRLĂDEANUL
Arhiereu-Vicar al Episcopiei Hușilor

† PETRONIU SĂLĂJANUL
Arhiereu-Vicar al Episcopiei Ortodoxe
Române a Oradiei, Bihorului și
Sălajului

† IUSTIN SIGHETEANUL
Arhiereu-Vicar al Episcopiei Ortodoxe Române a Maramureșului
și Sătmarului

• VIATA • BISERICESCA •

LUCRĂRILE CONSILIULUI NAȚIONAL BISERICESC PE ANUL 2007

Sumarul ședințelor de lucru din 8 – 9 februarie 2007*

Pe temeiul prevederilor art. 25-27 din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române și ale art. 113 și 117 din Regulamentul Organismelor Centrale din Patriarhia Română, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist a emis convocarea nr.11 din 9 ianuarie 2007, în baza căreia, membrii Consiliului Național Bisericesc s-au reunit în zilele de joi, 8 și vineri, 9 februarie 2007, la Reședința Patriarhală din București, pentru a examina și întocmi **Raportul general anual asupra activității bisericești din 2006**, cuprins în dările de seamă elaborate de sectoarele de activitate ale Administrației Patriarhale și ale Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române.

Joi, 8 februarie 2007

1. Deschiderea lucrărilor ședinței Consiliului Național Bisericesc.

La orele 10⁰⁰, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist intră în sala de ședințe pentru a prezida lucrările Consiliului Național Bisericesc.

La ședință sunt prezenți: Prea Sfințiții Episcopi-Vicari Patriarhali *Vincentiu Ploieșteanul* și *Ciprian Câmpineanul*.

2. Apelul nominal.

După rostirea rugăciunii "*Împărate Ceresc*", Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist dispune citirea **Apelului Nominal**.

Sunt prezenți: *membri clerici*: P.C. Pr. Academician *Dumitru Popescu* - Arhiepiscopia Bucureștilor, P.C. Protopop *Ioan Dâmbu* - Arhiepiscopia Clujului, P.C. Pr. *Ion Răduț* - Arhiepiscopia Craiovei și *membri mireni*: Dl. Academician *Constantin Bălăceanu Stolnici* - Arhiepiscopia Bucureștilor, Dl. Economist *Viorel*

* Prezentul sumar a fost elaborat de Pr. Dr. Augustin Rusu, Consilier patriarhal, pe baza Procesului-Verbal al ședinței de lucru existent la Cancelaria Sfântului Sinod

Roman - Arhiepiscopia Iașilor, Dl. Prof. Univ. Dr. **Corneliu Ioan Bucur** - Arhiepiscopia Sibiului, Dl. Prof. Dr. **Tudor Nedelcea** - Arhiepiscopia Craiovei și Dl. Ing. **Nicolae Noica** – Episcopia Alexandriei și Teleormanului.

La apelul nominal se constată că *un loc de membru mirean este vacant* ca urmare a trecerii la cele veșnice a Prof. Nicolae Săcară, din partea Arhiepiscopiei Timișoarei. La propunerea Prea Fericitului Părinte Patriarh Președinte, cei prezenți păstrează un moment de reculegere în memoria celui dispărut și rostesc “Veșnică pomenire”.

La lucrări au participat ca **membrii permanenți**: *Pr. Constantin Pârvu*, vicar administrativ patriarhal; *Pr. Dr. Augustin Rusu*, consilier patriarhal la Cancelaria Sf. Sinod – secretar desemnat al ședințelor Consiliului Național Bisericesc; *Pr. Dr. Michael Tița*, consilier patriarhal la Sectorul Relații Externe Bisericești; *Pr. Dr. Mircea Alexa Uță*, consilier patriarhal la Sectorul Comunități Externe; *Diac. Nicu Octavian*, consilier patriarhal la Sectorul Învățământ teologic și educație religioasă; *Pr. Nicolae Dorel Moțoc*, consilier patriarhal la Sectorul Biserica și Societatea; *Pr. Dr. Florin Șerbănescu*, consilier patriarhal la Sectorul Patrimoniu Cultural; *Pr. Costel Stoica*, consilier patriarhal la Biroul de presă; *Pr. Emilian Stănescu*, consilier patriarhal la Sectorul Economico-Financiar; *Pr. Valer Ulican*, consilier patriarhal la Sectorul Tipografie al Institutului Biblic; precum și **membri invitați**: *Dl. Aurelian Marinescu*, Directorul Editurii Institutului Biblic; *Dl. Dan Eftimescu*, consilier financiar, *Pr. Cristian Popa*, consilier patriarhal – Asociația Diaconia și *Pr. Radu Boraciu*, coordonator tehnic la Sectorul Ateliere al Institutului Biblic.

Constatând prezenta statutară a membrilor Consiliului Național Bisericesc, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist **declară deschisă ședința de lucru**, anunțând că *secretar de ședință* va fi, ca și în anii trecuți, Pr. Dr. Augustin Rusu, consilier patriarhal la Cancelaria Sfântului Sinod și care va redacta Procesul Verbal al lucrărilor.

3. Cuvântul introductiv al Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist.

În deschiderea lucrărilor, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist, Președintele Consiliului Național Bisericesc se adresează celor prezenți cu următorul cuvânt:

“După bucuria Sfintelor Sărbători de la sfârșitul anului 2006 și începutul anului 2007 ne reunim în această istorică sală în care ne veghează chipurile marilor noștri înaintași care au păstorit ca mitropoliți în Țara Românească, pentru a analiza, potrivit prevederilor statutare și regulamentare bisericești, lucrarea Bisericii noastre și, în mod special, a sectoarelor de activitate de la Centrul Patriarhal, desfășurată în cursul anului 2006. Este o parte a rânduiei vieții noastre bisericești de a alterna bucuriile cu ostenele, iar acum suntem chemați să împlinim partea noastră de osteneală cu care ne-a învrednicit Sfânta Biserică.

După alegerile preoțești și mirenești care au avut loc în cursul anului trecut, sunteți reuniți aici în prima ședință a Consiliului Național Bisericesc pentru perioada 2006–2010, ca expresie a votului și dorinței întregii noastre Biserici prin

reprezentanții săi aleși în Adunarea Națională Bisericească constituită în ședința sa de lucru din 26 iunie 2006 pentru o nouă perioadă de patru ani.

Este un binevenit prilej să spun că în acest for bisericesc reprezentativ am avut bucuria, de-a lungul anilor, să cunosc distinși și venerabili membri ai Consiliului Național Bisericesc din diverse părți ale țării care au trăit această lucrare la care au fost chemați cu noutatea și prospețimea primei zile identificându-se cu marile probleme ale Bisericii noastre atât la nivelul parohiei cât și al eparhiei din care vin și, aici, al întregii Patriarhii.

*Ca un simbol al prețuirii noastre pentru slujirea pe care o veți face aici împreună cu noi și cu colaboratorii noștri de la Patriarhia Română înmânez fiecărui membru al Consiliului Național Bisericesc **Medalia Jubiliară** a Patriarhiei Române care a fost bătută cu prilejul aniversării Noastre la împlinirea a 20 de ani de slujire în demnitatea de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.*

Pentru a introduce pe distinșii membri prezenți în specificul activității Consiliului Național Bisericesc, subliniez că ceea ce împlinim aici însumează lucrările tuturor unităților de cult din țară și de peste hotare, de la parohie și mănăstire până la eparhie și la sectoarele Administrației Patriarhale și ale Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii noastre, chiar dacă uneori, ca situație de excepție și doar în anumite locuri, mai există și deficiențe de comunicare între eparhie și parohie. Subliniez însă că această deficiență de comunicare vine din faptul că amplele lucrări ale Sfântului Sinod, ale Adunării Naționale Bisericești și ale Consiliului Național Bisericesc sunt puțin cunoscute și promovate de eparhii până la nivelul parohiei, fapt care se constată pe alocuri chiar și în situația hotărârilor organelor eparhiale. Am convingerea însă că această stare de lucruri se poate remedia cu grijă și străduință atât din partea factorilor de decizie eparhiali cât și a preoților care trebuie să-și sporească preocuparea și interesul de a cunoaște lucrarea Bisericii nu numai pe plan local ci și general.

Sintezele care ni se vor prezenta în cadrul rapoartelor înscrise în Ordinea de zi însumează diversitatea în unitatea profundă a Bisericii noastre cu păstrarea autonomiei bisericești la fiecare nivel de organizare și, în mod special al eparhiilor, ca realități și fapte concrete ale vieții noastre bisericești în toată complexitatea lor.

Cu aceste cuvinte urez bun venit onoraților membri ai Consiliului Național Bisericesc și spor în lucrarea noastră rugând pe Bunul Dumnezeu să ne întâlnească și să ne lumineze în hotărârile pe care le vom lua.”

4. Adoptarea Ordinii de Zi.

În continuare, la propunerea Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, Consiliul Național Bisericesc **adoptă Ordinea de Zi**, defalcată pe cele două zile de lucru, după cum urmează:

Joi, 8 februarie 2007, orele 10⁰⁰ – 14⁰⁰:

1. Darea de seamă a Cancelariei Sfântului Sinod;
2. Darea de seamă a Biroului de Presă și Comunicații;

3. *Darea de seamă a Sectorului Relații Externe Bisericești;*
4. *Darea de seamă a Sectorului Învățământ teologic și educație religioasă;*
5. *Darea de seamă a Sectorului Biserica și Societatea.*

Joi, 8 februarie 2007, orele 17³⁰ – 20⁰⁰:

6. *Darea de seamă a Sectorului Comunități Ortodoxe Române de peste hotare;*
7. *Darea de seamă a Sectorului Patrimoniu Cultural-Național;*
8. *Darea de seamă privind activitatea Asociației Diaconia cu Centrul de Servicii și a Așezământului Social "Patriarhul Justinian.*

Vineri, 9 februarie 2007, orele 9³⁰ – 14⁰⁰ :

9. *Darea de seamă a Sectorului Economico-Financiar;*
10. *Darea de seamă a sectoarelor Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române (Editură, Tipografie și Ateliere);*
11. *Contul de execuție bugetară pe anul 2006 și proiectul de buget al Administrației Patriarhale și al Instituțiilor anexe pe 2007.*

5. Expunerea Dărilor de seamă.

În deschiderea lucrărilor propriu-zise, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist invită pe părinții consilieri patriarhali raportori să sintetizeze rapoartele pe care le vor expune în fața Consiliului Național Bisericesc pentru a oferi membrilor prezenți mai mult timp destinat analizării și discuțiilor pe marginea celor ce se vor prezenta.

În continuare, *Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist* dispune trecerea la examinarea problemelor înscrise pe Ordinea de Zi și dispune ca PP.CC. Părinți consilieri patriarhali să prezinte Dările de seamă ale sectoarelor Administrației Patriarhale și ale Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, după cum urmează:

A. Darea de seamă a Cancelariei Sfântului Sinod, prezentată de Pr. Constantin Pârvu, vicar administrativ patriarhal.

Darea de seamă expune într-un raport însumând *136 pagini dactilografiate și 35 de tabele anexe*, întreaga activitate a Cancelariei Sfântului Sinod desfășurată sub îndrumarea Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist și coordonarea P.S. Episcop-Vicar Patriarhal Vincențiu Ploieșteanul și redă pe larg, în **Partea I**, aspecte relevante ale vieții interne bisericești derulate în cursul anul 2006 referitoare la: **Evenimente deosebite în viața Bisericii noastre: Proclamări și canonizări de sfinți în Biserica Ortodoxă Română:** Proclamarea solemnă, la 21 mai 2006, a canonizării Sfântului Ierarh Grigorie Dascălu, Mitropolitul Ungro-Vlahiei (22 ianuarie), Aprobarea canonizării Sfântului Cuvios Ierarh Pahomie de la Gledin (14 aprilie); *600 de ani de la trecerea la cele veșnice a Sfântului Cuvios Nicodim de la Tismana; Aniversarea a 20 de ani de la alegerea și întronizarea Prea Fericitului Părinte Teoctist ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române; Alegerea și con-*

*stituirea organelor bisericești deliberative și executive parohiale și eparhiale, precum și a celor centrale din cuprinsul Patriarhiei Române pentru perioada 2006-2010; Evenimente deosebite în viața administrativă a Bisericii noastre: Înființarea și organizarea Mitropoliei Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului cu sediul în Municipiul Cluj-Napoca; Înălțarea I.P.S. Arhiepiscop Bartolomeu al Vadului Feleacului și Clujului la rangul de Mitropolit și întronizarea ca Mitropolit al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului; Alegerea P.S. Episcop-Vicar Lucian Lugojanul în postul de Episcop al Episcopiei Caransebeșului; Alegerea P.S. Episcop-Vicar Patriarhal Ambrozie Sinaitul în postul de Episcop al Episcopiei Giurgiului; Alegerea și hirotonia noului Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei în persoana Prea Cuviosului Arhimandrit Paisie Ioan Gheorghe; Alegerea și hirotonia Prea Cuviosului Arhimandrit Ioan Casian în postul de Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române în America și Canada; Schimbarea titlaturii Episcopiei Ortodoxe Române a Vârșețului în **Episcopia Daciei Felix**; Activitatea organismelor centrale bisericești: Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, Adunarea Națională Bisericească și Consiliul Național Bisericesc, precum și ale Colegiilor Electorale Bisericești, în cazul alegerii de Chiriarhi; Organizarea administrativ-teritorială a Bisericii Ortodoxe Române cu redarea unor date statistice semnificative pentru amploarea vieții Bisericii Ortodoxe Române de la parohie și mănăstire până la nivelul eparhiilor și al Centrului Patriarhal; Activitatea misionară și pastorală a Bisericii reflectată în hotărârile Sfântului Sinod și în Dărilor de seamă ale Centrelor Eparhiale analizează: Itinerariile Pastorale ale membrilor Sfântului Sinod și Dărilor de seamă ale Centrelor Eparhiale privind activitatea misionar-pastorală; Măsurile pentru limitarea navetismului preoților; Caracterul misionar-filantropic al măsurilor luate de Sfântul Sinod și de eparhiile Bisericii noastre în anul 2006 pentru ajutorarea sinistraților; Pastorală la Duminica Ortodoxiei; Activitatea misionar-pastorală în Biserica Ortodoxă Română la nivelul Centrelor Eparhiale, la nivelul protopopiatelor și la nivelul parohiilor; Evaluarea fenomenului prozelitist și adoptarea de măsuri la nivel central și local bisericesc pentru intensificarea lucrărilor misionare specifice și de apărare a dreptei credințe. Un capitol aparte evaluează pe baza datelor furnizate de eparhii relațiile Bisericii Ortodoxe Române cu celelalte culte religioase și aspecte ale relațiilor bilaterale dintre Biserica Ortodoxă Române și Biserica Catolică de rit bizantin (greco-catolică) din România. În continuare este redată preocuparea Sfântului Sinod și a centrelor eparhiale pentru aprofundarea vieții liturgice și a cultului ca mijloace ale slujirii misionare a clerului și a sporirii evlaviei credincioșilor prin aprobarea de noi texte liturgice în cinstea unor sfinți români canonizați, prin inițierea măsurilor pentru elaborarea și publicarea unui Minei și a unui Acatistier al Sfinților Români; prin aprobarea Calendarul bisericesc ca expresie a unității de cult și liturgice a Bisericii. Apoi, sunt pre-*

zentate **aspecte generale din activitatea editorială și de mass-media a Bisericii Ortodoxe Române, în sprijinul lucrării misionare, pastorale și de educație religioasă** cu referiri la titluri de cărți, reviste, publicații, periodice, la activitatea posturilor de radio din Biserica Ortodoxă Română, colaborarea cu mass-media, etc. Capitolul **Viața monahală în Biserica Ortodoxă Română** surprinde aspecte generale privind organizarea vieții monahale; educația și pregătire teologică și profesională a personalului monahal; mijloace de aprofundare a prevederilor statutare, regulamentare și a hotărârilor Sfântului Sinod pentru consolidarea vieții monahale și sporirea disciplinei în rândul personalului monahal. **Activitatea canonică, juridică și disciplinară în Biserica Ortodoxă Română** ocupă un loc special în Darea de seamă și redă lucrarea organismelor centrale bisericești în legătură cu: votarea, promulgarea și receptarea *Legii nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor*; *Activitatea de revizuire și amendare a următoarelor articole din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române de către Sfântul Sinod și Adunarea Națională Bisericească*: art. 5 privind înscrierea în Statut a Mitropoliei Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului; art. 68-70 referitoare la componența și atribuțiile Comitetelor Parohiale; art. 72-73, 104-105, 109, 126 în legătură cu numirea personalului bisericesc de conducere de la eparhii și a protopopilor; art. 129-132 cu privire la alegerea clerului superior; *Activitatea forurilor centrale ale Bisericii Ortodoxe Române de revizuire și amendare a unor articole din următoarele Regulamente bisericești*: art. 40-52 din Regulamentul Organelor Centrale din Patriarhia Română, referitoare la Comisiile Sinodale și atribuțiile lor; art. 55-57 din Regulamentul Organelor Deliberative și Executive din Patriarhia Română, privitoare la numirea protopopilor; art. 27, alin. 3 din Regulamentul pentru organizarea vieții monahale și funcționarea administrativă și disciplinară a mănăstirilor cu privire la acordarea rangului de protosinghel de către Sinodul Mitropolitan; *Analizarea unor aspecte referitoare la disciplina clerului și adoptarea de hotărâri în scopul preîntâmpinării unor fenomene negative*. Un alt capitol subliniază preocupările pentru **pregătirea și perfecționarea personalului clerical** prin: titularizare, obținerea *gradelor profesionale* Definitiv, Gradul II, Gradul I și prin *Conferințele pastoral-misionare semestriale și Conferințele preoțești administrative*, după care este expus progresul în **activitatea desfășurată în cuprinsul Mitropoliei Basarabiei** pe baza Itinerariului Pastoral al I.P.S. Mitropolit Petru. Relevant este capitolul care prezintă laborioasa **activitate a Patriarhiei Române în probleme de interes general bisericesc și patrimonial** cu referiri la: intervenții ale Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist la autoritățile administrației de stat centrale și locale în probleme de interes general bisericesc; lucrările Comisiei Mixte Parteneriat Social și Retrocedări dintre Patriarhia Română și Guvernul României; problema asigurării bunurilor bisericești; dezbaterile și hotărârile Sfântului Sinod în

privința situației Fundației "Emanuil Gojdu"; aspecte privind îmbunătățirea salarizării personalului bisericesc neclerical și clerical; intervenții pentru obținerea certificatului de transport în cont propriu pentru toate unitățile de cult care dețin mijloace de transport de mărfuri; modalitățile de aplicare la nivelul unităților bisericești a modificărilor aduse Codului Fiscal astfel încât contribuabilii să poată destina o sumă reprezentând 2% din impozitul stabilit pentru susținerea unităților de cult. **Grija Bisericii pentru locașurile de cult și edificiile bisericești** cuprinde date sintetice de la toate eparhiile Bisericii noastre despre: *construirea și pictarea de noi biserici; repararea, restaurarea, întreținerea și restaurarea picturii locașurilor de cult care nu sunt monumente istorice; construirea, restaurarea, repararea și întreținerea altor edificii bisericești*, la acest capitol amintindu-se *construirea, pictarea și sfințirea Bisericii Duminica Sfinților Români de la Mănăstirea Popești din București, ctitorie a Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist. Partea a II-a a Expunerii redă succint activitatea curentă a Cabinetului Patriarhal, precum și activitatea Cancelariei Sfântului Sinod și a celorlalte servicii de la Centrul Patriarhal înglobate acesteia.*

Expunerea Cancelariei Sfântului Sinod se încheie cu precizarea că personalul Cancelariei Sfântului Sinod, al serviciilor aferente și al Cabinetului Patriarhal, aflat sub directă și părintească veghere a Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, secondat de P.S. Episcop-Vicar Patriarhal Vincențiu Ploieșteanul, s-a străduit să împlinească cu responsabilitate sarcinile încredințate, contribuind atât individual cât și prin munca în echipă la buna desfășurare a întregii activități care a fost redată în conformitate cu prevederile statutare și regulamentare bisericești, pe baza proceselor-verbale ale lucrărilor Sfântului Sinod, ale Adunării Naționale Bisericești și ale Consiliului Național Bisericesc, precum și a sintezelor transmise de centrele Eparhiale, constatările și propunerile evidențiate în cuprinsul expunerii la încheierea fiecărui mare capitol exprimând o analiză atentă a problemelor ivite în cursul anului 2006 dar și a unora cuprinse în corespondența oficială transmisă de Centrele Eparhiale la Cancelaria Sfântului Sinod.

Luând act de expunerea prezentată și la propunerea Prea Fericitului Părinte Patriarh Președinte, **Consiliului Național Bisericesc hotărăște:**

Ia act și aprobă activitatea expusă în Darea de seamă a Cancelaria Sfântului Sinod pe anul 2006 desfășurată sub îndrumarea Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, aceasta urmând a fi inclusă în Raportul General al Consiliului Național Bisericesc pe anul 2006 ce va fi supus examinării Adunării Naționale Bisericești la proxima sa ședință de lucru.

B. Darea de seamă a Biroului de Presă și Comunicații al Patriarhiei Române, prezentată de Pr. Constantin Stoica, consilier patriarhal.

Expunerea redă, în 13 pagini dactilografiate, activitatea desfășurată în anul 2006 de către Biroul de Presă și Comunicații al Patriarhiei Române sub condu-

cerea Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist și îndrumarea P.S. Episcop-Vicar Patriarhal Vincențiu Ploieșteanul și este sintetizată astfel: *mediatizarea activității Bisericii Ortodoxe Române* la nivelul Sfântului Sinod, a Adunării Naționale Bisericești, a Consiliului Național Bisericesc și a Colegiilor Electorale Bisericești la alegerea de ierarhi eparhioți, *prezentarea celor mai însemnate activități ale Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist în viața bisericească și în viața publică, a sectoarelor Administrației Patriarhale și ale Institutului Biblic, precum și a unor evenimente importante din cuprinsul eparhiilor ortodoxe din țară și străinătate* în domeniile: cultural, social-filantropic, de educație a tineretului, misionar și pastoral, ecumenic și al relațiilor cu celelalte culte din România, cu alte Biserici creștine și organizații ecumenice de peste hotare, a participării Bisericii la viața Cetății; *monitorizarea articolelor, comentariilor, știrilor, informațiilor și emisiunilor din presa scrisă, de la radio și televiziune* referitoare la Biserica Ortodoxă Română, instituțiile și slujitorii ei și la participarea acestora la viața publică în domenii de interes bisericesc, social și public, precum și *elaborarea zilnică a revistei presei* pe baza acestora; *stabilirea, menținerea și aprofundarea de relații profesionale cu jurnaliștii acreditați* pe lângă Patriarhia Română de către agențiile de presă, marile cotidiene și posturile de radio și televiziune publice, private românești și străine; *organizarea unor conferințe de presă* pentru prezentarea punctului de vedere al Bisericii Ortodoxe Române în domenii de interes general bisericesc, social și de altă natură sau pentru precizări care vizau clarificarea unor aspecte în cazul unor erori de informare în presă; *intermedierea unor declarații, interviuri, participări la emisiuni radio-TV, publicarea unor comunicate de presă, apeluri și mesaje* ale Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, ale membrilor Sfântului Sinod, ale organismelor centrale bisericești; *colaborarea cu birourile de presă ale unor altor eparhii, ale altor culte și ale unor instituții reprezentative* ale administrației publice centrale și locale, ale altor instituții, organizații din viața publică românească; *redactarea, în colaborare cu Sectorul Relații Externe Bisericești, a Buletinului Informativ în limba engleză "News Bulletin" și întreținerea paginii de internet a Patriarhiei Române, organizarea expoziției de fotografie intitulată "Douăzeci de ani în secvențe fotografice", cuprinzând momente din slujirea și lucrarea ca patriarh a Prea Fericitului Părinte Teoctist, precum și din viața și activitatea Bisericii Ortodoxe Române.*

Darea de seamă subliniază în încheiere că întregul personal al Biroul de Presă s-a străduit să prezinte cât mai multe aspecte reprezentative pentru vitalitatea Bisericii noastre și responsabilitatea angajării slujitorilor Bisericii la nivel central bisericesc, sub îndrumarea atentă a Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, cât și în cuprinsul unităților bisericești din Patriarhia Română, la conturarea unei opinii corecte față de Biserica noastră în contextul unor tendințe și atitudini inexacte la adresa ei.

Luând act de cele de mai sus și la propunerea Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, **Consiliul Național Bisericesc hotărăște:**

Ia act cu aprobare de activitatea prezentată în Darea de Seamă a Biroului de Presă și Comunicații al Patriarhiei Române pe anul 2006 și recomandă includerea acesteia în Raportul General al Consiliului Național Bisericesc pe anul 2006, care va fi supus examinării Adunării Naționale Bisericești.

C. Darea de seamă a Sectorului Relații Externe Bisericești, prezentată de Pr. Dr. Michael Tița, consilier patriarhal.

Expunerea activității Sectorului Relații Externe Bisericești, redactată în 65 pagini dactilografiate, relevă că întreaga lucrare cu caracter extern - desfășurată de Biserica noastră în cursul anului 2006 - a fost un răspuns față de cerințele din ce în ce mai variate și complexe, existente atât pe plan bisericesc internațional, cât și în cadrul european aflat într-o permanentă schimbare și că aceasta s-a derulat în baza hotărârilor Sfântului Sinod, al unor acorduri ecumenice, inter-bisericești și inter-religioase, fiind consemnată în documentele și rapoartele de participare ale reprezentanților Bisericii Ortodoxe Române la diferite manifestări cu caracter internațional specifice și redă principalele direcții de activitate ale Bisericii noastre pe plan extern, după cum urmează: **consolidarea și diversificarea legăturilor tradiționale ale Bisericii Ortodoxe Române cu Bisericile Ortodoxe surori:** Participarea unei delegații a Bisericii Ortodoxe Române, condusă de către Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist, la *Întâlnirea Mondială a liderilor religioși*, organizată de Consiliul Inter-religios al Federației Ruse și de Consiliul Religios al C.S.I. (Moscova, 4-5 iulie 2006), în cadrul căreia a fost inclusă și întâlnirea cu Sanctitatea Sa, Patriarhul Alexei II al Moscovei și a toată Rusia; Vizita pastorală în Germania a unei delegații a Bisericii Ortodoxe Române, condusă de Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist, cu prilejul sfințirii Catedralei Mitropolitane din Nürnberg și a punerii pietrei de temelie la locașul de cult al Parohiei Ortodoxe Române din Berlin (11 – 15 mai 2006); Schimbul de corespondență oficială dintre Patriarhia Română și Patriarhia Moscovei, cu privire la Mitropolia Basarabiei și analizarea de către Sfântul nostru Sinod a situației actuale a dialogului dintre cele două Biserici pe această problemă; Trecerea la cele veșnice a Prea Fericitului Mitropolit Nicolae al ținuturilor Cehiei și din Slovacia și apoi, participarea I.P.S. Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei la întronizarea noului Întâistătător al Bisericii Ortodoxe surori din ținuturile Cehiei și din Slovacia, Prea Fericitul Christophor (Praga, 28 mai 2006); Participarea unei delegații a Bisericii noastre, condusă de I.P.S. Mitropolit Teofan al Olteniei la instalarea noului Arhiepiscop al Ciprului – Noua Justiniana, Prea Fericitul Chrisostom II (Nikosia, 11-12 noiembrie 2006); Participări ale reprezentanților Bisericii noastre la manifestări vizând aprofundarea sub diferite forme a relațiilor panortodoxe și bilaterale; **aportul reprezentanților Bisericii noastre la lărgirea și consolidarea dialogului și relațiilor**

cu Bisericile Ortodoxe Orientale: Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist a binecuvântat înființarea *Asociației Ortodoxe Copte “Sfântul Mina”* din București care are ca scop catehizarea și acordarea de asistență religioasă și socială credincioșilor copecți, cu posibilitatea de a sluji la Paraclisul Facultății de Teologie “Sfânta Ecaterina” din București (6 și 18 ianuarie) și a primit vizita unor ierarhi din partea Bisericii Maronite din Liban (31 mai) și din partea Bisericii Copte din Egipt (21 iunie); **participări ale reprezentanților Bisericii noastre la manifestări vizând diversificarea și aprofundarea relațiilor cu Biserica Romano-Catolică:** Lucrările Comisiei Mixte Internaționale de Dialog Teologic dintre Biserica Ortodoxă și Biserica Catolică (Belgrad, 18–25 septembrie 2006); Participarea I.P.S. Mitropolit Laurențiu al Ardealului, împreună cu I.P.S. Mitropolit Serafim al Europei Centrale și P.S. Casian al Dunării de Jos, la diferite manifestări având ca temă “Pentru o lume a Păcii – Religii și Culturi în dialog” (Assisi, Italia, 3-6 septembrie 2006); Participarea I.P.S. Mitropolit Laurențiu al Ardealului, la Simpozionul cu tema: “San Nicandru: religie și cultură în dialog” (Bari, Italia, 3-5 noiembrie); participarea unor cadre didactice la diferite manifestări ecumenice și teologice internaționale organizate de Biserica Romano-Catolică; **continuarea relațiilor cu Biserica Lutherană** prin desfășurarea lucrărilor celei de a XI-a întâlniri de dialog teologic bilateral dintre Biserica Ortodoxă Română și Biserica Evanghelică din Germania (Eisenach, 1–7 aprilie 2006); **participarea Bisericii noastre la activitatea Organizațiilor Creștine și Inter-religioase Internaționale și regionale:** desfășurarea *Săptămânii de Rugăciune pentru Unitatea Creștinilor* (București, 18-25 ianuarie 2006); *la Consiliul Mondial al Bisericilor:* participarea unei delegații a Bisericii Ortodoxe Române la cea de a IX-a Adunare Generală a Consiliului Mondial al Bisericilor (Porto Alegre, 14-23 februarie 2006); *la Conferința Bisericilor Europene:* participarea unor delegații ale Bisericii Ortodoxe Române la o întrunire ecumenică, în perspectiva pregătirii celei de-a III-a Adunări Ecumenice Europene de la Sibiu (Roma, 23-27 ianuarie 2006); participarea I.P.S. Mitropolit Laurențiu al Ardealului la întâlnirea anuală a Comitetului Central al Conferinței Bisericilor Europene (KEK), (London/Derry, Irlanda de Nord, 25 - 31 mai 2006); *măsuri pentru sporirea prezenței și relațiilor Bisericii noastre cu instituțiile europene* prin achiziționarea unui ansamblu imobiliar care găzduiește Reprezentanța Bisericii Ortodoxe Române pe lângă instituțiile Uniunii Europene cu menirea de a consolida prezența ortodoxă românească pe lângă acestea.

Darea de seamă se încheie cu sublinierea că întreaga activitate a Bisericii Ortodoxe Române în planul relațiilor sale externe s-a desfășurat sub îndrumarea Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, prin ostenele P.S. Episcop-Vicar Patriarhal Ciprian Câmpineanul și cu aportul tuturor membrilor Sfântului Sinod și a altor delegați ai Bisericii noastre la activitățile externe amintite.

În urma celor prezentate și la propunerea Prea Fericitului Părinte Patriarh Președinte, **Consiliul Național Bisericesc hotărăște:**

Ia act și aprobă Darea de Seamă a Sectorului Relații Externe Bisericești și modul în care s-a desfășurat în anul 2006 activitatea externă a Bisericii Ortodoxe Române și recomandă includerea acesteia în Raportul General al Consiliului Național Bisericesc pe anul 2006, ce va fi supus examinării Adunării Naționale Bisericești.

D. Darea de seamă a Sectorului Învățământ teologic și Educație religioasă, prezentată de Diac. Nicu Octavian, consilier patriarhal.

Grija față de modul de analizare și soluționare a problemelor învățământului teologic și ale educației religioase în rândul copiilor și tineretului, atât în Biserică cât și în școală, a constituit o preocupare majoră a Sfântului Sinod, a organelor eparhiale, a fiecărui ierarh și preot în parte având ca scop sprijinirea activității misionare a Bisericii Ortodoxe Române. Darea de seamă a Sectorului Învățământ teologic și Educație religioasă redă activitatea proprie desfășurată în anul 2006 sub îndrumarea Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist și a fost elaborată pe baza datelor comunicate de Centrele Eparhiale și de instituțiile de învățământ teologic, prezentând, în cuprinsul celor 35 pagini dactilografiate, ansamblul activităților specifice, după cum urmează: **îndrumarea și coordonarea predării Religiei în învățământul public de stat:** menținerea și aprofundarea sub diferite aspecte, a legăturilor profesionale ale cadrelor didactice care predau Religia cu personalul de specialitate de la Inspectoratele școlare Județene și de la Centrele Eparhiale; continuarea lucrărilor Comisiei bisericești de evaluare a manualelor de Religie și pregătirea pentru tipar a manualelor pentru clasele VI și XI; Hotărârea Sfântului Sinod de aprobare a editării ghidului catehetic *Hristos împărtășit copiilor*; consfătuirea Inspectorilor de specialitatea Religie (București, 6 septembrie); activități extra-curriculare: cercuri metodice, cabinete de Religie, edificarea de capele în școli, organizarea de concursuri și sărbători școlare cu prilejul Crăciunului, concerte de colinde, cercuri de creație, participarea profesorilor de Religie la organizarea unor tabere școlare; contribuția Patriarhiei Române alături de alți factori din societatea civilă, intelectuali sau reprezentanți ai unor instituții publice abilitate de a analiza, a explica și a justifica cu maximă responsabilitate necesitatea și rolul educativ și moralizator al prezenței icoanelor în instituțiile de învățământ public; **organizarea învățământului teologic ortodox preuniversitar prin: școlile de cântăreți bisericești**, în număr de 14, definite ca școli de Arte și Meserii, cu 2 și 3 ani de studii, după primii doi ani competența fiind de “cântăreț bisericesc”, iar după cel de-al treilea, cel de completare, de “catehet”; *Seminariile Teologice Liceale Ortodoxe*, în număr de 31, cu două specializări: Teologie Pastorală și Teologie Patrimoniului, din care 4 monahale, la care se adaugă 2 Licee cu clase de teologie (Târgu-Jiu și Drobeta Turnu-Severin), pentru care, în cursul anului 2005, s-au adoptat

o serie de măsuri cu caracter structural și organizatoric menite bunei funcționări și consolidării a legăturii acestor școli cu viața bisericească; *școli Postliceale Teologico-Sanitare* au mai funcționat la București și Iași, în regim de autofinanțare, integrate în sistemul învățământului de stat; **activitatea didactică și de cercetare științifică și teologică în instituțiile de învățământ teologic superior**: organizarea acestuia în spiritul prevederilor *Cartei de la Bologna*, la care este semnată și România; *cursurile de licență în teologie* organizate în cele 11 facultăți de teologie ortodoxă și în 4 departamente integrate în alte facultăți, a specializărilor (Pastorală, Didactică, Socială și Artă Sacră), a populației școlare și a numărului cadrelor didactice care au asigurat desfășurarea normală a procesului de învățământ (cu durata de 3 ani), cu menționarea hotărârii Sfântului Sinod și a intervențiilor la Ministerul Educației și Cercetării privind aprobarea menținerii duratei de 4 ani la specializarea Teologie Pastorală; *Cursurile de Master* (cu durata de 2 ani), organizate la 12 Facultăți de Teologie Ortodoxă, cu specializări în diferite domenii ale teologiei; *Doctoratul în teologie* (cu durata de 3 ani), organizat în 5 centre universitare (București, Sibiu, Cluj, Oradea și Constanța). Tot în legătură cu învățământul superior teologic, expunerea mai amintește: organizarea periodică a Întâlnirii decanilor Facultăților de Teologie; organizarea Cursurilor și examenelor pentru obținerea gradelor profesionale de către profesorii de Religie și de către preoți în cele 6 centre abilitate (București, Iași, Sibiu, Craiova, Timișoara și Cluj-Napoca); organizarea consfătuirilor ale profesorilor de teologie, pe catedre, în cadrul cărora au fost vizate restructurările planurilor de învățământ și a programelor analitice, potrivit exigențelor învățământului european: *Consfătuirea profesorilor de Istorie bisericească, Bizantinologie și Patrologie* (Cluj-Napoca), *Consfătuirea profesorilor de Omiletică și Catehetică* (Arad), *Consfătuirea profesorilor care predau Misiologie și Ecumenism* (Târgoviște); regândirea planurilor de învățământ și a programelor pentru specializarea Teologie Socială, în așa fel încât, ponderea disciplinelor de specialitate (asistență socială), să ajungă până la 70%, precum și intervențiile la Ministerul Educației și Cercetării ca pe baza modificărilor respective, diploma absolvenților de Teologie Socială să fie asimilată cu cea a absolvenților de la Asistență Socială; organizarea și participarea cadrelor didactice din învățământul superior teologic la Congrese, simpozioane, conferințe și informări științifice organizate de Facultățile de Teologie Ortodoxă din Patriarhia Română; **specializarea tinerilor teologi prin trimiterea la studii peste hotare**, în cadrul schimbului de burse și de teologi cu Bisericele și organizațiile creștine din străinătate; **primirea de tineri teologi în instituțiile de învățământ din România**, la studii universitare și postuniversitare; **preocuparea pentru pregătirea în instituțiile de învățământ teologic din România a viitorilor candidați la preoție proveniți din rândul românilor ortodocși din jurul granițelor țării.**

Expunând activitatea complexă desfășurată în domeniul învățământului teologic și al educației religioase în cursul anului 2006, este subliniată nemijlocita îndrumare a Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist și coordonarea activă a Sectorului de către P.S. Episcop-Vicar Patriarhal Ciprian Câmpineanul, precum și aportul membrilor Sfântului Sinod implicați în lucrarea din acest domeniu vital pentru pregătirea viitorilor preoți, profesori de religie, teologi-cercetători și specialiști în diferite domenii ale vieții și activității Bisericii Ortodoxe Române.

Ca urmare a celor prezentate și la propunerea Prea Fericitului Părinte Președinte, **Consiliul Național Bisericesc hotărăște:**

Ia act cu aprobare de activitatea Sectorului Învățământ teologic și Educație religioasă al Patriarhiei Române desfășurată în anul 2006, și recomandă includerea acestei Expuneri în Raportul General al Consiliului Național Bisericesc pe anul 2006, care va fi supus examinării Adunării Naționale Bisericești.

E. Darea de seamă a Sectorului Biserica și Societatea, prezentată de Pr. Nicolae Dorel Moțoc, consilier patriarhal.

Sectorul Biserica și Societatea al Administrației Patriarhale, aflat sub îndrumarea directă a Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist și coordonat de P.S. Episcop-Vicar Patriarhal Ciprian Câmpineanul și-a desfășurat activitatea în anul 2006 pe domenii punctuale, urmând ca expunerea, redactată în 29 pagini și 17 anexe, să reliefeze implicarea tot mai dinamică și vizibilă a Bisericii în soluționarea numeroaselor probleme sociale ce afectează diverse categorii de persoane defavorizate, extinderea colaborării sub diferite forme cu instituții de stat și private cu responsabilități în domeniul asistenței sociale și medicale, intensificarea contactelor și a demersurilor la organismele abilitate pentru întărirea prezenței preoților în armată, poliție, spitale, penitenciare, așezăminte de ocrotire socială.

Activitatea de asistență social-filantropică și religioasă a Bisericii noastre, în cuprinsul celor 27 de eparhii, este asigurată de personal de conducere, îndrumare și execuție format din: 24 consilieri sociali, 27 inspectori eparhiali, 207 asistenți sociali-teologi sau cu studii de specialitate, 87 preoți misionari și 40 de lucrători sociali, 57 voluntari și 294 din alte categorii de personal care își desfășoară activitatea în cadrul a 50 Birouri de asistență socială, și anume: 1 la nivelul centrului Patriarhal, 24 la centrele eparhiale, 16 la protopopiate și 9 la nivelul parohiilor.

La nivelul Administrației Patriarhale, asistența socială este asigurată de Biroul de asistență socială din cadrul sectorului Biserica și Societatea care, în cursul anului 2006, pe lângă activitățile de coordonare-monitorizare a unor acțiuni social-filantropice desfășurate în cuprinsul eparhiilor (consiliere, informare, intervenții pe lângă instituții de stat și diverse organizații), a derulat, în mod concret, **11 programe sociale** având ca obiective: acordarea de ajutoare financiare și materiale (constând în alimente, îmbrăcăminte, rechizite, medicamente, igienico-sani-

tare) pentru copii orfani și abandonati, bătrâni, familii sărace (programele de Sfintele Paști și Crăciun), familii afectate de inundații din anul 2006 (jud. Dolj, Bacău și Galați) și diverse așezăminte (“Sf. Macrina”, “Sfânta Irina-Voluntari”, “Sf. Sava-Buzău”, “Patriarhul Justinian Marina” și așezământul medico-social “Eliade” de la Mânăstirea Pissiota). **Sumele cheltuite în anul 2006 pentru activități social-filantropice derulate de Biroul de asistență socială al Patriarhiei Române au fost: 504.619,12 lei, din care: 63.819 lei de la Fondul “Filantropia” (contribuția eparhiilor) iar diferența de 440.800,12 lei din sponsorizări și donații primite de la persoane fizice și juridice din țară și străinătate.**

La nivelul eparhiilor, activitatea de asistență socială este reflectată în cuprinsul expunerii prin următoarele componente care privesc: înființarea în cursul anului 2006 a 42 de noi instituții de protecție socială atât în București cât și în alte diferite localități din cuprinsul eparhiilor, care s-au adăugat celor 237 existente, încât numărul total al acestora a ajuns la 279, din care: 91 așezăminte pentru copii, 32 așezăminte pentru vârstnici, 95 cantine și brutării sociale, 37 cabinete medicale și farmacii sociale, 7 centre de diagnostic și tratament pentru persoane cu nevoi speciale, 7 centre consiliere, 9 centre pentru asistență familii în dificultate și 1 centru pentru victimele traficului de persoane. Prin acestea au fost oferite programe social-filantropice care au constat în: îngrijirea și asistarea copiilor orfani sau abandonati și a bătrânilor singuri, nedeplasabili, asistarea și consilierea persoanelor dependente de droguri, acordarea de ajutoare materiale și financiare pentru familiile sărace în vederea prevenirii evacuării sau debransării de la utilități, îngrijirea la domiciliu a bolnavilor aflați în stadiul terminal, asistarea și îngrijirea copiilor seropozitivi, a celor cu grave dificultăți de adaptare sau dizabilități, prevenirea și combaterea traficului de ființe umane și a violenței familiale, pregătirea persoanelor fără ocupație în vederea integrării lor profesionale și a reinsertiei sociale, sprijin pentru copiii proveniți din familii sărace în vederea prevenirii abandonului școlar și instituționalizării, consiliere spirituală, socială și juridică acordată familiilor și persoanelor singure pentru obținerea facilităților prevăzute de lege, acordarea de asistență medicală și îngrijire pentru copiii străzii, oferirea de masă caldă, zilnic, prin cele 95 de cantine și brutării sociale, pachete cu alimente cu prilejul sărbătorilor de Sfintele Paști și Crăciun și mai ales asistența victimelor inundațiilor din primăvara și vara anului 2006.

În cursul anului 2006, numărul beneficiarilor proiectelor sociale a fost de peste 268.511 de persoane și familii la nivelul celor 27 de eparhii, din care: 93.408 de copii din așezămintele sociale ale Bisericii, ale statului, dar mai ales din familii sărace și fără posibilități de întreținere sau victime ale inundațiilor; 17.546 persoane cu dizabilități, cu deficiențe de vorbire, vedere și auz, consumatori de droguri sau alte tipuri de dependențe, persoane infectate cu HIV/SIDA, victime ale traficului de persoane, delincvenți etc; 84.288 persoane vârstnice din

așezămintele de protecție socială bisericești, din centrele sociale de tranzit și adăposturi de noapte, bătrâni singuri, nedeplasabili, abandonați de familie și care prezentau grave probleme de sănătate; 73.269 *familii sărace*, fără posibilități materiale sau adăpost, tineri, studenți, șomeri, deținuți eliberați sau victime ale inundațiilor.

Sumele de bani cheltuite la nivelul Patriarhiei Române pentru susținerea activităților social-filantropice din toată țara, în anul 2006, s-au ridicat la cifra de **38.411.130,02 lei** acestea prezentându-se analitic astfel: *Fondul "Filantropia" (colectă de la credincioși)* – 3.139.808,66 lei; *Cheltuieli curente pentru întreținerea, administrarea și funcționarea așezămintelor social-filantropice și sprijinirea celor asistați social* – 22.524.809,53 lei; *Ajutoare financiare acordate sinistraților, prin intermediul colectelor efectuate în eparhii și a Campaniei "Mai puternică decât apele este credința"* – 7.279.555,52 lei; *Ajutoare materiale acordate sinistraților* – 5.466.956,31 lei.

Un capitol aparte din expunere este destinat prezentării **implicării Bisericii Ortodoxe Române în lucrarea de înlăturare a efectelor inundațiilor din anul 2006**. Urmare "*Apelului la rugăciune și faptă bună*" pe care Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist I-a adresat în luna aprilie 2006, ierarhilor, preoților și tuturor credincioșilor pentru organizarea de colecte în vederea sprijinirii sinistraților, victime ale inundațiilor din Oltenia, Bucovina și alte zone din țară, s-a colectat suma de **6.049.555,36 lei**, la care s-au adăugat și importante donații în materiale de construcții, alimente, cereale, furaje, haine, încălțăminte, medicamente, detergenți și bunuri de larg consum, în valoare estimativă de **5.466.956,31 lei**. Concomitent cu această acțiune, Patriarhia Română, împreună cu Societatea Română de Radio-difuziune și Romtelecom, a declanșat o campanie publicitară intitulată "*Mai puternică decât apele este credința*", în scopul strângerii unor sume de bani necesare reconstrucției zonelor afectate, din banii colectați (372.821,54 lei, 3.864,48 Euro și 1.829,51 USD), la care s-au adăugat și sumele rămase din Campania "*Învinge apele*" din anul 2005 (360.823,41 lei, 85.978,47 Euro și 99.499,62 USD), **Patriarhia Română construind 18 case** în localitățile Rast și Cârna din jud. Dolj, în valoare totală de **1.230.000,16 lei**, care au fost inaugurate și predate la data de 15 decembrie 2006. Pe lângă cele 18 case, Arhiepiscopia Craiovei a mai ridicat cu sprijinul celorlalte eparhii un număr de 8 case, în localitățile Cârna, Bechet, Plosca și Negoii. Expunerea mai menționează: *contribuția Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților la ridicarea a 69 de case* pentru familiile sinistrate din Bucovina și *donarea lemnului pentru alte 200 de case* în aceeași zonă, în valoare de 920.000 lei; *contribuția Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului în zonele afectate din eparhie în valoare de 422.040 lei*; *contribuția Patriarhiei Române la finalizarea caselor începute în anul 2005 în episcopiile Romanului* (111.301,78 lei), Buzăului și Vrancei (195.509,75 lei) și Dunării de Jos (63.346,18 lei).

Expunerea continuă cu prezentarea succintă a activității de asistență religioasă și spirituală desfășurată în structurile militare (armată, poliție), în penitenciare, în unitățile spitalicești și așezămintele de ocrotire socială care a fost asigurată în anul 2006 de un număr de 476 de preoți, din care: 144 în unități militare și penitenciare, și 332 în spitale și așezăminte de ocrotire socială. În toate unitățile menționate mai sus, există în prezent, un număr 378 de biserici și capele, altele 34 aflându-se în diferite stadii de construcție și amenajare.

Expunerea se încheie cu redarea amănunțită a contribuției la susținerea lucrării pastoral-misionare, cultural-spirituale și sociale a Bisericii prin **activitatea asociațiilor și fundațiilor care funcționează cu binecuvântarea Sfântului Sinod** (*Asociația Studenților Creștini Ortodocși Români – ASCOR, Societatea Națională a Femeilor Ortodoxe din România – SNFOR, Frăția Ortodoxă Română – FOR, Oastea Domnului*) și a **Centrelor Eparhiale**, concretizate în: acțiuni umanitare și vizite la centre de plasament, orfelinate și azile; organizarea de tabere și pelerinaje pentru tineret la mănăstirile din țară și de peste hotare; organizarea de centre misionare pentru tineret; activități de catehizare și manifestări misionar-comemorativ; editarea și difuzarea unor publicații creștine; organizarea de conferințe, simpozioane, întâlniri pentru tineret și seri creștine cu participarea unor ierarhi, mari duhovnici și oameni de cultură; organizarea de concursuri pentru promovarea tradițiilor și a valorilor ortodoxiei românești; acordarea de asistență religioasă pentru hipoacuzici; acțiuni de promovare a relațiilor de colaborare și parteneriat cu organizații interne și internaționale.

În urma expunerii de mai sus și la propunerea Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, **Consiliul Național Bisericesc hotărăște:**

La act cu aprobare de activitatea expusă în Darea de Seamă a Sectorului Biserica și Societatea al Administrației Patriarhale pe anul 2006, exprimându-se călduroase mulțumiri Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist pentru permanenta îndrumare părintească, urmând ca aceasta să se includă în Raportul General al Consiliului Național Bisericesc pe anul 2006, ce va fi supus examinării Adunării Naționale Bisericești.

La orele 14⁰⁰, potrivit agendei aprobate, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist dispune **suspendarea ședinței de lucru** a Consiliului Național Bisericesc.

6. Reluarea lucrărilor și continuarea prezentării dărilor de seamă.

În după amiaza aceleiași, la orele 17³⁰, în conformitate cu programul stabilit în deschiderea ședinței de dimineață, se reiau lucrările în plen ale ședinței Consiliului Național Bisericesc.

Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist invită pe PP.CC. Părinți consilieri patriarhali să prezinte, în continuare, expunerile privind activitatea sectoarelor Administrației Patriarhale și ale Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, după cum urmează:

F. Darea de seamă a Sectorului Comunități ortodoxe române de peste hotare, prezentată de Pr. Dr. Mircea Alexă Uță, consilier patriarhal.

În introducere este prezentată situația generală a românilor din jurul granițelor actuale ale României care, ca și în anul 2006, s-au străduit să-și mențină propria identitate și să păstreze legătura neîntreruptă cu Biserica Mamă, fiind amintite pe rând: *Episcopia Ortodoxă Română din Ungaria*, condusă de P.S. Episcop Sofronie și care cuprinde 40 de parohii și filii și 3 așezăminte monahale (Gyula, Șacal și Bichiș), grupate în 3 protopopiate (Gyula-Budapesta, Chitighaz-Seghedin și Micherechi-Bihor), în cadrul cărora funcționează 11 preoți (6 locali și 5 misionari) și 5 ieromonahi, care deserveșc un număr de 3.642 de credincioși ortodocși români înregistrați; *Episcopia Ortodoxă Română a Vârșeșului*, păstorită de P.S. Episcop-Loctiitor (administrator) Daniil, care cuprinde 39 de parohii organizate în 6 protopopiate, în cadrul cărora slujesc 22 de preoți. Este prezentată succint activitatea Comisiei Mixte de Dialog dintre Patriarhia Română și Patriarhia Sârbă care s-a finalizat în toamna anului 2006, prin acceptarea unei noi denumiri a eparhiei – *Episcopia Daciei Felix*, atât de către Sfântul nostru Sinod cât și de Patriarhia Sârbă, ca pas spre recunoașterea ei oficială, fără a fi uitate preocupările Bisericii noastre pentru garantarea drepturilor firești ale românilor din valea Timocului. *Parohia Ortodoxă Română din Sofia, Bulgaria*, cu bogate tradiții în rândul românilor din Bulgaria care continuă să beneficieze de sprijin din partea Patriarhiei Române.

Expunerea continuă cu prezentarea **organizării românilor ortodocși din Diaspora**, după cum urmează: *Mitropolia Ortodoxă Română a Germaniei, Europei Centrale și de Nord*, păstorită de I.P.S. Mitropolit Serafim, ajutat de P.S. Episcop-Vicar Sofian Brașoveanul care, sub raport administrativ cuprinde 52 de parohii organizate în Germania, Austria, Luxemburg, Suedia, Norvegia, Finlanda și Danemarca și o mănăstire în Germania, deservite de 49 preoți, 2 diaconi și 1 ieromonah. În viața acestei Mitropolii se consemnează recunoașterea acesteia în anul 2006 de către autoritățile bavareze drept *Corporație de drept public* și mai ales vizita pastorală efectuată în mai 2006 de către Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist în cuprinsul ei care au avut ca puncte centrale de reper punerea pietrei de temelie a noii biserici din Berlin, sfințirea Catedralei Mitropolitane și a Centrului Mitropolitan din Nürneberg; *Mitropolia Ortodoxă Română a Europei Occidentale și Meridionale*, păstorită de I.P.S. Mitropolit Iosif, ajutat de P.S. Episcop-Vicar Siluan Marsilianul (cu sediul în Italia) și de P.S. Episcop-Vicar Marc Nemeșeanul și care cuprinde 130 parohii organizate, 23 filii, 2 misiuni, o reprezentanță și 7 așezăminte monahale, 18 parohii în formare, grupate în 8 protopopiate organizate în 3 vicariate (1. Franța, Elveția, Spania și Portugalia; 2. Italia și 3. Regatul Unit, Irlanda, Belgia și Olanda), unități deservite de 152 preoți, 16 diaconi, 3 arhimandriți, 1 egumenă; *Arhiepiscopia Ortodoxă Română în America și Canada*,

păstorită de I.P.S. Arhiepiscop Nicolae, ajutat de P.S. Episcop-Vicar Ioan Casian de Vicina (de la 2 iulie 2006), sub raport administrativ cuprinde 55 de parohii și misiuni, 3 mănăstiri, deservite de 45 preoți, 2 diaconi, 3 arhimandriți, 1 protosinghel, 3 ieromonahi și 1 ierodiacon. În viața eparhiei un moment important l-a constituit adoptarea de către Congresul Arhiepiscopiei în anul 2006 a unui nou Statut de organizare și funcționare al eparhiei, care urmează a fi examinat și aprobat de Sfântul Sinod.

Sunt prezentate apoi **comunitățile ortodoxe române aflate sub jurisdicția directă a Patriarhiei Române**, între care: *Așezămintele Românești de la Ierusalim, Iordan și Ierihon*, conduse de Arhim Ieronim Crețu, în cuprinsul cărora se derulează proiecte privind extinderea Așezământului din Ierusalim, finalizarea lucrărilor de la Așezământul de la Ierihon, asigurarea asistenței religioase a comunității românilor ortodocși din Israel, Palestina și Iordania; *Parohiile Ortodoxe Române din Australia* (Melbourne, Adelaide, Sydney, Brisbane și Perth) și din *Noua Zeelandă* (Wellington, Christchurch, Auckland), organizate de Sfântul Sinod în cursul anului 2006 într-un Vicariat cu 2 protopopiate, fiind în curs de examinare și adoptare Statutul de organizare și funcționare a acestui Vicariat.

În încheiere este prezentată situația **comunităților ortodoxe române din diaspora aflate în alte jurisdicții canonice dar în comuniune spirituală cu Biserica Ortodoxă Română**: *Episcopia Ortodoxă Română din America*, păstorită de I.P.S. Arhiepiscop Nathaniel, *Comunitatea Ortodoxă Română din Cipru*, *Așezămintele Românești de la Sfântul Munte Athos* (Schiturile Prodromu și Lacu), *Parohia Ortodoxă Română din Johannesburg, Africa de Sud* și *Parohia Ortodoxă Română din Istanbul, Turcia*, unde este în curs amenajarea noului locaș de cult și a complexului parohial.

În urma expunerii Dării de seamă a Sectorului Comunități Externe, **Consiliul Național Bisericesc hotărăște:**

Ia act și aprobă Darea de seamă a Sectorului Comunități Ortodoxe române de peste hotare privind activitatea desfășurată în anul 2006 sub atenta purtare de grijă a Sfântului Sinod, a Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, a ierarhilor eparhioți și episcopilor-vicari din eparhiile ortodoxe române aflate în afara granițelor țării, urmând a fi integrată în Raportul general al Consiliului Național Bisericesc pe anul 2006 care va fi supus Adunării Naționale Bisericești.

G. Darea de seamă a Sectorului Patrimoniu Cultural-Național Bisericesc, prezentată de Pr. Dr. Florin Șerbănescu, consilier patriarhal.

Expunerea prezintă, în 83 pagini dactilografiate, activitatea Bisericii Ortodoxe Române în cursul anului 2006 în problemele ocrotirii și punerii în valoare a patrimoniului cultural național bisericesc, desfășurată sub îndrumarea Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist și coordonată de P.S. Episcop-Vicar Patriarhal Ciprian Câmpineanul. În ce privește activitatea **Sectorului Patrimoniul Cultural**

Național Bisericesc la nivelul Administrației Patriarhale, aceasta a constat în: continuarea inventarierii fondului de bunuri culturale însumând peste 7000 de obiecte din cele două colecții muzeale și depozitul de la Mănăstirea Antim și de la Palatul Patriarhiei; continuarea programului de evidență computerizată pentru colecțiile aflate în gestiunea Sectorului Patrimoniul Cultural Național Bisericesc, pe baza acordului încheiat între Ministerul Culturii și Cultelor (beneficiar și finanțator) și Institutul de Memorie Culturală (executant), fiind operate 1.100 unități din 4.340 existente; amenajarea unui spațiu destinat conservării și restaurării bunurilor bisericesti mobile; **în cuprinsul eparhiilor din Patriarhia Română**, a continuat acțiunea de elaborarea a fișelor de evidență a bunurilor de patrimoniu de la unitățile bisericesti pe baza Protocolului încheiat între Patriarhia Română și Ministerul Administrației și Internelor în anul 2000 și reactualizat în 2005 cu acordul ambelor părți; la toate unitățile bisericesti depozitare de bunuri patrimoniale au continuat eforturile de dezvoltare a proiectelor de protecție antiefracție, antiincendiu și împotriva factorilor de mediu și biologici de degradare a patrimoniului bisericesc; continuarea activității unor ateliere și laboratoare de conservare și restaurare a patrimoniului, în primul rând a icoanelor și cărților vechi în Arhiepiscopia Iașilor, Arhiepiscopia Sucevei și Rădăuților, Episcopia Covasnei și Harghitei; **În cadrul măsurilor de restaurare a monumentelor istorice bisericesti**, în anul 2006, s-au înregistrat lucrări la *134 obiective* aparținând Bisericii Ortodoxe Române, în *valoare totală de 32.993.343 lei și 262.000 Euro*, provenind din contribuția credincioșilor, de la eparhii, de la Ministerul Culturii și Cultelor, de la Consiliile Județene, de la primării, de la Oficiul Național al Monumentelor Istorice, de la Inspectoratul de Stat în Construcții, fonduri PHARE, fonduri de la sponsori și din alte surse; **Pregătirea personalului de specialitate în domeniul patrimoniului** (619 ghizi, custozi, muzeografi) care activează la cele 317 unități de profil, dintre care 275 muzee și colecții muzeale și 42 centre zonale de ocrotire, s-a realizat prin *Cursurile de perfecționare ale muzeografilor și ghizilor* organizate de eparhiile gazdă cu concursul Secretariatului de Stat pentru Culte și Centrul de Pregătire Profesională în Cultură, prima serie cu 29 cursanți, în două convocări la Iași (19 iunie-1 iulie 2006) și la Mănăstirea Neamț (2-7 octombrie 2006), a doua serie cu 32 cursanți, în prima convocare la Mănăstirea Brâncoveanu-Sâmbăta de Sus, în cadrul căreia s-a audiat o tematică adecvată; **valorificarea patrimoniului cultural-național bisericesc** prin: organizarea de expoziții cu prilejul unor evenimente bisericesti importante (în Arhiepiscopia Bucureștilor, Episcopia Buzăului, la Muzeul Național Cotroceni, la Muzeul de Artă din Craiova), participarea la simpozioane și sesiuni științifice, publicarea a numeroase monografii, albume, ghiduri, pliante, ilustrate și alte materiale. Darea de seamă se încheie cu **expunerea activităților de reprezentare a Patriarhiei Române în unele comisii pe probleme de patrimoniu cultural-național** (Comisia Națională a Muzeelor

și Colecțiilor, Comisia Națională a Monumentelor Istorice) și la alte manifestări culturale pe problemele patrimoniului cultural național, cu contribuții din partea reprezentanților Bisericii Ortodoxe Române.

Luând act de Darea de seamă ale Sectorului Patrimoniu Cultural-Național Bisericesc, **Consiliul Național Bisericesc hotărăște:**

Ia act cu aprobare de Darea de seamă în care este prezentată activitatea desfășurată în cursul anului 2006 de Sectorul Patrimoniu Cultural-Național Bisericesc al Administrației Patriarhale, urmând ca expunerea să fie inclusă în Raportul General al Consiliului Național Bisericesc pe anul 2006 ce va fi supus Adunării Naționale Bisericești.

H. Darea de seamă privind activitatea Asociației Diaconia cu Centrul de Servicii și a Așezământului Social “Patriarhul Justinian”, prezentată de Pr. Cristian Popa, consilier patriarhal.

Expunerea debutează cu precizarea că la Patriarhia Română, pe lângă Sectorul Biserica și Societatea al Administrației Patriarhale, funcționează ca structură necesară misiunii social-pastorale a Centrului Patriarhal, *Asociația Diaconia cu Centrul de Servicii, Așezământul Social “Patriarhul Justinian”, Biroul de Pelerinaje și Magazinul Krețulescu*, coordonate, din încredințarea Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, de P.S. Episcop-Vicar Patriarhal Ciprian Câmpineanul, ajutat de personalul de specialitate aferent.

Din expunerea prezentată reiese că în anul 2006, **Asociația Diaconia** a realizat și utilizat venituri în sumă totală de aproape **1.000.000 lei**, prin compartimentele sale astfel: **Biroul de Pelerinaje al Patriarhiei Române** cu un **rulaj financiar de 370.546 lei** și un număr de 110 acțiuni constând în: *Pelerinaje externe* la Ierusalim cu ocazia Sfintelor Paști și a Crăciunului, în Grecia, la Sfântul Munte Athos, Egipt și Turcia; *Pelerinaje interne* la mănăstiri, locuri sfinte sau la mari sărbători religioase din țară; **Așezământul social “Patriarhul Justinian Marina”** a avut un **rulaj financiar total de 137.630 lei** (produse și bani) și a desfășurat activități prin cele trei servicii existente: *Centrul de primire în regim de urgență a victimelor violenței în familie* (capacitate 28 mame/an și 28-84 copii) care a acordat asistență unui număr de 21 femei și 38 copii constând în protecție, adăpost, asistență social-medicală și moral-religioasă, consiliere; *Centrul de zi pentru copiii proveniți din familii monoparentale și/sau sărace, cu risc crescut de abandon școlar și familial* (50 de copii în câte două serii zilnic) care a oferit asistență unui număr de 74 de copii la efectuarea temelor, precum și programe educative, cursuri de limbi străine, excursii etc; *Centrul de consiliere și sprijin familial* care oferă beneficiarilor din Sectorul 1 servicii de consiliere psihologică, juridică, educativă, moral-religioasă; Expunerea amintește în continuare câteva **acțiuni din anul 2006 ale Asociației Diaconia**: *Sfințirea capelei Așezământului Social “Patriarhul Justinian”* la 28 februarie; *Acreditarea serviciilor sociale* de către

Direcția Muncii, Solidarității Sociale și Familiei a Mun. București; *Obținerea avizului de funcționare a Centrului de primire în regim de urgență a victimelor violenței în familie* din partea Agenției Naționale pentru Protecția Familiei; *Încheierea de Protocoale de colaborare cu instituții și unități specializate în domeniul asistenței sociale și participarea la unele seminarii și conferințe de specialitate*; **Activitatea productivă de autofinanțare** a totalizat în anul 2006 suma de 484.944 lei, pusă la dispoziția serviciilor de asistență socială ale Asociației "Diaconia" și s-a realizat prin *Magazinul de cărți și obiecte bisericești amenajat în Calea Victoriei nr. 45, Centrul de servicii* care oferă: servicii de fotocopiere alb-negru, color, scanare, printare, laminare, legare termică sau cu spirale, tehnoredactare, obiecte de birotică și papetărie și *Agenția de turism "Pelerinul"*.

În urma examinării Dării de seamă prezentată, **Consiliul Național Bisericesc hotărăște:**

Ia act cu aprobare de activitatea expusă în Darea de seamă a Asociației "Diaconia" cu Centrul de Servicii și a Așezământul Social "Patriarhul Justinian" pe anul 2006, aceasta urmând să fie inclusă în Raportul General al Consiliului Național Bisericesc pe anul 2006, ce va fi supus examinării Adunării Naționale Bisericești.

La orele 20⁰⁰, **Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist** dispune suspendarea **ședinței Consiliului Național Bisericesc**, anunțând continuarea lucrărilor în ziua următoare.

Vineri, 9 februarie 2007

7. Reluarea lucrărilor și continuarea prezentării dărilor de seamă.

La orele 9³⁰ se reiau, în plen, lucrările ședinței Consiliului Național Bisericesc, sub președinția Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist.

După rostirea rugăciunii "*Împărate Ceresc*", constatând prezența statutară, **Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist** invită pe PP.CC. Părinți consilieri patriarhali să continue prezentarea expunerilor privind activitatea sectoarelor Administrației Patriarhale și ale Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, astfel:

I. Darea de seamă a Sectorului II Economico-Financiar al Administrației Patriarhale, prezentată de Pr. Emilian Stănescu, consilier patriarhal.

Expunerea cuprinde într-o privire de ansamblu activitățile economico-financiare și administrativ-gospodărești desfășurate în anul 2006 de acest sector sub îndrumarea Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist și directă coordonare a P.S. Episcop-Vicar Patriarhal Vincențiu Ploieșteanul, pe baza îndrumărilor și hotărârilor Organismelor Centrale Bisericești, prin structurile proprii: Serviciul Bunuri, Comisia de Pictură Bisericească, Serviciul Economic, Colecta Fondului Central Misionar, Colecta Fondului Filantropia și Colecta pentru Mitropolia Basarabiei.

Necesitatea împlinirii unui vechi deziderat al Bisericii noastre, **edificarea Catedralei Mântuirii Neamului**, nu și-a găsit împlinirea nici în anul 2006, nepuțându-se pune în practică Legea nr. 261/2005 datorită unui număr de 68 de cereri de retrocedare se s-au făcut asupra terenului dat în proprietate care nu și-au aflat încă rezolvarea. În acest context, Primăria Generală al Capitalei, a propus un proiect de lege, care să asigure sumele necesare pentru despăgubirea celor 68 de solicitanți. Sub raport administrativ-gospodăresc sunt prezentate succint **investițiile pentru consolidări, reparații și reamenajări** care s-au făcut la următoarele obiective: *Palatul Patriarhiei, Mănăstirea Antim și curtea interioară, Blocului P5B Unirii, Casele de Odihnă de la Olănești și Cozia și, nu în ultimul rând la Așezământul Ortodox de la Ierusalim-Ierihon, cumpărarea imobilului din Bruxelles pentru Reprezentanța Patriarhiei Române pe lângă instituțiile Uniunii Europene, cumpărarea sediului Parohiei Ortodoxe Române din Barcelona (Spania)*, pentru care s-au alocat sume provenite din fonduri proprii sau din sponsorizări și subvenții de la bugetul de stat, întrucât aceste obiective fac parte din patrimoniul cultural bisericesc; **prezentarea activității Comisiei de Pictură Bisericească**, privind verificarea și aprobarea documentațiilor tehnice în ceea ce privește pictura bisericească (130 devize, 87 adjudecări de lucrări, 39 devize ofertă, 17 promovări de categorie, 11 scăderi de categorie a unor pictori ca urmare a solicitării Centrelor Eparhiale, 14 cercetări, sesizări și delegări la fața locului cu acordul Centrelor Eparhiale, 98 de înscrieri pe șantierele de pictură și restaurare murală de epocă); organizarea în luna septembrie 2006 a *examenului pentru ucenicii de pe șantierele de pictură bisericească* la care, din 27 candidați au fost admiși 19; organizarea în luna octombrie 2006 a *unui nou examen de calificare pentru stagiarilor* care îndeplinesc condițiile în urma cărora au fost admiși toți cei 10 candidați înscriși; aprobarea unei noi metodologii de autorizare a pictorilor bisericești prin care, între altele, se acordă o atenție sporită tinerilor absolvenți ai specializării Restaurare-Conservare Patrimoniu din cadrul Facultăților de Teologie prin repartizarea prioritară pe șantierele de pictură bisericească și reducerea numărului de zile de practică; **activitatea Serviciului Bunuri** al Administrației Patriarhale care are în evidență 17 imobile, o suprafață de 30 ha teren forestier și s-a ocupat și de întreținerea și rularea celor 24 autovehicule pe care le are în dotare, precum și de aprovizionarea cu materiale a sectoarelor Administrației Patriarhale.

J. Contul de execuție bugetară pe anul 2006, precum și Proiectul bugetului de venituri și cheltuieli pe anul 2007 al Administrației Patriarhale și Instituțiilor anexe, prezentate de Dl. Dan Eftimescu, consilier financiar.

În capitolul introductiv este prezentată **gestionarea bugetului Administrației Patriarhale pe anul 2006** aprobat de Consiliul Național Bisericesc în anul trecut, după cum urmează: evidențierea **ajutoarelor acordate prin Administrația Patriarhală credincioșilor din țară și străinătate** în sumă totală de 9.822.255 lei,

provenind din subvenții de la bugetul de stat, donații, sponsorizări din partea unor persoane particulare sau a unor firme, care a fost cheltuită pentru sprijinirea asistenței religioase a unităților bisericești din țară și de peste hotare, inclusiv a drepturilor de salarizare a personalului clerical și neclerical al acestora, după care sunt **prezentate reperele financiare vizând sprijinirea lucrării social-filantropice și caritative a Administrației Patriarhale** constând în: alocarea de fonduri pentru asigurarea bazei de odihnă și tratament a personalului clerical sau familiilor acestora, prin cele 2 case de odihnă de la Cozia și Olănești, alocarea de sume pentru asistență și ajutoare materiale destinate caselor de bătrâni, de copii, pentru cei aflați în penitenciare, în spitale, rromilor, altor persoane fizice sau preoților bătrâni și în suferință. Într-un alt capitol sunt prezentate **cele mai importante colecte care s-au derulat în anul 2006 în Patriarhia Română** și care sunt administrate prin hotărâri ale organelor centrale bisericești de către Administrația Patriarhală, după cum urmează: *Fondului Central Misionar*, care în anul 2006 a însumat 719.250 lei primiți la Patriarhie, la care se adaugă procentul de 40%, reținut la Centrele Eparhiale pentru acoperirea cheltuielilor destinate sprijinirii construirii sau reparării de biserici; *Fondul "Filantropia"* cu procentul de 30% din încasările Centrelor Eparhiale virate Administrației Patriarhale și care în anul 2006, la nivelul Administrației Patriarhale a însumat 63.819 lei primiți de la 10 Centre Eparhiale, această sumă fiind cheltuită cu operele de caritate și sociale ale Patriarhiei Române, prin Sectorul Biserica și Societatea; *Colecta pentru Mitropolia Basarabiei*, care se realizează la Centrele Eparhiale și care în anul 2006 a avut încasări de 106.500 lei, destinate achiziționării de cărți de cult și de teologie în limba română. Este prezentată apoi **Activitatea Corpului de Control (CFI)**, care a efectuat controale și verificări financiare la un număr de 17 gestiuni de la Tipografia și Atelierele Institutului Biblic, casieria și magazia Administrației Patriarhale, de la magazia Mănăstirii Antim, de la casieria și magazia Blocului P5 Unirii, de la Librăria "Ortodoxia", precum și participarea la comisia de inventariere a fondului de carte a Bibliotecii Sfântului Sinod de la Mănăstirea Antim, activitate începută în anul 2006. Expunerea redă apoi **Contul de execuție bugetară al Administrației Patriarhale și al Instituțiilor anexe pe anul 2006**, care amintește că la venituri s-a realizat suma de 35.211.956 lei, la cheltuieli 32.698.912 lei, anul încheindu-se anul cu un excedent de 2.513.055 lei, înregistrat la fondul de rezervă, în care în mod distinct este redat apoi **contul de execuție bugetară al Tipografiei**, din care reiese că față de bugetul aprobat, execuția bugetară la 31 decembrie 2006 a însumat la venituri 7.457.913 lei, la cheltuieli 5.717.904 lei, rezultând un excedent de 1.740.008 lei, precum și **contul de execuție bugetară al Atelierelor** care față de bugetul aprobat, la 31 decembrie 2006 a însumat la venituri 4.513.551 lei, la cheltuieli 4.058.259 lei, rezultând un excedent de 455.292 lei. Darea de seamă se încheie cu prezentarea proiectului **Bugetului de venituri**

și cheltuieli al Administrației Patriarhale și al Instituțiilor anexe pe anul 2007 care, la venituri și cheltuieli, este calculat la suma totală de 31.695.700 lei, menționându-se că a fost elaborat ținându-se seamă de: *rezultatele financiare ale anului 2006, identificarea de noi surse de venituri suplimentare, menținerea cheltuielilor în anul 2007 la nivelul cerințelor reale și stricte, rata estimativă a inflației pe anul 2007 și evoluția cursului leu/euro/dolar*, subliniindu-se preocuparea Centrului Patriarhal pentru asigurarea resurselor financiare destinate pentru realizarea la nivelul Administrației Patriarhale a activităților filantropice, socio-umanitare, cultural-misionare propuse, de sprijinire a românilor ortodocși din jurul granițelor țării, precum și a comunităților ortodoxe române de peste hotare, pentru finalizarea unor investiții începute în anii anteriori, cât și sprijinirea activităților Sectoarelor Administrației Patriarhale.

Față de cele prezentate mai sus și la propunerea Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, **Consiliul Național Bisericesc hotărăște:**

– *Ia act cu aprobare de Darea de seamă a Sectorului II Economico-Financiar al Administrației Patriarhale privind activitatea desfășurată în anul 2006.*

– *Ia act de Contul de execuție al bugetului de venituri și cheltuieli și de rezultatele financiare la 31 decembrie 2006 ale Administrației Patriarhale, Tipografiei și Atelierelor Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române pe care îl înaintează examinării și aprobării Adunării Naționale Bisericești.*

– *Aprobă modul judicios de elaborare a Proiectului de buget al Administrației Patriarhale și al Instituțiilor anexe pe anul 2007 și îl înaintează examinării și aprobării Adunării Naționale Bisericești.*

– *Exprimă mulțumiri Înalte Prea Sfințiților și Prea Sfințiților membri ai Sfântului Sinod, Prea Cucernicilor Preoți, Protopopi și Centrelor Eparhiale pentru sprijinul acordat în realizarea colectelor pentru Fondului Central Misionar, Fondul Filantropia și a celorlalte colecte inițiate de Patriarhia Română.*

K. Darea de seamă privind Activitatea Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române prin Sectoarele : Editură (prezentată de Dl. Marinescu Aurelian, director), Tipografie (prezentată de Pr. Ulican Valer, consilier patriarhal) și Ateliere (prezentată de Pr. Radu Boraciu, coordonator tehnic).

În introducere se precizează că **Sectoarele Editură și Tipografie ale Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române** și-au desfășurat activitatea pe baza planului editorial, de producție și al bugetului, aprobate de Adunarea Națională Bisericească în ședința din 1 martie 2006, Editura beneficiind de sprijinul și îndrumarea competentă a *Consiliului Editorial*, constituit cu binecuvântarea Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist și format din: Pr. Academician Dumitru Popescu, Dl. Academician Virgil Căndea și Pr. Prof. Univ. Nicolae Necula, decanul Facultății de Teologie Ortodoxă *Patriarhul Justinian* din București. În anul 2006, **Editura Institutului Biblic a pregătit, iar Tipografia Institutului**

Biblic a imprimat un număr de 1.397.726 tipărituri, între care sunt relevate *scrierile biblice: Sfânta Scriptură* - ediția sinodală în diferite formate, *Sfânta Scriptură* în versiunea diortosită și comentată de I.P.S. Mitropolit Bartolomeu Anania, *Noul Testament cu Psalmi, Mica Biblie, Evangheliarul*; publicarea în ediții noi sau retipărire a unor *cărți de cult și de cântare bisericească: Acatistier, Penticostar, Triod, Liturghier, Minei pe Decembrie, Minei pe Noiembrie, Antologie corală*, Cărți de rugăciune în diferite formate; republicarea, în colecțiile inițiate de Editura Institutului Biblic, a unor lucrări de referință din *literatura patristică* aparținând Sf. Ioan Gură de Aur, Sf. Grigore de Nyssa, Sf. Chiril al Alexandriei, Sf. Maxim Mărturisitorul, precum și imprimarea unor *cărți de îndrumare pastorală și omiletică a clerului, de învățatură de credință, de teologie și spiritualitate ortodoxă*, între care la loc de cinste se situează volumele XVII și XVIII din culegerea de scrieri a Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist intitulată “*Pe treptele slujirii creștine*”, volume din opera Pr. Acad. Dumitru Stăniloae sau semnate de alți prestigioși teologi ortodocși români și străini etc.; retipărirea unor manuale pentru Seminariile Teologice Liceale. Prestigiul Editurii și Tipografiei Institutului Biblic au fost reconfirmate și în anul 2006 prin invitarea și participarea la *Târgul Internațional de carte – Bookfest, Târgul de carte și presă – București, Târgul Național de Carte și Revistă Religioasă – Sibiu, Târgul Internațional de carte – Gaudeamus*. Un alt capitol este dedicat prezentării succinte a **planului Editurii și al Tipografiei pe anul 2007** prin care se are în vedere: *intensificarea colaborării cu Centrele Eparhiale în scopul executării numeroaselor lucrări cu caracter misionar, pastoral și de colportaj; măsuri pentru continuarea permanentă a fluxului de producție; continuarea reimprimării Sfintei Scripturi în ediția Sinodală, a Noului Testament cu Psalmi, a Psaltirii, reeditarea unor cărți de cult: Mineiul pe Ianuarie, Mineiul pe Februarie, Mineiul pe Martie, Acatistierul*, care va include și acatistele Sfinților Români canonizați în anul 1992 și 2003-2006; *publicarea sau republicarea unor texte patristice fundamentale aparținând Sf. Ioan Gură de Aur – la împlinirea a 1600 de ani de la trecerea la Domnului, Sf. Vasile cel Mare, Sf. Macarie Egipteanul, Asterie al Amasiei; publicarea sau republicarea unor volume de predici, editarea sau reeditarea unor cursuri și manuale pentru învățământul teologic universitar și preuniversitar de teologie; publicarea de lucrări ale unor prestigioși teologi ortodocși români și străini*. În capitolul privitor la activitatea **Atelierelor Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române**, se subliniază că aceasta s-a desfășurat prin compartimentele sale specializate *Secțiile Tâmplărie-Sculptură, Metale – confecționare obiecte de cult, Pictură Bisericească, Tămâie, țesătorie stofă bisericească, broderie și tricotaje-confecții de la Mănăstirea Țigănești și Croitorie veșminte preoțești de la Mănăstirea Pasărea*, executarea unor *lucrări de recondiționare a unor obiecte de cult cu valoare artistică*; un capitol distinct prezintă activitatea de producție-desfacere și aprovizionare cu materii

prime a Atelierelor, iar în încheiere este prezentat **planul de activitate pe anul 2007 al Atelierelor**, care va cuprinde contractarea unor noi produse, diversificarea producției de obiecte de cult, de creștere a calității produselor finite, re-tehnologizarea cu utilaje performante.

Prezentarea Dării de seamă asupra activității desfășurate în anul 2006 de Institutul Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române prin Sectoarele Editură, Tipografie și Ateliere, se încheie cu concluzia că, în întregul ei, aceasta reprezintă rodul efortului conjugat al personalului de conducere, de specialitate și muncitor, îndrumat P.S. Episcop-Vicar Patriarhal Vincențiu Ploieșteanul sub părinteasca conducere a Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist.

Ca urmare a celor prezentate, **Consiliul Național Bisericesc hotărăște:**

– *Ia act cu aprobare de activitatea editorială, productivă și de distribuție desfășurată, în cursul anului 2006 de Sectoarele Editură, Tipografie și Ateliere ale Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, întreaga Dare de seamă urmând a fi inclusă în Raportul General al Consiliului Național Bisericesc care va fi supus Adunării Naționale Bisericești.*

– *Aprobă planurile de activitate ale Editurii, Tipografiei și Atelierelor Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române pe anul 2007 și le înaintează examinării și aprobării Adunării Naționale Bisericești.*

8. Luări de cuvânt pe marginea dărilor de seamă prezentate.

Încheindu-se expunerea Dărilor de seamă ale Sectoarelor Administrației Patriarhale și ale Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, **Prea Fericitul Părinte Patriarh Președinte** invită pe membrii Consiliul Național Bisericesc să ia cuvântul pe marginea acestora.

DI. Prof. Univ. Dr. Corneliu Ioan Bucur de la Arhiepiscopia Sibiului, luând cuvântul, precizează următoarele: *“Mulțumesc, în primul rând, pentru onoarea ce mi-ați făcut Prea Fericirea Voastră de a mă propune Adunării Naționale Bisericești spre a fi ales, și acum prezent în calitate de membru al acestui înalt for central bisericesc în care, timp de două zile am avut ocazia de a asculta și a înțelege bogăția vieții noastre bisericești care se desprinde din rapoartele expuse. Doresc totuși ca legat de specialitatea și activitatea curentă pe care o desfășor să mă opresc asupra a trei probleme circumscrise conceptului de Patrimoniu. Mai întâi, ceea ce am ascultat și am văzut la Sectorul de Patrimoniu mă convinge că Biserica este pe un drum bun în ce privește extinderea propriilor preocupări de îngrijire și restaurare a patrimoniului. În acest sens cred că ar trebui să se reflecteze la introducerea în Statutul și regulamentele bisericești a unor prevederi potrivit cărora Biserica, de la Centrul Patriarhal, la Eparhie, parohie și mănăstire să aibă o gândire și o viziune unitară în privința, îngrijirii, restaurării și valorificării patrimoniului său cultural-artistic și arhitectonic. O altă problemă este aceea a necesității unei bune conlucrări între instituțiile publice cu aplicații*

practice în domeniul protejării patrimoniului și instituțiile sau departamentele bisericesti centrale și locale cu preocupări similar, ca un ecou al preocupărilor naționale și europene pe care le cunoaștem și pe care, le-am trăit personal la Sibiu în cadrul anului pregătitor al programului din acest an “Sibiu – Capitală culturală europeană”. Acest program ar putea fi completat în mod fericit, cu prilejul Marii Adunări Ecumenice de la Sibiu cu organizarea unei mari expoziție de carte religioasă veche și nouă. O altă problemă pe care doresc să o expun este aceea că mă număr printre fondatorii Academiei de Arte Tradiționale menită salvării și prezervării bogăției milenilor de cultură rurală românească, act apreciat și de UNESCO. Consider că înființarea acestei instituții constituie un act de salvare a identității și etosului românesc în fața galopantului proces de globalizare. Pentru a desăvâși însă lucrarea acestei Academii, apelez la Prea Fericirea Voastră de a fi de acord ca unii artiști manufacturieri din Atelierele Patriarhiei să activeze din când în când și la această Academie, tocmai pentru a pune în evidență și specificul artelor bisericesti tradiționale”.

Dl. Prof. Dr. Tudor Nedelcea de la Arhiepiscopia Craiovei, în intervenția sa, constată că “activitatea bisericască generală progresează de la an la an și acest fapt este un lucru bun pentru Biserica noastră și pentru societatea românească. În legătură cu acest fapt doresc să menționez un lucru constatat peste hotare și anume, că Biserica Ortodoxă Română este privită de românii din afara granițelor țării ca un factor de unitate și comuniune etnică, spirituală și de credință. În acest cadru doresc să aduc trei precizări: Una se referă la Mitropolia Basarabiei a românilor de peste Prut și anume că, în Pactul Ribbentrop-Molotov nu există nici o mențiune cu privire la trecerea Mitropoliei noastre la Biserica Rusă și acest lucru ar trebui avut în vedere de istorici dar și în cadrul dialogului Bisericii noastre cu Biserica Rusă. O a doua se referă la faptul că în tot mai multe părți ale Serbiei, unde sunt comunități românești, s-a reluat slujirea în limba română și acesta este rodul tăriei și înțelepciunii Bisericii noastre de a lucra și de a aștepta rezultatele înființării Episcopiei de la Vârșeț. O a treia se referă la faptul că Academia Română are sub tipar un Atlas al prezenței românești în lume pe care Biserica ar putea să-l utilizeze ca un bun instrument de lucru. În continuare aș dori să amintesc și unele realizări în plan misionar-social și cultural din Arhiepiscopia Craiovei din care vin, între care: acțiunile de ajutorare a sinistraților din Dolj, în numele cărora adresez mulțumiri Prea Fericirii Voastre pentru sprijinul acordat de Centrul Patriarhal în ajutorarea și alinarea suferințelor lor, inaugurarea unui nou sediu al Bibliotecii Centrului Eparhial, edificarea noului sediu al Facultății de Teologie și mai ales darea în funcțiune a unei Tipografii Mitropolitane moderne. Pentru a încheia intervenția mea, vreau să supun atenției câteva sugestii ce ar putea fi avute în vedere în activitatea viitoare a sectoarelor de la Centrul Patriarhal: 1. Pregătirea și editarea în anul 2008, după modelul Bibliei de la București, a Liturghierului lui Macarie, de la a cărui apariție, în anul 1508,

se vor împlinii 500 de ani; 2. Ar trebui să intre în preocuparea Editurii Institutului Biblic publicarea unui Dicționar de termeni religioși pentru folosul unui larg spectru de cititori care va avea cu siguranță o mare căutare și întrebuințare în educația religioasă a tineretului dar și a populației adulte; 3. Deși cunoaștem că există preocupări, ar trebui intensificată, atât la nivel central cât și local bisericesc, grija pentru trimiterea de carte în Basarabia și 4. posibilitatea găsirii unui moment pentru comemorarea Răscoalei din 1907”.

Pr. Ioan Răduț de la Arhiepiscopia Craiovei, solicitând cuvântul, arată că *“timp de două zile am fost invitat la un adevărat banchet al realizărilor Patriarhiei Române din anul trecut, al instituțiilor sale centrale reprezentative dar și al eparhiilor și cer îngăduința de a adresa felicitări părinților consilieri patriarhali care, sub îndrumarea Prea Fericirii Voastre, au făcut posibilă această prezentare în Dările de seamă expuse în fața Consiliului Național Bisericesc. Din toate cele prezentate reiese că în toate unitățile, indiferent de rangul lor, se lucrează pentru slujirea lui Dumnezeu, a Sfintei Biserici și a credincioșilor. Prezența mea în acest for central bisericesc îmi oferă un bun prilej ca, mai întâi, în numele clerului și credincioșilor doljeni, să adresez mulțumiri respectuoase Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist pentru atenția cu care a urmărit luarea de măsuri adecvate aici la nivelul Patriarhiei pentru ajutorarea sinistraților în urma inundațiilor de anul trecut, iar mai apoi, să-mi exprim bucuria că, pe domeniul învățământului teologic, Sfântul Sinod a adoptat măsurile convenite și s-au inițiat demersuri la Ministerul Educației și Cercetării pentru ca durata studiilor de Teologie Pastorală să revină la patru ani, știut fiind că nici acești patru ani nu sunt suficienți pentru o completă pregătire a viitorilor slujitori ai altarelor”.*

Pr. Academician Dumitru Popescu de la Arhiepiscopia Bucureștilor începe intervenția de la *“gâlceava iscată nedrept în jurul sfintelor icoane a celor dominați de cultura secularizată specifică gândirii occidentale filosofice și teologice și, mai ales, a sectanților. Spun aceasta pentru că independent de mentalitățile lumii și ale Europei care L-au scos pe Dumnezeu din creație, Ortodoxia îl are pe Hristos ca esența și viața creației. Iată de ce, în ultima vreme chiar și catolicii au început să-L prezinte și să vorbească despre Hristos Pantocrator care ține în ființă întreg universul și-l conduce la desăvârșire. Menirea noastră este să apărăm, fiecare în slujirea lui, credința și ostenele care edifică Biserica vie așa cum ne-a fost prezentată în Dările de seamă. Cred însă că această osteneală trebuie să aibă ca simbol Catedrala Mântuirii Neamului care ne unește pe toți și ne face mai viguroși în lucrarea pentru mântuire. Închei, cerând îngăduința să felicit pe părinții consilieri și pe Prea Fericirea Voastră care aveți viziunea celor trebuitoare și dați orientare în lucrarea bisericească ce se desfășoară”.*

Dl. Inginer Nicolae Noica de la Episcopia Alexandriei și Teleormanului, în cuvântul său, adresează mulțumiri Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist care

“m-a propus Adunării Naționale Bisericești pentru a fi ales în acest distins for în care lucrăm împreună de două zile. Dintru început, ca om de cifre care am o viziune mai pragmatică asupra unor lucruri, doresc să răspund celor care acuză Biserica noastră de lipsa reformei. Le pot răspunde doar cu două lucruri, deși sunt mult mai multe, pentru că uneori cifrele vorbesc mai mult decât orice: unul este acela al întineririi personalului slujitor, astfel că din peste 14.000 de preoți și diaconi care activează în Biserica Ortodoxă Română, peste 9.700 sunt sub 50 de ani, iar al doilea este că, ascultând cifrele prezentate cu referire la locașurile de cult, impresionează activitatea de construire de noi biserici, de restaurare a celor existente și sumele cu care credincioșii contribuie la aceste activități, neuitând și progresul excepțional în domeniul asistenței sociale a Bisericii. Există și reformă, există și încredere în Biserică și cred că ar fi util ca toate datele prezentate să fie puse la dispoziția clerului, a credincioșilor dar și a factorilor decidenți pentru a ști, a învăța și a respecta venerabila instituție a Bisericii Ortodoxe Române. Sunt multe alte aspecte care au reieșit din dările de seamă prezentate și care mă duc cu gândul că ar trebui promovate cum ar fi, între altele, necesitatea unui minister separat al cultelor sau răspunsul mai prompt și mai ofensiv al celor ce reprezintă Biserica față de aparițiile în media vizuală și în presă a unor personaje care prin discursul lor aduc atingere adevărului despre Biserica noastră și lucrarea ei. Revenind însă la un domeniu de care sunt apropiat prin formație și activitate, doresc să supun atenției unele sugestii legate de construcția de biserici. Este un fapt cunoscut că în ultimii 50 de ani școala românească de arhitectură nu a creat specialiști în domeniul construcției de biserici. De aceea, cred că este oportună inițierea de către Biserică, împreună cu Ministerul Culturii și Cultelor, Facultatea de Arhitectură și Inspecția de Stat în Construcții, a unei întâlniri cu specialiștii în construcție de biserici pentru a evalua tradiția și tendințele în acest domeniu. O altă propunere constă în a se solicita de la eparhii, cu aprobarea Sfântului Sinod, toate planurile bisericilor reprezentative construite în ultimii 50 de ani în toată țara, cu scopul de a se publica sub forma unui manual destinat tinerilor arhitecți și specialiștilor în construcția de biserici, acest lucru fiind posibil cu concursul Inspecției de Stat în Construcții. Aceste propuneri au menirea de a păstra și promova tradițiile noastre locale în fața inovațiilor de tot felul care agresează inclusiv domeniul construcțiilor de biserici. În încheiere îmi exprim încrederea, după cele ascultate ieri și azi dar și față de actuala stare de lucruri, că Biserica noastră are capacitatea de a fi ca întotdeauna luptătoare, de a deveni mai ofensivă astăzi și, cu înțelepciune, să apere adevărul de credință și propria sa existență”.

Dl. Economist Viorel Roman de la Arhiepiscopia Iașilor adresează Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist “alese mulțumiri pentru încrederea acordată și pentru aprecierea activității pe care o desfășor ca oricare membru al Sfintei

noastre Biserici, fapt care mă întărește în convingerea că realizările ce ne-au fost prezentate sunt rodul efortului propriu al Bisericii în întregul ei. Cu siguranță că este necesar, așa cum a arătat și Părintele Patriarh și alți antevorbitori, ca aceste lucrări să fie cunoscute până la baza Bisericii, să dăm informații cât mai multe prin presă pentru ca lumea să vadă și să înțeleagă cine este și ce face Biserica Ortodoxă Română astăzi. În ceea ce privește activitatea de viitor, deși cunosc că s-au făcut mulți și mari pași înainte, **îmi îngădui să formulez câteva sugestii: 1. acolo unde se vor construi biserici noi să se edifice și case parohiale și sociale pentru folosul comunității; 2. Să se constituie la nivel național bisericesc, printr-un parteneriat cu o instituție abilitată, un Oficiu de consultanță pentru accesarea de către unitățile bisericești a fondurilor europene structurale și pentru dezvoltarea agriculturii și a mediului rural care poate fi susținut printr-o contribuție infimă de 15-20 lei/lunar a fiecărei unități de cult din țară. Evident că pentru ca aceste sugestii să devină viabile trebuie studiate și fundamentate sub toate aspectele și implicațiile pe care le comportă. Vă mulțumesc.** “

9. Cuvântul de închidere al Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist.

Încheindu-se discuțiile asupra rapoartelor prezentate analizei și hotărârii Consiliului Național Bisericesc, **Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist** rostește următorul cuvânt:

**Prea Sfințiți Părinți,
Distinși membri ai Consiliului Național Bisericesc,**

“După cum ați constatat din cele două zile de lucrări ale Consiliului Național Bisericesc, în care unii vă aflați pentru prima dată, iar alții vin deja cu o experiență, activitatea bisericească de la Centrul Patriarhal este pe cât de complexă, pe atât de gingașă în soluționarea problemelor care i se pun în față și care vin atât din interiorul cât și din afara Bisericii. Tot ceea ce v-a fost expus constituie activitatea noastră de zi cu zi, a Prea Sfințiților de față și a părinților consilieri colaboratori, iar grija noastră este de a avea la timp răspunsuri adecvate și responsabile fiecărei probleme ivite, fie că vine de la eparhii, de la slujitori sau credincioși, fie că izvorăște din preocuparea noastră permanentă pentru mai binele Sfintei Biserici.

Ați constatat de-a lungul expunerilor că, deși datele și cifrele prezentate sunt reci, acestea pot spune mult despre evoluția și realitățile vieții noastre bisericești. Toate cele prezentate se constituie în pagini de istorie care se adaugă an de an la efortul constant pe care îl depunem cu toții pentru materializarea hotărârilor tuturor organismelor centrale statutare dar și pentru promovarea, susținerea și apărarea în fața autorităților de stat și a opiniei publice a intereselor Bisericii noastre. De asemenea, ați putut constata că toate Sectoarele de la Administrația

Patriarhală și de la Institutul Biblic și au partea lor de lucrare și de contribuție la buna desfășurare a vieții bisericești astfel ca fiecare să găsească răspunsuri potrivite cu nevoile sale reale.

O latură a activității bisericești care a fost expusă Onoratului Consiliu a fost aceea a activității sociale și filantropice desfășurată atât la nivelul Centrului nostru Patriarhal cât și în întreaga țară și, ați putut vedea din datele prezentate că, aceasta se înscrie pe coordonatele lucrării firești a Bisericii noastre în acest domeniu existând un real progres în fiecare loc din țară. Legat de această activitate, doresc să mă refer la Așezământul de bătrâni de la Mănăstirea Pasărea aflat în grija Serviciul Social al Arhiepiscopiei Bucureștilor și care, de la an la an, a cunoscut o evoluție pozitivă atât datorită eforturilor proprii ale eparhiei cât mai ales sponsorilor și binefăcătorilor din țară și de peste hotare. Fiind de față, subliniez aportul considerabil al Domnului Viorel Roman și al Prințului Dimitrie Sturza, cunoscut binefăcător și al altor așezăminte sociale ale Bisericii noastre. Iată de ce, consider un lucru bun că avem în organismele noastre bisericești centrale și locale oameni care cunosc și se identifică cu problemele reale ale Bisericii – mai ales ale activității sociale – și care pot contribui personal sau prin notorietatea lor la sprijinirea acestui domeniu vital al lucrării bisericești cu profunde implicații și contribuții la însăși misiunea și slujirea Bisericii astăzi.

Referindu-mă acum la volumul de muncă desfășurată pe tărâm bisericesc pentru păstrarea și transmiterea mai departe a valorilor patrimoniale primite de la înaintași, apreciez că sunt necesare, în continuare, eforturi sporite de conservare și restaurare. În acest context, credem că a sosit timpul, dat fiind și cele prezentate și discutate, ca la nivelul Centrului Patriarhal să se instituționalizeze un Centru sau Atelier de restaurare a icoanelor și a cărții vechi, care să fie încadrat cu specialiști și dotări de înalt nivel, desigur și cu asigurarea finanțărilor necesare, cunoscând că această activitate migăloasă cere mari eforturi financiare.

Cât privește cele expuse și discutate în legătură cu Catedrala Mântuirii Neamului, cunoașteți că, personal, nu am precupețit nici un efort pentru a aduce la viață această moștenire primită de la înaintașii mei ca pe o dorință a Bisericii și a poporului român. Știți că am organizat și două concursuri pentru proiecte, chiar recompensate cu sume de bani și, cu toate acestea, puțini oameni și vremurile ne-au fost potrivnice, pentru că în ceea ce îi privește pe oameni – și mă refer la cei care au competențe în domeniul arhitecturii și construcțiilor – aceștia încă nu au înțeles încă sensul și semnificațiile unui astfel de edificiu liturgic național și faptul că ne trebuie o Catedrală construită într-un stil autohton, de exemplu cel brâncovenesc. Pentru a stinge însă toate aceste potrivnicii și neînțelegeri în privința semnificațiilor unei astfel de construcții trebuie să avem răbdare multă și credință fără margini. Și, pentru că avem în acest Consiliu Național și specialiști, invit pe Dl. Prof. Corneliu Ioan Bucur și pe Dl. Ing. Nicolae Noica să se alăture

colectivului de avizare a temei de proiectare pe care arhitecții vor trebui să o respecte. În calitatea pe care o am, la care m-a chemat întreaga Biserică, îmi voi asuma toată răspunderea proiectului pentru care voi constitui acest grup de specialiști de care v-am vorbit mai înainte.

Am ascultat și rapoartele care au detaliat activitatea Editurii și Tipografiei Institutului Biblic atât pe anul trecut cât și perspectivele anului care a început. În legătură cu acestea pot să vă spun că am vizitat zilele trecute Tipografia noastră și vă mărturisesc că am rămas impresionat de eforturile făcute pentru reînnoirea acesteia din punct de vedere tehnic, și care se vede în calitatea și cantitatea producției de carte. Pentru noi, Tipografia Institutului Biblic este oglinda iubirii de carte și de Cuvântul lui Dumnezeu și, de aceea, sunt vrednice de apreciere toate strădaniile depuse pentru înnoirea acesteia. Recunoaștem aici meritele și ostenelele Prea Sfințitului Episcop Vincențiu de a face din acest sector o instituție de prestigiu, dotată cu tehnică modernă, care poate concura cu alte instituții de acest fel. Dovadă sunt și participările din ultimii ani ale Editurii și Tipografiei noastre la diferite târguri și expoziții de carte despre care ați și auzit în expunerea prezentată. Aceste cuvinte sunt o mărturie modestă a celui care a cunoscut Tipografia noastră din vremea studenției sale dar și evoluția ei până astăzi, în care o bună perioadă de timp am fost implicat ca Episcop-Vicar Patriarhal, în vremea vrednicilor mei înaintași.

Asupra celor ce s-a propus în cadrul discuțiilor cu privire la promovarea lucrărilor noastre în rândul preoțimii și a credincioșilor, apreciez ca binevenite și constructive propunerile făcute dar sunt dator să înștiințez Onoratul Consiliu Național că rapoartele prezentate aici se dau anual publicității în presa bisericească. Este necesar doar, așa cum am și spus în deschidere ca, la rândul lor, eparhiile să depună mai multă stăruință pentru a le cunoaște și a le promova în rândul clerului și a credincioșilor sau a factorilor de răspundere din rândul autorităților locale, mai ales că Buletinul oficial al Patriarhiei Române, revista "Biserica Ortodoxă Română" și periodicul de informație bisericească "Vestitorul Ortodoxiei" ajung atât la eparhii cât și la toate parohiile, mănăstirile și instituțiile de învățământ teologic.

Mulțumindu-vă pentru răbdarea cu care ați participat la lucrările Consiliului Național Bisericesc, contribuind prin intervenții la lămurirea și întregirea aspectelor prezentate în Dărilor de seamă ale Sectoarelor Administrației Patriarhale și ale Institutului Biblic, Vă binecuvântează și vă urez să vă întoarceți mai îmbogățiți la casele, familiile și preocupările pe care le aveți. Mulțumesc, de asemenea, Prea Sfinților Episcopi-Vicari Patriarhali și părinților consilieri patriarhali care, prin colaborarea cu noi și-au adus aportul la realizările și împlinirile expuse cu încredințarea că eforturile lor de până acum vor spori pentru o și mai bună lucrare".

10. Închiderea ședinței de lucru.

În încheiere, în conformitate cu prevederile art. 26 din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române și ale art.120, lit.“h” din Regulamentul Organelor Centrale din Patriarhia Română, **Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist** supune Consiliului Național Bisericesc spre hotărâre și aprobare generală Procesele-Verbale în legătură cu Dărilor de seamă prezentate de Sectoarele Administrației Patriarhale și ale Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, precum și unele completări aduse în cadrul discuțiilor.

Ca urmare, **Consiliul Național Bisericesc hotărăște:**

– *Aprobă Raportul General al Consiliului Național Bisericesc pe anul 2006, întocmit pe baza Dărilor de seamă ale Sectoarelor Administrației Patriarhale și ale Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române și pe baza Dărilor de seamă ale Centrelor Eparhiale și îl înaintează spre examinare și aprobare Adunării Naționale Bisericești.*

– *Înaintează Adunării Naționale Bisericești pentru examinare și hotărâre rapoartele privind Contul de execuție bugetară pe anul 2006 și proiectul Bugetului de venituri și cheltuieli pe anul 2007 ale Administrației Patriarhale și Instituțiilor anexe.*

Exprimă mulțumiri PPSS. Episcopi-Vicari-Patriarhali Vincențiu Ploieșteanul și Ciprian Câmpineanul, precum și părinților consilieri patriarhali colaboratori, pentru modul în care, din încredințarea Prea Fericitului Patriarh Teoctist, au vegheat la bunul mers al acestor sectoare în anul 2006.

Sectoarele Administrației Patriarhale și ale Institutului Biblic vor studia cu atenție propunerile formulate în cadrul rapoartelor și al intervențiilor și vor prezenta, acolo unde este cazul, propuneri pentru aducerea la îndeplinire, inclusiv de prezentare a mijloacelor și surselor de finanțare.

După adoptarea hotărârilor, la orele 14⁰⁰, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist declară închisă ședința de lucru a Consiliului Național Bisericesc.

Se rostește rugăciunea *Cuvine-se cu adevărat!*

PREȘEDINTELE CONSILIULUI NAȚIONAL BISERICESC

† T E O C T I S T

**ARHIEPISCOPUL BUCUREȘTILOR,
MITROPOLITUL MUNTENIEI ȘI DOBROGEI, LOCTIITOR
AL CEZAREEI CAPADOCIEI ȘI
PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE**

SECRETAR DE ȘEDINȚĂ

Pr. Dr. AUGUSTIN RUSU
Consilier Patriarhal

LUCRĂRILE SESIUNII SFÂNTULUI SINOD AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE PE ANUL 2007

Sumarul ședințelor de lucru din zilele de 12, 13 și 14 februarie 2007*

În conformitate cu prevederile art.12 din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române coroborate cu prevederile art. 9 din Regulamentul Organelor Centrale Bisericești și la convocarea Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist nr.281 din 10 ianuarie 2007, în ziua de 12 februarie 2007 a avut loc deschiderea sesiunii Sfântului Sinod pe anul 2007, iar în zilele de 12, 13 și 14 februarie 2007 s-au desfășurat lucrările ședințelor de lucru ale acestei sesiuni sinodale.

Luni, 12 februarie 2007

1. Oficierea Sfintei Liturghii și a Te-Deumului.

Începând cu orele 8⁰⁰ s-a săvârșit Sfânta Liturghie în Catedrala Patriarhală de către P.S. Ioan Casian de Vicina, Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române în America și Canada, împreună cu un sobor de preoți și diaconi.

La orele 9³⁰, slujba a continuat cu oficierea Te-Deumului, fiind prezenți Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist împreună cu II.PP.SS. Mitropoliți și Arhiepiscopi, PP.SS. Episcopi, Episcopi-Vicari și Arhierei-Vicari, membrii ai Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, precum și părinții consilieri patriarhali, credincioși, monahi și monahii.

2. Apelul nominal.

La orele 10⁰⁰ Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist împreună cu II.PP.SS Mitropoliți au intrat în Sala Sinodală, luând loc în prezidiu.

La invitarea Prea Fericitului Părinte Patriarh Președinte Teoctist, *P.S. Episcop-Vicar Patriarhal Vincențiu Ploieșteanul*, Secretarul Sfântului Sinod, dă citire **Apelului nominal.**

Sunt prezenți: Prea Fericitul Părinte **Teoctist**, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, *II.PP.SS. Mitropoliți:* **Daniel** al Moldovei și Bucovinei, **Laurențiu** al Ardealului, **Teofan** al Olteniei, **Nicolae** al Banatului, **Petru** al Basarabiei, **Serafim** al Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei, Europei Centrale și de Nord, **Iosif** al Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale; *II.PP.SS. Arhiepiscopi:* **Teodosie** al Tomisului, NIFON al Târgoviștei, **Pimen** al Sucevei și Rădăuților, **Andrei** al Alba Iuliei, **Nicolae** al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române în America și Canada; *PP.SS. Episcopi:* **Gherasim** al Râmnicului, **Eftimie** al Romanului, **Epifanie** al Buzăului și Vrancei, **Calinic** al Argeșului și Muscelului, **Casian** al Dunării de Jos, **Timotei** al Aradului, **Lucian** al Caranse-

* Prezentul sumar a fost pregătit pentru tipar de *Pr. Dr. Augustin Rusu*, Consilier patriarhal, pe baza Procesului-Verbal al ședinței existent la Cancelaria Sfântului Sinod.

beșului, **Justinian** al Maramureșului și Sătmarului, **Nicodim** al Severinului și Strehaiei, **Damaschin** al Sloboziei și Călărașilor, **Ioan** al Covasnei și Harghitei, **Galaction** al Alexandriei și Teleormanului, **Ambrozie** al Giurgiului, **Daniil**, Episcop-Loctiitor (administrator) al Episcopiei Ortodoxe Române a Vârșetului, **Sofronie** al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria; *PP.SS. Episcopi-Vicari Patriarhali* **Vincentiu Ploieșteanul**, secretarul Sfântului Sinod și **Ciprian Câmpineanul**; *PP.SS. Episcopi-Vicari*: **Sebastian Ilfoveanul** și **Varsanufie Prahoveanul** ai Arhiepiscopiei Bucureștilor, **Calinic Botoșăneanul** al Arhiepiscopiei Iașilor, **Visarion Rășinăreanul** al Arhiepiscopiei Sibiului, **Irineu Bistrițeanul** și **Vasile Someșanul** ai Arhiepiscopiei Clujului, **Gurie Gorjeanul** al Arhiepiscopiei Craiovei, **Paisie Lugojanul** al Arhiepiscopiei Timișoarei, **Siluan Marsilianul** al Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale, **Ioan Casian de Vicina** al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române în America și Canada; *PP.SS. Arhieriei-Vicari*: **Irineu Slătineanul** al Episcopiei Râmnicului, **Ioachim Băcăuanul** al Episcopiei Romanului, **Corneliu Bârlădeanul** al Episcopiei Hușilor, **Petroniu Sălăjanul** al Episcopiei Ortodoxe Române a Oradiei, Bihorului și Sălajului, precum și **Iustin Sigheteanul** al Episcopiei Ortodoxe Române a Maramureșului și Sătmarului.

Absentează motivat: I.P.S. Mitropolit **Bartolomeu** al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului, P.S. Episcop **Ioachim** al Hușilor, *PP.SS Episcopi-Vicari* **Sofian Brașoveanul** al Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei, Europei Centrale și de Nord și **Marc Nemțeanul** al Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale.

Constatând prezența legală, în conformitate cu prevederile art.13 și 14 din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, Prea Fericitul Părinte Patriarh Președinte declară deschisă sesiunea Sfântului Sinod pe anul 2007 precum și ședința de lucru convocată pentru zilele de 12, 13 și 14 februarie 2007.

În continuare, *Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist* adresează membrilor Sfântului Sinod **cuvânt de întâmpinare și bun venit** la lucrările sesiunii sinodale pe anul 2007 care începe acum și îi informează că de această dată lucrările Sfântului Sinod se desfășoară împreună cu cele ale altor foruri bisericești centrale: Adunarea Națională Bisericească și Colegiul Electoral Bisericesc, întrucât urmează ca Sfântul Sinod în ședința specială să desemneze candidații pentru ocuparea postului vacant de Episcop al Episcopiei Ortodoxe Române a Oradiei, Bihorului și Sălajului, iar Colegiul Electoral Bisericesc, în virtutea atribuțiilor sale, să procedeze la alegerea unuia dintre candidații desemnați. Urând succes lucrărilor mulțumește încă o dată membrilor Sfântului Sinod pentru că au răspuns la chemare și sunt prezenți la lucrări.

3. Componenta Comisiilor Sinodale.

Prea Fericirea Sa dispune apoi să fie prezentate propunerile privind componența Comisiilor Sinodale de lucru pentru anul 2007.

După citirea propunerilor privind componența Comisiilor Sinodale, *I.P.S. Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei*, cerând cuvântul, subliniază că în structura lor, Comisiile Sinodale nu sunt egale ca număr de membri și propune ca în ceea ce privește participarea membrilor Sfântului Sinod în Comisiile Sinodale, aceasta să se facă ținându-se seama de specializarea teologică și de preocupările fiecăruia. Drept urmare, adresează Sfântului Sinod rugămintea ca P.S. Episcop-Vicar Gurie Gorjeanul să fie cooptat în Comisia Teologică și Liturgică.

În aceeași ordine de idei *Prea Fericitul Părinte Patriarh Președinte* propune Sfântului Sinod ca P.S. Episcop-Vicar Ioan Casian de Vicina, care activează în cadrul Diasporei Ortodoxe Române și este membru nou în Sfântul Sinod, să fie repartizat în Comisia pentru Comunități Externe, Relații inter-ortodoxe și ecumenice.

Luând act de aceste propuneri și precizări, plenul Sfântului Sinod hotărăște:

– *Aprobă repartizarea P.S. Episcop-Gurie Gorjeanul în Comisia Teologică și Liturgică și a P.S. Episcop-Vicar Ioan Casian de Vicina în Comisia pentru Comunități Externe, Relații inter-ortodoxe și ecumenice.*

– *Aprobă următoarea componență a Comisiilor Sinodale pentru sesiunea anului 2007:*

COMISIA PASTORALĂ, MONAHALĂ ȘI SOCIALĂ:

1. I.P.S. Mitropolit Laurențiu al Ardealului	Președinte
2. I.P.S. Mitropolit Petru al Basarabiei	Membru
3. I.P.S. Arhiepiscop Pimen al Sucevei și Rădăuților	Membru
4. P.S. Episcop Eftimie al Romanului	Membru
5. P.S. Episcop Ioachim al Hușilor	Membru
6. P.S. Episcop Galaction al Alexandriei și Teleormanului	Membru
7. P.S. Episcop-Vicar Visarion Rășinăreanul	Raportor
8. P.S. Episcop-Loctiitor Daniil	Membru
9. P.S. Episcop-Vicar Vasile Someșanul	Membru
10. P.S. Episcop-Vicar Paisie Lugojanul	Membru
11. P.S. Episcop-Vicar Sofian Brașoveanul	Membru
12. P.S. Arhiereu-Vicar Iustin Sigheteanul	Membru

COMISIA TEOLOGICĂ ȘI LITURGICĂ:

1. I.P.S. Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei	Președinte
2. I.P.S. Mitropolit Bartolomeu al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului	Membru
3. I.P.S. Arhiepiscop Teodosie al Tomisului	Membru
4. P.S. Episcop Casian al Dunării de Jos	Raportor
5. P.S. Episcop Damaschin al Sloboziei și Călărașilor	Membru

6. P.S. Episcop-Vicar Patriarhal Ciprian Câmpineanul	Membru
7. P.S. Episcop-Vicar Varsanufie Prahoveanul	Membru
8. P.S. Episcop-Vicar Irineu Bistrițeanul	Membru
9. P.S. Episcop-Vicar Gurie Gorjeanul	Membru
10. P.S. Arhiereu-Vicar Ioachim Băcăuanul	Membru
11. P.S. Arhiereu-Vicar Irineu Slătineanul	Membru
12. P.S. Arhiereu-Vicar Petroniu Sălăjanul	Membru

COMISIA CANONICĂ-JURIDICĂ ȘI PENTRU DISCIPLINĂ:

1. I.P.S. Mitropolit Teofan al Olteniei	Președinte
2. I.P.S. Arhiepiscop Andrei al Alba Iuliei	Membru
3. P.S. Episcop Gherasim al Râmnicului	Membru
4. P.S. Episcop Epifanie al Buzăului și Vrancei	Membru
5. P.S. Episcop Calinic al Argeșului și Muscelului	Raportor
6. P.S. Episcop Lucian al Caransebeșului	Membru
7. P.S. Episcop Justinian al Maramureșului și Sătmăruului	Membru
8. P.S. Episcop Nicodim al Severinului și Strehaiei	Membru
9. P.S. Episcop-Vicar Sebastian Ilfoveanul	Membru
10. P.S. Episcop-Vicar Calinic Botoșăneanul	Membru
11. P.S. Episcop-Vicar Marc Nemțeanul	Membru
12. P.S. Arhiereu-Vicar Corneliu Bârlădeanul	Membru

COMISIA PENTRU COMUNITĂȚI EXTERNE, RELAȚII INTERORTODOXE ȘI ECUMENICE:

I.P.S. Mitropolit Nicolae al Banatului	Președinte
I.P.S. Mitropolit Serafim al Germaniei, Europei Centrale și de Nord	Membru
I.P.S. Mitropolit Iosif al Europei Occidentale și Meridionale	Membru
I.P.S. Arhiepiscop Nifon al Târgoviștei	Raportor
I.P.S. Arhiepiscop Nicolae al Arhiep. Ortodoxe Române în America și Canada	Membru
P.S. Episcop Timotei al Aradului	Membru
P.S. Episcop Ioan al Covasnei și Harghitei	Membru
P.S. Episcop Ambrozie al Giurgiului	Membru
P.S. Episcop Sofronie al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria	Membru
P.S. Episcop-Vicar Patriarhal Vincențiu Ploieșteanul	Membru
P.S. Episcop-Vicar Siluan Marsilianul	Membru
P.S. Episcop-Vicar Ioan Casian de Vicina	Membru

4. Aprobarea Ordinii de Zi. Repartizarea lucrărilor la Comisiile Sinodale.

În continuare, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist supune examinării și hotărârii Sfântului Sinod Ordinea de zi, invitând pe membrii Sfântului Sinod să facă eventuale propuneri și completări.

Ca urmare, *I.P.S. Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei* solicită completarea Ordinii de zi cu:

Temei nr. 762/2007 - Adresa Mitropoliei Moldovei și Bucovinei nr. 1382/2007 cu hotărârea Sinodului Mitropolitan cuprinzând propunerea de canonizare a Mitropolitului Varlaam al Moldovei (30 august) și propunerea de aprobare a Slujbei și Acatistului Sfântului Cuv. Daniil Sihastru.

I.P.S. Arhiepiscop Nifon al Târgoviștei solicită completarea Ordinii de zi cu:

Temei nr. 774/2007 – Referatul Sectorului pentru Relații Externe Bisericești în legătură cu participarea I.P.S. Arhiepiscop Nifon al Târgoviștei la reuniunea Comisiei Internaționale de Dialog Teologic dintre Biserica Ortodoxă și Biserica Anglicană (Londra, 30 ian.-3 febr. 2007).

P.S. Episcop Epifanie al Buzăului solicită aprobarea să se înscrie pe Ordinea de zi:

Temei nr. 743/2007 – Adresa Episcopiei Buzăului și Vrancei nr.1001/2007 prin care solicită intervenția Sfântului Sinod la Ministerul Educației și Cercetării pentru aprobarea organizării clasei a IX-a la Seminariilor Monahale din eparhie și în anul de învățământ 2007-2008.

P.S. Episcop-Vicar Patriarhal Ciprian Câmpineanul solicită aprobarea să se înscrie pe Ordinea de zi:

Temei nr. 522/2007 – Referatul Sectorului Biserica și Societatea în legătură cu modul de implicare a Bisericii Ortodoxe Române în ajutorarea sinistraților ca urmare a inundațiilor din 2006.

P.S. Episcop-Vicar Sebastian Ilfoveanul al Arhiepiscopiei Bucureștilor solicită Prea Fericitului Părinte Patriarh aprobarea să se înscrie pe ordinea de zi:

Temei nr. 838/2007 – Adresa Arhiepiscopiei Bucureștilor cu nr. 996/2007 cuprinzând hotărârea Sinodului Mitropolitan al Munteniei și Dobrogei cu propunerea de aprobare a Acatistului Sf. Mucenic Sava de la Buzău și a Condacului, Troparului și Sinaxarului Sfântului Mucenic Hermes.

În urma completărilor aduse și la propunerea Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, Sfântul Sinod hotărăște:

– *Aprobă înscrierea pe Ordinea de zi a temeiului nr. 522/2007 și repartizarea la Comisia Pastorală, Monahală și Socială.*

– *Aprobă înscrierea pe Ordinea de zi a temeiurilor: nr. 838/2007, nr. 743/2007, completarea temeiului nr. 762/2007 și repartizarea acestora la Comisia Teologică și Liturgică.*

– Aprobă înscrierea pe Ordinea de zi a temeiului nr.774/2007 și repartizarea la Comisia pentru Comunități Externe, Relații Interortodoxe și ecumenice.

– Aprobă Ordinea de zi generală a prezentei ședințe a Sfântului Sinod, cu completările aduse, și repartizarea ei pentru studiere la Comisiile Sinodale, după cum urmează:

În plenum Sfântului Sinod:

1. Temei nr. 312/2007 – Proiectul Pastoralei Sfântului Sinod la Duminica Ortodoxiei din anul 2007 (25 februarie) pentru colecta Fondului Central Misionar.

La Comisia Pastorală, Monahală și Socială:

2. Temei nr. 654/2007 – Referatul Cancelariei Sfântului Sinod în legătură cu itinerariile pastorale ale membrilor Sfântului Sinod și Dările de seamă privind activitatea pastoral-misionară desfășurată în cursul anului 2006.

3. Temei nr. 658/2007 – Adresa nr. 352/2007 a Arhiepiscopiei Timișoarei cu propunerea I.P.S. Mitropolit Nicolae al Banatului de a se acorda Prea Cuviosului Protosinghel Simeon (Adrian-Virgil) Stana, exarhul mănăstirilor, rangul de arhimandrit.

4. Temei nr. 291/2007 – Referatul Sectorului Biserica și Societatea privind modul de gestionare a Fondului Filantropia în anul 2006 și propuneri pentru 2007.

5. Temei nr. 292/2007 – Referatul Sectorului Biserica și Societatea cu privire la concluziile întâlnirii Grupului executiv de lucru al consilierilor pe probleme sociale de la eparhii (6 februarie 2007) referitoare la îmbunătățirea lucrării social-filantropice a Bisericii.

6. Temei nr. 293/2007 – Darea de seamă asupra activității de asistență religioasă desfășurată în unitățile militare din subordinea Ministerului Apărării Naționale în anul 2006.

7. Temei nr. 294/2007 – Darea de seamă asupra activității de asistență religioasă desfășurată în unitățile militare din subordinea Ministerului Administrației și Internelor în cursul anului 2006.

8. Temei nr. 295/2007- Darea de seamă asupra activității de asistență religioasă desfășurată în penitenciare, în cursul anului 2006.

9. Temei nr. 296/2007 – Darea de seamă a Sectorului Biserica și Societatea cu privire la activitatea desfășurată în anul 2006 de asociațiile care funcționează cu binecuvântarea Sfântului Sinod: *Asociația Studenților Creștini Ortodocși din România, Asociația Oastea Domnului, Frăția Ortodoxă Română.*

10. Temei nr. 522/2007 – Referatul Sectorului Biserica și Societatea în legătură cu modul de implicare a Bisericii Ortodoxe Române în ajutorarea sinistraților ca urmare a inundațiilor din 2006.

Primește raportor: P.S. Episcop-Vicar Visarion Rășinăreanul

La Comisia Teologică și Liturgică:

11. Temei nr. 838/2007 – Adresa Arhiepiscopiei Bucureștilor cu nr. 996/2007 cuprinzând hotărârea Sinodului Mitropolitan al Munteniei și Dobrogei cu propunerea de aprobare a Acatistului Sf. Mucenic Sava de la Buzău și a Condacului, Troparului și Sinaxarului Sfântului Mucenic Hermes.

12. Temei nr. 762/2007 – Adresa Mitropoliei Moldovei și Bucovinei nr. 1382/2007 cuprinzând hotărârea Sinodului Mitropolitan al Moldovei și Bucovinei cu propunerea de canonizare a Mitropolitului Varlaam al Moldovei (30 august) și cu propunerea de aprobare a Slujbei și Acatistului Sfântului Cuvios Daniil Sihu.

13. Temei nr. 450/2007 – Referatul Sectorului Patrimoniu Cultural-Național Bisericesc privind înființarea în cadrul acestui sector a unui *Centru de Pregătire Profesională* a personalului de la muzeele și colecțiile ecleziastice.

14. Temei nr. 103/2007 – Referatul Sectorului Învățământ în legătură cu propunerile Patriarhiei Române privitoare la modificarea Legii Învățământului.

15. Temei nr. 108/2007 – Informare a Sectorului Învățământ cu privire la desfășurarea consfățuirii cadrelor didactice care predau “Misiologie și Ecumenism” în cadrul Facultăților de Teologie Ortodoxă din Patriarhia Română.

16. Temei nr. 110/2007 – Adresa Arhiepiscopiei Iașilor cu privire la modalitățile de admitere și școlarizare la Facultatea de Teologie Ortodoxă *Dumitru Stăniloae* a Universității “Al.I. Cuza”, Iași.

Primește raportor : P.S. Episcop Casian al Dunării de Jos

La Comisia Canonică-Juridică și pentru Disciplină:

17. Temei nr. 510/2006 – Referatul Cancelariei Sfântului Sinod în legătură cu adoptarea, promulgarea și publicarea *Legii nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor*.

18. Temei nr. 15/2007 – Referatul Comisiei speciale în legătură cu solicitarea I.P.S. Arhiepiscop Nicolae al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române în America și Canada de a se aproba proiectul de Statut de organizare și noua titulatură a eparhiei.

19. Temei nr. 538/2007 – Referatul Comisiei Speciale în legătură cu proiectul de Statut al Vicariatului Ortodox Român din Australia și Noua Zeelandă.

20. Temei nr. 399/2007 – Adresa nr. 412/2006 a Arhiepiscopiei Timișoarei cu solicitarea de a se aproba Decizia I.P.S. Mitropolit Nicolae al Banatului privind atribuțiile P.S. Paisie Lugojanul, Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei.

21. Temei nr. 751/2007 – Adresa nr. 391/2007 a Arhiepiscopiei Sibiului prin care I.P.S. Mitropolit Laurențiu al Ardealului solicită examinarea de Sfântul Sinod a cererilor individuale a trei preoți, precum și a unui memoriu semnat de cinci preoți care-și desfășoară activitatea în SUA, de a fi primiți sub oblăduirea canonică a Mitropoliei Ardealului.

22. Temei nr. 406/2007 – Grupaj tematic privitor la aspectele vieții și activității din Biserica Ortodoxă Română rezultat din corespondența înregistrată la Patriarhia Română în anul 2006.

23. Temei nr. 283/2007 – Procesul-Verbal al Biroului Colegiului Electoral Bisericesc din 13 februarie 2007 în legătură cu alegerea de Episcop al Episcopiei Ortodoxe Române a Oradiei, Bihorului și Sălajului.

24. Temei nr. 901/2007 – Referatul Cancelariei Sfântului Sinod în legătură cu adoptarea măsurilor canonice și statutare bisericești pentru ocuparea scaunului de Episcop al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria.

25. Temei nr. 378/2007 – Referat în legătură cu propunerea de înființare a unei *Comisii de studiu sau Corp (Grup) de experți* care să cerceteze situația Bisericii Ortodoxe Române în perioada regimului comunist (componentă, tematică, mijloace, termene).

Primește raportor : P.S.Episcop Calinic al Argeșului și Muscelului

La Comisia pentru Comunități Externe, Relații Interortodoxe și Ecumenice:

26. Temei nr. 772/2007 – Răspunsul Patriarhiei Moscovei privind componența delegației sale în Comisia de dialog cu Patriarhia Română, în problema Mitropoliei Basarabiei.

27. Temei nr. 24/2007 – Referatul Sectorului pentru Relații Externe Bisericești în legătură cu participarea P.S. Episcop Sofronie al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria, la festivitățile prilejuite de aniversarea a 55 de ani de la dobândirea autocefaliei Bisericii Ortodoxe a ținuturilor Cehiei și ale Slovaciei (Praga, 7-11 decembrie 2006).

28. Temei nr. 21/2007 – Referatul Sectorului pentru Relații Externe Bisericești în legătură cu participarea Pr. Prof. Univ. Dr. Viorel Ioniță, la cea de a 13-a întrunire de lucru a Comisiei Mixte de Dialog dintre Biserica Ortodoxă și Federația Mondială Luterană (Bratislava, 2-9 noiembrie 2006).

29. Temei nr. 774/2007 – Referatul Sectorului pentru Relații Externe Bisericești în legătură cu participarea I.P.S. Arhiepiscop Nifon al Târgoviștei la reuniunea Comisiei Internaționale de Dialog Teologic dintre Biserica Ortodoxă și Biserica Anglicană (Londra, 30 ian.-3 febr. 2007).

30. Temei nr. 22/2007 – Referatul Sectorului pentru Relații Externe Bisericești privind stadiul actual și activitățile Reprezentanței Bisericii Ortodoxe Române pe lângă Uniunea Europeană.

31. Temei nr. 364/2007 – Referatul Cancelariei Sfântului Sinod în legătură cu activitatea pastoral-misionară desfășurată în anul 2006 de I.P.S. Mitropolit Petru al Basarbiei, Exarh al Plaiurilor și Arhiepiscop al Chișinăului.

32. Temei nr. 119/2007 – Referatul Sectorului Comunități Externe în legătură cu activitatea pastoral-misionară a I.P.S. Mitropolit Serafim al Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei, Europei Centrale și de Nord, pe anul 2006.

33. Temei nr. 125/2007 – Referatul Sectorului Comunități Externe în legătură cu activitatea pastoral-misionară a I.P.S. Mitropolit Iosif al Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale, pe anul 2006.

34. Temei nr. 122/2007 – Referatul Sectorului Comunități Externe în legătură cu activitatea pastoral-misionară a I.P.S. Arhiepiscop Nicolae al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române în America și Canada, pe anul 2006.

35. Temei nr. 12/2007 – Referatul Sectorului Comunități Externe în legătură cu activitatea pastoral-misionară a P.S. Episcop Sofronie al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria, pe anul 2006.

36. Temei nr. 123/2007 – Referatul Sectorului Comunități Externe în legătură cu activitatea pastoral-misionară a P.S. Daniil, Episcop Loctiitor (Administrator) al Episcopiei Ortodoxe Române a Vârșețului, pe anul 2006.

Primește raportor: I.P.S. Arhiepiscop Nifon al Târgoviștei

După aprobarea Ordinii de zi și repartizarea lucrărilor la Comisiile Sinodale, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist adresează Plenului Sfântului Sinod rugămintea de a proceda la definitivarea în plen a textului **Pastoralei Sfântului Sinod** pentru colecta Fondului Central Misionar din Duminica Ortodoxiei (25 februarie 2007), și pentru a fi tipărită în timp util, încât membrii Sfântului Sinod să o poată prelua, la plecare, pentru eparhii și apoi să fie difuzată parohiilor.

Temei nr. 312/2007 – Proiectul Pastoralei Sfântului Sinod la Duminica Ortodoxiei din anul 2007 (25 februarie) pentru colecta Fondului Central Misionar.

La invitarea Prea Fericitului Părinte Președinte, I.P.S. Mitropolit Laurențiu al Ardealului, autorul Pastoralei, dă citire textului acesteia.

După lecturarea Pastoralei, Prea Fericitul Părinte Patriarh Președinte invită pe membrii Sfântului Sinod să ia cuvântul pentru eventuale completări și amendamente în vederea definitivării textului Pastoralei, urmând ca, după adoptarea acestuia, să fie imediat tipărită împreună cu *Circulara* către parohii

Au luat cuvântul cu sugestii și propuneri de amendamente: *I.P.S. Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei, I.P.S. Mitropolit Teofan al Olteniei, I.P.S. Mitropolit Nicolae al Banatului, I.P.S. Arhiepiscop Nifon al Târgoviștei, I.P.S. Episcop Casian al Dunării de Jos* și alți membri ai Sfântului Sinod.

În urma acceptării unor sugestii și amendamente aduse, Sfântul Sinod hotărăște:

– *Aprobă Pastorală Sfântului Sinod pentru Colecta Fondului Central Misionar din Duminica Ortodoxiei (25 februarie 2007), definitivat potrivit completărilor care au fost acceptate de plen.**

– *Acceptă textul Circularăi cu care Sectorul II al Administrației Patriarhale va trimite tuturor Centrelor eparhiale instrucțiunile potrivit cărora se va desfășura*

* Textul *Pastoralei Sfântului Sinod* se publică în prezentul număr al Revistei *Biserica Ortodoxă Română*.

Stana, exarh al mănăstirilor din cadrul Arhiepiscopiei Timișoarei, rangul de Arhimandrit, anexând în acest scop autobiografia detaliată și memoriul de activitate a celui propus.

Având în vedere recomandarea Înalt Prea Sfințitului Mitropolit Nicolae al Banatului, studiile, activitatea și viața monahală a Prea Cuviosului Protosinghel Simeon (Adrian-Virgil) Stana;

În conformitate cu prevederile art. 82 din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române și ale art. 27, alin. 3 din Regulamentul pentru organizarea vieții monahale și funcționarea administrativă și disciplinară a mănăstirilor;

În urma discuțiilor purtate și la propunerea Comisiei Pastorale, Monahale și Sociale, Sfântul Sinod hotărăște:

– *Ia act de recomandarea I.P.S. Mitropolit Nicolae al Banatului și aprobă acordarea rangului de Arhimandrit, Prea Cuviosului Protosinghel Simeon (Adrian-Virgil) Stana.*

– *Cancelaria Sfântului Sinod să fie înștiințată de aducerea la îndeplinire a hotărârii Sfântului Sinod și data hirotեսiei întru Arhimandrit a Prea Cuvioșiei Sale.*

– *Hotărârea va fi adusă la cunoștința Arhiepiscopiei Timișoarei pentru cele de urmare.*

Temei nr. 291/2007 – Referatul de informare al Sectorului Biserica și Societatea, privind modul de gestionare a Fondului "Filantropia" de la nivel central, în cursul anului 2006.

Până la 31 decembrie 2006, în contul "Filantropia" al Patriarhiei Române s-a colectat suma de 63.819 lei, reprezentând contribuția pe anul 2006 a 11 eparhii: *Arhiepiscopia Bucureștilor, Arhiepiscopia Sibiului, Arhiepiscopia Clujului, Arhiepiscopia Sucevei și Rădăușilor, Episcopia Buzăului și Vrancei, Episcopia Râmnicului, Episcopia Argeșului și Muscelului, Episcopia Hușilor, Episcopia Caransebeșului, Episcopia Covasnei și Harghitei și Episcopia Alexandriei și Teleormanului.* La suma amintită, în anul 2007, s-au mai adăugat contribuțiile restante pentru 2005 de la 3 eparhii, respectiv: *Arhiepiscopia Bucureștilor, Arhiepiscopia Iașilor și Arhiepiscopia Craiovei.*

Potrivit hotărârilor Sfântului Sinod, Biroul de Asistență socială al Patriarhiei, cu aprobarea Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, a întrebunțat suma menționată mai sus pentru următoarele programe: **1. Programul social de Sfintele Paști** (28.000 lei); **2. Programul "Pomul de Crăciun"** (15.000 lei); **3. Programul de burse sociale** (7.500 lei); **4. Acordarea de ajutoare financiare pentru un număr de 227 de persoane fizice provenite din toate eparhiile din țară** (32.723 lei); **5. Sprijinirea următoarelor așezăminte social-filantropice: Sfânta Macrina-**

București, *Sfânta Irina-Voluntari* și *Sfântul Sava-Buzău*, diferența fiind asigurată din alte resurse.

Pe marginea aspectelor prezentate au luat cuvântul *I.P.S. Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, P.S. Ciprian Câmpineanul, Episcop-Vicar Patriarhal și Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist.*

În urma analizării referatului Sectorului Biserica și Societatea, cu privire la modul de gestionare a Fondului Filantropia la nivel central și ținând cont de precizările aduse în cadrul intervențiilor din plen, la propunerea Comisiei Pastorale, Monahale și Sociale, Sfântul Sinod hotărăște:

– *Ia act cu aprobare despre modul de gestionare a Fondului "Filantropia" de la nivel central, în anul 2006;*

– *Recomandă eparhiilor care nu au virat contribuția de 30% pe anul 2006, în contul "Filantropia" al Patriarhiei, să vireze, până la 30 martie 2007, sumele corespunzătoare;*

– *Recomandă eparhiilor ca sumele aferente anului 2007 să fie virate în contul "Filantropia" al Patriarhiei până la data de 30 martie 2007, cuantumul contribuțiilor fiind similar cu cel stabilit pentru anul anterior.*

Temei nr. 292/2007 – Referatul Sectorului Biserica și Societatea cu privire la concluziile Întâlnirii grupului executiv de lucru al coordonatorilor eparhiali ai activităților de asistență socială și propunerile referitoare la înființarea *Federației Filantropia.*

În aplicarea Hotărârii Sfântului Sinod nr. 3806/2006, Sectorul Biserica și Societatea al Administrației Patriarhale a organizat la 6 februarie, la București, prima întâlnire din anul 2007 a Grupului executiv de lucru al coordonatorilor eparhiali ai activităților de asistență socială. La întâlnire au participat consilierii de specialitate de la centrele eparhiale din București, Iași, Cluj, Craiova, Timișoara și Alba Iulia.

În conformitate cu Hotărârea Sfântului Sinod nr. 3806/2006, în cadrul lucrărilor, moderate de P.S. Episcop-Vicar Patriarhal Ciprian Câmpineanul, s-a dezbătut și finalizat *Proiectul de Statut al Federației asociațiilor și fundațiilor eparhiale care desfășoară activități social-filantropice*, în vederea supunerii spre aprobarea Sfântului Sinod.

Statutul, alcătuit în conformitate cu prevederile OG nr. 26/2000, aprobată, modificată și completată prin Legea nr. 246/2005, respectă următoarele **principii**:
1. Federația este persoană juridică română de drept privat, cu caracter nepatrimonial (non-profit), apolitică și neguvernamentală, potrivit cu legislația în vigoare, se înființează cu binecuvântarea Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române și are ca președinte de onoare pe Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române;
2. Scopul și obiectivele Federației respectă strategia și Legiuirile Bisericii Ortodoxe Române în domeniul social, precum și legislația de stat în vigoare;
3.

Federația are ca scop dezvoltarea unității, cooperării și forței de acțiune a organizațiilor membre, reprezentarea acestora în relația cu autoritățile statului și cu instituții publice sau private, în vederea creșterii calității vieții și apărării demnității umane, în spiritul învățaturii creștine; 4. Președintele Federației este Episcopul Vicar-Patriarhal responsabil cu activitatea social-filantropică; 5. Federația este alcătuită din cele mai reprezentative asociații sau fundații eparhiale cu profil social-filantropic, acestea păstrându-și propria personalitate juridică și propriul patrimoniu.

Obiectivele Federației sunt: *Elaborarea și implementarea de strategii și programe comune în domeniile social, medical, educațional și al dezvoltării comunitare; Încurajarea participării la viața socială a membrilor comunității și cultivarea sentimentului de solidaritate socială; Întreprinderea de acțiuni comune în vederea atragerii de fonduri pentru susținerea programelor proprii și ale membrilor; Dezvoltarea capacității organizaționale și de resurse umane a organizațiilor membre; Facilitarea schimbului de informații și bune practici între organizațiile membre; Colaborarea și dezvoltarea de parteneriate cu alte instituții și organizații care desfășoară activități în domeniu; Informarea, sensibilizarea și educarea opiniei publice cu privire la subiecte de interes general care afectează calitatea vieții și demnitatea umană; Inițierea de propuneri pentru îmbunătățirea cadrului legislativ din domeniile de interes ale Federației; Desfășurarea de programe de cercetare în domeniile de interes.*

Referatul redă, în continuare, următoarele propuneri ale Grupului executiv de lucru în problema înființării Federației:

1. Să se aprobe înființarea Federației cu statutul prezentat în anexă (redactat și vizat de către juriști);

2. Să se aprobe ca, până la data de 15.04.2007, Sectorul Biserica și Societatea al Administrației Patriarhale să întreprindă demersurile necesare constituirii și înscrierii Federației;

3. Pentru constituirea acestui organism, până la data de 1.03.2007 fiecare eparhie va desemna câte o asociație sau fundație eparhială reprezentativă, care are ca scop și obiective activitatea social-filantropică; în acest sens se recomandă ca organizația desemnată să fie parte a Federației, să îndeplinească în mod cumulativ următoarele condiții:

- este desemnată de către eparhie ca reprezentativă pentru activitatea social-filantropică din cuprinsul său;

- scopul și obiectivele organizației vizează dezvoltarea de programe pe întreg cuprinsul eparhiei;

- întrunește criterii de performanță în furnizarea serviciilor și dovedește capacitate organizațională pentru a contribui la îndeplinirea scopului și obiectivelor proprii și ale federației.

4. Să se aprobe ca membrii fondatori să se întrunească pentru constituirea Adunării generale a Federației, prilej cu care se va alege componența Consiliului Director, se vor stabili responsabilitățile membrilor în vederea elaborării regulamentelor de funcționare și organizare și vor fi analizate aspectele ce țin de începerea activității efective a Federației.

După citirea Referatului și a propunerilor formulate, au luat cuvântul prezentând opinii și sugestii în vederea completării celor prezentate: I.P.S. Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei, P.S. Episcop-Vicar Patriarhal Ciprian Câmpineanul, Pr. Dorel-Nicolae Moțoc, consilier patriarhal la Sectorul Biserica și Societatea, I.P.S. Mitropolit Teofan al Olteniei, I.P.S. Arhiepiscop Andrei al Alba Iuliei și Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist.

Având în vedere noile reglementări legislative în domeniul activității social-filantropice și perspectivele impuse de aderarea României la structurile europene;

Luând în considerare necesitatea unui amplu proces de pregătire și reorganizare și dat fiind faptul că acțiunea social-filantropică a Bisericii este chemată să răspundă unor cerințe și standarde tot mai ridicate;

În urma analizării referatului de informare al Sectorului Biserica și Societatea și ca urmare a propunerilor formulate în cadrul discuțiilor, la propunerea Comisiei Pastorale, Monahale și Sociale, Sfântul Sinod hotărăște:

1. Ia act de desfășurarea lucrărilor întâlnirii Grupului executiv de lucru (6 februarie 2007), precum și de propunerile referitoare la îmbunătățirea lucrării social-filantropice.

2. Își exprimă acordul de principiu pentru înființarea Federației pe baza statutului prezentat;

3. Sectorul Biserica și Societatea al Administrației Patriarhale va transmite tuturor centrelor eparhiale statutul Federației urmând ca, până la data de 15 martie 2007, după analizarea acestuia, fiecare eparhie să desemneze, în scris, o asociație sau fundație eparhială reprezentativă, care are ca scop și obiective activitatea social-filantropică și care își exprimă acordul în vederea înscrierii în Federație; în acest sens se recomandă ca organizația care își exprimă acordul pentru înscrierea în Federație să îndeplinească în mod cumulativ următoarele condiții:

- este desemnată de către eparhie ca reprezentativă pentru activitatea social-filantropică din cuprinsul său;

- scopul și obiectivele organizației vizează dezvoltarea de programe pe întreg cuprinsul eparhiei;

- întrunește criterii de performanță în furnizarea serviciilor și dovedește capacitate organizațională pentru a contribui la îndeplinirea scopului și obiectivelor proprii și ale federației.

4. Odată cu nominalizarea ONG-ului care va face parte din federație, eparhiile vor face și propunerile legate de denumirea noului organism, în vederea obținerii dovezii privind disponibilitatea denumirii;

5. Aprobă ca, până la data de 01 mai 2007, Sectorul Biserica și Societatea al Administrației Patriarhale să întreprindă demersurile necesare constituirii și înscrierii Federației;

6. Aprobă ca delegații asociațiilor sau fundațiilor care acceptă înscrierea să se întrunească pentru constituirea Adunării Generale a Federației, prilej cu care se va alege componența Consiliului Director, se vor stabili responsabilitățile membrilor în vederea elaborării regulamentelor de funcționare și organizare și vor fi analizate aspectele ce țin de începerea activității efective a Federației;

7. Aprobă ca aceste hotărâri să fi transmise eparhiilor spre cunoaștere și aplicare urmând ca, la proxima sesiune a Sfântului Sinod, Sectorul Biserica și Societatea al Administrației Patriarhale să prezinte un referat cu privire la împlinirea celor hotărâte.

Temei nr. 293/2007 – Referatul Sectorului Biserica și Societatea în legătură cu activitatea de asistență religioasă desfășurată în unitățile militare din subordinea Ministerului Apărării în cursul anului 2006.

Dintre realizările Secției de Asistență Religioasă din cadrul Ministerului Apărării Naționale amintim: în colaborare cu Sectorul Biserica și Societatea al Patriarhiei Române, s-au organizat examene de selecționare pentru ocuparea celor 4 posturi vacante de preoți militari; preoții militari au oficiat slujbe și servicii religioase prilejuite de sărbători religioase și militare, au acordat asistență spirituală soldaților și personalului unităților, au ținut expuneri și prelegeri pe teme de educație morală și religioasă, diferențiat pe categorii de personal, și au desfășurat activități pastorale consacrate prevenirii abaterilor disciplinare, evenimentelor deosebite, actelor antisociale, educării tinerilor pentru viața ostășească și viața de familie; s-au elaborat studii și documentare în vederea inițierii unor proiecte de reglementări referitoare la activitatea de asistență religioasă în timp de pace și în campanie, în vederea stabilirii normelor de echipare și a Statutului preoților militari; preoții militari au participat la simpozioane, colocvii, seminarii și sesiuni de comunicări științifice, organizate de diferite instituții, unde au fost dezbătute probleme specifice asistenței religioase în structurile militarizate, iar o parte din preoții militari au participat la cursurile de învățare a limbii engleze și de pregătire în domeniul științei militare la Universitatea Națională de Apărare; preoți militari au participat la *Conferința internațională a capelanilor șefi din țările membre NATO* de la Garmisch Partenkirchen, Germania (februarie 2006); 4 preoți militari au acordat asistență religioasă trupelor românești aflate în misiunea de menținere a păcii din Afganistan și Irak. În perioada 25-28 septembrie 2006, preoții militari au participat la *Întâlnirea anuală a preoților militari*, organizată la mănăstirea

Neamț, prilej cu care s-au ridicat și soluționat o seamă de probleme privind metodică activităților pastorale și educative în concordanță cu misiunile și specificul unităților și instituțiilor militare, discutându-se și nivelul de implementare și respectare a prevederilor Legii nr.195/2000. Problematika a fost diversă, luându-se în discuție atât aspecte ale slujirii preoțești din spațiul militar în teatrele de operații, cât și din țară. S-au subliniat probleme și provocări specifice întâmpinate de preoții slujitori în unitățile militare, în contextul restructurării Armatei Române; în anul 2006 s-au construit, amenajat, sfințit sau resfințit 4 biserici și capele (Tulcea, Roman, Craiova, Râmnicu Vâlcea) și au continuat lucrările de construcție la cele din: Zalău, Brăila, Făgăraș, Târgu Jiu, Baia Mare, Craiova, Pitești și Botoșani, alte 10 fiind în diferite stadii de amenajare. De asemenea, s-a continuat amenajarea bisericilor de campanie din Irak și Afganistan, sprijinindu-se totodată construcția unor monumente funerare și troițe ridicate în memoria eroilor neamului

În urma analizării referatului Sectorului Biserica și Societatea, cu privire la asistența religioasă desfășurată în unitățile militare din subordinea Ministerului Apărării în cursul anului 2006, la propunerea Comisiei Pastorale, Monahale și Sociale, Sfântul Sinod hotărăște:

– *la act cu aprobare de activitatea de asistență religioasă desfășurată în unitățile militare din subordinea Ministerului Apărării Naționale, în cursul anului 2006.*

Temei nr. 294/2007 – Referatul de informare al Sectorului Biserica și Societatea, în legătură cu activitatea de asistență religioasă desfășurată în unitățile militare din subordinea Ministerului Administrației și Internelor în cursul anului 2006.

Dintre activitățile pastoral-misionare și spirituale ale preoților care slujesc în unitățile subordonate Ministerului Administrației și Internelor (jandarmerie, pompieri și apărare civilă) menționăm: a fost încadrat un preot în postul vacant de la Inspectoratul General pentru Situații de Urgență-Ciolpani și s-a deblocat postul de preot militar la Inspectoratul de Jandarmi Județean Brașov (pentru care se va organiza concurs de ocupare); s-au elaborat diverse materiale cu conținut religios-moral și pastoral-duhovnicesc abordând o tematică amplă și subliniind necesitatea asistenței religioase la toate eșaloanele și categoriile de arme; au fost întocmite programele de activități pentru praznicele împărătești și sărbătorile patronilor spirituali ai unităților, cu fiecare ocazie fiind rostite cateheze și predici, prezentându-se atât problematica pe care o implică slujirea în unitățile militare, cât și necesitatea extinderii acesteia, în contextul dezvoltării alarmante a infracționalității în unitățile militare; din punct de vedere liturgic-pastoral, membrii Secției au acordat asistență spirituală atât angajaților ministerului, săvârșind, la cererea acestora, diferite servicii religioase, cât și militarilor unităților din teritoriu; de asemenea, ceilalți preoți angajați ai ministerului au urmat programul liturgic regulat,

suplinind, pe cât posibil, și în unități apropiate, într-o bună colaborare cu preoții din parohii, urmărindu-se intensificarea raporturilor cu centrele eparhiale și protopopești în vederea sporirii activității misionar pastorale; Secția de Asistență Religioasă a însoțit convoiul de ajutoare oferit de Ministerul Administrației și Internelor sinistraților din comuna Rast, județul Dolj; S-au redactat apeluri și s-au strâns fonduri pentru ajutorarea unor colegi cu grave probleme de sănătate; prin contribuțiile bănești strânse de la cadre, s-au oferit bunuri de Sfintele Paști, Crăciun și Anul Nou, bătrânilor de la Centrul de Îngrijire și Asistență nr. 5 și copiilor de la Centrul de plasament "Sfântul Nicolae" din București, instituții aflate în grija Aparatului Central al Ministerului; În luna noiembrie, a avut loc la Inspectoratul General al Jandarmeriei Române din București, *Întrunirea Metodică și de specialitate* a preoților din structurile Ministerului Administrației și Internelor. Au participat: P.S. Episcop-Vicar Patriarhal Ciprian Câmpineanul, Dl. Dan Cărbunaru, Directorul Direcției Informare și Relații Publice a Ministerului și Pr. Conf. Univ. Dr. Daniel Benga care a susținut prelegerea cu tema: "*Biserica Ortodoxă Română în pragul integrării României în Uniunea Europeană*"; Au fost dezbătute aspecte privind obiectivele și importanța asistenței religioase în Ministerul Administrației și Internelor; În prezent, în unitățile subordonate Ministerului Administrației și Internelor, sunt ridicate și se oficiază slujbe religioase în 13 biserici și capele, altele 5 aflându-se în diferite stadii de amenajare.

În urma analizării referatului Sectorului Biserica și Societatea, cu privire la asistența religioasă desfășurată în unitățile militare din subordinea Ministerului Administrației și Internelor, în cursul anului 2006, la propunerea Comisiei Pastorale, Monahale și Sociale, Sfântul Sinod hotărăște:

– *Ia act cu aprobare de activitatea de asistență religioasă desfășurată în unitățile militare din subordinea Ministerului Administrației și Internelor, în cursul anului 2006.*

Temei nr. 295/2007 – Referatul de informare al Sectorului Biserica și Societatea, în legătură cu activitatea de asistență religioasă desfășurată în penitenciare, în cursul anului 2006.

Potrivit dărilor de seamă primite la Sectorul Biserica și Societatea, din partea preoților slujitori în penitenciare, în anul 2006, activitatea acestora poate fi apreciată ca pozitivă, în sensul că, indiferent de piedicile și situațiile conflictuale apărute, s-a realizat o pastorație corespunzătoare a celor aflați în detenție în sistemul penitenciar.

În cuprinsul referatului sunt redate următoarele aspecte privind situația Serviciului de Asistență Religioasă din Ministerul Justiției: după ce, la data de 1 august 2005, postul de preot coordonator al activităților de asistență religioasă din penitenciare a fost desființat de către Ministerul Justiției, fără consultarea prealabilă a Patriarhiei Române și eludându-se prevederile legale în vigoare (art. 10-

11, Legea nr. 195/2000), Patriarhia Română a solicitat în mai multe rânduri soluționarea acestei situații pe cale amiabilă, în termenii prevăzuți de lege; începând cu data de 17 februarie 2006, Ministerul Justiției a elaborat și aprobat, prin Ordinul Ministrului Justiției nr. 610/C-17 febr. 2006, un nou Regulament privind asistența religioasă în locurile de detenție, abrogând vechiul regulament aflat în vigoare de la data de 15 decembrie 2000; ca și în cazul deciziilor menționate anterior, noul regulament a fost elaborat fără consultarea Patriarhiei Române și nu face nici o referire la preotul de penitenciar, prezența acestuia fiind pusă în același plan cu a slujitorilor altor culte, ceea ce reprezintă o nouă măsură prin care se urmărește limitarea și îngrădirea lucrării preoților ortodocși în penitenciare; prin Ordonanța de urgență nr. 47/28 iunie 2006, pentru modificarea și completarea Legii nr. 293/2004 privind Statutul funcționarilor publici din Administrația Națională a Penitenciarelor, s-a reglementat activitatea preotului de penitenciar, prin introducerea articolului 80 (1), cu cele două alineate, astfel: *a. "Clerului din sistemul administrației penitenciare îi sunt aplicabile, în mod corespunzător, dispozițiile Legii nr. 195/2000 privind constituirea și organizarea clerului militar; b. "Clerul din sistemul administrației penitenciare este asimilat gradelor profesionale ale funcționarilor publici cu statut special corespunzătoare gradelor militare prevăzute în Legea nr. 195/2000"*; Întrucât Ministerul Justiției nu a găsit nici o cale de rezolvare a situației postului de coordonare, Patriarhia Română a adresat Secretariatului de Stat pentru Culte o scrisoare prin care s-a solicitat alocarea unui post corespunzător pentru Administrația Patriarhală, în care a fost încadrat preotul capelan general, în vederea asigurării continuității activității de asistență religioasă din penitenciare, până la soluționarea pe cale amiabilă a situației; preoții slujitori în penitenciare au colaborat permanent cu Serviciile de Reintegrare socială ale unităților penitenciare; s-a acordat asistență religioasă și consiliere spirituală tuturor deținuților care au solicitat; s-a respectat programul liturgic și de asistență elaborat în concordanță cu specificul fiecărei locații;

În urma analizării referatului Sectorului Biserica și Societatea, cu privire la asistența religioasă desfășurată de preoții slujitori în penitenciare, în cursul anului 2006, la propunerea Comisiei Pastorale, Monahale și Sociale, Sfântul Sinod hotărăște:

- *Ia act cu aprobare de activitatea de asistență religioasă desfășurată de preoții ortodocși din penitenciarele din România, în cursul anului 2005.*
- *Patriarhia Română va continua demersurile necesare pentru reglementarea situației asistenței religioase în penitenciare, în spiritul legislației în vigoare.*

Temei nr. 296/2007 – Referatul Sectorului Biserica și Societatea cu privire la activitatea desfășurată de Asociația Studenților Creștini Ortodocși din România, Frăția Ortodoxă și Asociația Oastea Domnului în anul 2006.

Referatul redă succint următoarele aspecte desprinse din activitatea acestor asociații:

1. Asociația Studenților Creștini Ortodocși Români (ASCOR) și-a desfășurat activitatea în colaborare cu eparhiile, simțindu-se nevoia încurajării și sprijinirii lor, în vederea păstrării caracterului studentesc al asociației, precum și a filiației bisericești.

Dintre cele mai importante activități menționăm: organizarea de tabere de muncă la diverse mânăstiri; organizarea de conferințe și seri duhovnicești cu participarea unor personalități din viața bisericească și culturală; implicarea în activitățile misionare și sociale ale eparhiilor; editarea de reviste și broșuri și organizarea Conferinței Naționale (2-5 martie 2006) și a Festivalului "Filocalia" (4-10 decembrie 2006) la Cluj.

Așa cum reiese din raportul înaintat, dar și din dările de seamă primite de la eparhii, cele mai active filiale sunt cele din : Iași, Cluj, Craiova, Sibiu, Timișoara, Alba, Arad și Galați, în timp ce la București se constată diminuarea acțiunilor și a numărului voluntarilor și membrilor.

2. Frăția Ortodoxă Română (FOR) și-a desfășurat activitatea misionară mai ales la nivel local, prin filialele constituite în diferite orașe și localități. Sunt menționate eforturile pe care filiala Iași le-a făcut pentru editarea publicației religioase "*Cuvânt și Suflet*", precum și implicarea în sprijinirea sinistraților de pe Valea Troțușului; de asemenea sunt subliniate și inițiativele misionare ale filialei Suceava, prin Dl. Ing. Nicolae Băsu.

3. Asociația Oastea Domnului a desfășurat o intensă activitate misionară, sub directa oblăduire a ierarhilor și a preoților din eparhiile unde activează. Domeniile prioritare avute în vedere au fost: *Activitatea Sfatului Frățesc și Adunările anuale* - Sfatul Frățesc general s-a întrunit, în anul 2006, de 2 ori, și, în fiecare lună, au fost organizate sfaturi frățești lunare, în diverse centre. De asemenea, s-au organizat Adunări anuale în marile orașe ale țării, precum și în Ucraina, Italia și Anglia. Este de menționat faptul că serbarea anuală a Oastei, organizată la Sibiu, la Praznicul Pogorârii Duhului Sfânt, s-a desfășurat cu participarea și binecuvântarea I.P.S. Mitropolit Laurențiu al Ardealului și a P.S. Visarion Rășinarișanul, Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Sibiului; *Activitatea de catehizare a membrilor asociației*; *Manifestări misionar-comemorativ*e organizate în eparhiile din Ardeal și Banat, la unele dintre acestea fiind prezent ierarhul locului sau un delegat al acestuia, împreună cu consilierul cultural eparhial; *Activitatea misionară în rândul comunităților în care trăiesc* are ca scop contracararea fenomenului sectar și este efectuată de misionari, creștin ortodocși mireni pregătiți la Sibiu, în cadrul Școlii Misionare Ortodoxe "Preot Iosif Trifa"; *Activitățile pentru tineret*: a XV-a Adunare de Tineret pe țară, desfășurată la Piatra Neamț, pe data de 29 aprilie 2006 a avut ca temă de dezbatere "*Tânărul pe calea cunoașterii lui Dumnezeu*" și

întâlnirile periodice, zonale, în cadrul diverselor manifestări. La acestea s-au adăugat adunările pentru copii care s-au desfășurat în perioada vacanțelor și au avut în program parcurgerea manualelor suplimentare de religie aprobate de Sfântul Sinod. Trebuie să subliniem aici un fapt foarte important și anume că Oastea Domnului pune din ce în ce mai mult accent pe educația și formarea tinerilor și copiilor în vederea implicării lor active în lucrarea misionară a Bisericii; *Activitățile cu caracter creștin umanitar* au avut în vedere ajutorarea familiilor sărace, victime ale inundațiilor, a copiilor și tinerilor. De asemenea, au fost organizate dialoguri și întâlniri pentru susținerea familiei creștine, diminuarea numărului divorțurilor și susținerea persoanelor văduve; *Activitatea publicistică* - În anul 2006, au pătruns în circuitul literaturii creștine 45 titluri de carte, într-un tiraj de 48.655 de exemplare, 16 titluri constituind reeditări; în atelierele Oastei a continuat broșarea cărților de rugăciune și a Evangheliei după Marcu primite în dar de la creștinii ortodocși din Grecia, care au fost împărțite mănăstirilor, bisericilor și creștinilor ortodocși din toată țara. Ziarul *Iisus Biruitorul*, oficiosul Oastei, a fost tipărit în 334.120 de exemplare, suplimentul pentru tineret *Timotheos*, împreună cu suplimentul pentru copii *Timotică*, a fost distribuit în 5283 de exemplare, iar Almanahul pe 2007 a fost distribuit în 2130 de exemplare, contribuind, de asemenea, la menținerea credinței și conștiinței de neam a românilor de aici și de peste hotare. Este menționată și lucrarea "*Minune și Taină, cântări și plângeri cu Maica Domnului*", a poetului Traian Dorz, care a primit binecuvântarea Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist. În studioul de înregistrări de la Sibiu s-a continuat imprimarea de CD-uri cu cântări bisericești și cântări specifice Oastei. Pentru anul 2007 sunt prevăzute să fie tipărite o serie de lucrări duhovnicești adresate copiilor.

Pe marginea celor prezentate au luat cuvântul Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist și I.P.S. Mitropolit Laurențiu al Ardealului.

În urma examinării referatului și celor prezentat în luările de cuvânt, la propunerea Comisiei Pastorale, Monahale și Sociale, Sfântul Sinod hotărăște:

– *Ia act de activitatea Asociației Studenților Creștini Ortodocși Români (ASCOR), Frăției Ortodoxe Române (FOR) și Asociației Oastea Domnului pe anul 2006;*

– *Adresează membrilor Sfântului Sinod rugămintea de a sprijini și supraveghea îndeaproape activitatea desfășurată de aceste asociații în cuprinsul eparhiilor, prin sectoarele de specialitate, urmărindu-se păstrarea lor sub ascultarea și oblăduirea Bisericii;*

– *Se vor intensifica activitățile misionar-pastorale și spiritual-liturgice, mai ales în comunitățile unde există grupări bine definite ale Oastei Domnului, avându-se în vedere necesitatea eliminării treptate a tendințelor separatiste și centrifuge.*

– *Preoții vor avea în vedere implicarea activă a "ostașilor" în viața parohiei urmărindu-se întărirea conștiinței apartenenței la comunitate.*

Temei nr. 522/2007 - Referatul Sectorului Biserica și Societatea cu privire la modul de implicare a Bisericii pentru sprijinirea sinistraților în anul 2006.

Potrivit referatului întocmit pe baza dărilor de seamă transmise de către sectoarele de specialitate de la centrele eparhiale, în anul 2006 s-au întreprins mai multe acțiuni, după cum urmează:

Pentru a veni în sprijinul sutelor de familii sinistrate, victime ale inundațiilor, în luna aprilie 2006, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist a adresat ierarhilor, preoților și tuturor credincioșilor din cuprinsul Patriarhiei un *“Apel la rugăciune și faptă bună”* pentru organizarea de colecte.

Potrivit dărilor de seamă transmise de către eparhii rezultatul colectei a fost de **6.049.555,36 lei**, sumă la care s-au adăugat și importante donații în materiale de construcții, alimente, cereale, furaje, haine, încălțăminte, medicamente, detergenți și bunuri de larg consum, în valoare estimativă de **5.466.956,31 lei**.

Partea de contribuție a fiecărei eparhii și modul în care au fost gestionate sumele respective sunt consemnate în anexă.

Concomitent cu această acțiune, Patriarhia Română, împreună cu Societatea Română de Radiofuziune și Romtelecom, a declanșat o campanie publicitară intitulată *“Mai puternică decât apele este credința”*, în scopul strângerii unor sume de bani necesare reconstrucției zonelor afectate.

Din banii colectați (372.821,54 lei, 3.864,48 Euro și 1.829,51 USD), la care s-au adăugat și sumele rămase din Campania *“Învinge apele”* din anul 2005 (360.823,41 lei, 85.978,47 Euro și 99.499,62 USD), Patriarhia Română a construit 18 case în localitățile Rast și Cârna din Jud. Dolj, în valoare totală de **1.230.000,16 lei**, casele fiind inaugurate și predate la data de 15 decembrie 2006.

Pe lângă cele 18 case, Arhiepiscopia Craiovei a mai ridicat, cu sprijinul unor eparhii, un număr de 8 case, în localitățile Cârna, Bechet, Plosca și Negoii.

Tot la acest capitol au fost menționate: contribuția Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților la ridicarea a 69 de case pentru familiile sinistrate din Bucovina și donarea materialului lemnos pentru alte 200 de case în aceeași zonă; contribuția Mitropoliei Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului în zonele afectate din eparhie în valoare de 422.040 lei; contribuția Patriarhiei Române la finalizarea caselor începute în anul 2005 în episcopiile Romanului (111.301,78 lei), Buzăului și Vrancei (195.509,75 lei) și Dunării de Jos (63.346,18 lei).

În urma examinării referatului și la propunerea Comisiei Pastorale, Monahale și Sociale, Sfântul Sinod hotărăște:

– *Ia act cu aprobare de rezultatele colectei desfășurate în cursul anului 2006 și aprobă publicarea acestora în revistele bisericesti centrale și eparhiale;*

– *Adresează tuturor ierarhilor și preoților Bisericii Ortodoxe Române cuvânt de mulțumire pentru modul în care au organizat colecta.*

Comisia Teologică și Liturgică

În continuare, la invitarea Prea Fericitului Părinte Președinte, *P.S. Episcop Casian al Dunării de Jos, raportorul Comisiei Teologice și Liturgice*, prezintă referatele întocmite privind:

Temei nr. 762/2007 – Adresa Mitropoliei Moldovei și Bucovinei nr. 1382/2007 cu propunerea Înalt Prea Sfințitului Mitropolit Daniel pentru canonizarea Mitropolitului Varlaam al Moldovei precum și Procesul-Verbal din 11 februarie 2007 al Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, împreună cu studiul care prezintă argumentele pentru canonizare.

Propunerea de canonizare este însoțită de textele Troparului, Condacului și Sinaxarului elaborate de Comisia Liturgică a Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, precum și de proiectul icoanei realizată la Arhiepiscopia Iașilor.

De asemenea, sunt prezentate pentru aprobare Slujbele Vecerniei, Utreniei și Acatistul Sfântului Cuvios Daniil Sihastrul, canonizat în anul 1992, cu dată de prăznuire la 18 decembrie.

Din adresa nr. 1382/2007 a Mitropoliei Moldovei și Bucovinei reiese că în anul 2007 se împlinesc 350 de ani de la trecerea la cele veșnice a Mitropolitului Varlaam († 1657), care în veacul al XVII-lea a contribuit la sporirea cinstirii Sfintei Cuvioase Paraschiva (1641), la apărarea dreptei credințe (Sinodul de la Iași de la 1642), la apărarea unității de neam a românilor și la promovarea limbii române (*Carte românească de învățătură*, Iași (1643)).

De asemenea, se menționează că Slujba Vecerniei, Utreniei și Acatistul Sfântului Ierarh Varlaam vor fi definitivate după adoptarea acestei hotărâri de canonizare și vor fi prezentate în ședința de vară a Sfântului Sinod, astfel ca la ziua de pomenire a Mitropolitului Varlaam (30 august) să poată fi proclamată solemn canonizarea sa la Mănăstirea Secu (Județul Neamț), unde se află și mormântul său. Această lucrare sfântă a Bisericii noastre va pune pe Mitropolitul Varlaam al Moldovei pe aceeași treaptă de cinstire cu Sfântul Ierarh Dosoftei, Mitropolitul Moldovei, canonizat în anul 2005.

Din Procesul-Verbal al ședinței din 11 februarie 2007 a Sinodului Mitropolitan al Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, rezultă că acesta “a studiat propunerea Arhiepiscopiei Iașilor de canonizare a Mitropolitului Varlaam al Moldovei, și-a însușit argumentele pentru canonizare, textele Sinaxarului, Troparului și Condacului, precum și proiectul de icoană pentru a fi înaintate Sfântului Sinod în vederea aprobării canonizării, cu apelativul *Sfântul Ierarh Varlaam, Mitropolitul Moldovei*, cu data de pomenire *30 august*.”

De asemenea, Sinodul Mitropolitan și-a însușit și Slujba Vecerniei, Utreniei precum și Acatistul Sfântului Cuvios Daniil Sihastru, pentru a fi aprobate de Sfân-

tuł Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, la propunerea prealabilă a Comisiei Speciale de Canonizare a Sfinților Români.

La rândul său, Comisia Sinodală pentru Canonizarea Sfinților Români, cu binecuvântarea Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist s-a întrunit la 11 februarie 2007 la Palatul Patriarhal sub președinția I.P.S. Mitropolit Laurențiu al Ardealului și a studiat propunerea Arhiepiscopiei Iașilor și a Sinodului Mitropolitan al Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, înaintând Sfântului Sinod acordul său pentru:

- aprobarea canonizării Mitropolitului Varlaam al Moldovei cu pomenire la 30 august și cu denumirea "*Sfântul Ierarh Varlaam, Mitropolitul Moldovei*";
- aprobarea Troparului, Condacului, Sinaxarului precum și a Proiectului icoanei Sfântului Ierarh Varlaam, Mitropolitul Moldovei;
- aprobarea textului Slujbei Vecerniei, Utreniei și Acatistului Sfântului Cuvios Daniil Sihastrul.

În legătură cu cele de mai sus, *I.P.S. Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei* dă lămuririle cuvenite cu privire la motivele canonizării Mitropolitului Varlaam de care s-au călăuzit Arhiepiscopia Iașilor și Sinodul Mitropolitan al Mitropoliei Moldovei și Bucovinei la adresarea către Sfântul Sinod cu propunerea de canonizare și de aprobare a textelor liturgice care au fost prezentate, asigurând Sfântul Sinod că până la ședința de vară a Sfântului Sinod va prezenta și textele Slujbei Vecerniei, Utreniei și Acatistul Sfântului Ierarh Varlaam al Moldovei precum și Tomosul de canonizare.

Luând act de argumentele prezentate pentru canonizarea acestui vrednic Ierarh al Moldovei, pe care și le-a însușit atât Sinodul Mitropolitan al Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, cât și Comisia Sinodală pentru canonizarea Sfinților Români.

În urma consultării plenului Sântului Sinod și la propunerea Comisiei Teologice și Liturgice, Sfântul Sinod hotărăște:

– *Aprobă canonizarea Mitropolitului Varlaam al Moldovei cu zi de pomenire la 30 august, urmând a fi înscris în calendarul ortodox **Sfântul Ierarh Varlaam, Mitropolitul Moldovei.***

– *Aprobă textul Troparului, Condacului și Sinaxarul alcătuite în cinstea Sfântului Ierarh Varlaam al Moldovei.*

– *Aprobă icoana zugrăvită în cinstea Sfântului Ierarh Varlaam, Mitropolitul Moldovei.*

– *Slujba Vecerniei, Utreniei și Acatistul Sfântului Ierarh Varlaam, Mitropolitul Moldovei vor fi prezentate spre aprobare de către Sfântul Sinod în sesiunea de vară, împreună cu Tomosul pentru proclamarea canonizării Sfântului Ierarh Varlaam, Mitropolitul Moldovei, care va avea loc la Mănăstirea Secu, Județul Neamț, la 30 august 2007.*

– *Totodată, Sfântul Sinod aprobă Slujba Vecerniei, Utreniei și Acatistul Sfântului Cuvios Daniil Sihastrul, canonizat în anul 1992, pentru a fi folosite în cult și introduse în cărțile de slujbă.*

În finalul examinării acestei probleme, în semn de cinstire a Sfântului Ierarh Varlaam, membrii Sfântului Sinod intonează Troparul Sfântului: *“Vrednic slujitor al lui Hristos și înțelept apărător al dreptei credințe, mare cinstitor al Sfintei Cuvioase Paraschiva și credincios luminător al neamului românesc, Sfinte Ierarhe Varlaam, roagă pe Hristos Dumnezeu să ocrotească și să mântuiască sufletele noastre”*.

Temei nr. 838/2007 – Adresa Mitropoliei Munteniei și Dobrogei nr. 996/2007 prin care solicită aprobarea de către Sfântul Sinod a Acatistului Sfântului Mucenic Sava de la Buzău, precum și textele Troparului, Condacului și Sinaxarului Sfântului Mucenic Hermes.

Episcopia Buzăului și Vrancei, cu adresa nr. 89/2007 a solicitat Sfântului Sinod aprobarea Acatistului Sfântului Mucenic Sava de la Buzău, iar Episcopia Sloboziei și Călărașilor, cu adresa nr. 2889/2007 a solicitat aprobarea Troparului, Condacului și Sinaxarului Sfântului Mucenic Hermes, alcătuite de P.S. Arhiepiscop-Vicar Ioachim Băcăuanul.

Acatistele și textele liturgice menționate au fost examinate și avizate de Sinodul Mitropolitan al Mitropoliei Munteniei și Dobrogei în ședința de lucru din 11 februarie 2007.

În aceeași zi respectivele texte au fost examinate, diortosite și îndreptate de către Comisia pentru Canonizarea Sfinților Români care le-a înaintat Sfântului Sinod pentru aprobare.

Ca urmare, după discuțiile purtate în plenul Sfântului Sinod și la propunerea Comisiei Teologice și Liturgice, Sfântul Sinod hotărăște:

– *Aprobă Acatistul Sfântului Mucenic Sava de la Buzău, propus de Episcopia Buzăului în forma în care s-a diortosit.*

– *Aprobă textele Troparului, Condacului și Sinaxarului Sfântului Mucenic Hermes, propuse de Episcopia Sloboziei și Călărașilor.*

– *Se va face comunicare în acest sens Eparhiilor respective pentru folosirea lor în cult.*

Temei nr. 450/18.01.2007 – Referatul Sectorului Patrimoniul Cultural Național Bisericesc al Patriarhiei Române privind înființarea, în cadrul acestui sector, a unui Centru de Pregătire Profesională pentru personalul de la muzeele și colecțiile ecleziastice.

Ținând cont de exigențele actuale ale activității și specificul patrimonial-cultural, precum și ale altor activități desfășurate în acest domeniu de unitățile ecleziastice (muzee, colecții, centre de ocrotire, depozite, laboratoare, ateliere de con-

servare și restaurare etc.), de experiența acumulată până în prezent în domeniul formării de personal destinat activităților multiple în acest domeniu, s-a constatat necesitatea organizării, la nivel central, a unei *structuri proprii a Bisericii Ortodoxe Române care să aibă drept scop pregătirea profesională și atestarea, cu recunoaștere națională, a muzeografilor, gestionarilor custozii, ghizilor, conservatorilor, restauratorilor și supraveghetorilor de muzeu din întreaga Patriarhie Română.*

Proiectul menționat are în vedere organizarea în cadrul Sectorului Patrimoniul Cultural Național Bisericesc al Patriarhiei Române, a unui *Centru de Pregătire Profesională a personalului din rețeaua muzeală bisericească* care urmează a fi acreditat de *Consiliului Național de Formare Profesională a Adulților*, astfel că diplomele primite de absolvenții programelor de pregătire, organizate la nivel post-universitar și postliceal, vor avea recunoaștere pe plan național.

În cadrul discuțiilor, *I.P.S. Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei* a apreciat ca deosebit de utilă și binevenită această inițiativă a Sectorului Patrimoniul Cultural Național Bisericesc menită să creeze în cadrul Bisericii Ortodoxe Române o structură proprie centrală acreditată pentru instruirea, perfecționarea și atestarea la nivel post-universitar și post-liceal a întregului personal de la muzeele, colecțiile, centrele de ocrotire zonale, depozitele, laboratoarele și atelierile de conservare și restaurare bisericești. Înalt Prea Sfinția Sa a subliniat că, având în vedere însemnătatea acestei activități, este necesară organizarea și desfășurarea ei la cel mai înalt nivel de competență și eficiență profesională, motiv pentru care Comisia Teologică și Liturgică a propus ca hotărârea de aprobare să cuprindă inclusiv urmărirea directă de către Sfântul Sinod, prin comisia respectivă, a activității Centrului de Pregătire Profesională pe baza unor rapoarte periodice de activitate ale acestuia. Totodată a subliniat și faptul că soluțiile financiare de organizare și desfășurare a acestei noi lucrări bisericești la nivel central sunt, totodată, realiste și modice.

Luând în considerație necesitatea reală și oportunitatea organizării unui Centru bisericesc propriu de Pregătire Profesională în cadrul deja existent al Sectorului Patrimoniul Cultural Național Bisericesc al Patriarhiei Române;

Având în vedere că proiectul prezentat este riguros din punctul de vedere al cadrului de organizare, presupunând, practic, o aducere în sânul Bisericii a unei activități deja experimentate și care s-a ridicat la nivelul unor rezultate deosebite cu aceeași echipă de specialiști, organizatori și, totodată profesori, care va prelua integral, în noua formulă organizatorică, programele de pregătire aflate în derulare și în proiect;

Ținând cont că soluțiile financiare prezentate sunt realiste, fără a crea dificultăți bugetare suplimentare la nivelul Patriarhiei Române și al eparhiilor, cum și necesitatea încheierii unui protocol de parteneriat între Patriarhia Română și Secretariatul de Stat pentru Culte, care și-a manifestat deja disponibilitatea conti-

nuării finanțării, ca și până acum, a cursurilor (prin subvenții pentru cazare, masă și publicarea prelegerilor), precum și a celor trei posturi suplimentare solicitate a primi subvenție de la bugetul de stat pentru această nouă activitate în schema Sectorului Patrimoniul Cultural Național Bisericesc.

În urma discuțiilor care au avut loc și la propunerea Comisiei Teologice și Liturgice, Sfântul Sinod, în unanimitate, hotărăște:

1. Aprobă înființarea la Patriarhia Română, în cadrul Sectorului Patrimoniul Cultural Național Bisericesc, a Centrului de Pregătire Profesională pentru personalul de la muzeele și colecțiile ecleziastice în condițiile menționate în referatul sectorului respectiv, sub rezerva finanțării de către Secretariatul de Stat pentru Culte atât a posturilor solicitate, cât și a subvenționării cursurilor potrivit prevederilor menționate în referat, pe baza prevederilor privind parteneriatul social dintre autoritățile centrale și culte menționate în Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor (art. 9, alin. 3 și art. 10, alin. 6).

2. Se vor întreprinde demersurile necesare la Secretariatul de Stat pentru Culte având drept scop:

a) încheierea unui Protocol de Parteneriat între Patriarhia Română și Secretariatul de Stat pentru Culte pentru susținerea financiară a programelor acestui Centru de Pregătire Profesională în aceleași condiții practice începând din anul 1999, respectiv prin finanțarea cazării și mesei cursanților, precum și a publicării volumelor de prelegeri.

b) aprobarea finanțării de către Secretariatul de Stat pentru Culte a două posturi suplimentare de consilieri și a unui post de inspector eparhial pentru funcționarea acestui Centru de Pregătire Profesională din cadrul Sectorului Patrimoniul Cultural Național Bisericesc.

3. Încredințează Sectorului Patrimoniul Cultural Național Bisericesc responsabilitatea de a întocmi dosarul și de a întreprinde toate demersurile necesare pentru acreditarea Centrului de Pregătire Profesională de către Consiliul Național de Formarea a Adulților.

4. Centrul de Pregătire Profesională din cadrul Sectorului Patrimoniul Cultural Național Bisericesc va prelua, odată cu intrarea sa în activitate în anul 2007, toate programele de profil privind personalul cu atribuții în domeniul patrimoniului cultural bisericesc.

5. Centrul de Pregătire Profesională va prezenta periodic Sfântului Sinod, prin Comisia Teologică și Liturgică, rapoarte de activitate.

Temei nr. 103/2007 – Informare a Sectorului Învățământ cu privire la elaborarea de către Ministerul Educației și Cercetării a unui proiect pentru *Legea învățământului superior.*

În referatul Sectorului Învățământ se arată că Ministerul Educației și Cercetării a elaborat, în data de 12 octombrie 2006, un proiect privind *Legea învățăm-*

mântului superior. Aspectul de noutate constă în aceea că se preconizează emiteria a două legi distincte, una pentru învățământul universitar și alta pentru cel preuniversitar. Până acum a fost elaborat doar proiectul de lege pentru învățământul universitar, care va fi definitivat prin discuție publică și înaintat Parlamentului României pentru aprobare. Menționând că proiectul nu a fost înaintat încă forului legislativ și având în vedere importanța acestei legi, este necesar ca acest proiect, privind legea învățământului universitar, să fie cunoscut de factorii de răspundere din învățământul teologic universitar, care să facă propuneri adecvate, ce pot fi avansate ca sugestii și completări, în procesul de definitivare a acestei legi.

În cadrul discuțiilor în plenul Sfântului Sinod, au prezentat opinii asupra problemei I.P.S. Mitropolit Teofan al Olteniei, P.S. Episcop-Vicar Patriarhal Ciprian Câmpineanul și I.P.S. Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei.

În urma discuțiilor și a opiniilor exprimate, la propunerea Comisiei Teologice și Liturgice, Sfântul Sinod hotărăște:

- *Ia act de proiectul de Lege pentru învățământul universitar;*
- *Solicită Facultăților de Teologie Ortodoxă să analizeze acest document, aflat pe site-ul oficial al Ministerului Educației și Cercetării (www.edu.ro) și să facă propuneri adecvate, referitoare la statutul învățământului teologic universitar, care să fie înaintate, prin intermediul Facultății de Teologie Ortodoxă din București, Sectorului Învățământ, până la 1 mai 2007, urmând ca Sfântul Sinod să hotărască asupra transiterii lor, la comisiile de învățământ ale Parlamentului, ca propuneri oficiale ale Bisericii Ortodoxe Române;*
- *În procesul de analizare și elaborare a noilor legi ale învățământului, să se țină seama și să se facă raportare la Legea 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor.*

Temei nr. 108/2007 – Informare a Sectorului Învățământ cu privire la desfășurarea consfătuirilor cadrelor didactice, care predau discipline teologice în cadrul Facultăților de Teologie Ortodoxă din Patriarhia Română, în vederea elaborării proiectelor de programe analitice.

La Sectorul Învățământ al Patriarhiei Române s-au primit proiectele de programe analitice, întocmite potrivit hotărârii Sfântului Sinod nr. 4431/2006 în următoarele centre universitare:

- Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității “Valahia” din Târgoviște: *Misiologie și ecumenism* (programă nedefinitivată, conținând doar o analiză preliminară);
- Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității din Craiova: *Morală creștină și spiritualitate ortodoxă*;
- Facultatea de Teologie Ortodoxă “Dumitru Stăniloae” a Universității “Alexandru Ioan Cuza” din Iași: *Teologie fundamentală, dogmatică și simbolică și Teologie și practică pastorală*;

– Facultatea de Teologie Ortodoxă “Patriarhul Justinian” a Universității București: *Istoria și filosofia religiilor*.

– Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității “Ovidius” din Constanța: *Teologie biblică*.

La consfăturile dedicate elaborării proiectelor de programe au participat cadre didactice din diverse centre universitare, metodologia de lucru ținând seama, în mare măsură, de normele în vigoare pentru întocmirea și alcătuirea acestora.

În cadrul discuțiilor în plenul Sfântului Sinod, *I.P.S. Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei* a propus ca, după definitivare, programele să fie aprobate de către Sfântul Sinod, de Senatele Universităților și de Ministerul Educației și Cercetării, urmând a se avea în vedere și elaborarea unor cursuri și manuale adecvate.

În urma discuțiilor în plen și la propunerea Comisiei Teologice și Liturgice, Sfântul Sinod hotărăște:

– *Ia act de proiectele de programe analitice, elaborate în centrele universitare din Craiova, Iași, Constanța și București;*

– *Afișarea proiectelor pe site-ul oficial al Patriarhiei Române, pentru a putea fi analizate de către toate Facultățile de Teologie Ortodoxă;*

– *Profesorii din cadrul Facultăților de Teologie Ortodoxă, care încă nu au elaborat programe la disciplinele pe care le predau, să organizeze, în cel mai scurt timp, întruniri pentru întocmirea acestora;*

– *Toate programele să fie analizate la o Conferință a Decanilor Facultăților de Teologie Ortodoxă, cel mai târziu până la 1 iulie 2007, după care proiectele să fie înaintate Sfântului Sinod spre analiză și hotărâre, încât să devină operative la începutul anului universitar 2007-2008.*

Temei nr. 110/2007 – Adresa Mitropoliei Moldovei și Bucovinei cu privire la modalitățile de admitere și școlarizare la Facultatea de Teologie Ortodoxă “Dumitru Stăniloae” a Universității “Al.I. Cuza” din Iași.

La Sectorul Învățământ al Patriarhiei Române s-a primit adresa Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, cu privire la metodologia de admitere și școlarizare, adoptată la Facultatea de Teologie Ortodoxă “Dumitru Stăniloae” din cadrul Universității “Alexandru Ioan Cuza” din Iași.

Potrivit acestei adrese, în urma hotărârii Consiliului profesoral din data de 22 ianuarie 2007, Facultatea de Teologie Ortodoxă din Iași renunță la probele de examen, specifice vechii metodologii, motivele care au determinat această hotărâre fiind următoarele:

- Senatul Universității “Alexandru Ioan Cuza” din Iași, în virtutea autonomiei universitare, a hotărât ca începând cu anul universitar 2005-2006, pentru studenții înmatriculați în anul I (studii universitare și postuniversitare), repartizarea pe locurile finanțate de la bugetul de stat să se facă la începutul fiecărui semestru, pe

baza rezultatelor obținute la sfârșitul semestrului anterior, în condițiile aprobate de Senatul Universității;

- Potrivit noului sistem statuat prin Convenția de la Bologna, evaluarea studenților și repartizarea lor în ordine valorică se face după fiecare sesiune de examene, astfel încât studentul își poate păstra sau schimba statutul (bugetar sau cu taxă) în funcție de rezultatele obținute.

Adresa Mitropoliei Moldovei și Bucovinei menționează că hotărârea Consiliului profesoral va fi pusă în aplicare începând cu sesiunea de admitere din iulie 2007, renunțându-se la probele de examen, care vor fi înlocuite cu un concurs de dosare, departajarea candidaților fiind făcută în funcție de mediile obținute la disciplinele fundamentale din liceu sau seminar, precum și la examenul de bacalaureat, subliniindu-se că prin această simplificare a admiterii, Facultatea de Teologie “Dumitru Stăniloae” se aliază metodologiei aplicate deja în Universitatea “Alexandru Ioan Cuza” cu economisirea anuală a unor sume pe care le impunea organizarea examenului de admitere, potrivit vechii metodologii.

În cadrul discuțiilor, în plenul Sfântului Sinod au luat cuvântul, aducând precizări lămuritoare sau formulând unele observații: *I.P.S. Mitropolit Teofan al Olteniei, I.P.S. Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei, I.P.S. Arhiepiscop Nifon al Târgoviștei și Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist.*

În urma discuțiilor în plen și la propunerea Comisiei Teologice și Liturgice, Sfântul Sinod hotărăște:

– *Ia act de hotărârea Consiliului Profesoral al Facultății de Teologie Ortodoxă “Dumitru Stăniloae” din Iași, prin care se adoptă modalitățile de admitere și școlarizare din cadrul Universității “Alexandru Ioan Cuza”;*

– *Facultățile de Teologie Ortodoxă din Universitățile de stat, pentru care s-a decis de către Senat ca admiterea la studii să se realizeze prin concurs de dosare (media anilor de studiu și de bacalaureat), pot urma această procedură pentru candidații absolvenți ai Seminariilor Teologice, iar pentru absolvenții de liceu se va organiza un test sau interviu, pentru a verifica, pe baza unei tematici esențiale, cunoștințele teologice de bază ale acestor candidați, precum și capacitatea psihică de a urma studiile de Teologie.*

Temei nr. 743 /2007 – Adresa Episcopiei Buzăului și Vrancei nr. 1001/2007, prin care solicită intervenția Sfântului Sinod la Ministerul Educației și Cercetării pentru aprobarea organizării clasei a IX-a la seminariile monahale din eparhie și în anul școlar 2007–2008.

Prin adresa nr. 1001/2007, P.S. Epifanie, Episcopul Buzăului și Vrancei, aduce la cunoștința Sfântului Sinod că Ordinul Ministerului Educației și Cercetării nr. 5770/29 noiembrie 2006, face precizarea că, pentru anul școlar 2007-2008, la seminariile monahale nu vor mai fi organizate clase a IX-a, cursuri de zi sau seral. În aceste condiții, în anul școlar 2007-2008, Seminarul Teologic Liceal

Monahal de la Mănăstirea Rătești nu mai poate organiza clasa a IX-a, deși Episcopia Buzăului și Vrancei are motive întemeiate pentru continuarea activității didactice în această unitate școlară. Episcopia a sprijinit cu fonduri proprii dotarea noului local cu toate cele necesare bunei desfășurări a învățământului teologic (biserică-paraclis, săli de clasă, internat, cantină); există peste douăzeci de mănăstiri și schituri de maici, multe dintre viețuitoarele lor neavând nici o pregătire teologică adecvată, iar unele dintre ele nu au absolvit nici cursurile liceale, ceea ce determină școlarizarea lor într-un mediu propice respectării rânduielilor monahale; în cei zece ani de funcționare a Seminarului Teologic Liceal Ortodox Monahal de la Mănăstirea Rătești, s-a constatat că, pe lângă maicile și surorile din așezămintele monahale buzoiene și vrâncene, au existat cereri de școlarizare și din partea monahiilor și surorilor din alte eparhii, precum și din partea unor fete laice, doritoare de pregătire teologică și liniște duhovnicească.

În cadrul discuțiilor în plenul Sfântului Sinod, *I.P.S. Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei* menționează că, în aceeași situație, au fost și alte seminarii teologice monahale din țară care, însă, au cerut Ministerului Educației și Cercetării, prin intermediul inspectoratelor școlare județene, schimbarea statutului de *Seminar teologic monahal* în *Seminar teologic liceal* și, ca urmare a acestor precedente, și Episcopia Buzăului și Vrancei ar trebui să procedeze în mod asemănător.

Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist solicită ca demersul să se facă urgent, până la începerea viitorului an de învățământ subliniind, totodată, necesitatea îmbunătățirii continue a calității învățământului din seminariile teologice, care pregătesc personal monahal, pentru ca absolvenții să fie la înălțimea cerințelor.

În urma discuțiilor în plen și la propunerea Comisiei Teologice și Liturgice, Sfântul Sinod hotărăște:

– *Episcopia Buzăului și Vrancei va solicita Ministerului Educației și Cercetării, prin Inspectoratul școlar Județean Buzău, transformarea Seminarilor monahale din cuprinsul eparhiei, în Seminarii teologice liceale, după exemplul celor de la Mănăstirile Agapia, Pasărea și Prislop.*

La orele 20⁰⁰, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist **suspendă ședința de lucru** a Sfântului Sinod, anunțând că în ziua următoare va avea loc ședința specială a Sfântului Sinod pentru desemnarea candidaților la alegerea de Episcop al Episcopiei Ortodoxe Române a Oradiei, Bihorului și Sălajului.

Se rostește rugăciunea *Cuvine-se cu adevărat!*

Marti, 13 februarie 2007

6. Ședința specială pentru desemnarea candidaților la alegerea de Episcop al Episcopiei Ortodoxe Române a Oradiei, Bihorului și Sălajului. .

La orele 9³⁰, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist intră în sala sinodală.

Se rostește rugăciunea *Împărate Ceresc!*

Luând cuvântul, *Prea Fericitul Părinte Patriarh Președinte* arată că scopul ședinței speciale a Sfântului Sinod este acela de a nominaliza candidații care urmează a fi înscriși în lista ierarhilor care vor fi desemnați pentru alegere ca episcop al Episcopiei Oradiei, Bihorului și Sălajului, de către Colegiul Electoral Bisericesc, potrivit noii proceduri pentru alegerea clerului superior, aprobată de Sfântul Sinod și Adunarea Națională Bisericească în decursul anului 2006, prin modificarea și amendarea articolelor 129-132 din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române.

Potrivit acestei proceduri deschiderea ședinței speciale este prezidată de Președintele Sfântului Sinod, care o încredințează apoi spre desfășurarea procedurii de desemnare Înalt Prea Sfințitului Mitropolit în a cărui jurisdicție se află eparhia vacantă.

În continuare, potrivit Ordinii de Zi speciale, *Prea Fericitul Părinte Președinte* invită pe *P.S. Episcop-Vicar Patriarhal Vincențiu Ploieșteanul*, Secretarul Sfântului Sinod, să facă **Apelul nominal**.

În urma Apelului nominal rezultă că **sunt prezenți 45 de membri** ai Sfântului Sinod, începând cu *Prea Fericitul Părinte Teoctist*. **Absentează motivat 4 ierarhi**: P.S. Episcop Eftimie al Romanului, P.S. Episcop Ioachim al Hușilor, P.S. Episcop-Vicar Sofian Brașoveanul și P.S. Episcop-Vicar Marc Nemțeanul, iar alte 3 posturi sunt vacante.

Prea Fericitul Părinte Patriarh, constatând prezența statutară și legalitatea constituirii, **declară deschisă ședința specială a Sfântului Sinod** pentru desemnarea candidaților în vederea ocupării postului vacant de Episcop al Episcopiei Ortodoxe Române a Oradiei, Bihorului și Sălajului.

În scopul cunoașterii procedurii de urmat, *Prea Fericitul Părinte Președinte* adresează P.S. Episcop-Vicar Patriarhal Vincențiu Ploieșteanul, Secretarul Sfântului Sinod, invitația de a da citire prevederilor art. 129 alin. "a", art. 130, alin. "d, e, g, h, i, j, k, l, m, n, o" și art. 131 alin. "b, c, d, e și f" din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române.

Ca urmare, potrivit prevederilor art.131, alin. "d" din Statut, la invitarea *Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist*, **Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Bartolomeu al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului preia președinția ședinței sinodale** pentru desemnarea candidaților.

Având în vedere că potrivit art. 131 alin. "d" lucrările ședinței se desfășoară în conformitate cu prevederile art. 130 alin. "d" și "g-o" din Statut, *I.P.S. Mitropolit Președinte Bartolomeu* propune să se procedeze la **constituirea Biroului**, în care scop i se pune la dispoziție lista PP.SS. Episcopi-Vicari și Arhieriei-Vicari, pentru a fi desemnați ca **bărbați de încredere** primii doi Episcopi Vicari cu cea mai veche hirotonie în treapta arhieriei, iar ca **secretar de ședință** Episcopul-

Vicar sau Arhiereul-Vicar cu cea mai nouă hirotonie în treapta arhieriei (art. 130 alin. "g" din Statut).

Consultând această listă, *I.P.S. Mitropolit Bartolomeu* propune Sfântului Sinod ca:

- **bărbați de încredere** pe: P.S. Irineu Bistrițeanul, Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Clujului și pe P.S. Calinic Botoșăneanul, Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Iașilor;

- **secretar de ședință** pe P.S. Ioan Casian de Vicina, Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române în America și Canada.

– *Sfântul Sinod aprobă constituirea Biroului în componența propusă, având ca Președinte pe Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Bartolomeu.*

În continuare, I.P.S. Mitropolit Președinte consultă plenul Sfântului Sinod cu privire la **stabilirea numărului de candidați**, care urmează a fi desemnați prin vot, potrivit art. 129 alin. "b" și art. 131 alin. "c", care prevăd pentru desemnare "*doi sau trei candidați, iar în cazuri excepționale, motivat, se admite și un candidat*", precum și în vederea întocmirii listei de candidați pentru care potrivit art. 131 alin. "e" se prevede că "*oricare membru al Sfântului Sinod poate face propuneri de candidați cu acceptul celui propus*", astfel că lista candidaților propuși eligibili, poate fi mai mare decât numărul de trei.

În cadrul acestei consultări, au loc discuții atât cu privire la numărul de candidați ce se vor desemna (doi, trei sau unul), cât și cu privire la lista de candidați, la care au luat cuvântul: *I.P.S. Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei, I.P.S. Mitropolit Teofan al Olteniei și Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist.*

În urma discuțiilor care au avut loc și a opiniilor exprimate, care au fost agreate de majoritate, Sfântul Sinod hotărăște:

1. *Desemnarea a trei candidați pentru alegerea de Episcop al Oradiei, Bihorului și Sălajului.*

2. *Desemnarea candidaților se va face pe lista membrilor Sfântului Sinod, începând cu Eparhia vacantă și până la ultimul ierarh înscris în lista Apelului Nominal. Lista astfel întocmită devine buletin de vot.*

3. *Procedura întocmirii listei de candidați adoptată în prezenta ședință va fi utilizată în viitor la alegerile de mitropolit, arhiepiscop și episcop și va înlocui actualul art.131 alin. "e" din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române.*

În continuare, *I.P.S. Mitropolit Președinte* propune să se desfășoare procedura de votare, potrivit prevederilor statutare și invită pe *P.S. Episcop-Vicar Ioan Casian de Vicina, secretarul de ședință*, să citească apelul nominal în vederea înmânării buletinului de vot și votării individuale de către fiecare membru al Sfântului Sinod, după ce, în prealabil, buletinele de vot au fost numărate, iar urmele de

vot verificate. *Prea Sfinții Episcopi-Vicari, bărbați de încredere*, împart buletinele de vot membrilor Sfântului Sinod, în ordinea chemării la Apelul nominal.

După încheierea votării, numărarea buletinelor de vot și în urma despuierii scrutinului, *I.P.S. Mitropolit Bartolomeu* comunică plenului Sfântului Sinod următorul rezultat constatat în urma celor 45 de voturi acordate:

- P.S. Episcop Sofronie al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria 33 voturi
- P.S. Arhieru-Vicar Petroniu Sălăjanul al Episcopiei Ortodoxe Române a Oradiei, Bihorului și Sălajului 30 voturi
- P.S. Episcop-Vicar Patriarhal Vincențiu Ploieșteanul 23 voturi
- P.S. Episcop-Vicar Visarion Rășinăreanul al Arhiepiscopiei Sibiului 5 voturi
- P.S. Episcop-Vicar Vasile Someșanul al Arhiepiscopiei Clujului 2 voturi
- P.S. Arhieru-Vicar Irineu Slătineanul al Episcopiei Râmnicului 2 voturi
- P.S. Episcop-Vicar Irineu Bistrițeanul al Arhiepiscopiei Clujului 1 vot

Apreciindu-se că primii trei ierarhi au întrunit majoritatea absolută din numărul voturilor exprimate de membrii Sfântului Sinod și,

Ca urmare a rezultatului proclamat de *I.P.S. Mitropolit Președinte*, Sfântul Sinod hotărăște:

– *Aprobă ca în ordinea numărului de voturi obținute să fie desemnați drept candidați în vederea alegerii de Episcop al Episcopiei Ortodoxe Române a Oradiei, Bihorului și Sălajului de către Colegiul Electoral Bisericesc următorii trei membri ai Sfântului Sinod:*

1. *P.S. Episcop Sofronie al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria,*
2. *P.S. Arhieru-Vicar Petroniu Sălăjanul al Episcopiei Ortodoxe Române a Oradiei, Bihorului și Sălajului și*
3. *P.S. Episcop-Vicar Patriarhal Vincențiu Ploieșteanul.*

Luând sfârșit procedura de desemnare a candidaților în vederea alegerii de Episcop al Episcopiei Ortodoxe Române a Oradiei, Bihorului și Sălajului, *I.P.S. Mitropolit Bartolomeu al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului* adresează mulțumiri membrilor Sfântului Sinod pentru cooperare la desfășurarea lucrărilor și roagă pe Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist să preia, în continuare, președinția ședinței Sinodale.

Prea Fericitul Părinte Patriarh, preluând președinția lucrărilor mulțumește, la rândul său, Înalt Prea Sfințitului Mitropolit Bartolomeu care, deși suferind, și-a luat osteneala să fie prezent și să-și îndeplinească îndatoririle care îi revin ca mitropolit.

Invită apoi pe cei trei ierarhi desemnați de Sfântul Sinod să depună la Cancelaria Sfântului Sinod curriculum vitae, care să poată fi înmânate membrilor Colegiului Electoral Bisericesc, la ședința de la orele 17⁰⁰ din această zi.

Comisia Canonică-Juridică și pentru Disciplină

7. Continuarea lucrărilor ședinței de lucru a Sfântului Sinod

Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist, anunțând continuarea lucrărilor Sfântului Sinod potrivit Ordinii de Zi adoptată în ziua precedentă, invită pe *P.S. Episcop Calinic al Argeșului și Muscelului*, raportorul să prezinte referatele Comisiei Canonice-Juridice și pentru Disciplină privind:

Temei nr. 510/2007 – Referatul Cancelariei Sfântului Sinod în legătură cu adoptarea, promulgarea și publicarea Legii nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor și adresa nr. C. 208/2007 a Ministerului Culturii și Cultelor – Secretariatul de Stat pentru Culte, prin care se solicită prezentarea până la data de 11 ianuarie 2007, a Statutului pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române în vederea recunoașterii prin hotărâre de Guvern.

Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor (Legea Cultelor), adoptată de Parlamentul României, a fost promulgată prin Decretul nr. 1437 din 27 decembrie 2006 al Președintelui României. În continuare, referatul Cancelariei Sfântului Sinod prezintă: participarea reprezentanților Bisericii Ortodoxe Române la elaborarea Legii Cultelor, împreună cu reprezentanții celorlalte culte religioase și cu reprezentanții Ministerului Culturii și Cultelor; dezbaterile care au avut loc în Camera Deputaților și Senat privind adoptarea Legii nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor; dezbaterile și avizarea Legii Cultelor în plan internațional.

Referatul menționează că, atât anterior cât și ulterior adoptării și promulgării Legii Cultelor, au fost critici atât asupra conținutului cât și referitor la procedura de elaborare și adoptare. În legătură cu aceste critici, I.P.S. Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei, președintele delegației Bisericii Ortodoxe Române participantă la consultarea cultelor religioase din România în vederea elaborării Legii Cultelor, a dat publicității la data de 5 ianuarie 2007, sub titlul “*Libertatea cultelor religioase de a fi factori ai păcii*”, unele considerații privind noua Lege a Cultelor, care pornesc de la premisa esențială că “această lege are marele merit de a fi, în primul rând, rezultatul consultării cultelor religioase din România, fapt de neconceput în regimul comunist ateu” și se încheie cu concluzia că “noua Lege a Cultelor din România oferă un cadru legal deosebit de prielnic pentru libertatea religioasă ...perspective noi pentru a uni libertatea cu responsabilitatea”.

Totodată, referatul Cancelariei Sfântului Sinod redă o seamă de considerații în legătură cu unele articole și prevederi din noua Lege pentru a fi supuse atenției deosebite a Sfântului Sinod, vizând eventuale îndrumări și recomandări către Centrele eparhiale referitoare la: sprijinul statului pentru activitatea cultelor religioase; contribuția pentru salarizarea clerului și a personalului neclerical; facilități

fiscale, patrimoniul cultelor, relațiile dintre stat și culte precum și dintre cultele religioase etc.

Comisia Canonică-Juridică și pentru Disciplină, în propunerile sale, s-a referit mai întâi la îndatorirea Sfântului Sinod privind elaborarea Statutului pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române și prezentarea sa la Ministerul Culturii și Cultelor – Secretariatul de Stat pentru Culte, până la 11 ianuarie 2007, spre a fi propus recunoașterii prin hotărâre de către Guvern.

Cu privire la eventualele precizări și recomandări necesare către eparhii, în legătură cu noua Lege a Cultelor, Comisia Canonică-Juridică și pentru Disciplină a propus ca fiecare Comisie Sinodală să analizeze Legea Cultelor în domeniul de competență și să facă observații și propuneri pentru proxima ședință sinodală.

Ca urmare, la propunerea Comisiei Canonică-Juridică și pentru Disciplină precum și în baza discuțiilor care au avut loc, Sfântul Sinod hotărăște:

1. 1) Aprobă constituirea unei Comisii formate din Mitropoliții și raportorii Comisiilor sinodale, care să elaboreze principiile ce vor sta la baza redactării Proiectului de Statut. Comisia va ține cont la elaborarea principiilor acestui Proiect de recomandările și precizările făcute în Sfântul Sinod prin hotărârea sa nr. 3018/17.09.2001;

- Comisia se va întruni în ședință de lucru între 28 februarie și 01 martie 2007;

1. 2) Totodată aprobă constituirea unei Comisii de lucru alcătuită din:

a. Președintele și raportorul Comisiei Canonice, juridice și pentru disciplină a Sfântului Sinod;

b. Din partea Cancelariei Sfântului Sinod: Pr. Constantin Pârvu, Vicar administrativ patriarhal, Pr. Dr. Augustin Rusu, consilier patriarhal și Pr. Alexandru Moțoc, inspector general bisericesc;

c. Câte un reprezentant recomandat de Centrele mitropolitane dintre specialiștii în drept canonic și administrație bisericească;

- Comisia de lucru va elabora un anteproiect de Statut în spiritul principiilor stabilite de comisia mitropoliților și a raportorilor comisiilor sinodale și a recomandărilor făcute prin hotărârea nr. 3018/2001 a Sfântului Sinod precum și a altor hotărâri ale Sinodului și ale Adunării Naționale Bisericești care s-au luat în ultimii 17 ani – termen de elaborare 01 iunie 2007.

1. 3) Anteproiectul de statut elaborat de Comisia de lucru se va trimite pentru studiere, formulări de opinii, sugestii și completări Centrelor eparhiale, care, prin Sinoadele mitropolitane respective vor redacta un text unitar al Sinodului mitropolitan ce va fi înaintat Cancelariei Sfântului Sinod - termen până la 01 septembrie 2007;

- Pe baza celor șase texte elaborate de Sinoadele mitropolitane, Comisia de lucru, prevăzută la paragraful 2, va elabora un text final unic, până la 01 octombrie 2007;

1. 4) Sfântul Sinod se va întruni într-o ședință dedicată exclusiv problemei finalizării și aprobării Statului Bisericii Ortodoxe Române, în jurul datei de 15 octombrie 2007, urmând a fi propus Adunării Naționale Bisericești pentru aprobarea formei finale a Statutului

2. Privitor la Legea Cultelor, Sfântul Sinod hotărăște ca fiecare Comisie Sinodală să o analizeze în domeniul de competență și la următoarea ședință a Sfântului Sinod să vină cu observații și propuneri.

Temei nr. 15/2007 – Adresa din 6 decembrie 2006 a Arhiepiscopiei Ortodoxe Române în America și Canada prin care înaintează pentru studiere și aprobare, de către Sfântul Sinod, a noului “Statut al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române din cele două Americi”.

În adresa înaintată Sfântului Sinod, I.P.S. Arhiepiscop Nicolae precizează că punctul de plecare în elaborarea noului Statut l-a constituit Statutul din anul 1935, cu completările făcute de-a lungul anilor, la care s-a lucrat vreme de doi ani, fiind consultate și alte statute ale Eparhiilor ortodoxe române din afara țării, după care a fost aprobat de cel de al 75-lea Congres al Arhiepiscopiei la data de 1 iulie 2006.

Referatul subliniază că, întrucât s-a constatat că acest Statut folosește o denumire nouă pentru Arhiepiscopie, schimbându-se deci denumirea acesteia și ținând seamă că Statutul respectiv are o arie mai largă de prevederi statutare, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist a instituit o Comisie specială pentru studierea și examinarea lui în vederea aprobării de către Sfântul Sinod. Comisia specială a studiat noul Statut și a formulat unele amendamente la o seamă de articole prezentate în paralel. Textul propus și textul amendat, s-au înaintat Sfântului Sinod pentru aprobare.

Comisia Canonică-Juridică și pentru Disciplină a Sfântului Sinod a studiat, la rândul său, referatul Comisiei speciale și amendamentele propuse pentru noul Statut al Arhiepiscopiei și le-a discutat cu I.P.S. Arhiepiscop Nicolae prezent la ședința Sinodală din 12-14 februarie 2007.

Comisia Canonică-Juridică și pentru Disciplină și-a însușit propunerile și amendamentele aduse noului Statut și le-a supus dezbaterii Sfântului Sinod, în vederea aprobării Statutului împreună cu amendamentele aduse unor articole din Statut, pe care Comisia specială le-a prezentat în text paralel.

În cadrul discuțiilor purtate în Plenul Sfântului Sinod, a fost împărtășită dorința Arhiepiscopiei Ortodoxe Române în America și Canada, de a avea o nouă denumire, “*Arhiepiscopia Ortodoxă Română din cele două Americi*”, precum și dorința acesteia de a avea un nou Statut pe baza căruia să-și desfășoare activitatea în actualitate.

Tot în cadrul discuțiilor din plen s-a recomandat ca, pe lângă amendamentele propuse de Comisia specială, Statutul va trebui să cuprindă și prevederi pentru reglementarea funcționării de mănăstiri și a organizării vieții monahale în cuprinsul Arhiepiscopiei, prevederi care lipsesc din noul Statut, cu precizarea că, potrivit prevederilor statutare ale Bisericii Ortodoxe Române, Catedrala eparhială are statut de mănăstire.

De asemenea, în conformitate cu principiile canonice, semnul văzut al relației eparhiilor cu Sfântul Sinod este Sfântul și Marele Mir, pe care acestea îl primesc de la Sfântul Sinod care îl și sfințește. În noul Statut la art. 13. 01. “n” se prevede că Arhiepiscopia “dăruiește fiecărei Eparhii Sfântul Mir”, dar nu se precizează de unde îl primește ca să-l poată dăruia.

Se subliniază de asemenea, că în prezent, după apariția noii Legi a Cultelor din România, va trebui ca Biserica Ortodoxă Română să-și prezinte noul său Statut revizuit, potrivit cerințelor vieții religioase actuale, opinându-se pentru o amânare a aprobării noului Statut al Arhiepiscopiei, până după elaborarea și aprobarea noului Statut al Bisericii Ortodoxe Române cu care Arhiepiscopia se află în relații canonice și spirituale.

Pe marginea celor prezentate au luat cuvântul *I.P.S. Arhiepiscop Nicolae* și *I.P.S. Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei*.

Sfântul Sinod, luând act că, în forma în care *Statutul Arhiepiscopiei Ortodoxe Române din cele două Americi*, cu amendamentele care s-au propus, corespunde cerințelor vieții bisericești actuale a Arhiepiscopiei care își desfășoară activitatea în cele două Americi;

Ținând seama de discuțiile care au avut loc în Plenul Sfântului Sinod și de explicațiile date de *I.P.S. Arhiepiscop Nicolae*, cu privire la noul Statut și utilitatea lui actuală;

Având în vedere prevederile și amendamentele aduse Statutului de Comisia specială care au fost însușite de Comisia Canonică-Juridică și pentru Disciplină a Sfântului Sinod;

În baza prevederilor art. 6 din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, ale prevederilor art. 11.03. din Statutul pentru organizarea Arhiepiscopiei Ortodoxe Române din cele două Americi, referitor la amendamente, precum și în baza Dispoziției Sinodale de Autonomie nr.14079 din 12 decembrie 1974, Sfântul Sinod hotărăște:

– *Ia act de adresa I.P.S. Arhiepiscop Nicolae din 6 decembrie 2006 și aprobă Statutul pentru organizarea Arhiepiscopiei Ortodoxe Române din cele două Americi, în formularea textului propus de Congresul Arhiepiscopiei în ședința sa de lucru din 01 iulie 2006, căruia i se vor adăuga recomandările și amendamentele propuse de Comisia specială instituită prin Decizia Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist în acest sens.*

– Odată cu comunicarea prezentei hotărâri sinodale se vor transmite I.P.S. Arhiepiscop Nicolae, pentru cele de urmare, amendamentele propuse de Comisia specială și aprobate de Sfântul Sinod, pentru a fi introduse în Statut.

Temei nr. 538/2007 – Referatul Sectorului Comunități Externe în legătură cu proiectul Statutului de organizare și funcționare al Vicariatului Ortodox Român din Australia și Noua Zeelandă.

În referatul respectiv se arată că Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în ședința sa din 27-28 iunie 2006, examinând referatul Sectorului Comunități Externe cu privire la vizita întreprinsă de către P.S. Arhiereu-Vicar Petroniu Sălăjanul al Episcopiei Ortodoxe Române a Oradiei, Bihorului și Sălajului, la parohiile ortodoxe românești din Sydney și Melbourne (Australia), în perioada 12 februarie-2 martie 2006, a analizat posibilitatea reorganizării vieții bisericești din cadrul parohiilor ortodoxe românești din Australia și Noua Zeelandă, sub formă de Vicariat și, ca urmare a discuțiilor care au avut loc, *prin hotărârea nr. 1289/2006 a aprobat înființarea Vicariatului Ortodox Român din Australia și Noua Zeelandă, cu reședința la Melbourne, având în componența sa două protopopiate: Protopopiatul Ortodox Român din Australia și Protopopiatul Ortodox Român din Noua Zeelandă. Totodată, a hotărât și numirea ca vicar administrativ a Pr. Dumitru Coman, Paroh al Parohiei Ortodoxe Române “Sfinții Apostoli Petru și Pavel” din Melbourne.*

În temeiul acestei hotărâri, Sectorul Comunități Externe al Patriarhiei Române a elaborat un *proiect de Statut de organizare și funcționare a Vicariatului Ortodox Român din Australia și Noua Zeelandă*, în consens cu prevederile Statutului de organizare și funcționare al Bisericii Ortodoxe Române,

Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist, potrivit temeiului nr. 538/2007, a aprobat constituirea unei *Comisii speciale* formată din: I.P.S. Mitropolit Teofan al Olteniei ca președinte, P.S. Ciprian Câmpineanul, Episcop-Vicar Patriarhal, P.S. Petroniu Sălăjanul, Arhiereu-Vicar al Episcopiei Oradiei, Bihorului și Sălajului, PP.CC. Pr. Vicar administrativ patriarhal Pârvu Constantin, Pr. Consilier patriarhal Michael Tița și Pr. Consilier patriarhal Mircea Alexă Uță, care să examineze și să prezinte Sfântului Sinod proiectul de Statut pentru organizarea și funcționarea Vicariatului Ortodox Român din Australia și Noua Zeelandă. Comisia specială s-a întrunit la data de 11 februarie 2007, la Patriarhia Română și a examinat proiectul de Statut, adăugând unele amendamente și îmbunătățiri.

Comisia Canonică-Juridică și pentru Disciplină a Sfântului Sinod analizând, la rândul său, proiectul de Statut, precizează că amendamentele au ținut cont de realitățile ecleziale din Australia și Noua Zeelandă, precum și de contextul juridic local în funcție de care se organizează viața bisericească a comunităților românești din această parte a lumii, care după 1990, au cunoscut o reală dezvoltare,

integrându-se și adaptându-se mediului de viață multi-cultural și multi-confesional australian și neo-zeelandez.

În cadrul discuțiilor purtate în plenul Sfântului Sinod s-au sugerat unele completări la proiectul de Statut și posibilitatea unei eventuale prezențe ierarhice la parohiile din Australia și Noua Zeelandă pentru a se cunoaște mai precis aspectele și posibilitățile organizării vicariatului ortodox-român pentru ca acestea să fie reflectate în Statutul de organizare și funcționare al acestuia.

Ca urmare, după discuțiile purtate și la propunerea Comisiei Canonice-Juridice și pentru Disciplină, Sfântul Sinod hotărăște:

– Până la proxima ședință sinodală a Sfântului Sinod, proiectul Statutului pentru organizarea și funcționarea Vicariatului Ortodox Român din Australia și Noua Zeelandă să fie analizat de o Comisie de specialiști în dreptul canonic, în vederea redactării unui text final, care să fie supus aprobării Sfântului Sinod.

Temei nr. 399/2007 – Referatul Cancelariei Sfântului Sinod în legătură cu adresa nr. 412-A/2006 a Arhiepiscopiei Timișoarei, cuprinzând propunerea I.P.S. Mitropolit Nicolae al Banatului de aprobare a Deciziei Chiriarhale privind atribuțiile P.S. Paisie Lugojanul, în calitatea sa de Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei.

Comisia Canonică-Juridică și pentru Disciplină, examinând Decizia I.P.S. Mitropolit Nicolae al Banatului, a constatat că aceasta cuprinde atribuțiile pe care P.S. Episcop-Vicar Paisie Lugojanul le va avea în calitatea sa de membru al organelor centrale bisericești, al organelor eparhiale, atribuțiile de principiu ale PP.SS. Episcopi-Vicari și Arhierei-Vicari, atribuții specifice în domeniul slujirii liturgice, al lucrării misionare și pastorale, precum și atribuțiile diferențiate privind asistența religioasă, socială și caritativ-filantropică în spitale, azile, orfelinate, armată și penitenciare, atribuții în probleme ale învățământului teologic și educației religioase, precum și economic-gospodărești;

Ținând seama că aceste atribuții sunt conforme cu prevederile statutare și regulamentare bisericești și cu hotărârea Sfântului Sinod nr. 1681 din 18 martie 1969, privind atribuțiile de principiu ale PP.SS. Episcopi-Vicari și Arhierei-Vicari;

Pe temeiul prevederilor art. 104, alin. 6, din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române;

În urma discuțiilor purtate și la propunerea Comisiei Canonice-Juridice și pentru Disciplină, Sfântul Sinod hotărăște:

– Aprobă Decizia Înalt Prea Sfințitului Mitropolit Nicolae al Banatului cuprinzând atribuțiile P.S. Episcop-Vicar Paisie Lugojanul al Arhiepiscopiei Timișoarei, care se va aduce la cunoștința Centrului Eparhial.

Temei nr. 751/2007 – Adresa nr. 391/2007 a Arhiepiscopiei Sibiului prin care I.P.S. Mitropolit Laurențiu al Ardealului solicită examinarea de către

Sfântului Sinod a cererilor individuale a trei preoți, precum și a unui memoriu semnat de cinci preoți care-și desfășoară activitatea în SUA, de a fi primiți sub oblăduirea canonică a Mitropoliei Ardealului.

Din adresa care s-a primit reiese că un număr de preoți, prin **cereri individuale**, solicită primirea lor și a parohiilor pe care le păstoresc sub oblăduirea canonică a Mitropoliei Ardealului. Acești preoți sunt: Pr. Remus Bleahu, (Youngstown - OH, SUA), Pr. Eugene Vasilescu (Roebing – NJ, SUA) și Pr. Vasile Ciceu (Taylor – MI, SUA), același lucru fiind reflectat și în **Memoriul** semnat de: Pr. Remus Bleahu – *în nume propriu și în numele următorilor preoți*: Gheorghe Libotean – Phoenix, AR, USA, Simion Poptelecan – Phoenix, AY, USA, Eugene Vasilescu – Roebing, NJ, SUA, Vasile Ciceu – Taylor, MI, SUA, *precum și al credincioșilor pe care-i reprezintă în America.*

Se menționează că situația canonică a parohiilor respective este următoarea: Parohia din Youngstown, condusă de preotul Remus Bleahu *nu aparține de nici o eparhie*; Parohia din Roebing, păstorită de preotul Eugene Vasilescu *se află sub jurisdicția I.P.S. Arhiepiscop Nathaniel*, dependentă de OCA – Biserica Ortodoxă din America; Parohia din Taylor, unde slujește preotul Vasile Ciceu, *ține de I.P.S. Arhiepiscop Nicolae Condrea – în relație cu Patriarhia Română.*

În sprijinul solicitărilor de mai sus se invocă motivul că, în ultima vreme, în zonele respective s-au stabilit mulți români, în majoritatea ardeleni care doresc să se organizeze din punct de vedere bisericesc în spiritul tradiției canonice ortodoxe, dar și în cel al tradițiilor românești de pe meleagurile de unde au plecat.

De asemenea, din memoriul respectiv se desprind și următoarele relatări că: în ultimii 17 ani, au existat mai multe cereri ale diferitelor parohii din cele două eparhii românești adresate ambelor eparhii ortodoxe române de pe continentul american de a se unifica într-o singură eparhie, așa cum a fost la început, și care să aibă rang de mitropolie; urmare acestor cereri, în anul 1990, s-a constituit câte o Comisie la fiecare eparhie, în vederea unui dialog constructiv în perspectiva unificării într-o Mitropolie Ortodoxă Română din America și Canada; în ultima perioadă activitatea acestor Comisii s-a redus simțitor, existând glasuri anti-unioniste în rândul componentilor celor două eparhii românești de pe continentul american, astfel că dialogul a devenit steril și a condus la nemulțumiri în rândul credincioșilor ortodocși români din acele teritorii.

Din memoriul amintit reiese că I.P.S. Nathaniel nu dorește și nu manifestă interes pentru unirea celor două eparhii românești, iar I.P.S. Arhiepiscop Nicolae *manifestă o oarecare rețineră față de semnatori, punând unele condiții la primirea sub jurisdicția sa*, astfel: **1.** Preotul să treacă împreună cu Parohia; **2.** Să nu aibă impedimente canonice; **3.** Să nu fie în litigii cu ierarhul lor, *spre deosebire de I.P.S. Nathaniel care acceptă și preoți cu situații canonice neclare sau delicate*, fapt care produce nemulțumire și nedumerire.

Semnatarii memoriului atrag atenția că datorită lipsei de dialog dintre ierarhii și cele două eparhii ortodoxe române din America “*o mare parte dintre credincioși...nu au aderat la nici o biserică din nici o episcopie românească*”, deși 90% dintre românii de pe continentul american sunt ardeleni și bănățeni, iar mulți dintre preoții slujitori au pregătire la școlile teologice din Ardeal, semnatarii memoriului se simt îndatorați – ca obligație de suflet – să se adreseze Mitropoliei Ardealului pentru a fi primiți sub oblăduirea sa canonică, deși ar fi putut să solicite acest lucru și altor eparhii ortodoxe canonice de pe continentul american.

Pe marginea celor prezentate au luat cuvântul: *I.P.S. Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei, I.P.S. Arhiepiscop Nicolae al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române în America și Canada, I.P.S. Mitropolit Laurențiu al Ardealului și I.P.S. Mitropolit Nicolae al Banatului*, exprimându-se, între altele, și îngrijorarea preoților din Arhiepiscopia condusă de I.P.S. Arhiepiscop Nicolae pentru faptul că Înalț Prea Sfinția Sa, în pastorală adresată preoților s-a manifestat împotriva dorinței de unitate – manifestată de aceștia, având ca rezultat încetarea dialogului dintre Comisiile celor două eparhii românești pe tema unificării.

Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist, luând cuvântul, ține să încredințeze pe I.P.S. Arhiepiscop Nicolae că prin aceste recomandări, de a se ocupa și de acești preoți, Sfântul Sinod nu limitează sau nesocotește autonomia Arhiepiscopiei ci, dimpotrivă, i-o lărgeste și i-o întărește. Recomandarea pe care a făcut-o I.P.S. Mitropolit Daniel de a înscrie pe viitor în Statutul Arhiepiscopiei prevederi care să se refere la mănăstiri și la viața monahală din eparhie, este o recomandare importantă, amintind că în țară Catedrala Patriarhală ca și Catedralele eparhiale sunt mănăstiri, au o viață monahală și personal monahal.

În urma discuțiilor care au avut loc și a opiniilor exprimate, plenul Sfântului Sinod hotărăște:

– *Adresează Înalț Prea Sfințitului Arhiepiscop Nicolae îndemnul de a primi cu bunăvoință dorințele preoților ortodocși români și ale parohiilor care solicită primirea sub jurisdicția canonică a Arhiepiscopiei Ortodoxe Române în cele două Americi și a le examina doleanțele în spiritul iconomiei bisericești și al dragostei frățești.*

– *Totodată, adresează Înalț Prea Sfințitului Mitropolit Laurențiu al Ardealului rugămintea de a sfătui pe preoții ortodocși români în America și Canada, care i s-au adresat, să-și îndrepte memoriile cu dorințele lor către Înalț Prea Sfințitul Arhiepiscop Nicolae.*

Temei nr. 406/2007 – Referatul Cancelariei Sfântului Sinod privitor la grupul tematic al aspectelor vieții și activității Bisericii Ortodoxe Române desprinse din sesizările și scrisorile primite și înregistrate la Cancelaria Sfântului Sinod în anul 2006.

Biroul de scrisori și sesizări, centralizând datele cuprinse în cele 418 sesizări și scrisori primite la Patriarhia Română, le categorisește astfel: **în legătură cu activitatea preoților**: taxe de cult exagerate, nereguli financiar-contabile, diverse aspecte privind comportamentul preoților, dezinteres față de îndatoririle preoțești, învinuiri de abateri (bătaie, beție, furt), refuzul nejustificat al serviciului religios către credincioși, provocarea de certuri și neînțelegeri cu credincioșii, litigii între preoți privitoare la arondarea parohiilor; **cu privire la activitatea Centrelor eparhiale**: contestarea unor decizii ale Centrelor eparhiale, nu se răspunde la sesizări, contestarea unor anchete efectuate de reprezentanții centrelor eparhiale, abuzuri administrative ale Centrelor eparhiale, solicitări transferuri și numiri de preoți, arondarea parohiilor, înființarea de noi parohii, aranjarea cântăreților bisericești la parohii, lipsa de implicare a factorilor de decizie din eparhii; **diverse solicitări exprimate de credincioși**: litigiile în legătură cu locurile de veci, imobiliare, funciare, solicitări de angajare în diverse posturi, solicitări de ajutoare diverse, ajutoare pentru restaurarea unor biserici sau pentru construire și înzestrare, sprijin pentru preoți pedepsiți; solicitări pentru acordarea unor locuri de veci; nemulțumiri diferite; **sesizări și scrisori cu caracter divers**: solicitarea de lămuriri privitoare la sărbători bisericești, post, Sfintele Taine; calendar, viața și rânduiala monahală, învățământul religios, asistența socială; memorii de susținere a unor preoți sancționați pentru diverse motive; se solicită implicarea Bisericii Ortodoxe Române pentru combaterea imoralității în rândul tineretului; intensificarea acțiunilor de combatere a prozelitismului sectar; solicitări pentru intervenții ale Bisericii în cazuri particulare la diverse instituții (Președinția României, Ministerul Justiției, Ministerul de Interne etc.); cereri de retrocedare a diverselor bunuri, terenuri, locașuri de cult; sesizări privitoare la furturi, vânzări ilicite, lipsă de preocupare privitoare la piese din patrimoniul național din sfintele biserici.

Se precizează că întreaga corespondență primită la Cancelaria Sfântului Sinod a fost trimisă pentru competentă soluționare, eparhiilor vizate.

Luându-se cunoștință de cele prezentate în referat și în urma discuțiilor ce au avut loc pe marginea lui, la propunerea Comisiei Canonice-Juridice și pentru Disciplină, Sfântul Sinod hotărăște:

– *Ia act de grupajul tematic rezultat din scrisorile și sesizările primite și înregistrate la Cancelaria Sfântului Sinod pe anul 2006, privind diferite aspecte din viața și activitățile clerului și Bisericii;*

– *Adresează II.PP.SS. și PP.SS. Chiriarhi, precum și administrației Centrelor Eparhiale rugămintea de a manifesta atenția sporită soluționării juste și în timp util a scrisorilor și sesizărilor care li se adresează pentru a se întări și justifica credibilitatea care se manifestă, în general față de Biserică și instituțiile Sale.*

Temei nr. 378/2007 – Referat în legătură cu propunerea de înființare a unei Comisii de studiu sau Corp (Grup) de experți care să cerceteze situația

Bisericii Ortodoxe Române în perioada regimului comunist (componentă, tematică, mijloace, termene).

După cum se cunoaște, în ședința Sfântului Sinod din 14–15 noiembrie 2006 s-a luat în discuție situația Bisericii Ortodoxe Române în perioada regimului comunist din România. Ca urmare a discuțiilor care au avut loc și a Comunicatului de Presă dat publicității la acea vreme, prin prezentul referat se propune înființarea unei **Comisii de Studiu** sau Corp (Grup) de experți care să cerceteze situația Bisericii Ortodoxe Române în perioada regimului comunist, detaliind o seamă de aspecte tehnice și de structură a activității acesteia.

Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist, luând cuvântul, a arătat că “Raportul Tismăneanu” în cuprinsul său, conține lucruri și afirmații negative la adresa Bisericii Ortodoxe Române și, de aceea, este necesar să i se dea un răspuns, o replică, arătându-se tot ceea ce a făcut în mod real Biserica în această perioadă. În continuare, subliniind că personal, a participat la Parlament, cu prilejul condamnării comunismului, deși era pregătit să spună – în caz că i s-ăr fi cerut cuvântul – că, Biserica, prin Sfântul Sinod a cerut iertare public, pentru tot ceea ce Biserica a fost împiedicată să înfăptuiască, a constatat că prezentarea făcută în plen de Dl. Președinte Traian Băsescu a fost corectă în ceea ce a spus despre Biserică, ierarhii și clerul ei.

În acest context, Prea Fericirea Sa a arătat că este nevoie de o comisie de istorici, specialiști cu competență și credibilitate, care să cerceteze și să arate tot ceea ce a făcut și a lucrat, concret și real, Biserica pentru înlăturarea totalitarismului, tot ceea ce s-a făcut ca Bisericele să fie deschise cultului, preoții să slujească la altare, să împlinească cerințele spirituale ale credincioșilor, preoții care au suferit pe nedrept detenție și unii au fost martirizați pentru credință. Această Comisie va putea prezenta adevărata situație pe care a trăit-o Biserica și are menirea de a restabili imaginea reală și nu cea care a fost prezentată în Raport.

Au mai luat cuvântul *I.P.S. Mitropolit Nicolae al Banatului* care a subliniat că, deși a fost invitat, nu a participat la studierea și întocmirea “Raportului Tismăneanu”, precum și *P.S. Episcop-Vicar Patriarhal Vincențiu Ploieșteanul*.

Având în vedere că în cadrul discuțiilor purtate, membrii Sfântului Sinod au relevat faptul că Raportul Comisiei prezidată de Dl. Vladimir Tismăneanu consemnează o seamă de exagerări, neadevăruri și interpretări eronate cu privire la activitatea și atitudinea Bisericii Ortodoxe Române în relațiile sale cu statul și regimul comunist în perioada totalitarismului, care denaturează imaginea reală și prejudiciază prestigiul Bisericii Ortodoxe Române.

Ținând seama că Prea Fericitul Părinte Patriarh a precizat că “Raportul Tismăneanu” conține lucruri și afirmații negative la adresa Bisericii Ortodoxe Române, este tendențios și nu reflectă în mod real eforturile pe care le-a făcut Biserica în perioada totalitaristă, pentru a păstra toate bisericile deschise cultului, iar

preoții la altare, împlinind cerințele spirituale ale credincioșilor, mulți dintre ei suferind detenție pentru învinuiri nedrepte, până la martiriu;

Apreciind că este necesar ca acest răspuns al Bisericii la “Raportul Tismăneanu” să fie dat publicității spre a preîntâmpina eventuala utilizare a acestui raport în învățământul public ca manual școlar;

În urma discuțiilor purtate și, însușindu-și propunerile Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, plenul Sfântului Sinod hotărăște:

– *Aprobă instituirea unei Comisii de studiu care va elabora o lucrare ca răspuns la “Raportul Tismăneanu”;*

– *În acest scop se va apela la colaborarea Domnului George Enache și a Domnului Adrian Petcu.*

– *Comisia va elabora, în decurs de trei ani, pe baza cercetării bibliografiei, a izvoarelor și a surselor arhivistice laice și bisericești, o lucrare care va fi dată publicității ca răspuns la “Raportul Tismăneanu”.*

Comisia pentru Comunități externe, relații interortodoxe și ecumenice

Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist invită, în continuare, pe I.P.S. Arhiepiscop Nifon al Târgoviștei, raportorul Comisiei pentru Comunități externe, relații interortodoxe și ecumenice să prezinte:

Temei nr. 772/2007 – Referatul Sectorului pentru Relații Bisericești în legătură cu răspunsul Patriarhiei Moscovei privind componența delegației sale în Comisia de dialog cu Patriarhia Română, referitor la problema Mitropoliei Basarabiei.

Referatul arată că, în spiritul hotărârii Sfântului Sinod nr. 2456/2006 din 15 noiembrie 2006, prin care s-a hotărât ca în dialogul cu Patriarhia Moscovei, din delegația Bisericii Ortodoxe Române să facă parte I.P.S. Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei (președinte), P.S. Episcop Casian al Dunării de Jos și P.S. Episcop-Vicar Patriarhal Ciprian Câmpineanul. Patriarhia Română a trimis scrisoarea nr. 4676 din 27 noiembrie 2006, solicitând Patriarhiei Moscovei să comunice numele membrilor săi delegați pentru a putea, în spiritul parității, să fie desemnați și de către Patriarhia Română ceilalți membri ai Bisericii noastre în Comisia de dialog.

La data de 9 februarie 2007, s-a primit la Patriarhia Română scrisoarea nr. 348 din 8 februarie 2007, în care se aduce la cunoștință noua componență a delegației Patriarhiei Moscovei pentru “negocierile/tratatativele” cu Patriarhia Română, respectiv: I.P.S. Onufrie, Mitropolit de Cernăuți (președinte), P.S. Anatolie de Cahul și Comrat, P.S. Marc de Egorievsk și Prot. Nikolai Balașov, secretar pentru relații inter-ortodoxe al Departamentului pentru Relații Externe Bisericești. Scrisoarea face referire la o decizie a Sfântului Sinod al Patriarhiei Moscovei,

luată în spiritul “*reînnoirii relațiilor pozitive cu Patriarhia Română*” și a celor discutate în cadrul întâlnirii Sanctității Sale Alexei II, Patriarhul Moscovei și a toată Rusia, cu Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist, în data de 4 iulie 2006, la Moscova. În acest sens, “*cu scopul de a studia cât mai curând, într-o atmosferă de lucru, problemele expuse anterior, s-a propus micșorarea numărului de membri ai comisiilor, stabilit dintru început*”, iar, ca loc de desfășurare, orașul Moscova.

Pe marginea celor prezentate a luat cuvântul *Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist*, care și-a manifestat încrederea că prezența I.P.S. Daniel, ca Mitropolit al Moldovei și Bucovinei, ca și a celorlalți ierarhi în comisia noastră de dialog va contribui substanțial la găsirea unor soluții reciproc acceptate, inclusiv prin afirmarea valorilor spirituale românești comune pe ambele maluri ale Prutului și a sfințeniei unor personalități precum Sfântul Voievod Ștefan cel Mare și Sf. Cuv. Paisie de la Neamț.

I.P.S. Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei a subliniat că în manifestarea spiritului de frățietate, factorul uman joacă un rol foarte important, afirmând, totodată că nu se poate aborda problema Mitropoliei Basarabiei în absența reprezentanților acesteia și propune, cu acordul I.P.S. Mitropolit Petru, ca din delegația Bisericii Ortodoxe Române să facă parte Dl. Vlad Cubreacov, membru al Adunării Eparhiale.

În urma discuțiilor purtate și la propunerea Comisiei pentru Comunități Externe, Relații Interortodoxe și Ecumenice, Sfântul Sinod plenar hotărăște:

– *Ia act de noua componentă a delegației Bisericii Ortodoxe Ruse în Comisia de dialog bilateral pe tema Mitropoliei Basarabiei, respectiv: I.P.S. Onufrie, Mitropolit de Cernăuți (președinte), P.S. Anatolie de Cahul și Comrat, P.S. Marc de Egorievsk și Prot. Nikolai Balașov, secretarul pentru relații interortodoxe al Departamentului pentru Relații Externe Bisericești;*

– *Delegația Bisericii Ortodoxe Române va fi alcătuită din: I.P.S. Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei (președinte), P.S. Episcop Casian al Dunării de Jos și P.S. Episcop-Vicar Patriarhal Ciprian Câmpineanul și Dl. Vlad Cubreacov, membru al Adunării Eparhiale a Mitropoliei Basarabiei;*

– *Se va propune Patriarhiei Moscovei ca întrunirea Comisiei de dialog să aibă loc la Moscova, pe data de 17 noiembrie 2007, dat fiind faptul că președintele delegației române va participa la Conferința organizată de Comisia Teologică a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Ruse, în capitala Rusiei, în zilele de 13-16 noiembrie 2007.*

Temei nr. 24/2007 – Referatul Sectorului pentru Relații Bisericești privind participarea P.S. Episcop Sofronie al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria, la aniversarea a 55 de ani de la dobândirea autocefaliei Bisericii Ortodoxe din ținuturile Cehiei și din Slovacia (Praga, 7-11 decembrie 2006).

Pentru a marca evenimentul, *Prea Fericitul Părinte Hristofor*, Arhiepiscop de Praga și Mitropolitul ținuturilor Cehiei și Slovaciei, a organizat la Praga, o Conferință Teologică Internațională, al cărei punct culminant l-a reprezentat celebrarea Sfintei Liturghii, săvârșită în Catedrala Ortodoxă “*Sfinții Chiril și Metodie*” din Praga, sub protia Primatului Bisericii locale, de către toți delegații Bisericilor Ortodoxe surori.

Manifestările jubiliare ale Bisericii Ortodoxe din ținuturile Cehiei și din Slovacia s-au desfășurat pe parcursul zilelor de 7 și 8 decembrie 2006 și au fost onorate de aproape toate Bisericile locale. Bisericile locale de limbă greacă, în frunte cu Patriarhia Ecumenică, nu au participat, deoarece Patriarhia Constantinopolului a recunoscut autocefalia Bisericii din Cehia și Slovacia abia după prăbușirea regimurilor totalitare din Europa Centrală și de Răsărit. Au fost, însă, reprezentate, la nivel de ierarhi, următoarele Biserici Ortodoxe Autocefale: *Patriarhia Antiohiei și a întregului Orient* – P.S. Episcop Nifon Saikali al Philippopolului, Vicar Patriarhal pentru Europa Occidentală (libanez de origine, care a avut toate intervențiile în limba slavă-bisericească la Sfânta Liturghie și în rusă la conferință, fiind Apocrisiarhul Patriarhiei Antiohiei pe lângă Patriarhia Moscovei); *Patriarhia Moscovei și a toată Rusia* – I.P.S. Mitropolit Serghie Fomin al Voronejului și Borisoglebskului (care a condus Metocul Patriarhiei Moscovei de la Karlovy Vary între 1978-1982 și a reprezentat Biserica Rusă la Consiliul Mondial al Bisericilor de la Geneva între 1984-1991, iar din 2003 este Mitropolitul Voronejului, după ce a îndeplinit funcția de Mitropolit al Solnecinogorkului); *Patriarhia Sârbă* – I.P.S. Amfilohie Radovici, Arhiepiscopul Cetiniei și Mitropolitul Muntenegrului, ucenic al Arhim. Iustin Popovici, profesor de teologie dogmatică ce a desfășurat o intensă activitate misionară în Cehoslovacia interbelică; *Patriarhia Română*, *Patriarhia Bulgară* – I.P.S. Mitropolitul Gavriil Metodiev Dinev al Loveciului, care între 1986-1991 a reprezentat Biserica Bulgară la Moscova; *Patriarhia Georgiei* – I.P.S. Arhiepiscop Gherasim Șarașenidze al Zugdidiului și Taișuiului, care conduce din 2002, Departamentul Relațiilor Externe al Patriarhiei Georgiei și *Biserica Ortodoxă din Polonia* – I.P.S. Arhiepiscop Simon Romanciuc al Lodzului și Poznanului, care a reprezentat Biserica din Polonia și la jubileul Patriarhiei Române din 1995.

Punctul culminant al manifestărilor jubiliare dedicate aniversării a 55 de ani de la dobândirea, din partea Patriarhiei Moscovei, a autocefaliei Bisericii Ortodoxe din Cehia și Slovacia, l-a constituit săvârșirea Sfintei Liturghii, de către toți ierarhii prezenți (zece la număr), în Catedrala Ortodoxă din Praga, la sfârșitul căreia au fost prezentate mesajele de salut ale Întâistătorilor Bisericilor Ortodoxe Autocefale surori. Delegatul Bisericii Ortodoxe Române a prezentat (în limba engleză) mesajul Prea Fericirii Sale, Teoctist, Patriarhul României.

Programul festiv a cuprins și alte momente importante, de referință fiind Conferința Teologică Internațională închinată evenimentului, desfășurată la Casa Științei și Culturii Ruse de pe lângă Ambasada Federației Ruse la Praga, care a avut ca limbă de comunicare rusa. Au existat și referate prezentate în limbile cehă și slovacă, de către profesori la școlile teologice din Prešov – Slovacia (Facultatea de teologie ortodoxă) și, respectiv, Praga – Cehia (Departamentul de teologie în cadrul Universității pragheze), cu traducere imediată în rusă. Principalele referate au aparținut Mitropolitului Primat și Mitropolitului Voronejului și au avut ca temă istoria Ortodoxiei în ținuturile Cehiei și Slovaciei. Pe lângă vechimea Bisericii locale, au fost prezentate pe larg dificultățile canonice și eclesiologice din perioada interbelică.

După prezentarea referatelor, Mitropolitul Primat a susținut o conferință de presă (în prima zi, 7 decembrie), iar în a doua zi (8 decembrie), au fost adresate întrebări conferențiarilor. Atmosfera generală a fost de frățietate, înțelegere și manifestare deplină a unității ortodoxe (culminând cu celebrarea euharistică din dimineața zilei de 8 decembrie). Au fost prezentate și programe culturale: vernisajul unei expoziții de icoane contemporane la Casa Științei și Culturii Ruse (7 decembrie) și un concert extraordinar de muzică bisericească susținut de copiii din Rusia la Catedrala “*Sfinții Chiril și Metodiu*” (8 decembrie).

Sâmbătă, 9 decembrie, în vreme ce reprezentanții Bisericilor Ruse și locale au avut un program de comemorare a eroilor ruși căzuți în Primul Război Mondial pentru eliberarea cehilor de sub jugul habsburgic, cu binecuvântarea Prea Fericitului Mitropolit Primat, ierarhul român reprezentant al Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist a săvârșit Sfânta Liturghie și a rostit omilia zilei și un cuvânt ocazional în biserica ortodoxă ucraineană din Praga, “*Buna Vestire*”, unde sunt săvârșite slujbele pentru parohia ortodoxă română din Praga, “*Sfântul Voievod Ștefan cel Mare și Sfânt al Moldovei*”.

În fapt, ziua de sâmbătă, 9 decembrie, a fost dedicată în întregime întâlnirii cu comunitatea românească. Cu acest prilej, s-a constatat că s-a săvârșit a treia Sfântă Liturghie în limba română la Praga și că a fost pentru prima dată când s-a săvârșit bilunar (până atunci fiind doar o dată pe lună). În acest context, văzând dorința credincioșilor aflați la începutul organizării lor, i-a îndrumat să solicite binecuvântarea Prea Fericitului Părinte Mitropolit Primat Hristofor pentru a putea beneficia de Sfânta Liturghie săptămânal (deocamdată sâmbăta), până când parohia va putea dobândi un statut corespunzător. Până la venirea unui preot permanent, există posibilitatea de slujire prin apelul la preoții români rezidenți în Cehia, cu acordul și binecuvântarea ierarhului locului.

Duminică, 10 decembrie, la invitația Prea Fericitului Hristofor al Cehiei și Slovaciei, P.S. Episcop Sofronie a slujit Sfânta Liturghie la Stavropighia Patriarhiei Moscovei “*Sf. Apostoli Petru și Pavel*” de la Karlovy Vary, împreună cu

Mitropolitul Primat, Mitropolitul Serghie al Voronejului și Arhiepiscopul Simon al Lodzului și Poznanului, participând apoi la conferința de presă a Primatului, în cadrul căreia Prea Fericitul Părinte Hristofor și-a exprimat, la modul cel mai deschis, speranțele sale în privința viitorului Uniunii Europene. Cu acest prilej, Prea Fericitul Hristofor a făcut referiri speciale la România, model de țară creștină și ortodoxă, a cărei contribuție spirituală și cultural-duhovnicească la construcția europeană așteptată cu multă speranță de Bisericele Europei în general, iar în particular, de Biserica Ortodoxă din Cehia și Slovacia, care așteaptă un ajutor misionar și pastoral din partea Bisericii Române.

Referatul se încheie cu prezentarea următoarelor concluzii ale P.S. Episcop Sofronie pe marginea participării la festivitățile de la Praga.

1. Biserica Ortodoxă din ținuturile Cehiei și Slovaciei a aniversat 55 de ani de la momentul când Patriarhia Moscovei i-a acordat autocefalia. Patriarhia Ecuinică a recunoscut mult mai târziu autocefalia Bisericii Cehiei și Slovaciei. Probabil acesta este motivul pentru care Bisericele locale de limbă greacă au înțeles să nu onoreze sărbătoarea unei Biserici surori greu încercată, cu eludarea însă a condițiilor specifice în care Biserica martiră din Cehia și Slovacia a supraviețuit, ceea ce înseamnă, o diplomatică ocolire a principiului iconomiei bisericești;

2. Biserica sărbătorită și-a manifestat unitatea canonică, afirmând cu tărie că nicidecum disputele jurisdicționale din perioada interbelică nu se vor mai repeta, exprimându-se totodată, disponibilitatea pentru pluralitatea limbilor liturgice și autonomia financiară a comunităților parohiale pe criterii etnice, însă în strictă ascultare de ierarhul locului, excluzând total orice afiliere pe criterii etnofiletiste, la eparhii din afara teritoriului canonic al Bisericii Ortodoxe locale, dar cu posibilitatea, pe bază de reciprocitate, a deschiderii și funcționării în consecință a unor apocrisii; deși unitatea statală a Cehoslovaciei s-a sfârșit, Biserica Ortodoxă și-a păstrat unitatea canonică, jurisdicțională și administrativă;

3. Participarea la manifestările jubiliare a Apocrisiiarhilor de la Moscova, reprezentând Biserici Ortodoxe surori, ar putea redeschide tematică generală, la nivel panortodox, referitor la relațiile dintre Biserica Ortodoxă și alte Biserici creștine importante, precum Bisericele pre-calcedoniene și Biserica Romei. Corespondența între Bisericele locale prin intermediul unor Apocrisiiarhi ar fi benefică printr-o intensificare a comunicării directe, nemijlocite, oricum ușurate de globalizarea informațională, dar nicidecum de înlocuit prin tehnici virtuale, întrucât contactul personal, întâlnirea față față și accesul la viața nemijlocită creează multiple punți de comunicare și teren prielnic pentru găsirea soluțiilor adecvate în situații de criză;

4. Parohia ortodoxă română din Praga se află la început. Este nevoie de timp pentru a se coagula. Începutul este bun: Prea Fericitul Hristofor este mai mult decât binevoitor, dar și foarte ferm în ceea ce privește propria-i jurisdicție, pe care a

comparat-o, teritorial vorbind, cu cea a Patriarhiei Alexandriei și a Toată Africa, în timpul pontificatului de vie memorie al P.F. Petru, Papă și Patriarh, neacceptând nici o imixtiune în teritoriul său canonic. În aceste condiții, profitând de bunăvoința Prea Fericirii Sale, putem insista pentru consolidarea parohiei românești. În Cehia există mai mulți preoți români. Este nevoie în Praga, de un preot permanent. Până la găsirea soluțiilor celor mai potrivite, credincioșii pot fi asistați duhovnicește de preoții deja prezenți în Cehia.

În urma discuțiilor purtate pe marginea celor prezentate și la propunerea Comisiei pentru Comunități Externe, Relații Interortodoxe și Ecumenice, Sfântul Sinod plenar hotărăște:

– *Ia act de participarea P.S. Episcop Sofronie al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria, la aniversarea a 55 de ani de la dobândirea autocefaliei Bisericii Ortodoxe din ținuturile Cehiei și din Slovacia (Praga, 7-11 decembrie 2006);*

– *Ia act de propunerea P.S. Episcop Sofronie al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria în ceea ce privește posibilitatea organizării, pe viitor, a parohiei ortodoxe române de la Praga, ținându-se cont de condițiile speciale de funcționare a acesteia, în conformitate cu principiile canonice ale Bisericii Ortodoxe.*

Temei nr. 21/2007 – Referatul Sectorului pentru Relații Bisericești privind participarea Pr. Prof. Dr. Viorel Ioniță, la cea de a 13-a Întrunire de lucru a Comisiei Mixte de dialog dintre Bisericile Ortodoxe și Federația Luterană Mondială, (Bratislava, Slovacia, 2-9 noiembrie 2006).

Din delegația Bisericilor Ortodoxe au făcut parte reprezentanții următoarelor Biserici: Patriarhia Ecumenică, Patriarhia Alexandriei, Patriarhia Antiohiei, Patriarhia Ierusalimului, Patriarhia Rusă, Patriarhia Sârbă, Patriarhia Română-reprezentată de Pr. Prof. Univ. Dr. Viorel Ioniță, Biserica Ciprului, Biserica Greciei, Biserica Ortodoxă din Polonia, Biserica Ortodoxă din Albania, Biserica Ortodoxă din Cehia și Slovacia, Biserica Ortodoxă din Finlanda și Biserica Ortodoxă din Estonia.

Delegația Federației Luterane Mondiale a fost formată din reprezentanți ai unor Biserici membre ale acestei organizații, din următoarele țări: Australia, Elveția, Finlanda, Franța, Germania, Norvegia, Polonia și S.U.A.

Cei doi comoderatori ai acestei comisii au fost I.P.S. Mitropolit Ghennadios de Sassima, Patriarhia Ecumenică - pentru partea ortodoxă și, respectiv, Episcopul Donald McCoid, SUA - pentru partea luterană.

La runda de dialog din anul 1998, Comisia Mixtă Ortodoxo-Luterană a ales tema generală "*Taina Bisericii*" care a fost tratată până acum în trei subteme: 1. *Cuvântul și Taina* (Damasc, Siria, 2000); 2. *Tainele (Mysteria) ca mijloace de mântuire* (Oslo, Norvegia, 2002), și 3. *Botezul și Mirungerea ca Taine de inițiere în Biserică* (Durău, România, 2004). Tema întrunirii de la Bratislava, care fusese aleasă la cea de a 12-a Întrunire a acestei comisii, ținută la Mănăstirea Durău în

octombrie 2004, s-a intitulat: “*Taina Bisericii: D. Sfânta Euharistie în viața Bisericii*” (The Mystery of the Church: D. The Holy Eucharist in the Life of the Church). Această temă a fost mai întâi discutată la întrunirea Comitetului Pregătitor de la Erlangen, Germania, între 8-13 octombrie 2005, unde a fost elaborat și un prim proiect pentru declarația finală cu privire la această temă.

Tema întrunirii de la Bratislava a fost adâncită prin referate elaborate **din partea ortodoxă de:** Pr. Prof. V. Ioniță, România - “*Sfânta Taină a Euharistiei: o perspectivă ortodoxă*” (*The Holy Sacrament (Mysterion) of the Eucharist: An Orthodox Perspective*); Prof. Dr. Ch. Voulgaris, Grecia - “*Locul Euharistiei în iconomia divină a mântuirii*” (*The Place of the Eucharist in the Divine Economy of Salvation*); Prof. Dr. A. Osipov, Rusia - “*Prefacere sau transubstanțiere*” (*Metabole or Transsubstantiatio*) și Avocat A. Laham, Liban/Elveția - “*Comentarii la referatele luterane*” (*Comments to the Lutheran papers*), iar **din partea luterană de:** Episcopul E. Hagberg, Norvegia - “*Spiritualitatea Euharistiei și implicațiile ei practice în viața Bisericii Evanghelice Luterane*” (*The Spirituality of the Eucharist and Its Practical Implication in Evangelical Lutheran Church Life*);) Prof. Dr. K. Ch. Felmy și J. Wasmuth, Germania - “*Concepția luterană despre Euharistie*” (*The Lutheran Understanding of the Eucharist*). Fiecare referat a fost urmat de intense discuții, care au clarificat mai mult apropierile dar și deosebirile dintre cele două tradiții teologice cu privire la tema abordată.

Proiectul de **Declarație finală**, elaborat la întrunirea Comitetului Pregătitor de la Erlangen, a fost discutat și îmbogățit la Bratislava în lumina referatelor prezentate și mai ales a discuțiilor pe marginea acestora. Declarația finală, care este una dintre cele mai lungi declarații adoptate până în prezent de către această Comisie Mixtă de Dialog Teologic, se compune dintr-o scurtă introducere, prin care sunt doar menționate locul și data întrunirii, precum și titlurile referatelor susținute, după care urmează 10 paragrafe inegale ca întindere (a se vedea textul integral al acestei declarații în anexă).

Declarația de la Bratislava face mai întâi legătura cu Declarația de la Durău referitor la Tainele de inițiere și anume Botezul și Mirungerea (paragraful 1), reproduce apoi unele considerații cu privire la caracterul de jertfă al Sfintei Euharistii (paragraful 2); insistă asupra pregătirii pentru Sfânta Euharistie (paragraful 3); descrie prezența reală a lui Iisus Hristos în Sfânta Euharistie (paragraful 4); precizează că pentru ambele tradiții teologice Sfânta Euharistie rezumă întreaga iconomie a mântuirii oamenilor (paragraful 5); expune punctele de convergență, dar și de divergență, dintre luterani și ortodocși cu privire la scopul Sfintei Euharistii (paragraful 6); afirmă caracterul eshatologic al Sfintei Euharistii (paragraful 7); vorbește despre legătura din Sfânta Euharistie și responsabilitatea socială și ecologică a credincioșilor (paragraful 8); subliniază legătura dintre Taina Euharistiei și cea a Preoției, temă care urmează să fie adâncită la o întrunire viitoare

(paragraful 9) și **propune tema pentru cea de a 14-a Întrunire a acestei Comisii Mixte**, și anume: *“Pregătirea și celebrarea Sfintei Euharistii. Euharistie și Ecologie”*.

Sfânta Euharistie reprezintă un adevăr de credință față de care teologia luterană se apropie mai mult decât oricare altă Biserică protestantă de teologia ortodoxă. Pregătirea credincioșilor pentru Sfânta Împărtășanie, săvârșirea acestei taine doar de către slujitorii hirotoniți ai Bisericii, prezența reală a Mântuitorului Iisus Hristos în Sfânta Euharistie, legătura dintre Sfânta Euharistie și Taina Botezului, precum și reflectarea întregii iconomii divine în această taină sunt punctele principale de apropiere dintre cele două tradiții teologice. Pe de altă parte, această apropiere trebuie foarte bine precizată, căci chiar cu privire la aspectele menționate există mai multe deosebiri, dintre care amintim doar câteva: pregătirea credincioșilor în cele două tradiții bisericești nu are aceeași calitate, mai ales că în tradiția luterană nu există Taina Spovedaniei și nici tradiția postului. Apoi cu privire la prezența reală trebuie încă reflectat dacă între teoria luterană despre *“in, cum et sub pane”* este întru totul identică cu învățătura ortodoxă despre prefacere. Din aceste două exemple, se poate vedea clar că, chiar dacă există puncte de apropiere între teologia luterană și cea ortodoxă cu privire la Taina Sfintei Euharistii, aceste puncte trebuie bine studiate și apoi puse alături de punctele de deosebire, pentru a se putea preciza cu mai mare claritate în ce măsură cele două tradiții se apropie cu adevărat. Precizarea acestor chestiuni rămâne în sarcina viitoare a Comisiei Mixte de Dialog dintre luterani și ortodocși la nivel mondial.

Cu prilejul întrunirii de la Bratislava s-au sărbătorit 25 de ani de la inițierea acestui dialog dintre Bisericile Ortodoxe și Federația Luterană Mondială. În acest sens a fost organizată o întrunire festivă la Facultatea de Teologie Evanghelică din cadrul Universității "Comenius" din Bratislava, întrunire la care au participat și unii reprezentanți ai Bisericilor din acel oraș, precum și ai Consiliului Mondial al Bisericilor din Slovacia. I.P.S. Mitropolit Ghennadios de Sassima a prezentat cu acel prilej un referat de evaluare a acestui dialog, intitulat *“Dialogul luterano-ortodox – trecut, prezent și viitor”*. Din partea luterană a fost prezentat referatul Prof. Dr. Risto Saarinen, prin care dialogul teologic luterano-ortodox a fost evaluat într-un context mai larg și de o manieră sistematică. În acest context au fost citite mesajele cu urări de bună continuare a acestui dialog din partea Sanctității Sale Patriarhul Ecumenic Bartolomeu I și respectiv a Pastorului Dr. Ishmael Noko, secretarul general al Federației Luterane Mondiale.

În urma discuțiilor purtate și la propunerea Comisiei pentru Comunități Externe, Relații Interortodoxe și Ecumenice, Sfântul Sinod plenar hotărăște:

– *Ia act de participarea Pr. Prof. Dr. Viorel Ioniță, reprezentantul Bisericii Ortodoxe Române, la cea de a 13-a Întrunire de lucru a Comisiei Mixte de Dialog*

Teologic dintre Bisericile Ortodoxe și Federația Luterană Mondială, (Bratislava, Slovacia, 2-9 noiembrie 2006);

– *Aprobă continuarea participării reprezentanților Bisericii Ortodoxe Române la întrunirile Comisiei de dialog cu Federația Mondială Luterană.*

Temei nr. 22/2007 – Referatul Sectorului pentru Relații Externe Bisericești în legătură cu stadiul actual al Reprezentanței Bisericii Ortodoxe Române pe lângă Uniunea Europeană.

În referat se amintește scrisoarea nr. 445 din 12 mai 1997 a Sanctității Sale Patriarhul Ecumenic Bartolomeu al Constantinopolului, în care se comunica, *post factum*, că Patriarhia Ecumenică înființase un “*Birou al Bisericii Ortodoxe pe lângă Uniunea Europeană*”, condus de P.S. Episcop Emanuel de Regium, menit “să susțină și să ajute toate Bisericile Ortodoxe din Europa în contactele lor cu Uniunea Europeană”.

Ca urmare, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în ședința sa din octombrie 1997 (temei nr. 5809/1997), și-a dat “acordul de principiu al Bisericii noastre de funcționare a acestui Birou”, propunând Patriarhiei Ecumenice ca “în activitatea acestui Birou să fie cooptate toate Bisericile Ortodoxe din Europa, sub forma, unei “*Comisii Ortodoxe Europene*” formată din câte un reprezentant al Bisericii Ortodoxe din Europa. Această Comisie s-ar putea întruni periodic pentru a analiza problematica legăturii cu structurile europene, urmând ca un Comitet permanent, format prin rotație, din reprezentanți ai Bisericii Ortodoxe din Europa, să aibă responsabilitatea de execuție a problemelor curente. De asemenea, s-a propus ca la acest Birou să fie afiliată și Biserica Ortodoxă din Armenia, “ca un pas concret al apropierii dintre Biserica Ortodoxă și Bisericile Ortodoxe Orientale”. Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist a comunicat Sanctității Sale, Patriarhul Bartolomeu, prin scrisoarea nr. 32 din 12 ianuarie 1998, decizia de mai sus a Sfântului Sinod al Bisericii noastre.

Prezența Bisericii Ortodoxe Române în Europa este din ce în ce mai importantă, pe de o parte datorită creșterii numărului românilor care se stabilesc în Occident, iar pe de altă parte datorită faptului că România este țară membră a Uniunii Europene. În acest context, Biserica are conștiința că participă la promovarea valorilor spiritualității românești în Europa, făcând apel în acest sens la mijloace specifice. În această perspectivă, în ședința sa din luna februarie anul 2000, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a hotărât ca, prin delegarea I.P.S. Mitropolit Iosif al Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale, să se întreprindă demersurile necesare privind organizarea acestei Reprezentanțe.

În realizarea acestui proiect, în conformitate cu hotărârea Sfântului Sinod nr. 4397/2005 și cu sprijinul financiar al Statului român, a fost achiziționat la Bruxelles un complex de clădiri, format dintr-o biserică și anexele ei pe o suprafață totală de 2.738 m².

În urma consultării cu specialiști în domeniu, s-a ajuns la concluzia că după finalizarea lucrărilor de renovare și amenajare, acest ansamblu poate să găzduiască o biserică, Biroul de reprezentare a Patriarhiei Române pe lângă instituțiile Uniunii Europene, Centrul de cateheză pentru copii și adulți, școala românească și bibliotecă. Prin organizarea unui astfel de centru, Biserica Ortodoxă Română va putea să pună în valoare în inima Europei, resursele sale spirituale, teologice și culturale, într-un mod demn de o țară membră a Uniunii Europene.

De asemenea, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist împreună cu I.P.S. Mitropolit Iosif al Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale au adresat o scrisoare Ministrului Afacerilor Externe, Dl. Mihai Răzvan Ungureanu (nr. 3376/18.09.2006), în care s-a cerut sprijinul de la bugetul de stat pentru finanțarea Reprezentanței Bisericii noastre, cu o sumă necesară bunei sale funcționări.

În acest context, la data de 18 decembrie 2006, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist a primit vizita I.P.S. Mitropolit Gennadios de Sassima, la solicitarea sa, prilej cu care a fost înmănată scrisoarea nr.1316/15 decembrie 2006 a Sanctității Sale Patriarhul Ecumenic Bartolomeu, în care este abordată tema reprezentării ortodoxe pe lângă structurile politice europene. În scrisoarea respectivă, Sanctitatea Sa a făcut referire atât la schimbul de scrisori cu Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist din 1997, respectiv 1998, cât și la unele afirmații ulterioare făcute de Întâistătorul și de alți ierarhi ai Bisericii noastre prin care, după opinia Patriarhului Bartolomeu, Biserica Ortodoxă Română nu ar fi manifestat vreo intenție de înființare a unui *Birou propriu* la Bruxelles. În acest sens, Sanctitatea Sa invocă necesitatea păstrării unității “Sfintei noastre Biserici Ortodoxe și a mărturiei ei”, apelând, de aceea, la Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române de a evita “crearea unui alt organism ortodox la Bruxelles” și, în același timp, oferind “serviciile Biroului Ortodox unitar” și pentru Patriarhia Română.

Tot în acest context, odată cu aderarea României la Uniunea Europeană, Prea Fericitul Arhiepiscop Hristodoulos al Atenei și a toată Elada cu scrisoarea nr. 5391 din 20 decembrie 2006 a felicitat țara și Biserica noastră pentru acest important eveniment din viața poporului român, oferind, la rândul său, bunele oficii ale “Biroului Reprezentanței Bisericii Greciei de la Bruxelles, pentru a facilita cooperarea cu factorii competenți de la Centrul Administrativ al Uniunii Europene”.

De menționat că, pe lângă Patriarhia Constantinopolului, atât Biserica Greciei cât și Patriarhia Moscovei au deja asemenea reprezentanțe pe lângă instituțiile Uniunii Europene, iar alte Biserici Ortodoxe, precum cea a Ciprului, se află în fază avansată de constituire a unei astfel de reprezentanțe.

La sfârșitul anului 2006, I.P.S. Mitropolit Iosif a comunicat la Patriarhia Română prin scrisoarea nr. 12812/2006, detalii despre întrevvedere avută cu Dl. Michael Weninger, responsabilul Comisiei Europene privind relațiile cu cultele.

În urma acestei întrevederi, Domnia Sa a adresat o scrisoare Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, în care își exprima satisfacția pentru constituirea Reprezentanței permanente a Bisericii Ortodoxe Române pe lângă instituțiile europene și disponibilitatea de a conlucra activ cu I.P.S. Mitropolit Iosif în activitățile specifice acestui domeniu.

Luând cuvântul, *Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist* a prezentat unele detalii ale întâlnirii de la Patriarhia Română cu I.P.S. Mitropolit Gennadios de Sassima, prilej cu care a reiterat necesitatea ca Bisericele Ortodoxe surori să se mențină întotdeauna în consonanță, în toate chestiunile de interes comun. Acest lucru a fost subliniat, de altfel, și în discuțiile pe care Prea Fericirea Sa le-a avut cu Sanctitatea Sa, Patriarhul Bartolomeu, în anul 1999, la Galați și Iași. În ceea ce privește sediul Reprezentanței Bisericii noastre de la Bruxelles, acesta a fost cumpărat cu sprijinul financiar al Guvernului României motivat, în principal, de prezența masivă a ortodocșilor români în țările Uniunii Europene. Acest complex de clădiri va servi și ca sediu al unei parohii ortodoxe românești, precum și ca reședință a I.P.S. Mitropolit Iosif, reprezentantul Bisericii Ortodoxe Române pe lângă instituțiile europene, atunci când se va afla la Bruxelles. În ce privește cele menționate în scrisoarea Patriarhului Ecumenic din 15 decembrie 2006, Prea Fericitul Patriarh Teoctist a subliniat că întotdeauna delegații Bisericii noastre au păstrat legătura cu cei ai Patriarhiei Ecumenice.

I.P.S. Mitropolit Mitropolit Serafim al Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei, Europei Centrale și de Nord, amintește că există probleme specifice contextului prezenței ortodoxe românești în Europa și la instituțiile europene, precum chestiunea delicată a Bisericii Greco-Catolice din România, care creează o atmosferă ostilă Bisericii noastre la instituțiile europene, probleme care pot fi abordate eficient doar de Reprezentanța noastră de la Bruxelles și nu de alte reprezentanțe.

Ca urmare a completărilor aduse în discuțiile purtate și în spiritul celor comunicate Patriarhiei Ecumenice prin scrisoarea nr. 32 din 12 ianuarie 1998, la propunerea Comisiei pentru Comunități Externe, Relații Interortodoxe și Ecumenice, Sfântul Sinod plenar hotărăște:

– *Ia act cu aprobare de începerea activității Reprezentanței Bisericii Ortodoxe Române pe lângă Uniunea Europeană;*

– *În numele Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, se vor adresa scrisori Bisericii Ortodoxe surori care au deja Birouri de reprezentare pe lângă structurile europene, pentru a le înștiința despre începutul activității Reprezentanței Bisericii Ortodoxe Române pe lângă Uniunea Europeană;*

– *Biroul de Reprezentare a Bisericii Ortodoxe Române de la Bruxelles va coopera cu celelalte Birouri de Reprezentare ale Bisericii Ortodoxe Surori, îndeosebi cu cel al Patriarhiei Ecumenice, în chestiuni de interes comun, ținând seama de specificitatea românească.*

Temei nr. 774/2007 – Referatul Sectorului pentru Relații Bisericești în legătură cu participarea I.P.S. Arhiepiscop Nifon al Târgoviștei la reuniunea Comisiei Internaționale de Dialog Teologic Ortodoxo-Anglican (Londra, 30 ianuarie-3 februarie 2007).

Actuala fază a dialogului teologic Ortodoxo-Anglican a început cu 14 ani în urmă, la mănăstirea ortodoxă Kuopio din Finlanda. Cele două părți au avut fiecare câte 30 de delegați, în majoritate episcopi și profesori de teologie. Copreședintele ortodox a fost I.P.S. Mitropolit Ioan de Pergam, iar din partea anglicană a fost, mai întâi, Episcopul Hensy Hill din Canada, iar din 1998, Episcopul Prof. Mark Dyer din SUA.

Reuniunea plenară a celor două comisii la Londra a avut mai mult un caracter protocolar, având în vedere participarea Sanctității Sale Bartolomeu I, Patriarhul Ecumenic al Constantinopolului și a Grației Sale, Rowan Williams, Arhiepiscopul de Canterbury.

Reuniunea s-a desfășurat la Palatul Lambeth, reședința Arhiepiscopului, unde a fost găzduit și Sanctitatea Sa Patriarhul ecumenic împreună cu suita sa. Cei doi Întâistătători au primit câte o copie a Raportului Final, urmând ca Bisericile ortodoxe autocefale să primească oficial textul intitulat *“Declarația comună din Cipru a Comisiei Internaționale de Dialog Teologic Ortodoxo-Anglican 2006: Biserica lui Dumnezeu în Treime (The Church of the Triune God)”*. Această referință la Cipru din titlul Acordului s-a datorat locului unde s-a definitivat textul de către Comisia internațională.

Sanctitatea Sa Patriarhul Ecumenic Bartolomeu al Constantinopolului a declarat la conferința de presă de la Londra, că va trimite Documentul tuturor Întâistătătorilor Bisericilor Ortodoxe cu sugestia de a se exprima opinii în următoarea perioadă a unui proces de recepție a Documentului, în timp ce partea anglicană va prezenta Documentul Conferinței Lambeth ce va avea loc în august 2008.

Comisia plenară coprezidată de Patriarhul Ecumenic Bartolomeu I și Arhiepiscopul de Canterbury a ales un număr de 6 persoane într-un comitet de continuare dintre care face parte și delegatul Bisericii Ortodoxe Române.

În urma discuțiilor purtate și la propunerea Comisiei pentru Comunități Externe, Relații Interortodoxe și Ecumenice, Sfântul Sinod plenar hotărăște:

– *Ia act de participarea I.P.S. Arhiepiscop Nifon al Târgoviștei la reuniunea Comisiei Internaționale de Dialog Teologic Ortodoxo-Anglican (Londra, 30 ianuarie-3 februarie 2007);*

– *Să se publice în revistele de specialitate o prezentare succintă a documentului final de la respectiva întrunire.*

Temei nr. 364/2007 – Referatul Cancelariei Sfântului Sinod privind activitatea pastoral-misionară desfășurată în cursul anului 2006 de către I.P.S.

Petru, Arhiepiscop al Chişinăului, Mitropolit al Basarabiei și Exarh al Plaiurilor.

La Patriarhia Română s-a primit adresa Mitropoliei Basarabiei nr.15 din 11 ianuarie 2007, prin care I.P.S. Mitropolit Petru, potrivit prevederilor statutare, înaintează *Darea de seamă* și *Itinerarul pastoral*, privind principalele aspecte ale activității desfășurate în anul 2006 în cadrul eparhiei respective, pe tărâm pastoral, administrativ și misionar-liturgic.

Din cele consemnate de Înalt Prea Sfinția Sa rezultă că, în anul 2006, în cuprinsul Mitropoliei Basarabiei *au fost înscrise, ca persoane juridice recunoscute de către autoritățile de stat din Republica Moldova*, următoarele unități și structuri bisericești: 4 eparhii istorice sufragane reactivate și anume: *Arhiepiscopia Chişinăului, Episcopia de Bălți, Episcopia Basarabiei de Sud și Episcopia Dubăsari și a toată Transnistria*, acestea două din urmă fiind reînființate în anul 2006; 12 protopopiate dintre care 4 organizate în anul 2006; 102 parohii înregistrate și 17 în curs de organizare, între care și o parohie în Ucraina; 10 așezăminte monahale; 2 Seminarii Teologice și o școală de Arte Bisericești; 4 organizații misionar-caritabile: (*Diaconia* cu 80 de filiale, *Frăția Ortodoxă Română* cu 68 de filiale, *Mila creștină, Bunătatea creștină, ASCOR* (Asociația Studenților Creștini Ortodocși Români), *ATECO* (Asociația Tinerilor și Elevilor Creștini Ortodocși), *AFOR* (Asociația Frăției Ortodoxe Române), 7 centre de pelerinaj Emmaus, 2 publicații bisericești (*Misionarul și Luminătorul*), în total 288 componente ale Mitropoliei, care activează cu acordul organelor abilitate, fiind înregistrate la Sectorul de Stat pentru problemele cultelor și Ministerul de justiție al Republicii Moldova.

I.P.S. Mitropolit Petru a efectuat peste 70 de vizite canonice la protopopiate, parohii, mănăstiri și așezăminte bisericești, a oficiat 87 de sfinte liturghii și 12 ierurgii în orașe și sate, schituri și mănăstiri; a săvârșit 9 hirotonii întru preot și 9 întru diacon; a avut 12 sfințiri de biserici, așezăminte și odoare bisericești; a acordat 30 de distincții și ranguri bisericești unor clerici și mireni a căror vrednică activitate a fost un exemplu de dăruire pentru propulsarea vieții duhovnicești în rândul credincioșilor. De asemenea, s-a îngrijit de numirea de preoți la parohiile vacante sau nou înființate, cât și de asigurarea de către Patriarhia Română, a salariilor pentru personalul clerical din eparhie, în număr de 93 de persoane.

A primit în audiență aproape 1.000 de persoane: preoți și monahi din eparhie, personalități din viața politică și publică, oameni de cultură și de artă, jurnaliști, studenți teologi, seminariști și credincioși. A acordat interviuri la unele posturi de televiziune și publicații din Republica Moldova și din străinătate. La 27 iulie 2006 a avut o întrevedere cu Dl. Rene Vander Linden, Președintele Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, la care au participat reprezentanți ai altor culte și ai Serviciului de Stat pentru Problemele Cultelor din Republica Moldova, Înalt

Prea Sfinția Sa prezentând, cu acel prilej, oficialului european un memoriu privind situația prezentă a Mitropoliei Basarabiei și problemele cu care se confruntă.

În privința *activităților în afara eparhiei*, se menționează că în cursul anului 2006, Înalț Prea Sfințitul Mitropolit Petru a participat la ședințele Sfântului Sinod și ale Adunării Naționale Bisericești, a fost primit, în câteva rânduri de Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist, a săvârșit un număr de 5 sfinte Liturghii la Catedrala Patriarhală din București, la Catedrala Mitropolitană din Iași și la Catedrala Episcopală din Galați; a participat la manifestările organizate la Catedrala Mitropolitană din Iași cu prilejul hramului Sf. Cuvioase Parascheva și la resfințirea Catedralei Episcopale din Galați.

În pragul împlinirii a 15 ani de la reactivarea Mitropoliei Basarabiei ca mitropolie autonomă, sub oblăduirea canonică a Patriarhiei Române și în comuniune frățească nemijlocită cu Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române (19 decembrie 1992 – 19 decembrie 2007), se constată că această eparhie este pe un drum ascendent din punct de vedere organizatoric, cât și în ceea ce privește viața religioasă a credincioșilor săi, remarcându-se că la aceste realizări un aport important îl are Înalț Prea Sfințitul Mitropolit Petru și clerul eparhiei, care s-au bucurat de o neconținută grijă părintească din partea Prea Fericitului Patriarh Teoctist și de sprijinul necondiționat al membrilor Sfântului Sinod.

Sfântul Sinod analizând cele consemnate în referatul respectiv, constată cu bucurie o permanentă îmbunătățire a lucrării misionar-pastorale sacramental-liturgice, organizatorice și administrativ-gospodărești, precum și grija permanentă ca toate structurile eparhiei să funcționeze în deplină legalitate, potrivit statutului legal dobândit de Mitropolia Basarabiei în Republica Moldova.

În urma discuțiilor purtate și la propunerea Comisiei pentru Comunități externe, relații Interortodoxe și ecumenice, Sfântul Sinod hotărăște:

– *Ia act de activitatea desfășurată în cursul anului 2006 în cadrul Mitropoliei Basarabiei și exprimă cuvânt de apreciere către I.P.S. Mitropolit Petru pentru strădaniile depuse de Înalț Prea Sfinția Sa și de către slujitorii din eparhie pentru consolidarea organizatorică a acesteia și pentru bunul mers al vieții bisericești;*

– *Aduce mulțumiri Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist și membrilor Sfântului Sinod pentru sprijinul moral și material acordat, pentru grija părintească și frățească arătate permanent față de problemele cu care se confruntă Mitropolia Basarabiei și pentru rezolvarea acestora în condiții cât mai bune.*

Temei nr. 125/2007 – Referatul Sectorului Comunități Externe în legătură cu activitatea pastoral-misionară pe anul 2006 a I.P.S. Mitropolit Iosif al Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale.

În referat se arată că, în anul 2006, Întâistătătorul Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale, I.P.S. Mitropolit Iosif, susținut fiind de colabo-

ratorii său direcți, PP.SS. Episcopi Vicari Siluan Marsilianul și Marc Nemțeanul, a desfășurat o rodnică activitate atât pastoral-misionară, cât și administrativă.

În prezent, Mitropolia Ortodoxă Română a Europei Occidentale și Meridionale, cu reședința la Limours, Paris, cuprinde 130 parohii și 23 de filii, organizate în 3 vicariate și 8 protoierii, 7 comunități monastice și 3 trei ateliere de iconografie. În anul 2006, în cadrul Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale au fost organizate 18 noi parohii, 23 de filii, 2 misiuni și o reprezentanță a Bisericii Ortodoxe Române la Bruxelles și s-au demarat formalitățile legate de organizarea a 18 noi parohii, precum și a unui schit. Personalul clerical din cadrul Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale cuprindea, în anul 2006, 3 arhimandriți, 1 egumenă, 15 ieromonahi, 4 ierodiaconi, 152 de preoți, 16 diaconi.

Procesul de organizare administrativ-bisericească a Mitropoliei a impus numirea de preoți parohi, preoți slujitori și diaconi la parohiile nou-înființate. În anul 2006 au fost săvârșite 4 hirotessii întru citeț, 5 hirotessii întru ipodiacon, 15 hirotonii întru diacon și 16 hirotonii întru preot. În anul 2006, au fost primiți în jurisdicția Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale: 2 preoți și 1 ieromonah (Pr. Guy Leroy, misionar; Ieromonah Macarie (Amoros), Pr. Jean-Pierre Bignon, Paris 4). Au trecut la cele veșnice 3 preoți: Pr. Jacques Nysen, Pr. Grégoire Bertrand-Hardy și Pr. Ovidiu Sava.

Printre evenimentele de seamă petrecute în viața Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale sunt amintite: Întrunirea Consiliului Mitropolitan al Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale la Limours, 25 aprilie 2006; Întrunirea Adunării anuale a Asociației de cult a Mitropoliei de la Limours, 26 mai 2006; A treia întâlnire cu caracter pastoral a episcopilor ortodocși români din Europa Occidentală – Nürnberg, Germania, 8-15 mai 2006; Hirotonia P.S. Ioan Casian de Vicina întru episcop – Chicago, 2 iulie 2006 (a funcționat ca secretar al Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale în perioada 1998-2002 și paroh al Parohiei “Sfântul Iosif” de la Bordeaux în perioada 2002-2003); întemeierea unei noi mănăstiri ortodoxe la Vilar, amenajată într-o veche abație – monument istoric – de lângă Perpignan, Franța, o altă mănăstire, prima în Italia (Benevento), fiind în curs de organizare. Programul duhovnicesc de-a lungul Postului Mare (Lisabona, 14 martie-25 aprilie 2005); Tabăra Internațională de Tradiție și Spiritualitate Ortodoxă de la Mănăstirea Tismana, 7-20 iulie 2006 (prima tabără pentru copiii din Mitropolia Ortodoxă Română a Europei Occidentale și Meridionale ce s-a bucurat de participarea a 74 de copiii și adolescenți din Anglia, Franța, Italia, Portugalia, Republica Moldova, România și Spania, supravegheați de 11 animatori); Pelerinajul anual al tinerilor NEPSIS în România (7-20 august 2006); Adunarea anuală a Protoieriei Franței (Limours, 18 nov. 2006).

Activitatea pastorală și misionară a însemnat, în primul rând, prezența în parohii, în mijlocul preoților și al credincioșilor. Astfel, I.P.S. Mitropolit Iosif, ca și cei doi episcopi-vicari, PP.SS. Siluan Marsilianul și Marc Nemțeanul, au participat la diferite slujbe (Sfânta Liturghie, Sfinte Taine, Ierurgii etc.) în timpul vizitelor canonice efectuate în parohiile din cuprinsul Eparhiei. Ieșind în întâmpinarea nevoilor românilor emigranți în țările Europei Occidentale și Meridionale, în limita posibilităților materiale, au fost trimiși preoți în misiuni temporare în fiecare comunitate, iar acolo unde slujirea pastorală și liturgică s-a putut permanentiza, au fost înființate noi parohii și numiți noi clerici.

Un aspect deosebit în activitatea pastorală l-a constituit organizarea unor întâlniri preoțești. Acestea s-au desfășurat în fiecare țară sau protoierie, pentru a permite abordarea problemelor concrete specifice fiecărei țări, pe lângă cele generale. În anul 2006, s-au realizat 6 întâlniri preoțești generale (Madrid, 31 ianuarie-2 februarie; Verona, 20 februarie; Roma, 27 martie; Limours, 30 septembrie; Gavedo, 10 octombrie; Roma, 24 octombrie). În afara acestora, întâlniri cu clerul din diferite regiuni au avut loc la reședința mitropolitană sau cu ocazia vizitelor pastorale. Un alt aspect al activității misionar-pastorale arhipăstorești l-a constituit obișnuitele scrisori pastorale chiriarhale adresate clerului și poporului din cadrul mitropoliei, prilejuite de vestea cea bună a praznicelor Învierii Domnului, respectiv al Nașterii și Botezului Domnului.

Un obiectiv important al activității arhipăstorești în cadrul Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale l-a constituit întreprinderea de demersuri, la nivel oficial, în vederea recunoașterii Bisericii Ortodoxe Române în Italia. În acest sens au avut loc mai multe întâlniri cu reprezentanți ai Ministerului de interne italian, precum și cu alte autorități guvernamentale locale.

În ce privește activitatea desfășurată pe plan social este menționată realizarea, în mai multe rânduri, a unor colecte pentru întrajutorarea sinistraților de pe urma inundațiilor din România sau pentru întrajutorarea de mănăstiri și biserici în construcție. De asemenea, a fost deschis un cont al “solidarității” în Vicariatul Italiei, după principiul CAR din România, care să permită ajutorarea pe termen lung a familiilor preoților care se confruntă cu probleme materiale în general.

Misiunea editorială și mass-media s-a axat pe activitatea tipografiei mitropolitane, editarea Buletinului de informații “*Foaia Sfântul Ioan Casian*” și realizarea Emisiunii Radio “*L’Eglise Orthodoxe Aujourd’hui*” pe frecvența Radio Enghien FM 98.0 Paris (realizator: Bogdan Vlaicu), ce poate fi ascultată în regiunea pariziană, dar și în lumea întreagă prin internet. Un mijloc de promovare a activității misionar-pastorale în cadrul Mitropoliei l-a constituit publicarea acestora pe Site-ul oficial al Mitropoliei (www.mitropolia-paris.ro).

În anul 2006, atât ierarhii, cât și preoții eparhiei, au susținut derularea activităților și cu tinerii. Asociația tinerilor din Mitropolia Ortodoxă Română a Euro-

pei Occidentale și Meridionale NEPSIS a organizat mai multe întâlniri și pelerinaje. În afara acestor întâlniri și acțiuni, un număr tot mai mare de parohii au reușit să permanentizeze cateheza săptămânală a tineretului, în special cea duminicală dedicată copiilor. Pe plan interortodox, prin intermediul Asociației NEPSIS, au fost organizate și acțiuni și întâlniri interortodoxe ale tinerilor. De asemenea, tinerii ortodocși români din cadrul Mitropoliei au participat și s-au implicat constant în acțiuni ecumenice, locale sau generale.

În ce privește reprezentarea panortodoxă, sunt amintite: participarea I.P.S. Mitropolit Iosif în cadrul ședințelor Adunării Episcopilor Ortodocși din Franța (13 martie, 17 mai, 27 iunie, 06 septembrie, 5, 17, 20, 21 octombrie, 22 noiembrie, 21 decembrie); la aniversările prilejuate de împlinirea a 75 de ani de existență a Parohiei ruse "Sfinții Trei Ierarhi" din Paris (11-12 februarie); coliturghisirea în catedrala greacă "Sfântul Ștefan" din Paris alături de I.P.S. Mitropolit Emanuel (Patriarhia de Constantinopol) și I.P.S. Mitropolit Gabriel (Patriarhia de Antiohia) - 12 martie.

La nivel ecumenic, sunt amintite numeroasele întâlniri ale I.P.S. Mitropolit Iosif, P.S. Episcop-Vicar Siluan Marsilianul și P.S. Episcop-Vicar Marc Nemțeanul cu episcopii catolici sau reprezentanți ai altor confesiuni, precum și acțiuni ecumenice, fiind amintite: Săptămâna de rugăciune pentru unitatea creștinilor (25 ianuarie, Roma); Întâlnirea internațională a episcopilor catolici, anglicani, protestanți și ortodocși, organizată de Comunitatea Sant'Egidio (10-11 februarie, Roma) etc. De asemenea, și preoții și credincioșii din parohiile Mitropoliei au participat activ la întâlnirile de rugăciune, dezbaterile și diversele activități organizate, împreună cu celelalte confesiuni creștine, în cadrul Săptămânii de rugăciune pentru unitatea creștinilor, care se desfășoară în fiecare an, în perioada 18-25 ianuarie.

După cum se știe, în anul 2005 s-a organizat de către I.P.S. Mitropolit Iosif o Reprezentanță a Bisericii Ortodoxe Române pe lângă Instituțiile Europene. De atunci, Înalt Prea Sfinția Sa a depus numeroase eforturi în vederea identificării unui spațiu necesar pentru amenajarea Biroului Reprezentanței și a unui Centru episcopal, întreprinzând și demersuri intense pentru obținerea de fonduri. În anul 2006, aceste eforturi au avut ca rezultat achiziționarea și amenajarea imobilului-reședință din Bruxelles (rue Vanderlinden 15A). Compus din biserică și construcții anexe, situate pe un teren în suprafață de 2700 mp, imobilul-reședință a fost achiziționat la 10 octombrie 2006, când s-a semnat actul notarial de vânzare-cumpărare, după ce în perioada ianuarie-mai 2006 se negociaseră condițiile de cumpărare, la 4 mai a avut loc semnarea precontractului de vânzare-cumpărare, iar la 4 septembrie s-a preluat în folosință capela de iarnă din incintă. În perioada octombrie-decembrie 2006 s-au desfășurat lucrări de reabilitare a părții destinate birourilor și paraclisului imobilului, lucrări care continuă și în prezent. După

această etapă, se intenționează începerea restaurării bisericii și a imobilului anexă destinat reședinței episcopale.

În cursul anului 2006, s-au organizat diferite întâlniri de prezentare și de colaborare cu reprezentanții Bisericilor Ortodoxe surori și cu reprezentanții Bisericilor creștine aflate la Bruxelles și s-a încercat stabilirea de raporturi de colaborare cu reprezentanții Instituțiilor europene. În acest context, se înscrie și participarea I.P.S. Mitropolit Iosif la cea de-a X-a rundă de dialog între Biserica Ortodoxă și Grupul Partidului Popular European (Creștin Democrat) și al Democrațiilor Europeni, organizată la Bratislava, în zilele de 9-10 noiembrie. Dialogul a fost inițiat de către Grupul Parlamentar al Partidului Popular European la invitația Patriarhului Ecumenic Bartolomeu, pentru a promova “construirea Europei prin reconciliere și cooperare printre popoarele din Sud-Estul Europei”.

În urma celor prezentate și la propunerea Comisiei pentru Comunități Externe, relații Interortodoxe și ecumenice, Sfântul Sinod hotărăște:

– *Ia act de activitatea misionar-pastorală a I.P.S. Mitropolit Iosif al Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale desfășurată în anul 2006;*

– *Ia act cu bucurie de achiziționarea unui imobil în centrul capitalei Belgiei pentru sediul Reprezentanței Patriarhiei Române pe lângă instituțiile europene;*

– *Ia act cu bucurie de achiziționarea sau dobândirea unor terenuri pentru zidirea unor biserici pentru comunitățile ortodoxe române situate în țări ale Uniunii Europene.*

Temei nr. 119/2007 – Referatul Sectorului Comunități Externe în legătură cu activitatea pastoral-misionară a I.P.S. Mitropolit Serafim al Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei, Europei Centrale și de Nord, pe anul 2006.

În referat se arată că, în anul 2006, Întâistătorul Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei, Europei Centrale și de Nord, I.P.S. Mitropolit Serafim, susținut fiind de P.S. Episcop-Vicar Sofian Brașoveanul, precum și de clerul și credincioșii ortodocși români din cadrul Mitropoliei, a desfășurat o rodnică activitate atât pastoral-misionară, cât și administrativă și ecumenică.

În prezent, Mitropolia Ortodoxă Română a Germaniei, Europei Centrale și de Nord, cuprinde 52 parohii, după cum urmează: 38 parohii în Germania, 5 parohii în Austria, 1 în Luxemburg, 7 în Suedia, 1 în Danemarca, mai multe filii și 1 mănăstire în Germania. Personalul clerical din cadrul Mitropoliei Ortodoxe Române pentru Germania, Europa Centrală și de Nord, în anul 2006, cuprindea 49 de preoți slujitori, 1 ieromonah și 2 diaconi.

Printre evenimentele de seamă petrecute în viața Mitropoliei Ortodoxe Române pentru Germania, Europa Centrală și de Nord în anul 2006, sunt amintite: *Recunoașterea oficială de către autoritățile bavareze a Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei, Europei Centrale și de Nord, ca și “Corporație de drept pu-*

blic” (Korperschaft des öffentlichen Rechtes) în data de 19 aprilie 2006, prin care Mitropolia este pusă în rândul instituțiilor mari de drept public, alături de Biserica Catolică și Biserica Evanghelică; Vizita Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist în Germania (11-15 mai 2006), cu următoarele momente semnificative: punerea pietrei de temelie pentru o nouă biserică ortodoxă românească în Berlin (13 mai 2006); Sfințirea Catedralei Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei, Europei Centrale și de Nord, cu hramul “Sfinților Martiri Brâncoveni și al Sfântului Mare Mucenic Dimitrie”, precum și a Centrului mitropolitan din Nürnberg (14 mai 2006); Transmiterea în direct pe postul național german ZDF a Sfintei Liturghii din Catedrala Mitropolitană de la Nürnberg în data de 7 mai 2006, urmărită de circa un milion de telespectatori; A treia întâlnire cu caracter pastoral a episcopilor ortodocși români din Europa Occidentală și America-Nürnberg, Germania, 8-15 mai 2006 care a coincis cu vizita Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist în Germania, prilejuită de sfințirea Catedralei Mitropolitane; Sfințirea noii biserici românești cu hramul “Sfinții Împărați Constantin și Elena” din Stuttgart (28 mai 2006); Sfințirea bisericii cu hramul “Sfântul Ioan Valahul” din Landshut (Bavaria), oferită de Biserica Catolică în folosință exclusivă pentru parohia românească (11 iunie 2006).

Vizita Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist în Germania, în perioada 11-15 mai 2006, a avut un impact deosebit în viața bisericească a eparhiei românești din Europa Centrală și de Nord, aceasta având, pe de o parte, caracter pastoral, fiind prilejuită de punerea pietrei de temelie a bisericii comunității ortodoxe românești din Berlin și sfințirea catedralei mitropolitane, precum și a Centrului Eparhial al Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei, Europei Centrale și de Nord de la Nürnberg, prezența Prea Fericitului Părinte Patriarh confirmând și binecuvântând rodul cel bun al eforturilor de 12 ani ale clerului și credincioșilor Mitropoliei, iar pe de altă parte, exprimând o pronunțată dimensiune interortodoxă și ecumenică, prin întâlnirile și discuțiile purtate cu ierarhi, preoți și credincioși ai Bisericilor Ortodoxe surori și reprezentanți de seamă ai Bisericii Romano-Catolice și ai Bisericii Evanghelice din Germania. De asemenea, dobândirea statutului de “*corporatie de drept public*” din partea autorităților Landului Bavaria au marcat, în fapt, întemeierea oficială a Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei, Europei Centrale și de Nord.

Activitatea liturgică și pastoral-misionară întreprinsă de I.P.S. Mitropolit Serafim în anul 2006 s-a înscris pe coordonatele realizării unei depline unități de credință și de neam în rândul membrilor din parohii, subliniindu-se că la Catedrala mitropolitană din Nürnberg se săvârșesc zilnic cele șapte Laude Bisericești cu participarea întregului personal al Centrului Mitropolitan.

Duminica și la marile sărbători, I.P.S. Mitropolit Serafim a slujit în Catedrala Mitropolitană sau s-a deplasat în vizite pastorale la următoarele parohii din epar-

hie, în centrul cărora s-a aflat totdeauna slujirea Sfintei Liturghii și predicarea Cuvântului lui Dumnezeu: Darmstadt (8 ianuarie, 31 decembrie), Mannheim (15 ianuarie - vizită la locul care va fi cumpărat pentru construirea unei biserici românești, 16 iulie), Ingolstadt (29 ianuarie, 10 iunie), Bonn (1 februarie - festivitatea decernării titlului de Doctor Honoris Causa Mitropolitului grec Augustinos; 28 aprilie - ședința KOKiD), Koln (2 februarie, 21 septembrie - decernarea premiului Konrad Adenauer președintelui României Dl. Traian Băsescu), Düsseldorf (3 februarie - întâlnirea anuală dintre episcopii ortodocși din Germania și conducerea EKD; 4 februarie - ședința KOKiD, 10 decembrie), München (5 februarie - sărbătorirea a 30 de ani de la înființarea Parohiei "Nașterea Domnului" din München; 15 februarie - primirea D-lui Mihai Botorog, consulul general al României la München și prezidarea lucrărilor Permanenței Consiliului Eparhial; 7-10 noiembrie - Simpozionul internațional "Vindecarea memoriei", organizat de Universitatea din München, 8 noiembrie - slujirea la Capela "Sfântul Siluan" alături de P.S. Episcop Vicar Sofian Brașoveanul), Aschaffenburg (19 februarie); Berlin (11 martie - ședința KOKiD - Comisia Bisericii Ortodoxe din Germania: I.P.S. Mitropolit Augustinos a fost ales președinte, I.P.S. Mitropolit Serafim și I.P.S. Mitropolit Longhin, Vicepreședinți; 12 martie - Duminica Ortodoxiei în biserica grecească din Berlin împreună cu toți episcopii ortodocși din Germania; 26 martie, 13 mai - punerea temeliei noii biserici românești, 20 decembrie), Dortmund (19 martie), Leipzig (25 martie), Stuttgart (9 aprilie, 27 mai, 28 mai - sfințirea bisericii alături de I.P.S. Arhiepiscop Nicolae al Americii și P.S. Episcop-Vicar Sofian Brașoveanul, 3 decembrie), Regensburg (16 aprilie, 23 iulie), Viena (23 aprilie), Tübingen (30 aprilie - sărbătorirea a 10 de la înființarea parohiei), Salzgitter (21 mai - sărbătorirea a 30 de ani de la înființarea parohiei), Landshutt (11 iunie - sfințirea bisericii alături de P.S. Episcop Damaschin al Sloboziei și Călărașilor), Ulm (1 iulie), Stockholm (3 septembrie), Giessen (8 octombrie), Karlsruhe (22 octombrie), Konstanz (2 noiembrie), Knitenfeld (12 noiembrie), Schwabisch Gmund (26 noiembrie), Offenbach (25 decembrie), Augsburg (26 decembrie).

De asemenea, I.P.S. Mitropolit Serafim a participat la diverse evenimente organizate de reprezentanțele diplomatice românești din străinătate, la evenimente organizate de autoritățile de stat germane sau la întâlniri cu alte personalități locale.

I.P.S. Mitropolit Serafim a prezidat lucrările Permanenței Consiliului Eparhial (15 februarie), întâlnirea anuală cu preoții din cadrul Mitropoliei (16 iunie) și lucrările Adunării Eparhiale a Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei, Europei Centrale și de Nord (17 iunie), a ținut mai multe conferințe pentru răspândirea cuvântului Evangheliei și a participat la susținerea unor conferințe sau la diverse întâlniri cu personalități ale vieții bisericești și culturale europene.

Activitatea I.P.S. Mitropolit Serafim cuprinde, de asemenea, și participări la sesiunile de lucru ale Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, precum și numeroase vizite frățești și participări la diferite momente din viața Bisericii noastre.

În ceea ce privește participarea la întâlnirile pe linie ortodoxă sau cu caracter ecumenic, I.P.S. Mitropolit Serafim a desfășurat o activitate bogată, participând la ședințele Comisiei Bisericii Ortodoxe din Germania (KOKiD), precum și la numeroase întâlniri ecumenice: 1-8 aprilie 2006 – la Dialogul teologic dintre Biserica Ortodoxă Română și Biserica Evanghelică din Germania (EKD) cu tema “*Sinoadele Ecumenice*”, alături de profesori din România și Germania, Pr. Dr. Mircea Basarab susținând referatul “*Sinodul apostolic – punct de referință în luarea hotărârilor sinodale în Biserică*”; 1-2 septembrie – la Uppsala la instalarea noului Arhiepiscop Primat al Suediei, Eminentă Sa Anders Wejryd; 4-6 septembrie – la Assisi (Italia) la a XX-a întâlnire internațională “*Oameni și religii*”; 7 septembrie – la Hannover la festivitățile de încheiere a slujirii episcopului Dr. Rolf Koppe, însărcinat cu relațiile internaționale ale Bisericii Evanghelice; 9-10 septembrie – la primirea oficială a Papei Benedict al XVI-lea și la messa oficiată de acesta; 13-20 septembrie – la Colocviul internațional de la Mănăstirea Bose (Italia) cu teme: “*Sf. Nicolae Cabasila și Liturghia ortodoxă*” și “*Misiunea în Biserica Ortodoxă Rusă*”; 22-26 septembrie – la Castel Gandolfo (Roma) la întrunirea episcopilor apropiați de Mișcarea Focolară, susținând o conferință pe tema: “*Iisus Hristos răstignit și părăsit, în tradiția ortodoxă*”; 1 noiembrie – la messa din Domul din Bamberg cu prilejul deschiderii anului jubiliar: 1000 de ani de existență a Diocezei catolice de Bamberg.

În ceea ce privește activitatea culturală, între altele, s-a continuat editarea periodicului “*Deisis*” și a buletinului oficial al Eparhiei, intitulat “*Scrisoare duhovnicească*”. În anul 2006, Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Serafim a fost o prezență constantă la televiziune și la radio.

În cadrul Centrului eparhial funcționează și o școală de pictură frecventată de mai mulți români și germani. Biserica mitropolitană, cu picturile ei în frescă, a devenit deja un punct de atracție nu numai pentru români, ci și pentru străinii care o vizitează.

Pe linie administrativă, s-au întreprins pași importanți în vederea definitivării lucrărilor de pictură a bisericii Centrului mitropolitan, precum și a celei din sala de reuniuni din incinta acestuia, continuării lucrărilor de pictură la biserica parohiei din Viena, finalizării lucrărilor de transformare a bisericii și iconostasului de la parohia din Stuttgart, efectuării de lucrări de amenajare a bisericii din Offenbach și continuării lucrărilor de pictură a bisericii din Malmö (Suedia).

În urma celor arătate, la propunerea Comisiei pentru Comunități Externe, relații Interortodoxe și ecumenice, Sfântul Sinod hotărăște:

– *Ia act de activitatea misionar-pastorală a I.P.S. Mitropolit Serafim al Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei, Europei Centrale și de Nord, pe anul 2006;*

– *Exprimă alese mulțumiri Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist pentru vizita pastorală pe care a făcut-o în Germania, prilej cu care a sfințit Catedrala Mitropolitană din Nürnberg și a pus piatra de temelie a bisericii ortodoxe române din Berlin;*

– *Ia act cu bucurie de achiziționarea de biserici și de cumpărarea unor terenuri pentru zidirea de noi locașuri de cult destinate parohiilor ortodoxe române din cuprinsul Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei, Europei Centrale și de Nord.*

Temei nr. 122/2007 – Referat al Sectorului Comunități Externe în legătură cu activitatea pastoral-misionară pe anul 2006 a I.P.S. Arhiepiscop Nicolae al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române în America și Canada.

În referat se arată că, în prezent, Arhiepiscopia Ortodoxă Română în America și Canada, condusă de I.P.S. Arhiepiscop Nicolae, ajutat de la data de 2 iulie 2006, de P.S. Episcop-Vicar Ioan Casian de Vicina, cuprinde, în prezent, 55 de parohii și misiuni, 3 mănăstiri și un Centru Eparhial organizat și ca parohie la Chicago. Împărțirea parohiilor este următoarea: în **SUA** - 19 parohii, 8 misiuni și două mănăstiri, în **Canada** - 20 parohii, 3 misiuni și o mănăstire, în **Venezuela** - 1 parohie, în **Argentina** - o misiune. Personalul clerical din cadrul Arhiepiscopiei Ortodoxe Române în America și Canada, în anul 2006, cuprindea 45 preoți slujitori, 2 diaconi, 3 arhimandriți, 1 protosinghel, 3 ieromonahi și 1 ierodiacon.

Un eveniment deosebit de important petrecut în viața bisericească a Arhiepiscopiei Ortodoxe Române în America și Canada l-a constituit alegerea de către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a noului Episcop -Vicar al Arhiepiscopiei, în persoana Arhim. Ioan Casian, căruia i-a fost desemnată titulatura “*de Vicina*”. Hirotonia a avut loc în data de 2 iulie 2006, în Catedrala “Sf. Împărați Constantin și Elena”, la aceasta participând I.P.S. Mitropolit Iosif al Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale – *delegatul Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist*, I.P.S. Mitropolit Nicholas de Detroit din partea Arhiepiscopiei Ortodoxe Grecești din America, I.P.S. Mitropolit Christopher de Chicago al Arhiepiscopiei Sârbe în America, P.S. Siluan Marsilianul, Episcop-Vicar pentru Italia din cadrul Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale, P.S. Petru de Chicago al Episcopiei Ortodoxe Ruse din afara frontierelor. În ziua de 9 iulie 2006 a avut loc instalarea P.S. Episcop-Vicar Ioan Casian de Vicina la mănăstirea “Sf. Dumitru Basarabov” de lângă New York, încredințându-i-se grija pastorală asupra parohiilor de pe coasta de Est a SUA.

După trei ani de funcționare în noul sediu din orașul Chicago, SUA, Centrul Eparhial al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române în America și Canada are deja încheată o comunitate importantă, comparabilă cu parohiile mai vechi și bine organizate. Schimbarea sediului Centrului Eparhial a dat un nou impuls vieții și acti-

vității misionar-pastorale în cadrul Arhiepiscopiei. În anul 2006 s-a continuat organizarea spațiilor Centrului Eparhial și demararea de ample activități administrative, precum și organizarea de evenimente culturale sau bisericești. Au fost amenajate birouri, săli de clasă, bibliotecă, sală de conferințe. Prin strădania multor credincioși și cu ajutorul unor donatori există în prezent o sală de mese cu 300 de locuri, prin transformarea celor două săli separate existente anterior. În urma eforturilor depuse s-au instalat catapeteasma și tot mobilierul la Catedrala Arhiepiscopiei, continuându-se lucrările de pictare a acesteia.

În anul 2006, I.P.S. Arhiepiscop Nicolae a depus numeroase eforturi, străbătând continentul nord-american, pentru a vizita parohiile din cadrul Arhiepiscopiei Ortodoxe Române în America și Canada și pentru a înțelege problemele și frământările lor. În unele parohii, Înalt Prea Sfinția sa a fost prezent de mai multe ori (parohiile din zona Detroit-Windsor, New York, Chicago, Toronto, Montreal), unde s-au desfășurat importante acțiuni de prezentare a spiritualității ortodoxe românești pe continentul american.

Programul vizitelor pastorale a cuprins și întâlniri duhovnicești cu preoții și credincioșii ortodocși români din cuprinsul Arhiepiscopiei, ca și conferințe care să întărească activitatea catehetică a preotului. S-a continuat organizarea întâlnirilor de protopopiat pentru a se oferi preoților posibilitatea, de a discuta problemele și proiectele din parohii, precum și de a le fi oferite îndrumări liturgice și pastorale. Vizitele pastorale au cuprins și întâlniri cu reprezentanții României în SUA și Canada, respectiv cu ambasadorii sau consulii români din Washington, New York, Chicago, Toronto, Montreal.

În luna iulie 2006, Congresul Arhiepiscopiei a votat noul Statut de organizare și funcționare al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române în America și Canada, statut care a fost elaborat pe parcursul a doi ani, fiind discutat și completat la mai multe ședințe ale Congresului. Noul statut dorește să reglementeze viața bisericească din America după mai bine de 80 de ani de experiență. Astfel, se fac unele precizări noi, considerate necesare în ceea ce privește titulatura Eparhiei, organizarea eparhială și parohială, reglementând aspecte ale vieții bisericești care nu erau cuprinse în Statutul anterior. Acest statut a fost înaintat spre aprobare Sfântului Sinod, urmând a fi prezentat la proxima ședință.

La nivel de întâlniri inter-ortodoxe și ecumenice, amintim participarea I.P.S. Arhiepiscop Nicolae la evenimentele Bisericilor Ortodoxe surori de pe acest continent, precum și la alte evenimente: 20-24 ianuarie - a vizitat pentru prima dată parohia Sfinții "Împărați Constantin și Elena" din Venezuela, prilej cu care a participat la Săptămâna de rugăciune pentru unitatea creștinilor organizată de Consiliul Ecumenic al Bisericilor Creștine din Caracas, ce s-a desfășurat în comunitățile: maronită, anglicană, ortodoxă și melchită; 13-23 februarie - cea de a IX-a Adunare Generală a CEB de la Porto Alegre, Brazilia, fiind membru al delegației

Bisericii Ortodoxe Române; 12 martie - Duminica Ortodoxiei - Vecernia panortodoxă în biserica antiohiană "Sf.Gheorghe" din Chicago, împreună cu ceilalți ierarhi din Chicago, cu preoții și credincioșii ortodocși din zonă; 28 martie - a participat la întâlnirea anuală a episcopilor ortodocși din Canada, la sediul Mitropoliei Grecești din Toronto; 27-28 aprilie - Cea de a XX-a Conferință pentru pace organizată de Comunitatea St. Egidio, Georgetown University, Washington; 2 mai, 11 decembrie - Ședințele SCOBA, New York; 21-23 iunie - Ce-a de a XXII-a întâlnire a episcopilor ortodocși și romano-catolici din SUA, Washington; 3-6 octombrie - Întâlnirea episcopilor ortodocși din SUA (SCOBA), Chicago; 2 noiembrie - Întâlnirea clerului Bisericilor Catolice de rit oriental din SUA, Chicago; 9 decembrie - Hirotonia P.S. Demetrios de Mokissos, episcop-vicar al Arhiepiscopiei grecești din SUA.

Cu binecuvântarea I.P.S. Arhiepiscop Nicolae, Arhiepiscopia Ortodoxă Română în America și Canada a editat și în anul 2006 almanahul "*Credința*" în care sunt prezentate activitatea administrativ-bisericească și pastorală din cadrul Eparhiei, adresele utile ale parohiile și alte informații, precum și unele studii de teologie dogmatică, practică și morală și de istorie. Periodicul de informare al Arhiepiscopiei, "*Credința*", a continuat să apară trimestrial. De asemenea, este publicat un Buletin electronic de informații pentru a transmite rapid noutățile ce apar în viața bisericească a Arhiepiscopiei Ortodoxe Române în America și Canada.

Pentru dezvoltarea vieții bisericești a românilor din America, s-au stabilit ca prioritare acțiuni culturale care vizează organizarea de conferințe și simpozioane cu invitați din România, personalități importante ale vieții bisericești și sociale, organizarea de excursii la mănăstirile din România, încurajarea completării picturii bisericilor. De asemenea, se are în vedere desfășurarea de acțiuni cu scop misionar și pastoral: organizarea de tabere cu profil creștin, atât în America cât și în Canada, organizarea de pelerinaje în România, cu vizitarea mănăstirilor și cunoașterea tinerilor din alte comunități din România și Europa (ASCOR, NEPSIS), susținerea unei prezențe mai susținute la expozițiile și concertele cu caracter creștin, organizarea de întâlniri cu alte comunități de tineri ortodocși din America și Canada pentru desfășurarea unor activități culturale creștine comune, organizarea de cursuri de muzică bizantină în vederea înființării unor corale și a organizării stranelor din biserică, organizarea de școli duminicale cu activități specifice diferitelor vârste (pentru copiii de grădiniță și școală primară: jocuri, filme și povești cu subiect biblic; pentru copiii de gimnaziu: cateheză, cunoașterea limbii și a literaturii române; pentru tineri: cunoașterea caracteristicilor identitare ale românilor și ale modalităților acestora de a se manifesta; cunoașterea și valorizarea personalităților religioase și culturale românești).

Pentru realizarea acestor obiective, Arhiepiscopia Ortodoxă Română în America și Canada a inițiat un proiect de organizare a unui Centru Vicarial pentru

Coasta de Est a Americii și Canadei, care să cuprindă: biserică, bibliotecă, spațiu social, atelier de iconografie, magazin de obiecte bisericești, birou pentru informarea nou veniților și integrarea lor în comunitate, birou pentru ajutor social.

În urma celor arătate, la propunerea Comisia pentru Comunități Externe, relații Interortodoxe și ecumenice, Sfântul Sinod hotărăște:

– *Ia act de activitatea pastoral-misionară a I.P.S. Arhiepiscop Nicolae al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române în America și Canada, pe anul 2006.*

Temei nr. 12/2007 – Referat al Sectorului Comunități Externe în legătură cu activitatea pastoral-misionară pe anul 2006 a P.S. Episcop Sofronie al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria.

În referat se arată că, în cursul anului 2006, sub păstoria P.S. Episcop Sofronie, viața bisericească sub toate aspectele sale (spiritual, pastoral-misionar și administrativ) din Episcopia Ortodoxă Română din Ungaria, a cunoscut o evoluție pozitivă.

În prezent, structura administrativ-bisericească a Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria, cuprinde 3 protopopiate cu 21 de parohii situate de-a lungul graniței cu România, excepție făcând Parohiile din Budapesta, 16 filiale parohiale și 3 așezăminte monahale, organizate după cum urmează: Protopopiatul Gyula - Budapesta cu 7 parohii; Protopopiatul Chitighaz-Seghedin cu 5 parohii; Protopopiatul Micherechi-Bihor cu 9 parohii. Personalul clerical al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria cuprinde un număr de 11 preoți (6 preoți locali și 5 preoți misionari, precum și 5 ieromonahi, toți aceștia deservind parohiile din cadrul Eparhiei.

În ce privește situația demografică a Eparhiei, în ultima perioadă, se constată o diminuare constantă a membrilor comunității ortodoxe românești din Ungaria. Astfel, în urma efectuării Conscriptiei parohiilor și filiilor, în cuprinsul Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria, s-au declarat și au fost înregistrați un număr de (3.642) trei mii șase sute patruzeci și doi de credincioși ortodocși români, chiar dacă în urma recensământului din anul 2000, efectuat de autorități, s-au declarat și au fost înregistrați un număr de (5.598) cinci mii cinci sute nouăzeci și opt de români ortodocși.

Din punct de vedere financiar, se face precizarea că din totalul numărului de credincioși ortodocși români din Ungaria, doar 1.036 plătesc o taxă de cult, simbolică și doar către parohie, în astfel de condiții Centrul Eparhial neputând beneficia de un suport financiar consistent din partea credincioșilor. Și în anul 2006, bugetul alocat de autoritățile de stat de la Budapesta pentru funcționarea Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria a fost menținut la jumătate (6.408.638 Forinți) comparativ cu perioada anilor 1999–2003, când au fost alocați aproximativ 11.000.000 Forinți.

Legea din Ungaria prevede ca suma acordată de către stat cultelor religioase sub formă de sprijin, să fie asigurată din impozitul de 1% din salariul persoanelor care doresc să ajute Biserica, excepție făcând de la această prevedere pensionarii și agricultorii cărora nu li se reține impozit. Potrivit unor statistici publicate recent în presa română din Ungaria, numărul românilor ortodocși care plătesc impozitul de 1% pentru funcționarea Episcopiei este de 332 persoane, iar suma încasată de către stat în acest scop și atribuită Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria se ridică la valoarea de 2.097.000 Forinți. Constatându-se starea de fapt a lucrurilor, P.S. Episcop Sofronie și-a înmulțit intervențiile pe lângă oficialitățile române și maghiare (solicitări, scrisori, memorii, aide-mémoire-uri) pentru susținerea financiară a Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria, astfel încât aceasta să-și poată desfășura activitatea în condiții normale.

Un răspuns pozitiv a venit din partea Secretariatului de Stat pentru Culte care a sprijinit financiar restaurarea mai multor biserici-monument istoric: Catedrala Episcopală, biserica "Sfânta Parascheva" din Gyula, Paraclisul Episcopal de la Bichiș, biserica Mănăstirii "Adormirea Maicii Domnului" de la Săcal, biserica "Buna Vestire" din Crâstor. De asemenea, Fundația pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria a susținut financiar atât restaurări de biserici, cât și alte programe pastoral-misionare, îndeosebi manifestările jubiliare.

P.S. Episcop Sofronie a desfășurat, pe parcursul anului 2006, o bogată activitate liturgică. Sfânta Liturghie și cele șapte Laude s-au săvârșit zilnic, potrivit rânduielilor mănăstirești, la Catedrala Episcopală și la Mănăstirea Săcal, cele două locașuri de cult fiind singurele biserici ortodoxe din Ungaria în care Sfânta Liturghie este celebrată în fiecare zi. P.S. Episcop Sofronie a oficiat Sfânta Liturghie atât la Catedrala Episcopală, cât și la parohiile din cuprinsul Episcopiei. A dat curs tuturor invitațiilor sosite la Cancelaria Episcopală, din partea preoților și a Consiliilor Parohiale. Între evenimentele liturgice cu semnificație deosebită pe care ierarhul românilor ortodocși din Ungaria le-a organizat se numără sărbătorirea a 60 de ani de la înființarea Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria. În cadrul acestor manifestări, Prea Sfinția Sa a sfințit Pisania Catedralei și Plăcile comemorative ale Episcopiei (28 aprilie).

P.S. Episcop Sofronie a participat la diverse manifestări și aniversări importante din viața Bisericii cum ar fi: aniversarea a 91 de ani de viață (7 februarie) și a 20 de ani de la întronizarea Prea Fericitului Părinte Teoctist în scaunul de Patriarh al României (16 noiembrie); Hramul Catedralei Patriarhale din București, prilej cu care s-a săvârșit proclamarea canonizării Mitropolitului Grigorie Dascălul al Țării Românești (20-22 mai); Sfințirea Mănăstirii "Duminica Sfinților Români", din incinta atelierelor Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române (29 octombrie); festivitățile prilejuite de împlinirea a 600 de ani de la mutarea la cele veșnice a Sfântului Nicodim de la Tismana (23-24 septembrie);

festivitățile dedicate aniversării a 290 de ani de la martiriul Sfântului Ierarh Antim Ivireanul (Râmnicu Vâlcea, 25-27 septembrie); festivitățile de instalare a Mitropolitului Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului (24-25 martie); ceremonia de instalare a noului Episcop al Giurgiului (9 aprilie); ceremonia de instalare a noului Episcop al Caransebeșului (25-26 februarie); hirotonia intru arhieru și instalarea noului Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei, unde a slujit alături de ceilalți membri ai Sinodului Mitropolitan al Banatului (19 februarie).

În calitate de delegat al Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist și reprezentant al Bisericii Ortodoxe Române, a participat la importante evenimente ale Bisericii Ortodoxe din Cehia și Slovacia: funeraliile Mitropolitului Primat Nicolae, la Catedrala din Prešov, Slovacia (3-5 februarie) și festivitățile dedicate aniversării a 55 de ani de la acordarea autocefaliei Bisericii Ortodoxe din Cehia și Slovacia, de către Patriarhia Moscovei, coliturghisind în Catedrala Mitropolitană "Sfinții Chiril și Metodiu" din Praga, împreună cu delegații celorlalte Biserici Ortodoxe surori și cu ierarhii Bisericii locale, sub protia Prea Fericitului Hristofor, Arhiepiscopul de Praga și Mitropolitul ținuturilor Cehe și al Slovaciei (8 decembrie), precum și la metocul Patriarhiei Ruse din Karlovy Vary (10 decembrie).

În ce privește activitatea organelor eparhiale, P.S. Episcop Sofronie a convocat de două ori plenul Adunării Eparhiale și a prezidat sesiunile de lucru ale acesteia (28 ianuarie, 25 mai); a convocat de două ori Consiliul Eparhial (27 ianuarie și 6 aprilie), a prezidat două conferințe preoțești și trei ședințe de lucru ale Consiliului Monahal Eparhial, care au vizat buna desfășurare a vieții monahale în cuprinsul Eparhiei. P.S. Episcop Sofronie a luat parte la toate cele cinci ședințe de lucru ale Sinodului Mitropolitan al Mitropoliei Banatului (25, 26, 27 și 30 iunie, 15 noiembrie), la toate cele trei ședințe de lucru ale Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, precum și la ședințele Adunării Naționale Bisericești, dar și la lucrările Colegiului Electoral Bisericesc pentru alegerea titularilor în posturile vacante de la Caransebeș și cel de la Giurgiu.

Din încredințarea Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, P.S. Episcop Sofronie a participat ca membru la cea de a II-a sesiune de lucru a Comisiei Mixte Sinodale de Dialog Ortodox Româno-Sârb (București, 25-27 aprilie), precum și la ședințele de lucru ale Comisiei Române de Dialog cu Patriarhia Sârbă (București, 10 aprilie și 25-27 iunie).

A participat, la Cluj-Napoca, la întâlnirea Reprezentanței Fundației Gojdu cu experți ai Ministerului Afacerilor Externe, a asistat la ședința de lucru a Comisiei Juridice a Camerei Deputaților, precum și la ședința comună de lucru a Comisiilor Juridice și de Cultură ale Senatului României, ședințe dedicate Fundației Gojdu (13, 15 martie și 9 mai), P.S. Sofronie fiind ales Secretar General al Fundației Gojdu, de către Reprezentanța Fundației, alcătuită din toți ierarhii din cele trei mitropolii

ortodoxe române transilvane, a Ardealului, a Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului și a Banatului.

Activitatea pastoral-misionară s-a îndreptat în mod special către tinerii Eparhiei Ortodoxe Române din Ungaria. În primul rând s-a reușit ca în toate localitățile unde există comunități românești să se predea religia în școli, în condițiile în care, în Ungaria, religia este o disciplină facultativă. La inițiativa P.S. Sofronie, în cadrul Episcopiei au fost organizate două tabere, la care au participat copii din toate comunitățile românești: Tabăra de Religie de la Liceul “Nicolae Bălcescu” din Gyula, organizată pentru a patra oară (25 iunie - 1 iulie) și Tabăra de Iconografie de la Darvas, ediția a III-a (14 - 19 august). Pe lângă parohia ortodoxă română din capitala Ungariei, a fost înființată Asociația Tinerilor Ortodocși Romani din Budapesta, organizație ce se adresează atât tinerilor comunității românești, cât și studenților din România, bursieri la diferite universități budapestane (9 martie). În anul 2006, Prea Sfințitul Părinte Episcop Sofronie a inițiat și organizat în cadrul Episcopiei mai multe serbări pentru copii cu prilejul marilor sărbători creștine, pelerinaje și excursii la mănăstiri din România.

În ceea ce privește activitățile culturale, P.S. Episcop Sofronie a susținut mai multe conferințe; a participat la lansări de carte; a susținut și a binecuvântat desfășurarea a numeroase concerte de muzică bisericească și cultă; a luat parte și la alte manifestări de interes obștesc; a participat și chiar organizat diferite evenimente culturale, fie aniversări, fie comemorări; a acordat interviuri pentru mai multe posturi de televiziune. În calitate de Președinte de onoare al colegiului de redacție al periodicului eparhial “Buletinul Episcopiei”, care a ajuns la numărul 44, Prea Sfinția Sa a supravegheat îndeaproape apariția periodicului eparhial și săptămânal a avut una sau mai multe ședințe de lucru.

P.S. Episcop Sofronie s-a implicat activ în coordonarea programelor din cadrul sectorului de asistență socială, efectuând vizite la azilele de bătrâni din Gyula, iar în colaborare cu autoritățile responsabile s-a continuat asistența religioasă în penitenciarele din Budapesta, Seghedin, Gyula și Oroșhaza, prin săvârșirea Sfintei Liturghii și a altor servicii religioase, atât pentru deținuții români cât și pentru ceilalți ortodocși aflați în detenție.

Continuând tradiția anilor anteriori, s-a inițiat și organizat, cu ocazia Zilei Eroilor, slujbe de pomenire la mormintele eroilor români din Budapesta și Seghedin, la manifestări participând și personalul diplomatic român acreditat în Ungaria.

În calitate de membru al Comitetului Național de Bioetică, P.S. Episcop Sofronie a participat la Palatul Patriarhiei, la ședința de lucru a acestei Comisii, în cadrul căreia a fost dezbătută tema “Clonarea umană” (12 aprilie).

În ce privește participările chiriarhale la manifestări cu caracter interortodox, se amintește că, date fiind relațiile de frățietate stabilite cu Eparhia Ortodoxă Maghiară, aflată sub jurisdicția Patriarhiei Moscovei, care a găzduit în anul 2006

manifestările “Zilele Creștinismului Ortodox”, organizate în comun cu Consiliul Ecumenic al Bisericilor din Ungaria, P.S. Episcop Sofronie a coliturghisit la Catedrala “Adormirea Maicii Domnului” de la Budapesta, împreună cu P.S. Episcop Ilarion Alfeiev al Vienei și Austriei, “conducătorul provizoriu” al Eparhiei Ortodoxe Maghiare a Patriarhiei Moscovei (4 iunie). De asemenea, ierarhul românilor din Ungaria a condus soborul slujitorilor tuturor jurisdicțiilor ortodoxe din Ungaria cu prilejul Sfintei Liturghii Arhieresti din Duminica Ortodoxiei, la biserica bulgărească “Sfinții Chiril și Metodiu” din Budapesta (12 martie), participând, totodată, și la manifestări cu caracter ecumenic, organizate de Consiliul Ecumenic al Bisericilor din Ungaria sau de alte culte religioase din Ungaria.

În urma celor prezentate și la propunerea Comisia pentru Comunități Externe, relații Inter-ortodoxe și ecumenice, Sfântul Sinod hotărăște:

– *Ia act de activitatea misionar-pastorală a Prea Sfințitului Episcop Sofronie al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria desfășurată în anul 2006.*

Temei nr. 123/2007 – Referat al Sectorului Comunități Externe în legătură cu activitatea pastoral-misionară pe anul 2006 a P.S. Daniil, Episcop Locțiitor (Administrator) al Episcopiei Daciei Felix (Serbia).

Episcopia Daciei Felix, cu sediul la Deta și administrația la Vârșeț, Serbia-Muntenegru, păstorită din anul 2001 de către P.S. Episcop Locțiitor (Administrator) Daniil Stoenescu, are în componență 6 protopopiate (Vârșeț, Panciova, Torac, Kovin, Alibunar și Biserica Albă) și 39 de parohii deservite de 22 de preoți.

Eparhia a fost recunoscută de Patriarhia Sârbă, fapt confirmat de scrisoarea din data de 4 octombrie 2006, adresată Prea Fericitului Patriarh Teoctist de către Sanctitatea Sa Pavle, Patriarhul Serbiei, după ce s-a ajuns la o formulă de consens în cadrul celei de-a doua întâlniri a Comisiei Mixte de Dialog între Patriarhia Română și Patriarhia Sârbă, care a avut loc la București, în data de 26 aprilie 2006, când s-a convenit schimbarea titulaturii în “Episcopia Daciei Felix” și stabilirea sediului episcopiei la Deta, dar cu administrația la Vârșeț. Totodată, s-a recunoscut și jurisdicția deplină a Episcopului ei asupra credincioșilor ortodocși români și a parohiilor ortodoxe române din Banatul Sârbesc.

Cu toate acestea, Episcopia Daciei Felix este încă nerecunoscută de către autoritățile de Stat de la Belgrad. Totuși, ținând cont de faptul că Patriarhia Sârbă și-a exprimat disponibilitatea de a sprijini recunoașterea eparhiei ortodoxe românești din Serbia de către autoritățile de stat sârbe, există speranța ca, în cel mai scurt timp, acest lucru să se realizeze, astfel încât activitatea pastorală, administrativă și liturgică întreprinsă în cadrul Episcopiei Daciei Felix să se desfășoare în condiții normale. Recunoașterea de către autoritățile sârbe a prezenței unei episcopii ortodoxe române pe teritoriul Serbiei ar avea drept consecințe: posibilitatea comunităților românești din Banatul Sârbesc de a-și recupera bunurile confiscate; prezența preoților ortodocși români în școlile din Serbia pentru predarea religiei;

salarizare sau sprijin la salarizare pentru personalul bisericesc; prezența legală a episcopului ortodox român pe teritoriul Serbiei și eliminarea atâtor neajunsuri la care acesta este supus actualmente.

Cu o situație dificilă se confruntă și Protopopiatul “Dacia Ripensis” pentru Valea Timocului și Valea Moravei, condus de Pr. Iconom Stavrofor Bojan Alexandrovici, preot paroh în localitatea Malajnica, Valea Timocului, și înființat în anul 2005 de către Adunarea Eparhială a Episcopiei Ortodoxe Române a Vârșetului, dar nerecunoscut de către autoritățile bisericești și de stat sârbe, întrucât îl consideră ca nefăcând parte din aria jurisdicțională a Episcopiei Daciei Felix, restrânsă la Banatul Sârbesc. De aceea, acțiunile Preotului Bojan Alexandrovici au fost considerate ca neascultare față de ierarhul sârb al locului, P.S. Episcop Iustin de Timoc, care a și inițiat procedura de caterisire a acestuia.

Cu toate piedicile întâmpinate în organizarea eparhiei, P.S. Episcop administrator Daniil și-a desfășurat activitatea pastoral-misionară în cadrul eparhiei încredințate, conformându-se recomandărilor Comisiei Mixte de Dialog dintre cele două Biserici Ortodoxe surori, de a-și limita acțiunile pastorale, în special, la zona Banatului Sârbesc.

Activitatea misionar-pastorală a P.S. Episcop administrator Daniil s-a desfășurat pe mai multe planuri, între care: vizite canonice în parohii, hirotonii și hirotesii, săvârșirea Sfintelor Taine, participări la sesiunile de lucru ale Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, participări în România la diferite momente din viața Bisericii noastre, întruniri ale Adunării Eparhiale, dezvoltarea relațiilor culturale și ecumenice etc.

În anul 2006, P.S. Daniil Stoenescu, Episcop Locum Tenens (Administrator) al Episcopiei Ortodoxe Dacia Felix, a oficiat slujbele arhieresti în Catedrala Episcopală din Vârșeț, rostind cuvânt de învățătură (1 ianuarie, 6 ianuarie, 16 aprilie; 23 aprilie, 15 septembrie, 14 octombrie, 3 decembrie, 25 și 26 decembrie), precum și în alte localități din eparhie: Uzdin – 20 aprilie, Straja – 1 iunie (hirotonie întru diacon), Nicolinț – 4 iunie (hirotonie și instalare de preot), Seleuș - 11 iunie și 29 august, Toracu Mic – 30 iunie, Alibunar – 15 august, Pârneaurea - 14 septembrie, Mesici – 15 octombrie, Sărcia – 26 octombrie, Panciova – 29 octombrie. De asemenea, a oficiat Sfânta Liturghie, dar și alte Sfinte Taine și Ierurgii în afara Eparhiei: Schitul “Retezat” – 29 ianuarie și 6 august, 9 septembrie, Timișoara – 19 februarie, Caransebeș 26 februarie, Ștei – 5 martie, Cluj – 25 martie, Giurgiu – 9 aprilie, Bozeș – 7 mai, Sf. Mănăstire Prislop – 8 mai, București – 21 mai și 16 noiembrie, Sibiu – 12 iunie, Mănăstirea Vasiova – 20 iulie, Mănăstirea Tismana – 24 septembrie, Mănăstirea Crișan – 22 octombrie, Mănăstirea Prislop - 28 noiembrie și parastas 13 martie, cununie la castelul Corvineștilor din Hunedoara – 26 august, sfeștanie la Seleuș – 29 august, sfeștanie la Mesici – 15 octombrie, Te Deum la Satu Nou – 30 noiembrie. Majoritatea vizitelor canonice, precum și slujbele arhieresti ale P.S. Episcop administrator Daniil la parohiile românești din

Banatul sârbesc au fost consemnate în săptămânalul de limbă română "Liber-tatea" de la Panciova.

Pe plan cultural, sunt amintite: publicarea în România, la Editura Carisma din Deva, de către P.S. Daniil Stoenescu, a volumului, intitulat: "Iisus Hristos – ieri, azi și în veci", colaborările editoriale la: "*Dealul Vârșețului*" - revista Oastea Domnului, Almanahul *Libertatea* de la Panciova - pentru românii din Voivodina, săptămânalul de limbă sârbă din Panciova "*Știri bănățene*". De asemenea, a contribuit la apariția volumului de predici al Părintelui Arsenie Boca, intitulat: "*Cu-vinte vii*". Activitatea culturală s-a concretizat și în numeroase apariții televizate și radiofonice, la secția română a Radio-Televiziunii Novi Sad și Panciova, la televiziunea locală sârbă "LAV" din Vârșeț, Televiziunea Română, postul de radio "Logos" al Arhiepiscopiei Craiovei.

Mai este menționat faptul că a acordat, la 19 aprilie 2006, binecuvântarea arhierescă pentru înființarea *Fundației Europene a Vlaho-Românilor "Moesia Superior"*, cu sediul în Elveția.

În perioada 16-19 octombrie, P.S. Daniil a participat ca invitat la Simpozi-
nol internațional ecumenic de la Sf. Mănăstire Brâncoveanu – Sâmbăta de Sus,
intitulat: "*Spre al doilea Sinod de la Ierusalim*", având ca temă principală dialo-
gul Bisericii Ortodoxe Române cu evreii mesianici.

P.S. Episcop administrator Daniil a mai participat alături de reprezentanții
românilor din teritoriu, precum și alte oficialități, și la manifestările culturale ro-
mânești organizate de Comunitatea Românilor din Serbia: *Colindele Neamului*,
Festivalul Fanfarelor, *Festivalul anual de folclor și muzică românească din Voi-
vodina* etc.

În urma celor expuse și la propunerea Comisia pentru Comunități Externe,
relații Inter-ortodoxe și ecumenice, Sfântul Sinod hotărăște:

– *Ia act de activitatea misionar-pastorală pe anul 2006 a Prea Sfințitului
Daniil, Episcop Locțiitor (Administrator) al Episcopiei Daciei Felix (Serbia).*

La orele 14⁰⁰, **Prea Fericitul Părinte Patriarh suspendă ședința de lucru
a Sfântului Sinod**, anunțând agenda desfășurării, în continuare, a lucrărilor orga-
nismelor centrale bisericești potrivit convocărilor statutare transmise din vreme:
*După-amiaza zilei de 13 februarie 2007, la orele 17⁰⁰ – Colegiul Electoral
Bisericesc pentru alegerea de Episcop al Episcopiei Oradiei, Bihorului și Sălaju-
lui; Dimineața zilei de 14 februarie 2007, la orele 10⁰⁰ – lucrările Adunării Na-
ționale Bisericești; După-amiaza zilei de 14 februarie 2007, la orele 17⁰⁰ – con-
tinuarea lucrărilor în plenul Sfântului Sinod.*

Miercuri, 14 februarie 2007

8. Continuarea lucrărilor ședinței de lucru a Sfântului Sinod.

La orele 17⁰⁰, Sfântul Sinod reia lucrările în plenul său, sub președinția Prea
Fericitului Părinte Patriarh Teoctist.

La **Apelul Nominal**, se constată aceeași prezență ca în ziua anterioară, mai puțin I.P.S. Mitropolit Laurențiu al Ardealului care a plecat în străinătate și I.P.S. Mitropolit Bartolomeu al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului care, din motive de sănătate s-a reîntors la eparhie.

Comisia Canonică-Juridică și pentru Disciplină

După constatarea prezenței statutare, *Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist* invită pe *P.S. Episcop Calinic al Argeșului și Muscelului să prezinte, în continuare, referatele Comisiei Canonice-Juridice și pentru Disciplină* privind:

Temei nr. 283/2007 – Procesul-Verbal al Biroului Colegiului Electoral Bisericesc din 13 februarie 2007 în legătură cu alegerea de Episcop al Episcopiei Ortodoxe Române a Oradiei, Bihorului și Sălajului.

În urma vacantării scaunului de Episcop al Episcopiei Ortodoxe Române a Oradiei, Bihorului și Sălajului, prin retragerea la pensie a Prea Sfințitului Episcop Ioan Mihălțan, aprobată de Sfântul Sinod prin hotărârea nr. 3801 din 15 noiembrie 2006, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist, potrivit atribuțiilor ce îi revin ca Președinte al Sfântului Sinod a convocat acest for central bisericesc în ședință de lucru în ziua de 13 februarie 2007, orele 10⁰⁰ la Palatul Sfântului Sinod, pentru desemnarea candidaților la ocuparea scaunului vacant (art.129 lit. “a” din Statut) și în urma desfășurării statutare a lucrărilor prevăzute în art. 31 din Statut, potrivit votului exprimat, au fost desemnați trei candidați ierarhi: *P.S. Episcop Sofronie al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria, P.S. Arhiepiscop-Vicar Petroniu Sălăjanul și P.S. Episcop-Vicar Patriarhal Vincențiu Ploieșteanul.*

Tot prin grija Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, respectându-se prevederile art.130 alin. “p” a fost convocat Colegiul Electoral Bisericesc în ședință de lucru, pentru aceeași zi de 13 februarie 2007, la Palatul Patriarhal pentru alegerea titularului în scaunul vacant de Episcop al Oradiei Bihorului și Sălajului, în persoana unuia dintre cei trei candidați desemnați de Sfântul Sinod.

La încheierea lucrărilor Colegiului Electoral Bisericesc, s-a redactat Procesul-Verbal cu consemnarea rezultatului votării, iar Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist, în conformitate cu prevederile art.130, alin. “u” din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române a îndrumat Procesul-Verbal al Biroului Colegiului Electoral Bisericesc la Sfântul Sinod în vederea examinării canonice și a validării alegerii.

Comisia Canonică-Juridică și pentru Disciplină primind procesul verbal a procedat la examinarea și cercetarea canonică a alegerii, a constatat următoarele:

Desemnarea celor trei candidați s-a desfășurat statutar în ședința Sfântului Sinod, din 13 februarie 2007, orele 10⁰⁰, potrivit prevederilor art. 131, alin. “c” din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române;

Ședința Sinodală de lucru din 13 februarie 2007 pentru desemnarea candidaților a fost deschisă și închisă de Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist și prezidată de I.P.S. Mitropolit Bartolomeu al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului;

În urma votului secret exprimat, Sfântul Sinod a desemnat drept candidați, în ordinea numărului de voturi obținute cu majoritate absolută, pentru alegerea de Episcop al Episcopiei Ortodoxe Române a Bihorului și Sălajului pe: *P.S. Episcop Sofronie al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria, P.S. Arhiereu-Vicar Petroniu Sălăjanul al Episcopiei Ortodoxe Române a Oradiei, Bihorului și Sălajului și pe P.S. Episcop-Vicar Patriarhal Vincențiu Ploieșteanul;*

Colegiul Electoral Bisericesc a fost convocat statutar de către Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist în conformitate cu prevederile art.131, alin. “g” din Statut, cu adresa nr. 283/2007 pentru aceeași zi de 13 februarie 2007, orele 17⁰⁰, la Palatul Patriarhiei din București. Colegiul Electoral Bisericesc a fost declarat statutar constituit potrivit prevederilor art. 129, alin. “b” din Statut, iar la intrarea în sală, membrii au primit Ordinea de Zi a lucrărilor și câte un Curriculum Vitae al fiecărui candidat desemnat;

Comisia Canonică-Juridică și pentru Disciplină a constatat de asemenea că lucrările Colegiului Electoral Bisericesc s-au desfășurat cu respectarea prevederilor art. 129, 130 și 131 din Statut, fiind deschise și închise de Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist și prezidate de Înalț Prea Sfințitul Mitropolit Bartolomeu al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului;

Pentru desfășurarea alegerii, potrivit art. 131, alin. “i” s-a constituit *Biroul Colegiului* format din: I.P.S. Mitropolit Bartolomeu - *președinte*, membrii mireni: Dl. Valentin Mirișan (propus de P.S. Sofronie), Dl. Ilie Bolojan (propus de P.S. Petroniu Sălăjanul), Dl. Tudor Nedelcea (propus de P.S. Vincențiu Ploieșteanul) – *ca bărbați de încredere* și Pr. Ioan Dâmbu (aprobat de plen la propunerea I.P.S. Președinte) – *ca secretar de ședință*;

La încheierea despuierii scrutinului s-a constatat că din numărul total de 152 de membri alegători prezenți, voturile au fost exprimate după cum urmează:

P.S. Episcop Sofronie	- 74 voturi
P.S. Arhiereu-Vicar Petroniu Sălăjanul	- 42 voturi
P.S. Episcop-Vicar Patriarhal Vincențiu Ploieșteanul	- 35 voturi
Voturi nule	- <u>1 vot</u>
Total voturi exprimate:	152 voturi

- I.P.S. Mitropolit Președinte Bartolomeu a constatat că *în urma primului tur de scrutin nici unul dintre candidați nu a întrunit majoritatea absolută de voturi* (adică jumătate plus unu din voturile exprimate de membrii prezenți) pentru a fi proclamat ales și, în temeiul prevederilor art. 130, alin. “t” din Statut, I.P.S. Mitropolit Președinte dispune un al doilea tur de scrutin la care au participat primii doi

candidați care au obținut cele mai multe voturi, adică: *P.S. Episcop Sofronie* (75 de voturi) și *P.S. Arhiereu-Vicar Petroniu Sălăjanul* (42 voturi);

- S-a procedat la *votare în al doilea scrutin* după aceeași procedură ca la primul tur de scrutin, constatându-se că în sală au mai rămas 150 de membri alegători; la încheierea despuierii celui de-al doilea scrutin s-a constatat că din numărul total de 150 de membri alegători prezenți, voturile au fost exprimate după cum urmează:

P.S. Episcop Sofronie	- 99 voturi
P.S. Arhiereu-Vicar Petroniu Sălăjanul	- 51 voturi
Total voturi exprimate:	- 150 voturi

Comisia Canonică-Juridică și pentru Disciplină constată în final că, în mod statutar, în baza rezultatului votării și în temeiul prevederilor art.130, alin. "t" și art. 131, alin. "k" din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, I.P.S. Mitropolit Bartolomeu al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului, Președintele Colegiului Electoral Bisericesc a proclamat rezultatul alegerii, anunțând solemn că pentru ocuparea scaunului de Episcop al Episcopiei Oradiei, Bihorului și Sălajului, *P.S. Episcop Sofronie* al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria a obținut majoritatea absolută a voturilor, așa cum s-a consemnat în procesul-verbal, semnat de membrii Biroului Colegiului Electoral Bisericesc.

Ca urmare a examinării și cercetării canonice a alegerii, consemnată în Procesul-Verbal al Biroului Colegiului Electoral Bisericesc, și pe temeiul prevederilor art. 130, alin. "u" și art.132, par.1 din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române;

La propunerea Canonică-Juridică și pentru Disciplină, care a constatat că alegerea s-a desfășurat statutar și regulamentar și că cel ales întrunește condițiile canonice, fiind deja arhiereu în funcție, Sfântul Sinod hotărăște:

– *Ia act că alegerea **Prea Sfințitului Episcop Sofronie** al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria, în scaunul vacant de **Episcop al Episcopiei Ortodoxe Române a Oradiei, Bihorului și Sălajului**, s-a săvârșit cu respectarea dispozițiilor art. 129, 130 și 131 din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române.*

– *Validează și aprobă alegerea făcută de Colegiul Electoral Bisericesc în ziua de 13 februarie 2007 în persoana Prea Sfințitului Episcop Sofronie ca Episcop al Episcopiei Ortodoxe Române a Oradiei, Bihorului și Sălajului.*

– *În conformitate cu prevederile art. 132, alin. "a" și "b" din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, adresează I.P.S. Mitropolit Bartolomeu al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului rugămintea de a lua măsurile canonice și statutare pentru emiterea Gramatei Mitropolitane în vederea înscăunării și instalării Prea Sfințitului Episcop Sofronie, ca Episcop al Episcopiei Ortodoxe Române a Oradiei, Bihorului și Sălajului, potrivit datinilor Bisericii Ortodoxe Române.*

– *Data instalării și înscăunării canonice a noului ales va fi duminică, 25 februarie 2007, în Catedrala Episcopală Ortodoxă din Oradea, potrivit înțelegerii dintre I.P.S. Mitropolit Bartolomeu al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului și Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist.*

I.P.S. Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei, având cuvântul, evocă alegerea apostolului Matia, relatată de Faptele Apostolilor, pentru care nu a fost nici o supărare din partea lui Justus și face apel la colaborarea între P.S. Episcop Sofronie și P.S. Arhiereu-Vicar Petroniu Sălăjanul, a căror împreună lucrare să fie ca drumul mergerii spre Emaus.

Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist adresează cuvânt către cei doi ierarhi care vor păstori împreună la Oradea, arătând că “*pentru P.S. Episcop Sofronie și-a dat asentimentul Colegiul Electoral Bisericesc prin actul împlinit ieri, la alegere, dar îi amintim că merge într-un loc de încercare unde, pentru a reuși trebuie multă rugăciune și răbdare. Eu cunosc aceste lucruri pentru că am păstorit ca locțiitor la Oradea un an de zile, într-o împrejurare de mare involburare, ținând loc de episcop și trebuind să pregătesc venirea episcopului nou, în timp ce eu eram la Arad.*

Am putut vedea acolo, atât smerenie și curăția inimii, dar și tensiuni între frați, cum și prezențele ecumenice de care trebuia să ținem seama. Nu trebuie uitat că P.S. Arhiereu-Vicar Petroniu se bucură de simpatie mare, anii de încercare ai Prea Sfinției Sale însemnând și o acumulare de experiență de mare valoare. Amândoi ierarhii de acolo vă asemănați în ce privește cultura, studiile, specializarea. Prin aceste cuvinte, vreau să atrag atenția, Prea Sfințite Sofronie, că acolo este un frate vrednic care a lucrat și lucrează. Să-l tratezi frățeste, să fie împreună-lucrare din convingere și înțelegere. La orice pas să știi că acolo nu ești singur, că este și Prea Sfințitul Petroniu. Veți fi acolo, la Oradea, doi ierarhi tineri, la care vor fi ațintiți toți ochii pe acel colț de lume și de țară. Ce ai realizat la Gyula este bine: acțiune, cuvânt și scris limpede care s-a impus. Un glas simplu și la timp auzit. Să vă înfrățiți prin împreună-lucrare, frăție și dragoste. Amândoi să vă găsiți fâgașul frățesc ca să izbândiți. Aceasta este constatarea mea și cuvântul meu.

Ca Președinte al Sfântului Sinod, mă asociez la votul exprimat și mă rog lui Dumnezeu ca să împliniți acolo o misiune, cu cât mai grea, cu atât mai frumoasă. Spre uimirea adversarilor, să vă găsiți în frăție, înțelegere, dragoste și colaborare în Duhul Sfânt ajutându-vă unul pe altul. Eu personal, uneori, mă simt singur, datorită lucrărilor veacului acestuia. Să vă ajute Dumnezeu să depășiți greutățile. Să iertați cele ce primiți acum de la un om care a depășit vârsta de 92 de ani, dar care din orice loc a cules câte ceva și vi le împărtășește. Dumnezeu să vă ajute și să vă binecuvânteze să aduceți roade bogate potrivit misiunii”.

P.S. Episcop Sofronie, cerând cuvântul, mărturisește: *“Prea Fericite Părinte Patriarh, vă mulțumesc pentru acest cuvânt părintesc, îl primesc cu toată smerenia și mă emoționez rugându-Vă din toată inima, să mă purtați în rugăciuni și de acum înainte.*

Mulțumesc membrilor Sfântului Sinod, în special I.P.S. Mitropolit Nicolae și I.P.S. Mitropolit Serafim care au pus cuvânt pentru mine și cărora le rămân dator cu respectul și dragostea mea frățească, precum și față de membrii Sinodului Mitropolitan al Mitropoliei Banatului din care fac parte.

Prea Sfințitului Petroniu îi adresez, în aceste clipe, cuvânt de dragoste, frăție și prețuire, fiind apropiat ca vârstă și studii. Am vorbit și ne-am înțeles cu I.P.S. Mitropolit Bartolomeu, de a cărui Mitropolie voi aparține jurisdicțional de acum înainte, cu I.P.S. Mitropolit Nicolae și cu P.S. Petroniu, ca ziua Duminicii Ortodoxiei să fie punctul de plecare în lucrarea noastră comună, în care să aibă loc instalarea mea ca Episcop al Oradiei, adresând Prea Fericirii Voastre smerita rugămintă să ne binecuvântați cu prezența ca semn deosebit pentru partea de vest a țării, rugându-Vă smerit de iertare.

Am primit o cruce pe care mă voi strădui s-o port cu smerenie, răbdare și vrednicie, sprijinit de rugăciunile celorlalți membri ai Sfântului Sinod, cărora le adresăm rugămintea de a ne însoți și participa în acest moment al unui început de nouă activitate. Vă mulțumesc tuturor și rog pe Bunul Dumnezeu să mă binecuvânteze”.

I.P.S. Mitropolit Nicolae al Banatului urează Prea Sfințitului Sofronie rodnică păstorire, urmând exemplul înaintașilor săi, mari ierarhi ai Oradiei.

Temei nr. 901/2007 - Referatul Cancelariei Sfântului Sinod în legătură cu adoptarea măsurilor canonice și statutare bisericești pentru ocuparea scaunului de Episcop al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria.

Ca urmare a alegerii P.S. Episcop Sofronie ca Episcop al Episcopiei Ortodoxe Române a Oradiei, Bihorului și Sălajului și a instalării canonice care va avea loc în Duminica Ortodoxiei (25 februarie 2007) la Oradea, scaunul de Episcop al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria se va vacanta.

În temeiul prevederilor art. 6 din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, potrivit căruia *“Asistența religioasă și organizarea canonică a diasporei ortodoxe române se asigură de către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române”*, coroborat cu prevederile art. 131, alin. “1” din același Statut, potrivit cărora *“Alegerea Mitropoliților, Arhiepiscopilor și Episcopilor de la Eparhiile Ortodoxe Române de peste hotare se face de către organismul electiv al eparhiei respective în condițiile prevăzute de Statutele de organizare și funcționare ale acestora aprobate de Sfântul Sinod”* iar *“Prezidarea organismelor electiv se face de ierarhul desemnat de către Sfântul Sinod. Actele alegerii se înaintează Sfântului Sinod în vederea examinării canonice și a validării alegerii”*.

Pe temeiul prevederilor art. 114, alin. "b", coroborat cu art. 133 din Statut potrivit cărora Mitropoliții se îngrijesc de numirea de locțiitori la scaunele vacante de la eparhiile sufragane și prezidează organele de alegere a ierarhilor eparhioți ale acestora;

În urma discuțiilor care au avut loc și la propunerea Comisiei Canonice-Juridică și pentru Disciplină Sfântul Sinod hotărăște:

– *Ia act de vacantarea scaunului de Episcop al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria prin alegerea P.S. Episcop Sofronie ca Episcop al Episcopiei Ortodoxe Române a Oradiei, Bihorului și Sălajului, data vacantării fiind data instalării canonice a P.S. Episcop Sofronie la Oradea, Duminica Ortodoxiei - 25 februarie 2007;*

– *Adresează I.P.S. Mitropolit Nicolae al Banatului rugămintea de a desemna un ierarh locțiitor al acestei eparhii până la alegerea noului Chiriarh.*

– *De asemenea adresează rugămintea I.P.S. Mitropolit Nicolae al Banatului de a se îngriji pentru convocarea forului electiv al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria, urmând ca data alegerii să se stabilească în consultare cu Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist, în termenul statutar, urmând ca actele alegerii (Procesul-Verbal al Colegiului etc.) să fie înaintate Sfântului Sinod în vederea examinării canonice și a validării alegerii.*

9. Încheierea lucrărilor ședinței de lucru a Sfântului Sinod.

Epuizându-se examinarea lucrărilor înscrise pe Ordinea de Zi, Prea Fericitul Părinte Patriarh exprimă mulțumiri membrilor Sfântului Sinod, care au lucrat în comisiile sinodale, sub președinția II.PP.SS. Mitropoliți, au examinat temele înscrise în Ordinea de Zi și au propus Sfântului Sinod luarea hotărârilor celor mai folositoare promovării vieții religioase din parohii și eparhii.

Prea Fericitul Părinte Patriarh declară închisă ședința Sfântului Sinod care se ridică la orele 14⁰⁰ cu rostirea rugăciunii "Cuvine-se cu adevărat!"

PREȘEDINTELE SFÂNTULUI SINOD,

† T E O C T I S T

**ARHIEPISCOPUL BUCUREȘTILOR,
MITROPOLITUL MUNTENIEI ȘI DOBROGEI,
LOCȚIITOR AL CEZAREEI CAPADOCIEI ȘI
PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE**

SECRETARUL SFÂNTULUI SINOD

† Vincențiu Ploieșteanul
Episcop-vicar patriarhal

LUCRĂRILE SESIUNII ADUNĂRII NAȚIONALE BISERICEȘTI PE ANUL 2007

Sumarul ședinței de lucru din 14 februarie 2007*

Pe temeiul prevederilor art. 22 și 30, lit. "a" din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române și ale art. 5, lit. "a" și 59 din Regulamentul Organelor Centrale din Patriarhia Română, la convocarea Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist emisă sub nr. 282 din 15 ianuarie 2007, membrii Sfântului Sinod, precum și membrii clerici și mireni delegați ai celor 26 eparhii din cuprinsul Patriarhiei Române, s-au întrunit în ședința Adunării Naționale Bisericești a sesiunii pe anul 2007 în ziua de 14 februarie 2007, la Palatul Patriarhiei din București.

1. Slujba Te-Deum-ului pentru deschiderea lucrărilor Adunării Naționale Bisericești

Întrucât, potrivit rânduielilor tipiconale, convocarea Adunării Naționale Bisericești a fost rânduită miercuri, 14 februarie 2007 în săptămâna brânzei, aceasta fiind zi aliturgică, la orele 9³⁰ în Catedrala Patriarhală, în prezența membrilor Sfântului Sinod, a membrilor clerici și mireni ai Adunării Naționale Bisericești, a colaboratorilor de la Centrul Patriarhal și a credincioșilor prezenți, a fost oficiat **Te-Deum-ul** pentru deschiderea lucrărilor Adunării Naționale Bisericești către slujitorii Catedralei, în frunte cu Prea Sfințitul Ioachim Băcăuanul, Arhiepiscop-Vicar al Episcopiei Romanului.

După oficierea Te-Deum-ului, membrii Adunării Naționale Bisericești au trecut în Aula din Palatul Patriarhiei, întâmpinând la orele 10⁰⁰ pe Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist însoțit de II.PP.SS. Mitropoliți.

2. Constituirea Secretariatului Adunării Naționale Bisericești

Potrivit prevederilor statutare și regulamentare, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist invită pe **membrii Secretariatului Adunării Naționale Bisericești**, desemnați la ședința de constituire din 26 iunie 2006, să ia loc la Biroul Secretariatului, după cum urmează: Pr. Alexandru Hotăran de la Episcopia Aradului – Secretar general, Dl. Prof. Dr. Tudor Nedelcea de la Arhiepiscopia Craiovei și Dl. Prof. Univ. Radu Stancu de la Episcopia Argeșului și Muscelului – Secretari.

Constatând că Pr. Alexandru Hotăran de la Episcopia Aradului este absent motivat, Prea Fericitul Părinte Patriarh Președinte propune plenului să aprobe ca

* Presentul sumar a fost elaborat de **Pr. Dr. Augustin Rusu**, Consilier patriarhal, pe baza Procesului-Verbal al ședinței existent la Cancelaria Sfântului Sinod.

pentru prezenta ședință, secretar general să fie desemnat P.C. Protopop Ioan Dâmbu de la Arhiepiscopia Clujului.

Ca urmare a acestei propuneri, plenul Adunării Naționale Bisericești hotărăște:

1. Aprobă ca P.C. Protopop Ioan Dâmbu de la Arhiepiscopia Clujului să fie desemnat secretar general al prezentei ședințe de lucru a Adunării Naționale Bisericești.

3. Apelul nominal

La invitarea Prea Fericitului Părinte Președinte, secretarul general al Adunării, Pr. Ioan Dâmbu, dă citire **Apelului Nominal**, în urma căruia se constată că din totalul de 130 membri de pe listele Adunării Naționale Bisericești, un număr de 15 membri sunt absenți motivat, iar 3 locuri sunt vacante, rămânând în sală un număr de 112 membri prezenți.

La citirea Apelului Nominal, Prea Fericitul Părinte Președinte invită pe noul membru din partea Adunării Eparhiale ale Arhiepiscopiei Timișoarei, propus în locul unui membru mirean decedat și pe cei trei membri din partea Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților, care nu au avut mandatele la ședința de constituire din 26 iunie 2006, să depună mandatele de delegați în Adunarea Națională Bisericească la Secretariatul Adunării.

Constatând prezența statutară a membrilor ierarhi, clerici și mireni, Prea Fericitul Părinte Președinte **declară legal constituită Adunarea Națională Bisericească și deschide lucrările primei ședințe de lucru a sesiunii pe anul 2007 a acestui organism central bisericesc.**

4. Cuvântul Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist în deschiderea lucrărilor

Potrivit tradiției, Prea Fericitul Părinte Președinte se adresează membrilor prezenți ai Adunării Naționale Bisericești cu următorul **cuvânt de deschidere**:

Onorați membri ai Adunării Naționale Bisericești,

“Prezența veneraților membri fiind statutară, cu multă dragoste și bucurie deschid lucrările Adunării Naționale Bisericești. Pe lângă aceste sentimente exprimate din partea mea și din partea Sfântului Sinod, aș mai adăuga și bucuria că la această ședință de astăzi, împreună cu noi, se află și ierarhii românilor de peste hotarele țării. Îmbrățișându-i frățeste, îi prezint, începând cu cei din jurul țării noastre, care constituie, după spusele multora, adevăratele granițe românești.

Mai întâi, cum e și firesc, pentru că îl cunoașteți de mulți ani, ne bucurăm de prezența Înalt Prea Sfințitului Mitropolit Petru al Basarabiei, cu reședința la Chișinău. Îndreptându-ne gândul spre frații români din Banatul Sârbesc, îl vedem aici pe Prea Sfințitul Episcop Daniil al Episcopiei Ortodoxe Române Dacia Felix,

cu reședința la Deta și cancelaria la Vârșeț. Iar în vecinătate ne întâmpină Prea Sfințitul Episcop Sofronie al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria, cu reședința la Gyula, care păstorește acolo din 1999 cu roade neprețuite pentru credincioșii din țara vecină și care, în chip neprevăzut, prin votul Măritului Colegiu Național Bisericesc, a fost ales episcop al Oradiei.

Sunt prezenți, de asemenea, și ierarhii românilor ortodocși din Europa și de dincolo de Oceanul Atlantic. Îl menționăm în primul rând, ca fiind mai aproape de granițele țării, pe Înalț Prea Sfințitul Mitropolit Serafim al Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei, Europei Centrale și de Nord, cu reședința la Nürnberg. Înalț Prea Sfințitul Serafim, între alte înfăptuiri mari, a construit o frumoasă catedrală închinată Sfinților Martiri Brâncoveni și Sfântului Mare Mucenic Dimitrie, Izvorătorul de Mir, pe care am sfințit-o anul trecut, pecetluind prin aceasta întemeierea Mitropoliei noastre în Germania, ceea ce constituie o împlinire istorică a dorinței românilor din acea parte a lumii. Păstorind românii ortodocși din Germania și Scandinavia, Înalț Prea Sfințitul Mitropolit Serafim s-a dovedit a fi un adevărat apostol al zilelor noastre, prețuit și de creștinii de alte confesiuni din acele țări. De asemenea, se află aici și Înalț Prea Sfințitul Mitropolit Iosif al Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale, cu reședința la Paris, care păstorește cu rezultate excepționale românii aflați pe o arie întinsă de-a lungul întregului bazin mediteranean, cuprinzând Spania, Portugalia, Italia, Franța, Țările de Jos, nevoit a înființa parohii românești până în Cornul Africii, intervenind pe lângă Patriarhia Apostolică a Alexandriei. Înalț Prea Sfințitul Mitropolit Iosif este ajutat de Prea Sfințitul Siluan Marsilianul, Vicarul său, care poartă grija sufletească a românilor din Italia, râvnitori și cu afirmări frumoase în plan bisericesc, gata să obțină acolo statutul legal pentru o episcopie românească, și de Prea Sfințitul Episcop Marc Nemțeanul.

Peste Atlantic avem Arhiepiscopia Ortodoxă Română în America, Canada și ținuturile Americii Centrale. Aceasta este cea mai veche eparhie a noastră din străinătate, păstorită acum de Înalț Prea Sfințitul Arhiepiscop dr. Nicolae Condea, care este însoțit de Prea Sfințitul Episcop Vicar Ioan Casian de Vicina, cu reședința la New York.

Iată, iubiți membri ai Adunării Naționale Bisericești, aria de răspândire în lume a fraților români ortodocși, cu ierarhii și preoții lor, la care se adaugă parohiile noastre din Australia, organizate de curând într-un protopopiat. Românii de acolo și-au exprimat și ei dorința să aibă un ierarh la vremea potrivită.

Avem în grijă, spre marea noastră bucurie, Așezămintele Românești din Țara Sfântă, ctitorii ale vrednicului de pomenire patriarhul Miron Cristea, care, cu poziția și relațiile sale din anii '30, a reușit ca în Ierusalimul împlinirilor noastre duhovnicești să aibă și pelerinii români un cămin, cu un sfânt altar de închinare. Fericitul de pomenire Patriarh Miron Cristea a mai ridicat, tot în Țara Sfântă, și

un schit pe malul Iordanului, cu hramul "Sfântul Ioan Botezătorul", unde nu se slujește de mai mulți ani, accesul fiind interzis în zonă în urma luptelor ce se duc acolo, cum știți, și cărora le-a căzut victimă ieromonahul Damian Stog, unul din părinții duhovnici din mănăstirea Antim. În ultimul deceniu, prin râvna slujitorilor noștri din Țara Sfântă, a Prea Sfințitului Episcop Vincențiu Ploieșteanul și a Prea Cuviosului Părinte Arhimandrit Ieronim Crețu, s-au făcut sporuri neașteptate, înființându-se încă un așezământ românesc la Ierihon, numit Căminul "Pelerinului român", ale cărui temelii le-am pus cu prilejul participării la jubileul celor două milenii de creștinism, împreună cu ierarhii care m-au însoțit și în prezența autorităților locale și a D-lui Prof Emil Constantinescu, pe atunci Președinte al României. Așezământul românesc de la Ierihon este astăzi o bijuterie a acelor ținuturi, călcate și sfințite de Mântuitorul nostru Iisus Hristos, și prinosul de recunoștință a poporului român.

Continuând șirul acestor candelale ale sufletului românesc în lume, adăugăm așezămintele românești de la Sfântul Munte Athos, aflându-se acum sub autoritatea spirituală a Patriarhiei Ecumenice, iar la fața locului a Mănăstirii Lavra. Schitul nostru Prodromul este apreciat de toți cei care vizitează Sfântul Munte Athos, fiind acum restaurat și datorită personalității celui care-l conduce de mai multe decenii, părintele stareț Petroniu, colegul meu de ascultare din Mănăstirea Neamț a anilor 1929, cam de aceeași statură și vârstă, ceea ce constituie o încurajare sufletească pentru mine, gândindu-mă că Dumnezeu ne-a rânduit să slujim Biserica noastră la distanțe așa de mari. Înaintașul și părintele meu duhovnicesc, fericitul de pomenire patriarhul Justinian Marina, le-a acordat monahilor de acolo ajutoare substanțiale, în vremuri grele, iar în anii din urmă, cu eforturi și intervenții la autoritățile statului român, am obținut și noi fonduri însemnate pentru restaurarea și pictura bisericii mari a Schitului Prodromul de la Athos, acordate în urma vizitei aceluiași Președinte Emil Constantinescu la Muntele Athos. Menționăm, de asemenea, și pe neobositul părinte Protosinghel Justinian Stoica că a sensibilizat milostenia creștinilor din țară și din alte părți pentru ajutorarea acestui așezământ românesc de la Muntele Athos. Adăugăm celor de mai sus comunitatea românească din Sofia, cu biserică în stare foarte bună, care aparține statului român, frecventată de credincioși. Comunitatea românească din Viena, de sub oblăduirea canonică a Înalt Prea Sfințitului Mitropolit Serafim, a înălțat o frumoasă catedrală, gata de sfințire, ridicată prin râvna credincioșilor.

Prezența ierarhilor noștri de peste hotare mi-a prilejuit această impresionantă, dar și îngrijorătoare răspândire a românilor din Noua Zeelandă până în Cornul Africii, cum se spune, în Cornul Africii de Sud, unde harnicul părinte Mircea Corpodean ține în condiții grele candela inimii românești aprinsă, împreună cu familia sa, îmbogățită cu trei copilași. Enoriașii săi sunt răspândiți pe sute de kilometri, dar are un paraclis la Endevale, lângă Johannesburg, și legături bune

cu Patriarhia Alexandriei, de care aparține Africa, putând să înființăm și alte parohii în acel ținut.

Iată ce frumuseți ne înconjoară pe noi, cei de acasă. Cât de ocrotiți ne simțim aici de Dumnezeu și de înțelepciunea ierarhilor noștri, și cât de râvnitori sunt românii din diferite părți ale lumii. Ca responsabil al Bisericii noastre în slujirea de patriarh simt acum că din coroana eparhiilor noastre de la granițele țării, una s-a vacantat, cea de la Gyula, pe care am înființat-o în 1998, cu mari eforturi. Aș adăuga cu toată smerenia că am simțit ajutorul Maicii Domnului când m-am întâlnit atunci cu Președintele Ungariei, care mi-a vorbit, în mod sincer, desigur, despre drepturile ce se cuvin minorităților naționale. În spiritul acestor drepturi, am răspuns pe loc că și românii din Ungaria, deși puțini la număr, doresc o episcopie, în buna tradiție ortodoxă care a înflorit acolo, prin Fundația Gojdu de la Budapesta și prin alți frați ai noștri de talia acestui mare mecenat român. Și în finalul întâlnirilor și al discuțiilor am convenit să facem o episcopie românească la Gyula. Am luat de îndată asentimentul factorilor responsabili și am definitivat lucrarea în Sfântul Sinod.

În situația actuală, de vacantare, vom vedea în ce fel această candelă va continua să lumineze, așa cum a strălucit spre mulțumirea noastră sufletească, a Sfântului Sinod și a autorităților de stat. Dacă aș fi fost prevenit mai dinainte, în dorința de a statornici ceea ce am sădit, poate se găsea o altă soluție. Acum avem o grijă dublă, căci condițiile s-au schimbat, și trebuie să ne gândim bine cum vom proceda. Îi revine Înalt Prea Sfințitului Mitropolit Nicolae al Banatului, sub jurisdicția căruia se află Episcopia de la Gyula, misiunea de a propune Sfântului Sinod măsurile convenite pentru ca această întocmire eparhială să-și continue lumina ei. Nădăjduim că Dumnezeu ne va ajuta. Deocamdată, nou-alesul episcop al Oradiei, validat de Sfântul Sinod, Prea Sfințitul Sofronie, va avea grijă ca zestrea adunată până acum și rânduielile statornicite acolo să nu se irosească. Pentru că cel care se leagă de o lucrare proprie o promovează cu orice preț și caută s-o păstreze, n-o lasă să se piardă.

Am dorit să cunoașteți această frumusețe a organizării Bisericii noastre. Numai cine nu simte cu adevărat binefacerile harului dumnezeiesc, frumusețea slujbelor, a credinței noastre, oglindită chiar și în aceste adunări, nu înțelege modul de lucrare a Bisericii noastre Ortodoxe Române. Suntem singura Biserică, dintre Bisericile Ortodoxe surori, în care credincioșii, potrivit hotărârii Sfântului Sinod, lucrează direct în toate structurile ei organizatorice, începând de aici, de la Patriarhie, și până la parohie, cu rol mare în păstrarea și promovarea credinței ortodoxe și a rânduielilor noastre bisericești, ale căror roade, de altfel, noi le vedem an de an. Aceste roade le-am prezentat și astăzi, cu gândul și cu dragostea ierarhilor Sfântului Sinod și a preoților de la parohie pentru Sfânta noastră Biserică.

La afirmația ce s-ar face că episcopul numește pe preot la parohie fără să con-

sulte credincioșii, cel care este familiarizat cu organizarea noastră bisericească răspunde foarte clar că nu ierarhul face numirea, ci Consiliul Eparhial, prezidat de ierarh sau de locțiitorul său. Iar Consiliul eparhial este compus din preoți și credincioși, delegați de adunările parohiale. Astfel, fiecare parohie este reprezentată și participă la lucrarea noastră de la nivel eparhial și central bisericesc. Este o datorie a noastră, a ierarhilor, îndeosebi, să păstrăm rânduiala aceasta a participării credincioșilor la viața parohiei, pentru că parohia stă la baza organizării Bisericii noastre. Parohia, prin preotul ei, sfințește, iartă, pomenește, și dăinuiesc în veci aceste pomeniri. Parohia are, deci, un rol foarte mare în viața Bisericii, prin prezența credincioșilor în consiliul și comitetul parohial. Iată, o bogăție de frumuseți pe care Biserica noastră trebuie să o folosească.

Dărilor de seamă, deși lungi și obositoare, poate au reținut doar esențialul din activitatea depusă anul trecut, încât nu sunt desăvârșite. Ele vor fi citite și supuse aprecierii dumneavoastră, spre a cunoaște lucrarea Bisericii noastre.

Cu aceste gânduri, onorați membri ai Adunării Naționale Bisericești, vă întâmpinăm pe toți cu bucurie și cu dragoste ca să ascultăm dărilor de seamă, așteptând cu aceeași bucurie și dragoste propunerile și sugestiile pe care le veți observa, pentru că nimeni nu este fără greșală. Deschid, aşadar, lucrările Adunării Naționale Bisericești.”

În continuare, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist arată că, este necesar ca plenul să ia act de componența Comisiilor Permanente, precizând că acestea a fost aprobate în ședința de constituire a Adunării din luna iunie 2006.

Ca urmare a propunerii Prea Fericitului Părinte Președinte, **Adunarea Națională Bisericească hotărăște:**

– Ia act de următoarea componență a Comisiilor Permanente de lucru ale Adunării Naționale Bisericești stabilită în ședința de lucru din 26 iunie 2006:

A. – Comisia Organizatoare

P.C. Pr. Vicar eparhial Nicolae Brânzea – Episcopia Argeșului și Muscelului	- președinte
P.C. Pr. Consilier Nedelea Cărămizaru – Episcopia Giurgiului	- raportor
P.C. Pr. Protopop Ioan Dâmbu – Arhiepiscopia Clujului	- membru
P.C. Pr. Protopop Alexandru Hotăran – Episcopia Aradului	- membru
P.C. Pr. Protopop Florin Tohăneanu – Episcopia Covasnei și Harghitei	- membru
Dl. Prof. Univ. Dr. Ilie Bădescu – Arhiepiscopia Bucureștilor	- membru
Dl. Econ. Viorel Roman – Arhiepiscopia Iașilor	- membru
Dl. Jurist Ivan Vasile Ivanoff – Arhiepiscopia Târgoviștei	- membru
Dl. Ing. Ion Dumitrel – Arhiepiscopia Alba Iuliei	- membru
Dl. Econ. Constantin Nicolaescu – Episcopia Argeșului și Muscelului	- membru

- Dl. Prof. Univ. Dr. Teodor Maghiar – Episcopia Oradiei, Bihorului și Sălajului - membru
- Dl. Exec. judec. Constantin Cerbulescu – Episc. Severinului și Strehaiei - membru
- Dl. Ing. Nicolae Noica – Episcopia Alexandriei și Teleormanului - membru

B. – Comisia Bisericească

- P.C. Pr. Prof. Dr. Marian Ciulei – Episcopia Alexandriei și Teleormanului - **președinte**
- P.C. Pr. Protopop Gheorghe Nicolae Șincan – Arhiepiscopia Alba Iuliei - **raportor I**
- P.C. Pr. Protopop Ștefan Vișan – Episcopia Buzăului - **raportor II**
- P.C. Pr. Prof. Nicolae Ioniță – Episcopia Tulcii - membru
- Dl. Acad. Constantin Bălăceanu Stolnici – Arhiepiscopia Bucureștilor - membru
- Dl. Ing. Cătălin Mugurel Flutur – Arhiepiscopia Iașilor - membru
- Dl. Prof. Tudor Nedelcea – Arhiepiscopia Craiovei - membru
- Dl. Ing. Ioan Savu – Arhiepiscopia Timișoarei - membru
- Dl. Prof. Dumitru Teodorescu – Arhiepiscopia Sucevei și Rădăușilor - membru
- Dl. Prof. Univ. Dr. Radu Stancu – Episcopia Argeșului și Muscelului - membru
- Dl. Prof. Cornel Popa – Episcopia Oradiei, Bihorului și Sălajului - membru
- Dl. Prof. Constantin Tudor – Episcopia Sloboziei și Călărașilor - membru
- Dl. Ing. Victor Boiangiu – Episcopia Giurguiului - membru

C. – Comisia Culturală

1. P.C. Pr. Acad. Dumitru Popescu – Arhiepiscopia Bucureștilor - **președinte**
2. P.C. Pr. Prof. Costel Bulgaru – Episcopia Dunării de Jos - **raportor**
3. P.C. Pr. Prof. Ioan Mihoc – Arhiepiscopia Iașilor - membru
4. P.C. Arhid. Prof. Univ. Dr. Constantin Voicu – Arhiepiscopia Sibiului - membru
5. Dl. Prof. Univ. Dr. Corneliu Ioan Bucur – Arhiepiscopia Sibiului - membru
6. Dl. Constantin Asăvoaie – Arhiepiscopia Clujului - membru
7. Dl. Prof. Univ. Dr. Gheorghe Ioniță – Arhiepiscopia Târgoviștei - membru
8. Dl. Avocat Dr. Vasile Lupu – Arhiepiscopia Sucevei și Rădăușilor - membru
9. Dl. Prof. Nicolae Băciuț – Arhiepiscopia Alba Iuliei - membru
10. Dl. Prof. Vasile Ursache – Episcopia Romanului - membru
11. Dl. Conf. Univ. Dr. Ionel Cândea – Episcopia Dunării de Jos - membru

12. Dl. Ing. Sorin Frunzăverde – Episcopia Caransebeșului - membru
 13. Dl. Arhitect Victor Torcică – Episcopia Tulcii - membru

D. – Comisia Economico-Financiară

- P.C. Pr. Consilier Isidor Melinte – Episcopia Hușilor - **președinte**
 P.C. Pr. Consilier Gheorghe Tomescu – Arhiepiscopia Târgoviștei - **raportor**
 P.C. Pr. Consilier Aurel Goraș – Arhiepiscopia Sucevei și Rădăuților - membru
 P.C. Pr. Consilier Constantin Matei – Episcopia Râmnicului - membru
 Dl. Prof. Dumitru Tomoni – Arhiepiscopia Timișoarei - membru
 Dl. Ing. Gheorghe Martin – Arhiepiscopia Tomisului - membru
 Dl. Prof. Univ. Dr. Ing. Emil Mina Roșu – Episcopia
 Dunării de Jos - membru
 Dl. Ing. Constantin Cimpocă – Episcopia Râmnicului - membru
 Dl. Mircea Lețiu – Episcopia Maramureșului și Sătmăruului - membru
 Dl. Econ. Nicolae Niga – Episcopia Covasnei și Harghitei - membru
 Dl. Ing. Victor Drăgușin – Episcopia Alexandriei și Teleormanului - membru
 Dl. Ing. Lucian Iliescu – Episcopia Giurgiului - membru
 Dl. Ing. Trifon Belacurencu – Episcopia Tulcii - membru

E. – Comisia de Validări și Petițiuni

- P.C. Pr. Ion Răduț – Arhiepiscopia Craiovei - **președinte**
 P.C. Pr. Protopop Ioan Socolan – Episcopia Maramureșului și
 Sătmăruului - **raportor**
 P.C. Pr. Andrei Salomia – Arhiepiscopia Tomisului - membru
 P.C. Pr. Consilier Ionel Popescu – Arhiepiscopia Timișoarei - membru
 P.C. Pr. Protopop Stelian Băducu – Episcopia Sloboziei și
 Călărașilor - membru
 Dl. Arhitect Viorel Voia – Arhiepiscopia Craiovei - membru
 Dl. Prof. Dumitru Șteflea – Episcopia Râmnicului - membru
 Dl. Prof. Mihai Andone – Episcopia Romanului - membru
 Dl. Prof. Enache Mândrescu – Episcopia Buzăului și Vrancei - membru
 Dl. Prof. Gheorghe Hoha – Episcopia Hușilor - membru
 Pr. Dr. Sorin Costina – Episcopia Aradului - membru
 Dl. Dr. Gheorghe Borcean – Episcopia Caransebeșului - membru
 Dl. Avocat Vasile Gâru – Episcopia Severinului și Strehaiei - membru

F. – Comisia Bugetară

- P.C. Pr. Protopop Ioan Văran – Episcopia Caransebeșului - **președinte**
 P.C. Pr. Consilier Vasile Ghiniță-Șerban – Episcopia Romanului - **raportor**
 P.C. Pr. Vicar eparhial Vasile Bota – Episcopia Oradiei, Bihorului și
 Sălajului - membru
 P.C. Pr. Consilier Mihai Zorilă – Episcopia Severinului și Strehaiei - membru

Dl. Prof. Constantin Catrina – Arhiepiscopia Sibiului	- membru
Dl. Ing. Gheorghe Benea – Arhiepiscopia Clujului	- membru
Dl. Ing. Dorel Onaca – Arhiepiscopia Tomisului	- membru
Dl. Ing. Grigore Costică – Episcopia Buzăului și Vrancei	- membru
Dl. Ing. Mihai Mocanu – Episcopia Hușilor	- membru
Dl. Prof. Sergiu-Ioan Cociu – Episcopia Aradului	- membru
Dl. Nicolae Bud – Episcopia Maramureșului și Sătmarului	- membru
Dl. Petre Marian Miluț – Episcopia Sloboziei și Călărașilor	- membru
Dl. Ing. Petru Porumboiu – Episcopia Covasnei și Harghitei	- membru

6. Aprobarea Ordinii de Zi și a repartizării acesteia la Comisiile Permanente

Potrivit prevederilor regulamentare bisericești, Prea Fericitul Părinte Patriarh Președinte supune aprobării plenului Ordinea de Zi și repartizarea lucrărilor pe Comisiile Permanente pe care, de altfel, fiecare membru al Adunării a primit-o la începutul lucrărilor. Ca urmare a propunerii Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, **plenul Adunării Naționale Bisericești hotărăște:**

– *Aprobă Ordinea de Zi a prezentei ședințe de lucru și repartizarea lucrărilor la Comisiile Permanente ale Adunării Naționale Bisericești, după cum urmează:*

A. LA COMISIA DE VALIDĂRI ȘI PETIȚII:

Temei nr. 625/2007 – Validarea mandatului Dl. Econ. Ioan Savu – delegat mirean, propus de Adunarea Eparhială a Arhiepiscopiei Timișoarei în Adunarea Națională Bisericească.

Temei nr. 756/2007 – Validarea mandatelor Pr. Aurel Goraș – delegat cleric, Dl. Av. Dr. Vasile Lupu și Dl. Prof. Dumitru Teodorescu – delegați mireni, propuși de Adunarea Eparhială a Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăușilor în Adunarea Națională Bisericească.

Primește raportor: Pr. Ioan Socolan

B. LA COMISIA ORGANIZATOARE:

Temei nr. 704/2007 – Hotărârea Sfântului Sinod nr. 3799 din 15 noiembrie 2006 pentru aprobarea titlaturii **Episcopiei Daciei Felix** și modificarea corespunzătoare a art. 5, par. VI, punctul 28 din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române.

Primește raportor: Pr. Ioan Socolan

C. LA COMISIA BISERICESCĂ:

Darea de seamă pe anul 2006 a Sectorului Cancelaria Sfântului Sinod privind: Evenimente deosebite în viața bisericească; Activitatea Organelor Centrale Bisericești; Activitatea misionară și pastorală a clerului; viața religios-morală a credincioșilor; Viața monahală în Biserica noastră; Grija pentru locașurile de cult; Activitatea Bisericii Ortodoxe Române reflectată în mass-media.

Darea de seamă pe anul 2006 a Sectorului Relații Externe Bisericești privind: Relații cu Bisericile Ortodoxe surori și cu Bisericile Ortodoxe Orientale; Relații cu alte biserici creștine, cu organizații ecumenice interne și internaționale; Participări ale ierarhilor și teologilor ortodocși români la conferințe și întruniri internaționale.

Primește raportor I: Pr. Gheorghe Nicolae Șincan

Darea de seamă pe anul 2006 a Sectorului Comunități ortodoxe române peste hotare privind: Organizarea, viața și activitatea eparhiilor ortodoxe române de peste hotare; Grijă pentru românii din jurul granițelor țării; Așezămintele românești de la Ierusalim, Iordan și Ierihon; Alte comunități ortodoxe românești dependente de Patriarhia Română sau aflate sub alte jurisdicții bisericești.

Darea de seamă pe anul 2006 a Sectorului Biserica și Societatea, privind: Activitatea de asistență socială și filantropică în Biserica Ortodoxă Română; Activitatea de asistență religioasă în armată, penitenciare, spitale, azile de bătrâni, centre de plasament, cămine de copii; Activitatea asociațiilor, ligilor și societăților cu caracter religios care funcționează cu binecuvântarea Bisericii Ortodoxe Române.

Primește raportor II: Pr. Ștefan Vișan

D. LA COMISIA CULTURALĂ:

Darea de seamă pe anul 2006 a Sectorului Învățământ teologic și educație religioasă privind: Activitatea instituțiilor de învățământ universitar și preuniversitar teologic; Activitatea de predare a Religiei în instituțiile de învățământ de stat; Schimbul de burse de studii cu Biserici și organizații creștine de peste hotare.

Darea de seamă pe anul 2006 a Sectorului Patrimoniu Cultural-Național privind: Ocrotirea monumentelor istorice bisericești de artă și arhitectură religioasă; Evidența, păstrarea, conservarea și valorificarea patrimoniului cultural-național; Colecții de artă și arhitectură bisericească; Pregătirea personalului de specialitate în domeniul patrimoniului cultural-național.

Darea de seamă pe anul 2006 a Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române privind: Activitatea Editurii pe anul 2006 și Planul de activitate pentru anul 2007; Activitatea Tipografiei pe anul 2006 și Planul de activitate pentru anul 2007; Activitatea Atelierelor pe anul 2006 și Planul de activitate pentru anul 2007.

Primește raportor: Pr. Costel Bulgaru

E. LA COMISIA ECONOMICO-FINANCIARĂ:

Raportul Sectorului Economic-Financiar privind: Contul de execuție bugetară al Administrației Patriarhale pe anul 2006 și Contul de execuție bugetară al Instituțiilor anexe pe anul 2006.

Primește raportor: Pr. Gheorghe Tomescu

F. LA COMISIA BUGETARĂ:

Raportul Sectorului II al Administrației Patriarhale, Economico-Financiar privind: Proiectul bugetului de venituri și cheltuieli al Administrației Patriarhale pe anul 2007 și Proiectul bugetului de venituri și cheltuieli al Instituțiilor anexe pe anul 2007.

Primește raportor: Pr. Vasile Ghiniță Șerban

7. Suspendarea ședinței de lucru

Invitând pe membrii Adunării Naționale Bisericești să participe la lucrările Comisiilor Permanente potrivit repartizării acestora și în sălile anume destinate, așa cum sunt redată în Ordinea de Zi, la orele 11⁰⁰, Prea Fericitul Părinte Patriarh Președinte suspendă ședința plenară pentru pauză, timp în care comisiile vor examina problemele primite de la Biroul Adunării și vor întocmi rapoartele.

8. Reluarea lucrărilor în plen și prezentarea rapoartelor Comisiilor Permanente

La reluarea lucrărilor în plen, la orele 12¹⁵, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist invită pe raportorii Comisiilor de lucru să prezinte deliberării și hotărârii plenului Adunării Naționale Bisericești rapoartele acestora, după cum urmează:

A. RAPOARTELE COMISIEI DE VALIDĂRI ȘI PETIȚIUNI:

P.C. Protopop Ioan Socolan, de la Episcopia Maramureșului și Sătmarului, prezintă rapoartele Comisiei de Validări și Petițiuni, după cum urmează:

Temei nr. 625/2007 – Validarea mandatului Dl. Econ. Ioan Savu – delegat mirean, propus de Adunarea Eparhială a Arhiepiscopiei Timișoarei în Adunarea Națională Bisericească.

La Comisia de Validări și Petițiuni s-a primit mandatul cu nr. 353-A/2007, emis de Adunarea Eparhială a Arhiepiscopiei Timișoarei în vederea validării Domnului **Ioan Savu**, delegat mirean din partea acestei Adunări Eparhiale ca membru în Adunarea Națională Bisericească.

Cu adresa Arhiepiscopiei Timișoarei nr. 2609-B/2006, Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae al Banatului a adus la cunoștința Patriarhiei Române decesul Domnului Nicolae Săcară, vacantându-se astfel locul pe care acesta l-a ocupat ca membru mirean din partea Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Timișoarei în Adunarea Națională Bisericească.

Cu adresa nr. 353-A/2007, I.P.S. Mitropolit Nicolae al Banatului a adus la cunoștință că Adunarea Eparhială a Arhiepiscopiei Timișoarei în ședința sa de lucru din 26 ianuarie 2007, a aprobat delegarea din sânul său a Domnului Ioan Savu, ca membru mirean în Adunarea Națională Bisericească, în locul fostului membru Nicolae Săcară.

Comisia constată că Domnul Ioan Savu a depus la Biroul Adunării mandatul din partea Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Timișoarei cu care a fost delegat ca membru mirean în Adunarea Națională Bisericească.

Având în vedere că în urma examinării mandatului se constată că acesta este conform cu dispozițiile electorale, nu prezintă defecte de formă și că nu s-au fost făcute contestații împotriva lui, în temeiul prevederilor art. 67 din Regulamentul Organelor Centrale din Patriarhia Română, **Comisia de Validări și Petițiuni propune plenului Adunării Naționale Bisericești:**

– *Să aprobe validarea mandatului Domnului Ioan Savu, delegat mirean, propus de Adunarea Eparhială a Arhiepiscopiei Timișoarei ca membru în Adunarea Națională Bisericească în perioada 2007–2010 și repartizarea sa în Comisia Bisericească.*

Totodată, ținând seama că fostul membru al Adunării Naționale Bisericești Nicolae Săcară, care a decedat, și în locul căruia este propus ca nou membru Ioan Savu, a avut și calitatea de membru al Consiliului Național Bisericesc ales în ședința de lucru a Adunării Naționale Bisericești din 26 iunie 2006.

– *Comisia de Validări și Petițiuni adresează Prea Fericitului Părinte Patriarh Președinte rugămintea ca, în temeiul art. 59, lit. "f" din Statut, să propună Adunării Naționale Bisericești ca noul membru din partea Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Timișoarei, Domnul Ioan Savu, să fie ales membru în Consiliul Național Bisericesc.*

Temei nr. 756/2007 – Validarea mandatelor Pr. Aurel Goraș – delegat cleric, Dlui Av. Dr. Vasile Lupu și Dlui Prof. Dumitru Teodorescu – delegați mireni, propuși de Adunarea Eparhială a Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților în Adunarea Națională Bisericească.

La Comisia de Validări și Petițiuni s-au primit primit mandatele cu nr. 999/2006, emise de Adunarea Eparhială a Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților în scopul validării, ca membri delegați în Adunarea Națională Bisericească, pentru: P.C. Preot **Aurel Goraș** – membru cleric, Domnul Avocat **Dr. Vasile Lupu** – membru mirean și Domnul Prof. **Dumitru Teodorescu** – membru mirean.

Având în vedere că cei trei delegați au fost desemnați de plenul Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților ca urmare a alegerilor mirenești și preoțești din primăvara anului 2006 dar că la ședința de constituire a Adunării Naționale Bisericești din 26 iunie 2006, cei trei membri delegați din partea Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților nu au prezentat mandatele respective în vederea validării;

Ținând seama de hotărârea Adunării Naționale Bisericești, luată în ședința de lucru din 26 iunie 2006 potrivit căreia, validarea mandatelor respective a fost

amânată până la prezentarea lor, conform art. 4, lit. "b" din Regulamentul Adunării Naționale Bisericești;

Constatând, în urma examinării mandatelor celor trei delegați ai Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților în Adunarea Națională Bisericească, că acestea sunt conforme cu dispozițiile electorale, nu prezintă defecte de formă și că nu s-au fost făcute contestații împotriva lor, în temeiul art.67 din Regulamentul Organelor Centrale din Patriarhia Română, **Comisia de Validări și Petițiuni propune plenului Adunării Naționale Bisericești:**

– *Să aprobe validarea mandatelor P.C. Pr.Aurel Goraș – delegat cleric, și a Domnilor Avocat Dr. Vasile Lupu și Profesor Dumitru Teodorescu – delegați mireni, din partea Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților, ca membri în Adunarea Națională Bisericească pentru perioada 2007-2010 și repartizarea acestora la Comisiile Adunării după cum urmează:*

- *P.C. Pr. Aurel Goraș la Comisia Economico-Financiară,*
- *Dl. Avocat Dr. Vasile Lupu la Comisia Culturală și*
- *Dl. Profesor Dumitru Teodorescu la Comisia Bisericească.*

Potrivit prevederilor statutare și regulamentare bisericești, Prea Fericitul Părinte Patriarh Președinte supune aprobării plenului propunerile Comisiei de Validări și Petițiuni privind validarea noilor membri și repartizarea lor în Comisiile Permanente, iar **Adunarea Națională Bisericească hotărăște:**

– *Ia act de rapoartele Comisiei de Validări și Petițiuni și aprobă validarea mandatelor membri delegați de către Adunările Eparhiale ale Arhiepiscopiei Timișoarei și Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților în Adunarea Națională Bisericească, precum și repartizarea lor în Comisiile Permanente ale Adunării, așa cum s-a propus de către Comisia de Validări și Petițiuni.*

B. RAPORTUL COMISIEI ORGANIZATOARE:

P.C. Consilier Nedelea Cărămizaru, de la Episcopia Giurgiului, prezintă raportul Comisiei Organizatoare, după cum urmează:

Temei nr. 704/2007 – Hotărârea Sfântului Sinod nr. 3799 din 15 noiembrie 2006 pentru aprobarea titulaturii Episcopiei Daciei Felix și modificarea corespunzătoare a art. 5, par.VI, punctul 28 din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române.

ăLa Comisia Organizatoare s-a primit hotărârea Sfântului Sinod nr.3799 din 15 noiembrie 2006 prin care s-a luat act de hotărârea Adunării Eparhiale a Episcopiei Ortodoxe Române a Vârșețului și s-a aprobat schimbarea titulaturii eparhiei în *Episcopia Daciei Felix*, precum și modificarea corespunzătoare a art. 5, par. VI, punctul 28 din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române.

În legătură cu cele de mai sus, Comisia Organizatoare a reținut din dezbaterile Sfântului Sinod, următoarele argumente care au condus la luarea hotărârilor de către Adunarea Eparhială a Episcopiei Ortodoxe Române a Vârșetului și de către Sfântul Sinod:

– Comisia Canonică-Juridică și pentru Disciplină a prezentat Sfântului Sinod un scurt istoric al înființării și organizării Episcopiei, a dialogului dintre Patriarhia Română și Patriarhia Sârbă în vederea soluționării situației Episcopiei, precum și hotărârile Sfântului Sinod luate ca urmare a dialogului purtat între cele două Patriarhii;

– Hotărârea Sfântului Sinod nr.2621/26-27 iunie 2006, prin care s-a aprobat luarea măsurilor necesare, din punct de vedere canonic-statutar, de către organele statutare eparhiale, pentru modificarea titulaturii Episcopiei Ortodoxe Române a Vârșetului în *“Episcopia Dacia Felix pentru românii din Banatul Sârbesc”*, cu administrația la Vârșeț și reședința la Deta, urmând ca hotărârea Adunării Eparhiale să fie supusă spre aprobare Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române;

– Hotărârea Adunării Eparhiale a Episcopiei Ortodoxe Române a Vârșetului din 15 septembrie 2006 prin care s-a adoptat noua titulatură *“Episcopia Ortodoxă Română Dacia Felix pentru românii din Banatul sârbesc, cu administrația la Vârșeț și reședința la Deta”*;

– Scrisoarea nr. 6 din 4 octombrie 2006 a Sanctității Sale Patriarhul Pavle al Bisericii Ortodoxe Sârbe, în care se precizează că *“Biserica Noastră recunoaște și acceptă această Episcopie a Bisericii Voastre cu numele de “Episcopia Dacia Felix” (fără atributul național care nu este necesar) și recunoaște jurisdicția deplină a Episcopului ei asupra parohiilor ortodoxe române din Banatul Sârbesc”*;

– Concluziile celor două întruniri ale Comisiei Mixte de Dialog dintre Biserica Ortodoxă Română și Biserica Ortodoxă Sârbă, în baza cărora Sinoadele celor două Biserici au putut să formuleze puncte de vedere care au condus la deciziile ulterioare în legătură cu clarificarea situației și titulaturii Episcopiei Ortodoxe Române a Vârșetului.

Comisia Organizatoare constatând îndreptățirea și legalitatea demersurilor întreprinse de Adunarea Eparhială a Episcopiei Ortodoxe Române a Vârșetului, de hotărârea Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române ca urmare a activității Comisiei Mixte de Dialog dintre Biserica Ortodoxă Română și Biserica Ortodoxă Sârbă, precum și de punctul de vedere favorabil exprimat de Sanctitatea Sa Patriarhul Pavle al Bisericii Ortodoxe Sârbe, pentru schimbarea titulaturii Episcopiei Ortodoxe Române a Vârșetului în *“Episcopia Daciei Felix”, cu administrația la Vârșeț și reședința la Deta*;

Luând act de hotărârea Sfântului Sinod nr. 3799 luată în ședința din 15 noiembrie 2006, prin care s-a aprobat schimbarea titulaturii Episcopiei Ortodoxe Române a Vârșetului în *“Episcopia Daciei Felix”, cu sediul la Deta și adminis-*

trația la Vârșeț, precum și de modificare corespunzătoare a art.5, cap.VI, punctul 28 din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, prin înscrierea noii titulaturi;

Pe temeiul prevederilor art. 7, al.2 din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române conform căruia “*schimbarea titulaturii Mitropoliilor, Arhiepiscopiilor și Episcopiiilor (...) se face prin hotărârea Adunării Naționale Bisericești*”;

Comisia Organizatoare propune plenului Adunării Naționale Bisericești:

– *Să ia act de hotărârea Sfântului Sinod nr.3799 luată în ședința de lucru din 15 noiembrie 2006, prin care s-a aprobat schimbarea titulaturii Episcopiei Ortodoxe Române a Vârșețului în “Episcopia Daciei Felix”, cu sediul la Deta și administrația la Vârșeț;*

– *Să aprobe modificarea corespunzătoare a art.5, cap.VI, punctul 28 din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, prin înscrierea noii titulaturi a eparhiei care va avea următorul conținut: “28. Episcopia Daciei Felix, cu sediul la Deta și administrația la Vârșeț”.*

C.RAPOARTELE COMISIEI BISERICESTI:

P.C. Protopop Gheorghe Nicolae Șincan, de la Arhiepiscopia Alba Iuliei, prezintă primul referat al Comisiei Bisericești în legătură cu Raportul general al Consiliului Național Bisericesc pe anul 2006 privind:

a. Activitatea Cancelariei Sfântului Sinod.

Comisia Bisericească a primit de la Consiliul Național Bisericesc Darea de seamă pe anul 2006 a Cancelariei Sfântului Sinod, condusă de Pr. Constantin Pârvu, vicar administrativ patriarhal, secondat de Pr. Dr. Augustin Rusu, consilier patriarhal, sub îndrumarea Prea Sfințitului Episcop-Vicar Patriarhal Vincențiu Ploieșteanul, Secretarul Sfântului Sinod.

În cuprinsul Dării de seamă însoțită de 35 tabele centralizatoare, sunt expuse succint o parte a activităților interne desfășurate în cuprinsul Bisericii Ortodoxe Române, ca rezultat al hotărârilor Organelor Centrale Bisericești, al îndrumărilor Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist și a purtării de grijă a Chiriarhilor și a ierarhilor vicari din cel 26 de eparhii din țară, așa cum a fost redată în Itinerariile pastorale ale celor 49 de membri ai Sfântului Sinod.

În introducere sunt prezentat pe larg unele **evenimente relevante din viața internă bisericească** desfășurate în cursul anul 2006 cu implicații misionar-pastorale, liturgice și culturale referitoare la: Proclamarea solemnă a canonizării Sfântului Ierarh Grigorie Dascălu, Mitropolitul Ungro-Vlahiei, cu cinstire la 22 ianuarie, care a avut loc la Catedrala Patriarhală din București la 21 mai 2006; Aprobarea canonizării Sfântului Cuvios Ierarh Pahomie de la Gledin (14 aprilie); Marcarea prin programe liturgice și cultural-duhovnicești a 600 de ani de la tre-

cerea la cele veșnice a Sfântului Cuvios Nicodim de la Tismana; Aniversarea, într-o înălțătoare atmosferă și cu o aleasă participare, a 20 de ani de la alegerea și întronizarea Prea Fericitului Părinte Teoctist ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române; Alegerea și constituirea organelor bisericești deliberative și executive parohiale și eparhiale, precum și a celor centrale din cuprinsul Patriarhiei Române pentru perioada 2006-2010.

În continuare sunt prezentate câteva **evenimente deosebite din viața administrativă a Bisericii noastre**: Înființarea și organizarea Mitropoliei Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului cu sediul în Municipiul Cluj-Napoca; Înălțarea I.P.S. Arhiepiscop Bartolomeu al Vadului Feleacului și Clujului la rangul de mitropolit și întronizarea ca Mitropolit al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului; Alegerea P.S. Episcop-Vicar Lucian Lugojanul în postul de Episcop al Episcopiei Caransebeșului; Alegerea P.S. Episcop-Vicar Patriarhal Ambrozie Sinaitul în postul de Episcop al Episcopiei Giurgiului; Alegerea și hirotonia noului Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei în persoana Prea Cuviosului Arhimandrit Paisie Ioan Gheorghe; Alegerea și hirotonia Prea Cuviosului Arhimandrit Ioan Casian în postul de Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române în America și Canada; Schimbarea titulaturii Episcopiei Ortodoxe Române a Vârșețului în *Episcopia Daciei Felix*.

În capitolul privind **activitatea organismelor centrale bisericești** se consemnează că în anul 2006: Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a avut cinci ședințe de lucru în cadrul cărora, prin cele patru comisii de lucru, a examinat și hotărât asupra a 122 de probleme; Adunarea Națională Bisericească care a avut o ședință ordinară de lucru în luna martie 2006 și ședința de constituire din luna iunie 2006 pentru perioada 2006-2010 în urma alegerilor care au avut loc în anul 2006; Consiliul Național Bisericesc, precum și lucrări ale Colegiilor Electorale Bisericești, în cazul alegerilor de Chiriarhi care au avut loc în anul 2006 (Giurgiu și Caransebeș).

Organizarea administrativ-teritorială a Bisericii Ortodoxe Române relevă date statistice semnificative pentru amploarea vieții Bisericii Ortodoxe Române de la parohie și mănăstire până la nivelul eparhiilor și al Centrului Patriarhal, amintind că în anul 2006 au fost în funcțiune în țară 15.116 locașuri de cult (44 catedrale, 10.788 biserici parohiale, 1.930 biserici filiale, 481 biserici de mănăstiri, 333 biserici de cimitir, 51 biserici fundamentale, 106 biserici izolate, 322 capele parohiale, 245 capele de cimitir, 93 paraclise parohiale, 194 paraclise de mănăstiri, 529 biserici și capele în instituțiile bugetare – armată, penitenciare, poliție, spitale, unități de învățământ teologic și public, așezăminte sociale), 11.146 parohii, 2.351 filii, 170 protopopiate, 16 episcopii, 10 arhiepiscopii, 6 mitropolii și un Centru Patriarhal, la care se adaugă și 6 eparhiile din străinătate, toate acestea fiind conduse după rang de 49 de ierarhi, care alcătuiesc Sfântul Sinod. La

aceste unități bisericești sunt încadrați 965 personal de conducere și 12.656 preoți și diaconi, cea mai mare parte primind contribuții la salarizare de la bugetul de stat, alți 414 preoți activând în instituții bugetare (armată, penitenciare, spitale, așezăminte sociale etc.). Personalul neclerical de la unitățile bisericești din țară însumează 17.045 angajați (cântăreți, îngrijitori, clopotari, paznici, etc., personal de specialitate) care primesc contribuții de la bugetul de stat la nivelul salariului minim pe economie prin Consiliile Județene, un număr de 1.477 personal neclerical fiind salarizați numai din fonduri proprii. Pe lângă parohiile și mănăstirile din Biserica Ortodoxă au funcționat în anul 2006 un număr de 12.273 cimitire, iar la unitățile bisericești existau 6.383 locații imobiliare (case parohiale, sedii proto-popești și eparhiale)

Activitatea pastoral-misionară desfășurată în Biserica Ortodoxă Română a fost redată pe baza rapoartelor de activitate ale celor 26 de eparhii din țară și a itinerariilor pastorale ale membrilor Sfântului Sinod și relevă intensificarea prezenței și lucrării ierarhiei și a clerului în rândurile credincioșilor. Nu sunt trecute cu vederea unele aspecte negative în activitatea unor slujitori care umbresc activitatea pastorală și misionară a întregului cler dar care, comparativ cu anii anteriori, s-a diminuat simțitor: practicarea unor îndeletniciri incompatibile cu misiunea preoțească, relații neprincipiale între clerici și a acestora cu credincioșii care generează, pe alocuri stări de animozitate, navetismul unor preoți și unele abaterile de la disciplina bisericească. Sunt expuse apoi, pe baza activității de la Centrul Patriarhal și a datelor furnizate de eparhii, **relațiile Bisericii Ortodoxe Române cu celelalte culte religioase**, precum și unele aspecte ale relațiilor bilaterale dintre Biserica Ortodoxă Române și Biserica Catolică de rit bizantin (greco-catolică) din România.

În continuarea, este redată **preocuparea Sfântului Sinod și a centrelor eparhiale pentru aprofundarea vieții liturgice și a cultului** ca mijloace ale lucrării sfințitoare și a slujirii misionare a clerului pentru sporirea evlaviei credincioșilor, la care se adaugă **prezentarea unor aspecte generale din activitatea editorială și de mass-media a Bisericii Ortodoxe Române**, în sprijinul lucrării misionare, pastorale și de educație religioasă, evidențiindu-se că Tipografia Institutului Biblic și cele *10 tipografii eparhiale* (Iași, Sibiu, Craiova, Timișoara, Suceava, Cluj, Alba Iulia, Râmnic, Caransebeș, Oradea) au dat la iveală în anul 2006 un număr de 111 de titluri de reviste, publicații periodice, almanahuri și anuare bisericești centrale și eparhiale, parohiale, mănăstirești și ale instituțiilor de învățământ teologic. De asemenea, Editura și Tipografia Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române a publicat 52 titluri de carte, iar la cele 26 de edituri eparhiale au apărut circa 335 titluri de carte de cult, cu conținut teologic și de spiritualitate, de istorie bisericească, pastoral, omiletic-catehetic, la loc de cinste situându-se editarea Sfintei Scripturi.

În capitolul destinat **organizării și vieții monahale** se menționează că aceasta s-a desfășurat potrivit rânduielilor și tradiției Bisericii Ortodoxe cu un accent aparte pe aprofundarea prevederilor statutare, regulamentare și a hotărârilor Sfântului Sinod privind consolidarea vieții monahale și sporirea disciplinei în rândul personalului monahal. În anul 2006 funcționau 631 așezăminte monahale (434 mănăstiri, 190 schituri și 7 metocuri), cu un total de 8.059 de viețuitori (5.143 călugărițe și 2.916 călugări). Este relevant și sporul în privința pregătirii teologice a monahilor datorită funcționării celor 4 seminarii teologice monahale, emblematic fiind în ce privește pregătirea monahilor că dintre acești, 20 sunt doctori în teologie, 18 absolvenți de doctorat, 45 de masterat, 665 licențiați în teologie, 657 absolvenți de seminar, 499 în curs de școlarizare, alți 3.860 fiind absolvenți ai altor instituții de învățământ universitar.

Activitatea canonică, juridică și disciplinară în Biserica Ortodoxă Română ocupă un loc special în Darea de seamă și redă, mai întâi, satisfacția că după o așteptare de 17 ani de la evenimentele din 1989 s-a ajuns la *votarea și promulgarea Legii nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor*, iar mai apoi, lucrarea organismelor centrale bisericești din anul 2006 în legătură cu: *Activitatea de revizuire și amendare a următoarelor articole din Statutul pentru organizarea și funcționare a Bisericii Ortodoxe Române de către Sfântul Sinod și Adunarea Națională Bisericească*: art.5 privind înscrierea în Statut a Mitropoliei Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului; art. 68-70 referitoare la componența și atribuțiile Comitetelor Parohiale; art.72-73, 104-105, 109, 126 în legătură cu numirea personalului bisericesc de conducere de la eparhii și a protopopilor; art. 129-132 cu privire la alegerea clerului superior; *Activitatea forurilor centrale ale Bisericii Ortodoxe Române de revizuire și amendare a unor articole din următoarele Regulamente bisericești*: art. 40-52 din Regulamentul Organelor Centrale din Patriarhia Română, referitoare la Comisiile Sinodale și atribuțiile lor; art. 55-57 din Regulamentul Organelor Deliberative și Executive din Patriarhia Română, privitoare la numirea protopopilor; art. 27, alin. 3 din Regulamentul pentru organizarea vieții monahale și funcționarea administrativă și disciplinară a mănăstirilor cu privire la acordarea rangului de protosinghel de către Sinodul Mitropolitan. Capitolul continuă cu analizarea unor aspecte referitoare la **disciplina clerului** și adoptarea de hotărâri în scopul preîntâmpinării unor fenomene negative care în anul 2006 au scăzut simțitor comparativ cu anii anteriori.

Activitatea de pregătire și perfecționare a clerului a continuat în 2006 prin organizarea în cele 6 centre abilitate de Sfântul Sinod (București, Iași, Sibiu, Cluj-Napoca, Craiova și Timișoara) a cursurilor metodologice pentru obținerea gradelor profesionale: definitiv, gradul II și gradul I. Astfel, din cei 1.436 clericilor îndreptățiți a frecventa aceste cursuri, 434 preoți au obținut titularizarea, 481 de preoți au susținut examenul de definitivat, 324 preoți examenul pentru gradul II

și 197 preoți au obținut gradul I. De remarcat faptul că în anul 2006 au fost hirotoniți 480 preoți și diaconi, s-au pensionat 65 preoți și au decedat 78 de slujitori. Este reprezentativ pentru procesul de întinerire a slujitorilor bisericești faptul că în anul 2006, pe decade de vârste numărul preoților de parohie se prezenta astfel: 2.794 (21 și 30 ani), 3.780 (31 și 40 ani), 3.146 (41 și 50 ani), 2.355 (51 și 60 ani), 716 (61 și 70 ani), 95 (peste 70 ani). În continuare se subliniază că perfecționarea clerului se continuă și prin conferințele pastoral-misionare semestriale și conferințele preoțești administrative lunare care s-au ținut cu regularitate și în care s-au tratat și discutat teme de interes misionar-pastoral, social și teologic pentru cler, între care și tema *“Biserica Ortodoxă Română și integrarea europeană. Exigente, probleme și perspective”*.

Expunerea evidențiază o evoluție îmbucurătoare cu privire la viața religioasă desfășurată în **Mitropolia Autonomă a Basarabiei**, aflată în jurisdicția Bisericii Ortodoxe Române, în cuprinsul căreia funcționează 4 eparhii istorice sufragane reactivate și avizate de autoritățile din Republica Moldova (Arhiepiscopia Chișinăului, Episcopia de Bălți, Episcopia Basarabiei de Sud și Episcopia Dubăsari și a toată Transnistria); 12 protopopiate; 102 parohii înregistrate și 17 în curs de organizare; 10 așezăminte monahale; 2 Seminarii Teologice și o școală de Arte Bisericești; 4 organizații misionar-caritabile (*Diaconia* cu 80 de filiale, *Frăția Ortodoxă Română* cu 68 de filiale, *Mila creștină*, *Bunătatea creștină*); 3 Asociații creștine (ASCOR – Asociația Studenților Creștini Ortodocși Români, ATECO – Asociația Tinerilor și Elevilor Creștini Ortodocși, AFOR – Asociația Frăției Ortodoxe Române), 7 centre de pelerinaj *Emmaus*, 2 publicații bisericești (*Misionarul* și *Luminătorul*).

Relevant este capitolul care prezintă **activitatea Patriarhiei Române în probleme de interes patrimonial** cu referiri la: intervenții la autoritățile administrației de stat centrale și locale în probleme de interes general bisericesc; lucrările Comisiei Mixte Parteneriat Social și Retrocedări dintre Patriarhia Română și Guvernul României; problema asigurării bunurilor bisericești; dezbaterile și hotărârile Sfântului Sinod în privința situația Fundației Emanuil Gojdu; aspecte privind îmbunătățirea salarizării personalului bisericesc neclerical și clerical din țară și străinătate; intervenții pentru obținerea certificatului de transport în cont propriu pentru toate unitățile de cult care dețin mijloace de transport de mărfuri; modalitățile de aplicare la nivelul unităților bisericești a modificărilor aduse Codului Fiscal astfel încât contribuabilii să poată destina o sumă reprezentând 2% din impozitul stabilit pentru susținerea unităților de cult.

Grija Bisericii Ortodoxe Române pentru locașurile de cult este surprinsă în darea de seamă prin activitatea neobosită a ierarhilor, clerului și credincioșilor pentru construirea, repararea, restaurarea, pictarea/repictarea locașurilor de cult. Astfel, în anul 2006, s-a pus piatra de temelie și au început lucrările la 166 de

biserici noi (58-urban, 108-rural); au continuat lucrările la cele 1.066 biserici noi începute în anii anteriori dar neterminate (445-urban, 621-rural); au fost finalizate lucrările la 285 de biserici nou construite începute în anii anteriori (124-urban, 161-rural); au fost date în folosință prin sfințire 135 de biserici nou construite (47-urban, 88-rural); au continuat lucrările de reparare, restaurare și consolidare la 596 biserici care nu sunt monumente (141-urban, 455-rural); au fost pictate din nou 281 biserici (116-urban, 165-rural); a fost restaurată picturii la 342 biserici (87-urban, 255-rural); locașuri sfințite-resfințite 205 (27-urban, 178-rural). Pentru construcția și întreținerea locașurilor de cult care nu sunt monumente istorice, în anul 2006 s-a cheltuit suma de **189.190.508 lei** provenind din diverse surse (autoritățile locale, de la bugetul de stat, de la eparhii, sponsori), contribuția credincioșilor fiind însă cea mai mare, ceea ce dovedește un atașament mare și o încredere deosebită a credincioșilor față de Biserica strămoșească. La acest capitol este amintită *construirea, pictarea și sfințirea în toamna anului 2006 a Bisericii Duminică Sfinților Români de la Mănăstirea Popești din București*, ctitorie a Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist.

Ultima parte a Dării de seamă redă succint **activitatea curentă a Cabinetului Patriarhal**, precum și **activitatea Cancelariei Sfântului Sinod** și a celorlalte servicii de la Centrul Patriarhal înglobate acesteia, fiind expus pe larg itinerariul pastoral și activitatea Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist în calitate de Președinte al organelor centrale bisericești, de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei și Arhiepiscop al Bucureștilor.

b. Activitatea Biroului de Presă și Comunicații al Patriarhiei Române.

Expunerea surprinde în mod sintetic activitatea desfășurată în anul 2006 de Biroul de Presă și Comunicații al Patriarhiei Române și redă o privire de ansamblu asupra următoarele aspecte: mediatizarea activității Bisericii Ortodoxe Române la nivelul Sfântului Sinod, a Adunării Naționale Bisericești, a Consiliului Național Bisericesc și a Colegiilor Electorale Bisericești la alegerea de ierarhi eparhioți, prezentarea activităților reprezentative ale Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist în viața bisericească și în viața publică, a sectoarelor Administrației Patriarhale și ale Institutului Biblic, precum și a unor evenimente importante din cuprinsul eparhiilor ortodoxe din țară și străinătate în domeniile: cultural, social-filantropic, de educație a tineretului, misionar și pastoral, ecumenic și al relațiilor cu celelalte culte din România, cu alte Biserici creștine și organizații ecumenice de peste hotare, a participării Bisericii la viața Cetății; monitorizarea articolelor, comentariilor, știrilor, informațiilor și emisiunilor din presa scrisă, de la radio și televiziune privitoare la Biserica Ortodoxă Română, la instituțiile și slujitorii ei și la participarea acestora la viața publică în domenii de interes bisericesc, social și public, precum și elaborarea zilnică a revistei presei pe baza acestora; stabilirea,

menținerea și aprofundarea de relații profesionale cu jurnaliștii acreditați pe lângă Patriarhia Română de către agențiile de presă, marile cotidiene și posturile de radio și televiziune publice, private românești și străine; organizarea unor conferințe de presă pentru prezentarea punctului de vedere al Bisericii Ortodoxe Române în domenii de interes general bisericesc, social și de altă natură sau pentru precizări care vizau clarificarea unor aspecte în cazul unor erori de informare în presă; intermedierea unor declarații, interviuri, participări la emisiuni radio-TV, publicarea unor comunicate de presă, apeluri și mesaje ale Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, ale membrilor Sfântului Sinod, ale organismelor centrale bisericești; colaborarea cu birourile de presă ale unor altor eparhii, ale altor culte și ale unor instituții reprezentative ale administrației publice centrale și locale, ale altor instituții, organizații din viața publică românească; redactarea, în colaborare cu Sectorul Relații Externe Bisericești, a Buletinului Informativ în limba engleză *News Bulletin* și întreținerea paginii de internet a Patriarhiei Române, organizarea expoziției de fotografie intitulată *“Douăzeci de ani în secvențe fotografice”*, cuprinzând momente din slujirea și lucrarea ca patriarh a Prea Fericitului Părinte Teoctist, precum și din viața și activitatea Bisericii Ortodoxe Române.

Urmare celor expuse și potrivit prevederilor art.20, lit. “j” din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, **Comisia Bisericească propune Plenului Adunării Naționale Bisericești:**

– *Să ia act cu aprobare de activitatea internă a Bisericii Ortodoxe Române desfășurată în anul 2006 și prezentată de Cancelaria Sfântului Sinod și Biroul de Presă al Patriarhiei Române;*

– *Să se adreseze mulțumiri Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist și tuturor ierarhilor Bisericii noastre pentru efortul pilduitor în lucrarea și slujirea bisericească;*

2 *Să se exprime mulțumiri tuturor ostenitorilor, clerici și mireni, de la Centrul Patriarhal și de la Centrele eparhiale, care și-au adus aportul la buna lucrarea administrativ-bisericească, pastoral-misionară și socială desfășurată în Biserica noastră în anul 2006.*

c. Activitatea Sectorului Relații Externe Bisericești.

Comisia Bisericească a Adunării Naționale Bisericești a primit spre examinare Darea de Seamă privind activitatea desfășurată în anul 2006 de Sectorul Relații Externe Bisericești din cadrul Administrației Patriarhale, condus de Pr. Dr. Michael Tița, consilier patriarhal, sub îndrumarea P.S. Episcop-Vicar Patriarhal Ciprian Câmpineanul.

Referatul expune plenului Adunării Naționale Bisericești cele mai importante direcții de activitate ale Bisericii noastre pe tărâm extern desfășurată în cursul anului 2006 ca răspuns la cerințele existente atât pe plan bisericesc internațional,

cât și în cadrul european, aflate într-o permanentă schimbare și îmbogățire. Subliniind că această lucrare s-a derulat pe baza hotărârilor Sfântului Sinod, a unor acorduri ecumenice, inter-bisericești și inter-religioase, Darea de seamă redă principalele activități ale Bisericii în acest domeniu, după cum urmează: **consolidarea și diversificarea legăturilor tradiționale ale Bisericii Ortodoxe Române cu Bisericile Ortodoxe surori prin:** Participarea unei delegații a Bisericii Ortodoxe Române, condusă de către Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist, la *Întâlnirea Mondială a liderilor religioși*, organizată de Consiliul Inter-religios al Federației Ruse și de Consiliul Religios al C.S.I. (Moscova, 4-5 iulie 2006), în cadrul căreia a fost inclusă și întâlnirea cu Sanctitatea Sa, Patriarhul Alexei II al Moscovei și a toată Rusia; Vizita pastorală în Germania a unei delegații a Bisericii Ortodoxe Române, în frunte cu Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist, cu principalele momente ale sfințirii Catedralei Mitropolitane din Nürnberg și a punerii pietrei de temelie la locașul de cult a Parohiei Ortodoxe Române din Berlin (11 – 15 mai 2006); Schimbul de corespondență oficială dintre Patriarhia Română și Patriarhia Moscovei, în legătură cu Mitropolia Basarabiei și examinarea de către Sfântul nostru Sinod a situația actuală a dialogului dintre cele două Biserici pe această problemă; Participarea Bisericii noastre la trecerea la cele veșnice a Prea Fericitului Mitropolit Nicolae al ținuturilor Cehiei și din Slovacia și apoi, prin I.P.S. Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei la întronizarea noului Întâistătător al Bisericii Ortodoxe surori din ținuturile Cehiei și din Slovacia, Prea Fericitul Christophor (Praga, 28 mai 2006); Prezența unei delegații a Bisericii noastre, condusă de I.P.S. Mitropolit Teofan al Olteniei la instalarea noului Arhiepiscop al Ciprului - Noua Justiniana, Prea Fericitul Chrisostom II (Nikosia, 11-12 noiembrie 2006); Primirea la Patriarhia Română de către Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist a Prea Fericitului Anastasios, Arhiepiscopul Tiranei și al întregii Albanii (25 septembrie), aflat în România la ceremoniile care au marcat 600 de ani de la trecerea la Domnul a Sf. Cuvios Nicodim de la Tismana; primirea la Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist a Prea Fericitului Hristofor, Arhiepiscop de Praga și Mitropolit Primat al ținuturilor Cehiei și Slovaciei (29 noiembrie); Primirea la Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist a P.S. Episcop Irineu de Novi Sad din partea Bisericii Ortodoxe Sârbe (26 aprilie) – conducătorul delegației Patriarhiei Sârbe la întâlnirea Comisiei Mixte de Dialog în problema Episcopiei Ortodoxe Române de la Vârșeț; Primirea la Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist și coliturghisirea împreună cu următorii reprezentanți ai unor Biserici Ortodoxe surori participanți la proclamarea solemnă a canonizării Sf. Ierarh Grigorie Dascălu (București, 21 mai): I.P.S. Arhiepiscop Gregorios de Thyatira din partea Patriarhiei Constantinopolului, P.S. Episcop Mitrophan al Estului SUA din partea Patriarhiei Sârbe, I.P.S. Mitropolit Ignatie al Plevnei din partea Patriarhiei Bulgare, I.P.S. Mitropolit Vasile de Ellassona din partea Bisericii Greciei și I.P.S. Arhiepiscop Abel de Lu-

blin și Chelm din partea Bisericii Poloniei; participări ale reprezentanților Bisericii noastre la alte manifestări vizând aprofundarea, sub diferite forme, a relațiilor panortodoxe și bilaterale. **Aportul reprezentanților Bisericii noastre la lărgirea și consolidarea dialogului și relațiilor cu Bisericile Ortodoxe Orientale** s-a concretizat în anul 2006 prin binecuvântarea de către Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist a înființării *Asociației Ortodoxe Copte "Sfântul Mina"* din București care are ca scop catehizarea și acordarea de asistență religioasă și socială credincioșilor copti, cu posibilitatea de a sluji la Paraclisul Facultății de Teologie "Sfânta Ecaterina" din București (6 și 18 ianuarie), precum și prin primirea în vizită a unor ierarhi din Biserica Maronită din Liban (31 mai) și din Biserica Coptă din Egipt (21 iunie).

Referatul continuă amintind că și în anul 2006 au continuat **participările reprezentanților Bisericii noastre la manifestări având ca scop diversificarea și aprofundarea relațiilor cu Biserica Romano-Catolică**, între care: Lucrările Comisiei Mixte Internaționale de Dialog Teologic dintre Biserica Ortodoxă și Biserica Catolică (Belgrad, 18–25 septembrie 2006); Participarea I.P.S. Mitropolit Laurențiu al Ardealului, împreună cu I.P.S. Mitropolit Serafim al Europei Centrale și P.S. Casian al Dunării de Jos, la diferite manifestări având ca temă "*Pentru o lume a Păcii – Religii și Culturi în dialog*" (Assisi, Italia, 3-6 septembrie 2006); Participarea I.P.S. Mitropolit Laurențiu al Ardealului, la Simpozionul cu tema: "*San Nicandru: religie și cultură în dialog*" (Bari, Italia, 3-5 noiembrie); participarea unor ierarhi, cadre didactice și tineri teologi la diferite manifestări ecumenice și teologice internaționale organizate de Biserica Romano-Catolică. **Continuarea relațiilor cu Biserica Lutherană** s-a concretizat în anul 2006 prin desfășurarea lucrărilor celei de a XI-a întâlniri de dialog teologic bilateral dintre Biserica Ortodoxă Română și Biserica Evanghelică din Germania-EKD (Eisenach, 1-7 aprilie 2006), precum și prin întâlnirile Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist cu reprezentanți ai acestei Biserici în timpul vizitei pe care a efectuat-o în Germania.

Într-un alt capitol sunt prezentate **participările Bisericii noastre, prin delegați ierarhi și teologi, la activitatea Organizațiile Creștine și Inter-religioase internaționale și regionale**, între care sunt amintite: desfășurarea Săptămânii de Rugăciune pentru Unitatea Creștinilor (București, 18-25 ianuarie 2006); *la Consiliul Mondial al Bisericilor*: Cea de a IX-a Adunare Generală a Consiliului Mondial al Bisericilor (Porto Alegre, 14-23 februarie 2006); *Conferința Bisericilor Europene*: întrunirea ecumenică, pentru pregătirea celei de-a III-a Adunări Ecumenice Europene de la Sibiu (Roma, 23-27 ianuarie 2006); participarea I.P.S. Mitropolit Laurențiu al Ardealului la întâlnirea anuală a Comitetului Central al Conferinței Bisericilor Europene (KEK), (London/Derry, Irlanda de Nord, 25 - 31 mai 2006). Referatul se încheie cu prezentarea succintă a hotărârilor adoptate de

Sfântul Sinod și modul de materializare a acestora privind **sporirea prezenței și relațiilor Bisericii noastre cu instituțiile europene** prin achiziționarea unui ansamblu imobiliar care găzduiește Reprezentanța Bisericii Ortodoxe Române pe lângă instituțiile Uniunii Europene cu menirea de a consolida prezența ortodoxă românească pe lângă acestea.

Ca urmare a analizării Dării de Seamă a Sectorului Relații Externe Bisericești și potrivit pre-vederilor art. 20, lit. “j” din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, **Comisia Bisericească propune Adunării Naționale Bisericești:**

– *Să ia act că, prin lucrarea întreaga activitate desfășurată în anul 2006 de către Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist, de ceilalți membri ai Sfântului Sinod, de profesori de Teologie, cât și de personalul de specialitate din cadrul Sectorului pentru Relații Externe Bisericești, Biserica Ortodoxă Română își reafirmat constant participarea dinamică la efortul misionar general al Ortodoxiei Universale în lumea contemporană;*

– *Să se ia act de prezența activă a Bisericii Ortodoxe Române, prin reprezentanții săi ierarhi și teologi, la Mișcarea Ecumenică, precum și la activitatea altor Organizații creștine și inter-religioase internaționale, regionale și locale.*

P.C. Protopop Ștefan Vișan, de la Episcopia Buzăului prezintă plenului al doilea referat al Comisiei Bisericești în legătură cu Raportul general al Consiliului Național Bisericesc pe anul 2006 privind:

d. Activitatea Sectorului Comunități Ortodoxe Române de peste hotare.

Referatul prezintă o sinteză a activității Bisericii Ortodoxe Române desfășurată în cursul anului 2006 în eparhiile organizate pentru românii creștini ortodocși care viețuiesc atât în jurul granițelor României, cât și în alte părți ale lumii, sub aspect misionar-pastoral, sacramental-liturgic, cultural-social și organizatoric-administrativ, pe baza Dării de seamă elaborată sub atenta purtare de grijă a Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist și îndrumarea P.S. Episcop-Vicar Patriarhal Ciprian Câmpineanul de către Sectorul Comunități Externe de peste hotare, condus de Pr. Dr. Mircea Uță, consilier patriarhal.

În introducerea referatului este **prezentată situația de ansamblu a românilor din jurul granițelor României** care, și în anul 2006, s-au străduit să-și mențină propria identitate și să păstreze neîntrerupt legătura spirituală și canonică cu Biserica Mamă, fiind amintite pe rând: ***Episcopia Ortodoxă Română din Ungaria***, condusă de P.S. Episcop Sofronie și care cuprinde 40 de parohii și filii și 3 așezăminte monahale (Gyula, Șacal și Bichiș), grupate în 3 protopopiate (Gyula-Budapesta, Chitighaz-Seghedin și Micherechi-Bihor), în cadrul cărora activează 11 preoți (6 locali și 5 misi-onari) și 5 ieromonahi, aceștia deservind un număr de 3.642 de credincioși ortodocși români înre-gistrați; ***Episcopia Ortodoxă Română***

a Vârșetului, păstorită de P.S. Episcop-Loctiitor (administrator) Daniil, care cuprinde 39 de parohii organizate în 6 protopopiate, în cadrul cărora slujesc 22 de preoți. Este prezentată succint activitatea Comisiei Mixte de Dialog dintre Patriarhia Română și Patriarhie Sârbă care s-a finalizat în toamna anului 2006, prin acceptarea de către Adunarea Eparhială a unei noi denumiri a eparhiei – ***Episcopia Daciei Felix***, iar mai apoi de către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române cât și de Patriarhia Sârbă, ca pas spre recunoașterea ei oficială, fără a fi uitate preocupările constante ale Bisericii noastre pentru asigurarea drepturilor legitime ale românilor din valea Timocului. ***Parohia Ortodoxă Română din Sofia, Bulgaria***, cu bogate tradiții în rândul românilor din Bulgaria, care continuă să beneficieze de sprijin constant din partea Patriarhiei Române și, în mod frățesc din partea Patriarhiei Bulgare..

În continuare este prezentată **organizarea românilor ortodocși din Diaspora**, după cum urmează: ***Mitropolia Ortodoxă Română a Germaniei, Europei Centrale și de Nord***, păstorită de I.P.S. Mitropolit Serafim, ajutat de P.S. Episcop-Vicar Sofian Brașoveanul care, sub raport organizatoric-administrativ cuprinde 52 de parohii organizate în Germania, Austria, Luxemburg, Suedia, Norvegia, Finlanda și Danemarca și o mănăstire în Germania, deservite de 49 preoți, 2 diaconi și 1 ieromonah. Ca un moment important în viața acestei Mitropolii, se consemnează recunoașterea acesteia în anul 2006 de către autoritățile bavareze drept “Corporație de drept public” și mai ales *vizita pastorală efectuată în mai 2006 de către Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist* în cuprinsul ei care au avut ca puncte centrale, punerea petrei de temelie a noii biserici din Berlin, sfințirea Catedralei Mitropolitane și a Centrului Mitropolitan din Nürnberg și numeroase întâlniri cu preoții și credincioșii ortodocși români din Germania; ***Mitropolia Ortodoxă Română a Europei Occidentale și Meridionale***, păstorită de I.P.S. Mitropolit Iosif, ajutat de P.S. Episcop-Vicar Siluan Marsilianul (cu sediul în Italia) și de P.S. Episcop-Vicar Marc Nemțeanul și care cuprinde 130 parohii organizate, 23 filii, 2 misiuni, o reprezentanță și 7 așezăminte monahale, 18 parohii în curs de formare, toate acestea grupate în 8 protopopiate, la rândul lor organizate în 3 vicariate (1. Franța, Elveția, Spania și Portugalia; 2. Italia și 3. Regatul Unit, Irlanda, Belgia și Olanda), unități deservite de 152 preoți, 16 diaconi, 3 arhimandriți, 1 egumenă; ***Arhiepiscopia Ortodoxă Română în America și Canada***, păstorită de I.P.S. Arhiepiscop Nicolae, ajutat de P.S. Episcop-Vicar Ioan Casian de Vicina, sub raport organizatoric-administrativ cuprinde 55 de parohii și misiuni, 3 mănăstiri, deservite de 45 preoți, 2 diaconi, 3 arhimandriți, 1 protosinghel, 3 ieromonahi și 1 ierodiacon. În viața eparhiei, ca momente importante ale anului 2006, sunt amintite: alegerea, confirmarea de către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române și, apoi hirotonia la 2 iulie 2006 a P.S. Ioan-Casian ca Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei și adoptarea de către Congresul Arhiepiscopiei în iulie

2006 a unui nou Statut de organizare și funcționare al eparhiei, care urmează a fi examinat și aprobat Sfântul Sinod.

Într-un capitol distinct sunt prezentate **comunitățile ortodoxe române aflate sub jurisdicția directă a Patriarhiei Române**, astfel: *Așezămintele Românești de la Ierusalim, Jordan și Ierihon*, conduse de Arhim Ieronim Crețu, în cuprinsul cărora se derulează de mai mulți ani, proiecte privind extinderea Așezământului din Ierusalim, finalizarea lucrărilor de la Așezământul de la Ierihon, precum și asigurarea asistenței religioase a românilor ortodocși din Israel, Palestina și Iordania; *Parohiile Ortodoxe Române din Australia* (Melbourne, Adelaide, Sydney, Brisbane și Perth) și din *Noua Zeelandă* (Wellington, Christchurch, Auckland), organizare de Sfântul Sinod în cursul anului 2006 într-un Vicariat cu 2 protopopiate, fiind în curs de examinare proiectul de Statut pentru organizare și funcționare a acestui Vicariat.

Referatul se încheie cu prezentarea unor aspecte din viața **comunităților ortodoxe române din diaspora aflate în alte jurisdicții canonice**: *Episcopia Ortodoxă Română din America*, păstorită de I.P.S. Arhiepiscop Nathaniel, *Comunitatea Ortodoxă Română din Cipru*, *Așezămintele Românești de la Sfântul Munte Athos* (Schiturilor Prodromu și Lacu), *Parohia Ortodoxă Română din Johannesburg*, *Africa de Sud* și *Parohia Ortodoxă Română din Istanbul, Turcia*, unde este în curs amenajare noul locaș de cult și complexul parohial.

Pe temeiul prevederilor art.20, lit. "j" din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, **Comisia Bisericească propune Adunării Naționale Bisericești**:

– *Să ia act cu aprobare că Biserica Ortodoxă Română, și în anul 2006, a continuat eforturile în vederea întăririi credinței creștin-ortodoxe a românilor cărora le-a fost hărăzit să-și trăiască viața dincolo de hotarele actuale ale României, pentru menținerea tradițiilor străbune și a identității spirituale românești ale acestora, pentru întărirea legăturilor cu Biserica Mamă;*

– *Să se ia act că eparhiile ortodoxe românești din afara granițelor României, precum și parohiile și comunitățile aflate sub directa oblăduire a Bisericii Mame Ortodoxe Române au fost sprijinite, în diferite moduri, pentru a putea deveni prezențe cât mai active pe tărâm misionar-pastoral ale Bisericii noastre printre românii din aceste zone ale lumii.*

e. Activitatea Sectorului Biserica și Societatea.

Comisia Bisericească a Adunării Naționale Bisericești a primit spre examinare Darea de seamă a Sectorului Biserica și Societatea care, prin conținutul ei dorește să redea cât mai multe aspecte privind angajamentul și participarea Bisericii Ortodoxe Române în soluționarea, cu mijloace specifice, a numeroaselor probleme sociale existente, aprofundarea unor mijloace noi de parteneriat cu instituții

de stat și private cu responsabilități în domeniul social, precum și consolidarea prezenței preoților ortodocși în armată, poliție, spitale, penitenciare, așezăminte de ocrotire socială.

Referatul arată că Darea de seamă a fost elaborată în cadrul sectorului condus de Pr. Dorel-Nicolae Moțoc, consilier patriarhal, sub îndrumarea P.S. Episcop-Vicar Patriarhal Ciprian Câmpineanul și atenta veghere a Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist și expune, în mod sistematic, următoarele aspecte: **Activitatea de asistență social-filantropică și religioasă a Bisericii noastre**, în cuprinsul celor 27 de eparhii, care este asigurată de personal de conducere, îndrumare și execuție format din: 24 consilieri sociali, 27 inspectori eparhiali, 207 asistenți sociali-teologi sau cu studii de specialitate, 87 preoți misionari și 40 de lucrători sociali, 57 voluntari și 294 din alte categorii de personal care își desfășoară activitatea în cadrul a 50 Birouri de asistență socială, și anume: 1 la nivelul centrului Patriarhal, 24 la centrele eparhiale, 16 la protopopiate și 9 la nivelul parohiilor.

La nivelul Administrației Patriarhale, asistența socială este asigurată de Biroul de asistență socială din cadrul sectorului Biserica și Societatea, care, în cursul anului 2006, pe lângă activitățile de coordonare-monitorizare a unor acțiuni social-filantropice desfășurate în cuprinsul eparhiilor (consiliere, informare, intervenții pe lângă instituții de stat și diverse organizații), a derulat, în mod concret, **11 programe sociale** având ca obiective: acordarea de ajutoare financiare și materiale (constând în alimente, îmbrăcăminte, rechizite, medicamente, igienico-sanitare) pentru copii orfani și abandonați, bătrâni, familii sărace (programele de Sfințele Paști și Crăciun), familii afectate de inundații din anul 2006 (jud. Dolj, Bacău și Galați) și diverse așezăminte (*“Sf. Macrina”*, *“Sfânta Irina-Voluntari”*, *“Sf. Sava-Buzău”*, *“Patriarhul Justinian Marina”* și așezământul medico-social *“Eliade”* de la Mănăstirea Pissiota). **Sumele cheltuite în anul 2006 pentru activități social-filantropice derulate de Biroul de asistență socială al Patriarhiei Române** au fost: **504.619,12 lei**, din care: **63.819 lei** de la *Fondul Filantropia* (contribuția eparhiilor) iar diferența de **440.800,12 lei** din *sponsorizări și donații* primite de la persoane fizice și juridice din țară și străinătate.

La nivelul eparhiilor, activitatea de asistență socială este reflectată în cuprinsul expunerii prin următoarele componente care privesc: înființarea în cursul anului 2006 a 42 de noi instituții de protecție socială atât în București cât și în alte diferite localități din cuprinsul eparhiilor, care s-au adăugat celor 237 existente, încât numărul total al acestora a ajuns la 279, din care: 91 așezăminte pentru copii, 32 așezăminte pentru vârstnici, 95 cantine și brutării sociale, 37 cabinete medicale și farmacii sociale, 7 centre de diagnostic și tratament pentru persoane cu nevoi speciale, 7 centre consiliere, 9 centre pentru asistență familii în dificultate și 1 centru pentru victimele traficului de persoane. Prin acestea **au fost oferite programe social-filantropice care au constat în:** îngrijirea și asistarea copiilor

orfani sau abandonați și a bătrânilor singuri, nedeplasabili, asistarea și consilierea persoanelor dependente de droguri, acordarea de ajutoare materiale și financiare pentru familiile sărace în vederea prevenirii evacuării sau debranșării de la utilități, îngrijirea la domiciliu a bolnavilor aflați în stadiul terminal, asistarea și îngrijirea copiilor seropozitivi, a celor cu grave dificultăți de adaptare sau dizabilități, prevenirea și combaterea traficului de ființe umane și a violenței familiale, pregătirea persoanelor fără ocupație în vederea integrării lor profesionale și a reinsertiei sociale, sprijin pentru copiii proveniți din familii sărace în vederea prevenirii abandonului școlar și instituționalizării, consiliere spirituală, socială și juridică acordată familiilor și persoanelor singure pentru obținerea facilităților prevăzute de lege, acordarea de asistență medicală și îngrijire pentru copiii străzii, oferirea de masă caldă, zilnic, prin cele 95 de cantine și brutării sociale, pachete cu alimente cu prilejul sărbătorilor de Sfintele Paști și Crăciun și mai ales asistența victimelor inundațiilor din primăvara și vara anului 2006.

În cursul anului 2006, **numărul beneficiarilor proiectelor sociale a fost de peste 268.511 de persoane și familii** la nivelul celor 27 de eparhii, din care: *93.408 de copii din așezămintele sociale ale Bisericii, ale statului*, dar mai ales din familii sărace și fără posibilități de întreținere sau victime ale inundațiilor; *17.546 persoane cu dizabilități*, cu deficiențe de vorbire, vedere și auz, consumatori de droguri sau alte tipuri de dependențe, persoane infectate cu HIV/SIDA, victime ale traficului, delincvenți etc; *84.288 persoane vârstnice* din așezămintele de protecție socială bisericești, din centrele sociale de tranzit și adăposturi de noapte, bătrâni singuri, ne-deplasabili, abandonați de familie și care prezentau grave probleme de sănătate; *73.269 familii sărace*, fără posibilități materiale sau adăpost, tineri, studenți, șomeri, deținuți eliberați sau victime ale inundațiilor.

Sumele de bani cheltuite la nivelul Patriarhiei Române pentru susținerea activităților social-filantropice din toată țara, în anul 2006, s-au ridicat la cifra de **38.411.130,02 lei** acestea prezentându-se analitic astfel: *Fondul "Filantropia" (colectă de la credincioși)* – 3.139.808,66 lei; *Cheltuieli curente pentru întreținerea, administrarea și funcționarea așezămintelor social-filantropice și sprijinirea celor asistați social* – 22.524.809,53 lei; *Ajutoare financiare acordate sinistraților, prin intermediul colectelor efectuate în eparhii și a Campaniei "Mai puternică decât apele este credința"* – 7.279.555,52 lei; *Ajutoare materiale acordate sinistraților* – 5.466.956,31 lei.

Un capitol aparte este destinat prezentării **implicării Bisericii Ortodoxe Române în lucrarea de înlăturare a efectelor inundațiilor din anul 2006**. Urmare "*Apelului la rugăciune și faptă bună*" pe care Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist l-a adresat în luna aprilie 2006, ierarhilor, preoților și tuturor credincioșilor pentru organizarea de colecte în vederea sprijinirii sinistraților, victime ale inundațiilor din Oltenia, Bucovina și alte zone din țară, s-a colectat suma de

6.049.555,36 lei, la care s-au adăugat și importante donații în materiale de construcții, alimente, cereale, furaje, haine, încălțăminte, medicamente, detergenți și bunuri de larg consum, în valoare estimativă de **5.466.956,31 lei**. Concomitent cu această acțiune, Patriarhia Română, împreună cu Societatea Română de Radiofuziune și Romtelecom, a declanșat o campanie publicitară intitulată “*Mai puternică decât apele este credința*”, în scopul strângerii unor sume de bani necesare reconstrucției zonelor afectate, din banii colectați (372.821,54 lei, 3.864,48 Euro și 1.829,51 USD), la care s-au adăugat și sumele rămase din Campania “*Învinge apele*” din anul 2005 (360.823,41 lei, 85.978,47 Euro și 99.499,62 USD), **Patriarhia Română construind 18 case** în localitățile Rast și Cârna din jud. Dolj, în valoare totală de **1.230.000,16 lei**, care au fost inaugurate și predate la data de 15 decembrie 2006. Pe lângă cele 18 case, Arhiepiscopia Craiovei a mai ridicat cu sprijinul celorlalte eparhii un număr de 8 case, în localitățile Cârna, Bechet, Plosca și Negoii. Expunerea mai menționează: *contribuția Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților la ridicarea a 69 de case pentru familiile sinistrate din Bucovina și donarea lemnului pentru alte 200 de case în aceeași zonă, în valoare de 920.000 lei; contribuția Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului în zonele afectate din eparhie în valoare de 422.040 lei; contribuția Patriarhiei Române la finalizarea caselor începute în anul 2005 în episcopiile Romanului (111.301,78 lei), Buzăului și Vrancei (195.509,75 lei) și Dunării de Jos (63.346,18 lei).*

Într-un alt capitol este redată activitatea de asistență religioasă și spirituală desfășurată în structurile militare (armată, poliție), în penitenciare, în unitățile spitalești și așezămintele de ocrotire socială care a fost asigurată în anul 2006 de un număr de 476 de preoți, din care: 144 în unități militare și penitenciare, și 332 în spitale și așezăminte de ocrotire socială. În toate unitățile menționate mai sus, există în prezent, un număr 378 de biserici și capele, altele 34 aflându-se în diferite stadii de construcție și amenajare.

Referatul se încheie cu redarea amănunțită a contribuției la susținerea lucrării pastoral-misionare, cultural-spirituale și sociale a Bisericii prin **activitatea asociațiilor și fundațiilor care funcționează cu binecuvântarea Sfântului Sinod** (*Asociația Studenților Creștini Ortodocși Români – ASCOR, Societatea Națională a Femeilor Ortodoxe din România – SNFOR, Frăția Ortodoxă Română – FOR, Oastea Domnului*) și a **Centrelor Eparhiale**, concretizate în: acțiuni umanitare și vizite la centre de plasament, orfelinate și azile; organizarea de tabere și pelerinaje pentru tineret la mănăstirile din țară și de peste hotare; organizarea de centre misionare pentru tineret; activități de catehizare și manifestări misionar-comemorative; editarea și difuzarea unor publicații creștine; organizarea de conferințe, simpozioane, întâlniri pentru tineret și seri creștine cu participarea unor ierarhi, mari duhovnici și oameni de cultură; organizarea de concursuri pentru promovarea tradițiilor și a valorilor ortodoxiei românești; acordarea de asistență religioasă

pentru hipoacuzici; acțiuni de promovare a relațiilor de colaborare și parteneriat cu organizații interne și internaționale.

Un ultim capitol al expunerii subliniază că la Patriarhia Română, pe lângă Sectorul Biserica și Societatea al Administrației Patriarhale, funcționează ca structură necesară slujirii social-pastorale a Centrului Patriarhal, **Asociația “Diaconia”** cu un rulaj financiar de peste **1.000.000 lei**, având următoarele componente: Așezământul social “*Patriarhul Justinian Marina*” (pentru protejarea și asistarea mamelor și copiilor, victime ale violenței în familie), Centrul de servicii și Magazinul de cărți și obiecte bisericesti-Kretzulescu (pentru susținerea financiară a programelor sociale) și Agenția de Turism “*Pelerinul*” (pentru desfășurarea activităților misionare). Sunt amintite apoi câteva acțiuni organizate în anul 2006 de Asociației “Diaconia”: *Sfințirea capelei Așezământului Social “Patriarhul Justinian”* la 28 februarie; *Acreditarea serviciilor sociale* de către Direcția Muncii, Solidarității Sociale și Familiei a Municipiului București; *Obținerea avizului de funcționare a Centrului de primire în regim de urgență a victimelor violenței în familie* din partea Agenției Naționale pentru Protecția Familiei; *Încheierea de Protocoale* de colaborare cu instituții și unități specializate în domeniul asistenței sociale și *participarea la unele seminarii și conferințe de specialitate*.

În urma analizării celor de mai sus, **Comisia Bisericească propune Adunării Naționale Bisericești:**

– *Să ia act cu aprobare de activitatea Bisericii Ortodoxe Române în relația ei cu societatea de-a lungul anului 2006, aducând smerită recunoștință lui Dumnezeu pentru ajutorul acordat în misiunea Bisericii de a propovădui cuvântul Sfintei Evanghelii.*

– *Să exprime mulțumiri Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, celorlalți membri ai Sfântului Sinod, preoților, și credincioșilor pentru strădania misionară depusă în anul mântuirii 2006, pentru ca societatea românească să-și continue mersul spre normalitatea viețuirii sale, care nu poate fi atinsă fără credința în Dumnezeu, iubirea de neam și respectul față de identitatea culturală, etnică sau religioasă a fiecăruia.*

D. COMISIA CULTURALĂ:

**Pr. Prof. Costel Bulgaru, de la Episcopia Dunării de Jos, prezintă plenu-
lui referatul al Comisiei Culturale în legătură cu Raportul general al Con-
siliului Național Bisericesc pe anul 2005 privind:**

f. Activitatea Sectorului învățământ teologic și educație religioasă.

Referatul amintește succint preocupările din anul 2006 ale Patriarhiei Române față de problemele învățământului teologic și ale educației religioase în rândul copiilor și tineretului, atât în Biserică, în școală, cât și în afara lor, cu menirea

de a întregii lucrării misionar și învățătorescă a Bisericii Ortodoxe Române, fundamentate pe prevederile statutare și regulamentare bisericești, pe hotărârile Sfântului Sinod și pe legislația de stat în vigoare.

Se subliniază că referatul a fost elaborat pe baza Dării de seamă a Sectorului Învățământ teologic și Educație religioasă, întocmită sub îndrumarea Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist și coordonarea P.S. Episcop-Vicar Patriarhal Ciprian Câmpineanul, de către Diac. Nicu Octavian, consilier patriarhal, sintetizând atât lucrarea proprie cât și datele comunicate de Centrele Eparhiale și de instituțiile de învățământ teologic, care prezintă ansamblul acestor activități, după cum urmează:

Predarea Religiei în învățământul public de stat a fost asigurată de **10.428** de profesori dintre care **3.452** titulari, iar **6.976** suplinitori. Dintre aceștia **2.887** au obținut definitivatul, **1.158** gradul didactic II, iar **291** gradul didactic I. Activitatea generală a constat în: controlul și îndrumarea predării religiei prin 42 de inspectori de specialitatea Religie, dintre care 37 au studii teologice, iar 5 studii laice; menținerea și aprofundarea sub diferite aspecte, a legăturilor profesionale ale cadrelor didactice care predau Religia cu personalul de specialitate de la Inspectoratele școlare Județene și de la Centrele Eparhiale; continuarea lucrărilor Comisiei bisericești de evaluare a manualelor de Religie și pregătirea pentru tipar a manualelor pentru clasele VI și XI; Hotărârea Sfântului Sinod de aprobare a editării Ghidului catehetic "Hristos împărtășit copiilor"; analizarea concluziilor Consfătuirii Inspectorilor de specialitatea Religie (București, 6 septembrie); evaluarea activităților extra-curriculare: cercuri metodice, cabinete de Religie, edificarea de capele în școli, organizarea de concursuri și sărbători școlare cu prilejul Crăciunului, concerte de colinde, cercuri de creație, participarea profesorilor de Religie la organizarea unor tabere școlare; preocuparea și contribuția Patriarhiei Române, alături de alți factori din societatea civilă, intelectuali sau reprezentanți ai unor instituții publice abilitate, de a analiza, a explica și a justifica cu maximă responsabilitate necesitatea și rolul educativ și moralizator al prezenței icoanelor în instituțiile de învățământ public.

Cu privire la **organizarea învățământul teologic ortodox preuniversitar** referatul amintește că acesta a fost organizat și și-a desfășurat activitatea prin: **școlile de cântăreți bisericești**, în număr de 14, definite ca școli de Arte și Meserii, cu 2 și 3 ani de studii, după primii doi ani competența fiind de "cântăreț bisericesc", iar după cel de-al treilea, cel de completare, de "catehet", în cadrul cărora au fost școlarizați **609** elevi, din care au absolvit **252** de elevi, iar în clasa a IX-a au fost înscriși **170** de elevi; **Seminariile Teologice Liceale Ortodoxe**, în număr de 31, din care 4 monahale, la care se adaugă 2 Licee cu clase de teologie (Târgu-Jiu și Drobeta Turnu-Severin), cu două specializări: Teologie Pastorală și Teologie Patrimoniul, pentru care în cursul anului 2006 s-au adoptat o serie de măsuri cu

caracter structural și organizatoric menite bunei funcționări și consolidări a legăturii acestor școli cu viața bisericească. În Seminariile Teologice Liceale își desfășoară activitatea didactică un număr de **684** profesori, dintre care **260** sunt titulari, **404** suplinitori, **228** au obținut definitivatul, **28** doctori în teologie, **40** urmează cursurile de doctorat, **90** au gradul didactic II, iar **205** au obținut gradul didactic I. În anul școlar 2005-2006 au fost școlarizați **6.110** elevi, iar la finele anului școlar au absolvit **1.219** elevi. În anul școlar 2006-2007, au fost înscriși **987** de elevi în clasa a IX-a; *școli Postliceale Teologico-Sanitare* au mai funcționat la București și Iași, în regim de autofinanțare, integrate în sistemul învățământului de stat. În anul școlar 2005-2006, au fost înscriși **407** elevi, au absolvit **94** de elevi, iar în anul școlar 2006-2007 au fost înscriși numai **65** de elevi în clasa a IX-a. Corpul didactic este alcătuit din **38** de profesori, din care **14** au obținut gradul didactic I, **1** a obținut gradul didactic II, iar **3** definitivatul. **5** sunt titulari, iar **33** sunt suplinitori.

Activitatea didactică și de cercetare științifică și teologică în instituțiile de învățământ teologic superior a fost organizată și s-a desfășurat prin: *cursurile de licență* în teologie (cu durata de 3 ani), conform Cartei de la Bologna, organizate în cele 11 facultăți de teologie ortodoxă și în 4 departamente integrate în alte facultăți, a specializărilor (Teologie Pastorală, Teologie Didactică, Teologie Socială și Teologie Artă Sacră), cu o populație școlară în anul universitar 2005-2006 de **8.943** de studenți, dintre care, **6.325** băieți și **2.618** fete, din care în anul 2006 au absolvit **1.858** persoane. La Teologie Pastorală au fost școlarizați **4.971** studenți, din care **4.835** băieți și **136** fete, iar Diploma de Licență fiind acordată unui număr de **968** de absolvenți. În anul universitar 2005-2006 au fost înscriși **2.547** de studenți. Este amintită hotărârea Sfântului Sinod și intervențiile la Ministerul Educației și Cercetării privind aprobarea menținerii duratei de 4 ani la specializarea Teologie Pastorală. *Cursurile de Master* (cu durata de 2 ani), organizate la 12 Facultăți de Teologie Ortodoxă, cu specializări în diferite domenii ale teologiei la care, în anul universitar 2005-2006 au fost înscriși **1.555**, au absolvit un număr de **529**, fiind înscriși în anul universitar 2006-2007 un număr de **1252** studenți; *Doctoratul în teologie* (cu durata de 3 ani), organizat în 5 centre universitare (București, Sibiu, Cluj, Oradea și Constanța) frecventate de **400** de doctoranzi, dintre care, în anul universitar 2005-2006 au fost înscriși **93** doctoranzi iar **31** au obținut titlul de Doctor în Teologie. Activitatea didactică, instructiv-educativă, de formare duhovnicească, precum și cea de cercetare științifică a fost realizată de un corp profesoral alcătuit din **414** cadre didactice universitare, dintre care: **88** profesori, **53** conferențieri, **144** lectori, **100** asistenți și **29** preparatori.

Tot în legătură cu învățământul superior teologic, referatul amintește următoarele **activități specifice**: organizarea periodică a Întrunirii decanilor Facultăților de Teologie; organizarea Cursurilor și examenelor pentru obținerea gradelor

profesionale de către profesorii de Religie și de către preoți în cele 6 centre abilitate (București, Iași, Sibiu, Craiova, Timișoara și Cluj-Napoca); organizarea consfătuirilor ale profesorilor de teologie, pe catedre, în cadrul cărora au fost vizate restructurările planurilor de învățământ și a programelor analitice, potrivit exigențele învățământului european: *Consfătuirea profesorilor de Istorie bisericească, Bizantinologie și Patrologie* (Cluj-Napoca), *Consfătuirea profesorilor de Omiletică și Catehetică* (Arad), *Consfătuirea profesorilor care predau Misiologie și Ecumenism* (Târgoviște); regândirea planurile de învățământ și a programele pentru specializarea Teologie Socială, în așa fel încât, ponderea disciplinelor de specialitate (asistență socială), să ajungă până la 70%, precum și intervențiile la Ministerul Educației și Cercetării ca pe baza modificărilor respective, diploma absolvenților de Teologie Socială să fie asimilată cu cea a absolvenților de la Asistență Socială; organizarea și participarea cadrelor didactice din învățământul superior teologic la Congrese, simpozioane, conferințe și informări științifice organizate de Facultățile de Teologie Ortodoxă din Patriarhia Română. În ce privește **specializarea tinerilor teologi prin trimiterea la studii peste hotare**, se amintește că în cadrul schimbului de burse și de teologi cu Bisericele și organizațiile creștine din străinătate, în prezent se află la studii peste hotare **120** de teologi români, pentru anul universitar 2005-2006, Sectorul Învățământ al Patriarhiei Române a intervenit în vederea obținerii a **54** de burse de studiu la diferite instituții din străinătate, în timp ce, în cadrul programului de **primire de tineri teologi în instituțiile de învățământ din România**, un număr de **174** cetățeni străini se află la studii în România (**74** la studii preuniversitare, iar **100** la studii universitare și postuniversitare), evidențiindu-se **preocuparea pentru pregătirea în instituțiile de învățământ teologic din România a viitorilor candidați la preoție proveniți din rândul românilor ortodocși din jurul granițelor țării** (**159** etnici români proveniți din Republica Moldova, Ucraina și Serbia).

În conformitate cu prevederile art. 20, lit. "j" din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, **Comisia Culturală propune Adunării Naționale Bisericești:**

– *Să se ia act cu aprobare de activitatea depusă în anul 2006 de Sectorul Învățământ teologic și Educație religioasă al Administrației Patriarhale, exprimându-se mulțumiri Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, membrilor Sfântului Sinod și tuturor cadrelor didactice care au contribuit la buna desfășurare a slujirii învățătoarești a Bisericii Ortodoxe Române, în diferitele ei forme de manifestare în rândul copiilor și al tinerilor elevi și studenți.*

g. Activitatea Sectorului Patrimoniul Cultural-Național.

Referatul Comisiei expune activitatea de ansamblu a Bisericii Ortodoxe Române în domeniul ocrotirii și valorificării științifice a patrimoniului cultural națio-

nal bisericesc în cursul anului 2006 și în mod special cea a Sectorului Patrimoniu Cultural-Național Bisericesc al Administrației Patriarhale, condus de către Pr. Dr. Florin Șerbănescu, consilier patriarhal, sub coordonarea P.S. Episcop-Vicar Patriarhal Ciprian Cămpineanul și îndrumarea nemijlocită a Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist.

La nivelul Administrației Patriarhale, activitatea Sectorului a constat în: continuarea inventarierii fondului de bunuri culturale însumând peste 7000 de obiecte din cele două colecții muzeale și depozitul de la Mănăstirea Antim și de la Palatul Patriarhiei; continuarea programului de evidență computerizată pentru colecțiile aflate în gestiunea Sectorului Patrimoniu Cultural Național Bisericesc, pe baza acordului încheiat între Ministerul Culturii și Cultelor (beneficiar și finanțator) și Institutul de Memorie Culturală (executant), fiind operate 1.100 unități din 4.340 existente; amenajarea unui spațiu destinat conservării și restaurării bunurilor bisericești mobile.

În cuprinsul eparhiilor din Patriarhia Română, în domeniul ocrotirii și valorificării științifice a patrimoniului cultural național bisericesc, a continuat acțiunea de elaborarea a fișelor de evidență a bunurilor de patrimoniu de la unitățile bisericești pe baza Protocolului încheiat între Patriarhia Română și Ministerul Administrației și Internelor în anul 2000 și reactualizat în 2005 cu acordul ambelor părți; la toate unitățile bisericești depozitare de bunuri patrimoniale au continuat eforturile de dezvoltare a proiectelor de protecție antiefracție, antiincendiu și împotriva factorilor de mediu și biologici de degradare a patrimoniului bisericesc; continuarea activității unor ateliere și laboratoare de conservare și restaurare a patrimoniului, în primul rând a icoanelor și cărții vechi în Arhiepiscopia Iașilor, Arhiepiscopia Sucevei și Rădăuților, Episcopia Covasnei și Harghitei.

Cu referire la **măsurile de restaurare a monumentelor istorice bisericești**, referatul amintește că în anul 2006 s-au înregistrat lucrări la *134 obiective* aparținând Bisericii Ortodoxe Române, în *valoare totală de 32.993.343 lei și 262.000 Euro*, majoritatea sumelor provenind din contribuția credincioșilor, dar și de eparhii, de la Ministerul Culturii și Cultelor, de la Consiliile Județene, de la primării, de la Oficiul Național al Monumentelor Istorice, de la Inspectoratul de Stat în Construcții, din fonduri PHARE, fonduri de la sponsori și din alte surse.

Pregătirea personalului de specialitate în domeniul patrimoniului (619 ghizi, custozi, muzeografi) care activează la cele 317 unități de profil, dintre care 275 muzee și colecții muzeale și 42 centre zonale de ocrotire s-a realizat prin *Cursurile de perfecționare ale muzeografilor și ghizilor* organizate de eparhiile gazdă cu concursul Secretariatului de Stat pentru Culte și Centrul de Pregătire Profesională în Cultură, prima serie cu 29 cursanți, în două convocări la Iași (19 iunie-1 iulie 2006) și la Mănăstirea Neamț (2-7 octombrie 2006), a doua serie cu 32 cursanți

în prima convocare la Mănăstirea Brâncoveanu-Sâmbăta de Sus, în cadrul căreia s-a audiat o tematică adecvată.

Valorificarea patrimoniului cultural-național bisericesc s-a realizat prin: organizarea de expoziții cu prilejul unor evenimente bisericești importante (în Arhiepiscopia Bucureștilor, la Mănăstirea Cădărușani, *cu prilejul proclamării canonizării Sf. Ierarh Grigorie Dascălu, Mitropolitul țării Românești*, la Muzeul Național Cotroceni și la Muzeul de Artă din Craiova, *expoziția "Un fond bibliofil de excepție. Manuscrisele tezurizate de Biblioteca Sfântului Sinod"*), acordarea de consultații și îndrumării Centrelor Eparhiale pentru organizarea de expoziții tematice sau reorganizarea muzeelor și colecțiilor de artă bisericească, participarea la simpozioane și sesiuni științifice, publicarea a numeroase monografii, albume, ghiduri, pliante, ilustrate și alte materiale. Referatul se încheie cu **expunerea activităților de reprezentare a Patriarhiei Române în unele comisii pe probleme de patrimoniu cultural-național** (Comisia Națională a Muzeelor și Colecțiilor, Comisia Națională a Monumentelor Istorice) și la alte manifestări culturale pe problemele patrimoniului cultural național, cu contribuții din partea reprezentanților Bisericii Ortodoxe Române.

Având în vedere cele prezentate și în conformitate cu prevederile statutare bisericești, **Comisia Culturală propune Adunării Naționale Bisericești:**

– *Să se ia act cu aprobare de activitatea expusă în Darea de Seamă a Sectorului Patrimoniul Cultural-Național Bisericesc al Administrației Patriarhale desfășurată în anul 2006 la nivel central și local bisericesc, cu recomandarea continuării acesteia în scopul valorificării sporite a zestrei patrimoniului istoric, cultural și de artă, al Bisericii noastre.*

h. Activitatea Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române prin Sectoarele Editură, Tipografie și Ateliere.

Referatul Comisiei Culturale supus Adunării Naționale Bisericești debutează cu menționarea faptului că Sectoarele Editură și Tipografie al Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române și-au desfășurat activitatea pe baza planului editorial, de producție și al bugetului pe anul 2006 aprobate de Adunarea Națională Bisericească în ședința din 1 martie 2006, toate realizările reprezentând rodul strădaniei întregului personalului de conducere, de specialitate și muncitor, de-puse sub îndrumarea P.S. Episcop-Vicar Patriarhal Vincențiu Ploieșteanul, sub părinteasca conducere a Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist.

Editura Institutului Biblic a pregătit, beneficiind de sprijinul și îndrumarea competentă a *Consiliului Editorial*, constituit cu binecuvântarea Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist și format din: Pr. Academician Dumitru Popescu, Dl. Academician Virgil Cândea și Pr. Prof. Univ. Nicolae D. Necula, decanul Facultății de Teologie Ortodoxă *Patriarhul Justinian* din București, iar **Tipografia In-**

stitutului Biblic a imprimat un număr de **1.397.726 tipărituri**, între care sunt amintite *scrierile biblice*: Sfânta Scriptură - ediția sinodală în diferite formate, Sfânta Scriptură în versiunea diortosită și comentată de I.P.S. Mitropolit Bartolomeu, Noul Testament cu Psalmi, Mica Biblie, Evangheliarul; publicarea în ediții noi sau retipărire a unor *cărți de cult și de cântare bisericească*: Acatistier, Pentecostar, Triod, Liturghier, Mineiul pe Decembrie, Mineiul pe Noiembrie, Antologie corală, Cărți de rugăciune în diferite formate; republicarea în colecțiile inițiate de Editura Institutului Biblic, a unor lucrări de referință din *literatura patristică* aparținând Sf. Ioan Gură de Aur, Sf. Grigore de Nyssa, Sf. Chiril al Alexandriei, Sf. Maxim Mărturisitorul, precum și imprimarea unor *cărți de îndrumare pastorală și omiletică a clerului, de învățatură de credinți, de teologie și spiritualitate ortodoxă*, între care la loc de cinste se situează volumele XVII și XVIII din culegerea de scrieri a Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist intitulată "*Pe treptele slujirii creștine*", volume din opera Pr. Acad. Dumitru Stăniloae sau semnate de alți prestigioși teologi ortodocși români și străini etc.; retipărire a unor manuale pentru Seminariile Teologice Liceale. Activitatea și prestigiul Editurii și Tipografiei Institutului Biblic au fost reconfirmate și în anul 2006 prin invitarea și participarea la *Târgul Internațional de carte – Bookfest, Târgul de carte și presă – București, Târgul Național de Carte și Revistă Religioasă – Sibiu, Târgul Internațional de carte – Gaudeamus*.

În continuare este prezentat proiectul pe anul 2007 al **planului editorial al Editurii și al Tipografiei** prin care se are în vedere: *intensificarea colaborării cu Centrele Eparhiale în scopul executării numeroaselor lucrări cu caracter misionar, pastoral și de colportaj; măsuri pentru continuarea permanentă a fluxului de producție; continuarea reimprimării Sfintei Scripturi în ediția Sinodală, a Noului Testament cu Psalmi, a Psaltirii, reeditarea unor cărți de cult: Mineiul pe Ianuarie, Mineiul pe Februarie, Mineiul pe Martie, Acatistierul, care va include și acatistele Sfinților Români canonizați în anul 1992 și 2003-2006; publicarea sau republicarea unor texte patristice fundamentale aparținând Sf. Ioan Gură de Aur – la împlinirea a 1600 de ani de la trecerea la Domnului, Sf. Vasile cel Mare, Sf. Macarie Egipteanul, Asterie al Amasiei; publicarea sau republicarea unor volume de predici, editarea sau reeditarea unor cursuri și manuale pentru învățământul teologic universitar și preuniversitar; publicarea de lucrări ale unor cunoscuți teologi ortodocși români și străini.*

Privitor la activitatea **Atelierelor Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române din anul 2006**, referatul subliniază că aceasta s-a desfășurat prin compartimentele sale specializate *Secțiile Tâmplărie-Sculptură, Metale – confecționare obiecte de cult, Pictură Bisericească, Tămâie, Țesătorie stofă bisericească, broderie* și, mai nou, *tricotaje-confecții* de la Mănăstirea Țigănești și *Croitorie veșminte preoțești* de la Mănăstirea Pasărea, executarea unor *lucrări de recondiționare a unor obiecte de cult cu valoare artistică*; un capitol distinct

prezintă activitatea de producție-desfacere și aprovizionare cu materii prime a Atelierelelor, iar în încheiere este prezentat **planul de activitate pe anul 2007 al Atelierelelor**, care va cuprinde contractarea unor noi produse, diversificarea producției de obiecte de cult, măsuri pentru re tehnologizarea cu utilaje performante în scopul creșterii calității produselor finite spre a deveni competitive pe piața de desfacere specifică în concordanță cu cerințele credincioșilor și ale unităților de cult.

În legătură cu activitatea Atelierelelor, referatul amintește popasul duhovnicesc din toamna anului 2006, îmbogățit și cu pelerinajul cu moaștele Sf. Cuvios Dimitrie de la Catedrala Patriarhală, la care au participat mii de credincioși, numeroși membrii ai Sfântului Sinod, *generat de încheierea lucrărilor de construire și pictare, precum și de sfințire, la data de 29 octombrie 2006, a Bisericii Duminica Sfinților Români de la Mănăstirea Popești din București, ctitorie a Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist.*

Pe temeiul prevederilor art. 20, lit. "j" din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, **Comisia Culturală propune Adunării Naționale Bisericești:**

– *Să ia act cu aprobare de Raportul privind activitatea desfășurată în anul 2006 de către Editura, Tipografia și Atelierele Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române.*

– *Să se aprobe planul de activitate pe anul 2007 al Sectoarelor Editură, Tipografie și Ateliere ale Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, cu o atenție sporită asupra creșterii și diversificării producției Tipografiei și Atelierelelor.*

E. COMISIA ECONOMICO-FINANCIARĂ:

Pr. Gheorghe Tomescu, de la Arhiepiscopia Târgoviștei, prezintă referatul Comisiei Economico-Financiare privind: Activitatea Sectorului II Economico-Financiar, Contul de execuție bugetară pe anul 2006 ale Administrației Patriarhale și al Instituțiilor anexe, după cum urmează:

Referatul Comisiei Economico-Financiare a fost elaborat pe baza Dării de seamă a Sectorului II Economic al Administrației Patriarhale privind activitățile gospodărești și economico-financiare desfășurate în anul 2006 la nivelul Administrației Patriarhale și ale Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, pe baza îndrumărilor și hotărârilor Organismelor Centrale Bisericești, prin structurile aflate în subordine cu privire la: Serviciul Bunuri, Comisia de Pictură Bisericească, Serviciul Economic și Sectoarele Tipografie și Ateliere ale Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, Colecta Fondului Central Misionar, Colecta Fondului Filantropia și Colecta pentru Mitropolia Basarabiei.

i. Aspecte asupra activității Sectorului II Economico-Financiar.

Referatul prezintă, mai întâi, stadiul **edificării Catedralei Mântuirii Neamului** cu mențiunea că acest deziderat al Bisericii noastre nu și-a găsit împlinirea

nici în anul 2006, neputându-se pune în practică Legea nr.261/2005 datorită existenței unui număr de 68 de cereri de retrocedare asupra terenului dat în proprietate care nu și-au aflat încă rezolvarea. În acest context, se amintește că Primăria Generală al Capitalei, a propus un proiect de act normativ, care să prevadă asigurarea despăgubirii celor 68 de solicitanți, în scopul stingerii litigiilor existente și pentru eliberarea terenului de orice sarcină juridică în scopul începerii lucrărilor. Sub raport administrativ-gospodăresc referatul prezintă **investițiile pentru consolidări, reparații și reamenajări** care s-au făcut în cursul anului 2006 la următoarele obiective: *Palatul Patriarhiei, Mănăstirea Antim și curtea interioară, Blocului P5B Unirii, Casele de Odihnă de la Olănești și Cozia și, nu în ultimul rând la Așezământul Ortodox de la Ierusalim-Ierihon, cumpărarea imobilului din Bruxelles pentru Reprezentanța Patriarhiei Române pe lângă instituțiile Uniunii Europene, cumpărarea sediului Parohiei Ortodoxe Române din Barcelona (Spania), pentru care s-au alocat sume provenite din fonduri proprii, din sponsorizări sau din subvenții de la bugetul de stat, întrucât aceste obiective fac parte din patrimoniul cultural bisericesc național. Referatul prezintă apoi activitatea **Comisiei de Pictură Bisericească** privind verificarea și aprobarea documentațiilor tehnice în ceea ce privește pictura bisericească (130 devize, 87 adjudecări de lucrări, 39 devize ofertă, 17 promovări de categorie, 11 scăderi de categorie a unor pictori ca urmare a solicitării Centrelor Eparhiale, 14 cercetări, sesizări și delegări la fața locului cu acordul Centrelor Eparhiale, 98 de înscrieri pe șantierele de pictură și restaurare murală de epocă); organizarea în luna septembrie 2006 a *examenului pentru ucenicii de pe șantierele de pictură bisericească* la care, din 27 candidați au fost admiși 19; organizarea în luna octombrie 2006 a *unui nou examen de calificare pentru stagiarii* care îndeplinesc condițiile în urma căruia au fost admiși toți cei 10 candidați înscriși; aprobarea unei noi *metodologii de autorizare a pictorilor bisericești* prin care, între altele, se acordă o atenție sporită tinerilor absolvenți ai specializării Restaurare-Conservare Patrimoniu din cadrul Facultăților de Teologie prin repartizarea prioritară pe șantierele de pictură bisericească și reducerea numărului de zile de practică În încheiere este redată succint **activitatea Serviciului Bunuri** al Administrației Patriarhale care are în evidență 17 imobile, o suprafață de 30 ha teren forestier și s-a ocupat și de întreținerea și rularea celor 24 autovehicule pe care le are în dotare, precum și activitățile de aprovizionarea cu materiale a sectoarelor Administrației Patriarhale.*

j. Contul de execuție bugetară pe anul 2006 al Administrației Patriarhale și Instituțiilor anexe.

Referatul prezintă modul de **gestionare a bugetului Administrației Patriarhale pe anul 2006** aprobat de Consiliul Național Bisericesc în anul trecut, după cum urmează: evidențierea **ajutoarelor acordate prin Administrația Patriar-**

hală credincioșilor din țară și străinătate în sumă totală de 9.822.255 lei, provenind din subvenții de la bugetul de stat, donații, sponsorizări din partea unor persoane particulare sau a unor firme, care a fost cheltuită pentru sprijinirea lucrării de asistență religioasă a unităților bisericești din țară și de peste hotare, inclusiv a drepturilor de salarizare a personalului clerical și neclerical al acestora, după care sunt **prezentate reperele financiare vizând sprijinirea lucrării social-filantropice și caritative a Administrației Patriarhale** constând în: alocarea de fonduri pentru asigurarea bazei de odihnă și tratament a personalului clerical sau familiilor acestora, prin cele 2 case de odihnă de la Cozia și Olănești, alocarea de sume pentru asistență și ajutoare materiale destinate caselor de bătrâni, de copii, pentru cei aflați în penitenciare, în spitale, rromilor, altor persoane fizice sau preoților bătrâni și în suferință.

Într-un alt capitol sunt redată **cele mai importante colecte care s-au derulat în anul 2006 în Patriarhia Română** și care sunt administrate prin hotărâri ale organelor centrale bisericești de către Administrația Patriarhală, după cum urmează: *Fondului Central Misionar*, care în anul 2006 a însumat 719.250 lei primită la Patriarhie, la care se adaugă procentul de 40%, reținut la Centrele Eparhiale pentru acoperirea cheltuielilor destinate sprijinirii construirii sau reparării de biserici; *Fondul Filantropia* cu procentul de 30% din sumele virate de Centrele Eparhiale la Administrației Patriarhale și care în anul 2006, la nivelul Administrației Patriarhale a însumat 63.819 lei primiți de la 10 Centre Eparhiale, această sumă fiind cheltuită cu operele de caritate și sociale ale Patriarhiei Române, prin Sectorul Biserica și Societatea; *Colecta pentru Mitropolia Basarabiei*, care se realizează la Centrele Eparhiale și care în anul 2006 a avut încasări de 106.500 lei, destinate achiziționării de cărți de cult și de teologie în limba română.

Referatul continuă cu prezentarea **contului de execuție bugetară al Administrației Patriarhale și al Instituțiilor anexe pe anul 2006**, care amintește că la venituri s-a realizat suma de 35.211.956 lei, la cheltuieli 32.698.912 lei, anul încheindu-se anul cu un excedent de 2.513.055 lei, înregistrat la fondul de rezervă. În care în mod distinct este redat apoi **contul de execuție bugetară al Tipografiei**, din care reiese că față de bugetul aprobat, execuția bugetară la 31 decembrie 2006 a însumat la venituri 7.457.913 lei, la cheltuieli 5.717.904 lei, rezultând un excedent de 1.740.008 lei, precum și **contul de execuție bugetară al Atelierelor** care față de bugetul aprobat, la 31 decembrie 2006 a însumat la venituri 4.513.551 lei, la cheltuieli 4.058.259 lei, rezultând un excedent de 455.292 lei. Referatul se încheie cu prezentarea **activității Corpul de Control (CFI)**, care a efectuat controale și verificări financiare la un număr de 17 gestiuni de la Tipografia și Atelierele Institutului Biblic, casieria și magazia Administrației Patriarhale, de la magazia Mănăstirii Antim, de la casieria și magazia Blocului P5 Unirii, de la Librăria "Ortodoxia", precum și participarea la comisia de inventariere a

fondului de carte a Bibliotecii Sfântului Sinod de la Mănăstirea Antim, activitate începută în anul 2006.

În urma examinării celor de mai sus și pe temeiul prevederilor art.20, lit. "i" din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, **Comisia Economico-Financiară propune Adunării Naționale Bisericești:**

– *Să se ia act și să se aprobe referatul Comisiei Economico-Financiare în legătură cu activitatea pe anul 2006 a Sectorului II Economic-Financiar al Administrației Patriarhale.*

– *Să se ia act cu aprobare de raportul Comisiei Economico-Financiare privind Contul de execuție bugetară pe anul 2006 al Administrației Patriarhale și al Instituțiilor anexe (Tipografie și Ateliere).*

– *Să se exprime mulțumiri credincioșilor, Prea Cucernicilor Preoți și Protoierei, precum și Înalt Prea Sfințiților și Prea Sfințiților membri ai Sfântului Sinod și Centrelor Eparhiale, pentru modul în care s-a implicat în realizarea colectelor pentru Fondul Central Misionar, pentru Fondul Filantropia și pentru Fondul Mitropolia Basarabiei, precum și a altor colecte bisericești centrale și locale din 2006.*

F. COMISIA BUGETARĂ:

Pr. Ioan Dâmbu, de la Arhiepiscopia Clujului, prezintă referatul Comisiei Bugetare în legătură cu proiectul Bugetului de venituri și cheltuieli al Administrației Patriarhale și al Instituțiilor anexe pe anul 2007.

În referatul Comisiei Bugetare alcătuit pe baza raportului Sectorului II Economic-Financiar al Administrației Patriarhale sunt redate cele mai importante repere care definesc **Bugetul de venituri și cheltuieli al Administrației Patriarhale și al Instituțiilor anexe pe anul 2007** din care reiese că, la venituri și cheltuieli, acesta este calculat la suma totală de 31.695.700 lei, menționându-se că a fost elaborat ținându-se seamă de: *rezultatele financiare ale anului 2006, identificarea de noi venituri suplimentare, menținerea cheltuielilor în anul 2007 la nivelul cerințelor reale și stricte din cadrul sectoarelor de activitate, rata estimativă a inflației pe anul 2007 și evoluția cursului leu/euro/dolar.*

Referatul menționează preocuparea constantă a Centrului Patriarhal pentru asigurarea de resurse financiare pentru realizarea cu continuitate și în bune condiții, la nivelul Administrației Patriarhale, a activităților filantropice, socio-umane, cultural-misionare propuse, de sprijinire a românilor ortodocși din jurul granițelor țării, precum și a comunităților ortodoxe române de peste hotare, pentru finalizarea unor investiții începute în anii anteriori, cât și pentru sprijinirea activităților Sectoarelor Administrației Patriarhale. În încheiere, referatul constată că proiectul de Buget pe anul 2007 al Administrației Patriarhale și al Instituțiilor sale anexe a fost elaborat pentru a răspunde și cerințelor actuale privind buna desfăș-

șurarea a activităților curente ale Centrului Patriarhal și în domeniul personalului bisericesc, al activităților sale tradiționale dar și a cerințelor specifice pe o piață economică mereu activă și schimbătoare.

Ca urmare, pe temeiul prevederilor art.20, lit.”i” din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române și ale art. 59, lit. ”j” din Regulamentul Organelor Centrale din Patriarhia Română, **Comisia Bugetară propune Adunării Naționale Bisericești:**

– *Să ia act și să aprobe referatul Comisiei Bugetare în legătură cu proiectul Bugetului de venituri și cheltuieli al Administrației Patriarhale și Instituțiilor anexe pe anul 2007, care va fi adus la îndeplinire și administrat în limita realizării veniturile propuse și potrivit prevederilor statutare și regulamentare bisericești, cu o atenție specială asupra necesității atragerii de noi surse de finanțare.*

9. Alegerea unui membru mirean în Consiliul Național Bisericesc

După încheierea prezentării rapoartelor Comisiilor, Prea Fericitul Părinte Patriarh Președinte arată că, potrivit Ordinii de Zi, este necesar ca plenul Adunării Naționale să aleagă un nou membru mirean în Consiliul Național Bisericesc, pe un loc rămas vacant.

Ținând seama că Dl.Nicolae Săcară, membru mirean în Adunarea Națională Bisericească din partea Arhiepiscopiei Timișoarei care a decedat, a fost ales ca membru mirean în Consiliul Național Bisericesc în ședința de lucru a Adunării Naționale Bisericești din 26 iunie 2006;

Luând act și de propunerea Comisiei de Validări și Petițiuni potrivit căreia, se “*adresează Prea Fericitului Părinte Patriarh Președinte rugămintea ca, în temeiul art.59, lit. “f” din Statut, să propună Adunării Naționale Bisericești ca noul membru din partea Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Timișoarei, Domnul Ioan Savu, să fie ales membru în Consiliul Național Bisericesc*”;

În temeiul prevederilor art. 20, lit. “f” din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române și la propunerea Prea Fericitului Părinte Patriarh Președinte și, **plenul Adunării Naționale Bisericești hotărăște:**

– *Aprobă alegerea Domnului Ioan Savu, membru în Adunarea Națională Bisericească din partea Arhiepiscopiei Timișoarei, ca membru mirean în Consiliul Național Bisericesc – organ executiv al Sfântului Sinod și al Adunării Naționale Bisericești pentru perioada 2007-2010.*

10. Luări de cuvânt din partea membrilor Adunării Naționale Bisericești

În conformitate cu Ordinea de Zi aprobată, **Prea Fericitul Părinte Patriarh Președinte** aduce mulțumiri membrilor și raportorilor Comisiilor Permanente pentru împlinirea prevederilor statutare de a analiza, a întocmi și prezenta plenu-
lui Adunării Naționale Bisericești referatele asupra *Raportului general anual al*

Consiliului Național Bisericesc privind activitatea desfășurată în anul 2006 de către Sectoarele Administrației Patriarhale și ale Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, precum și asupra Contului de execuție bugetară pe anul 2006 și asupra Proiectului de buget pe anul 2007 al Administrației Patriarhale și al Instituțiilor anexe (Tipografie și Ateliere).

În continuare, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist invită pe membrii Adunării Naționale Bisericești înscriși la cuvânt să-și prezinte intervențiile în plen, după cum urmează:

Dl. Dr. Sorin Costina, de la Episcopia Aradului, luând cuvântul, spune: *“Din partea credincioșilor din Episcopia Aradului, pe care-i reprezint, doresc să urez Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist mulți ani cu sănătate, exprimând gândul că aceștia nu vor uita niciodată anii de păstorire ai Prea Fericitirii Voastre la această Episcopie. Este prima ședință a Adunării Naționale Bisericești de când România a devenit membră a Uniunii Europene la 1 ianuarie 2007 și, ca și anul trecut, mă întreb dacă Biserica noastră este pregătită pentru acest pas. Doresc să vă mărturisesc că deși, la nivelul întregii noastre Biserici constat eforturi, activități și acțiuni care ne arată că ar trebui să fim pregătiți, îmi exprim totuși temerea că vor veni foarte multe atacuri pe anumite domenii de activitate. și dau numai exemplul predării Religiei în învățământul public atacat foarte virulent la sfârșitul anului trecut prin încercarea de scoatere a sfințelor icoane din școli. și aceste atacuri sunt abia la început căci vor mai veni și altele. În privința icoanelor, doresc să semnalez că există în prezent o invazie de colportaj de calitate îndoielnică și chiar de prost gust provenind din diverse părți ale lumii care nu are nimic comun cu tradițiile noastre românești în domeniul iconografic. De aceea cred că ar trebui ca pentru stoparea acestui fenomen și mai ales pentru cultura pictorilor bisericești și educația credincioșilor, pe de o parte, Institutul Biblic să reediteze lucrarea **Erminia picturii bizantine**, iar pe de altă parte Comisia de Pictură Bisericească, pentru care am văzut că anul trecut s-au adus unele măsuri importante, ar trebui să fie mult mai fermă în deciziile ei de acreditare a pictorilor bisericești, pentru că o pictură făcută cum nu trebuie, smintește pe credincioși. Apoi, tot în legătură cu predarea Religiei, semnalez prejudiciile pe care le aduce lucrării Bisericii în acest domeniu, modelul de “seminarizări” propus de unii așa-zisi lideri în discotecii, contra cost. Este o blasfemie pentru care ar trebui să ne purtăm cu cei ce o provoacă precum s-a comportat Iisus pe aripa templului când l-a izgonit pe diavol. La fel se întâmplă și cu unele acte de binefacere către așezămintele bisericești ortodoxe din țară și de peste hotare care se fac pentru imagine și interesul unora. Ar trebui o mai mare atenție în a ne diferenția prietenii și adevărații binefăcători, așa cum a semnalat și Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Bartolomeu la vremea potrivită. O altă problemă pe care doresc să o semnalez este și o mai veche dorință a Episcopiei Aradului de a fi ridicată la rangul de Arhiepiscopie.*

Poate că aniversarea a 300 de ani de existență a acestei eparhii și momentul sfințirii noii catedrale episcopale ar fi un prilej potrivit de a se împlini această dorință, mai ales că în Mitropolie nu mai există o Arhiepiscopie sufragană. În altă ordine de idei, m-a bucurat mult recunoașterea de către Patriarhia Sârbă a Episcopiei Daciei Felix dar, pentru mine personal și pentru neamul nostru rămâne o problemă ce se va întâmpla cu românii din Valea Timocului care încă suferă mult. Trebuie să-i avem în vedere continuu și atrag atenția că în această problemă Biserica noastră a făcut enorm, a făcut ceea ce oamenii politici cu responsabilități publice ar fi trebuit și va trebui să facă în dialogul cu statul sârb pe problema românilor din Valea Timocului. Am văzut din rapoarte că s-au făcut enorm de multe eforturi pentru ca Biserica să-și redobândească bunurile imobile, dar semnalez că aceeași preocupare constantă trebuie să existe și în privința bunurile mobile și a odoarelor bisericești confiscate de comuniști în trecut. În încheiere, ca o problemă personală care nu s-ar cădea să fie pusă în acest distins for bisericesc, doresc totuși să subliniez și să mulțumesc Înalț Prea Sfințitului Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei pentru gestul făcut în luna septembrie 2006, la împlinirea a 50 de ani de la trecerea la cele veșnice a bunicului meu, vrednicul de pomenire Mitropolitul Sebastian Rusan și a restaurării adevărului despre moartea sa. A fost un act reparator față de un înaintaș al Înalț Prea Sfinției Sale care, și el, a trecut munții chemat fiind să păstorească în scaunul Mitropolitan al Moldovei, gest pentru care Vă mulțumesc în numele mamei mele de 87 de ani și a unchiului meu de 83 de ani.”

DI. Academician Constantin Bălăceanu Stolnici, din partea Arhiepiscopiei Bucureștilor, luând cuvântul, arată că “*deși am ascultat referate care prezintă întreaga activitate a Bisericii din anul 2006, doresc să mă refer doar la 2-3 aspecte noi, relevante pentru sporul realizat. Primul se referă la religiozitatea popoului nostru concretizată prin numeroase activități și prezențe ale Bisericii în diferite domenii de activitate și mă refer în mod special la prezența preoților din spitale care este un dar pentru cei în suferință. Atrag atenția însă că odată cu creșterea religiozității, după cum ați și văzut că se întâmplă cu o anumită ritmicitate și parcă după un anumit program, apar și noi atacuri la adresa acesteia determinate de conceptul “corect politic – politicaly correct”, importat în țara noastră, dar care nu are nimic comun cu tipul de societate în care conceptul s-a dezvoltat. Al doilea se referă la intrarea României în Uniunea Europeană căci în Europa suntem dintru început și amintesc că, în momentul de față Biserica Ortodoxă Română a devenit cea mai puternică Biserică Ortodoxă din sistemul european realitate care nu convine multora. Acest fapt atrage după sine creșterea responsabilități Bisericii noastre prin păstrarea echilibrului între globalizarea europeană și păstrarea identității proprii. În acest context, pornind de la cele prezentate de Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist în cuvântul de deschidere, subli-*

niez schimbarea profundă a diasporei române, implicit a celei ortodoxe românești și salut eforturile Bisericii noastre de a dezvolta extensiv și intensiv comunitățile ortodoxe românești din afara granițelor țării. Tot în contextul integrării noastre în Uniunea Europeană menționez, ca un aport considerabil, activitatea și poziția ecumenică a Bisericii noastre care, în anul 2007, va avea prin Adunarea Ecumenică Europeană de la Sibiu o nouă scenă de afirmare și va constitui un real prilej de reafirmarea a opțiunii Bisericii noastre pe linia ecumenismului. Un al treilea aspect pe care îl amintesc este acela al **asistenței sociale a Bisericii** care, de la an la an, cunoaște progrese considerabile așa cum am constatat din cele ascultate, atât sub raportul cantității, dar mai ales al calității și direcțiilor de activitate, menționând doar preocuparea față de bătrâni – memoria vie a neamului nostru, pe care din păcate societatea îi uită și îi neglijează tot mai mult, deși nu Biserica este prima responsabilă, precum și al atenției față de dependenții de droguri, flagel care face ravagii în rândul tinerilor și atentează la viitorul sănătos al neamului nostru, prin care se produce un gen de exploatare a celor care cad în această patimă. În încheiere doresc să adresez mulțumiri Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist pentru darul pe care ni l-a făcut nouă bucureștenilor în toamna anului trecut, prin terminarea de construit și sfințirea Bisericii “Duminica Sfinților Români” de la Mănăstirea Popești Leordeni.

Dl. Economist Nicolae Bud, de la Episcopia Ortodoxă Română a Maramureșului și Sătmăruului, își începe intervenția arătând că “pornesc de la cuvintele Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist **“Este un dar de la Dumnezeu să simți cu adevărat valoarea vieții și să ști să-ți folosești viața din prima zi dată de Cel de Sus”** rostite zilele trecute în această frumoasă și luminoasă sală de întruniri bisericesti în față celor aflați aici pentru a-l sărbători la împlinirea unei vârste de legendă. Un crez, și el luminos și frumos, precum evenimentul pus în chenar aurit de reprezentanții credincioșilor din întreaga țară, de chipurile smerite întru credință coborâte încoace dinspre lăcașuri de rugăciune risipite spre toate punctele cardinale ale plaiurilor românești. Întâiul stătător al Bisericii Ortodoxe Române a intrat în cel de al 93-lea an de existență. Cu permisiunea Sfinților Voastre, a tuturor de față, mă alătur celor ce se simt datori să-i adreseze – cu glasul tremurat de emoții – gândul bun, ce-l prea merită, însoțit de speranța de a-l ști și simți în continuare aproape de noi, de țară, de popor. Mă rog pentru sănătatea sa.

Vă voi face o mărturisire. Nu mă aflu pentru prima dată în acest frumos hemiciclu, croit la începutul veacului trecut de către celebrul inginer român Gogu Constantinescu, inventatorul sonicității, cu scopul de a găzdui dezbaterile parlamentare. Am avut fericirea, eu însumi să fac parte din Parlamentul României, ales prin prevederile noii noastre Constituții, așezată pe temeiurile democrației și ale statului de drept. Ca deputat de Maramureș, am urcat, nu o dată, la acest pupitru

animat de dorința de a enunța, susține și promova interesele maramureșenilor. Vorbeam atunci, căutând a le rosti păsurile, gândurile, speranțele. Îi aveam în față ochilor și le trăiam bucuria la fiecare din bucuriile lor.

Îi am și acum în fața ochilor pe maramureșenii mei de toate vârstele și sunt pe deasupra bucuroși că pot să vorbesc din nou cu mintea și sufletul la ei în această grațioasă incintă, în fața domniilor voastre, fețe bisericești și gospodari de ispravă, de pe tot cuprinsul țării. Îi reprezintă de această dată, în calitatea mea de ales în Adunarea Națională Bisericească. Îi reprezintă pe ei, credincioși de vârsta mea, mai vârstnici ori adolescenți, cu care mă întâlnesc în drumurile mele prin ținutul Maramureșului drag, unduit de pașii fără de odihnă ai lui Pinte Viteazu și de trilarile de privighetoare ale Victoriei Darvai. Mă știu aici trimis de ei și vin împreună cu ei, așa cum mă văd cu ei în dreptul altarelor și clopotnițelor de pe Iza, de pe Mara, de pe Vișeu, de pe Lăpuș și de pe Someș, în curtea bisericilor zmălțuite prin talentul inegalabil al constructorului tâmplar de la noi de acasă. Sunt aici pentru a vă asigura de credința lor în biserică, de dragostea lor pentru Dumnezeu.

Avem astăzi la îndemână constatarea că, în pofida vitregiilor sosite pe nepusă masă, a unor forțe potrivnice, biserica ortodoxă s-a reînscăunat acolo unde îi este locul de mii de ani – în partea cea mai lăuntrică a sufletului românesc. Putem asculta din nou, în ceasuri de bucurie ori în clipa tăcerilor mistuitoare, șoaptele născute acolo în chivotul de argint al credinței noastre în Dumnezeu. Ele ne hrănesc, după caz, speranța, încrederea, sensul iubirii de viață, pe care ne îndeamnă să știm s-o trăim cu adevărat din prima zi când ne-a fost dăruită. Întocmai cum se exprima Prea Fericitul Patriarh de ziua sa de naștere, ce vă propun s-o considerăm simbolic încrustată cu litere aprinse în calendarul bisericesc național.

Întoarcerea cu fața către biserică – iată o realitate de bun augur pentru orice popor și neamul românesc poate fi liniștit în ceea ce privește deplina sa comunicare cu valorile creștinismului, ale ortodoxiei. Ea vine să confirme speranțe adăpostite cu grija la vreme de restriște și anume că Dumnezeu nu și-a întors fața de la noi. Reflectând cu voce tare în fața domniilor voastre asupra acestui legământ prin credința cu eternitatea, regenerat sub cerul încăpător al noului anotimp românesc, nu pot să nu bag de seamă la unele semne, ce seamănă îngrijorare și preocupări. Catapeteasma aurită, care este Biserica Ortodoxă Română, se descoperă uneori privită pe furiș, cu ochii licărind de rea credință și rele intenții. Dați voie copilului de țaran din mine să recheme alături de el imaginea sfântă a bisericii în care a fost botezat, la care nu poate privi decât cu aceeași nedezmințită smerenie cu care a fost deprins și povățuit din cea mai fragedă pruncie. Dați voie celui de azi, atins de semnele părului alb, să nu priceapă acele gesturi ce fac atinge la viața bisericii, la ortodoxie, la învățăturile, la valorile, la tradițiile, la obi-

ceiurile ei. Îmi amintesc, școlar fiind, de nervozitatea produsă când am citit că undeva, un necredincios intrase în biserică, în semn de dispreț, călare pe cal. N-am crezut că poate fi pe lume gest mai necuviincios la adresa bisericii, a credincioșilor ei.

Necuvincioase, le socotesc eu, pornirile de un fel sau altul contra Bisericii Ortodoxe, care se consumă sub ochii noștri, parcă tot mai insistente de la o vreme. Acuzele la adresa unor ierarhi, registrul nepotrivit în care se poartă unele schimburi de păreri pe teme religioase, tentația de a trata în derizoriu simbolurile sacre ale vieții bisericești fac parte din acest arsenal, care normal îngrijorează.

Dar, la vorbe grele, nu se răspunde cu vorbe grele. Văd depășirea situației și atmosferei create prin recursul la înțelepciune și încredere. Biserica ne-a fost scut în zile de necaz. Sunt convins că biserica va ști să îndepărteze de la sine miresmele ce căuta a-i întina, nemeritat, demnitatea și puritatea.

Cu aceasta flacără a speranței așezată pe tipsisia deschisă a inimii, de unde ne supraveghează mersul sub astre, îndrăznesc să cred următoarele: **apărându-și cu onoare și demnitate neîntinarea, Biserica Ortodoxă Română slujește cu evlavie credința în Dumnezeu, într-o lume și pe o planetă încărcată de dispute de tot felul, inclusiv religioase, de manifestări care vădesc intoleranța. Ceva putem face și noi, fiecare din cei prezenți aici, pentru triumful apropierii semenilor prin credință. Rămân eu unul, pe deplin optimist.**"

Dl. Inginer Nicolae Noica de la Episcopia Alexandriei și Teleormanului, în cuvântul său evidențiază "dezvoltarea în ultimii ani a capacității de comunicare a Bisericii noastre în relațiile sale atât interne cât și publice în spiritul toleranței sale din totdeauna. Multe din cele ce le-am auzit astăzi în cele prezentate plenului sunt dovada viabilității Bisericii noastre, dar subliniez că și problemele cu care se confruntă Biserica astăzi nu sunt tocmai noi, cunoscând că unele dintre acestea au existat și în alte epoci istorice care acum revin amplificate la o altă scară și sub alte influențe. Iată de ce cred că, lucrurile pozitive care ne-au fost prezentate astăzi trebuie aduse și la cunoștința unor instituții publice ca Ministerul Culturii și Cultelor, Ministerul Justiției, Ministerul Educației și Cercetării, pentru a cunoaște aceste realizări și probleme reale ale Bisericii noastre. Doresc să reiau aici câteva gânduri pe care le-am exprimat și în ședința Consiliului Național Bisericesc și anume: publicarea rapoartelor care ne-au fost făcute cunoscute astăzi; oportunitatea inițierii de către Biserica, împreună cu Ministerul Culturii și Cultelor, Facultatea de Arhitectură și Inspecția de Stat în Construcții, a unor întâlniri cu specialiștii în construcție de biserici pentru a evalua tradiția și tendințele în acest domeniu; o aprobare a Sfântului Sinod, de ca Centrele Eparhiale să furnizeze toate planurile bisericilor reprezentative construite în ultimii 50 de ani în toată țara, cu scopul de a se publica sub forma unui manual destinat tinerilor arhitecți și specialiștilor în construcția de biserici, acest lucru fiind posi-

bil cu concursul Inspecției de Stat în Construcții. O problemă vreau să mai ridic în intervenția mea, și anume aceea a Catedralei Mântuirii Neamului. Ați observat că de câte ori, în ultimii 15 ani Statul a alocat un amplasament destinat construirii acestui edificiu național au ieșit la iveală “proprietari” care au revendicat aceste terenuri. În situația terenului actual Statul trebuie să intervină și să emită o lege de expropriere a terenului respectiv dat prin lege pentru utilitate publică, Întrucât Catedrala Mântuirii Neamului este o instituție de utilitate publică. În ce privește suma necesară, faptul că statul a prevăzut o sumă pentru construirea Catedralei nu este o noutate. Să ne aducem aminte că și Regele Carol I a dat o lege în 1882 pentru Construirea Catedralei Neamului, alocând și suma de 5 milioane lei/aur pentru construirea acesteia, sumă care nu s-a mai dat de la buget. și nu era România mai bogată atunci ca acum. Din nefericire ca și atunci, și astăzi istoria se repetă apărând tot felul de motive, de opreliști care amână materializarea acestui proiect. De aceea, trebuie să fim mult mai viguroși, să ne cerem și să ne apărăm drepturile istorice și firești la o Catedrală a Mântuirii Neamului.

DI. Conf. Univ. Dr. Ionel Cândea de la Episcopia Dunării de Jos, în cuvântul său arată că *“în anul trecut s-au împlinit 100 de ani de la zidirea catedralei eparhiale din Galați în vremea regelui Carol I și 525 de al atestarea istorică a Municipiului Brăila în vremea Sfântului Voievod Ștefan cel Mare. Cu ocazia acestor evenimente istorice, Muzeul de istorie din Brăila a emis o medalie jubiliară care are pe având pe avers și pe revers încrustate chipurile acești doi mari bărbați de stat. În plenul acestei distinse Adunări, îmi este deosebit de plăcut, să Vă adresez Prea Fericirea Voastră să acceptați această medalie bătută în aur, ca semn al prețuirii credincioșilor și intelectualilor de pe plaiurile Brăilene, cu urarea să ne păstoriți mulți ani și de acum înainte.”*

P.C. Protopop Aurel Goraș de la Arhiepiscopia Sucevei și Rădăuților, luând cuvântul, spune: *“Mă bucur foarte mult de tot ceea ce am ascultat în plenul acestei Adunări dar nu pot să nu fac cunoscut strigătul de durere al Arhiepiscopiei noastre din Suceava față de nedreptatea ce i se face de ani de zile prin nerestituirea către Arhiepiscopia Sucevei și Rădăuților a Fondului Bisericesc al Bucovinei, acumulat din daniile către Biserică ale voievozilor și boierilor, pe care l-a avut și l-a administrat vreme de 69 de ani (1877-1948) până când în anul 1948 regimul comunist l-a confiscat printr-un rapt de proporții. De ani de zile ne străduim să îl recăpătăm dar nu suntem ajutați și, de aceea, prezint Adunării naționale Bisericești solicitarea de a ne ajuta în redobândirea acestui Fond Bisericesc al Bucovinei. Există suficiente argumente pentru ca Biserica noastră să redobândească Fondul Bisericesc al Bucovinei, la fel este și în situația catedralei Mântuirii Neamului, dar trebuie insistat la toate autoritățile în acest sens.”*

Dl. Avocat Vasile Lupu de la Arhiepiscopia Sucevei și Rădăuților, în intervenția sa exprimă mulțumiri pentru validarea ca membru în Adunarea Națională Bisericească din partea Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților. În această calitate Domnia sa precizează: *“doresc să completez luarea de cuvânt a antevorbitorului meu precizând că în anul 1948 când comuniștii au confiscat averile Bisericii, pădurile Bucovinei erau cel mai bine întreținute, fapt recunoscut și de puterea austriacă a timpului care a guvernat vremelnice peste aceste ținuturi. Văzând împotrivirea pe care autoritățile din ultimii 17 ani o arată față de restituirea integrală a Fondului Bisericesc al Bucovinei, cred că este timpul ca Biserica să tragă un semnal de alarmă la cele mai înalte autorități ale Statului, pentru că așa cum se întâmplă cu acest Fond se poate întâmpla cu orice bun bisericesc.”*

Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei, ia cuvântul și arată că: *“Sunt într-un total de acord cu Dl. Avocat Vasile Lupu privind restituirea integrală a fostelor proprietăți, iar în calitate mea de președinte al Comisiei Mixte Parteneriat Social și Retrocedări dintre Patriarhia Română și Guvern vă mărturisesc că, împreună cu ceilalți membri ai Comisiei și în numele întregii Biserici, am depus toate eforturile ca acest lucru să ajungă la cunoștința autorităților competente de stat și constatând că Legea 247/2005 este incompletă, am depus propuneri de modificare sau completare a acesteia mai ales în problema restituirii proprietăților către Biserică. Acest lucru vizează inclusiv probleme bunurilor cu care Biserica a fost înzestrată și care trebuie restituite integral. Pentru toate acestea va trebui să facem o nouă întâmpinare la autoritățile de stat, în numele Sfântului Sinod, pentru acordarea acestei reparații morale prin retrocedarea proprietăților în forma în care au fost confiscate de comuniști și, nicidecum, diminuate sau știrbite.”*

11. Cuvântul rostit la încheierea lucrărilor de Prea Fericitul Părinte Patriarh Teocrist

La încheierea luărilor de cuvânt și a intervențiilor în plen, Prea Fericitul Părinte Patriarh Președinte se adresează membrilor Adunării Naționale Bisericești cu următorul cuvânt:

Onorați membri ai Adunării Naționale Bisericești,

“Ca primă ședință a Adunării Naționale Bisericești în componență nouă, cu personalități noi, deci și cu probleme actuale din viața eparhiilor, este firesc ca acestea să fie luate în discuție, deși unele îndepărtate ca subiect de ordinea de zi pentru care am convocat acest suprem for bisericesc. Pe de altă parte, înțelegem că fiecare membru poate aduce în discuție și probleme din viața eparhială proprie, considerate importante și urgente față de cele însumate în ordinea de zi, raportate de eparhii, care cuprind activitățile depuse de unitățile bisericești: parohii, mănăstiri și alte așezăminte eparhiale, cu înfăptuirile lor din anul care a trecut.”

Harnicul părintele Aurel Goraș, de pildă, de la Arhiepiscopia Sucevei și Rădăuților, a cerut ca Adunarea Națională Bisericească să sprijine Fundația „Fondul bisericesc ortodox din Bucovina” pentru retrocedarea pădurilor pe care Sfânta Arhiepiscopie le revendică de mai mulți ani. Dar Fundația aceasta, dacă este înființată în baza legilor în vigoare, trebuie să-și rezolve problema la fața locului, pentru că eparhiile noastre au fiecare această posibilitate. Problema ridicată aici, dacă ar fi fost analizată în cadrul Adunării Eparhiale de la Suceava și în legătură cu noi, cu Patriarhia, după atâția ani se ajungea poate la rezultate pozitive. Asemenea discuții trebuie să se desfășoare pe plan local, mai întâi, nu central. La noi, aici, se iau în discuție problemele generale unitare eparhiale, care, deși sunt de competență locală, eparhială, aici, în Adunarea noastră, devin ale Bisericii, iar anumite reglementări ale Sfântului Sinod devin obligatorii pentru întreaga Biserică Ortodoxă Română.

Patriarhia participă la comisia guvernamentală de dialog între Biserică și Stat pentru retrocedarea proprietăților bisericești, inclusiv a pădurilor, despre care a vorbit aici Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Daniel, care este președintele delegației noastre în această comisie alcătuită din ierarhi. Această problemă a retrocedării terenurilor bisericești este foarte importantă, într-adevăr, dar mi s-a părut, fără să cunosc detaliile despre “Fondul bisericesc ortodox din Bucovina”, că s-a trecut prea repede de la un capăt la celălalt. Nici domnul avocat Vasile Lupu n-a fost de acord cu părintele Goraș în această problemă, ceea ce înseamnă că ea trebuia să fie discutată, mai întâi, la fața locului, în lumina realităților de acolo, căci nu se poate rezolva altfel. În Adunarea Națională Bisericească dezbatem dările de seamă ale eparhiilor, cum spuneam mai înainte, privind lucrarea bisericească pe toate planurile.

Această clădire în care ne aflăm acum, de pildă, unde a funcționat Parlamentul, până am dobândit-o, să nu credeți că am dat năvală, zicând că este proprietatea Patriarhiei, ci am procedat cu aflarea și identificarea tuturor documentelor, am întocmit toate demersurile legale, ajungând la înțelegerea cuvenită. În felul aceasta s-au rezolvat multe probleme la toate eparhiile. De aceea, este bine ca toate aceste revendicări să fie studiate și apoi discutate în adunările și în consiliile eparhiale, nu aici, în lipsa unei documentații temeinice, deoarece discutăm în zadar și nu ajungem la nici un rezultat. Este foarte adevărat că atât în Sfântul Sinod, cât și în Adunarea Națională Bisericească suntem datori să le promovăm și să intervenim. Așa s-a procedat de curând cu negarea icoanelor din școli, cu predarea religiei în învățământul de toate gradele sau cu retribuția clerului de la parohii și mănăstiri. Problema retrocedării “Fondul bisericesc ortodox din Bucovina” nu s-a ridicat în Sfântul Sinod. Au fost doar unele ecouri rezultate din presă, pe care le cunoaștem cu toții. Spun aceasta pentru a răspunde celor care au luat cuvântul. Noi trebuie să plecăm de aici înseninați sufletește,

împăcați cu noi înșine și cu Dumnezeu. Sunt persoane care se întreabă ce face Sfântul Sinod, ce face Patriarhul, pentru ce nu intervine într-o problemă sau alta, desigur, îndreptățiți într-un fel, dar trebuie să cunoașteți că nici o clipă nu pierdem timpul. Ați reținut din raportul Cancelariei Sfântului Sinod că s-au făcut intervenții către onestul Guvern. Se cuvine să știți că majoritatea s-au rezolvat favorabil. Dintre acestea, numeroase au cuprins și lipsurile altor culte. La eparhii e aceeași situație; ierarhii sunt implicați în rezolvarea unor probleme ale preoților și credincioșilor, parohiilor și mănăstirilor.

M-a impresionat cuvântul domnului Nicolae Bud de la Episcopia Maramureșului și Sătmarului. Cât de creștinește a exprimat grija și neliniștea noastră față de disciplina clerului și față de vocația noastră, a tuturor celor care slujim sfântul altar! Noi ne odihnim doar atunci când obosim, cum l-am văzut deseori și pe Înalt Prea Sfințitul Pimen. Totdeauna trebuie să fim atenți să fim în concordanță cu hotărârile Sfântului Sinod, să nu ieșim din limitele lor! După cum cunoașteți, totdeauna în Biserica noastră, iubiți frați, membri ai Sfântului Sinod și ai Adunării Naționale Bisericești, s-au respectat acestea, potrivit sfintelor canoane și tradiții.

Onorați membri ai Adunării Naționale Bisericești, vă admirăm că sunteți împreună cu noi, ca și astăzi! În cuvântul meu de deschidere a lucrărilor Adunării arătam oarecare îngrijorare în legătură cu desfășurarea discuțiilor, dar când am auzit cuvântările domnilor academicieni, ale domnilor profesori și ale celorlalți vorbitori, am mulțumit în gândul meu cu recunoștință Bunului Dumnezeu că, iată, vin glasuri din depărtări și ne odihnesc, văzând și participând la osteneala noastră. Dar nu putem împlini aici ceea ce trebuie să se facă la fiecare Adunare Eparhială și mai ales la fiecare Consiliu Eparhial și Parohial! Eparhia și parohia sunt persoane juridice și au la dispoziție căi și mijloace legale de rezolvare a problemelor bisericești, potrivit Statutului și Regulamentelor bisericești. Desigur, avem la inima noastră și această problemă a retrocedării pădurilor bucovinene, adusă aici în discuție, și o vom trece, cu documentația de la Arhiepiscopia Sucevei și Rădăuților, la Comisia mixtă de dialog, dar trebuie să procedăm în duh de înțelegere, nu de pe poziții revendicative, sau să ne revoltăm. Fiindcă ora este înaintată, vă mulțumim că ne-ați dat curaj, dar ne-ați adus și griji, și nu ne pare rău de aceasta. Este de datoria noastră, a Sfântului Sinod, îndeosebi, să sprijinim aceste dorințe, în formele și pe căile convenite.

Vă mulțumesc tuturor pentru participare și pentru luările de cuvânt. Mulțumesc, în primul rând, membrilor Sfântului Sinod, pentru că rareori s-a întâmplat să zăbovim trei zile la rând în ședințe de lucru, și deloc ușoare, chiar foarte grele. La dările de seamă pe care le-ați ascultat a lucrat o cancelarie întreagă, care le-a analizat, le-a sistematizat și le-a așezat în forma în care au fost prezentate în ședința noastră de astăzi. Ne-am pregătit foarte conștiincios, dar e necesar ca și fiecare din noi să cunoaștem și să ne ridicăm la nivelul de înțelegere a realităților

societății noastre, inclusiv a îndatoririlor noastre de ierarhi, de preoți, de călugări, de mireni. Dau slavă lui Dumnezeu pentru lucrările de astăzi, care au scos la iveală și probleme ce stârnesc suferință, pe care vom căuta să le rezolvăm, pentru apărarea și promovarea drepturilor Bisericii noastre.

În așteptarea altor întâlniri, Vă îmbrățișăm cu dragostea și prețuirea noastră".

12. Anunțarea Comisiei pentru semnarea a Procesului-Verbal

Prea Fericitul Părinte Patriarh Președinte, anunță componența Comisiei pentru întocmirea Procesului-Verbal al Adunării Naționale Bisericești, stabilită în ședința de constituire din 26 iunie 2006 în următoarea alcătuire: *Dl. Academician Constantin Bălăceanu Stolnici și Dl. Prof. Univ. Dr. Ilie Bădescu de la Arhiepiscopia Bucureștilor; P.C. Vicar administrativ Nicolae Brânzea de la Episcopia Argeșului și Muscelului și Pr. Profesor Nedelea Cărămizaru de la Episcopia Giurgului.*

Totodată Prea Fericitul Părinte Patriarh Președinte anunță că va convoca această Comisie la data când se va finaliza redactarea Procesului-Verbal cuprinzând lucrările prezentei ședințe a Adunării Naționale Bisericești.

13. Supunerea la vot și adoptarea hotărârilor Adunării Naționale Bisericești

Potrivit prevederilor art.20, lit.“g, i și j” din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist supune hotărârii plenului Adunării Naționale Bisericești **Raportul general anual al Consiliului Național Bisericesc privind activitatea desfășurată în anul 2006 de Sectoarele Administrației Patriarhale și ale Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, Contul de execuție bugetară pe anul 2006 și proiectul de Buget pe anul 2007 al Administrației Patriarhale și al Instituțiilor anexe**, așa cum s-au reflectat în referatele Comisiilor Bisericească, Culturală, Economico-Financiară și Bugetară.

Ca urmare a propunerii Prea Fericitului Părinte Patriarh Președinte și a votului unanim exprimat, **plenul Adunării Naționale Bisericești hotărăște:**

– *Aprobă Raportul general anual al Consiliului Național Bisericesc privind activitatea desfășurată în anul 2006 de Sectoarele Administrației Patriarhale și de Sectoarele Editură, Tipografie și Ateliere ale Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, așa cum reiese din referatele prezentate plenului de Comisiile Bisericească, Culturală și Economică-Financiară.*

– *Aprobă Contul de execuție bugetară pe anul 2006 al Administrației Patriarhale și al Instituțiilor anexe.*

– *Aprobă proiectul Bugetului de venituri și cheltuieli al Administrației Patriarhale și al Instituțiilor sale anexe pe anul 2007, care va fi va fi administrat*

potrivit prevederilor statutare și regulamentare bisericești în limita realizării veniturile propuse.

– Aduce alese mulțumiri Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, Înalt Prea Sfințiților Mitropoliți și Arhiepiscopi, Prea Sfințiților Episcopi eparhioți, Episcopi-Vicari Patriarhali, Episcopi-Vicari și Arhierei-Vicari, preoților, monahilor și tuturor dreptcredincioșilor, pentru buna lucrare desfășurată în cursul anului 2006 în folosul unității bisericești și a împlinirii cerințelor misionar-pastorale și sociale ale Bisericii noastre astăzi.

14. Închiderea lucrărilor Adunării Naționale Bisericești.

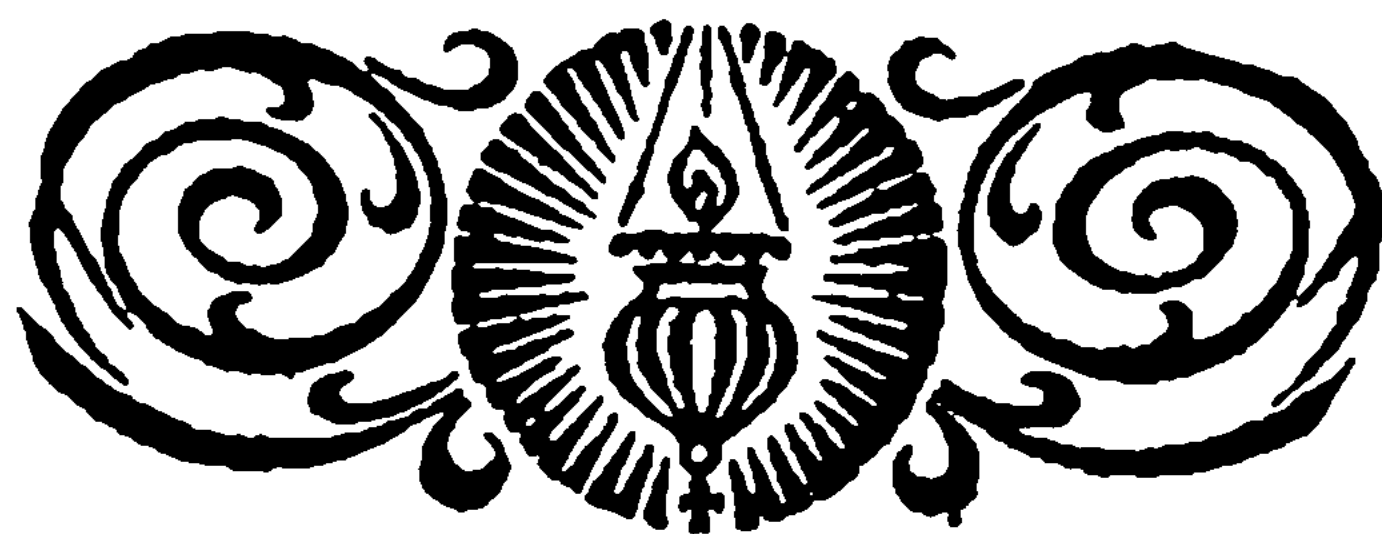
După adoptarea hotărârilor, la orele 15⁰⁰, **Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist** declară închisă prezenta ședință de lucru a sesiunii anuale a Adunării Naționale Bisericești.

Se rostește rugăciunea “*Cuvine-se cu adevărat!*”.

**PREȘEDINTELE ADUNĂRII NAȚIONALE BISERICESȚI
† T E O C T I S T**

**ARHIEPISCOPUL BUCUREȘTILOR,
MITROPOLITUL MUNTENIEI ȘI DOBROGEI, LOCTIITOR AL
CEZAREEI CAPADOCIEI ȘI
PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE**

**SECRETAR DE ȘEDINȚĂ
Pr. Dr. AUGUSTIN RUSU
Consilier patriarhal**

LUCRĂRILE SFÂNTULUI SINOD AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE PE ANUL 2007

Sumarul ședințelor de lucru din zilele de 20 și 21 iunie 2007

Pe temeiul prevederilor art.12 din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române și ale art. 9 din Regulamentul Organismelor Centrale din Patriarhia Română, coroborate cu prevederile art.10 din Statut referitoare la problemele bisericești a căror examinare este de competența acestui for legal, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist, cu adresa Cancelariei Sfântului Sinod nr. 2401 din 24 mai 2007, a convocat Sfântul Sinod în ședință de lucru pentru zilele de miercuri, 20, și joi, 21 iunie 2007, la Reședința Patriarhală din București.

Miercuri, 20 iunie 2007

1. Oficierea Sfintei Liturghii și a Te-Deum-ului.

Miercuri, 20 iunie, orele 8⁰⁰, în Catedrala Patriarhală s-a oficiat **Sfânta Liturghie**, iar la orele 9³⁰ s-a săvârșit **slujba Te-Deum-ului**, de către *P.S. Irineu Slătineanul*, Arhiepiscop-Vicar al Arhiepiscopiei Râmnicului, împreună cu un sobor de preoți și diaconi.

Au participat: Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist, II.PP.SS. Mitropoliți și Arhiepiscopi, PP.SS. Episcopi, Episcopi-Vicari Patriarhali, Episcopi-Vicari și Arhiepiscop-Vicari, membri ai Sfântului Sinod, în prezența credincioșilor aflați la slujbă în Catedrala Patriarhală.

2. Apelul nominal.

La orele 10⁰⁰ Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist intră în sala sinodală a Reședinței Patriarhale, împreună cu II.PP.SS. Mitropoliți și Arhiepiscopi și ceilalți membri ai Sfântului Sinod.

La invitarea Prea Fericitului Părinte Președinte, Prea Sfințitul Episcop Patriarhal *Vincențiu Ploieșteanul*, Secretarul Sfântului Sinod, dă citire **Apelului nominal**.

Sunt prezenți: Prea Fericitul Părinte **Teoctist**, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, *II.PP.SS. Mitropoliți: Daniel* al Moldovei și Bucovinei, **Bartolomeu** al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului, **Teofan** al Olteniei, **Nicolae** al Banatului, **Petru** al Basarabiei, **Serafim** al Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei, Europei Centrale și de Nord; *II.PP.SS. Arhiepiscopi: Teodosie* al Tomisului, **Nifon** al Târgoviștei, **Pimen** al Sucevei și Rădăuților, **Andrei** al Alba Iuliei; *PP.SS. Episcopi: Gherasim* al Râmnicului, **Epifanie** al Buzăului și Vrancei, **Calinic** al

* Prezentul sumar a fost pregătit pentru tipar de **Pr. Dr. Augustin Rusu**, Consilier patriarhal, pe baza Procesului-Verbal al ședinței existent la Cancelaria Sfântului Sinod.

Argeșului și Muscelului, **Casian** al Dunării de Jos, **Timotei** al Aradului, **Lucian** al Caransebeșului, **Sofronie** al Oradiei, Bihorului și Sălajului, **Justinian** al Maramureșului și Sătmarului, **Nicodim** al Severinului și Strehaiei, **Damaschin** al Sloboziei și Călărașilor, **Ioan** al Covasnei și Harghitei, **Galaction** al Alexandriei și Teleormanului, **Ambrozie** al Giurgiului, P.S. Episcop-Loctiitor (administrator) **Daniil** al Episcopiei Ortodoxe Române a Vârșetului; *PP.SS. Episcopi-Vicari Patriarhali*: **Vincentiu Ploieșteanul**, secretarul Sfântului Sinod și **Ciprian Câmpineanul**; *PP.SS. Episcopi-Vicari*: **Sebastian Ilfoveanul** și **Varsanufie Prahoveanul** ai Arhiepiscopiei Bucureștilor, **Calinic Botoșăneanul** al Arhiepiscopiei Iașilor, **Visarion Rășinăreanul** al Arhiepiscopiei Sibiului, **Vasile Someșanul** al Arhiepiscopiei Clujului, **Gurie Gorjeanul** al Arhiepiscopiei Craiovei, **Paisie Lugojanul** al Arhiepiscopiei Timișoarei, **Marc Nemțeanul** ai Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale; *PP.SS. Arhieri-Vicari*: **Irineu Slătineanul** al Episcopiei Râmnicului, **Ioachim Băcăuanul** al Episcopiei Romanului, **Corneliu Bârlădeanul** al Episcopiei Hușilor, **Petroniu Sălăjanul** al Episcopiei Oradiei, Bihorului și Sălajului, **Iustin Sigheteanul** al Episcopiei Maramureșului și Sătmarului.

Absentează motivat: *II.PP.SS. Mitropoliți*: **Laurențiu** al Ardealului și **Iosif** al Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale, *I.P.S. Arhiepiscop Nicolae* al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române în America și Canada, *PP.SS. Episcopi* **Eftimie** al Romanului, **Ioachim** al Hușilor, *PP.SS. Episcopi-Vicari* **Irineu Bistrițeanul** al Arhiepiscopiei Clujului, **Siluan Marsilianul** al Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale, **Sofian Brașoveanul** al Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei, Europei Centrale și de Nord, **Ioan Casian de Vicina** al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române în America și Canada.

După Apelul nominal, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist constată prezența statutară, declară legal constituit Sfântul Sinod și deschide ședința de lucru.

3. Componenta Comisiilor Sinodale.

În continuare, Prea Fericitul Părinte Președinte dispune să se dea citire componenței **Comisiilor Sinodale** după cum urmează:

COMISIA PASTORALĂ, MONAHALĂ ȘI SOCIALĂ:

1. I.P.S. Mitropolit Laurențiu al Ardealului	Președinte
2. I.P.S. Mitropolit Petru al Basarabiei	Membru
3. I.P.S. Arhiepiscop Pimen al Sucevei și Rădăuților	Membru
4. P.S. Episcop Eftimie al Romanului	Membru
5. P.S. Episcop Ioachim al Hușilor	Membru
6. P.S. Episcop Galaction al Alexandriei și Teleormanului	Membru
7. P.S. Episcop-Vicar Visarion Rășinăreanul	Raportor
8. P.S. Episcop-Loctiitor Daniil	Membru

9. P.S. Episcop-Vicar Vasile Someșanul	Membru
10. P.S. Episcop-Vicar Paisie Lugojanul	Membru
11. P.S. Episcop-Vicar Sofian Brașoveanul	Membru
12. P.S. Arhiereu-Vicar Iustin Sigheteanul	Membru

COMISIA TEOLOGICĂ ȘI LITURGICĂ:

1. I.P.S. Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei	Președinte
2. I.P.S. Mitropolit Bartolomeu al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului	Membru
3. I.P.S. Arhiepiscop Teodosie al Tomisului	Membru
4. P.S. Episcop Casian al Dunării de Jos	Raportor
5. P.S. Episcop Damaschin al Sloboziei și Călărașilor	Membru
6. P.S. Episcop-Vicar Patriarhal Ciprian Câmpineanul	Membru
7. P.S. Episcop-Vicar Varsanufie Prahoveanul	Membru
8. P.S. Episcop-Vicar Irineu Bistrițeanul	Membru
9. P.S. Episcop-Vicar Gurie Gorjeanul	Membru
10. P.S. Arhiereu-Vicar Ioachim Băcăuanul	Membru
11. P.S. Arhiereu-Vicar Irineu Slătineanul	Membru
12. P.S. Arhiereu-Vicar Petroniu Sălăjanul	Membru

COMISIA CANONICĂ-JURIDICĂ ȘI PENTRU DISCIPLINĂ:

1. I.P.S. Mitropolit Teofan al Olteniei	Președinte
2. I.P.S. Arhiepiscop Andrei al Alba Iuliei	Membru
3. P.S. Episcop Gherasim al Râmnicului	Membru
4. P.S. Episcop Epifanie al Buzăului și Vrancei	Membru
5. P.S. Episcop Calinic al Argeșului și Muscelului	Raportor
6. P.S. Episcop Lucian al Caransebeșului	Membru
7. P.S. Episcop Justinian al Maramureșului și Sătmarului	Membru
8. P.S. Episcop Nicodim al Severinului și Strehaiei	Membru
9. P.S. Episcop-Vicar Sebastian Ilfoveanul	Membru
10. P.S. Episcop-Vicar Calinic Botoșăneanul	Membru
11. P.S. Episcop-Vicar Marc Nemțeanul	Membru
12. P.S. Arhiereu-Vicar Corneliu Bârlădeanul	Membru

COMISIA PENTRU COMUNITĂȚI EXTERNE, RELAȚII INTERORTODOXE ȘI ECUMENICE:

1. I.P.S. Mitropolit Nicolae al Banatului	Președinte
2. I.P.S. Mitropolit Serafim al Germaniei, Europei Centrale și de Nord	Membru
3. I.P.S. Mitropolit Iosif al Europei Occidentale și Meridionale	Membru
4. I.P.S. Arhiepiscop Nifon al Târgoviștei	Raportor
5. I.P.S. Arhiepiscop Nicolae al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române în America și Canada	Membru

6. P.S. Episcop Timotei al Aradului	Membru
7. P.S. Episcop Ioan al Covasnei și Harghitei	Membru
8. P.S. Episcop Ambrozie al Giurgiului	Membru
9. P.S. Episcop Sofronie al Oradiei, Bihorului și Sălajului	Membru
10. P.S. Episcop-Vicar Patriarhal Vincențiu Ploieșteanul	Membru
11. P.S. Episcop-Vicar Siluan Marsilianul	Membru
12. P.S. Episcop-Vicar Ioan Casian de Vicina	Membru

La propunerea Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, Sfântul Sinod hotărăște:

- *Aprobă componența Comisiilor sinodale așa cum s-a redat mai sus.*
- *Aprobă ca I.P.S. Mitropolit Petru al Basarabiei să prezidze la Comisia Pastorală, Monahală și Socială în lipsa I.P.S. Mitropolit Laurențiu al Ardealului*

4. Aprobarea Ordinii de zi. Repartizarea lucrărilor la Comisiile Sinodale.

În continuare, Prea Fericitul Părinte Patriarh dispune să fie prezentată **Ordinea de zi**, repartizată pe comisii după cum urmează:

LA COMISIA PASTORALĂ, MONAHALĂ ȘI SOCIALĂ:

1. Temei nr. 2.765/2007 – Referatul Cancelariei Sfântului Sinod în legătură cu stadiul demersurilor în legătură cu aprobarea *Legii privind reglementarea regimului juridic al unor bunuri imobile aflate în folosința unităților de cult.*

2. Temei nr. 2.397/2007 – Referatul Economic-Financiar al Administrației Patriarhale, privind rezultatul colectei din Duminica Ortodoxiei pe anul 2007 și proiectul de buget al Fondul Central Misionar pe anul 2007.

3. Temei nr. 1.872/2007 – Adresa Episcopiei Caransebeșului nr. 719/2007 cu propunerea P.S. Episcop Lucian de a se acorda Cuv. Protos. Constantin Timiș, exarhul mănăstirilor, rangul de Arhimandrit și contestația împotriva acestei propuneri introdusă de I.P.S. Mitropolit Laurențiu al Ardealului cu adresa nr.1813 din 6 iunie 2007 a Arhiepiscopiei Sibiului.

4. Temei nr. 2.656/2007 – Adresa nr. 348/2007 a Ministerului Muncii, Familiei și Egalității de șanse cu propunerea ca Patriarhia Română să se implice în desfășurarea Programului anual de ajutorare a persoanelor defavorizate.

5. Temei nr. 2.655/2007 – Referatul Sectorului Biserica și Societatea cu privire la propunerile centrelor eparhiale referitoare la denumirea și proiectul statutului Federației organizațiilor neguvernamentale bisericesti sau care funcționează cu binecuvântarea Bisericii.

6. Temei nr. 2.660/2007 – Solicitarea Episcopiei Hușilor (adresa nr. 648/2007) cu privire la sprijinirea de către Patriarhia Română, prin Fondul Filantropia, a proiectului de construire a Așezământului social “Sf. Ioan Botezătorul” din Municipiul Vaslui.

Primește raportor: P.S. Episcop -Vicar Visarion Rășinăreanul

LA COMISIA TEOLOGICĂ ȘI LITURGICĂ:

7. Temei nr. 2.702/2007 – Referatul Comisiei sinodale pentru canonizarea sfinților români în legătură cu solicitarea Arhiepiscopiei Iașilor de aprobare a Acatistului, a Slujbei Vecerniei și Utreniei, precum și a proiectului de Tomos al Sfântului Sinod pentru proclamarea canonizării Sfântul Ierarh Varlaam, Mitropolitul Moldovei (30 august).

8. Temei nr. 2.710/2007 – Adresa nr. 2038/2007 Arhiepiscopiei Clujului cu propunerea I.P.S. Mitropolit Bartolomeu al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului de a se aproba canonizarea Mucenicului Atanasie Todoran, precum și Slujbele Vecerniei, Utreniei, Acatistului și a Icoanei.

9. Temei nr. 2.587/2007 – Referatul Comisiei sinodale pentru canonizarea sfinților români în legătură cu solicitarea Arhiepiscopiei Târgoviștei de aprobare a Acatistului Sfântul Ierarh Nifon, Patriarhul Constantinopolului (11 august).

10. Temei nr. 2.707/2007 – Referatul Pr. Constantin Pârvu, vicar administrativ patriarhal în legătură cu data serbării Sfintelor Paști, schema și textul în manuscris al Calendarului bisericesc pe anul 2008.

11. Temei nr. 2.649/2007 – Referatul Sectorului II al Administrației Patriarhale privind *Regulamentul de organizare și funcționare a Comisiei de Pictură Bisericească*.

12. Temei nr. 2.639/2007 – Referatul Sectorului II al Administrației Patriarhale cu propunerea Comisiei de Pictură Bisericească privind prețurile de execuție ale lucrărilor de pictură bisericească.

13. Temei nr. 70/2007 – Referatul Sectorului Învățământ în legătură cu editarea și tipărirea manualelor de Religie pentru clasele V – VIII.

14. Temei nr. 750/2007 – Propunerile Sectorului Învățământ la proiectul Legii Învățământului preuniversitar.

15. Temei nr. 1.754/2007 – Propunerile Sectorului Învățământ în legătură cu revizuirea *Programei școlare la disciplina Religie pentru clasele V- VIII*, în vederea aplicării ei începând cu anul școlar 2007–2008.

16. Temei nr. 2.556/2007 – Referatul Sectorului Învățământ, privitor la noua programă pentru Bacalaureat, la disciplinele Dogmatică Ortodoxă și Istoria Bisericii Ortodoxe Române.

17. Temei nr. 2.049/2007 – Adresa Arhiepiscopiei Ortodoxe Alba-Iuliei cu privire la desfășurarea Simpozionului Internațional “*Cosmosul, între frumos și apocaliptic. Un recurs etic asupra ecologiei*” (Alba-Iulia, 4-6 mai 2007).

Primește raportor: P.S. Episcop Casian al Dunării de Jos

LA COMISIA CANONICĂ-JURIDICĂ ȘI PENTRU DISCIPLINĂ:

18. Temei nr. 2.401/2007 – Referatul Cancelariei Sfântului Sinod privind lucrările Comisiei speciale instituite de Sfântul Sinod în legătură cu

revizuirea și amendarea Statutului pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române.

19. Temei nr. 2.384/2007 – Procesul-Verbal al Adunării Eparhiale a Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria din 11 martie 2007, constituită în Colegiu Electoral Bisericesc, privind alegerea Prea Cuviosului Arhim. Siluan Mănuilă, Consilier administrativ eparhial, în postul de Episcop al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria.

20. Temei nr. 2.705/2007 – Adresa nr. 177/2007 a Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale, prin care I.P.S. Mitropolit Iosif înaintează examinării Sfântului Sinod hotărârea Consiliului Mitropolitan din 30 mai 2007 privind înființarea Episcopiei Ortodoxe Române în Italia.

Primește raportor: P.S. Episcop Calinic al Argeșului și Muscelului

LA COMISIA PENTRU COMUNITĂȚI EXTERNE, RELAȚII INTERORTODOXE ȘI ECUMENICE:

21. Temei nr. 2.033/2007 – Referatul Sectorului pentru Relații Externe Bisericești în legătură cu scrisoarea de invitație adresată Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist de către Prea Fericirea Sa Chrystofor, Arhiepiscop de Praga și al ținuturilor Cehe și Mitropolit al ținuturilor Cehe și al Slovaciei, de a face o vizită oficială la Biserica Ortodoxă Soră din ținuturile Cehe și din Slovacia (12-15 iulie 2007).

22. Temei nr. 1.777/2007 – Referatul Sectorului pentru Relații Externe Bisericești în legătură cu scrisoarea de invitație adresată Bisericii Ortodoxe Române de către Sanctitatea Sa Abbuna Paulos, Patriarhul Etiopiei de a participa la Conferința Întâistătorilor Bisericilor Ortodoxe Răsăritene și Orientale (6-10 septembrie 2007).

23. Temei nr. 2.313/2007 – Referatul Sectorului pentru Relații Externe Bisericești în legătură cu participarea unei delegații a Bisericii Ortodoxe Române, condusă de I.P.S. Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei la Cea de a treia etapă a Adunării Ecumenice Europene (Lutherstadt-Wittenberg, Germania, 15-18 febr. 2007).

24. Temei nr. 1.773/2007 – Referatul Sectorului pentru Relații Externe Bisericești în legătură cu participarea I.P.S. Mitropolit Teofan al Olteniei și P.S. Episcop Nicodim al Strehaiei și Severinului la manifestările ocazionate de împlinirea a 1100 de ani de la trecerea la cele veșnice a Sfântului țar Boris Mihail (Pliska, 2 mai 2007).

25. Temei nr. 1.219/2007 – Referatul Sectorului pentru Relații Externe Bisericești în legătură cu participarea unei delegații a Bisericii Ortodoxe Române, condusă de I.P.S. Arhiepiscop Andrei al Alba Iuliei, la solemnitățile prilejuite de împlinirea a 15 ani de la alegerea Prea Fericirii Sale Vladimir, Mitropolit al Kievului și al întregii Ucraine, ca Întâistător al Bisericii Ortodoxe Ucrainene (Kiev, 1-3 iunie 2007).

26. Temei nr. 2.614/2007 – Referatul Sectorului pentru Relații Externe Bisericești în legătură cu participarea P.S. Sebastian Ilfoveanul, Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor, la instalarea I.P.S. Mitropolit Vasilios de Constandia și Ammohastu (Paralimni, Cipru, 12 mai 2007).

27. Temei nr. 2.320/2007 – Referatul Sectorului pentru Relații Externe Bisericești în legătură cu stadiul pregătirii celei de a III-a Adunări Ecu-menice Europene de la Sibiu (4-9 septembrie 2007).

28. Temei nr. 2.312/2007 – Referatul Sectorului pentru Relații Externe Bisericești în legătură cu desfășurarea Cursului Ecumenic European organizat de Biserica Evanghelică Luterană din Bayern (Josefstal, 7-16 mai 2007).

29. Temei nr. 2.314/2007 – Referatul Sectorului pentru Relații Externe Bisericești în legătură cu desfășurarea celei de “A VI-a Consultație Academică între Iudaism și Ortodoxie” (Ierusalim, 14-15 martie 2007).

30. Temei nr. 2.414/2007 – Referatul Cancelariei Sfântului Sinod în legătură cu adresa nr. 141/2007 a Mitropoliei Basarabiei prin care I.P.S. Mitropolit Petru al Basarabiei și Exarh al Plaiurilor aduce la cunoștință despre desfășurarea lucrărilor Adunării Eparhiale a Mitropoliei (8 mai 2007).

31. Temei nr. 2.513/2007 – Referatul Sectorului Comunități Externe în legătură cu salarizarea personalului clerical și neclerical din străinătate.

Primește raportor: I.P.S. Arhiepiscop Nifon al Târgoviștei

La propunerea Prea Fericitului Părinte Patriarh *Teoctist*, Sfântul Sinod hotărăște:

Ia act de Ordinea de zi care va fi supusă dezbaterii și hotărârii Sfântului Sinod și aprobă repartizarea temelor pe Comisii Sinodale, așa cum s-a propus.

Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist adresează membrilor Sfântului Sinod cuvânt de bun sosit la ședința sinodală și le exprimă mulțumiri pentru că au răspuns la convocare, rugând pe membrii Sfântului Sinod să acorde atenție deosebită problemelor înscrise în ordinea de zi, unele dintre ele, ca de altfel și celelalte, având o importanță deosebită. Între temele înscrise pe ordinea de zi, pe lângă cele de natură pastorală, misionară, socială, liturgică și de învățământ sunt și cele privind activitățile externe. Între problemele canonice se află propunerea de înființare a unei noi Episcopii Ortodoxe Române în Italia și problema completării scaunului Episcopal al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria, precum și validarea alegerii noului episcop, despre care, invită pe I.P.S. Mitropolit Nicolae al Banatului să dea relații Sfântului Sinod, Episcopia fiind sufragană Mitropoliei Banatului.

Prea Fericitul Părinte Patriarh apreciază că sunt necesare lămuririle ce se vor da de către I.P.S. Mitropolit Nicolae, referitoare la alegerea noului Episcop, întrucât alegerea s-a desfășurat după procedura statutară și regulamentară, dar fără a încunoștiința Patriarhia Română despre data programării acesteia.

I.P.S. Mitropolit Nicolae al Banatului arată că primind comunicarea Cancelariei Sfântului Sinod nr.901/2007, referitoare la vacantarea scaunului de Episcop al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria, s-a simțit îndatorat, ca Mitropolit al locului, să poarte grija alegerii noului Episcop pentru Episcopia Ortodoxă Română din Ungaria. În același timp, apreciind că este necesar să procedeze de urgență la alegerea noului Episcop, a convocat statutar Adunarea Eparhială a Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria, duminică, 11 februarie 2007, la sediul episcopal din Gyula și, însoțit de P.S. Episcop Timotei al Aradului, a procedat la derularea alegerii noului Episcop dintre doi candidați cunoscuți Adunării Eparhiale și Patriarhiei Române, Adunarea Eparhială, transformată statutar în Colegiu Electoral Bisericesc, alegând cu unanimitate de voturi pe P.C. Arhimandrit Siluan Mănăilă, consilier cultural al Episcopiei. Înalt Prea Sfinția Sa apreciază că s-a respectat întreaga procedură statutară și regulamentară privind alegerea, dar a interpretat că, având mandatul Sfântului Sinod să se îngrijească de alegerea noului Episcop, a procedat direct fără a anunța Patriarhia Română de data alegerii.

Ca urmare a acestor lămuriri, *I.P.S. Mitropolit Nicolae al Banatului* cere îngăduința Sfântului Sinod pentru a aproba validarea alegerii după ce se va proceda la examinarea canonică a celui ales.

Luând act de explicațiile și lămuririle date, Sfântul Sinod a apreciat că Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist a procedat regulamentar și statutar aprobând înscrierea pe ordinea de zi a actualei ședințe a Sfântului Sinod a validării alegerii noului Episcop al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria, urmând ca prin Comisia Canonică Juridică și pentru Disciplină a Sfântului Sinod, să se procedeze la examinarea canonică a celui ales.

După explicațiile primite, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist dispune ca dosarele cu problemele înscrise pe ordinea de zi să se înmâneze raportorilor Comisiilor Sinodale.

Apoi, suspendă ședința de lucru, în vederea examinării problemelor Comisiilor Sinodale și a încheierii referatelor cu propunerile convenite. Se anunță redeschiderea ședinței de lucru după ce Comisiile își vor încheia lucrările, de preferință, înainte de masa de prânz.

5. Reluarea lucrărilor în plen. Prezentarea rapoartelor Comisiilor Sinodale.

La orele 13⁰⁰ se reiau lucrările în Plenul Sfântului Sinod, sub președinția Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist.

COMISIA PASTORALĂ, MONAHALĂ ȘI SOCIALĂ

Prea Fericirea Sa invită pe *P.S. Episcop-Vicar Visarion Rășinăreanu*, raportorul Comisiei Pastorale, Monahale și Sociale, să prezinte următoarele referate:

Temei nr. 2.765/2007 – Referatul Cancelariei Sfântului Sinod în legătură cu stadiul demersurilor referitoare la aprobarea Legii privind reglementarea regimului juridic al unor bunuri imobile aflate în folosința unităților de cult.

După cum se cunoaște ca urmare a întâlnirii de lucru dintre Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist și Prim-Ministrul Guvernului României, Dl. Călin Popescu Tăriceanu, din data de 2 iunie 2005, a fost înființată **Comisia Mixtă Parteneriat Social și Retrocedări**, formată din reprezentanți ai Guvernului (miniștri, secretari de stat, consilieri, experți) și următorii reprezentanți ai Bisericii Ortodoxe Române: II.PP.SS. Mitropolit *Daniel* al Moldovei și Bucovinei, Mitropolit *Teofan* al Olteniei, Arhiepiscop *Nifon* al Târgoviștei, Arhiepiscop *Andrei* al Alba Iuliei, P.S. Episcop-Vicar Patriarhal *Vincentiu Ploieșteanul*, precum și Pr. *Augustin Rusu*, consilier patriarhal, Dl. *Ion Neagu*, consilier juridic și Pr. *Alexandru Moțoc*, inspector general bisericesc din partea Administrației Patriarhale.

În cadrul celor 10 întruniri ale Comisiei respective care au avut loc în cursul anilor 2005-2006 unul din punctele aflat în dezbateri l-a constituit *urgența promovării unui proiect de Lege prin care bunurile imobile date în folosință unităților de cult să fie trecute în proprietatea Bisericii*, indiferent că acestea se află în proprietatea statului ori a unităților administrativ-teritoriale, formula legală urmând să poarte amprenta sprijinirii acțiunilor sociale și misionar filantropice ale Bisericii, ca un act reparatoriu din partea Statului pentru numeroasele proprietăți ale Bisericii confiscate abuziv de-a lungul timpului și care nu mai pot fi recuperate.

Ca urmare a amplelor dezbateri care au avut loc și a măsurilor adoptate de Comisia Mixtă Parteneriat Social și Retrocedări, ratificate la vremea cuvenită prin hotărâri ale Sfântului Sinod, în ziua de 18 iunie 2007 Camera Deputaților a examinat raportul comun al Comisiei Juridice, de Disciplină și Imunități și al Comisiei pentru Drepturile Omului, Culte și problemele minorităților naționale precum și textul proiectului de lege cu toate amendamentele aduse în cadrul dezbaterilor și le-a aprobat.

În cursul ședinței Camerei Deputaților din ziua de 19 iunie 2007 a fost adoptată *Legea privind reglementarea regimului juridic al unor bunuri imobile aflate în folosința unităților de cult*, urmând a fi promulgată și publicată în Monitorul Oficial.

I.P.S. Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei, cerând cuvântul în legătură cu adoptarea Legii privind reglementarea regimului juridic al unor bunuri imobile, aflate în folosința unităților de cult, subliniază că aceasta a fost posibil datorită repetatelor discuții purtate în Comisia Mixtă Parteneriat Social și Retrocedări, cu sprijinul deosebit al Parlamentului, deoarece Guvernul prin Ministerul Justiției nu ne-a fost favorabil. Trecerea acestor bunuri în proprietatea Bisericii dă posibilitatea dezvoltării parteneriatului social prevăzut de Legea Cultelor și obținerii de fonduri. De aceea este necesar să se atragă atenția eparhiilor să producă,

în termenul legal, cereri pentru terenurile primite pentru construirea de biserici, precum și pentru celelalte bunuri primite în folosință, iar după promulgarea legii să se urmărească cu atenție și stăruință întocmirea demersurilor prevăzute de lege pentru obținerea actelor de proprietate.

Având în vedere importanța adoptării acestei Legi pentru activitatea spirituală, administrativă, educațională și de asistență socială a Bisericii noastre, precum și faptul că odată dobândit dreptul de proprietate asupra imobilelor la care face referire legea, unitățile de cult pot atrage investiții și sponsorizări în calitate de proprietar;

Luând act că este necesar ca unitățile de cult ale Bisericii Ortodoxe Române care au astfel de situații să fie îndatorate ca imediat după publicarea Legii în Monitorul Oficial să ia toate măsurile pentru a beneficia de prevederile acesteia în cazul în care au imobile la care se face referire, cu precizarea că este necesară respectarea întru totul a prevederilor sale;

Apreciind activitatea depusă de Comisia Mixtă Parteneriat Social și Retrocedări și în mod special de reprezentanții Bisericii noastre din cadrul ei în cursul anilor 2005-2006 și în acest an;

La propunerea Comisiei Pastorale, Monahale și Sociale Sfântului Sinod hotărăște:

– *Ia act de stadiul final al procedurii de aprobare a Legii privind reglementarea regimului juridic al unor bunuri imobile aflate în folosința unităților de cult, urmând ca după promulgarea și publicarea ei în Monitorul Oficial, Eparhiile să fie îndatorate a lua toate măsurile necesare pentru punerea în aplicare imediată cu respectarea prevederilor ei. În acest scop Cancelaria Sfântului Sinod va comunica tuturor eparhiilor textul Legii ce se va publica.*

– *Atenționează eparhiile și unitățile bisericești ca imediat după promulgarea legii să procedeze la întocmirea demersurilor prevăzute de lege pentru obținerea proprietății asupra terenurilor și imobilelor în cauză.*

– *Adresează mulțumiri reprezentanților Bisericii noastre în Comisia Mixtă Parteneriat Social și Retrocedări, ierarhi și reprezentanți ai Cancelariei Sfântului Sinod, pentru strădaniile depuse în anii 2005, 2006 și 2007 în scopul aprobării acestei Legi.*

Temei nr. 2397/2007 - Referatul Sectorului Economic-Financiar al Administrației Patriarhale, privind rezultatul colectei din Duminica Ortodoxiei pe anul 2007 și proiectul Bugetului de venituri și cheltuieli al Fondul Central Misionar pe anul 2007.

Se ia act că în urma apelului transmis clerului și credincioșilor din parohii, prin *Pastorala Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române din Duminica Ortodoxiei din anul 2007*, în eparhii s-a realizat colecta pentru Fondul Central Misionar;

În conformitate cu hotărârea nr.1947 luată de Sfântul Sinod în ședința de lucru din 18-19 iunie 2003, Centrele eparhiale, au transmis la Administrația Patriarhală, doar cota de 60% din colecta totală, realizată pe plan local, reprezentând **764.370 RON**, iar pentru îndeplinirea cerințelor locale Eparhiile au reținut cota de 40% din colecta realizată, estimată la circa 509.580 RON.

Referatul constată, de asemenea, că față de cifrele realizate în Duminica Ortodoxiei din anul 2006, de 712.390 RON, reprezentând cota de 60%, **se observă o depășire a colectei realizate în anul 2007, de 7,29%, adică 51,980 RON;**

În urma realizării acestei colecte de 764.370 RON, reprezentând 60%, Sectorul Economic-Financiar al Administrației Patriarhale a întocmit Bugetul de venituri și cheltuieli al Fondului Central Misionar pe anul 2007, care corespunde cerințelor specifice ale acestui Fond, repartizat astfel:

VENITURI	<u>RON</u>
- din colecta realizată în Duminica Ortodoxiei (cota 60%):	64.370
CHELTUIELI	
A. Subvenții acordate pentru completarea salariilor preoților de la parohiile cu posibilității materiale reduse (25% din cota realizată) din cadrul Eparhiilor din Ardeal și Banat din colecta totală de 1.273.950, realizată de Biserica Ortodoxă Română în 2007:	318.487
din care:	
- 75% Episcopiei Covasnei și Harghitei:	238.866
- 25% Eparhii din Ardeal și Banat:	79.621
B. Subvenții acordate Centrelor Eparhiale pentru nevoile acestora (40% din colecta realizată și reținută):	-
C. Acțiuni misionare externe, sumă pusă la dispoziția Patriarhiei Române	445.883
Total	764.370

Față de cele prezentate mai sus și reflectate în bugetul de venituri și cheltuieli al Fondului Central Misionar pe anul 2007, la propunerea Comisiei Pastorală, Monahale și Sociale, Sfântul Sinod hotărăște:

– *Ia act de colecta realizată în Duminica Ortodoxiei din anul 2007 și transmisă în cotă de 60%, la Patriarhia Romană, conform celor aprobate de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în ședința din 18-19 iunie 2003;*

– *Aprobă Proiectul de buget venituri și cheltuieli al Fondului Central Misionar pe 2007 în forma prezentată de Sectorul Economic-Financiar al Administrației Patriarhale, urmând ca administrarea lui să se facă prin organele statutare bisericești;*

*Aduce mulțumiri membrilor Sfântului Sinod, preoților și credincioșilor pentru eforturile depuse în vederea realizării Colectei Fondului Misionar în Dumini-
ca Ortodoxiei din anul 2007 urmând ca, anual, rezultatul colectelor realizate în
eparhii să fie dat publicității în presa eparhială pentru încunoaștințarea clerului
și credincioșilor.*

Temei nr. 1872 și 2621/22007 - Adresa Episcopiei Caransebeșului nr. 719/2007 cu propunerea P.S. Episcop Lucian de a se acorda Prea Cuv. Protosinghel Constantin Timiș, exarhul mănăstirilor, rangul de Arhimandrit și contestația împotriva acestei propuneri introdusă de I.P.S. Mitropolit Laurențiu al Ardealului cu adresa nr. 1813 din 6 iunie 2007 a Arhiepiscopiei Sibiului.

La Cancelaria Sfântului Sinod s-a primit adresa nr. 719/2007 a Episcopiei Caransebeșului, prin care P.S. Episcop Lucian propune să se acorde Prea Cuviosului Protosinghel Constantin Timiș, exarhul mănăstirilor din cadrul Episcopiei Caransebeșului, rangul de Arhimandrit, aceasta fiind însoțită de autobiografia celui propus, din care rezultă că, în prezent, are vârsta de 36 de ani și o vechime în clerul monahal de aproape 13 ani.

În recomandarea făcută, P.S. Episcop Lucian al Caransebeșului apreciază că Prea Cuv. Protos Constantin Timiș are *“pregătire teologică adecvată, dar mai ales evlavie și râvnă în practicarea vieții monahale”* și ca urmare, în conformitate cu prevederile art. 82 din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române și ale art. 27, alin.3 din Regulamentul pentru organizarea vieții monahale și funcționarea administrativă și disciplinară a mănăstirilor, îl propune Sfântului Sinod să i se acorde rangul de Arhimandrit.

În legătură cu această propunere a P.S. Episcop Lucian al Caransebeșului, la Patriarhia Română s-a primit însă și adresa nr. 1813 din 6 iunie 2007 a Arhiepiscopiei Sibiului, prin care I.P.S. Mitropolit Laurențiu al Ardealului, după ce a constatat că pe Ordinea de zi este înscrisă propunerea de acordarea a rangului de Arhimandrit Prea Cuviosului Protosinghel Constantin Timiș, contestă această propunere.

Examinând propunerea P.S. Episcop Lucian, dar ținând seama și de contestația I.P.S. Mitropolit Laurențiu, care absentează motivat de la această ședință sinodală, Comisia Pastorală, Monahală și Socială a propus Plenului Sfântului Sinod să aprobe amânarea soluționării recomandării P.S. Episcop Lucian al Caransebeșului, de a se acorda P.C. Protos Constantin Timiș, până se va primi din partea Episcopiei Caransebeșului un răspuns la contestația I.P.S. Mitropolit Laurențiu, când va fi prezent și Înalt Prea Sfinția Sa în ședința sinodală – pentru a se clarifica aspectele semnalate.

La propunerea Prea Fericitului Părinte Patriarh, Sfântul Sinod a hotărât:

– *Amână rediscutarea problemei în ședința sinodală din 21 iunie 2007, când va fi prezent și I.P.S. Mitropolit Laurențiu al Ardealului și P.S. Episcop va produce justificare împotriva contestației.*

În ședința de lucru din 21 iunie 2007 s-au reluat discuțiile asupra propunerii P.S. Episcop Lucian, prezentând justificări în susținerea ei, iar I.P.S. Mitropolit Laurențiu, stăruind în a-și susține contestația.

Pe marginea problemei supusă dezbaterii au luat cuvântul în ordine intervenției în discuții: *I.P.S. Mitropolit Nicolae al Banatului, I.P.S. Mitropolit Serafim și P.S. Episcop Daniil, Locțiitor al Episcopiei Daciei Felix, I.P.S. Mitropolit Bartolomeu al Clujului, I.P.S. Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei și Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist.*

Ca urmare, luând în considerare aprecierile și propunerile formulate în cadrul discuțiilor, Sfântul Sinod hotărăște:

– *Amână soluționarea propunerii de acordare a rangului de Arhimandrit Prea Cuviosului Protosinghel Constantin Timiș, urmând ca P.S. Episcop Lucian să invite pe I.P.S. Mitropolit Laurențiu al Ardealului într-o vizită pastorală în Episcopia Caransebeșului, prilej cu care va vizita așezămintele monahale și va purta discuții duhovnicești cu P.S. Episcop Lucian.*

COMISIA TEOLOGICĂ ȘI LITURGICĂ

Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist invită pe *P.S. Episcop Casian al Dunării de Jos, raportorul Comisiei Teologice și Liturgice* să prezinte rapoartele acesteia asupra următoarelor probleme:

Temei nr. 2702/2007 - Referatul Comisiei Sinodale pentru canonizarea Sfinților Români, în legătură cu solicitarea Arhiepiscopiei Iașilor de aprobare a Acatistului, a Slujbei Vecerniei și Utreniei, precum și a proiectului de Tomos al Sfântului Sinod pentru proclamarea canonizării Sfântul Ierarh Varlaam, Mitropolitul Moldovei (30 august).

La solicitarea Arhiepiscopiei Iașilor avizată de Sinodul Mitropolitan al Mitropoliei Moldovei și Bucovinei și de Comisia Sinodală pentru canonizarea sfinților români, precum și la propunerea Comisiei Teologice și Liturgice, prin hotărârea nr.726/2007 luată în ședința de lucru din 12 februarie 2007, Sfântul Sinod a hotărât următoarele:

– *Aprobă canonizarea Mitropolitului Varlaam al Moldovei, cu zi de pomenire la 30 august, cu cinstire generală, urmând a fi înscris în calendarul ortodox Sfântul Ierarh Varlaam, Mitropolitul Moldovei.*

– *Aprobă textul Troparului, Condacului și Sinaxarul alcătuite în cinstea Sfântului Ierarh Varlaam al Moldovei.*

– *Aprobă icoana zugrăvită în cinstea Sfântului Ierarh Varlaam, Mitropolitul Moldovei.*

– *Slujbele Vecerniei și Utreniei, precum și Acatistul Sfântului Ierarh Varlaam, Mitropolitul Moldovei vor fi prezentate spre aprobare Sfântului Sinod în sesiunea de vară, împreună cu proiectul Tomosului pentru proclamarea canonizării Sf. Ierarh Varlaam, Mitropolitul Moldovei, care va avea loc la Mănăstirea Secu, Județul Neamț, la data de 30 august 2007.*

Ca urmare a acestei hotărâri a Sfântului Sinod, cu adresa nr. 5891 din 15 iunie 2007, I.P.S. Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei a înaintat la Patriarhia Română **Slujbele Vecerniei și Utreniei**, precum și **Acatistul** Sfântul Ierarh Varlaam, Mitropolitul Moldovei diortosite de Comisia Chiriarhală Liturgică a Mitropoliei Moldovei și Bucovinei prezidată de I.P.S. Mitropolit Daniel, pe baza unei variante inițiale alcătuită de P.S. Ioachim Băcăuanul, Arhiereu-Vicar al Episcopiei Romanului și avizate de Sinodul Mitropolitan al Mitropoliei Moldovei și Bucovinei la 19 iunie 2007.

Comisia Sinodală pentru canonizarea sfinților români întrunită în plenul său în ședință de lucru în ziua de 19 iunie 2007, a cercetat și Slujbele Vecerniei și Utreniei, precum și Acatistul Sfântul Ierarh Varlaam, Mitropolitul Moldovei, și a constata că acestea, în alcătuirea și forma înaintată, sunt corespunzătoare, avizându-le pentru aprobare de către Sfântul Sinod.

Totodată, pe temeiul hotărârii Sfântului Sinod nr.726/2007 luată în ședința de lucru din 12 februarie 2007, prin care s-a aprobat canonizarea Sfântul Ierarh Varlaam, Mitropolitul Moldovei, cu zi de pomenire la 30 august și cu cinstire generală, precum și a existenței textelor liturgice pentru cinstirea sa, Comisia Sinodală pentru canonizarea sfinților români a întocmit proiectul de **TOMOS SINODAL** pentru proclamarea canonizării pe care îl supune aprobării Sfântului Sinod pentru aprobare.

Având în vedere cele de mai sus, la propunerea Comisiei Teologice și Liturgice și în urma discuțiilor care au avut loc, Sfântul Sinod hotărăște:

– *Aprobă Slujbele Vecerniei și Utreniei, precum și Acatistul în cinstea Sfântul Ierarh Varlaam, Mitropolitul Moldovei, în alcătuirea Comisiei Chiriarhale Liturgice a Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, avizate de Comisia Sinodală pentru cinstirea sfinților români;*

– *Aprobă proiectul de TOMOS SINODAL pentru proclamarea canonizării Sf. Ierarh Varlaam Mitropolitul Moldovei, în forma alcătuită de Comisia Sinodală pentru canonizarea sfinților români.*

– *Aprobă ca Sfântul Ierarh Varlaam, Mitropolitul Moldovei să fie înscris în Calendar cu cruce neagră simplă, ca sfânt cu polieleu, după Sfinții Ierarhi: Alexandru, Ioan și Pavel cel Nou, patriarhii Constantinopolului, în ziua de 30 august.*

– *Aprobă ca textele liturgice în cinstea Sfântului Ierarh Varlaam, Mitropolitul Moldovei, să fie tipărite prin purtarea de grijă a Arhiepiscopiei Iașilor, urmând a fi preluate și introduse în cărțile de cult ce se vor imprima de către Editura și Tipografia Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române.*

– *Să se tipărească un minei al Sfinților Români, așa cum s-a hotărât anterior de Sfântul Sinod.*

Temei nr. 2710/2007 – Adresa nr.2038/2007 a Arhiepiscopiei Clujului cu propu-nera I.P.S. Mitropolit Bartolomeu al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului de a se aproba canonizarea Mucenicului Atanasie Todoran, precum și Slujbele Vecerniei, Utreniei, Acatistului și Icoana Mucenicului.

Adresa respectivă relatează că pământul Transilvaniei i-a dăruit calendarului nostru, în special, mărturisitori și mucenici. Unii dintre ei sunt cunoscuți și cinstiți, peste alții s-a așternut uitarea, alții sunt pomeniți doar în documente și, în cel mai bun caz, păstrați în memoria anonimă a credincioșilor. Printre aceștia din urmă se numără și Mucenicul Atanasie Todoran (cunoscut în popor sub numele de „moș Tănase Todoran”) din localitatea Bichigiu, în Țara Năsăudului, care a viețuit în secolul al XVIII-lea. După ani de așteptare Arhiepiscopia Clujului propune să fie scos la iveală, canonizat și rânduit în ceata sfinților. Între motivele invocate pentru canonizare, Arhiepiscopia Clujului menționează:

– Mărturia credinței ortodoxe a lui Atanasie Todoran care s-a împlinit prin atitudinea sa neînfricăată față de încercările de impunere a uniației în zona Năsăudului de către Regimentul de grăniceri care se organiza aici în a doua jumătate a secolului. Intrarea în armata grănicerească și primirea unor drepturi civile era condiționată de acceptarea noii credințe, greco-catolică.

– În luna mai 1763, când – lângă Năsăud – se pregătea depunerea jurământului de către noii recruți în prezența generalului Bukow, Atanasie în vârstă de 104 ani, a apărut călare și a avut curajul de a le cere tinerilor români să refuze batjocorirea legii străbune prin impunerea unei alte credințe, în același timp amintindu-le că drepturile sociale promise de către Curtea din Viena – pentru care, și în fața căreia, el însuși militase cu ani în urmă – nu fuseseră îndeplinite. Tinerii l-au ascultat, jurământul nu a fost depus, iar Bukow a fugit.

– Urmarea a fost că la 12 noiembrie 1763 Atanasie Todoran, arestat de poterele stăpânirii, a fost osândit la moarte aspră și a fost frânt cu roata” pentru că i-a reținut pe oameni de la unire”, așa cum arată limpede sentința de condamnare.

– De menționat că pedeapsa de acest fel era prima ordonată și executată de habsburgi pe teritoriul Transilvaniei; abia după 22 de ani va urma tragerea pe roată a lui Horea și Cloșca, în 1785, la Alba Iulia.

– Moartea pentru credință a lui Atanasie Todoran se păstrează încă vie în memoria credincioșilor din Țara Năsăudului, iar viața i-a fost cercetată de istorici, care au scos la lumină lucruri noi.

Acestea sunt principalele rațiuni și argumente pentru care se propune canonizarea lui Atanasie Todoran, ca mucenic.

În susținerea propunerii de mai sus, Arhiepiscopia Clujului a pus la dispoziția Comisiei Sinodale pentru Canonizări: *un Document mai amplu referitor la viața și activitatea lui Atanasie Todoran; Referatul-Sinteză privind ortodoxia credinței și moarta sa martirică; textul slujbelor (Vecernia Mică, Vecernia Mare, Utrenia - inclusiv sinaxarul, Acatistul); icoana mucenicului.*

La data de 19 iunie, în cadrul ședinței de lucru (temei nr.2038/2007), care a avut loc la Palatul Patriarhal, cu binecuvântarea Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, Comisia Sinodală pentru Canonizarea Sfinților Români, pe baza documentelor prezentate, și-a format opina privind justetea propunerii de canonizare a Mucenicului Atanasie Todoran dar a precizat că are nevoie de timp pentru diortosirea Acatistului, a slujbelor Vecerniei și Utreniei și pentru întocmirea proiectului de Tomos.

Sfântul Sinod, luând act de solicitarea I.P.S. Mitropolit Bartolomeu al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului, de argumentele invocate în cadrul discuțiilor pentru susținerea canonizării Mucenicului Teodosie Todoran;

Având în vedere avizul favorabil al Comisiei pentru Canonizarea Sfinților Români privind canonizarea, dar care a precizat că are nevoie de timp pentru diortosirea Slujbelor Vecerniei, Utreniei și Acatistului precum și pentru întocmirea Tomosului;

În urma discuțiilor care au avut loc și la propunerea Comisiei Teologică și Liturgică, Sfântul Sinod hotărăște:

– *Aprobă, în principiu, canonizarea Mucenicului Atanasie Todoran din țara Năsăudului, cu pomenire la 12 noiembrie.*

– *Îndatorează Comisia pentru Canonizarea Sfinților Români să examineze și să diortosească slujbele Vecerniei, Utreniei și Acatistului Sfântului Mucenic Atanasie Todoran și să le înainteze Sfântului Sinod, împreună cu Tomosul de proclamare a canonizării Sf. Mucenic Atanasie Todoran și să facă propunerea cuvenită privind modul înscrierii în Calendarul bisericesc.*

– *Îndatorează Arhiepiscopia Clujului ca până la viitoarea ședință a Sfântului Sinod să înainteze Cancelariei Sfântului Sinod, Procesul-Verbal al Sinodului Mitropolitan al Mitropoliei Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului cu hotărârea privind Canonizarea Mucenicului Atanasie Todoran și acordul privind Slujbele Vecerniei, Utreniei și Acatistului.*

Temei nr. 2587/2007 – Referatul Comisiei sinodale pentru canonizarea sfinților români în legătură cu solicitarea Arhiepiscopiei Târgoviștei de aprobare a Acatistului Sfântului Ierarh Nifon, Patriarhul Constantinopolului (11 august).

Pe baza Situației întocmite de Cancelaria Sfântului Sinod și la propunerea Comisie Teologice și Liturgice a Sfântului Sinod, prin hotărârea nr. 4778/2006 luată în ședința de lucru din 14 noiembrie 2006, Sfântul Sinod a aprobat **publicarea unui Minei și a unui Acatistier al Sfinților Români** care să cuprindă textele liturgice aprobate de Sfântul Sinod pentru cinstirea *Sfinților Români canonizați de Biserica noastră, a Sfinților cu moaște sau a celor din neamul românesc care au viețuit, propovăduit și au suferit martiriul în spațiul carpato-danubiano-pontic al căror cult a fost generalizat în Biserica noastră; a Sfinților din alte neamuri care au predicat și au fost martirizați în părțile noastre, precum și textele liturgice la Duminica Sfinților Români*, pentru care au avut loc acte canonice de aprobare și proclamare în anii 1950-1955, 1992, 2003, 2005 și 2006.

Din situația prezentată a reieșit că nu există în cărțile de cult ale Bisericii noastre, un text aprobat al Acatistului Sfântului Ierarh Nifon, Patriarhul Constantinopolului (11 august) și, drept urmare, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist cu adresa nr. 5200/19 decembrie 2006 a invitat pe I.P.S. Arhiepiscop Nifon al Târgoviștei să accepte ca, împreună cu colaboratori ai Înalt Prea Sfinției Sale din cuprinsul Centrului Eparhial, să porceadă la alcătuirea Acatistului acestui mare Sfânt al Ortodoxiei cu o importanță deosebită în trecutul și devenirea Bisericii noastre;

Comisia pentru Canonizarea Sfinților Români a constatat că textul Acatistului Sf. Ierarh Nifon, Patriarhul Constantinopolului, în forma elaborată de Comisia Liturgică și Teologică a Arhiepiscopiei Târgoviștei prezidată de I.P.S. Arhiepiscop Nifon, a fost diortosit de P.S. Ioachim Băcăuanul, Arhieru-Vicar al Episcopiei Romanului, și apoi definitivat în ședința Sinodul Mitropolitan al Mitropoliei Munteniei și Dobrogei din 19 iunie 2007.

De asemenea, Comisia a constatat că Acatistul în forma prezentată corespunde cerințelor atât din punct de vedere al formei, respectând structura clasică a unei astfel de alcătuirii liturgice, cât și al conținutului, care cuprinde viața sfântului ierarh, avizându-l pentru aprobare de către Sfântul Sinod.

Ca urmare, după discuțiile purtate și la propunerea Comisiei Teologice și Liturgice Sfântul Sinod hotărăște:

– *Aprobă textul Acatistului Sfântului Ierarh Nifon, Patriarhul Constantinopolului în forma definitivată de Sinodul Mitropolitan al Mitropoliei Munteniei și Dobrogei și avizată de Comisia pentru Canonizarea Sfinților Români, urmând a fi tipărit prin grija Arhiepiscopiei Târgoviștei și inserat în cărțile de cult.*

Temei nr. 2707/2007 – Referatul Pr. Constantin Pârvu, vicar administrativ patriarhal în legătură cu data serbării Sfințelor Paști și Calendarului bisericesc pe anul 2008.

După cum se cunoaște, an de an, Sfântul Sinod a încredințat Pr. Constantin Pârvu, vicar administrativ patriarhal la Cancelaria Sfântului Sinod, mandatul de a elabora textul Calendarului bisericesc pentru anul ce va urma.

Și de data aceasta, P.C. Sa a elaborat calendarul bisericesc, din care rezultă că **în anul bisect 2008, data Sfințelor Paști este în ziua de Duminică 27 aprilie**, iar cele mai importante date din ciclul pascal al anului 2008, se succed astfel:

- Duminica lăsatului sec de carne 2 martie
- Duminica lăsatului sec de brânză 9 martie
- Începutul postului Sfințelor Paști luni, 10 martie
- **Sfintele Paști Duminică, 27 aprilie**
- Duminica a VII-a după Sfintele Paști a pomenirii Sfinților Părinți de la Sinodul I Ecumenic 8 iunie
- Duminica a VIII-a după Sfintele Paști a **Pogorârii Sfântului Duh** 15 iunie
- Duminica a I-a după Rusalii a Tuturor Sfinților 22 iunie
- Lăsatul secului pentru Postul Sf. Apostoli Petru și Pavel duminică, 22 iunie
- Începutul Postului Sfinților Apostoli luni, 23 iunie
- Duminica Sfinților Români 29 iunie
- Duminica pomenirii Sfinților Părinți de la Sinodul IV Calcedon 13 iulie
- Duminica pomenirii Sfinților Părinți de la Sinodul VII Ecum. 12 octombrie
- Lăsatul secului pentru Postul Crăciunului joi, 13 noiembrie
- Începutul Postului Crăciunului vineri, 14 noiembrie
- **Nașterea Domnului joi, 25 decembrie**

Pe baza acestor date, Pr. Constantin Pârvu, a elaborat proiectul Calendarului bisericesc pe anul 2008, care include și sfinții români canonizați spre a fi supus aprobării Sfântului Sinod, acesta având un caracter unitar pentru întreaga Biserică Ortodoxă Română, urmând ca după aprobare, să fie trimis tuturor eparhiilor pentru imprimare, la vremea hotărâtă de Sfântul Sinod. Calendarul se depune în manuscris.

Pentru a se evita ca textul calendarului să parvină, în mod ilegal, la diverse edituri și tipografii străine de Biserică, se precizează că este necesar să se mențină hotărârile Sfântului Sinod nr. 8250/11994 și 2505/2001, ca tipărirea calendarului să se facă, pe cât posibil, numai în tipografiile bisericești și numai în ultimul trimestru al anului, cu imprimarea stemei Patriarhiei Române și a stemei eparhiale, indicarea prețului de vânzare unitar pe toată țara și a tipografiei care îl tipărește.

Difuzarea urmează să se facă, asemenea anilor anteriori, numai la pangarele bisericilor și în magazinele bisericești eparhiale, începând cu luna decembrie 2007.

De asemenea, se precizează că este necesar să se respecte hotărârea Sfântului Sinod nr. 6157/1999 privind înscrierea în spațiul rezervat a următoarelor **rânduiri bisericești** (*privitoare la post și nunți sărbătorile naționale bisericești*), (5 iunie: *Înălțarea Domnului – Ziua Eroilor și 30 noiembrie: Sfântul Apostol Andrei – Ocrotitorul României*) și **sărbătorile legale** în care nu se lucrează potrivit Legii nr. 75 din 12 iulie 1996: 1 și 2 ianuarie, prima și a doua zi de Paști, 1 Mai, 1 Decembrie (Ziua Națională), 25 și 26 decembrie.

Pentru informarea eparhiilor se reamintește că, Tipografia Institutului Biblic are posibilitatea tehnică să tipărească întregul tiraj al Calendarului pe anul 2008 necesar tuturor eparhiilor. Chiriarii eparhiilor care doresc să tipărească la București Calendarul pe anul 2008, pot să anunțe din timp Tipografia Institutului Biblic, în vederea procurării hârtiei și a imprimării Calendarului la un preț scăzut.

De asemenea, se precizează că Eparhiile care în anul 2008 își vor imprima Calendarele în tipografiile eparhiale proprii trebuie să se anunțe din vreme la Cancelaria Sfântului Sinod pentru a avea posibilitatea de a descoperi orice încercare de falsificare și a anunța organele abilitate și de control în acest sens.

Totodată eparhiile sunt prevenite să ia măsurile necesare pentru protejarea dreptului de exclusivitate a Bisericii, în ceea ce privește tipărirea și difuzarea Calendarului bisericesc pe anul 2008, prevăzut prin Legea nr.103/1992.

Comisia Pastorală, Monahală și Socială, examinând referatul Pr. Constantin Pârvu, vicar administrativ patriarhal, în legătură cu data serbării Sfințelor Paști și schema Calendarului bisericesc pe anul 2008, constată că întocmirea calendarului este corectă, iar precizările care s-au reamintit sunt necesare.

Astfel, pentru a se evita ca textul calendarului să parvină, în mod ilegal, la diverse edituri și tipografii străine de Biserică, este necesar să se mențină hotărârile Sfântului Sinod nr. 8250/1994 și 2505/2001, care prevăd ca tipărirea calendarului să se facă, pe cât posibil, numai în tipografiile bisericești și numai în ultimul trimestru al anului, cu imprimarea stemei Patriarhiei Române și a stemei eparhiale, indicarea prețului de vânzare și a tipografiei în care se tipărește;

În urma discuțiilor purtate și la propunerea Comisiei Pastorale, Monahală și Socială Sfântul Sinod hotărăște:

– *Ia act că în anul bisect 2008, Sfintele Paști se vor sărbători, Duminică, 27 aprilie.*

– *Ia act că textul Calendarului bisericesc pe anul bisect 2008, prezentat în manuscris, de Pr. Constantin Pârvu este corect întocmit și are caracter unitar pentru întreaga Biserică Ortodoxă Română.*

– *Aprobă ca textul Calendarului să fie difuzat la eparhii în vederea tipării în perioada 1 octombrie – 1 noiembrie 2007, spre a asigura protejarea acestuia, în care scop se vor respecta hotărârile Sfântului Sinod nr. 8250/1994 și nr. 2505/2001.*

– *Îndatorează Cancelaria Sfântului Sinod cu înscrierea rânduielilor bisericești în Calendarul bisericesc pe anul 2008 și cele din anul 2009 referitoare la nunți.*

– *Centrele eparhiale sunt informate că Tipografia Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române dispune de mijloace tehnice performante pentru tipărirea în policromie a Calendarului, cu prețuri de cost reduse, în care scop, pe baza ofertelor ce vor fi puse la dispoziție de I.B. Tipografie, eparhiile pot face comenzi ferme de imprimare.*

– *Având în vedere hotărârile Sfântului Sinod nr. 8250/1994 și 2505, reiterate în fiecare an, pentru protejarea textului calendarului care nu poate fi scos din Cancelaria Sfântului Sinod înainte de vremea tipăririi, adresează I.P.S. Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei rugămintea de a desemna specialistul respectiv care să vină și să verifice textul Calendarului bisericesc pe anul 2008, la Cancelaria Sfântului Sinod, împreună cu alcătuitoarea, pentru eventuale corecturi.*

Temei nr. 2.649/2007 – Referatul Sectorului II al administrației Patriarhale, privind Regulamentul de organizare și funcționare a Comisei de pictură bisericească.

Temei nr. 2.639/2007 – Referatul Sectorului II al Administrației Patriarhale, cu propunerea Comisei de pictură bisericească, privind prețurile de execuție ale lucrărilor de pictură bisericească.

După cum se cunoaște, problemele legate de pictura bisericească sunt cuprinse în Decizia Patriarhală nr. 633/1958, ca și Instrucțiunile privitoare la angajarea și executarea lucrărilor de pictură bisericească stabilite ulterior. Această decizie este în vigoare până în prezent, dar s-a simțit nevoia să se amendeze într-un Regulament al Comisei de pictură bisericească.

Astfel, Deciziei Patriarhale nr. 633/1958 i s-au adus completări de către Sfântul Sinod, prin hotărârea nr. 11236/1986, care cuprinde 37 de puncte referitoare la pictura bisericească și prin tem. nr. 10830/1989, care se referă la reglementarea picturii în tehnica mozaicului și introducerea vitraliilor la bisericile din Patriarhia Română, sub îndrumarea Comisei de pictură bisericească.

Încă din anul 1991, prin Hotărârea Sfântului Sinod nr. 640/1991 s-a dispus elaborarea Proiectului de Regulament pentru organizarea și funcționarea Comisei de pictură bisericească, de către o Comisie sinodală care, potrivit rezoluției de pe temei nr. 3554/1981, a fost supus Sfântului Sinod pentru examinare, definitivare și aprobare. Ședința Sfântului Sinod, din 7–8 mai 1991, a aprobat amânarea luării unei hotărâri cu privire la Regulamentul pentru organizarea și funcționarea Comisei de pictură bisericească.

Au mai fost intenții de definitivare a acestui Regulament, cum ar fi tem. 2572/1992 și 782/1986, conform cărora s-a amânat luarea unei hotărâri finale.

În conformitate cu hotărârea nr. 4.735/2004, Comisia de pictură bisericească, sub președinția P.S. Episcop-Vicar Patriarhal Vincențiu Ploieșteanul, împreună cu Oficiul Juridic al Administrației Patriarhale au continuat revizuirea Proiectul de Regulament întocmit anterior și i-au dat o formă finală care a fost difuzat tuturor membrilor Sfântului Sinod pentru analiză și propuneri, în vederea stabilirii formei finale a acestuia.

Referatul Sectorului II al Administrației Patriarhale nr. 2.746/2006 și Proiectul de Regulament, privind organizarea și funcționarea Comisei de pictură bisericească la data de 27 iunie 2006, a fost analizat de către Comisia Teologică

și Liturgică a Sfântului Sinod împreună cu propunerile făcute de unele Centre Eparhiale la acest proiect de Regulament și a hotărât:

1. *Aprobă înființarea unei Comisii zonale de pictură bisericească pe lângă fiecare Centru Mitropolitan, unde se află Secția de Artă Sacră (Pictură bisericească și Patrimoniu) în cadrul Facultăților de Teologie Ortodoxă (București, Iași, Cluj).*

2. *Această Comisie zonală de pictură bisericească are competență de avizare prealabilă, atestarea pictorilor bisericești fiind de competența Comisiei de pictură bisericească a Patriarhiei Române. Atribuțiile fiecărei Comisii de pictură bisericească zonală sunt următoarele:*

a. *promovarea talentelor locale, prin descoperirea și încurajarea tinerilor cu aptitudini, din zona respectivă, spre a fi luați în evidență și a se califica în profesie, prin Comisia de pictură bisericească a Patriarhiei Române;*

b. *supravegherea calității picturii bisericești în desfășurare, în zona respectivă;*

c. *urmărirea decenței și coresponsabilității artistului și a preotului, atât în ceea ce privește Ortodoxia picturii, cât și în ceea ce privește prețurile practicate.*

3. *Comisia de pictură bisericească a Patriarhiei Române își păstrează atribuțiile regulamentare, privitoare la atestarea pictorilor bisericești, cu precizarea că, în vederea avizului preliminar, dosarele vor trece de la Centrele Eparhiale, la Comisia zonală de pictură bisericească, de pe lângă fiecare Centru Mitropolitan.*

4. *Comisia de pictură bisericească a Patriarhiei Române are, pe lângă competența de atestare a pictorilor bisericești, și drept de apel și arbitraj, atunci când există probleme în plan local.*

5. *Prin aceste norme metodologice se intensifică responsabilitatea la nivel zonal și se întărește cooperarea cu Comisia de pictură bisericească a Patriarhiei Române.*

6. *Ierarhii eparhioți arondați fiecărei Comisii zonale de pictură bisericească, vor face propuneri pentru componența acestora, dintre persoanele competente și avizate în domeniul picturii bisericești (între 5 și 7 membri), urmând ca activitatea acestor Comisii să se desfășoare după principiile care reglementează activitatea Comisiei de pictură bisericească a Patriarhiei Române.*

7. *Avizul final al Comisiei de pictură bisericească a Patriarhiei Române, privind atestarea pictorilor bisericești recomandați de Comisia zonală de pictură bisericească, va fi comunicat direct Centrului Eparhial, de unde provin candidații, precum și Comisiilor de pictură bisericească zonale.*

8. *În scopul facilitării activității Comisiilor zonale de pictură bisericească, Sectorul II al Administrației Patriarhale va comunica acestora lista tuturor pictorilor bisericești deja atestați, la data prezentei comunicări.*

9. *În scopul definitivării proiectului de Regulament de organizare și funcționare a Comisiei de pictură bisericească, existent la Sectorul II al Administrației Patriarhale, Sfântul Sinod aprobă instituirea unei Comisii, compusă din: P.S.*

Episcop Casian al Dunării de Jos – președinte; P.S. Episcop Vincentiu Ploieșteanul – Vicar Patriarhal și președintele Comisiei de pictură bisericească – vice-președinte și membrii Comisiei de pictură bisericească a Patriarhiei Române, cu sarcina de a redacta textul proiectului de Regulament, în ultima variantă, și să introducă prevederile Hotărârii Sfântului Sinod nr. 2.746/2006, privind Comisiile de pictură zonale și atribuțiile lor.

Comisia desemnată s-a întrunit în mai multe rânduri în ședință de lucru, pentru definitivarea proiectului de Regulament, privind organizarea și funcționarea Comisiei de pictură bisericească.

La elaborarea Proiectului de Regulament s-au avut în vedere următoarele criterii:

– Stabilirea cu toată precizia a etapelor și condițiilor ce trebuie îndeplinite de cei ce doresc a deveni pictori bisericești, în drumul ce trebuie parcurs în vederea pregătirii, calificării și promovării lor pentru pictură din nou, a pictorilor restauratori de monumente de epocă și a pictorilor iconari.

– Stabilirea de norme precise, privind etapele executării lucrărilor de pictură bisericească: întocmirea devizului, adjudecarea, contractarea și executarea lucrărilor de pictură bisericească, recepționarea acestor lucrări și închiderea șantierelor de pictură bisericească.

– Stabilirea sancțiunilor care eventual, vor putea fi aplicate pictorilor bisericești, în cazul abaterilor disciplinare.

– Dispozițiuni finale și tranzitorii.

Proiectul de Regulament, astfel definitivat, împreună cu procesul-verbal de definitivare, au fost propuse spre dezbateră ședinței Sfântului Sinod, din data de 20–21 iunie 2007, sub teme nr. 2.649/2007.

Comisia Teologică și Liturgică a Sfântului Sinod, în urma analizării Proiectului de Regulament, a propus Sfântului Sinod următoarele:

1. Regulamentul de organizare și funcționare a Comisiei de pictură bisericească, redactat în forma actuală să fie discutat și în Sinoadele Mitropolitane (unde sunt Comisii zonale de pictură bisericească – București, Iași și Cluj), împreună cu reprezentanți ai pictorilor din zona respectivă (de cat. I, a II-a, sau a III-a), pentru a arăta care sunt atribuțiile Comisiei zonale și exigențele unei picturi cât mai corecte, din punct de vedere liturgic și de cea mai bună calitate, din punct de vedere tehnic.

2. La examenul de atestare a pictorilor, organizat de Comisia de pictură bisericească Patriarhală trebuie să participe și un membru al Comisiei Teologice și Liturgice – specialist în Teologie Liturgică, care va prezida ședința respectivă.

3. Observațiile Sinoadelor Mitropolitane de la cele 3 centre zonale vor fi transmise Cancelariei Sfântului Sinod, până la data de 15 octombrie a.c.

4. Totodată se vor face observații și propuneri referitor la prețurile de pictură în raport cu zona respectivă și puterea economică a parohiilor.

5. Contractele de execuție a lucrărilor de pictură bisericească trebuie să fie întocmite la Centrele Eparhiale, cu participarea reprezentanților parohiei, a pictorului executant și a sectoarelor eparhiale – economic, patrimoniu și juridic.

Proiectul de Regulament pentru organizarea și funcționarea Comisiei de pictură bisericească, prin modul în care a fost întocmit și definitivat de Comisia sinodală, stabilită de Sfântul Sinod, are ca scop prevederea unor dispoziții legale precise, menite să ducă la o îmbunătățire tehnică și artistică a lucrărilor de pictură bisericească. Are, de asemenea, ca scop să stabilească relații corecte și precise între parohiile beneficiare de lucrări de pictură și pictorii executanți.

În cadrul discuțiilor din plenul ședinței Sfântului Sinod au luat cuvântul în următoarea ordine, aducând propuneri și lămuriri: *I.P.S. Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei, I.P.S. Mitropolit Bartolomeu al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist, P.S. Episcop-Vicar Patriarhal Vincențiu Ploieșteanul, Președintele Comisiei de pictură bisericească, P.S. Episcop Casian al Dunării de Jos, I.P.S. Mitropolit Teofan al Olteniei.*

În urma acestor ample discuții, care au avut loc în plenul Sfântului Sinod și în acord cu propunerile formulate în cadrul acestora de către Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, Sfântul Sinod hotărăște:

– *Proiectul Regulamentului pentru organizarea și funcționarea Comisiei de pictură bisericească se va trimite Sinoadelor Mitropolitane, în cadrul cărora funcționează Comisiile zonale de pictură bisericească, precum și la Facultățile de Teologie cu specializarea Artă Sacră (București, Cluj și Iași), care împreună vor reanaliza Regulamentul respectiv și vor înainta propunerile lor în vederea hotărârii finale, care se va lua de către Sfântul Sinod, la proxima ședință sinodală înainte de aprobarea Statutului pentru Organizarea și Funcționarea Bisericii Ortodoxe Române.*

Temei nr. 70/2007 – Referatul Sectorului Învățământ în legătură cu editarea și tipărirea manualelor de Religie pentru clasele V-VIII.

La Comisia Teologică și Liturgică a Sfântului Sinod s-a primit referatul Sectorului Învățământ al Patriarhiei Române, cu privire la editarea și tipărirea manualelor de Religie pentru clasele V–VIII, potrivit înțelegerii cu Ministrul Educației, Cercetării și Tineretului din 13.02.2007 și reconfirmării nr. 15.710/ 29.03.2007.

În acest sens, Sectorul Învățământ a solicitat Centrelor Eparhiale propunători pentru manuale de Religie, pentru clasele menționate și trimiterea lor spre analiză de către *Comisia de evaluare a manualelor de Religie*, constituită în baza Hotărârii Sfântului Sinod de pe Temei nr.56/2005, iar referatul amintește că până în prezent s-au primit manuale de la unele Centre Eparhiale, după cum urmează:

1. Arhiepiscopia Bucureștilor

– Manual de Religie pentru clasa a V-a, Editura “Aramis Print S.R.L.” din București, 64 de pagini autori: Prof. Livia Teodorescu, Prof. Iuliana Martin, Pr.

Anghel Chirilă; referenți științifici de specialitate: Pr. Prof. Univ. Dr. Adrian Gabor (Facultatea de Teologie Ortodoxă *Patriarhul Justinian* din București), Pr. Prof. Gheorghe Dogaru, Gr. I Didactic, inspector la specialitatea Religie în cadrul I.S.M.B.

2. Arhiepiscopia Sibiului

a. Manual de Religie pentru clasa a V-a, autori: Prof. Terciu Nicolae, Prof. Diac. Nicu D. Octavian; referenți științifici de specialitate: Dr. Laurențiu Streza, Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului, Prof. Dr. Dorin Joantă, Inspector învățământ religios, Conf.univ.dr. Alexandru Hudițean, director al Departamentului pentru pregătirea personalului didactic al Universității *Lucian Blaga* din Sibiu, Prof. Halmaghi Ioan, Gr. I, metodist al I.S.J. Brașov - Colegiul Național *Unirea Brașov*.

b. Manual de Religie pentru clasa a VI-a, autori: Prof. Terciu Nicolae, Pr. Prof. Dr. Sebastian Șebu; referenți științifici de specialitate: Dr. Laurențiu Streza, Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului, Prof. Dr. Sorin Joantă, Inspector învățământ religios, Conf. univ. dr. Alexandru Hudițean, director al Departamentului pentru pregătirea personalului didactic al Universității *Lucian Blaga* din Sibiu, Prof. Halmaghi Ioan, Gr.I, metodist al I.S.J. Brașov - Colegiul Național *Unirea Brașov*.

c. Manual de Religie pentru clasa a VII-a, autori: Prof. Terciu Nicolae, Prof. Mihaela Panoschi; referenți științifici de specialitate: Dr. Laurențiu Streza, Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului, Prof. Dr. Sorin Joantă, Inspector învățământ religios, Conf. univ. dr. Alexandru Hudițean, director al Departamentului pentru pregătirea personalului didactic al Universității *Lucian Blaga* din Sibiu, Prof. Halmaghi Ioan, Gr. I, metodist al I.S.J. Brașov - Colegiul Național *Unirea Brașov*.

d. Manual de Religie pentru clasa a VIII-a, autori: Prof. Terciu Nicolae, Cerc. științ. Irina Horga; referenți științifici de specialitate: Dr. Laurențiu Streza, Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului, Prof. Dr. Sorin Joantă, Inspector învățământ religios, Conf. univ. dr. Alexandru Hudițean, director al Departamentului pentru pregătirea personalului didactic al Universității *Lucian Blaga* din Sibiu, Prof. Halmaghi Ioan, Gr. I, metodist al I.S.J. Brașov - Colegiul Național *Unirea Brașov*.

3. Episcopia Aradului Ienopolei și Hălmagiului

a. Manual de Religie pentru clasa a V-a, coordonator științific : P.S. Dr. Timotei Seviciu, autori: Florin Boldea, Violeta Boldea, Liviu Lazăr, preot Vasile Pop; referenți științifici de specialitate: Pr. Conf. Univ. Dr. Teodor Baba (Facultatea de Teologie Ortodoxă Arad) și Prof. Florin Sirca, Gr. I, Inspector școlar de religie la Inspectoratul școlar al Județului Arad.

b. Manual de Religie pentru clasa a VI-a, coordonator științific: P.S. Dr. Timotei Seviciu, autori: Florin Boldea, Violeta Boldea, Pr. Marius Mihai Ilca, Liviu Lazăr, Pr. Vasile Pop; referenți: Conf. Univ. Dr. Corneliu Pădurean (Facultatea de Teologie Ortodoxă din Arad – Universitatea *Aurel Vlaicu*) și Prof. Florin Sirca, Gr. I, Inspector școlar de religie la Inspectoratul școlar al Județului Arad..

c. Manual de Religie pentru clasa a VII-a, coordonator științific: P.S. Dr. Timotei Seviciu, autori: Florin Boldea, Violeta Boldea, Liviu Lazăr, preot Vasile Pop; referenți științifici de specialitate: Pr. Conf. Univ. Dr. Teodor Baba (Facultatea de Teologie Ortodoxă Arad) și Conf. Univ. Dr. Corneliu Pădurean (Facultatea de Teologie Ortodoxă din Arad – Universitatea *Aurel Vlaicu*).

d. Manual de Religie pentru clasa a VIII-a, coordonator științific: P.S. Dr. Timotei Seviciu, autori: Florin Boldea, Violeta Boldea, pr. Marius Mihai Ilca, Liviu Lazăr, pr. Vasile Pop; referenți: Prof. Univ. Dr. Constantin Rus (Decanul Facultății de Teologie Ortodoxă – Universitatea *Aurel Vlaicu* din Arad) și Pr. Conf. Univ. Dr. Teodor Baba (Facultatea de Teologie Ortodoxă Arad).

4. Arhiepiscopia Iașilor

a. Manual de Religie pentru clasa a V-a, autor: Pr. Nicolae Dascălu; referenți științifici de specialitate: Pr. Conf. Univ. Dr. Gheorghe Petraru (Facultatea de Teologie Ortodoxă *Dumitru Stăniloae* – Universitatea *Alexandru Ioan Cuza Iași*) și Pr. Lect. Dr. Ioan Vicovan (Facultatea de Teologie Ortodoxă *Dumitru Stăniloae* – Universitatea *Alexandru Ioan Cuza Iași*).

Având în vedere că manualele pentru clasele a V-a – a VIII-a nu au fost tipărite niciodată până acum și ținând seama de acordul Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului pentru editarea și tipărirea lor peste graficul oficial;

Luând în considerație că există manuale alternative pentru fiecare clasă;

În urma discuțiilor în plen și la propunerea Comisiei Teologice și Liturgice, Sfântul Sinod hotărăște:

– *Ia act, cu aprobare, de manualele înaintate de Centrele eparhiale menționate și de activitatea propunătorilor acestora;*

– *Să se urmărească îndeaproape de către Sectorul Învățământ atât activitatea de evaluare de către Comisia Patriarhiei și de către cea de la Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, a manualelor propuse, precum și etapele de editare a manualelor prin Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, încât ele să apară până la 1 septembrie 2007;*

– *Să se aprobe numirea în Comisia Patriarhiei de evaluare a manualelor didactice a unui reprezentant al Mitropoliei Ardealului.*

Temei nr. 750/2007 – Propunerile Sectorului Învățământ la proiectul Legii Învățământului preuniversitar.

La Comisia Teologică și Liturgică s-a primit referatul Sectorului Învățământ al Patriarhiei Române, cu propunerile Sectorului Învățământ la proiectul Legii

Învățământului preuniversitar, elaborat la începutul anului 2007 de către Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului.

În datele de 26 februarie, 16 martie și 21 martie a.c., la Ministerul Educației și Cercetării s-au discutat propunerile cultelor recunoscute din România, pe această problemă, din partea Bisericii Ortodoxe Române participând la discuții P.S. Ciprian Câmpineanul, Episcop-Vicar patriarhal și Diac. Nicu D. Octavian, consilier patriarhal la Sectorul Învățământ teologic și Educație religioasă.

Propunerile Bisericii Ortodoxe Române au fost formulate, în mare parte, de către Sectorul Învățământ, ținându-se seama și de sugestiile transmise de unele Centre eparhiale și au fost înaintate Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului.

În cadrul discuțiilor mai sus menționate, de la Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, acestea au fost bine primite și apreciate, urmând ca la definitivarea Legii să se țină seama de ele.

La discuțiile din plenul Sfântului Sinod au intervenit: *I.P.S. Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei, P.S. Episcop-Vicar Patriarhal Ciprian Câmpineanul, Pr. Constantin Pârvu, vicar administrativ patriarhal și Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist.*

Având în vedere că adoptarea noii legi este foarte importantă pentru învățământul preuniversitar, atât în aspectele cu caracter didactic, cât și educativ;

Ținând seama de faptul că proiectul de lege are referiri și la învățământul teologic și religios, care avea unele lacune;

Luând în considerație faptul că Biserica Ortodoxă Română are multe unități de învățământ teologic, iar Religia se predă la toate clasele și formele de învățământ preuniversitar ca parte a trunchiului comun;

În urma discuțiilor în plen și la propunerea Comisiei Teologice și Liturgice, Sfântul Sinod hotărăște:

– *Ia act cu aprobare de propunerile Bisericii Ortodoxe Române la proiectul Legii învățământului preuniversitar;*

– *Să se urmărească de către Sectorul Învățământ etapele ce urmează a fi parcurse de proiectul Legii învățământului preuniversitar, până la aprobarea lui în Parlamentul României.*

Temei nr. 1754/2007 – Propunerile Sectorului Învățământ în legătură cu revizuirea *Programei școlare la disciplina Religie pentru clasele V-VIII*, în vederea aplicării ei începând cu anul școlar 2007 – 2008.

La Comisia Teologică și Liturgică a Sfântului Sinod s-a primit referatul Sectorului Învățământ al Patriarhiei Române, cu privire la lucrările *Comisiei pentru revizuirea programei școlare la disciplina Religie pentru clasele V-VIII*, în care se precizează că în 20 martie 2007, la Palatul Patriarhiei din București, a fost convocată *Comisia pentru revizuirea programei școlare la disciplina Religie pentru clasele V-VIII*.

Componența Comisiei a fost aprobată de către Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist: *Președinte*: P.S. Episcop-Vicar patriarhal Ciprian Câmpineanul, *Membri*: Diac. Nicu D. Octavian, consilier patriarhal; Doamna Irina Horga, Cercetător științific la Institutul pentru științele Educației; Pr. Dogaru Gheorghe, Inspector de specialitatea Religie la I.S.M. București; Pr. Dr. Mihai Aurel, Director la Seminarul Teologic București, Dl Bogus Vasile, Inspector specialitatea religie la I.S.J. Ilfov; Pr. Chirilă Anghel, Inspector la Sectorul Cultural al Arhiepiscopiei Bucureștilor și Doamna Marica Florin, Inspector la Sectorul Învățământ al Patriarhiei Române.

Întrunirea *Comisiei pentru revizuirea programei școlare* s-a dovedit a fi de mare importanță, activitatea acesteia desfășurându-se eficient și operativ. În acest fel s-a realizat o lucrare de referință, în spiritul normelor și exigențelor cerute de noile reglementări în domeniu. Revizuirea s-a impus și în vederea elaborării manualelor de religie pentru clasele V–VIII pentru care s-a obținut aprobarea tipăririi lor în afara graficului aprobat de Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, pentru anul acesta.

Programa a fost redactată ținând seama în mare parte de cea aprobată prin hotărârea nr. 4.002/2000 a Sfântului Sinod și a fost deja înaintată Consiliului Național pentru Curriculum în vederea eventualelor observații și avizului de rigoare, Ministerului Culturii și Cultelor (Secretariatului de Stat pentru Culte), spre avizare, și Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului, pentru aprobare.

Având în vedere că această programă trebuie să intre în vigoare începând cu anul școlar 2007-2008,

Ținând seama de utilitatea acestui document pentru buna desfășurare a procesului de învățământ,

Luând în considerație că programa a fost revizuită respectându-se *Programa școlară* aprobată prin hotărârea 4.002/2000 a Sfântul Sinod și prin Ordinul nr. 3.915/2001 al Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului,

În urma discuțiilor în plen și la propunerea Comisiei Teologice și Liturgice, Sfântul Sinod hotărăște:

– *Aprobă noua programă școlară la disciplina Religie pentru clasele V–VIII care se va publica și difuza după obținerea tuturor aprobărilor;*

– *Să se urgenteze de către Sectorul Învățământ aprobarea acesteia la Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului și să fie informate Centrele Eparhiale că pot prelua programa de pe site-ul Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului (www.edu.ro) sau de pe site-ul Patriarhiei Române (www.patriarhia.ro) după aprobare, în vederea aplicării ei începând cu anul școlar 2007-2008.*

Temei nr. 2556/2007 – Referatul Sectorului Învățământ, privitor la noua programă pentru Bacalaureat, la disciplinele Dogmatică Ortodoxă și Istoria Bisericii Ortodoxe Române.

La Comisia Teologică și Liturgică s-a primit Referatul Sectorului Învățământ, cu privire la lucrările *Comisiei pentru revizuirea programei pentru Bacalaureat*, la disciplinele Dogmatică Ortodoxă și Istoria Bisericii Ortodoxe Române.

Întrucât disciplina Dogmatică Ortodoxă este disciplină de bacalaureat, la alegere cu Istoria Bisericii Ortodoxe Române, pentru Seminariile Teologice și, de asemenea, pentru elevii liceelor teologice, de la alte profiluri decât cele teologice (clasele de matematică-fizică, chimie, chimie-biologie, filologie, limbi moderne, limbi clasice, istorie-științe sociale, informatică), iar Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului solicită ca periodic aceste programe să fie revizuite, la data de 18 iunie 2007, la sectorul Învățământ al Patriarhiei Române s-a întrunit o comisie, care a luat în discuție programa pentru examenul de Bacalaureat, aprobată de Sfântul Sinod prin hotărârea nr.4.320/2002, cu aplicabilitate din 2003, procedând la revizuirea acesteia, în conformitate cu cerințele semnalate.

Totodată, având în vedere că Religia se predă în toate clasele, până la clasa a XII-a și că există manuale de religie pentru clasele a IX-XII-a (autori Dorin Opreș și Vasile Timiș), Comisia propune ca, pentru absolvenții de liceu, care doresc să aleagă la bacalaureat disciplina Religie, aceștia să poată opta pentru ea în cadrul probei F, programa pentru această disciplină urmând a fi elaborată ulterior.

Având în vedere că această programă a fost solicitată de Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului și ținând seama de utilitatea acestui document pentru buna desfășurare a procesului de evaluare, în viitor;

Luând în considerație că programa a fost revizuită respectându-se *Programa de Religie pentru Seminarii și licee teologice*, aprobată prin hotărârea nr. 4.320/2002 a Sfântului Sinod;

La propunerea Comisiei Teologice și Liturgice, Sfântul Sinod hotărăște:

– *Aprobă noua formă a programei la disciplinele Dogmatica Ortodoxă și Istoria Bisericii Ortodoxe Române, pentru Seminariile teologice și liceele cu clase teologice, la examenul de Bacalaureat – proba E, iar pentru elevii liceelor teologice, de la alte profiluri decât cele teologice (clasele de matematică-fizică, chimie, chimie-biologie, filologie, limbi moderne, limbi clasice, istorie-științe sociale, informatică) – proba F;*

– *Să se transmită Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului noua programă în vederea aprobării, urmând a intra în vigoare începând cu sesiunea de bacalaureat din 2008;*

– *Aprobă ca, la Bacalaureat, să fie introdusă și Religia ca disciplină de examen, candidații de la alte licee decât cele teologice să poată opta pentru aceasta în cadrul probei F;*

– *Să se înainteze spre aprobare Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului această propunere, urmând a intra în vigoare începând cu sesiunea de bacalaureat din 2008.*

Temei nr. 2049/2007 – Adresa Arhiepiscopiei Alba-Iuliei, cu privire la desfășurarea Simpozionului Internațional “Cosmosul între frumos și apocaliptic. Un recurs etic asupra ecologiei” (Alba-Iulia, 4-6 mai 2007).

În perioada 4-5 mai 2007, a fost organizat la Alba Iulia Simpozionului Internațional “*Cosmosul între frumos și apocaliptic. Un recurs etic asupra ecologiei*”, de către Facultatea de Teologie Ortodoxă din cadrul Universității “1 Decembrie 1918”, Arhiepiscopia Alba Iuliei și Secretariatul de Stat pentru Culte.

Analizând criza ecologică fără precedent, cu care se confruntă societatea contemporană și efectele negative ale exploatării de la Roșia Montană, participanții la simpozion, ierarhi, profesori de teologie și personalități din țară și străinătate, și-au exprimat îngrijorarea față de problemele ecologice grave, specifice proiectului “Roșia Montană-Gold Corporation”, subliniind importanța responsabilizării oamenilor față de creația lui Dumnezeu.

Participanții la întâlnire s-au declarat de acord cu inițiativa Patriarhiei Ecu-menice, ca ziua de 1 septembrie să fie marcată prin săvârșirea unei slujbe speciale pentru mediul înconjurător, în corespondență cu ziua de 5 iunie, declarată “Ziua mondială pentru protecția mediului”, de către Adunarea Generală a ONU, începând cu anul 1972.

La propunerea Comisiei Teologice și Liturgice, Sfântul Sinod hotărăște:

– *Ia act de lucrările Simpozionului Internațional “Cosmosul între frumos și apocaliptic. Un recurs etic asupra ecologiei” (Alba-Iulia, 4-6 mai 2007);*

– *Să se introducă, la rubrica “date importante” din Calendar și “Ziua rugă-cîunii pentru mediu”, la 1 septembrie, începutul anului bisericesc, în corespon-dență cu ziua de 5 iunie, declarată, în 1972, “Ziua mondială pentru protecția me-diului”, de către Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite.*

La orele 20⁰⁰, Prea Fericitul Părinte Patriarh suspendă ședința de lucru a Sfântului Sinod, anunțând continuarea acesteia în ziua următoare, potrivit Ordinii de Zi aprobată.

Joi, 21 iunie 2007

La orele 9³⁰ se reiau lucrările în plenul Sfântului Sinod, sub președinția Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist.

Se rostește rugăciunea “*Împărate ceresc*”.

La Apelul nominal se adaugă prezenței din ziua anterioară următorii membri: I.P.S. Mitropolit *Laurențiu*, I.P.S. Mitropolit *Iosif* al Mitropoliei Ortodoxe Ro-mâne a Europei Occidentale și Meridionale și P.S. Episcop-Vicar *Siluan Marsi-lianul*, absenți motivați în prima zi.

COMISIA CANONICĂ-JURIDICĂ ȘI PENTRU DISCIPLINĂ

Prea Fericitul Părinte Președinte invită pe P.S. Episcop *Calinic al Argeșului și Muscelului*, raportorul Comisiei Canonice-Juridice și pentru Disciplina să pre-zinte referatele acesteia, după cum urmează:

Temei nr. 2.401/2007 – Referatul Cancelariei Sfântului Sinod privind lu-crările Comisiei speciale instituite de Sfântul Sinod în legătură cu revizuirea

și amendarea Statutului pentru organizarea și funcționarea Bisericii ortodoxe Române.

După cum se cunoaște, prin hotărârea Sfântului Sinod nr. 510 luată în ședința de lucru din 13 februarie 2007 s-au aprobat unele măsuri referitoare la îndatorirea Bisericii Ortodoxe Române de a prezenta Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române într-o nouă redactare, ca urmare a promulgării Legii nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor.

I. Într-o primă etapă, pe temeiul convocării nr. 1.521 din 21 martie 2007 a Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, în ziua de **4 aprilie 2007** a avut loc la Reședința Patriarhală întrunirea comisiei prezidată de Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist și formată din Înalt Prea Sfințiii Mitropoliți și raportorii Comisiilor sinodale, care a elaborat un număr de **31 de principii și recomandări** spre a fi avute în vedere de Comisia specială de lucru instituită de Sfântul Sinod în scopul revizuirii, amendării și redactării Statutului pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române.

II. Într-o a doua etapă, potrivit convocării nr.1.834 din 18 aprilie 2007 a Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, în zilele de **9-11 mai 2007** s-a reunit la Palatul Patriarhiei Comisia specială de lucru instituită de Sfântul Sinod în scopul revizuirii, amendării și redactării Statutului pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, în următoarea componență:

– *Președintele Comisiei Canonice-Juridice și pentru Disciplină a Sfântului Sinod: I.P.S. Mitropolit Teofan al Olteniei, raportorii Comisiilor Sinodale: I.P.S. Arhiepiscop Nifon al Târgoviștei, P.S. Episcop Calinic al Argeșului și Muscelului, P.S. Episcop Casian al Dunării de Jos, P.S. Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Sibiului Visarion Rășinăreanul și Secretarul Sfântului Sinod: P.S. Episcop-Vicar Patriarhal Vincențiu Ploieșteanul;*

– *Din partea Cancelariei Sfântului Sinod: Pr. Constantin Pârvu, vicar administrativ patriarhal, Pr. Dr. Augustin Rusu, consilier patriarhal și Pr. Alexandru Moțoc, inspector general bisericesc;*

– *Câte un reprezentant recomandat de Centrele mitropolitane dintre specialiștii în drept canonic și administrație bisericească, după cum urmează: Mitropolia Munteniei și Dobrogei: Pr. Prof. Univ. Dr. Alexandru Stan; Mitropolia Moldovei și Bucovinei: Pr. Jurist Constantin Grigore; Mitropolia Ardealului: Pr. Conf. Univ. Dr. Irimie Marga; Mitropolia Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului: Pr. Lect. Univ. Dr. Vlaicu Patriciu; Mitropolia Olteniei: Pr. Lect. Univ. Dr. Ioan Ioanicescu și Mitropolia Banatului: Pr. Prof. Univ. Dr. Constantin Rus.*

Lucrările Comisiei speciale de lucru au fost deschise de Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist.

În desfășurarea activității sale Comisia specială de lucru a avut la bază următoarele documente: *Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii*

Ortodoxe Române adoptat în anul 1948, republicat în anul 2003 și aflat în vigoare; Hotărârile Sfântului Sinod și ale Adunării Naționale Bisericești adoptate până la data întrunirii Comisiei de lucru și publicate, prin care s-au adus amendamente, completări și explicări ale Statutului în vigoare; Procesul-Verbal al întrunirii Comisiei formată din Înalt Prea Sfințitii Mitropoliți și raportorii comisiilor sinodale din 4 aprilie 2007, cuprinzând cele 31 de principii și recomandări adoptate; Celelalte regulamente interioare din corpusul legiurilor Bisericii Ortodoxe Române aflate în vigoare.

Se menționează că pentru pregătirea lucrărilor Comisiei speciale de lucru, ca etapă de lucru intermediară, Cancelaria Sfântului Sinod a redactat un text al Statutului care a inclus în mod sintetic și sistematic toate elementele redată în cuprinsul celor 31 de recomandări și ale documentelor mai sus amintite, care a constituit documentul de lucru al Comisiei.

Precizăm, de asemenea, că în lucrarea sa, Comisia specială a consultat cu titlu orientativ și statutele următoarelor Biserici Ortodoxe: *Legea privind Statutul Bisericii Greciei (1977); Statutul Bisericii Ortodoxe Ruse (2000); Legea și Statutul Bisericii Ortodoxe Sârbe (1929); Statutul Bisericii Ortodoxe Bulgare (1950); Statutul Bisericii Ortodoxe Georgiene; Statutul vieții canonice a Bisericii Ortodoxe Ucrainiene (1994).*

După examinarea întregului Statut și analizarea fiecărui articol, după amendarea și îndreptarea acestora unde a fost nevoie, Comisia specială de lucru în ședința din 9-11 mai 2007 a încredințat Cancelaria Sfântului Sinod cu redactarea anteproiectului Statutului pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române care să redea în mod sistematic opiniile, recomandările, amendamentele, propunerile și concluziile care s-au formulat în cadrul lucrărilor Comisiei de lucru.

III. Într-o a treia etapă, la convocarea Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, în ziua de **5 iunie 2007** s-au reunit la Reședința Patriarhală numai membri ierarhi și reprezentanții Cancelariei Sfântului Sinod din Comisia specială, în vederea analizării și definitivării anteproiectul Statutului pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, în forma revizuită și amendată de Comisia specială de lucru în ședința din 9-11 mai 2007.

Comisia a examinat articol cu articol, textul anteproiectului de Statut, **în forma redactată din nou** de Cancelaria Sfântului Sinod pe baza discuțiilor din 9-11 mai 2007 și, acolo unde a considerat necesar, a adus îmbunătățirile și corecturile necesare, fără a se depărta de textul convenit în cadrul lucrărilor Comisiei speciale din 9-11 mai 2007.

La încheierea lucrărilor, Comisia întrunită la 5 iunie 2007 la Reședința Patriarhală a opinat că este necesar ca, în lumina hotărârii Sfântului Sinod nr. 510, luată în ședința sa de lucru din 13 februarie 2007, să propună examinării și hotărârii Sfântului Sinod o seamă de etape de lucru în legătură cu examinarea ante-

proiectului Statutului pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române de către Centrele Eparhiale și de către Sinoadele Mitropolitane, în vederea formulării de observații care să fie aduse la cunoștința Cancelariei Sfântului Sinod

Totodată Comisia Canonică, Juridică și pentru Disciplină a mai propus:

– *Încredințarea Pr. Prof. Univ. Dr. Alexandru Stan și a Cancelariei Sfântului Sinod pentru întocmirea unui indice tematic de fundamentare pe Sfintele Canoane a prevederilor Proiectului de Statut, folosind modelul elaborat de Pr. Prof. Liviu Stan la Statutul din anul 1948;*

– *Încredințarea Pr. Prof. Univ. Dumitru Radu cu corectura stilistică și gramaticală a textului anteproiectului de Statut;*

– *Încredințarea a 2-3 juriști care să analizeze și să facă propuneri corespunzătoare pentru ca prevederile Proiectului de Statut să fie conforme cu legislația în vigoare.*

Urmare a discuțiilor care au avut loc în Plenul Sfântului Sinod și la propunerea Comisiei Canonică, Juridică și pentru Disciplină, Sfântul Sinod hotărăște:

– *Aprobă următoarele etape de lucru la Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române:*

1. *Studierea anteproiectului Statutului pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române la Centrele Eparhiale, în perioada 5 iulie – 31 iulie 2007 și formularea de observații care să fie supuse dezbaterii în cadrul Sinoadelor Mitropolitane (se vor consulta și protopopii și Permanența Consiliului Eparhial).*

2. *Până la 5 iulie 2007, Centrele eparhiale vor primi pe suport electronic, de la Cancelaria Sfântului Sinod pe 3 coloane (coloană cu textul în vigoare, coloană cu anteproiectul și coloană pentru observații).*

3. *Întrunirea Sinoadelor Mitropolitane până la 1 septembrie 2007 în vederea analizării observațiilor primite de la eparhiile sufragane și a formulării de propuneri unitare pentru completarea anteproiectului de Statut și comunicarea acestora la Cancelaria Sfântului Sinod până la data de 5 septembrie 2007.*

4. *Întrunirea Comisiei speciale de lucru în plenul ei, în zilele de 10-11 septembrie 2007 pentru analizarea propunerilor venite de la cele 6 Sinoade Mitropolitane în vederea includerii în anteproiectul de Statut.*

5. *Redactarea textului proiectului Statutului pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române la Cancelaria Sfântului Sinod, cuprinzând discuțiile și propunerile ce se vor conveni în ședința din 10-11 septembrie 2007.*

6. *Întrunirea Comisiei speciale în plenul ei în zilele de 2-3 octombrie 2007 pentru definitivarea Proiectului Statutului pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, ce va fi adus în dezbaterile Sfântului Sinod.*

7. *Ședința Sfântului Sinod pentru examinarea și definitivarea Statutului: luni 22, marți 23 și miercuri 24 octombrie 2007.*

8. *Totodată, Sfântul Sinod hotărăște că până la întrunirea sa din 22, 23 și 24 octombrie 2007, Cancelaria Sfântului Sinod să se îngrijească pentru obținerea corecturii stilistice a anteproiectului de statut din partea P.C. Prof. Univ. Dumitru Radu și de avizul a 2-3 juriști privind conformitatea anteproiectului de Statut cu legislația în vigoare.*

9. *De asemenea, se va apela la P.C. Pr. Prof. Univ. Dr. Alexandru Stan pentru întocmirea unui Indice canonic și a unui Indice tematic la noul Statut, cu consultarea Cancelariei Sfântului Sinod.*

Temei nr. 2384/2007 - Referatul Cancelariei Sfântului Sinod în legătură cu Procesul-Verbal al Adunării Eparhiale a Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria din 11 martie 2007, constituită în Colegiu Electoral Bisericesc, privind alegerea Prea Cuviosului Arhimandrit Siluan Mănuilă, Consilier administrativ eparhial, în postul de Episcop al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria.

Din examinarea documentelor primite la Comisia Canonică-Juridică și pentru Disciplină a Sfântului Sinod reiese că acesta cuprinde următoarele:

– **Hotărârea nr. 901/2007 luată de Sfântul Sinod în ședința din 14 februarie 2007** privind constatarea vacantării scaunului de Episcop al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria prin alegerea P.S. Episcop Sofronie ca Episcop al Episcopiei Ortodoxe Române a Oradiei, Bihorului și Sălajului, precum și încredințarea I.P.S. Mitropolit Nicolae al Banatului a mandatului “de a se îngriji pentru convocarea forului electiv al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria, urmând ca data alegerii să se stabilească în consultare cu Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist, în termenul statutar, iar actele alegerii (Procesul-Verbal al Colegiului etc.) să fie înaintate Sfântului Sinod în vederea examinării canonice și a validării alegerii”;

– **Procesul-Verbal al lucrărilor Adunării Eparhiale a Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria din 11 martie 2007**, transformată în Colegiu Electoral Bisericesc privind alegerea noului Chiriarh al Eparhiei, însoțit de mandatul de convocare a Adunării Eparhiale, lista membrilor clerici și mireni ai Adunării Eparhiale, buletinul de vot, Curriculum vitae al Arhim. Nestor Iovan și al Arhim. Siluan Mănuilă, înaintate la Cancelaria Sfântului Sinod cu adresa Arhiepiscopiei Timișoarei nr. 744-A din 12 martie 2007 și scrisoarea din 15 mai 2007, semnate de I.P.S. Mitropolit Nicolae al Banatului;

– **Dosarul personal al Prea Cuv. Arhim. Siluan Mănuilă** cuprinzând în: *Acte de stare civilă*: Certificat de naștere, Buletin de identitate; *Acte de studii*: Diplomă de Bacalaureat, Diplomă de licență în teologie și Foaia Matricolă de la Facultatea de Teologie din Sibiu, Diplomă de Masterat în Teologie de la Facul-

tatea de Teologie din Atena; *Acte privind starea clericală*: Adeverință de botez, Adeverință de tundere în monahism, Actele de hirotonie întru ierodiacon și ieromonah, Atestatul de duhovnicie, Actele de acordare a rangului de Protosinghel și a rangului de Arhimandrit de către Sfântul Sinod.

Având în vedere că Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist a luat act de dosarul lucrărilor Colegiului Electoral Bisericesc pentru alegerea de Episcop al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria pe care, potrivit prevederilor art. 6, art. 10, lit. "e" și art. 131, lit. "l" din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, coroborate cu prevederile art. 49, lit. "e și f" din Regulamentul Organelor Centrale, l-a trimis Sfântului Sinod, pentru ca, prin Comisia Canonică-Juridică și pentru Disciplină să se procedeze la examinarea canonică a alegerii, precum și a candidatului ales în scopul confirmării alegerii și ridicării la treapta Arhieriei;

Comisia Canonică-Juridică și pentru Disciplină a procedat la examinarea lucrărilor Colegiului Electoral Bisericesc pentru alegerea de Episcop al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria și a constatat că acestea au fost prezidate canonic de I.P.S. Nicolae, Mitropolitul Banatului, în jurisdicția căreia se află eparhia vacantă, și s-au desfășurat în conformitate cu prevederile Statutului pentru Organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române (art. 131, lit. "h" și "l") și ale Statutului pentru organizarea și funcționarea Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria, aprobat de Sfântul Sinod (art. 44, alin.3).

Ca urmare, Comisia Canonică-Juridică și pentru Disciplină procedând la examinarea canonică a Prea Cuviosului Arhimandrit Siluan Mănuilă și constatând că acesta întrunește condițiile de studii și canonice cerute de prevederile art. 131, lit. "b" din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, precum și cunoștințe de limba maghiară, prevăzute de art. 44, alin. 4 din Statutul pentru organizarea și funcționarea Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria, cunoștințe care îi vor înlesni desfășurarea activității într-o țară de limbă maghiară, motiv pentru care a propus Sfântului Sinod validarea alegerii ca episcop.

Sfântul Sinod, ținând seama că lucrările Colegiului Electoral Bisericesc al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria s-au desfășurat statutar, sub președinția I.P.S. Nicolae, Mitropolitul Banatului, în jurisdicția căreia se află această eparhie;

Luând act că în urma examinării canonice ce s-a făcut de către Comisia Canonică-Juridică și pentru Disciplină, aceasta a constatat că Prea Cuviosul Arhimandrit Siluan Mănuilă întrunește condițiile de studii și canonice pentru ridicarea la treapta Arhieriei, potrivit art. 131, lit. "b" din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române și de art. 44 din Statutul pentru organizarea și funcționarea Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria și a propus validarea alegerii ca episcop făcută de Colegiul Electoral;

Pe temeiul prevederilor art. 10, lit. "g", art. 131, lit "b, f, h și l" din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române și ale art. 44 din Statutul pentru organizarea și funcționarea Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria.

În urma explicațiilor date de către I.P.S. Mitropolit Nicolae privitoare la desfășurarea alegerii;

Ținând seama că *I.P.S. Mitropolit Nicolae al Banatului, I.P.S. Mitropolit Serafim, P.S. Episcop Sofronie și P.S. Episcop Nicodim* au prezentat elogios activitatea Prea Cuviosului Arhim. Siluan Mănuilă;

Având în vedere că în urma votului exprimat pentru validarea alegerii ca Episcop al Episcopiei Ortodoxe Române în Ungaria și a ridicării la treapta arhieriei, Prea Cuviosul Arhimandrit Siluan Mănuilă a întrunit unanimitatea voturilor din partea membrilor Sfântului Sinod;

În urma discuțiilor care au avut loc și la propunerea Comisiei Canonică, Juridică și pentru Disciplină, Sfântul Sinod hotărăște:

– *Ia act că lucrările Colegiului Electoral Bisericesc al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria care au avut loc în ziua de 11 martie 2007, s-au desfășurat statutar sub președinția I.P.S. Mitropolit Nicolae al Banatului;*

– *Ia act de rezultatul favorabil al votării exprimat în unanimitate de Sfântul Sinod și aprobă validarea alegerii **Prea Cuviosului Arhimandrit Siluan Mănuilă** ca Episcop al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria precum și ridicarea Prea Cuvioșiei Sale la treapta Arhieriei.*

– *În conformitate cu prevederile art. 132, alin. "a" și "b" din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, adresează Înalt Prea Sfințitului Mitropolit Nicolae al Banatului rugămintea de a lua măsurile canonice și statutare pentru emiterea Gramatei Mitropolitane în vederea înscăunării și instalării noului ales ca Episcop al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria, po-trivit datinilor Bisericii Ortodoxe Române.*

– *Data ceremoniei instalării și înscăunării canonice a noului ales urmează a se stabili de Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae al Banatului în consultare cu Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist, Președintele Sfântului Sinod.*

– *Despre alegerea și validarea **Prea Cuviosului Arhimandrit Siluan Mănuilă** ca Episcop al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria se vor adresa cuvenitele scrisori către Administrația Prezidențială, Guvernul României, Ministerul Culturii și Cultelor, precum și Guvernului și Ministerului de resort din Ungaria.*

Temei nr. 2.705/2007 – Adresa nr. 177/2007 a Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale, prin care I.P.S. Mitropolit Iosif înaintează examinării Sfântului Sinod hotărârea Consiliului Mitropolitan din 30 mai 2007 și a Adunării Mitropolitane din 1 iunie 2007 privind înființarea Episcopiei Ortodoxe Române în Italia.

Având în vedere argumentația prezentată din care reiese că încă de la sfârșitul anilor 1970, Biserica Ortodoxă Română s-a îngrijit și se îngrijește de credincioșii ortodocși români din Italia; că în ultimii 10 ani, numărul credincioșilor ortodocși români din această țară a crescut foarte mult, fiind organizate deja un număr de 60 de parohii, jumătate dintre acestea având deja o vechime de aproape 10 ani și dovedind stabilitate și maturitate și de organizare;

Că în cadrul Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale, în Italia este organizat un Vicariat, care, potrivit art.7 din Statutul Mitropoliei, aprobat de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române poate fi organizat în eparhie, “la propunerea Mitropolitului în acord cu Consiliul Mitropolitan, adoptată de către Adunarea Mitropolitană și aprobată de către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române”;

Ținând seama de necesitatea pastoral-misionară de a avea o eparhie ortodoxă română în Italia, în paralel cu desfășurarea demersurilor pentru recunoașterea juridică a Bisericii Ortodoxe Române în Italia;

Luând act că, atât Consiliul Mitropolitan în ședința sa din 30 iunie 2007, cât și Adunarea Mitropolitană în ședința sa din 1 iunie 2007, în deplin acord cu voința preoților ortodocși români din Italia exprimată în cadrul întrunirii din 8 mai 2007 de la reședința episcopală de la Gavedo, au aprobat cu unanimitate inițiativa înființării Episcopiei Ortodoxe Române în Italia, cu mențiunea că până în prezent parohiile din Italia au funcționat organizate ca Vicariat;

Cunoscând că Sfântul Sinod pe temeiul art. 6 din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române (în vigoare), potrivit căroră: “*asistența religioasă și organizarea canonică a diasporei ortodoxe române se asigură de către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române*” a înființat eparhiile ortodoxe române de peste hotare și deci are dreptul să procedeze similar la înființarea unei episcopii în Italia;

În temeiul prevederilor art. 6 din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române și a prevederilor art. 7 din Statutul canonic al Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale, aprobat de Sfântul Sinod prin hotărârea nr. 1080/2001;

La propunerea Comisia Canonică-Juridică și pentru Disciplină, Sfântul Sinod hotărăște:

– *Ia act de hotărârea Consiliului Mitropolitan și a Adunării Mitropolitane a Mitropoliei Ortodoxe Române pentru Europa Occidentală și Meridională privind înființarea Episcopiei Ortodoxe Române în Italia.*

– *Aprobă înființarea Episcopiei Ortodoxe Române în Italia, ca sufragană a Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale, urmând ca să-și stabilească sediul în Roma, prin grija organismelor mitropolitane.*

– *Încredințează I.P.S. Mitropolit Iosif mandatul organizării noii Episcopii Ortodoxe Române în Italia și a reorganizării structurii Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale.*

– *I.P.S. Mitropolit Iosif împreună cu organismele mitropolitane se vor îngriji de revizuirea Statutului de organizare și funcționare a Mitropoliei și de redactarea Statutului propriu al noii Episcopii, în vederea aprobării acestuia de către Sfântul Sinod.*

– *Potrivit prevederilor canonice și statutare bisericești, I.P.S. Mitropolit Iosif va lua măsurile convenite pentru asigurarea locotenenței scaunului Episcopal al Episcopiei Ortodoxe Române în Italia și informarea Patriarhia Română despre cele stabilite.*

– *Să se completeze documentația privind înființarea Episcopiei Ortodoxe Române în Italia, trimițându-se la Cancelaria Sfântului Sinod Procesul Verbal al ședinței Adunării Mitropolitane din 1 iunie 2007 și Lista unităților bisericești (protopopiate, parohii, mânăstiri etc.) din cuprinsul noii eparhii.*

Temei nr. 2.891/2007 – Modalitatea de eliberare a Cărții Canonice pentru un preot ortodox român.

Cunoscând că atât în Italia cât și în alte țări ale Europei, preoții ortodocși români părăsesc jurisdicția Chiriarhului canonic român, fiind folosiți de ierarhii altor jurisdicții ortodoxe în scopul atragerii comunităților ortodoxe române sub jurisdicția lor, aducând prin aceasta prejudicii unității ortodoxe române din afara granițelor țării prin dezbinarea credincioșilor ortodocși români care s-au stabilit definitiv sau temporar în țările respective;

În urma amplelor discuții care au avut loc în plen și la propunerea Comisiei Canonică-Juridică și pentru Disciplină, Sfântul Sinod hotărăște:

– *Cartea Canonică pentru un preot ortodox român va putea fi eliberată de către Chiriarhul canonic numai la solicitarea unui alt ierarh român de peste hotare, aflat în comuniune canonică cu Biserica Ortodoxă Română și pentru utilizarea numai în comunități ortodoxe române aflate în jurisdicția sa.*

– *La solicitarea ierarhilor străini, aparținând altor jurisdicții canonice ortodoxe, Cartea Canonică se va putea elibera numai cu avizul Chiriarhului locului și cu aprobarea Patriarhiei Române și acordul Întâistătătorului jurisdicției respective, preotul fiind utilizat numai în cadrul comunităților acelei jurisdicții străine, dar nu și în comunități ortodoxe române aflate în teritorii cuprinse jurisdicțional de eparhii ortodoxe.*

COMISIA PENTRU COMUNITĂȚI EXTERNE, RELAȚII INTERORTODOXE ȘI ECUMENICE

La invitarea Prea Fericitului Părinte Patriarh Președinte, *I.P.S. Arhiepiscop Nifon al Târgoviștei*, prezintă Sfântului Sinod referatul Comisiei pentru Comunități Externe, Relații interortodoxe și ecumenice privind:

Temei nr. 2033/2007 – Referatul Sectorului pentru Relații Externe Bisericești în legătură cu invitația adresată Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist de către Prea Fericirea Sa Christofor, Arhiepiscop de Praga și al

ținuturilor Cehe și Mitropolit al ținuturilor Cehe și al Slovaciei, de a face o vizită oficială la Biserica Ortodoxă Soră din ținuturile Cehe și din Slovacia (12-15 iulie 2007).

Programul vizitei va cuprinde întâlniri cu autorități de stat din Cehia, recepția la Ambasada României la Praga, oferită în cinstea Prea Fericirii Sale de către însărcinatul cu afaceri, Dl. Dan Bălănescu, precum și o întâlnire cu comunitatea românească din această țară. În data de 14 iulie, se va sfinți piatra de temelie a bisericii - mausoleu din orașul Most (100 km de Praga), în memoria eroilor români căzuți, pe aceste meleaguri, în timpul celui de al II-lea Război Mondial, iar în ziua de duminică, 15 iulie, se va oficia Sfânta Liturghie la Catedrala din Praga.

Vizita delegației Bisericii Ortodoxe Române în Cehia reprezintă, pe de o parte, un moment foarte important în consolidarea și diversificarea relațiilor frățesti cu Biserica Ortodoxă soră din ținuturile Cehe și din Slovacia, ilustrată în perioada din urmă prin prezența unor monahii din România la mănăstirea Vilemov, iar pe de altă parte, un sprijin moral important pentru această Biserică minoritară într-un spațiu european marcat de un puternic curent de secularizare și de ateism.

În urma discuțiilor purtate și la propunerea Comisiei pentru Comunități Externe, Relații Interortodoxe și Ecumenice, Sfântul Sinod plenar hotărăște:

– Ia act, cu aprobare, de invitația adresată Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist de către Prea Fericirea Sa Christofor, Arhiepiscop de Praga și al ținuturilor Cehe și Mitropolit al ținuturilor Cehe și al Slovaciei, de a face o vizită oficială la Biserica Ortodoxă Soră din ținuturile Cehe și din Slovacia (12-15 iulie 2007), precum și de componența delegației Bisericii Ortodoxe Române, condusă de Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist.

Temei nr. 1777/2007 – Referatul Sectorului pentru Relații Externe Bisericești în legătură cu invitația adresată Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist de către Sanctitatea Sa Abbuna Paulos, Patriarhul Etiopiei, de a participa la Conferința Întâistătătorilor Bisericilor Ortodoxe Răsăritene și Orientale (25-27 septembrie 2007).

În invitația adresată Bisericii Ortodoxe Române se evidențiază că trăim într-o lume plină de conflicte, ură, violență, războaie, pe de o parte, iar pe de altă parte, marcată de sărăcie și boală, valorile religioase fiind distorsionate pentru a justifica actele de terorism și de încălcare flagrantă a drepturilor omului. În același timp, având în vedere marea influență a religiei asupra comportamentului popoarelor, „comunitățile de credincioși trebuie să reflecteze împreună, cu seriozitate, asupra modului în care să-și călăuzească adepții și să influențeze viitorul pentru a promova cultura păcii și dezvoltării”.

De asemenea, ca unul dintre Președinții CMB, responsabilitate care i-a fost conferită de cea de a IX-a Adunare de la Porto Alegre, Brazilia, Sanctitatea Sa

consideră că trebuie să ducă la îndeplinire, împreună cu celelalte Biserici creștine, sarcinile stabilite de Adunare.

În acest context, Biserica Ortodoxă Etiopiană (Tewahedo) dorește să organizeze o conferință a Întâistătătorilor Bisericilor Ortodoxe Răsăritene și Orientale, în ajunul sărbătoririi mileniului istoric etiopian, care începe la 11 septembrie 2007.

În cadrul lucrărilor conferinței se vor exprima puncte de vedere, pe teme precum: mediul înconjurător și dezvoltarea umană; contracararea violenței, a conflictelor, a războiului și terorismului; sărăcia și maladia HIV/SIDA și bolile contagioase colaterale; educația; dreptatea economică globală ș.a.

Vor fi invitați reprezentanți ai unor instituții, precum: O.N.U., Banca Mondială, UNICEF, UNAIDS etc. interesate de temele conferinței, printre participanți enumerându-se: Ban Ki Moon, Secretar General al ONU, foști Președinți ai SUA, etc.

S-a considerat că perioada cea mai potrivită de desfășurare a conferinței ar fi 6-10 septembrie, înainte de deschiderea aniversării mileniului, pe data de 11 septembrie. Ulterior însă, la începutul lunii iunie, prin intermediul Ambasadei României la Addis Abeba, s-a primit o scrisoare prin care se comunică schimbarea datelor de desfășurare pentru zilele de 25-27 septembrie, fiind atașat și un program al respectivei întâlniri.

La data de 13 iunie 2007, s-a primit o altă scrisoare în care se afirmă că, întrucât nu s-a primit un răspuns scris la celelalte adrese, se consideră că “tăcerea înseamnă confirmarea participării”.

Luând cuvântul, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist consideră că o participare a reprezentanților Bisericii Ortodoxe Române într-o astfel de întrunire internațională se înscrie în șirul legăturilor Bisericii noastre cu Biserica Ortodoxă Orientală a Etiopiei, statornicite de multă vreme.

În urma discuțiilor purtate și la propunerea Comisiei pentru Comunități Externe, Relații Interortodoxe și Ecumenice, Sfântul Sinod plenar hotărăște:

– *Ia act de invitația adresată Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist de către Sanctitatea Sa Abbuna Paulos, Patriarhul Etiopiei, de a participa la Conferința Întâistătătorilor Bisericilor Ortodoxe Răsăritene și Orientale (25-27 septembrie 2007);*

– *Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist va stabili nivelul de reprezentare și componența delegației Bisericii Ortodoxe Române, la respectiva Conferință.*

Temei nr. 2313/2007 – Referatul Sectorului pentru Relații Externe Bisericești în legătură cu participarea unei delegații a Bisericii Ortodoxe Române, condusă de I.P.S. Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, la Cea de a treia etapă a Adunării Ecumenice Europene (Lutherstadt-Wittenberg, Germania, 15-18 februarie 2007).

Cea de a treia etapă a pelerinajului ecumenic a reunit, în orașul german Lutherstadt-Wittenberg, 150 de delegați din 44 de țări din întreaga Europă. Întâl-

nirea de la Wittenberg a reprezentat ultima etapă, din cele trei întruniri premergătoare, înainte de întrunirea propriu-zisă a celei de a treia Adunări Ecumenice Europene (3AEE), care se va desfășura la Sibiu, în zilele 4-9 septembrie 2007.

Premergător acestei întruniri de la Wittenberg, în zilele de 13-15 februarie, a avut loc la *Luther Hotel*, Întrunirea Comitetului Pregătitor, compus din reprezentanți ai Conferințelor Bisericilor Europene (KEK) și ai Conferințelor Episcopale Catolice din Europa (CCEE), Comitet care a continuat analizarea diferitelor aspecte ce privesc buna desfășurare a Adunării Ecumenice de la Sibiu.

Delegația oficială a Bisericii Ortodoxe Române la această întrunire a fost alcătuită din: I.P.S. Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei, membru în Preziidiul KEK, I.P.S. Arhiepiscop Nifon al Târgoviștei, P.S. Episcop Irineu Slătineanu, arhieru vicar al Episcopiei Râmnicului și Pr. Michael Tița, Consilier Patriarhal.

La întâlnirea de la Wittenberg au mai participat și reprezentanți ai Bisericilor din Sibiu, în calitate de invitați, între care: I.P.S. Mitropolit Laurențiu al Ardealului, Domnul Lector Nicolae Popa, coresponsabil din partea CCEE în Comitetul local și Dl. Dr. Daniel Buda, secretarul Comitetului local de organizare, precum și Dl. Adrian Lemeni, Secretar de Stat pentru Culte în Guvernul României, ca invitat special.

Joi, 15 februarie, întrunirea a debutat cu ceremonia religioasă de deschidere a celei de a treia etape a pelerinajului ecumenic către Sibiu, desfășurată în biserica istorică Stadtkirche.

În continuare, participanții s-au reunit la Universitatea Leucorea, unde, după ce Pastorul Jean-Arnold de Clermont, Președintele KEK și Em. Sa Card. Péter Erdő, Președintele CCEE, au mulțumit Bisericilor din Germania pentru invitația de a fi oaspeții orașului lui Luther, mai mulți conducători religioși locali au adresat, la rândul lor, cuvinte de salut celor prezenți.

În continuare, au fost făcute prezentări pe tema „Secularizarea ca provocare pentru Europa”, iar ziua s-a încheiat cu o rugăciune pregătită de către reprezentanții Bisericii Ortodoxe.

Vineri, 16 februarie, după rugăciunea de dimineață, care a cuprins și o reflecție pe o temă biblică, a urmat prima sesiune a zilei, care a inclus: o prezentare video a primei etape a pelerinajului ecumenic, desfășurată la Roma, în luna ianuarie 2006, precum și mai multe expuneri ale pregătirilor ce se fac în diferite părți ale Europei, în perspectiva întrunirii de la Sibiu, atât la nivel național, cât și la nivel regional, prin intermediul Consiliilor bisericești naționale sau regionale.

În cadrul discuțiilor, Prea Fericitul Arhiepiscop Anastasios al Tiraniei și al întregii Albanii a subliniat importanța 3AEE, precum și necesitatea unei reflecții comune asupra problemelor majore cu care se confruntă astăzi Europa: secularismul, pluralismul religios, problemele mediului înconjurător, fenomenul migrației, marile diferențe între bogați și săraci ș.a.

După-amiază, participanții au fost conduși pe diferite trasee care au refăcut momente din perioada Reformei, legate în special de Martin Luther.

Seara, în biserica Stadtkirche, delegații s-au întâlnit cu oficiali bisericești și alte personalități locale, prilej cu care Excelența Sa Dl. Horst Köhler, Președintele Republicii Federale Germane a rostit o alocuțiune, în care a subliniat nevoia ca ecumenismul să primească un nou impuls.

În continuare, Em. Sa Card. Jean-Pierre Ricard, Președintele Conferinței Episcopale Catolice din Franța, a susținut conferința cu tema: „*Contribuția Teologiei Romano-Catolice la mișcarea ecumenică*”. O abordare a „*Semnificației Protestantismului pentru Europa*” a fost făcută de către pastorul reformat Thomas Wipf, Președintele Federației Bisericilor Protestante din Elveția.

Ziua de sâmbătă, 17 februarie, a debutat, ca și ziua precedentă, cu o sesiune plenară la Universitatea "Leucorea", având ca temă „*Viziunea Bisericii asupra Europei de astăzi*”. Sesiunea a cuprins mai multe prezentări. Între vorbitori s-a numărat și dl. Daniel Buda, care a făcut o prezentare referitoare la „*Provocările U.E. pentru România*”, precum și în ceea ce privește așteptările și speranțele celor ce vor fi gazdele delegațiilor Bisericilor din Europa, la Sibiu, în toamna acestui an.

În cadrul conferinței de presă organizată la Universitatea "Leucorea", I.P.S. Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei a făcut o trecere în revistă a pregătirilor pe care Bisericile din România le întreprind în perspectiva 3AEE. Biserica Ortodoxă Română va contribui cu suma de 200.000 euro la bugetul 3AEE. I.P.S. Sa a subliniat și necesitatea unei mărturii creștine comune atât la nivel parohial, cât și la cel eparhial în Europa de azi.

Sesiunea de după amiază a fost dedicată unei treceri în revistă a pregătirilor ce s-au făcut și se fac pentru întrunirea ecumenică europeană de la Sibiu, prilej cu care dl. Adrian Lemeni, Secretar de Stat pentru Culte în Guvernul României, a adresat un cuvânt de salut din partea autorităților române de stat.

Sesiunea a mai cuprins trei prezentări, urmate de discuții în nouă grupe de lucru pe marginea subtemelor 3AEE și s-au făcut sugestii concrete pentru întâlnirea de la Sibiu.

Sesiunea de seară a avut ca temă generală „*Reconcilierea în Europa*”, prilej cu care s-a făcut lansarea *Decadei pentru contracararea violenței în Europa*.

Duminică, 18 februarie, ultima zi a întâlnirii de la Wittenberg, a fost dedicată, în cursul dimineții, participării delegaților, conform fiecărei tradiții liturgice, la slujbele de la mai multe biserici din oraș. Ortodocșii au participat la Sf. Liturghie ortodoxă săvârșită în limba greacă.

La prânz, a avut loc, la Schlosskirche, o Rugăciune ecumenică comună, la care, în mod simbolic, într-un cadru solemn, s-a marcat încheierea etapelor premergătoare celei de a treia Adunări Ecumenice Europene de la Sibiu.

Cu prilejul întrunirii de la Wittenberg, delegații prezenți au adresat creștinilor din Europa o scrisoare deschisă, prin care îi îndeamnă să porceadă la un „pelerinaj al luminii”, al acelei lumini adusă în lume de Hristos, care strălucește în întuneric și covârșește orice neîncredere, suspiciune și dușmănie. În scrisoare, creștinii din Europa sunt invitați să se unească în rugăciune, reflecție și pocăință, în această perioadă a Postului Mare, fiind inspirați de tema întrunirii de la Sibiu **“Lumina lui Hristos luminează tuturor. Redescoperind darul luminii pe care Evanghelia lui Hristos o reprezintă pentru Europa de astăzi”**. Speranța exprimată în scrisoare este că **“Lumina lui Hristos ne va inspira pe toți să lucrăm și să dăm mărturie pentru darurile păcii, reconcilierii și unității într-o lume divizată”**. Acest pelerinaj al credinței și mărturiei comune este calea pe care sunt chemați să pășească toți creștinii și Bisericele europene pentru a fi uniți în Duhul Sfânt.

După această a treia etapă, în zilele de 19-21 februarie 2007, s-au desfășurat tot la Wittenberg lucrările Comitetului Comun CCEE-KEK, la care a participat Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei.

În urma discuțiilor purtate și la propunerea Comisiei pentru Comunități Externe, Relații Interortodoxe și Ecumenice, Sfântul Sinod plenar hotărăște:

– Ia act de participarea unei delegații a Bisericii Ortodoxe Române, condusă de I.P.S. Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei la cea de a treia etapă a Adunării Ecumenice Europene (Lutherstadt-Wittenberg, Germania, 15-18 februarie 2007), urmând ca reportajul privind participarea să fie publicat în revistele centrale bisericesti.

Temei nr. 1773/2007 – Referatul Sectorului pentru Relații Externe Bisericești în legătură cu participarea I.P.S. Mitropolit Teofan al Olteniei și P.S. Episcop Nicodim al Strehaiei și Severinului la manifestările ocazionate de împlinirea a 1100 de ani de la trecerea la cele veșnice a Sf. Țar Boris Mihail (Pliska, 2 mai 2007);

Biserica Ortodoxă Română, răspunzând invitației Sanctității Sale Maxim, a fost reprezentată la aceste festivități, cu binecuvântarea Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, de către I.P.S. Mitropolit Teofan al Olteniei și P.S. Episcop Nicodim al Strehaiei și Severinului.

În mesajul Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist adresat participanților se spunea, printre altele:

“În dăinuirea unui popor, “nașterea de sus, nașterea sa din apă și din Duh” este mai presus decât procesul apariției sau venirii pe lume, pentru că, prin formarea sa, intră pe poarta istoriei, dar, prin primirea botezului, poate să intre în împărăția lui Dumnezeu. De aceea ne-am bucurat nespuse când am aflat că, în urma hotărârii Sfântului Sinod al Prea Sfintei Biserici Ortodoxe Bulgare, sunt or-

ganizate în orașul Pliska, la 2 mai a.c., festivități aniversare, dedicate botezătorului bulgarilor, țarul Boris cel Sfânt(...).

Este meritul Sfântului Boris-Mihail, țarul cel Mare, prea strălucit și prea iubit fiu duhovnicesc și rod curat și prea cinstit al dorului duhovnicesc al Marelui Fotie, Patriarhul cel Sfânt de la Constantinopol (Migne, P.G., vol. 102, col. 628A, 693D), că "poporul bulgarilor, odinioară barbar și vrăjmaș neîmpăcat al lui Hristos, a ajuns atât de blajin și blagocestiv, încât, lepădând închinarea la idoli, moștenită de la părinți, și îndepărtându-se de rătăcirile și eresurile păgânești, în chip minunat și-a pus la inimă credința în Hristos" (Migne, loc. cit., 724A-B). Actul Sfântului Boris-Mihail a însemnat punerea bazelor progresului cultural, unificarea politică și etnică a mult prețuitului popor bulgar (...).

Împărtășim pe deplin bucuria aniversării Bisericii Ortodoxe Bulgare și a prea iubitului său popor binecredincios(...). Dăm, încă o dată, mărturie despre prețuirea și dragostea pe care V-o purtăm, acum, când, din mila lui Dumnezeu, trăim încă o "primăvară a Duhului", prăznuind Învierea lui Hristos. În numele Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, al preoților și credincioșilor noștri, Vă adresăm, din inimă, cele mai bune urări".

În urma discuțiilor purtate și la propunerea Comisiei pentru Comunități Externe, Relații Interortodoxe și Ecumenice, Sfântul Sinod plenar hotărăște:

– Ia act de participarea I.P.S. Mitropolit Teofan al Olteniei și P.S. Episcop Nicodim al Strehaiei și Severinului la manifestările ocazionate de împlinirea a 1100 de ani de la trecerea la cele veșnice a Sfântului țar Boris Mihail (Pliska, 2 mai 2007).

Temei nr. 1219/2007 – Referatul Sectorului pentru Relații Externe Bisericești în legătură cu participarea unei delegații a Bisericii Ortodoxe Române, condusă de I.P.S. Arhiepiscop Andrei al Alba Iuliei la solemnitățile prilejuite de împlinirea a 15 ani de la alegerea Prea Fericirii Sale Vladimir, Mitropolit al Kievului și al întregii Ucraine ca Întâistătător al Bisericii Ortodoxe Ucrainene (Kiev, 1-3 iunie 2007).

Biserica Ortodoxă Română a fost reprezentată la aceste festivități, cu binecuvântarea Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, de către I.P.S. Arhiepiscop Andrei al Alba Iuliei, Diac. Ioan Claudiu Grama și Dl. Eugeniu Rogoti.

Festivitățile au debutat la Lavra Peșterilor din Kiev cu o conferință, ce a avut ca temă "Semnificația istorică-bisericească a Sinodului din Harkov".

În aceeași zi, la Biblioteca Națională "V. Vernadski" din Kiev a avut loc conferința cu tema "Slujind Logosului", dedicată, de asemenea, datei jubiliare. În seara acestei zile, lângă clădirea Academiei Teologice din Kiev, Mitropolitul Vladimir a sfințit monumentul dedicat Sfântului Ierarh Petru Movilă. La ceremonie a asistat și Ambasadorul României la Kiev, Excelența Sa Dl. Traian-Laurențiu Hristea, care

a subliniat rolul important al Ierarhului Petru Movilă în ce privește unirea spirituală a popoarelor român și ucrainean.

Pe 2 iunie festivitățile au continuat în catedrala “Adormirea Maicii Domnului” din Lavră, cu expoziția intitulată “*De la cneazul Vladimir la Mitropolitul Vladimir*”. În după amiaza acestei zile a avut loc sfințirea locului și a pietrei de temelie pentru viitoarea Catedrală a Învierii, unde vor avea loc slujbele festive ale Bisericii Ortodoxe din Ucraina. Actualmente, vechea catedrală, din secolul XI, “Sfânta Sofia”, este utilizată de stat ca muzeu, iar catedrala “Sfântul Vladimir” a fost păstrată din 1992 de fostul Mitropolit de Kiev Filaret Denisenko, cel care conduce așa numita “Patriarhie a Kievului”. Seara, la complexul hotelier *Rusi* a avut loc recepția oficială dedicată festivităților Bisericii Ortodoxe Ucrainene. În cadrul recepției au luat cuvântul reprezentanții tuturor Bisericilor Ortodoxe Autocefale, prezenți în Kiev: Patriarhiile Apostolice ale Alexandriei, Antiohiei și Ierusalimului, precum și Bisericile Ortodoxe Rusă, Sârbă, Georgiană, Română, Bulgară, din Cipru, Elada, Polonia și Cehia.

Punctul culminant al festivităților l-a constituit slujirea solemnă, într-un sobor de peste cincizeci de arhieriei, a Dumnezeieștii Liturghii, în ziua de duminică, 3 iunie. Liturghia a fost săvârșită în fața catedralei “Adormirea Maicii Domnului” din Lavră. În timpul cântării pricesnei delegația Bisericii Ortodoxe Române, condusă de I.P.S. Arhiepiscop Andrei al Alba Iuliei, i-a înmânat Prea Fericitului Vladimir mesajul Patriarhului Bisericii Ortodoxe Române, Prea Fericitul Părinte Teoctist, precum și o frumoasă icoană bizantină a Maicii Domnului cu Pruncul. În mesajul Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist se spunea, printre altele: “*Cu acest prilej, cu dragoste frățească, prețuim duhul smerit al Bisericii Ucrainene, încreștinată prin râvna Sfântului Cneaz Vladimir, cel întocmai cu Apostolii, precum și răbdarea mucenicească pe care slujitorii sfințelor altare și credincioșii ei au arătat-o atunci când au fost greu încercați de cei fără de Dumnezeu.*”

Relațiile dintre Biserica noastră și Biserica din ținuturile Ucrainei au fost de-a lungul timpului foarte strânse, prin viețuirea și lucrarea atâtor monahi, preoți și ierarhi, care au îmbogățit duhovnicește viața popoarelor noastre. Cu acest prilej, vom aminti, câteva dintre nenumăratele exemple de înaintași, precum: Sfântul Paisie Velicicovski, părintele prin excelență al isihasmului românesc, viețuitor în vestitele vetre monahale de la Dragomirna, Secu și Neamț, Sfântul Ierarh Dosoftei, Mitropolitul Moldovei, mare cărturar format la vestita Academie Teologică de la Lvov, Sfântul Ierarh Petru Movilă, Mitropolitul Kievului, autorul Mărturisirii ortodoxe de credință, adoptată la Sinodul de la Iași din 1642 și pe cel al sfântului canonizat de curând de către Biserica Ortodoxă Română, și anume Sfântul Pahomie de la Gledin, care și-a încununat truda duhovnicească a vieții în Lavra Peșterilor din Kiev. Acest popas recent din istoria contemporană a Bisericii noastre a fost binecuvântat prin prezența cu totul specială a Prea Fericirii Voastre la

slujba de proclamare a canonizării de la Gledin, la 14 aprilie 2007. Momentul acesta sfânt ni se descoperă astfel ca încă o mărturie vie a comuniunii dintre Bisericile noastre, zidită pe temelia pusă de atâția sfinți plămădiți în sânul popoarelor noastre de-a lungul secolelor.”

În seara acestei zile festivitățile s-au încheiat cu un concert la Palatul Național “Ucraina” din Kiev.

La propunerea Comisiei pentru Comunități Externe, Relații Interortodoxe și Ecumenice, Sfântul Sinod plenar hotărăște:

– Ia act de participarea unei delegații a Bisericii Ortodoxe Române, condusă de I.P.S. Arhiepiscop Andrei al Alba Iuliei la solemnitățile prilejuite de împlinirea a 15 ani de la alegerea Prea Fericitului Vladimir, Mitropolitul Kievului și al întregii Ucraine ca Întâistătător al Bisericii Ortodoxe Ucrainene (Kiev, 1-3 iunie 2007), cu publicarea reportajului vizitei în revistele centrale bisericești.

Temei nr. 2614/2007 – Referatul Sectorului pentru Relații Externe Bisericești în legătură cu participarea P.S. Episcop Sebastian Ilfoveanul, Vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor, la instalarea II.PP.SS. Mitropoliți Vasilios de Constandia și Ammohastu și, respectiv, Nichiforos de Kikkou și Tilirias (Cipru, 12 mai 2007).

Odată cu alegerea noului Arhiepiscop al Ciprului, în persoana Prea Fericitului Hrisostomos al II-lea, Sfântul Sinod al Bisericii Ciprului a luat hotărârea reînființării vechilor mitropolii, desființate în secolele anterioare. Astfel, vineri, 11 mai, au fost aleși doi mitropoliți: I.P.S. Vasilios pentru nou înființata Mitropolie de Constandia și Ammohostu, cu sediul la Paralimni, și I.P.S. Nichiforos, pentru noua Mitropolie de Kikkou și Tilirias, cu sediul la mănăstirea Kikkos.

Instalarea I.P.S. Vasilios a avut loc sâmbătă, 12 mai, la ziua prăznuirii Sfântului Epifanie de Salamina, iar instalarea I.P.S. Nichiforos, duminică, 13 mai, la mănăstirea de reședință, amândurora transmițându-le mesaj de felicitare și binecuvântare din partea Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist.

La aceste evenimente au mai fost invitați și au participat reprezentanți ai Patriarhiilor Apostolice (cu excepția Antiohiei), ai Patriarhiilor Rusiei și Georgiei, precum și ai Bisericii Ortodoxe a Greciei.

La propunerea Comisiei pentru Comunități Externe, Relații Interortodoxe și Ecumenice, Sfântul Sinod plenar hotărăște:

– Ia act de participarea P.S. Sebastian Ilfoveanul, Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor, la instalarea II.PP.SS. Mitropoliți Vasilios de Constandia și Ammohastu și, respectiv, Nichiforos de Kikkou și Tilirias (Cipru, 12 mai 2007).

Temei nr. 2320/2007 – Referatul Sectorului pentru Relații Externe Bisericești în legătură cu stadiul pregătirii celei de a III-a Adunări Ecumenice Europene de la Sibiu (4-9 septembrie 2007).

În zilele de 4-9 septembrie 2007, se va desfășura la **Sibiu – Capitala culturală europeană 2007**, cea de a III-a Adunare Ecumenică Europeană (3AEE), organizată în comun de către Conferința Bisericilor Europene (KEK) și Consiliul Conferințelor Episcopale Catolice din Europa (CCEE).

“Lumina lui Hristos luminează tuturor. Speranță pentru reînnoire și unitate în Europa” este tema aleasă pentru această Adunare de către Comitetul comun KEK/CCEE. Accentul se pune pe Persoana Mântuitorului Iisus Hristos (Ioan 8,12), făcându-se referință la simbolul luminii, care are o importanță deosebită atât în tradiția creștină răsăriteană, cât și în cele apusene. Subtitlul are ca scop să sublinieze rolul important pe care creștinismul poate să-l joace în Europa de astăzi.

Așa cum reiese din scrisoare de invitație adresată de cei doi copreședinți, “Adunarea va fi o sărbătoare și o mărturie comună [...] prin care se va adânci cunoașterea și se va consolida respectul nostru față de diferitele tradiții religioase; se va întări și se vor extinde legăturile noastre ecumenice”. În același timp, 3 AEE va “va aborda marile provocări inerente culturii europene marcate de secularizare și de căutarea spiritualității, de pluralismul religios, de procesul de unificare europeană și de responsabilitățile pe care continentul nostru trebuie să și le asume în fața lumii.”

Această atât de importantă întrunire ecumenică, la care vor participa aproximativ 3.000 de reprezentanți ai tuturor Bisericilor din Europa, va fi găzduită pentru prima dată într-o țară cu o populație majoritar ortodoxă, după ce primele două întruniri au avut loc la Basel, Elveția (1989) și Graz, Austria (1997), ceea ce va constitui, cu siguranță, un moment de referință în viața poporului român și o dovadă grăitoare a deschiderii ecumenice a Bisericii Ortodoxe Române și a celorlalte Biserici din România.

Ca o caracteristică a acestei Adunări este faptul că ea nu constă doar dintr-un singur eveniment, ci este un proces în patru etape. În acest fel, 3AEE intenționează să reprezinte, într-un mod simbolic, un pelerinaj al întâlnirii diferitelor tradiții creștine, cu bogăția specifică fiecăreia, și să redescopere rădăcinile creștine ale Europei:

1. Prima etapă s-a desfășurat la Roma, între 24-27 ianuarie 2006, cu participarea a 150 de delegați din 44 de țări, reprezentând Biserici membre ale KEK, Conferințele Episcopale Catolice din Europa, organisme ecumenice, comunități și mișcări creștine;

2. A doua etapă a inclus întâlniri naționale și/sau regionale, în cea de a doua jumătate a anului 2006 și începutul lui 2007. Organizarea acestor întâlniri a fost încredințată delegaților Bisericilor și Conferințelor Episcopale din țara sau regiunea gazdă. În România, această întâlnire a unor delegați ai Bisericilor din țara noastră, care vor participa la Sibiu, a fost organizată de către AIDRom, în ziua de 15 mai 2007;

3. A treia etapă a pelerinajului ecumenic a reunit, în orașul german Lutherstadt-Wittenberg, 150 de delegați din 44 de țări din întreaga Europă. Întâlnirea de la Wittenberg a reprezentat ultima etapă, din cele trei întruniri premergătoare, înainte de întrunirea propriu-zisă a celei de a III-a Adunări Ecumenice Europene de la Sibiu;

4. În final, Adunarea Ecumenică Europeană propriu-zisă va avea loc la Sibiu, România, în zilele de 4-9 septembrie 2007, unde vor participa circa 2.500 de delegați ai Bisericilor și Conferințelor Episcopale Catolice din Europa. În paralel, alte întâlniri între creștini vor fi organizate în toate orașele europene în măsură să le găzduiască, și vor include conexiuni video și audio cu Sibiul.

Programul 3 AEE se va deschide în data de 4 septembrie, printr-o festivitate de primire a oaspeților, urmată a doua zi de o rugăciune de deschidere, în cadrul căreia Sanctitatea Sa Patriarh al Bartolomeu al Constantinopolului va rosti o predică, iar în cadrul plenarei inaugurale, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist va adresa un cuvânt de salut tuturor participanților la această adunare creștină pan-europeană.

Tema principală va fi abordată în cadrul a trei sub-teme, pe parcursul a trei zile, și anume: *1. Lumina lui Hristos și Biserica* (miercuri, 5 septembrie); *2. Lumina lui Hristos și Europa* (joi, 6 septembrie) și *3. Lumina lui Hristos și lumea* (vineri, 7 septembrie).

Pe lângă acestea, programul mai cuprinde evenimente ale diferitelor comunități locale, rugăciuni de seară în bisericile din oraș și *Forumuri* pe următoarele teme de actualitate: **a.** Unitate, Spiritualitate și Mărturie; **b.** Europa, Religii și Migrații; **c.** Creație, Justiție și Pace.

Cu ocazia Sărbătorii Nașterii Maicii Domnului, delegații vor putea să participe, fiecare în bisericile proprii, la slujbele dedicate Preasfintei Născătoare de Dumnezeu.

Duminică, 9 septembrie, după ce se vor săvârși slujbe specifice în fiecare dintre comunitățile creștine locale, cea de a III-a Adunare Ecumenică Europeană de la Sibiu se va încheia printr-o Sesiune finală solemnă.

Speranța creștinilor europeni este că Întâlnirea ecumenică europeană de la Sibiu va reprezenta un moment important în viața Bisericilor din Europa, constituindu-se ca un element de mărturie comună pe care creștinii bătrânului continent o dau în fața celorlalți locuitori ai Europei și în fața lumii întregi, în contextul provocărilor pe care lumea de astăzi, multiculturală și pluri-religioasă, le pune în fața celor care își fundamentează întreaga lor credință pe Hristos, Lumina lumii.

În urma discuțiilor purtate și la propunerea Comisiei pentru Comunități Externe, Relații Interortodoxe și Ecumenice, Sfântul Sinod plenar hotărăște:

– *Ia act de stadiul pregătirii celei de a III-a Adunări Ecumenice Europene de la Sibiu (4-9 septembrie 2007);*

– *Centrele eparhiale sunt îndemnate să mediatizeze acest eveniment, prin intermediul mass-media, atât în perioada premergătoare, cât și în timpul și la încheierea acestuia.*

Temei nr. 2312/2007 – Referatul Sectorului pentru Relații Externe Bisericești în legătură cu desfășurarea Cursului Ecumenic European organizat de Biserica Evanghelică Luterană din Bavaria (Josefstal, 7-16 mai 2007);

Cu înalta binecuvântare a Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist și ca urmare a invitației Bisericii Evanghelice Luterane din Bavaria (Germania), prin intermediul D-lui Consilier Ecumenic Heinz Dunkenberger-Kellermann, delegat al Bisericii Ortodoxe Române a fost Diac. Mihai Iordache, secretar patriarhal.

Cursul ecumenic de la Josefstal a fost inițiat acum mai bine de 30 de ani de D-na Else Müller cu sprijinul Bisericii Evanghelice Luterane din Bavaria, având în centru ideea de cunoaștere reciprocă a diferitelor confesiuni creștine, prin întâlniri anuale pe diferite teme de actualitate, punând față în față luterani, reformați, catolici, ortodocși și alte confesiuni din Europa.

Tema întâlnirii din acest an, *“Nu dorim să ascundem copiilor noștri acest lucru: cum transmitem generațiilor următoare credința noastră creștină?”*, a fost dezbătută prin diferite referate, discuții în plen și în grupe de lucru, seri deschise cu reprezentări ale diferitelor Biserici participante la întâlnire, excursii culturale, etc.. Cei peste 40 de participanți: pastori, profesori, consilieri ecumenici și referenți din toate categoriile de vârstă între 25 și 65 de ani, au venit din 20 de țări europene. Caracterul întâlnirii a fost mai degrabă unul practic decât unul academic, punându-se accent pe experimentarea propriu-zisă a vieții creștine a celorlalte confesiuni, prin participarea directă la rugăciunile tradiționale ale celorlalte Biserici. Un real interes au stârnit în rândul participanților rugăciunile și cântările bizantine din cultul Bisericii Ortodoxe.

La final, mulți credincioși și participanți la conferință au recunoscut că „rugăciunea inimii” poate fi preluată și în tradiția evanghelică occidentală, și mai ales, poate realiza o mai mare apropiere între om și Mântuitorul Hristos. Prin bunăvoința organizatorilor, una dintre excursiile documentare s-a concretizat printr-o întâlnire cu Episcopul Evanghelic Luteran de Bavaria, E.S. Dr. Johannes Friedrich, precum și cu Arhiepiscopul Bisericii Luterane a Suediei, E.S. Anders Wejryd, și Episcopul de Upsalla, E.S. Ragnar Persenius, aflați în vizită oficială în Germania.

În urma discuțiilor purtate și la propunerea Comisiei pentru Comunități Externe, Relații Interortodoxe și Ecumenice, Sfântul Sinod plenar hotărăște:

– *Ia act de desfășurarea Cursului Ecumenic European organizat de Biserica Evanghelică Luterană din Bayern (Josefstal, 7-16 mai 2007), cu publicarea reportajului în presa bisericească.*

Temei nr. 2314/2007 – Referatul Sectorului pentru Relații Externe Bisericești în legătură cu desfășurarea celei de “A VI-a Consultații Academice între Iudaism și Ortodoxie” (Ierusalim, 14-15 martie 2007).

Pr. Dr. Ion Chivu a participat, cu binecuvântarea Întâistătorului Bisericii Ortodoxe Române, la “A VI-a Consultație Academică între Iudaism și Ortodoxie”, desfășurată între 14-15 martie 2007, la Institutul “Van Leer” din Ierusalim. Organizarea acestei Consultații a fost susținută de Centrul pentru Cultură și Educație iudaică “Sapir” și Ordinul “Sfântul Andrei” al Patriarhiei Ecumenice -Constantinopol.

La lucrările prezidate de șef Rabinul David Rosen, Președinte al Comitetului Internațional Iudaic pentru Consultații Interreligioase și I.P.S. Emanuel al Franței, Președinte al Biroului Patriarhiei Ecumenice pe lângă Uniunea Europeană, Bruxelles, au luat parte peste patruzeci de reprezentanți ai Iudaismului și Bisericilor Ortodoxe.

În cadrul ședinței de deschidere a lucrărilor Consultației, în prezența Prea Fericirii Sale, Prea Fericitului Teofil al III-lea, Patriarh al Ierusalimului, și a șef-Rabinului Statului Israel, Rabbi Yonah Metzger, s-a dat citire mesajelor adresate de către Sanctitatea Sa, Bartolomeu I, Patriarh al Constantinopolului, Excelența Sa, D-na Dora Bakogiannis, Ministrul Afacerilor Externe al Greciei, și Dl. Rousopoulos, Ministru de Stat în Guvernul grec.

Tema principală a Consultației, “*Libertatea religioasă și relația dintre libertate și religie*”, a fost împărțită în trei sub-teme: *1. Libertatea religioasă în izvoarele noastre; 2. Păstrarea identității religioase în lumea post-modernă, și 3. Situații concrete.*

Dezbaterile din cadrul Consultației au dus la concluzia că, în abordarea libertății religioase, Ortodoxia și Iudaismul au următoarele principii comune:

– libertatea religioasă este un drept fundamental, bazat pe adevărul revelat, conform căruia toți oamenii sunt creați după chipul lui Dumnezeu. De aceea, ea constituie un dar dumnezeiesc și o valoare fundamentală, care trebuie afirmată, respectată și apărată;

– raportul dintre libertate și religie se caracterizează prin complementaritate. Nu se poate vorbi de relație antagonică între libertate și religie;

– darul libertății comportă responsabilitate. Modul în care omul conștientizează și își exprimă responsabilitatea au efecte asupra propriei demnități și determină relațiile sale cu mediul sacral în care trăiește (familie, comunitate, națiune etc.). De aceea, ființei umane îi revine răspunderea morală de a urmări realizarea binelui și dreptății în societate și de a combate răul sub diversele sale forme de manifestare;

– libertatea responsabilă constituie premiza esențială a libertății de exercitare a cultului. Societatea trebuie să recunoască această libertate ca drept inviolabil al persoanei umane;

– crearea condițiilor pentru păstrarea identității religioase a comunităților constituie și o răspundere a societății pluraliste, multiculturale. Guvernelor le revine datoria de a recunoaște rolul însemnat al religiei în societate și de a respecta principiul libertății religioase în legislație;

– secularismul militant, fundamentalismul religios și pluralismul atât de relativizant sunt reale obstacole în calea păstrării identității religioase. Recunoașterea valorii persoanei umane impune respectarea tuturor formelor de exprimare a convingerilor religioase sau seculare, dacă acestea nu amenință libertatea religioasă a persoanei și societății.

Identificarea și afirmarea acestor principii comune Ortodoxiei și Iudaismului în abordarea libertății religioase astăzi constituie încă un argument de importanță majoră pentru infirmarea teoriilor despre conflicte și confruntări între religii, culturi și civilizații, și pentru accentuarea rolului pozitiv deținut de religii în eforturile de realizare a solidarității sociale și păcii în lume.

În urma discuțiilor purtate și la propunerea Comisiei pentru Comunități Externe, Relații Interortodoxe și Ecumenice, Sfântul Sinod plenar hotărăște:

– *Ia act de desfășurarea celei de “A VI-a Consultație Academică între Iudaism și Ortodoxie” (Ierusalim, 14-15 martie 2007);*

– *Reafirmarea și pe mai departe a deschiderii Bisericii Ortodoxe Române în promovarea dialogului inter-religios.*

Temei nr. 2414/2007 – Adresa nr.141/2007 a Mitropoliei Basarabiei prin care I.P.S. Mitropolit Petru al Basarabiei și Exarh al Plaiurilor aduce la cunoștința Sfântului Sinod aspecte ale desfășurării lucrărilor Adunării Eparhiale a Mitropoliei la data de 8 mai 2007.

Din referatul prezentat reiese că lucrările Adunării Eparhiale s-au desfășurat potrivit prevederilor Statutului pentru organizarea și funcționarea Mitropoliei Basarabiei, pe lângă cele 2/3 dintre membrii Adunării Eparhiale prezenți, participând consilierii eparhiali, protopopii și reprezentanți ai unor asociații din cadrul Mitropoliei Basarabiei.

În raportul prezentat se precizează, de asemenea că, în cadrul lucrărilor Adunării Eparhiale a fost prezentat și s-a luat act de: **Itinerariul pastoral al I.P.S. Mitropolit Petru al Basarabiei pe anul 2006, de Raportul de activitate al Mitropoliei Basarabiei pe anul 2006, de Dărilor de seamă ale consilierilor eparhiali** (Pr. Valeriu Matceac, Pr. Vasile Burduja, Pr. Ioan Ciuntu, Pr. Vlad Mihăilă, Dl. Vlad Cubreacov și Dl. Igor Belei, directorul Misiunii Sociale “Diaconia”, precum și de **rapoartele protopopilor** din cadrul Mitropoliei Basarabiei).

Luând act că în cadrul lucrărilor Adunării Eparhiale au mai fost puse în discuție unele **probleme de ordin organizatoric din cadrul Mitropoliei Basara-**

biei, aprobându-se și înlocuirea unui membru al Consistoriului Eparhial, precum și aspecte privind introducerea Religiei, ca obiect de studiu obligatoriu, în instituțiile de învățământ din Republica Moldova, adoptându-se hotărârea ca Mitropolia Basarabiei să facă un demers în acest sens către Ministerul Învățământului și Educației de la Chișinău, în care să se arate necesitatea predării Religiei ca obiect de studiu în instituțiile de învățământ;

Având în vedere că în cuvântul de încheiere a lucrărilor Adunării Eparhiale, I.P.S. Mitropolit Petru al Basarabiei a atenționat pe cei prezenți, membri ai Adunării și invitați, că sunt datori ca, pe lângă activitatea pastorală, să facă cât mai multă misiune socială, de caritate și catehizare, și să nu uite niciodată care este rolul unui preot în societate;

Apreciind completările Cancelariei Sfântului Sinod, pe baza documentelor transmise de Mitropolia Basarabiei, potrivit cărora în cursul anului 2006 și la începutul anului 2007, în cuprinsul Mitropoliei funcționau ca persoane juridice recunoscute de autoritățile din Republica Moldova următoarele unități de cult: 4 eparhii (Arhiepiscopia Chișinăului, Episcopia de Bălți, Episcopia Basarabiei de Sud și Episcopia Dubăsarilor și a toată Transnistria), 12 protopopiate, din care 4 organizate în anul 2006, 102 parohii înregistrate și 17 în curs de înregistrare, 10 așezăminte monahale, 2 Seminarii teologice și o școală de Arte Bisericești, 4 organizații misionar-caritabile cu 68 de filiale, 7 centre de pelerinaj și 2 publicații, în total 288 de unități componente ale Mitropoliei.

Ținând seama că în cursul anului trecut dar și la data prezentului referat, Patriarhia Română alocă subvenții în valută, provenite de la bugetul de stat, pentru un număr de 93 de clerici și monahi, iar în prezent sunt în curs de finalizare demersurile pentru finanțarea proiectului “Sprijinirea deservențelor Mitropoliei Basarabiei” ce se va derula prin Ministerul Afacerilor Externe al României – Departamentul pentru Relațiile cu Românii de Pretutindeni, care va avea ca scop sprijinirea la salarizare a altor 49 clerici și monahi din cuprinsul Mitropoliei Basarabiei;

Constatând că, în preajma împlinirii a 15 ani de la reactivarea Mitropoliei Basarabiei, ca mitropolie autonomă sub oblăduirea canonică a Patriarhiei Române și în comuniune nemijlocită cu Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române (19 decembrie 1992 – 19 decembrie 2007), se constată că această eparhie se află pe un drum ascendent din punct de vedere administrativ-organizatoric, observându-se efortul depus an de an pentru sporirea numărului de clerici aparținători Mitropoliei, a numărului de parohii și a altor organisme bisericești în ascultarea canonică a Mitropoliei Basarabiei, remarcându-se strădania necontenită a Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Petru și a clerului eparhiei pentru buna desfășurării a vieții religioase a credincioșilor săi, împreună bucurându-se de necontenita grijă părintească din partea Prea Fericitului Patriarh Teoctist și de sprijinul necondiționat al membrilor Sfântului Sinod;

La propunerea Comisiei pentru Comunități Externe, Relații Inter-ortodoxe și Ecumenice, Sfântul Sinod hotărăște:

– *Ia act de Darea de seamă a I.P.S. Mitropolit Petru al Basarabiei și Exarh al Plaiurilor privind desfășurarea lucrărilor Adunării Eparhiale a Mitropoliei Basarabiei la data de 8 mai 2007, precum și de problematica ce a fost dezbătută în cadrul acestora.*

– *Ia act de strădaniile I.P.S. Mitropolit Petru, ale clerului și ale monahilor din Mitropolia Basarabiei de a împlini cu râvnă și devotament lucrarea lor sacramentală, învățătoarească și misionar-pastorală în mijlocul creștinilor aparținători Mitropoliei, adresându-le tuturor binecuvântare și mulțumiri pentru întreaga activitate desfășurată.*

– *Să se reflecteze la oportunitatea adresării unui Cuvânt Pastoral al Sfântului Sinod al Bisericii Noastre către clerul, monahii și credincioșii Mitropoliei la împlinirea a 15 ani de la reactivarea Mitropoliei Basarabiei sub oblăduirea canonică a Patriarhiei Române și în comuniune nemijlocită cu Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, cu clerul și credincioșii Bisericii noastre.*

Temei nr. 2513/2007 – Referat al Sectorului Comunități Externe în legătură cu salarizarea personalului clerical din străinătate.

În referat se arată că potrivit adresei nr. 2391/2007 emisă de către Sectorul Economic al Administrației Patriarhale, în perioada 1 ianuarie – 1 iunie 2007, unele din centrele eparhiale din străinătate, precum și unele parohii aflate direct sub jurisdicția Patriarhiei Române, precum Mitropolia Ortodoxă Română pentru Germania, Europa Centrală și de Nord, Mitropolia Ortodoxă Română a Europei Occidentale și Meridionale, Episcopia Ortodoxă Română din Ungaria, Reprezentanța Patriarhiei Române la Locurile Sfinte, Parohia Ortodoxă Română din Africa de Sud și Schitul Prodromul de la Muntele Athos, nu au trimis justificările pentru contribuțiile primite la salarizarea personalului clerical încadrat în schema de funcții a Patriarhiei Române, fapt care a generat sistarea plății contribuțiilor la salarizare, până la justificare totală a acestora.

Urmare a acestui fapt, în data de 15 iunie 2007, problematica salarizării personalului clerical din străinătate a fost analizată de o comisei constatându-se următoarele:

1) Problematika ridicată de nejustificarea sumelor primite cu titlu de contribuție la salarizare de către personalul clerical din străinătate poate avea consecințe nedorite de Patriarhia Română prin sistarea definitivă a virării sumelor primite de la bugetul de stat ca sprijin pentru salarizarea personalului clerical al Bisericii Ortodoxe Române din străinătate. Datorită faptului că provin din fondurile publice, acești bani trebuie justificați în fața autorităților guvernamentale române, în caz contrar urmând să se sisteze plata acestora. Este de menționat faptul că, Patriarhia Română a făcut numeroase solicitări Centrelor Eparhiale și Așezămintelor dependente direct de Patriarhia Română din străinătate în vederea confirmării la

timp a primirii sumelor alocate ca sprijin la salarizare, însă, nu s-au primit confirmările solicitate la timp, acest fapt ducând la o agravare constantă a situației, astfel încât, suma totală ce trebuie justificată în prezent în fața autorităților guvernamentale fiind deo-sebit de ridicată.

2) A doua problemă atent dezbătută în cadrul întrunirii a fost legată de modalitatea de distribuire a sumelor primite de la bugetul de stat pentru personalul clerical din străinătate, respectiv a sumei de 55.000 de EURO și adaptarea acesteia la modificările impuse de legislația actuală.

Din evidențele Serviciului Contabil și a Serviciului Personal al Administrației Patriarhale, rezultă că sumei de 55.000 de EURO, alocată lunar de la bugetul de stat, i se adaugă aproximativ 5.000 de EURO/lunar din fondurile Administrației Patriarhale. Această sumă rezultă din fluctuațiile de curs valutar între ziua plății de către Secretariatul de Stat pentru Culte și ziua primirii de către Administrația Patriarhală a sumelor trimise pentru personalul clerical din străinătate; precum și plata cotelor CAS și a comisioanele bancare de transfer. Astfel suma de 55.000 de EURO alocată de la bugetul de stat, devine în realitate 60.890/lunar.

De asemenea, avându-se în vedere schema de funcții a Administrației Patriarhale pentru personalul clerical din străinătate, s-a constatat că potrivit legislației în vigoare, personalului clerical trebuie să i se achite în contul celor 55.000 de EURO, de la bugetul de stat, contribuții la nivelul salariului minim brut pe economie, respectiv echivalentul în valută a acestuia, din care se vor reține cotele CAS și comisioanele aferente transferului bancar.

În referat se mai arată că, nivelul salariului de încadrare a preoților din străinătate va fi modificat la începutul fiecărui an, potrivit legislației în vigoare (modificare prin lege a salariului minim brut pe economie sau indexări).

În urma discuțiilor purtate în cadrul Comisiei pentru Comunități Externe, Relații Interortodoxe și Ecumenice și la propunerea acesteia, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române hotărăște:

1. Se ia act de obligativitatea Centrelor Eparhiale din străinătate și a Așezămintelor bisericești dependente direct de Patriarhia Română de a trimite confirmarea primirii salariilor în maximum 45 de zile de la data intrării sumelor în contul unităților bisericești respective și adresează rugămintea Centrelor Eparhiale de a respecta termenul limită de confirmare a primirii contribuțiilor la salarizare, prin declarații sub semnătură privată a fiecărui beneficiar;

2. Suma în cuantum de 55.000 de EURO/lunar alocată de la bugetul de stat pentru sprijinirea la salarizare a comunităților românești din străinătate să se redistribuie, după cum urmează:

a. asigurarea unei sume minime de 120 de EURO/lunar pentru fiecare preot angajat cu carte de muncă la Patriarhia Română din cuantumul celor 55.000 de EURO primiți de la bugetul de stat, această sumă reprezentând contribuția de la bugetul de stat la nivelul de angajare în lei înscris în cartea de muncă, din care

se vor reține cotele CAS și comisioanele bancare de transfer; cuantumul acestei sume va fi modificat în funcție de majorările prevăzute de lege;

b. cotele de asigurări sociale (CAS, CIAS, șomaj, sănătate) să fie virate de către Patriarhia Română la nivelul salariului minim brut pe economie;

c. pentru preoții încadrați în grila de salarizare (preot, diacon) pe grad profesional (Legea 142/1999) și doresc să li se plătească cotele de asigurări sociale (CAS, CIAS, șomaj, sănătate) la nivelul salariului înscris în cartea de muncă, să se solicite acordul în scris pentru plata diferenței între salariul de încadrare și salariu minim și să fie achitată anticipat pe minim 3 luni de către personalul clerical, întrucât virarea contribuțiilor se face lunar, neacceptându-se plăți retroactive;

d. sumele rămase după achitarea obligației lunare pentru personalul clerical din străinătate cu carte de muncă la Patriarhia Română, să rămână la dispoziția Centrelor Eparhiale din străinătate, care, să propună Administrației Patriarhale lista cu preoții care urmează să beneficieze de un ajutor la salarizare neavând cartea de muncă, cuantumul fiecăruia în parte fiind stabilit de către Centrele Eparhiale din străinătate;

3. În contextul în care suma de 55.000 EURO alocată de la bugetul de stat se majorează, modificările în schemele de funcții ale Centrelor Eparhiale trebuie să țină cont de criteriile precizate la punctul 2 lit. a), b), c) și d) din prezenta hotărâre;

4. Modificările de schemă a Centrelor Eparhiale precum și propunerile de angajare a noilor preoți cu carte de muncă la Patriarhia Română, se va face ținând cont de cuantumul maxim alocat fiecărui Centru Eparhial.

7. Încheierea lucrărilor Sfântului Sinod.

Încheindu-se examinarea lucrărilor aduse de către Comisiile Sinodale în dezbaterile Plenului Sfântului Sinod, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist exprimă mulțumiri membrilor Sfântului Sinod pentru râvna, competența și stăruința prin care au contribuit la formularea hotărârilor Sfântului Sinod, care vor fi date publicității și le adresează rugămintea de a veghea la punerea lor în aplicare pentru bunul mers pastoral, misionar și social al vieții noastre religioase.

Se rostește rugăciunea "Cuvine-se cu adevărat".

PREȘEDINTELE SFÂNTULUI SINOD

† T E O C T I S T

**ARHIEPISCOPUL BUCUREȘTILOR,
MITROPOLITUL MUNTENIEI ȘI DOBROGEI,
LOCTIITOR AL CEZAREEI CAPADOCIEI ȘI
PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE**

SECRETARUL SFÂNTULUI SINOD

**† VINCENȚIU PLOIEȘTEANUL
EPISCOP-VICAR PATRIARHAL**

SĂPTĂMÂNA PENTRU UNITATEA CREȘTINĂ

18-25 ianuarie 2007

Săptămâna de Rugăciune pentru Unitatea Creștină este una dintre cele mai de seamă inițiative pe tărâm ecumenic, constituindu-se ca parte integrantă a Mișcării Ecumenice, încă de dinaintea înființării Consiliului Mondial al Bisericilor în 1948. Astfel, în fiecare an, milioane de creștini din întreaga lume se reunesc în rugăciunea comună pentru unitate, pentru a dobândi putere în lupta pe tărâm spiritual pentru ca *“toți să fie una”* (Ioan 17, 10).

Biserica Ortodoxă Română și-a manifestat vocația sa ecumenică, răspunzând încă din 1961, printr-o hotărâre a Sfântului Sinod, la chemarea Consiliului Mondial al Bisericilor de a se alătura eforturilor de căutare și redobândire a unității tuturor creștinilor, iar din 1993 Biserica noastră participă efectiv la organizarea acestei *Săptămâni de Rugăciune*.

În acest an, cuvintele *Evangeliei*, la care am fost invitați să reflectăm în această săptămână de rugăciune comună, *“toate le-a făcut bine: pe surzi îi face să audă și pe muți să vorbească”* (Marcu 7, 37) ne îndeamnă să dăm o mărturie comună cât mai puternică și convingătoare în slujirea lui Dumnezeu și a semenilor noștri.

În acest an, rugăciunile pentru unitatea creștinilor s-au desfășurat după programul stabilit de comun acord, la întâlnirea avută la mijlocul lunii decembrie. Astfel, Săptămâna de Rugăciune a debutat, în ziua de *joi, 18 ianuarie*, orele 17.00, la Catedrala Romano-Catolică. Reprezentanții Bisericii noastre au fost PS Sebastian Ilfoveanul, Episcop vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor și PC diac. Daniel Flonta.

Vineri, 19 ianuarie, rugăciunile pentru unitatea creștinilor au fost organizate de către Biserica Anglicană. Din partea Bisericii Ortodoxe Române au participat PS Episcop Ciprian Câmpineanul, vicar patriarhal, și PC pr. Michael Tița, consilier patriarhal.

Sâmbătă, 20 ianuarie, la Biserica Reformată s-au continuat rugăciunile comune, unde Biserica Ortodoxă Română a fost reprezentată de către PC pr. Florin Șerbănescu, consilier patriarhal.

Duminică, 21 ianuarie, fiecare Biserică a făcut rugăciuni pentru unitatea creștinilor, în cursul slujbelor duminicale obișnuite.

Luni, 22 ianuarie, la Biserica Armeană, s-a desfășurat ziua a patra de rugăciune pentru unitatea creștinilor, unde Biserica Ortodoxă a fost reprezentată de către PS Varsanufie Prahoveanul, Episcop vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor.

Marti, 23 ianuarie, la Biserica Luterană, s-au continuat rugăciunile pentru unitatea creștinilor, la care predica zilei a fost rostită de către pr. conf. dr. Daniel Benga, reprezentantul Bisericii Ortodoxe Române.

Miercuri, 24 ianuarie, la Biserica Greco-Catolică s-au continuat rugăciunile comune, unde Biserica Ortodoxă Română a fost reprezentată de către PC pr. Cristian Popa, consilier patriarhal.

Joi, 25 ianuarie, la Catedrala patriarhală, în prezența Prea Fericitului Părinte Patriarh *Teoctist* și a IPS Mitropolit *Ioan Robu* a fost săvârșită Slujba Vecerniei, de către un sobor de preoți și diaconi având în frunte pe PS Episcop Ciprian Câmpineanul, vicar patriarhal. Au luat parte reprezentanți ai Bisericilor creștine din București, membri ai Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, membri ai corpului diplomatic, teologi, călugări și mireni aparținând cultelor participante. Răspunsurile de la strană au fost date de către elevii seminariști.

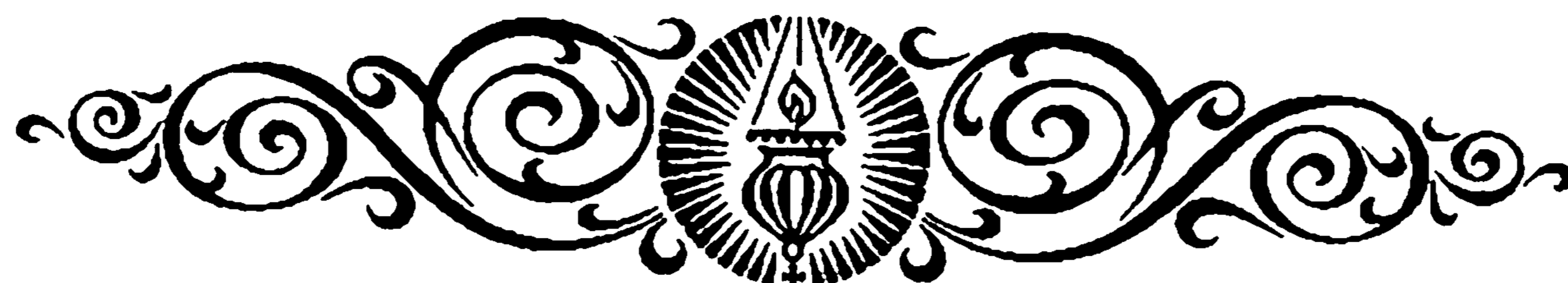
Cu acest prilej, IPS Mitropolit Ioan Robu a accentuat folosul rugăciunilor pentru unitate în vederea păcii și armoniei între credincioși. IPS Sa a asemănat Săptămâna de Rugăciune cu un pelerinaj al pocăinței și a exprimat convingerea că îndemnul "*iubește-ți aproapele ca pe tine însuși*" înseamnă ca fiecare să respecte Biserica celuilalt ca pe Biserica în care a crescut.

În încheiere, Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, și-a manifestat bucuria reîntâlnirii creștinilor în rugăciune, accentuând faptul că rugăciunea ne este garanția faptului că suntem pe drumul cel bun către unitate.

Agapa frățească oferită de către Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist participanților s-a remarcat printr-o atmosferă destinsă, de bună înțelegere și dialog între reprezentanții tuturor bisericilor.

Și în acest an, *Săptămâna de Rugăciune pentru Unitatea Creștinilor* a adunat laolaltă ierarhii, preoții și credincioșii Bisericilor creștine din București, ca de altfel și în alte orașe din țară, în duhul rugăciunii, întăriți în credința că Hristos este în mijlocul nostru, atunci când, cu credință și cu smerenie ne plecăm genunchii înaintea Tronului Slavei Sale, cerând mila Sa cea bogată și pace netulburată poporului Său cel binecredincios.

Pr. ION ARMAȘI
Sectorul Relații Bisericești

POPAS DUHOVNICESC LA ZIUA NUMELUI PREA FERICITULUI PĂRINTE PATRIARH TEOCTIST

(4 ianuarie 2007)

A devenit o tradiție, de două decenii încoace, ca în fiecare an, la 4 ianuarie, când se face prăznuirea Cuviosului Teoctist, egumenul de la Cucumia Siciliei, ocrotitorul spiritual al *Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist*, ierarhii, clerul și credincioșii să aducă un respectuos omagiu Prea Fericirii Sale la sărbătoarea zilei numelui.

Anul acesta, în ziua de 4 ianuarie, dimineață, la orele 9.30, Prea Fericitul Părinte Patriarh a asistat la slujba Sfintei Liturghii, săvârșită în Catedrala patriarhală de către PS Episcop Varsanufie Prahoveanul, vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor, înconjurat de preoți și diaconi.

După Sfânta Liturghie, la orele 13.00, Prea Fericitul Părinte Patriarh a participat la oficierea unei slujbe de mulțumire adresată Bunului Dumnezeu pentru binefacerile revărsate asupra Bisericii, poporului nostru și asupra persoanei Prea Fericirii Sale, săvârșită în holul Reședinței patriarhale de către *PS Episcop Ciprian Câmpineanul*, vicar patriarhal, care a fost urmată de un scurt moment aniversar.

Au participat, dintre membrii Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, IPS Arhiepiscop *Teodosie* al Tomisului, IPS Arhiepiscop *Nifon* al Târgoviștei, PS Episcop *Gherasim* al Râmnicului, PS Episcop *Epifanie*, al Buzăului, PS Episcop *Ambrozie* al Giurgiului, PPSS Episcopi *Vincentiu Ploieșteanul* și *Ciprian Câmpineanul*, vicari patriarhali, PPSS Episcopi *Sebastian Ilfoveanul* și *PS Varsanufie Prahoveanul*, vicari ai Arhiepiscopiei Bucureștilor. De asemenea, au fost prezenți la acest moment sărbătoreț, IPS Arhiepiscop și Mitropolit *Ioan Robu* al Arhidiecezei Romano-Catolice de București, PCuv. Arhim. *Zareh Baronian*, din partea Bisericii Armene, precum și *Adrian Lemeni*, secretar de stat pentru Culte. Au mai participat consilieri patriarhali și eparhiali, profesori de la Facultatea de Teologie și de la Seminarul Teologic din București, protopopi, preoți, stareți de mânăstiri, studenți și credincioși.

Cuvântul PS Episcop Vicar Patriarhal Ciprian Câmpineanul

În numele Sfântului Sinod PS Episcop Ciprian Câmpineanul a rostit următorul cuvânt de omagiere a personalității Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist:

"Îmi revine, astăzi, deosebita onoare de a vă adresa câteva cuvinte, în numele colaboratorilor de la Arhiepiscopie și Patriarhie, cu prilejul zilei de prăznuire a Sfântului Cuvios Teoctist din Sicilia, unul din patronii Prea Fericirii Voastre, pe care Sfânta noastră Biserică îl sărbătorește chiar la început de an calendaristic, în data de 4 ianuarie. Este o bucurie pentru noi toți, cei prezenți acum în această

sală a Reședinței patriarhale - ierarhi, preoți, monahi și credincioși - de a fi alături de Prea Fericirea Voastră, la acest moment de rugăciune, în care am înălțat gânduri de mulțumire și recunoștință către Preabunul Dumnezeu, pentru darurile revărsate din belșug asupra Bisericii Sale din România, dar și asupra Întâistătătorului ei.

Popasurile duhovnicești din viața Prea Fericirii Voastre sunt, fără îndoială, și popasuri ale Bisericii creștine întregi, mărturii în acest sens fiind pomenirile și rugăciunile tuturor preoților care au săvârșit astăzi Sfânta Liturghie, cu gândul la Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române. Nimic în viața omului nu este întâmplător; toate au un sens, făcând parte din logica de gândire a lui Dumnezeu, Proniatorul lumii, și în care trebuie să intrăm cu toții, pentru a putea înțelege tainele ce învăluie adevărurile și voile Sale.

N-a fost deloc întâmplător faptul că, din fragedă copilărie, deslușind chemarea lăuntrică a lui Dumnezeu și răspunzând prezent acestei chemări, v-ați îndreptat pașii spre schitul Sihăstria Voronei, pentru a vă închina viața Lui și slujirii Bisericii Sale; n-a fost, de asemenea, întâmplător nici momentul când starețul Mănăstirii Bistrița, săvârșind, câțiva ani mai târziu, slujba de tundere în monahism, v-a rânduit - fără să vă fi gândit vreo clipă - un nume providențial, Teoctist, a cărui semnificație avea să se confirme de-a lungul timpului în viața Prea Fericirii Voastre. Se spune că există o strânsă legătură între persoană și numele pe care acesta l-a primit la botez sau călugărie, reflectându-se în caracterul, dispoziția sufletească și starea de spirit a acelei persoane. Aceasta s-a confirmat cu prisosință și în cazul Prea Fericirii Voastre, dacă ne gândim că tâlcuirea numelui grecesc Θεόκτιστος (Theoktistos) înseamnă nu doar cel zidit de Dumnezeu - căci, din acest punct de vedere, toți suntem zidirea mâinilor Lui -, ci mai ales ziditor de Dumnezeu, în sensul duhovnicesc al cuvântului, adică cel ce zidește sau naște pe Dumnezeu în sufletele oamenilor, prin sădirea și cultivarea valorilor celor nepieritoare ale Evangheliei lui Hristos, iar Prea Fericirea Voastră ați fost, în toți anii de slujire sacerdotală, și mai ales în cei 57 de ani de slujire arhierescă, un adevărat ctitor (ziditor) atât de lăcașuri sfinte - biserici și mănăstiri -, cât mai ales ctitor de comunități creștine - parohii și eparhii -, ca să nu mai vorbim de mulțimea bisericilor vii ctitorite în sufletele fiilor duhovnicești călăuziți pe calea mântuirii și meniți să devină "dumnezei după har", după expresia Sfântului Athanasie cel Mare.

În legătură cu această bogată activitate, desfășurată de-a lungul atâtor decenii, în perioade istorice total diferite - interbelică, comunistă și cea de democrație postdecembristă - mulți v-au perceput ca pe o curiozitate, punându-și întrebări cu privire la misterul reușitei Prea Fericirii Voastre de a străbate cu bine deceniile și, chiar, veacurile, în pofida dificultăților și privațiunilor de tot felul, fără a abdica de la misiunea sfântă încredințată; ba, mai mult, v-ați implicat cu

mult dinamism și în evenimentele ce caracterizează acest început de secol al XXI-lea. Mărturisesc că mi-am pus și eu, la rândul-mi, o astfel de întrebare, și după un oarecare timp de reflecție, am înțeles că taina acestor izbânzi ale Prea Fericirii Voastre stă ascunsă în chiar cuvintele pe care le repetăm la ecteniile Sfintei Liturghii: «pre noi înșine și unii pre alții și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm», cuvinte pe care le-ați înțeles în sensul cel mai profund, acela de a vă preda cu toată ființa, trup și suflet, lui Dumnezeu, pe care L-ați slujit cu timp și fără timp (II Timotei 4, 2) de pe toate treptele demnității preoțești. Ați trăit atât bucuriile cât și necazurile cu credința că Dumnezeu milei și al iubirii de oameni Căruia v-ați încredințat vă este totdeauna alături, așa încât, cu răbdare, înțelepciune și prudență, dar mai ales cu nădejde tare și încredere totală în purtarea de grijă a lui Dumnezeu, ați trecut peste toate, bucurându-vă în duh, atunci când s-au realizat lucruri frumoase, sau suferind în taină, slăvind în același timp pe Dumnezeu, aidoma Sfântului Apostol Pavel, atunci când ați fost calomniat și criticat. În cele din urmă, și-au dat seama și cei ce v-au iubit, dar mai cu seamă cei ce vau blamat după 1990, că de Dumnezeu ați fost hărăzit să vă aflați la pidalionul Bisericii Sale din România, având misiunea concretă de a arăta lumii că Biserica creștină, ca așezământ divinouman, avându-L cap pe Însuși Mântuitorul Iisus Hristos, este și va fi totdeauna deasupra vremurilor și că această corabie a lui Hristos înaintează spre destinația sa, cuminte și hotărâtă, în pofida valurilor tumultuoase ale mării involburate pe care plutește; și din acest punct de vedere, v-ați dovedit un iscusit cârmaci, fiind, cred, cel mai important factor de echilibru al Bisericii noastre, într-o vreme în care, după cum știm, în alte Biserici Ortodoxe surori din vecinătate, s-au întâmplat lucruri nefirești, din punct de vedere canonic bisericesc.

Cu certitudine, în toată această luptă duhovnicească sau război nevăzut, v-ați bucurat de întărirea și ajutorul sfinților lui Dumnezeu, cuvioși, martiri sau mărturisitori, dar ați avut în fața ochilor minții și pilda Sfinților Părinți, între care strălucește, în chip deosebit, Sfântul Ioan Gură de Aur, căruia Biserica Ortodoxă de pretutindeni i-a închinat acest an 2007, numit hrisostomic, cu prilejul împlinirii a 1600 de ani de la trecerea sa la cele veșnice. Cunoaștem cu toții cât de mult L-a iubit pe Dumnezeu acest sfânt părinte, care-și alesese drept pildă de urmare a lui Hristos pe marele Apostol Pavel, după îndemnul acestuia: «vă rog să-mi fiți mie următori, precum și eu lui Hristos» (I Corinteni 4, 16). Îmi aduc aminte din biografia Sfântului (întocmită de episcopul și prietenul său Paladie), că, în drum spre orașul Sfântului Constantin, unde împăratul Arcadie îl chemase să primească demnitatea de Arhiepiscop al Constantinopolului, Sfântului Ioan Gură de Aur îi stăruiau permanent în minte cuvintele Sfântului Apostol Pavel adresate thesalonicenilor, devenite un fel de emblemă a vieții sale: «...după cum am fost socotiți vrednici de Dumnezeu ca să ni se încredințeze Evanghelia, așa vorbim, nu căutând să plăcem oamenilor, ci lui Dumnezeu care ne încearcă inimile» (I Tesa-

loniceni 2, 4). Era hotărât Sfântul să nu se lase impresionat de strălucirile pământești ale imperiului, de a nu ceda vreodată dorințelor deșarte ale oamenilor păcătoși, fie ei împărați sau înalți demnitari, ci de a-și împlini misiunea sa de păstor în așa fel încât să fie în primul rând pe placul lui Dumnezeu. Pentru că, oricât s-ar strădui cineva să fie pe placul oamenilor, cu siguranță, nu va reuși să-i mulțumească pe toți; vor exista mereu și alții care nu-l vor plăcea. Dar când se străduiește să placă lui Dumnezeu, atunci pe toate le biruiește cu ajutorul Său, iar bucuria duhovnicească pe care o trăiește în urma unor astfel de experiențe este de negrăit.

Cred că nu exagerez afirmând că o altă explicație a izbânzilor Prea Fericirii Voastre întru slujirea lui Hristos este și această deviză a Sfântului Ioan Gură de Aur, pe care v-ați impropriat-o, aceea de a nu căuta să fiți pe placul oamenilor - și de multe ori n-ați fost -, ci pe placul lui Dumnezeu, în brațele Căruia v-ați aruncat cu încredere și nădejde, mai ales în momentele dificile și delicate, pe care unii le considerau de netrecut. Din acest punct de vedere, valorificând și înmulțind darurile cu care v-a înzestrat Dumnezeu, ați dat dovadă de multă chibzuință, răbdare și ascultare de Sfântul Sinod, dar ați arătat totodată curaj și, mai ales, iubire părintească față de toți, acea iubire care rodește întru iertare.

Pentru toate acestea, suntem datori astăzi să-I mulțumim cu recunoștință, în primul rând Bunului Dumnezeu, că ne-a rânduit un astfel de părinte în fruntea Bisericii Ortodoxe Române, iar în al doilea rând să aducem un pios omagiu, cu prilejul acestei zile onomastice, Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist cel ziditor de Dumnezeu.

Încheind, îngăduiți-mi, Prea Fericirea Voastră, ca, în numele colaboratorilor de la Arhiepiscopie și Centrul patriarhal, precum și a celor de față, să vă adresez sincere urări de pace, sănătate și mulți ani întru slujirea Bisericii Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

La mulți și binecuvântați ani, Prea Fericite Părinte Patriarh!"

Cuvântul IPS Arhiepiscop Romano-Catolic Ioan Robu

Un cuvânt de felicitare a adresat Prea Fericirii Sale și IPS Arhiepiscop Ioan Robu, care a spus, între altele:

"Este o bucurie pentru mine să particip la această sărbătoare de familie, s-ar putea spune, când, Biserica Ortodoxă privește spre darul mare pe care Dumnezeu i l-a făcut, de a avea un așa mijlocitor, cu așa misiune frumoasă și îndelungată de slujire în Biserică. Gândul meu este de apropiere și de mare dragoste față de Prea Fericirea Voastră, de conducător al Bisericii Ortodoxe, dar și de frate al nostru. Sunt bucuros să vă transmit din partea noastră a tuturor, din Biserica Catholică, prețuirea pentru tot ce ați făcut pentru Biserica Ortodoxă Română. PS Ciprian a amintit doar unele din cele pe care le-ați făcut până acum, și nu sunt

puține. Eu aș face și această urare, acum, când, iată, am pășit în Uniunea Europeană, care aduce o epocă nouă, un timp nou pentru noi, pentru Biserică și pentru poporul credincios. Ca Păstor, cu siguranță, așteptați întotdeauna ajutorul lui Dumnezeu, dar în această perspectivă, v-aș face această urare, în care cred că intru și eu, ca om al Bisericii și al credinței, să aveți bucuria ca turma pe care o conduceți să fie tare, să reziste tentațiilor din această Europă Unită, să fie statornică în mărturisirea credinței, și statornică în creștere, în a da roade după dorința Mântuitorului. Cu pacea aceasta sufletească, să aveți mulți ani înainte, câți Domnul vă va dărui, să aveți bucurie, satisfacție, și Sfântul Cuvios Teoctist să vă asiste în activitatea pe care o desfășurați pentru binele și propășirea spirituală a poporului credincios".

Prea Fericitul Părinte Patriarh a mulțumit celor doi ierarhi pentru urările adresate, precum și tuturor celor prezenți la sărbătoarea zilei onomastice a Prea Fericii Sale.

Cuvântul PF Părinte Patriarh Teoctist

Înalt Prea Sfințiile Voastre,
 Prea Sfințite Episcop Ciprian,
 Înalt Prea Sfințite Arhiepiscop Ioan Robu, al Arhiepiscopiei Romano Cato-
 lice de București,
 Prea Cuvioase Părinte Arhimandrit Zareh Baronian, din partea Bisericii
 Armene,
 Prea Cucernici Părinți Protopopi,
 Prea Cuvioși și Prea Cucernici Părinți,

"Tradiția sfântă a Bisericii noastre a stabilit zilele acestea de sărbătoare cu scopul de a fi împreună și a ne ține ancorați în mărturiile înaintașilor noștri, cum este și acest Cuvios Părinte Teoctist, pe care îl am ocrotitor după nume, din Kukumia Sikeliei, în Sicilia, o zonă înfloritoare a creștinătății, prin martiri și mărturisitori.

Cum știți, la începutul anului bisericesc, în 3 septembrie, mai este înscris în calendar un Cuvios Teoctist, împreună cu Sfântul Mucenic Antim. Și pe când eram episcop vicar la Patriarhie, cu fie iertatul Arhiepiscop Antim Nica, sărbătoream împreună, în aceeași zi, la 3 septembrie, onomastica noastră, spre bucuria Părintelui nostru sufletesc de atunci, Patriarhul Justinian.

Acest nume, mărturisesc acum ca să se știe, nu mi l-am dorit personal. Dar cunoșteam, cum a spus PS Episcop Ciprian, din copilăria mea aproape, legată de biserică, de schit, că numele de călugărie ți-l dă starețul. Și căutam să descifrez ce nume voi primi la tunderea în monahism, care s-a împlinit în ajunul sărbătorii Schimbarea la Față, la sfârșitul Utreniei, în prezența celor câțiva părinți și frați din Mănăstirea Bistrița moldoveană de atunci. Eram frământat, deci, de numele pe care mi-l va da starețul, când îmi va întinde foarfecele și mi le va cere înapoi,

repetând de trei ori acest, gest, ceea ce vrea să arate, cum e de la sine înțeles, tăierea voii. Căci foarfecele, tăind şuvița de păr, îți taie și voia pentru toată viața. Toată viața trebuie să slujești numai Biserica și pe Domnul nostru Iisus Hristos.

Aș fi dorit să mă numesc Teodorit. Auzisem de un monah îmbunătățit și cu o voce de privighetoare, cum zic athoniții despre cei care cântă frumos la strană. Dar mi-am zis numai mie, în gândul meu. Și când a venit vremea, condus de nașul meu de călugărie, cu mantia aceea neagră, ca un martor al celor ce mărturisești, am căzut în genunchi, după rânduială, și i-am dat starețului de două ori foarfecele înapoi, iar a treia oară a tăiat şuvița de păr și numai ce aud: «Se tunde fratele nostru Teoctist monah». Așa am primit numele acesta de călugărie, care este obligatoriu în viața monahală, după teologia acelor Cuvioși Părinți pe care i-am avut eu la Mănăstirea Vorona și la Mănăstirea Neamț.

M-am pomenit, deci, cu numele Teoctist, oarecum, pe neașteptate, dar mai pe urmă m-am obișnuit cu el și am căutat să-l identific. Am găsit opt cuvioși cu numele Teoctist, iar unul dintre credincioși mia oferit de curând o icoană cu un mucenic Teoctist, pe care am s-o dăruiesc mănăstiri noastre de la Atelierele Institutului Biblic. Am aflat, apoi, de la profesorii noștri de teologie, care sunt tâlcuitorii acestor nume grecești, că Teoctist, cum a spus și PS Episcop Ciprian, s-ar tâlmăci ca ziditor de Dumnezeu, ziditor de adevăr, de bine, de frumos.

Desigur, nu m-a robit gândul să dovedesc numaidecât numele acesta în viața și lucrarea mea, dar Dumnezeu mi-a purtat pașii, cum știți, în multe eparhii, și peste tot am depus strădanii și osteneli spre binele Bisericii. Dar revin, ca să vă spun că după ce am fost tuns în monahism a venit rândul diaconiei mele, care mi-a plăcut. Am fost hirotonit în ajunul zilei Cuviosului Teoctist, acesta din ianuarie, iar în duminica următoare am slujit ca diacon la Mănăstirea Bistrița. Așa am legat de numele acesta bucuria hirotoniei mele în diacon. Și a rămas, de-a lungul anilor, ziua aceasta, de la început de An Nou, ca zi onomastică.

Mă gândeam, aflându-ne în acest loc și ascultând cuvintele care s-au rostit, cu câtă cutremurare am trăit eu clipele când mi s-a adus la cunoștință, în 1987, după instalarea mea, dorința dictatorilor de a muta Patriarhia de aici, fiind prevăzută în planul de sistematizare demolarea catedralei și a reședinței. Spun aceasta și pentru că am citit zilele trecute o notă în ziare ce amintea de unele întâmplări de atunci, oarecum, spre osânda mea, atribuindu-mi cu multă ușurință demolarea bisericilor din București. Am purtat cu multă amărăciune în suflet, de la revoluție încoace, blamarea aceasta. Dacă în primele două-trei zile ale revoluției am trăit o mare bucurie sufletească, fiind luat de aici, «pe sus», de tinerii revoluționari și «dus» la televiziune, însoțit PS Nifon, unde am spus un cuvânt de încurajare, în perioada următoare au explodat o serie de atacuri grele la adresa mea. Adevărul este că am refuzat categoric să îndeplinesc dorința dictatorilor privind mutarea Patriarhiei, motivând că sunt dator să păstrez puținul care ne-a

rămas de la înaintași, nu să risipesc. A urmat izolarea și îndepărtarea mea definitivă de la orice dialog, pentru ca, după revoluție, să fiu învinovățit de dispariția bisericilor. M-a durut mult osânda aceasta nedreaptă, dar Dumnezeu m-a ajutat, tot în perioada aceea, să salvez de la dărâmare Biserica «Sfântul Spiridon-Nou», grav avariata în urma lucrărilor la metrou. Prin minune dumnezeiască am reușit să o consolidez, iar când trăiam bucuria sfințirii ei a izbucnit revoluția, dar am sfințit-o după aceea.

O viață zbuciumată și o trestie bătută de vânt să vedeți în mine. Mulțumesc foarte mult pentru Sfânta Liturghie de astăzi, celebrată de PS Episcop Varsanufie, și pentru Te Deum-ul de aici, oficiat de PS Episcop Ciprian. Mulțumesc, totodată, pentru prezența foarte prețioasă alături de noi a IPS Mitropolit Ioan Robu și d-lui Adrian Lemeni, ministru secretar de stat pentru Culte, precum și Părintelui Arhimandrit Zareh Baronian, reprezentant al Bisericii Armene, cu care am avut o colaborare frumoasă. Mulțumesc tuturor colaboratorilor aici de față, care mă cunosc foarte bine, cum mă cunosc și cei din alte eparhii.

Desigur, la vârsta mea și la responsabilitatea mea de acum, mă găsesc, oarecum, în situația de a mai aștepta altceva. Mi-a dat Dumnezeu și zile, mi-a dat și necazuri, pe care vi le-am spus nu atât pentru că m-au durut, ci ca să fie spre folosul dumneavoastră, care sunteți tineri, și a celor care vor veni după noi, sau vor citi istoria acestor ani, căci este dureros să rămână în analele Bisericii un patriarh osândit pe nedrept ca demolator de biserici. Deși sunt doar vorbe spuse în treacăt, ele înțeapă întotdeauna. M-am străduit în viața mea, pe unde am trecut, în vremurile grele, să zidesc, nu să demolez. La Iași, de pildă, am găsit catedrala cu schelă, după cutremurul din 1977, și am refăcut-o de două ori, la fel Mănăstirea Golia, apoi, Palatul lui Ștefan cel Mare de la Mănăstirea Putna, cel al lui Alexandru cel Bun de la Mănăstirea Bistrița, și alte mănăstiri și biserici din Mitropolia Moldovei. Mai înainte, am refăcut și modernizat Seminarul Teologic de la Craiova, iar când am venit la Patriarhie, am consolidat Seminarul Teologic din București. Am amintit doar câteva din aceste împliniri, mai sunt încă altele, dar le știe Dumnezeu și le înregistrează, mai bine decât putem noi să le redăm aici.

Ziua de astăzi, cu sărbătoarea Cuviosului Teoctist din Kukumia Sikeliei, o trăiesc parcă cu mai multă bucurie, acest Cuvios Părinte fiind din acea zonă înfloritoare a creștinătății, aproape de Roma, care a odrăslit sfinți, martiri, și a mărturisit rolul pustnicilor la înflorirea Bisericii noastre. Vă felicit pe toți cu prilejul Anului Nou și să pășim în Uniunea Europeană, despre care s-a vorbit aici, avându-L permanent în suflete pe Mântuitorul Iisus Hristos, Care ne spune: «Eu cu voi sunt în toate zilele, până la sfârșitul veacului» (Matei 28, 20). Să avem curaj, deci, că Mântuitorul Hristos este cu noi, oriunde vom merge, iar frații noștri din celelalte Biserici, cu care ne cunoaștem bine, sunt bucuroși de prezența Ortodoxiei în Europa și în toată lumea. Așa încât să avem credință în Dumnezeu, Care

ne-a scos din cei cincizeci de ani de dictatură și ne-a adus la lumină, redându-ne libertatea de care ne bucurăm astăzi. Vă mulțumesc și La mulți ani tuturor!"

După aceste cuvinte dătătoare de nădejde ale Prea Fericitului Părinte Patriarh cei prezenți au adresat și personal felicitări și urări de sănătate Prea Fericirii Sale, oferindu-i cu bucurie duhovnicească frumoase buchete de flori. Tuturor, le-a răspuns Prea Fericirea Sa, adresându-le aceleași urări de sănătate și spor în lucrarea de slujire a Bisericii și neamului nostru.

Cu aceasta, momentul aniversar din holul Reședinței patriarhale prilejuit de sărbătoarea zilei onomastice a Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist s-a încheiat, participanții plecând mai întăriți sufletește la rosturile lor, spre a-și face mai deplin datoria în lucrarea bine plăcută lui Dumnezeu și oamenilor.

Prof. GHEORGHE VASILESCU

BUCURIA DARULUI VIEȚII

Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist a împlinit 92 de ani

Potrivit unei frumoase tradiții, în ziua de miercuri, 7 februarie 2007, obștea noastră dreptmăritoare s-a adunat pe Dealul Patriarhiei spre a mulțumi cu recunoștință Bunului Dumnezeu pentru darul vieții revărsat din belșug asupra **Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist**, care a împlinit vârsta biblică de **92 de ani** și a pășit în al XXI-lea an de slujire patriarhală, rugându-L să-l păstreze în pace, sănătos și îndelungat în zile la cârma Bisericii Ortodoxe Române.

La bucuria acestui popas aniversar, alături de preoți, călugări și credincioși, veniți în număr mare să aducă Prea Fericirii Sale un respectuos omagiu de dragoste și prețuire pentru înțelepciunea, energia și stăruința cu care lucrează neîncetat spre folosul Bisericii și neamului românesc, au participat și personalități ale vieții politice și culturale, academicieni, profesori, precum și reprezentanți ai altor culte și membri ai corpului diplomatic acreditat la București.

Popasul acesta aniversar a cuprins două momente semnificative, legate unul de celălalt, și anume: Sfânta Liturghie, oficiată de Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist în Catedrala patriarhală, înconjurat de un sobor de arhieriei, preoți și diaconi, și Adunarea de omagiere a personalității Întâistătorului Bisericii noastre, care s-a desfășurat în holul cel mare al Palatului Patriarhiei, impresionantă prin statura participanților și prin ineditul mesajelor și cuvântărilor rostite.

Sfânta Liturghie

În această zi, dis-de-dimineată, Catedrala patriarhală s-a umplut de clerici și credincioși, cei mai mulți din București, dar și din alte localități din țară, ca să întâmpine după datină, cu "Imnul arhieresc", pe Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist, ajuns la cununa celor 92 de ani, din care 57 de ani închinăți slujirii ca arhieru în ogorul Bisericii Ortodoxe Române.

Începând de la orele 9.30, Prea Fericitul Părinte Patriarh a oficiat Sfânta Liturghie, înconjurat de un impresionant sobor de ierarhi, preoți și diaconi, răspunsurile liturgice fiind date de Corala Patriarhiei "Nicolae Lungu", dirijată de Pr. Prof. Constantin Drăgușin. Dintre ierarhii Sfântului Sinod, în soborul slujitorilor s-au numărat: IPS Mitropolit Teofan al Olteniei, IPS Mitropolit Iosif al Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale, IPS Arhiepiscop Teodosie al Tomisului, IPS Arhiepiscop Nifon al Târgoviștei, IPS Arhiepiscop Andrei al Alba-Iuliei, IPS Arhiepiscop Nicolae al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române în America și Canada, PS Episcop Gherasim al Râmnicului, PS Episcop Epifanie al Buzăului și Vrancei, PS Episcop Casian al Dunării de Jos, PS Episcop

Damaschin al Sloboziei și Călărașilor, PS Episcop Ambrozie al Giurgiului, PS Episcop Sofronie al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria, PPSS Episcopi Vincențiu Ploieșteanu și Ciprian Câmpineanul, vicari patriarhali, PPSS Episcopi Sebastian Ilfoveanul și Varsanufie Prahoveanul, vicari ai Arhiepiscopiei Bucureștilor, și PS Episcop vicar Ioan Casian de Vicina al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române în America și Canada.

Au fost prezenți la slujbă, consilieri patriarhali și eparhiali, profesori de la Seminarul Teologic și de la Facultatea de Teologie din București, protopopi și preoți din Capitală și din țară, stareți și starețe de mănăstiri, monahi și monahii, elevi seminariști și studenți teologi, salariați ai Administrației patriarhale și Arhiepiscopiei Bucureștilor, numeroși credincioși și credincioase, între care tineri, copii însoțiți de părinții lor, și elevi conduși de profesori de religie.

După pomenirea celor adormiți în Domnul, la momentul rânduit în cadrul Sfintei Liturghii, a ctitorilor, binefăcătorilor și ajutătorilor sfântului locaș, a Patriarhilor Miron, Nicodim, Justinian și Iustin, și a părinților Prea Fericirii Sale, Dumitru și Marghioala, înălțându-se rugăciuni pentru veșnica odihnă a sufletului lor, Prea Fericitul Părinte Patriarh a rostit un cuvânt de învățătură.

Cuvântul Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist

Înalt Prea Sfințiți și Prea Sfințiți Părinți, membri ai Sfântului Sinod,
Prea Cucernici Părinți, Prea Cuvioși Părinți,
Iubiți credincioși și credincioase,

"În crugul vremii pe care îl străbatem, noi ne împărtășim de luminile unei zile, a zilei de naștere, când Dumnezeu ne-a chemat la viață. În Biserica strămoșească, din vremuri străvechi, ziua aceasta este așezată în rândul acelor zile cinstate și din punct de vedere familial, dar și din punct de vedere duhovnicesc, ceteresc. Ca dar al lui Dumnezeu, viața trebuie trăită și valorificată ca pe o binefacere scumpă, ca pe un bun de mare preț, ziditor și mântuitor de suflet. Acest adevăr este valabil pentru toți, dar mai ales pentru cei care poartă pe umerii lor jugul lui Hristos.

Într-o asemenea situație mă aflu eu astăzi aici, înconjurat de preaiubiții mei frați din Sfântul Sinod, mulțumind lui Dumnezeu pentru darul vieții, pe care am încercat să-l pun în valoare, atâta cât Tatăl cel ceteresc mi-a ajutat să o fac, spre slava Sa și spre slava Bisericii noastre. Ziua aceasta de naștere n-ar avea înțeles fără părinții noștri trupești, dar în același timp, cu aceeași însemnătate, și fără părinții noștri sufletești. Mai ales noi, slujitorii altarului, suntem legați, prin Taina Hirotoniei și legătura iubirii în Hristos, de înaintașii noștri în slujirea cu râvnă și devotament a Sfintei Biserici.

Iată, caierul vremii se deapănă și timpul se scurge necruțător. Am străbătut în viața mea decenii pline de capcane și greutate, dar și de împlinire a voii lui Dumnezeu cu dragoste, constatând cu bucurie că, pe măsură ce piedicile de orice fel care se iveau în slujirea Bisericii, în aceeași măsură lucrarea lui Dumnezeu se arăta în viața mea mai strălucitoare și mai încurajatoare. Părinții noștri duhovnicești, care ne-au călăuzit în slujirea Bisericii și pe care îi pomenim mereu, în frunte cu cei patru mari Patriarhi ai noștri, n-au lipsit din gândul și rugăciunile mele nicio clipă din viață. Lor le datorez situația și rostul meu de acum, ca și bucuria zilei de astăzi, aflându-mă înconjurat aici de dragostea părinților duhovnicești ai bine credinciosului popor român de acasă și de pretutindeni. Este o adevărată minune, iubiții mei, că noi suntem astăzi aici Biserica românească, în înțelesul ei real și cuprinzător, și trăim ziua aceasta în rugăciune și cu frații noștri români de pe alte meridiane, de departe și de aproape de hotarele țării noastre.

Am socotit ca pe o sfântă și frumoasă îndatorire să ne aducem astăzi aminte de înaintașii noștri, de fericiți ctitori ai catedralei acesteia, dar și de cei care au gândit și au dorit catedrala cea nouă a Patriarhiei noastre, numită Catedrala Mântuirii Neamului de primul Patriarh al României, Miron Cristea, care a rămas neîmplinită până astăzi, poate și din cauza nevredniciei mele, dar cu nădejdea sfântă că Dumnezeu niciodată nu ne uită, ne ceartă, dar morții nu ne dă (cf Psalmul 117, 18). De aceea, Dumnezeului nostru, “viu și lucrător” (Evrei 4, 12) în fiecare clipă, îi încredințăm nădejdea noastră și lucrarea noii catedrale, care e gata să se înceapă, să prindă viață, ca orice făptură omenească.

Această frumoasă vârstă biblică, împlinită astăzi, este o mare binecuvântare pe care am primit-o de la Dumnezeu, iubiți frați și surori în Domnul. Numai cuvântul acesta de vârstă biblică mă mângâie și mă întărește. În această mângâiere și în această nădejde pe care o trăiesc din copilăria mea în mireasma de tămâie a Sfântului Altar, a sfintelor biserici și mănăstiri, nu pot să nu-i cuprind cu deosebire și pe frații creștini ortodocși care m-au onorat cu alegerea lor ca să le slujesc în multe părți ale țării. Pe ei îi port în dragostea mea, în prețuirea mea. Niciodată nu voi putea să descriu acele chipuri de credincioși, chipuri de monahi, chipuri de preoți care au ieșit în calea vieții mele la vremuri de cumpănă uneori și mi-au întins punte de trecere peste pericole și greutate. Nu pot uita misiunea lor, credința lor, devotamentul lor pentru Biserica noastră, pentru ceea ce am zidit împreună în eparhiile pe care Dumnezeu, prin chemarea Duhului Sfânt, mi le-a încredințat spre păstorire.

Vă mulțumesc că v-ați asociat la acest moment de unitate în iubire cu înaintașii noștri, cu toți cei care nu mai sunt astăzi între noi. Dar cuvântul și rugăciunea noastră va pătrunde sigur în inimile lor. Ei sunt înscriși în cartea vieții, acolo unde avem locul fiecare dintre noi, căci viața noastră aceasta înseamnă, iubiți frați și surori în Domnul, să o dăruim întreagă lui Dumnezeu, cum rostește

diaconul și preotul la toate ecteniile: «și toată viața noastră lui Hristos-Dumnezeu să o dăm». Este cea mai frumoasă menire, cea mai scumpă și vie chemare a Bisericii pentru noi, mai ales, slujitorii Sfântului Altar.

Mă bucur întotdeauna de aceste recolte binecuvântate în Biserica noastră. Numai Dumnezeu știe cât de mult am iubit Biserica în viața mea. Mi-am dăruit viața Sfântului Altar, fraților slujitori și credincioșilor Bisericii noastre. Este un dar neprețuit pentru care îi mulțumesc întotdeauna lui Dumnezeu, dincolo de vrednicia și nevrednicia mea, căci viața noastră așa este constituită, din pete și din lumini. Dar iată, în ziua aceasta sfântă cu adevărat pentru mine, ne găsim aici, ca pe o culme taborică, sub lumina cea neînserată a Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Care a zis: “Eu sunt Calea, Adevărul și Viața. Nimeni nu vine la Tatăl Meu decât prin Mine” (Ioan 14, 6). De această lumină, Dumnezeu să ne facă părtași pe toți cei ce suntem aici și pe cei care ne privesc sau ne ascultă.

Pentru bucuria trăită astăzi în armonia melodiilor coralei noastre patriarhale, dirijată de părintele Constantin Drăgușin, le adresăm coriștilor mulțumiri și binecuvântări din partea noastră. Iar preoții și credincioșii aici de față să aibă întotdeauna în inima și gândul lor bucuria vieții pe care ne-a dăruit-o Dumnezeu. Viața este o bucurie. Și această bucurie nu trebuie întunecată cu nimic. Aceasta este o urare de suflet și de gând pentru ziua de astăzi. Vă mulțumesc tuturor și la mulți ani!

Cuvântul cald și părintesc al Prea Fericirii Sale a mișcat inimile celor prezenți și le-a întărit nădejdea că Biserica noastră, sub călăuzirea înțeleaptă a Întâistătorului ei, Prea Fericitul Patriarh Teoctist, își va împlini și în continuare misiunea sfântă pe care o are în viața țării și neamului românesc.

Sfânta Liturghie a continuat până la sfârșit, soborul slujitorilor mulțumind Bunului Dumnezeu pentru binefacerile revărsate asupra Prea Fericirii Sale, în cei 92 de ani, ca monah, preot și arhieru, și rugându-L să-i dăruiască mai departe zile îndelungate, sănătate și roade binecuvântate în greaua misiune de Întâistător al Bisericii Ortodoxe Române.

Prea Fericitul Părinte Patriarh, urmat de ierarhii Sfântului Sinod, a ieșit din Catedrală, în acordurile “Imnului patriarhal”, și a pășit în holul cel mare al Palatului Patriarhiei, unde s-a desfășurat Adunarea festivă prilejuită de sărbătoarea zilei de naștere a Prea Fericirii Sale.

Adunarea festivă

În holul Palatului Patriarhiei, la orele 13.30, s-au adunat în număr mare ierarhi, preoți, profesori, studenți și elevi, monahi și monahii, credincioși, pentru a omagia după cuviință pe Întâistătorul Bisericii noastre, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist, la împlinirea vârstei biblice de 92 de ani. Au mai fost prezenți senatori și deputați, academicieni, profesori universitari, personalități ale vieții publice, reprezentanți ai altor culte și membri ai Corpului diplomatic. S-au rostit

cuvinte de omagiere și mesaje de felicitare. Numele și ordinea vorbitorilor au fost anunțate de PS Vincențiu Ploieșteanu, Episcop vicar patriarhal, secretarul Sfântului Sinod.

Un cald omagiu de cinstire a vieții și activității Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist închinată slujirii Bisericii și neamului românesc a rostit IPS Mitropolit Teofan al Olteniei, în numele ierarhilor Sfântului Sinod, al preoților și credincioșilor prezenți.

Cuvântul IPS Mitropolit Teofan

Prea Fericite Părinte Patriarh,
Înalt Prea Sfințiți și Prea Sfințiți Părinți,
Distins auditoriu,

"Suntem aici pentru a prelungi în ambianța distinsă a acestei Aule atmosfera creată în cursul acestei dimineți în Catedrala patriarhală, când Prea Fericitul nostru Părinte Patriarh Teoctist, înconjurat de membri ai Sfântului Sinod, a slujit Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie. În cadrul Sfintei Euharistii, slujbă prin excelență de mulțumire adusă lui Dumnezeu pentru toate ocaziile, am mulțumit Celui Preaînalt pentru darul pe care l-a oferit Bisericii Sale din România în persoana Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist. I-am mulțumit lui Dumnezeu pentru pruncul pe care, prin părinții Prea Fericirii Sale, Dumitru și Marghioala, l-a oferit conștiinței creștine a acestui neam, prunc care, iată, peste decenii, a primit crucea și harul de Întâistătător al Bisericii Ortodoxe Române.

Acel moment al întronizării ca Patriarh, din noiembrie 1986, a fost precedat de etape pregătitoare pentru asumarea acestei responsabilități. Prima etapă de pregătire a fost ambianța lumii satului din veacul trecut, acea "lume puternică și demnă", cum o numea regretatul Horia Bernea într-o scrisoare trimisă Prea Fericirii Sale acum 12 ani cu ocazia zilei de naștere, acel spațiu "onest și natural" în care s-au pregătit și se pregătesc personalitățile de excepție ale acestui neam. A urmat, apoi, pregătirea din chilia mănăstirii, ascultarea, privegherea de toată noaptea, întâlnirea cu călugări îmbunătățiți, care au netezit drumul spre primirea crucii de arhiereu, de episcop vicar, episcop, mitropolit și ulterior de patriarh. Întâlnirea în jurul anilor '50 cu Patriarhul Justinian a fost definitivă pentru mersul în Biserică și în viață al Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist.

Acest "Moise cel nou" al neamului românesc, Patriarhul Justinian, atât de important pentru o perioadă de cumpănă din istoria neamului, a fost ajutat să-și țină mâinile ridicate de cei doi episcopi-vicari ai săi, Teoctist și Antim, pentru ca "amaleciții" acelor zile să piardă războiul, ceea ce a creat momente de panică pentru reprezentanții ideologiei celei fără de Dumnezeu. A urmat crucea și bucuria responsabilității de episcop la Arad, de mitropolit la Craiova și mitropolit la

Iași. S-a hrănit astfel, Prea Fericitul, din demnitatea ardelenilor, din entuziasmul oltenilor și din evlavie moldovenilor, pregătindu-se prin aceasta pentru marea și decisiva chemare de întâistător al Bisericii.

În acele momente predecembriste și în perioada imediat următoare, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist a experimentat cu propria-i ființă ce înseamnă atât purtarea de cruce la dimensiunile reale ale Golgotei, cât și revărsarea adâncă de har. Căci ce poate fi dacă nu bucurie, plinătate de har să vezi profesorul de religie intrând în școală, preotul mergând în armată și în penitenciare, credincioși zidind mii de biserici, Sfântul Sinod înființând eparhii și toată conștiința creștină din România implicându-se în opera de caritate pentru a aduce alinare sfântă năpăstuiților unei societăți mereu în tranziție.

În toată această perioadă, Părintele nostru Patriarh a arătat iubire sfântă față de Biserica lui Hristos. L-a oferit pe Hristos acestui neam, pentru ca El să-i fie și "sare", "lumină", și "Cale, Adevăr și Viață", "aluat" care dospește toată frământătura.

De aceea, la acest ceas aniversar, Prea Fericite Părinte Patriarh, cunoscând că L-ați oferit pe Hristos cu atâta jertfelnicie acestui neam, în lumina aceluși minunat cuvânt: "Ale Tale dintru ale Tale, Ție-ți aducem de toate și pentru toate", pe care l-ați rostit astăzi la Sfânta Liturghie, în numele ierarhilor Sfântului Sinod aici de față, în numele preoțimii, diaconimii, viețuitorilor sfintelor mănăstiri, în numele credincioșilor prezenți, vă oferim icoana Aceluiași Hristos. Pe El îl rugăm să vă ocrotească în continuare, să Vă fie scut de apărare, izvor de har, pentru că Biserica are încă multă nevoie de Prea Fericirea Voastră. Să dea Dumnezeu, Domnul Hristos, să răspândiți în continuare, în infrastructura sufletească a acestui neam și a Bisericii Sale, lumină, darul unității de care avem atâta nevoie, glas smerit, curajos și profetic al misiunii, și mai presus de toate, să oferiți binecuvântarea, iertarea și dragostea Prea Fericirii Voastre pentru toți și pentru toate.

Bucurie adâncă să Vă dea Dumnezeu! Întru mulți, buni, fericiți și sănătoși ani, Prea Fericite Părinte Patriarh"!

Alte mesaje de felicitare

Felicitări călduroase a mai adresat și IPS Ioan Robu, Arhiepiscop și Mitropolit Romano-Catolic de București, care l-a încredințat pe Prea Fericirea Sa de toată stima și prețuirea preoților și credincioșilor catolici, ca frați în Hristos, spunând:

"Prea Fericirea Voastră, ascultându-l pe IPS Mitropolit Teofan al Olteniei vorbind despre itinerariul pe care lați parcurs în viață, m-am gândit la două cuvinte pe care Înalt Prea Sfinția Sa le-a invocat aici, și anume: har și cruce. Pe acestea vi le-a făgăduit Dumnezeu, pe acestea le-ați purtat de-a lungul anilor spre slava Sa și spre mântuirea poporului credincios. Sunt bucuros să fiu de față

la acest moment aniversar și vă transmit din partea Bisericii Catolice tot gândul bun, toată prețuirea și iubirea noastră.

Am fost și astăzi alături de credincioșii și frații ortodocși în rugăciunile înălțate lui Dumnezeu pentru Prea Fericirea Voastră și pentru Biserica Ortodoxă Română. Voi rămâne mai departe același fidel prieten al Prea Fericirii Voastre și al Bisericii Ortodoxe Române, invocând împreună tot harul și binecuvântarea lui Dumnezeu asupra Bisericii și poporului nostru, iar astăzi, în mod deosebit, asupra Prea Fericirii Voastre. La mulți ani"!

Urări de sănătate, zile îndelungate și multă putere de muncă a adresat Prea Fericirii Sale și dl dr. Corneliu Vadim Tudor, care a spus, între altele:

"În numele Senatului României, adresez cele mai calde felicitări și urări de sănătate și la mulți ani Întâistătătorului Bisericii Ortodoxe Române, Prea Fericitul Părinte Teoctist, pe care îl cunosc personal de la începutul anului 1986, când Prea Fericirea Sa nu era încă patriarh. Este un om sfânt, un om la care totul este frumos, este ca un patriarh biblic. Scrie desăvârșit, și vă spun aceasta ca scriitor. Cărțile Prea Fericirii Sale sunt capodopere, sunt bijuterii ale stilului bisericesc al literaturii române. Este un om de mare demnitate, un om de caracter, în care s-a lovit tot timpul, cum din păcate, în vremurile noastre, se încearcă să se lovească și în Biserica creștină.

Am avut câteva întâlniri cu Prea Fericirea Sa. Am văzut că este un om profund, un demn urmaș al celor care au făcut atât de puternică și invincibilă Biserica noastră străbună. A dus o luptă grea între 1986 și 1989, cât s-a putut, cu mijloace puține, pentru că vrăjmașul lucrează în diferite feluri, ca să salveze numeroase biserici în București. Firul roșu al credinței în Mântuitorul Iisus Hristos s-a păstrat în viața poporului român și datorită acestui luptător, Prea Fericitul Patriarh Teoctist, care ilustrează cu exemplul personal rezistența Bisericii noastre străbune.

Ca senator, în prima mea legislatură, am propus, știu că și alții au făcut-o, ca această clădire, unde ne aflăm acum, să revină Patriarhiei. Era anormal și nefiresc ca pe acest deal cu tradiții istorice, lângă biserica lui Constantin Șerban, datând din 1654, să nu fie clădirea aceasta Palat patriarhal.

Vă salut încă o dată în numele meu, al familiei mele, al Senatului României, și vă doresc multă sănătate și la mulți ani, Prea Fericirea Voastră"!

În continuare, dl consilier prezidențial Bogdan Tătaru Cazaban, a citit mesajul de felicitare adresat Prea Fericirii Sale de către dl Traian Băsescu, Președintele României, în care se spune:

"Prea Fericirea Voastră, vă transmit cele mai calde urări de sănătate, viață îndelungată și bucurie în mijlocul credincioșilor Bisericii Ortodoxe Române. Fie ca anul 2007, an important pentru țara noastră, să reprezinte și pentru Biserica Ortodoxă Română recunoașterea deplină a contribuției sale spirituale la identi-

tatea Europei creștine. Cu dragoste și încredere în Biserica Ortodoxă Română, vă doresc sănătate și la mulți ani!"

De asemenea, dl Adrian Lemeni, secretar de stat pentru Culte, a prezentat un mesaj de felicitare din partea primului ministru al Guvernului, dl Călin Popescu Tăriceanu, și a ministrului Culturii și Cultelor, dl Adrian Iorgulescu, spunând următoarele:

"Prea Fericirea Voastră, am bucuria să vă transmit din partea primului ministru al Guvernului României și a domnului ministru al Culturii și Cultelor, la mulți ani, cu putere și spor în înalta slujire la care ați fost chemat. Vă doresc să vă continuați slujirea în aceeași perspectivă cuprinzătoare, în care ați dat dovadă că aveți o inimă de părinte, îmbrățișându-i pe toți cu iubire părintească. Fie ca Bunul Dumnezeu să vă întărească, alături de membrii Sfântului Sinod, alături de credincioși, ca să dați mărturie vie de valorile Bisericii, fiind, astfel, repere pentru societatea noastră și împlinind cuvântul Evangheliei de a fi lumină a lumii. Vă doresc din toată inima la mulți și fericiți ani, cu multe împliniri și bucurii duhovnicești!"

Răspunsul PF Părinte Patriarh Teoctist

Mulțumind celor care i-au adresat urări de sănătate, ani îndelungați și puteri sporite de lucrare în fruntea Bisericii noastre strămoșești, precum și tuturor celor prezenți la acest popas aniversar, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist a spus următoarele:

Înalt Prea Sfințiți și Prea Sfințiți Părinți,
Stimate Domnule consilier prezidențial,
Stimate Domnule secretar de stat pentru Culte,
Onorată asistență,

"Momentul acesta, al aniversării zilei mele de naștere, este îmbinat, spre a se împlini îndatorirea intrată în tradiție de a mulțumi lui Dumnezeu, cu săvârșirea Sfintei Liturghii în Catedrală, întâlnindu-ne apoi aici cu cei care doresc să ne oferim cuvinte de inimă. Trăim, astfel, bucuria ce nu se va lua de la noi (Luca 10, 42), ca și în alți ani, de când am dobândit acest pridvor. Personal sunt dator mult lui Dumnezeu pentru ceea ce n-am putut să îndeplinesc, în chemarea și slujirea mea din vremurile de furtună pe care le-am străbătut cu toții, fii și slujitori ai Bisericii noastre. Au fost vremuri inimaginabil de grele pentru noi, cei care împărtășeam situația de a oferi enoriașilor noștri "hrana nemuririi", Trupul și Sângele lui Hristos, botezul pruncilor, chemându-i prin glasul clopotelor la slujirea și cuvântul lui Hristos. Oricare dintre intelectualii țării - academicieni și profesori cu vocație în știință - altfel au suportat acele furtuni ale dictaturii, decât preotul de la parohie și episcopul de la eparhie, care aveau asupra lor responsabilitatea

sufletelor a mii de credincioși. De aceea, greutatea furtunii de atunci într-un fel poate fi evocată acum pentru cler și în alt fel pentru ceilalți semeni ai noștri.

Dar Dumnezeu, Care cunoaște gândul și inima noastră, ne-a întărit și am străbătut acele vremuri grele. Deși aveți în fața dumneavoastră o coroană de ierarhi, mitropoliți, arhiepiscopi și episcopi tineri, care erau studenți atunci și dornici să slujească Biserica noastră, n-au rămas străini de acele confruntări. Între ierarhii tineri ai Bisericii noastre prezenți la acest moment aniversar se află IPS Iosif al Mitropoliei Ortodoxe Române pentru Europa Occidentală și Meridională, IPS Nicolae al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române din America și Canada, însoțiți de vicarii lor, PS Episcop Ioan Casian de Vicina și PS Episcop Siluan Marsilianul, care au venit astăzi aici cu mesajul și cu dragostea fraților români de dincolo de zare.

Sunt adânc recunoscător celor ce au luat cuvântul, anunțați de PS Episcop Vincențiu Ploieșteanu, secretarul Sfântului Sinod, și au spus aici lucruri și înfăptuiri vrednice de o asemenea împrejurare, anume: IPS Teofan, Mitropolitul Olteniei, dl consilier prezidențial Bogdan Tătaru Cazaban, dl dr. Adrian Lemeni, secretar de stat pentru Culte în Ministerul Culturii și Cultelor și, din partea credincioșilor, dl dr. Vadim Tudor. Toate mărturisirile au pătruns adânc în ființa mea, căci n-am putut să împlinesc toate câte s-au afirmat, deoarece omul, oricine ar fi el, cum știți foarte bine, este o trestie bătută de vânt. Dar această trestie bătută de vânt a fost, totuși, în stare, cum spunea părintele prof. Dumitru Stăniloae, să înfrunte furtunile ce s-au abătut asupra Bisericii noastre. În această stare, mi-a făcut bucurie cele ce sau spus despre efortul depus ca acest palat de lângă pridvorul catedralei noastre, spațiu unde ne aflăm acum, constituie una din biruințele noastre, adică biruință a lui Dumnezeu. Deși este atât de evidentă însemnătatea acestei clădiri pentru Biserica noastră, un cleric n-a subliniat-o așa de bine cum a nuanțat-o vorbitorul de astăzi. Avem acum această bucurie, de a ne desfășura activitățile noastre aici, încât locurile din Aula acestui palat sunt neîncăpătoare pentru participanții la adunările și activitățile misionare ale Bisericii noastre.

Cum bine se știe, zilele omului sunt întotdeauna în mâna lui Dumnezeu. Este un adevăr și nu se poate conta de azi pe mâine, mai ales după 92 de ani. Ezit să rostesc acest număr de ani, parcă nu-mi vine să cred. Subliniez că trebuie să păstrăm mai departe tezaurul nemuritor al credinței noastre pe care ni l-a adus aici Sfântul Apostol Andrei. Ne rugăm pentru aceasta și în rugăciunile noastre nu putem uita de Catedrala Mântuirii Neamului.

Biserica noastră Ortodoxă are rugăciuni pentru toate împrejurările, deși unii, vrând să ne osândească, spun că noi ne rugăm doar pentru conducătorii țării. E bine să se știe despre conducătorii țării, pentru care noi ne rugăm, că trebuie să fie pentru popor ceea ce a fost odinioară Bizanțul în istorie, adică ocrotitori și paznici ai credinței și culturii. Dar noi ne rugăm neîncetat și pentru ostașii

țării, pentru bolnavi, pentru orfani, pentru văduve, pentru cei în primejdie, pentru toți cei neajutorați și năpăstuiți. O parte importantă a rugăciunii noastre este dedicată poporului credincios, cum spunea IPS Mitropolit Teofan, care suntem noi cei de aici. Dar și cei care nu se află acum aici sunt în rugăciunile noastre, ceea ce le procură mângâiere și încurajare, încât Biserica ne transmite de dincolo de cele văzute lumina taborică pe care noi trebuie să o urmăm neîncetat. Cu aceste gânduri, păstrez la inima mea toate semnalele de respect și simpatie arătate în clipele acestea și în alte momente Bisericii noastre. Pentru că tot ce găsește cineva bun în viața unui ierarh, a unui preot, sau chiar a unui creștin, sunt bunuri și drepturi ale Bisericii. Ea ne ridică, ea ne păstrează, ea ne ajută, ea ne dă putere.

Acum, când țara noastră a intrat în Uniunea Europeană, avem cu toții misiunea, iubiți frați și surori în Domnul, să ducem acolo valorile noastre, tradițiile noastre, cultura noastră, după pilda marilor noștri cărturari de pe vremuri, care erau cu adevărat europeni și ale căror scrieri se găsesc în vestitele biblioteci și muzee europene, ca acel Codes Argenteus din biblioteca Universității din Uppsala, un fragment din Biblia lui Ulfila, din secolul al IV-lea, scrisă pe teritoriul țării noastre, sau Evangheliarul lui Radu Grămăticul, scris în 1574 pentru Petru Cercel, domn în Țara Românească între 1583-1585, care se află în biblioteca British Museum din Londra. Încât avem înaintași cu experiență, avem cuvântul lor, avem chemarea lor, avem vocația lor, dar trebuie și noi să fim călăuziți de același gând ca și ei, de a duce mai departe valorile spirituale ale acestui popor evlavios, care nu mai încap în bisericile din București și din țară, deși din 1990 sau construit numai în capitală peste 150 de biserici.

Este cu dreptate ca acest popor credincios să aștepte cu ardoare începerea lucrărilor Catedralei Mântuirii Neamului. Poate Dumnezeu nu mă va certa atât de aspru ca să nu văd ivinduse măcar un bob, cum se spune, din această lucrare. Este o dorință care se exprimă în asemenea împrejurări dintr-o îndelungă răbdare, dintr-o suferință nu a unui om, ci a milioane de români din țară și de peste hotare, care așteaptă să vadă Patriarhia cu o catedrală, așa cum a rânduit primul nostru Patriarh, fericitul de pomenire Miron Cristea, care a ținut să scrie în pisania bisericii lui Constantin Șerban că o restaurează să servească provizoriu drept Catedrală patriarhală, până când va fi construită Catedrala Mântuirii Neamului. Ne aflăm acum în al șaptelea an al celui de-al treilea mileniu creștin. Numărul acesta șapte, cum știți cu toții, are multe semnificații în Biblie, mai ales, în Cartea cărților, și poate, fără a ignora certitudinea Bisericii noastre, să aducă la îndeplinire și dorința ridicării Catedralei Patriarhiei.

Să ne ajute Bunul Dumnezeu să fim pașnici și înțelegători, să ne prețuim viața și să o împodobim cu virtuți, cu știință de carte, să înaintăm în viața economică și socială, ca să aducem în Europa potențialul nostru creator în gândire, dreptate și adevăr. Frații noștri români din Europa, precum și frații creștini și de

alte religii, ne așteaptă cu aceste valori ale noastre, de care ei au nevoie, cum mărturisesc ierarhii și preoții noștri din Franța, din Spania, din Germania, din Italia și din alte țări europene.

Cu această credință, vă binecuvântează pe toți și rog pe Bunul Dumnezeu și pe Sfinții Împărați Constantin și Elena, ocrotitorii noștri de pe această colină, să ne ajute să devenim fii iubitori ai Sfintei noastre Biserici. La mulți ani tuturor"!

Dejunul la Reședința patriarhală

Potrivit datinei, Prea Fericitul Părinte Patriarh a oferit membrilor Sfântului Sinod prezenți la București în această zi binecuvântată, părinților consilieri și colaboratorilor Prea Fericirii Sale de la Administrația patriarhală și Arhiepiscopia Bucureștilor un dejun la Reședința patriarhală, care s-a desfășurat într-o atmosferă creștinească. N-au lipsit mesajele de felicitare, însoțite de urări de sănătate și viață lungă, cu bogate împliniri, la care Prea Fericirea Sa a răspuns cu gânduri pline de nădejde în ajutorul lui Dumnezeu pentru viitor, spunând următoarele:

"Încheiem această zi frumoasă, deplină în toate, după cuvintele Sfântului Apostol Pavel către ucenicul său Timotei: "Tu fii treaz în toate, suferă răul, fă lucru de evanghelist, slujba ta fă-o deplin!" (II Timotei 4, 5). Așa a fost ziua de astăzi, după cum am receptat-o eu, începând cu Sfânta Liturghie și continuând cu celelalte binecuvântări revărsate de Dumnezeu asupra Bisericii noastre. Însăși Sfânta Liturghie ne-a înălțat cu duhul la cea cerească, prin soborul de ierarhi, preoți și diaconi, și prin participarea credincioșilor, iar corala Catedralei, condusă cu măiestria cunoscută a părintelui Constantin Drăgușin, s-a întrecut pe sine prin frumusețea și armonia răspunsurilor liturgice, actualizând duhul și talentul muzical al profesorului Nicolae Lungu, întemeietorul ei. Îi mulțumesc și aici, și prin el coriștilor, pentru evlavie lor îndelungată de a împodobi lucrarea sfântă a slujitorilor Altarului.

Dar și cele care au urmat după Sfânta Liturghie au contribuit la frumusețea acestei zile, desigur, însoțite de cuvinte și de nelipsitele surprize și flori, cum e datina în asemenea împrejurări. Sfânta Biserică se dovedește a fi pentru noi mama iubitoare și duioasă, dar și grijulie, ca o mamă adevărată, necruțătoare față de felul în care o slujim. Ne dăm seama că slujim o instituție divino-umană, vie, actuală și dinamică, așa cum o cunoaștem bine cu toții. De la părintele meu duhovnicesc, Patriarhul Justinian, am învățat că orice slujire a Bisericii, făcută cu osteneală, uneori cu lacrimi și suferințe, este totdeauna încoronată cu biruință spre binele și frumusețea Bisericii. Este deci firesc ca această chemare a noastră să fie mereu dublată și de un comportament bazat pe sinceritate, râvnă și devotament pentru a fi vrednici de chemarea și de iubirea ei de mamă. Și aceasta mai ales acum, când am intrat în atmosfera europeană de gândire, de lucrare bisericească, desigur, tot creștină și profund cunoscătoare a învățaturii Mântuitorului Iisus

Hristos, dar care ne îndatorează la acel comportament, specific ortodoxiei noastre. Nu veți întâlni la alte neamuri din Europa și din lume atâtea încercări, răni și suferințe ca cele întâmpinate de noi în deceniile de dictatură. În schimb, românii stabiliți în Europa, Statele Unite și Canada au dus cu ei o bogăție de viață bisericească, de strădanii și osteneți, ca roade ale credinței păstrate cu lacrimi, zbucium și eforturi de a birui piedicile din calea slujirii lui Hristos.

Revenind în actualitatea noastră bisericească, se cade să privim cu atenție! Nu trebuie să o vedem atât de frumoasă și strălucitoare ca florile care s-au adus astăzi la Patriarhie. Avem încă foarte multe de îndreptat, iubiți părinți consilieri și membri ai Sfântului Sinod. Biserica se află “pe muntele cel înalt” (Iezechiel 20, 40) și este judecată de toți, într-un fel sau altul. De aceea, trebuie să ne înzestrăm cu principiile de lucrare ale Sfinților Părinți, astfel încât credincioșii să fie în legătură strânsă cu vatra străbună, dar și cu frumusețile sufletești ale dreptei noastre credințe. Cu aceste valori să-i înarmăm pe tinerii și tinerele noastre!

Deși simțim că avem și unele răni în trupul văzut al Bisericii noastre, le vom tămădui cu rugăciunile noastre și cu cele ale sfinților, mijlocitorii noștri în fața Prea Sfintei Treimi. Trebuie să revenim la principiile apostolice și la cele ale marilor dascăli ai Bisericii. Ați auzit și astăzi cum din gura pruncilor care ne-au întâmpinat au răsunit imnurile de laudă adusă lui Dumnezeu și creației Sale. Deci, dacă fondul nostru sufletesc, care este iubirea în Hristos, va fi biruitor în toate cele privitoare la Biserică, la viața socială, la viața de familie, să nu credeți că Europa ne va da nouă ce nu avem în domeniul sufletesc. Ne dă în celelalte domenii, de organizare economică, de stare materială, știință; tot valori, dar din domeniul sufletesc avem cu ce să mergem în Europa. Frații noștri creștini din Europa așteaptă de la noi pilde de viață creștină. Întrebați-i pe părinții care sunt aici, din Franța, Spania, Italia, Germania, câtă sete este acolo după cuvântul lui Dumnezeu și după viața în Hristos. Dar, să recunoaștem că n-am atins un nivel înalt de lucrare și trăire în Hristos. Avem o elită a vieții noastre bisericești, îndeosebi la facultățile teologice, avem cărți ale tinerei generații de teologi în număr impresionant, inclusiv cele ale ierarhilor care ne îndatorează să ne ridicăm prin trăire și lucrare la nivelul de gândire și de viață al părinților cărturari din neamul nostru, trecuți în rândul cetelor de sfinți ai Bisericii.

Din nefericire, această deschidere a noului Imperiu roman de acum, care este Uniunea Europeană, cu credințele ei, nu mai este ca odinioară, când creștinii se recunoșteau, se traducea Biblia în limba greacă și se răspândea creștinismul. Primul mileniu creștin a fost pașnic și a rodit frumos. Dar iată, am intrat în al treilea mileniu și sporuri pe plan ecumenic și interconfesional nu prea avem. Numai prin convenționalități și întâlniri ocazionale de dialog ecumenic nu se fac pași siguri pe drumul spre unitatea creștinilor.

De aceea, cei care ne găsim astăzi aici, și ne găsim pentru că suntem cei mai apropiați și în drept să fim părtași la bucuriile Bisericii noastre, trebuie să fim conștienți că aceste bucurii cer de la noi încă sacrificii, jertfe personale. Nu putem vorbi de jertfă în general, la o națiune sau la un neam, căci jertfa mântuitoare numai Unul singur a făcut-o, Domnul Iisus Hristos. Jertfa noastră pentru Hristos înseamnă să gândim și să lucrăm după învățătura Lui, să trăim mai ales noi în El și El în noi. Dacă am căuta în sertarele inimii noastre, nu știu dacă am găsi acolo nectarul cel fermecător al schimbării vieții din rău în bine. Ați văzut, până și unii duhovnici ai noștri au fost supuși unor încercări grele de duhovnicie și striviți sufletește.

Se cere, prin urmare, din partea fiecăruia dintre noi să ne întrebăm cu ce răsplătim noi dragostea credincioșilor pentru Biserica noastră, evlavia și încrederea cu care ei ne însoțesc în toate împrejurările. Dacă ne examinăm sincer conștiința, vedem că nu avem ce răspunde credincioșilor la nemulțumirile lor de ordin sufletesc, la supărările pe care le au ei din partea preoților slujitori la parohii, a slujitorilor mănăstirilor noastre. Ne trebuie o continuă preocupare pentru aceasta, chiar o legislație bisericească dată de Sfântului Sinod, care să ne aducă la acest scop.

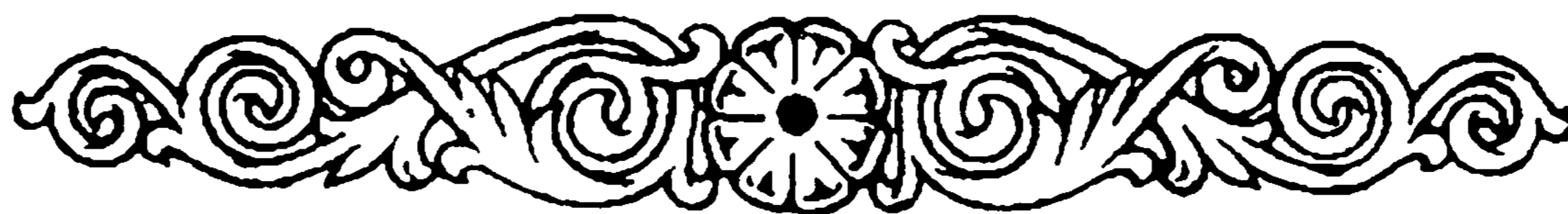
Cu aceste gânduri frățești, vă mulțumesc pentru participarea la momentul de astăzi, rugând pe Bunul Dumnezeu să ne ajute să facem eforturi ca să slujim Biserica noastră cu vrednicie, spre slava Sfintei Biserici și bucuria tuturor fiilor ei”.

La împlinirea celor 92 de ani, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist a primit telegrame, mesaje și scrisori de felicitare din partea unor Întâistătători de Biserici Ortodoxe surori, conducători ai unor culte creștine, comunități ortodoxe române de peste hotare, personalități ale vieții culturale din țară și de peste hotare, precum și de la un mare număr de clerici și credincioși, mărturie a dragostei și prețuirii de care se bucură Prea Fericirea Sa în obștea Ortodoxiei, în lumea creștină și în viața publică internă și internațională.

Împreună cu toți fiii Bisericii strămoșești, adresăm și noi Prea Fericirii Sale, la împlinirea vârstei biblice de 92 de ani, tradiționala urare românească și creștinească:

Întru mulți ani cu sănătate, Prea Fericite Părinte Patriarh Teoctist!

Prof. GHEORGHE VASILESCU

ALEGEREA ȘI INSTALAREA P.S. SOFRONIE DRINCEC, NOUL EPISCOP AL ORADIEI, BIHORULUI ȘI SĂLAJULUI

Rămânând vacant scaunul de episcop al Oradiei, Bihorului și Sălajului, prin retragerea la 1 ianuarie 2007 a *PS Episcop Ioan Mihălțan*, aprobată de Sfântul Sinod cu hotărârea nr. 3.801 din 15 noiembrie 2006, *IPS Mitropolit Bartolomeu* al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului, motivat de prevederile statutare, a preluat locotenența acestui scaun episcopal, sufragan al Mitropoliei Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului, îngrijindu-se de buna desfășurare a vieții bisericesti în Eparhia Oradiei, Bihorului și Sălajului până la alegerea unui episcop titular. Totodată, *IPS Mitropolit Bartolomeu* a rugat pe *Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist*, președintele Sfântului Sinod, să declanșeze procedura legală pentru alegerea, în intervalul de timp stabilit regulamentar, a noului episcop al Oradiei, Bihorului și Sălajului.

1. Desemnarea candidaților

Călăuzit de îndatorirea de a nu lăsa mult timp Eparhia Oradiei, Bihorului și Sălajului fără cârmuitorul ei canonic, *Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist* a înscris pe ordinea de zi a ședinței Sfântului Sinod din 13 februarie 2007 desemnarea candidaților pentru ocuparea acestui scaun episcopal.

Potrivit prevederilor art. 131, alin. c. din *Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române*, ședința Sfântului Sinod din 13 februarie 2007 a fost deschisă de *Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist* și prezidată de *IPS Mitropolit Bartolomeu* al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului, care, deși încă suferind în urma unei fracturi la șold, a găsit resursele de voință și putere ce i-au permis o deplasare specială la București, spre a-și împlini îndatorirea statutară de a conduce lucrările de alegere a noului episcop al Oradiei, Bihorului și Sălajului.

Sfântul Sinod a chibzuit și nominalizat, prin vot secret, în ordinea numărului de voturi obținute cu majoritate absolută, drept candidați pentru alegerea de către Colegiul Electoral Bisericesc a titularului în scaunul vacant de episcop al Episcopiei Oradiei, Bihorului și Sălajului pe următorii: *PS Episcop Sofronie al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria*, *PS Arhiepiscop vicar Petroniu Sălăjanul al Episcopiei Oradiei, Bihorului și Sălajului* și *PS Episcop vicar patriarhal Vincențiu Ploieșteanul*.

În conformitate cu prevederile art. 131, alin. g. din *Statut*, cu adresa nr. 283/2007, *Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist* a convocat membrii Colegiului Electoral Bisericesc în aceeași zi, 13 februarie 2007, orele 17.00, la Palatul Patriarhiei din București.

Alegerea noului episcop

În ziua stabilită, membrii Colegiului Electoral Bisericesc - alcătuit din ierarhii Sfântului Sinod, delegații eparhiilor în Adunarea Națională Bisericească, membrii Adunării eparhiale a Episcopiei Oradiei, Bihorului și Sălajului, precum și decanii Facultăților de Teologie de la Pitești, Iași, Sibiu, Oradea, Craiova, Arad, și directorii Seminariilor Teologice de la București, Iași, Făgăraș, Zalău, Râmnicu-Vâlcea, Caransebeș, ca membri de drept - au luat parte la slujba Sfintei Liturghii, urmată de cea a *Te-Deum-ului*, oficiată în Catedrala patriarhală de către PS *Episcop Varsanufie Prahoveanul*, vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor, înconjurat cu un sobor de preoți și diaconi, după care au fost invitați în Aula Palatului Patriarhiei, unde s-au întrunit în ședință de lucru, sub președinția Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist. La intrarea în sală, membrii Colegiului Electoral Bisericesc au primit ordinea de zi și câte un curriculum vitae al fiecărui candidat desemnat de Sfântul Sinod.

Deschizând lucrările, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist a arătat scopul întrunirii Colegiului Electoral și a rânduit să se citească *apelul nominal*, în urma căruia s-a constatat că sunt prezenți majoritatea membrilor cu drept să voteze. Constatând prezența statutară necesară pentru alegere, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist a declarat Colegiul Electoral Bisericesc legal constituit și îndreptățit să adopte hotărâri valabile.

În continuare, *Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist* a dispus citirea articolelor 129-131 din *Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române* privitoare la alegerea clerului superior. Potrivit prevederilor art. 131, alin. h. din *Statut*, care stabilește că prezidarea alegerii de episcop revine mitropolitului sub a cărui jurisdicție canonică se află eparhia vacantă, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist a invitat pe *IPS Mitropolit Bartolomeu al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului* să preia conducerea lucrărilor pentru alegerea noului episcop al Oradiei, Bihorului și Sălajului.

Preluând conducerea lucrărilor, *IPS Mitropolit Bartolomeu* a procedat, pentru desfășurarea alegerii, potrivit art. 131, alin. i. din *Statut*, la constituirea Biroului Colegiului Electoral, care s-a format din președinte, în persoana *IPS Mitropolit Bartolomeu*, un secretar de ședință, dintre membrii clerici ai Colegiului, și trei bărbați de încredere, din rândul membrilor mireni ai Colegiului, propuși câte unul de fiecare dintre candidații desemnați de Sfântul Sinod.

IPS Mitropolit Bartolomeu, președintele Biroului Colegiului Electoral, a arătat, apoi, că prin retragerea PS Ioan Mihălțan, scaunul de episcop al Episcopiei Oradiei, Bihorului și Sălajului, una din eparhiile importante ale Transilvaniei, a rămas vacant și alegătorii au fost chemați la urne să-și dea votul pentru unul dintre cei trei candidați propuși de Sfântul Sinod, al căror nume, însoțit de un *curri-*

culum vitae, li s-a comunicat la intrarea în sală, și anume: PS Episcop Sofronie al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria, PS Arhiereu vicar Petroniu Sălăjanul al Episcopiei Oradiei, Bihorului și Sălajului și PS Episcop vicar patriarhal Vincențiu Ploieșteanu. Totodată, IPS Mitropolit Președinte a dat scurte lămuriri în legătură cu desfășurarea alegerii și a rânduit distribuirea buletinelor de vot. Îndeplinindu-se această procedură, IPS Mitropolit Președinte a chemat alegătorii să depună buletinele în urne, în ordinea apelului nominal.

La încheierea votării, IPS Mitropolit Președinte, ajutat de cei trei bărbați de încredere, a procedat la deschiderea urnelor și la număratoarea buletinelor, și s-a constatat că au votat toți membrii prezenți ai Colegiului Electoral. După ce a precizat că, potrivit prevederilor statutare, pentru a fi ales candidatul trebuie să întrunească majoritatea absolută a voturilor exprimate, IPS Mitropolit Președinte a citit cu voce tare numele candidatului înscris pe fiecare buletin în parte.

Constatând, în urma primului tur de scrutin, că niciunul dintre candidați n-a întrunit majoritatea absolută de voturi pentru a fi ales, adică jumătate plus unu din voturile exprimate, IPS Mitropolit Președinte, în temeiul prevederilor art. 130, alin. t. din *Statut*, a anunțat al doilea tur de scrutin, la care au participat primii doi candidați care au obținut cele mai multe voturi, și anume *PS Episcop Sofronie și PS Arhiereu vicar Petroniu Sălăjanul*. S-a procedat la votare după aceeași procedură la primul tur de scrutin.

În urma rezultatului votării în cel de al doilea tur de scrutin, IPS Mitropolit Bartolomeu al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului, Președintele Colegiului Electoral Bisericesc, în temeiul prevederilor art. 130, alin. t. și art. 131, alin. k. din *Statut*, a proclamat ales pentru ocuparea scaunului de episcop al Episcopiei Oradiei, Bihorului și Sălajului pe **PS Episcop Sofronie**, care a obținut majoritatea absolută a voturilor exprimate, precizând că rezultatul alegerii va fi supus examinării și cercetării canonice a Sfântului Sinod.

În continuare, IPS Mitropolit Bartolomeu l-a felicitat pe noul ales, dorindu-i rodnice realizări în Eparhia Oradiei, Bihorului și Sălajului.

Cu vădită emoție, *PS Episcop Sofronie* a mărturisit că se îndreaptă către noua misiune ce i sa încredințat cu gândul la marii ierarhi care au păstorit istorica eparhie a Oradiei, Bihorului și Sălajului și va căuta să facă tot ce-i stă în putere să urmeze pilda lor de viață și de lucrare, nepierzând niciodată din vedere cerințele actuale, misionare și pastorale, ale acestei eparhii. A mulțumit, apoi, Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist și ierarhilor Sfântului Sinod pentru încrederea acordată și în mod deosebit IPS Mitropolit Bartolomeu, care s-a deplasat cu mari eforturi până la București pentru a conduce lucrările Colegiului Electoral Bisericesc. Calde mulțumiri a adresat PS Episcop Sofronie membrilor Colegiului Electoral Bisericesc, precum și membrilor Adunării eparhiale a Episcopiei Oradiei, Biho-

rului și Sălajului, preoți și mireni, care i-au încredințat prin votul de astăzi această nouă și grea misiune, asigurându-i pe toți că nu vor fi dezamăgiți în așteptările lor.

După cuvântul episcopului ales al Oradiei, Bihorului și Sălajului, IPS Mitropolit Bartolomeu a rugat pe Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist să preia conducerea lucrărilor Colegiului Electoral Bisericesc.

Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist a mulțumit tuturor pentru prezență și a declarat închise lucrările Colegiului Electoral Bisericesc. S-a rostit Rugăciunea "Cuvine-se cu adevărat"!

3. Validarea alegerii

Sfântul Sinod, întrunindu-se în ședință de lucru a doua zi, 14 februarie 2007, sub președinția Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, a procedat la examinarea și cercetarea canonică a alegerii de către Colegiul Electoral Bisericesc a noului episcop al Oradiei, Bihorului și Sălajului.

Constatând că alegerea s-a desfășurat cu respectarea prevederilor art. 129, 130 și 131 din *Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române* și că cel ales întrunește condițiile canonice, fiind deja arhieru, la propunerea Comisiei Canonice-Juridice și pentru Disciplină, Sfântul Sinod a validat și aprobat alegerea făcută de Colegiul Electoral Bisericesc, în ziua de 13 februarie 2007, a PS Sofronie Drincec în scaunul de episcop al Oradiei, Bihorului și Sălajului.

Totodată, în conformitate cu prevederile art.132, alin. a. și b. din *Statut*, Sfântul Sinod a rugat pe IPS Mitropolit Bartolomeu al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului să emită *Gramata Mitropolitană* și să adopte măsurile canonice și statute în vederea instalării, potrivit datinilor Bisericii Ortodoxe Române, a PS Sofronie în scaunul de episcop al Oradiei, Bihorului și Sălajului.

Încheind ședința, Prea Fericitul Părinte Patriarh a mulțumit membrilor Sfântului Sinod pentru această frumoasă lucrare și ia chemat să participe, după posibilități, la ceremonia de instalare a noului episcop, ce va avea loc în catedrala episcopală din Oradea, la data pe care o va anunța IPS Mitropolit Bartolomeu.

4. Preasfințitul Episcop Sofronie Drincec: Repere biografice

Noul Episcop al Oradiei, Bihorului și Sălajului, PS Sofronie Drincec, s-a născut la 3 noiembrie 1967 în municipiul Arad și a primit la botez numele Radu Ștefan. Între anii 1987 și 1993 a urmat cursurile Universității de Medicină și Farmacie din Timișoara, Facultatea de Medicină, specializarea medicină generală, obținând diploma de medic în anul 1993.

Între anii 1993 și 1997 a urmat cursurile Facultății de Teologie Ortodoxă din Arad, secția Teologie Pastorală, pe care a absolvit-o în 1997, obținând titlul de licențiat în teologie.

Paralel cu frecventarea cursurilor Facultății de Teologie a lucrat un an de zile ca medic stagiar la Spitalul Municipal și la Spitalul Județean din Arad. În această perioadă a organizat filiala A.S.C.O.R. din Arad.

În perioada 1994-1995 a făcut un stagiu de pregătire la Mănăstirea ortodoxă "Sfântul Ioan Botezătorul" din Essex, Anglia. În anul 1995 a fost tuns în monahism, de către PS Episcop Timotei al Aradului, și hirotonit ierodiacon, apoi, ieromonah, la 13 august, același an, de către IPS Mitropolit Serafim al Mitropoliei Germaniei, Europei Centrale și de Nord.

Între anii 1997 și 1998 a primit ascultarea de a organiza Sectorul de Asistență socială al Episcopiei Aradului, iar din ianuarie 1998 și până în februarie 1999 a îndeplinit ascultarea de secretar al Cabinetului patriarhal, reprezentând Patriarhia Română la diferite conferințe în țară și peste hotare.

La 30 ianuarie 1999, la propunerea Sfântului Sinod, a fost ales episcop al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria. A fost instalat la 21 februarie 1999, în Catedrala ortodoxă română din Gyula, când a și fost hirotonit arhieru, de către Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist, împreună cu IPS Mitropolit Nicolae al Banatului, IPS Mitropolit Petru al Basarabiei, IPS Mitropolit Serafim al Germaniei, Europei Centrale și de Nord, și alți 12 ierarhi ai Sfântului Sinod, al Bisericii Ortodoxe Române.

În calitate de episcop al românilor ortodocși din Ungaria a desfășurat o frumoasă activitate misionară și pastorală, prin vizite canonice în parohiile episcopiei și participări la viața spirituală, socială și culturală a comunității românești din Ungaria.

A luat parte la numeroase conferințe și simpozioane cu caracter bisericesc, ecumenic și cultural în diferite țări, cum ar fi: Italia, Cipru, Turcia, Germania, Franța, Polonia, Cehia, Grecia și altele. Apreciat și iubit de preoții și credincioșii români din Ungaria, PS Episcop Sofronie lasă în urma sa realizări durabile. În data de 13 februarie 2007, Colegiul Electoral Bisericesc, întrunit în Aula Palatului Patriarhiei din București, l-a ales, cu două treimi din voturile exprimate, în scaunul de episcop titular al Episcopiei Oradiei, Bihorului și Sălajului

5. Instalarea

IPS Mitropolit Bartolomeu al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului, în consultare cu membrii Consiliului Eparhial al Episcopiei Oradiei, Bihorului și Sălajului, a stabilit instalarea *PS Sofronie în ziua de duminică, 25 februarie 2007*, prima duminică din Postul Mare, în biserica "cu Lună" din Oradea, Catedrală episcopală, în cadrul slujbei Sfintei Liturghii. În această duminică, numită *Duminica Ortodoxiei*, Biserica Ortodoxă prăznuiește triumful învățaturii dreptslăvitore în fața ereziei iconoclaste, adică a acelor care nu cinsteau sfintele icoane. În Duminica Ortodoxiei se oficiază Liturghia Sfântului Vasile cel Mare. Este o

Liturghie care se săvârșește de zece ori pe an. În primele cinci duminici din Postul Mare, apoi în Joia și Sâmbăta Mare, în ajunul Crăciunului și a Bobotezei, și în ziua de prăznuire a Sfântului Vasile cel Mare.

Manifestările prilejuite de instalarea noului episcop al Oradiei, Bihorului și Sălajului au început sâmbătă, 24 februarie, la orele 11.00, când PS Sofronie a fost întâmpinat la vama Salonta, dincoace de frontieră, venind din Ungaria, de reprezentanți ai administrației județelor Bihor și Sălaj, de membrii Permanenței Consiliului Eparhial, de preoți și credincioși, care i-au urat bun venit și l-au condus în coloană oficială până la biserica “cu Lună” din Oradea.

La orele 12.00, în biserica “cu Lună” din Oradea, PS Sofronie a fost întâmpinat de PS Arhiepiscop vicar Petroniu Sălăjanul și de un sobor de preoți și diaconi, care au oficiat slujba *Te Deum*-lui. Atmosfera a fost una deosebită și datorită prezenței Coralei universitare “Psalmodia Varadiensis” din Oradea, dirijată de pr. lect. univ. dr. Mihai Brie.

În cuvântul său, PS Petroniu Sălăjanul, a subliniat că “PS Sofronie, venind din Ungaria, unde a fost episcop al românilor ortodocși de acolo, n-a fost chemat aici la o slujire mai înaltă, ci mai grea. Episcopia Oradiei, Bihorului și Sălajului, formată din două județe, Bihor și Sălaj, are peste 500 de parohii și 592 de preoți, fiind una din eparhiile mari din țară. Este mult de muncă și în parohii, și în mănăstiri, și în școlile de teologie. De aceea, îi urăm PS Sofronie Bine ați venit, pentru a pune împreună umărul la bunul mers al acestei eparhii, astfel încât clerul și credincioșii de aici să se poată mântui”.

În răspunsul său, noul Episcop, PS Sofronie, a spus: “Vin aici, în mijlocul vostru, dar nu sunt singur, pentru că vă am pe voi împrejurul meu. Așa să rămânem. Primiți-mă în mijlocul vostru ca pe unul dintre voi, ca pe unul care vă iubește, vă prețuiește, care vine ca împreună cu voi să împlinească voia sfântă a lui Dumnezeu în pământul binecuvântat al patriei noastre, aici, la marginea dinspre apus a neamului românesc. Numai împreună vom putea izbândi, împreună îl vom mărturisii pe Hristos într-un exercițiu de iubire demn de vremurile pe care le trăim”.

Sfârșindu-se slujba *Te Deum*-ului, PS Sofronie a binecuvântat pe cei prezenți, după care s-a retras la Centrul episcopal, unde era așteptat de fostul Episcop Ioan Mihălțan.

6. Sfânta Liturghie

Sfânta Liturghie și ceremonia instalării PS Sofronie în scaunul de Episcop al Oradiei, Bihorului și Sălajului s-a oficiat afară, pe un podium special amenajat în fața bisericii “cu Lună”, de către un sobor de 15 arhiepiscopi, și anume: IPS Mitropolit *Laurențiu* al Ardealului, IPS Arhiepiscop *Teodosie* al Tomisului, IPS Arhiepiscop *Andrei* al Alba-Iuliei, PS Episcop *Gherasim* al Râmnicului, PS Episcop *Calinic* al Argeșului și Muscelului, PS Episcop *Timotei* al Aradului, PS *Sofronie*, Episcop ales al Episcopiei Ortodoxe a Oradiei, Bihorului și Sălajului, PS Episcop *Nicodim* al Severinului și Strehaiei, PS Episcop-Loctiitor (Administrator) *Daniil* al Epis-

copiei Ortodoxe Române a Vârșetului. PS Episcop vicar *Irineu Bistrițeanul* al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, PS Episcop vicar *Gurie Gorjanul* al Arhiepiscopiei Craiovei, PS Episcop vicar *Paisie Lugojanul* al Arhiepiscopiei Timișoarei, PS Arhiereu vicar *Ioachim Băcăoanul* al Episcopiei Romanului, PS Arhiereu vicar *Petroniu Sălăjanul* al Episcopiei Oradiei, Bihorului și Sălajului, și PS Arhiereu vicar *Iustin Sigheteanul* al Episcopiei Maramureșului și Sătmarului. Răspunsurile liturgice au fost date de corul catedralei.

Slujba Sfintei Liturghii a fost precedată de procesiunea soborului ierarhilor ortodocși și a reprezentanților celorlalte culte religioase de la Centrul eparhial la biserica “cu Lună”.

Încă de la primele ore ale dimineții, în fața Centrului Eparhial de pe strada Roman Ciorogariu s-au adunat preoți, consilieri, stareți și călugări de pe la mănăstirile și schiturile orădene, credincioși, tineri și copii, dornici să-l însoțească pe noul lor episcop spre biserica “cu Lună”, pentru ceremonia de instalare. De la Centrul Eparhial s-a plecat în procesiune spre biserica “cu Lună”, în sunetul clopotelor și în murmurul cântărilor, participanții înșiruinduse pe câteva sute de metri: tineri ducând prapuri, elevi purtând icoane, călugărițe tămâind și bătând toaca, călugări strângând la piept sfinte moaște, arhimandriți și stareți, apoi, soborul de ierarhi, între care noul Episcop, PS Sofronie, și Arhiepiscopul vicar Petroniu Sălăjanul, urmați de o mulțime de credincioși. După câteva minute, podiumul amenajat în fața bisericii “cu Lună” a fost împresurat de o mare de oameni.

La Sfânta Liturghie și la ceremonia de instalare au participat și PS *Virgil Bercea*, Episcop greco-catolic de Oradea, PS *Tempfli Jozsef*, Episcop romano-catolic de Oradea, precum și *Csury Istvan*, Episcop-Loctiitor al Episcopiei reformate de pe lângă Piatra Craiului. La ceremonie au fost prezenți și părinții noului episcop, Maria și Petru Drincec. Printre autorități centrale, județene și locale care au onorat cu prezența acest eveniment s-au numărat: miniștri, parlamentari, reprezentanți ai Președinției României, ai Ministerului Culturii și Cultelor, primarii municipiilor Cluj Napoca, Oradea și Zalău, prefectul și subprefectul județului Bihor, vicepreședinții Consiliului județean Bihor, la care s-au adăugat invitați din străinătate: Irina Comarovschi, Ambasadoarea României în Ungaria, consulii generali ai României la Gyula și Seghedin, etc.

După *Sfânta Evanghelie (Ioan 1, 43-51)*, IPS Mitropolit Laurențiu al Ardealului a citit *Pastorală Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române către clerul și dreptcredincioșii creștini din Patriarhia Română la Duminica Ortodoxiei din Anul Domnului 2007*. Sfânta Liturghie a continuat până la sfârșit.

7. Scrisoarea IPS Mitropolit Bartolomeu al Clujului

La sfârșitul slujbei s-a desfășurat ceremonia de instalare a noului episcop. Mai întâi, IPS Arhiepiscop *Andrei* al Alba-Iuliei a dat citire scrisorii primite de la IPS Mitropolit *Bartolomeu* al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului, aflat în

imposibilitate fizică de a se deplasa la Oradea, prin care-l delegă să officieze instalarea PS Sofronie în scaunul de Episcop al Oradiei, Bihorului și Sălajului.

“Îndatoririle canonice statutare îmi oferă obligația ca în ziua de duminică, 25 februarie 2007, să officiez instalarea PS Sofronie Drincec în scaunul de Episcop al Oradiei, Bihorului și Sălajului.

Cu părere de rău, însă, constat că starea actuală a sănătății mele, afectată la 30 decembrie 2006, printr-o fractură de bazin, nu-mi permite o deplasare la Oradea. În consecință, vă rog ca, în calitate de al doilea, în ordinea dipticelor Mitropoliei Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului, să binevoiți a accepta din parte-mi delegația oficială de a-l instala pe PS Sofronie în scaunul de Episcop al Oradiei, Bihorului și Sălajului, înmânându-i Gramata semnată de mine, precum și cârja episcopală, plinind astfel toată rânduiala stabilită de Sfânta noastră Biserică Ortodoxă.

Totodată, vă rog să transmiteți tuturor celor de față la această ceremonie: ierarhi, preoți, invitați oficiali și popor, sfânta mea salutare întru Același Domn Iisus Hristos.

Cu mulțumiri și frățescă îmbrățișare întru Domnul, Bartolomeu, Arhiepiscop și Mitropolit”.

8. Din Gramata Mitropolitană de instalare

Împlinind misiunea încredințată, IPS Arhiepiscop Andrei a dat cuvântul PS Episcop Irineu Bistrițeanul, vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, care a citit Gramata Mitropolitană de instalare emisă de IPS Mitropolit Bartolomeu al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului, sub a cărei jurisdicție canonică se află Episcopia Oradiei, Bihorului și Sălajului, în care se spune, între altele:

“Astăzi, 25 februarie 2007, în biserica cu Lună din Oradea, după rânduielele și datinile bisericesti, Noi, Bartolomeu, Arhiepiscop al Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolit al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului, înmânăm PS Sofronie cârja arhierescă și îl instalăm în scaunul de Episcop al Oradiei, Bihorului și Sălajului.

Pe temeiul Sfintelor canoane și al prevederilor cuprinse în art. 114, lit. d. și 132 lit. b. din *Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române*, Noi emitem această *Gramată Mitropolitană* și dăm alesului Episcop, PS Sofronie Drincec, împuternicirea canonică de a păstori ca Episcop al de Dumnezeu păzitei Episcopii a Oradiei, Bihorului și Sălajului, cu toate orașele și satele care țin și vor ține în viitor de această Eparhie. Astfel, Prea Sfinția Sa, dobândind jurisdicția de episcop are dreptul și puterea de a așeza după rânduielele Sfintei noastre Biserici Ortodoxe de Răsărit și potrivit legilor țării, citeți, cântăreți, ipodiaconi, diaconi, preoți și protopopi la toate bisericile din Episcopia Preasfinției

Sale, stareți și egumeni la mânăstiri și schituri, și de a face toate câte i se cuvin ca Ierarh, spre zidirea duhovnicească a turmei sale.

Din parte-i așteptăm cinstire și ascultare către autoritatea bisericească și îndeosebi către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, precum și lucrare neobosită, înțelepciune părintească, dragoste către clerul și dreptcredincioșii creștini de sub cârmuirea Sa, făcându-se tuturor povățuitor pentru păstrarea neștirbită a dreptei credințe și a rânduielilor Bisericii noastre strămoșești.

Tuturor din cinul preoțesc și călugăresc, precum și tuturor credincioșilor din păzita de Dumnezeu Episcopie a Oradiei, Bihorului și Sălajului le recomandăm cu căldură și dragoste pe PS Sa, Episcopul Sofronie Drincec, povățuindu-i să-l cinstească, plecându-ise cu toată voia și arătându-i, în toate împrejurările, supunere și ascultare în împlinirea îndatoririlor lor de fii buni ai Bisericii și de cetățeni onești și loiali ai Patriei”.

După citirea *Gramatei Mitropolitane de instalare*, IPS Arhiepiscop Andrei al Alba-Iuliei a înmânat PS Episcop Sofronie însemnele arhieresti, mantia și cărja pastorală, povățuindu-l: “Primește toiagul acesta, ca să păstorești turma lui Hristos încredințată ție. Celor ascultători să le fie de la tine toiag de reazem și întărire, iar pentru cei neascultători și nestatornici, toiag de deșteptare, toiag de certare”.

La întrebarea IPS Arhiepiscop Andrei, repetată de trei ori: “Vrednic este?”, corul, slujitorii și credincioșii răspund: “Vrednic este!”, tot de trei ori.

9. Din cuvântul PS Episcop Sofronie

PS Sofronie Drincec, noul Episcop al Oradiei, Bihorului și Sălajului, a rostit o frumoasă și importantă cuvântare, spunând între altele: *“Îngăduiți-mi să mulțumesc Dumnezeului Celui viu, Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, pentru darul Său. Mulțumirile mele se îndreaptă și către întreg Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în frunte cu Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist, tuturor ierarhilor care s-au ostenit să fie astăzi aici, împreună cu noi. Mulțumesc înaltelor autorități prezente, autorităților centrale, județene și locale, precum și tuturor preoților, monahilor, monahiilor și credincioșilor de față, dar și celor care, din binecuvântate pricini, nu sunt acum împreună cu noi. Mulțumesc membrilor Adunării Eparhiale a Episcopiei Oradiei, Bihorului și Sălajului, întregului Colegiu Electoral Bisericesc, și celor care mi-au acordat votul și celor care au preferat pe altcineva. Pe toți îi asigur de prețuirea mea. Mulțumesc părinților mei, aici de față, Maria și Petru, bunicilor mei care de dincolo se bucură și se veselesc împreună cu noi”.*

PS Episcop Sofronie a lansat în cuvântul său și un mesaj de bună înțelegere duhovnicească cu arhieriei ortodocși: “Urmez blândului Episcop doctor Ioan Mihalțan, din a cărui experiență personală doresc să mă împărtășesc din plin, asigurându-l de întreaga mea prețuire. Vom locui sub același acoperiș, în aceeași

casă și ne vom împărtăși de la aceeași masă. Vom împărți masa și casa, căci așa este bineplăcut lui Dumnezeu și sfinților Săi”. După modelul comuniunii apostolice, PS Episcop Sofronie a mărturisit că își dorește o bună conlucrarea cu PS Arhiepiscopul vicar Petroniu Sălăjanul, spunând: “Așa să fie și între noi, Prea Sfințite Petroniu, iubit frate și mult dorit împreună liturghisitor. Ca toate acestea să se petreacă întocmai, este nevoie de iubire, înțelegere, iertare, respect, colaborare și susținere”. De asemenea, PS Sofronie s-a angajat că se va implica în viața socială și culturală a județelor Bihor și Sălaj, urmând să facă vizite dese nu doar în biserici și mănăstiri, ci și în școli și spitale.

Noul Episcop ortodox al Oradiei, PS Sofronie, a ținut să-și anunțe disponibilitatea pentru dialog și bună împăcare și cu celelalte culte religioase, în special cu Biserica Greco-Catolică, spunând: “PS Părinte Episcop Virgil, prea iubite frate, săracii sunt cei care ne vor ajuta să depășim problemele care încă mai există între Bisericile noastre. Dosarul patrimonial este un serios obstacol în calea dialogului, dar, cu sinceritate și respect reciproc, sub auspiciile generoase ale Sfântului Duh, cu înțelepciune și răbdare, totul se va săvârși potrivit rânduielii dumnezeiești, care ține seama, înainte de orice, de moștenirea comună, de faptul că suntem cu toții mlădițe ale aceleiași vițe. Numai că săracii nu pot suferi amânare, pe ei va trebui să-i slujim împreună, căutând și adaptând neîncetat noi metode, noi căi de apropiere între Bisericile noastre”.

Totodată, PS Sofronie a anunțat că va încerca să instituie un dialog corect și cu reprezentanții celorlalte confesiuni, romano-catolici, reformați, evanghelici și mozaici.

10. Mesaje de felicitare

La invitația IPS Arhiepiscop Andrei, dl *Bogdan Tătaru Cazaban*, consilier prezidențial, a dat citire mesajului adresat de Președintele României noului episcop al Oradiei, Bihorului și Sălajului.

În continuare, dl *Adrian Lemeni*, secretar de stat pentru Culte, a dat citire mesajului pe care ministrul Culturii și Cultelor l-a transmis în această zi Eparhiei Oradiei, Bihorului și Sălajului.

Programul liturgic și ceremonia de instalare a PS Sofronie în scaunul de Episcop al Oradiei, Bihorului și Sălajului au fost urmate, după tradiție, de o agapă frățească oferită de Permanența Consiliului eparhial, în cadrul căreia unii dintre participanți, între care consilieri eparhiali, protopopi, profesori, reprezentanți ai Prefecturii și ai Primăriei, l-au felicitat pe noul episcop și l-au asigurat de sprijin și colaborare pentru îndeplinirea misiunii ce i s-a încredințat. Tuturor le-a răspuns PS Episcop Sofronie, cu recunoștință, cu bucurie și cu dragoste.

Prof. GHEORGHE VASILESCU

SFINȚIREA SFÂNTULUI ȘI MARELUI MIR

(5 aprilie, 2007 – Joia Mare)

În ziua de 5 aprilie 2007, Joia Mare din Săptămâna Patimilor, în Biserica “*Sfântul Spiridon-Nou*” din București - paraclis patriarhal -, *Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist* și membrii Sfântului Sinod au săvârșit sfințirea Sfântului și Marelui Mir, lucrare de însemnătate majoră în viața Bisericii noastre Autocefale Ortodoxe Române, atât din punct de vedere canonic, cât și teologic.

După cum se cunoaște, *Sfântul și Marele Mir* este materia indispensabilă care se folosește la *Taina Mirungerii*, la sfințirea bisericilor, antimiselor și pentru reprimirea în Ortodoxie a celor căzuți de la dreapta credință, exprimând diversitatea lucrării harului Duhului Sfânt în Biserică.

După o tradiție statornicită de veacuri în Biserica Ortodoxă, Sfântul și Marele Mir se prepară din untdelemn de măsline și vin natural, la care se adaugă balsamuri, esențe și arome din felurite plante, arbuști și rășini, cele mai multe din Orient. Aceste ingrediente se amestecă și se fierb după o anumită rânduială, însoțită de rugăciuni și slujbe speciale, începând din sâmbăta Floriilor, iar materia rezultată se sfințește de către Întâistătorul Bisericii, împreună cu soborul arhierilor, în Joia Mare din Săptămâna Patimilor, la Liturghia Sfântului Vasile cel Mare. Sfântul și Marele Mir se trimite, apoi, la toate eparhiile din țară și tuturor parohiilor de peste hotare de sub jurisdicția canonică a Patriarhiei Române, pentru împlinirea trebuințelor spirituale ale credincioșilor.

Sfințirea Sfântului și Marelui Mir este o prerogativă a Bisericii Autocefale și se săvârșește la anumite intervale de timp, atunci când cantitatea de Mare Mir sfințită o dată se împrăștiează. Din practica de până acum, s-a constatat că în Biserica noastră, Marele Mir trebuie pregătit și sfințit la un interval de 4-5 ani.

Anul acesta, împrăștiându-se Marele Mir sfințit ultima dată în 2002, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist a rânduit să se facă o nouă sfințire și a încredințat misiunea procurării ingredientelor și pregătirea celor necesare pentru prepararea unei cantități de 300 litri de Mir, PPSS Episcopi *Ciprian Câmpineanul*, vicar patriarhal, și *Sebastian Ilfoveanul*, vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor, ajutați de părințele protosinghel *Antim David*, marele eclesiarh al Catedralei patriarhale.

După procurarea ingredientelor, în sâmbăta Floriilor, în paraclisul Mănăstirii Antim din București, cu hramul “*Sfântul Ioan Botezătorul*”, loc special amenajat pentru prepararea Marelui Mir, s-a procedat la sortarea și pregătirea lor pentru fierbere. Cu împlinirea rânduiei liturgice cuvenite, Sfântul Sinod a desemnat pe IPS Mitropolit *Laurențiu* al Ardealului, PPSS Episcopi vicari patriarhali *Vincentiu Ploieșteanul* și *Ciprian Câmpineanul*, și PS Episcop vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor *Sebastian Ilfoveanul*, împreună cu un sobor de preoți și diaconi de la Catedrala patriarhală. Lucrarea de proporționare a ingredientelor în cantitățile cerute

de rânduielile tipiconale și supravegherea procedurii de amestecare și fierbere a fost asigurată de dl colonel (r) dr. farmacist *Dumitru Răducanu*, care s-a îngrijit de prepararea Marelui Mir și în anii 1988, 1993, 1996 și 2002.

Luni, 2 aprilie, în Săptămâna Patimilor, în paraclisul Mănăstirii Antim, după slujba Utreniei, s-a făcut sfințirea apei și s-au stropit cu aghiasmă ingredientele, vasele și vatra de foc, apoi, a început fierberea, care a continuat în zilele de marți și miercuri, în timp ce arhierii și preoții slujitori au citit pericopele rânduite din *Sfintele Evanghelii*. Miercuri seara, încheindu-se fierberea, Mirul limpezit a fost turnat în 12 vase de inox, a câte 25 litri fiecare, și depus în sfântul altar al Bisericii “Sfântul Spiridon-Nou”, până a doua zi, la sfințire.

Sfințirea Marelui Mir s-a săvârșit a doua zi, 5 aprilie, Joia Mare din Săptămâna Patimilor, în cadrul slujbei Sfintei Liturghii a Sfântului Vasile cel Mare, de *Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist* și soborul ierarhilor Sfântului Sinod, în prezența a numeroși credincioși, consilieri patriarhali și mitropolitani, profesori de teologie, călugări, călugărițe, precum și a unor reprezentanți ai vieții publice.

La timpul convenit, *PS Vincențiu Ploieșteanul*, vicar patriarhal, secretarul Sfântului Sinod, a dat citire *Actului sinodal de sfințire a Marelui Mir*, înscris în *Condica Sfântă a Patriarhiei Române*, iar IPS Laurențiu, Mitropolitul Ardealului, a rostit omilia zilei.

La sfârșitul Sfintei Liturghii, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist a adresat celor prezenți un cuvânt de învățătură privind importanța sfințirii Marelui Mir în viața credincioșilor și pentru unitatea Bisericii.

1. Act sinodal

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, Treimea cea întru tot Sfântă, Deoființă și Nedespărțită. Amin!

A binecuvântat Preamilostivul și Atotputernicul Dumnezeu ca, în curgerea vremii din urmă, viața religioasă în Biserica Ortodoxă Română să cunoască sporuri și rodire duhovnicești în lucrarea sfințitoare la care se întrebuintează Sfântul și Marele Mir, spre folosul și creșterea spirituală a binecredincioșilor creștini și a Trupului văzut al Bisericii.

Văzând, așadar, că Sfântul și Marele Mir, sfințit ultima oară în anul 2002, s-a împușinat, potrivit drepturilor canonice care revin Sfintei noastre Biserici Autocefale Ortodoxe Române, Întâistătătorul acesteia, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist, împreună cu Sfântul Sinod, a rânduit cele trebuitoare pentru a purcede, din nou, la pregătirile celor necesare sfințirii Marelui Mir, pentru a doua oară în acest nou veac.

Drept urmare, în zilele de luni, marți și miercuri din această Săptămână Mare, în Paraclisul Mănăstirii Antim din București cu hramul “Sfântul Ioan

Botezătorul”, s-au preparat ingredientele și s-a pregătit Marele Mir pentru sfințire, cu împlinirea rânduielii liturgice cuvenite, săvârșită de IPS Mitropolit Laurențiu al Ardealului, PPSS Episcopi vicari patriarhali Vincențiu Ploieșteanul, secretarul Sfântului Sinod și Ciprian Câmpineanul și de PS Episcop vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor Sebastian Ilfoveanul, împreună cu un sobor de preoți și diaconi.

Iar astăzi, 5 aprilie, în Sfânta și Marea Joi din Săptămâna Sfintelor și Mântuitoarelor Patimi ale Domnului nostru Iisus Hristos din anul 2007, potrivit rânduielii din totdeauna a Bisericii Ortodoxe, atestată documentar și pe pământul românesc la anii 1513 - Târgoviște, 1517 - Curtea de Argeș, 1643 - Iași, 1670, 1702, 1882 - București și, apoi, de nouăsprezece ori în timpul celor 122 de ani de Autocefalie ai Sfintei noastre Biserici Ortodoxe Române, Noi, Teoctist, Patriarhul Sfintei Biserici Ortodoxe Autocefale Române, împreună cu Înalt Prea Sfințitii Mitropoliți și Arhiepiscopi, cu Prea Sfințitii Episcopi, Episcopi vicari patriarhali și cu Prea Sfințitii Episcopi vicari și Arhieriei vicari, membri ai Sfântului Sinod, ne-am adunat în Biserica “Sfântul Spiridon-Nou” din București și, în cadrul dumnezeieștii Liturghii a Sfântului Ierarh Vasile cel Mare, cu puterea, cu lucrarea și prin chemarea harului Prea Sfântului și de Viață Dătătorului Duh, am săvârșit sfințirea Marelui Mir, care va sluji la întărirea în Duhul Sfânt a dreptcredincioșilor creștini prin Taina Mirungerii ca “pecete a darului Sfântului Duh”, la sfințirea, prin ungere, a noilor biserici și a antimiselor de la parohiile și mănăstirile din cuprinsul eparhiilor Patriarhiei Române din țară și de peste hotare și ca mărturie văzută a unității și comuniunii depline a tuturor credincioșilor noștri din lăuntrul și din afara granițelor țării cu Sfânta noastră Biserică și cu Ortodoxia întreagă.

Această sfințire a Marelui Mir a avut loc acum pentru a douăzecea oară în de Dumnezeu păzita și Sfânta noastră Biserică Ortodoxă Română după recunoașterea ei ca Autocefală, în anul 1885, de către celelalte Biserici Ortodoxe Autocefale surori, în frunte cu Patriarhia Ecumenică din Constantinopol și, pentru a cincea oară în cei douăzeci de ani de la alegerea și înscăunarea Prea Fericitului Părinte Teoctist ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

La această slujbă de sfințire a Marelui Mir au fost prezenți consilieri patriarhali și mitropolitani, profesori de teologie, călugări, călugărițe și credincioși, precum și reprezentanți ai vieții publice.

Omilia zilei a fost rostită de IPS Mitropolit Laurențiu al Ardealului, iar cuvântul de învățătură privind semnificația sfințirii Marelui Mir în viața credincioșilor și pentru unitatea Bisericii, a fost rostit de Prea Fericitul Părinte Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.

Spre aducere aminte peste timp, s-a înscris acest Act sinodal în Condica Sfântă a Sfântului Sinod al Bisericii Autocefale Ortodoxe Române și s-a semnat de către Noi, membrii Sfântului său Sinod, care am coliturghisit astăzi, 5

aprilie, în Sfânta și Marea Joi din Săptămâna Sfintelor și Mântuitoarelor Patimi ale Domnului nostru Iisus Hristos din anul mântuirii 2007.

Drept pentru care, într-un cuget, înălțăm smerite rugăciuni și mulțumită Bunului și Milostivului Dumnezeu, Cel în Treime lăudat. Amin!

Actul a fost semnat de către Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist și de toți membrii Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române prezenți la sfințire: mitropoliți, arhiepiscopi, episcopi, episcopi-vicari și arhieriei-vicari.

2. Din omilia rostită de IPS Mitropolit Laurențiu al Ardealului

Referindu-se la semnificația canonică a sfințirii Sfântului și Marelui Mir pentru conslujirea arhierescă, IPS Mitropolit Laurențiu a spus: *"Slujba de sfințire a Sfântului și Marelui Mir reunește Biserica în deplinătatea ei, formată din soborul episcopilor, ceata preoților și a diaconilor și totalitatea credincioșilor, descoperind că lucrarea mântuitoare săvârșită de Hristos este continuată de cea sfințitoare a Duhului Sfânt, prin Sfintele Taine. Împreună slujire a tuturor ierarhilor la acest eveniment constituie un prilej de manifestare a sinodalității și a consensului eclesial".*

În legătură cu semnificația teologică a sfințirii Marelui Mir pentru viața creștină, IPS Laurențiu a subliniat: *"Teologic, acest eveniment subliniază prin ritualul săvârșit unitatea Tainelor de inițiere și rolul lucrării tainice a harului Sfântului Duh în cadrul acestora prin intermediul materiei văzute a Sfântului și Marelui Mir. Dacă prin Întrupare ne-am unit cu Dumnezeu, prin Înviere și Înălțare suntem în comuniune cu Hristos cel înviat și proslăvit, iar prin Sfântul Duh ne cuminecăm cu El prin intermediul Sfintelor Taine. Așadar, prezența Sa istorică ne este permanent actualizată și concretizată prin Sfintele Taine ale Bisericii, ca lucrări ale Duhului Sfânt în Trupul lui Hristos. În felul acesta, Hristos deplin pnevmatizat ni se împărtășește prin materia văzută, pe care o spiritualizează și prin ea ne întreține, atât sufletește, cât și trupește. Hristos pătrunde astfel, cu energia Preacuratului Său Trup în noi, prin aceste elemente și prin gesturile și cuvintele preotului, pentru a pune în ființa noastră premisele sfințeniei de care avem nevoie în viață, în vederea desăvârșirii noastre. Sfintele Taine prelungesc, deci, funcțiile Trupului înviat al Mântuitorului Hristos și ne conferă în mod real viața Lui. Ca atare, prin această împărtășire a iubirii Lui, prin Trupul Lui profund pnevmatizat, omul se naște la o nouă viață și cu ajutorul ei crește în ea și se unește tot mai mult cu Dăruitorul ei".*

În acest cadru, IPS Mitropolit Laurențiu a pus în evidență faptul că prin Taina Sfântului Botez, prima taină a Bisericii noastre, *"omul se împărtășește în mod real de moartea și Învierea lui Hristos, renaște la o nouă viață, este remodelat, curățit și luminat. Natura omului ia forma, constituția și funcțiile naturii umane îndum-*

nezeite a lui Hristos fiind ontologic rezidită și de aceea Taina Sfântului Botez constituie "rădăcina", "izvorul" și "fundamentul" vieții spirituale și premisa primirii celorlalte Taine. Așadar, omul care a primit prin Botez o nouă existență în Hristos își găsește și o nouă mișcare și activare a existenței lui după Hristos în Taina Sfântului Mir".

Explicând Taina Mirungerii, IPS Laurențiu a spus: "Sfânta Taină a Sfântului Mir este o "Cincizecime" personală, care, după cuvântul Sfântului Chiril al Ierusalimului, conferă celui botezat și miruit numele de creștin și-l face un "alt Hristos", asemenea Mântuitorului Hristos, "Unsul" prin excelență. În Taina ungerii cu Sfântul Mir, arhiereul sau preotul îl însemnează cu Sfântul Mir pe neofit la principalele mădulare ale trupului, rostind formula: "Pecetea Darului Sfântului Duh", pentru a arăta că darul Sfântului Duh se îmbibă și persistă în el, răspândind mireasma vieții noi atât în trupul cât și în sufletul celui nou botezat. Sfântul Duh pătrunde, în felul acesta și se imprimă în toate mădularele trupului și în puterile sufletești care stau la temelia lor, și persistă în ele ca o bună mireasmă. Duhul Sfânt "se întipărește deci ca o pecete, cum spune Părintele Stăniloae, nu doar pe exteriorul acestor mădulare, ci și în interiorul lor, dând omului un chip unitar duhovnicesc." El activează și face vii puterile sufletești pentru a rodi în virtuți, ce pot fi înțelese ca modul nou transfigurat în care funcționează simțurile și funcțiile psihosomatice ale omului, centrate în Hristos și mișcate de Duhul Sfânt. După această punere în lucrare a puterilor sufletești, adică "după Mir venim la Masă", când cel miruit este chemat la Cina împărătească să guste din Viața cea adevărată".

În concluzie la cele de mai sus, IPS Mitropolit Laurențiu a menționat: "Comuniunea omului cu Mântuitorul Hristos începută prin Botez, făcută vie prin Taina Sfântului Mir și desăvârșită prin Împărtășanie nu sunt simple ritualuri, ci realități duhovnicești prin care credinciosul devine mădular al lui Hristos, fiind chemat la un nou fel de viață pe care Biserica îl numește "viață în Hristos". Prin acestea, viața dumnezeiască se revarsă în ființa omului, transfigurându-o, dându-i posibilitate omului, prin Sfintele Taine, să guste încă de pe acum fericirea vieții viitoare. Din cele arătate, rezultă că Sfintele Taine sunt un tot unitar. Niciuna din cele trei taine, Botezul, Mirungerea și Euharistia, nu pot fi separate una de cealaltă. De fapt, toate Tainele Bisericii gravitează în jurul Sfintei Euharistii, căci în Sfânta Liturghie se actualizează în fiecare timp și spațiu prezența concretă a Mântuitorului și întreaga Sa iconomie mântuitoare. Astfel, dacă prin Botez și Mirungere omul este condus la Euharistie, și prin celelalte Sfinte Taine ne reîntoarcem tot la Euharistie, căci fără de Mântuitorul Hristos nu putem face nimic".

În ce privește sfințirea Marelui Mir în Săptămâna Patimilor Mântuitorului Iisus Hristos, IPS Laurențiu a arătat: "Având în vedere cele de mai sus, Sfinții Părinți au rânduit ca în Joia Mare, momentul de cea mai mare intensitate spirituală

din cursul anului bisericesc, în ziua instituirii Sfintei Euharistii, să se săvârșească sfințirea Sfântului și Marelui Mir. Fără îndoială, Părinții Bisericii au gândit că în perspectiva săvârșirii Botezului din cadrul slujbei pascale, să se actualizeze momentele culminante ale iconomiei mântuirii: Patimile, Moartea și Învierea Mântuitorului. Joia cea Mare devine astfel, o sinteză unică a celor două aspecte fundamentale ale vieții creștine: a fi în Hristos, adică a fi încorporat sacramental în Trupul tainic al Domnului, și a trăi în Hristos, adică a pune în acțiune darurile primite prin Sfintele Taine în trăirea morală, ascetică și liturgică. Din acest punct de vedere, slujba sfințirii Sfântului și Marelui Mir, pe care o săvârșim astăzi, se încadrează perfect în ambele cicluri, atât în cel sacramental, întrucât fiind săvârșită în Joia Mare e strâns legată de Sfânta Euharistie și e orientată spre Taina Sfântului Botez, care se săvârșea în epoca primară în noaptea Sfințelor Paști, cât și în cel cultic, imnografic și ascetic al Bisericii, căci cu o zi înainte s-a făcut pomenire de femeia păcătoasă care a uns cu mir picioarele Domnului, iar în ziua următoare, în Vinerea Mare, se va face amintire de mirurile cu care Iosif și Nicodim împreună cu mironosițele au uns trupul Domnului, înainte de îngroparea Lui".

Vorbind despre ingredientele care intră în compunerea Marelui Mir, IPS Mitropolit Laurențiu a precizat: *"Este important de precizat faptul că ingredientele folosite pentru prepararea Sfântului și Marelui Mir sunt alese de așa manieră atât pentru a simboliza efectele lui sacramentale, cât și pentru a se încadra în contextul liturgic, imnografic al Săptămânii Mari. Sfântul Mir se face deci din untdelemn curat de măslină, amestecat cu vin curat și cu multe și felurite balsamuri, esențe și arome, în număr de 38. Pe de o parte mulțimea și varietatea mirodeniilor din care este alcătuit Sfântul Mir simbolizează bogăția și felurimea darurilor Sfântului Duh, care dau naștere virtuților creștine, iar pe de altă parte, aceste balsamuri, utilizate în lumea orientală pentru îmbălsămarea trupurilor morților, spre a le feri de stricăciune, ne amintesc de punerea în mormânt a Mântuitorului. Toate acestea ne îndreptățesc să săvârșim această taină în această zi a Sfintei și Marii Joi, premergătoare Sfintei Învieri a Mântuitorului Iisus Hristos".*

3. Cuvântul Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist

"Încheiem această zi prea luminoasă, de revărsare sufletească a bucuriilor și nădejdelor noastre pentru mai bine, participând la un act liturgic deosebit de important - cum ați auzit din predica IPS Mitropolit Laurențiu al Ardealului - sfințirea Sfântului și Marelui Mir. În Joia Mare din Săptămâna Patimilor, din perioadă în perioadă, când Sfântul Sinod apreciază, se împlinește această rânduală a sfințirii Sfântului și Marelui Mir.

Pe lângă valoarea sa teologică și istorică, cum a arătat IPS Mitropolit Laurențiu, sfințirea Sântului și Marelui Mir are valoare și pentru identitatea noastră națională. Foarte interesant este lucrul acesta, și nu e de mirare, pentru că Ortodoxia este Biserica popoarelor, a națiunilor, care, deși trăiesc în diferite zone ale globului pământesc, poartă cu sine izvorul acesta de sfințenie, care este Sfântul și Marele Mir, ca o legătură între noi, nu de materie, de bogăție sau de rang omnesc, ci de ordin sufletesc.

*Sfântul și Marele Mir, iată, ne face să trăim timpurile apostolice, să trăim martiriul mucenicilor și mărturisitorilor pentru Hristos, dar să trăim, în același timp, și istoria noastră, limba și cultura românească, valoarea lor de neprețuit, prin care se definește trăinicia familiei creștine, nivelul de viață, gradul înalt de spiritualitate la care a ajuns Biserica Ortodoxă și poporul român. Fiind Biserica a poporului, cum am spus, Biserica Ortodoxă Română este soră cu toate celelalte Biserici Ortodoxe, dar își are particularitățile ei, valorile ei atât de scumpe pentru noi. Dacă ați fost atenți, din **Actul sinodal** ați auzit că sfințirea Sfântului și Marelui Mir pe pământul nostru strămoșesc, în cele două Mitropolii de la București și Iași, s-a făcut cu mult înainte ca Biserica noastră să devină Autocefală. Dar este important de știut că în Ortodoxie dreptul de sfințire a Sfântului și Marelui Mir îl are numai o Biserica Autocefală, care este independentă de orice altă autoritate bisericească din afară, dar păstrătoare a tezaurului de credință apostolică, a învățăturii Sfinților Părinți și a Sfintei Tradiții. Suntem în legături frățeste temeinice cu toate Bisericile Autocefale Ortodoxe surori, legături de suflet, de credință, cum ați auzit că s-a spus aici despre Sfântul și Marele Mir, și veți mai auzi de la preoții dumneavoastră nădăjduiesc, cu prilejul botezului pruncilor, sfințirilor de biserici. Căci Sfântul și Marele Mir nu lipsește din niciun act de căpetenie al Bisericii noastre.*

Ați avut astăzi bucuria, iubiți frați și surori în Domnul, să fiți martori la un act liturgic de mare însemnătate pentru Biserica noastră, care se săvârșește, cum spuneam, la anumite intervale de timp. În asemenea împrejurări, darul Duhului Sfânt se răspândește în diferite forme, precum Mirul pe care l-ați simțit venind din Sfântul Altar până la fiecare credincios și credincioasă. Este o zi mare și sfântă pe care o trăiește Biserica și neamul nostru românesc. Nu există creștin, nu există act liturgic fără pecetea Sfântului și Marelui Mir, care este untdelemnul bucuriei, al vieții, al nădejzii, al viitorului. Este foarte frumoasă viața noastră bisericească și cine o trăiește cu adevărat se apropie tot mai mult de Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos. Este legătura sufletească dintre noi care ne apropie, este puterea cuvântului care ne transmite harul acesta dumnezeiesc al slujirii noastre.

În calitatea mea, acum și de frate și împreună-slujitor, dar și de gazdă a sfințirii Sfântului și Marelui Mir, mulțumesc din toată inima ierarhilor Sfântului Sinod pentru osteneala ce și-au luat de a veni astăzi la București de la toate

eparhiile din țară și de peste hotare, ca să participe la acest act însemnat care afirmă, cum am spus, identitatea noastră națională și bisericească. Mulțumesc și părinților slujitori, diaconilor, televiziunii și tuturor celor ce s-au ostenit să surprindă o imagine de la slujba de astăzi, care este unică și se petrece la intervale de câțiva ani. Desigur, vor mai avea loc asemenea acte, din timp în timp, căci sunt firești și se impun unei Biserici Ortodoxe Autocefale, cum este Biserica noastră.

Vă mărturisesc că slujesc în biserica aceasta unde ne aflăm acum, cu hramul "Sfântul Spiridon-Nou", de 57 de ani de când am fost ridicat aici la rangul de arhiepiscop. De atunci și până astăzi am trăit multe momente însemnate din viața acestei sfinte biserici, și de durere pe timpul perioadei de dictatură, când era să se prăbușească cu desăvârșire, și de bucurie atunci când a fost restaurată, cum vedeți, cu aceste balcoane, de către Patriarhul Justinian Marina, pe care l-am însoțit la lucrări, ca apoi, să iau de la capăt efortul de consolidare a ei, când am fost ales la București, în 1986, și s-o avem cum este astăzi. Sunt mângâieri firești de-ale noastre, dar foarte prețioase pentru Biserică.

Am vrut să subliniez că momentul de astăzi, cântările liturgice, soborul sfinților arhiepiscopului și ambianța aceasta a sfințirii Sfântului și Marelui Mir ne-a înălțat pe toți în sferile cerești, de la cele pământești. Aș mai adăuga că pentru procurarea ingredientelor - arome și rășine - care intră în compunerea Sfântului și Marelui Mir, s-a ostenit mult, alături de ierarhii de la București, colaboratorii mei, și fratele nostru Dumitru Răducanu, pe care-l vedeți aici în uniformă militară, cu gradul de colonel, doctor în farmacie și specialist în prepararea Marelui Mir. Cu prilejul acesta, dânsul a fost înălțat de noi la rangul de ipodiaton. Încât din partea noastră, a tuturor, recunoștință și dragoste, domnule colonel, și să vă dea Dumnezeu sănătate ca să ne mai ajutați încă mulți ani la prepararea Sfântului Mir, pentru că Biserica noastră e nemuritoare, e Împărăția lui Dumnezeu și nu se va sfârși, cum spune Isaia: "Ridicați la ceruri ochii voștri și priviți jos pământul; cerurile vor trece ca un fum și pământul ca o haină se va învechi; mântuirea Mea va dăinui în veac și în veac și dreptatea Mea nu va avea sfârșit" (Isaia 51, 6).

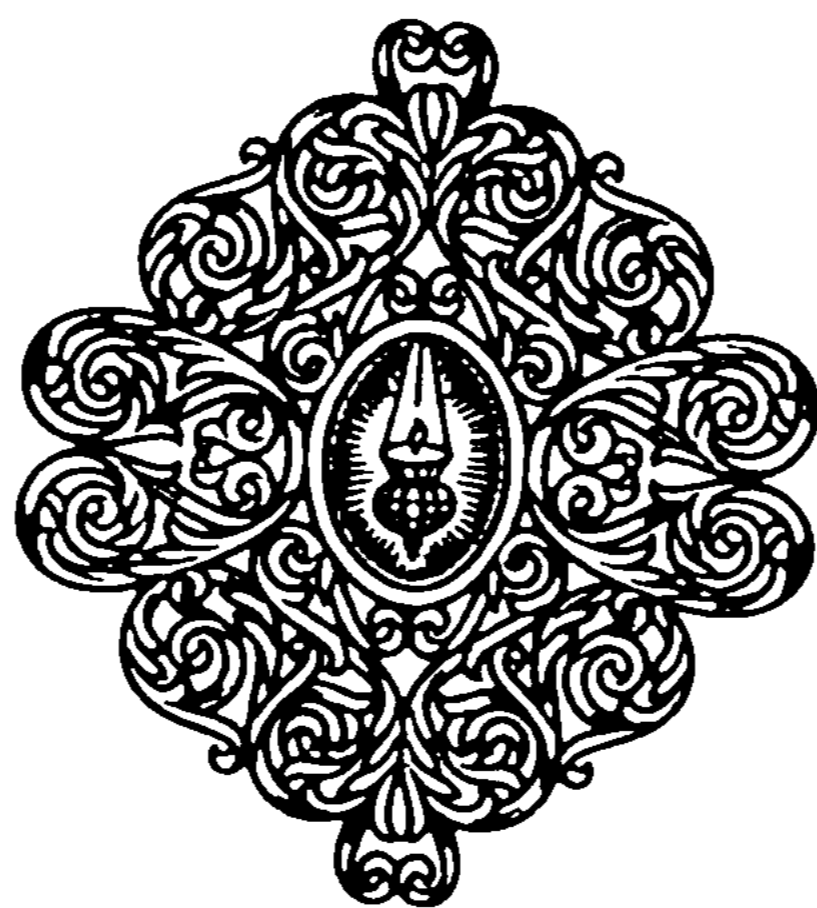
Vă mulțumesc și dumneavoastră, iubiți frați și surori în Domnul, că ați venit și ați fost împreună cu noi, ca întotdeauna. Fiți păstrătorii acestor valori pe care ni le acordă Biserica. Ce frumos ar fi ca fiecare familie să cunoască frumusețile Bisericii, valoarea credinței ortodoxe, însemnătatea Sfântului Botez, a celorlalte Sfinte Taine ale Bisericii noastre! Fiecare dintre dumneavoastră să fiți acasă ceea ce suntem noi, ierarhii, la eparhiile noastre, veghetori asupra familiei, a copiilor, tinerilor, în așa fel încât sufletul lor să nu fie întunecat de păcate.

Cu aceste gânduri și cu mijlocirile Sfântului Ierarh Spiridon să ne învrednicim să-L iubim mai mult pe Dumnezeu decât iubim lumea aceasta, oricât de atrăgătoare ar fi ea, să iubim pe aproapele nostru ca pe noi înșine, să ne rugăm pentru vrăjmașii noștri, să ne rugăm pentru cei care nu pot să se roage, că sunt per-

soane pe care le aud spunând la televizor că nu cred în Dumnezeu. Noi să ne rugăm pentru ei. Biserica are rugăciuni pentru toți. În felul acesta, vom putea nădăjdui ca viața noastră să fie frumoasă, pașnică, sănătoasă, totdeauna înviorată de darul Sfântului și Marelui Mir, care este semnul bucuriei, al vieții și al mântuirii, de care să ne învrednicească pe toți Bunul Dumnezeu. Amin!"

Soborul impresionant al ierarhilor Sfântului Sinod, solemnitatea deosebită a slujbei Sfintei Liturghii a Sfântului Vasile cel Mare, în cadrul căreia s-a sfințit Marele Mir, valoarea teologică a omiliei rostite de IPS Mitropolit Laurențiu și cuvântul ziditor al Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist au făcut ca ziua de 5 aprilie 2007 - Joia Mare din Săptămâna Patmilor - să rămână înscrisă în inimile credincioșilor ca o zi de bucurie duhovnicească, de comuniune frățească și de revărsare a harului sfințitor al Sfântului Duh peste Biserica noastră.

Prof. GHEORGHE VASILESCU

PROCLAMAREA CANONIZĂRII SFÂNTULUI IERARH PAHOMIE DE LA GLEDIN (14 aprilie 2007)*

Sfinții au vocația de a uni în jurul lor oameni și popoare. Adevărul acesta a fost pe deplin confirmat și de proclamarea canonizării **Sfântului Ierarh Pahomie de la Gledin**, sărbătorit în chiar localitatea sa natală, în zilele de *13 și 14 aprilie 2007*. Canonizarea *Sfântului Cuvios Ierarh Pahomie de la Gledin* a fost aprobată de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române în ședința din *14-15 noiembrie 2006*, când s-a stabilit ca dată de sărbătorire a lui ziua de **14 aprilie**.

Sfântul Ierarh Pahomie a adunat în mica localitate bistrițeană Gledin, din comuna Monor, județul Bistrița-Năsăud, înalți ierarhi, preoți, monahi, credincioși și demnitari de stat, ca o confirmare a participării comune, a clerului și a poporului, la recunoașterea unui nou sfânt în Biserica Ortodoxă. La eveniment a participat și o delegație a Bisericii Ortodoxe Ucrainene, condusă de *Prea Fericitul Vladimir*, Mitropolitul Kievului și al Întregii Ucraine.

Ceremonia de proclamare a canonizării Sfântului Ierarh Pahomie a debutat în biserica parohială din Gledin, în după-amiaza zilei de vineri, 13 aprilie, orele 18.00, cu slujba ultimului parastas pentru Pahomie Episcopul, urmată de Vecernia și Utrenia întru cinstirea Sfântului Cuvios Pahomie de la Gledin. Slujba de priveghere și de primă cinstire a Sfântului, din ajunul mării sărbători, a fost oficiată de IPS Arhiepiscop *Andrei* al Alba-Iuliei și PS Episcop *Vasile Someșanul*, vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, urmată de procesiunea în jurul bisericii cu icoana Sfântului și de așezarea ei la locul convenit în biserică.

Slujba solemnă de proclamare publică a canonizării Sfântului Ierarh Pahomie a început în dimineața zilei de sâmbătă, 14 aprilie, la orele 10.00, cu slujba Aca-tistului Sfântului, continuată de procesiunea în jurul bisericii cu icoana sfântului Ierarh, în timp ce s-a cântat troparul Cuviosului Pahomie, care a fost așezată în fața credincioșilor pe tot parcursul ceremoniei. Icoana Sfântului Pahomie, încon-jurat de opt sfinți ierarhi și cuvioși ardeleni, a fost pictată pe lemn de pictorul Manole Pătrașcu.

Sfânta Liturghie a fost oficiată afară, pe un podium amenajat în curtea bise-ricii, de un impresionant sobor de arhieriei ai Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române: IPS Mitropolit *Laurențiu* al Ardealului, IPS Mitropolit *Bartolomeu* al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului, IPS Mitropolit *Teofan* al Olteniei, IPS Mitropolit *Serafim* al Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei, Europei Cen- trale și de Nord, IPS Arhiepiscop *Teodosie* al Tomisului, IPS Arhiepiscop *Nifon* al

* Materialul documentar a fost preluat cu avizul autorului din "*Vestitorul Ortodoxiei*", an XVII, nr. 400, 30 aprilie 2007, p. 1-3.

Târgoviștei, IPS Arhiepiscop *Andrei* al Alba-Iuliei, PS Episcop *Gherasim* al Râmnicului, PS Episcop *Calinic* al Argeșului și Muscelului, PS Episcop *Casian* al Dunării de Jos, PS Episcop *Timotei* al Aradului, PS Episcop *Sofronie* al Oradiei, Bihorului și Sălajului, PS Episcop *Justinian* al Maramureșului și Sătmarului, PS Episcop *Nicodim* al Severinului și Strehaiei, PS Episcop *Galaction* al Alexandriei și Teleormanului, PS Episcop *Ciprian Câmpineanul*, vicar patriarhal, PPSS Episcopi *Irineu Bistrițeanul* și *Vasile Someșeanul*, vicari ai Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, PS Arhiereu *Irineu Slătineanul*, vicar al Episcopiei Râmnicului, PS Arhiereu *Ioachim Băcăoanul*, vicar al Episcopiei Romanului, PS Arhiereu *Petroniu Sălăjanul*, vicar al Episcopiei Oradiei, Bihorului și Sălajului, PS Arhiereu *Iustin Sigheteanul*, vicar al Episcopiei Maramureșului și Sătmarului, înconjurați de preoți și diaconi.

Din soborul slujitorilor au mai făcut parte *Prea Fericitul Vladimir*, Mitropolitul Kievului și al Întregii Ucraine, PPSS Episcopi *Luca de Vasilkov* și *Antonie de Borispil*, și PCuv. Arhimandritul *Oleandr*.

Răspunsurile liturgice au fost date de călugărițele de la Mănăstirea Piatra Fântânele și de Corul de cameră "Psalmodia Transilvanica" al Facultății de Teologie din Cluj, dirijat de Pr. prof. Vasile Stanciu.

Mica așezare de sub Munții Poiana Tomii - Gledinul - n-a mai cunoscut o asemenea mulțime de înalți ierarhi ai Bisericii Ortodoxe Române și ai Bisericii Ortodoxe Ucrainene, un număr impresionant de protopopi și de preoți din tot Ardealul - peste două sute - precum și o asemenea mulțime de credincioși veniți din întreaga Transilvanie - între cinci și șapte mii - dornici să participe la un eveniment unic - istoric și spiritual - în viața micii comunități a satului: proclamarea solemnă a canonizării unuia dintre cei mai de seamă slujitori ai Bisericii Ortodoxe Române, fostul Episcop al Romanului, Pahomie "un pisc luminat de lumina lui Hristos, încălzit de soarele iubirii de neam".

La ceremonie au fost prezenți și Președintele României, dl *Traian Băsescu*, președintele Academiei Române, dl prof. *Ionel Haiduc*, precum și reprezentanți ai autorităților locale, civile și militare.

Proclamarea canonizării

Proclamarea publică a canonizării Sfântului Ierarh Pahomie s-a desfășurat în cadrul Sfintei Liturghii, după Vohodul Mic. În acest moment, IPS Mitropolit *Laurențiu* al Ardealului a citit mesajul Prea Fericitului Părinte Patriarh *Teoctist* adresat ierarhilor, clerului și credincioșilor prezenți la acest eveniment, după care PS Episcop *Ciprian Câmpineanul*, vicar patriarhal, a dat citire *Tomosului sinodal de canonizare a Sfântului Ierarh Pahomie*, semnat de toți membrii Sfântului Sinod, iar PS Episcop *Irineu Bistrițeanul*, vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, a citit *Sinaxarul Sfântului Ierarh Pahomie de la Gledin*, aprobat de Sfântul Sinod.

*Mesajul Prea Fericitului Părinte
Patriarh Teoctist*

**Înalt Prea Sfinția Voastră, Arhiepiscop Bar-
tolomeu,**

**Mitropolitul Clujului, Albei, Crișanei și
Maramureșului,**

Dreptmăritori creștini,

“Cu dor aș fi dorit să particip la proclama-
rea canonizării Ierarhului Pahomie de la
Gledin și regret mult că nu pot da urmare invi-
tației Înalt Prea Sfinției Voastre de a împărtăși
la fața locului bucuria de nedescris a celui mai
sfânt act bisericesc al evlaviei Ortodoxiei româ-
nești, cu care, am putea spune, că Vă inaugurați
strădania de Mitropolit al Clujului, Albei, Cri-
șanei și Maramureșului, la care Duhul Sfânt V-

a chemat. Vă rog, deci, frățește, pe Înalt Preasfinția Voastră, pe prea sfințitul
sobor de ierarhi și clerici și pe sfințita adunare dreptmăritoare, vârstnici și tineri,
care Vă înconjoară, să iertați că din motive binecuvântate mă lipsesc de această
cu adevărat bucurie sufletească, cu atât mai mult cu cât strălucirea sfințeniei,
dobândită prin smerenie și rugăciune de către neobositul Ierarh Pahomie, care
și-a adăpat setea de desăvârșire duhovnicească și la vestita lavră Pecersca din
Kiev, a prilejuit și bucuria de a avea ca oaspete pe însuși Prea Fericitul Mitro-
polit Vladimir al Kievului și a toată Ucraina însoțit de ierarhi și clerici. Îl
îmbrățișez frățește pentru participarea la mărturia Comuniunii sfinților în Bise-
rica Ortodoxă și îl rog să transmită SSale, Alexei al II-lea, Patriarhul Moscovei
și al întregii Rusii, dragostea noastră, a ierarhilor și credincioșilor Bisericii
noastre.

Sărbătoarea de astăzi o datorăm Sfântului Ierarh Pahomie, acestui smerit
ctitor al schitului Procov - Neamț, în care am fost rânduit prin anii 1933 să mă
număr împreună cu alți frați ca ucenic. Iată că suntem martori cu toții la împli-
nirea unei lucrări dumnezeiești de valoare veșnică pe tărâmul valorilor noastre
bisericești. De aceea, îndrăznesc și eu să împrumut de la Sfântul Apostol Pavel
un cuvânt inspirat de Duhul Sfânt pentru a vă încredința că “deși departe cu
trupul, sunt de față cu duhul” (I Corinteni 5, 3) bucurându-mă din tot sufletul că
pe aceste plaiuri strămoșești, pe lângă ceilalți sfinți ardeleni, apărători ai orto-
doxieii, iată, bunătatea proniatoare a lui Dumnezeu ne-a învrednicit să descoper-
im în istoria noastră atât de zbuciumată și alți sfinți din neamul nostru, ca Sfântul
Ierarh Pahomie care ne-a adunat aici. Se cuvine, așadar, să mulțumim cu smere-
nie Bunului Dumnezeu, Care ne-a învrednicit să trăim această zi de plenitudine

ortodoxă dobândită prin harul lui Dumnezeu, prin stăruința IPS Mitropolit Bartolomeu al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului.

Iată, prin această proclamare, ca urmare a hotărârii Sfântului Sinod al sfinței noastre Biserici, așa cum precizează **Tomosul sinodal de trecere în rândul sfinților a Ierarhului Pahomie**, s-au adunat întru slujire două Biserici Ortodoxe surori, realizându-se și prin acest act istoric ceea ce Sfinții Părinți numesc "Comuniunea Sfinților", adică unitatea noastră cu sfinții din toate timpurile și din toate locurile. Noi, cei de aici și de acum, ne bucurăm nu numai de ajutorul și rugăciunile Sfântului Ierarh Pahomie de la Gledin, ci și de ajutorul tuturor sfinților, cuvioșilor, martirilor și al marilor dascăli și ierarhi ai Ortodoxiei. Ei, sfinții, ne sunt nu numai pururea rugători în fața lui Dumnezeu, ca și Maica Domnului, ci ne sunt și trebuie să ne fie și pilde de viață, de credință jertfitoare, de iubire a semenilor și de orice faptă ziditoare de suflet. De la Sfântul Arhid. Ștefan și până la Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin, toți, într-un glas, ne tâlmăcesc prin vredniciile lor cuvântul revelat de Dumnezeu: "De-ajuns îți este harul Meu, căci puterea Mea întru slăbiciune se desăvârșește!" (II Corinteni 12, 9).

**Înalt Prea Sfințite Mitropolit Bartolomeu,
Iubiți frați și surori în Domnul,**

V-am împărtășit cu dragoste și deslușire duhovnicească bucuria noastră, a tuturor, că trăim această revărsare de har de a fi contemporani cu sfinții și, în același timp, prețuirea și recunoștința noastră, a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, pentru râvna cu care slujiți Biserica noastră, făcând din prilejul de astăzi un moment sfânt de comuniune panortodoxă. Știu și din alte împrejurări, iubiți frați și surori în Domnul, că fiecare dintre dumneavoastră are în inimă grija pentru tinerii și tinerele din propria familie. Grija pentru ei și pentru formarea lor prin școală și universitate ne revine tuturor deopotrivă. Știu că o aveți și să o sporiți după datina din moși strămoși, sădindu-le în suflete credința și legea noastră românească.

În încheiere, mă rog cu căldură ca "harul Domnului nostru Iisus Hristos, dragostea lui Dumnezeu Tatăl și împărtășirea Sfântului Duh să fie cu voi, cu toți!".

**TOMOS SINODAL
al Bisericii Ortodoxe Autocefale Române
privind canonizarea Sfântului Cuvios Ierarh Pahomie**

**"Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române,
Prea iubitului cler, cinului monahal și dreptmăritorilor creștini din cuprinsul Patriarhiei Române,**

Har, milă și pace de la Dumnezeu, iar de la Noi, părintești binecuvântări!

Vrednic de toată lauda și cuviincios lucru înaintea lui Dumnezeu este a cinsti și pomeni prin sfinte slujbe și cântări bisericești pe cei ce s-au mistuit cu

putere de râvnă duhovnicească pentru dragostea lui Hristos. Pe aceștia, Stăpânul vieții i-a pătruns de razele de foc ale Duhului Sfânt și prin Fiul i-a așezat în casa Tatălui în ceruri. Despre ei, Mântuitorul ne spune că: “Slava pe care Părintele ceresc Mi-a dat-o, le-am dat-o lor” (Ioan 17, 22), pentru că au ascultat glasul Său și s-au făcut “prieteni Lui” (Ioan 15, 14). Pe aceștia, cinstindu-i, Îl preamărim pe Însuși Dumnezeu care, așa cum glăsuiește Psalmistul: “Prin sfinții care sunt pe pământul Lui, minunată a făcut Domnul toată voia întru ei” (Psalmul 15, 3).

Un astfel de “prieten al Mirelui ceresc”, ales de Dumnezeu să sfințească pământul țării noastre, prin viața plină de nevoințe călugărești și osteneli păstorești, a fost Cuviosul Ierarh Pahomie de la Gledin.

Viața acestui sfânt părinte a început în ținutul Bistriței Năsăudului, unde s-a născut din părinți iubitori de Dumnezeu. N-a avut parte de o copilărie fericită, deoarece timpurile de prigoană i-au adus nenumărate suferințe, atât lui, cât și contemporanilor săi. În noianul acestor frământări, Dumnezeu l-a chemat pe fericitul Pahomie la viața călugărească, pentru ca prin nevoințe și mai mari să dobândească, în ceruri, cununa cea neveștejită. La vestita lavră a Neamțului, unde a intrat ca frate și apoi a devenit monah și preot, Cuviosul a deprins taina rugăciunii neîncetate, fiind cunoscut de toți ca un părinte duhovnicesc și iscusit îndrumător pe calea pocăinței. Evlavia și râvna sa pentru credință n-au rămas însă necunoscute pentru conducătorii Bisericii și ai poporului, drept aceea, Cuviosul a fost ridicat, prin voința lui Dumnezeu, la treapta arhieriei, fiind ales episcop al Romanului. De acum, ostenelile sale s-au înmulțit neconținut, atât în rugăciune, cât și în cuvânt, fiind ca un izvor pururi curgător de binecuvântare și jertfă. Deși viața pastorală îi aducea multă mulțumire sufletească, mai ales văzând pe fiii săi duhovnicești sporind în jurul mesei euharistice, totuși, dorul după sihăstria sa a biruit și, astfel, s-a retras pentru a fi întru totul dăruit lui Dumnezeu. În această stare de rugăciune și meditație, de preocupare pentru ucenicii săi, a trecut la Domnul ca un adevărat martor al iubirii lui Dumnezeu.

Având în vedere viața pilduitoare a Cuviosului Ierarh Pahomie, evlavia sa călugărească și înțelepciunea sa sfântă în păstrarea drepte credințe, și luând aminte la chipul înțelept de iscusit părinte duhovnicesc care îndeamnă la frica de Dumnezeu, la toată fapta cea mântuitoare și la rugăciune, atât pe monahi, pe preoți, pe ierarhi, cât și pe credincioși;

Urmând învățătura Bisericii adevărate și rânduiala sinodală și chemând în ajutorul nostru puterea Duhului Sfânt, Celui închinat și preamărit, Noi, Ierarhii Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române,

Hotărâm:

Ca de acum înainte și în veci Sfântul Cuvios Ierarh Pahomie să fie numărat între sfinții Bisericii și să fie pomenit și cinstit cu cântări de laudă în ziua de 14 aprilie.

Poruncim, de asemenea, în Duhul Sfânt, ca viața, slujba și icoana Sfântului să fie primite cu evlavie de preoți, călugări și credincioșii ortodocși.

Spre deplină statornicie a celor pe care le-am hotărât în chip sinodal și canonic, întărim cu semnăturile noastre acest Tomos sinodal de canonizare a Sfântului Cuvios Ierarh Pahomie aducându-l la cunoștința clerului și a tuturor dreptcredincioșilor din cuprinsul Patriarhiei Române.

Acest Tomos sinodal întocmit și aprobat de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române în ședința sa din 14 noiembrie 2006, se proclamă astăzi, 14 aprilie, la Duminica a II-a după Sfintele Paști din anul mântuirii 2007 în biserica parohială cu hramul "Sfânta Treime" din localitatea Gledin, județul Bistrița-Năsăud".

SINAXARUL

Sfântului Cuvios Ierarh Pahomie de la Gledin, Episcopul Romanului

"Acest Sfânt Părinte Pahomie s-a născut în satul Gledin, din ținutul Bistriței ardelene, în preajma anului 1674, din părinți dreptmăritori de Dumnezeu: preotul Eftimie și prezbitera Ana primind la botez numele de Petru. Încă din vremea venirii sale pe lume a avut parte de nenumărate suferințe, dreapta credință ortodoxă fiind prigonită de stăpânirile străine.

Despre copilăria Cuviosului Pahomie nu se cunosc multe, nici nu există mărturii cum a ajuns în mănăstirile din Moldova. Însă, un pomelnic păstrat la schitul Pocrov ne spune că Sfântul Pahomie, încă din tinerețile lui, era iubitor de Hristos, doritor de viață pustnicească, având o fierbinte dragoste către Dumnezeu. Drept aceea, ascultând de porunca cea sfântă a Mântuitorului, "cel ce voiește să vină după Mine să se lepede de sine, să-și ia crucea sa și să urmeze Mie", a lăsat casă, părinți, frați, rude și prieteni, și l-a urmat pe Hristos în viața smerită călugărească, intrând ca frate la Mănăstirea Neamț.

Intrat în mănăstire ca tânăr frate ascultător și evlavios, Sfântul a parcurs, după rânduiială, toate încercările duhovnicești, supunându-se poruncilor egumenului și fraților, fiind un exemplu de nevoință întru toate. Nici n-a împlinit vârsta de 25 de ani, că faptele sale l-au făcut vrednic de mult dorita călugărie, primind - în anul 1697 - tunderea de la egumenul Ioan. Vremurile erau tulburi și pline de suferințe din pricina năvălitorilor care amenințau neamul românesc și Biserica Ortodoxă. De foarte multe ori, împreună cu toată obștea, cu odoarele mănăstirii și, mai ales, cu icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului, monahul Pahomie a plecat departe de mănăstirea sa, din fața primejdiilor barbare.

Fiind încercat întru toate și cunoscută fiind râvna lui duhovnicească, episcopul de atunci l-a ridicat la treapta preoției. Astfel, Cuviosul, iscusit în taina rugăciunii, bun chivernisitor al treburilor mănăstirii, este ales de frați eclesiarh mare, încredințându-i-se toate ale bisericii. Primind această ascultare, Sfântul a început mai cu osârdie a se nevoi, din putere în putere sporind întru faptele bune, chip și pildă făcându-se tuturor. Cu toate că ostenele călugărești și bisericesti nu le uita niciodată, totuși, preocuparea către învățatură și cunoaștere nu l-a părăsit, dovedind și în acestea o smerenie pilduitoare.

După moartea egumenului Ioan, obștea mării lavre a Neamțului l-a așezat în fruntea ei, deși avea vârsta de nici treizeci de ani. Înălțarea sa în cinste nu l-a semețit ci, dimpotrivă, Cuviosul și-a sporit și mai mult nevoințele. Deci, în toți acești ani, Cuviosul Pahomie se îngrijește de cele duhovnicești și sporește în smerenie, ducând o viață închinată nevoințelor aspre, ostenele nesfârșite și rugăciunii neîncetate. A condus mănăstirea între anii 1702 și 1704.

Dorind împlinire duhovnicească cu adevărat și arzând de dragostea cea dumnezeiască, Părintele Pahomie pleacă la Kiev, unde petrece doi ani. Aici, se închină la sfintele moaște din Lavra Pecerska, aflând printre ele și pe ale egumenului de Neamț, Grigorie Țamblac. Tot în aceste locuri, îl cercetează pe Sfântul Dimitrie al Rostovului, mare isihast și iscusit nevoitor, căruia îi devine ucenic. În felul acesta, Cuviosul împlinește cuvintele psalmistului: “iubit-am foarte pe prietenii Tăi, Dumnezeuule”. Atât de mult îl cinstea pe noul său părinte că-l socotea, pe bună dreptate, învățător de schimnicie și părinte sufletesc. De la el, părintele Pahomie a primit răspuns la frământarea sufletului său: de a petrece viața cu tăcere în pustie, primind pentru aceasta binecuvântarea Sfântului Ierarh: “Domnul să fie cu tine și să umple dorul tău”.

După ce a dobândit mult folos sufletesc și după binecuvântarea primită de la Sfântul Dimitrie, în anul 1706, Cuviosul Pahomie s-a întors la Mănăstirea Neamț, încărcat cu cărți duhovnicești pentru frații de acasă. De acum, gândul și inima sa erau cu totul cuprinse de dragostea de desăvârșire întru Hristos. Pentru aceasta, Pahomie roagă soborul mănăstirii să-l lase să se retragă la pustie, într-un loc de liniște, într-o pădure deasă, lângă un munte ce se numește Chiriacul, nu foarte departe de Mănăstirea Neamț. Acolo a sihăstrit împreună cu câțiva ucenici iubitori de liniște: Sofronie, Macarie, Lazăr, silindu-se să dezlădăcineze din suflet patimile care se ridicau împotriva duhului, ostenindu-și trupul și robindu-l duhului.

Roadele faptelor lui cele bune și vestea despre nevoințele lui cele plăcute lui Dumnezeu s-au revărsat prin toată țara Moldovei. Astfel, niște boieri, aflându-se la vânătoare, au ajuns la Sihăstria pururea pomenitului părinte Pahomie și când l-au văzut s-au bucurat și s-au folosit mult de cuvintele și învățăturile pustnicului. Acești boieri, aflându-se la sfat cu domnitorul, mitropolitul, episcopii și egumenii mănăstirilor, au hotărât ca în locul episcopului Lavrentie al Romanului,

chemat la Domnul, să fie adus la această sfântă treaptă părintele Pahomie, “liniștitorul de sub muntele Chiriacului”. Așa, plăcutul lui Dumnezeu, vrednic slujitor al harului, a ajuns păstor al Romanului, începând cu luna ianuarie 1707.

Cu multă destoinicie, Cuviosul a condus bine turma cea cuvântătoare pe calea mântuirii, pe cei săraci miluindu-i, pe cei scârbiți mângâindu-i și “făcându-se tuturor toate, ca pe toți să-i dobândească”. Nevoința pustnicească nu l-a împiedicat să se arate un bun chivernisitor și drept judecător în pricinile episcopiei, păstorind, cu cuvântul și cu puterea duhului, șapte ani și trei luni turma încredințată de Mântuitorul Hristos. În tot acest timp, în care a fost înconjurat cu evlavie de credincioșii săi, Sfântul Ierarh a învățat poporul tainele credinței, i-a sfătuit pe monahi pe calea nevoițelor, l-a uns domn pe Nicolae Mavrocordat, a zidit biserici și a purtat de grijă de cei săraci și lipsiți de ajutor.

Dar toate bucuriile și necazurile vieții pastorale nu l-au făcut să uite de viața pustnicească și, la 1 martie 1714, Ierarhul Pahomie părăsește de bună voie scaunul arhieresc, “socotind că trece lumea și toate ale lumii ca umbra”. Dorința lui de liniște a fost mai puternică decât rugămințile domnitorului, ale sfetnicilor lui și ale poporului binecredincios. Drept aceea, s-a retras din nou lângă muntele Chiriacul, unde, la locul numit Pocrov, a construit un locaș de rugăciune “cu ajutorul lui Dumnezeu, cu multe rugăciuni și lacrimi, cu mare osârdie și cu multe osteneli”, rânduindu-i hramul “Acoperământul Maicii Domnului”. Pentru această biserică s-a rugat Sfântul ca Dumnezeu s-o păzească sub aripile milei Sale “în veci neclătită, nearsă, nerisipită”; și s-o izbăvească de tot răul “și de toți vrăjmașii trupești și sufletești, cei văzuți și cei nevăzuți, și de diavoli, de toți demonii, și de toate lucrurile și primejdiile satanei și de tot răul”. Cuviosul a închinat rugăciune și pentru toți frații care petreceau cu el în nevoință călugărească și pentru cei care vor petrece și de atunci înainte. De asemenea, Sfântul s-a rugat Tatălui ceresc să primească rugăciunile sale și ale tuturor credincioșilor și să îndrume către acest sfânt loc oameni care să placă Sfințeniei Sale: “buni, smeriți, învățați, credincioși”. N-a uitat Cuviosul Ierarh nici de lucrurile materiale, căci l-a rugat pe milostivul Dumnezeu să trimită aici “deplin belșug sufletească și trupesc”, izbăvindu-i pe toți “de toate neputințele și bolile sufletești și trupești, dăruindu-le tuturor pocăință cu lacrimi, cu viață neprihănită, ca până întru adânci bătrânețe să slujim Sfinției Tale”.

Multe au fost grijile Cuviosului în această vreme, însă niciuna n-a biruit setea lui de rugăciune, de liniște și de osteneli. Sub acoperământul Maicii Domnului, și în jurul lui s-a adunat o mică obște de frați nevoitori în taina rugăciunii neîncetate, în privegheri, în post și în cititul cărților folositoare. Timp de trei ani, la Pocrov, ctitoria sa, Sfântul sihastru Pahomie s-a nevoit, smerindu-se foarte.

Spre sfârșitul vieții sale, vrăjmașul diavol și vremurile tulburi i-au adus multe suferințe, necazuri și lipsuri. Pentru aceasta, în anul 1717 Sfântul Ierarh Paho-

mie a pornit în pribegie în Transilvania, pentru ca apoi să se oprească la Lavra Pecerska. Se pare că a primit și marea schimă, numindu-se în continuare Pimen. În Pecerska, fără tihnă, cu dorul nestins după Pocrov și Neamț și cu gândul întoarcerii acasă, s-a nevoit până la sfârșitul vieții, când a trecut la cele veșnice în anul 1724, la 14 aprilie. Sfintele sale Moaște au rămas departe de chinovia și de credincioșii săi, fiind păstrate până astăzi în paraclisul Sfântului Ștefan din Lavra Pecerska.

Cu ale lui sfinte rugăciuni, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-ne și ne mântuiește pe noi. Amin!"

Din cuvântările de la sfârșitul Sfintei Liturghii

La sfârșitul slujbei Sfintei Liturghii, IPS Mitropolit *Bartolomeu* al Vadului, Feleacului și Clujului a rostit în fața celor prezenți un cuvânt de învățătură, subliniind importanța actului istoric și bisericesc care s-a desfășurat la Gledin: *“De astăzi, micul sătuc, Gledinul, intră în istorie, pentru că face parte din numele Sfântului Pahomie, al cărui nume complet este Sfântul Cuvios Pahomie de la Gledin. Este pământul care l-a dat cerului și cerul care-l recunoaște ca sfânt”*.

Vorbind despre datoria noastră de a descoperi sfințenia vieții celor care s-au nevoit și au trăit în Hristos, de a o recunoaște și a-i ridica la cinstirea sfințelor altare, IPS *Bartolomeu*, care a deschis în urmă cu doi ani dosarul de canonizare al Sfântului Cuvios Ierarh Pahomie de la Gledin, a anunțat începerea demersurilor pentru o nouă canonizare, cea a venerabilului mărturisitor *Atanasie Todoran* de la Bichigiu, martirizat la vârsta de peste o sută de ani, prin frângere pe roată la 12 noiembrie 1763.

În continuare, IPS Mitropolit *Bartolomeu* a adus mulțumiri tuturor celor care, într-un fel sau altul, au contribuit la reușita acestui istoric eveniment nu numai pentru Biserica Ortodoxă, ci și pentru poporul român. În acest context, a subliniat că *“cel care a oferit pentru prima dată o imagine de sfânt a Cuviosului Pahomie de la Gledin a fost regretatul părinte Constantin Voicescu din București, care a dat prima biografie a monahului și arhiereului bistrițean”*. De asemenea, IPS Mitropolit *Bartolomeu* a mulțumit *“Sfântului Sinod, care a aprobat canonizarea Sfântului, părintelui Nicolae Feier și preotului scriitor Ioan Pinteș pentru redactarea și definitivarea textelor imnografice care alcătuiesc slujba și acatistul Cuviosului Pahomie, pictorului Manole Pătrașcu care a realizat icoana Sfântului, aprobată de Sfântul Sinod, preotului Ștefan Iloaie pentru eforturile depuse la definitivarea dosarului de canonizare și preotului paroh Ioan Titieni, care împreună cu Consiliul parohial, cu credincioșii, au contribuit la bunul mers ale acestei sărbători creștinești”*.

Totodată, IPS Mitropolit Bartolomeu a mulțumit călduros delegației Bisericii Ortodoxe din Ucraina, în frunte cu Prea Fericitul Mitropolit Vladimir, pentru cinstea pe care au adus-o prin participarea la acest eveniment. Drept mulțumire, IPS Mitropolit Bartolomeu a oferit Lavrei Pecerska icoana Sfântului Ierarh Pahomie și un exemplar din *Biblia* - Ediția Jubiliară a Sfântului Sinod - pentru biblioteca mănăstirii, care să poată fi citită de toți pelerinii români care vor vizita Lavra, iar Prea Fericitului Vladimir i-a oferit o icoană cu Sfinții ardeleni, și icoane ale unor sfinți români pentru ceilalți membri ai delegației.

Adresându-se celor prezenți, Prea Fericitul Mitropolit Vladimir al Kievului a transmis un călduros salut din partea poporului ucrainean și a Bisericii Ortodoxe Ucrainene, menționând că cel care a fost canonizat, Sfântul Pahomie, "*va sluji cu duhul asupra pământului României și Ucrainei*". De asemenea, Prea Fericitul Vladimir a subliniat importanța chemării la sfințenie pentru fiecare creștin, de posibilitatea fiecăruia de a deveni sfânt, precum și de faptul că sfinții îi unesc pe creștini și Bisericele în lauda Aceluiași Domn. În încheiere, Prea Fericitul Vladimir a oferit IPS Bartolomeu un engolpion relicvar care conține sfinte moaște de la cei peste 100 de sfinți care se află în Lavra Pecerska, loc unde s-a nevoit și a trecut la Domnul și Sfântul Ierarh Pahomie, iar Președintelui României, d-lui Traian Băsescu, un ou pascal și un album cu Mănăstirea Lavra Pecerska din Kiev.

Importanța evenimentului de la Gledin, de proclamare a canonizării Cuviosului Pahomie, poate fi privită și din perspectiva faptului că este un act inedit pentru această zonă a Bistriței, care până acum n-a dat sfinți în Biserică, precum și ca o premisă importantă a redeschiderii dialogului cu Ortodoxia slavă, prin prezența delegației Bisericii Ortodoxe din Ucraina.

Prof. GHEORGHE VASILESCU

AGENDA DE LUCRU

A PREA FERICITULUI PĂRINTE TEOCTIST, PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE (1 ianuarie - 30 iunie, 2007)

Luni, 1 ianuarie

– A săvârșit Sf. Liturghie la Catedrala Patriarhală și a rostit un cuvânt de învățătură și binecuvântare pentru Noul An.

– După-amiază, conform tradiției, a primit preoții din capitală, profesorii de teologie, protopopii și credincioșii, împreună cu episcopii vicari și consilierii patriarhali, în Aula Palatului Patriarhiei. Întâlnirea a fost deschisă cu un program de colinde interpretate de Corala Preoților “*Sf. Andrei*” din București, dirijată de maestrul Valentin Gruescu, căruia Prea Fericitul Părinte Patriarh i-a oferit medalia aniversară „20 de ani de patriarhat”, ca semn de prețuire. A urmat un cuvânt omagial adresat de *PC Pr. Benone Dincă* de la biserica *Izvorul Nou* din București, căruia Părintele Patriarh i-a mulțumit subliniind necesitatea adaptării preoților la cerințele pastorale actuale.

Tot cu acest prilej, a acordat Dlui Alexandru Constantin, sponsorul principal al Mănăstirii “*Duminica Sfinților Români*”, crucea patriarhală pentru mireni, medalia aniversară “20 de ani de patriarhat”, precum și medalia aniversară „55 de ani de arhierie”.

Marti, 2 ianuarie

– A participat la Sf. Liturghie săvârșită de PS Episcop Ciprian Câmpineanul la Biserica *Sf. Silvestru* din București, de ziua hramului, și a rostit un cuvânt de învățătură și binecuvântare.

Miercuri, 3 ianuarie

– A primit pe ÎPS Petru, Mitropolitul Basarabiei, în legătură cu probleme pastorale.

Joi, 4 ianuarie

– De ziua Cuv. Teoctist, a participat la Sf. Liturghie săvârșită de PS Episcop Varsanufie Prahoveanul la Catedrala Patriarhală, și la Te Deum-ul săvârșit de PS Episcop Ciprian Câmpineanul la Reședința Patriarhală, unde au mai fost prezenți ÎPS Ioan Robu, Mitropolit și Arhiepiscop Romano-Catolic de București, ÎPS Teodosie, Arhiepiscopul Tomisului, ÎPS Nifon, Arhiepiscopul Târgoviștei, PS Gherasim, Episcopul Râmnicului, PS Epifanie, Episcopul Buzăului și Vrancei, PS Ambrozie, Episcopul Giurgiului, Episcopii Vicari Patriarhali și ai Arhiepiscopiei Bucureștilor, Dl Adrian Lemeni, Secretar de Stat pentru Culte, P.Cuv. Arhim. Zareh Baronian din partea Bisericii Armene, precum și preoți consilieri și alți colaboratori apropiați ai Părintelui Patriarh. La omagierile prezentate de PS

Episcop Ciprian Câmpineanul, P.F. Părintele Patriarh Teoctist a răspuns cu un cuvânt de mulțumire.

Vineri, 5 ianuarie

Primiri:

– DI Radu Boroianu și DI Ionuț Tudorie, Asistent la Facultatea de Teologie Ortodoxă “Patriarhul Justinian” a Universității București, în legătură cu reeditarea operei profesorului de Drept Canonic, Dimitrie G. Boroianu;

– DI Umar Suliman, Consulul Republicii Arabe Egipt la București, Pr. Daved Daved, vicarul administrativ al SS Shenouda al III-lea, Patriarhul Bisericii Copte din Egipt și PC diac. Boshra Takla, care au oferit Patriarhiei Române ingrediente pentru Sfântul și Marele Mir.

Sâmbătă, 6 ianuarie – Botezul Domnului

– A săvârșit Slujba de Sfințire a Agheasmei Mari în fața Catedralei Patriarhale, pentru miile de credincioși adunați pe Dealul Patriarhiei, cărora le-a împărtășit un cuvânt de învățătură și binecuvântare.

Duminică, 7 ianuarie

– A săvârșit Sf. Liturghie la Catedrala Patriarhală, iar la final a rostit cuvânt de învățătură.

Luni, 8 ianuarie

Primiri:

– DI Bogdan Dedu, secretar de redacție la revista “Studii Teologice”;

– PC Pr. Prof. Dr. Vasile Răducă, Prodecanul Facultății de Teologie “Patriarhul Justinian” a Universității din București, cu probleme de avansări în posturi didactice.

Marti, 9 ianuarie

– A primit pe PC Pr. Daniel Goga de la biserica *Sf. Antonie cel Mare* din capitală, pentru binecuvântarea aducerii Moaștelor Sf. Antonie de la Iezerul, cu ocazia hramului bisericii, și pentru invitarea unui ierarh la hram.

Miercuri, 10 ianuarie

– A primit pe E.S. DI Adrian Lemeni, Secretar de Stat pentru Culte, care a prezentat Prea Fericirii Sale noua Lege privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor.

Joi, 11 ianuarie

Primiri:

– PC Pr. Ciprian Pop, preot militar în cadrul Secției de Asistență Religioasă din Ministerul Administrației și Internelor;

- DI Dumitru Ionuț Popescu, propus pentru angajarea în postul de Inspector Eparhial în cadrul Biroului de Presă al Patriarhiei Române;
- P. Cuv. Ierom. Calinic Ștefan Cătălin, Starețul Schitului Dragoslavele – Reședință Patriarhală, din jud. Argeș.

Vineri, 12 ianuarie

- Însoțit de PS Episcop Vincențiu Ploieșteanul, a vizitat Tipografia Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, apreciind calitatea lucrărilor de restaurare și reamenajare a tuturor spațiilor și sectoarelor de imprimare.

Duminică, 14 ianuarie

- A participat la Sf. Liturghie la Mănăstirea “Duminica Sfinților Români” din incinta Atelierelor Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române și a împărtășit binecuvântări monahilor și credincioșilor.

Luni, 15 ianuarie

Primiri:

- Pr. Torben Clementson din Suedia, care a prezentat Prea Fericirii Sale o scrisoare din partea E.S. Karl Gustav Hammar, Arhiepiscopul de Uppsala și Primatul Bisericii Luterane a Suediei (1997-2006).

Marți, 16 ianuarie

Primiri:

- IPS Nifon, Arhiepiscopul Târgoviștei, PS Episcop Vincențiu Ploieșteanul și PS Episcop Ciprian Câmpineanul, vicari patriarhali, PC Pr. Constantin Pârvu, vicar administrativ, PC Pr. Michael Tița și Pr. Mircea Uță, consilieri patriarhali, pentru lecturarea și definitivarea noului statut al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române în America și Canada;

- A primit absolvenții celei de-a XVII-a promoții a Colegiului Național de Apărare, din cadrul Ministerului Apărării. În cuvântul adresat, PF Părinte Patriarh Teoctist a ilustrat prin câteva exemple semnificative rezistența internă a Bisericii Ortodoxe Române din perioada comunistă, concluzionând că apărarea națională presupune și apărarea identității spirituale și culturale a țării, adică a credinței strămoșești.

Miercuri, 17 ianuarie

Primiri:

- DI Prof. Dr. Mihai Miron, Președintele Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România, pentru prezentarea unei cărți;
- P. Cuv. Arhim. Lavrentie Gâță, Starețul mănăstirii Căldărușani, în legătură cu proiectul restaurării colecției de pictură.

Joi, 18 ianuarie

Primiri:

– PC Pr. Daved Daved, vicarul administrativ al SS Shenouda al III-lea, Patriarhul Bisericii Copte din Egipt și PC diac. Boshra Takla. Au fost însoțiți de dl. Talaat Takla Mourkus, președintele Asociației copte “Sf. Mina” din România;
– DI Adriean Videanu, Primarul General al Capitalei, în legătură cu proiectul de construcție a pridvorului de la intrarea în Reședința patriarhală.

Vineri, 19 ianuarie

Primiri:

– PC diac. prof. Jean Lupu, dirijorul corului de copii și tineret “Symbol”, căruia Prea Fericirea Sa i-a oferit medalia aniversară “20 de ani de patriarhat”, pentru performanțele artistice deosebite obținute atât în țară, cât și în străinătate, precum și un sprijin material pentru membrii corului.

Sâmbătă, 20 ianuarie

– Însoțit de dl. Arhitect Voicu Florea a vizitat Mănăstirea Cernica, unde s-a întâlnit cu P. Cuv. Arhim. Stareț Macarie Ciolan.

Duminică, 21 ianuarie

– A participat la Sfânta Liturghie, la Mănăstirea Țigănești, rostind cuvânt de învățătură și binecuvântare. Pentru merite deosebite, a acordat medalia aniversară „20 de ani de patriarhat” P. Cuv. Maici Stavrofora Heruvima Timaru, Stareța mănăstirii și P. Cuv. Maici Macaria Apetrei, Directoarea Atelierului de Veșminte Preoțești și Broderie Artistică;

– Seara, a participat la concertul “Cântări bizantine și de tradiție bizantină”, susținut de corul de copii și tineret al Patriarhiei Române “Symbol”, dirijat de PC Diac. prof. Jean Lupu și de corala bărbătească “Te Deum Laudamus”, dirijată de dl Dan Mihai Goia, în Aula Palatului Patriarhiei. Concertul a făcut parte din festivalului intitulat “București – oraș al muzicii”, organizat sub egida Societății Române de Radiodifuziune și a Uniunii Europene de Radio, cu sprijinul Muzeului Național Cotroceni, Ateneului Român și al Patriarhiei Române.

Luni, 22 ianuarie

– PC Pr. Protopop Popa Ștefan, Protoieria Ilfov Sud, împreună cu Pr. Urucu Alin, în legătură cu probleme administrative.

Marti, 23 ianuarie

– A prezidat ședința anuală a Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Bucureștilor, în care au fost prezentate rapoartele sectoarelor administrative ale Arhiepiscopiei Bucureștilor pe anul 2006. A rostit cuvânt de deschidere și de încheiere a ședinței.

Joi, 25 ianuarie

– Cu ocazia sărbătoririi Sf. Grigorie Teologul, a participat la Sf. Liturghie săvârșită de PP SS Episcopi Ciprian Câmpineanul, Sebastian Ilfoveanul și Varsanufie Prahoveanul la Seminarul Teologic din București, de ziua hramului, iar la final a rostit un cuvânt de învățătură și binecuvântare. Cu acest prilej, a fost inaugurat etajul I al noii clădiri a Seminarului.

– Seara, a participat la Vecernia săvârșită de PS Episcop Ciprian Câmpineanul, Vicar patriarhal, la Catedrala Patriarhală, moment care a încheiat Săptămâna de Rugăciune pentru Unitatea Creștinilor. La slujbă au luat parte reprezentanți ai celorlalte culte creștine din România, membri ai Corpului Diplomatic acreditat la București, preoți și diaconi din Administrația Patriarhală și numeroși credincioși. A rostit cuvântul de încheiere a Săptămânii de Rugăciune.

*Vineri, 26 ianuarie***Primiri:**

– Dl prof. dr. Stelios Sirmoglou, Președintele organizației guvernamentale de voluntariat "Citizen in deed" din Grecia, care a propus un proiect de colaborare cu Patriarhia Română;

– PC Pr. prof. dr. John McGuckin, Profesor de Teologie Patristică la Universitatea "Columbia" din New York (SUA), care a prezentat PF Părinte Patriarh Teoctist proiectul realizării de către Televiziunea Americană a unui film despre spiritualitatea isihastă, având ca subiect principal mănăstirile din România.

Luni, 29 ianuarie

– A acordat un interviu Domnului Filaret Acatrinei, realizatorul emisiunii "Semne" (TVR 1), având ca subiect canonizarea sfinților români, în 1955, în timpul păstoririi Patriarhului Justinian Marina.

Marți, 30 ianuarie

– A asistat, împreună cu PP SS Episcopi Ciprian Câmpineanul, Sebastian Ilfoveanul și Varsanufie Prahoveanul la Concertul Festiv de Muzică Corală susținut de studenții Facultății de Teologie "Patriarhul Justinian" a Universității din București, în Aula Palatului Patriarhiei, cu prilejul sărbătoririi Sf. Trei Ierarhi: Vasile cel Mare, Grigorie Teologul și Ioan Gură de Aur, ocrotitorii facultății. În încheiere, PF Părinte Patriarh a rostit un cuvânt de învățătură, subliniind misiunea deosebită pe care o au profesorii de teologie în formarea viitorilor preoți.

*Miercuri, 31 ianuarie***Primiri:**

– PC Pr. Gheroghe Lazăr, Protopopul Protoieriei Ploiești, cu probleme administrative;

– PC Pr. Ștefan Mușat, Protopopul Protoieriei Urlați, pentru prezentarea unui proiect legat de Muzeul Protoieriei Urlați;

– ES Dl Ambasador Donato Chiarini, șeful Reprezentanței Comisiei Europene la București, cu propunerea unei colaborări cu Biserica Ortodoxă Română în perspectiva celei de-a III-a Adunări Ecumenice Europene de la Sibiu, 4-9 septembrie 2007.

Pentru a răspunde diferitelor invitații a delegat pe:

Luni, 15 ianuarie a.c.:

– PS Episcop Ciprian Câmpineanul, vicar patriarhal, însoțit de PC Pr. conf. dr. Constantin Preda, la Ceremonia de Comemorare a Victimelor Pogromului Legionar de la București din 21-23 ianuarie 1941, organizată de Federația Comunităților Evreiești din România, la Templul Coral din București.

Marti, 23 ianuarie a.c.:

– PS Episcop Ciprian Câmpineanul, vicar patriarhal, la Ministerul Culturii și Cultelor, pentru întâlnirea consacrată publicării *Legii nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor*.

Miercuri, 24 ianuarie a.c.:

– PS Episcop Ciprian Câmpineanul, vicar patriarhal, și PC Diac. Consilier Mihnea Susan la întâlnirea organizată de Ministerul Culturii și Cultelor – Secretariatul de Stat pentru Culte cu reprezentanții cultelor din România, privitoare la procesul de sprijin financiar din partea statului a unităților de cult, a programelor de asistență socială sau a evenimentelor organizate de culte.

Joi, 1 februarie

– A acordat un interviu legat de aniversarea zilei sale de naștere trei. Violeta Cristea, Redactor Departament Special la cotidianul “Jurnalul Național”.

Primiri:

– P. Cuv. Arhim. Nicodim Dimulescu, starețul Mănăstirii Crasna, jud. Prahova, cu propunerea de înființare a unei mănăstiri ortodoxe române în localitatea Mirabella (Italia);

– Dl Avocat Victor Anagnoste, în legătură cu Fundația “Așezămintele Nifon Mitropolitul”.

Vineri, 2 februarie

– A acordat un interviu dnei. Cristina Cristescu de la “Realitatea TV”, legat de aniversarea zilei de naștere.

Sâmbătă, 3 februarie

Primiri:

– Mons. Armand Puig, decanul Facultății de Teologie din Barcelona, care a oferit PF Părinte Patriarh Teoctist cartea sa, “*Iisus. Un profil biografic*”, și Pr. conf.

dr. Constantin Preda de la Facultatea de Teologie Ortodoxă “Patriarhul Justinian” a Universității din București.

Duminică, 4 februarie

Primiri:

– ÎPS Laurențiu, Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului, la întoarcerea de la Genova (Italia) și Fribourg (Elveția), unde a participat la Săptămâna de Rugăciune pentru Unitatea Creștină (17-28 ianuarie).

Luni, 5 februarie

– PC Pr. prof. dr. Viorel Ioniță, Director de studii la Conferința Bisericilor Europene (CBE), și dl. Jean Daniel Birmele, secretar pentru finanțe al CBE, în legătură cu organizarea, în perioada 4-8 septembrie 2007 la Sibiu, a celei de-a treia Adunări Ecumenice Europene.

– Dl Gen. de Brigadă dr. Aurel Udor, șeful Inspectoratului pentru Situații de Urgență “Dealul Spirii” din București, dl. Maior Cătălin Eftene și PC Pr. Vasile Bîrleanu, preotul unității, care au transmis felicitări PF Părinte Patriarh Teoctist cu prilejul zilei de naștere.

– PC Ierom. Iustin Marchiș, parohul bisericii Stavropoleos din București, care a solicitat binecuvântarea de a participa la cea de-a XV-a Conferință Ecumenică Internațională de Spiritualitate Ortodoxă, organizată de mănăstirea romano-catolică de la Bose, Italia, în perioada 16-19 septembrie 2007, unde urmează să susțină un referat.

– PC Pr. Costică Popa, parohul bisericii ortodoxe române din Caracas (Venezuela), pentru probleme administrative.

– PC Pr. Nicolae Burlan de la biserica “Sf. Vineri” – Drumul Taberei, pentru a se interveni la Ministerul Apărării în vederea obținerii unui teren pe care ar urma să se construiască un așezământ social.

Marti, 6 februarie

– A acordat un interviu d-lui Remus Rădulescu, coordonator al emisiunii “Viața religioasă”, Radio România Actualități cu prilejul aniversării zilei de naștere.

Primiri:

– Dl. Grigore Popescu, manager general al Institutului de Tehnică de Calcul din București, care a oferit PF Părinte Patriarh Teoctist lucrarea “Brâncuși”, cu ocazia aniversării zilei de naștere.

– PC Pr. protoieru Dumitru Iordache și PC Pr. Secretar Vasile Dumitru de la Protoieria 1 Capitală, care au transmis felicitări pentru ziua de naștere, din partea preoților și salariaților protoieriei.

– PC Pr. Vasile Motorga de la biserica “Sf. Apostoli” din Craiova, care l-a felicitat pe PF Părinte Patriarh Teoctist cu ocazia zilei de naștere.

– PS Varsanufie Prahoveanul, episcop vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor, care a prezentat racla cu sfinte moaște pentru mănăstirea *Duminica Sfinților Români* din incinta Atelierelor Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române de la Popești Leordeni.

– PC Pr. protopop Constantin Păun de la Protoieria Ilfov Nord, care i-a oferit PF Părinte Patriarh Teoctist cu ocazia zilei de naștere un epitrahil și un omofor.

Miercuri, 7 februarie

– Înconjurat de membri ai Sfântului Sinod a săvârșit Sfânta Liturghie în Catedrala patriarhală. La finalul slujbei, PF Părinte Patriarh a mulțumit ierarhilor prezenți și a adresat cuvinte de zidire sufletească credincioșilor.

– La momentul aniversar, care a urmat la Palatul Patriarhiei, au participat ierarhi, reprezentanți ai instituțiilor de stat, preoți și credincioși. Au rostit cuvânt de felicitare: ÎPS Mitropolit Teofan al Olteniei, ÎPS Robu, Arhiepiscop și Mitropolit romano-catolic de București, dl. Bogdan Tătaru-Cazaban, Consilier de stat pentru Cultură și Culte, dl. Adrian Lemeni, Secretar de stat pentru Culte etc.

Joi, 8 februarie

– A prezidat lucrările Consiliului Național Bisericesc în cadrul cărora a fost analizată activitatea bisericească misionar-pastorală, social-filantropică și economică desfășurată în anul 2006. Membrii Consiliului Național Bisericesc au apreciat în mod deosebit contribuțiile credincioșilor la opera social-filantropică a Bisericii, care s-au ridicat la suma de 30.411.130 de lei.

Primiri:

– Dnii. Ilie Ciorăscu și Sorin Bejan, care au prezentat PF Părinte Patriarh Teoctist mesajul de felicitare al Dlui. prof. univ. dr. Aurelian Bondrea, președintele și rectorul Universității “Spiru Haret” din București, cu prilejul aniversării zilei de naștere.

Vineri, 9 februarie

Primiri:

– Dl. arhitect Șerban Sturdza în legătură cu proiectul “Catedrala Neamului” .

Luni, 12 februarie

– A participat la Te Deum-ul din Catedrala patriarhală, după care a prezidat sesiunea de lucru a Sfântului Sinod, întrunit în ședință plenară la Reședința patriarhală.

Marți, 13 februarie

– A prezidat ședința Sfântului Sinod pentru desemnarea candidaților la alegerea de episcop al Episcopiei Ortodoxe Române a Oradiei, Bihorului și Sălajului.

– După-amiază, a participat la Te Deum-ul din Catedrala patriarhală, apoi a deschis lucrările Colegiului Electoral Bisericesc și, potrivit statutului, a invitat pe ÎPS Mitropolit Bartolomeu al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului să prezideze lucrările. După finalizarea procedurii electorale, a preluat președinția ședinței și a rostit cuvântul de încheiere.

Miercuri, 14 februarie

– A participat la Te Deum-ul din Catedrala patriarhală, apoi a prezidat lucrările Adunării Naționale Bisericești. A fost prezentată și examinată Darea de seamă a sectoarelor administrative ale Patriarhiei Române. A rostit cuvânt de deschidere și de încheiere.

– După-amiază a prezidat ședința Sfântului Sinod pentru validarea alegerii *PS Sofronie Drincec* în scaunul de episcop al Episcopiei Ortodoxe Române a Oradiei, Bihorului și Sălajului. A adresat un cuvânt ierarhului ales.

Joi, 15 februarie

Primiri:

– ES Dl. Constantin Mihail Grigorie, Ambasadorul României la Ankara, în legătură cu probleme ale comunității românești din Istanbul.

Pentru a răspunde diferitelor invitații a delegat pe:

Vineri, 9 februarie

– PS Episcop Varsanufie Prahoveanul la recepția oferită de dl. Ali Akbar Tarazi, Ambasadorul Iranului la București, cu ocazia Zilei Naționale.

Luni, 15 februarie

– PS Episcop Ciprian Câmpineanul la recepția oferită de dl. Dusan Crnogorcevic, Ambasadorul Serbiei la București, și dl. Lt. Col. Ranko Matijasevic, Atașatul Apărării Serbiei, cu ocazia Zilei Statalității și Zilei Armatei Serbiei.

Vineri, 16 februarie

Primiri:

– Delegația oficială a Greciei, condusă de ES dl. Karolos Papoulias, Președintele Greciei, însoțit de soția sa, dna. May Panou Papoulia, de dl. Athanasios Dendoulis, Ambasadorul Greciei la București, împreună cu soția, dl. George Ciamba, Ambasadorul României la Atena, precum și de înalți oficiali și oameni de afaceri ai Greciei. Au fost de față: PPSS Episcopi Ciprian Câmpineanul și Sebastian Ilfoveanul. Cu acest prilej, PF Părinte Patriarh Teoctist a oferit Președintelui Greciei crucea patriarhală, medalia aniversară „20 de ani de patriarhat” și alte daruri. La rândul său, Președintele Greciei a oferit PF Părinte Patriarh o copie

din argint a unui platou confecționat în sec. al XVII-lea la Brașov, aflat în muzeul Benaki din Atena.

Duminică, 18 februarie

– A săvârșit Sfânta Liturghie în Catedrala patriarhală și a rostit cuvânt de zidire sufletească credincioșilor la Duminica lăsatului sec pentru Sfântul și Marele Post.

Luni, 19 februarie

Primiri:

– Dl. Pântea Aurelian, Șef al Departamentului de Seismologie din cadrul Institutului Național de Cercetare și Dezvoltare pentru Fizica Pământului, în legătură cu un proiect de cercetare a cutremurelor istorice din trecutul României;

– PC. Pr. Mihai Aurel, directorul Seminarului Teologic din București, pentru prezentarea programului liturgic din săptămâna duhovnicească;

– ÎPS Arhiepiscop Nicolae Condrea și PS Episcop vicar Ioan Casian de Vicina ai Arhiepiscopiei Ortodoxe Române în America și Canada, privind activitatea pastorală și obținerea unui ajutor pentru noua reședință.

Marti, 20 februarie

– A participat la simpozionul cu tema “Provocările complexității”, organizat de Academia Română, Secția de filozofie, teologie, psihologie și pedagogie, cu prilejul împlinirii vârstei de 80 de ani de către dl. acad. Mircea Malița.

Miercuri, 21 februarie

Primiri:

– Dl. Gral Maior dr. Mugurel Cristian Florescu, Serviciul de Telecomunicații Speciale, și dl Dan Niculescu, Președintele Fundației “Identitatea românească”;

– PP CC. Pr. Ion Alexandru și Pr. Daniel Chilan, pentru sfințirea bisericilor: “Sf. Ap. Andrei” din Ploiești și “Sf. Ier. Nicolae” din Strejnic, Prahova.

Joi, 22 februarie

Primiri:

– Dna. Ing. jur. Virginica Dumitrescu, manager SC Ciad SRL, în legătură cu Așezământul Ghika Voievod și cu proiectul de construire a unei biserici în zona Fabrica de Glucoză, București;

– PC Pr. Mihai Băzăvan de la Biserica “Înălțarea Domnului” din Ploiești, împreună cu fiii: PC Pr. Claudiu Băzăvan și teolog Gabriel Băzăvan, pentru probleme administrative;

– Dnii Alexandru Mironov, Secretar general, și Șerban Ursu, specialist programe științifice, din cadrul Comisiei Naționale a României pentru UNESCO,

care au prezentat proiectul de înființare a Societății “Spiru Haret”, solicitând președinția de onoare a acestei Societăți.

Vineri, 23 februarie

– PC Pr. Mihai Drigă de la parohia “Sf. Treime” din Bari pentru construirea unei biserici ortodoxe române la Bari.

Duminică, 25 februarie

– A săvârșit Sfânta Liturghie în Catedrala patriarhală și a rostit cuvânt de zidire sufletească credincioșilor, la Duminica Ortodoxiei, pentru ascultare a Pastorei Sfântului Sinod.

Luni, 26 februarie

Primiri:

– Dl. Prof. Arhitect Virgil Polizu în legătură cu proiectul de construcție a pridvorului de la intrarea în Reședința patriarhală;

– Dl. acad. Mihai Cimpoi, Președintele Uniunii Scriitorilor din Basarabia, și Dl prof. Victor Crăciun, președintele Ligii Culturale pentru Unitatea Românilor de Pretutindeni, pentru prezentarea unor proiecte de manifestări culturale pentru 2007-2008: 550 de ani de la urcarea pe tron a Dreptcredinciosului voievod Ștefan cel Mare, 500 de ani de la apariția primei cărți tipărite în limba română, *Liturghierul* lui Macarie etc.;

– Dl. prof. Cioran Anghel, Președintele Asociației pentru Cinstirea Eroilor de la Revoluția din Decembrie '89, spre a se interveni din partea Patriarhiei în favoarea păstrării terenului din jurul Bisericii Eroii Revoluției, revendicat de foștii proprietari.

Marti, 27 februarie

Primiri:

– Dl. Eugen Terteleac, Președintele Asociației Românilor din Italia, pentru prezentarea demersurilor întreprinse în vederea recunoașterii Bisericii Ortodoxe Române de către statul italian și pentru invitarea la serbarea Paștilor în Italia;

– PC. Pr. Iulian Șchiopu, Președintele Consistoriului bisericesc, cu probleme administrative;

– Dl. Lucel Moțoc din Botoșani, care a solicitat un ajutor grabnic pentru fiul său, grav accidentat și programat pentru operație în China. I s-a acordat un ajutor corespunzător.

Miercuri, 28 februarie

Primiri:

– Dl. Ion Ioan, Secretar de Stat în Ministerul Apărării Naționale, dl. Teodor Safta, Comandantul Academiei Tehnice Militare, dl. General de Brigadă Cătălin

Zisu și PC Pr. Iulian Iliescu de la Comandamentul Logistic Întrunit, legat de revendicarea terenului Academiei Tehnice Militare.

– P. Cuv. Arhim. Lavrentie Gâță, Starețul Mănăstirii Căldărușani, în legătură cu dobândirea viei de la Ceptura.

Pentru a răspunde diferitelor invitații a delegat pe:

Vineri, 16 februarie

– PS. Ciprian Câmpineanul la recepția oferită de Președintele Greciei, ES Dl. Karolos Papoulias, la Muzeul Național de Artă al României.

Vineri, 2 martie

Primiri:

– Dnii Nikolaos Barlagiannis și Anastassios Voulgarakis de la Societatea Stirom SA, în legătură cu bunul mers al Așezământului social “Sf. Macrina” și posibilități de ajutorare.

Duminica Sf. Grigorie Palama, 4 martie

– A slujit Sfânta Liturghie în Catedrala patriarhală și a rostit cuvânt de învățătură credincioșilor.

Luni, 5 martie

– A participat, în Catedrala patriarhală, la Sfânta Liturghie a Darurilor mai înainte sfințite, săvârșită de PS Episcop Varsanufie Prahoveanul, și la slujba Te Deum-ului, la împlinirea a 57 de ani de la primirea hirotoniei întru arhieru. Au participat: PPSS Episcopi vicari Vincențiu Ploieșteanul, Ciprian Câmpineanul și Sebastian Ilfoveanul, Părinții consilieri patriarhali și ai Arhiepiscopiei Bucureștilor și credincioși. La finalul slujbei, PS Episcop Ciprian Câmpineanul a rostit un cuvânt ocazional, iar PF Părinte Patriarh a mulțumit celor prezenți și a adresat cuvinte de zidire sufletească credincioșilor.

Marti, 6 martie

Primiri:

– D-nii. Elmaliotis Vasilis, Kalikitsas Christos și Ioannis Elmaliotis din Grecia, pentru a primi binecuvântare.

– Dl. prof. Dan Zamfirescu în legătură cu reeditarea *Cazaniei* Mitropolitului Varlaam.

– PC Pr. Sandi Mehedințu de la biserica Colțea din București, cu felicitări la împlinirea a 57 de ani de arhierie.

– Delegația Forului Democrat al Românilor din Basarabia: acad. Nicolae Dabija, acad. Alexandru Moșanu, dnii. Ion Ungureanu, Ion Costăș, Andrei Vartic, jurnaliștii Valeriu Săhăreanu și Dorian Furtună, în legătură cu unele aspecte bisericesti și sociale.

*Miercuri, 7 martie***Primiri:**

– PC Pr. conf. dr. Vasile Nechita de la Facultatea de Teologie a Universității “Ovidiu” din Constanța și PC Pr. Neculai Dorneanu din Iași, cu felicitări la aniversarea primirii tainei arhieriei.

– PC Pr. Mihai Stavără de la biserica Acoperământul Maicii Domnului, însoțit de fiul său, teologul Mina Emilian Stavără, cu probleme pastorale.

*Joi, 8 martie***Primiri:**

– PC Diac. Prof. Ioan Caraza, Secretar General al Societății Biblice Interconfesionale din România, cu prezentarea proiectului SBIR de tipărire a unei ediții de lux a Sfintei Scripturi.

– Dl. William R. Berkley, Președintele Consorțiului W.R. Berkley din SUA, însoțit de fiul său, Robert Berkley și de dl. Simon Foreman, Director pentru Europa Centrală și de Răsărit al AON, și dl. Aurel Șaramet, Președintele Fondului Național de Garantare a Creditelor Întreprinderilor Mici și Mijlocii, care și-au exprimat dorința de a se implica în activități sociale patronate de Patriarhia Română.

– PC. Pr. Aurel Mihai, Directorul Seminarului Teologic din București, cu prezentarea programului concertului festiv *In memoriam... Patriarhul Justinian Marina* și cu invitația de participare la acest eveniment.

– PC. Pr. Petru Ilie Petre de la parohia “Buna Vestire” din Sydney - Australia, care a adus din partea membrilor parohiei o donație pentru construirea Catedralei Mântuirii Neamului.

– PCuv. Stavroforă Semfora Gafton, Stareța Mănăstirii “Sf. Maria” Techirghiol, pentru prezentarea stadiului lucrărilor de construcție a noii biserici.

*Luni, 12 martie***Primiri:**

– Dl. Mătasa Mazilu din Băilești, jud. Dolj, cu o donație pentru Catedrala Mântuirii Neamului.

*Marti, 13 martie***Primiri:**

– PC Diac. Nicolae Busuioc de la Mănăstirea Kykku (Cipru) și PC Pr. Costea Tănăsache, spiritual la Paraclisul Facultății de Teologie din București, pentru probleme personale.

*Miercuri, 14 martie***Primiri:**

– ES dl. Tassos Papadopoulos, Președintele Republicii Cipru, însoțit de înalți demnitari ai statului cipriot, precum și de ES dna. Andreea Păstârnac, Amba-

sadorul României la Nicosia. Au fost de față: PPSS Ciprian Câmpineanul și Sebastian Ilfoveanu.

– PC Pr. Grigore Luțai de la biserica Nașterea Domnului, Săpânța, și dl. Gheorghe Bohotici din Mara, Maramureș, care au prezentat aspecte ale vieții bisericești din parohie și au oferit un album cu Cimitirul Vesel.

Joi, 15 martie

Primiri:

– PC Pr. Andone Dumitru de la biserica Sf. Gheorghe și PC Pr. Cristian Onea de la biserica Buna Vestire din Tulcea în legătură cu aspecte pastorale.

– PC Diac. Jean Lupu, dirijorul corului de copii “Symbol”, cu prezentarea ultimului album apărut.

Pentru a răspunde diferitelor invitații a delegat pe:

Vineri, 2 martie

– PS Episcop Ciprian Câmpineanul la recepția oferită la ES D1. Ambasador Konstantin Andreev, la Palatul Parlamentului, cu ocazia Zilei Naționale a Bulgariei.

Duminică, 4 martie

– PS Episcop Vincențiu Ploieșteanul la prăznuirea Sf. Grigorie Palama, hramul Paraclisului Universității “Politehnica” din București.

Marti, 6 martie

– D1. Ene Șt. Mihai, Inspector eparhial – Biroul de Presă, la Spectacolul de Gală, organizat la Teatrul Evreiesc de Stat de Federația Comunităților Evreiești din România, cu prilejul sărbătorii Purim 5767.

Vineri, 16 martie

– A prezidat Permanența Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Bucureștilor pentru rezolvarea unor probleme eparhiale.

Duminică Sf. Ioan Scărarul, 18 martie

A săvârșit Sfânta Liturghie în Catedrala patriarhală, rostind cuvânt de zidire sufletească credincioșilor.

Luni, 19 martie

Primiri:

– ÎPS Petru, Mitropolitul Basarabiei, cu prezentarea unor aspecte din viața eparhiei.

– PC Pr. Iulian Șchiopu, Președintele Consistoriului bisericesc, pentru probleme administrative.

– A prezidat Comisia pentru semnarea Procesului-Verbal de la Adunarea Națională Bisericească din februarie 2007.

Joi, 22 martie

– A prezidat lucrările Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Bucureștilor, rostind cuvânt de deschidere și de încheiere a ședinței.

Primiri:

– PC Pr. Ioan Popa de la parohia "Sf. Trei Ierarhi" din Filipeștii de Pădure, județul Prahova, cu probleme pastorale.

Vineri, 23 martie

– A acordat un interviu dnei. Yvonne Cristescu, realizator TVR, având ca subiect Mitropolia Moldovei și Bucovinei.

Primiri:

– PC Pr. Aurel Mihai, directorul Seminarului Teologic din București, cu aspecte legate de organizarea Bacalaureatului 2007.

– Dl. Doru Schwartz de la Ierusalim, pentru probleme ale românilor din Ierusalim.

Duminică, 25 martie

– La praznicul Bunei Vestiri a slujit Sfânta Liturghie în Catedrala patriarhală și a rostit credincioșilor cuvânt de zidire sufletească.

Luni, 26 martie

– A participat la Mănăstirea Radu Vodă, la Sfânta Liturghie a Darurilor mai înainte sfințite, săvârșită de PS Episcop Varsanufie Prahoveanul, și a oficiat slujba de pomenire a Patriarhului Justinian, la împlinirea a 30 de ani de la mutarea la cele veșnice. Au participat: PS Episcop Calinic al Argeșului și Muscelului, PPSS Episcopi vicari Vincențiu Ploieșteanul și Sebastian Ilfoveanul, Părinții consilieri patriarhali și ai Arhiepiscopiei Bucureștilor, profesori și elevi ai Seminarului Teologic și credincioși. La finalul slujbei, Prea Fericitul Părinte Patriarh a evocat personalitatea Patriarhului Justinian. Au mai rostit cuvânt PS Calinic al Argeșului și Muscelului și PS Varsanufie Prahoveanul.

Marti, 27 martie

– A participat la expoziția de fotografie și documente "Biserica Ortodoxă Română în timpul Patriarhului Justinian" și la simpozionul "Un ierarh în vremuri de restriște: Patriarhul Justinian (1948-1977)", desfășurat în Aula Palatului Patriarhiei și a rostit cuvântul de încheiere.

Miercuri, 28 martie

Primiri:

– Dl. Radu Băjenaru, Director în Ministerul Afacerilor Externe, pentru ridicarea unei mănăstiri.

– PC Pr. Neluțu Oprea, Parohul Bisericii ortodoxe române din Sofia, cu probleme pastorale.

– PC Pr. Valeriu Chirilă de la Capela Inspectoratului General al Jandarmeriei - Băneasa și PC Pr. Benone Tănase de la Centrul de Jandarmi Montan - Sinaia, în legătură cu sfințirea capelei din Sinaia.

– PC Pr. Grigore Andronescu de la Biserica Șelari din București, pentru probleme pastorale.

– PC Diac. Jean Lupu, Dirijorul corului “Symbol”, pentru binecuvântare înaintea plecării în turneul din Belgia.

– D1. Senator Radu Câmpeanu pentru probleme de ordin spiritual.

Joi, 29 martie

Primiri:

– PC Pr. prof. dr. Constantin Coman de la Facultatea de Teologie “Patriarhul Justinian” a Universității din București care a oferit Prea Fericitului Părinte Patriarh lucrarea Ierom. Petroniu Tănase, *Chemarea Sfintei Ortodoxii*.

– ES d1. Adrian Lemeni, Secretar de stat pentru culte.

– ÎPS Nifon, Arhiepiscopul Târgoviștei cu unele aspecte pastorale.

– PC Pr. Nicolae Bordașiu de la Biserica Sf. Silvestru din București, pentru probleme pastorale din parohie.

Vineri, 30 martie

Primiri:

– D1. General Virgil Ardelean, Șeful Direcției Generale de Informații și Protecție Internă a Ministerului Administrației și Internelor, în legătură cu sfințirea unei biserici în municipiul Cluj-Napoca.

– A prezidat Permanența Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Bucureștilor pentru rezolvarea unor probleme eparhiale.

– A primit un grup de copii și echipa de realizatori ai emisiunii “Planeta copiilor” de la postul de televiziune B1.

Pentru a răspunde diferitelor invitații a delegat pe:

Vineri, 16 martie

– PC Pr. Consilier Florinel Șerbănescu la vernisajul expoziției de icoane, organizat cu sprijinul Delegației Permanente UNESCO a României, Paris, și a dlui. Ambasador al României UNESCO, Nicolae Manolescu, în incinta hotelului Ambasador din București.

Vineri, 23 martie

– PS Episcop Sebastian Ilfoveanul la recepția oferită de ES d1. A. Dendoulis cu prilejul sărbătoririi Zilei Naționale a Greciei.

Duminică, 25 martie

– PS Episcop Ciprian Câmpineanul la deschiderea solemnă a Mănăstirii ortodoxe române “Maica Domnului - Ocrotitoarea creștinilor” din localitatea Mirabella, Italia.

Marti, 27 martie

– PC Pr. Consilier Florinel Șerbănescu la Conferința “Basarabia acum. Situația relațiilor româno-române la 89 de ani de la Actul Unirii”, organizată de Asociația Civic Media în Aula Facultății de Drept a Universității din București.

Sâmbătă, 31 martie

– PS Episcop Sebastian Ilfoveanul la Expoziția “Fereastră către Același Dumnezeu” organizată de Centrul Cultural “Mihai Eminescu” la Parcul Național din sectorul 2.

– PC Diac. Mihai Iordache, Secretar patriarhal, la deschiderea Expoziției “Latente” realizată de dl. Alexandru Pasat la Palatul Mogoșoaia.

Duminică Floriilor, 1 aprilie

– La praznicul Intrării Domnului în Ierusalim a slujit Sfânta Liturghie în Catedrala patriarhală și a rostit cuvânt de învățătură credincioșilor.

Luni, 2 aprilie

– A participat, la Mănăstirea Antim, la slujba de binecuvântare pentru începerea preparării Sfântului și Marelui Mir.

Primiri:

– Un grup de pelerini din Ciudad Real (Spania), localitate înfrățită cu orașul Târgoviște, însoțiți de dl. avocat Daniel Comăniță.

– Dl. General Mircea Mureșan, Comandantul Universității Naționale de Apărare “Carol I”.

Marti, 3 aprilie

– A participat, în Palatul Patriarhiei, la evenimentul lansării volumului *Martiri pentru Hristos, din România, în perioada regimului comunist*. Au fost de față: ÎPS Mitropolit Laurențiu al Ardealului, PPSS Ciprian Câmpineanul, Sebastian Ilfoveanul, Corneliu Bârlădeanul, ÎPS Ioan Robu, Arhiepiscop și Mitropolit Romano-catolic de București, dl. Herman Pitters, din partea Bisericii Evanghelice CA din Sibiu, dnii. Hermann Schuster, Franz Wissinger și Mons. Andreas Straub din partea Fundației “St. Gerhard's Werk” de pe lângă Episcopia Romano-catolică din Rottenberg, Germania.

*Miercuri, 4 aprilie***Primiri:**

– Dl. Constantin Gîrbea, Președinte Executiv al Fundației Universitare Marea Neagră, dl. Akkan Suver, Președintele Fundației Marmara, dna. Müjgan Suver și

dl. gen. Negdet Timur, rector al Universității Aidan din Istanbul, într-o vizită de prezentare.

– A adresat un mesaj pentru noaptea de Înviere posturilor de radio și televiziune din România.

– PCuv. Ierom. Policarp Ghițulescu de la biblioteca Sf. Sinod.

Joi, 5 aprilie

– A săvârșit Sfânta Liturghie cu sfințirea Sfântului și Marelui Mir, înconjurat de membrii Sfântului Sinod, la biserica “Sf. Spiridon-Nou”. Au participat PPCC consilieri patriarhali și ai Arhiepiscopiei Bucureștilor și un număr mare de credincioși. A rostit cuvânt de învățătură subliniind importanța Sfântului și Marelui Mir în viața Bisericii.

Vineri, 6 aprilie

– D1. Nuță Marcel cu felicitări pentru praznicul Învierii Domnului.

– A săvârșit, în Catedrala patriarhală, Denia Prohodului Domnului nostru Iisus Hristos.

Duminica Învierii, 8 aprilie

– În noaptea Învierii Domnului, a săvârșit Sfânta Liturghie, în fața Catedralei patriarhale, și a rostit cuvânt de zidire sufletească credincioșilor

– La orele 12.00, înconjurat de un sobor de ierarhi, preoți și diaconi, a săvârșit, în Catedrala patriarhală, Vecernia – “A doua Înviere”.

– Seara, a participat la întâlnirea îndătinată de Paști cu preoții Capitalei, fiind însoțit de Prea Sfințiții Episcopi Vicari. După concertul susținut de Corala “Sfântul Ap. Andrei” și cuvântul rostit, în numele preoților, de PC Pr. Nicolae Bordașiu de la biserica “Sf. Silvestru”, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist a adresat cuvântul său celor prezenți, invitându-i apoi la recepția tradiționalului “ou roșu” în Sala de Recepții a Palatului Patriarhiei.

Miercuri, 11 aprilie

– În ziua de prăznuire a Sf. Ierarh Calinic, a slujit Sfânta Liturghie la Mănăstirea Cernica și a rostit cuvânt de învățătură.

Izvorul Tămăduirii - Vineri, 13 aprilie

– A săvârșit, în fața Catedralei patriarhale, slujba de sfințire a apei și a rostit cuvânt de zidire sufletească credincioșilor.

Sâmbătă, 14 aprilie

– Seara, a participat, însoțit de PS Varsanufie Prahoveanul, la un concert susținut de corala “Sf. Ap. Andrei”, la biserica “Sf. Vineri” - Drumul Taberei. În cuvântul rostit cu acest prilej, Prea Fericitul Părinte Patriarh a făcut apel la cre-

dincioși pentru a sprijini finalizarea bisericii "Sf. Vineri", în care scop a și fost organizat concertul.

Marți, 17 aprilie

Primiri:

– P.Cuv. Arhim. Nicodim Dimulescu, Starețul Mănăstirii Crasna, jud. Prahova, pentru binecuvântarea de înființare a mănăstirii ortodoxe române în localitatea Mirabella, Italia.

– La rugămintea postului de radio "Trinitas", a adresat un mesaj de binecuvântare și felicitare, cu prilejul aniversării a nouă ani de emisie.

Miercuri, 18 aprilie

Primiri:

– Dl. Alexandru Șerban, Directorul general al Administrației Naționale a Penitenciarelor, cu unele aspecte legate de asistența religioasă din penitenciare.

– PC. Pr. Dănuț Badea, parohul bisericii Cărămidarii de Jos din București, în problema revendicării unei clădiri care a aparținut parohiei.

Joi, 19 aprilie

Primiri:

– ES dl. Adrian Lemeni, Secretar de Stat pentru Culte.

– A acordat un interviu dnei. Cristina Moisei, Realizator al emisiunii *Universul credinței*, de la TVR, în legătură cu recenta proclamare solemnă a canonizării Sf. Ier. Pahomie de la Gledin.

Vineri, 20 aprilie

Primiri:

– Pr. Florin Mihalache de la parohia ortodoxă română din Sacramento (California), pentru binecuvântare.

Luni, 23 aprilie

– La prăznuirea Sf. Mare Mucenic Gheorghe a participat la Sf. Liturghie în Paraclisul "Sf. Gheorghe" al Palatului Patriarhal.

Miercuri, 25 aprilie

Primiri:

– Dl. prof. Cioran Anghel, ctitorul bisericii de la cimitirul Eroilor Revoluției din decembrie 1989, cu rugămintea de a participa, Duminică, 6 mai a.c., la sfințirea noii clădiri destinate consumului lumânărilor.

Vineri, 27 aprilie

Primiri:

– ÎPS Mitropolit Laurențiu al Ardealului, cu solicitarea Sfântului și Marelui Mir pentru nevoile Eparhiei.

– Dl. Ciprian Meștereanu și dl. Justin Mihoc, studenți la Facultatea de Teologie “Patriarhul Justinian” din București, cu solicitarea binecuvântării pentru organizarea simpozionului “Teologul contemporan - știință sau credință?” și invitația de participare.

Luni, 30 aprilie

Primiri:

– E.S. Cardinalul Paul Poupard, Președintele Consiliului Pontifical pentru Cultură și al Consiliului Pontifical pentru Dialog Interreligios, aflat în România cu prilejul *Întâlnirii europene a Consiliului Pontifical pentru Cultură* de la Sibiu (2-5 mai a.c.). La întâlnire a participat și E.S. Jean Claude Périsset, Nunțiu Apostolic în România.

Pentru a răspunde diferitelor invitații a delegat pe:

Miercuri, 18 aprilie

– PS Ciprian Cămpineanul la recepția oferită de ES Mons. Jean-Claude Périsset, Nunțiu Apostolic, cu prilejul împlinirii a doi ani de la ridicarea la pontificat a SS Papa Benedict al XVI-lea.

Miercuri, 25 aprilie

– PC. Pr. conf. dr. Constantin Preda de la Facultatea de Teologie din București la Templul Coral din București, la comemorarea profesorului Liviu Librescu.

Miercuri, 2 mai

Primiri:

– Dl. Bogdan Căndea, în legătură cu o donație de carte, care a aparținut acad. Virgil Căndea, pentru Biblioteca Sfântului Sinod.

Joi, 3 mai

Primiri:

Un grup de pelerini din Grecia, însoțit de ÎPS Mitropolit Pantelimon de Veria.

– Dl. lt. col. dr. Cristian Scarlat, Președintele Oficiului Național pentru Cultul Eroilor, cu prezentarea aspectelor legate de aniversarea zilei naționale de pomenire a eroilor din acest an - 17 mai.

– Absolvenții promoției a XVIII-a a Colegiului Național de Apărare a țării, din cadrul Ministerului Apărării, răspunzând la întrebările adresate de oaspeți.

Vineri, 4 mai

Primiri:

– Dl. Acad. Constantin Bălăceanu Stolnici în legătură cu un teren care aparține bisericii Domnița Bălașa din București.

– PC. Pr. prof. dr. Vasile Răducă, PC. Pr. prof. dr. Adrian Gabor și dl. prof. dr. Remus Rus de la Facultatea de Teologie “Patriarhul Justinian” din București, cu promovarea unor cadre didactice.

Duminică, 6 mai

– A săvârșit Sfânta Liturghie, împreună cu ÎPS Teodosie, Arhiepiscopul Tomisului, și PS Sebastian Ilfoveanul, la biserica Înălțarea Domnului - Eroii Revoluției. A sfințit icoanele exterioare din mozaic și noua încăpere destinată consumării lumânărilor. A acordat *Crucea patriarhală pentru mireni* Dlor. Anghel Cioran și Dumitru Mihalache, pentru contribuția adusă la ridicarea și înfrumusețarea bisericii.

Marti, 8 mai

– La invitația Asociației Studenților Teologi Români și a Facultății de Teologie “Patriarhul Justinian” din București, a participat la deschiderea lucrărilor Simpozionului “Teologul contemporan – știință sau credință?”, organizat de Facultatea de Teologie în parteneriat cu Arhiepiscopia Bucureștilor și Ministerul Culturii și Cultelor - Secretariatul de Stat pentru Culte. A rostit cuvânt de binecuvântare și de apreciere a inițiativei.

Miercuri, 9 mai

– A deschis lucrările Comisiei Speciale de lucru a Sfântului Sinod pentru elaborarea anteproiectului Statutului de Organizare și Funcționare al Bisericii Ortodoxe Române, pentru a fi prezentat Sfântului Sinod la proxima sa ședință.

Primiri:

– PC Pr. prof. Mihai Aurel, Directorul Seminarului Teologic din București, în legătură cu săvârșirea la mănăstirea Cernica, a parastasului pentru regretatul mitropolit primat Nifon (1850-1875).

– Dl. col. Nistor Găitan, Comandantul Garnizoanei Botoșani, care a solicitat spijin material pentru finalizarea lucrărilor de pictură la capela din incinta unității.

Joi, 10 mai

Primiri:

– Dl. Iulian Crețu, Profesor la Universitatea Româno-Americană din București, Președintele Ligii naționale a Primarilor și Consilierilor din România, cu invitația de a participa la sfințirea capelei Universității Româno-Americane și rugămintea de a accepta titlul de *Doctor Honoris Causa* din partea acestei universități.

Duminică, 13 mai

– A săvârșit Sfânta Liturghie în Catedrala patriarhală. În cadrul cuvântului rostit, a adresat un apel către ierarhii, preoții și credincioșii Bisericii Ortodoxe

Române de a înălța rugăciuni către Dumnezeu pentru ploaie folositoare oamenilor, viețuitoarelor și aducătoare de rod bogat pe pământ.

Luni, 14 mai

Primiri:

– PC Pr. Vasile Popa de la Parohia Gârbovi II, județul Ialomița, cu prezentarea stadiului construirii noii biserici.

– PC Pr. Ioan Gh. Ceaușu, duhovnicul mănăstirii Recea, jud. Vrancea, însoțit de dl. gl. (r) Ioan Cotropai, care i-a oferit Prea Fericitului Părinte Patriarh cartea *“Satul Găvane în imagini. Bisericiuțele rupestre din Munții Buzăului”*.

Marți, 15 mai

Primiri:

– ÎPS Petru, Mitropolitul Basarabiei, cu prezentarea unor aspecte din viața eparhiei.

– A vizitat mănăstirea Pasărea, însoțit de PS Varsanufie Prahoveanul, PC Diac. Nicu D. Octavian, Consilier patriarhal, PCuv. Teofil Anăstăsoaie, Exarhul mănăstirilor din Arhiepiscopia Bucureștilor, și a fixat locul unde va fi ridicată clădirea seminarului teologic. Au fost de față PCuv. Mihaela Costache, Stareța mănăstirii, precum și sponsorii care vor sprijini construirea clădirii.

Pentru a răspunde diferitelor invitații a delegat pe:

Marți, 2 mai

– ÎPS Teofan, Mitropolitul Olteniei, și PS Nicodim, Episcopul Severinului și Strehaiei, la festivitățile prilejuite de comemorarea a 1100 de ani de la trecerea la cele veșnice a Sfântului Boris Mihail, creștinătorul bulgarilor (Pliska, Bulgaria), care au prezentat mesajul Prea Fericitului Părinte Patriarh Sanctității Sale Maxim, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Bulgare.

– PC Diac. Nicu D. Octavian, Consilier patriarhal, la recepția oferită, cu ocazia Zilei Independenței, de Ambasada Statului Israel la București, la Ateneul Român.

Marți, 8 mai

– Dl. Bogdan Teleanu, Inspector eparhial - Biroul de Presă, la Concertul de chitară al artistului Tal Horovitz, organizat de Federația Comunităților Evreiești din România, Ambasada Statului Israel și Comunitatea Evreilor din București, la Sinagoga Mare.

Miercuri, 9 mai

– PS Sebastian Ilfoveanul la Primăria Sectorului II, la festivitățile legate de Ziua Independenței României, Ziua Europei și victoria împotriva fascismului la nivel european.

– PC Pr. Mihnea Susan, Consilier eparhial al Arhiepiscopiei Bucureștilor, la manifestarea *Ziua Europei: Copiii României sub semnul destinului european*, organizată de Agenția pentru Strategii Guvernamentale și Grupul la Nivel Înalt pentru Copiii României, la Palatul Copiilor.

Joi, 10 mai - Marți, 15 mai

– PS Sebastian Ilfoveanul la instalarea ÎPS Mitropolit Vasilios de Paralimni și a ÎPS Mitropolit Nechifor de Kikkou (Cipru).

Joi, 10 mai

– PS Varsanufie Prahoveanul la parastasul regretatului mitropolit primat Nifon (1850-1875), la Mănăstirea Cernica.

– PS Varsanufie Prahoveanul la concertul coralei bărbățești “Te Deum Laudamus”, organizat de Asociația Studenților Teologi Ortodocși, în Aula Palatului Patriarhiei.

Vineri, 11 mai

– PS Varsanufie Prahoveanul la hramul paraclisului Universității de Științe Agronomice și Medicină Veterinară din București și inaugurarea Centrului Comunitar pentru activități spirituale al universității.

Sâmbătă, 12 mai

– PS Varsanufie Prahoveanul la parastasul de șapte ani pentru vrednicul de pomenire mitropolit Nestor, la sfințirea picturii Catedralei mitropolitane din Craiova și lansarea volumului omagial *Nestor Vornicescu, Mitropolitul Olteniei*.

Miercuri, 16 mai

Primiri:

– PC Pr. Vasile Găină de la biserica “Sf. Gheorghe” - Grivița, care i-a oferit Prea Fericitului Părinte Patriarh cartea *Ortodoxia românească în Australia* și a prezentat o situație a parohiilor românești de pe continentul australian.

Joi, 17 mai

– La praznicul Înălțării Domnului a săvârșit, în Catedrala patriarhală, slujba de pomenire a eroilor români care și-au dat viața pe câmpurile de luptă sau în lagăre și închisori. În cuvântul rostit, cu acest prilej, a evidențiat importanța pomenirii eroilor prin proclamarea acestei zile ca sărbătoare națională.

Vineri, 18 mai

– A participat la festivitatea dedicată Zilei Academiei Tehnice Militare, la împlinirea a 58 de ani de existență, și a rostit cuvânt de binecuvântare slujitorilor

Academiei. PS Episcop Ciprian Câmpineanul a sfințit Tricolorul și Drapelul Academiei.

Primiri:

– Dnii. Col. Ionel Olaru, Col. Benone Andronic și Col. Ion Mituțelu de la Universitatea Națională de Apărare “Carol I”, cu propunerea senatului Universității de acordare a titlului de *Doctor Honoris Causa*.

Luni, 21 mai

– La prăznuirea Sfinților Împărați Constantin și Elena, hramul Catedralei patriarhale, a slujit Sfânta Liturghie, înconjurat de Prea Sfințiții Episcopi Vicari, rostind cuvânt de zidire sufletească credincioșilor. Cu acest prilej au fost scoase în procesiune sfintele moaște ale Cuviosului Dimitrie Basarabov, ocrotitorul Bucureștilor, și ale Sf. Împărați Constantin și Elena, pentru a fi cinstate de credincioși, și s-a sfințit noua raclă a moaștelor Sf. Împărați.

Marti, 22 mai

Primiri:

– PC. Pr. prof. dr. Nicolae D. Necula, Decan, și PC. Pr. prof. dr. Adrian Gabor, Secretar științific, de la Facultatea de Teologie “Patriarhul Justinian” din București, însoțiți de PCuv. Arhim. Andrei Barbu, Exarhul mănăstirilor din Arhiepiscopia Alba Iuliei, cu solicitarea binecuvântării pentru programul vizitei la București a PCuv. Efrem, Starețul Mănăstirii Vatoped.

Miercuri, 23 mai

Primiri:

– PC. Protopop Ilie T. Vasile de la Protoieria Vălenii de Munte, cu invitația de a participa la Sfânta Liturghie și la slujba de pomenire a eroilor, la Drajna de Jos, duminică, 3 iunie a.c.

Joi, 24 mai

Primiri:

– ES dl. Athanassios Dendoulis, Ambasadorul Greciei la București, dl. Stavros Lekkakos, Președintele Piraeus Bank România, și dl. Michalis Lachanas, Director general Piraeus Bank România, pentru donarea către Administrația Patriarhală a unui microbuz. De față a fost PS Episcop Ciprian Câmpineanul care a și mijlocit această donație.

– PC. Pr. prof. dr. Vasile Nechita, PC. Pr. prof. dr. Adrian Niculcea și PC. Pr. lect. drd. Mihail Spătărelu de la Facultatea de Teologie a Universității “Ovidius” din Constanța, care au oferit Prea Fericitului Părinte Patriarh volumul *Să rămânem pe drumul unității...*

– PC. Pr. prof. dr. Adrian Gabor, PC. Pr. asist. dr. Gheorghe Ispas, Dl. prof. dr. Remus Rus de la Facultatea de Teologie “Patriarhul Justinian” din București cu solicitarea binecuvântării pentru organizarea sărbătoririi a 20 de ani de la absolvirea facultății, cu participarea preoților din serie.

Vineri, 25 mai

Primiri:

– PC Protopop Dinu Pompilică de la Protoieria III Capitală și PC Pr. Daniel Roșu, în legătură cu sfințirea bisericii din lemn din cadrul Așezământului Social al Administrației Patriarhale “Sf. Treime - Dudești”. A fost delegat PS Episcop Vincențiu Ploieșteanul.

Duminică, 27 mai

– La praznicul Pogorârii Duhului Sfânt a slujit Sfânta Liturghie și slujba Vecerniei “Plecării genunchilor”, în Catedrala patriarhală, și a rostit cuvânt de zidire sufletească.

Luni, 28 mai

– A participat la slujba de sfințire a capelei Universității Româno-Americane din București, săvârșită de PS Episcop dr. Sebastian Ilfoveanul, și la festivitatea decernării titlului de *Doctor Honoris Causa* din partea acestei Universități, rostind cuvântul protocolar.

– A vizitat biserica “Sfânta Treime”, Parohia Roșu din București, rostind cuvânt de învățătură și binecuvântare credincioșilor.

Marti, 29 mai

Primiri:

– PCuv. Efrem, Starețul Mănăstirii Vatoped din Muntele Athos, cu un grup de călugări și credincioși greci, însoțiți de PC Pr. prof. dr. Constantin Coman de la Facultatea de Teologie “Patriarhul Justinian” din București, pentru binecuvântare. Prea Fericitul Părinte Patriarh a oferit, cu acest prilej, PCuv. Efrem medalia jubiliară, “20 de ani de patriarhat”.

Miercuri, 30 mai

– A participat la Conferința pastoral-misionară semestrială a preoților din Protoieria III Capitală și a rostit un cuvânt legat de tema Conferinței.

Primiri:

– PS Episcop Ambrozie al Giurgiului cu unele probleme ale eparhiei.

Joi, 31 mai

Primiri:

– ÎPS Mitropolit Nikolaos de Mesogaia și Lavreotiki, Președintele Comitetului de Bioetică al Bisericii Ortodoxe a Greciei, cu prezentarea unui text pu-

blicat în patru limbi de Biserica Greciei: *Poziții fundamentale asupra eticii eutanasiei*. Prea Fericitul Părinte Patriarh i-a oferit medalia jubiliară “20 de ani de patriarhat”.

– PC Pr. prof. Mihai Aurel, Directorul Seminarului Teologic din București, pentru binecuvântarea festivității de încheiere a anului școlar.

Pentru a răspunde diferitelor invitații a delegat pe:

Joi, 17 mai

– PS Episcop Sebastian Ilfoveanul la hramul Bisericii “Înălțarea Domnului” din Ploiești.

– PS Episcop Varsanufie Prahoveanul la slujba de pomenire a eroilor români, oficiată în Piața Universității din București.

Joi, 24 mai

– PS Episcop Varsanufie Prahoveanul la sfințirea Capelei Statului Major al Forțelor Aeriene.

– PS Episcop Sebastian Ilfoveanul la Conferința pastoral-misionară semestrială a preoților din Protoieria Urlați.

– PS Episcop Varsanufie Prahoveanul la Conferința pastoral-misionară semestrială a preoților din Protoieria Ploiești.

Joi, 24 - Vineri, 25 mai

– PS Episcop Ciprian Câmpineanul la Simpozionul anual al Profesorilor de Omiletică și Catehetică, organizat de Facultatea de Teologie “Patriarhul Justinian” a Universității din București.

Vineri, 25 mai

– PS Episcop Vincențiu Ploieșteanul și PC. Pr. Costel Stoica, Consilier patriarhal, la slujba înmormântării fostului președinte al Consiliului Național al Audiovizualului, Ralu Filip, la Mănăstirea Cernica.

Duminică, 27 mai

– PS Episcop Sebastian Ilfoveanul la hramul Mănăstirii Christiana din București.

Luni, 28 mai

– PS Episcop Ciprian Câmpineanul la hramul Mănăstirii Samurcășești -Ciorogârla, jud. Ilfov.

– PS Episcop Varsanufie Prahoveanul la hramul Mănăstirii Radu Vodă din București.

Mărți, 29 mai

– PS Episcop Sebastian Ilfoveanul la Conferința pastoral-misionară semestrială a preoților din Protoieria Câmpina.

– PS Episcop Varsanufie Prahoveanul la Conferința pastoral-misionară semestrială a preoților din Protoieria Vălenii de Munte.

Miercuri, 30 mai

– PS Episcop Ciprian Câmpineanul la Conferința pastoral-misionară semestrială a preoților din Protoieria I Capitală.

– PS Episcop Sebastian Ilfoveanul la Conferința pastoral-misionară semestrială a preoților din Protoieria II Capitală.

– PS Episcop Varsanufie Prahoveanul la Conferința pastoral-misionară semestrială a preoților din Protoieria III Capitală.

– Dl. Mihai Ene, Inspector eparhial, la lansarea de gală a Orchestrei Naționale de Folclor, organizată de Fundația “Valențe Umane”, la Palatul Parlamentului.

Joi, 31 mai

– PS Episcop Ciprian Câmpineanul la Conferința pastoral-misionară semestrială a preoților din Protoieria Ilfov Nord.

– PS Episcop Varsanufie Prahoveanul la Conferința pastoral-misionară semestrială a preoților din Protoieria Ilfov Sud.

Vineri, 1 iunie

Primiri:

– PCuv. Simeon de la Mănăstirea “Sf. Ioan Botezătorul” din Essex (Anglia), în fruntea unui grup de pelerini din Franța și Marea Britanie.

Duminica Tuturor Sfinților, 3 iunie

– A slujit Sfânta Liturghie, împreună cu PS Episcop Vincentiu Ploieșteanul, la Mănăstirea Antim din București, cu ocazia hramului acestui așezământ monahal, și a rostit cuvânt de învățătură.

Marti, 5 iunie

– A participat la cea de-a doua întrunire a Comisiei Speciale de lucru a Sfântului Sinod pentru elaborarea anteproiectului Statutului de Organizare și Funcționare al Bisericii Ortodoxe Române, pentru a fi prezentat Sfântului Sinod la proxima sa ședință.

Primiri:

– Dl. Peter Jennings, jurnalist la “Gibbons Stamp Monthly” (Marea Britanie), care a prezentat salutul ES Vincent Nichols, Arhiepiscop romano-catolic de Birmingham, și a realizat un interviu cu Prea Fericitul Părinte Patriarh.

Miercuri, 6 iunie

Primiri:

– Dl. Col. Doru-Gheorghe Safta, rectorul Academiei Tehnice Militare, însoțit de dl. col. Lucian Anton, cu propunerea Senatului de acordare a titlului de *Doctor*

Honoris Causa, și cu prezentarea unor aspecte legate de revendicarea terenului Academiei și amenajarea unei capele.

Joi, 7 iunie

– Cu prilejul Conferinței OSCE privind Combaterea Discriminării și Promovarea Respectului și Înțelegerii Reciproce, care a cuprins în program un moment desfășurat la Palatul Patriarhiei, a avut o întrevedere cu ES dl. Traian Băsescu, președintele României.

Vineri, 8 iunie

– A participat la recepția oferită de ES dl. Alexander Churilin, Ambasadorul Federației Ruse la București, cu ocazia Zilei Nationale a Rusiei.

Primiri:

– Dl. avocat Cristian Crișan, episcopul Parohiei “Sf. Treime” din Inc. Perth (Australia), cu prezentarea activității parohiei.

– PCuv. Arhim. Lavrentie Gâță, starețul mănăstirii Căldărușani, pentru probleme administrative.

– ASR Prințul Hassan Bin Talal al Iordaniei, însoțit de dl. Mihail Neamțu. Cu acest prilej, Prea Fericitul Părinte Patriarh a oferit oaspetelui său medalia jubiliară ”20 de ani de patriarhat” și un album cu România, iar ASR i-a dăruit Părintelui Patriarh Teoctist o ediție de lux a cărților sfinte ale celor trei religii monoteiste, în limbile originale: Noul Testament, Tora și Coranul.

Duminica Sfinților Români, 10 iunie

– A săvârșit Sfânta Liturghie, înconjurat de PPSS Episcopi Vincențiu Ploieșteanul și Varsanufie Prahoveanul, stareți, preoți și diaconi la mănăstirea “Duminica Sfinților Români”, din incinta Atelierelor Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, și a rostit cuvânt de învățătură. Cu acest prilej a fost sfințită racla cu moaștele Sf. Apostol Andrei, ale Sf. Mare Mucenic Gheorghe și ale Sfinților Ambrozie și Dionisie, episcopii Milanului, dăruită mănăstirii de către Prea Fericitul Părinte Patriarh.

Luni, 11 iunie

Primirie:

– Dl. prof. Ștefan Niculescu, compozitor, membru al Academiei Române, cu oferirea unei partituri - creație personală.

Mărți, 12 iunie

Primiri:

– PC Pr. Gheorghe Bogdan de la biserica “Sf. Gheorghe-Nou”, în legătură cu proiectul de reconstruire a bisericii “Sf. Vineri”, pentru aprobarea și semnarea intervenției de ajutor.

– PCuv. Ierom. Casian Costache, starețul schitului “Sf. Nicolae” din Chițorani, jud. Prahova, cu invitație la slujba de târnosire a bisericii, după lucrările de restaurare a sfântului locaș, monument istoric.

Miercuri, 13 iunie

Primiri:

– D1. Cristian Tudorancea, vicepreședinte al Casei de Economii și Consemnațiuni, pentru a oferi un set de timbre de colecție emise la împlinirea a 110 ani de la punerea pietrei de temelie a acestei instituții.

Joi, 14 iunie

– A prezidat ședința Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Bucureștilor pentru rezolvarea problemelor ce țin de competența acestui for.

Primiri:

– D1. prof. univ. dr. Ilie Bădescu de la Facultatea de Sociologie și Asistență Socială a Universității din București, membru în Consiliul Eparhial și în Adunarea Eparhială ale Arhiepiscopiei Bucureștilor.

– PC Pr. Mircea Crețu de la parohia Tâlmaciu, jud. Sibiu, cu mulțumire pentru primirea crucii patriarhale.

Vineri, 15 iunie

Primiri:

– ES Dl. Adrian Lemeni, secretar de stat pentru culte.

Pentru a răspunde diferitelor invitații a delegat pe:

Vineri, 1 iunie - Duminică, 3 iunie

– Î.P.S. Arhiepiscop Andrei al Alba Iuliei la festivitățile prilejuate de împlinirea a 15 ani de la alegerea Prea Fericitului Vladimir, Mitropolitul Kievului și a toată Ucraina, ca Întâistătător al Bisericii Ortodoxe din Ucraina, și la lucrările Simpozionului organizat cu acest prilej.

Vineri, 1 iunie

– PS Episcop Ciprian Câmpineanul la recepția oferită de ES dl. Daniele Mancini, ambasadorul Italiei la București, cu prilejul Zilei Naționale a acestei țări.

– PS Episcop Varsanufie Prahoveanul pentru săvârșirea Sfintei Liturghii și a slujbei de pomenire a rromilor deportați în Transnistria, în 1942, la biserica mănăstirii Radu Vodă din București. Cu acest prilej a fost lansată o carte de rugăciuni în limba romanes, editată de Arhiepiscopia Bucureștilor, cu binecuvântarea Prea Fericitului Părinte Patriarh și prin strădania PS Episcop Varsanufie Prahoveanul.

– PS Episcop Varsanufie Prahoveanul la agapa festivă prilejuită de încheierea anului școlar, la Seminarul Teologic din București.

– PC Diac. Consilier Mihnea Susan la vernisajul expoziției “Vis de copil”, la Centrul Cultural al Ministerului Internelor și Reformei Administrative.

Duminică, 3 iunie

– PS Episcop Ciprian Câmpineanul la parohia Drajna de Jos, protoieria Vălenii de Munte, unde a săvârșit Sfânta Liturghie și slujba de pomenire a eroilor români din această parte a țării.

Miercuri, 6 iunie

– PS Episcop Vincențiu Ploieșteanul la lansarea reeditării operei profesorului de teologie Dimitrie G. Boroianu (1865-1951), la Librăria Cărturești.

– D1. Bogdan Teleanu, inspector eparhial, la lansarea volumului *România Europeană* de Adrian Năstase, la Sala Rondă a Hotelului Intercontinental din București.

Vineri, 8 iunie

– PS Episcop Vincențiu Ploieșteanul la slujba punerii temeliei bisericii “Sf. Sofia”, în localitatea Ostrat, com. Corbeanca, jud. Ilfov.

– PS Episcop Ciprian Câmpineanul și PC Pr. Consilier Michael Tița la întâlnirea cu Mons. Brian Farrel, secretarul Consiliului Pontifical pentru Unitatea Creștină.

Duminică, 10 iunie

– PS Episcop Ciprian Câmpineanul la hramul bisericii “Duminica Sfinților Români” din str. Trapezului, protoieria III Capitală.

– PS Episcop Sebastian Ilfoveanul la hramul bisericii din Filipeștii de Pădure, jud. Prahova, unde a săvârșit Sfânta Liturghie și slujba punerii pietrei de temelie a capelei mortuare.

Luni, 11 iunie

– PS Episcop Vincențiu Ploieșteanul la recepția oferită de ES dl. Robin Barnett, ambasadorul Marii Britanii la București, cu prilejul zilei de naștere a MS Elisabeta a II -a, regina Marii Britanii.

Miercuri, 13 iunie

– PS Episcop Varsanufie Prahoveanul la slujba de pomenire a victimelor mineriadelor din 13-14 iunie 1990, în Piața Universității.

Joi, 14 iunie

– PS Episcop Varsanufie Prahoveanul la serbarea de sfârșit de an, organizată de Seminarul Teologic Liceal Ortodox din București, în Aula Palatului Patriarhiei.

*Luni, 18 iunie***Primiri:**

– PC pr. George Bazgan de la parohia Edmonton, Canada, cu prezentarea activității parohiei.

Marți, 19 iunie

Primiri:

– PCuv. Protos. Eftimie Zeca, starețul schitului Darvari din București, cu propunerea de tundere în monahism a unui frate.

Miercuri, 20 iunie

– A participat la Te Deum-ul din Catedrala patriarhală, după care a prezidat sesiunea de lucru a Sfântului Sinod, întrunit în ședință plenară la Reședința patriarhală, care s-a desfășurat pe parcursul a două zile (20-21 iunie).

Vineri, 22 iunie

– În ziua de prăznuire a Sf. Ier. Grigorie Dascălul, Mitropolitul Țării Românești, a participat la Sfânta Liturghie, săvârșită de un sobor de ierarhi, preoți și diaconi, la mănăstirea Căldărușani. A rostit cuvânt de învățătură.

Sâmbătă, 23 iunie

– PC Pr. prof. dr. Ioan Sauca, directorul Institutului Ecumenic de la Bossey, Elveția.

Duminică, 24 iunie

– A participat la Sfânta Liturghie la parohia “Sf. Andrei” din Ploiești, săvârșită de PS Episcop Sebastian Ilfoveanul, și a rostit cuvânt de zidire sufletească credincioșilor. Cu acest prilej, a pus piatra de temelie pentru paraclisul Sf. Ap. și Evanghelist Ioan și Sf. Ierarh Policarp al Smirnei și a binecuvântat centrul social.

Luni, 25 iunie

Primiri:

– ES The Right Reverend Geoffrey Rowell, Arhiepiscopul anglican de Gibraltar în Europa, însoțit de ES dl. Robin Barnett, ambasadorul Marii Britanii la București, Diacon Christine Hall și Reverend Martin Jacques, preotul anglican de la București.

Marți, 26 iunie

– P. Cuv. Arhim. Macarie Ciolan, starețul Mănăstirii Cernica, care a prezentat lucrarea “*Sfântul Cuvios Gheorghe Arhimandritul, Starețul Cernicăi și Căldărușanilor (1730-1806), înnoitor al isihasmului românesc*”.

– Prof. Dr. Alexandru Metea, de la Facultatea de Litere, Istorie și Teologie a Universității de Vest din Timișoara, în calitate de președinte al Comisiei pentru Examenul de Bacalaureat de la seminarul Teologic din București.

Miercuri, 27 iunie

– A participat la conferirea titlului de Drept al Popoarelor Lumii, pictorului bisericesc George Rusu, de către Autoritatea Martirilor Holocaustului și a Come-

morării Eroilor “Yad Vashem” împreună cu Ambasada Israelului în România, la Palatul Patriarhiei. A rostit un cuvânt de binecuvântare.

Primiri:

- DI. Gigel Sorinel Știrbu, noul Secretar de Stat pentru Culte.
- ASR Principele Radu de Hohenzollern - Veringen.

Joi, 28 iunie

Primiri:

- DI. Arhitect Cătălin Licăreț în legătură cu proiectele Seminarului Teologic Liceal Monahal de la Mănăstirea Pasărea și ale Catedralei Patriarhale.
- DI. Dimitrie Antal, Președintele Comunității Ortodoxe Române din Düsseldorf (Germania), care a prezentat activitatea și unele inițiative ale comunității;

Sâmbătă, 30 iunie

- PS Casian, Episcopul Dunării de Jos și PS Visarion Rășinăreanul, Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, în legătură cu plecarea la Bruxelles, împreună cu reprezentanți ai altor Biserici din România.

Pentru a răspunde diferitelor invitații a delegat pe:

Duminică, 24 iunie

- PS Episcop Ciprian Câmpineanul la hramul mănăstirii Plumbuita din București.
- PS Episcop Varsanufie Prahoveanul la târnosirea bisericii parohiei Telega I, protoieria Câmpina, județul Prahova.

Luni, 25 iunie

- PS Episcop Ciprian Câmpineanul la manifestările dedicate Sf. Apostol Pavel “*Pavleia*” organizate de Mitropolia de Veria (Grecia).

Marti, 26 iunie

- PS Episcop Sebastian Ilfoveanul la Conferința Internațională și Interconfesională “Healing of Memories”, organizată de Comunitatea Bisericilor Protestante din Europa și de Conferința Bisericilor Europene, la Palatul Patriarhiei;
- PS Episcop Varsanufie Prahoveanul la ceremonia publică de înălțare a Drapelului României în Piața Tricolorului, cu prilejul Zilei Drapelului Național.

Joi, 28 iunie

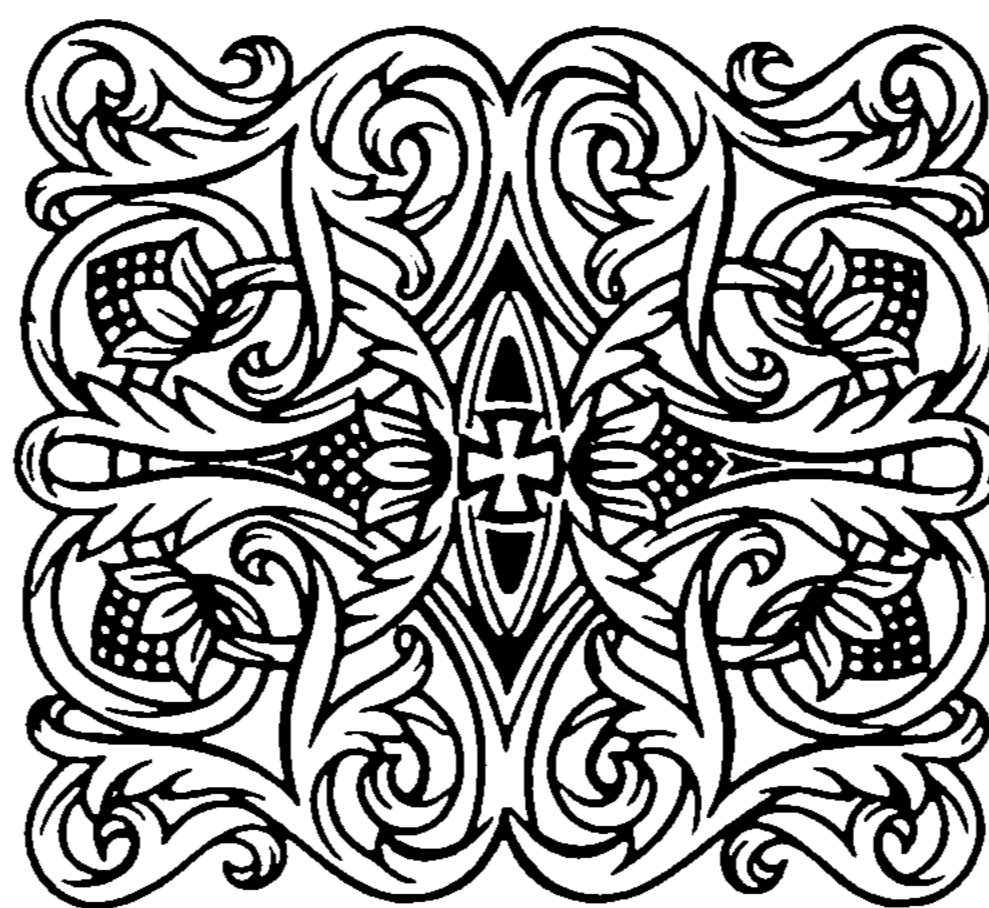
- PS Episcop Sebastian Ilfoveanul la depunerea jurământului de absolvenții promoției 2007 ai Facultății de Teologie Ortodoxă “Patriarhul Justinian” a Universității București;

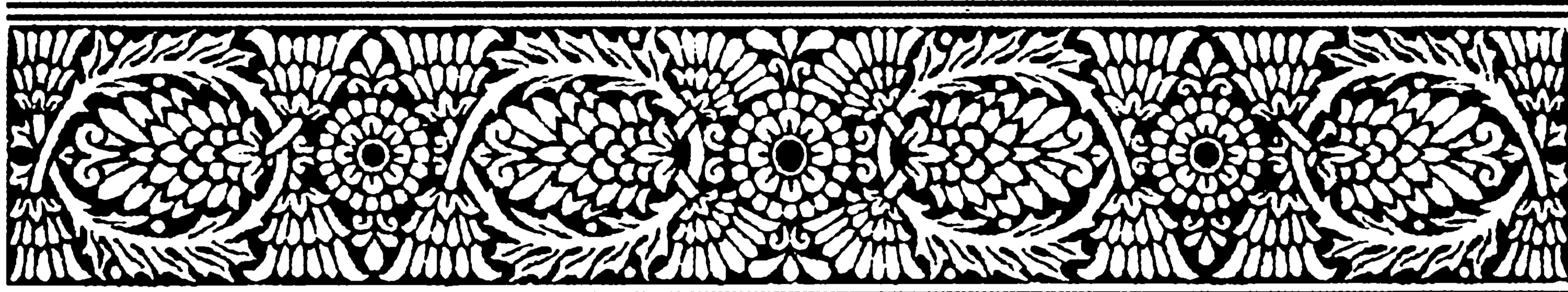
– PC Diac. Dragoș Iordachi la recitalul de orgă susținut de muzicianul Przemyslaw Kapitula, organizat de Institutul Polonez din București, la Biserica Italiană din Capitală.

Vineri, 29 iunie

– PC Diac. Nicu Octavian la recepția oferită de Dl. Dimitry Shemetov, Însărcinatul cu Afaceri Diplomatie a.i. al Republicii Belarus la București, cu prilejul Zilei Independenței acestei țări.

SECRETARIATUL CABINETULUI PATRIARHAL

• D O C U M E N T Ă R E •

VETRE RELIGIOASE DIN ORIENTUL APROPIAT: GROTELE DE LA KHIRBET QUMRAN

Fapt remarcabil, *Cartea profetului Ioil* conține un îndemn divin la bucurie, adresat locuitorilor Sionului. În acest context, bucuria este un prinos uman de răspuns către Dumnezeu cel viu, Care a trimis poporului Său, deopotrivă, pe Învățătorul Dreptății și ploile timpurii și târzii: „și voi, locuitori ai Sionului, bucurați-vă și vă veseliți în Domnul Dumnezeu vostru, căci El v-a dat pe Învățătorul Dreptății; și v-a mai trimis și ploaie, ploaie timpurie și târzie, ca odinioară“ (2, 23). Datorită jocului omonimiilor, sinonimiilor, sintagma *ha-moreh li-tsedakah* poate fi tradusă atât prin „Învățătorul pentru Dreptate“ (lecțiune confirmată de *Vulgata* și de *Peshitta*), cât și prin „ploaia timpurie a dezvinovățirii voastre“ sau „ploaia timpurie cu moderație, cu măsură“, construcție polisemantică a cărei arborescență vădește rafinamentul stilistic al scribului biblic¹.

11Q14 sau 11Q *Sefer ha-milhamah*, *Cartea războiului* (1 ii, 7-11) este o rescriere sau, poate, o versiune anterioară a lui *Ioil*, 2, 23: „Dumnezeu Cel Preaînalt vă va binecuvînta și Își va străluci fața asupra voastră și va deschide pentru voi bogatul Său hambar din ceruri, pentru ca să trimită asupra țării voastre valuri de binecuvîntare, rouă și ploaie, ploaie timpurie și ploaie târzie, la vremea lor, și pentru ca să vă dea vouă fruct, recoltă, grâne, vin și ulei din preaplin; și pămîntul va rodi pentru voi fructe încântătoare, astfel încât veți mânca și vă veți îngrășa.“ Dat fiind apropierea între îndemnul războinic din 2, 2, „Ridică-te, eroule, ia-i pe filistenii prizonieri!“, și *Regula războiului*, XII, „Ridică-te, eroule, condu-i pe captivii tăi, tu, cel glorios!“, devine posibilă situarea fragmentelor în contextul războiului dintre *fiii luminii* și *fiii întunericului*, în contextul războiului romano-iudeu, sau în cadrul simbolic-apocaliptic delimitat de identificarea celor două înfruntări marțiale, cu atât mai mult cu cât violenței apoteotice din 11Q14, 1 i, 13 („... și Prințul Congregației, mlădița lui David, îl va ucide“) îi corespunde, în 1QM, XII, panegiricul unui misterios „erou al războiului“ care conduce falanga angelico-umană a „congregației“, iar oastea „spiritelor“, pedestrașilor și călăreților de sub coman-

1. cf. Millar Burrows, *The Dead Sea Scrolls*, pp. 144-145; KJV.

da sa este asemenea „norilor, asemenea norilor de rouă care acoperă pământul, ca o aversă de ploaie care varsă dreptate peste tot ceea ce crește pe pământ“².

Printre datele certe ale Qumranologiei se numără suportul trialectic al așteptării mesianice care individualiza eschatologic comunitatea de la Khirbet Qumran în peisajul politico-teocratic al Palestinei inter-testamentare: un Profet (*cf. Deuteronom*, 18, 15-19; *Fapte*, 3, 22-23 și 7, 37), Mesia lui Aaron și Mesia lui Israel. *Regula Comunității* sau *Serekh ha-yahad* (1QS, IX) statuează că „oamenii sfințeniei“ trebuie să se lase călăuziți de „preceptele primare“, până când vor veni „Profetul și Unșii lui Aaron și Israel“. Singularul vetero-testamentar frecvent, *mashiah*, *Unsul lui IHWH*, este înlocuit aici de plural – *meshihiim*, termen pe care se întemeiază o dublă ipostaziere, levitică și davidică, a salvării. *Regula Mesianică* sau *Serekh ha-edah* (1QSa, II) conține o descriere lacunară a banchetului apocaliptic focalizat asupra prezenței liturgice a pâinii și vinului, în condițiile în care masa comunitară era prezidată de Mesia lui Aaron și Mesia lui Israel, „începători“ ai ierarhiei preoților și ierarhiei conducătorilor de triburi și clanuri. Ultimul fragment păstrat în manuscris, între jumătatea și sfârșitul celei de a doua coloane, începe după o lacună, cu verbul „a veni“ la viitor, persoana a treia, masculin singular. Dacă acest „el“ subînțeles este reconstruit ipotetic, cu maximă probabilitate, ca o mărturie textuală despre Mesia lui Aaron, Unsul-Preot sau Arhiereu miruit (*ha-kohen ha-mashiah*), superior ierarhic al Unsului davidic în organizarea teocratică a Noului Israel al Noului Legământ, atunci se poate recunoaște cu ușurință bipolaritatea mesianică sacerdotalo-monarhică din 1QS, anunțată de un precursor profetic încă necunoscut: „... El va veni în chip de conducător al întregii congregații a lui Israel, împreună cu toți frații săi, fiii lui Aaron, preoții cei chemați în adunare, bărbați cu renume; și ei se vor așeza dinaintea sa, fiecare bărbat după rangul său. Și apoi va veni Mesia lui Israel, iar conducătorii triburilor lui Israel se vor așeza dinaintea sa, fiecare bărbat după rangul său, în concordanță cu poziția sa în taberele lor și în ordinea lor de marș.“ Totodată, *Regula Damascului* (CD, XII-XIV) menționează de trei ori pe „Mesia lui Aaron și Israel“, într-un context care pare să implice convertirea unui plural într-un singular: „Toți cei care vor urma întru aceste precepte în vârsta răutății, până când va veni Mesia lui Aaron și Israel, vor forma grupuri de cel puțin zece oameni“³. Lecțiunea „cerurile și pământul își vor asculta Unșii“ apare și în 4Q521, apocalipsa mesianică editată de É. Puech, Vanderkam și Tov⁴.

În studiul său, Kuhn (pp. 63-64) reliefează necesitatea de a aborda pe cei trei lucrători de mîntuire ai idealului mesianic qumranic, în conexiune cu textele

2. *cf. Discoveries in the Judaean Desert*, XXIII, pp. 243-251; Vermes, pp. 117-118.

3. *cf. Geza Vermes, The Dead Sea Scrolls in English*, pp. 74, 97-99, 102; Karl Georg Kuhn, *The Two Messiahs of Aaron and Israel*, in Krister Stendahl, ed., *The Scrolls and the New Testament*, pp. 54-57.

4. *cf. DJD*, vol. XXV, p. 11.

evangelice care întruchipează narativ mântuirea anunțată de Ioan Botezătorul și desăvârșită de Iisus din Nazaret, Fiul Omului și Fiul lui Dumnezeu. Deși idealul mesianic neo-testamentar este instaurat de venirea unui singur Mântuitor, Acesta îmbracă, în înțelegerea oamenilor, straietele celor trei ipostaze mesianice propovăduite de membrii comunității de la Khirbet Qumran. El este *Prooroc* (*Luca*, 7, 16; *Ioan*, 7, 52 și 9, 17; *Fapte*, 3, 22-23 și 7, 37), *Rege mesianic* sau *Nou Melkitsedek* (*Matei*, 27, 29 și 27, 37; *Marcu*, 15, 18 și 15, 26; *Luca*, 23, 38; *Evrei*, 5, 6-10; 7, 1-3 și 7, 17), și *Uns sacerdotal*, *Mare Preot* sau *Arhiereu miruit*, *ha-kohen ha-mashiah* (*Evrei*, 3, 1; 4, 14-15; 7, 13-14; 7, 26-28; 8, 1 și 8, 6).

Émile Puech traduce 4Q521, 2 iii, vv. 1b-2, prin „și eu îi voi elibera prin (...), deoarece el/ea este sigur / sigură: Părinții se întorc către copii. Fericiți cei (...)”. Și situează conținutul manuscrisului în contextul „Zilei lui IHWH” (*Isaia*, 13, 6 și 13, 9; *Ieremia*, 46, 10; *Iezechiel*, 13, 5 și 30, 3; *Ioil*, 1, 15; 2, 1-11; 3, 14), perspectivă exegetică în care aserțiunea mesianică la persoana întâi singular este atribuită Noului Ilie sau Noului Moise (*Isus Sirah*, 48, 1-12; *Maleahi*, 3, 22-24), Proorocul promis de Dumnezeu lui Moise și trimis în vremurile viitoare ca să potolească mânia Zilei Domnului și să întoarcă inima părinților către fii și inima fiilor către părinți⁵. Acest florilegiu de instanțe vetero-testamentare și qumranice este iluminat hermeneutic de *Matei*, 16, 13-16 și 17, 10-13: „Cine zic oamenii că sînt Eu, Fiul Omului? Iar ei au răspuns: Unii, Ioan Botezătorul, alții Ilie, alții Ieremia sau unul dintre prooroci. Și le-a zis: Dar voi cine ziceți că sunt? Răspunzând Simon Petru a zis: Tu ești Mesia, Fiul lui Dumnezeu Celui viu.”; „și ucenicii L-au întrebat, zicând: Pentru ce dar zic cărturarii că trebuie să vină mai întâi Ilie? El, răspunzând, a zis: Ilie într-adevăr va veni și va așeza la loc toate. Eu însă vă spun vouă că Ilie a și venit, dar ei nu l-au cunoscut, ci au făcut cu el câte au voit; așa și Fiul Omului va pătimi de la ei. Atunci au înțeles ucenicii că Iisus le-a vorbit despre Ioan Botezătorul.” (*Matei*, 11, 14)

Textul evanghelic mărturisește astfel că așteptarea mesianică a oamenilor din preajma lui Iisus, care nu Îl înțelegeau încă pe Iisus ca Uns al lui Dumnezeu, număra printre temeiurile sale narațiunile biblice despre proorocul anunțat de Moise și despre profetul Ilie. Din punct de vedere al înțelesului teologic, expresiile *Noul Moise*, *Noul Ilie*, *Noul Ieremia* sunt echivalente și desemnează pe Proorocul eschatologic trimis ca înaintemergător al Unsului sau Unșilor lui Dumnezeu. În acest punct, așteptarea evanghelică și așteptarea qumranică par să coincidă. Prin forța predicării sale, Ioan Botezătorul își va fi convins auditorii că identificarea sa cu acest profet eschatologic este îndreptățită. Glasul lui Simon Petru este cel dintâi care recunoaște în Iisus pe Mesia, Fiul Dumnezeului Celui viu, iar spusese sale sînt acceptate și laudate de Mântuitor, Care, totuși, poruncește ucenicilor să păstreze ascuns acest adevăr. Iisus confirmă misiunea eschatologică a lui Ilie și

5. cf. *Discoveries in the Judaean Desert*, XXV, p. 19.

a doua sa venire ca precursor mesianic, dar declară în mod explicit că Ilie a și venit, nu a fost cunoscut, ci s-a supus pătimirii omenești, în calitate de „icoană” profetică a pătimirii Fiului Omului pe Cruce. Dezvăluirea lui Ioan Botezătorul ca Nou Ilie, *pro dromos* al Unsului sacerdotal-monarhic Care este Iisus Însuși, este asumată de ucenici și, ca atare, consemnată ulterior de evanghelist.

Structura *eschaton*-ului qumranic se învecinează misterios cu structura *eschaton*-ului evanghelic. Mîntuirea a cărei instaurare este așteptată din partea triplicului Profet (Noul Moise, Noul Ilie) – Mesia lui Aaron – Mesia lui Israel pare să se întrepătrundă cu vîrsta apocaliptică împlinită prin Ioan Botezătorul (Noul Ilie) și Iisus din Nazaret, Uns neolevitic-davidic și Fiu al Dumnezeului Celui viu. Continuitatea abstractă a idealului mesianic qumranic pare să fie realizată în continuitatea idealului mesianic evanghelic, inserat în intervalul unghiular al timpului istoric prin evidența netrecătoare a unui martiriu petrecut, a unei redempțiuni întîmplate.

La nivel ipotetic, de asemenea, s-ar putea reconstitui evenimentul tragic al scindării comunității inițiale de la Khirbet Qumran, de-a lungul liniei conturate prin acceptarea sau respingerea istoricizării evanghelice a idealului mesianic definitiv pentru partidul teocratic-politic al esenienilor. Matricea acestor reconfigurări doctrinale creează, în cea de a doua jumătate a secolului I, un peisaj sectar „post-esenian” trialectic: secta esenienilor creștinați, care recunosc împlinirea așteptării qumranice în venirea lui Ioan, ca Precursor, și în Crucificarea, Învierea și Urcarea la cer a lui Iisus Hristos, Uns monarhic-sacerdotal; secta esenienilor conservatori, care nu acceptă identificarea dintre Profet și Ioan, dintre Iisus și Mesia lui Aaron și Israel, poziție care precede asimilarea lor în iudaismul rabbinic, oficial; în fine, secta esenienilor care urmează calea pocăinței și botezului cu apă, arătată de Ioan Botezătorul, fără a recunoaște că Iisus este Unul lui Dumnezeu, opțiune care le refuză atât accesul în iudaismul rabbinic, cât și primirea în Biserică.

Cea dintâi categorie s-ar afla, în acest caz, la originea bisericii iudeo-creștine, păstorită, în Ierusalim, de Petru și Iacov, pînă spre sfârșitul secolului I⁶. Cunoscuți și sub numele de *ebioniți*, credincioșii ierusalimitani-palestinieni ai lui Iisus se plasează în raport de filiațiune directă cu „cei săraci cu duhul”, *anavim* sau *ebionim*, sintagmă cu care se deschide Predica de pe Munte (*Matei*, 5, 3), dar care este, totodată, menționată în mai multe dintre manuscrisele de la Marea Moartă, în calitate de desemnare metonimică a comunității eseniene: 1QM, 4QM, XIV („printre cei săraci cu duhul se află putere asupra celor cu inima tare de cerbice”) și 1QpHab, XII („interpretat, versetul se referă la Preotul cel rău, întrucât el va primi răsplata pe care el însuși a oferit-o celor săraci”⁷); de asemenea, 4Q161, 4Q184,

6. cf. Hughes Schonfield, *The History of Jewish Christianity*.

7. cf. Vermes, pp. 120, 289.

4Q178, 4Q491. 4Q521 (2 ii și 4, v. 6) conține lecțiunea „și deasupra celor săraci, *anavim*, Se va odihni Duhul Său, *ruahu*“, după cum 4QBb (10, 13) statuează că „Duhul Sfânt Se va odihni deasupra Unsului Său“⁸... Amploarea și intensitatea vieții spirituale a celor „săraci cu duhul“, alcătuitori ai Noului Israel între zidurile așezării proto-monastice de la Khirbet Qumran, „sfinți“ devotați segregăției liturgice și travaliului scribal, constituie, poate, argumentul hotărâtor pentru demonstrarea nedispariției esenismului după anul 70. Este poziția pe care se situează și Paul Johnson, atunci când afirmă că *“there is some evidence that Carthage and other areas of the African littoral were evangelized by Christian Zealots and Essenes and had a very early tradition of militancy and resistance to authority and persecution. Tertullian embodied this tradition”*⁹. La rîndul său, Jaroslav Pelikan restrînge spectrul semantic al sintagmei „evrei creștinați“, pentru a-i desemna pe ebioniți drept „esenieni creștinați“: *“The Ebionites may have been those descendants of the Essenes who remained Christian after the year 70”*¹⁰.

În ce privește a doua categorie a esenienilor care nu vor fi acceptat că idealul mesianic evanghelic reprezintă împlinirea așteptării Unsului lui Aaron și Unsului lui Israel, lor le rămînea deschisă calea imersiunii în iudaismul rabbinic, reconstruit de Yohanan Ben-Zakkai în jurul Academiei de la Yabneh.

Calea autoexilării în teritoriile vaste ale Orientului Mijlociu, în Persia sau Mesopotamia, departe de orice contact traumatic cu stăpînirea romană, cu instanțele iudaismului oficial sau cu ierarhii Bisericii, ar fi putut reprezenta, pentru cea de a treia categorie, o „ieșire“ *de facto* de pe scena palestiniană, complementară cu „ieșirea“ din religiile majoritare ale Țării Sfinte... Scenariul posibil al unui astfel de exod ne este furnizat de istoria lacunară a comunității mandeenilor (*mandayi*), supranumiți *bhiri zidqa* („aleșii dreptății“), *nasuraiyi / nasoraiyi* („paznici“, „inițiați“) sau „creștinii lui Ioan (Botezătorul)“ (spre deosebire de apelativele arhaice, acesta din urmă aparține misionarilor creștini din secolul al XVII-lea¹¹. Dacă biografia spirituală a esenismului de după anul 70 poate fi elucidată în oarecare măsură și prin experimentul unei coliziuni hermeneutice cu traseul spațial-temporal-textual al mandeenilor, acest lucru rămîne, desigur, *a matter of conjecture*, de altfel ca și multe dintre edificiile exegetice ale qumranologiei. Cu toate acestea, argumentele nu lipsesc. Una dintre scrierile sectei, *Haran Gavaita* sau *Divanul mării revelații*, amintește despre persecuțiile pe care membrii comunității le îndură, din partea evreilor, în Ierusalim, persecuții care nu întârzie să atragă distrugerea orașului, ca pedeapsă divină. În acest context, Ioan Botezătorul este prezentat ca profet mandean și „trimis al regelui luminii“. Manuscrisul infor-

8. cf. *DJD*, XXV, pp. 10-11, 13-14, 20.

9. cf. *A History of Christianity*, p. 48.

10. cf. *The Christian Tradition 1. The Emergence of the Catholic Tradition*, p. 24.

11. cf. Rudolph, *Gnosis*, pp. 343-345.

mează, totodată, despre emigrarea *nasurayilor*, sub domnia ultimilor Arsacizi (secolele I-II), din teritoriile siro-palestiniene de obârșie în „regiunea deluroasă a Mediei“ (*Tura de Madai*), o zonă din nord-vestul Iranului, delimitată de Harran și Nisibis. Ar putea fi acest exod o prelungire extremă a exodului în „țara Damascului“, loc de încheiere a Noului Legământ, despre care face vorbire *Regula Damascului* (CD, VI, VIII), prin care se va fi concluzionat ruptura dintre Învățătorul dreptății și „Cel mincinos“, „Batjocoritorul“? Textul qumranic descrie un cutremur instituțional, disoluția și reîntemeierea ordinii comunitare: „Niciunul dintre bărbații care intră în Noul Legământ, în țara Damascului, și care iarăși îl trădează și se îndepărtează de la fântâna cu ape vii, nu va fi numărat împreună cu sfatul poporului sau înscris în cartea sa, din ziua adunării întru a Învățătorului comunității și până la venirea Unsului din Aaron și Israel.“; „și astfel va fi pentru toți, printre cei dintâi și cei de pe urmă care resping (preceptele), care așează idoli asupra inimilor lor și umblă în cerbicia inimilor lor. Ei nu vor avea parte în casa Legii. Ei vor fi judecați în același fel în care însoțitorii lor au fost judecați, aceia care au trecut de partea Batjocoritorului. Pentru că ei au vorbit greșit împotriva preceptelor dreptății și au disprețuit Legământul și Pactul, Noul Legământ, pe care l-au făcut în țara Damascului. Nici ei, nici cei care se înrudesc cu ei nu vor avea parte în casa Legii“¹². În interpretarea pe care o dă acestui text, Geza Vermes înțelege „țara Damascului“ ca desemnare criptică pentru Babilonia sau pentru Qumran: *The Teacher of Righteousness founded or re-founded the Community. (...) The Liar and his sympathizers in the congregation of the Hasidim disagreed with him, and after a violent confrontation between the two factions in which the Liar gained the upper hand, the Teacher and his remaining followers fled to a place of refuge called „the Land of Damascus“: it has been suggested that this is a cryptic designation of Babylonia, the original birthplace of the group, or that „Damascus“ is a symbolical name for Qumran*¹³... Corpusul religios al mandeenilor include *Ginza (Comoara)* și *Cartea lui Ioan (Botezătorul)*, o antologie a „discursurilor“ sale. Compuse în mandeană, textele sunt lipsite de relevanță istorică directă. Cu toate acestea, este posibil ca la originea lor să se afle un *Vorlage* în ebraică sau aramaică, astăzi pierdut. Ca și esenienii¹⁴, mandeenii alcătuiau horoscoape, după *Sfar Malwashi* sau *Cartea semnelor Zodiacului*. Identitatea lor liturgică se întemeiază pe un complex ritual baptismal, care se desfășoară în „sanctuar“ sau *mandi*, a cărui arie culturală circumscrisă „templul“ (*mashkna* sau *bit-manda*, o colibă construită din argilă sau lemn pe malul unui fluviu, unui râu) și „Jordanul“, bazinul de botez pe care două canale îl unesc cu apa curgătoare din proximitate. „Imersiunea“ (*masbuta*) în „apa vie“, care trece, care vine și pleacă,

12. cf. Vermes, pp. 87, 90.

13. cf. *The Dead Sea Scrolls in English*, p. 32.

14. cf. 4Q186, 4QMessAr, in Vermes, pp. 305-307.

aduce cu sine nu numai „purificarea“ de păcate și transgresiuni trecute, dar și „comuniunea“ (*laufa*) cu lumea luminii (cf. „apă vie“ in 11Q18 sau 11Q *Noul Ierusalim*, 10 i, 1, *DJD*, XXIII, p. 319; 1QS, III, in Vermes, p. 64). După îmbăiere, preotul administreză botezaților „pâinea“ (*pihta*) și înghițitura de apă sfințită (*mambuha*)¹⁵.

Pe fundalul înfruntării dintre „regele luminii“ și „regele întunericului“, comunitatea mandeenilor așteaptă venirea unui erou mesianic sau mesager al luminii, numit *manda de haiyi*, „Fiu al Vieții“ sau „Cunoaștere a Vieții“, iar cuvântul „Viață“ trebuie înțeles ca un nume al Stăpânului „împărăției de lumină“¹⁶. Structura gnostico-iudaică a acestei forme particulare, marginale, de religiozitate, în cadrul căreia lupta dintre lumină și întuneric, simbolismul baptismal, amprenta palestiniană inconfundabilă, îndepărtată și totuși prezervată cu grijă timp de două milenii, ocupă poziții preeminente, îndreptătesc abordarea ei ca posibilă *rescriere, altfel decât creștină*, a universului teologic esenian primar, inițial.

Din rațiuni necunoscute, crezul sectei antagonizează, în plan profetic, pe Ioan și Iisus, respinge, în mod neconcesiv, creștinismul. O analiză comparatistă a textelor mandeene focalizate asupra preeminenței lui Ioan Botezătorul în contextul palestinian al secolului I și a unui fragment din *Evanghelia nazarinenilor*, citat mai jos, permite construcția unei ipoteze în conformitate cu care teritoriile siropalestiniene ale perioadei inter-testamentare vor fi găzduit o comunitate „nazari-neană-ebionită“ scindată ulterior în două sub-comunități, în două categorii de „nazarineni“: prima, hristocentrică, apropiată de crezul teologic al „marii Biserici“, care Îl recunoaște pe Iisus ca Fiu al lui Dumnezeu și Uns monarhic-sacerdotal al Noului Israel; a doua, dizidentă și segregționistă, ioanocentrică și anti-creștină, iudeo-gnostică, hotărâtă să-și asume tribulațiile exodului, să emigreze, sub presiunea persecuțiilor, în refugiul iranian susceptibil să asigure protecția, pacea și toleranța necesare unui „nou început“ al lui Israel. Secesiunea nazarinenilor rămâne, la nivel ipotetic, relativ identificabilă, relativ asimilabilă, cu secesiunea comunității de la Khirbet Qumran.

Ca nume generic, prin „nazarineni“ erau desemnați, la începuturile istoriei ecclesiastice, evreii creștinați din Siria, „ebioniții“ sirieni, dacă expresia nu ridică obiecții. *Evanghelia nazarinenilor*, considerată a fi o formă secundară a *Evangheliei după Matei*, redactată inițial în aramaică sau siriacă și tradusă în limba greacă de Ieronim (cf. *Comm. Mt.*, 12, 13), conține indicii ale unui conflict doctrinal-liturgic între Iisus și Ioan Botezătorul: „Iată, maica Domnului și frații Săi I-au spus: Ioan Botezătorul botează spre iertarea păcatelor, să mergem dar, ca să fim botezați de el. Însă El le-a spus: Cu ce am păcătuit Eu, pentru ca să merg și să fiu botezat de el? Numai dacă nu cumva ceea ce am spus până acum este un păcat al

15. cf. Kurt Rudolph, *The Nature and History of Gnosticism*, pp. 343-366.

16. *Ibidem*.

ignoranței¹⁷. Aceste indicii par să lipsească din *Evangelia ebioniților*, care redă scena botezului lui Iisus de către Ioan în maniera unei *rescrieri* după *Matei* (3, 13-17), în timp ce *Evangelia evreilor* conține o descriere a botezului lui Iisus și a coborîrii Duhului Sfânt fără a menționa în nici un fel numele lui Ioan¹⁸. Semnificația acestui „Cu ce am păcătuit Eu?” este cu atât mai greu de elucidat cu cât Brownlee și Betz au demonstrat sau, cel puțin, au discutat identitatea eseniană a Precursorului¹⁹, iar *Faptele Apostolilor* (18, 24-28 și 19, 1-7) conțin istorisirea despre evreul Apollo, „alexandrin de neam” și „puternic în Scripturi”, care „grăia și învăța” în mod adevărat despre Iisus, „arzând cu duhul”, deși cunoștea „numai botezul lui Ioan”, la fel ca și alți doisprezece bărbați efeseni, botezați cu „botezul pocăinței”, asupra cărora Pavel lucrează pogorârea Duhului Sfânt. Ieronim folosește cuvintele „nazarineni”, „ebioniți”, „evrei” (creștinați) drept sinonime, fapt ce permite ca „fragmentul nazarinean”, a cărui autenticitate se află în afara oricărui dubiu, să poată fi înțeles din perspectiva „oglinzirii” textuale a unui episod integrat în viața istorică a lui Iisus, sau din perspectiva rivalității dintre biserici, dintre confesiuni abrahamice superficial creștinate, în măsură a determina interpolări „fictive” în tradiția evanghelică (ulterior necanonică, apocrifă) acceptată de o comunitate particulară de evrei creștini.

Jaroslav Pelikan, în concordanță cu Origen (*Contra Celsum*, 5, 61), afirmă existența a două secte ale ebioniților: cei care mărturisesc că Iisus S-a născut din Fecioară, prin imaculată concepție; și cei care nu recunosc imaculata concepție și consideră că Iisus S-a născut asemenea celorlalți oameni. La nivel ipotetic, Pelikan îi identifică pe ebioniții din prima categorie cu „nazarinenii”, creștini ortodocși de origine evreiască, al căror crez îmbină mesianismul hristocentric, filiațiunea divină a lui Iisus și preceptele Legii mozaice. Spre deosebire de aceștia, ebioniții eretici, din a doua categorie, profesau un adopționism de tip gnostic, în cadrul căruia Iisus a fost ales drept Fiu de către Dumnezeu, dintre oameni, pentru marea Sa virtute, care Îl singulariza ca profet adevărat, iar în momentul botezării Sale în apa Iordanului, Hristos, un arhanghel, S-a pogorât asupra Sa, după cum se va fi pogorât, în timpurile din vechime, asupra lui Adam, Moise și a celorlalți profeți adevărați, poziție care premerge (secolele I-II) doctrina qumranică a „trimiterii mesagerilor”, *risalat*²⁰.

Dacă se acceptă apropierea etimologică dintre nasuraiyi și cuvântul arab nasraniya („nazarineni”, poate și „nazirei”, prin amalgamarea omonimică a două

17. cf. Ieronim, *Dial. adv. Pelag.*, III, 2, in Schneemelcher și Mc L. Wilson, *New Testament Apocrypha*, I, pp. 154, 160, fr. 2, 10.

18. (cf. Epiphanius, *Haer.*, 30.13.6., 30.13.4f., 30.13.7f.; Ieronim, *Comm. Isa.*, IV, la *Isaia*, 11, 2; in Schneemelcher și McL. Wilson, *New Testament Apocrypha*, I, p. 169, fr. 1-3, p. 177, fr. 2.

19. cf. W. H. Brownlee, *John the Baptist in the New Light of Ancient Scrolls*, in Krister Stendahl, ed., *The Scrolls and the New Testament*, pp. 33-53; Otto Betz, *Was John the Baptist an Essene?*, in Hershel Shanks, ed., *Understanding the Dead Sea Scrolls*, pp. 205-214.

20. cf. Pelikan, p. 24.

identități religioase inițial distincte, dacă se ia în considerare eventualitatea că primii creștini s-au autodefinit drept adevărați „consacrați“ ai Dumnezeului Celui viu, „închinați“ sau „afierosiți“ ai Noului Israel, în conformitate cu rădăcina ebraică *nazar*; gr. *nazarenos* / *nazeraios*, lat. *nazarenus* / *nazaraeus*), așa cum este el folosit de Muqatil în *Tafsir*: „O parte dintre discipoli au abandonat atunci religia lui Iisus și au inventat *nasraniya*.”²¹, o vastă perspectivă exegetică pare să înveceze, la nivel ipotetic, pe esenieni, ebioniți, nazarineni, mandeeni și creștini, să dezvăluie, în oarecare măsură, felul în care aceste categorii de monoteiști palestinieni sau inițial palestinieni vor fi fost angrenate în complexe relații amiabile sau conflictuale.

Muqatil (m. 150 / 767), hermeneut khorasanian al Qumranului, se referă la o istorie traumatică a comunității lui Iisus, prea puțin îndepărtată de mărturiile cronicarilor ecclesiastici. Dacă în vârsta apostolică, în timpurile vechi, discipolii și ucenicii nutreau mansuetudine, compasiune și iubire unii față de ceilalți, contemporaneitatea qur'anică găzduiește (după conciliile din Niceea, Constantinopol, Efes, Chalcedon, după luptele teologice generate de arianism, nestorianism, monofizitism, la fel de iraționale pentru un observator arab ca și schismele islamului primar pentru un observator creștin) spectacolul întristător al unui creștinism „divizat în secte“, în cadrul căruia bisericile au ridicat între ele zidurile de netrecut ale ostilității și urii (cf. S. V/*Masa*, 14 și S. LVII / *Fier*, 27). Dacă până aici comentariul lui Muqatil, *Tafsir*, este o rescriere qur'anică, ceea ce urmează reprezintă, poate, recuperarea textuală a unor date curente ale memoriei colective, referitoare la spațiul siro-palestinian al primei jumătăți de mileniu de după Hristos: „Persecutați de politeiști, care deveniseră foarte numeroși, discipolii lui Iisus s-au refugiat în caverne și ermitaje și în felul acesta au instituit monahismul, *rahbaniya*.” Ulterior, „o parte dintre ei au abandonat religia lui Iisus și au inventat *nasraniya*“. Din „lașitate“, au preferat să îmbrățișeze „iudaismul sau religia nazarinilor“, cu excepția a patruzeci de credincioși (treizeci și doi în Abisinia, opt în țara Damascului), care rămân înrădăcinați statornic în mesajul evanghelic, pînă la venirea lui Muhammad. Muqatil introduce astfel, la numai un secol și jumătate după *Hijra*, tema celor „patruzeci de *abdāl*“, cu privire la fidelitatea auriferă a singurilor creștini încercați și confirmați în cuptorul fidelității. Exemplul lor este urmat de asceții *shikaftiyah* din Khorasan (sec. I-II / VII-VIII), sfinți Sufi care, la fel ca și mulți dintre anahoreții creștini (sec. IV-VI) din „deșertul de nitriu“ sau Wadi'n Natrun (cf. Jacques Lacarrière, *Les Hommes ivres de Dieu*), trăiesc în grote (*shikaft*, în persană; *matamir*, în arabă), după cum amintește și Abu Bakr Al-Kalabadhi (m. cca. 380 / 990), în *Kitab al-Ta'arruf li-madhab ahl al-tasawwuf* (cf. Arberry, pp. 5-6). Pe de altă parte, de la Abu Shu'ayb Qallal (m. 160 / 777), ermit din împrejurimile Bagdadului, se păstrează (prin Jahiz, Ash'ari, Hazm, Sam'ani,

21. cf. Nwyia, p. 54.

Sarraj, Tagrib) o descriere documentată despre diversele tipuri de chilii ale asceților creștini din primele secole. În *Ri'ayah*, Muhasibi (sec. III / IX), care respectă tradiția exegetică meccană primită de la Ibn Jorayj Makki (m. 150 / 767), autor al primului *Tafsir*, glosează, pe temeiul qur'anic deja invocat, în legătură cu faptul că „Dumnezeu a aruncat blamul Său asupra acelorora dintre israeliți (discipoli ai lui Iisus) care, după ce au instituit o viață monastică la care El nu i-a constrâns mai înainte, nu au adus-o la îndeplinire așa cum s-ar fi convenit.“ „*Tafsir*-ul primit“, foarte probabil, de la Muqatil sau de la un autor care scrie într-o manieră similară, este continuat de Abu Ishaq Zajjaj (m. 310 / 923), în *Lisan* (I, 421-422). El amintește, în același context, despre „credincioșii“ care, „nemaiputând îndura conduita nelegiuită a regilor lor, s-au refugiat în ascunzători și în chilii“, unde au început să ducă o viață monastică. Suma acestor coliziuni hermeneutice, în cadrul islamului primar, este detaliat prezentată de Louis Massignon²² și Paul Nwyia²³, în legătură cu S. LVII / *Fier*, 27 și *hadith*-ul *la rahbaniyah fi'l islam*, „nu există monahism în islam“.

Dintre autorii arabi, Abu Sulayman 'Atiyah Darani (m. 215 / 829, la Daraya, în câmpia Damascului) a propagat mai multe *hadith* referitoare la întâietatea lui Ioan față de Iisus. Una dintre cele o sută douăzeci de viziuni ale lui Ibn Adham (sec. III / IX) cuprinde revelația „prieteniei cu Dumnezeu“, pe care El o adresează lui „Ioan, fiul lui Zaharia“. Prietenul Absent devine văz, auz, limbă și inimă pentru prieten, oaspete al sufletului și țintă a dorinței, speranței. Dumnezeu va ridica apoi vălurile dintre El și sfânt, dintre El și prietenul Său și îi va spune: „Primește vestea cea bună, *abshir!*“ Misiunea sa, *mab'ath*, va fi invidiată de profeți și de mesageri²⁴. Discutarea raporturilor ierarhice dintre *walayāt* („prietenie cu Dumnezeu“), *nobowwat* („profeție“) și *risalat* („misiunea mesagerului“) are drept teme profetologia fondatoare a și'ismului duodeciman²⁵. Henri Corbin a propus, în acest sens, un model în cadrul căruia cele trei concepte sunt reprezentate prin cercuri concentrice, în concordanță cu principiile unei „antropologii“ hermeneutice care dezvăluie *batin*, „sensul esoteric“, drept „sâmbure“ sau „suflet“ al oricărui *zahir*, „sens exoteric“: ... *la walayat est représentée par le cercle central, parce qu'elle est l'ésotérique de la prophétie; celle-ci est représentée par le cercle médian, comme étant l'ésotérique ou l'“intérieur“ de la mission d'Envoyé, laquelle est représentée par le cercle extérieur. Tout rasul est également nabi et wali. Tout nabi est également wali. Le wali peut être wali sans plus.* În consecință, *walayāt*, calitatea de a fi prieten cu Dumnezeu, constituie esența profeției și a trimiterii mesagerului, are întâietate față de *nobowwat* și *risalat*. Concomitent, însă, prin

22. *Essai*, pp. 145-153, 157, 171, 228-229.

23. *Exégèse*, pp. 52-56; poziție critică remarcabilă față de teza relațiilor amiabile dintre arabi și creștini în primele trei secole *Anno Hegirae*,

24. cf. Massignon, *Essai*, pp. 220, 256-258.

25. cf. Corbin, *Histoire*, I, pp. 69-70.

logica unui paradox aparent, profetul-trimis se bucură de întâietate, deoarece cumulează cele trei calități, este *wali-nabi-rasul*. De aceea, într-o primă abordare, efortul de a sugera întâietatea lui Ioan față de Iisus, conținut în mărturii ale unor autori precum Darani și Ibn Adham (care focalizează „vestea cea bună“ în persoana Precursorului), poate fi decriptat drept un ecou subversiv al profetologiei și'ite, al cărei misionarism direct sau indirect va fi sensibilizat mediul teologic al școlii din Basra. O abordare secundă ar indica, însă, receptarea în cadrul primelor comunități Sufi a unei „tradiții“ a clivajului dintre Ioan și Iisus, ale cărei origini pot fi căutate în istoria traumatică a nazarinenilor.

Recapitularea informațiilor extra-qumranice incluse în scrieri ale unor autori musulmani de marcă din secolele II-IV / VIII-X, atât în tradiția meccană, cât și în cea khorasaniană, indică inaugurarea monahismului creștin sau „israelit“ ca refugiere în caverne, ermitaje, ascunzători, chilii, în urma persecuțiilor exercitate de „politeiști“ și de „regii nelegiuiți“ care guvernau teritoriul palestinian. Ocultarea monastică a discipolilor lui Iisus nu întârzie să constituie, însă, fundalul unei scindări, unei rupturi, între „cei patruzeci“ de sfinți ai religiei *adevărate* propovăduite de Iisus și Muhammad, pe de o parte, și majoritatea credincioșilor nedesăvârșiți care se convertesc, în ultimă instanță, la iudaism sau la „religia nazarinenilor“, *nasraniya*, pe de altă parte. Cu alte cuvinte, opțiuni divergente fac ca din *rahbaniya*, creștinismul monastic al cavernelor, să se desprindă „religia pură“ a „celor patruzeci“ și *nasraniya*. Într-o primă abordare, aceste informații pot fi analizate în mod „autarhic“, fiind investite cu relevanță numai în interiorul universului religios islamic. *Cealaltă* abordare, însă, le situează în contextul abrahamic al celor trei monoteisme, înțelegându-le în conexiune cu istoria Palestinei inter-testamentare, dominată de predicarea și martiriul lui Iisus din Nazaret, „Fiu al Omului“ și „Fiu al lui Dumnezeu“, de războiul romano-iudaic, de ambianța teologică-teocratică a celor „patru filosofii“ (farisei, saducheii, esenieni, zeloți) și, desigur, de evenimentele comunitare ale Bisericii primare. Această din urmă „verigă logică“ orientează, în fapt, raționamentul nostru, vegheat de prudența maximă impusă de eșafodaje ipotetice și fascinat, *so to speak*, de abisul propriei deconstrucții, dacă exigențele *adevărului* o impun. Până atunci, sub masca exegetică a „politeiștilor“ se întrezăresc, poate, chipurile legionarilor lui Vespasian și Titus, „noii caldeii“ sau *kittim*, anatemizați de *Habakkuk Peshar* (1QpHab), în timp ce la titulatura de „regi nelegiuiți“ candidează, cu șanse egale, ultimii Hasmonei și clanul idumean al Irodiazilor, celebri, între altele, pentru fast peccabil și patos clientelar, inerent calității de „prieteni și aliați ai romanilor“, precum și împărații persecutori dintre Tiberiu și Constantin, dintre Crucificare și Edictul din Milan (313).

Realitatea monastică invocată de Muqatil, Qallal, Muhasibi, Zajjaj, în concordanță cu S. V / *Masa*, 14 și S. LVII / *Fier*, 27, nu poate fi decât una și aceeași cu *realitatea* monastică amplu descrisă în *Paterikon* și în scrierile păstrate de la

Palladius (*Historia Lausiaca*; cca. 420), Theodor din Petra (*Vita Theodosii*; cca. 526), Pavel din Elusa (*Vita Theognii*; cca. 526), Chiril din Schitopolis (*Vitae*; cca. 560), Ioan Moschus (*Pratum spirituale*; cca. 620), Antoniu din Choziba (*Vita Georgii, Miracula*; cca. 630), Anon sau Pseudo-Chiril (*Vita Charitonis, Vita Gerasimii*; cca. 650-700), chiar dacă „luminile“ cronicarilor reflectă în mod diferit viața creștinilor din grote, din chilii. Yizhar Hirschfeld a realizat, în *The Judean Desert Monasteries in the Byzantine Period*, o extrem de valoroasă reconstituire a vieții monastice din deșertul Iudeei. Intervalul istoric care o circumscrie este delimitat de vârsta începuturilor sau reînceputurilor (sec. IV), inaugurată odată cu libertatea religioasă stipulată în textul Edictului din Milan (313), și de vârsta declinului (sec. VII), surprins de invazia persană din 614 și de cucerirea arabă din 638. Dacă se acordă oarecare credit ipotezei conform căreia spiritualitatea revivificatoare a „fiilor luminii“ nu se stinge după anul 70 (adeseori, în istoria religiilor, în istoria gândirii, trecerea timpului nu face decât să amplifice misterele și intensitatea inițială a marilor „școli“, „secte“), ci își rezervă, după reelaborări multiple, un rol determinant în destinul ulterior al continuității religioase abrahamică, atunci se poate presupune, cu toleranță rezonabilă, că apogeul monastic creștin găzduit de deșertul egiptean și de deșertul Iudeei are un precedent în rigoarea ascetico-monastică a comunității de la Khirbet Qumran. În perioada care separă propovăduirea apostolică de Edictul din Milan, persecuțiile și atitudinea ostilă a autorităților romane vor fi creat un climat de „îngheț“ politico-administrativ, în care „eflorescențele“ monastice creștine nu se puteau dezvolta ca spații deschise, recluzionare sau recluzionaro-publice, accesibile pelerinilor. Refugierea în grote a primilor ermiți creștini este, de aceea, protejată de sigiliul anonimului. Pe de altă parte, ceea ce Hirschfeld numește *the guru pattern* (pp. 69-70) reprezintă procedeul de formare, de perpetuare a „preeriilor“ deșertice ale sfinților: un locuitor experimentat al unei lavre, al unui cenobiu, pleacă în pustie, adună discipoli în jurul său și întemeiază un așezământ nou; alteori grupuri de călugări, sub conducerea unui *abbas* („părinte“ sau „tată“, în aramaică), „roiesc“ pentru a converti un alt loc gol în comunitate (este posibil ca „roirea“ să exprime și „despărțirea“ de magistru: în 507, un grup de călugări origeniști au părăsit Marea Lavră pentru a întemeia Nea Lavra, „instituționalizând“ astfel dezacordul noii comunități față de linia teologică anti-origenistă promovată în mod autoritar de Sabas); „mănăstirea-mamă“ zămislește astfel mai multe „fiice“. Dinamica spirituală a acestui principiu al magistrului solitar sau ermitului fondator depinde, însă, de „înlănțuirea“ învățătorilor din perioada bizantină, la rândul lor, de apostoli, de Învățător, „piatră unghiulară“ a primirii și dăruirii tradiției. Discipolii au numai în măsura în care au primit de la magiștri care *au avut* înaintea lor, iar în simplitatea acestui algoritm ascetic nu pot exista „secole pierdute“. Cercetările arheologice furnizează argumente în sprijinul unei anumite continuități a locuirii

în deșertul Iudeei: așezarea călugărilor în peșteri care au fost folosite drept ascunzători în perioada celui de al Doilea Templu. Lavra lui Firminus, în Wadi Suweinit, încorporează grotlele El-‘Aleilyat, aproximativ douăzeci la număr, în interiorul cărora au fost găsite inscripții, cruci și fragmente de ceramică în măsură să indice două perioade de folosință: secolele I-II, până după revolta lui Bar-Kokhba (132-135), când evreii răsculați sau persecutați le-au folosit ca ascunzători; secolele IV-VII, când călugări creștini le-au convertit în ermitaje. Aceeași funcționalitate stratificată a fost evidențiată și pentru grotlele incluse în perimetrul Lavrei din Pharan, a cărei „biserică din peșteră“ a fost săpată în perioada celui de al Doilea Templu, precum și pentru cele care se află în peretele stâncos situat la sud de Mănăstirea lui Gabriel. Din perioada bizantină (sec. IV-VII) datează complexe de chilii săpate în stâncă, eventual cu anexe zidite, păstrate până în ziua de astăzi în Valea Iordanului, la Marea Lavră, la Lavra lui Calamon, Mănăstirea Choziba și Lavra lui Gherasim, în Wadi en-Nukheil. Asceți solitari au locuit în peșteri la ‘Ein Turabi, ‘Ein er-Rashash, Sousakim – ermitaj situat la intersecția dintre Wadi el-Quseir și Wadi Maqta‘ el-Juss. Din punct de vedere arhitectural, chiliile construite ulterior nu sunt decât replici artificiale ale grotelor inițiale, fapt ce confirmă datele furnizate de cronicarii musulmani cu privire la „ascunderea în peșteri“ a primilor creștini²⁶.

Deși Hirschfeld (pp. 12, 62, 68, 103-104, 113-114) sugerează că locuirile succesive nu sînt dublate de înrudiri doctrinale, se cuvine ca și prezența unor călugări evrei-creștini să fie admisă, ca posibilitate, împreună cu mărturiile păstrate despre călugării sarazini și despre cei vorbitori de limbă greacă, de limbă siriacă (pelegrini „internaționali“, stabiliți în Țara Sfântă), de vreme ce, în cadrul comunităților monastice din Palestina stăpînirii bizantine, mulți discipoli erau recrutați din clasele inferioare (agricultori, mici meșteșugari), iar în ruinele bisericilor au fost identificate rămășițele baptisteriilor. Această continuitate, fie și marginală, între universul ascetico-teologic-apocaliptic ebraic și cel creștin nu ar face decât să prefigureze felul în care se va derula, după secolul al VII-lea, „coliziunea“ între religii, între civilizații, în deșertul egiptean, Wadi‘n Natrun: după condamnarea monofizitismului și după cucerirea musulmană, din rândurile aceleiași populații de țărani copti, în parte convertită la islam, în parte rămasă fidelă creștinismului coptico-monofizit, se vor ridica atât ermiți și călugări creștini, cât și asceți musulmani²⁷.

Atunci cînd interpretează 4Q521 (2, 5 ii, 7) în conexiune cu *Isus Sirah*, 48, 1-12 și *Maleahi*, 3, 22-24, Émile Puech consideră că „*aucun autre manuscrit retrouvé ne traite aussi clairement des bienfaits eschatologiques et de la résurrection en lien avec la venue du Nouvel Élie, du Messie royal et du Jour de IHWH*“

26. Patrich, Rubin; cf. Hirschfeld, *The Judean Desert Monasteries*, pp. 15-16, 54-55, 119-122, 180-189, 216-220.

27. cf. Christie-Murray, *A History of Heresy*, pp. 77-79.

ou *Jour du Jugement*”. Exegeza fragmentului 2 iii pune în relație „eu îi voi elibera“, din versetul 1, cu „sceptra său“, din versetul 6. Există alternativa de a descrie în subiectul aserțiunii la persoana I pe Noul Ilie sau pe Învățătorul dreptății, în timp ce viziunea sceptraului se referă la Unsul monarhic-sacerdotal. În acest sens, David Al-Qumisi, autor karait de la sfârșitul secolului al IX-lea, cunosător al unor manuscrise eseniene descoperite într-o grotă de lângă Ierihon în jurul anului 800, atunci când interpretează *Ioil*, 2, 23, nu ezită să-l identifice pe *ha-moreh li-tsedakah* cu Noul Ilie: „După părerea mea, el este Învățătorul dreptății, Ilie, care va fi dăruit lui Israel pentru a învăța pe Israel legile, după cum este scris, *până când El vine și face să plouă dreptatea deasupra voastră*²⁸. “ *Dacă eliberatorul profetic este, concomitent, purtător mesianic al sceptraului și autor al textului destinat lecturii comunitare, atunci cuvintele scrise dublează o mântuire în curs de desfășurare, un proces redemptor pe a cărui durată „pământul s-a mișcat în toate locurile*“²⁹.

Ioil (sec. al IV-lea î. d. Hr.), considerat, din punct de vedere cronologic, ultimul profet vetero-testamentar, s-a bucurat de o rezonanță notabilă în Palestina inter-testamentară, cu precădere în secolul I. Versetele sale au fost adeseori invocate ca paradigme biblice ale evenimentelor apocaliptice care covârșeau poporul evreu în intervalul schimbării de vârste sacrificiale, de la jertfele sângeroase ale altarului la jertfa duhului, a rugăciunii și meditării Torei, la serviciul liturgic sinagoga sau ecclesial. Printr-un procedeu hermeneutic de tip *pesharim*, specific esenienilor, care viza „citirea“ unui text profetic în situații de fapt integrate în contemporaneitate, descoperirea prezentului în slovele *neviim*-lor din perspectiva eschatologică a identificării „zilelor de pe urmă“ cu „zilele de azi“, Simon Petru, prin travaliul scriptural al lui Luca, invocă în *Fapte*, 2, 1-21 pe *Ioil*, 3, 1-4³⁰. Pogorîrea Duhului, în ziua Cincizecimii, îi face pe bătrâni și pe tineri să proorocească, așa cum a fost scris *atunci* și cum se întâmplă *acum*. Pe de altă parte, exegeza talmudică (*Ta'anith*, 5a, în *Ein Yaakov*, pp. 447-448) a apocalipsei pluviale din *Ioil*, 2, 23 situează invazia lăcustelor din *Ioil*, 1, 4 („Ceea ce a rămas de la lăcustele mici au mâncat lăcustele mari, și ceea ce a rămas de la cele mari au mâncat cele zburătoare, și ceea ce a rămas de la cele zburătoare au prăpădit stolurile de lăcuste.“) și restaurația teocratică din *Ioil*, 2, 25 („și vă voi da ani de belșug în locul anilor în care au mâncat lăcustele mici, cele mari, cele zburătoare și stolurile de lăcuste, marea Mea oștire pe care am trimis-o împotriva voastră.“; *King James Version* preferă lecțiunea „și vă voi înapoia anii pe care i-au mâncat lăcustele...“) în contextul unui *anumit timp pascal*, într-un an în care ploile tim-

28. cf. *Osea*, 10, 12; KJV, M.

29. 2 iii, 4; cf. *Discoveries in the Judaean Desert*, XXV, pp. 18-20; de asemenea, Burrows, p. 145 și P. R. Weis, *The Date of the Habakkuk Scroll*, in JQR, 1950, pp. 125-154.

30. cf. Vanderkam, p. 198.

purii nu cad în luna Hechvan și ploile târzii nu cad în luna Nissan, după obiceiul locului, datorită dezastrului marțial descris în *Ioil*, 1, 6-12 („Căci un popor a năvălit în țara mea, puternic și fără de număr; dinții lui, ca dinții de leu, iar fălcile, ca fălcile de leoaică. Pustiit-a via mea, iar smochinul meu mi l-a făcut bucăți. (...) Prinusul și jertfa cu turnare nu mai sunt în Templul Domnului! Preoții, slujitorii Domnului, sunt în mare jale.“), dezastru care determină, totodată, după *dreptatea* răsturnării unei cosmizări învechite a creației, căderea ploilor timpurii, *ha-moreh li-tsedakah*, în luna Nissan. După ce grăunțele ascunse ies la iveală, oamenii însămânțează în a doua zi, a treia zi și a patra zi din Nissan. În cea de a cincea zi cade ultima ploaie din an, dar ei reușesc să aducă ofranda recoltei în a șaisprezecea zi din Nissan, cea de a treia zi de Paști, deoarece grânele care ar fi trebuit să crească și să se coacă timp de șase luni au ajuns la maturitate în numai unsprezece zile. Dacă apropierea exegetică de textul biblic se face în manieră *pesharim*, atunci coliziunea semantică dintre „lăcuste“ și „poporul puternic“ care năvălește în Țara Sfântă implică echivalența *kittim* / caldeeni-romani, la fel ca în 1QpHab, III, IV: „Interpretat, acesta se referă la *kittim*, care calcă pământul în picioare cu caii lor și cu animalele lor de povară. Ei vin de departe, dinspre insulele mării, ca să devoreze toate popoarele asemenea unui vultur care nu poate fi săturat și către toate popoarele arată neîndurare și mânie și furie și indignare“³¹. Fragmentul talmudic citat mai sus se cuvine să fie coroborat cu *Gittin*, 55b-56a³², în conformitate cu care „Ierusalimul a fost distrus din cauza lui Kamtza și a lui Bar Kamtza“ (lit. „lăcustă și fiu al lăcustei“). Adevărul care surprinde pe apologetul rabbinic rămâne greu de descifrat: „Un bărbat avea drept prieten pe un numit Kamtza și drept dușman pe un numit Bar Kamtza. Într-o zi a dat un banchet și-a trimis slujitorul să-l invite pe Kamtza. Slujitorul a plecat și l-a adus pe Bar Kamtza.“ Sensul istorisirii se referă, poate, la situația paradoxală în care facțiunile evreiești rivale, închise între zidurile orașului, luptau, concomitent, între ele, dar și împotriva asediatorilor romani. Zeloții, cărora, în calitate de aliați, porțile le-au fost deschise, s-au dovedit, ulterior, dușmani ai Marelui Preot și ai structurilor de putere rabbinice. Sursele din Legea Orală consideră că, dacă rebelii nu ar fi incendiat ei înșiși depozitele de cereale, Ierusalimul ar fi putut să reziste douăzeci și unu de ani...

Prinusul pascal al făinii primelor roade (*reshit*), untdelemnului și tămâiei (*Levitic*, 2, 14-16) este adus în ființă, în mod excepțional, de ploile timpurii care cad la sorocul ploilor târzii. Sensul lor eschatologic – *îndreptățire, dezvinovățire* – decurge din revelarea apei ca intermediar pascal-mesianic, începător terestru al grânelor salvării, ca semn teocratic care încheie anii lăcustelor, năvala poporului la fel de puternic ca vulturul, ca dinții de leu. Dar ploaia dezvinovățirii, *ha-moreh li-tsedakah*, se dedublează liturgic ca Învățător al dreptății, a cărui jertfă mijlo-

31. cf. Vermes, pp. 284-285.

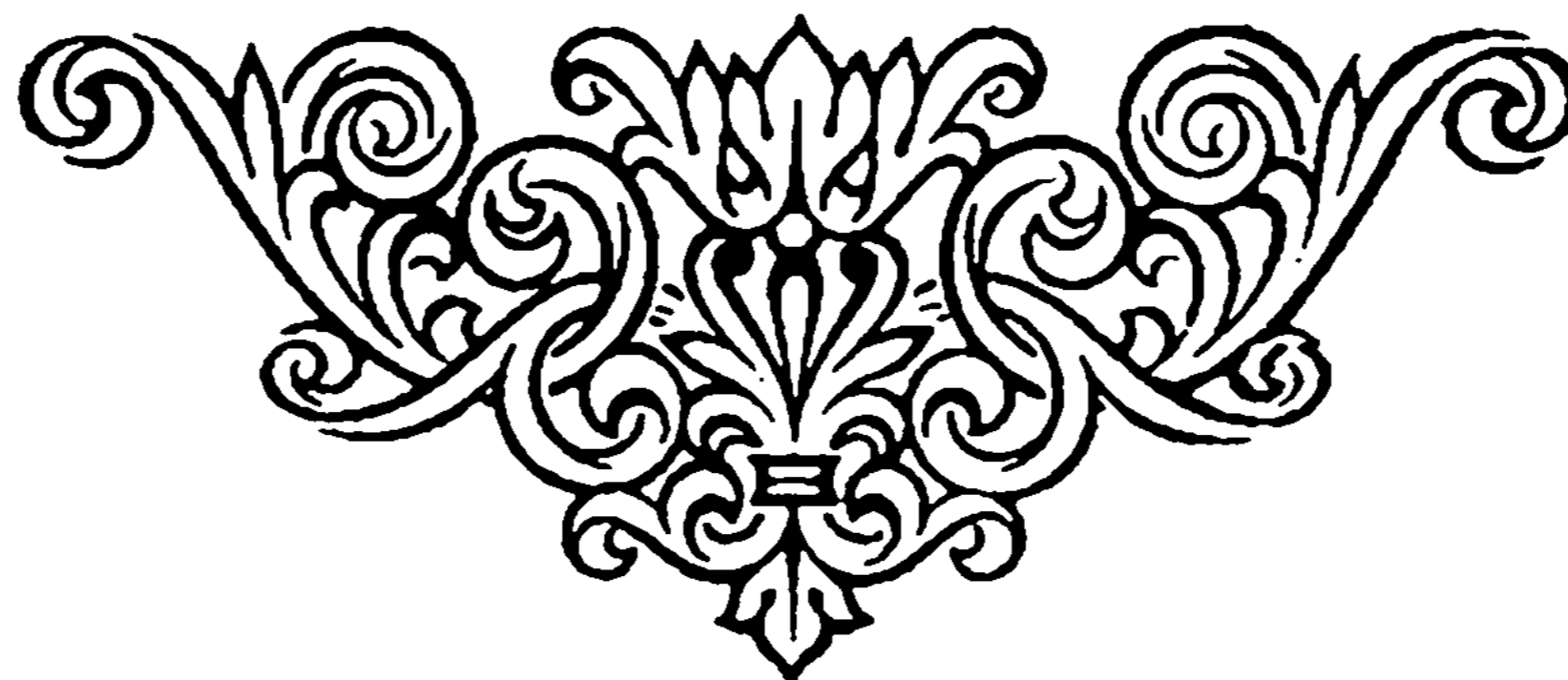
32. cf. *Ein Yaakov*, pp. 708-710.

cește recolta mântuirii. Injoncțiunea euharistică din *Regula mesianică* (1QSa, II), în conformitate cu care „nici un om nu trebuie să-și întindă mâna peste primele roade ale pâinii și vinului, înaintea Preotului“, Mesia lui Aaron, este întărită de formula euharistică lacunară din 11Q *Noul Ierusalim* (25, 4-7): „carnea sa care... cu ea și din... ei vor mânca și vor bea... și“³³.

Textul masoretic din *Ioil* încorporează, ipotetic, o versiune proto-masoretică, de inspirație qumranică. Într-adevăr, cele dintâi fructe ale unei noi purități religioase nu erau compatibile cu ogoarele Palestinei, atât timp cât peste ele domnea năvala „lăcustelor“, „seceta“ războiului cu legiunile romane. Eliberarea, bucuria, trimise de Dumnezeu, nu încep, la nivelul teocratic, mesianic, metapolitic, al viului, decât odată cu „ploaia timpurie a dezvinovățirii“, cu „Învățătorul dreptății“, *ha-moreh li-tsedakah*. Întoarcerea „anilor de belșug“, restaurarea duhovnicească-elohimică a binelui comunitar, apogeul sărbătorii pascale se află în relație de sincronicitate liturgică nemijlocită cu jertfa cerealelor, *korban minchah*... Este ofranda pâinii, adusă dintr-o „casă a pâinii“, *beith-lehem*, și o jertfă a Învățătorului, a Unsului monarhic-sacerdotal?... Ar fi cu putință să fie altfel?...

... Dumnezeu singur este atoatecunoscător!...

Protos. Conf. Dr. JUSTINIAN CÂRSTOIU

33. cf. Vermes, p. 102; *DJD*, XXIII, pp. 343-344.

IMPORTANȚA PEDAGOGIEI CREȘTINE ÎN FORMAREA CARACTERULUI ȘI PERSONALITĂȚII RELIGIOS-MORALE

Pedagogia creștină fundamentată pe învățătura Sfintei Evanghelii a avut întotdeauna ca obiectiv prioritar formarea de caractere creștine nobile, sfinte, curate, capabile să întrupeze modelul divin de viață al Mântuitorului. Mărturie în acest sens ne stau exemplele grăitoare ale marilor atleți ai creștinătății: apostoli, mucenici, ierarhi, cuvioși și drepti. Ei au tradus în faptă cuvântul evanghelic al dumnezeiescului Învățător, Care a legiuit cu poruncă zicând: „*V-am dat vouă pildă ca precum v-am făcut Eu vouă, să faceți și voi*” (Ioan 13, 15), căci „*cel ce va face și va învăța așa pe oameni, acesta mare se va chema în împărăția cerurilor*” (Matei V, 19). Acesta este principiul activ, hristocentric și practic al pedagogiei și moralei creștine; trăirea în Hristos și viețuirea în lumina poruncilor Lui. „*Iar noi, copiii bunului Tată, odraslele bunului Pedagog, se cuvine să împlinim voința Tatălui, să ascultăm de Cuvânt și să modelăm în noi viața cu adevărat mântuitoare a Mântuitorului nostru. Să avem, așadar, pildă vie de nesticăciune viețuirea Domnului și să mergem pe urmele lui Dumnezeu, singurul la Care trebuie să privim, Care se interesează cum și în ce chip se poate ca viața oamenilor să ajungă mai sănătoasă. El ne pregătește să fim sprinteni și ușori, gata de o călătorie spre viața cea fericită a veșniciei*”, spune un mare pedagog creștin al epocii post-apostolice¹. Trăitor consecvent al preceptelor evanghelice, Sfântul Apostol Pavel, îndemna astfel pe ucenicii săi: „*Fiți mie următori, precum și eu sunt următor lui Hristos*” (I Corinteni 4, 16).

Trăim zile de adânci frământări sociale. În vălmășagul acestor frământări, valori seculare și esențiale sunt discreditate și abandonate. Spirit, ideal, morală și religie strămoșească sunt reduse de unii la „*aburi de opium*”, care trebuie să dispară și locul să-l ocupe o nouă religie, o nouă concepție despre lume și viață, contrară spiritului învățăturii evanghelice. Dacă în timpul regimului comunist era interzisă orice „*propagandă*” religioasă, astăzi, condițiile de libertate au oferit posibilitatea răspândirii tuturor credințelor deșarte. Au apărut o mulțime de „*cercetători de religie*”, care varsă asupra omenirii veninul necredinței și al rătăcirii, al ignoranței și al înșelăciunii, bazată pe așa-zisele „*descoperiri*”, una mai năstrușnică decât alta.

Pluralismul religios va așeza la baza vieții o nouă morală. Viața haotică a declarat război vieții organizate, vieții spirituale a poporului lui Dumnezeu. De chipul blând al proorocului din Nazaret se apropie un nou trădător. Pe tribuna justiției

1. Sf. Clement Alexandrinul, *Pedagogul*, trad. în. rom., de Pr. D. Fecioru, în col. „P. S. B.”, vol. IV, Ed. I. B. M. B. O. R., București, 1982, p. 168.

nu stă Pilat, ci lumea actuală, care tăgăduiește legătura dintre religie și morală, precum și necesitatea principiilor religioase pentru viață.

Dezechilibrul moral a apărut atunci când omul a încetat să mai adore pe Dumnezeu, și, după ce s-a plictisit de autoadorarea sa, s-a prăbușit din treaptă în treaptă, de la dumnezeire la omenesc, apoi la animalic. Sunt multe greșeli care apasă greu ca niște blesteme, peste întreaga omenire după cum menționează și I.G. Savin; „*am perfecționat mașina, dar am devalorizat munca. Am disociat atomul, dar am nesocotit omul*”².

Astăzi, mai mult ca oricând se impune necesitatea educației creștine singura în măsură să desăvârșească moralitatea umană; numai ea poate să îndulcească raporturile reciproce dintre oameni; numai ea singură poate curăți moravurile pervertite de azi, și îndrepta omenirea spre perfecțiunea morală, pentru care a fost creată. Morala religioasă a fost unica forță care a clădit viața așezată și înfloritoare a popoarelor, cunoscute de istorie. Lumea de astăzi trebuie să înțeleagă că nu-și va putea croi o soartă fericită numai prin rezultatele tehnicii, artei și științei care sunt roadele minții omenești, căci totul este fără sens și fără scop în lume atâta timp cât creația de valori și orice activitate umană este ruptă de ideea de Dumnezeu, de suflet, de mântuire, de religie și de morală religioasă. Orice faptură umană are nevoie de un suport moral, de credință în Dumnezeu și orice savant și om de știință în momentele de desfășurare a activității sale, trebuie să-și ridice ochii spre cer, și să-L recunoască pe Dumnezeu arhitect al întregii creații. Fiecare individ are înăscut în el sentimentul religiozității. Hristos trebuie redobândit, iar moravurile și obiceiurile înduhovnicite. Trebuie reîncercată o făurire a omului nou. A trăi viața doar pe plan biologic, material este un non sens, iar urmarea este dezamăgirea, o răvășire, o răsturnare a rosturilor vieții, a modului de a gândi sănătos, moral, ajungând până acolo încât „*să spui răului bine și binelui rău*” (Isaia V, 20). Această restaurare morală începe de la baza societății – tineretul.

Copiilor li se deschid mai ușor porțile, care în mod obișnuit despart pe vârstnici de realitatea celuilalt tărâm. Doar în copilărie există puternice tendințe pentru a depăși această lume, de a sălta dincolo de real. De aceea, tinerii și în special copiii, își manifestă gustul pentru basme, pentru fantezie și fabulație. Dar basmul este doar un paliativ care potolește setea acestui instinct metafizic, căci numai singură religia îl poate mulțumi deplin, fiindcă se adresează în mod direct sufletului.

Dacă oamenii de stat și educatorii și-ar da seama ce forțe teribile zac în copii, și în bine, și în rău, i-ar da pedagogiei creștine prioritate în fața tuturor celorlalte probleme. Ca să existe mâine cetățeni, statul trebuie să investească azi în copii. Principiul înnoirii lumii prin copii este principiul oricărei pedagogii; dar mai presus de toate al educației creștine. Dacă răul din stat este răul din societate și dacă

2. I.G.Savin, apud, Preot Ion Lisnic, *Între obiceiuri și superstiție*, în „Curierul ortodox”, Chișinău, 1995, nr. 10, p. 5.

răul din societate este răul din om, educația creștină urmărește nimicirea răului din om³.

Blaise Pascal spunea cândva: „*Scopul nostru nu este niciodată prezentul; căci trecutul și prezentul sunt uneltele noastre; singurul scop al nostru este viitorul*”. Trebuie să clădim viitorul pe tineret, germenii lumii de mâine și speranța Bisericii și a societății. S-a spus că vremea de astăzi este vremea tineretului, deoarece la răspântiile veacului de azi bat vânturile înnoirii și de noi pedagogii și educatorii depinde realizarea lui. Trebuie să-i educăm pe tineri, în așa fel încât să așternem o pagină de glorie în istoria poporului. Nu putem afirma că tinerețea este vârsta plăcerilor și a dezmierdărilor. Această vârstă frumoasă este cea mai propice cultivării din care vom sorbi înțelepciunea, priceperea și destoinicia pe parcursul întregii vieți.

Datoria fundamentală a școlii și a Bisericii constă în readucerea tineretului la Hristos. Să-i oferim hrana sufletească a cuvântului lui Dumnezeu, ca astfel, „*să-și încingă mijlocul cu adevărul și să se îmbrace în platoșa dreptății*” (Efeseni, 6, 14). Dar pentru refacerea echilibrului moral, urcăm și la cei de sus. Modelăm copilul, dar modelăm și individul la maturitate: „*Dacă nu vă veți întoarce și nu veți fi precum pruncii, nu veți intra în Împărăția cerurilor. Deci, cine se va smeri pe sine ca pruncul acesta este cel mai mare în Împărăția cerurilor*” (Matei 18, 3-4). Iar acest prunc este ridicat de Mântuitorul peste capul tuturor, este arătat omenirii drept pildă de creștin adevărat. Măsura omului desăvârșit nu este cel vârstnic, ci copilul nevinovat. Gradul de puritate al copilăriei scade neconținut cu adolescența, cu tinerețea, cu bărbăția și cu bătrânețea, dacă omul se lasă pradă pornirilor rele și pătimășe.

Nu mai poți fi astăzi om cultivat și moral, o persoană integră din punct de vedere psihic și comportamental, fără cunoașterea și profesarea unor valori pe care religia, mai mult decât alte forme de spiritualitate, le promovează.

Educația, prin urmare, este exercițiul eroic al voinței și constă în efortul continuu de a păstra pe om la nivelul sublim al purității și al simplității, cu care a venit odinioară pe lume ca prunc. Deci, măsura virtuții omenești este copilul. Educația creștină își asumă rolul de călăuzitor către drumul cunoașterii și asemănării cu Dumnezeu. Secretul ei rezidă în strădania de a canaliza instinctele din om și de a asigura funcționalitatea lor normală, astfel încât omul să-și îndrepte voința și aspirațiile lui numai spre înfăptuirea binelui moral și religios, ca nu cumva să cadă sub robia patimilor și să se pervertească⁴.

Momentul istoric actual solicită efortul tuturor creștinilor la solidaritate și implicare eficientă în actul religios-moral, pentru a-l transforma în regulă de

3. Nichifor Crainic, Nicolaie Mladin, Spiridon Căndea, Emilian Vasilescu, *Tinerețe și înviere*, Editura Omiscop, Craiova, 1999, p. 67.

4. Nichifor Crainic, *op.cit.*, p. 97.

viață, astfel încât, Evanghelia lui Hristos, să devină dreptarul vieții, iar creștinismul să devină sursa forțelor creatoare ale culturii și civilizației omenirii.

În acest sens, trebuie ajutați oamenii să înțeleagă că există un izvor suprem al binelui și acesta este Dumnezeu cel slăvit în Treime, iar lumea aceasta creată de El are o finalitate, și, prin urmare, nu ea reprezintă ultima realitate. Știința nu ne poate lămuri asupra sensului ultim al existenței. Pentru a dezlega această enigmă, trebuie să apelăm la resortul moral al credinței, care își are logica ei anume. Credința nu este un nonsens, nu este antilogică sau antinomică, ci dimpotrivă, plină de sens și de intuiții profunde pe care antenele sufletului le sesizează la tot pasul. Abia în ea găsim sensul deplin și adevărata logică. Credința nu este auxiliară și antiștiințifică, ci complementară științei, actele Revelației completând rezultatele științei. Credința respinge ideea că știința e totul, că totul se mărginește la cele materiale. În lumina credinței, adevărurile științei capătă un nou contur, se îmbogățesc și se îmbogățesc. Deci, nu putem reduce lumea la materie, sărăcind-o, iar oamenii trebuie conștientizați că pe lângă realitatea materială există o altă realitate, superioară ei. Binele adevărat vine din legăturile spirituale, din comuniunea spirituală. Trebuie să existe un izvor suprem de comuniune spirituală de iubire și acesta nu poate fi altul decât Dumnezeu – Persoană, respectiv Sfânta Treime de Persoane.

Hristos a venit să ne unească și să ne atragă la sine (Ioan 17, 20-21). Hristos a venit să ne descopere pe Tatăl ceresc, izvorul vieții și al nemuririi. „*Aceasta este viața veșnică – spune El – să Te cunoască pe Tine, singurul Dumnezeu adevărat, și pe Iisus Hristos pe care L-ai trimis*” (Ioan XVII, 3). Unde-i unire în Hristos este iubire, bunătate, depărtare de rele și putere de rezistență împotriva ispitelor și încercărilor vieții: „*Toate le port întru Hristos, cel care mă întărește*”, spune apostolul (Filipeni 4, 13). Venind pe pământ, Mântuitorul ne-a dezvăluit adevărata valoare a omului purtător de suflet: „*Ce va da omul în schimb pentru sufletul său*” (Matei 16, 26). De la Mântuitorul încoace, lumea a învățat că omul în structura sa organică nu este numai o ființă biologică pur somatică, ci este o ființă psihofizică, alcătuită din trup și suflet, iar sufletul este principiul vital, nemuritor, scânteia divină din om și centrul de întâlnire a divinului cu umanul. În virtutea naturii divine a sufletului, omul este educabil, având posibilitatea de a se îndrepta, putându-se corija și înainta pe treptele valorilor spirituale până la asemănarea cu Dumnezeu care l-a plăsmuit (Matei 5, 48).

Un pedagog creștin al zilelor noastre făcea următoarea remarcă: „*A fi om înseamnă nu numai a trăi sub vremuri, ci a fi stâlp înfipt în contra vijeliei, a fi statornic în contra vânturilor, care încearcă să te doboare*”⁵.

Idealul pedagogiei creștine este educarea sufletului creștinesc și cultivarea funcțiilor lui potrivit preceptelor evanghelice fixate de Mântuitorul.

5. Prof. Dr. Vasile Ispir, *Principiile educației creștine*, în „B.O.R.”, LXIV, (1946), nr. 1-3, p. 116.

„Ființa omenească fiind purtătoarea unui suflet nemuritor și al chipului lui Dumnezeu (Facerea 1, 26), este posesoare a unui fond moral cu multiple și variate posibilități de actualizare și modelare. Practicarea cu ajutorul harului divin, a virtuților morale, religioase, într-un climat moral, spiritual, sănătos, cultivarea conștiinței, a demnității omului și a valorii sale unice, sunt factori care contribuie la formarea caracterului religios-moral, a conștiinței împlinirii destinului său în lume, a vocației sale de colaborator al lui Dumnezeu în lucrarea de spiritualizare a vieții”⁶.

Creștinismul a adus o revoluție spirituală în omenire și a instaurat în primul rând o nouă ordine morală. Idealul noii religii este o misiune formatoare, de refacere a personalității umane. Omul este o ființă suspendată între cer și pământ, nedesăvârșită, dar care este chemată să intre în împărăția perfecțiunii și să se desăvârșească. Morala creștină cu toate regulile ei normative îi deschide omului calea îndumnezeirii și posibilitatea întreținerii comuniunii cu Dumnezeu. Este vorba de o reconstituire a omului⁷.

Educația este o acțiune delicată și sensibilă, de care se leagă o mulțime de factori și de probleme esențiale pentru viața individului și a comunității, în ființa ei cea mai intimă, educația fiind o preocupare nobile și asiduă de înfăptuire a binelui spiritual și moral al întregii societăți omenești. Ea urmărește să cizeleze caracterele, să lumineze conștiințele, să stăpânească viciile și să îndrepteze pe oameni pe linia bunei-cuviințe și a bunelor moravuri. Actul educației a variat în timp după interesul pe care l-a manifestat omenirea într-un anumit moment al istoriei sale sau după aspirațiile ei către visul perfecțiunii și împlinirii depline. Inițierea tinerei generații și creșterea ei în duhul drepte credințe și a fricii de Dumnezeu, au fost coordonatele majore care au preocupat întotdeauna Biserica și societatea creștină, deoarece educația este procesul prin care o generație transmite generațiilor următoare cunoștințele și experiența ei. Aceasta presupune armonizarea cunoștințelor din domeniul științelor profane cu morala și principiile formației intelectual-creștine. Aceasta înseamnă ca simțul religios și moralitatea să evolueze și să se sincronizeze în același ritm cu progresul științei și al culturii, căci într-un fel sau altul, învățământul profan contribuie și el la înnobilarea omului atât timp cât cuceririle științei nu contrazic adevărurile de credință. Practica educațională, ca ipostază a culturii, este un instrument și mijloc de autodezvoltare a culturii, de creștere și sporire culturală⁸. Prin educație, omenirea durează și dăinuie. Educația este una dintre cele mai stringente și mai complexe activități umane. Darul de a învăța pe altul prin cuvânt și prin exemplul personal de viață este prețuit de însuși Domnul nostru Iisus Hristos atunci când chema la îndeplinirea fap-

6. Nichifor Crainic..., *op. cit.*, p. 9.

7. Prof. Constantin Cucuș, *Educația religioasă*, Editura Polirom, București, 1999, p. 43.

8. *Ibidem*, p. 17.

tică a poruncilor evanghelice și la trăirea și perpetuarea adevărilor de credință: „*Iar cel ce face și va învăța, acesta mare se va chema în Împărăția cerurilor.*” (Matei 5, 19). Deci, este vorba de o atitudine practică și consecventă în direcția binelui, o deprindere constantă de a aplica faptic ceea ce cunoști, căci nu poți îndrepta pe altul atât timp cât faptele tale sunt reprobabile. Educația este necesară și posibilă. Necesitatea și posibilitatea ei ne vine de la Mântuitorul. Lucrarea lui Iisus Hristos în lume se identifică cu restaurarea omului sau cu reeducarea lui, adică formarea omului nou după chipul bărbatului desăvârșit care este Hristos. În felul acesta, educația creștină devine o actualizare și prelungire în timp și spațiu a activității instructiv-educative a lui Hristos. A educa și a te autoeduca creștinește înseamnă a însuși modul de viață a lui Hristos. Adică a avea răbdarea Lui, iubirea Lui și curăția inimii Lui, încât să poți ajunge să spui ca și Sf. Apostol Pavel: „*Nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine*” (Galateni 2, 20). Omul a fost creat după chipul și asemănarea lui Dumnezeu: „*Să facem om după chipul și asemănarea Noastră*” (Facere 1, 26). Prin modul și ordinea în care a fost creat, omul reprezintă, după Sf. Grigorie de Nyssa „*ceva mare și prețios*”⁹, este podoaba creației alcătuită din trup material și suflet spiritual. El este solidar cu tot universul creat, dar este mai de cinste decât toate ființele văzute: „*Nimic nu e atât de prețios ca omul; lumea toată nu-l egalează*”¹⁰.

La început exista o armonie între om și natura externă, între omul cu sine însuși și cu Dumnezeu. Avem mărturia revelației că după încheierea actului creației toate „*erau foarte bune*” (Facere I, 31).

Deci, starea originală, primordială a omului, a fost o stare de armonie și fericire, omul fiind înzestrat cu toate însușirile și darurile necesare atingerii stării de perfecțiune. În urma căderii în păcat, prin călcarea poruncii date de Dumnezeu, omul și-a pierdut frumusețea originală a sufletului, a devenit rob al păcatului și în ființa lui s-a născut înclinarea spre rău, ca urmare a slăbirii voinței. Înainte de păcat, omul conlucra cu Dumnezeu, pentru că a fost înzestrat cu toate puterile fizice și spirituale necesare atingerii scopului pentru care a fost creat. Omul este aplecat numai spre bine „*fiind chipul și mărirea lui Dumnezeu*” (I Coloseni 11, 7). Într-adevăr, după cum mărturisesc și Sfinții Părinți, perfecțiunea în starea originală este relativă și potențială, întrucât omul posedă în ființa sa tot ce era necesar, și spiritual, și fizic, pentru îndeplinirea misiunii și menirii lui, desăvârșirea la care nu ajunsese încă. Protopărinții se aflau numai pe calea desăvârșirii¹¹.

9. Sfântul Grigorie de Nyssa, *De hominis officio*, 16, P.G., 44, 180 C, apud, pr. Lect. Dr. Vasile Răducă, *Rolul formativ al religiei*, în „*Studii Teologice*”, XLVI (1994), nr. 1-3, p. 92.

10. Sfântul Ioan Gură de Aur, Omilia 8, 2 la Geneză, apud, Pr. prof. Ioan G. Coman, *Frumusețile iubirii de oameni în spiritualitatea patristică*, Editura Mitropoliei Banatului, Timișoara, 1988, p. 36.

11. Pr. Prof. Dr. Isidor Todoran, arhid. Prof. Dr. Ioan Zăgorean, *Dogmatică ortodoxă*, (Manual pentru seminariile teologice), Editura Renașterea, Cluj 2002, p. 164.

Odată cu păcatul strămoșesc și cu toate urmările lui ce se transmit la toate generațiile, se transmite și starea de păcătoșenie înțeleasă ca înclinare spre rău, căci „*cine ar putea să scoată ceva curat din ceea ce este necurat*” (Iov XIV, 4).

Dar în străfundul ființei noastre există și tendința spre bine, spre apropiere de Dumnezeu. În adâncul ființei omului „*chipul lui Dumnezeu a rămas intact*”¹², nu a pierit cu totul, ci doar s-a alterat.

Înclinarea omului spre bine este întocmai ca o sămânță aruncată în ființa sa. Dacă înclinarea spre rău poate fi considerată ca predispoziție fizică, ca „*parte rațională*”, ca element ereditar fizic al persoanei, înclinarea spre bine ține de psihicul omului. De aceea, atât mintea, cât și simțirea, și voința, deși și-au diminuat puterea lor, manifestă înclinația arzătoare spre bine, spre adevăr și frumos văzând în aceste valori o bogăție de neprețuit, un reflex al Binelui suprem, al Bunătății absolute.

Această dualitate dintre bine și rău a omului este luată în considerare de perspectiva pedagogic-educativă, deoarece caracterul ereditar al persoanei nu este ceva neschimbabil și educația poate modela caracterul omului. Impulsul înnăscut spre rău poate fi domolit și stăpânit, și, anume, prin formarea caracterului moral al omului cu desăvârșirea lui în personalitatea morală¹³.

O societate umană este alcătuită din mai mulți indivizi. Prin indivizi se exprimă noțiunea de ființă ca unitate de sine stătătoare între mai multe unități similare. Această unitate este de natură psihofizică. Dar fiecare individ este la rândul său și o individualitate. La caracterul de unitate de sine stătătoare și indivizibilă se adaugă și caracterul de unicitate și specificitate. Fiecare om ce vine în lume este unic, are un fel de a fi propriu, care nu se mai găsește la nici un altul. Dumnezeu crează pe fiecare cu pecetea sa proprie. Așa cum lumina solară reflectată într-un bob de rouă se răsfrânge într-o mulțime de culori, tot așa și acțiunea creatoare a lui Dumnezeu dă o infinită varietate naturii umane.

Aceste noțiuni de individ și individualitate se aplică și animalelor, deși sunt mai justificate pentru om. Însă spre deosebire de animal omul este o persoană, o ființă spirituală. Ceea ce face ca el să fie persoană nu este trupul lui, ci spiritul lui, natură rațională și liberă. Persoana este subiect care are voință proprie și ia inițiativă dinlăuntru în mod liber. Ea este o ființă spirituală, chip al Dumnezeu, este purtătoare de valori și tinde spre realizarea lor. Întrucât omul este o individualitate specifică, tinde să o cultive și să o formeze în mod liber și personal, în vederea realizării unor scopuri umane superioare. El o schimbă și o îmbogățește conform idealului educativ, și anume, în măsura îngăduită de structura intimă a fiecărui individ. Căci ceea ce este caracteristic acestei individualități este plasticitatea, „*adică tocmai capacitatea de a se lăsa formată sub puterea anumitor influențe. Astfel schimbată, individualitatea își poate valorifica mai târziu, din plin, însuși-*

12. Ibidem, p. 17.

13. Preot Prof. Dr. Dumitru Călugăr, *Catehetica*, București, 1984, p. 81.

*rile ei native și poate deveni folositoare societății*¹⁴. Omul, ființă dihotomică (psiho-fizică) tinde mereu spre împlinirea binelui moral.

În felul acesta se stabilește un raport intrinsec între elementul nativ din om și între ceea ce omul tinde să realizeze pe plan moral. Însă, spre deosebire de caracterul ereditar, caracterul moral nu este înnăscut, ci dobândit. și educația poate modela caracterul. Acest argument îl găsim în proverbul popular: „*Obişnuința e a doua natură*”. Obiceiurile sunt expresia voinței omului și cu ele, el merge înainte. Gustave Le Bon afirmă, că valoarea omului și succesul său în viață se măsoară mai ales prin dezvoltarea caracterului său¹⁵.

Prin caracter înțelegem, din punct de vedere psihologic, felul propriu și constant de a se purta al cuiva. Caracterul moral se formează prin efort statornic al voinței care acționează întotdeauna în conformitate cu principiile fixate. Caracterul moral însă, nu se formează dintr-o dată. Voința însăși se dezvoltă progresiv, și fiecare om se naște cu un complex de dotații psiho-somatice și într-un anumit mediu. Deci, caracterul moral, pe care îl cultivă individul uman, nu este ereditar, nici produs al mediului întru totul, ci creația voinței orientată spre idealul moral. Individualitatea însăși ajunge să fie apreciată în funcție de caracter și se manifestă în acord cu deprinderile și cu principiile morale stabilite trainic în suflet¹⁶.

Caracterul rămâne o trăsătură esențială a personalității umane, dar nu este însăși personalitatea. Personalitatea se dezvoltă și se realizează prin efort creator, ordonat și susținut, având de atins un scop bine definit, ales în mod liber. „*Dumnezeu Însuși respectă libertatea morală dată omului și El nu face personalități religioase decât din acei creștini care colaborează în mod liber și din propria lor voință cu harul Său mântuitor. Numai libertatea morală implică în sine și responsabilitate morală, pentru treapta de sfințenie până la care creștinul urcă persoana și viața sa. În acest sens, trăirea cu Hristos și în Hristos este și ea întemeiată pe libertate și zidește creștini adevărați.*”¹⁷

Privită din prisma învățaturii creștine, educația religioasă are rolul de a dezrădăcina păcatul din om, de a stiliza comportamentul moral, de a sădi convingeri religioase și de a întări voința în lucrarea binelui. Ea urmărește o țintă precisă și anume aceea de a crea un om nou după chipul Celui ce l-a zidit. Dobândirea caracterului moral nu este ultima etapă ce duce spre idealul moral. Educația creștină se desfășoară și ea în etape, concomitent cu tendința și strădania omului spre perfecțiune și în acest chip, ea este îndrumătoare și necesară, fiind corespunzătoare pentru toate vârstele vieții umane, până la ajungerea deplinei maturități spirituale.

14. Idem, *Caracterul religios – moral creștin*, teză de doctorat, Sibiu, 1955, p. 6.

15. Gustave Le Bon, *Psihologie asupra educației*, Paris, 1930, p. 236, p. 114.

16. Preot Prof. Dr. Ioan Zăgrean, *Teologia morală ortodoxă*, (Manual pentru Institutele Teologice), vol. I, București 1980, p. 228.

17. Preot Dumitru Călugăr, *op. cit.*, p. 9.

Însă momentul cel mai prielnic dezvoltării sentimentului religios este vârsta fragedă a copilăriei. Caracterul moral acum se poate canaliza și șlefui, căci în această etapă a vieții încep să se formeze deprinderile.

Pedagogia creștină se aplică în raport cu evoluția vieții umane, cu gradul ei de cultură și de civilizație, și este în strânsă corelație cu dezvoltarea treptată a sufletului omenesc. Ea promovează principiile sublimе ale adevărului, ale iubirii și dreptății, ale binelui și frumuseții duhovnicești, principii eterne și imuabile care își găsesc originea în Dumnezeu Însuși, identificat cu Binele suprem.

Marele savant Pasteur afirma odată, că „*fericit este cel ce poartă în sine un ideal și se supune acestuia*”. Toate idealurile călăuzitoare ale omenirii și toate valorile spirituale ale culturii nu au izbutit să depășească idealul creștin, care este hotărâtor în formarea caracterului, în perfecționarea morală și în înnobilarea sufletească a omului. A crede într-un ideal, este a stăpâni o formă supremă, care te ridică și te înalță. Societatea umană te înalță prin mijloacele de culturalizare pe care ți le pune la îndemână, pe când Biserica, cu tezaurul ei de doctrină, de trăire și de simțire religioasă te ridică tot mai sus, pe scara urcușului duhovnicesc. Viețuind pe pământ, omul trebuie să stea cu privirea ațintită spre cer optimist și încrezător în ajutorul lui Dumnezeu, de unde se coboară „*toată darea cea bună și tot darul cel desăvârșit*” (Iacob 1, 17). Omul poate cădea pradă atâtor ademeniri care i se ivesc în cale la tot pasul, însă reazimul și mângâierea le găsește numai în Dumnezeu. Omul aleargă după hrană, după locuință, după vanitate, care sunt perisabile și nu-i aduc fericirea. Fericirea cea adevărată se află în ordinea supranaturală și nu în lumea materială. Există o forță nevăzută, supremă, care îl conduce, o energie divină izvorâtă din Ființa cea atotputernică și atotperfectă ce depășește creatul – *summum ens* – care este Dumnezeu, de care atârnă însuși destinul său veșnic și fericit.¹⁸

Personalitatea supremă, după a cărei statură trebuie realizată propria noastră personalitate, este Mântuitorul Hristos. „*Numai când creștinul ajunge să fie om al lui Hristos, poate fi considerat o personalitate creștină educată după învățătura și fapta Mântuitorului*”¹⁹.

Deci, idealul perfecțiunii morale a omului îl găsim în creștinism, nu în ordinea lucrurilor materiale, naturale, ci în Dumnezeu, izvorul bunătăților și soarele dreptății; „*Fiți dar voi desăvârșiți, precum Tatăl vostru cel din ceruri desăvârșit este*” (Matei V, 48), spunea Mântuitorul, în Persoana căruia a strălucit lumina adevărului și a mântuirii. El este modelul desăvârșirii noastre, întruchiparea absolută a binelui, adevărului și a frumuseții spirituale, către care aspiră întreaga omenire. „*Pedagogul nostru este asemenea cu Dumnezeu, Tatăl Său, al cărui Fiu este: este fără de păcat, nepătat, nepătimaș cu sufletul; Dumnezeu preacurat în chip de*

18. Prof. Dr. Vasile Ispir, *op. cit.*, p. 122.

19. Preot Dumitru Călugăr, *op. cit.*, p. 13.

om, slujitor al voinței părintești, Cuvânt Dumnezeu, Cel ce este în Tatăl, Cel ce șade de-a dreapta Tatălui, împreună cu chipul, Dumnezeu. Acesta este pentru noi icoană fără de pată și trebuie să căutăm cu toată puterea ca sufletul nostru să se asemene cu el”²⁰.

Pe această temelie (I Corinteni 3, 11) clădim noi edificiul educației creștine, ca să dobândim și noi aceleași virtuți pe care le-a avut El. „Spre o asemănare cât mai apropiată cu Iisus Hristos și spre trăirea cât mai adâncă a moralei trăită de El Însuși în chip real și sublim în același timp – aceasta este năzuința fiecărui creștin adevărat”²¹. Deci, calea spre perfecțiune ne-a deschis-o Mântuitorul nostru Iisus Hristos. Înainte de Hristos lumea trăia cu speranța în venirea Lui, fiindcă credea în izbăvirea pe care o va aduce El. În Iisus Hristos avem imaginea „bărbatului desăvârșit” (Efeseni IV, 13). În El ni s-a relevat sfințenia absolută și adevărul plenar. În El ni s-a făcut posibilă trecerea de la moarte la viață, de la păcat la dreptate, și de la dreptate la sfințenie. „Creștinismul aduce în mod firesc elemente noi în problema de care ne ocupăm și, anume, tocmai idealul nou de viață, în și cu Hristos Domnul, ideal cu existență personală în Omul Dumnezeu”²². A. Harnack, teologul german, citând pe un istoric contemporan făcea următoarea afirmație: „Apariția lui Hristos rămâne baza întregii culturi morale și în măsura în care apariția Sa va putea să pătrundă mai mult ori mai lămurit, în această măsură, cultura morală a omenirii devine mai însemnată ori mai neînsemnată”²³.

Pentru ca educația morală să fie încununată de succes, elevilor li se propune să aspire spre un ideal moral. În pedagogie idealul moral e o imagine, proiecție a perfecțiunii, un prototip după care se modelează personalitatea umană. El are un caracter prospectiv, nu poate fi atins niciodată. Pe calea îndeplinirii idealului creștin, omul conștientizează faptul că nu trăiește numai pentru pâine „ci și cu tot cuvântul care iese din gura lui Dumnezeu” (Matei IV, 4).

Primul principiu pe care se zidește sufletul creștinesc și pe care se întemeiază formarea caracterului moral-creștin este credința în Dumnezeu. Nici un pedagog creștin nu poate începe opera sa, fără mărturisirea credinței în Dumnezeu cu toată tăria convingerii. Creșterea duhovnicească are ca temelie credința nestrămutată în Dumnezeu. Educația intelectuală nu se poate împlini, fără cunoașterea lui Dumnezeu. În educație, este absolută nevoie de acel punct de resort numit „sens al infinitului”, care ajută pe copil la desăvârșirea vieții, la ajungerea maturității²⁴.

„Nihil Sine Deo” este principiul activ al educației. Nimic din ce se întâmplă în lumea aceasta, nici un fir de iarbă, nici un fir de păr din capul omului nu se

20. Sf. Clement Alexandrinul, în trad. rom. cit., p. 168.

21. Pr. Prof. Dr. Mihail Bulacu, *Pedagogie creștină ortodoxă*, București, 1935, p. 21.

22. *Ibidem*, p. 20.

23. A. Harnack, *Das Wesen des Christentums*, 1902, p. 78.

24. Dr. Crihton Muller, *The Wesen des Christentums*, p. 78, apud, prof. Dr. Vasile Ispir, *op. cit.*, p. 124.

schimbă fără voința lui Dumnezeu (Psalm 103, 15, Matei 6, 27). El conduce destinul vieții noastre. Egumenul Eufrosin Poteca afirma că societatea noastră este întemeiată pe dogme curate și sfinte și pe un misticism foarte înalt, și dacă acestea ar fi învățate de pruncii noștri, ar ieși niște oameni virtuoși, aproape de Dumnezeu cum au fost proorocii și apostolii, părinții acestei societăți²⁵.

Dacă pedagogia creștină are drept scop spiritualizarea vieții umane, ea contribuie în mare măsură și la desăvârșirea personalității omului. Suprema întrupare a idealului moral este personalitatea morală; ea este ținta educației creștine, este piscul spre care se îndreaptă toate eforturile omului. Personalitatea umană trebuie să ajungă la perfecțiune. Această perfecțiune trebuie să-și pună amprenta asupra întregii personalități umane, nu numai asupra unei facultăți aparte. În felul acesta educația creștină va cuprinde și educația intelectuală, și educația sentimentală, și educația volițională, întrucât intelectul, sentimentul și voința alcătuiesc împreună persoana.

Personalitatea morală este întruparea liberă conștientă și personală a binelui, într-o dezvoltare armonică a ființei și într-o participare creatoare perpetuă la viața morală a semenilor, a omenirii în genere. Personalitatea morală este persoană ajunsă la desăvârșire, prin întruparea binelui moral într-însa. Natural, fiecare poate deveni o personalitate morală²⁶. Copilul este și el o personalitate morală în devenire pentru că are în sine zestrea spirituală necesară, chiar dacă dezvoltarea ei este mai târzie. Acest fond sufletesc nu se dezvoltă de la sine ci înseamnă capacitate de autotransformare. Atârnă de felul în care fiecare om valorifică darul primit; îl duce la desăvârșire sau îl risipește.

Fiecare om are un rol în societate, pe care realizându-l în chip desăvârșit, devine o personalitate, potrivit celor afirmate. Dar personalitatea nu se manifestă numai decît pe plan social sau cultural, ci ea reprezintă o bogăție de valori spirituale care constituie o lume lăuntrică specifică și se revarsă în afară cu o neobișnuită putere creatoare. Nu toți însă pot deveni personalități morale la modul excepțional încât să-și pună în evidență toate caracteristicile personalității, dar toți pot deveni într-un fel sau altul la modul relativ, în conformitate cu persoana și condițiile sociale ale vieții lor, personalități. Fiecare într-un fel propriu și creator, se poate dezvolta armonic și perseverent, tinzând treptat, spre manifestarea valorilor. Fiecare trebuie să fie consecvent cu sine însuși, să nu renunțe la propriul caracter de persoană, ci să tindă spre împlinirea idealului moral. Renumitul pedagog rus V. Suhomlinski afirma: „*Idealul moral se naște în inimă atunci când omul se compară cu Acel care este, în închipuirea lui, un exemplu de frumusețe morală. Oamenii care și-au găsit fericirea în slujirea omenirii devin pentru copii un ideal moral*”²⁷.

25. Eufrosin Poteca, *Catehismul mititel* vezi la C. Rădulescu-Motru, în „Revista de pedagogie”, X (1940), p. 18.

26. Pr. Prof. Ioan Zăgrean, *op. cit.*, ... p. 296.

27. V. Suhomlinski, apud, Protos. Ipolit Ciubotaru, *Idealul moral*, în „Curierul Ortodox”, Chișinău, 1997, nr.11, p. 3.

Idealul de perfecțiune umană implică în sine trei factori distincți: libertatea, responsabilitatea și virtutea. Pentru mântuirea omului, pe lângă grația divină, este necesară și libertatea voinței. Omul nu se poate mântui prin puterile proprii, dar nici nu are supunere oarbă. El are destulă putere să învingă obstacolele și să devină stăpân pe situație. Sf. Chiril al Ierusalimului zicea: „*Lucrul lui Dumnezeu este de a sădi și de a uda, iar al nostru de a da roduri; lucrul lui Dumnezeu este de a da darul, iar al nostru de a-l primi și păstra*”²⁸.

Această libertate, dacă este educată și bine coordonată, dezvoltă spiritul de responsabilitate al omului. Omul este răspunzător de faptele sale. Prin educație se ajunge la o conștiință morală superioară, care îl obligă pe om să se ridice la un stadiu de răscumpărare desăvârșită. În tinerețe, omul acționează sub influența factorilor care contribuie la educația sa, însă de la un anumit moment încolo omul se educă pe sine însuși. În acest stadiu, el ajunge la un grad de înțelepciune capabilă să normeze toate actele sale. Această înțelepciune ne duce în mod obligatoriu la îndeplinirea virtuții, căci împărăția lui Dumnezeu nu stă în cuvinte, ci în virtute (I Corinteni, 4, 20) și virtutea cea mai de preț este stăpânirea de sine și învingerea patimilor. A dobândi tărie de caracter înseamnă a ne controla acțiunile și faptele noastre și a le subordona întru-totul vocii lui Dumnezeu (Matei 7, 21). O adevărată personalitate se distinge prin activitate liberă, conștientă și asiduă. Prin muncă și exercițiu, omul își dezvoltă aptitudinile, își disciplinează mintea și simțurile, angajându-se într-un proces de autoeducație. Stăpân pe sine însuși, omul va cere cât mai puțin de la alții și va da cât mai mult altora.

Deci, personalitatea morală reprezintă cea mai înaltă unitate interioară a eului uman. Când vorbim de personalitate morală vorbim și de caracter moral. Una din trăsăturile fundamentale ale personalității morale este și voința tare și consecventă, adică un caracter puternic, tenace și sobru. Nu poate exista personalitate morală lipsită de caracter moral. Caracterul moral este un element esențial al personalității. A fi om de caracter înseamnă stabilitate, idei precise și hotărâre fermă de a îndeplini în fapt ceea ce ți-ai pus în gând. Aceasta aparține neîndoielnic și personalității morale. Formarea caracterului moral este inclusă în formarea personalității morale²⁹.

Un caracter moral desăvârșit se formează prin cultivarea virtuții iubirii creștine. Formarea personalității este un ideal al educației, dar această personalitate nu se realizează în spirit egoist, prin satisfacerea interesului personal. Personalitatea nu este izolare, ci slujire, altruism moral. Toată bogăția spirituală a personalității este pusă în slujba comunității umane. Există un raport de reciprocitate între comunitate și personalitate. La baza acestui raport stă iubirea creștină, sinceră, lu-

28. Sf. Chiril al Ierusalimului, *Cateheza IV*, trad. în rom. de Pr. D. Fecioru, Ed. I. B. M. B. O. R., București, 2003, p. 61.

29. Pr. Prof. Ioan Zăgrean, *op. cit.*, p. 229.

crătoare și jertfelnică. Omul este o ființă sociabilă și el nu se poate realiza pe plan religios-moral în izolare, ci în comuniune cu ceilalți, participând efectiv la viața lor și ajutându-i.

Un alt principiu pedagogic creștin care înalță viața și îi dă un sens altruist și creator este munca și rugăciunea: „Ora et labora”. *„Pentru adolescenți, cultul poate deveni un adevărat factor de educație creștină. Cultul divin le întărește sufletul, le luminează calea vieții și le inspiră spiritul de sacrificiu în serviciul aproapelui. Dacă rugăciunea este o mare forță pentru fiecare suflet în parte, cultul divin public care cuprinde rugăciunea colectivă a tuturor creștinilor este o forță mult mai mare”*³⁰, iar munca disciplinează mintea și îl înobilează pe om. Prin muncă omul învinge toate slăbiciunile existenței și se înalță în mod liber și conștient spre ideal. Sfântul Apostol Pavel îi îndeamnă astfel pe tesaloniceni: *„Cine nu vrea să lucreze, acela să nu mănâce”* (II Tesaloniceni 3, 10). Munca este o virtute morală. Ea nu mai este o pedeapsă, ci un mijloc de ridicare a omului spre un ideal moral. Ea este un act pedagogic cu rol covârșitor în formarea caracterului. A fi un om întreg înseamnă a-ți duce singur greul existenței, cu fruntea senină și a te sacrifica pentru împlinirea rosturilor vieții. Viața este o luptă, de multe ori o luptă crâncenă iar pentru a ieși învingători trebuie să stăruim în rugăciune, să cerem necontenit ajutorul lui Dumnezeu și să avem răbdare în suferință. Sfetnicul bătrân din Moartea lui Fulger spunea astfel despre sensul vieții:

„Viața-i datorie grea,
și lașii se-ngrozesc de ea.
Să aibă tot cei lași ar vrea
Pe neluptat” (G. Coșbuc)

Sfântul Apostol Pavel susținea că principiul fundamental al creștinismului este „a muri pentru a trăi”. Precum sămânța de grâu se aruncă în pământ, trebuie să moară ca apoi să încolțească și să răsără spicul, tot astfel și omul trebuie să moară ca să se renască (I Corinteni XV, 36). Însăși viața noastră este o jertfă neîncetată, activă, un sacrificiu perpetuu. Educația creștină impune în mod firesc sacrificiul și iubirea de aproapele. Crucea lui Iisus Hristos este simbolul educației desăvârșite. Jertfa de pe Golgota este cea mai educativă în acest sens. Ea este cale spre înviere și viață veșnică. La odihna fericirii veșnice nu se ajunge decât prin răstignirea propriilor noastre patimi pe crucea înfrânării și a lepădării de sine. La baza educației creștine stă și principiul pedagogic fundamental al bunătății, căci Dumnezeu este atotbun și drept. Sfântul Apostol Pavel spune: *„Ce voiți? Să vin la voi cu toiagul sau să vin cu dragoste și cu duhul blândeții?”* (I Corinteni 4, 21).

În educația copiilor, totul trebuie făcut cu tact, înțelepciune și bunătate. Bunătatea sufletească trebuie să fie o calitate esențială a pedagogului. El trebuie să

30. Pr. Mihail Bulacu, *Studiu introductiv în Catehetica ortodoxă*, Oradea, 1928, pp. 161-162.

pornească de la preceptul evanghelic: „*Precum voiți să vă facă vouă oamenii, faceți și voi așisderea...*” (Luca 6, 31). Educatorii trebuie să-și iubească ucenicii, să le inspire dragoste față de învățatură și râvnă pentru practicarea virtuții. „*Dragostea crează mediul cel mai potrivit pentru modelarea omului, pentru desăvârșirea lui, pentru ridicarea ucenicului spre dascăl și chear mai sus*”³¹.

Pentru ca lumea să fie transformată, se cere zel misionar. Obligația pentru îndeplinirea misiunii ne vine de la Mântuitorul care a spus: „*Precum M-a trimis pe Mine Tatăl și eu vă trimit pe voi*” (Ioan 20, 21). El i-a trimis pe apostoli în lume și prin ei pe preoți, însă mandatul acesta este o poruncă adresată și celor care promovează moralitatea și educația cu exemplul personal, cu cuvântul, cu fapta și cu îndemnul: „*Oricine va mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor, mărturisi-Voi și Eu pentru el înaintea Tatălui Meu celui din ceruri*” (Matei 10, 32). Deci, misiunea este un alt principiu pedagogic în educația creștină³².

Viața creștină este o viață practică. Ea este o premisă a fericirii veșnice. Educația creștină îl orientează pe om spre zorile veșniciei și îl convinge că sensul existenței este îndreptat spre viața de dincolo. „*Actul de credință în Dumnezeu este o datorie pe care o realizăm prin fapte; de aceea, pe bună dreptate, datoriile noastre de credință constau din fapte nu din cuvinte, iar fapta este o lucrare a sufletului rațional al creștinului, pe care o săvârșim potrivit unei bune judecăți. Prin urmare, datoria înseamnă a avea în viață o singură voință cu Dumnezeu și cu Hristos, Care ne pregătește pentru viața veșnică; iar viața creștinilor, ale cărei principii pedagogice le punem acum, este o totalitate de fapte raționale, adică o lucrare desăvârșită a învățăturilor date de Cuvânt, pe care noi am numit-o credință. Această totalitate este alcătuită din poruncile Domnului; ele sunt învățături dumnezeiești, care ni s-au dat ca reguli duhovnicești de conduită folositoare și pentru noi și pentru semenii noștri... și sunt rânduite pentru mântuirea noastră*”³³. Educația religioasă îl pune pe om față în față cu Dumnezeu. „*Scopul educației creștine este acela al pregătirii, îndrumării și desăvârșirii vieții unui om*”³⁴.

Educația este creatoare de cultură. Prin educație, însăși componentele culturii renasc și impun noi ierarhii, noi valențe și preferințe. Este timpul ca și religia, în calitate de ipostază semnificativă a culturii, să intre în conul de lumină al pedagogiei, deoarece educația religioasă are o mare valoare în contemporaneitate. Educația religioasă este o componentă a formării spirituale a omului, cu rezonanțe în plan intelectual, afectiv și comportamental. Putem susține că religia se asociază riguros cu morala. O morală fără religie este absurdă. Educația religioasă nu este posibilă fără o adâncire a preceptelor morale. Religia și morala sunt așa

31. Pr. Prof. Dr. Mihail Bulacu, *Pedagogia creștină...*, p. 158.

32. Prof. Dr. Vasile G. Ispir, *op. cit.*, p. 78.

33. Sf. Clement Alexandrinul, în trad. rom. cit., pp. 225-226.

34. Pr. Prof. Dr. Mihail Bulacu, *Pedagogia creștină...*, p. 153.

de strâns legate între ele, precum e legată lumina de căldură în raza de soare. Omul religios și moral este ca un pom roditor. Precum pomul absoarbe din pământ, prin numeroasele sale rădăcini seva necesară și o duce prin ramuri în fructe, la fel și omul creștin adună prin rădăcinile simțurilor sale, din pământul mănos al Evangheliei, dulceața sfințeniei și o toarnă în vasul faptelor sale.

Dimensiunea educativ-morală a creștinismului permite materializarea ei în actele și comportamentele ființei umane, conducând la o viață liberă și desăvârșită. Oriunde au existat oameni, în toată vremea și în orice parte a pământului, procesul educativ s-a împlinit cu rodnicie și cu necesitate pentru perpetuarea celor mai nobile valori morale ale umanității.

Toată activitatea pământească a Mântuitorului a avut prin excelență un caracter profetic și didactic. El ne-a descoperit cele mai înalte adevăruri și ne-a arătat și calea bunei conviețuiri creștinești. El ne-a croit calea pe care trebuie să o urmăm pentru luminarea și cultivarea conștiinței morale și pentru formarea unui caracter desăvârșit. Mântuitorul a fost tipul adevăratei înălțări, perfecțiuni și străluciri – tip ideal al fericirii și integrării omenești, pentru că în persoana Lui nu acționa omul, ci Dumnezeu-Omul, voința umană fiind supusă întrutotul voinței dumnezeiești.

Întrucât Dumnezeu în mod etic este stăpân prin definiție, idealul omului este asemănarea cu Dumnezeu și deci sfințenia etică: „*fiți sfinți, căci Eu Domnul sunt sfânt*” (Levitic 11, 45; I Petru, 1, 16). Sfințenia este idealul care îmbină în mod armonios religiosul cu moralul. În creștinism, desăvârșirea morală fără autenticitatea credinței religioase este imposibilă, precum și desăvârșirea credinței fără desăvârșirea morală este de neconceput. Deci, sfântul este o personalitate morală împlinită, este creștinul desăvârșit³⁵.

Finalitatea acțiunii educative, intenția pedagogiei creștine și în sfârșit, rezultatul așteptat în finalul procesului de instruire, vizează acest ideal religios-moral pe care îl poate cultiva orice om. În împărăția lui Dumnezeu pe pământ fiecare om este atât de necesar, încât nu poate fi înlocuit cu altul. Trebuie să credem că nu suntem de prisos pentru lucrul lui Dumnezeu în lume. Dumnezeu ascultă pentru a auzi glasul de laudă al fiecărui om la locul și lucrul pe care îl săvârșește.

Sfântul este creștinul desăvârșit, dar în același timp și copilul desăvârșit, deoarece candoarea și nevinovăția copilăriei se întâlnesc pe același plan cu sfințenia. Precum valurile mării macină pe nesimțite țărmul de piatră, la fel și valurile vieții nimicesc cu timpul candoarea copilăriei. Lupta sfântului este de a menține nivelul inițial de candoare și de a-și păstra nealterată puritatea morală a sufletului dobândită la Botez.

La temelia educației generațiilor noi stă un sentiment de inimă frântă. Când privim copiii, suspinăm că nu suntem asemenea lor și dorim cât mai puțin ca ei să ajungă asemenea nouă. Truda educatorului adevărat este nu să-i facă pe copii

35. Pr. Prof. Dr. Ioan Zăgrean, *op. cit.*, p. 300.

asemenea nouă, ci să-i salveze pe toată viața în curățenia și simplitatea neprihănită cu care au venit pe lume³⁶.

Așadar, cunoscând cărările dreptății și sensul binelui evanghelic, vom reuși să realizăm idealul sfânt al personalității, care este puterea creatoare a adevăratei culturi umane, vom reuși să dăluim caracterul, vom moraliza individul și vom asigura progresul religios-moral și spiritual al societății în numele Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos. În acest mod vom forma omul nou, încreștinat și înduhovnicit. În acest sens, omul de mâine, crescut sub puterea educației creștine, va fi un caracter religios-moral desăvârșit.

Caracterul religios-moral este acela care s-a lepădat de omul vechi și s-a îmbrăcat în omul cel nou. Educația creștină nu-i numai individuală, ci și socială. Ne modelăm activitatea noastră, nu numai față de Dumnezeu, ci mai ales față de oameni și ne deprindem a fi buni cu semenii. Educația creștină este o muncă asiduă de corijare și îndreptare a credinciosului pe calea împlinirii virtuților evanghelice și a trăirii creștinești, iar obiectul educației este modelarea sufletului după chipul Ziditorului. „Să ne întărim mintea, să ne încordăm sufletul, să ne pregătim inima! Pentru suflet alergăm; lucrurile veșnice să le nădăjduim”³⁷.

Arhim. Conf. Univ. Dr. VASILE MIRON

36. Nechifor Crainic, *op. cit.*, p. 78.

37. Sfântul Chiril al Ierusalimului, *Procateheză*, în trad. rom. cit., p. 17.

HAINЕ ȘI ORNAMENTE ÎN VECHIUL ȘI NOUL TESTAMENT

A. TRADIȚIA IUDAICĂ

Uneori membrii Bisericii renunță la podoabele lor strălucitoare sau cosmeticele colorate doar pentru că “așa spune Biserica” și nu pentru că ei înțeleg principiile pe care Dumnezeu le-a descoperit ca să asigure niște relații sănătoase cu El. Ei sunt înclinați să întrebe: “Ce este rău în cerceii sau brățara mea? Nu sunt izbitoare și nici scumpe! Ce este rău cu fusta scurtă la Biserica? Este de numai 4 cm deasupra genunchiului. Sunt încă tânără și așa se îmbracă oricine...”

Dar un creștin autentic nu va întreba “Cât de puțin pot să fac pentru a putea rămâne copil al lui Dumnezeu?” ci “Cât de mult pot face pentru a-mi arăta credința, iubirea și legământul meu cu Hristos prin înfățișarea exterioară?” Aceasta este atitudinea pozitivă ce izvorăște din inima aceea atât de plină de iubirea lui Dumnezeu care caută să cunoască cum poate să proslăvească pe Dumnezeu cel mai bine prin toate aspectele vieții, incluzând înfățișarea exterioară. Creștinii care au această atitudine pozitivă și iubitoare sunt doritori să afle ceea ce Dumnezeu a descoperit în Scriptură referitor la haine, bijuterii și cosmetice. O asemenea atitudine m-a călăuzit în cercetarea acestei probleme în Vechiului Testament¹.

Acest studiu examinează cele mai relevante pasaje ale Vechiului Testament despre bijuterii, parfumuri, uleiuri pentru corp și haine. Vom descoperi o strânsă legătură între folosirea în exces a acestor lucruri și seducție, adulter și apostazie. Vom descoperi că lepădarea ornamentelor exterioare reprezintă o precondiție a curățirii spirituale și a împăcării cu Dumnezeu. Datorită faptului că unii oameni găsesc în anumite pasaje din Vechiul Testament sprijin pentru o folosire moderată a bijuteriilor, vom da atenție specială acelor pasaje precum și concluziilor ce se pot desprinde din ele.

O haină de lumină

Corpul omenesc a fost creat de Dumnezeu, în chip minunat, în forme și trăsături, și fermecator în expresivitate. Dumnezeu și-a arătat mulțumirea Sa de crearea lui Adam și a Evei prin cuvintele “bune foarte” (Facerea 1, 31). În starea lor edenică, bărbatul și femeia purtau doar hainele inocenței. “O frumoasă și dulce lumină, lumina lui Dumnezeu învăluia perechea sfântă. Haina de lumina era un simbol al hainelor spirituale cerești. Aceasta le reamintea continuu de prezența lui

1. Green, William H., *The Higher Criticism of the Pentateuch*, [Critica superioară a Pentateuhului], New York, Chas. Scribner's Sons, 1995, p. 53.

Dumnezeu. Când a intervenit păcatul, ei au rupt legătura lor cu Dumnezeu, iar haina de lumină a dispărut. Dezgoliți și rușinați, ei au încercat să compenseze pierderea hainei cerești prin haine de frunze și apoi prin tunicile de piele².

În Sfânta Scriptură, hainele sau lipsa lor (goliciunea) reprezintă condiția spirituală a omului înaintea lui Dumnezeu. Când Adam și Eva au păcătuit, deodată au descoperit că sunt goi și că pierduseră haina de lumină. Goliciunea lor nu era rezultatul dezbrăcării vreunei haine, căci nu purtaseră nici un fel de haine până atunci. Ei au devenit goi, în momentul în care au păcătuit și au simțit despărțirea de slava prezenței lui Dumnezeu care îi acoperea.

Răscumpărarea este adesea reprezentată în Scriptură ca o restaurare a hainei de lumină de la început, care emana din prezența slavei lui Dumnezeu. Proorocul Isaia vorbește de restaurarea hainei de lumină în Impărăția lui Mesia: "*Soarele nu va mai fi lumină ziua ta, nici luna noaptea, căci Domnul va fi lumina ta și Dumnezeu slava ta!*" (Isaia 60, 19). Tot la fel, Sfântul Evanghelist Ioan compara Biserica ce îl aștepta pe Hristos cu o mireasă împodobită pentru nuntă. "*Și i s-a dat ei să se înveșmânteze cu vison curat, luminos*" (Apocalipsa 19, 8). Termenul grec pentru "luminos" este "lampron" care literar înseamnă "luminos sau strălucitor". Haina de lumină pierdută din cauza păcatului este în final redobândită prin Hristos. Lumina slavei lui Dumnezeu nu îmbracă doar pe sfinți, ci și cetatea însăși (Apocalipsa 21, 23)³.

Cele arătate sunt suficiente spre a arăta cât de bogat este simbolismul hainelor în Sfânta Scriptură. De la creație până la restaurare, activitatea creatoare și răscumpărătoare a lui Dumnezeu este adesea reprezentată ca o acoperire a goliciunii copiilor Săi, prin hainele îndreptățirii Sale. În cartea "*Symbolismul hainelor*", Edgar Haulotte notează că "Importanța hainelor nu este neglijată în Sfânta Scriptură, din contră, Dumnezeu le dă o semnificație spirituală". Simbolismul hainelor ne ajută să apreciem importanța pe care Dumnezeu o dă hainelor în viața poporului lui Dumnezeu⁴.

Căderea și grija pentru acoperirea trupului

Diversificarea îmbrăcăminteii a început atunci când primii noștri părinți au fost alungați din grădina Edenului. Inocența era pierdută, haina de lumină pierise, iar Adam și Eva, acoperiți de rușinea păcatuirii, au cusut laolaltă frunze pentru a-și ascunde goliciunea. Aceasta îmbrăcăminte provizorie a fost curând înlocuită cu haine de piele croite de Insuși Dumnezeu (Facerea 3, 20). Apoi, pe măsura ce

2. Harrison, R.K., *Introduction to the Old Testament*, (Introducere la Vechiul Testament), Grand Rapids: Eerdmans, 1969, p. 68.

3. McDowell, Josh, *More Evidence That Demands a Verdict*, (Noi dovezi ce pretind un verdict), Arrowhead Springs, Colo., *Campus Crusade for Christ*, 1975, p. 74.

4. Pratt, H.B., *Studies in the Book of Genesis*, New York, American Tract Society, 1904, p. 252.

oamenii au devenit mai corupți, au încercat să înlocuiască frumoasa simplitate a inocenței lor cu invenții ale negoțului, ale modei, ornamente de aur, bijuterii și perle. Cu cât mai decăzuți erau, cu atât mai extravagante deveneau hainele și podoabele.⁵

Funcția originală a hainelor era să le protejeze corpul de vremea schimbătoare și de dorințele pofticioase. Dar curând, oamenii și-au făcut haine și podoabe caracteristice părții femeiești și celei bărbătești, și care exprimau mândria și slava deșartă ale celor care le purtau⁶. Respectul de sine s-a schimbat așadar în vanitate. Dorința după apreciere i-a condus pe oameni să se împovăreze cu o înfățișare atractivă și ornamente costisitoare. Astfel, hainele și podoabele au devenit foarte curând un indiciu al poziției sociale și, uneori, chiar al declinului moral.

Lepădarea podoabelor la Betel

Cele spuse mai sus ne ajută să înțelegem de ce în Vechiul Testament Dumnezeu a chemat adesea pe poporul Său la pocăință și reformă prin lepădarea podoabelor. Primul episod de acest fel este în *Facere 35, 1-4*. Dumnezeu l-a sfătuit pe Iacov să-și mute familia de la Sihem la Betel, pentru a-i conduce la reforma spirituală prin construirea unui altar în același loc unde i s-a descoperit, când fugea de fratele său Esau.

Iacov a înțeles că era mult de făcut pentru ca familia lui să fie pregătită pentru întâlnirea cu Dumnezeu la Betel. Din respect pentru soțiile sale, Iacov tolerase idolii și bijuteriile. Aceste articole includeau idolii pe care Rahela îi furase de la tatal ei (Facerea 31,19) precum și bijuterii pe care fiii săi le capturasera ca pradă din Sihem (Facerea 34, 27-29). Pentru a-și conduce familia la înnoire morală și purificare spirituală, Iacov le-a cerut o curățire exterioară. "*Lepădați dumnezeii străini dintre voi, curățiți-vă și schimbați-vă hainele și apoi vom merge la Betel ca să înălțăm Domnului un altar*" (Facerea 35, 2-3)⁷.

Este semnificativ faptul că Iacov a simțit că familia lui are nevoie de o curățire exterioară a trupurilor și de o schimbare a hainelor, înainte de a face experiența unei curățiri interioare la altar. Probabil că schimbarea hainelor însemna îmbrăcarea acelor haine care nu erau doar curate, ci și potrivite pentru o reală apropiere de Dumnezeu. Am văzut mai înainte că noi devenim ceea ce îmbrăcăm. Aceasta e adevărat atât în viața spirituală, cât și în viața profesională⁸. O înfățișare curată și nouă ne provoacă să fim curați și noi înlăuntrul nostru, prin curățirea

5. Lewis, C.S., *Modern Theology and Biblical Criticism* (Teologia modernă și interpretarea critică a Bibliei), în *Christian Reflections*, (Reflecții creștine), editat de Walter Hooper, Grand Rapids: Eerdmans, 1967, p. 364.

6. *Ibidem*, p. 368.

7. Allis, Oswald, T., *The Old Testament. Its Claims and Its Critics*, (Vechiul Testament. Ce afirmă și criticile ce i se aduc), New Jersey: Presbyterian & Reformed, 1972, p. 62.

8 *Ibidem*, p. 63

minții și inimii. Aceasta explică de ce au fost date directive asemănătoare de către Dumnezeu și israeliților la Sinai (Exod 19,10).

Răspunsul casei lui Iacov a fost lăudabil: *“Astfel ei au dat lui Iacov toți dumnezeii străini pe care îi aveau, cerceii din urechi și Iacov i-a îngropat în pământ sub stejarul de lângă Sihem”*. (Facerea 35, 4). Să notăm că Iacov a primit nu numai idoli dar și bijuteriile lor. Ei au recunoscut astfel că toate acestea puteau fi o barieră în calea primirii lor de către Dumnezeu.

Idoli și bijuteriile

Unii cercetători sugerează că cerceii erau de fapt amulete de mici idoli artizanali. Aceasta este foarte posibil, deoarece multe articole de giuvaergerie erau asociate cu închinarea la idoli. (Isaia 3,18-21). Adesea oamenii se închinau la ceea ce purtau. În articolul *“Imbrăcămintea iudaică și podoabele”*, Enciclopedia Schaff-Herzog explică: *“O bijuterie era în același timp o amuletă. După concepția orientală veche, metalele și pietrele prețioase aparțineau unor zei ai lumii minerale și dețineau o putere magică”*. De asemenea, orice articol de ornament care abătea atenția de la purtătorul ornamentului la ornament, servea ca o protecție împotriva ochiului rău⁹. Din acest motiv, orice persoană din Orient purta din belșug, bijuterii. Rădăcini ale acestei superstiții se regăsesc în Vechiul Testament. În Isaia 3, 20, o piesă din bijuteriile femeii este descrisă ca amuletă (Facerea 35, 4) și evident, ornamentele cămilelor madianiților erau fermecătoare. (Judecători 8, 21).

Aceasta este adevărat și în țările catolice, unde mulți oameni poartă ca pandantiv simboluri ale lucrurilor la care se închina: cruci, inimi (a lui Iisus sau a Mariei), și chiar mici relicve. De asemenea, în cultul New Age se poartă amulete, talismane și diverse pandantive. De fapt, funcția acestor articole era de a te păzi contra spiritelor rele sau a farmecelor.

În Cartea Judecătorilor 8, 24 se spune că purtarea bijuteriilor era proprie ismaeliților: *“Aveau cercei de aur pentru că erau ismaeliți.”* Fraza sugerează faptul că era un lucru caracteristic pentru ei și nu pentru israeliți. Astfel ni se spune și noua celor de azi că purtarea bijuteriilor este un lucru caracteristic lumii și nu creștinilor¹⁰.

Membrii familiei lui Iacov adoptaseră idolatria păgână, iar acum Iacov îi aducea înaintea lui Dumnezeu la Betel, ca să facă ispășire pentru păcatele lor. Era vremea cercetării de sine și a pocăinței. Ei au recunoscut că dumnezeii străini și bijuteriile trebuie lepădate, mai înainte ca binecuvântarea lui Dumnezeu să poată veni asupra lor. Pentru a se asigura că familia lui nu va cădea iarăși în idolatrie,

9. Cassuto, Umberto, *The Documentary Hypothesis*, [Ipoteza documentară], prima ediție engleză, Ierusalim: Magness Press, 1946, p. 132.

10. Frazer, James George, *Folklore in the Old Testament*, [Folclorul în Vechiul Testament], New York: MacMillan, 1923, p. 152.

Iacov a dovedit înțelepciunea de a înmormânta idolii și cerceii lângă stejarul din Sihem, înainte de a se îndrepta spre Betel.

Această istorie conține un principiu valoros pentru creștinul de azi. Dacă vrem să experimentăm o curățire lăuntrică de trecutul nostru păcătos și vrem să avem o experiență a Betelului, casa lui Dumnezeu, trebuie să lepădam orice obiect de idolatrie care ne înconjoară și chiar ornamentele purtate pentru slava de sine. Pentru a ne asigura că nu vom fi ispitiți să le folosim din nou, este cel mai bine să le abandonăm, decât să le păstrăm ca suveniruri.

Lepădarea ornamentelor la muntele Horeb

O reformă asemănătoare care implică lepădarea podoabelor este relatată în Exod 33, 1-6. Contextul este marea apostazie care a avut loc, când Moise era pe munte, că să primească cele 10 porunci. Obosiți să mai aștepte pe Moise și dorind să aibă un Dumnezeu vizibil, care să meargă înaintea lor în locul lui Moise, unii israeliți au adus podoabele lor de aur la Aaron, care le-a folosit spre a face un vițel de aur, o imitație a zeilor Egiptului (Exod 32, 2-4). Când era încă pe munte, Moise a fost avertizat de apostazia de la poalele muntelui și, grăbindu-se să se întoarcă la poporul său, l-a găsit dansând și strigând în jurul noului idol¹¹.

Pentru a arată dezaprobarea față de această rebeliune, Moise a zdrobit tablele Legii în văzul tuturor, aceasta însemnând că ei rupseseră legământul lor cu Dumnezeu. Apoi el a ars vițelul de aur și, cu ajutorul leviților, a pedepsit pe aceia care au persistat în răzvrătirea lor (Exod 32, 15-29). Moise s-a urcat pe munte pentru a mijloci în favoarea poporului. Dumnezeu atunci l-a asigurat pe Moise ca El rămâne credincios legământului făcut cu Abraam, Isaac și Iacov ca să-i ducă în Canaan, dar că El însuși nu va mai merge cu ei, ci va merge *“Îngerul Meu”* (Facerea 32, 34).¹² Probabil datorită faptului că puteau cădea din nou în ispită, iar directa prezență a lui Dumnezeu ar fi însemnat completa lor distrugere (Ieșirea 32, 2-3).

Când israeliții au înțeles că Dumnezeu nu le va mai asigura personal protecție, s-au pocăit adânc de păcatele lor *“și nimeni nu și-a pus podoabele pe el”*. Bărbații purtau probabil brățări, verigi la picioare, cercei ca și cei din Egipt. Aceasta arată că ispita ornamentelor este și pentru bărbați, nu doar pentru femei.

Ca răspuns la această aparentă pocăință a lui Israel, Dumnezeu și-a revizuit amenințarea, dar a cerut Israelitelor, ca dovadă a pocăinței lor, să lepede pentru totdeauna ornamentele: *“Dezbrăcați acum de pe voi hainele voastre cele frumoase și podoabele voastre și voi vedea ce voi face cu voi”* (Ibid. 33,5).. Răspunsul a fost pozitiv: *“Atunci fiii lui Israel au dezbrăcat de pe ei podoabele lor și hainele cele frumoase când au plecat de la Muntele Horeb”*. (Ibid. 33, 6). Această

11. *Ibidem*, p. 153.

12. *Ibidem*, p. 155.

relatare ne arată că israeliții au recunoscut că ornamentele erau un serios obstacol în calea împăcării cu Dumnezeu, de aceea au hotărât să le lepede. Expresia "*au plecat de la Muntele Horeb*" indică faptul că israeliții sinceri au făcut un angajament la Horeb, de a întrerupe folosirea podoabelor cu scopul de a-și arăta dorința de a se supune lui Dumnezeu. Această experiență seamănă cu cea a familiei lui Iacov la Betel. În ambele evenimente, lepădarea podoabelor a fost pregătitoare pentru o înnoire a legământului cu Dumnezeu¹³.

Ce învățătură putem să tragem astăzi din acestea? Referindu-se la experiența israeliților în pustie, Pavel ne amintește că "*Și toate acestea li s-au întâmplat acestora, ca preînchipuiri ale viitorului, și au fost scrise spre povățuirea noastră, la care au ajuns sfârșiturile veacurilor*" (I Corinteni 10,11). Ca și ei, noi călătorim spre "pământul" promis. Porunca lui Dumnezeu dată Israelitelor de a lepăda ornamentele, înainte de a intra în țara Canaanului, se aplică și la noi care suntem gata să intrăm în Canaanul ceresc. Dacă purtarea ornamentelor a contribuit la răzvrătirea împotriva lui Dumnezeu, iar lepadarea lor a însemnat împăcarea cu El, aceasta nu este oare adevărat și pentru noi astăzi?

Unii cititori se pot întreba: "De ce erau ornamentele o așa piedică pentru viața spirituală a israeliților și de ce bijuteriile sunt în detrimentul vieții noastre spirituale astăzi?" O parte a răspunsului este că noi purtăm lucruri la care ne închinăm și ne închinăm la ceea ce purtăm. Purtăm lucruri la care ne închinăm în sensul că purtăm ceea ce descoperă cel mai bine idoli noștri: frumusețe, bogăție, stare socială. Noi ne închinăm la ceea ce purtăm, în sensul că adorăm acele haine și ornamente pe care le jertfim ambițiilor noastre (idoli).

Ați auzit cuvinte ca acestea: "O, cât de mult ador aceasta haină sau brățară!...Ele adaugă mult înfățișării și personalității mele!" Aceste exprimări arată că scopul unor oameni nu este închinarea la Dumnezeu, ci cultul personalității lor. Aceasta este de fapt idolatrie. Când hainele, trupul, ornamentele, mașinile, profesiunea, bogăția devin priorități (idoli) în viața noastră, Dumnezeu este înstrăinat de conștiința noastră. Acesta este principalul motiv pentru care ornamentele sunt un obstacol serios pentru viața noastră spirituală¹⁴.

Aroganța fiicelor Sionului

Un alt exemplu semnificativ privind modul în care hainele extravagante și podoabele hrănesc mândria și proslăvirea de sine mai mult decât închinarea față de Dumnezeu este găsit în Isaia 3, 16-20. Acest pasaj este cel mai relevant, deoarece conține nu doar cea mai detaliată descriere a diferitelor articole de giuvaerge-

13. Fretheim, Terence E., *Creation, Fall and Flood*, (Creație, cădere și potop), Minneapolis: Augsburg, 1969, p. 82.

14. *Ibidem*, p. 83.

rie și haine, pe care le purtau femeile bogate din Ierusalim, dar și cea mai aspră denunțare a mândriei și aroganței etalate prin asemenea articole.

Contextul pasajului este anunțarea judecății lui Dumnezeu asupra poporului Său, care va duce la o cumplită umilire și distrugere. Motivul este că poporul L-a părăsit pe Dumnezeu. *“Ierusalimul va ajunge dărâmatură și Iuda este gata să cadă, căci limba lor și gândurile lor sunt împotriva Domnului și disprețuiesc privirea slavei Lui”* (Isaia 3, 8).

Isaia aruncă vina acestei apostazii naționale asupra influenței negative, atât a liderilor, cât și a femeilor bogate. Cu privire la lideri, profetul spune: *“Poporul meu! Cei care te conduc, te rătăcesc și te abat de la calea pe care tu mergi. Domnul Se ridică la judecată și stă ca să judece pe poporul Său... “Voi ați pustiit via Mea și prada luată de la cei sărmani se află în casele voastre”* (Isaia 3, 12-14). În loc să fie păzitori ai viei, adică ai națiunii lui Israel, (Isaia 5, 7; 1, 8; 2,1-3), liderii civili și religioși au mâncat-o, îmbogățindu-se pe sine în detrimentul celor săraci¹⁵.

Isaia se referă mai departe la influența negativă a clasei sociale superioare a femeilor, ele fiind de fapt soțiile și fiicele liderilor națiunii. Evident, după cum spune și Josef Jensen: *“Ca și Amos, Isaia vede pe femei responsabile pentru opresiunea practică de bărbații lor”*. Aceasta este sugerată chiar de expresia *“Poporul meu este asuprit de niște copii și femeile domnesc peste el”* (Isaia 3, 12). Profetul arată, după Carl Nagelsbach¹⁶, că Dumnezeu condamnă excesele luxului femeiesc, nu doar păcătos în sine, dar ca primă cauză a dezordinii sociale și a violenței menționate mai sus, pedepsite prin boli, văduvie și expunere rușinoasă. (Isaia 3, 17).

Isaia descrie mai întâi cum fiicele Sionului își arată mândria lor arogantă: *“Și mai zice Domnul: Pentru că fiicele Sionului sunt atât de mândre și umblă cu capul pe sus și cu priviri obraznice, cu pași domoli, cu zângănit de inele la picioarele lor, Domnul va pleșuvi creștetul capului fiicelor Sionului, Domnul va descoperi goliciunea lor”* (Isaia 3, 16-17). Mândria din interior a femeilor Sionului este arătată în exterior prin aceea că aruncă priviri pofticioase să vadă dacă sunt admirate, și atrag atenția zornăind cu verigile de la picior.

Lepădarea simbolurilor mândriei

Mândria fiicelor Sionului provoacă judecata lui Dumnezeu, care le aduce umilirea prin confiscarea tuturor acelor simboluri ale trufiei și prin supunerea acstor femei la un crud tratament: *“În ziua aceea va lua Domnul toate podoabele:*

15. Keil, C.F. și F. Delitzsch, *Biblical Commentary on the Old Testament*, (Comentariu biblic la Vechiul Testament), 25 vol., traducerea în engleză de James Martin, Grand Rapids: Eerdmans, 1949, p. 127.

16. Josef Jensen, *Ancient Orient and the Old Testament*, (Vechiul Orient și Vechiul Testament), Chicago, InterVersity Press, 1966, p. 18.

inele, sori, lunițe, cercei, brățări, văluri, cununi, lănțișoare, cingătoare, miresme, talismane, inele, verigi de nas, veșminte de sărbătoare, mantii, șaluri, pungi, oglinzi, pânzeturi subțiri, turbane și tunici. Atunci va fi în loc de miresme, putreziciune, și în loc de cingători, frânghie, în loc de cârlionți făcuți cu fierul, pleșuvire, în loc de veșmânt prețios, zdrențe, și în loc de frumusețe, pecete de robie. Locuitorii Sionului vor cădea de sabia și vitejii lui în războaie. Porțile fiicei Sionului vor scârțâi și se vor jeli și, jefuită, ea va șede despuiată pe pământ” (Isaia 3, 18-26).

În acest pasaj găsim cea mai amănunțită descriere din toată Biblia a veșmintelor, accesoriilor și bijuteriilor purtate de femei. Acest lucru este surprinzător, deoarece așa cum spune și Franz Delitzsch, nu este obișnuit pentru Isaia “să intre în asemenea intimități”. Chiar Iezechiel, care dă detalii ale ornamentelor femeiești (Iezechiel. 16, 8-14), nu se compară cu descrierea lui Isaia. Explicația este dată de scopul lui Isaia de a arăta “umblarea după ornamente devenită foarte răspândită în vremea lui Ozia și Iotam”, ca și consecințele tragice ale umilirii și nimicirii¹⁷.

Trebuie să notăm că pasajul include și articole de îmbrăcăminte legitimă: mantii, cămăși, mahrame, turbane. Isaia le pune laolaltă cu ornamentele păgâne folosite de femei, deoarece toate erau folosite spre a etala aroganța. Intenția lui este de a arăta cum mândria femeilor Ierusalimului manifestată prin toate hainele și ornamentele provoacă judecata lui Dumnezeu și nimicirea.

Pasajul ne învață cel puțin două lectii. Mai întâi, că hainele luxoase și podoabele descoperă mândria din interior și dorința de înălțare de sine, ceea ce poate duce la idolatrie, adulter și apostazie. E o strânsă legătură între haine și starea spirituală. Lipsa de modestie duce la necurăție. Privirile pofticioase ale fiicelor Sionului au tulburat mințile conducătorilor și de fapt au dus națiunea către pedeapsa divină. Astfel, motivul cel mai important de a renunța la ornamente nu este doar prețul lor, ci influența negativă asupra altora.

În al doilea rând, Dumnezeu urăște mândria manifestată prin purtarea ornamentelor. “*Când Domnul va fi spălat necurățenia fiicelor Sionului... prin duhul dreptății și al nimicirii*” (Isaia 4, 4). Femeile bogate ale Ierusalimului împodobeau corpul lor, din cap până la picioare, cu podoabe scumpe pentru a se arăta frumoase pe dinafară, dar Dumnezeu vedea mândria lor dinauntru. Evident, frumusețea care contează înaintea lui Dumnezeu nu este cea din exterior, care consta din podoabe din aur și haine scumpe, ci din “omul cel tainic al inimii, între nesticăcioasa podoabă a duhului blând și liniștit” (I Petru 3, 4)¹⁸.

Literal sau alegoric? Unii resping concluziile acestea, interpretând alegoric pasajul respectiv. Se argumentează că scoaterea podoabelor femeiești nu reprezintă o condamnare în sine, adică nu ornamentele sunt condamnate, ci Dumnezeu

17. *Ibidem*, p. 145.

18. *Ibidem*, p. 149.

se leapădă de Iuda ca popor al Său. Iuda ar fi o femeie tristă, neîmpodobită, nelogodită și fără soț.

Interpretarea alegorică este eronată, deoarece pasajul descrie literar ceea ce a dus la renegarea lui Iuda, adică la condamnarea influenței negative a liderilor lui și a femeilor bogate. Acestea sunt blamate pentru aroganța lor, exprimată prin adorarea ornamentelor purtate spre a seduce pe bărbați, căci astfel s-a ajuns la apostazie. De aceea, judecata lui Dumnezeu este manifestată prin confiscarea acestor ornamente. Evident, Dumnezeu privește aceste podoabe constituindu-Se parte a problemei, și de aceea le și confiscă. Acțiunea lui Dumnezeu descrisă de Isaia nu poate fi nicidecum interpretată ca o aprobare pentru folosirea ornamentelor¹⁹.

Judecata și podoabele

Contextul judecății, în cele două pasaje studiate, Ieșirea 33, 4-6 și Isaia 3, 16-26, l-a făcut pe Richard M. Davidson²⁰ să sugereze că “nu purtarea bijuteriilor este greșită în sine”. Mai degrabă, ceea ce este rău în purtarea podoabelor este că, aceasta are loc într-un timp de pocăință și judecată generală. “Se pare că într-un timp de pocăință și judecată generală, Dumnezeu cere poporului său să abandoneze ornamentele, tocmai ca un simbol exterior al judecății”.

Davidson găsește două principii biblice referitoare la folosirea ornamentelor. În primul rând, “bijuteriile în vechiul Israel, când sunt menționate favorabil, sunt aproape totdeauna puse în legătură cu ornamentele de mireasă”. Pe de altă parte, Dumnezeu cere poporului Său să lepede podoabele, într-un timp de pocăință și judecată generală.

Această interpretare este cel puțin creatoare. Ea reprezintă o sinceră și lăudabilă încercare de a împăca acele pasaje alegorice care vorbesc favorabil despre ornamente, cu acele pasaje care condamnă folosirea lor. Totuși, interpretarea de mai sus a lui Davidson are la bază câteva presupuneri greșite.

Mai întâi, Biserica adevărată, reprezentată în Apocalipsă printr-o mireasă, se pregătește pentru nunta Mielului prin împodobire nu cu “aur, mărgăritare sau haine scumpe”, ci cu “vison curat, luminos” (Apocalipsa 19, 8). Și nu numai Mireasa, în Apocalipsă, ci și mulțimea sfinților, care stau înaintea tronului lui Dumnezeu, sunt împodobiți, nu cu podoabe de aur sau argint, ci cu haine albe, curate (Apocalipsa 7, 9). Viziunea profetică a lui Ioan despre Mireasă (Biserică), despre mântuiții îmbrăcați în haine albe de in, fără alte ornamente, sugerează faptul că ornamentele nu sunt o parte din voia lui Dumnezeu cu privire la poporul Său, nici în lumea de azi și nici în cea viitoare. Am aratat mai devreme că, la creație și la

19. *Ibidem*, p. 151.

20. Lange, John Peter, *Commentary on the Holy Scriptures*, (Comentariu la Sfintele Scripturi), 25 vol., traducere și editare de Phillip Schaff, Grand Rapids, Zondervan, nedat. , p. 25.

restaurarea finală, Dumnezeu acoperă pe copiii Săi, nu cu bijuterii, ci cu o haină de slavă, haină care emană de la Sine Însuși.

În al doilea rând, dacă Dumnezeu ar cere poporului Său să abandoneze podoabele într-un timp de pocăință și judecată generală, e greu de crezut că El va aproba folosirea lor în alte vremuri. Dacă podoabele exterioare sunt un obstacol în calea pocăinței și a împăcării cu Dumnezeu, într-un timp când El își cheamă poporul la pocăință, atunci acestea sunt un obstacol pentru viața noastră spirituală în orice vreme.

În al treilea rând, un studiu atent al acelor pasaje care vorbesc favorabil despre folosirea podoabelor, pune în evidență faptul că ele descriu mai degrabă concepția culturală generală despre frumusețe și nu sunt prescriptive voinței lui Dumnezeu ca poporul Său să se împodobească prin folosirea podoabelor. Dacă nu facem această distincție ajungem la interpretări fanteziste. Walter Kaiser, un renumit savant în ale Vechiului Testament spune în mod just că "raportarea unor anumite fapte în Sfânta Scriptură, nu înseamnă și aprobarea lor, o recomandare sau un normativ pentru cei care citesc"²¹. Un pasaj descriptiv sau alegoric trebuie să fie interpretat în lumina învățăturilor biblice explicite și nu viceversa.

Acest principiu trebuie reținut când interpretăm pasaje ca Iezechiel 28, 13. Aici avem un pasaj descriptiv care este adesea folosit pentru a încuraja folosirea bijuteriilor: "*Tu te aflai în Eden, în grădina lui Dumnezeu; hainele tale erau împodobite cu tot felul de pietre scumpe: cu rubine, topaze și diamante, cu crisolit, onix și iaspis, cu safir, smarald, carbuncul și aur; toate erau pregătite și așezate cu iscusință în cuibulețe și puse pe tine în ziua în care ai fost făcut*". Se presupune ca așa cum Dumnezeu l-a creat pe Lucifer și l-a acoperit cu tot felul de pietre scumpe, Dumnezeu aproba purtarea de pietre prețioase și oamenilor²².

Aceasta interpretare este greșită, datorită faptului că pasajul biblic este simbolic. Descrierea survine în contextul plângerii lui Ezechiel despre mândria și aroganța regelui Tirului, căruia Dumnezeu i-a trimis un sfârșit îngrozitor (Iezechiel 28,19). Prin metoda perspectivei profetice, care constă în a lega prezentul de trecut sau de viitor, Iezechiel descrie frumusețea, mândria și nimicirea regelui Tirului, prin aluzii la frumusețea, mândria și nimicirea viitoare a lui Lucifer, care este de fapt instigatorul oricarei mândrii. Imaginea acoperirii cu pietre scumpe e folosită pentru a arăta frumusețea lui Lucifer, înainte de răzvrătirea și căderea sa, prin comparație cu frumusețea regelui Tirului, înaintea căderii sale. Știm că Împăratul Tirului folosea pietre prețioase nu doar pe hainele sale, ci și pe peretii palatelor sale. Dubla aplicație este evidentă prin fraze ca: "*Din pricina întinderii negoțului tău, lăuntrul tău s-a umplut de nedreptate și ai păcătuțit, și Eu te-am*

21. Young, E.J., *An Introduction to the Old Testament*, [Introducere la Vechiul Testament], Grand Rapids: Eerdmans, 1949, p. 236.

22. *Ibidem*, p. 238.

izgonit pe tine, heruvim ocrotitor, din pietrele cele scânteietoare” (Iezechiel 28, 16). Este o referire clară la negoțul necinstit al Tirului. Nu avem nici un indiciu în Sfânta Scriptura despre faptul că Lucifer a căzut din pricina vreunui negoț necinstit în ceruri²³.

Un simbol al frumuseții

Imaginea acoperirii cu pietre prețioase nu poate fi înțeleasă, literal, ca referindu-se la o haină plină de bijuterii, pe care Dumnezeu i-a făcut-o lui Lucifer. De ce ar fi avut nevoie Lucifer de o asemenea haină? Era frig în ceruri? Sfânta Scriptură nu amintește nicăieri despre vreo haină sau bijuterii ale îngerilor. Dacă ar fi adevărat, așa cum sugerează un titlu de carte “Dumnezeu crede în bijuterii și le folosește pentru a înfrumuseța creaturile Sale”, de ce nu a împodobit El pe Adam și Eva cu bijuterii?

Am descoperit mai înainte că prima pereche de oameni, precum și cei răscumpărați de la sfârșitul istoriei, sunt acoperiți cu o haină de lumină emanând de la Dumnezeu Insuși. Hainele au fost introduse pentru a acoperi goliciunea adusă de păcat (Facerea 3, 9, 21), dar nu era nevoie a se acoperi goliciunea lui Lucifer în ziua când a fost creat (Iezechiel 28, 13). Dacă nu era nevoie de haine pentru prima pereche din Eden, înainte de păcat, de ce pentru Lucifer ar fi fost nevoie? Mai mult, de ce Dumnezeu ar folosi pietrele minerale pământești ca să decoreze haina unei ființe cerești?²⁴

În lumina acestor argumente, este evident că imaginea acoperirii cu pietre scumpe este destinată spre a arăta frumusețea originală a lui Lucifer, pe de o parte, ca și pe cea a regelui Tirului, pe de altă parte. În ambele cazuri, frumusețea i-a dus la mândrie și la cădere. Imaginea este folosită nu pentru a încuraja folosirea bijuteriilor, ci pur și simplu pentru a exprima noțiunea de frumusețe în limbaj omnesc, ca să fie înțeleasă de noi. Pietrele prețioase sunt frumoase. Dumnezeu le-a făcut pentru a înfrumuseța lumea noastră, dar nu găsim nici o indicație în Sfânta Scriptură că Dumnezeu le folosește pentru a înfrumuseța corpurile omenești. Ideea că Dumnezeu împodobește cu bijuterii o ființă creată de El presupune recunoașterea unei nevoi de îmbunătățire, datorită unor deficiențe. Dar ființele create de Dumnezeu, atât cele cerești cât și cele pământești erau desăvârșite în ceea ce privește funcțiile, înfățișarea exterioară și frumusețea. Nu era nevoie de nicio

23. *Ibidem*, p. 212.

24. Stewart, Donald, *The Unified Account of Creation*, (Relatarea unitară a creației), Departamentul Studiilor Vechiului Testament și al culturii semitice, Seminarul teologic Talbot, La Mirada, California, 1979, p. 184.

intervenție cosmetică sau ornamente care să acopere sau să îmbunătățească înfățișarea exterioară a ființelor create²⁵.

Cetatea sfântă împodobită ca o mireasă

Un pasaj, de asemenea alegoric, adesea citat în sprijinul folosirii de podoabe, este cel din Apocalipsă 21, 2 unde Ioan vede în viziune "*cetatea sfântă, noul Ierusalim, pogorându-se din cer de la Dumnezeu, gătită ca o mireasă, împodobită pentru mirele ei*". Cetatea e descrisă mai departe ca având slava lui Dumnezeu, strălucirea unor pietre rare ca iaspisul, limpede precum cristalul. Avea un zid înalt cu 12 porți. Zidul era făcut din iaspis în timp ce cetatea era din aur curat. (Apocalipsă 21, 2, 11, 12, 17, 18).

În acest pasaj alegoric, Noul Ierusalim este comparat cu o "*mireasă împodobită pentru bărbatul ei*", nu pentru a stabili legitimitatea purtării de ornamente, ci pur și simplu pentru a ajuta oamenii să înțeleagă frumusețea noii lumi, prin analogie cu o mireasă împodobită. Dumnezeu folosește lucruri cunoscute spre a descrie pe cele necunoscute.

Același lucru putem spune și despre zidul cetății, care era larg de 144 de coți (212 picioare) și înalt de 12.000 de prăjini (Apocalipsa 21, 16, aprox 1500 de mile). Înălțimea cetății este, cum se pare, egală cu lățimea și lungimea. Dar scopul acestei imagini nu este acela de a ne învăța că trebuie să construim clădiri cu ziduri atât de înalte, ci de a ne asigura că noua lume va fi un loc al deplinei siguranțe. Dumnezeu folosește imaginea unei cetăți cu ziduri incredibil de înalte, pentru că era modul cel mai bun de a comunica oamenilor din timpurile Noului Testament, deplina siguranță a acelei lumi care ne așteaptă. Când interpretăm imagini alegorice, trebuie să ne concentrăm asupra adevărului central transmis și nu asupra amănuntelor alegoriei.

Pieptarul marelui preot

Într-o scrisoare a unui lider credincios respectat și prieten al meu, care și-a luat timp suficient ca să evalueze proiectul studiului de față, spunea că efodul și pieptarul marelui preot sugerează că Dumnezeu aproba purtarea de aur, bijuterii și podoabe de vreme ce El le-a poruncit. Chiar Dumnezeu i-a dat lui Moise schița pentru confecționarea acestor lucruri sfinte ale veșmintelor preoțești. Trebuie să examinăm puțin acest argument, pentru că și alți creștini gândesc într-un mod asemănător.

Efodul era făcut din două părți, una acoperind pieptul și alta spatele. Cele două părți erau unite pe umeri (Ieșirea 28, 7). Prima funcție a efodului era aceea

25. *Ibidem*, p. 185.

de a susține pieptarul, care era atașat de el, prin intermediul a 4 verigi (Ieșirea 28, 23). Pieptarul era o piesă bogat decorată cu aur, materiale albastre, purpurii, stacojii și în subțire, rezultând un pătrat de aproximativ 25x25cm. În față erau patru rânduri de câte trei pietre prețioase diferite, după numărul semințiilor lui Israel. Pe fiecare piatră era scris numele semințiilor. Era fără îndoială, piesa centrală a hainelor marelui preot.

Dar faptul că Dumnezeu a poruncit confecționarea unui asemenea pieptar cu 12 pietre prețioase, sugerează de fapt că El aprobă folosirea bijuteriilor pentru toți? Sau, cu alte cuvinte, dacă marele preot care servea de exemplu pentru nașterea întreagă, purta pietre scumpe când slujea în cortul sfânt înaintea lui Dumnezeu și credincioșii ceilalți puteau purta bijuterii, dar cu umilință și reverență?

Motivul stă în înalta simbolistică a efodului și a pieptarului. Aceste articole nu sunt haine obișnuite pentru preoți, și nici chiar pentru marele preot în fiecare zi. Numai marele preot le purta, și numai când intra în cortul sfânt. Preoții de rând purtau haine simple de in (Ieșirea 28, 40-42). Este semnificativ faptul că haina de in a preoților era pentru cinste și podoabă (Ieșirea 28, 2), ca și cea a marelui preot. Albul este folosit în Scriptură ca un simbol al purității. (Apocalipsă 4, 4; 7, 9, 14; 19, 8). Cu alte cuvinte, frumusețea preoților era în simplitatea hainelor lor de in subțire²⁶.

Rolul celor 12 pietre prețioase nu era acela de a-l înfrumuseța pe marele preot, ci pentru a arăta interesul lui Dumnezeu pentru fiecare din cele 12 seminții. Același comentariu explică astfel: "Fiecare piatră purta pe ea numele uneia din cele 12 seminții. Aceste nume gravate pe cele 12 pietre ilustrează valoarea oamenilor în fața lui Dumnezeu. Dumnezeu prețuiește pe poporul Său ca pe o nestemată prețioasă în cutia cu bijuterii a iubirii Sale (Maleahi 3, 17). El Se gândește la Biserica Sa ca la o Mireasă împodobită "cu podoabă" (Isaia 61, 10). Ea este comoara Lui deosebită.

O imagine asemănătoare este întâlnită în Apocalipsă, unde cele 12 temelii sunt făcute din pietre prețioase. Acestea poartă gravate pe ele numele celor 12 seminții și numele celor 12 apostoli. (Apocalipsa 21, 12-14). Faptul că fiecare apostol și fiecare seminție sunt scrise pe aceste nestemate, nu înseamnă că fiecare credincios are dreptul de a purta bijuterii, ci mai degrabă că "fiecare credincios are propria lui personalitate, propria lui frumusețe."... Fiecare nume înscris pe câte o piatră prețioasă sugerează că Dumnezeu privește pe poporul Său ca indivizi cunoscuți și iubiți, de care se îngrijește personal (Psalmul 87, 5, 6; Isaia 57, 15; Matei 25, 40; Luca 15, 3-10). Aceasta este însemnătatea pietrelor scumpe de pe pieptarul marelui preot și a temeliiilor și a porților cetății sfinte. A extrage din aceste pasaje o justificare pentru a purta bijuterii în mod frecvent înseamnă a le forța să spună ceea ce nu intenționează²⁷.

26. Weill, Alexandre, *Le Pentateuque selon Moise*, (Pentateuhul după Moise), Paris, Felix Alcan, 1986, p. 237.

27. Schedl, Claus, *History of the Old Testament*, (Istoria Vechiului Testament), 5 vol., New York, Alba House, 1973, p. 40.

Mireasa împodobită de Dumnezeu

Un alt pasaj alegoric folosit în sprijinul purtării podoabelor este Iezechiel 16. În acest capitol, profetul folosește alegoria unui copil găsit, pentru a ilustra grija lui Dumnezeu pentru poporul Său. Fetița fusese abandonată, pe câmp, în ziua nașterii sale. Domnul a trecut pe acolo, a văzut-o tăvălită în sângele ei și i-a zis: *“Trăiește în sângele tău”* (Iezechiel 16, 5).

Mai târziu, când a mai crescut, Domnul i-a propus să-I fie mireasă. Pentru a-i arăta dragostea Lui, a curățit-o de sânge, a îmbrăcat-o și a împodobit-o cu brățări la mâini, o salbă la gât, o verigă în nas, cercei în urechi și o frumoasă coroană pe cap (Iezechiel 16,9-12).

Din nefericire, când a devenit foarte frumoasă, a început să se încreadă în frumusețea ei și a folosit aurul și argintul pe care le primise de la Dumnezeu, ca să-și facă idoli, și a plătit bărbați ca să vină la ea (Iez. 16, 15-34). În final, Domnul judecă pe soția Lui necredincioasă, părăsind-o în mâinile amanților, care au despuiat-o de haine, de bijuterii și au ucis-o cu pietre. (Iez. 16 39-40)²⁸.

Poate oare aceasta alegorie să îndreptățească folosirea bijuteriilor? Răspunsul este nu! Mai întâi, pentru că acest episod, ca și cel dinainte, este o alegorie integrată în înțelegerea culturală a vremii, despre abandonare, frumusețe, necredincioșie și pedeapsă. Așa cum Sfântul Ioan Evanghelistul descrie Noul Ierusalim ca pe o *“mireasă împodobită pentru mirele ei”* tot așa, Iezechiel descrie pe Israel ca pe o fată abandonată, dar apoi împodobită și adoptată de Dumnezeu ca mireasă a Lui. În ambele situații, profetul utilizează imagini apropiate înțelesului general al vremii, privind frumusețea – o mireasă împodobită –, ca să ilustreze acțiunea de har a lui Dumnezeu față de poporul Său. Imaginea unei mirese împodobite nu este folosită spre a ne învăța că putem să purtăm podoabe, ci să ilustreze frumusețea iubirii răscumpărătoare a lui Dumnezeu.

Când interpretăm parabole sau pasaje alegorice, este important să ne amintim aceste două lucruri: Mai întâi trebuie să observăm care este adevărul esențial al parabolei, deoarece detaliile sunt doar *“recuzita”* piesei. În cazul lui Iezechiel cap. 16, învățătura principală este că Israel a curvit cu podoabele pe care i le dăduse Dumnezeu, provocând astfel judecata Sa. În al doilea rând, detaliile parabolelor sau ale alegoriilor nu trebuie luate ca doctrină. Doar învățătura principală confirmată de întreaga Scriptură trebuie să fie considerată ca fundamentală pentru învățatură.

Descoperire progresivă

Un alt principiu important este natura progresivă a revelației lui Dumnezeu. Chiar dacă în unele pasaje alegorice ale Vechiului Testament se vorbește în mod

28. *Ibidem*, p. 72.

favorabil despre bijuterii, aceasta nu înseamnă că Dumnezeu le și aprobă. Să ne amintim că nu tot ceea ce este îngăduit în Vechiul Testament reflectă idealul lui Dumnezeu pentru poporul Său.

Exemple tipice sunt în acest sens poligamia și divorțul, care au fost îngăduite în Vechiul Testament, datorită nesupunerii și răzvrătirii lui Israel. Nu găsim o condamnare explicită a acestor practici în Vechiul Testament. Doar în Noul Testament ni se descoperă mai pe deplin planul lui Dumnezeu pentru viața noastră, astfel găsim și o condamnare explicită a poligamiei, ca fiind contrară idealului lui Dumnezeu pentru poporul Său. Trebuie să notăm că același principiu al revelației progresive se aplică și la purtarea podoabelor, o practică condamnată implicit în Vechiul Testament (Facerea 35, 1-4; Exod 33,1-6; Isaia 3, 16-21) și explicit în Noul Testament (I Timotei 2, 9-10; I Petru 3, 3-4)²⁹.

Pictată ca Izabela

Unele pasaje din Vechiul Testament vorbesc despre folosirea cosmeticelor în special despre pictarea ochilor. Asemenea cosmetice erau folosite în special pentru atragerea amanților. Poate că cel mai cunoscut pasaj despre folosirea cosmeticelor colorate este cel din 4 Regi 9, 30, descrie pe Izabela în ultimul ceas al vieții: *“Apoi Iehu a venit în Israel. Iar Izabela, fiind înștiințată de aceasta, și-a uns fața, și-a împodobit capul și privea de la fereastră”*. Din acest text derivă expresia proverbială “pictată ca Izabela”.

Contextul pasajului este intrarea regelui Iehu în Izrael, după ce acesta ucisese pe Ioram, regele Israelului și fiul Izabelei, și pe nepotul ei, Ahazia, regele lui Iuda. Izabela auzise știrile acestea și știa că-i venise rândul. Sfidătoare, s-a pregătit pentru ultimele clipe, pictându-și ochii și împodobindu-și capul. Ea s-a acoperit cu podoabe, deoarece voia să apară cât mai seducătoare. Pregătită astfel, s-a așezat la fereastră, pentru a-l aștepta pe Iehu. Dar Iehu nu s-a lăsat amăgit, ci a răspuns la salutarile grațioase ale Izabelei poruncind eunucilor ei s-o arunce jos, ceea ce au și făcut (4 Regi 9, 33). Ce moarte rușinoasă!³⁰

Împodobirea Izabelei nu a ajutat-o în fața lui Iehu sau în fata tribunalului lui Dumnezeu. Pudra și culorile nu ne pot acoperi interiorul corupt al inimii; nici mătășurile și satinurile nu ne pot ascunde pietrele hidoase ale sufletului. Izabela era coruptă în adâncul sufletului, în ciuda oricărui efort de a se înfrumuseța în exterior. Dumnezeu se uită la inimă și cercetează podoabele lăuntrice, iar nu exteriorul. Acesta este spiritul care animă și conținutul versetelor 3 și 4 din I Petru, 3.

29. Schedl, Claus, *History of the Old Testament*, op. cit. p. 153.

30. Plummer, A., S.R. Driver, G.A. Briggs, *The International Critical Commentary*, (Comentariul critic internațional), Edinburgh, T&T Clark, 1992, p. 169.

Ultima postură seducătoare a Izabelei realizată prin cosmetice și bijuterii este în stransă legătură cu efortul întregii ei vieți de a-i readuce pe israeliți la idolatrie. Astfel, numele ei a devenit în istoria biblică un simbol al seducției.

Alegoria celor două femei

Un alt pasaj din Vechiul Testament care vorbește despre folosirea fardurilor este alegoria celor două femei din Iezechiel 23. Numele unei femei este Ohola care reprezintă Samaria și a celeilalte este Oholiba care reprezintă Ierusalimul (Iezechiel 23, 4). Ambele femei nu sunt împlinite cu bărbatul lor, ci ele umblau după alți bărbați (zei falși). *“Afară de aceasta, ele umblau după oameni veniți de departe; trimiteau la ei soli și ei veneau. Pentru ei te-ai îmbăiat, și-ai făcut ochii cu dresuri și te-ai gătit cu podoabe”* (Iezechiel 23, 40). Când au sosit oamenii, *“au pus brățări la mâinile femeilor și coroane mărețe pe capetele lor...Și au venit la ea ca la o desfrânată; așa veneau la aceste femei desfrânate, adică la Ohola și la Oholiba”* (vers 42, 44). Alegoria se încheie cu anunțarea judecării lui Dumnezeu asupra femeilor și asupra familiilor lor³¹.

Ca și Izabela, Ohola și Oholiba își pictează ochii și se acoperă cu ornamente, ca să fie seducătoare. În această alegorie, scopul fardurilor și al podoabelor este acela de a seduce și a comite adulter, ceea ce duce la apostazie³².

O femeie “pustiită”

Ca și Iezechiel, Ieremia folosește alegoria unei femei “pustiite” îmbrăcată în stacojiu, cu ornamente și ochi pictați, reprezentând un Israel abandonat politic, în zadar încercând să atragă pe aliații idolatri. *“Și tu, pustiito, ce vei face? Te vei îmbrăca în carmâz, te vei împodobi cu podoabe din aur, îți vei sulemeni ochii; dar degeaba te vei înfrumuseța: ibovnicii tăi de disprețuiesc, și vor să-ți ia viața”* (Ieremia 4, 30).

Exemplele citate mai sus, din Vechiul Testament arată un același principiu: femeile care-și pictează fața cu cosmetice încearcă totdeauna să seducă pe bărbați în acte adultere. Ele nu joacă curat, nu sunt satisfăcute cu bărbații lor, ci se împodobesc și se pictează pentru a seduce pe alți bărbați. *“Dacă Israel nu putea atrage atenția prin ceea ce Dumnezeu i-a dat, el își deformează adevărata frumusețe prin pictarea unei înfățișări false. Ochii lui vor momi pe adulterii spirituali”*³³.

31. McDowell, Josh, *More Evidence That Demands a Verdict*, (Noi dovezi ce pretind un verdict), Arrowhead Springs, Colo., Campus Crusade for Christ, 1975.

32. Pieters, Albertus, *Notes on Genesis*, [Note asupra Genezei], Grand Rapids, Eerdmans, 1943.

33. David Neff, *Introduction to the Old Testament*, [Introducere la Vechiul Testament], Grand Rapids: Eerdmans, 1969.

Ispititoare și excesiva folosire a cosmeticelor în exemplele menționate nu poate fi interpretată ca o condamnare directă a folosirii cosmeticelor. Femeile din aceste pasaje își pictează fața în mod excesiv pentru a apărea seducătoare și senzuale.

Concluzii

Vechiul Testament asociază frecvent folosirea excesivă a bijuteriilor și a cosmeticelor cu ispita și adulterul. O asemenea asociere descoperă implicit condamnarea lui Dumnezeu asupra folosirii lor. Să ne amintim că în Sfânta Scriptură, Dumnezeu descoperă voința Sa pentru viața noastră nu doar prin precepte, ci și prin exemple. Multe exemple negative ale seducției, adulterului, apostaziei și pedepsei divine rezultând din folosirea bijuteriilor, a cosmeticelor excesive și a hainelor extravagante, constituie o solemnă avertizare pentru noi. Ele ne avertizează împotriva păcătoasei acoperiri a trupurilor noastre cu bijuterii și haine luxoase și ispititoare. Când Iisus intră în viața noastră, El nu acoperă trupurile cu ornamente pieritoare, ci ne restaurează total ființa cu bogățiile nepieritoare ale harului Său.

Protos. Conf. Dr. JUSTINIAN CÂRSTOIU

STUDII I MATERIALE DE ETNOGRAFIE ȘI FOLCLOR PUBLICATE ÎN REVISTA „BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ” ÎN PERIOADA (1874 – 2004)

Revista „*Biserica Ortodoxă Română*” a împlinit recent 125 de ani de apariție. Câteva mici întreruperi nu afectează cu nimic meritul ei de a fi una dintre cele mai longevive publicații din peisajul cultural românesc. Ea a fost înființată ca organ de presă al Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, menit să țină legătura între forurile superioare bisericești și masele de clerici și credincioși. Dincolo de materiale cu conținut informativ și normativ, dincolo de reportaje și dări de seamă, revista a publicat cca. 23.000 articole, studii, documente, manuscrise, recenzii și note bibliografice, care au acoperit întreaga tematică a disciplinelor teologice și nu numai. În această revistă au publicat nume sonore ale teologiei românești și străine, dar și străluciți reprezentanți ai culturii române. Ar fi suficient să amintim în acest sens pe Nicolae Iorga, A. D. Xenopol, Vasile Pârvan, Constantin Giurescu, Constantin C. Giurescu și mulți alții. Revista s-a răspândit în toate provinciile locuite de români. *Pentru parohiile din țară ea a constituit abonament obligatoriu, pentru parohiile românești din diasporă a fost oferită ca donație.* Nu e de mirare că azi se găsește colecția aproape completă în bibliotecile multor biserici și mănăstiri, care au scăpat de epurările din perioada postbelică. Colecția revistei poate servi ca material documentar de mare valoare pentru cercetători din multe domenii de activitate, pentru preoți, cadre didactice și pentru toți cei ce au de întocmit lucrări științifice. Conștient de acest lucru, cu prilejul împlinirii a 120 de ani de la apariția revistei, am reușit să întocmesc o bibliografie a revistei în trei volume, care a fost de un real folos tuturor celor ce au utilizat-o. Lucrarea s-a epuizat repede, astfel că a fost nevoie de o a doua ediție, cu prilejul împlinirii a 125 de ani de la apariția revistei

Revista „*Biserica Ortodoxă Română*” nu și-a propus să fie o revistă de etnografie și folclor, dar în cuprinsul ei au fost inserate, totuși, materiale care privesc acest domeniu. Fie că au fost culegeri de pe teren, fie că au fost studii și articole teoretice, fie că au fost recenzii, note bibliografice și prezentări de cărți, reviste ori activități din domeniul etnografiei și folclorului, cercetătorii pot găsi azi o sursă de documentare și în această revistă. Materialul prezentat de noi mai jos este un instrument de lucru de mare valoare, deoarece scoate la lumină piese de care prea puțini mai aveau cunoștință. Nu trebuie să ne surprindă că uneori problemele cu care se ocupă etnografia și folclorul sunt tratate de revista în discuție ca simple superstiții și combătute ca atare. Poate era firesc în contextul în care apărea publicația, dar rămâne, totuși, importantă, fiindcă oferă un bogat material faptic, care poate fi valorificat azi din alte perspective. În revistă găsim materiale care

privesc etnografia și folclorul nu numai din România, ci și din alte țări, ceea ce mărește incontestabil valoarea materialelor publicate.

Convinși că facem un serviciu cercetătorilor ce vor folosi articolul nostru, îi lăsăm pe dânsii să aprecieze utilitatea unui astfel de studiu.

*

Așadar, în perioada citată, au fost publicate în revista „*Biserica Ortodoxă Română*” următoarele materiale din domeniul etnografiei și folclorului:

1. ACSINTE, D.M. Pr., *Georges Goury, L'Homme des cités lacustres*, Paris, 1932. An. L (1932), nr. 9 (sept.), p. 620 (*Recenzie*).

2. ALEXE, Gheorghe Drd., *Îndrumări pentru culegerea folclorului religios*. An. LXXIII (1955), nr. 7 (iul.), pp. 647 – 653.

3. Idem, „*Revista de folclor*” (an. I, 1956, nr. 1-2). An. LXXV (1957), nr. 5 (mai), pp. 476-478 (*Recenzie*).

4. Idem, *Viața și opera preotului folclorist Teodor Bălășel*. An. LXXVIII (1960), nr. 7-8 (iul.-aug.), pp.730-754.

5. BALAUR, D. *Dr. Nicolae Vucetici, Credința populară*, în „*Pravoslavie*”, 1934, pp. 4-5. An. LII (1934), nr. 7-8 (iul.-aug.), p. 528 (*Recenzie*).

6. Idem, *A. Vanovschi, Mitologia japoneză și Biblia*, în „*Puti*”, 1934, nr. 42, pp. 38 – 55. An. LII (1934), nr. 11-12 (nov. –dec.), p.816 (*Recenzie*).

7. Idem, *N.A.V., În noaptea de Crăciun*, în „*Utrenia Zaria*”, 1935, pp. 13-14. An. LIII (1935), nr. 3-4 (mart.- apr.), pp. 219 -220 (*Recenzie*).

8. Idem, *Ion Diaconu, Folklor din Rm. Sărat, vol. II*, Focșani, 1934. An. LIII (1935), nr. 9-10 (sept. – oct.), p. 535 (*Recenzie*).

9. Idem, *G.Fedotov, Maica-țărâna. Despre cosmologia religioasă a poporului rus*, în „*Puti*”, XLVI (1935), pp. 3-18. An. LIV (1936), nr. 3-4 (mart. – apr.), p. 251 (*Recenzie*).

10. Idem, *Paștele cele frumoase*, în „*Pravoslavnaia Rusi*”, 1936, nr. 6, pp. 2-6. An. LIV (1936), nr. 3-4 (mart. – apr.), pp. 261- 263 (*Recenzie*).

11. Idem, *Ioan Cologrivov, Misticismul popular*, în „*Misionarul*”, an. VIII (1936), pp. 60 – 82. An. LIV (1936), nr. 5-6 (mai –iun.), p. 391 (*Recenzie*).

Pomenirea morților. Obiceiuri din Moldova.

12. BARNEA, I. Diac., *Legenda pelicanului în jertfa Mântuitorului Hristos*, An. LXI (1943), NR. 4-6 (apr.- iun.), pp. 225 – 229.

Simboluri ale reprezentării lui Iisus. Date etnologice.

13. BOBULESCU, C., *Lucruri mărunte din arheologia Bisericii Române*, An. XL (1921), nr. 2 (nov.), pp.116 – 127.

Podurile sau punțile (elemente din ritualul înmormântării). Lăutarii la înmormântări. Obiceiul de a se arunca țărână peste mort. Apaos sau paos (amestecul de vin și untdelemn ce se toarnă pe trupul mortului înainte de a fi introdus

în mormânt). *Acte și ritualuri oficiate la punerea temelii unei biserici sau case. Vidomoste (listele întocmite de preoți în timpul ocupației rusești din 1806 – 1812 pentru a ține socoteală celor spovediți și împărtășiți. Constituirea lăutarilor într-o breaslă. Poziția Bisericii Ortodoxe Române față de lăutari de-a lungul timpului.*

14. BURADA, G. I. Pr., Crăciunul. An. XXXV (1911), nr. 1 (apr.), pp. 69-75.
Datini și obiceiuri populare.

15. CIOROIANU, St. Dr. Prot., *Domnul nostru Iisus Hristos la sate*, An. XL (1922), nr. 10 (iul.), pp. 750-754.

Mântuitorul în tradiția populară românească. Obiceiuri și superstiții.

16. CONSTANTINESCU, I. Pr., *Tradiție religioasă culeasă din popor*, An. XVIII (1894), nr. 6 (sept.), pp. 467-468).

Legendă privitoare la originea lemnului din care a fost construită Sfânta Cruce pe care a fost răstignit Mântuitorul.

17. CRONȚ, G., *Ștefania Cristescu-Galopenția, I. Éléments magiques dans la vie spirituelle des paysans roumains de diverses religions du pays. II. La méthode pour l'étude des croyances et pratiques magiques* (București, 1940). An. LIX (1941), nr. 1-2 (ian. – febr.), pp. 91-92 (*Recenzie*).

18. DAVID, P., *Petre Ugliș-Delapeșica, un folclorist nonagenar*, An. XCIV (1976), nr. 7-8 (iul.- aug.), p. 692.

19. Idem, *Romulus Vulcănescu, Mitologie română*, București, 1987. An. CVII (1989), nr. 11- 12 (nov. – dec.), pp. 194 – 197 (*Recenzie*).

20. DEMETRESCU, Drag., *Angelul păzitor*, An. XX (1896), nr. 5 (aug.), pp. 452-453.

21. Idem, *Nașterea Domnului cântată de copii*. An. XXI (1898), nr. 10 (ian.), pp. 995-1000).

Colinde grecești.

22. Dinu, Maria, *Legende dobrogene despre Sfântul Apostol Andrei*, An. LIII (1935), nr. 9-10 (sept. – oct.), pp. 494-495.

23. ENCEANU, Ghenadie Arhim., *O nuntă ortodoxă la Ierusalim*. An. VI (1882), nr. 7 (iul.), pp. 398-412.

Din obiceiurile popoarelor. Etnografie. Tradiții.

24. Idem, *Meșterul Manole*, An.VII (1883), nr. 2 (febr.), pp. 75-95.

Elemente legendare și istorice. Legenda jertfei în Carpați și în Balcani. Balada Podului de la Astra. Balada Meșterul Manole în Tesalonic. Tesalia și Athos. An.VII (1883), nr. 3 (mart.), pp. 149- 168.

Elemente istorice. Denumirile „meșterului”. Originea Meșterului Manole. Timpul în care a trăit Meșterul Manole. Producțiile artistice ale vremii.

An.VI I(1883), nr. 4 (apr.), pp. 217-234.

Arta Meșterului Manole. Relațiile Muntelui Athos cu Principatele Române la începutul secolului al XVI-lea . „Românii au rolul cel mai mare istoric în viața

Ortodoxiei . Ei cu averile lor au scăpat Ortodoxia de la lăcomia musulmană, iar cu inteligența lor, în persoana lui Petru Movilă, a apărat Ortodoxia în fața protestantismului și papismului cotropitor.”

25. ERBICEANU, C., *Superstiții și datine conforme cu creștinismul ce se găsesc în poporul nostru*, An. XVIII (1894), nr. 7 (oct.), pp. 544- 552.

Transcrierea unor însemnări făcute pe Molitfelnic (Chișinău, 1920) de mitropolitul Gavriil Bănulescu cu privire la o serie de superstiții din popor legate de farmece, vrăji, nașteri etc.

26. Idem, *Câteva cuvinte asupra ideilor superstițioase intrate în popor*, An. XXXI (1908), nr. 10 (ian.), pp. 1120-1127/.

Un manuscris grecesc inedit.

27. GIBESCU, G.I. Pr), *Superstițiunile*, An. XXXVIII (1914), nr. 8 (nov.), pp. 829-840.

Superstițiile (cauze, conținut, forme de manifestare, exemple). Sărbătorile „păgânești” la români. Combaterea superstițiilor de către Biserica Ortodoxă Română.

28. GÎRBOVICEANU, P., *Ireligiozitatea*, An. XIX (1895), nr. 9 (dec.), pp. 655-659.

Despre porecle la români.

29. Idem, *George Ionescu, Cântece de stea*, București, 1906. An. XXIX (1906), nr. 10 (ian.), pp. 1091-1093 (Recenzie).

30. ILISEI, I. Pr., *Odinioară și astăzi*, An. LI (1933), nr. 9-10 (sept.- oct.), pp. 418 -420.

Despre datini și obiceiuri românești la nunți.

31. IONESCU, I. Pr. Prof., *Conflictul din Balada „Meșterul Manole”*, An. XCII (1974), nr. 3-4 (mart. – apr.), pp. 458 – 468.

32. MANOLACHE, T. N., *Sărbătoarea Nașterii Domnului (credințe – obiceiuri – datini)*, în „Foaia Diecezană”, LXII (1947), 48 – 52, pp.10-12. An. LXVI (1948), nr. 1-2 (ian. – febr.), p. 95 (Recenzie).

33. NAZARIE, Constantin Pr., *Portul național*, An. XXIX (1905), nr. 3 (iun.), pp. 258 – 269.

Aspecte sociale și etnografice. Cosmopolitism în Muntenia. Portul-simbol al unui popor. „Portul național al fiecărui popor nu este ceva întâmplător, este un ce ieșit și pornit din însăși ființa națiunii; portul național este un ce care oglindește în sine spiritul, caracterul , aspirațiunile uni popor și după cum în port se oglindește ideea lui despre frumos și moral, tot astfel se oglesc în el și aspirațiunile naționale(...). Fiecare popor vede în portul său național un simbol, un steag al naționalităților, vede însăși naționalitatea sa(...). A constrânge o națiune să renunțe la modul ei de a cugeta, de a fi , de a trăi , de a se îmbrăca, este a atenta tocmai la însușirea ei originală, care- i explică rolul în omenire, este a atenta la

însăși existența acelei națiuni”. Cauzele cosmopolitismului. Rolul preoților în menținerea autenticității portului național.

34. ORLEANU-BÂRLÂDEANU, Calistrat Arh., *Locuințele și mobilele ebreilor vechi*, An. XXX (1906), nr. 8 (nov.), pp. 872-881; nr. 9 (dec.), pp. 1004-1017.

35. PETRESCU, Ghenadie Mitrop. Primat, *Circulară*, An. XVII (1894), nr. 11 (febr.), pp. 916 – 917.

Despre obiceiuri la cununii (aruncarea florilor, bomboanelor și banilor peste capetele participanților la slujbă).

36. POPESCU, Dumitru St., *S. Mehedinți-Soveja, Creștinismul românesc. Adaos la caracterizarea etnografică a poporului român*, București, 1941. An. LIX (1941), nr. 3-4 (mart. – apr.), pp. 226-228 (Recenzie).

37. Idem, *Dr. V. Gomoiu și Dr. V. Plătăreanu, La croix dans le folklore médical roumain*, Brăila, 1938. An. LX (1942), nr. 5-6 (mai – iun.), p. 221 (Recenzie).

38. POPESCU, Gabriel, *Teodor Bălășel, Cântece populare oltenești* (ed. Gh. Alexe și D. Nicoleanu), București, 1967. An. LXXXVI (1968), nr. 1-2 (ian. – febr.), pp. 226 – 228 (Recenzie).

39. POPESCU, M., *Iulian Apostatul în tradiția creștină*, An. XXXV (1911), nr. 7 (oct.), pp. 757-761.

Legende populare.

40. POPOVICI, V. Prof., *Ouăle de Paști*, An. LXXXIX (1971), nr. 3-4 (mart. – apr.), pp. 395-398 (Foto. 3 buc.).

Originea ouălelor roșii în folclorul nostru. Procedee folosite la vopsirea ouălor. Ornamentația ouălelor de Paști.

41. RĂDULESCU, Mihai Lect., *Pasărea măiastră în mitologia artelor la români*, An. CV (1987), nr. 5-6 (mai-iun.), pp. 101-112.

42. RĂȘCAN, Gabriel Arhim., *Obiceiuri religioase străbune*, An. IV (1878), nr. 4 (ian.), pp. 247-248.

Coliva și prinoasele aduse la biserică.

43. Idem, *Obiceiuri superstițioase în popor*, An. IV (1878), nr. 9 (iun.), pp. 569-576.

Semne și prevestiri legate de vreme, boli, noroc, sărbători, strigoi. Talismane populare. Poziția dogmatică și canonică a Bisericii Ortodoxe.

44. Redacția, *Superstiții. Descântece*, An. XVII (1893), nr. 6 (sept.), pp. 473- 478.

Ierurgii și rugăciuni săvârșite de preot pentru „dezlegarea celor fermecați”.

45. Idem, *Orații vechi de la nunți, transcrise de pe un manuscris, proprietatea domnului Ivănceanu din Curtea de Argeș*, An. XXI (1897), nr. 4 (iul.), pp. 433- 447.

46. Idem, *Reprezentarea patimilor Domnului în Oberammergau*, An. XXXIV (1910), nr. 4 (iul.) , pp. 474- 475.

47. Idem, *Apel folcloric*, An. LXXIII (1955), nr. 7 (iul.), p. 668.

Variante ale Mioriței.

48. SANDU, D. D. Pr., *Jordan Datcu, S. C. Stroescu, Dicționarul folcloriștilor. Folclorul literar românesc*, București, 1979. An. XCIX (1981), nr. 3-4 (mart. – apr.), pp. 487-488 (*Recenzie*).

49. SCRIBAN, I. Arhim., *Înfățișarea patimei Domnului la Obermmergau*, An. XL (1922), nr. 12 (sept.), p.958.

50. Idem, *Pe cine înjură de Dumnezeu îl mănâncă porcii*, An.XLI (1923), nr. 15 (dec.), p.1143.

Superstiții.

51. *Un lucru care nu e bun, tot la „Lumina satelor”*, An. XLI (1923), nr. 15 (dec.), p. 1143.

52. Idem, *Jocurile românești*, An. XLII (1924), nr. 9 (sept.), p. 575.

53. Idem, *Sufletul creștin al românului*, An. XLIII (1925), nr. 9 (sept.), p. 575.
Trăsături spirituale ale poporului român. I.Slavici.

54. Idem, *Dreptul tradițiunei*, An. XLIV (1926), nr. 10 (oct.), pp. 612-613.

Tradiția în viața poporului român.

55. Idem, *Se duc obiceiurile Crăciunului*, An. XLV (1927), nr. 1 (ian.), pp. 61-62.

Plugușorul. Vicleiul. Rolul preotului în procesul de conservare a tradiției populare.

56. Idem, „*Izvoarașul*” (Bistrița - Mehedinți), An. XLV (1927), nr. 1 (ian.), p. 59 (*Recenzie*).

57. Idem, *Plimbarea mortului*, An. XLV (1927), nr. 2 (febr.), p. 123.

58. Idem, *Obârșia basmelor*, An. XLV (1927), nr. 4 (apr.), pp. 250 – 251.

Elemente de preistorie și mitologie în studiile lui Nicolae Cartoian.

59. Idem, *Unde duce credința deșartă*, An. XLV (1927), nr. 4 (apr.), p.253.

Superstiții din Maramureș (degetul mortului, farmecele).

60. Idem, *Sal. Segall, Credințe, datini și superstiții ale poporului evreu*, București, 1927. An. XLV (1927), nr. 5 (mai), p. 319 (*Recenzie*).

61. Idem, *Michel Vulpescu, Les coutumes roumaines périodiques*, Paris, 1927. An. XLV (1927), nr. 7 (iul.), p. 448 (*Recenzie*).

62. Idem, *Concurs îndreptățit*, An. XLVI (1928), nr. 1 (ian.), p. 93.

Datini de Crăciun.

63. Idem, *Ușor ne dăm bătuți. După ce au trecut Zmeenii*, An. XLVI (1928), nr. 8 (aug. 9, pp. 763-766).

64. Idem, *C. J. Popp-Șerboianu, Les Tsiganes. Histoire. Ethnographie. Grammaire. Dictionnaire*, Paris, 1930. An. XLVIII (1930), nr. 11 (nov.), p. 1104 (*Recenzie*).

65. Idem, *Este românul religios?* An. XLIX (1931), nr. 1 (ian.), pp. 81 -82.

66. Idem, *Patima Domnului în teatru*, An. XLIX (1931), nr. 11 (nov. 9, p. 762 -763).
Obiceiuri tradiționale în Bavaria.

67. Idem, **Crăciunul**. An. LVII (1939), nr. 11-12 (nov. – dec.), pp. 625 – 640.
Noutăți în obiceiurile de Crăciun. Crăciunul tradițional. Pericolul inovațiilor moderne în sărbătorile de iarnă. Remedii pentru uniformizarea tradițiilor românești de iarnă. Pastoralele de Crăciun ale ierarhilor. Rolul și semnificațiile tradițiilor de Crăciun.
68. Idem, *Datini superstițioase la eclipsă de lună*, An. XLII (1924), nr. 8 (aug.), pp. 483-484.
Superstiții la diferite popoare.
69. Idem, *Coardele omenirii și Crăciunul*, An. XLII (1924), nr. 12 (dec.), pp. 727-728.
Semnificațiile sărbătorii. Datini românești.
70. SEVEREANU, Al., *Amintiri din anii 1871–1885*, An. LV (1937), nr. 11-12 (nov. – dec.), pp. 713-717.
Amintiri din satul Flămânzi(BT) cu privire la obiceiurile de iarnă la Bobotează. Amintiri din Iași, de la Mitropolie. Psalți vestiți.
71. SIMEDREA, T. Arh., *Pr. Ec. Const. N. Popescu, Sărbători băbești*, în „Renașterea”, XIII (1934), pp. 216-218. An. LII (1934), nr. 7-8 (iul.-aug.), p. 545 (Recenzie).
72. SÎRBU, Corneliu Pr. Prof., *Ion Vlăduțiu, Etnografia românească. Istorie. Cultura materială. Obiceiuri*, București, 1973. An. XCII (1974), nr. 11-12 (nov. – dec.), pp. 1421-1423 (Recenzie).
73. STĂNESCU, D., *Literatura populară. Obiceiuri religioase*, An. IX (1885), nr. 4 (apr.), pp. 320-321.
Generalități. Atitudinea în fața morții. Ritualul înmormântării.
74. STĂNESCU, Mihail S. Pr., *Un amănunt de căpătâi*, An. LI (1933), nr. 11-12 (nov. – dec.), pp. 519-520.
75. STĂNCIULESCU-BÂRDA, Alexandru Pr., *Bocetul și ritualul înmormântării în nordul județului Mehedinți*, An. XCVIII (1980), nr. 11-12 (nov. – dec.), pp. 1194 -1203.
76. VASILACHE, V. Protos., *Iosif E. Naghiu, Irozii , teatru popular religios*, Oradea, 1940. An. LVIII(1940), nr. 1-2 (ian.- febr.), p. 104 (Recenzie).
77. VASILESCU, Em., *Pr. N. St. Georgescu, Despre superstiții*, Câmpina, 1937. An. LV (1937), nr. 11-12 (nov. – dec.), p. 448 (Recenzie).
78. Idem, *Romulus Vulcănescu, Scurtă privire asupra mitologiei românești*, Craiova, 1938. An. LVI (1938), nr. 7-8 (iul. – aug.), p. 448 (Recenzie).
79. Idem *G.T. Niculescu-Varone, Cei mai de seamă folcloriști români (Bibliografie)*, București, 1938. An. LVII (1939), nr. 5-6 (mai – iun.), pp. 346-347 (Recenzie).
80. Idem, *Romulus Vulcănescu, Chestionar mitologic*, Mănăstirea Dealu 1938. An. LVII (1939), nr. 5-6 (mai- iun., pp. 348 – 349 (Recenzie).

81. VELEA, Marin Diac. Prof., *Preoți folcloriști și contribuția lor la dezvoltarea folcloristicii românești*, An. CII (1984), nr. 11-12 (nov.-dec.), pp.791- 806

*

Nu înscriem aici materialele privitoare la **Istoria religiilor**, deși multe ar putea fi cercetate cu succes și de folcloriști. Nu înscriem nici materialele privitoare la prelucrările corale, mai ales ale colindelor și nici reportajele privind concertele de colinde. Ele pot fi regăsite în prima ediție a lucrării subsemnatului, **Bibliografia Revistei „Biserica Ortodoxă Română”(1874-1994)** (Bârda, Editura „Cuget Românesc”, 1999-2002, 3 vol.), cât și într-a doua ediție, care privește colecția revistei din perioada 1874-2004 (Bârda, Editura „Cuget Românesc”, 2007-2008, 3 vol.).

Din păcate, după cum se poate observa, articole, studii și materiale de etnografie și folclor sunt publicate tot mai rar în revista „Biserica Ortodoxă Română”. Este, totuși, un capitol important al culturii noastre românești, un domeniu care ne reprezintă pe noi românii într-un mod inconfundabil în concertul popoarelor, alături de limbă, muzică, port, credințe și obiceiuri, și asupra lui s-ar merita mai multă atenție.

Pr. Prof. Dr. Al. STĂNCIULESCU-BÂRDA

PROFESORUL ACADEMICIAN VIRGIL CÂNDEA A TRECUT LA CELE VEȘNICE

I. A TRECUT ÎN ETERNITATE ACADEMICIANUL VIRGIL GHEORGHE CÂNDEA (1927–2007)

Cu trecerea din această viață spre cea nemuritoare a **Academicianului Virgil Cârdea** cultura românească în ansamblul ei, precum și Biserica Ortodoxă Română au suferit o mare pierdere. Cei care l-am avut mereu în mijlocul nostru – parohia bisericii Sf. Silvestru, am trăit clipe de adâncă tristețe aflând vestea stingerii din viață, în dimineața zilei de 16 februarie a celui care a fost, vreme de peste 30 de ani membru în Consiliul parohial al bisericii și, în același timp, vreme de decenii membru în Adunarea Națională Bisericească și Consiliul Național Bisericesc.

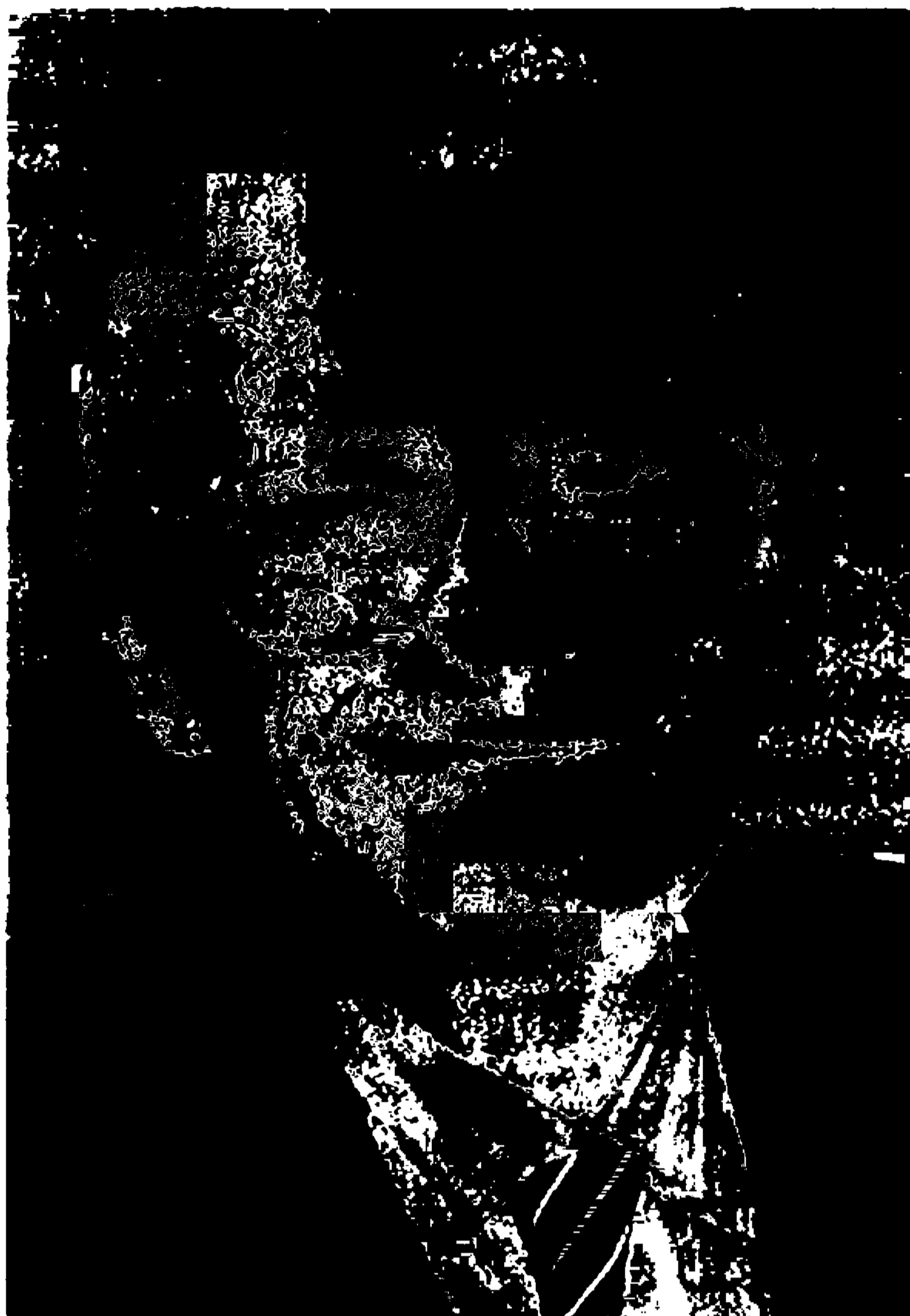
Enoriașii bisericii Sfântul Silvestru erau obișnuiți să-l aibă alături la Sfânta Liturghie în zilele de duminică, atunci când sănătatea și timpul îi îngăduiau. Locuia nu departe de biserică și venind la sfintele slujbe se integra în comunitate ca un simplu credincios trăind momentele liturgice în mijlocul enoriașilor.

Ajunsesse la sfârșitul celui de al 80-lea an din viață în timpul căreia a studiat filozofie, drept, literatură și mai ales teologie. Era atât de complex în preocupările sale încât cuprindea cu multă erudiție domenii vaste de cultură, aducând mereu la lumină din adâncul cunoașterii – cum ar zice Sf. Ioan Gură de Aur – idei și fapte pe care le punea în evidență pentru a îmbogăți prin aceasta tezaurul culturii românești.

S-a născut în 20 aprilie 1927 în orașul Focșani unde în atmosfera duioasă a familiei și-a petrecut copilăria. După studiile liceale (1939–1945) a frecventat pe cele universitare de drept și filozofie (1945–1949) pentru a le încununa cu cele de teologie (1951–1955). Nu este fără semnificație faptul acesta, pentru că era în plin regim comunist ateu și un eminent student în drept și filozofie se expunea astfel unor consecințe neprevăzute studiind teologia. De fapt el își căuta împlinirea sufletului. Numai în acest fel credea că va putea înțelege pe deplin pe cel căruia i-a dedicat munca de doctorat studiind "*Filosofia lui Dimitrie Cantemir*", principiile al cărui nume este gravat pe zidul Bibliotecii Naționale din Paris și a cărui erudiție, cunoștințe de religie creștină, musulmană și indiană, l-au captivat.

A muncit neîncetat construind un munte de cunoștințe din diverse ramuri ale culturii, urcând mereu și agonisind o bibliotecă plină de piese deosebit de valoroase. A studiat în Liban icoanele melkite pentru care a fost răsplătit cu ordinul "Leul de aur". Promotor strălucit al spiritualității românești, pe care a reprezentat-o dintr-o margine în alta a lumii, el rămânând totuși mereu același modest enoriaș al bisericii Sfântul Silvestru, chiar dacă funcțiile lui îl așezau în frunte, fiind într-o vreme vicepreședinte al Academiei Române. A cultivat prietenia, care l-a legat de suflete alese, cum au fost părintele Paul Mihail, un eminent bizantinolog,

sau filosoful și matematicianul Mircea Malița sau istoricul Dan Zamfirescu. S-a bucurat de aprecierea Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, care l-a distins cu "*Crucea patriarhală*", ca o subliniere a activității sale deosebite pe tărâm bisericesc. Nu numai că a lucrat în cadrul Adunării Naționale Bisericești sau în Consiliul Național Bisericesc sau la nivelul de bază – Consiliul Parohial al parohiei unde locuia –, dar a pus sub acrvia cercetării științifice marile personalități ortodoxe, cum au fost Andrei Șaguna, Miron Cristea sau Dumitru Stăniloae și a cuprins în opera sa documente și date cu deosebită semnificație religioasă.

În ultima vreme în trupul său firav s-a instalat suferința. Necruțătoarea boală l-a cuprins încet, încet, oprindu-l de a mai munci, dar mintea, spiritul i-a rămas viu, ager, pătrunzător. În mijlocul bibliotecii uriașe și-a ales locul de așteptare a sfârșitului, de care era conștient. Din vreme în vreme îl chema pe duhovnic, se spovedea și se împărtășea.

În miercuri de 14 februarie a fost ultima întâlnire cu duhovnicul și ultima "cină de taină". Tot atunci l-am vizitat și eu ultima oară. Era perfect lucid. I-am prezentat un mic calendar al parohiei și i-am spus despre sărbătoarea centenarului bisericii parohiale, cu care a fost într-un tot de acord. Apoi cu un gest domol a pus pe marginea unui dulap de cărți, lângă care era patul de suferință, micul calendar arătând oarecum că ar vrea odihnă. Era ultima noastră întâlnire în care mai analiza probleme parohiale.

Înmormântarea Prof. Acad. Virgil Căndea

Era dimineața zilei de *vineri, 16 februarie*, când a venit la biserica parohială fiica academicianului Virgil Căndea, d-na Ioana Feodorov, înveșmântată în negru. Și am înțeles că pentru tatăl dânzei a venit chemarea. "*Nimeni nu poate veni la Mine dacă nu-l va trage Tatăl care M-a trimis*". S-a stins în dimineața zilei de *vineri*, pregătit pentru această trecere spre veșnicie. Împreună cu familia am stabilit să fie depus în biserică pentru a lua parte cu noi la slujbele de *vineri seara*, *sâmbătă* și *duminică*.

După vecernia de *vineri seara*, în jurul orei 20, familia și mulțimea de credincioși împreună cu preoții Prof. Dr. Gh. Drăgulin, Pr. Ciocan, Pr. Cristian Galeriu am săvârșit slujba de priveghere citind sfintele evanghelii rânduite. *Sâmbătă* dimineața s-a săvârșit Sf. Liturghie după care au urmat parastasele, iar *seara*, din nou

slujba de priveghere. Duminică dimineața sicriul cu trupul neînsuflețit al academicianului Căndea era în biserică înconjurat de coroane de flori. Înainte de ora 9 dangătul de clopot anunță venirea *Prea Sfințitului Sebastian*, Episcop vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor, pe care Prea Fericitul Părinte Patriarh l-a delegat să-L reprezinte, să officieze Sf. Liturghie și să facă slujba înmormântării.

Era ultima oară când Virgil Căndea mai era cu trupul în biserică la Sf. Liturghie, după terminarea căreia s-a făcut prohodirea. Alături de reprezentantul P. F. Patriarh, P.S. Sebastian, a venit și P. S. Gherasim, episcop al Râmnicului alături de care s-a format un sobor de 20 de preoți și diaconi, între care Pr. Prof. Dr. C. Coman, Pr. Prof. Dr. Șt. Alexe, Pr. Dr. C. Galeriu, Pr. Cătălin Niculescu, Pr. Marian Constantinescu; de la Mănăstirea Putna au venit Pr. ieromonah Teofan Popescu (fost președinte ASCOR), ierod. Ioachim, iar de la Mănăstirea Antim, părintele stareț Mihail Stanciu și ierod. Gamaliel Sava. Corul bisericii sub conducerea prof. Petre Simionescu a intonat cântările înmormântării, iar la sfârșit P. S. Ep. Sebastian a citit mesajul *Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist* pentru mângâierea celor îndurerate de moartea marelui om de cultură Virgil Căndea:

"Am aflat cu tristețe vestea că distinsul academician, profesor și teolog Virgil Căndea a trecut din lumea aceasta la viața cea veșnică.

Adormitul în Domnul, Virgil Căndea rămâne pentru noi o prezență mângâietoare de cuget și de suflet, îndeosebi un fiu vrednic al Bisericii noastre strămoșești, care și-a înmulțit din belșug talanții dăruite de Dumnezeu. Preocupărilor sale pentru istoria literaturii române vechi, pentru frumusețea icoanei ortodoxe, li s-a adăugat implicarea activă în viața Bisericii, ca membru al Adunării Naționale Bisericești și al Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Bucureștilor, unde, cu prisosință, și-a adus contribuția sa binefăcătoare. Autor al unei întregi biblioteci de opere scrise, de o neprețuită valoare și actualitate, dintre care unele descoperite printr-o strădanie personală, cu care a îmbogățit tezaurul spiritual, iubitorul de valori ale Țării și ale Sfintei noastre Biserici le-a dat strălucirea, fie în fața sfințelor uși ale altarelor, unde primea hrana nemuririi, fie sub cupolele Academiei Române și numeroasele Universități din străinătate, unde a conferențiat.

La ceasul încredințării trupului său pământului din care a fost zidit, adresăm familiei îndurerate condoleanțe și înălțăm smerită rugăciune către Dumnezeu ca să-i primească sufletul în ceata celor dreți.

Veșnica lui pomenire!"

Mesajul *Înalt Prea Sfinției Sale Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei* a fost citit de Prea Cuviosul Ieromonah Teofan de la Putna. În mesaj se menționează următoarele:

Îndurerată familie,

"Am primit cu tristețe vestea trecerii la veșnicie a Profesorului și Academicianului Virgil Căndea, om de mare cultură și de o profundă conștiință creștină ortodoxă.

Prin opera sa bogată și temeinică de istoric al culturii, de teolog și filosof, și prin activitatea sa de profesor universitar, a adus o contribuție importantă în privința evaluării patrimoniului spiritual românesc în contextul culturii europene și mondiale. Lucrările sale care au ca teme de cercetare umanismul românesc din Evul Mediu, prezențele culturale românești la Muntele Athos sau în Orientul Apropiat, studierea izvoarelor despre români în colecțiile din străinătate au deschis noi căi de cunoaștere și de aprofundare a unui tezaur care arată demnitatea noastră de popor creștin în simfonia culturii și spiritualității universale.

Academicianul Virgil Cândea a iubit Biserica și a slujit-o cu darurile pe care le-a primit de la Dumnezeu. A consacrat numeroase lucrări spiritualității isihaste și scrierilor filocalice, unele dintre acestea fiind publicate în revista "Teologie și Viață" sau în volume editate de către Mitropolia Moldovei și Bucovinei.

La ceasul mutării către veșnicie a academicianului Virgil Cândea, rugăm pe Hristos-Domnul să răsplătească acestui vrednic fiu al Bisericii ostenele cărțurări, credința și iubirea sa pentru sfințenie, și să-l așeze în lumina cea neînserată, acolo unde nu este durere, nici întristare, nici suspin, ci viață fără de sfârșit.

Veșnica lui pomenire!"

De asemenea Prea Sfințitul Casian, Episcopul Dunării de Jos a trimis o scrisoare de condoleanțe.

Prea Sfințitul Gherasim, Episcopul Râmnicului a rostit un cuvânt de rămas bun pentru cel ce vreme îndelungată s-a ostenit cu cercetarea arhivelor și a trecutului Bisericii Ortodoxe Române, descoperind și făcând cunoscute documente de mare valoare. Dar ceea ce a însemnat omul Virgil Cândea, modest și blând, este de neuitat.

Dintre membrii Academiei Române, prezenți în număr mare pomenim pe Dnii Eugen Simion fost președinte și Mircea Malița. Au luat cuvântul Acad. Dan Berindei și Virgil Teodorescu care au arătat uriașa contribuție a lui Virgil Cândea la cultura românească.

Cuvântul Prea Sfințitului Gherasim al Râmnicului

"Numai Dumnezeu este netrecător, tot ce este sub soare este schimbător. Nouă, tuturor, ni s-a dat poarta aceasta care este moartea. Moartea, cum spune Sfântul Apostol Pavel, este rodul păcatului. Însă, tot nouă, prin Domnul Iisus Hristos, ni s-a dat suflare de viață de la Dumnezeu Tatăl. Și cum Dumnezeu Tatăl este nemuritor, așa și cei care primeasc Duhul Lui sunt nemuritori.

Pe cel care a plecat acum dintre noi îl cunosc din 1947. Era pe atunci la Mănăstirea Antim acel focar ortodox, "Rugul aprins", și el ca tânăr venea pe lângă cei mai în vârstă, pe lângă oameni de cultură, pe lângă oameni de artă. Aș

putea spune că se adunase toată floarea Bucureștiului la Antim. A venit vremea pe care o știm, iar noi de la biserică am fost răspândiți în toată țara, eu la Căldărușani ca stareț, unde am stat din 1952 până în 1970. Acolo iarăși m-am regăsit cu Virgil Cândea. El era cu o evlavie atât de puternică și cu un dor după trăirea creștinească încât, dacă eu insistam mai mult, poate ar fi purtat haina de călugărie ca și mine. Mă bucur, însă, că nu a intrat în monahism, pentru că în timpurile care veniseră nu ar fi putut să se împărtășească de atâta cunoaștere a cărții și a luminii. Nu voi vorbi de omenia lui, de smerenia lui care întrece poate pe cea a unui monah. Cunoaștem cu toții ce posibilități avea el după așa-zisa revoluție din 1989 să fie cineva. Însă, el a stat liniștit, de vorbă cu cărțile lui. El n-a avut o casă ca lumea, nu a avut un mobilier, dar a avut carte. A fost un om care s-a dăruit cărții, un om care, după ce s-a înarmat cu științele, cu cultura și limbile pământului, a înconjurat globul pământesc ca o albină. Nu s-a dus să se plimbe, nu s-a dus de curiozitate să vadă una sau alta, ci așa cum o albină dă de un pom înflorit, așa și el atrăgea cunoștința din acel pom cu nectar. N-a fost țară în care să audă că este vreo posibilitate de carte românească și bisericească, și el să nu se ducă. A lăsat familie, a lăsat totul pentru aceasta. Nu știu câți dintre cei care dețin această cultură au tălmăcit-o precum cel care ne stă înaintea. A știut să vorbească pe limba tuturor. Și n-a uitat niciodată că este creștin, nu a uitat niciodată că este român. Acum s-a mutat la cele veșnicie, adică la cele la care este chemat omul. Pentru noi, creștinii, moartea nu este decât intrare la viața pentru care am fost creați, să fim nemuritori. De la naștere și până la acest moment este vremea în care fiecare dintre noi își zugrăvește chipul și îl rânduiește pentru viața ce va să fie. Biserica spune: "sfârșit creștinesc vieții noastre de la Domnul să cerem". Prin urmare, toată partea aceasta a vieții este cea care ne dă zestrea cu care ne ducem noi în veșnicie, pentru că omul este veșnic. Sigur, va veni vremea în care Dumnezeu ne va despărți pe unii de alții, cum scrie în Evanghelie, cum desparte păstorul oile de capre. Să dea Bunul Dumnezeu ca fiecare dintre noi să fim în partea cea de-a dreapta, să auzim și noi: "Veniți binecuvântații Părinelui Meu și moșteniți împărăția cea gătită vouă de la întemeierea lumii". Cu această rugăciune și cu această dragoste față de cel care ne stă înaintea, îi zicem: "Mergi la împărăția cea gătită ție de la întemeierea lumii". Și, de vei fi greșit ca om ceva, Dumnezeu să te ierte și să te odihnească. Mergi și te du în ceata dreptilor! Veșnică să-i fie pomenirea!"

Cuvântul D-lui Prof. Acad. Dan Berindei

"Ne-a părăsit după o lungă și demnă suferință Virgil Cândea, un mare învățat al acestui neam și un om adevărat. În numele Academiei Române și al conducerii ei, dar și ca vechi prieteni, cu o prietenie pierdută în negura vremurilor, mult îndurerat îi aduc un pios omagiu. Prin dispariția sa, Academia Română

pierde unul din membrii ei cei mai de seamă și cei mai devotați. Ca vicepreședinte i-a slujit patru ani, iar prin opera sa de o viață a contribuit la afirmarea și înălțarea ei. Pierdem deci, prin trecerea la cele veșnice a marelui și atât de modestului cărturar un sprijin greu de înlocuit. Nu voi putea uita nicicând cât de apropiat, de discret și de frățesc au fost lângă mine și lângă soția mea, el și regretata d-nă Căndea, în momente de grea cumpănă, pentru noi, în vremurile trecute.

Virgil Căndea s-a născut la 29 aprilie 1927 la Focșani. A închis ochii cu 72 de zile înainte de a împlini 80 de ani. Cu studii în drept și filosofie, în anii 1945–1949, și apoi de teologie, în anii 1951–1955, el s-a afirmat dintru început cu inteligența sa scânteietoare și cu forța de asimilare a unui câmp multiform de cunoștințe. În 1970 a obținut doctoratul în filosofie cu teza "Filosofia lui Dimitrie Cantemir", pentru a cărei personalitate și cunoaștere temeinică a operei lui își va dăruia o mare parte din viață, până în zilele sfârșitului său. A slujit cu dăruire și abnegație Biblioteca Academiei Române timp de peste un deceniu. A militat pentru cunoașterea civilizației Europei sud-estice în cadrul Asociației Internaționale de Studii Sud-Est Europene și al Institutului de Studii Sud-Est Europene. A condus destinele Asociației "România", străduindu-se ca în timpuri grele pentru români să creze punți între ei pentru o Românie veșnică, dincolo de regimuri politice. Fiica mea stabilită de 30 de ani în îndepărtata Olandă, tânără scriitoare, nu poate uita bucuria pe care o simțea primind de la el cărți de literatură română, punte sufletească către țara de care ea era despărțită. Și ca ea, cred că au fost mii de români răspândiți în lumea largă, cărora le-a dăruit astfel de bucurii spirituale. Ca om de știință, a răspândit lumina cunoștințelor sale și înțelepciunea sa, dar și o imagine a țării, prin cursuri, conferințe și colaborări la Neapole și la Veneția, la Strasbourg și la Roma ori la Beirut, pentru a nu aminti decât unele din cetățile unde a activat. Cultura românească a veacurilor trecute și realizările sale în această privință au fost remarcabile. Volumele îngrijite de el cu dăruire și acrivie dedicate lui Dimitrie Cantemir sau Constantin Cantacuzino Stolnicul ne-au ajutat să înțelegem dimensiunile acestor cărturari neîntrecuți. Rațiunea dominantă, volum de fină analiză a umanismului românesc, va rămâne pentru totdeauna o lucrare de referință a istoriografiei noastre. Creștinii lumii arabe l-au interesat cu deosebire, printre altele el dând la lumină și Letopisețul Țării Românești în versiunea arabă a lui Macarie Zaim. A publicat un splendid volum dedicat icoanelor melchite. A consacrat lucrări, datorate eruditei și strălucitei sale minți, privind istoria diplomației românești, ori istoria Transilvaniei. Dar în afara lui Cantemir și a operei sale și-a dedicat cu prioritate străduințele ultimelor decenii de viață pentru a realiza evidența manuscriselor de artă și cultură românească de peste hotare, considerată de el drept o îndrituire patriotică. Cele două volume de Mărturii românești peste hotare, intitulate cu nedreaptă modestie drept mică enciclopedie, rămân niște monumente ale științei noastre umaniste și îi revine Acade-

miei noastre datorita să sprijine apariția celui de-al treilea volum, pentru ca opera colegului nostru dispărut să-și găsească dreapta încununare. Mai trebuie să menționăm și recunoștința noastră că Virgil Cândea a fost coordonatorul volumului cinci din tratatul Istoria românilor.

Chemarea sa în Academie a întârziat din pricinile cunoscute ale acelor timpuri. La 9 martie 1991 am fost aleși în aceeași zi Virgil Cândea, Eugen Simion – fostul nostru președinte – și cu mine. Doar mai târziu Virgil Cândea va ajunge membru titular, iar între 1998–2002 a fost vicepreședinte al înaltului for. Mai înainte de alegerea sa el fusese, însă, ales membru corespondent al vestitei Südosteuropa Gesellschaft din München, membru corespondent al Asociației Elene de Arheologie din Atena, membru al Consiliului director al Universității euro-arabe din Roma. A fost și membru al Academiei Europene de Științe, Arte și Litere din Paris.

Ne despărțim de un om deosebit, înțelept, bun și modest, care a răspândit în jurul său binele și înțelegerea și a slujit binele și țara sa. Ne despărțim de un cărturar pe care nu îl vom putea uita, căci astfel de învățați se nasc rareori. Erudiția sa a fost întregită de pasiunea cunoașterii, studiului și cercetării, iar judecățile sale au rezistat și vor rezista vremurilor. Nu-l vom uita și nu-l voi uita nicicând pe bunul prieten Virgil Cândea. Întreaga noastră compasiune îndureratei sale familii. Fie-i țărâna ușoară acestui om adevărat! Dumnezeu să-l odihnească!"

Cuvântul D-lui. Acad. Răzvan Theodorescu

"Ne despărțim acum de un om care a fost decenii de-a rândul o mândrie a culturii naționale, un cărturar exemplar, un ambasador strălucit al inteligenței românești în lume. Când rosteai numele lui Virgil Cândea, admirabilul și mult admiratul nostru prieten, maestru și coleg, aveai imaginea omului frumos și cu minte frumoasă, a omului care văzuse și cunoscuse multe suișuri și coborâșuri ale timpurilor și care privea totul ca un credincios înțelept, cu zâmbetul bun al celui ce se simțea aproape de oameni, dar și cu scepticismul superior al celui care cunoscuse oamenii. Când rosteai numele lui Virgil Cândea știai că acest intelectual de mare rasă însemna aprecierea spiritului critic remarcabil cu o erudiție fără egal cum rareori s-au găsit ele îngemănate în vremurile noastre pe meridianul românesc. În orice loc s-a aflat, la mult-draga sa Asociație Internațională de Studii Sud-Est Europene, acolo unde a fost primul director al secretariatului general și unde i-a succedat ca secretar general mai vârstnicului său prieten, Emil Condurachi, aducând marea sa experiență în slujba unei comunități savante internaționale care l-a respectat și care îl omagiază postum. La catedră, la Biblioteca Academiei, la Asociația de drept Internațional pe care a ctitorit-o, la Asociația "România" sau la Academia Română, pretutindeni nu a făcut decât să răsfrângă excelența minții sale asupra instituțiilor sau colaboratorilor săi. Ori-

cărui subiect de care s-a apropiat i-a conferit aura vastei sale culturi: de la editarea operei lui Odobescu sau a lui Cantemir, la studiul icoanelor melchite, a manuscriselor umaniștilor ortodocși români sau orientali și până la investigarea de largă respirație și unică până acum în civilizația noastră a tot ceea ce este mărturie românească în bibliotecile de pretutindeni, o lume pe care a străbătut-o înconjurat de succese notabile, de la Geneva la Beirut, de la Strasbourg la Universitatea Harvard. A fost Virgil Cândea un istoric al culturii române, a fost un teolog de profundă smerenie, a fost un admirabil istoric al artei și a fost un talentat bibliofil. A fost o personalitate completă și complexă, iar întâlnirea cu el a fost o bucurie și un privilegiu pentru toți cei care i-am stat aproape. S-a spus, se spune ca vorbă curentă, că nimeni nu este de neînlocuit. La moartea unui asemenea om, gândesc altfel: nimeni, pentru multă vreme nu va putea să însemne în cultura României ceea ce a fost acest cărturar Înaintea sa îmi plec fruntea cu respectul pe care i l-am purtat întotdeauna și cu afecțiunea pe care poate nu am putut să i-o arăt mereu. Bunul Dumnezeu să îl primească în împărăția Sa, așa precum Virgil Cândea merită!"

Apoi s-a ridicat coliva cântând-se "*Veșnica pomenire!*" după care, printre coroanele de flori așezate de o parte și de alta a ieșirii din biserică, sicriul a fost condus la mașina care l-a transportat la cimitirul de la mănăstirea Cernica, pentru a fi așezat în mormânt, alături de soția sa Alexandra.

Prea Sfințitul Gherasim, însoțit de preoți și de un număr mare de prieteni și academicieni, l-au condus pe ultimul drum pentru a fi îngropat în pământ, după cum i-a fost dorința. După ultima cântare de veșnica pomenire, s-a pecetluit groapa.

"Fie-i țărâna și memoria binecuvântată!"

Pr. Prof. NICOLAE BORDAȘIU

Biserica Sf. Silvestru

II. UN SAVANT SLUJITOR PRIN BUNĂTATE CREȘTINĂ: PROF. ACAD. VIRGIL CÂNDEA

Plecarea "*acasă*" a savantului smerit și profund credincios, *Academicianul Virgil Cândea*, s-a petrecut chiar în ziua când cinstim Sfânta Cruce, dar și purtarea suferințelor îngăduite de Dumnezeu spre mântuire și a fost condus pe calea veșniciei, prin prohodire, în zi de Înviere, adică Duminica. Este o împlinire a călătoriei sale lumești, cu mult folos pentru cei mulți și ea s-ar putea concentra în bucuria purtării crucii până la capăt, cu resemnare, dar și cu speranță în ajutorul lui

Dumnezeu, Cel ce ridică povara și oferă în schimb lumina vieții veșnice, acolo unde "nu este durere, nici întristare, nici suspin, ci viața fără de sfârșit".

Pentru orice muritor ne rugăm, înainte de toate, ca să-i fie iertate toate greșelile pe care, ca om, le-a făcut, în viață. Cu atât mai mult creștinul Virgil Cândea a avut parte de cadrul bisericesc al Duminicii iertării, la pregătirea începerii Postului Învierii Domnului.

Aceste proniatoare legături dintre viața omului și vrerea Domnului, în cazul fericitului întru adormire, sunt confirmări ale fidelității sale față de dreapta și sfânta credință, cât și credincioșiei curate în mila și în ajutorul lui Dumnezeu. Doar așa a putut depăși vârsta psalmistului și a atins 80 de ani, crezând permanent că împreună cu el Domnul poartă Crucea deloc ușoară a viețuirii pământești.

Cine l-a cunoscut personal, și mai ales în momente de taină și de convorbiri spirituale, și-a dat seama de forța extraordinară a crezului său, uneori apropiat de cel al mucenicilor biruitori asupra tuturor încercărilor. În plus, Virgil Cândea a fost înzestrat de Dumnezeu cu o neobișnuită forță de muncă, tocmai datorită capacității sale de a demonstra forța din adevărul lucrurilor și nu forțarea lucrurilor, care nu au în ele adevăr.

Îngemănarea datului credinței revelate și însușite în viață de la Sfinții Părinți, trăitorii Revelației, și cercetarea migăloasă a faptelor și a numelor culturii și spiritualității naționale și strălucirii ei în universalitate, au arătat în Virgil Cândea omul împlinit, în sensul cel mai curat al noțiunii. Înainte de toate, el a fost și rămâne în veci un om adevărat, un creștin curat și sincer și un savant autentic. Acum, la plecarea dintre noi, fără a mai deranja eventual pe cineva, este și firesc să se bucure pe deplin de toată cinstirea ce o merită cu prisosință. Fără a-l cinsti, după cuviință, ne rupem noi înșine de lumea reală a valorilor.

Virgil Cândea a întrupat lumea valorilor creștine exprimate într-un limbaj enciclopedic și, astfel, intră în ceata nemuritorilor chiar aici pe pământ, după cum ne rugăm Domnului să-i facă parte și de fericirea cerească, după osteneala sa și după pasiunea sa de a arăta frumusețea paradisiacă, într-o conjunctură deloc fastă, omenește vorbind, mai ales în anii trudei sale zilnice.

Multe s-ar putea aminti, cu folos, despre viața, despre opera și despre harisma unui om de o bunătate cu totul aparte și de o distincție aureolată într-o nedisimulată smerenie creștină. Dar, poate, una din trăsăturile vieții sale merită o subliniere aparte pentru timpul nostru.

Când ne globalizăm, când avem diferite momente de înstrăinare și de dezrădăcinare ne apare chipul senin, limpede și echilibrat al enciclopedistului Virgil Cândea, contemporanul nostru. El a parcurs toate etapele culturale ale fenomenului globalizării, toată viața și nu s-a lăsat ispitit o clipă de nenumărate ocazii de a se înstrăina, mai ales atunci când în țară comunismul restrângea toate căile de afirmare universală a culturii noastre. Tocmai atunci Virgil Cândea a știut să slu-

jească smerit, să convertească multiplele neșanse cauzate de regimul comunist în punți culturale și în deschideri spirituale luminoase, căci teologhisea când prezenta sufletul românesc oriunde în lume și prezenta acasă învelișul cultural, istoric, filosofic și moral al creștinismului, fără a lipsi omul de cultură de suflet într-o lume pe care unii o doreau fără de Dumnezeu. În toate ocaziile a fost și a rămas omul lui Dumnezeu și, de aceea, în multiplele încercări de familie ori profesionale, L-a așezat pe Dumnezeu înaintea și cu El a trecut, ca pe niște "punți", dincolo de dezastre, de suferințe, boli și umiliri.

Virgil Cândea a fost, însă, românul de serviciu până la moarte al poporului său. L-a iubit, l-a slujit și l-a arătat lumii ca pe un popor civilizată, creator de valori care strălucesc pe patru continente, prin daniile sale altor popoare. Poate nimeni n-a fost mai preocupat de locul și de rolul spiritual și cultural al românilor în lume, așa cum a fost Virgil Cândea. Compendiile sale, și mai cu seamă ale sale "Mărturii românești peste hotare", ar putea servi drept manuale negreșelnice pentru oricine călătorește ca intelectual, astăzi, în lume și care dorește să-și slujească, indiferent de pe ce poziții, neamul, capabil de a contribui la înfrumusețarea lumii, prin cultură și prin credință.

Având un astfel de privilegiu de a-l cunoaște mai ales în această ipostază apostolească, culturală și spirituală, în capitala europeană Strasbourg, în anii '80, ca profesor la renumita Universitate de acolo, las și această mărturie între atâtea altele, de acasă, și de la atâția dintre admiratorii săi, cu convingerea că el rămâne dascăl și promotor demn al culturii și al spiritualității românești, deschise lumii mari, pentru totdeauna.

Oamenii mari nu se descoperă în gesturi extravagante, în atitudini orgolioase și nici în autoritate forțată față de cei mai mici. Ei sunt buni. Ei sunt foarte accesibili. Ei sunt generoși. Ei sunt curați sufletește. Ei sunt modești. Ei sunt cum vorbesc și vorbesc așa cum sunt. Ei nu vorbesc de obicei despre ei. Ei sunt niște generoși ai celor ce n-au avut parte în viață de generozitate. Ei sunt oameni pentru alții. Ei sunt profeții unei lumi și a unei vieți dominate de bunătate, de frumusețe și de lumină, chiar și atunci când este mult întuneric în faptele contemporanilor. Un astfel de profet al luminilor credinței și lumii valorilor din sufletul valorilor, din sufletul românului este și rămâne Virgil Cândea.

De aceea, Duminică, l-am prohodit și noi în catedrală, cu credința că a fost cu noi și a rămas cu noi prin ceea ce ne-a oferit.

Dumnezeu să-l ierte și să-l odihnească cu aleșii Săi!

Veșnica lui pomenire!

† CASIAN
Episcopul Dunării de Jos

III. UN REPER ȘTIINȚIFIC – UN OM

In memoriam: Acad. Virgil Cândea

Când, în ziua de 16 februarie 2007 –, s-a stins cărturarul Virgil Cândea, lumea culturală românească și, cu deosebire, cea din domeniul umanisticii, a realizat golul rămas; în contemporaneitatea noastră e greu de găsit cineva care să-i semene și poate, încă mult timp de-acum încolo, va mai trece până se va ivi cineva.

Virgil Cândea s-a impus pretimpuriu printr-o inteligență scânteietoare; de adolescent atrăsese atenția "maturilor" din Rugul aprins (N. Steinhardt ș.a.), pentru ca aplecarea sa spre carte să se concretizeze în lucrări care probau o cercetare de minuție, în domenii în care era refuzată afirmarea neîntemeiată pe originalitatea demersului, pe competențe informaționale, pe evidențierea elementelor de noutate; am cita doar faptul că până la vârsta de 40 de ani și curând după aceea – închea lucrarea sa de doctorat având ca temă *Divanul* lui Dimitrie Cantemir (lucrare în care se pronunța cu autoritate asupra specificului opusului respectiv – de scriere filosofică și etică cu reale calități literare), ori inedita abordare din *Icones Melkites* (Beyruth), numite astfel de însuși Virgil Cândea, care fusese solicitat de autoritățile din domeniu ale Libanului, să studieze și să pună în valoare producții ale credincioșilor de rit bizantin din Țările Orientului apropiat. Sunt contribuții care îl recomandă cu o riguroasă structurare a logosului, axat strict pe problema pe care-și propune s-o expună: concret, concis, pe puncte, fără digresiuni inutile de verbiaj înflorit.

Avem în vedere – în acest sens – și intervenția (de numai 4 pagini) prin care, "reparând" o eroare publicată într-o revistă de lingvistică ("Limba română" 3/1963), stabilea autenticitatea versurilor (text laic) strecurate după Psalmul 76 în *Biblia lui Șerban Cantacuzino*. Era vorba de un text pe care Virgil Cândea (care se baza pe o minuțioasă confruntare cu izvoarele traducerii *Vechiului Testament* efectuată de Milescu) l-a aflat în cele două ediții ale *Bibliei* grecești, folosite de traducătorii români din sec. al XVII-lea (Frankfurt – 1597 și Veneția 1687); o epigramă, obișnuita podoabă literară care precede atâtea din operele bizantine, originale sau traduceri.

Când – noi înșine – am publicat ediția comparată a *Psaltirilor coresiene* (Ed. Acad. 1976) – am semnalat întreruperea textului biblic, *tot după Ps. 76*, de către Coresi; acesta adăuga două versiuni ce seamănă izbitor cu cele din epigrama amintită; investigația lui Virgil Cândea stabilește originalul versurilor reproduse de alcătuitoarea ediției din Frankfurt (reluare a Aldinei, Veneția 1518) și citează imprimarea inițială a acestora în *Psaltirea* editată de Aldo Manuzzi, la Veneția, în 1494!

Descoperirea de mare precizie de mai sus a fost pentru noi o neîndoioasă referință, sugerându-ne posibilitatea existenței unor mai largi orizonturi de infor-

mare și cunoaștere ale prodigiosului diacon Coresi – *catalogat, patru secole, ca fiind cantonat numai pe surse slavone!*

Savantul Virgil Cândea uimea și stârnea admirație și prețuire prin vastitatea și temeinicia cunoștințelor; avea vocație de cercetător, o memorie de invidiat, intuiție în aflarea surselor, perspicacitate în selectarea celor mai demne de încredere – calități native la care a adăugat – *propriu* – o disciplinaritate a lucrului cu cărțile, într-un exercițiu permanent ce-avea să-l "doteze" și cu o remarcabilă putere de muncă.

"Paradisul" său (ca la J. L. Borges), era aleasa-i bibliotecă, din care îți scotea prompt o carte mai rară care să-ți folosească în tema la care lucrezi. Înțelegea astfel să-și valorifice, cu generozitate, "talantul" cu care fusese hărăzit. Bibliotecile erau în fapt câmpul de desfășurare a abilităților sale cărturărești.

Care sau câți dintre intelectualii noștri au scormonit bibliotecile marilor orașe ale lumii, prin care le-a fost dat să meargă, și să aducă în țară mărturii scrise ale noastre sau despre noi?

În plan relațional personalitatea lui Virgil Cândea se afișa firesc, fără infatuare; își respecta colegii și colaboratorii, iar în disputele științifice venea cu argumentele cele mai adecvate unei lupte de idei, tratându-și totdeauna adversarul cu urbanitate. Un om bun al cărui fond sufletesc se întemeia pe virtuțile moralei creștine: credința (în Dumnezeu), nădejdea (în mântuirea omului de către Dumnezeu) și iubirea (pentru Dumnezeu și pentru aproapele) – fapt care l-a ajutat să treacă prin nu puține încercări. A fost "bărbatul înțelept care a clădit casa lui pe stâncă" (Matei 7, 24); "A căzut ploaia, au venit râurile mari, au suflat vânturile și au bătut în casa aceea, dar ea n-a căzut, fiindcă era întemeiată pe stâncă" (v. 25). Stânca lui Virgil Cândea a fost credința în Dumnezeu.

L-am văzut dându-și drepturi de autor unor colaboratori (chiar vremelnici) – pentru că-i simțea trecând prin situații limită; avea o disponibilitate spre dărnicie, era mărinimos, gest pe care și-l manifesta în taină, cu anume discreție și pioșenie.

Creștinul ortodox, care se simțea bine în cucernicia mănăstirilor, care purta lungi schimburi de păreri cu duhovnicii săi – acționa (mai ales față de cei aflați în impas) – în virtutea binecunoscutului canon: "când faci milostenie, nu trâmbița înaintea ta" (Matei 6, 2), ..."Milostenia ta să fie într-ascuns" (Idem 6, 4).

Virgil Cândea vorbea arareori despre sine și niciodată ca să se pună în valoare; prea modest pentru cât era de recunoscut ca savant, prea stingherit când i se mulțumea pentru sprijinul acordat; și-a impus să păstreze în conduită măsura.

În vechime se spunea că din virtutea moderației decurge amabilitatea și politețea, iar din aceasta din urmă, își are începutul gentilețea, ceea ce înseamnă o mare bogăție sufletească.

Lui Virgil Cândea nu se poate să nu i se recunoască această noblețe, un har neumbrit de încercările pe care i-a fost dat să le trăiască.

În pragul trecerii dincolo – profundul sentiment religios îl va fi pregătit, pe cel care ne-a părăsit acum, să treacă, cu seninătate și încredere, prin vămile văzduhului până la cer:

*"Pentru ce ești mâhnit,
suflete al meu,
Și pentru ce mă tulburi?
Nădăjduiește în Dumnezeu,
că-L voi lăuda pe El,
Mântuirea feței mele
este Dumnezeul meu" (Ps. 41, 16-17).*

În ultima prezență pământească, chipul celui dus purta însemnele încercărilor vieții și ale bolii, și parcă... tăcuta rugă a smeritului creștin:

"Primește, Doamne, în mâinile Tale, sufletul robului Tău Virgil Cândea..."

Prof. STELA TOMA

COMEMORAREA PATRIARHULUI JUSTINIAN MARINA LA 30 DE ANI DE LA TRECEREA SA LA CELE VEȘNICE (26 martie 2007)

S-au împlinit, la 26 martie, anul acesta, trei decenii de la trecerea la cele veșnice a marelui patriarh **Justinian Marina**, care a cărmuit Biserica Ortodoxă Română vreme de 29 de ani, între 1948-1977. Pentru modul cum a știut să organizeze viața și lucrarea Bisericii noastre Ortodoxe Române în condițiile regimului comunist, ridicând mult prestigiul Ortodoxiei românești în lumea creștină, este considerat un mare patriarh și o figură emblematică a întregii Ortodoxii.

S-a născut la 22 februarie 1901, în satul Suești, comuna Cermegești, județul Vâlcea, și a primit la botez numele Ioan. După absolvirea Seminarului teologic "Sfântul Nicolae" din Râmnicu Vâlcea (1915-1923) a urmat cursurile Facultății de Teologie din București (1925-1929), obținându-și licența în 1929. A funcționat ca învățător în comuna Olteanca - Vâlcea (1923-1929) și în comuna Băbeni - Vâlcea (1924-1930). Paralel cu activitatea de învățător, a fost preot-paroh în Băbeni (1924-1932), director al Seminarului teologic și preot slujitor la catedrala episcopală din Râmnicu Vâlcea (1932-1933), apoi, preot-paroh la Biserica "Sfântul Gheorghe" din Râmnicu Vâlcea (1933-1945).

Rămas văduv, prin decesul soției, a fost ales în 1945 arhiereu vicar al Arhiepiscopiei Iașilor, cu titlul de Vasluiianul, apoi, în august 1947, locțiitor al Scaunului mitropolitan din Iași, iar la 19 noiembrie 1947, arhiepiscop al Iașilor și mitropolit al Moldovei și Sucevei, înscăunat la 28 decembrie, același an. Din februarie 1948, a fost locțiitor de patriarh. La 24 mai 1948, a fost ales de Sfântul Sinod arhiepiscop al Bucureștilor, mitropolit al Ungrovlahiei și patriarh al Bisericii Ortodoxe Române. Înscăunat la 6 iunie 1948, a păstorit până la moarte, în 26 februarie 1977.

Ca patriarh, a rămas în istoria Bisericii Ortodoxe Române prin cunoscutul său *Apostolat social*, care a dat o nouă orientare Bisericii în anii regimului comunist și ateu.

În timpul păstoririi patriarhului Justinian, între altele, s-a adoptat un nou *Statut de organizare și funcționare a Bisericii Ortodoxe Române* și o serie de regulamente pentru viața bisericească; s-a refăcut unitatea Bisericii strămoșești, prin revenirea greco-catolicilor la Ortodoxie în 1948; s-a făcut prima canonizare de sfinți români în 1950, proclamați solemn în 1955; s-au restaurat zeci de biserici și mănăstiri-monumente istorice și de artă bisericească și s-au zidit biserici noi; s-a reorganizat învățământul teologic, cu două Institute teologice universitare, la București și Sibiu, și șase seminarii (București, Buzău, Mănăstirea Neamț, Cluj, Craiova și Caransebeș); s-a tipărit *Biblia sinodală* în două ediții (1968 și 1975), *Noul Testament* (1951) și toate cărțile de cult, fiecare în mai multe ediții; s-au editat noi periodice bisericești, centrale și mitropolitane, precum și toate manualele

necesare învățământului teologic; au văzut lumina tiparului o serie de lucrări cu caracter teologic și istoric, scrise de ierarhi, profesori de teologie, preoți. Însuși Patriarhul Justinian a publicat 12 volume, sub titlul sugestiv *Apostolat social*, cu toate pastoralele, cuvântările și articolele sale din perioada 1948-1976. S-a reorganizat Institutul Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, prin integrarea editurii tipografiei, care a fost extinsă și modernizată, și atelierele de obiecte bisericești, înființate în 1950; li s-a asigurat preoților de mir salarii și pensii, precum și posibilități de tratament și îngrijirea sănătății în casele sanatoriale și de odihnă ale Bisericii; s-au înființat așezăminte de asistență socială pentru preoți și călugări bătrâni (Mănăstirea Dealu) și pentru călugărițe și preotese bătrâne și văduve (Mănăstirea Viforâta).

Pe plan extern, s-au întărit legăturile cu toate Bisericile Ortodoxe surori și s-au extins relațiile cu Bisericile creștine, iar din 1961, când Biserica Ortodoxă Română a intrat în Consiliul Ecumenic al Bisericilor, ea participă activ la mișcarea ecumenică actuală (Consiliul Mondial al Bisericilor, Conferința Bisericilor Europene și altele).

Patriarhul Justinian a vizitat, între altele, în fruntea unor delegații sinodale, Bisericile Ortodoxe: Rusă (de mai multe ori), Georgiană (1948), Bulgară (1953, 1966, 1971), Sârbă (1957), Greacă (1963, 1971, 1975) Patriarhiile de Constantinopol (1968), Alexandria (1971), Ierusalim (1975), apoi, Bisericile Vechi Orientale: Armeană (1958 și 1966), Etiopiană (1969 și 1971), Coptă (1969 și 1971), Siriacă din Malabar-India (1969), unele Biserici Romano-Catolice naționale: Austria (1969), Germania (1970), Belgia (1972), precum și Biserica Vechilor Catolici și Biserica Anglicană. Delegați ai tuturor acestor Biserici au vizitat Biserica Ortodoxă Română.

Patriarhul Justinian își are mormântul în biserica Mănăstirii Radu Vodă din București, pe care a restaurat-o și a reînnoit-o din temelie.

Slujba de pomenire

Manifestările de comemorare a Patriarhului Justinian Marina, la trei decenii de la trecerea sa la cele veșnice, au debutat luni, 26 martie 2007, în biserica Mănăstirii Radu Vodă, cu Sfânta Liturghie a Darurilor mai înainte sfințite, săvârșită de *PS Episcop Varsanufie Prahoveanul*, vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor, înconjurat de preoți și diaconi. Sfânta Liturghie a fost urmată de slujba de pomenire a Patriarhului Justinian, oficiată de Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist, în prezența unor ierarhi ai Sfântului Sinod, părinți consilieri de la Administrația patriarhală și Arhiepiscopia Bucureștilor, protopopi, stareți de mănăstiri, profesori de la Seminarul Teologic și de la Facultatea de Teologie din București, studenți și elevi, numeroși credincioși.

La sfârșitul slujbei de pomenire, *Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist* a arătat semnificația momentului comemorativ și a evocat personalitatea marelui Patriarh Justinian și rolul său covârșitor în viața și lucrarea Bisericii noastre Ortodoxe Române în anii regimului comunist.

Din cuvântul PF Părinte Patriarh Teoctist

După ce a subliniat că Patriarhul Justinian și-a început păstoria în anii cei mai furtunoși, de după 23 august 1944, care s-au abătut asupra țării și poporului român, și care aveau să creeze condiții și rânduiri noi și în viața sfintei noastre Biserici, Prea Fericirea Sa a spus: “Atunci, ca un luceafăr a răsărit pe bolta Bisericii noastre strămoșești chipul Episcopului Justinian Vasluiianul, ca al doilea vicar al Mitropoliei Moldovei și Sucevei, la recomandarea bunului și învățatului Mitropolit cărturar Irineu Mihălcescu. Mitropolia Moldovei, în 1945, când a venit Părintele Justinian Marina la Iași, ales de Sfântul Sinod, era cu totul desfigurată. Frumoasa Catedrală mitropolitană era fără ferestre, reședința mitropolitană și celelalte clădiri din jurul catedralei erau grav avariate, iar bătrâna biserică a Sfântului Gheorghe, catedrala cea veche, era cu altarul descoperit și gata a fi demolată. Războiul lăsase răni adânci în Moldova. Începând de la Iași și până la Târgu-Neamț, unde s-au dat lupte, nu mai rămăseseră nici case, nici biserici în picioare, decât bombe în stare de funcționare. Avea nevoie Mitropolia de o minte luminată, de un curaj fără egal ca să o scoată din acest dezastru. Atunci ne-am cunoscut, și de atunci și până în clipa de față nutresc sentimente filiale față de acest bărbat unic din viața Bisericii noastre și al Ortodoxiei, chiar al creștinătății, în general”.

Evocând grija arătată de Patriarhul Justinian Mănăstirii Radu Vodă, unde singur și-a pregătit mormântul în care se odihnește acum în așteptarea învierii celei de obște, Prea Fericitul Părinte Patriarh a spus: “S-a legat de această mănăstire deloc întâmplător, căci în 1948, când Dumnezeu l-a chemat, prin Duhul Sfânt, să cărmuiască corabia Ortodoxiei românești, a găsit aici, pe frontispiciul clădirii de alături, secera și ciocanul. Biserica mănăstirii era închisă, iar localul internatului teologic, unde am avut bucuria să locuiesc și eu cât am fost student, era ocupat și într-o stare deplorabilă. Când l-a găsit așa, în stare de plâns cu adevărat, și-a luat curajul și, ca un arhanghel al lui Dumnezeu în fața conducătorilor comuniști și ateii de atunci, cu bastonul său a dat jos de pe frontispiciu secera și ciocanul, eliberând acest frumos așezământ al Bisericii noastre de cei care îl ocupaseră. A restaurat biserica și a împodobind-o așa de frumos cu pictură, apoi, a întemeiat Seminarul și și-a ales personal aici locul de veci”.

Referindu-se la preocupările pe plan extern bisericesc, pe plan ecumenic, unde a deschis drum nou, Prea Fericirea Sa a subliniat că “Patriarhul Justinian a

trecut primul Cortina de fier de atunci, cu o delegație de profesori, din care făceau parte vrednicii de pomenire părintele Dumitru Stăniloae și Mitropolitul Firmilian al Olteniei, vizitând Austria, Germania și Țările de Jos. L-am însoțit în această delegație și am rămas impresionat cum cardinali, mari prelați ai Bisericii Evanghelice, episcopi luterani și vechi catolici îl respectau și-l invitau să vorbească tineretului european, cum rămâneau toți înmărmuriți de înțelepciunea cuvintelor lui, care izvorau din sufletul său. Nu se prezenta cu foi scrise dinainte. Îl vedeau toți cât de sincer este. Iar eu, stând în rândul presei, îl ascultam cu atenție și mă minunam cum răspundea cu naturalețe și convingere la unele întrebări incomode, încât a rămas cunoscut în mediile europene ca un mare apărător al adevăratei credințe. Se spunea despre el că este cu adevărat un patriarh coborât din paginile *Bibliei*, și la înfățișare, și la vorbă, și la gesturi. Câtă roadă a obținut el atunci pentru Biserica noastră, pe care a iubit-o mult. Deci, ecumenismul, pe de o parte, consolidarea Bisericii noastre, pe de altă parte, a conștiinței creștine, a tinerilor de atunci, care erau vrăjiți de cuvântul său. De atunci a pornit el cu curaj la unitatea de credință a românilor, în Transilvania, mai ales, în forme bisericești, frățești, de apeluri și de convingere, ca să se termine odată șirul de neînțelegeri și certuri între cele două Biserici românești, surori și după trup și după Sfânta Liturghie, căci așa erau atunci și așa se dorește să fie și astăzi”.

În încheiere, *Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist* a spus: “Patriarhul Justinian a purtat bastonul acesta patriarhal ca un bun păstor și a făcut din Biserica noastră, în vremea de atunci, ceea ce încercăm noi să facem în condițiile de astăzi. A muncit cu multă râvnă, cu multă credință, n-a avut odihnă, și ne-a lăsat o Biserică întreagă. Ar putea fi numit părintele Bisericii Ortodoxe Române, ținând cont că a înfruntat vijelia teribilă a acelor decenii de dictatură comunistă și a ținut deschise mănăstirile, bisericile, școlile de învățământ teologic. El rămâne veșnic în istoria noastră și ne rugăm cu smerenie lui Dumnezeu să ne ajute să dobândim virtuțile lui, statornicia lui, curajul lui în apărarea credinței. Iată pentru ce am socotit să-l comemorăm la aceste trei decenii de la trecerea lui la cele veșnice în Dumnezeiasca Liturghie a Darurilor mai înainte sfințite aici, la vatra aceasta pe care a iubit-o și pentru care s-a expus atât de mult. Să rugăm pe Bunul Dumnezeu să ne sporească și nouă râvna, să ne sporească dragostea în a sluji Biserica, cum a slujit-o părintele nostru Patriarhul Justinian”.

Alte cuvinte de omagiere

Viața și lucrarea vrednicului de pomenire Patriarhul Justinian a fost evocată și de *PS Episcop Calinic al Argeșului*, care a spus: “În viitor, personalitatea Patriarhului Justinian trebuie studiată dinlăuntrul ei, mai ales, pentru că acest patriarh a fost cu adevărat un ierarh providențial pentru Biserica noastră. El se

odihnește aici și sufletul său este de față, ca și moaștele sale, în această mănăstire a Bucureștiului, unde funcționează și Seminarul teologic, care poate fi numit tot al Patriarhului Justinian, cum este și Facultatea de Teologie, la baza căroră a pus «pietre de diamant», ca și în alte lucrări ale Bisericii. Și la Curtea de Argeș, Patriarhul Justinian, în 1950-1952, a dus o luptă teribilă ca să elibereze palatul episcopal, care fusese ocupat de Confederația Generală a Muncii, dând jos secera și ciocanul de pe frontispiciul clopotniței, ca și aici, la Mănăstirea Radu Vodă. Îmi amintesc că în timpul vizitei pe care a făcut-o la Londra, regina Angliei, care trăiește și astăzi, a oferit Patriarhului Justinian o limuzină luxoasă, dar patriarhul a rugat-o pe regină să transforme limuzina în hârtie specială pentru tipărirea Bibliei. Așa a tipărit el atunci peste o sută de mii de exemplare din Biblia noastră”.

PS Episcop Calinic a încheiat spunând: “M-am întâmplat odată aici, la Radu Vodă, și l-am văzut pe Patriarhul Justinian cum se interesa de amenajarea mormântului său cu o simplitate și o normalitate de parcă ar fi făcut mormântul pentru altcineva. El și-a ales locul de veci aici, la Radu Vodă, într-o biserică domnească, dorind să audă cântarea și rugăciunile elevilor de la seminar, pe care atât de mult i-a iubit, și îi iubește și acum. Peste o vreme, mai scurtă sau mai lungă, Patriarhul Justinian merită și el cu prisosință numele de sfânt al Bisericii noastre, pentru că harul lui Dumnezeu și Duhul Sfânt l-au adumbrat și l-au ajutat în toate momentele vieții sale, fără de care n-ar fi putut duce greutatea Bisericii Ortodoxe Române în perioada aceea de tranziție de la o lume la alta”.

Memoria Patriarhului Justinian a fost evocată și de *PS Episcop Varsanufie Prahoveanul*, care a arătat că sintagma de “patriarh național”, dacă ar exista, i s-ar potrivi foarte bine acestui mare patriarh al nostru, asemănat cu un patriarh biblic, spunând: “De multe ori, când mă gândesc la Patriarhul Justinian îmi vine în minte să-l asociez cu Moise și David. Cu Moise, pentru că Patriarhul Justinian a adus în Biserica Ortodoxă Română un cod de legiuiri aproape perfect, valabil și astăzi. Cu David, care a organizat atât de bine statul iudaic, pentru că Patriarhul Justinian a făcut ca Biserica noastră să fie râvnită ca organizare și de celelalte Biserici Ortodoxe surori. Dacă David a știut să-și apropie regi de alt neam, care să-l ajute, așa și Patriarhul Justinian, după modelul celor Trei Ierarhi, a făcut să fie prețuită Biserica noastră Ortodoxă Română de patriarhul ecumenic al Constantinopolului, cu care era bun prieten, de patriarhul Bulgariei, de alți întâistătători de Biserici surori, dar și de conducători de Biserici din Europa și de multe personalități ale vieții laice”.

În încheiere, Prea Sfinția Sa a subliniat: “Ca elev la acest seminar, am văzut cum conducătorii și delegații de Biserici din Grecia, din Bulgaria, din Polonia, din Rusia veneau și se apropiau de mormântul Patriarhului Justinian din Biserica “Radu Vodă”, ca de locul unde este așezat un sfânt, și nu numai că sărutau mormântul, dar făceau metanii și se rugau pentru liniștea sufletului său. Cu multă smerenie vă

spunem că nu este zi în care la mormântul Patriarhului Justinian să nu se facă pomeniri, iar candela de la căpătâiul său arde neîncetat, așa cum și el ne-a lăsat candela credinței pentru Biserica noastră să ardă atât de viu și a făcut ca Biserica noastră Ortodoxă Română să nu fie ca alte Biserici surori care au trăit și ele sub comunism, unde și astăzi încă este lipsă de preoți și sunt biserici închise”.

Vernisarea expoziției de fotografii și documente

Manifestările prilejuite de împlinirea a 30 ani de la trecerea la cele veșnice a Patriarhului Justinian Marina au continuat marți, 27 martie, la orele 10.30, cu vernisarea expoziției de fotografii și documente intitulată *“Biserica Ortodoxă Română în timpul Patriarhului Justinian”*, organizată în holul Palatului Patriarhiei, în prezența Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist și a unor membri ai Sfântului Sinod, precum și a numeroși preoți, profesori, monahi, studenți și elevi seminaști, ca și a unor reprezentanți ai vieții publice românești.

Expoziția a fost concepută pe două planuri, potrivit prezentării făcute de pr. Constantin Stoica, consilier la Biroul de Presă al Patriarhiei Române. Primul plan a cuprins fotografii, în majoritate inedite, care ilustrează dinamismul activității Bisericii Ortodoxe Române în vremea Patriarhului Justinian, punând în evidență, pentru tânăra generație, în special, dimensiunea vieții cultural-misionare și sociale a Bisericii - iar când vorbim de dimensiunea socială, ne gândim la conceptul de *“apostolat social”* al Patriarhului Justinian - viața monahală, activitatea de catehizare a tinerilor și copiilor, precum și alte aspecte care vizează relațiile ecumenice, ca și suferința Bisericii noastre în perioada regimului comunist. Celălalt plan a grupat documente care prezintă contextul extrem de ostil în care și-a desfășurat activitatea Patriarhul Justinian și care subliniază, totodată, îngrijorarea pe care Biserica Ortodoxă Română, prin Întâistătătorul ei, o stârnea autorităților comuniste de atunci.

Această expoziție a fost caracterizată de mulți vizitatori drept o veritabilă lecție de istorie pentru cei tineri, ajutându-i să înțeleagă mai bine trecutul de jertfă al Bisericii noastre și să aprecieze corect provocările viitorului.

Simpozionul închinat memoriei Patriarhului Justinian

După vernisarea expoziției de fotografii și documente, s-a desfășurat în Aula Palatului Patriarhiei, de la orele 11.00, simpozionul intitulat *“Un ierarh în vremuri de restriște: Patriarhul Justinian (1948-1977)”*. În cadrul acestui simpozion au susținut comunicări o serie de istorici bisericești, dar și laici, în legătură cu diferite aspecte ale activității Patriarhului Justinian în fruntea Bisericii Ortodoxe Române. Testamentul Patriarhului Justinian Marina, apostolatul social și viața monahală în vremea slujirii sale patriarhale, relațiile ecumenice ale Bisericii Orto-

doxe Române din vremea Patriarhului Justinian, precum și alte aspecte inedite din viața și activitatea celui de-al treilea patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, au fost subliniate de pr. dr. Daniel Benga și pr. dr. Mihai Săsăujan, conferențieri la Facultatea de Teologie din București, istoricul George Enache, pr. dr. Florin Șerbănescu, consilier patriarhal, și prof. Gheorghe Vasilescu de la arhiva Sfântului Sinod, care au prezentat comunicări în cadrul acestui simpozion.

În egală măsură, din comunicările prezentate a reieșit, pe de o parte, rezistența din interior a Bisericii Ortodoxe Române în fața încercărilor regimului comunist de a-i diminua activitatea, iar pe de altă parte, măsurile luate de regimul de tristă amintire pentru a ține sub control inițiativele Bisericii și ale Patriarhului Justinian Marina.

În încheiere, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist a omagiat viața și activitatea Patriarhului Justinian, al cărui ucenic a fost, rostind un ziditor cuvânt de învățătură pentru ierarhi, preoți, profesori și credincioși.

Din cuvântul PF Părinte Patriarh Teoctist

Arătând că ieri și astăzi, chemați de Duhul Sfânt și de o trebuință adâncă a Bisericii noastre, ne-am întrunit ca să cinstim lucrarea celui ce a păstorit Biserica Ortodoxă Română aproape 30 de ani, în calitate de patriarh, în vremurile cele mai crunte, Prea Fericitul Părinte Patriarh a spus: "Am ascultat astăzi aici fapte și adevăruri dumnezeiești, iar ieri, în taina rugăciunilor și a cântărilor Sfintei Liturghii a Darurilor mai înainte sfințite, ne-am plecat genunchii și inimile cu smerenie la rămășițele pământești ale Patriarhului Justinian Marina. Izvorul, însușirile pe care ni le arată nouă Patriarhul Justinian, mai ales acum, după ani de suferință, îl găsim în adâncul de evlavie și de credință al poporului nostru, al părinților și mamelor noastre. Atâtea încercări, atâtea greutăți a avut de învins într-o viață de om, atâtea preocupare și foc nestins pentru binele Bisericii Mântuitorului Hristos și pentru cei care o slujesc și cei care i se închină, de toate s-a preocupat acest mare patriarh al nostru, pe toate a căutat să le rânduiască cu înțelepciune la locul lor și cu rostul lor, atunci când un loc și un rost se afla foarte greu în furtuna persecuțiilor și a tuturor măsurilor de împiedicare a cuvântului lui Dumnezeu și de vestire a sfintelor slujbe, chiar ale Învierii".

Scoțând în evidență lucrarea pastorală a Patriarhului Justinian, ca preot de parohie la sat și la oraș, Prea Fericirea Sa a spus: "Aș remarca atașamentul lui pentru copii și pentru tineri, atașamentul pentru ospitalitate. Casa parohială, modestă, cum era a unui preot tânăr, cu doi copii, era o casă abrahamică, o casă a ospitalității, a bunătății. Nu putea să lase pe cineva amenințat, să nu-l ajute, să nu-l adăpostească. Atașamentul față de tineri, dragostea de a adăposti și ajuta pe cineva, l-au călăuzit toată viața sa, iar atunci când Dumnezeu, prin Duhul Sfânt, l-a

chemat la arhierie, prima grijă, ca episcop vicar al Mitropoliei Moldovei și Sucevei, a fost slujirea orfanilor rămași de pe urma războiului și a secetei cumplite din anii 1946-1947, fapt pentru care a și fost numit «Părintele orfanilor». A dat adăpost studenților în mănăstirile Moldovei și a verificat personal condițiile lor de viață și de hrană. Era necruțător cu starețul care nu asigura tinerilor hrana rânduită. Nu admitea furțișagul, înșelăciunea, sub nicio formă. Pe cât era de deschis și gata de ajutor, pe atât nu-l cruța pe cel care încălca rânduiala, oricine ar fi fost, trebuia să tragă la jug împreună cu el. Am fost martor - a mai spus Prea Fericirea Sa - când Patriarhul Justinian a vizitat combinatul siderurgic de la Hunedoara și mina de la Petroșani, pentru a vedea cum muncitorii își câștigă hrana. Cât de surprins a fost Patriarhul Justinian la Hunedoara, când un tânăr inginer de acolo a venit și i-a spus că el este unul dintre studenții Universității ieșene pe care i-a ajutat în anii 1946-1947, găzduindu-l în vacanțe, de Paște și de Crăciun, la Mănăstirea Bistrița, de lângă Piatra-Neamț”.

În acest cadru, Prea Fericitul Părinte Patriarh a evocat momentele revoluției din decembrie 1989, când asupra Bisericii Ortodoxe “s-a pornit o grindină de lovituri, fără cruțare, iar Patriarhul Justinian a fost numit «patriarhul roșu», pentru că ar fi sprijinit comunismul, de către cei care nici acum n-au încetat atacurile asupra Bisericii noastre. Dar recompensa vine în istorie, căci o pleiadă de tineri pe care el i-a ajutat vorbesc acum despre vrednicia sa. Acești tineri și tinere au editat volume de documente, care, ca niște revelații, îl arată pe Patriarhul Justinian ca pe cel mai mare dușman al comunismului, cum scria în 1958 și în 1962 temutul ministru de Interne, Alexandru Drăghici, persecutorul de Biserică, de preoți și de mănăstiri. Iată cum în viață răul nu are ultimul cuvânt, întotdeauna ultimul cuvânt îl are binele, frumosul, adevărul”.

Referindu-se la învățămintele pe care trebuie să le tragem cu toții din pilda de viață și de lucrare a Patriarhului Justinian, din suferința preoților care au trecut prin închisorile comuniste, Prea Fericirea Sa a spus: “Acum, noi ne-am rugat împreună cu Patriarhul Justinian, dar de acum înainte trebuie să punem în practică lecturile foarte sugestive pe care le-am ascultat astăzi aici, proclamate de tinerii pe care i-a iubit și i-a ajutat în viața sa. Vrednici de cinstire sunt și preoții noștri care au înfundat temințele comuniste, ale căror suferințe au fost aduse la cunoștința publică tot de acești tineri studioși, și ierarhii ale căror eparhii au fost desființate și ei trimiși la mănăstiri. Este de datoria noastră, deci, să ne sporim lucrarea duhovnoicească, să ne aplecăm asupra valorilor noastre interioare, căci fără credința jertfelnică pentru Biserică nu aducem roade oriunde ne-am găsi. Biserica ortodoxă, cum ați auzit, are astăzi un rol important în lume și va fi pusă la încercare. Acum, odată cu integrarea europeană, vom relua întâlnirile noastre ecumenice, dialogul teologic. Să luăm aminte că printre frații noștri se aud încă

glasuri care se pronunță împotriva dialogului, împotriva ecumenismului, chiar în Biserica Ortodoxă”.

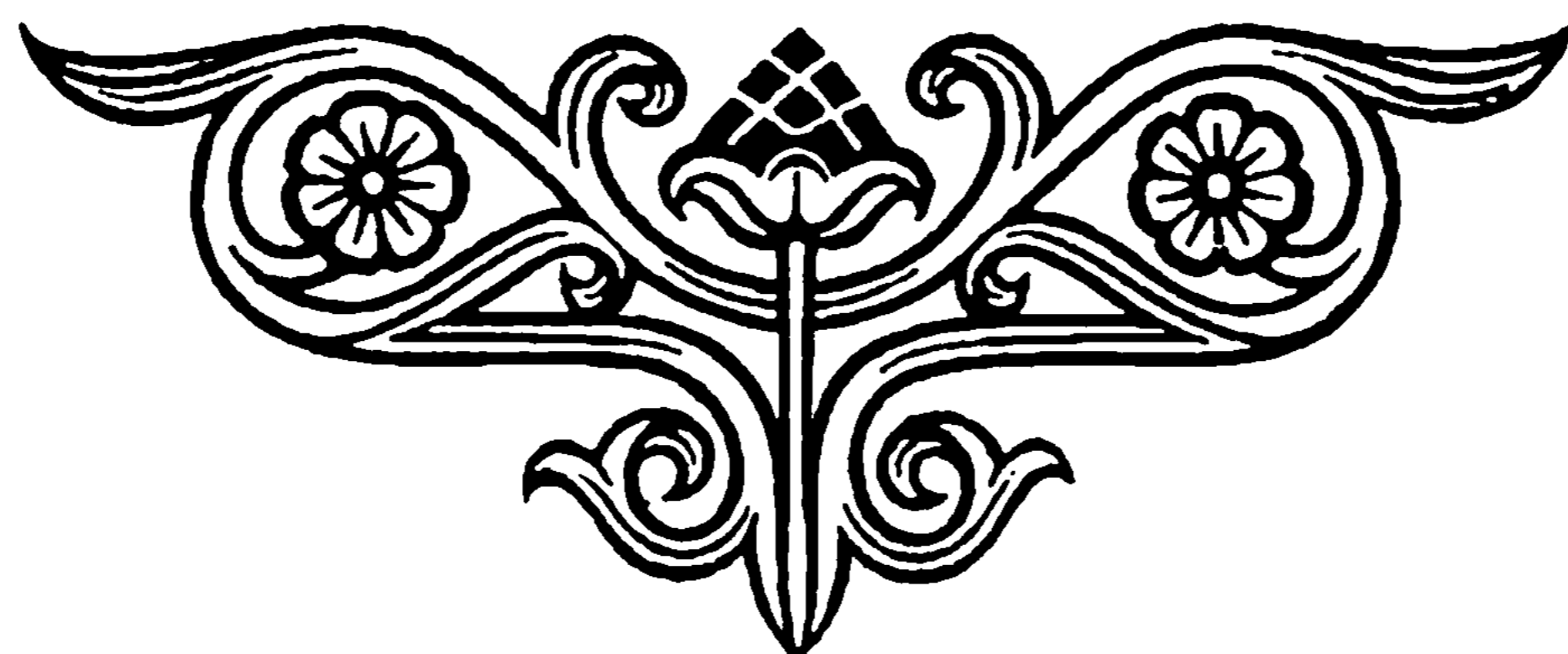
Prea Fericitul Părinte Patriarh a încheiat spunând: “Noi suntem creștini din conștiință, nu după modă. Credința ortodoxă nu e modă. Să păstrăm învățătura Mântuitorului Iisus Hristos, să urmăm chemarea Sfinților Apostoli și a Sfinților Părinți, practica vieții lor, să iubim Biserica și s-o slujim cum au slujit-o ei. Așa trebuie să fim, când știm că am trecut prin Marea Roșie a încercărilor noastre românești sub dictatura comunistă. Să dăm valoare acestui har care s-a arătat și a sălășluit în Biserica noastră și peste noi. De la arhieru până la ultimul creștin suntem destinați să fim sfinți, să fim lumină și văzători de Dumnezeu. Toți suntem responsabili de harul lui Dumnezeu care s-a pogorât peste noi. Să mulțumim lui Dumnezeu și să ne rugăm să ne ajute să slujim Biserica noastră cu pace, cu sănătate și cu roade îmbelșugate în Duhul Sfânt pentru folosul și bucuria credincioșilor noștri. *Veșnică pomenire Patriarhului Justinian!*”.

Concertul omagial

Manifestările prilejuite de împlinirea a 30 de ani de la trecerea la cele veșnice a Patriarhului Justinian Marina s-au încheiat cu un scurt concert omagial susținut de corul Seminarului Teologic Liceal Ortodox “Nifon Mitropolitul” din București, concert intitulat “*In memoriam... Patriarhul Justinian Marina*”.

Concertul a inclus și fragmente în lectura unor elevi seminariști din diferite cuvântări ale Patriarhului Justinian, care au ilustrat concepția celui de-al treilea patriarh al Bisericii Ortodoxe Române referitoare la slujire, la rolul arhierului în Biserica Ortodoxă, la raporturile Bisericii cu societatea, la relațiile ecumenice ale Bisericii și altele.

Prof. GHEORGHE VASILESCU

PR. PROF. UNIV. DR. ȘTEFAN C. ALEXE A TRECUT LA CELE VEȘNICE (1928–2007)

Prin voia lui Dumnezeu, în dimineața zilei de **27 aprilie 2007**, Biserica Ortodoxă Română, în general, și teologia patristică, în special, au suferit o grea pierdere, odată cu trecerea în veșnicie a ilustrului profesor universitar și patrolog român **Pr. Ștefan C. Alexe**.

Născut în data de 4 iulie 1928, în localitatea Smârdan, comuna Brădeanu, județul Buzău, din părinți credincioși: Constantin și Vița (Paraschivița), a fost cel de-al doilea copil al familiei; primul, Gheorghe, fiind născut în anul 1925. Viața și exemplul bun din familie, dragostea pentru Biserică, nădejdea în Dumnezeu și credința puternică au făcut ca cei doi fii, Gheorghe și Ștefan, să urmeze studiile teologice la aceleași școli. Urmând exemplul fratelui mai mare, tânărul Ștefan, după clasele școlii primare din Smârdan, a continuat, în anii 1941-1948, studiile la Seminarul Teologic "Chesarie Episcopul" din Buzău; în anii 1948-1949 a studiat și la Liceul "B. P. Hașdeu" Buzău. Frecventarea cursurilor de seminar, în timp ce în România era instaurat un regim străin, totalitar și ateu, a fost un act de mare curaj și dovedește multă dragoste față de Mântuitorul Iisus Hristos și Biserica Sa. În anii 1949-1953, a studiat teologia ortodoxă la Institutul Teologic Universitar din București, cu distinși profesori. Râvna pentru studiu, dobândirea multelor și temeinicelor cunoștințe teologice, rigurozitatea științifică, credința autentică, dragostea puternică și rugăciunea neîncetată, punctualitatea și regularitatea participării la cultul divin public și dorința sinceră de a sluji Biserica l-au făcut remarcat, apropiat și îndrăgit de membrii corpului profesoral; îndeosebi de renumitul patrolog român Pr. Prof. Dr. Ioan G. Coman, la catedra căruia a susținut și teza de licență "*Îndumnezeirea omului la Sfântul Grigore de Nyssa*". Apreciind teologia remarcabilă, cultura deosebită și ținuta morală înaltă a teologului Ștefan Alexe, renumitul patrolog sus-menționat a acceptat să-i coordoneze, între anii 1953-1956, cursurile de doctorat, specialitatea Patrologie, încredințându-i teza de doctorat "*Sfântul Niceta de Remesiana și ecumenicitatea patristică din secolele IV și V*", teză susținută în decembrie 1969 și considerată de referentul principal drept; *„primiții ale ostnelilor sale Bisericii Ortodoxe Române și cauzei unității Bisericii”*. Din comisia examinatoare mai făceau parte: Prof. Dr. Ioan Rămureanu, Pr. Prof. Dr. Milan Șesan și Pr. Prof. Dr. Sofron Vlad. Rețin atenția aprecierile deosebite din partea comisiei, între care: "*Ne facem plăcuta datorie de a recomanda Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian tipărirea lucrării de față într-una din revistele Sfintei Patriarhii – și a pune în circulație roadele ostnelilor unuia dintre cei mai harnici nevoitori ai tinerei generații de teologi ai Bisericii*". Pr. Prof.

Dr. Ioan G. Coman l-a dorit drept urmașul său la catedră, precum odinioară, Libaniu pe Sf. Ioan Gură de Aur.

În data de 1 octombrie 1956, având o recomandare deosebită, a fost numit profesor de limba greacă și limba latină la Seminarul Teologic "Veniamin Costachi" din Mănăstirea Neamț, unde a desfășurat o importantă activitate, până în data de 28 februarie 1965. Între anii 1961-1964, a fost numit și director al seminarului, organizând, judicios, activitatea acestuia. Așa cum deseori a mărturisit, a fost o activitate foarte grea, cu multe restricții și lipsuri, dar a beneficiat de sprijinul membrilor corpului profesoral, între care Prof. Mircea Păcurariu, Prof. Ilie Georgescu, Pr. Prof. Vasile Ignătescu, și a chiriarhului locului, pe care i-a respectat și, pe cât i-a stat în putere, i-a ajutat. După modul cum istorisea despre activitățile din seminarul nemțean și despre colegii profesori, rezulta un puternic atașament față de acest loc, pe care l-a și vizitat, uneori, mai târziu.

Începând cu 1 martie 1965 a fost numit profesor asistent (1965-1971) la Institutul Teologic Universitar din București, catedra de Limbi clasice – greacă și latină. Între anii 1965-1966, a urmat cursuri de specializare la Institutul Ecumenic de la Bossey – Elveția și la Facultatea Liberă Protestantă din Laussane. În anii 1969-1970 a studiat la Facultatea de Teologie a Universității din Tesalonic – Grecia.

Urmând învățăturii Sfinților Părinți, care au îndemnat atât la viața monahală, cât și la viața de familie, a ales a întemeia o familie creștină model, prin căsătoria cu Eugenia Mironovici (n. 1943). Familia a fost binecuvântată de Dumnezeu cu doi copii: Ștefan (n. 1972) și Radu-Mihai (n. 1975).

În data de 4 octombrie 1971 a primit taina Sf. Hirotonii. În anul 1971 a fost numit și spiritual I – conferențiar la Institutul Teologic Universitar din București, calitate deținută până în anul 1977. În 1976 a primit distincția administrativă de iconom stavrofor. Între anii 1976-1982 a fost transferat, în calitate de superior, la Capela Ortodoxă Română "Mihail Sturza" din Baden-Baden, Germania, capelă aparținătoare de Mitropolia Moldovei și Sucevei (azi, Mitropolia Moldovei și Bucovinei), deservită în acel timp de profesori de teologie. Din 1 ianuarie 1978 a fost numit profesor titular la catedra de Patrologie și Literatură postpatristică, deținând această calitate până în anul 1998.

Astfel, l-au avut profesor și îndrumător numeroase generații de preoți, din cele două instituții de învățământ, respectiv Seminarul Teologic "Veniamin Costachi", Mănăstirea Neamț, și Institutul Teologic Universitar București. Ca profesor de patrologie, a împărtășit impresionante cunoștințe de specialitate, coordonând activitatea multor studenți și doctoranzi, *"fiind un model de slujire a Mântuitorului Hristos și a Bisericii Sale, o pildă pentru generația tânără, prin onestitatea sa academică, prin tenacitatea sa, prin noblețea sa sufletească și prin modul în care a știut, cu jertfă și multă dragoste, să îndrume și să formeze generații de studenți, astăzi slujitori ai Sfințelor Altare sau ai catedrelor de teologie"*. Tuturor le-a

demonstrat și le-a pretins o înaltă ținută științifică și academică – de aici și unele considerații privind exigența sa –, dovedind multă înțelepciune, temeinicie și rigurozitate în cercetare, respect, punctualitate, dragoste, bunătate și smerenie, în relațiile interumane.

Și lumea științifică l-a reținut ca pe un mare patrolog și apostol al valorilor universale ale Ortodoxiei, între ultimele contribuții importante și întâlniri, numărându-se și Simpozionul internațional "Pr. Prof. Dr. Ioan G. Coman – 100 de ani de la naștere", 10-14 noiembrie 2002, Palatul Patriarhal, București.

Caracterizându-l, ca fiind "*un mare dascăl al teologiei Sfinților Părinți și un vrednic slujitor al Sfântului Altar*", Înalț Prea Sfințitul Daniel, Arhiepiscop al Iașilor și Mitropolit al Moldovei și Bucovinei, preciza că: "*Părintele Profesor Ștefan Alexe nu era un teolog închis, oarecum, în apărarea Ortodoxiei românești, ci un teolog conștient de valorile universale ale Ortodoxiei. El ne-a arătat că trebuie să păstrăm tradiția noastră ortodoxă românească, dar să o și prezentăm în comuniune panortodoxă și, în același timp, în dialog internațional creștin. El a înțeles că valorile noastre nu trebuie ascunse, adică izolate într-un complex de autosuficiență sau de timiditate. Părintele Profesor Ștefan Alexe a depășit timiditatea comunicării internaționale, cât și autosuficiența unei Ortodoxii naționale izolate. De altfel, ca profesor de patrologie, nici nu putea să gândească numai local, ci trebuia să fie și universal, așa cum au făcut-o toți Sfinții Părinți ai Bisericii, care, oricât de mult au iubit neamul lor, în același timp știau că Biserica lui Hristos este universală, panortodoxă, sobornicească. Părintele Profesor Ștefan Alexe a scos în evidență sobornicitatea Ortodoxiei și valențele ei universale, inclusiv valorile Ortodoxiei românești, în contextul creștinătății întregi*".

Acesta a fost crezul Părintelui Profesor Ștefan Alexe, împărtășit participanților la diferitele întruniri ale Conferinței Bisericilor Europene, ale Consiliului Ecumenic al Bisericilor, sau în calitate sa de membru în Comisia Mixtă de Dialog dintre Biserica Ortodoxă cu Biserica Vechi-Catolică, Comisia Mixtă de Dialog a Bisericii Ortodoxe cu Biserica Romano-Catolică, sau în Comisia "Credință și Constituție" - Consiliul Ecumenic al Bisericilor. A făcut parte și din delegațiile B.O.R. la unele întruniri ale Conferinței Creștine pentru Pace, fiind și membru al Asociației Internaționale de Studii Patristice (Paris).

Bun cunoscător al limbilor greacă și latină, franceză și germană, a avut posibilitatea cunoașterii aprofundate a vieților și operelor Sfinților Părinți ai Bisericii, a culturii franceze și germane, îmbinând credința și cultura, "*pregătirea științifică academică cu Liturghia*".

Dorința permanentă de a fi la curent cu noutățile în teologie l-a făcut să dețină o bibliotecă personală de specialitate, cu un număr impresionant de volume. Nu de puține ori, am fost surprins de rapiditatea cu care procura noile apariții editoriale de specialitate, pentru care, după cercetare, făcea pertinente recomandări.

La sfârșitul anului 2006, sănătatea Părintelui Profesor Ștefan Alexe s-a înrăutățit, fiind nevoit a accepta o intervenție chirurgicală la începutul anului 2007, în urma căreia a rămas cu o durere continuă, îndurată cu multă tărie până în ultima clipă, mulțumind lui Dumnezeu pentru toate.

Personal, îl voi purta permanent în inimă și-n umilele rugăciuni către Dumnezeu, în semn de recunoștință pentru cel care mi-a fost un adevărat Părinte, după modelul Sfinților Părinți ai Bisericii – față de care mi-a inspirat atâta dragoste –, rugând pe Dumnezeu să-l odihnească cu dreptii Săi întru Împărăția Sa!

Pr. DUMITRU TINCU

Mesajul I. P. S. Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, adresat familiei regretatului Părinte Profesor Dr. Ștefan Alexe

*Îndurerată familie,
Întristată adunare,*

"Am aflat cu multă durere în suflet de trecerea la cele veșnice a Părintelui Profesor Ștefan Alexe, teolog remarcabil, distins om de cultură și de înaltă ținută morală.

Prin viața și opera sa, Părintele Profesor Dr. Ștefan Alexe va rămâne un model de fidelitate și slujire a Mântuitorului Hristos și a Bisericii Sale, un model luminos și inspirator pentru generația tânără, prin onestitatea sa, prin noblețea sa sufletească și prin modul în care a știut, cu jertfă și multă dragoste, să îndrume și să formeze generații de studenți, astăzi slujitori ai sfintelor altare sau ai catedrelor de teologie.

Părintele Profesor Doctor Ștefan Alexe și-a dedicat întreaga sa viață slujirii Bisericii Ortodoxe Române prin împărtășirea cuvântului lui Dumnezeu, ca preot, prin bogata sa activitate de teolog și distins profesor la Catedra de Patrologie și literatură postpatristică și ca reprezentant al Bisericii noastre la nenumărate întruniri internaționale cu caracter ecumenic.

Verticalitatea sa morală, competența sa științifică și vocația sa de preot vrednic și dascăl emerit au făcut din el o coloană de lumină a teologiei românești și o pildă demnă de admirație.

Rugăm pe Hristos-Domnul Cel înviat din morți să odihnească sufletul robului Său, Părintele Profesor Doctor Ștefan Alexe, în lumina cea neînserată a Împărăției Sale unde dreptii ca luminătorii strălucesc, să mângâie familia îndoliată și pe toți cei care sunt întristați de această plecare a sa dintre noi.

Veșnica lui pomenire din neam în neam!

Cu sincere condoleanțe și părintești binecuvântări pentru familia îndurerată,

†DANIEL

Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

**Cuvântul Pr. Prof. Constantin Drăgușin la slujba înmormântării
Pr. Prof. Dr. Ștefan C. Alexe:**

*Îndurerată familie Alexe,
Prea cucernici preoți-frați împreună slujitori
Întristată adunare,*

“În mod cu totul neașteptat, ne aflăm astăzi aici, în această celebră biserică bucureșteană – “Sf. Silvestru”, considerată – pe bună dreptate – o adevărată “oază de liniște, de mângâiere, de alinare pentru mulți, mai ales în vremurile grele pe care le-am trăit cu toții”, – cum numea Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist această biserică –, în care în ultimul pătrar al secolului trecut (XX) – a slujit Preotul profesor, mare duhovnic al capitalei (și al țării noastre) Părintele profesor Galeriu, alături de Părintele profesor Nicolae Bordașiu, precum și de Părintele profesor Ștefan Alexe. După cum știți cu toții, în urmă cu aproape patru ani, a trecut la cele veșnice Părintele Galeriu unanim apreciat drept cel mai cunoscut teolog și duhovnic contemporan, din București.

Așa cum spuneam, în mod cu totul neașteptat, ne aflăm astăzi aici, pentru a conduce pe drumul spre veșnicie pe cel mai tânăr dintre cei trei slujitori ai bisericii “Sf. Silvestru” Părintele profesor Doctor Ștefan Alexe, care – la 4 iulie 2007 – ar fi împlinit vârsta de 79 de ani.

Vestea aceasta a “săvârșirii” sale din viața pământească, pe mine m-a nedumerit, pentru că îl cunoșteam pe Părintele Ștefan, ca pe un om ce avea o constituție destul de rezistentă la eforturile deosebite pe care le făcea, pentru a desfășura o susținută și neîntreruptă activitate teologică, la catedră și la altarul Bisericii noastre strămoșești. Dar, o grea suferință a măcinat rezistența sa fizică, iar în ultimele luni de zile a suportat – cu o exemplară bărbăție – mai multe intervenții chirurgicale, despre care, foarte puțini dintre cei mai apropiați ai săi, au aflat. Spun toate acestea în cunoștință de cauză, pentru că eu, care îl cunosc pe Părintele Ștefan de 55 de ani, (adică din anul 1952, de pe vremea studiilor universitare teologice), deși – în ultimii 20 de ani – ne întâlneam aproape zilnic, nu l-am auzit niciodată vorbind despre gravitatea suferințelor sale.

Cum spuneam, l-am cunoscut pe Părintele Ștefan Alexe în anul 1952. Pe atunci dânsul era student în anul IV la Institutul Teologic din București. Dânsul susținea o vie activitate muzicală în Institutul Teologic împreună cu alți studenți și magistranzi, mai ales colegi ai fratelui său mai mare Dl. George Alexe. Amintesc dintre aceștia pe Părintele Constantin Pârvu, pe Părintele Sabin Verzan, Părintele Florin Boitan și alții.

Pe lângă aceștia ne-am adăugat și noi cei care eram pe atunci în anul III de studii și anume: Părintele Ion Bria, Părintele Ilie Georgescu și cel care vă vorbește astăzi. Aproape toți aceștia organizau coruri bisericesti ce cântau în diferite

biserici din București. Părintele Ștefan Alexe a organizat și instruit un cor mixt de aproximativ 20 de membri, care a cântat câțiva ani în biserica de pe strada Mărgeanului. Din această formație corală am făcut și eu parte, iar mai apoi după ce dânsul s-a retras din această activitate, o bună parte a membrilor formației s-au atașat unui cor bisericesc pe care l-am organizat la biserica Sf. Vasile – Cotroceni, de pe strada Drumul Sării (la Răzoare).

Părintele Ștefan Alexe și-a continuat studiile de doctorat (magisteriu), la secția istorică – specialitatea “Patrologie”, având ca îndrumător pe Părintele profesor Ioan G. Coman, căruia i-a devenit mai târziu succesori la catedra de Patrologie. Am fost împreună beneficiari ai învățământului teologic universitar, organizat exemplar imediat după “reforma învățământului din 1948, de către marii noștri profesori de teologie: Pr. I. G. Coman, Pr. Dumitru Stăniloae, Pr. Liviu Stan, prof. Teodor M. Popescu, prof. Nicolae Chițescu, prof. Nicolae Lungu și alții, la îndemnul și susținerea marelui nostru Patriarh Justinian Marina și sub conducerea energică a Rectorului Institutului Teologic din București P. F. Teoctist, pe atunci Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor.

După terminarea studiilor universitare aici, la București, din nou, amândoi am urmat – la date diferite însă – cursuri de specializare la Institutul Ecumenic de la Bossey și la Facultatea de Teologie Protestantă din Lausanne și Neuchâtel (Elveția)

În perioada 1956-1965, Părintele Ștefan a fost profesor de limbi clasice (greacă și latină) precum și director la seminarul Teologic de la Mănăstirea Neamț. În aceeași perioadă, eu am funcționat ca pedagog, mai întâi la Seminarul din București și apoi, la Seminarul din Buzău și ca profesor de muzică la Seminarul din București și asistent la secția practică la Institutul Teologic din capitală, unde din anul 1965 a continuat activitatea didactică Părintele Ștefan, predând limbile clasice, în calitate de asistent, apoi de lector și conferențiar. În anul 1969 a obținut titlul de doctor în teologie, publicând teza de doctorat intitulată: “Sfântul Niceta de Remesiana și ecumenicitatea patristică din secolele IV și V”, sub îndrumarea Părintelui profesor Ioan G. Coman, mentorul său spiritual.

În anul 1978 a devenit titular la catedra de Patrologie, fiind primul urmaș – la catedră – al marelui patrolog român Ioan G. Coman.

Între anii 1976-1982 a fost detașat, ca superior al Capelei ortodoxe Române “Mihail Sturdza” din Baden-Baden (Germania).

A fost hirotonit preot în anul 1971 și a primit crucea Patriarhală în anul 1976.

Începând din anii '70 părintele profesor Ștefan Alexe a fost numit membru în nenumărate delegații ale Bisericii Ortodoxe Române, la întruniri ale Conferinței Bisericii Europene și ale Consiliului Ecumenic al Bisericii. A fost numit delegat oficial al Bisericii noastre în Comisia mixtă pentru dialogul teologic dintre Biserica Ortodoxă și Biserica Veche Catolică, precum și în Comisia mixtă pentru

dialogul teologic cu Biserica Romano-Catolică și de asemenea în comisia "Credință și Constituție", din cadrul Consiliului Ecumenic al Bisericilor. În toate aceste "Comisii", Părintele Ștefan Alexe a desfășurat o valoroasă activitate teologică, împreună cu marile personalități ale teologiei ortodoxe românești contemporane: Pr. Constantin Galeriu, Pr. Ion Bria, Pr. Dumitru Popescu, Pr. Dumitru Radu și alții.

În același timp, Părintele profesor Ștefan Alexe a desfășurat și o bogată activitate publicistică. În afara studiilor și articolelor de la cursurile de doctorat (magisteriu) și de teza de doctorat, Părintele Ștefan Alexe a publicat foarte multe studii și articole pe care le-a elaborat cu o deosebită exigență științifică, în aproape toate revisele noastre bisericești, începând din anul 1955.

Întreaga viață a Părintelui profesor Ștefan Alexe a fost o slujire cu devotament, a teologiei ortodoxe românești. Slujind la catedră sau la altar, a format generații întregi de teologi, care au primit o îndrumare competentă în specializarea lor, la discipline ale secției istorice, alcătuind sute de referate științifice la lucrările candidaților la titlul de doctor în teologie, precum și la orientarea acestora către slujirea pastorală și misionară în contemporaneitate.

Viața sa, ca a tuturor creștinilor care își conformează ținuta morală după învățătura Mântuitorului nostru Iisus Hristos, a fost o viață trăită cu Dumnezeu, cu conștiința că noi toți "venim de la Dumnezeu, prin sufletul nostru nemuritor, călătorim în această lume, cu ajutorul lui Dumnezeu și ne întoarcem tot la El, ca să primim cununa ostanelilor vieții noastre".

Pentru că – așa cum am mai spus – viața și preocupările mele s-au intersectat de nenumărate ori, în ultimii 55 de ani – cu acelea ale Părintelui Ștefan Alexe, acela pe care l-am simțit întotdeauna ca pe un adevărat frate, despărțirea această crudă care se produce acum, prin plecarea sa dintre noi, este foarte greu de suportat.

În acest moment, în fața altarului unde dânsul a slujit aproape trei decenii, îi cer iertare pentru tot ceea ce am greșit față de Prea Cucernicia Sa și rog pe Bunul Dumnezeu să-l ierte pentru tot ceea ce dânsul a greșit, în viața sa, iar pentru toate faptele și strădaniile sale bune, pentru întreaga sa viață închinată propovăduirii învățăturilor Mântuitorului nostru Iisus Hristos, să-l odihnească "în latura celor vii și să-i deschidă ușile raiului, făcându-l moștenitor al Împărăției Sale celei veșnice".

Iar noi ne rugăm Domnului nostru Iisus Hristos – Soarele dreptății – să lumineze mintea noastră și simțurile toate să ni le păzească, pentru ca, umblând în lumina zilei – cu bunăcuvință, pe calea poruncilor Sale, să ajungem și noi toți la viața de veci, împreună cu toți dreptii Săi.

Adresez, cu deosebit respect, cuvântul de mângâiere și îmbărbătare Doamnei Eugenia Alexe și celor doi fii ai săi: Răducu și Ștefăniță spre a păstra neștirbită

moștenirea spirituală a Părintelui Ștefan Alexe, care va rămâne un nume de mare prețuire pentru teologia românească.

Veșnică să-i fie pomenirea!

Pr. Prof. CONSTANTIN DRĂGUȘIN

*

Părintele Prof. Univ. Dr. Ștefan C. Alexe a lăsat Bisericii prețioase studii, articole, recenzii, note, predici despre viața, opera și doctrina Sfinților Părinți, dintre care menționăm:

“Viața creștină după Bărbații Apostolici”, în “S.T.”, VII (1955), nr 3-4, pp. 223-235; “Eclesiologia Părinților Apostolici”, în “S.T.”, VII (1955), nr.5-6, pp. 368-381; “Concepția Fericitului Augustin despre păcat și har”, în “S.T.” VIII (1956), nr. 5-6, pp. 330-348; “Foloasele cântării bisericești în comun, după Sfântul Niceta de Remesiana”, în “B. O. R.”, LXXV (1957), nr. 1-2, pp. 165-182; “Fericitul Augustin în românește”, în “M.O.”, IX (1957), nr. 11-12, pp. 766-778; “Acte de autoritate ale episcopilor Romei în primele trei secole”, în “M.M.S.”, XXXV (1959), nr. 9-12, pp. 566-579; “Critica mării plăgi a cametei la Sfinții Părinți capadocieni”, în “M. M. S.”, XXXV (1959), nr. 9-12, pp. 566-579; “Sfântul Niceta de Remesiana și ecumenicitatea patristică din secolele IV și V”, teză de doctorat, în “S.T.”, XXI (1969), nr. 7-8, pp. 453-587; “1600 de ani de la moartea Sfântului Sava Gotul”, în “B.O.R.”, XC (1972), nr. 5-6, pp. 556-568; “Sfântul Atanasie cel Mare – Împlinirea a 1600 de ani de la moartea sa”, în “M.M.S.”, XLI (1973), nr 11-12, pp. 782-792); “Relațiile Bisericii Ortodoxe cu celelalte culte religioase din țara noastră”, în “O”, XXV (1973), nr. 2, pp. 193-209; “Biserica una și Bisericile cele multe”, în “O”, XXV (1973), nr. 2, pp. 230-325; “Însușirile și limitele Bisericii”, în “S.T.”, XXVIII (1976), nr. 7-10, pp. 705-713; “Curente și tendințe noi în teologia contemporană”, în “O” XXIX (1977), nr. 1, pp. 86-124; “Theologie und Leben der Orthodoxen Kirche Rumäniens heute”, în “Amanah 1980”, Baden-Baden, 1980; “Saint Basile le Grand et le christianisme roumain au IV-e siècle”, în “Studia Patristica”, Oxford, 1981; “Învățătura Sfinților Părinți și scriitori bisericești despre pace”, în “O”, XXXV (1983), nr. 4, pp. 551-580; “Actualitatea gândirii Sfinților Trei Ierarhi despre preoție”, în “S.T.”, XXXVI (1984), nr. 1-2, pp. 93-102; “Contribuția Sfântului Ioan Damaschin la sistematizarea învățaturii ortodoxe”, în “O”, XXXVI (1984), nr. 1, pp. 120-134; “Sensul icoanei la Sf. Ioan Damaschin și Sinodul VII ecumenic”, în “O”, XXXIX (1987), nr. 4, pp. 22-30; “Origen și Biserica văzută”, în “O”, XLI (1989), nr. 3, pp. 13-20; “Elemente ale Tradiției în Învățătura celor 12 Apostoli”, în “O”, XLI (1989), nr. 2, pp. 28-39.

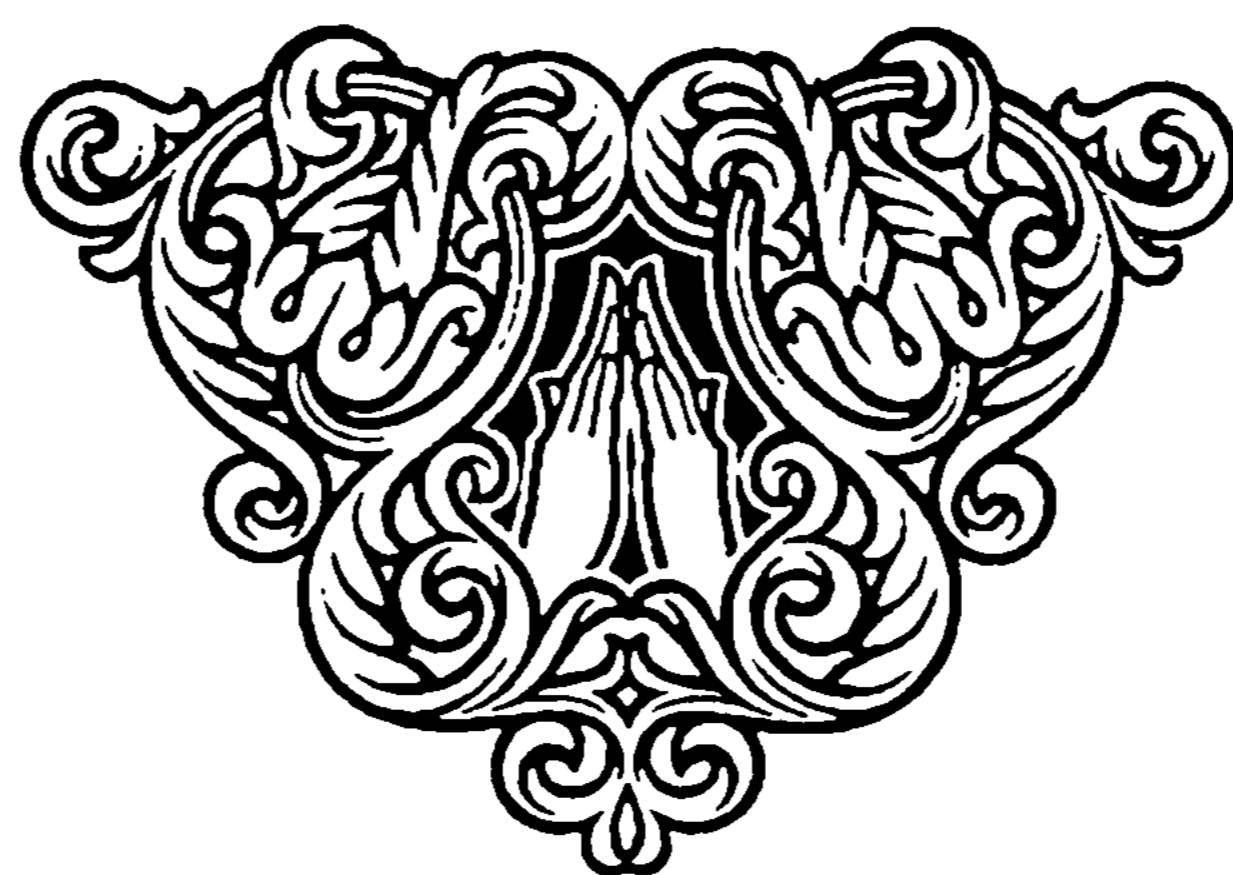
La cele de mai sus, se adaugă și traduceri din Sfântul Niceta de Remesiana: în “M.O.”, XXV, nr 7-8, pp. 577-588; în “M.O.”, XXV (1973), nr. 9-10, pp. 783-

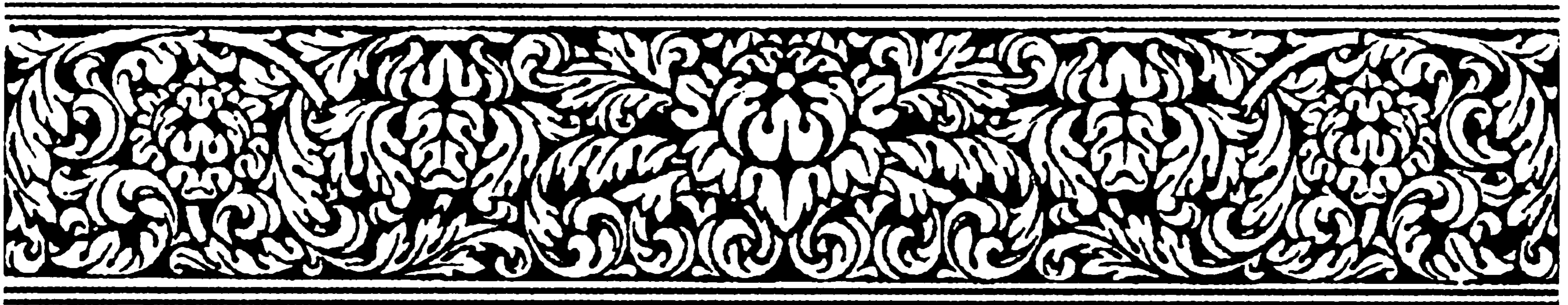
787; în "M.O.", XXV (1973), nr. 11-12, pp. 970-980; în "M.O.", XXVI (1974), nr. 1-2, pp. 63-69; în "M.O.", (1974), nr. 3-4, pp. 294-299; în "M.O.", nr. 7-8, pp. 622-628.

A întocmit și unele reportaje, predici, făcând recenzii unor cărți de specialitate, rezumate, note patristice etc.

După pensionare, și-a împărțit efortul între familie, activitatea de coordonare din Biroul de Doctorat din cadrul Universității București și activitatea pastoral-misionară de la Biserica "Sf. Silvestru" din București, de la amvonul căreia a continuat să le împărtășească credincioșilor dragostea sa și multe din învățăturile patristice. Nu lipsesc nici unele prefețe sau introduceri la lucrările de specialitate (Prefață și studiu introductiv la lucrarea: Patriarhul Iustin, *Opera integrală 2*, Evagrie din Pont, Ed. Episcopiei Argeșului și Muscelului/Anastasia, București, 2004, pp. 7-57; Introducere la Patriarhul Iustin, *Opera integrală 3, Sfânta Scriptură și interpretarea ei în opera Sfântului Ioan Hrisostom*, Ed. Episcopiei Argeșului și Muscelului/Anastasia, București, 2003, pp.7-30).

Redacția B.O.R.

• R E C E N Z I I • H O T E • C O M E N T A R I I •

Pr. Prof. Univ. Dr. Dr.H.C. Nicolae V. Dură la 60 de ani. Prezentarea volumului omagial "*Profesorul Universitar Dr. Dr.H.C. Nicolae V. Dură la 60 de ani*", Facultatea de Drept a Facultății "Ovidius" din Constanța, 2005 (Drd. Kshutashvili Jambul)

Profesorul Universitar Pr. Dr. Dr.h.c. Nicolae V. Dură este una dintre puținele personalități academice românești a cărei valoare este greu de estimat prin cuvinte. El este autorul câtorva mii de pagini de studii științifice publicate în România și peste hotare, „părintele” mai multor generații de studenți români și străini. Toate acestea au făcut ca numele părintelui profesor Nicolae V. Dură să devină cunoscut și apreciat nu numai în România, ci și în întreaga Europă.

Cu ocazia împlinirii vârstei onorabile de 60 de ani, la inițiativa Facultății de Drept a Universității „Ovidius” din Constanța, al cărei profesor titular este părintele profesor Dură, pe data de 14 decembrie 2005 s-a lansat volumul omagial *Profesorul Universitar Dr Dr. DHC. Nicolae V. Dură la 60 de ani*.

Acest volum se deschide cu un *Cuvânt Înainte* al Decanului Facultății de Teologie a Universității „Ovidius”, arhiepiscopul de Tomis Teodosie, în care Înalt Prea Sfinția Sa aduce un omagiu Părintelui Profesor N.V. Dură pentru întreaga activitate academică. Arhiepiscopul Teodosie subliniază faptul că diversitatea studiilor și articolelor publicate în volum reprezintă o dovadă incontestabilă a pregătirii inter și pluridisciplinare a Părintelui Profesor Dură, precum și a muncii uriașe de cercetător întreprinse de către acesta în cele mai diferite domenii științifice cu caracter umanist.

Înalt Prea Sfinția Sa, Teodosie se exprimă astfel: *Agilitatea spiritului, mintea pătrunzătoare exersată în dialectica demonstrațiilor argumentate, formația enciclopedică, îngemănate cu o muncă uriașă, îl recomandă și îl impun ca pe o autoritate de necontestat în aria științelor cu caracter umanist, fapt adevărit și de conținutul variat al acestui volum¹.*

În următoarele pagini ale volumului, *Protosinghelul drd. Maxim (Marian) Vlad și drd. Cătălina Mititelu descriu evoluția academică a Părintelui Profesor Nicolae V. Dură de la primii pași făcuți de către acesta pe tărâmul științei până la cele mai înalte vârfuri ale științelor umaniste, când Părintele Profesor este recunoscut ca o personalitate universitară de talie europeană și decorat cu cele mai înalte distincții internaționale pentru*

1. *Profesorul Universitar Dr. Dr. DHC. Nicolae V. Dură la 60 de ani*, p. 5.

munca sa de profesor și cercetător. Astfel, aflăm că Institutul Biografic Internațional de la New York i-a acordat Părintelui Profesor N.V. Dură distincția *Omul Anului*; Președintele Franței, Dl. Jacques Chirac, i-a acordat *Ordinul Național al Meritului* (Legiunea de onoare, varianta culturală); Patriarhia Moscovei și a întregii Rusii i-a acordat Medalia *Sfântul Vladimir*; Patriarhia Bulgariei i-a înmănat *Ordinul Sfântul Sofronie Vracianski* etc.

În prezentarea făcută de cei doi doctoranzi impresionează *Lista (parțială) de lucrări publicate* de către Părintele Profesor Nicolae V. Dură. În această listă găsim titlurile a 10 cărți, 156 de studii și articole de drept canonic, istorie, drept, litere și filosofie, 45 de note bibliografice, comentarii și recenzii, 18 predici și meditații religioase precum și 3 traduceri.

În paginile care urmează, sunt tipărite o parte din scrisorile de omagiere și felicitare trimise părintelui profesor Nicolae V. Dură de către câteva zeci de personalități academice din diverse centre universitare din România și din întreaga Europă.

Foarte interesant pentru cititor se prezintă capitolul intitulat *Amintiri, întâmplări și mărturisiri din viața fraților gemeni Dură* scris cu multă afecțiune de către însuși gemănul Părintelui Nicolae V. Dură, profesorul univ. dr. Ioan V. Dură. Din aceste amintiri, cititorul descoperă pe părintele profesor Nicolae V. Dură și din latura umană a acestuia, îl descoperă ca pe un om de suflet, de onoare, de curaj, de evlavie și smerenie creștinească și nu în ultimul rând patriot al țării sale.

Deosebit de interesantă este a doua parte a volumului *Profesorul Universitar Dr. Dr. DHC. Nicolae V. Dură la 60 de ani*, parte care cuprinde 250 de articole și studii științifice ale celor mai cunoscute personalități din mediul academic din România, Austria, Belgia, Bulgaria, Canada, Georgia, Germania, Grecia, Franța, India, Italia, Republica Moldova, Spania, SUA, Turcia, Ungaria, Vatican, Sfântul Munte Athos.

Printre academicieni și profesori universitari, care spre omagierea Părintelui Profesor Nicolae V. Dură au trimis articole și studii științifice, se înscriu nume sonore cum ar fi: Prof. Univ. Arhiepiscop de Tomis dr. Teodosie Petrescu, Mitropolitul de Franța Philarète, Academician Gheorghe Vlăduțescu, Academician Dan Berindei, Academician Ștefan Ștefănescu, Academician Mircea Petrescu-Dâmbovița, Academician Paul Cernovodeanu, Academician Constantin Bălăceanu-Stolnici, Academician Vasile Tonoiu, Prof. Univ. dr. Dumitru Popescu, Prof. Univ. dr. Dumitru Radu, Prof. Univ. dr. Gheorghe Mettalinos (Grecia), Prof. Univ. dr. Panaiotis Bumis (Grecia) și mulți alții.

Tematica studiilor intrate în volum cuprinde cel mai larg spectru de domenii științifice: teologie, drept, politologie, filosofie, psihologie, sociologie, istorie etc., ceea ce permite ca cititorul să cunoască diferite fenomene ale vieții prin prizma mai multor laturi ale științelor umaniste.

De exemplu:

Arhiepiscop prof. univ. dr. Teodosie Petrescu în articolul intitulat *Materia mediu de manifestare a harului*, tratează problematica crizei ecologice ce a cuprins întreaga planetă. Înalt Prea Sfinția Sa atrage atenția asupra faptului că Biserica Creștină un timp îndelungat a fost neglijată în a fi consultată și invitată să participe la rezolvarea crizei ecologice. Biserica, prin promovarea conceptului teocentric, poate să schimbe perceptul oamenilor asupra naturii înconjurătoare și întregului cosmos. Fără perceperea lumii ca fiind creația lui Dumnezeu, progresul în rezolvarea crizei ecologice nu poate fi decât foarte limitat. *Din*

*punct de vedere creștin, natura nu este depozit de resurse menite să servească unui consum egoist și iresponsabil, ci o casă în care omul nu este stăpân, ci doar administrator, și un templu în care el este preot care slujește nu naturii, ci Creatorului unic*². Însă, natura nu este doar o lume materială ce s-a dat în grija omului, ci este și locul prezenței și lucrării permanente a lui Dumnezeu. Materia este mediul de manifestare a harului, prin care omul are acces la energiile necreate ale lui Dumnezeu. Relația dintre Dumnezeu, creație și om este intrinsecă, de aceea, natura înconjurătoare este afectată nu numai de acțiunile fizice întreprinse de către om, ci și de starea spirituală a acestuia. *Degradarea spirituală a persoanei duce la degradarea naturii*³. Acesta este motivul de ce Înalt Prea Sfințitul Teodosie la sfârșitul articolului, concluzionează: *putem afirma faptul că actuala criză ecologică mondială pe care o traversăm nu este altceva decât expresia cea mai evidentă a crizei spirituale pe care omenirea o parcurge în căutarea identității pierdute*⁴.

Un alt studiu de o deosebită actualitate este semnat de către episcopul prof. univ. dr. Irineu Slătineanu și asist. univ. dr. Picu Ocoleanu și este intitulat: Vanzătorii de apocalipse rătăcite sau slujitorii inconștienți ai lui Antihrist 666. Deja, de câțiva ani, mințile multor creștini sunt tulburate cu interpretarea greșită a sistemului de marcaj al produselor de piață prin care codul de bare este asociat cu numărul fiarei 666 din Apocalipsa 13, 18. Din nefericire, unii dintre pioșii călugări și clerici, neavând la bază cunoștințele necesare în domeniul informaticii și mai cu seamă în cel al teologiei, nu numai că acceptă o asemenea interpretare a codului de bare, ci o și dezvoltă prin argumente pseudoștiințifice, scriu cărți și broșuri pe tematica respectivă și astfel seamănă haos și sminteală printre credincioșii de rând.

Prea Sfințitul Irineu Slătineanu și domnul Picu Ocoleanu, în prima parte a studiului prezintă argumentele celor care susțin că numărul fiarei 666 din Apocalipsa 13,18 este legat de codul de bare. După aceea, cei doi cercetători, în mod sistematic și cu bună argumentare, demonstrează erorile științifice pe care adversarii codului de barele construiesc discursul lor.

În ultima parte a studiului, autorii articolului, făcând o cercetare amănunțită a textului Apocalipsei, prezintă adevărata semnificație a numărului 666, care nu are nici-o legătură cu banalele marcaje electronice de preț puse pe diferite produse de piață.

Concluzia la care ajung cei doi cercetători este că, toată gălăgia făcută pe lângă codul de bare este *lucrarea diavolului*⁵ care are ca scop devierea atenției credincioșilor de la viața duhovnicească și lupta cu păcatul, spre o bătălie cu mori de vânt răspândind sminteala și isteria apocaliptică.

Părintele conf. univ. dr. Ștefan Buchiu de la Universitatea București în articolul intitulat *Provocările lumii contemporane privind darul sacru al vieții: avortul, clonarea, ingineria genetică și eutanasia*, și părintele prof. univ. dr. Sorin Cosma de la Universitatea de Vest – Timișoara în articolul intitulat *Procrearea medical-asistată în viziunea moralei*

2. *Ibidem*, p. 121.

3. *Ibidem*, p. 123.

4. *Ibidem*, p. 123.

5. *Ibidem*, p. 140.

creștine tratează câteva teme care fac parte dintr-un domeniu al științei apărut recent, anume bioetica.

Secularizarea lumii contemporane și răspândirea modului de viață consumist, apărute în secolul XX, au avut ca efect răsturnarea valorilor morale și schimbarea conceptelor asupra existenței omului în general. De aceea, Biserica Ortodoxă, în bună cunoștință de cauză, nu trebuie să accepte în mod automat concluziile morale pe care le propun oamenii de știință referitor la ingineria genetică, contracepție, inseminarea artificială etc., ci trebuie să creioneze elementele unei bioetici creștine fundamentate pe datele revelației divine, pe tradiția și practica Bisericii.

Cei doi profesori universitari, părintele Buchiu și părintele Cosma, cu un spirit critic și scrupulozitate, reușesc să pună sub lumina învățaturii creștine problemele etice și morale ale unor practici din medicina modernă și ingineria genetică și să reamintească lumii contemporane că: *viața este darul sacru al lui Dumnezeu⁶ și că omul este chemat să conducă lumea și pe sine însuși spre transfigurarea ei și a sa prin comuniunea cu Dumnezeu și prin fapte morale și nu către abuz și jertfire, la care se ajunge prin acțiuni lipsite de orice responsabilitate⁷.*

O temă de dezbatere extrem de actuală găsim în articolul intitulat "Pentru o dimensiune spirituală a globalizării" semnat de preot prof. univ. dr. Mircea Basarab. Fiind o temă foarte controversată, de problema globalizării este preocupată o mare parte a societății contemporane, încât însuși autorul articolului observă că procesul globalizării lumii postmoderne a atins toate structurile societății, fiind însoțit de o înțelegere foarte diferită, motiv pentru care și atitudinile față de acest fenomen au fost atât de diferite⁸.

Studiul părintelui Mircea Basarab, realizat cu multă obiectivitate, demonstrează efectele negative ale globalizării. Institutele financiare internaționale, precum sunt Banca Mondială sau Fondul Monetar Internațional, nu sunt organizații cu scopuri caritative cum ar crede unii, ci scopul acestora este exclusiv profitul, care, de cele mai multe ori se realizează în detrimentul semenilor, fie persoane, fie instituții. *Banca Mondială trebuie privită ca o instituție de ordin politic, care cu ajutorul pârgiei financiare exercită adeseori presiuni asupra guvernelor din țările debitoare. Consilieri apropiați Băncii Mondiale prescriu, adeseori, o mare parte din politica unei țări...⁹.* Mai mult decât atât, obiectul acțiunilor sale directe sau indirecte poate viza până și Bisericile naționale din state unde institutele financiare amintite fac investiții.

Valoarea articolului făcut de către părintele profesor Mircea Basarab constă în faptul că, autorul nu se referă doar la critica vehementă a procesului globalizării, ci caută să și propună soluții pentru apărarea drepturilor și siguranței sociale a cetățenilor. Părintele profesor face cunoscut un document al grupei de lucru Nord-Sud din cadrul Conferinței Bisericilor Europene, care încearcă să sprijine un model numit „Economia socială de piață europeană” ca o alternativă a globalizării. Acest proiect are ca scop așezarea la baza economiei sociale de piață a unor valori ca: demnitatea omului, dreptatea, libertatea, pacea,

6. *Ibidem*, p. 527.

7. *Ibidem*, p. 464.

8. *Ibidem*, p. 432.

9. *Ibidem*, p. 433.

tenacitatea, responsabilitatea etc. Însă, pentru realizarea acestui deziderat este nevoie de crearea unui cadru politic adecvat pentru economie.

La sfârșitul articolului, părintele profesor M. Basarab subliniază că propunerile cu care vine Conferința Bisericilor Europene, nu înseamnă un amestec în sistemele economice propuse de economia neoliberală sau în interesele economice sau politice ale statului sau organizațiilor societății moderne, *ci ele constituie o datorie de a interveni în favoarea celor săraci, dezavantajați sau lipsiți de apărare, o obligație, cu o bază biblică incontestabilă și o responsabilitate misionară ce nu poate fi trecută cu vederea. Neangajarea în această misiune atrage după sine pierderea credibilității*¹⁰.

Lector univ. dr. Veaceslav Goreanu, în articolul intitulat *Unificarea europeană (idealuri și obiective)*, de asemenea, abordează tema relațiilor dintre Biserică și Stat în contextul Europei unite. Domnul V. Goreanu subliniază faptul că unificarea Europei nu presupune doar un cadru politic sau economic, ci și pe cel social, cultural, filosofic și, nu în ultimul rând, cel religios. De aceea, ca să răspundă adecvat procesului de unire și reconciliere, ca să promoveze ideile de toleranță religioasă și unitate, Bisericile naționale din spațiul european au format câteva organisme internaționale și interconfesionale cum ar fi: Consiliul Ecumenic al Bisericilor, Conferința Bisericilor Europene sau Conferința Creștină pentru Pace.

Autorul articolului observă că la ora actuală în cadrul Uniunii Europene nu există un model unic care să reglementeze relația dintre Bisericile naționale și statele membre UE. De aceea, întrebarea: care trebuie să fie locul Bisericilor într-o Europă unită și din ce în ce mai secularizată? - este una dintre cele mai de actualitate. Bisericile naționale, în comun și în parte, încearcă să găsească acele forme de existență care ar proteja libertăți fundamentale ale omului la religie, credință și conștiință.

*O Europă care susține că apreciază valorile pe care le poate aduce în comuniune fiecare Stat și națiune nu numai că are datoria, dar este și obligată să respecte și să protejeze poziția pe care o ocupă instituțiile cu caracter religios în acele țări. Bisericile intră în contact cu Uniunea Europeană în foarte multe și diferite domenii, Europa fiind obligată să țină cont de Biserici, iar Bisericile nu pot să ignore, la rândul lor, orientarea socio-politică ce se construiește în această perioadă*¹¹.

Așadar, studiul oferit de către domnul V. Goreanu reprezintă încă o atenționare asupra unei probleme de mare urgență, anume: pentru ca națiunile ce locuiesc de secole pe bătrânul continent să-și păstreze identitatea lor culturală și spirituală, Uniunea Europeană trebuie să le asigure un cadru juridic și social adecvat.

Una dintre principalele condiții pentru asigurarea drepturilor omului la viață și libertate, din totdeauna, a reprezentat-o pacea. De aceea, prof. univ. dr. Gheorghe Marin în articolul intitulat *Vulnerabilități, riscuri și amenințări potențiale la Marea Neagră din perspectivă geostrategică* tratează o problematică de o mare actualitate, anume, securitatea regională a Mării Negre.

Spațiul Mării Negre întotdeauna a reprezentat o zonă unde se întâlneau civilizații, se intersectau interese politice, drumuri comerciale și schimburi culturale. De aceea, această zonă, și în prezent, se află în centrul intereselor nu numai al statelor care în mod

10. *Ibidem*, p. 435.

11. *Ibidem*, p. 1496.

direct au ieșire la Marea Neagră (Turcia, Ucraina, Rusia, Georgia, Bulgaria, România) sau al statelor care au acces la mare prin intermediul unor căi fluviale (Austria, Ungaria, Republica Moldova, Belarus, etc.) ci și al marilor puteri ale lumii: SUA, NATO, UE.

Cu toate acestea, în prezent, zona Mării Negre, de departe, nu poate fi socotită a fi o zonă lipsită de pericole. Dintre factorii care amenință securitatea regională, domnul profesor Gheorghe Marin punctează câțiva:

- *Conflictele mocnite din Osetia de Sud și Abkhazia (regiuni separatiste din Georgia);*
- *Conflictul din Transnistria;*
- *Conflictul dintre Armenia și Azerbaijan în enclava Nagorno-Karabakh etc¹².*

Deja a trecut mai mult de un deceniu de când forțele separatiste au pus stăpânire pe regiunile amintite și promovează o politică de destabilizare. Din cauza conflictelor existente și a politicii desfășurate de către conducerile de facto ale regiunilor menționate, sute de mii de civili au fost nevoiți să ia drumul refugiului. În zonele menționate, zilnic se înregistrează cazuri grave de încălcare a drepturilor omului, se desfășoară o politică de curățare etnică și sunt nenumărate cazuri de răpiri de oameni. Pe scară largă se practică contrabanda, spălarea banilor, trafic de droguri, trafic de armament și carne vie.

Datorită situației existente, cele patru regiuni separatiste Abhazia, Osetia de Sud, Transnistria și Nagorno-Karabakh rămân în permanență factori destructivi nu numai pe plan local, ci și pe cel regional, pentru că asemenea zone necontrolabile sunt folosite atât de mafia internațională, cât și de diferite organizații teroriste.

Situația existentă impune implicarea cea mai activă în rezolvarea pe cale pașnică a conflictelor menționate, nu numai a guvernelor statelor în cauză, ci și a tuturor statelor din bazinul Mării Negre, precum și a organizațiilor internaționale precum sunt: ONU, OSCE, UE și altele. Cooperarea regională între țările riverane pe plan politic și economic, integrarea în structurile europene și euroatlantice a statelor din spațiul Mării Negre sunt condiții care pot ajuta la rezolvarea conflictelor menționate mai sus și stabilirea securității regionale.

Transformările și progresele înregistrate în domeniul economico-social, politico-militar și altele, la nivelul fiecărei țări riverane, ar putea oferi șansa depășirii unor divergențe și relații de neîncredere, care persistă de multă vreme în bazinul Mării Negre.

Printr-o cooperare eficientă pot fi prevenite și combătute riscurile maritime și totodată climatul de securitate asigurat în zona Mării Negre va facilita dezvoltarea prosperă¹³ – concluzionează autorul articolului comentat, domnul profesor Gheorghe Marin.

Așadar, volumul omagial *Profesorul Universitar Dr. Dr. DHC. Nicolae V. Dură la 60 de ani* reprezintă o carte de o valoare și utilitate deosebită, cu o mulțime de teme tratate și pe care o recomandăm în mod deosebit specialiștilor din domeniul teologiei, dreptului, politologiei, sociologiei, istoriei precum și publicului larg de cititori.

Folosim această ocazie de a felicita pe *Părintele Profesor Nicolae V. Dură*, cu împlinirii frumoasei vârste de 60 de ani și să-i urăm mulți ani cu multe împliniri și roade în câmpul slujirii înaltelor științe academice.

12. *Ibidem*, p. 1362.

13. *Ibidem*, p. 1362.

*

Edificiile medievale românești – dar al luminii

Din darul luminii se înalță fiecare ctitorie sfântă, în al cărei spațiu, mai vast decât lumea, putem să ne eliberăm de propriile noastre limite. Ele, construcțiile religioase voievodale, fac parte din acele lucrări ale omului, care trebuie să treacă pragurile de singurătate ale veacurilor. Fară să spunem “și mâine e o zi”, ele ne permit viitorul. Ne dau acel pașaport pentru o altă Europă, în care ne mai rămân trei minute pentru a salva un patrimoniu inestimabil, trei minute tot atât de importante, poate, ca acelea în care s-a creat Universul. E drept, vorbim numai de universul nostru sacru, pe care nu trebuie să-l risipim. El face parte din valorile omenirii. Ne mai rămân trei minute pentru a le salva?

Revenind la construcțiile voievodale, considerăm meritorie hotărârea responsabililor de la Ministerul Culturii și Cultelor, când în 2004, au proiectat conservarea și restaurarea acestor edificii, iar în 2005 acest demers a fost concretizat de autoritățile Oficiului Național al Monumentelor Istorice. Am reținut doar trei dintre aceste nestemate arhitectonice, una dintre ele fiind Mănăstirea Strehaia din județul Mehedinți. Cu o dublă semnificație, prin ocrotirea ei de către doi domnitori: Matei Basarab și Constantin Brâncoveanu. Ajungând stăpân al moșiei Strehaia, Matei Basarab, (domnul care a restaurat sau înălțat un mare număr de ctitorii, poruncește în 1645, rezidirea din temelie a vechii ctitorii a boierilor Craiovești. Hotărăște și împrejmuirea bisericii cu o nouă fortificație, cu cinci turnuri rotunde. Astăzi mai există doar cel de la intrare. În 1690, Constantin Brâncoveanu îi adăuga pridvorul. De-abia în 1826, când s-au reparat chiliile și s-a înălțat zidul de incintă, a fost zugrăvită biserica. Atunci, palatul domnesc, care făcea corp comun cu biserica, i-a determinat o așezare anume, din cauza căreia s-a creat o legendă în jurul plasării altarului: orientat spre sud. Dar, această incintă, cu înfățișare de cetate întărită, mai rămâne în istorie prin importanța sa strategică și prin prezența lui Tudor Vladimirescu aici, la 1821. Astăzi, palatul domnesc e o ruină. Prin lucrările de consolidare-restaurare se salvează turnul-clopotniță, tencuielile de epocă, interioare și exterioare.

“Voronețul Țării Românești”, cum e denumită biserica “Sfinții Trei Ierarhi”, de la Filipeștii de Pădure, Prahova, a fost ridicat în 1688 de Bălașa Cantacuzino. Pictura murală interioară, valoroasă, a fost realizată, în perioada de maturitate artistică de zugravul Pârvu Mutu în 1692, fiind păstrată prin grija localnicilor. Se spune că 55 de persoane, femei, bărbați, copii au fost pictați, alături de ei aflându-se autoportretul său, înfățișând un tânăr, cu privirea dârză, ținând în mână o icoană-praznicar, el fiind considerat cel mai productiv artist al epocii brâncovenești. Este de remarcat aici, tabloul votiv, reprezentând familia marelui agă, Matei Cantacuzino. Zece ani a durat restaurarea picturilor murale (începute în 1994), datorită gradului avansat de degradare, catapeasma având nevoie de documentație tehnică și științifică separată.

“O bijuterie în teaca ei” – așa a denumit cercetătorul Gheorghe Cruțescu biserica mănăstirii Stavropoleos din București, ridicată în 1724. Era în timpul celei de-a doua domnii a lui Nicolae Mavrocordat. A fost construită de către arhimandritul Ioanichie Stavropoleanul. Mavrocordat dăruiește mănăstirii vinariciul domnesc. Aici se găsește și

tronul lui Mavrocordat. Iată destule argumente pentru a se păstra această bijuterie arhitectonică, de o valoare inestimabilă, din centrul istoric al capitalei țării. Lucrările din 2005 au consolidat-restaurat corpul stăreției și muzeul mănăstirii.

Putem considera aceste demersuri, o întoarcere la felul nostru de a crede, de a construi, de a gândi în conexiunea istoriei, a timpului care ne determină să nu folosim jumătăți de măsură, să acționăm "la rele maxime cu remedii maxime". Reevaluarea monumentelor, mi-a adus aminte de felul în care vechii greci își ocroteau templele și oracolele, precum hindușii "mandala", simbol protector și premonitoriu pe care "nimeni nu-l călca în picioare", constituind spațiu de sacralizare a lumii. Iar dacă noi, într-o zi, am cules măcar un fuior din darul luminii acesteia am putea spune asemeni împăratului Titus "nu ne-am pierdut ziua" atunci când, am face un bine aproapelui și neamului omenesc sau când vom reconstitui trecutul, redându-l viitorului.

ELISABETA IOSIF

Reasumarea identității istorice românești

Istoria națională este dimensiunea primordială a identității românești. Ea este, deopotrivă, mândrie și dăruire spirituală, credință, cronică a faptelor legendare și eroice, patrimoniu comun inalienabil. Bisericele și mănăstirile credinței noastre strămoșești în Dumnezeu mărturisesc mai mult decât toate "cele pământești" despre devenirea ființei românești, a omului credincios prin vremuri. Aceste ctitorii aparțin, însă, nu mai puțin generațiilor viitoare. De aceea, ele trebuie păstrate și restaurate cu grijă, consolidate și protejate când sub vitregia timpului s-au degradat și s-au năruit.

Refacerea acestor mănăstiri este o muncă migăloasă, solicitând un efort de cercetare, un mare volum de informații, presupune o cooperare deosebită între specialiști (arhitecți, constructori, proiectanți și istorici), timp îndelungat – ne-a mărturisit d-na Monica Ghița, șeful Serviciului Promovare, Reprezentare, Imagine din cadrul Oficiului Național al Monumentelor Istorice. Doar schițarea și proiectarea unui asemenea plan este deja o întreprindere temerară.

Acțiunea de restaurare este în curs și ritmul este destul de nerealist, cum am putut constata după informațiile primite de la Oficiul Național al Monumentelor Istorice. Am ales câteva dintre multiplele exemple de biserici restaurate și consolidate în ultimul an. Știm că sunt destule ce trebuie readuse la viață, prin refacerea lor fiind posibilă revenirea la destinațiile pe care le-au avut ca sfinte lăcașuri de rugăciune.

S-a făcut un prim popas în Județul Suceava. *Biserica Adormirea Maicii Domnului* din Baia, este ctitoria lui Petru Rareș, construită din piatră și cărămidă, în plan rectangular, fără turlă. Este pictată atât în interior cât și în exterior.

Portretul votiv îl reprezintă pe ctitor, Petru Rareș, împreună cu doamna Elena și un fiu, probabil Iliăș.

Picturile murale, arhitectura bisericii *Adormirea Maicii Domnului* din vechea capitală a Moldovei, orașul Baia, erau contemporane cu cele de la mănăstirea Humor. Starea de conservare atât de precară, încât de-abia pot fi identificate unele compoziții cum sunt “Asediul Constantinopolului” sau imaginile ce ilustrează “Imnul Acatist”.

Mănăstirea Zamca-Suceava (1600) este cea mai veche întemeiere monahală armenescă din Moldova. Ea a fost ridicată între anii 1600-1606, ansamblul cuprinzând biserica, paraclisul, turnul-clopotniță, chiliile și zidul de incintă.

Numele mănăstirii vine de la cuvântul polonez "zamek", însemnând citadelă, castel, fortăreață.

În prima jumătate a secolului al XV-lea, Suceava – spun istoricii – capătă o importanță deosebită mai ales în relațiile bisericești dintre armenii din Polonia și Moldova.

Mănăstirea a avut soarta tuturor bisericilor din Bucovina acelor timpuri. După anul 1672, numeroși armeni din Suceava au părăsit Zamca stabilindu-se în Transilvania, ansamblul monumental pierzându-și strălucirea. Totuși mănăstirea rămâne, cu anumite modificări, un exemplu al arhitecturii ecleziastice a vremii, având hramul Sfântul Auxențiu și impresionând prin sobrietatea interioară și exterioară.

Trecând prin Județul Covasna, vom avea prilejul să admirăm biserica cu *hramul “Sfinții Arhangheli”* din comuna Poian, nu departe de Târgu Secuiesc, renovată complet. Autorul proiectului de restaurare, firma S.C. Proser SRL din București, menționează existența unui clopot vechi al lăcașului de rugăciune, pe care este înscris anul 1648. Documentele cu privire la românii transilvăneni îi atestă la Poian, mărturie a prezenței lor aici fiind și biserica din lemn, un lăcaș construit din bârne de brad, tencuit în interior și exterior, o construcție în formă dreptunghiulară, cu cele patru colțuri teșite, în planuri înclinate.

Și *biserica ortodoxă din Stațiunea Covasna* a renăscut sub mâinile restauratorilor, căpătând acum strălucire și vigoare, iar noua înfățișare albă îi subliniază personalitatea. Este vorba de biserica cu hramul “*Adormirea Maicii Domnului*”, construită, probabil, în 1754, inițial din lemn. Pisania din altar, scrisă cu caractere chirilice, arată data punerii pietrei de temelie a bisericii actuale, la 27 iunie 1783.

În secolul trecut, biserica a fost supusă unor reparații în 1937, 1947, 1978. Construcția este de mici dimensiuni, pe un plan dreptunghiular, cu un turn cu bază pătrată pe latura de vest, un naos cu laturi bine proporționate și altarul cu absida poligonală, la est. Clădirea a fost zidită din piatră cu bolți semicilindrice din cărămidă și șarpantă din lemn.

Lucrările de consolidare/restaurare au fost executate între anii 1999-2005 din fonduri alocate de Ministerul Culturii și Cultelor, ca și în cazul celorlalte biserici.

Alte remarcabile lucrări de restaurare în privința amenajărilor exterioare, terasamente și arhitectură sunt cele ale bisericilor cu hramul “*Cuvioasa Paraschiva*” din satul Mesențea și din Geoagiu de Sus cu hramul “*Intrarea în Biserică*” – lăcașul datând din secolul al XVI-lea, din Județul Alba.

Biserica din Geoagiu a constituit centrul unei mănăstiri vechi, dărâmată în 1762 de armata generalului Bucov (mănăstirea având aceeași soartă cu a altor zeci și zeci de lăcașuri ortodoxe din Transilvania).

Exteriorul reprezintă o puternică influență a arhitecturii din Țara Românească manifestată prin decorațiuni cubice și cornișe cu zimți. Pictura interioară conține două straturi de frescă, cea mai recentă fiind datată la 1724. Și aici finanțarea (peste 3,2 miliarde lei vechi) a fost făcută de Ministerul Culturii și Cultelor, iar recepția finală a avut loc în decembrie 2005, așa cum ne-a informat Oficiul Național al Monumentelor Istorice.

Conform tradiției și a mărturiilor scrise, *Biserica din satul Mesențea (Alba)* a fost construită în anul 1778, iar pictarea ei s-a terminat în 1782.

Satul este component al Comunei Galda de Jos, la poalele munților într-un peisaj feeric. Forma bisericii, perioada de execuție, istoricul localității sugerează existența, pe acest promontoriu din apropierea munților (între Alba-Iulia și Râmeț), a unei construcții mai vechi. Ea a fost preluată și înglobată în actualul monument finalizat de firmele ARHPRO și CORINT și finanțat de Ministerul Culturii și Cultelor, cu o sumă de peste patru miliarde de lei vechi. Și în acest caz, ruinele au fost reconsiderate, iar biserica a fost refăcută inclusiv cu sprijinul Patriarhiei Române.

Prin aceste însemnări am dorit să remarcăm deosebita acțiune de salvare a bisericilor din județele Suceava, Covasna și Alba și – cum am mai spus – folosirea lor cu destinațiile pe care le-au avut, dar și ca puncte de interes turistic, biserici-muzeu amintind evenimente șterse din memoria altora, monumentele având o deosebită valoare istorică.

LAZĂR IOSIF

C U P R I N S

EDITORIAL: Identitate și comunicare în Uniunea Europeană. 1 ianuarie 2007 – aderarea României la Uniunea Europeană (Pr. Ionuț Duma)	3
---	---

PASTORALE

<i>Pastorala Prea Fericitului Părinte Patriarh TEOCTIST la Praznicul</i> <i>Învierii Domnului – 8 aprilie 2007</i>	11
<i>Pastorala Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române la Duminica</i> <i>Ortodoxiei – 25 februarie 2007</i>	18

VIAȚA BISERICESCĂ

<i>Lucrările Consiliului Național Bisericesc pe anul 2007.</i> Sumarul Ședințelor de lucru din 8-9 februarie 2007	26
<i>Lucrările Sesiunii Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române</i> <i>pe anul 2007. Sumarul Ședințelor de lucru din zilele de 12, 13</i> <i>și 14 februarie 2007</i>	59
<i>Lucrările Sesiunii Adunării Naționale Bisericești pe anul 2007.</i> Sumarul Ședinței de lucru din 14 februarie 2007	140
<i>Lucrările Sesiunii Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române pe anul 2007.</i> Sumarul Ședințelor de lucru din zilele de 20 și 21 iunie 2007	192
Săptămâna pentru Unitatea Creștină. 18-25 ianuarie 2007 (Pr. Ionuț Armași – Sectorul Relații Externe Bisericești)	246
<i>Popas duhovnicesc la ziua numelui Prea Fericitului Patriarh TEOCTIST</i> <i>(4 ianuarie 2007) (Prof. Gheorghe Vasilescu)</i>	248
<i>Bucuria darului vieții. Prea Fericitul Patriarh TEOCTIST a împlinit</i> <i>92 de ani (Prof. Gheorghe Vasilescu)</i>	256
<i>Alegerea și instalarea P. S. Sofronie Drincec, noul Episcop al Oradiei,</i> <i>Bihorului și Sălajului (Prof. Gheorghe Vasilescu)</i>	269
<i>Sfințirea Sfântului și Marelui Mir (5 aprilie 2007 – Joia Mare)</i> (Prof. Gheorghe Vasilescu)	279
<i>Proclamarea canonizării Sfântului Ierarh Pahomie de la Gledin –</i> <i>14 aprilie 2007 (Prof. Gheorghe Vasilescu)</i>	288
<i>Agenda de lucru a Prea Fericitului Părinte Patriarh TEOCTIST</i> Perioada 1 ianuarie - 30 iunie 2007 (Secretariatul Cabinetului Patriarhal)	298

DOCUMENTARE

<i>Vetre religioase din Orientul Apropiat: Grotele de la Khirbet Qumran</i> (Protos. Conf. Dr. Justinian Cârstoiu)	321
<i>Importanța Pedagogiei creștine în formarea caracterului și personalității religios-morale</i> (Arhim. Conf. Dr. Vasile Miron)	347
<i>Haine și ornamente în Vechiul și Noul Testament:</i> A. <i>Tradiția iudaică</i> (Protos. Conf. Dr. Justinian Cârstoiu)	363
<i>Studii și materiale de etnografie și folclor publicate în revista "Biserica Ortodoxă Română" în perioada 1874–2004</i> (Pr. Prof. Alexandru Stănciulescu-Bârda)	380
Profesorul Academician Virgil Cândea a trecut la cele veșnice I – <i>A trecut în eternitate Academicianul Virgil Cândea (1927–2007)</i> (Pr. Prof. Nicolae Bordașiu)	388
II – <i>Un savant slujitor prin bunătatea creștină: Prof. Acad. Virgil Cândea</i> († Casian, Episcopul Dunării de Jos)	395
III – <i>Un reper științific – un OM. In memoriam: Acad. Virgil Cândea</i> (Prof. Stela Toma)	398
<i>Comemorarea Patriarhului Justinian Marina, la 30 de ani de la trecerea sa la cele veșnice – 26 martie 2007</i> (Prof. Gheorghe Vasilescu)	401
Pr. Prof. Univ. Dr. Ștefan C. Alexe a trecut la cele veșnice (1928–2007) ..	410

RECENZII – NOTE – COMENTARII

<i>Pr. Prof. Univ. Dr. Dr.H.C. Nicolae V. Dură la 60 de ani. Prezentarea volu- mului omagial "Profesorul Universitar Pr. Dr.H.C. Nicolae V. Dură la 60 de ani", Facultatea de Drept a Universității "Ovidius" din Constanța, 2005</i> (Drd. Kashutashvili Jambul)	419
<i>Edificiile medievale românești – dar al luminii</i> (Elisabeta Iosif)	425
<i>Reasumarea identității românești</i> (Lazăr Iosif)	426

C O N T E N T S

<i>LEADING ARTICLE: Identity and communication within the European Union. The 1st of January 2007 – when Romania became a member of the European Union (R.F. Ionuț Duma)</i>	3
--	---

PASTORAL LETTERS

<i>Pastoral letter delivered by His Beatitude Father Patriarch THEOCTIST on the occasion of the feast of our Lord's Resurrection, the 8th of April 2007</i>	11
<i>Pastoral letter delivered by the Saint Synod of the Romanian Orthodox Church on the occasion of the "Orthodoxy Sunday", the 25th of February 2007</i>	18

THE EVERYDAY LIFE OF THE CHURCH

<i>The proceedings of the National Church Council for the year 2007. Summary of the working meetings of the 8th and 9th of February 2007</i>	26
<i>The proceedings of the Session of the Saint Synod of the Romanian Orthodox Church for the year 2007. Summary of the working meetings of the 12th, 13th, and 14th of February 2007</i>	59
<i>The proceedings of the Session of the National Church Assembly for the year 2007. Summary of the working meetings of the 14th of February 2007</i>	140
<i>The proceedings of the Session of the Saint Synod of the Romanian Orthodox Church for the year 2007. Summary of the working meetings of the 20th and 21st of June 2007</i>	192
<i>The week of prayer for christian unity. From the 18th to the 25th of January 2007 (R.F. Ion Armași of the Church Department of Foreign Relations)</i>	246
<i>Spiritual joy on the occasion of His Beatitude Father Patriarch THEOCTIST's name day, the 4th of January 2007 (Prof. Gheorghe Vasilescu)</i>	248
<i>The bliss of life given as a present. His Beatitude Father Patriarch THEOCTIST at ninety-two years of age (Prof. Gherghe Vasilescu)</i>	256
<i>Election and enthroning of His Excellency Sofronie Drincec, the new Bishop of Oradea, Bihor and Sălaj (Prof. Gheorghe Vasilescu)</i>	269
<i>The consecration of the Holy and Great Chrism, the 5th of April 2007 – Maundy Thursday (Prof. Gheorghe Vasilescu)</i>	279
<i>The proclamation of the canonization of Saint Hierarch Pachom the Pious of Gledin, the 14th of April 2007 (Prof. Gheorghe Vasilescu)</i>	288

<i>His Beatitude Father Patriarch THEOCTIST's agenda, from the 1st of January to the 30th of June 2007 (The Secretariate of the Patriarcal Office)</i>	298
--	-----

DOCUMENTARY ARTICLES

<i>Religious centres in the Near East: The grottoes at Khirbet Qumran (Protos. Lecturer Dr. Justinian Cârstoiu)</i>	321
<i>The importance of the christian pedagogy in educating the religious and moral personality (Archim. Lecturer Dr. Vasile Miron)</i>	347
<i>Clothes and ornaments in the Ancient and New Testament: A. The Judaic tradition (Protos. Lecturer Dr. Justinian Cârstoiu)</i>	363
<i>Studies and documents of ethnography and folklore published in "The Romanian Orthodox Church" Review, between 1874 and 2004 (R.F. Prof. Alexandru Stănciulescu-Bârda)</i>	380
<i>Professor Virgil Cârdea, member of the Academy, has passed beside Lord: I. The Academician Virgil Cârdea (1927–2007) has passed away into eternity (R.F. Prof. Nicolae Bordaşiu)</i>	388
<i>II. A Distinguished scientist who has served Lord with his christian charity: Professor Virgil Cârdea, member of the Academy († Casian, Bishop of the Low Danube)</i>	395
<i>III. A scientific guide mark – a Man. In memoriam: Virgil Cârdea, member of the Academy (Prof. Stela Toma)</i>	398
<i>In the memory of Patriarch Justinian Marina, on the occasion of thirty years since his passage to Lord, the 26th of March 2007 (Prof. Gheorghe Vasilescu)</i>	401
<i>R.F. Dr. Ştefan C. Alexe has passed beside Lord (1928–2007)</i>	410

BOOK REVIEWS– NOTES – COMMENTARIES

<i>R.F. Prof Dr. Dr.H.C. Nicolae Dură at sixty years of age. Report on the book published in his honour. The Faculty of Law within "Ovidius" University in Constanţa, 2005 (Kshutashvili Jambul, Candidate for a doctor's degree)</i>	419
<i>The Romanian mediaeval buildings as givings of the light (Elisabeta Iosif)</i>	425
<i>Re-assuming our Romanian identity (Lazăr Iosif)</i>	426

TABLES DES MATIÈRES

<i>ARTICLE ÉDITORIAL: Identité et communication dans l'union Européenne. Le 1er janvier 2007 – date où la Roumanie a adhéré à l'Union Européenne (R.P. Ionuț Duma)</i>	3
--	---

LETTRES PASTORALES

<i>Lettre Pastorale de Sa Béatitude le Père Patriarche THÉOCTISTE à la Fête de la Résurrection du Seigneur, le 8 avril 2007</i>	11
<i>Lettre Pastorale du Saint Synode de l'Église Orthodoxe Roumaine à l'occasion du Dimanche de l'Orthodoxie, le 25 février 2007</i>	18

LA VIE DE L'ÉGLISE

<i>Les travaux du Conseil National de l'Église pour l'année 2007. L'abrégé des séances de travail du 8-9 février 2007</i>	26
<i>Les travaux de la Session du Saint Synode de l'Église Orthodoxe Roumaine pour l'année 2007. L'abrégé des séances de travail du 12, 13 et 14 février 2007</i>	59
<i>Les travaux de la Session de l'Assemblée Nationale de l'Église pour l'année 2007. L'abrégé de la séance de travail du 14 février 2007</i>	140
<i>Les travaux de la Session du Saint Synode de l'Église Orthodoxe Roumaine pour l'année 2007. L'abrégé des séances de travail du 20 et 21 juin 2007.</i>	192
<i>La semaine de prière pour l'unité chrétienne. Le 18-25 janvier 2007 (R.P. Ion Armași du Département des Relations Étrangères de l'Église). .</i>	246
<i>Joie spirituelle à la fête du nom de Sa Béatitude le Père Patriarche THÉOCTISTE (le 4 janvier 2007) (Prof. Gheroghe Vasilescu)</i>	248
<i>Le bonheur de la vie offerte comme cadeau. Sa Béatitude le Père Patriarche THÉOCTISTE à quatre-vingt-douze ans (Prof. Gheorghe Vasilescu)</i>	256
<i>L'élection et l'installation de Son Excellence Sofronie Drincec, le nouvel Evêque d'Oradea, Bihor et Sălaj (Prof. Gheroghe Vasilescu)</i>	269
<i>La consécration du Saint et Grand Chrême (le 5 avril - le Jeudi Saint) (Prof. Gheorghe Vasilescu)</i>	279
<i>La Proclamation de la canonisation de Saint Hiérarche Pachome le Pieux de Gledin, le 14 avril 2007 (Prof. Gheorghe Vasilescu)</i>	288

<i>Le programme de travail de Sa Béatitude le Père Patriarche THÉOCTISTE, pendant la période du 1er janvier jusqu'au 30 juin 2007</i> (Le Secrétariat du Cabinet Patriarcal)	298
---	-----

DOCUMENTAIRES

<i>Foyers religieux au Proche Orient: les grottes de Khirbet Qumran</i> (Protos. Maître de conférences Dr. Justinian Cârstoiu)	321
<i>L'importance de la Pédagogie chrétienne pour la formation du caractère et la personnalité religieuse et morale</i> (Arhim. Maître de conférences Dr. Vasile Miron)	347
<i>Vêtements et ornements dans l'Ancien et le Nouveau Testament:</i> <i>A. La tradition judaïque</i> (Protos. Maître de conférences Dr. Justinian Cârstoiu)	363
<i>Études et documents d'ethnographie et folklore, publiés dans la Revue "L'Église Orthodoxe Roumaine", entre 1874 et 2004</i> (R.P. Prof. Alexandru Stănciulescu-Bârda)	380
<i>Le Professeur Virgil Cârdea de l'Académie Roumaine a passé auprès de Dieu:</i> <i>I. L'académicien Virgil Cârdea (1927–2007) a passé dans l'éternité</i> (R.P. Prof. Nicolae Bordaşiu)	388
<i>II. Un savant qui a servi Dieu par sa charité chrétienne: le Professeur Virgil Cârdea de l'Académie Roumaine</i> († Casian, Evêque du Bas-Danube)	395
<i>III. Un repère scientifique – un Homme. In memoriam:</i> <i>Virgil Cârdea de l'Académie Roumaine</i> (Prof. Stela Toma)	398
<i>La commémoration du Patriarche Justinian Marina, à trente ans depuis son passage dans l'éternité – le 26 mars 2007</i> (Prof. Gheorghe Vasilescu) . . .	401
<i>Le R.P Prof. Dr. Ştefan C. Alexe a passé auprès de Dieu (1928–2007)</i>	410

COMPTE-RENDUS – NOTES – COMMENTAIRES

<i>Le R.P Prof. Dr. Dr.H.C. Nicolae Dură à soixante ans.</i> Présentation de l'ouvrage publié en son honneur. La Faculté de Droit de l'Université "Ovidius" de Constanţa, 2005 (Candidat au doctorat Kshutashvili Jambul)	419
<i>Les édifices féodaux roumains – dons de la lumière</i> (Elisabeta Iosif)	425
<i>Assumer de nouveau notre identité roumaine</i> (Lazăr Iosif)	426
* Traducerea cuprinsului în lb. engleză și lb. franceză: <i>Prof. Camil Marius Dădârlat</i>	

ÎN CURS DE APARIȚIE:

Sf. Vasile cel Mare
Asceticele

Sf. Macarie Egipteanul
Omilii duhovnicești

Sf. Nicolae Cabasila
Despre viața în Hristos

Scrierile Părinților Apostolici

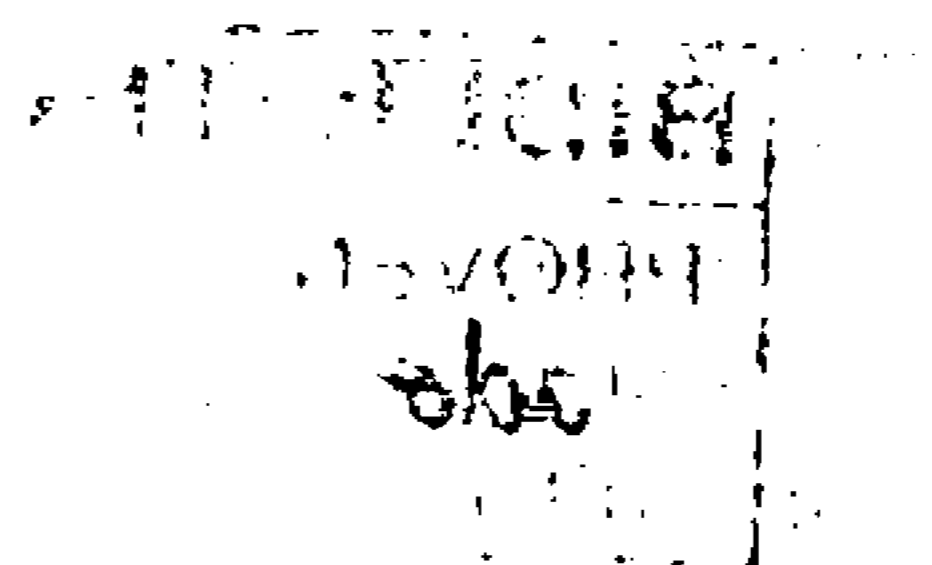
Sf. Ambrozie al Milanului
Tâlcuiri la Sfânta Scriptură

Petru Hrisologul
Omilii

Cuviosul Stareț Anatolie de la Optina
Epistole duhovnicești

Pr. Prof. Eugen Pentiuc
Iisus Mesia în Biblia ebraică

20 07

IN CURS DE APARIȚIE:
 GENIA ERMALCOU

... 347

... 363

... 380

... 388

... 398

... 407

... 415

... 425

... 435

... 445

... 455

... 465

... 475

... 485

... 495

... 505

... 515

... 525

... 535

... 545

... 555

... 565

... 575

... 585

... 595

... 605

... 615

... 625

... 635

... 645

... 655

... 665

... 675

... 685

... 695

BIBLIOTECA M.M.B.

PROVENIENȚĂ	PREȚ
ado	50 lei

Materialele trimise pentru publicare și corespondența privitoare la revistă se expediază pe adresa: Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, Intr. Miron Cristea, nr. 9, sectorul 4, cod. 040162, București. Abonamentele se fac la Tipografia Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, valoarea lor depunându-se în contul RO 48RNCB504000000250025 la B.C.R., filiala sector 4, București, cu mențiunea: pentru “Biserica Ortodoxă Română”, buletinul oficial al Patriarhiei Române.

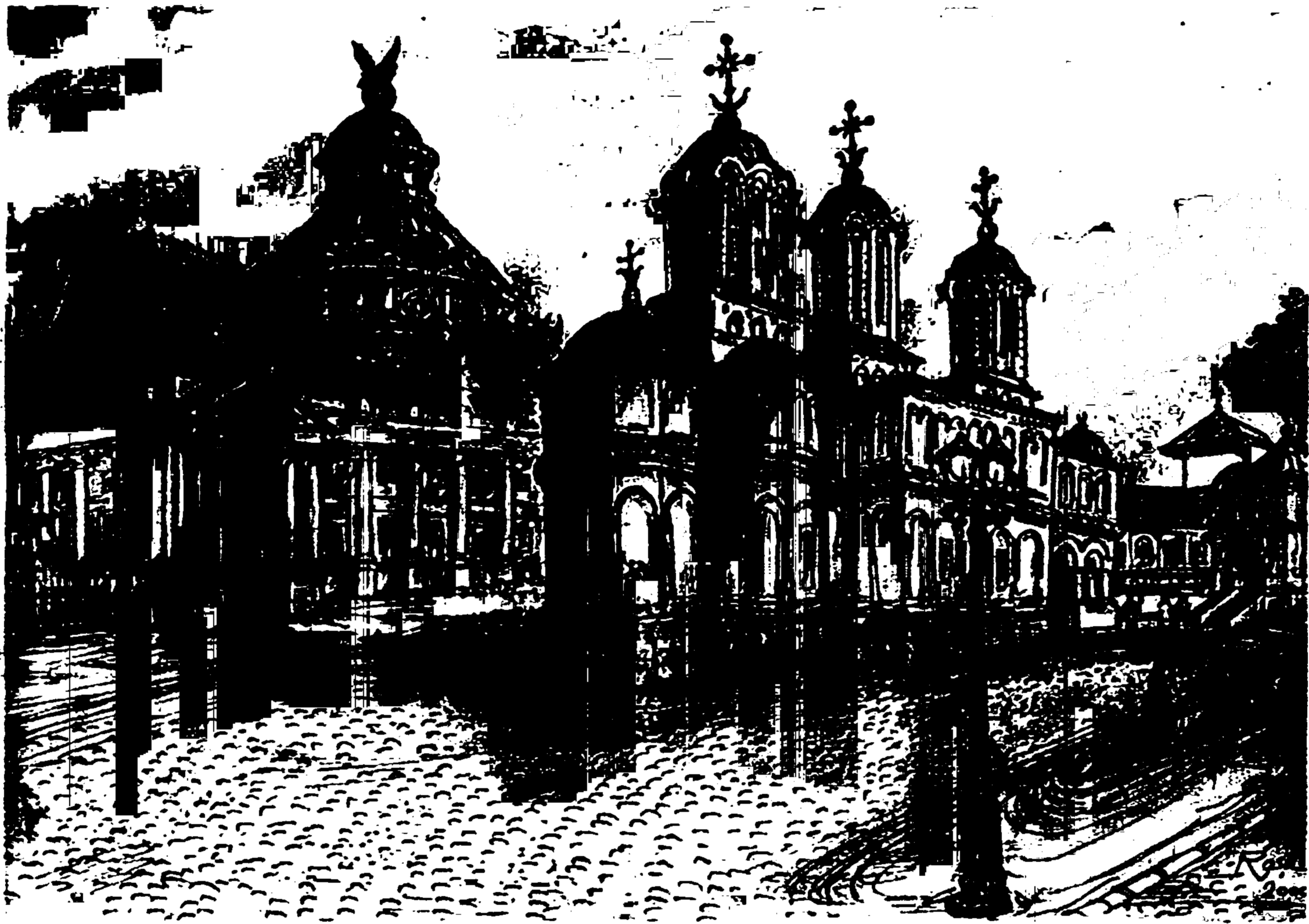
*

Opiniile sau punctele de vedere exprimate în materialele publicate (în afara celor oficiale) aparțin autorilor. Materialele nepublicate nu se restituie. Colaboratorii sunt rugați să-și păstreze copie după materialele (dactilografiate sau pe suport electronic) pe care le trimit redacției revistei “Biserica Ortodoxă Română”.

Redacția: Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, Intr. Miron Cristea 9, cod. 040162 – București, sector 4, Tel. 00-40-21-4067191; 00-40-21-4067192; e-mail: eibmbor@rdslink.ro

Administrația: Tipografia Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, Intr. Miron Cristea 6, cod. 040162 – București, sector 4, Tel. 00-40- 21-406.71.93; 00-40-21-406.71.94; Fax: 00-40-21-300.05.53. e-mail: tipogr.inst.biblic@rdslink.ro; magazin@ editurapatriarhiei.ro web: editurapatriarhiei.ro

◆◆◆ISSN 0257-4667◆◆◆

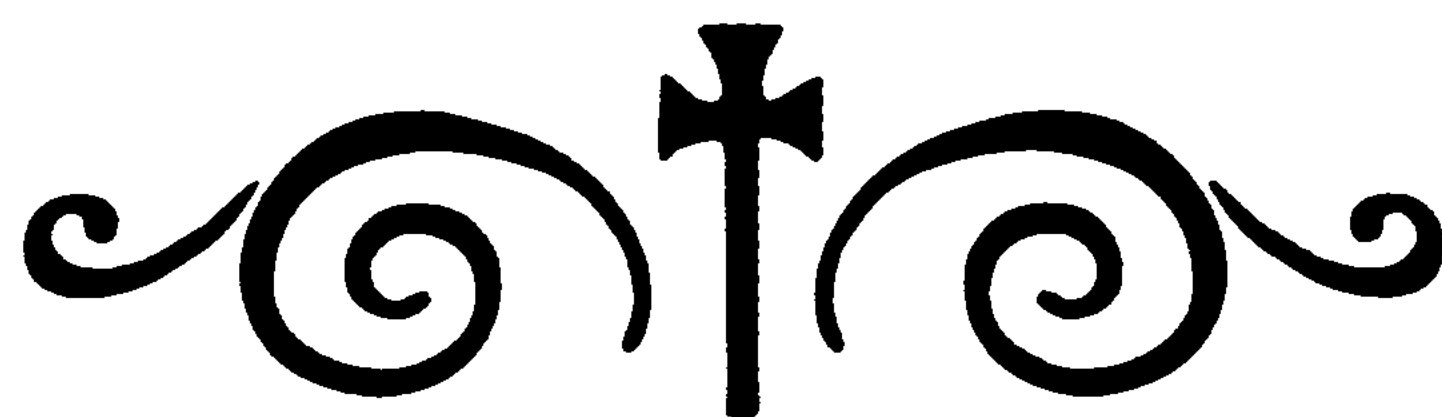

**TIPOGRAFIA INSTITUTULUI BIBLIC ȘI DE MISIUNE
AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE
BUCUREȘTI**

BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ

- **PREAFERICITUL PĂRINTE PATRIARH
TEOCTIST**
A TRECUT ÎN VEȘNICIE (30 IULIE 2007)
- **A III-A ADUNARE ECUMENICĂ EUROPEANĂ
(SIBIU, 4-9 SEPTEMBRIE 2007)**

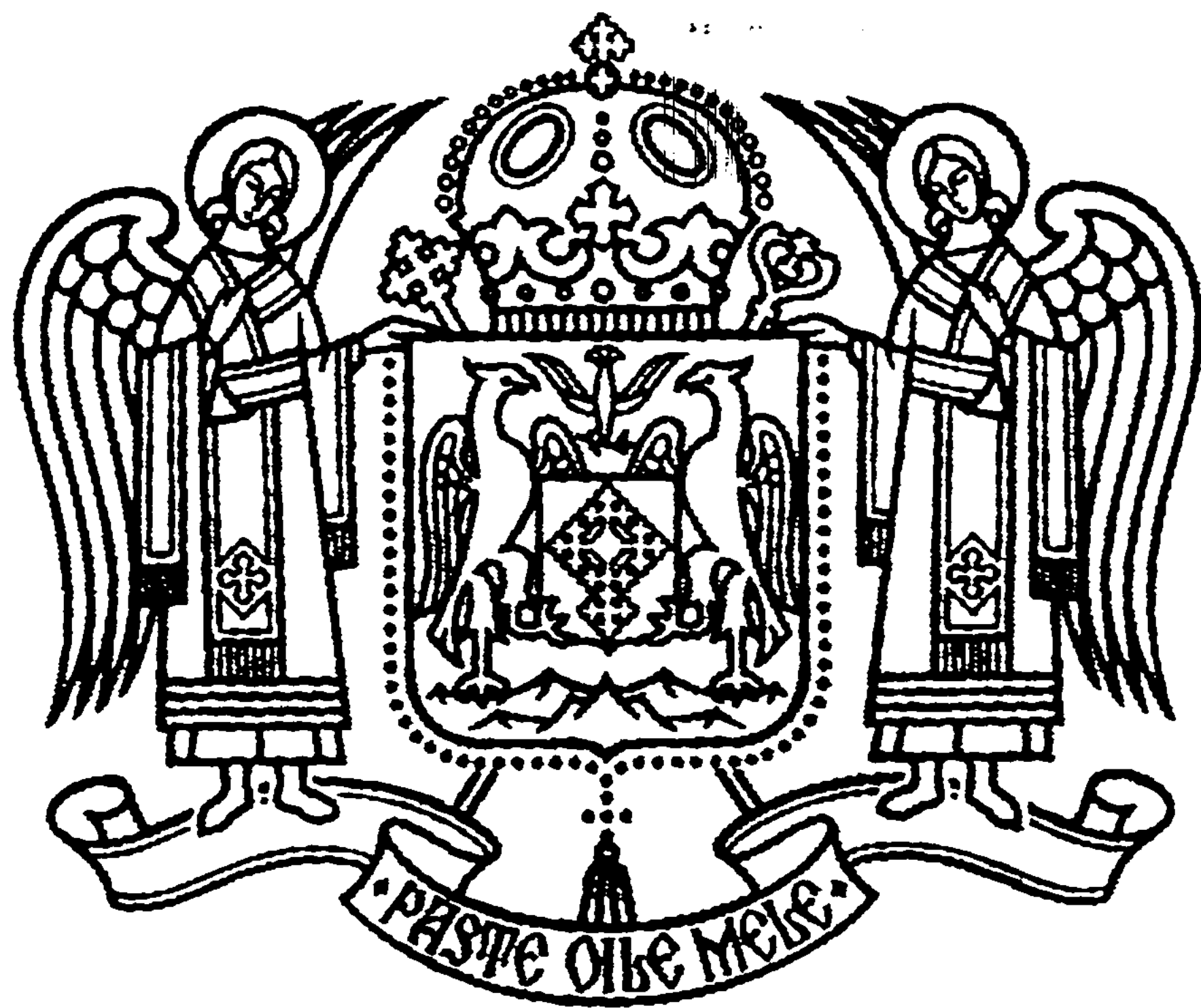

**BULETINUL OFICIAL AL PATRIARHIEI ROMÂNE
ANUL CXXV, Nr. 7-8, IULIE – AUGUST, 2007**

IMPORTANT

În București, Intrarea Miron Cristea, nr. 6, sector 4, în clădirea Tipografiei Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, a fost deschisă **Librăria Cărilor Bisericești**, unde pot fi achiziționate tipărituri ale Institutului Biblic, la prețuri promoționale, în limita stocului disponibil.

Informații la tel. 021-406.71.94; 021-406.71.93; 0724.02.11.17
Fax: (0040-21)300.05.53; magazin@editurapatriarhiei.ro

INV: 14.533
MITROPOLIA MOLDOVEI ȘI BUCOVINEI
BIBLIOTECA "DUMITRU STĂNILOAE"
Secția Ecumenică
COTA: P1-4

BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ

BULETINUL OFICIAL AL PATRIARHIEI ROMÂNE
ANUL CXXV, Nr. 7-8, IULIE-AUGUST, 2007
BUCUREȘTI

COMITETUL DE REDACȚIE

Președinte: *Înalt Preasfințitul Părinte D A N I E L*
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei,
Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române

ΣΣΣ. ΠΑ

Membri: *P.S. VINCENȚIU PLOIEȘTEANUL, Episcop-Vicar Patriarhal, Secretarul Sfântului Sinod; P.S. CALINIC BOTOȘĂNEANUL, Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Iașilor; P.S. CASIAN, Episcopul Dunării de Jos; P.S. NICODIM, Episcopul Severinului și Strehaiei; P.S. PAISIE LUGOJANUL, Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei; Acad. Pr. Prof. Dr. MIRCEA PĂCURARIU, Pr. Prof. Dr. FLORIN ȘERBĂNESCU, Consilier Patriarhal.*

Redactori: *Pr. EUGEN MORARU*
Prof. CAMIL MARIUS DĂDĂRLAT
Pr. BOGDAN SCORȚEA
Drd. NICUȘOR DECIU

COLABORATORI

Înalt Preasfințiții Mitropoliți, Preasfințiții Episcopi, Profesorii Facultăților de teologie, ai Seminariilor teologice; Preacucernicii Consilieri patriarhali și eparhiali, protopopi, preoți, candidați la titlul de doctor în teologie ș.a..

PREA FERICITUL PĂRINTE PATRIARH

† TEOCTIST

ÎNTÂISTĂTORUL BISERICII
ORTODOXE ROMÂNE (1986–2007)
A TRECUT ÎN VEȘNICIE

Președintele

Membru

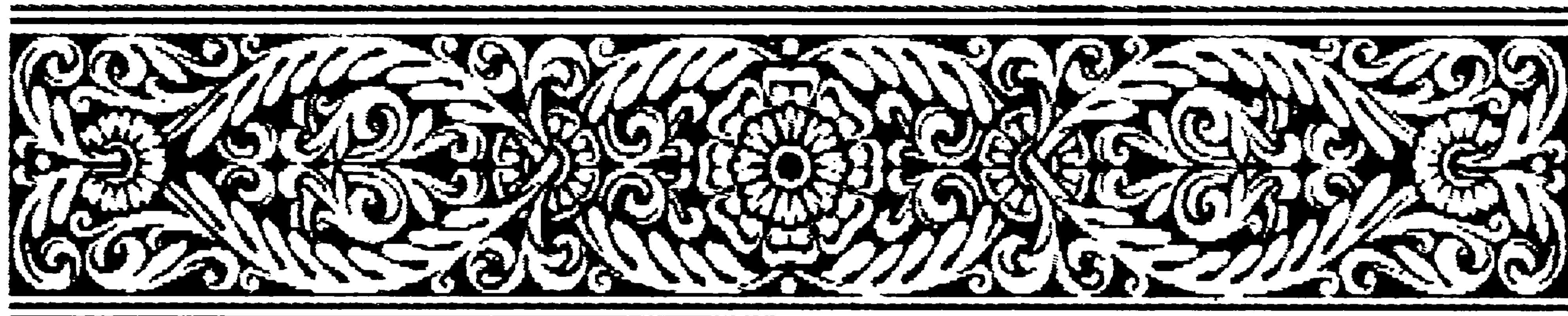
PREA FERICITUL PĂRINTE PATRIARHUL
CANONIC

† TEOCTIST

ÎNĂLȚĂȚĂTORUL BISERICII
ORTODOXE ROMÂNE (1986-2007)
A TRECUT ÎN VESNICIE

MANE

TEU

PĂRINTELE PATRIARH TEOCTIST
VREDNIC ARHIPĂSTOR DĂRUIT LUI HRISTOS
ȘI BISERICII SALE*

Sanctitatea Voastră,
Prea Fericirile Voastre,
Înalt Prea Sfințiile Voastre, Prea Sfințiile Voastre,
Domnule Președinte al României,
Domnule Prim-Ministru al României,
Domnule Președinte al Senatului,
Domnilor parlamentari,
Domnilor miniștri,
Altețele Voastre Regale,
Eminențele și Excelențele Voastre, reprezentanți ai altor Biserici și
Culte,
Distins Corp Diplomatic,
Prea Cuvioși și Prea Cucernici Părinți,
Prea Cuvioase Maici,
Îndurerată familie,
Îndoliată adunare,

„Luni, 30 iulie 2007, Hristos-Domnul, Arhiereul Cel Veșnic, a chemat pe Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist în Casa Părintelui Său Ceresc.

Vestea neașteptată a morții Părintelui nostru Patriarh Teoctist a produs multă durere și întristare în sufletele tuturor românilor și străinilor care l-au cunoscut și prețuit. În aceste momente de pământescă și vremelnică despărțire, întru așteptarea Învierii celei de obște, rugăm

* Cuvântul Înalt Preasfințitului Părinte DANIEL, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, rostit în Catedrala Patriarhală din București în ziua de vineri, 3 august 2007 la slujba de înmormântare a Prea Fericitului Patriarh TEOCTIST.

pe Hristos-Domnul Cel Răstignit și Înviat să odihnească sufletul Părintelui Patriarh în corturile dreptilor și în rândurile sfinților, pentru că lumina multă pe care a adunat-o în suflet prin rugăciune și fapte bune a răspândit-o în jurul său prin cuvinte înțelepte și lucrări sfinte.

Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist va rămâne pururea în mintea și în inima tuturor celor ce l-au cunoscut și au admirat chipul său luminos și bunătatea sa sufletească.

În cele ce urmează, vom menționa pe scurt principalele trăsături spirituale ale personalității sale, ca daruri ale Duhului Sfânt pe care Arhipăstorul nostru le-a cultivat și le-a pus în slujba Bisericii și a țării noastre.

1. Un om total dăruit lui Hristos și Bisericii Sale

Născut în Moldova, la 7 februarie 1915, în satul Tocileni, din apropierea municipiului Botoșani, ca fiind al 10-lea din cei 11 copii ai familiei Dumitru și Marghioala Arăpașu, a purtat din botez numele de Toader. A petrecut copilăria în satul natal, muncind împreună cu părinții săi agricultori, credincioși și harnici, de care își amintea mereu, mai ales la aniversarea zilei de naștere a Prea Fericitii Sale. Chiar și atunci când vârsta sa depășea pe cea a părinților săi, trecuți de multă vreme la Domnul, Patriarhul îi pomenea adesea cu emoție profundă și lacrimi în ochi, cu multă iubire și recunoștință de fiu, tocmai pentru că prin ei a primit el darul sfânt al vieții ca binecuvântare de la Dumnezeu.

Multă lumină și frumusețe sufletească se vedeau în această prețuire a părinților de către fiul lor, care devenise Părintele duhovnicesc al tuturor românilor ortodocși. Dragostea și prețuirea sa filială față de părinții după trup se va amplifica prin prețuirea pe care o va arăta toată viața și față de părinții duhovnicești din mănăstirile Vorona, Neamț, Cernica și Bistrița, unde a ucenicit, față de vrednicii săi profesori de teologie de la București și față de mulți părinți episcopi de la care a învățat multă înțelepciune. Foarte adesea pomenea pe mentorul și Părintele său duhovnicesc, vrednicul de pomenire Patriarhul Justinian Marina, un ierarh luptător care a păstorit cu înțelepciune Biserica Ortodoxă Română în cei mai grei ani ai dictaturii comuniste și care a imprimat, apoi, Bisericii noastre o largă deschidere

spre dialog și cooperare interconfesională și interreligioasă pe plan național și internațional.

Încă din copilărie a început să îndrăgească viața monahală, devenind frate de mănăstire, în Mănăstirea Vorona din județul Botoșani, la vârsta de 14 ani (mai 1928), ca apoi, la vârsta de 20 de ani, în anul 1935, la 6 august, de sărbătoarea Schimbării la Față a Domnului, să fie tuns în monahism la Mănăstirea Bistrița, județul Neamț. Doi ani mai târziu, devine slujitor al altarului, în 4 mai 1937, când a fost hirotonit ierodiacon. După 8 ani, în 25 martie 1945, a fost hirotonit ieromonah. Peste cinci ani, în 5 martie 1950, a fost hirotonit arhiereu (ca episcop-vicar patriarhal).

În 1962, 28 iulie, a fost ales episcop al Aradului; în 1973, la 28 ianuarie, a fost ales Arhiepiscop al Craiovei și Mitropolit al Olteniei; în 1977, la 25 septembrie, a fost ales Arhiepiscop al Iașilor și Mitropolit al Moldovei și Sucevei, iar în 1986, la 6 noiembrie, ales Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, slujind astfel ca arhiereu timp de 57 de ani. Din totalul vârstei sale de 92 de ani, Părintele Patriarh Teoctist a fost slujitor al altarului timp de 70 de ani (1937-2007). Iată o viață de om total dăruită lui Hristos și Bisericii Sale! O mare binecuvântare, dar și o lucrare misionară deosebit de grea.

2. Un martor și un mărturisitor al Crucii și Învierii în viața Bisericii și a poporului român

Din cei 57 de ani de arhierie sau de episcopat, 40 de ani au fost trăiți în timpul dictaturii comuniste atee, când au fost arestați și întemnițați, prigoniți și obstrucționați în lucrarea lor mulți ierarhi, preoți, monahi și credincioși, în special credincioși intelectuali. Atunci au fost închise multe mănăstiri și schituri, desființate unele eparhii, închise mai multe școli teologice, iar mai târziu au fost demolate mai multe biserici, în special în București.

Totuși, prin harul lui Dumnezeu, suferințele îndurate de mulți clerici și credincioși, cu răbdare și rugăciune, cu smerenie și speranță, au devenit semințe ale învierii și ale înnoirii spirituale, ale unor transformări rapide și ale unei lucrări misionare intense, care

s-au văzut mai ales după evenimentele din decembrie 1989 până astăzi. Mulți tineri, deși fuseseră educați în școlile comuniste atee, au devenit în mod neașteptat o forță misionară creștină. Cum? Ca urmare a rugăciunilor smerite și tainice ale multor bunici și părinți, preoți din parohii, monahi din mănăstiri, ierarhi din orașe, care au fost umiliți, dar nu învinși.

Toate acestea explică în mare parte zelul misionar tineresc al Patriarhului Teoctist și avântul său pastoral din anul 1990 până astăzi.

3. Un păstor harnic și un luptător înțelept

Chiar și în anii de dictatură comunistă, cu răbdare și înțelepciune, Ierarhul Teoctist a restaurat multe biserici și mănăstiri și chiar a zidit unele noi în Episcopia Aradului, în Mitropolia Olteniei și în Mitropolia Moldovei și Sucevei. Pildă în această privință stă și biserica din satul Victoria, de lângă Botoșani, unde locuiesc cele mai multe dintre rudele sale și unde au fost strămutate chiar mormintele părinților săi Dumitru și Marghioala. Deși nu era deloc ușor, chiar în vremurile acelea s-au tipărit mii de cărți de rugăciuni, de calendare, de cărți liturgice și iconițe, precum și unele reviste și manuale teologice pentru a menține flacăra credinței și a vieții creștine. Desigur, toate acestea nu erau suficiente, dar în comparație cu alte țări aflate sub dictatura comunistă ele constituiau, totuși, o lucrare misionară curajoasă.

În zilele noastre, libertatea religioasă a fost folosită mai ales pentru reintroducerea religiei în școlile publice, reintroducerea învățământului teologic în rețeaua de stat, reactivarea asistenței religioase a preoților de caritate în unități militare, în spitale și în penitenciare.

La acestea se mai adaugă multe centre social-caritabile pentru copii, bătrâni și săraci, precum și cabinete și centre social-medice. Desigur, un loc aparte îl ocupă și numărul mare de eparhii noi, înființate în țară și peste hotare, de biserici în construcție și restaurare, de mănăstiri și schituri noi, de școli de teologie noi, de instituții culturale și misionare (presă, radio etc). În toate aceste lucrări, venerabilul Patriarh Teoctist a arătat o surprinzătoare tinerețe și o impresio-

nantă capacitate de adaptare, o dinamică viguroasă în receptarea și promovarea noilor activități pastorale și misionare ale Bisericii în societatea românească actuală. Totodată, Patriarhul nostru era conștient că mai sunt multe de făcut în comparație cu nevoile concrete ale Bisericii, atât la orașe cât și la sate. El regreta mult că în București nu poate începe construirea unei noi Catedrale Patriarhale, pe care Prea Fericirea Sa o numea Catedrala Mântuirii sau Izbăvirii Neamului.

4. Un slujitor al unității creștine și al apropierii dintre oameni

Ca orice român bun la suflet și înțelept, Patriarhul nostru avea o deschidere firească și frumoasă spre dialog și cooperare cu Bisericile surori și cu alte Biserici. În acest sens, Arhipăstorul românilor ortodocși continua tradiția ecumenică a Ortodoxiei românești care evită atât izolarea, cât și dizolvarea identității noastre. Ca atare, Părintele nostru Patriarh Teoctist a promovat permanent dialogul interconfesional și interreligios pe plan național și internațional. Expresia cea mai elocventă a acestui spirit de respect reciproc și dialog ecumenic a fost vizita Papei Ioan Paul al II-lea la București, în zilele de 7-9 mai 1999, iar apoi, în octombrie 2002, vizita Părintelui Patriarh Teoctist la Roma.

Toate aceste relații amicale sunt benefice și pentru modul în care sunt astăzi primiți sutele de mii de români ortodocși în Italia și Spania, țări preponderent romano-catolice. Același adevăr este valabil și în țări europene de tradiție anglicană sau protestantă.

5. O lumină pentru lucrarea misionară a Bisericii

Prin tot ceea ce ne lasă acum ca moștenire spirituală a personalității și activității sale bisericesti și sociale, Părintele nostru Patriarh Teoctist rămâne pentru noi o călăuză binecuvântată, un chip luminos și un suflet mare, răbdător în încercări și iubitor de fapte bune. Mulțimea imensă a celor ce au venit la București din țară și din străinătate ca să-i omagieze memoria este o dovadă în acest sens.

În numele Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române mulțumim din inimă tuturor celor ce astăzi sunt prezenți aici pentru a aduce

un ultim omagiu Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, precum și celor ce au adresat condoleanțe Bisericii Ortodoxe Române îndoliate.

Deși ne despărțim de trupul său, care va fi înhumat acum și aici, în Catedrala Patriarhală, rămânem uniți sufletește cu Părintele nostru Patriarh prin rugăciune și pomenire, rugând pe Hristos-Domnul să-l ierte de orice a greșit în această viață și să-i dăruiască pacea și fericirea vieții cerești din Împărăția Preasfintei Treimi. În același timp, cu smerenie, pocăință și recunoștință, să-i cerem Părintelui nostru Patriarh Teoctist să ne ierte, pe fiecare în parte și pe toți împreună, dacă i-am greșit cu voie sau fără de voie, și să ne ocrotească cu rugăciunile sale din ceruri.

Mai ales în această perioadă de doliu de 40 de zile pentru Părintele nostru Patriarh Teoctist, să rugăm pe Hristos-Domnul, Arhiereul Veșnic, să ne dăruiască tuturor, cler și popor, harul păcii și al înțelepciunii, al unității și al faptelor bune, ca viața duhovnicească a Bisericii și a societății noastre să sporească în iubire față de Dumnezeu și față de aproapele.

Veșnica lui pomenire din neam în neam!”

† DANIEL,
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei,
Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române

• VIATA • BISERICESCA •

I. PREA FERICITUL PĂRINTE T E O C T I S T, PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE, A TRECUT ÎN VEȘNICIE (30 IULIE, 2007)

30 iulie, 2007. Întâistătorul Bisericii Ortodoxe Române, Prea Fericitul Părinte Patriarh T E O C T I S T, s-a mutat la Domnul

Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist a trecut pe neașteptate la cele veșnice în ziua de **luni, 30 iulie 2007, orele 17,00**, la Institutul Clinic Fundeni din București, unde se internase duminică, după-amiază, pentru operație de adenom la prostată. Decesul a survenit ca urmare a unui stop cardiac, suferit în urma complicațiilor apărute după intervenția chirurgicală la care a fost supus în dimineața aceleiași zile, potrivit comunicatului de presă al spitalului unde a fost operat.

Prea Fericitul Părinte Teoctist avea 92 de ani și în ultimii 20 de ani a păstorit Biserica Ortodoxă Română, ca Patriarh, fiind înscăunat la 16 noiembrie 1986.

Vestea trecerii în veșnicie a Prea Fericitului Patriarh Teoctist a surprins și a întristat, deopotrivă, clerul și milioanele de români ortodocși din țară și de peste hotare, Ortodoxia și creștinătatea din lumea întreagă.

La aflarea tristei vești, intens mediatizată de mass-media internă și internațională, s-a pornit de pretutindeni glas de durere, iar clopotele Catedralei Patriarhale au răsunat prelung, chemând credincioșii la priveghere și rugăciune pentru cel ce le-a fost învățător, arhieru și părinte duhovnicesc, *Prea Fericitul Teoctist, al V-lea Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române*.

Un sobor de preoți și diaconi au săvârșit o slujba de pomenire în Catedrala Patriarhală, începând cu ora 18.00, în prezența câtorva sute de bucureșteni, care, luând cunoștință de la posturile de radio și televiziune despre trecerea la cele veșnice a Prea Fericitului Sale, au venit în pelerinaj pe Dealul Patriarhiei.

În holul Reședinței Patriarhale a fost așezat un tablou cu chipul Prea Fericitului Părinte Teoctist, peste care a fost așezată o panglică neagră de doliu. Un steag complet negru și unul cu simbolul patriarhal au fost arborate la intrarea în Reședința Patriarhală și în Palatul Patriarhiei, iar pridvorul Catedralei Patriarhale a fost drapat cu o pânză neagră, în semn de doliu.

Îndată ce mass-media a comunicat trista știre a trecerii la cele veșnice a Prea Fericitului Patriarh Teoctist, Președintele României, Traian Băsescu, și Premierul Călin Popescu Tăriceanu au transmis mesaje de condoleanțe Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române

În telegrama Președintelui României se menționează următoarele:

„Am primit cu adâncă tristețe vestea trecerii la cele veșnice a Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, care a călăuzit Biserica Ortodoxă Română vreme de peste 20 de ani.

Cu echilibru și înțelepciune părintească, Prea Fericirea Sa a străbătut grelele încercări ale istoriei recente a Bisericii, luând mereu asupra sa grijile, durerea și fragilitatea umană pe care un regim opresiv le-a provocat.

Întâlnirea sa cu Sanctitatea Sa Papa Ioan Paul al II-lea, de care l-a legat o profundă afecțiune spirituală, va rămâne un moment plin de speranță în istoria universală a creștinismului. Prima vizită a unui papă într-o țară majoritar ortodoxă,, precum și eforturile Bisericii Ortodoxe Române de a răspunde provocărilor unui nou ciclu istoric deschis după Revoluția din 1989, vor fi legate mereu de numele său.

În aceste momente, suntem alături de creștinii ortodocși din România care au avut mereu în Prea Fericirea Sa un părinte a cărui simplitate și căldură umană l-au însoțit pe cea mai înaltă treaptă a demnității ierarhice la care a fost chemat. Dumnezeu să-l odihnească!”

În telegrama Primului-ministru al Guvernului se spun următoarele:

„Este un moment de adâncă tristețe pentru noi toți. Astăzi, România a pierdut una dintre personalitățile sale luminoase, un om de mare înțelepciune care a pus întotdeauna țara și Biserica mai presus de orice interes personal.

Dincolo de personalitatea sa specială, ca Întâistătător al Bisericii noastre naționale, sunt profund marcat de cuvintele sale blajine și atât de înțelepte, de spiritul său care a inspirat ani de-a rândul pe români.

Am avut privilegiul de a-l întâlni și de a discuta cu Părintele Patriarh Teoctist. Înțelept, sfântos, cu un simț de observație extraordinar, am găsit de fiecare dată în privirea sa afecțiunea și dorința de a face bine semenilor săi.

Am învățat din îndemnurile sale cât de importantă este apropierea sufletească de oameni, mai ales de cei nevoiași. Fiecare întâlnire cu Părintele Patriarh a însemnat un îndemn de a ne respecta și de a ne ajuta aproapele nostru, de a respecta și sprijini cu toată dăruirea pe toți românii. Vom păstra acest îndemn ca o taină spirituală de mare preț.

Împărtășesc tristețea imensă a poporului român din aceste zile și vom păstra vie amintirea vieții exemplare a Părintelui Patriarh.

În numele Guvernului României doresc să exprim profundul nostru regret pentru imensa pierdere a Bisericii Ortodoxe Române, a milioaneilor de credincioși creștini-ortodocși. Vom fi cu toții alături în aceste clipe de tristețe. Pentru ziua fu-

neraliilor ce va fi decisă de ierarhii Bisericii Ortodoxe Române ne vom reculege cu toții cu pioșenie ca zi de doliu național.

Dumnezeu să-l odihnească în pace!”

Agențiile de presă internaționale au relatat pe larg vestea morții Patriarhului Teoctist, comentând planurile sale de construire a Catedralei Mântuirii Neamului, dar și momentul istoric când Prea Fericirea Sa l-a primit la București pe Papa Ioan Paul al II-lea.

În seara zilei de luni, 30 iulie, Prea Sfințitul *Varsanufie Prahoveanul*, Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor, împreună cu trei preoți călugări: Protosinghel *Antim David*, Ecclesiarhul Catedralei Patriarhale, Protosinghel *Teofil Anăstăsoaie*, Exarhul mănăstirilor din Arhiepiscopia Bucureștilor, și Protosinghel *Nectarie Șoflea*, Starețul Mănăstirii Radu Vodă, au îndeplinit la Spitalul Fundeni toate cele de trebuință pentru așezarea în sicriu a trupului neînsuflețit al Prea Fericitului Patriarh Teoctist, citind rugăciunile premergătoare ceremoniei de înmormântare. Tot ei, după pravila călugărească, i-au șters trupul cu un burete îmbibat cu arome, l-au îmbrăcat cu veșmintele arhieresti și, cu mașina mortuară, la ora 22.00, l-au adus la Catedrala Patriarhală.

Sicriul cu trupul neînsuflețit al Prea Fericirii Sale a fost întâmpinat la Catedrala Patriarhală de un sobor de ierarhi și preoți, alcătuit din: Înalt Prea Sfințitul Mitropolit *Serafim*, al Mitropoliei Ortodoxe Române pentru Germania și Europa Centrală și de Nord, aflat de câteva zile în țară, Prea Sfințitul *Gherasim*, Episcopul Râmnicului și Prea Sfințitul *Ambrozie*, Episcopul Giurgiului, care, aflând trista veste, fiind mai aproape de București, au venit în grabă la Patriarhie, Prea Sfințitul *Vincentiu Ploieșteanul* și Prea Sfințitul *Ciprian Câmpineanul*, Episcopi Vicari Patriarhali, și Prea Sfințitul *Sebastian Ilfoveanul*, Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor. Au fost prezenți consilieri de la Administrația Patriarhală și Arhiepiscopia Bucureștilor, profesori de la Facultatea de Teologie și Seminarul Teologic din București, protopopi și preoți din Capitală, dar și numeroși credincioși cu lumânări aprinse, care au urcat în cursul nopții Dealul Patriarhiei.

Purtat pe umeri de preoți și călugări, în sunet de clopot și bătăi de toacă, sicriul cu trupul neînsuflețit al Prea Fericitului Părinte Teoctist a fost așezat în mijlocul bisericii, pe un catafalc îmbrăcat în zăbranic negru. De jur-împrejur s-au pus sfeșnice cu lumânări și buchete de flori, iar la căpătâiul celui adormit o candelă aprinsă. Preoții s-au rânduie de îndată să facă de strajă lângă sicriu și să citească stâlpii și catismele rânduite de pravilă în asemenea împrejurări.

Îndurerați, dar cu nădejdea Învierii, ierarhii Bisericii au anunțat că slujbele de pomenire, cu rugăciuni și cântări din Psaltire, vor ține zi și noapte, până ce trupul Patriarhului Teoctist va fi redat pământului, Catedrala fiind permanent deschisă pentru credincioși.

Luni noaptea, între personalitățile publice care au ținut să aducă un pios omagiu Patriarhului Teoctist a fost și Președintele Traian Băsescu. Președintele Ro-

mâniei a aprins o lumânare și s-a rugat câteva minute cu ochii înlăcrimați la căpătâiul Prea Fericirii Sale, exprimându-și regretul că Ortodoxia românească a pierdut un conducător blând, înțelep și echilibrat, care a luat asupra sa grijile și problemele actuale ale Bisericii.

Ședința extraordinară a Sinodului Permanent și programul funeraliilor Patriarhului TEOCTIST

Luând act de trecerea la cele veșnice a Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, în ziua de *luni, 30 iulie 2007*, pe temeiul prevederilor art. 16, 17 și 18 din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, în după amiaza zilei de marți, 31 iulie, *Sinodul Permanent* s-a reunit de urgență, în ședință de lucru, la Reședința Patriarhală, sub președinția Înalt Prea Sfințitul *Daniel*, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei.

Sinodul Permanent a proclamat vacant scaunul de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei și Arhiepiscop al Bucureștilor, cu data mutării la cele veșnice a Patriarhului Teoctist – 30 iulie 2007. Totodată, în temeiul prevederilor art. 133, alin. 2 și art. 11, alin. 2 din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, Sinodul Permanent a recunoscut de drept *Înalt Prea Sfințitul Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, calitatea de Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române*, cu toate drepturile statutare și regulamentare, până la alegerea noului titular.

De asemenea, Sinodul Permanent a aprobat măsurile stabilite de Comisia Sinodală pentru organizarea funeraliilor Patriarhului Teoctist și a hotărât ca programul slujbei înmormântării din ziua de vineri, 3 august, să fie dat publicității printr-un comunicat de presă.

Ținând seamă de situația excepțională creată prin trecerea la cele veșnice, în ziua de luni, 30 iulie 2007, a Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, în ziua de marți, 31 iulie, dimineața, a avut loc la Reședința Patriarhală consfătuirea de lucru a unor membri ai Sinodului Permanent, sub președinția Înalt Prea Sfințitul Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, care a desemnat o Comisie Sinodală pentru organizarea funeraliilor Patriarhului Teoctist.

Comisia Sinodală a decis următoarele măsuri, stabilind și responsabilități:

1. Rânduirea slujbelor zilnice premergătoare slujbei de înmormântare: După fiecare Sfântă Liturghie arhierească oficiată dimineața, se oficiază la catafalc Ectenia întreită și rugăciunea „Dumnezeul Duhurilor”, cu formula de pomenire „*Adormitul întru fericire Părintele nostru Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române*”; călugării și călugărițele citesc în continuare Psaltirea și celelalte rugăciuni rânduite.

2. Având în vedere că nu există dispoziții testamentare în legătură cu locul de veci, înmormântarea va fi în Catedrala Patriarhală.

3. Ceremonia înmormântării va avea loc în ziua de vineri, 3 august 2007, după un program aprobat de Sinodul Permanent.

4. Înștiințarea oficială a autorităților de stat centrale și locale asupra datei și programului slujbei de înmormântare.

5. Invitarea oaspeților de peste hotare la slujba de înmormântare.

6. Asigurarea pazei, ordinii și liniștii publice pe toată durata până la înmormântare, cu sprijinul autorităților abilitate.

7. În ziua de sâmbătă, 4 august sau duminică, 5 august 2007, după Sfânta Liturghie, în toate Centrele eparhiale, bisericile parohiale și mănăstirile se va săvârși parastasul cu formula de pomenire: „ *Adormitul întru fericire Părintele nostru Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române*”, la sfârșitul căruia ierarhul locului, preoții parohi, stareții și starețele vor evoca slujirea și vrednicia Patriarhului Teoctist.

Biroul de Presă al Patriarhiei Române a comunicat că slujba de înmormântare a Patriarhului Teoctist, stabilită pentru *vineri, 3 august*, se va desfășura după următorul program aprobat de Sinodul Permanent:

7,00 – 8,30: *Slujba Sfintei Liturghii*, oficiată în Catedrala Patriarhală de Prea Sfințitul Varsanufie Prahoveanul, Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor, împreună cu un sobor de preoți și diaconi.

9,00 – 10,30: *Ședința comemorativă a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române*, în Aula Palatului Patriarhiei, la care vor participa delegațiile Bisericilor Ortodoxe și creștine de peste hotare, reprezentanți ai autorităților statului român, conducătorii Cultelor din România, membrii clerici și mireni ai Consiliului Național Bisericesc și ai Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Bucureștilor, precum și alți invitați

11:00: *Slujba înmormântării*, oficiată de membrii Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, cu participarea delegațiilor Bisericilor Ortodoxe Surori, în prezența autorităților de Stat.

Prezentarea de condoleanțe, depuneri de coroane și sosirea delegațiilor de peste hotare

La trecerea la cele veșnice a Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a primit mesaje de compasiune din partea reprezentanților instituțiilor statului, societății civile, lumii academice, unor personalități politice și religioase, iar în semn de pios omagiu la catafalcul Prea Fericirii Sale și lângă portretul său îndoliat au fost depuse numeroase coroane de flori. Totodată, cei care au păstrat un moment de reculegere la căpătâiul Întâistătorului Bisericii Ortodoxe Române au semnat în Cartea de condoleanțe deschisă în holul Reședinței Patriarhale.

Au depus coroane de flori: Președenția și Guvernul României, Senatul și Camera Deputaților, Ministerul Apărării Naționale, Ministerul de Externe, Ministerul Internelor și Reformei Administrative, Ministerul Educației, Cercetării și

Tineretului, Ministerul Culturii și Cultelor, Ministerul Sănătății, Ministerul Justiției, Garda Română de Mediu, Consiliul Superior al Magistraturii, Poliția Română, Jandarmeria Română, Serviciul de Protecție și Pază, Serviciul Român de Informații, Serviciul de Informații Externe, Comandamentul Garnizoanei București, Detașamentul de Pompieri din Dealul Spirii, Prefectura și Primăria municipiului București, Primăriile municipiilor Craiova, Giurgiu, Ploiești.

Coroane de flori au mai depus: Academia Română, Societatea Română de Radiodifuziune, Banca Națională a României, Muzeul Național de Artă al României, Asociația Studenților Creștini Ortodocși din România (ASCOR), Universitatea din București, Universitatea din Iași, Universitatea Politehnica București, Universitățile Dimitrie Cantemir, Spiru Haret și Româno-Americană din București, Facultățile de Teologie din București, Iași, Constanța, Târgoviște, Pitești, Seminariile Teologice liceale din București, Giurgiu, Tulcea, Buzău, Curtea de Argeș, Galați, Slobozia, Mănăstirile Cernica, Căldărușani, Radu Vodă, Plumbuita, Darvari, Tigănești, Pasărea, Văratec, Pissiota, Ghighiu, Suzana, Zamfira, Techirghiol, Protoierii I, II și III Capitală, Ploiești, Câmpina, Giurgiu, Parohiile bucureștene Sf. Gheorghe-Nou, Sf. Spiridon-Vechi, Sf. Ilie Rahova, Buna Vestire-Curtea Veche și altele.

La catafalcul Patriarhului Teoctist au depus coroane de flori și Biserica Armeană din București, Arhiepiscopia Romano-Catolică de București, Mișcarea Focolarelor din România, Federația Comunităților Evreiești din România.

Coroane de flori au depus și Regele Mihai și regina Ana, membri ai Corpului diplomatic, și unii lideri politici, precum: foștii președinți Ion Iliescu și Emil Constantinescu, foștii premieri Adrian Năstase și Theodor Stolojan, senatorii Corneliu Vadim Tudor, Ion Talpeș, deputații Ion Stan, Gheorghe Flutur și alții.

Pelerinajul credincioșilor la catafalcul Prea Fericitului Patriarh Teoctist a început marți, dimineața, în pofida ploii neîntrerupte din această zi, și a continuat în zilele de miercuri și joi. În seara zilei de marți, sicriul cu trupul neînsuflețit al Prea Fericirii Sale a fost strămutat în holul Palatul Patriarhiei, purtat pe umeri de un sobor de preoți, după ce au înconjurat biserica, pentru ca meșterii să poată lucra la cripta în care va fi înmormântat, și a fost readus în Catedrală miercuri, după-amiază.

Atât în Catedrală, cât și în Palatul Patriarhal, la sicriul cu trupul neînsuflețit al Patriarhului Teoctist, slujbele de priveghere s-au desfășurat neconținut. Ierarhii, preoții și diaconii au citit Psalmi și pericope din cele 12 Evanghelii ale Invierii, precum și rugăciuni specifice la priveghiul monahilor.

Marți, 1 august, Sfânta Liturghie și slujba privegherii au fost oficiate de Înalț Prea Sfințitul *Serafim*, Mitropolitul românilor ortodocși din Germania, Europa Centrală și de Nord, miercuri, 2 august, de Prea Sfințitul *Ambrozie*, Episcopul Giurgiului, iar joi, 3 august, de Înalț Prea Sfințitul *Teodosie*, Arhiepiscopul Tomisului, care au evocat cu emoție, în cuvinte calde, personalitatea și vredniciile Părintelui Patriarh Teoctist.

Printre miile de pelerini de toate vârstele și stările care au urcat smeriți în aceste zile Dealul Patriarhiei ca să aducă un ultim omagiu Prea Fericitului Părinte

Teoctist și să aprindă o lumânare la căpătâiul celui care a fost Întâistătorul Bisericii Ortodoxe Române mai bine de două decenii, s-au numărat: președintele României, Traian Băsescu, președintele Senatului, Nicolae Văcăroiu, vicepreședintele Camerei Deputaților, Valer Dorneanu, ministrul Apărării, Teodor Meleșcanu, ministrul de Interne, Constantin David, ministrul de Externe, Adrian Cioroianu, ministrul Culturii și Cultelor, Adrian Iorgulescu, primarul general al Capitalei, Adrieian Videanu, foștii președinți Ion Iliescu și Emil Constantinescu, foștii premieri Adrian Năstase, Theodor Stolojan și Victor Ciorbea, senatori, deputați, lideri de partide, personalități ale vieții publice, academicieni, profesori universitari, bătrâni ofițeri-Cavaleri ai Ordinului Mihai Viteazul, veterani de război. Pioși și plini de recunoștință, ei au depus o floare și s-au recules la catafalcul Întâistătorului Bisericii Ortodoxe Române, aducându-și aminte de clipele binecuvântate petrecute alături de Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist.

Spre interiorul Catedralei s-a înaintat foarte greu din cauza numeroaselor vizite oficiale, iar miile de pelerini veniți din toată țara, care s-au luptat dimineață cu soarele și căldura, au devenit nerăbdători către amiază și au căutat să ajungă cât mai repede lângă sicriul Patriarhului Teoctist pentru a-i săruta mâna pentru ultima oară.

După unele calcule, în cele trei zile până la înmormântare (marți-joi), peste 10.000 de pelerini din toate colțurile țării s-au perindat la căpătâiul Părintelui Patriarh Teoctist, ca să aprindă o lumânare, să-i sărute mâna și să-și i-a rămas bun de la Prea Fericirea Sa. Sute de jandarmi, polițiști și trupe SPP au asigurat ordinea pe Dealul Patriarhiei în toate cele trei zile ale pelerinajului, până la înmormântare.

Președintele Traian Băsescu l-a decorat *marți, 31 iulie, post-mortem, pe Prea Fericitul Patriarh Teoctist* cu Ordinul Național „*Steaua României*” în grad de Colan, „*în semn de adâncă prețuire pentru felul în care Patriarhul Teoctist și-a dedicat întreaga viață slujirii devotate a Bisericii Ortodoxe Române, unității naționale și idealului de apropiere prin dialog dintre toate Bisericile creștine*”.

Joi, 2 august, la ora 12,00, Președintele Traian Băsescu a venit la Catedrala Patriarhală ca să aducă Ordinul Național „*Steaua României*” în grad de Colan, pe care i l-a conferit, *marți, post-mortem*, Patriarhului Teoctist. Cu acest prilej, la căpătâiul Patriarhului Teoctist a avut loc o scurtă ceremonie de conferire a acestei înalte distincții a Statului Român. După citirea Decretului Prezidențial, de către un consilier de stat din Administrația Prezidențială, în prezența membrilor Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, decorația a fost aranjată de șeful statului pe o pernuță roșie și depusă pe catafalcul Patriarhului, în timp ce s-au tras cloptele Catedralei Patriarhale. Președintele Băsescu s-a recules apoi câteva minute la căpătâiul Patriarhului Teoctist, timp în care preoții au oficiat o slujbă de pomenire.

Vremea frumoasă le-a permis miilor de credincioși adunați pe Dealul Patriarhiei să urmărească pe ecranele montate în afara Catedralei momentul solemn de decorare post-mortem a Patriarhului Teoctist cu „*Steaua României*” în grad de Colan.

Decorația acordată post-mortem Patriarhului Teoctist a fost inscripționată cu mesajul: „*In fide salus*”, adică „*În credință este salvarea*”. Deși protocolul de acor-

dare a Ordinului presupune intonarea imnului de stat al României, în Catedrala Patriarhală s-a auzit numai slujba de pomenire oficiată de soborul de preoți.

Această distincție, potrivit regulamentului, nu poate fi acordată la mai mult de zece persoane de cetățenie română. Patriarhul Teoctist este primul român căruia i s-a acordat Ordinul Național „Steaua României” în grad de Colan. Medalia va rămâne în posesia Sfântului Sinod, urmând să fie expusă la Muzeul Patriarhiei, după înmormântare.

Printre cei decorați cu această distincție se numără Jacques Chirac (1998), Alberto Fujimori (1998), Aleksander Kwasniewski (1999), Suleyman Demirel (1999), Regele Harald al V-lea al Norvegiei (1999), Regina Elisabeta a II-a a Marii Britanii (2000), Kofi Annan (2001), George W. Bush (2002), Regele Juan Carlos I al Spaniei (2003), apoi, Regina Betrice a Olandei, Președinții Italiei și Libanului. În total 52 de șefi de stat.

Distincția Ordinul Național „Steaua României” în grad de Colan acordată Patriarhului Teoctist este cea de-a treia conferită de Președintele Traian Băsescu, de la începutul mandatului său, după cele acordate Regelui Abdullah II al Iordaniei (2005) și președintelui Republicii Finlanda, Tarja Halonen (2006).

Vineri, 3 august, ziua înmormântării Prea Fericitului Patriarh Teoctist, a fost decretată *zi de doliu național*. Decizia a fost luată, miercuri, 1 august, de membrii Executivului, printr-o hotărâre de Guvern. Ședința săptămânală de la Palatul Victoria a început cu un moment de reculegere în memoria Patriarhului Teoctist, la propunerea Premierului Călin Popescu Tăriceanu.

Conform hotărârii, în această zi de doliu național toate instituțiile și autoritățile publice centrale și locale ale statului au arborat drapelul României în bernă, și la sediile partidelor politice, sindicatelor, patronatelor, instituțiilor de învățământ de orice grad, instituțiilor de cultură și misiunilor diplomatice ale României, tricolorul a coborât în semn de doliu. La fel s-a întâmplat și la punctele pentru trecerea frontierei și în aeroporturi, porturi, gări, autogări și ambarcațiuni sub pavilion românesc.

Totodată, Consiliul Național al Audiovizualului (CNA) a recomandat posturilor de televiziune și radio să nu difuzeze emisiuni de divertisment sau umoristice în această zi de doliu național, respectând „suferința poporului roman pentru greaua pierdere a încetării din viață a Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist”. Ca urmare, vineri, 3 august, posturile naționale de radio și televiziune, precum și instituțiile de cultură și-au adaptat programul în mod corespunzător.

Ultima zi de doliu național pe teritoriul României a fost declarată în 8 aprilie 2005, tot într-o vineri, când au avut loc funeraliile Papei Ioan Paul al II-lea.

Una dintre cele mai importante delegații de peste hotare la funeraliile Prea Fericitului Părinte Teoctist a fost cea a Patriarhiei Ecumenice, în frunte cu *Sanctitatea Sa Bartolomeu I, Patriarhul Constantinopolului*, care a ajuns în după-amiaza zilei de joi, orele 18,00, la București, pentru a oficia slujba înmormântării de a doua zi.

Patriarhul Ecumenic Bartolomeu I a fost întâmpinat pe Aeroportul Internațional „Henri Coandă” – cu Garda de Onoare și covor roșu – de o delegație de ierarhi ai Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române: IPS Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, Loctiitor de Patriarh, IPS Bartolomeu Anania, mitropolitul Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului, PS Ambrozie, Episcopul Giurgiului, PS Ciprian Câmpineanul, Episcop Vicar Patriarhal, PS Gurie Gorjeanul, Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Craiovei, și PS Petroniu Sălăjeanul, Arhiereu Vicar al Arhiepiscopiei Oradei, Bihorului și Sălajului.

Sanctitatea Sa Patriarhul Bartolomeu I a venit la București de la Istanbul, cu un avion de linie al Turkish Airlines.

La sosirea pe Aeroport, Sanctitatea Sa Patriarhul Bartolomeu I a făcut o declarație de presă, în care a evocat personalitatea Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist și a transmis un mesaj de condoleanțe:

„De fiecare dată când poposeam în acest salon observam încă de la distanță zâmbetul Prea Fericitului Patriarh Teoctist, și acel zâmbet al Patriarhului arăta toată dragostea care îl caracteriza pe dânsul și poporul român. De această dată, însă, ne lipsește acest zâmbet și această dragoste. N-am venit ca să ne bucurăm și să ne veselim împreună cu Prea Fericirea Sa, ci să-l conducem și să ne rugăm pentru dânsul, care se îndreaptă spre veșnicie. Am venit ca să-i mulțumim pentru tot ceea ce a oferit în timpul vieții sale îndelungate Bisericii sale, pe care a păstorit-o, și Bisericii lui Hristos, în general.

A fost fericit de Dumnezeu ca să trăiască împreună cu poporul său clipe de fericire, o dată cu eliberarea din perioada de tristă amintire. Libertatea pe care a câștigat-o poporul român, pe care a trăit-o și Prea Fericirea Sa, a folosit-o tocmai pentru progresul Bisericii sale. Lasă în urma sa foarte multe lucrări, foarte multe lucruri bune, pe care le-a realizat spre slava Bisericii lui Hristos și, de asemenea, lasă o amintire frumoasă în conștiințele oamenilor.

În numele Sfintei Mari Biserici a Constantinopolului, a Patriarhiei Ecumenice, în numele ierarhilor și credincioșilor ortodocși de pretutindeni vreau să exprim sincerele noastre condoleanțe poporului român și tuturor credincioșilor. Ne rugăm pentru odihna sufletului Prea Fericitului Teoctist și ca Dumnezeu să-l rânduiască cu dreptii și cu îngerii. Nădăjduim ca rugăciunea sa de acolo, din ceruri, să ne vegheze pe toți. Veșnica pomenire!”

Sanctitatea Sa Bartolomeu I a fost condus de la Aeroport direct la Catedrala Patriarhală, unde a rostit o rugăciune la catafalcul Prea Fericitului Teoctist.

Joi seara, Sanctitatea Sa Patriarhul Bartolomeu I al Constantinopolului a fost primit de Președintele Traian Băsescu la Palatul Cotroceni, cu care a discutat despre personalitatea fericitului întru adormire Patriarh Teoctist și contribuția sa la dialogul ecumenic, echilibrul și deschiderea Prea Fericirii Sale în abordarea problemelor interconfesionale și despre viitoarea cooperare intercreștina. Sanctitatea Sa Bartolomeu I și-a exprimat profunda tristețe în legătură cu trecerea la cele veșnice a Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist.

Președintele Traian Băsescu i-a mulțumit Patriarhului Ecumenic Bartolomeu I pentru prezența sa la București, în aceste momente grele pentru creștinii ortodocși din țara noastră, și a subliniat importanța cooperării și comunicării dintre Biserici, pentru definirea unei căi spirituale comune în Europa unită. Totodată, Președintele Traian Băsescu și-a exprimat încrederea că Adunarea Ecumenică Europeană, care va avea loc la Sibiu, în perioada 4-9 septembrie a.c., pentru prima dată într-o țară majoritar ortodoxă, va reprezenta un moment important pentru viitorul cooperării intercreștine și un prilej de reflecție comună asupra rolului pe care Bisericile sunt chemate să și-l asume în Europa unită.

În cursul zilei de joi, 2 august, au sosit la București, răspunzând invitației IPS *Daniel*, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh, pentru a participa la funeraliile fericitului întru adormire Patriarhului Teoctist, următoarele delegații ale Bisericilor ortodoxe și creștine de peste hotare și ale unor organizații religioase intercreștine:

Reprezentanți ai Bisericilor Ortodoxe surori

Patriarhia Ecumenică: Sanctitatea Sa Bartolomeu I, Arhiepiscop al Constantinopolului – Noua Romă, Patriarh Ecumenic; IPS Iacobos, Mitropolit de Prinkiponisa; IPS Ierotheos Mitropolit de Zihnon și Nevrocopion; Diacon Visarion Komozia;

Patriarhia Alexandriei și a toată Africa: IPS Petros, Mitropolit de Axomis;

Patriarhia Antiohiei și a întregului Orient: PS Niphonos, Episcop de Philopopolis;

Patriarhia Ierusalimului: IPS Theophanis, Arhiepiscop de Gerasa și Exarh al Sf. Mormânt.

Patriarhia Moscovei și a toată Rusia: IPS Juvenalie, Mitropolit de Krutetsk și Kolomna; IPS Vladimir, Mitropolit al Chișinăului; Pr. Nicolae Balasov, Consilier la Departamentul pentru Relații Externe; Diacon Serghie Kuksov; Pr. Vadim Gheibaș, secretar;

Patriarhia Sârbă: PS Vasile, Episcop de Srem; PS Luchian, Episcop de Buda și administrator al Eparhiei Sârbe de Timișoara; Pr. Prot. Vladimir Marcovici; Pr. Dositei;

Patriarhia Bulgară: IPS Neofit, Mitropolit de Ruse; IPS Ilarion, Mitropolit de Durostorum; PS Naum, Episcop de Agatonitsa; Prot. Ivanov; Pr. Petar Totev;

Biserica Ortodoxă a Ciprului - Noua Justiniana: IPS Isaia, Mitropolit de Tamassos și Oreina; Diacon Eraclidios Kleanthous.

Biserica Ortodoxă a Greciei: IPS Hrisostom, Mitropolit de Peristerion; PS Ioannis, Episcop de Termopile; Dimitrios Furlemadis.

Biserica Ortodoxă a Albaniei: PF Anastasios, Arhiepiscop de Tirana, Durres și a toată Albania, PS Nicolae, Episcop de Kruje;

Biserica Ortodoxă a Poloniei: IPS Abel, Arhiepiscop de Lublin și Chelm; Pr. Petru Kasimski.

Biserica Ortodoxă din ținuturile Cehiei și din Slovacia: PF Kristof, Arhiepiscop de Praga și Mitropolit al ținuturilor Cehiei și al Slovaciei; PS Tichon, Episcop Vicar; Pr. Cristian Popescu.

Biserica Ortodoxă a Finlandei: PS Arsenie de Joensu, Episcop Vicar.

Biserica Ortodoxă din America (OCA): PS Irineu Duvlea, Episcop de Dearborn Heights și Vicar de Detroit; PC Diac. Sebastian Dumitrașcu.

Reprezentanții Bisericilor Ortodoxe Orientale

Biserica Ortodoxă din Armenia (Ecimiadzin): IPS Arhiepiscop Dirayr Mardikian – Biserica Armeană din România; IPS Arhiepiscop Grigoris Buniatyan – Biserica Armeană din Ucraina; Pr. Zareh Aznavourian – București;

Catolicosatul Armean al Ciliciei (Liban): IPS Arhiepiscop Gomidas Ohanian; PS Episcop Khoren Doghramadjian;

Biserica Ortodoxă Coptă: PS Episcop Damian al Germaniei; PS Episcop Anghelos din Marea Britanie;

Biserica Ortodoxă Etiopiană: Sanctitatea Sa Abuna Paulos – Patriarhul Bisericii Ortodoxe din Etiopia; IPS Gerima – Arhiepiscop de Ierusalim; Diac. Mulugeta Bekele.

Biserica Ortodoxă Asiriană a Răsăritului: PS Mar Odisho Oraham – Episcop de Europa; Rev. Stephen Turkhan.

Reprezentanți ai unor Biserici creștine

Biserica Romano-Catolică (Vatican): Eminentă Sa Cardinalul Walter Kasper – Președintele Consiliului Pontifical pentru Unitatea Creștinilor (CPUC); Excelența Sa Monseniorul Brian Farrel – Secretarul CPUC; Excelența Sa Monseniorul Jean-Claude Perisset – Nunțiu Apostolic la București;

Biserica Anglicană: Rt Rev'd Christopher Chessun – Episcop de Woolich; Rev'd Martin Jaques – apocrisiarh, capelan al bisericii anglicane din București; Dr. John Barker, Biserica anglicană din București;

Reprezentanți ai Organizațiilor internaționale intercreștine

Consiliul Mondial al Bisericilor (CMB): Pr. prof. univ. dr. Ioan Sauca.

Conferința Bisericilor Europene (KEK): Venerabilul dr. Collin Williams – Secretar General KEK; Pr. prof. univ. dr. Viorel Ioniță;

Alți invitați de peste hotare

Monsenior Antonio Matiazzo, Arhiepiscop de Padova

Monsenior Albert Rauch, de la Regensburg – Germania

Domnul Mathias Henn.

Pr. romano-catolic Richard Escudier din Paris.

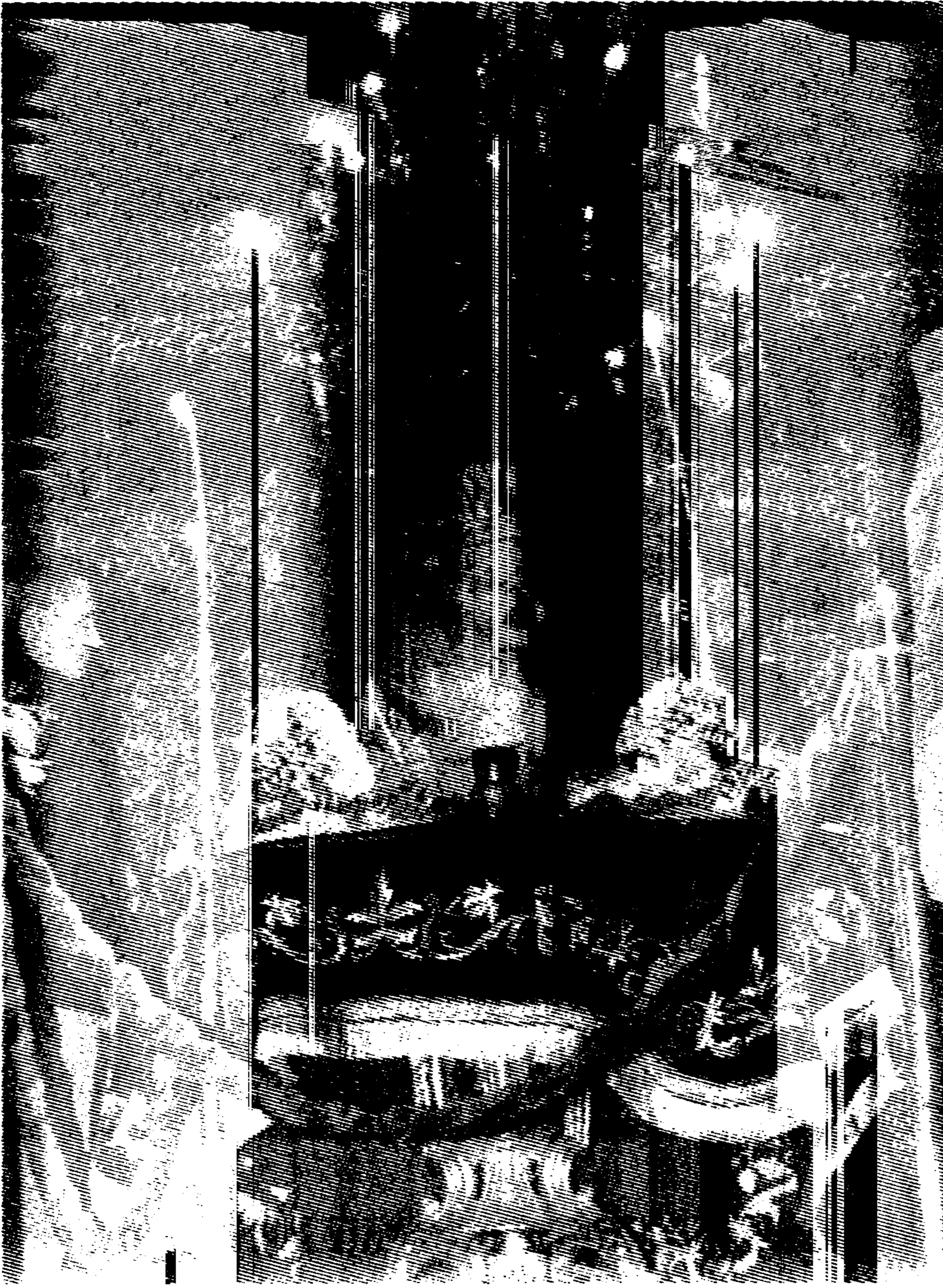

PREA FERICITUL PĂRINTE

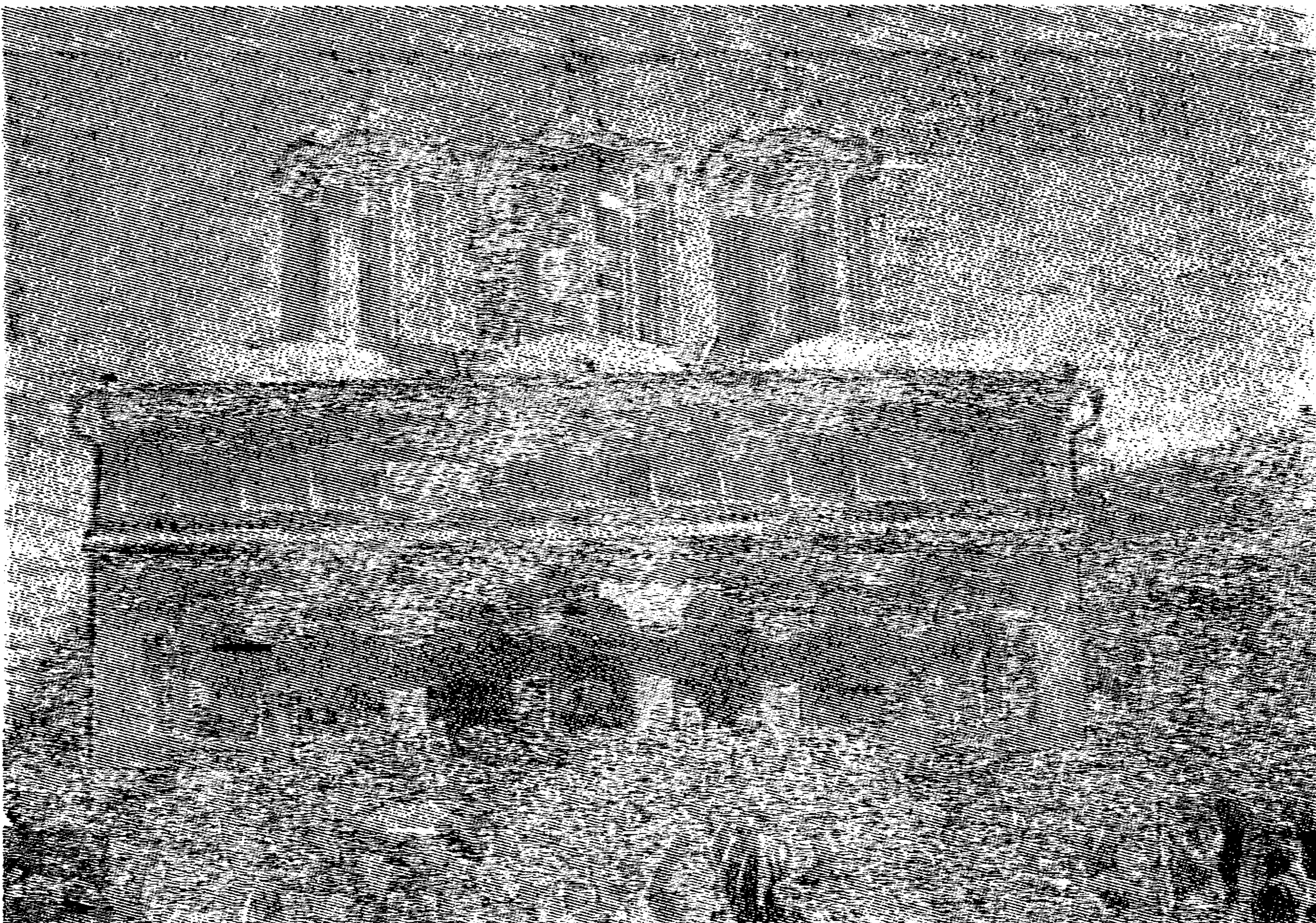
† **TEOCTIST**

PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

9 NOIEMBRIE 1986 -30 IULIE 2007

Trecerea la cele veșnice a Prea Fericitului Patriarh Teoctist a chemat pe dealul Patriarhiei mulțime de clerici și credincioși veniți pentru a aduce un ultim omagiu Întâistătorului Bisericii noastre.

Înalte oficialități române, membri ai delegațiilor străine prezenți la funeralii și mulțime de credincioși aduc un ultim omagiu Patriarhului Teoctist

Mulțime de credincioși și reprezentanți ai vieții culturale românești aduc un pios gând de recunoștință și rugăciune fericitului întru adormire Patriarh Teoctist

Aspecte de la Ședința comemorativă a Sfântului Sinod unde au fost prezentate mesajele Delegațiilor Bisericilor Ortodoxe surori, ale altor Biserici creștine și Organizații bisericești internaționale

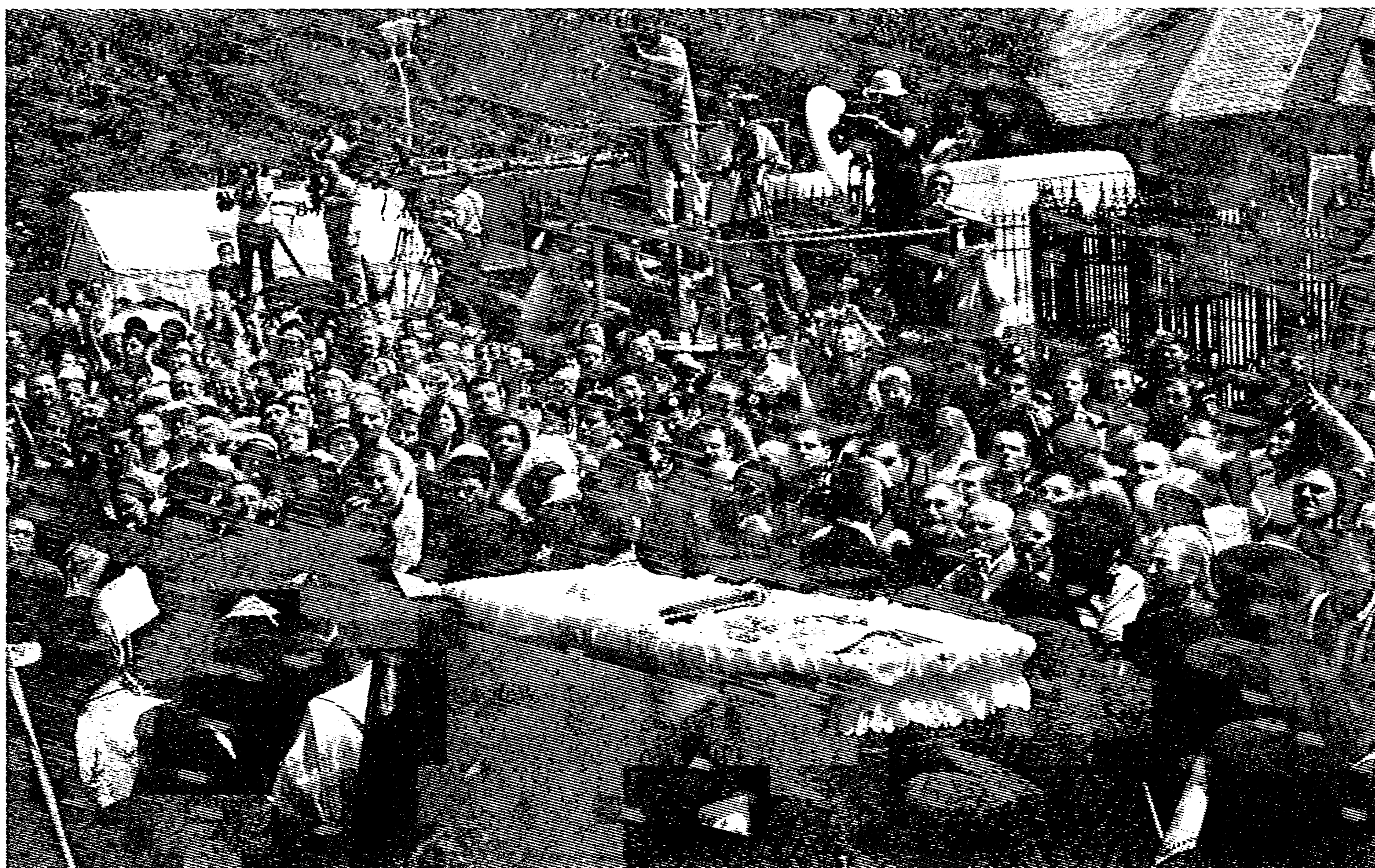

Aspecte din Catedrala Patriarhală în timpul săvârșirii slujbei de înmormântare a Patriarhului Teoctist

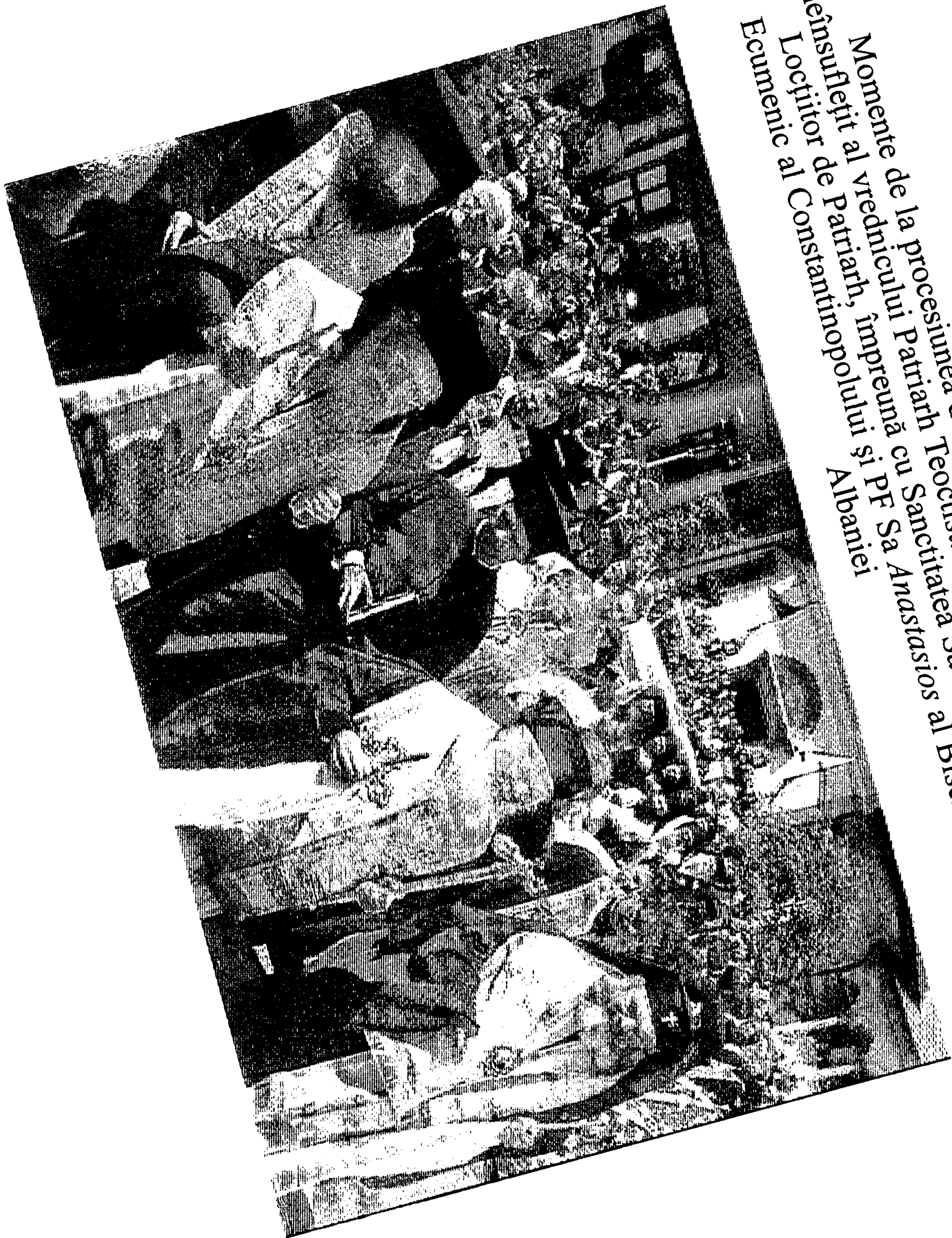

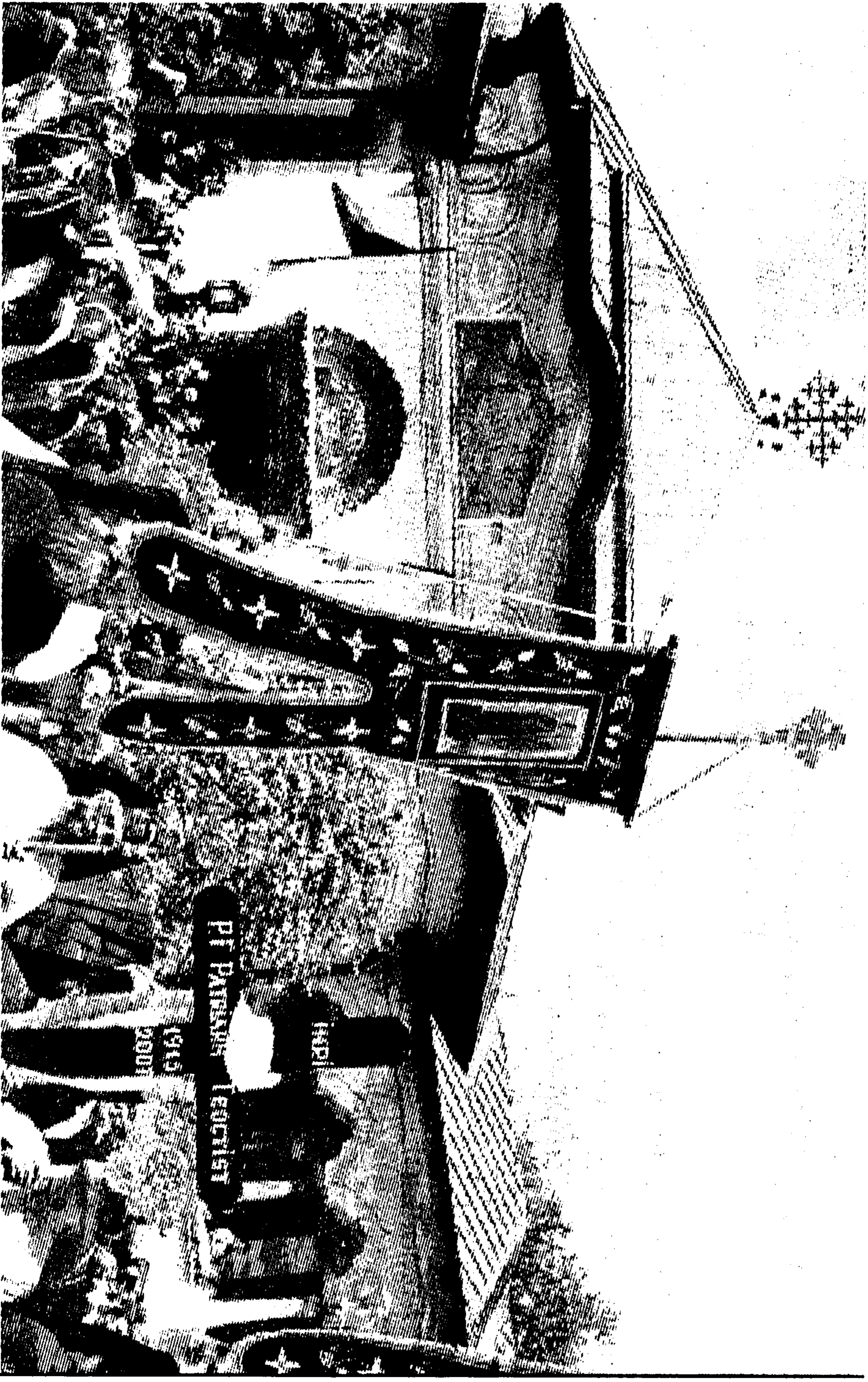

Aspecte de la procesiunea de înconjurare a Catedralei Patriarhale. Sicriul cu trupul Patriarhului Teoctist purtat pe umeri de înalți ierarhi ai Sfântului Sinod și omagiat de mulțimea credincioșilor

Momente de la procesiunea din jurul Catedralei Patriarhale, cu trupul
neînsuflăit al vrednicului Patriarh Teoclist. În fruntea ierarhilor: I.P.S. Daniel,
Locțiitor de Patriarh, împreună cu Sancitatea Sa Bartolomeu, Patriarhul
Ecumenic al Constantinopolului și PF Sa Anastasios al Bisericii Ortodoxe a
Albaniei

**Ședința comemorativă a Sfântului Sinod și prezentarea mesajelor
Delegațiilor străine și ale înaltelor autorități de stat și civile din
România (3 august, 2007)**

În ziua de *vineri*, 3 august, ora 9,30, în Aula Palatului Patriarhiei s-a desfășurat, sub președinția *Înalt Preasfințitului Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh, Ședința Comemorativă a Sfântului Sinod*, de omagiere a personalității și vredniciilor fericitului întru adormire *Patriarhul Teoctist*, la care au luat parte: membrii Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, reprezentanții autorităților de stat centrale și locale, delegații Bisericilor Ortodoxe surori, ai Bisericilor creștine și ai organizațiilor internaționale intercreștine, reprezentanții Cultelor din România, reprezentanți ai Academiei, învățământului și altor instituții de cultură, membrii Consiliului Național Bisericesc, membrii Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Bucureștilor, membrii Permanenței Consiliului Național Bisericesc și ai Permanenței Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Bucureștilor, reprezentanții instituțiilor de învățământ teologic din Mitropolia Munteniei și Dobrogei (facultăți și seminarii), protopopii din Arhiepiscopia Bucureștilor, reprezentanții mănăstirilor și schiturilor din Arhiepiscopia Bucureștilor, membri ai Corpului diplomatic acreditat în România, rudele Patriarhului Teoctist, alți invitați.

După rugăciunea *Împărate ceresc*, rostită de Prea Sfințitul Ciprian Câmpineanul, Episcop Vicar Patriarhal, *Înalt Prea Sfințitul Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei și Locțiitor de Patriarh*, a deschis ședința, spunând:

*Sanctitatea Voastră,
Prea Fericirile Voastre,
Înalt Prea Sfințiile Voastre,
Prea Sfințiile Voastre,
Domnule Președinte al Senatului,
Domnilor senatori și deputați,
Domnilor miniștri,
Domnilor și Excelențele Voastre, reprezentanți ai altor Biserici și Culte,
Distins corp diplomatic,
Prea Cuvioși și Prea Cucernici Părinți,
Stimați auditori,*

„Comemorarea și omagierea personalității Prea Fericitului Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, ca urmare a trecerii sale la viața veșnică în ziua de 30 iulie 2007, ne-a adunat astăzi în această Aulă a Palatului Patriarhiei. Vă mulțumim tuturor pentru că sunteți alături de Biserica Ortodoxă Română în aceste zile de doliu și ne transmiteți mesaje de condoleanțe din partea instituțiilor pe care le reprezentați. Condoleanțele primite deja până acum din partea multor Culte, instituții de stat și persoane particulare din România și din străinătate ne

arată ce sentimente a cultivat Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist al Bisericii Ortodoxe Române în relația sa cu persoane și cu popoare diferite.

Acum avem la dispoziție 1 oră și 30 de minute pentru a asculta sau primi mesajele principalilor demnitari ai Statului român, ale Bisericilor surori, ale altor Biserici, precum și ale unor organisme internaționale creștine. În acest sens, Înalt Prea Sfințitul Nifon, Arhiepiscopul Târgoviștei, din Sinodul Bisericii Ortodoxe Române, va explica modul și ordinea citirii mesajelor delegațiilor oficiale”.

Luând cuvântul, Înalt Prea Sfințitul Arhiepiscop **Nifon** al Târgoviștei a arătat:

„Vom asculta, mai întâi, mesajele demnitarilor Statului român, după care, în ordinea dipticelor panortodoxe, vom asculta mesajele de condoleanțe din partea tuturor Bisericilor Ortodoxe participante la această ședință comemorativă a Sfântului Sinod, apoi, din partea celorlalte Biserici cu care Biserica Ortodoxă Română, personal Prea Fericitul Patriarh Teoctist, a avut relații menite să promoveze unitatea și buna înțelegere între toți oamenii, și desigur, din partea organizațiilor ecumenice internaționale”.

Mesajul Președintelui României, Domnul Traian Băsescu, prezentat de către Domnul consilier prezidențial *Teodor Baconski:*

„În numele Statului român doresc să aduc un pios omagiu Prea Fericitului Teoctist, celui care a fost peste douăzeci de ani patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, personalitate venerabilă a lumii creștine și părinte spiritual al românilor ortodocși.

Cu experiența anilor de arhierie în mari centre episcopale și mitropolitane ale țării, Prea Fericitul Patriarh Teoctist a luat asupra sa greutatea unui timp potrivit Bisericii și credinței. În fața opresiunii și a terorii a rezistat și a lucrat cu înțelepciune pentru binele celor păstoriți, slujirea sa fiind o continuă încercare a discernământului duhovnicesc. Profund cunoscător al culturii vechi românești, Patriarhul Teoctist a crezut cu toată sinceritatea în solidaritatea de destin a Bisericii Ortodoxe Române cu țara, în capacitatea Bisericii de a oferi românilor de pretutindeni unitatea spirituală și comuniunea reală spre care aspiră.

Dumnezeu a rânduit ca vocația și înalta sa misiune de întâistător să se împlinească, mai ales, în timp libertate, când Biserica pe care o călăuzea a trebuit să răspundă provocărilor unui nou ciclu istoric.

Ne vom aminti mereu de momentele sărbătoare pentru milioane de creștini ale întâlnirii sale cu Sanctitatea Sa Papa Ioan Paul al II-lea, împreună cu care a scris o pagină plină de speranță în istoria căutării unității. Prea Fericitul Teoctist a simbolizat deschiderea ecumenică a Bisericii Ortodoxe Române, dorința profundă de conlucrare a acesteia cu alte Biserici creștine. Mesajul său de fraternitate este testamentul spiritual pe care ni l-a lăsat în pragul celei de a III- a Adunări Ecumenice Europene.

Am hotărât decorarea post-mortem a Prea Fericitului Părinte Teoctist cu cel mai înalt ordin al României pentru a manifesta deplina prețuire pe care poporul nostru o arată față de întreaga Biserică Ortodoxă Română.

Cred că trecerea pământească a Patriarhului Teoctist a stat sub semnul cuvintelor Apostolului Pavel: credință, iubire, răbdare.

Dumnezeu să-l odihnească!”

Mesajul Primului-ministru, Domnul Călin Popescu Tăriceanu, prezentat de domnul *Adrian Iorgulescu*, ministrul Culturii și Cultelor:

„Împărtășim în aceste momente de regret profund o puternică solidaritate națională, odată cu trecerea la cele veșnice a Prea Fericitului Părinte Teoctist, Patriarhul Bisericii ortodoxe Române.

În numele Guvernului României doresc să exprim profundul nostru regret pentru imensa pierdere a Bisericii Ortodoxe Române, a milioaneilor de credincioși ortodocși. România a pierdut una dintre personalitățile cele mai luminoase, un om de mare înțelepciune, care a iubit întotdeauna țara și Biserica mai presus decât orice interes personal.

Viața Părintelui Patriarh Teoctist este o mărturie de ceea ce înseamnă slujirea Bisericii și a neamului. A marcat cu personalitatea sa istoria contemporană a Bisericii Ortodoxe Române și, în general, contextul vieții religioase a societății românești.

A fost un promotor consecvent al relației strânse între credința apostolică primită de la înaintașii săi și istoria neamului românesc. A reușit cu înțelepciune și viziune să îmbine mărturisirea valorilor tradiției ortodoxe cu realitatea evoluției României în procesul integrării în structurile europene pe parcursul devenirii ei ca membră a Uniunii Europene.

A reușit prin stăruință și inițiativă să întărească responsabilitatea noastră a tuturor, de a ridica patrimoniul cultural și spiritual românesc în cadrul familiei europene.

Patriarhul Teoctist a dovedit cu prisosință darul de a fi un patriarh adevărat și un factor de echilibru în păstrarea unității bisericești. A fost un fiu al poporului și a rămas mereu apropiat de frământările și nevoile acestuia, având puterea de a asculta și de a trăi bucuriile și suferințele credincioșilor, asumând cu inimă de părinte neputințele tuturor.

De-a lungul slujirii sale, Părintele Patriarh Teoctist a dezvoltat o impresionantă activitate pastoral-misionară. În anii de după decembrie 1989, această activitate a cunoscut o dinamică deosebită. S-au înființat mai multe eparhii în țară și în străinătate, s-au construit numeroase biserici, s-au făcut multiple lucrări de restaurare a monumentelor istorice bisericești, s-a creat cadrul pentru asigurarea asistenței religioase în spitale, unități militare, școli, penitenciare, s-a dezvoltat

într-un mod semnificativ activitatea de asistență socială a Bisericii Ortodoxe Române.

Guvernul a sprijinit multe din aceste lucrări inspirate și îndrumate de Patriarhul Teoctist, iar roadele acestor lucrări se regăsesc în folosul comunităților locale și au o importantă valoare socială și educativă.

În mod esențial, Părintele Patriarh Teoctist a contribuit la intensificarea dialogului ecumenic. Prin structură și prin felul său de a fi a dovedit o reală deschidere spre dialogul ecumenic și, în același timp, mărturisind cu convingere valorile profunde ale Ortodoxiei românești și universale.

Ca mărturie sugestivă în activitatea ecumenică rămâne întâlnirea istorică dintre Papa Ioan Paul al II-lea și Patriarhul Teoctist, fiind prima primire a unui Papă într-o țară majoritar ortodoxă.

Prin felul exemplar de slujire, Părintele Patriarh Teoctist a întruchipat voința și vocația tradiției românești în istoria actuală a Bisericii Ortodoxe.

Ca prim-ministru am avut prilejul de a-l întâlni și de a discuta cu Părintele Patriarh, înțelept, sfântos, cu un simț de observație extraordinară, am găsit de fiecare dată în privirea sa afecțiunea și dorința de a face bine semenilor săi.

Am învățat din îndemnurile sale cât de importantă este apropierea sufletească de oameni, mai ales, de cei nevoiași. Fiecare întâlnire cu Părintele Patriarh a însemnat un îndemn de a ne respecta și de a ne ajuta aproapele, de a respecta și sprijini cu toată dăruirea pe toți românii.

Vom păstra acest îndemn ca o taină spirituală de mare preț.

Fie ca Bunul Dumnezeu să-l odihnească, să-l primească în Împărăția Sa veșnică și noi să-i purtăm vrednică pomenire!”

Mesajul Majestății Sale Regelui Mihai, prezentat de *Alteța Sa Principele Radu*:

„A plecat la cele veșnice al V-lea Patriarh al Bisericii noastre. Cu adâncă părere de rău pentru pierderea pe care o încearcă întreaga Biserică Ortodoxă Română și milioanele de creștini români, aduc omagiul memoriei Patriarhului, rugând Domnul să-i așeze sufletul în pace alături de predecesorii lui, Miron, Nicodim, Justinian și Iustin.

Am fost contemporanul tuturor acestor lideri creștini ai neamului nostru. Fiecare dintre ei au avut de ținut piept unor vremuri unele mai grele decât celelalte. Ca și Biserica Ortodoxă, Casa Regală a avut în ultima jumătate a secolului trecut durerea de a nu putea opri sfârâmarea mândriei și identității naționale.

Familia noastră și cu mine suntem alături de toți cei care varsă astăzi o lacrimă pentru Părintele Patriarh Teoctist și cerem luarea aminte la importanța pe care credința strămoșească o are în România de astăzi. Odihnească-se în pace!”

Mesajul Domnului Acad. Ionel Haiduc, Președintele Academiei Române:

„Academia Română deplânge plecarea dintre noi a unui distins membru de onoare al său, Prea Fericitul Patriarh Teoctist, și aduce un pios omagiu personalității sale.

Prezența în Academie a Prea Fericitului Patriarh Teoctist aducea un suflet de înțelepciune și pace, făcea puntea între știință și credință, între minte și suflet, slujindu-le pe amândouă. Cuvântul său, rostit cu un inegalabil farmec, era ascultat cu mult respect. Era nu numai cuvântul unui om al Bisericii, ci și al unui om de largă cultură, cu bogate cunoștințe, prețuit mult între membri Academiei.

Prin plecarea dintre noi a Prea Fericitului Patriarh Teoctist, în Academia Română rămâne un gol care cu greu va putea fi ocupat. Academia Română pierde nu numai un membru de onoare, ci și un sfătuitor, un înțelept a cărui lipsă va fi mult resimțită. Numele său nu va fi uitat.

Dumnezeu să-l odihnească și să-l așeze în lumea dreptilor!”

Mesajul Domnului Acad. Mihai Cimpoi, Președintele Academiei de științe de la Chișinău (Republica Moldova):

„Aduc mesajul de condoleanțe din partea oamenilor de cultură din Basarabia, din partea tuturor românilor de acolo care l-au iubit și l-au prețuit.

Prea Fericitul Părinte Teoctist a rostit permanent rugă pentru ocrotirea românilor din Basarabia și a susținut actul reactivării Mitropoliei Autonome a Basarabiei, care acum funcționează la Chișinău. A fost un model de slujire a credinței, culturii, Bisericii și limbii române. Prea Fericitul Părinte Teoctist a susținut cele mai importante manifestări culturale și religioase care s-au organizat la Chișinău și în alte localități.

Îi rămânem datori pentru această iubire. Românii basarabeni l-au considerat părinte spiritual și rămâne în continuare un părinte spiritual al românilor de acolo.

Dumnezeu să-l odihnească în pace cu dreptii!”

Mesaje ale Bisericilor Ortodoxe surori

Mesajul Prea Fericitului Teodoros al II-lea, Papă și Patriarh al Alexandriei și al întregii Africi, prezentat de IPS Mitropolit Petros de Axomis:

„Iată cu adevărat un israelit întru care nu este vicleșug. De aceea este durerea Preasfintei Biserici Române, care a pierdut pe fericitul întru adormire Patriarh Teoctist, părintele duhovnicesc și călăuzitorul ei, întâstătorul îndelungat în zile cu inima largă, deschisă tuturor și lucrătorul în via Domnului, dedicat până la ultima suflare împlinirii apostoliei sale sacre. Cel care peste 20 de ani a păstorit bineplăcut lui Dumnezeu, fără să precupețească nici un efort, turma cuvântătoare a Bisericii României, încărcat de zile s-a mutat la Domnul. Noi, adunați de la marginele lumii la cinstitul lui trup, înălțăm rugăciuni și cu umilință cădem la Preabunul Dumnezeu, cerându-i să-i așeze fericitul suflet acolo unde dreptii se odihnesc.

Fericitul întru adormire Patriarhul Teoctist a fost o personalitate de excepție în Biserică. Avea simplitatea măreției și măreția simplității. Era deschis, sincer, îngăduitor, răbdător și foarte prietenos. A fost ales ca urmaș al fericitului întru pomenire patriarh Iustin, în vremuri de restriște, vremuri de mucenicie pentru Ortodoxia din România. El a păstorit Biserica cu abnegație în timpuri grele, a cucerit inimile și a dobândit dragostea, respectul și atașamentul turmei care de Dumnezeu i-a fost încredințată spre patriarhală arhipăstorire. Mulțumită dragostei arătate, numele său s-a aflat pe buzele tuturor, nu numai între ortodocși, dar și între credincioși de alte confesiuni și de alte religii. La toate întâlnirile interreligioase internaționale și interortodoxe, Patriarhul Teoctist a luat parte întotdeauna cu mare atenție, cu toată dragostea, cu mult interes și devotament real pentru împlinirea vrerii lui Dumnezeu, pentru mântuirea și iubirea între toți oamenii, pentru realizarea dreptății, păcii și bune înțelegeri propovăduite de Domnul nostru Iisus Hristos.

Preasfânta Biserică a Alexandriei și Prea Fericirea Ta Teodoros al II-lea, Papă și Patriarh al Alexandriei și al întregii Africi, se fac părtași durerii și doliului Bisericii Ortodoxe Române care-și plânge pierderea Întâistătorului. Cuvântul lui de suflet ziditor, lupta lui cea bună, etosul și viața lui să-i păstreze nemuritoare amintirea în sufletele noastre.

Veșnica lui pomenire!”

Mesajul Prea Fericitului Ignatie al IV-lea, Patriarhul Antiohiei și al întregului Orient, prezentat de *PS Episcop Niphonos de Philipopolis*:

„În numele Prea Fericitului Patriarh al Antiohiei și al întregului Răsărit, Ignatie al IV-lea, am vrea să transmitem Dumneavoastră și întregii Biserici Ortodoxe Române durerea și suferința pe care o simțim. Când a auzit de vestea cea tristă, Prea Fericitul Ignatie al IV-lea a spus: «Am pierdut un uriaș al Bisericii Ortodoxe, dar am câștigat un sfânt în rai pentru Biserica noastră». În numele lumii arabe vrem să vă transmitem că noi toți simțim același lucru, aceeași durere și vrem să vă transmitem Dumneavoastră tuturor sentimentele noastre.”

Mesajul Prea Fericitului Teofilos al III-lea, Patriarhul Ierusalimului, prezentat de *IPS Arhiepiscop Theophanis de Gerasa și Exarh al Sfântului Mormânt*:

„Mutarea la Domnul a Patriarhului Românei, Teoctist, cel îndelungat în zile, constituie un fapt care s-a făcut cunoscut în întreaga Biserică și în toată lumea. De aceea, toate Bisericile Ortodoxe locale participă, într-un cuget și o simțire, la mărețea sa slujbă de înmormântare, dând mărturie că pururea pomenitul patriarh s-a mutat din moarte la viață împlinit cu mari realizări în chivernisirea Bisericii sale. Moartea și Învierea Domnului nostru Iisus Hristos în Ierusalim arată calea spre adevăr și viață până la marginile pământului și până la sfârșitul veacurilor. Cu această încredințare, Preasfânta Biserică a Ierusalimului participă, prin delegația sa, la doliul și durerea Preasfintei Biserici Române, acum, când ne despărțim de

pururea pomenitul Patriarh Teoctist, bunul, vrednicul și marele ei păstor. Totodată, la Preasfântul și de viață primitor Mormânt al Mântuitorului nostru, la Ierusalim, ea se roagă fierbinte pentru odihna fericitului său suflet în latura celor vii, împreună cu cei drepti. Preasfânta Biserică a Ierusalimului cere Domnului să arate urmaș vrednic de fericitul întru adormire Patriarh Teoctist, care să slujească poporul român binecuvântat și să aducă roade bogate în domeniul împreună-lucrării nu numai cu Bisericile Ortodoxe, dar și cu cei de aproape și cu cei de departe în duhul cel bun, drept, sfințitor al drepte credințe. Amin!"

Mesajul Sanctității Sale Alexei II, Patriarhul Moscovei și a toată Rusia, prezentat de *IPS Mitropolit Juvenalie de Krutițki și Kolomna:*

"Delegația Bisericii Ortodoxe Ruse prezintă în această zi condoleanțele sale Bisericii Ortodoxe Române și poporului frate român din partea Bisericii Ortodoxe Ruse și a poporului rus. Sanctitatea Sa Patriarhul Alexei al II-lea al Moscovei și a toată Rusia a transmis epistola sa personală IPS Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh, și Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române:

**IPS Voastră,
Dragi frați Arhieriei,**

"Tristețea și sentimentele unei mari pierderi au lovit Patriarhia Română, iar împreună cu acesta toată lumea ortodoxă. Biserica Ortodoxă Rusă, de asemenea, deplânge această pierdere. Ne luăm rămas bun de la un drag confrate și prieten.

Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist, vrednic lucrător în câmpul lui Hristos, a proclamat cu vrednicie cuvântul adevărului dumnezeiesc în Biserica Ortodoxă Română și a păstorit cu fermitate, spre mântuire, mulțimea de credincioși români timp de 21 de ani.

Slujirea Prea Fericirii Sale a început în timpurile grele ale puterii de stat opresive, care conducea în conformitate cu ideologia ateistă. În această vreme de ispită și asuprire, viitorul patriarh s-a dovedit credincios lui Dumnezeu, fidel Bisericii și autentic martor al lui Iisus Hristos. După trecerea la cele veșnice a Prea Fericitului Patriarh Iustin, Prea Fericitul Teoctist a fost cel chemat de Domnul să poarte greutatea slujirii de Întâistătător și fără a se clătina a luat pe umerii săi soarta Ortodoxiei din țara sa natală.

Atunci era greu să presupui că în curând România va avea parte de schimbări politice și sociale radicale, iar Prea Fericitul de altfel de încercări, la fel de grele. Atunci când stihiiile tulburărilor politice ajungeau să se atingă de viața bisericească, Prea Fericitul Părinte Patriarh a preferat cu hotărâre să piardă personal, doar pentru ca lucrarea lui Dumnezeu să nu fie oprită, și asemenea Proorocului Iona a fost gata să se jertfească pe sine pentru ca marea învolburată a patimilor politice să-și "*potolească urgia ei*" (Iona 1, 15) și să nu amenințe corabia Bisericii cu scufundarea. Numai că poporul român, cel iubitor de Dumnezeu și întreaga

lume ortodoxă au văzut în persoana Prea Fericitului Teoctist cel mai bun exemplu al păstorului bun după Evanghelie, cu inimă bună, care "*își pune viața pentru oi*" (Ioan 10, 11) și care este în orice timp fidel lucrării divine. Biserica Ortodoxă Română a văzut în viața Prea Fericitului o mărturie clară a faptului că el trebuie să stea la cârma ei și de atunci încolo. Viitoarea slujire a Prea Fericitului a demonstrat că această gândire a fost dreaptă.

Patriarhul Teoctist a fost cu adevărat un patriarh popular. Păstoriții, rămași acum orfani de păstorul lor, întotdeauna i-au răspuns cu dragoste și adânc respect. În multe privințe, datorită acestui fapt, Prea Fericitul a reușit să realizeze, în anii de slujire ca Întâistătător, atât de multe pentru renașterea spirituală a țării.

O dată cu acestea, Prea Fericitul întru adormire Patriarh a avut grijă nu numai de România natală, ci și de soarta Ortodoxiei din întreaga lume, de coabitarea frățescă a popoarelor lumii. Procesul globalizării, care este însoțit adeseori de apariția urii și a dușmăniei, demonstrează mult mai clar că la acordul comun se poate ajunge doar pe calea dialogului, a dorinței sincere de a te înțelege cu celălalt. Patriarhul Teoctist știa acest lucru foarte bine și a depus multe eforturi pentru construirea unei lumi interconfesionale și interreligioase, pentru dezvoltarea dialogului între civilizații și culturi. În acest context a obținut mult, reprezentând Biserica sa la un nivel înalt internațional, apărând în același timp valorile credinței ortodoxe. Prea Fericitul Teoctist a fost pentru totdeauna o personalitate marcantă și distinsă la ședințele Conferinței Bisericilor Europene, dar și în cadrul altor întâlniri interbisericești și interreligioase, unde ne-am întâlnit de mai multe ori. Ultima noastră întâlnire frățescă a avut loc acum un an, la Moscova, când Prea Fericitul a participat activ la Întrunirea Mondială a liderilor religioși.

Soarta Bisericilor Ruse și Română din secolul XX a fost asemănătoare: ambele au trecut prin timpuri de grele încercări, ca pe Golgota, și au ajuns la Înviere. Adormitul Patriarh vorbea despre aceasta la Moscova, în anul 2000, atunci când am slujit împreună cu întâistătătorii și reprezentanții Bisericilor Ortodoxe, și am sfințit în mod solemn catedrala renăscută Hristos Mântuitorul. Am fost solidari și în necazuri și în bucurii, trăgându-ne seva din unitatea noastră. Dacă forțele exterioare, nebisericești, au avut tendința de a întuneca înțelegerea noastră bisericească noi am știut întotdeauna că în inima fratelui și prietenului nostru drag nu se regăsesc astfel de gânduri.

Luându-ne rămas bun astăzi de la Prea Fericitul Teoctist, care se duce pe calea veșniciei, nu ne vom îndoii că un astfel de slujitor fidel și râvnitor al Domnului va primi daruri bogate în Împărăția lui Dumnezeu. Fie ca Dumnezeu să-i odihnească sufletul în locașurile dreptilor, iar noi să-i dăm confratelui și slujitorului nostru drag ultima sărutare".

Mesajul Sanctității Sale Pavle, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Sârbe, prezentat de PS Episcop Vasile de Srem:

"Sanctitatea Sa Patriarhul Pavle și întreaga Biserică Ortodoxă Sârbă, cu adâncă tristețe în suflet, împărtășesc durerea Bisericii Ortodoxe Române și a poporului

român, monahilor și preoților, prin greaua pierdere a trecerii la cele veșnice a Întâistătorului său, ierarh, patriarh Teoctist. Biserica Ortodoxă Sârbă soră doarește ca Biserica Ortodoxă Română să înalțe din sânul său un vrednic urmaș al adormitului întru fericire Patriarh Teoctist, care va conduce corabia Bisericii Ortodoxe Române cu multă înțelepciune și pricepere, spre bucuria și mândria întregii Ortodoxii.

Biserica Ortodoxă Sârbă înalță rugăciuni fierbinți Dătătorului de viață ca pe adormitul întru fericire Părintele Patriarh Teoctist să-l așeze în corturile Sale luminate. Odihnească-se în pace și veșnică să-i fie pomenirea adormitului întru fericire Patriarh Teoctist".

Mesajul Sanctității Sale Maxim, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Bulgare, prezentat de *IPS Mitropolit Neofit de Ruse:*

"În numele Bisericii Ortodoxe Bulgare și în numele meu personal, vă rugăm să primiți sincere condoleanțe la acest moment neașteptat al plecării dintre noi a Întâistătorului vostru, Prea Fericitul Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, pentru care în duh de rugăciune împărtășim durerea întregului cler și credincioși, fii duhovnicești ai Bisericii Ortodoxe Române surori și a întregii Ortodoxii.

Smerenia noastră împreună cu Înălții Prea Sfinți Arhieri ai Sfântului Sinod nu vom uita niciodată pe Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist pentru modestia și bunăcuviința sa, pentru dăruirea și lupta sa permanentă în slujba unității canonice și bisericești și în necontenita desăvârșire întru Hristos a Sfintei Bisericii Ortodoxe Române și a binecredinciosului și prietenului nostru popor român.

Înalțăm sfinte rugăciuni Atotputernicului Dumnezeu ca să odihnească sufletul lui în pace, în ceata dreptilor".

Mesajul Prea Fericitului Hrisostom al II-lea, Arhiepiscopul Ciprului, prezentat de *IPS Mitropolit Isaia de Tamassos și Oreina:*

"La ceasul trecerii la Domnul a Patriarhului Teoctist, Întâistător al Bisericii Ortodoxe Autocefale Române, Biserica Apostolică Autocefală din Cipru adresează sincere condoleanțe și aduce călduroase omagii Sfântului Sinod, clerului și poporului binecredincios din România.

Adormitul întru fericire Patriarh Teoctist a păstorit 21 de ani bineplăcut lui Dumnezeu și cu fierbinte dragoste de Dumnezeu, Biserica lui Hristos din România. El a fost o personalitate și un conducător bisericesc care s-a bucurat de prestigiu internațional, întrucât s-a făcut cunoscut, respectat și profund apreciat atât de cei de aproape, cât și de cei de departe. Patriarhul Teoctist s-a dăruit cu toate forțele sale progresului și bunăstării duhovnicești a turmei sale, mai ales în situațiile grele din punct de vedere politic prin care a trecut Biserica Română. Totodată, el a acordat atenție deosebită împreună-lucrării cu celelalte Biserici și confesiuni, străngerii relațiilor interortodoxe și promovării dialogului teologic.

Expresie concretă a aspirațiilor sale în acest domeniu a constituit-o și vizita făcută Bisericii Ortodoxe a Ciprului, în anul 1996. Motivul principal al acestei vizite a fost consolidarea relațiilor frățesti între Biserica Ortodoxă Română și Biserica Ciprului, iar unul dintre bogatele roade ale acesteia a fost trimiterea unor preoți din România care să slujească și să păstorească pe românii aflați în Cipru. În virtutea celor stabilite cu prilejul acelei vizite, acești preoți s-au bucurat și se bucură de tot sprijinul din partea Bisericii Ortodoxe a Ciprului.

În ceea ce privește problema națională a Ciprului, Fericitul întru adormire Patriarh Teoctist a fost unul dintre cei mai fervenți susținători ai drepturilor poporului cipriot, pe care l-a susținut și pentru care a mijlocit atât în țară, cât și în străinătate.

Desigur, plecarea dintre noi a celui "încărcat de zile" ne aduce în suflete mâhnire și durere.

Cu toate acestea, Domnul, Care știe mai bine decât oricine și chivernisește ceea ce este de folos fiecăruia, așa a hotărât!

De aceea și noi zicem: "După cum Domnul a sorocit, așa s-a și împlinit! Fie numele Domnului binecuvântat!" Dar, totodată, simțim și adâncă mângâiere când ne gândim că, întrucât a săvârșit faptele cele bune și bineplăcute lui Dumnezeu, Patriarhul Teoctist s-a mutat la locașurile veșnice fericit întru Domnul, pentru că a împlinit poruncile Lui!" Veșnica pomenire!"

Mesajul Prea Fericitului Hristodulos, Arhiepiscopul Atenei și întregii Grecii, prezentat de IPS Hrisostom de Peristerion:

"Pururea pomenitul Patriarh Teoctist al României, personalitatea care s-a bucurat de respect deosebit în toată lumea ortodoxă, datorită activității sale, tot atât de respectabilă pe cât de venerabilă i-a fost vârsta, s-a mutat de la cele vremelnice la cele veșnice. De aceea, Biserica Ortodoxă Română, ca un copil orfan, plânge acum lipsa Părintelui ei duhovnicesc.

Dar și Biserica Greciei, prețuind în mod deosebit pe Patriarhul întru Domnul adormit, mare personalitate care, la ceasuri grele de cumpănă, cu stăpânire de sine, înțelepciune și iscusință, a asigurat unitatea interioară, bunăstarea și echilibrul Bisericii Ortodoxe Române, se roagă Domnului să dea odihnă sufletului lui și să îl așeze în ceata sfinților. Totodată, Biserica Greciei depune la catafalcul Patriarhului Teoctist cununa respectului sincer și a dragostei față de el.

Legăturile strânse dintre cele două Biserici îndreptățesc dorința Bisericii Greciei ca Biserica Ortodoxă Română să dobândească urmaș vrednic de Fericitul întru adormire Patriarh Teoctist, cu orizont larg, cu viziune inspirată din credința strămoșească, în stare să o călăuzească spre viitor cu realism, pricepere și înțelepciune.

Aș vrea să spun și o mărturie, în duh de rugăciune, despre relația mea cu Fericitul întru adormire Patriarhul Teoctist. Am avut marea bucurie și binecuvântarea de la Dumnezeu ca în cursul vieții mele să cunosc pe cei trei mari patriarhi ai României, adică pe Justinian, Iustin și Teoctist.

Primul Patriarh, Justinian, a fost acela care a pus o bază solidă sistemului administrativ al Bisericii Ortodoxe Române, a fost acela care a acordat o atenție deosebită vieții monahale în această Biserică și a fost acela care a avut misiunea să adapteze Biserica la realitățile politice din România de după al doilea război mondial.

Al doilea, Fericitul întru adormire Patriarh Justin a fost un om de carte, a fost un intelectual. A reușit să dea noi impulsuri învățământului teologic din România, a reușit să formeze la un nivel înalt clerul acestei Biserici și a avut relații deosebit de cordiale cu intelectualitatea țării.

Al treilea, Preaiubitul meu prieten, pururea pomenitul Patriarh Teoctist, a fost un adevărat păstor, un păstor de excepție al Bisericii. El a reușit, prin felul său de a fi, prin zâmbetul său, să câștige sufletul tuturor, să dobândească dragostea tuturor.

Mă rog Domnului în acest ceas ca să lumineze Biserica Ortodoxă Română așa încât să aleagă un urmaș al Fericitului întru adormire Patriarh Teoctist, un urmaș care să îmbine cele trei harisme deosebite ale ultimilor trei patriarhi, adică să aibă harisma administrației bisericești, harisma intelectualului și, în același timp, harisma deschiderii, a dragostei, prin care să câștige simpatia întregului popor român. Veșnică pomenire Preaiubitului meu frate și împreună-liturghisitor Teoctist".

Mesajul Prea Fericitului Anastasios, Arhiepiscop de Tirana, Dirrahion și a toată Albania, Primatul Albaniei:

"Impresionantă demnitate, sobrietate autentică, credință de neclintit, discreție înțeleaptă, liniște filozofală, bunătate naturală, afecțiune părintească față de toți! Toate acestea au caracterizat viața de peste nouăzeci de ani a unui rar conducător spiritual, Prea Fericitul Părinte Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.

"Fericit cel pe care l-ai ales și l-ai chemat, Doamne!" A iubit din tot sufletul pe Mântuitorul Hristos și I-a urmat cu jertfelnicie. A trăit și a slujit Biserica în ritmul Fericirilor, cu neprefăcută smerenie, cu generoasă iubire, blândețe, curăție a inimii, sete pentru dreptate și pentru pace. Cei care am avut binecuvântarea de la Dumnezeu să-l cunoaștem și să trăim, fie și pentru puțin timp, alături de el, ne vom aminti cu emoție statura lui impunătoare și aristocratică, pătrunsă de prezența roadelor Sfântului Duh (Galateni 5, 22).

Interesul său nu se limita la multiubitul popor român, pe care l-a păstorit în perioade critice, cu o înțelepciune deosebită, ci se extindea, cu o profundă conștiință a universalității Ortodoxiei, asupra Bisericii din întreaga lume. În mod special, Biserica Ortodoxă Autocefală din Albania își va aduce aminte cu recunoștință de înțelegerea și de solidaritatea sa duhovnicească. De asemenea, Consiliul Mondial al Bisericilor, pe care am onoarea să-l reprezint, ca unul din Președinții săi, împreună cu Pr. prof. Ioan Sauca, aduce mulțumiri călduroase pentru rodnicia și îndelungata contribuție a Părintelui Patriarh Teoctist la mișcarea ecumenică. Personalități de calitate și de iradierea Fericitului întru adormire Patriarh al

României, Teoctist, constituie un neprețuit tezaur pentru întreaga Ortodoxie și o binecuvântare pentru întreaga lume creștină.

"Moartea celor care au viețuit drept, este mutare spre mai bine, plecare spre cele neîmpușinate și drum spre încununare!" spune Sfântul Ion Gură de Aur. Acest lucru este valabil și pentru Fericitul întru adormire, venerabilul și preaiubitul frate întru Hristos, Patriarhul Teoctist. Veșnica lui pomenire! împreună cu cuvintele Sfântului Simeon Noul Teolog: "*A murit după legea firii, dar trăiește în veac!*"

Patriarhul Teoctist va rămâne în istorie, nu numai în istoria României, ci a întregii Biserici Ortodoxe, ca puternic model de conducător spiritual, care va inspira și va arăta drumul celor care vor încerca să trăiască cu credincioșie și consecvență dinamismul tradiției ortodoxe în lumea contemporană, o lume însetată după dragoste adevărată și frumusețe spirituală."

Mesajul Prea Fericitului Sava, Mitropolitul Varșoviei și a toată Polonia, prezentat de *IPS Arhiepiscop Abel de Lublin și Chelm:*

„Cu tristețe am primit vestea despre trecerea la cele veșnice a iubitului și prețiosului pentru noi Părintele Patriarh Teoctist, Întâistătorul Bisericii Ortodoxe Române.

În numele Bisericii Ortodoxe din Polonia, Sfântului Sinod, preoților, credincioșilor, și în numele meu aducem Sfântului Sinod și credincioșilor Bisericii Române sincerele noastre cuvinte de profundă durere pentru trecerea la cele veșnice a Patriarhului Teoctist. Vom rosti rugăciunile pentru sufletul Părintelui Patriarh care s-a mutat la Dumnezeu. El rămâne în memoria noastră ca un bărbat deosebit și stătător duhovnicesc al poporului român, dar și capul Bisericii pentru care unitatea lumii ortodoxe este foarte importantă.

Astăzi, noi ne aducem aminte de sentimentele profunde ale Părintelui Patriarh Teoctist față de poporul polonez. Dumnezeu să-l odihnească în pace. Veșnica pomenire!"

Mesajul Prea Fericitului Christof, Arhiepiscop de Praga și Mitropolit al ținuturilor Cehiei și Slovaciei:

„Biserica Ortodoxă în țările Cehe și Slovacia plânge împreună cu Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, cu toată Biserica Ortodoxă Română și cu poporul român pe Patriarhul Teoctist, mare personalitate, care a condus Biserica din anul 1986.

Biserica Ortodoxă din toată lumea a pierdut pe una din cele mai importante personalități contemporane. Patriarhul Teoctist a fost un mare model de înțelepciune, smerenie și echilibru pentru întreaga Biserică, în una din cele mai grele perioade contemporane. Prin aceasta a reușit să păstreze unitatea, respectul și dragostea pentru Biserica Ortodoxă Română, căreia poporul român, în majoritate

ortodox, îi acordă cea mai mare încredere dintre toate instituțiile sale. În timp ce în Europa scade participarea credincioșilor la viața bisericească și cea a Bisericii în viața societății, în România acestea sunt la cel mai înalt nivel.

Prea Fericirea Sa este un exemplu pentru noi toți. Îmi amintesc cât de modest a fost cazat la credincioșii obișnuiți la sfințirea bisericii la care am participat în satul Bistra din Transilvania. Pentru noi este o mare binecuvântare că acum două săptămâni, Prea Fericitul a sfințit împreună cu mine piatra de temelie a bisericii Sf. Valentin în orașul Most, din Cehia de Nord. Această biserică va fi mausoleul ostașilor români eroi căzuți pentru eliberarea Cehoslovaciei în cele două războaie mondiale. Orașul Most este simbolul devastării fostului regim, când, datorită extragerii cărbunelui, au fost distruse orașul vechi, bisericile și mai ales relațiile umane. Astăzi, orașul este recultivat, se împăduresc haldele de zgură, se acoperă craterele. De-a dreptul simbolic, Patriarhul Teoctist, în timpul ultimului lui drum în străinătate, a pus piatra de temelie nu numai pentru recultivarea ținutului, dar mai ales pentru recultivarea sufletului.

Prin înțelepciunea și smerenia sa, prin deschiderea sa către alte popoare, prin marea sa lucrare socială și angajarea ecumenică, Patriarhul Teoctist a devenit un model și deschizător de drumuri în această perioadă dificilă prin care trecem. Fie pomenirea lui veșnică!”

Mesajul IPS Leo, Mitropolit de Helsinki și al întregii Finlande, prezentat de PS Episcop-Vicar Arsenie de Joensu:

„La trecerea la cele veșnice a Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist exprim adâncă compasiune atât din partea mea, cât și din partea întregii Biserici Ortodoxe Finlandeze.

Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist a fost un conducător spiritual respectat și iubit în întreaga lume ortodoxă. Îndelungata sa arhipăstorire este un bun exemplu atât pentru creștinii ortodocși din România, cât și pentru cei din întreaga lume.

«În credință și dragoste, în nădejde și în blândețe, în curățenie și în vrednicia preoțească, cu bună cinste te-ai înfrumusețat, pururea pomenite. Pentru aceasta, Preaveșnicul Dumnezeu, Căruia ai și slujit, va așeza sufletul tău în loc luminos și vesel, unde dreptii se odihnesc; și vei dobândi de la Hristos, la judecată, iertare și mare milă» (Troparul înmormântării, glas 2)

Fie veșnică amintirea Prea Fericirii Sale!”

Mesaje ale Bisericilor Ortodoxe Orientale

Mesajul Sanctității Sale Abbuna Paulos, Patriarhul Bisericii Ortodoxe din Etiopia:

„Sunt aici pentru că l-am cunoscut personal pe Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist. „*Scumpă este înaintea Domnului moartea cuvioșilor lui*” (Ps. 116, 16).

Suntem profund îndurerăți să aflăm vestea tristă că Prea Fericitul Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, s-a mutat de la noi la lăcașul său cel ceresc.

Prea Fericirea Sa a slujit Biserica pe care Hristos a câștigat-o cu scump sângele Său, încă din copilărie și până la ultima suflare. Chemarea sa la viața veșnică este, într-adevăr, prețioasă înaintea lui Dumnezeu. Prea Fericirea Sa și-a îndeplinit misiunea dumnezeiască și urmându-și idealul, a plecat să locuiască împreună cu Hristos.

În septembrie 1998, cu ocazia Conferinței Mondiale pentru Pace, desfășurată la București, l-am întâlnit și nu voi uita niciodată convorbirea profundă avută despre pace și despre relațiile dintre Bisericilor noastre. Ne vom aminti întotdeauna viziunea pozitivă a Prea Fericirii Sale asupra păcii pe planeta noastră, asupra prosperității oamenilor și a unității Bisericilor.

Din acest motiv suntem convinși că deși Prea Fericitul nu este acum cu noi în persoană, el este cu noi astăzi în spirit.

Fie ca Atotputernicul Dumnezeu să dăruiască pace întregii lumi!”

Mesajul Bisericii Ortodoxe Asiriene a Răsăritului, prezentat de *PS Mar Odisho Oraham, Episcop de Europa:*

„Suntem cuprinși de întristare la aflarea veștii că Sfânta Biserică Ortodoxă a României a fost văduvită, prin adormirea iubitului și binecunoscutului nostru frate în Hristos, Prea Fericirea Sa, Patriarhul Teoctist.

Sfânta Biserică Apostolică Asiriană a Răsăritului este îndurerată de această veste și va înălța rugăciuni în Qurbana Qaddisha (Sfânta Euharistie) pentru întreaga Biserică Ortodoxă Română. Îl rugăm pe Domnul Cel preamărit să-i întărească pe cei care plâng în amintirea binecuvântată a Părintelui Patriarh.

Prea Fericitul Teoctist a slujit Biserica Ortodoxă Română timp de 21 de ani, ca patriarh și conducător al acestei binecuvântate Biserici. și acum, Domnul nostru l-a chemat la slujirea cea veșnică în Împărăția Sa, după cum este scris: „Veniți, binecuvântații Tatălui Meu, moșteniți împărăția cea pregătită vouă de la întemeierea lumii” (Matei 25, 34).

Îl rugăm pe Dumnezeul nostru Cel preamărit să îl ajute și să-l întărească pe iubitul mitropolit "*locum tenens*", pentru a conduce Sfânta Biserică după voia divină a Domnului. Îl rugăm pe Sfântul Duh să-i călăuzească pe membrii Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române pentru a alege un slujitor vrednic al lui Hristos, care să ocupe scaunul rămas văduv al Patriarhiei Marii Biserici Ortodoxe Române.

Regretăm foarte mult faptul că nu putem participa la slujba de înmormântare, datorită unui program prestabilit, dar vom fi reprezentați de episcopul nostru din eparhia europeană, Prea Sfințitul Mar Odisho Oraham, însoțit de un preot.

În încheiere, transmitem, de asemenea, condoleanțele noastre credincioșilor Bisericii.

Fie ca harul Domnului nostru Iisus Hristos să fie cu voi cu toți. Veșnică pomenire! Odihnă binecuvântată! Amin!”

Mesaje ale unor Biserici creștine

Mesajul Sanctității Sale Papa Benedict al XVI-lea, prezentat de *Eminența Sa Cardinalul Walter Kasper, Președintele Consiliului Pontifical pentru Unitatea Creștinilor*:

Am onoarea de a vă prezenta mesajul de condoleanțe al Sanctității Sale Papa Benedict al XVI-lea:

„Înalt Prea Sfinția Voastră Daniel, locum tenens de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române,

Am primit vestea despre trecerea la Domnul a Prea Fericitului Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, și mă grăbesc să transmit Înalt Prea Sfinției Voastre, Sfântului Sinod și tuturor membrilor Bisericii, sincerele mele condoleanțe și vă asigur de comuniunea mea spirituală cu toți cei care plâng dispariția deosebit de apreciatului conducător bisericesc.

Vizita iubitului meu predecesor Papa Ioan Paul al II-lea la Prea Fericirea Sa Teoctist în 1999 și vizita de răspuns a Patriarhului la Episcopul Romei în anul 2002, vor rămâne în amintirea Bisericilor noastre ca un dar deosebit al harului lui Dumnezeu care a întărit și a dat un nou impuls prieteniei tot mai mari și îmbunătățirii relațiilor frățești între Bisericile noastre. Ambii lideri bisericești au fost caracterizați de determinarea de a scrie o pagină nouă în istoria Bisericilor noastre, depășind trecutul dificil, care încă ne împovărează astăzi, așteptând cu încredere ziua în care diviziunile dintre adepții lui Hristos vor fi depășite.

Mă rog ca Biserica Ortodoxă Română să se bucure de moștenirea lăsată ei și nouă tuturor prin lunga și înțeleapta slujire a Patriarhului Teoctist, și ca încredințând sufletul său nobil îmbrățișării Tatălui nostru ceresc să fie sprijinit și mângâiat de roadele slujirii sale în via Domnului.

Vă rog să primiți Înalt Prea Sfinția Voastră expresia apropierii mele în rugăciune în acest moment de pierdere și cele mai sincere urări de bine pentru Înalt Prea Sfinția Voastră și pentru frații episcopi acum, când conduceți Biserica în această perioadă de tranziție.

Cu afecțiune frățească în Domnul!”

Mesajul Grației Sale Rowan Douglas Williams, Arhiepiscop de Canterbury și Primat al Comuniunii Anglicane, prezentat de *Rt Rev'd Christopher Chessun, Episcop de Woolich*:

„Cu adâncă tristețe am aflat despre regretabila trecere la Domnul a fratelui meu în Hristos, iubitul vostru Patriarh, Prea Fericitul Teoctist. El a fost păstor și

protector al Sfintei Biserici Ortodoxe din România de-a lungul multor ani agitați și a suportat grele încercări pentru păstrarea mărturiei și slujirii Bisericii drept-credincioase. L-a întâmpinat cu multă bunăvoință pe predecesorul meu în vizita sa din anul 1993 și începând cu acea întâlnire au apărut numeroase ocazii de apropiere între membrii Bisericilor noastre. De asemenea, îmi amintesc cu prețuire primirea binevoitoare a Prea Fericirii Sale față de mine și ceilalți membri ai Comisiei bilaterale de dialog anglicano-ortodox din anul 1999.

Vă rog să încredințați Sfântul Sinod de rugăciunile mele și ale fraților mei episcopi ai Comuniunii Anglicane, acum când îl plângeți pe părintele vostru în Domnul și să purtați grijă de misiunea viitoare și de viitoarea direcție a Patriarhiei.

Legăturile de afecțiune dintre Biserica Ortodoxă Română și Comuniunea Anglicană, dar în special Biserica Angliei, sunt istorice și profunde. M-am bucurat de schimburile teologice care au îmbogățit înțelegerea noastră, precum și despre daniile în dragoste și slujire care sunt împărtășite de multe parohii și persoane. Mulți membri ai Bisericii Angliei vizitează România și m-am bucurat de ospitalitatea constantă cu care sunt întâmpinați. Sunt încrezător că relațiile călduroase din trecut vor continua să se aprofundeze și să sporească, căci împreună ne rugăm și lucrăm întru venirea Împărăției lui Hristos.

Împreună cu frații și surorile mele din Comuniunea Anglicană din întreaga lume mă rog ca Sfântul Duh să dea putere comunității și să călăuzească dezbaterile voastre.”

Mesajul Bisericii Evanghelice din Germania, prezentat de *Dr. Johann Schneider, Consilier Episcopal*:

„Cu tristețe am primit vestea că Prea Fericirea Sa, Părintele Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, a trecut la cele veșnice, la vârstă de nouăzeci și doi de ani. Biserica Evanghelică din Germania este alături de întreaga Biserică Ortodoxă Română cuprinsă de tristețea pierderii conducătorului ei spiritual.

Mulțumim lui Dumnezeu că, iată, sunt deja trei decenii de când există între Bisericile noastre un dialog teologic intensiv care s-a dovedit a avea roade bogate. Prea Fericirea Sa, Părintele Teoctist, a urmărit personal, cu mare interes, acest dialog ecumenic, pe care l-a promovat foarte mult. Astăzi, Biserica Ortodoxă Română este reprezentată în Germania la un rang înalt prin Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Serafim. Acesta este un semn al bunelor noastre relații frățești pe care noi, creștinii evanghelici din Germania, le avem cu creștinii ortodocși din România.

Prea Fericirea Sa, Părintele Patriarh Teoctist, a fost un mare susținător al relațiilor ecumenice în Europa și în întreaga lume. Implicarea Sa în promovarea relațiilor ecumenice din Europa în cadrul Conferinței Bisericilor Europene, în care era membru al prezidiului, a fost pentru noi, întotdeauna, de foarte mare importanță. Foarte mult am fost impresionați de faptul că Părintele Patriarh Teoctist, susținut de celelalte Biserici creștine din țară, a invitat pe creștinii din toată Europa să par-

ticipa la cea de-a III-a Întrunire Ecumenică Europeană, alegând ca loc de desfășurare Sibiu, anul acesta capitala culturală a Europei. Tristețea noastră este cu atât mai mare prin faptul că el nu va mai putea deschide această întrunire.

În Prea Fericitul Patriarh Teoctist, trecut acum la Domnul, Biserica Ortodoxă Română pierde păstorul înțelept și duhovnicesc care a știut să-și conducă turma într-un timp de mare încercare pentru Biserica sa. Noi pierdem un frate spiritual, un mare prieten și un luptător pentru mărturia comună a creștinilor pentru Hristos în zilele noastre.

Așa poate că a vrut Dumnezeu ca pentru ziua de luni, în care părintele Teoctist a trecut la cele veșnice, Biserica noastră să rânduiască spre folosul sufletesc al credincioșilor un text al Apostolului Pavel care spune: „Însuși Dumnezeul păcii să vă sfințească pe voi desăvârșit, și întreg duhul vostru, și sufletul, și trupul să se păzească, fără de prihană, întru venirea Domnului nostru Iisus Hristos.” Pe acest cuvânt al Scripturii îl adresăm și noi fratelui nostru plecat la Domnul.

Fie ca Domnul Dumnezeu să dăruiască Prea Fericitului Părinte Teoctist odihna veșnică în Împărăția Sa.

Rugăm pe Dumnezeu cel Întreit în Persoane să își reverse Binecuvântarea Sa asupra Bisericii Ortodoxe Române și a credincioșilor săi”.

Mesaje ale unor Organizații internaționale intercreștine

Mesajul Rev. Dr. Samuel Kobia, Secretar General al Consiliului Ecumenic al Bisericilor, prezentat de Pr. prof. dr. Ioan Sauca:

„Am aflat cu mare durere de moartea neașteptată a Prea Fericitului Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, un părinte iubit al poporului său, un conducător creștin proeminent al vremurilor noastre și un prieten devotat al mișcării ecumenice. Transmitem condoleanțele noastre sincere Bisericii Ortodoxe Române și poporului român.

Mulțumind lui Dumnezeu pentru viața și activitatea sa, comemorăm 70 de ani de slujire a patriarhului Teoctist în Biserică, datorie împlinită cu dăruire și multă responsabilitate. La vârsta de 13 ani, el a intrat în viața monahală, a slujit Biserica și poporul sub trei regimuri politice diferite, ca ierarh vreme de 57 de ani și ca patriarh peste 20 de ani. În special în timpul regimului opresiv comunist, confruntat cu greutăți și încercări deosebite, Prea Fericirea Sa s-a dovedit a fi un conducător providențial, deoarece a știut cum să păstorească cu înțelepciune Biserica și turma sa, astfel încât să o păstreze vie și viguroasă. După căderea comunismului, Prea Fericirea Sa a reușit să mențină unitatea poporului și a Bisericii în procesul de reorientare spre noi orizonturi.

Plecarea sa reprezintă, de asemenea, o mare pierdere pentru familia ecumenică. Prea Fericirea Sa a fost un promotor sincer și eficient al relațiilor ecumenice. Căutarea unității Bisericii a devenit un „credo” al vieții și slujirii sale. Dincolo de participarea și sprijinul acordat activității Consiliului Ecumenic al Bisericilor,

Conferinței Bisericilor Europene și altor organizații ecumenice internaționale, Prea Fericirea Sa a intensificat întâlnirile ecumenice la nivel local și național. Studenți teologi și profesori au fost trimiși în continuare în străinătate, pentru a studia în universități catolice sau protestante. Vizitele reciproce, organizate împreună cu alți înțâistători ortodocși și creștini au continuat în această perioadă. Ca rezultat, Biserica Ortodoxă Română, sub conducerea Patriarhului Teoctist, a continuat, într-un mod neabătut, să sprijine și să contribuie la dezvoltarea mișcării ecumenice moderne până astăzi.

Amintirea sa este întipărită, în mod deplin, în istoria mișcării ecumenice. Slujirea sa devotată va continua să inspire și să îi îndrume pe cei care se străduiesc să aibă o activitate semnificativă în folosul bisericii și poporului, în contexte și situații dificile.

Aducând omagiu activității pilduitoare a acestui slujitor credincios al Domnului, Îl rugăm pe Dumnezeu să-i dăruiască Prea Fericitului Teoctist odihnă veșnică în Împărăția Sa, împreună cu sfinții și mărturisitorii, iar Biserica Ortodoxă Română și poporul să fie întăriți cu putere spirituală și curaj, pentru a-și continua slujirea și activitatea”.

Mesajul Venerabilului dr. Collin Williams, Secretar General al Conferinței Bisericilor Europene:

„Conferința Bisericilor Europene împărtășește cu întreaga națiune română tristețea trecerii la Domnul a unui mare ierarh creștin al timpurilor noastre.

Am avut prilejul să-l întâlnesc de două ori pe Prea Fericitul Patriarh Teoctist. Dar chiar și aceste scurte întâlniri au fost suficiente pentru mine să-mi dau seama că acesta era un om capabil să exercite funcția de conducere în Biserica sa, în primul rând, prin întâlnirea sa zilnică cu Dumnezeu în rugăciune și slujire religioasă și că acesta era un om peste care Dumnezeu a revărsat pe deplin darurile necesare pentru un ierarh creștin. Printre aceste daruri aș dori să menționez modestia manifestată în relațiile cu alții și în legătură cu aceasta, deschiderea pe care el o manifesta față de tot felul de oameni, bărbați sau femei, cu care venea în contact.

Această deschidere s-a extins, bineînțeles, dincolo de întâlnirile cu persoane individuale. Noi, din întreaga Europă, care suntem preocupați de construirea unor relații ecumenice vii pe continentul nostru, avem un motiv în plus să fim profund recunoscători pentru felul în care Biserica Ortodoxă Română, întâi de toate, prin darul de Înțâistător al Prea Fericirii Sale, a devenit un partener ecumenic de încredere. Invitația sa adresată Papei Ioan Paul al II-lea de a vizita România a demonstrat dorința Patriarhului Teoctist de a vindeca rănile dezbinării pe care separarea îndelungată le-a adâncit între Biserici. Pe un front mai larg, în calitate de reprezentanți ai Conferinței Bisericilor Europene rămânem recunoscători pentru slujirea Prea Fericirii Sale în prezidiul organizației noastre (1979-1986), ca și pentru contribuția sa valoroasă la dezvoltarea acestei organizații. Astăzi avem și mai

multe motive să fim recunoscători pentru suportul Prea Fericirii Sale față de lucrarea noastră de a aduce împreună Bisericele din Europa, așa cum a demonstrat în acești ultimi ani, prin invitația către creștinii din întreaga Europa de a se întâlni la Sibiu, în luna septembrie a acestui an. Este pentru noi un motiv de mare tristețe faptul că nu vom putea deschide adunarea noastră printr-un cuvânt de bun venit din partea Prea Fericirii Sale. Noi am luat însă măsuri ca trecerea sa dintre noi să fie comemorată în cadrul rugăciunii de deschidere a acestei adunări.

Tema generală a celei de a III-a Adunări Ecumenice Europene, care se va întruni la Sibiu, în septembrie, va fi: „Lumina lui Hristos luminează tuturor. Speranță pentru înnoire și unitate în Europa”. Astăzi mulțumim mai întâi de toate faptului că Domnul nostru Iisus Hristos, Domnul Bisericii, a făcut să strălucească pe deplin Lumina Sa atât de clar și atât de puternic prin slujitorul Său Teoctist, astfel încât, prin slujirea sa de conducere a Bisericii Sale, el a putut aduce speranță și înnoire în Biserica și în neamul său.

Fie ca el să fie părtaș luminii veșnice, oferită celor care cred în Iisus Hristos. Fie ca el să odihnească în pace și să învieze în slavă!”

Slujba de înmormântare a fericitului întru adormire Patriarh TEOCTIST (3 august 2007)

Slujba de înmormântare a fericitului întru adormire Patriarh Teoctist s-a desfășurat în *Catedrala Patriarhală*, începând cu ora 11,00, după Adunarea de comemorare din Aula Palatului Patriarhiei, încheiată la ora 10,30, și a fost precedată de Sfânta Liturghie, oficiată de Prea Sfințitul Varsanufie Prahoveanul, Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor, împreună cu un sobor de preoți și diaconi.

Credincioșii rămași peste noapte pe Dealul Patriarhiei, care au luat parte la Sfânta Liturghie, oficiată între orele 7,00-9,00, au părăsit Catedrala, ca acesta să fie pregătită pentru slujba înmormântării. În Catedrală s-au așezat peste o sută de scaune pentru delegațiile străine și persoanele oficiale, iar de zidul exterior al bisericii au fost sprijinite, de jur împrejur, cu un lanț, coroane de flori.

Mulțimea îndoliată a credincioșilor, circa 8.000, veniți din toată țara pentru a aduce un ultim omagiu celui de-al V-lea Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, a urmărit ceremonia de la distanță, pe cele patru ecrane mari amplasate de organizatori în diferite puncte de pe deal, pe care au fost rulate imagini de la slujba de înmormântare, accesul în biserică fiind restricționat pentru public. Au fost prezenți și în jur de 200 de preoți din Arhiepiscopia Bucureștilor

La funeralii a participat și un grup de 50 de persoane din satul *Victoria*, județul Botoșani, majoritatea rude ale Patriarhului Teoctist, care au sosit vineri, dimineața, cu autocarele la București, Alături de familia Arăpașu, care numără circa 30 de persoane, între care șase nepoți ai Patriarhului, bătrâni de peste 70 de ani, au venit la București primarul, viceprimarul și consilierii locali din comuna *Stău-*

zeni, de care ține satul *Tocileni*, locul natal al Patriarhului, și satul *Victoria*, unde s-au stabilit rudele sale și unde Prea Fericitul Teoctist a ctitorit o biserică. Comuna botoșăneană *Stăuceni* se află în doliu în aceste zile, fiind arborate steaguri în bernă la instituțiile publice, iar becurile de pe stâlpii de iluminat au stat aprinse zi și noapte, pentru cinstirea memoriei „celui mai de seamă fiu al comunei”, a declarat Mihai Chihăia, primarul din *Stăuceni*.

Primii care au intrat în Catedrală au fost membrii familiei Patriarhului și localnici din satul natal al acestuia. Au urmat membrii Sfântului Sinod, delegațiile venite din străinătate și persoanele oficiale care au participat la Adunarea de comemorare din Palatul Patriarhiei. Intre aceștia s-au numărat președintele României *Traian Băsescu*, premierul *Călin Popescu Tăriceanu*, președintele senatului, *Nicolae Văcăroiu*, ministrul de Externe, *Adrian Cioroianu*, ministrul Culturii și Cultelor, *Adrian Iorgulescu*, primarul general al Capitalei, *Adriean Videanu*, dar și foștii șefi de stat *Ion Iliescu* și *Emil Constantinescu*, lideri de partide, *principesa Margareta* și *principele Radu*, alte personalități.

Slujba de înmormântare a fost oficiată de *Sanctitatea Sa Bartolomeu I, Patriarhul Ecumenic al Constantinopolului*, împreună *Înalt Prea Sfințitul Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh*, înconjuțați de soborul de ierarhi ai Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române și de ierarhii Bisericilor Ortodoxe surori prezenți la funeralii.

Conform tradiției, în interiorul sicriului cu trupul neînsuflețit al Patriarhului Teoctist au fost așezate orhidee de jur împrejur. Deasupra pernțelor puse lateral erau rânduie toate distincțiile primite de Prea Fericirea Sa. Pe mășuța de la căpătâiul Patriarhului Teoctist a fost așezată o tavă mare din argint, cu colivă, patru colaci și o sticlă cu vin. și crucea de lemn, împodobită cu o maramă. Câteva măicuțe au împărțit lumânări slujitorilor din sobor.

Slujba de înmormântare, potrivit rânduielilor bisericești, a fost una specială, dedicată monahilor, puțin diferită de cea a mirenilor, întrucât Prea Fericirea Sa a fost călugăr de la vârsta de 13 ani, iar toți ierarhii sunt monahi. În mormântarea călugărilor se deosebește de cea a mirenilor doar la canonul înmormântării, care este înlocuit cu antifoanele celor opt glasuri, dar numai primele antifoane. Fiecare antifon al glasului este urmat de patru tropare ale Învierii, care sunt în legătură cu înmormântarea sau cu rugăciuni legate de iertarea păcatelor celui căruia i se face înmormântarea. De aici încolo, rânduiala înmormântării este asemănătoare cu cea a mirenilor. La final, se cântă câteva tropare de înmormântare în care se vorbește despre pecetluirea mormântului și de legătura sufletească, duhovnicească, care trebuie să rămână între cel care este înmormântat, sufletul lui, și cei care rămân în această viață pământească.

În liniștea cea mai adâncă, soborul de slujitori s-a rugat Milostivului Dumnezeu ca să numere cu dreptii și să dea odihnă sufletului adormitului Său slujitor, Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.

Cu ecfonisele rostite mai întâi în limba română, apoi, de fiecare ierarh străin din sobor, în limba Bisericii sale, slujba de prohodire a luat sfârșit.

Înainte de a face îndătinata ocolire a bisericii cu trupul celui adormit în procesiune, *Înalt Prea Sfințitul Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh, în numele Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, și Sanctitatea Sa Bartolomeu I, Patriarhul Ecumenic al Constantinopolului*, au rostit câte un cuvânt de omagiere a personalității și vredniciilor fericitului întru adormire Patriarh Teoctist, un păstor harnic și un om al păcii.

Cuvântul Sanctității Sale Bartolomeu I, Patriarhul Ecumenic al Constantinopolului

*Înalt Prea Sfinția Voastră,
Înalt Prea Sfințite Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei,
Locțiitor al Scaunului Patriarhal al Prea Sfintei Biserici Române,
Prea iubiți frați arhieriei întru Hristos,
Excelențele Voastre,
Părinți, frați și fii în Domnul,
Îndurerat popor al lui Dumnezeu,*

"Adormirea întru Domnul a Patriarhului Teoctist, cel care pentru noi a fost Preaiubit frate în Hristos și împreună – liturghisitor, iar pentru dumneavoastră arhipăstor și părinte duhovnicesc, ne-a purtat pașii în România, țara bună prietenă. Am venit aici ca să aducem mângâierea și durerea pe care Sfânta Biserică Mare a lui Hristos, Biserica Mamă, o încearcă acum împreună cu Biserica Ortodoxă din România, adică cu mitropoliții, arhiepiscopii și episcopii, preoții, diaconii, monahii, monahiile și poporul ei, numit cu numele lui Hristos. și aceasta, cu atât mai mult cu cât relații trainice au unit Biserica Mamă și pe noi personal cu ierarhul Întâistătător plecat dintre noi, părintele dumneavoastră mult iubitor, și cu cât unitatea noastră cu Biserica Ortodoxă Română este întărită prin legăturile de nezdruccinat datorate faptului că avem aceeași credință în Hristos, aceeași dragoste și viață în Același Trup al Domnului.

Atunci, când ne aflăm în fața morții ne simțim descumpăniți, suntem cuprinși de nedumerire gândind la taina ei, pe care nu au putut să o înțeleagă și să o dezlege nici filosofii, nici poeții și nici artiștii, întrucât această taină depășește limitele rațiunii umane decăzute. Tot așa se întâmplă și cu mari Părinți ai Bisericii, ca Sfântul Ioan Damaschin care, atunci când vorbește despre Taina Marii Treceeri este copleșit de uimire și se minunează întrebându-se: „*Cum sufletul este răpit cu putere din trup? Cum legătura preafirească dintre suflet și trup, prin voia dumnezeiască, se desface, făcând să piară împreună-ființarea lor și buna lor înțelegere din această viață?*” De aceea, el strigă: „*O, minune! Ce taină este aceasta ce s-a făcut cu noi? Cum ne-am dat stricăciunii? Cum ne-am înjugat cu moartea?*”

Omul, ființa de Dumnezeu zidită și făcută de Însăși Mâna lui Dumnezeu, nu a fost creat spre moarte! El a fost creat să se bucure în Rai împreună cu toate făpturile Domnului și să preaslăvească pe Dumnezeu Cel în Prea Sfânta Treime Lăudat. Însă primejdia păcatului, care pândea de aproape, a adus omului moartea, iar Dumnezeu a îngăduit aceasta „*pentru ca răul să nu rămână fără de moarte*”. Dar Răstignirea și Învierea lui Hristos care a readus pe om la frumusețea cea dintâi și la bucuria dintru început, dându-i posibilitatea să lepede haina trupului stricăciunii, să își depășească condiția de ființă muritoare și să calce peste moarte prin Învierea lui Hristos, Care a înviat din morți „*cu moartea pre moarte călcând*”.

Astfel, aflându-ne înaintea morții, ca mădulare ale Bisericii, adică ale Trupului Înviat al lui Hristos, suntem încredințați că există trecere dincolo de această taină, care nu poate fi înțeleasă cu puterea logicii umane decăzute, dar care poate fi depășită prin credința în Iisus Hristos. Moștenirea stricăciunii și condiția de muritor, adică moartea, poate fi depășită prin viața în Hristos trăită în Biserică, în Trupul lui Hristos Cel Înviat. În acest sens, cuvântul Sfântului Pavel, Apostolul Neamurilor, grăiește lămurit: „*Acum Hristos a înviat din morți fiind începătură a celor adormiți.*” (I Cor. 15,20). De aceea și taina morții se trăiește ca înviere a sufletului și trupului nostru întru Hristos Iisus și astfel cei care odinioară se numeau „*morți*”, acum sunt numiți „*întru Domnul adormiți*”. Cu adevărat, așa-zisa moarte este un somn adânc, iar somnul biologic înseamnă a muri câte puțin în fiecare zi.

Și acum, când săvârșim slujba de înmormântare a Patriarhului României, Teoctist, fericitul întru adormire frate al nostru și adevărat părinte duhovnicesc al dumneavoastră, cu adâncă durere pentru despărțire și pentru faptul că ne simțim ca niște orfani, dar cu bucurie, pentru înălțarea lui la Jertfelnicul cel mai presus de ceruri, unde „*nu este durere, nici întristare, nici suspin*”, ne aducem aminte de cuvântul Sfântului Grigorie de Nyssa, care spune: „*Durerile morții, pentru noi cei credincioși, sunt durerile nașterii, durerile moșitului omului la o altă viață*”.

În fața trupului Patriarhului Teoctist ne îndreptăm privirile spre istoria recentă a Bisericii Române, care apășit pe drumul crucii și al învierii, al muceniciei și al bucuriei. Cu adevărat, viața fericitului întru adormire Patriarh Teoctist, fratele nostru, a constituit expresia concretă a vieții și înaintării Bisericii Ortodoxe din România pe calea crucii și învierii.

Fericitul întru adormire frate Teoctist, care a trăit aproape un veac și ale cărui plete au albit slujind lui Hristos, și-a trăit viața întocmai după cuvântul Apostolului: „*în multă răbdare, în necazuri, în nevoi, în strâmtorări, în bătăi, în tulburări, în osteneli, în privegheri, în posturi, în curăție, în cunoștință, în îndelungă răbdare, în bunătate, în Duhul Sfânt, în iubire nefățarnică, în cuvântul adevărului, în puterea lui Dumnezeu; prin armele dreptății, cele de-a dreapta și cele de-a stânga, prin slavă și necinste, prin defăimare și laudă, ca un amăgitor și totuși iubitor de adevăr, ca un necunoscut și totuși bine cunoscut, ca un muribund și totuși trăind, ca un pedepsit, și totuși nu ucis.*” (cf. II Cor. 6.4-9) Prin toate aces-

tea Patriarhul a râvnit la slava lui Dumnezeu și s-a jertfit să aducă strălucire Bisericii Sale. Viața lui a cunoscut suișuri și coborâșuri și a însemnat multe lupte grele și jertfire de sine.

L-am cunoscut pe fericitul întru adormire ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe din România plin de înțelepciune, cu vastă experiență în chivernisirea treburilor bisericești și cu simțire și cuget cu adevărat bisericesc! I-am cunoscut dragostea pentru bună-rânduiala și podoaba Bisericii și respectul față de rânduielile canonice și instituțiile bisericești așa cum au fost ele așezate și binecuvântate de către Sfinții noștri Părinți de Dumnezeu purtători! I-am cunoscut cinstirea și respectul pe care-l acorda Bisericii Mame a Constantinopolului și iubirea în Hristos față de persoana noastră. De asemenea, l-am cunoscut pe pururea pomenitul frate Patriarh cu sufletul plin de bucurie și nădejde, grăind din prisosul inimii despre învierea Domnului și Înălțarea Lui la Ceruri. L-am cunoscut și ca prea bun părinte și jertfelnic arhipăstor, animat de dragoste sinceră față de toți membri turmei sale fără nici o deosebire, cu toate că în viața sa a trecut prin multe necazuri și nenumărate dureri. Pe lângă acestea, l-am cunoscut în zile de bucurie și veselie duhovnicească exprimând în cuvânt bogat și bine alcătuit dragostea care îi covârșea inima.

De aceea, rugăm pe Dumnezeu Cel Sfânt și Fără de Moarte, Izvorul vieții noastre, să odihnească sufletul lui în locașurile dreptilor alături de pururea pomeniții Patriarhi ai României, înaintașii săi, și „după cum pe pământ l-a așezat liturghisitor în Biserica Sa, tot așa să-l arate și la Jertfelnicul Său Cel mai presus de ceruri.” Cu acestea, ne rugăm Domnului să binevoiască a trimite Dumnezeiescul Său Har peste prea iubita Biserică Ortodoxă din România, ca să meargă înainte și să se întărească „în același cuget și în aceeași înțelegere” (I Cor. 1,10), urmând tradiției bisericești și modului de simțire și gândire al Bisericii.

În sfârșit, îndreptându-ne spre fericitul întru adormire Teoctist, fratele nostru preaiubit, îl rugăm, așa cum odinioară Sfântul Grigorie de Dumnezeu Cuvântătorul, înaintașul nostru, a strigat către Sfântul Vasile cel Mare la înmormântarea sa:

„De acolo, de sus, tu pe toți ne vezi, o întâistătător dumnezeiesc și sfânt! Ghimpele dat nouă în trup de la Dumnezeu pentru călăuzirea și învățarea noastră sau să-l scoți cu rugăciunile tale, sau să ne ajuți să-l suferim cu răbdare! Ajută-ne ca în viața noastră să împlinim lucrul cel mai de folos!”

Veșnică să-ți fie pomenirea mult dorite, prea cinstite și pururea pomenite frate în Hristos Teoctiste, Patriarh al preaiubitei Biserici Ortodoxe Române!

După ridicarea colivei și ultima „*Veșnica pomenire*”, la chemarea diaconilor care au cântat „*Veniți fraților să dăm sărutarea cea din urmă...*”, rudele îndurerate ale fericitului întru adormire Patriarhul Teoctist și întristații slujitori au sărutat icoana de pe pieptul Prea Fericirii Sale și mâna rece a celui care a fost plin de căldură părintească, adevărat arhieru și om al păcii și echilibrului.

În jurul orei 13,00, ierarhii și preoții din sobor, cu lumânările aprinse în mâini, s-au îndreptat spre ieșire, ca să formeze cortegiul pentru ocolirea bisericii în procesiune, cum este datina și rânduiala la pogribania slujitorilor bisericești.

În cântarea: „*Sfinte Dumnezeule*” și în sunetul prelung al clopotelor, sicriul cu trupul neînsuflețit al Patriarhului Teoctist, ridicat pe umeri de opt ierarhi ai Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române – IPS *Teofan*, Mitropolitul Olteniei, PS *Sofronie*, Episcopul Oradiei, Bihorului și Sălajului, PS *Nicodim*, Episcopul Severinului și Strehaiei, PS. *Ioan*, Episcopul Covasnei și Harghitei, PS *Galaction*, Episcopul Alexandriei și Teleormanului, PS *Ambrozie*, Episcopul Giurgului, PS. *Petroniu Sălăjanul*, Arhiepiscop-Vicar al Episcopiei Oradiei, Bihorului și Sălajului și PS *Iustin Sigheteanul*, Arhiepiscop-Vicar al Episcopiei Maramureșului și Sătmărilor – a fost scos afară din Catedrală.

În fruntea cortegiului s-a încadrat toaca, crucea de lemn și steagurile, purtate de ieromonahi de la Mănăstirea Radu Vodă și Mănăstirea Sfinților Români, apoi, Crucea Patriarhală, dusă de protosinghelul Ghedeon de la Mănăstirea Sihăstria Voronei, încadrat de doi diaconi cu ripide. A urmat mitra și omoforul, purtate pe tipsie de arhimandritul Ieronim Crețu, îmbrăcat în felon și epitrahil, încadrat de protosinghelii Nectarie Șoflea și Protos. Policarp Chițulescu, de la Mănăstirea Radu Vodă. Pernele cu decorațiile Prea Fericitului Patriarh Teoctist, între care și Ordinul Național „Steaua României” în grad de Colan, conferit post-mortem de șeful statului, au fost purtate de preoții Consilieri patriarhali: Florin Șerbănescu, Valer Ulican, Gheorghe Zaharia, Emilian Stănescu, și preoții Consilieri eparhiali: Ioan Șurubaru, Nicolae Crângașu, Nicolae Aurel și Simion Bondar. Ierarhii Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în frunte cu Înalt Prea Sfințitul Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh, și cei ai Bisericilor Ortodoxe surori, precedați de preoții slujitori – arhimandriții Macarie Ciolan (Cernica), Timotei Aioanei (Catedrala din Iași), Melchisedec (Putna), Pavel (Bistrița), Dimitrie (Nicula), Lavrentie (Căldărușani), Rafael (Catedrala Patriarhală) –, au pășit înaintea sicriului, purtat pe umeri de cei opt ierarhi menționați, încadrat de șase monahii ținând în mâini cățui cu tămâie aprinsă. Sicriul a fost urmat de rudele Patriarhului Teoctist, de reprezentanții instituțiilor statului, de membrii Consiliului Național Bisericesc și ai Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Bucureștilor, consilieri de la Administrația Patriarhală și Arhiepiscopia Bucureștilor, reprezentanți ai școlilor de învățământ teologic din Mitropolia Munteniei și Dobrogei, protoierii din Arhiepiscopia Bucureștilor, stareții și starețele mănăstirilor și schiturile din Arhiepiscopia Bucureștilor, preoți și alți invitați.

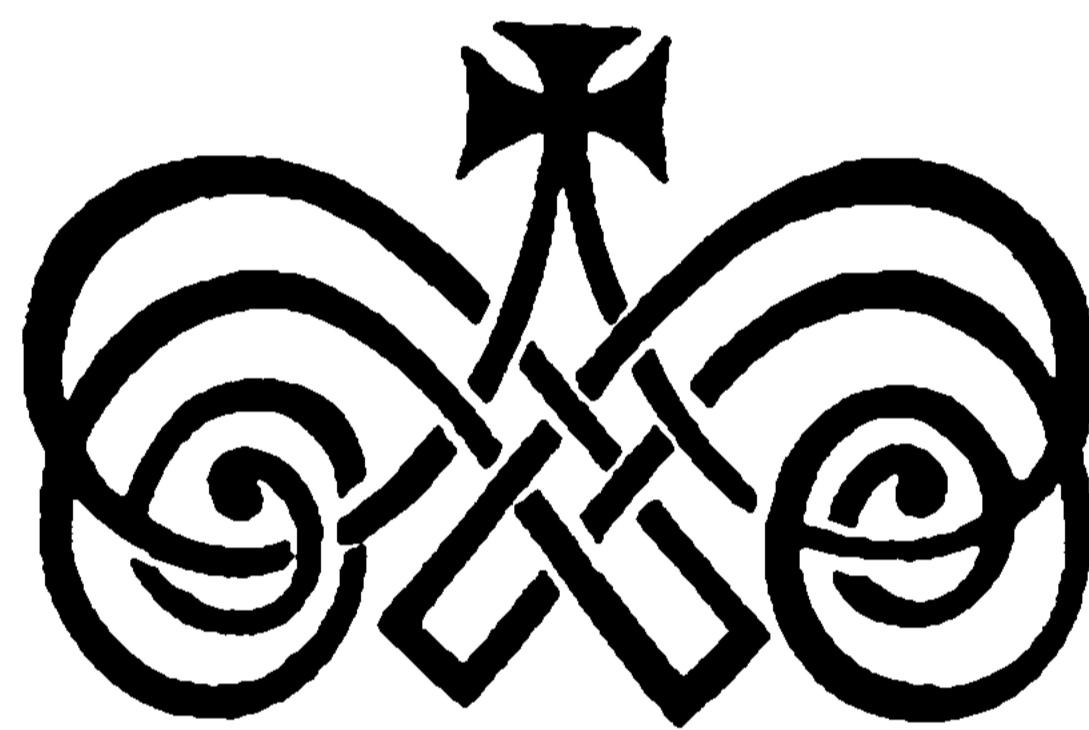
În cortegiul format din aproape 150 persoane, s-au aflat și președintele Traian Băsescu, premierul Călin Popescu Tăriceanu, președintele Senatului, Nicolae Văcăroiu, miniștri, deputați, senatori.

Cu puțin timp înainte de începerea procesiunii, fanfara militară a Regimentului 30 Gardă și Protocol „*Mihai Viteazul*” a format un cordon în jurul bisericii.

Procesiunea de ocolire a bisericii, cu trei stări și ectenii la cele trei abside, desfășurată pe un culoar presărat cu flori, a fost urmărită de miile de credincioși prezenți pe Dealul Patriarhiei, în jurul Catedralei, Clopotniței, în fața Reședinței și a Palatului Patriarhiei.

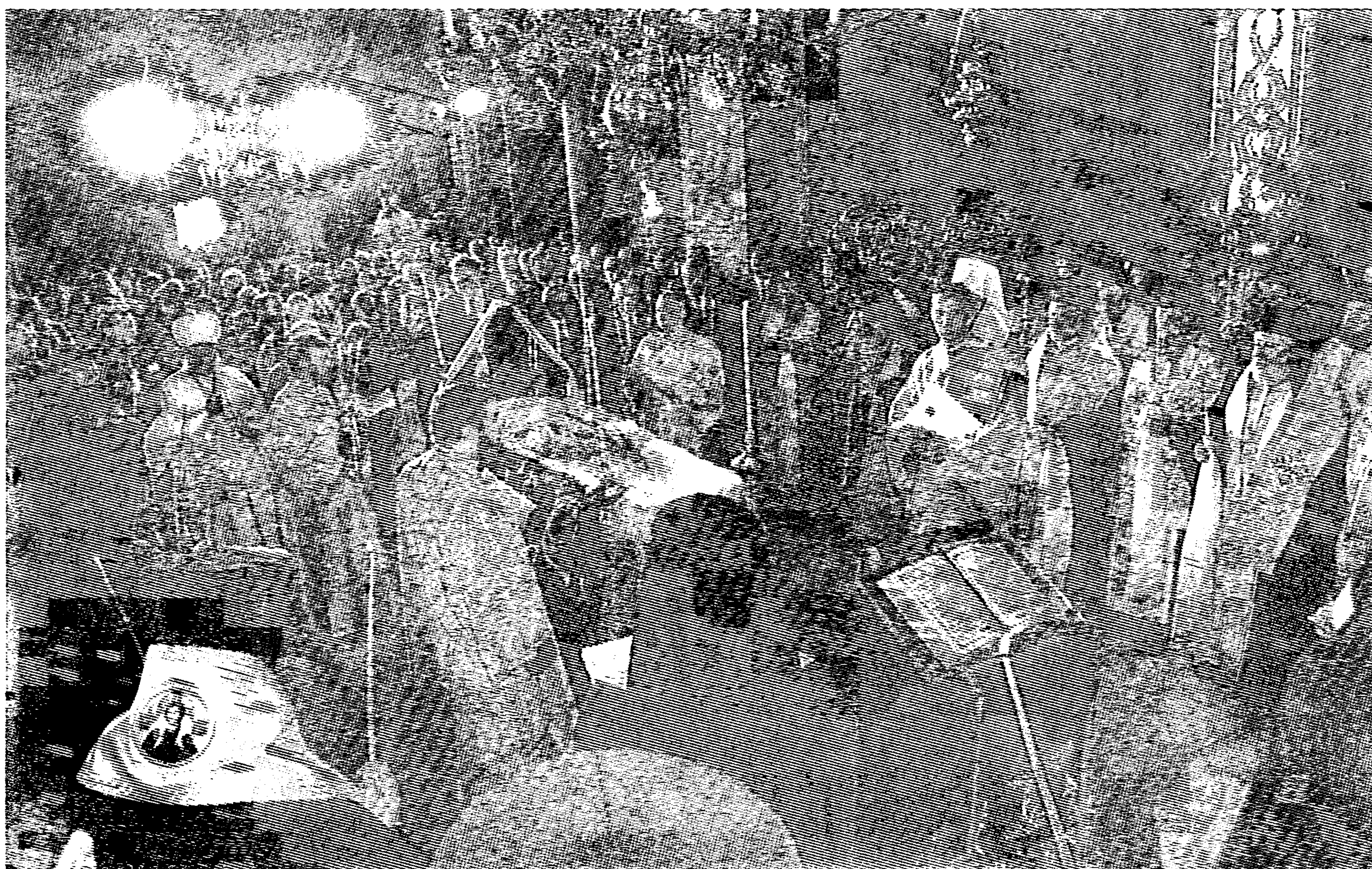
Cortegiul s-a oprit în fața intrării în Catedrală, timp în care Garda de Onoare a prezentat onorul, iar fanfara a intonat imnul național al României și a fost trasă o salvă de trei focuri de armă, în semn de omagiu și prețuire pentru cel care a fost peste 20 de ani Patriarhul României.

După ocolire, au fost introduse în biserică, în sunete de toacă, doar crucea și sicriul cu trupul neînsuflețit al Patriarhului Teoctist, urmate de Întâistătorii și șefii delegațiilor Bisericilor de peste hotare, de rudele Patriarhului Teoctist și de unele persoane oficiale.

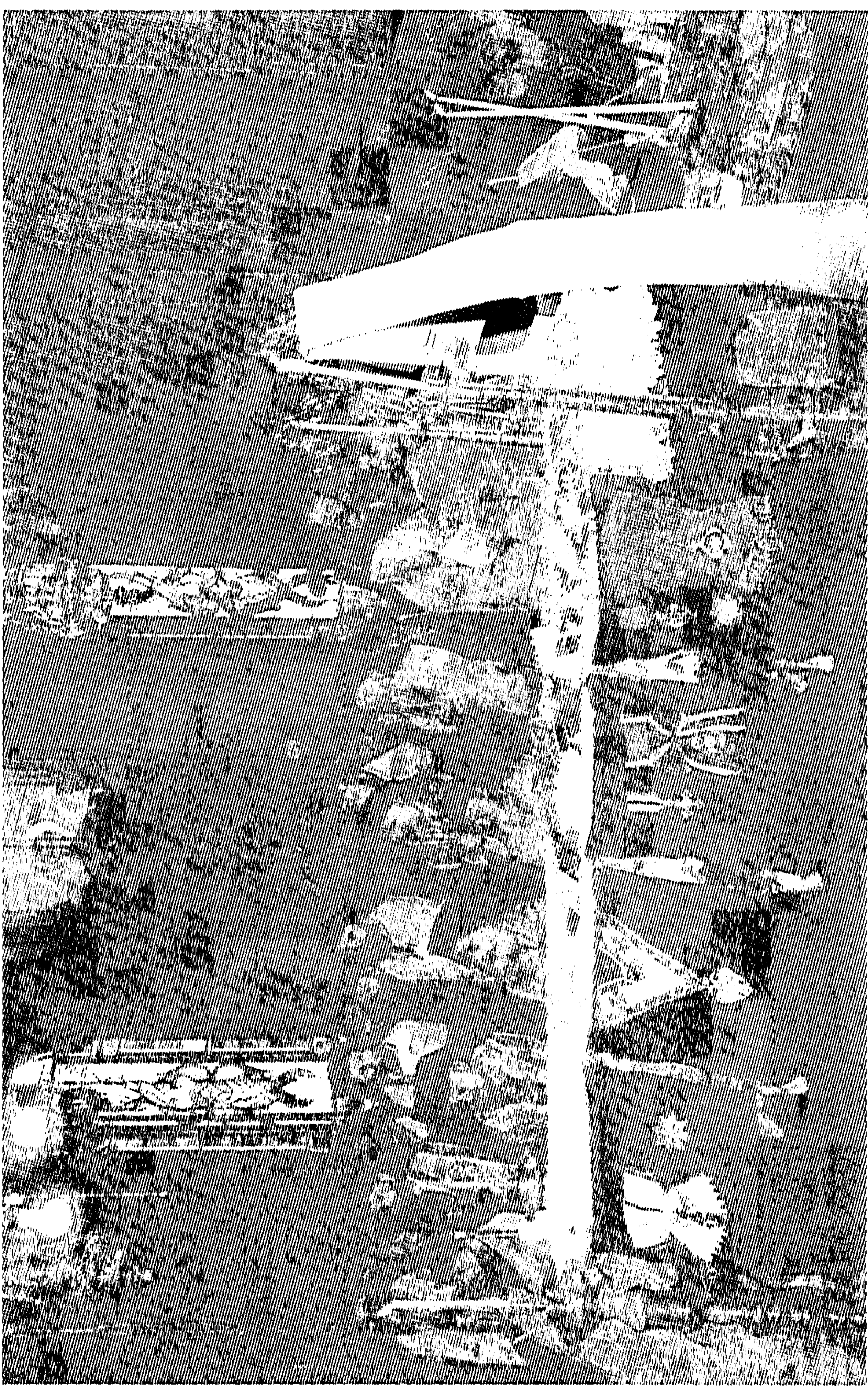
Aspecte de la slujba de înmormântare a Părintelui Patriarh Teoctist oficiată în Catedrala Patriarhală, 3 august 2007.

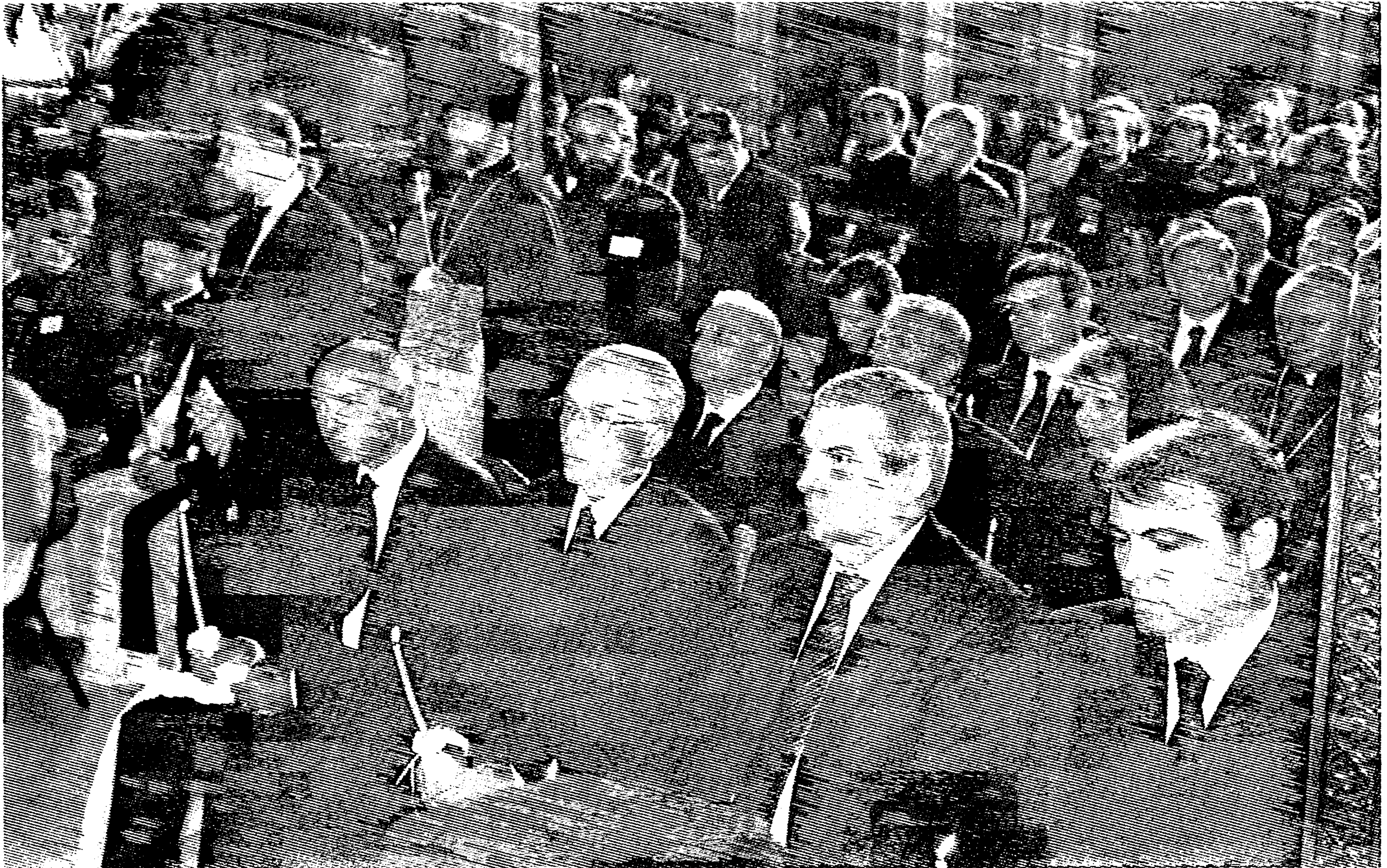

BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ

Ierarhi, cler și credincioși la slujba de înmormântare a Părintelui Patriarh
Teoctist oficiată în Catedrala Patriarhală

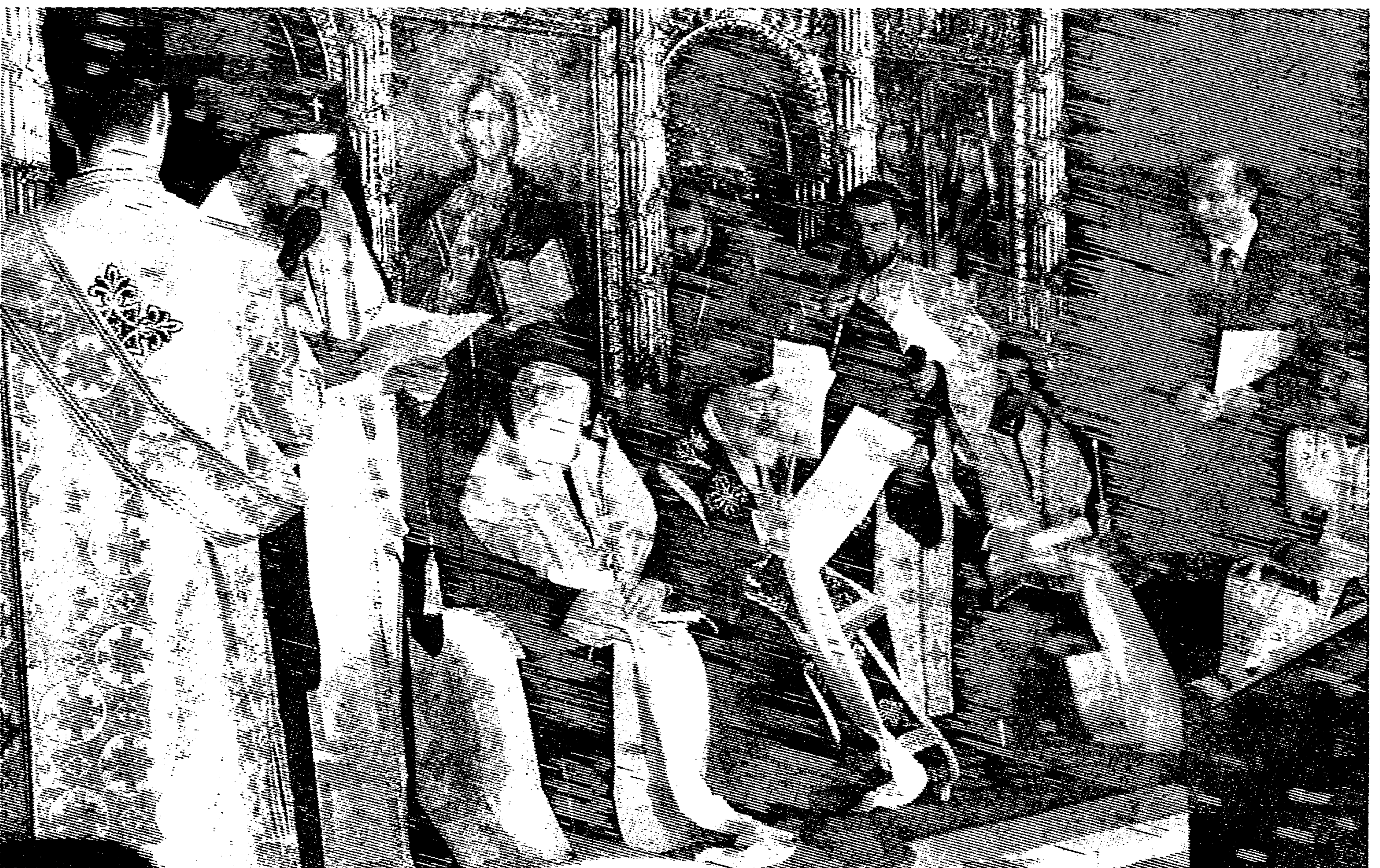

Oficialități române și membri ai Delegațiilor bisericești străine prezente la funeraliile Părintelui Patriarh Teoctist

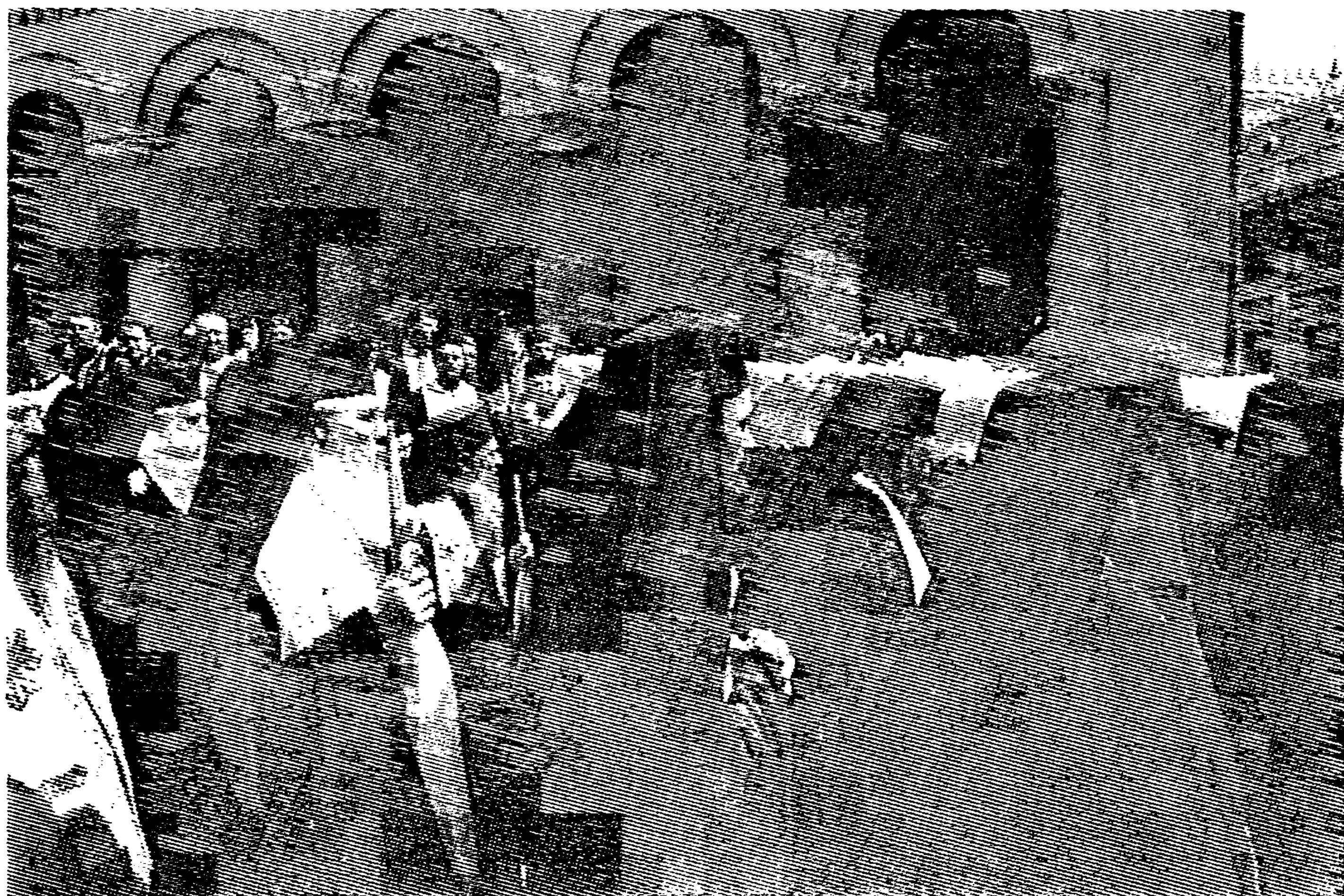

Sanctitatea Sa Bartolomeu I, Patriarhul Ecumenic al Constantinopolului, omagiind personalitatea vrednicului întru pomenire Patriarh Teoctist

Înalt Preasfințitul Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh, rostind cuvânt de omagiere a Părintelui Patriarh Teoctist, în numele Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române

Ierarhi, preoți și credincioși în procesiunea de ocolire a Catedralei Patriarhale, uniți în rugăciune pentru odihna Părintelui Patriarh Teoctist

Rugăciune sfântă și
pios omagiu adus
Patriarhului Teoctist de
cler, de viețuitorii din
mănăstiri, de autorități
și de poporul drept-
credincios

Înalt Preasfințitul
Mitropolit Daniel,
înconjurat de ierarhi,
preoți și credincioși,
săvârșind rânduiala
pregătirii pentru
coborârea în criptă a
sicriului cu trupul
neînsuflețit al
Patriarhului Teoctist.

"Stropi-mă-vei cu
isop și mă vei
curăți...!"

"Al Domnului este
pământul și plinirea
lui...!"

Aspecte de la coborârea în cripta săpată în dreapta pronaosului Catedralei Patriarhale, alături de vrednicii săi înaintași Miron, Nicodim și Iustin.
Dumnezeul să-l odihnească în pace!

Încheierea funeraliilor Patriarhului TEOCTIST. Veșnică să-i fie pomenirea!

După psalmodierea armonică în pridvorul bisericii a ultimei panihide a celui care a fost Întâistătătorul Bisericii Ortodoxe Române, s-a săvârșit, din nou, o slujbă scurtă și s-a turnat în semnul crucii peste trupul Prea Fericirii Sale vin amestecat cu untdelemn, zicându-se: „*Stropi-mă-vei cu isop și mă vei curăți, spăla-mă-vei și mai vârtos decât zăpada mă vei albi !*”

Sicriul a fost, apoi, acoperit pentru îngropare, cu cuvintele: „*Dumnezeu să-l odihnească în pace !*”, și s-a fixat capacul, în cântarea diaconilor: „*Adusu-mi-am aminte*”

Trupul neînsuflețit al *Patriarhului Teoctist* a fost coborât cu grijă în cripta veșniciei, din partea dreaptă a pronaosului, alături de cei trei înaintași ai săi, fericirii întru adormire *Patriarhii Miron, Nicodim și Iustin*. Ierarhii slujitorii au luat pământ și au aruncat cruciș deasupra sicriului, zicând: „*Al Domnului este pământul și plinirea lui, lumea și toți cei ce locuiesc într-însa*”. S-a vărsat, apoi, în groapă cenușa din cădelniță, s-a așezat piatra și s-a pecetluit mormântul, în cântările diaconilor: „*Sfinte Dumnezeule*” funebru și „*Pământule deschide-te*”.

Mistriile meșterilor au așternut tencuială proaspătă peste cărămizile care vor închide, de acum înainte, trupul celui ce a fost Prea Fericitul Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.

Lespedea de marmură de Ruschița care va acoperi mormântul Prea Fericitului Teoctist, din Catedrala Patriarhală, va fi așezată la slujba de 40 de zile.

Pe placa funerară, de doi metri lungime, 85 de centimetri lățime și 15 centimetri grosime, vor fi reprezentate sigla Patriarhiei și cea a Prea Fericirii Sale, crucea patriarhală (la picioare), într-un chenar din frunze de arțar, sculptat în relief.

Scrierea de pe placă, aprobată de Sinodul Permanent, va avea următorul text : *Aici odihnește în Domnul, întru așteptarea Învierii, Părintele nostru TEOCTIST, al V-lea Patriarh al României (1986-2007), vrednic călăuzitor al Ortodoxiei românești la răscruce de vremuri și cumpănă de milenii. 7 februarie 1915 – † 30 iulie 2007*

După ce înalții ierarhi și persoanele oficiale au ieșit din biserică și echipa de lucrători a acoperit cripta, au intrat înăuntru și preoții și credincioșii rămași afară pentru a depune o floare pe mormântului Patriarhului Teoctist.

După înmormântare, păstrându-se tradiția, s-a organizat o *agapă de pomenire*, cu mâncare de post, în patru locuri, ținându-se seama de numărul mare de participanți la funeralii: în sala de recepție a Palatului Patriarhiei, pentru ierarhii Sfântului Sinod și delegații Bisericii de peste hotare, reprezentanții Bisericii și Cultelor din România, membrii Consiliului Național Bisericesc, rudele Patriarhului Teoctist și persoanele oficiale; la trapeza din Reședința Patriarhală, pentru membrii Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Bucureștilor, consilierii de la Administrația Patriarhală și Arhiepiscopia Bucureștilor, protoieri și preoți din Eparhia Bucureștilor; la cantina Facultății de Teologie, pentru reprezentanții instituțiilor de învățământ teologic din Mitropolia Munteniei și Dobrogei, personalul administrativ, membrii Coralei patriarhale, doctoranzi, studenți și elevi seminariști;

la trapeza Mănăstirii Radu Vodă, pentru stareții și starețele, monahii și monahiile mănăstirilor și schiturilor din toate eparhiile prezenți la ceremonie.

Totodată, eclesiarhia Catedralei Patriarhale a pregătit și a împărțit pachete cu mâncare și colivă oamenilor nevoiași și pelerinilor înfomețați.

*

Plecarea Sanctității Sale Bartolomeu I Patriarhul Constantinopolului

Patriarhul Ecumenic Bartolomeu I al Constantinopolului a plecat în după-amiaza zilei de vineri, 3 august, de la București.

La plecarea de pe Aeroportul Internațional „Henri Coandă”, *Sanctitatea Sa Bartolomeu I* a făcut o declarație de presă, în care a menționat:

„La această oră putem spune că ne-am îndeplinit misiunea pentru care am venit în România, aceea de a conduce spre veșnicie, pe ultimul drum, pe Prea Fericitul Părinte Teoctist. Toți cei care am participat la slujba de înmormântare a Prea Fericirii Sale, acum ne întoarcem la ale noastre, pentru a ne continua lucrarea și misiunea noastră. Această lucrare a noastră, bisericească, va fi sprijinită de Prea Fericitul Părinte Teoctist cu rugăciunea sa de acolo, din ceruri, unde se află, o lucrare bisericească pentru care Prea Fericirea Sa și-a dedicat întreaga viață. Așa cum s-a exprimat cineva astăzi în biserică, pământul a pierdut astăzi un om important, dar cerurile au câștigat un om sfânt. Noi îl vom avea întotdeauna în sufletul și în inima noastră și, de asemenea, zâmbetul său și surâsul său va rămâne de neuitat în conștiința tuturor.

Nu ne rămâne de acum înainte decât să ne rugăm cu toții ca Dumnezeu-Duhul Sfânt să lumineze pe cei care au această misiune de a-l alege pe cel mai potrivit pentru Biserica Ortodoxă Română, care să-i continue misiunea sa spre slava lui Dumnezeu și spre folosul duhovnicesc al iubitului popor român.

Încheind, înainte de a porni spre casele noastre, aș dori să mulțumesc din suflet IPS Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh, pentru felul frumos în care ne-a primit și ne-a găzduit, ca și celorlalți care au fost alături de noi. De asemenea, mulțumesc din adâncul sufletului Excelențelor Lor, Președintelui României și Domnului Prim-Ministru că și-au făcut timp să ne primească pe noi, cei de la Patriarhie, atât la Președinție, cât și la Palatul Victoria.

Plecând, îndrept cele mai frumoase gânduri și împărtășesc binecuvântarea Patriarhiei Ecumenice către dumneavoastră toți, rugându-ne, de asemenea, pentru odihna sufletului Părintelui nostru Patriarh Teoctist.”

*

Titlul de Doctor Honoris Causa acordat post-mortem Patriarhului Teoctist

Senatul Universității de Vest „Vasile Goldiș” din Arad a decis să-i acorde *post-mortem* Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist titlul de *Doctor Honoris*

Causa al acestei Universități: „Recent, *Prea Fericitul Teoctist* ne-a transmis acceptul său pentru a-i fi acordat titlul academic de *Doctor Honoris Causa* al Universității noastre, festivitatea urmând să se desfășoare în această toamnă, cu ocazia vizitei sale în orașul nostru, pentru a lua parte la manifestările prilejuite de sărbătorirea a 300 de ani de existență a Episcopiei Aradului”, a declarat *prof. univ. dr Aurel Ardelean*, rectorul Universității

*

Omagiu filatelic dedicat Prea Fericitului Teoctist

Ca un pios omagiu adus Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, Romfilatelia, societatea specializată în editarea și comercializarea mărcilor poștale în România, a lansat vineri, *3 august 2007*, zi de doliu național, emisiunea filatelică **În memoria Părintelui Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, (1986-2007)**. Începând cu 3 august, această emisiune filatelică a putut fi găsită în toate magazinele Romfilatelia din București și din țară.

*

Veșnică să-i fie pomenirea...

Luni, 30 iulie, seara, Înalt Prea Sfințitul Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, a oficiat o slujbă de pomenire pentru *Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist* la biserica Sf. Mare Mucenic Gheorghe – vechea catedrală mitropolitană din Iași. La sfârșitul slujbei, *Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Daniel* a spus următoarele:

„Am aflat cu multă durere neașteptată veste a trecerii la viața veșnică, la Hristos Domnul – Arhiereul Cel veșnic, a Prea Fericitului Patriarh Teoctist, Părintele nostru, fiu al Moldovei și Părinte spiritual al României. Cea dintâi atitudine pe care noi trebuie să o luăm în aceste momente este să ne rugăm ca Hristos Domnul, Împăratul Cel fără de moarte, să-l așeze în rândul dreptilor, în odihna sfinților și să păzească Biserica Sa cea din țara noastră, pe care Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist a condus-o cu multă înțelepciune, cu multă jertfelnicie și cu multă dăruire.

Nu ne-am așteptat la o astfel de trecere atât de rapidă. În orele următoare va fi convocat Sinodul Permanent al Bisericii Ortodoxe Române, care va decide în cele ce privește înmormântarea, dar până atunci noi suntem îndemnați să ne rugăm pentru odihna sufletului Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist și pentru ca Dumnezeu să păzească Biserica noastră, neamul nostru. Cel mai important lucru este să arătăm recunoștință și să ne rugăm mai intens, pentru că, după atâtea încercări din anul acesta, a venit și această mare durere a trecerii neașteptate la Domnul, din această viață la viața veșnică, a Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist.

Rugăm pe Hristos Domnul să așeze sufletul lui împreună cu dreptii, cu slujitorii care și-au dăruit viața întreagă pentru binele Bisericii, mai ales că Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist de la vârstă fragedă a intrat în călugărie, a fost monah, a fost diacon, mulți ani aici, la catedrală, ieromonah, arhimandrit, episcop-vicar la Patriarhie, episcop la Arad, mitropolit la Craiova, mitropolit la Iași și patriarh al României, în toate arătând o mare înțelepciune, o dragoste nețărmurită pentru Biserică și pentru neam și, în același timp, a reprezentat Biserica noastră cu multă demnitate în raport cu Bisericile Ortodoxe surori și în raport cu alte comunități creștine.

Rugăm pe Hristos Domnul să ne întărească, să ne dăruiască ajutorul Său ca să trecem prin această încercare și mai ales în aceste 40 de zile de doliu să ne rugăm mult pentru odihna sufletului său și să arătăm prețuirea noastră sinceră, caldă și fiască față de toată lucrarea pastorală, misionară, duhovnicească pe care s-a învrednicit să o pună în slujba Bisericii ca pe un dar adus lui Hristos, Care l-a chemat la arhierie.

Veșnica lui pomenire din neam în neam! Dumnezeu să-l odihnească cu dreptii!”

Potrivit hotărârii Sinodului Permanent al Bisericii Ortodoxe Române, Centrele eparhiale din Patriarhia Română au luat măsuri, prin protoierii, ca la toate parohiile și mănăstirile, *vineri, 3 august*, ziua înmormântării Prea Fericitului Teoctist, la orele 12,00, să se tragă clopotele timp de cinci minute, iar *sâmbătă, 4 august*, și *duminică, 5 august*, după slujba Sfintei Liturghii, să se officieze slujba Parastasului pentru sufletul Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, cu formula de pomenire: „*Adormitul întru fericire Părintele nostru Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române*”. La sfârșitul slujbei de pomenire, ierarhul locului, preoții parohi, stareții și starețele au evocat slujirea, vrednicia și personalitatea Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist.

La Iași, sute de oameni au participat la slujbele de pomenire ținute în toate lăcașurile sfinte ale orașului în ziua înmormântării Prea Fericitului Teoctist. La vechea catedrală mitropolitană Sf. Mare Mucenic Gheorghe, credincioșii au aprins lumânări și s-au rugat pentru odihna sufletului Patriarhului Teoctist. La ora 12:00, toate clopotele din mănăstiri și biserici au bătut în memoria Prea Fericirii Sale.

Și în Ardeal, toate cele peste 500 de catedrale, biserici, mănăstiri și schituri au făcut slujbe de pomenire pentru Prea Fericitul Teoctist în paralel cu cea de înmormântare oficiată la București. Lăcașurile de cult mai mari care aparțin de Mitropolia Ardealului vor face timp de 40 de zile, în fiecare zi, slujbe speciale de pomenire.

Patriarhul Teoctist a fost comemorat, miercuri, 1 august și la Chișinău. Un sobor din 17 preoți ai *Mitropoliei Basarabiei* s-au rugat pentru odihna sufletul său în catedrala „*Sfânta Teodora de la Sihla*”.

Credincioșii și reprezentanții comunității românești din Timoc (Serbia), care aparțin de Patriarhia Română, au luat și ei cunoștință cu tristețe de vestea trecerii la cele veșnice a Prea Fericitului Teoctist, iar *Protopopiatul Ortodox Român „Dacia Ripensis”* a săvârșit în ziua înmormântării, 3 august, în biserica românească din Malainița, după Sfânta Liturghie, slujba Parastasului pentru odihna sufletului său.

Trecerea la cele veșnice a Patriarhului Teoctist a fost întâmpinată cu durere și de românii ortodocși din Ungaria. Ei nu vor uita că Prea Fericitul Părinte Teoctist a vizitat de două ori comunitatea românilor de pe aceste meleaguri. Prima dată în toamna anului 1994, când a sfințit Catedrala Sf. Nicolae din Gyula și altarul bisericii ortodoxe din Micherechi, și a vizitat capela ortodoxă din Budapesta și s-a rugat la mormântul lui Emanoil Gojdu. A doua oară, în februarie 1999, când Prea Fericitul Patriarh Teoctist l-a hirotonit și instalat pe primul episcop al românilor ortodocși din Ungaria, PS Sofronie. În semn de recunoștință, în ziua înmormântării sale, 3 august, în Catedrala Sf. Nicolae din Gyula s-a oficiat o slujbă de pomenire pentru regretatul Patriarh Teoctist al României.

Și în bisericile românești din Europa s-au oficiat slujbe de pomenire a Patriarhului Teoctist. Încă de luni seara, 30 iulie 2007, în Catedrala din Nurenberg, a Mitropoliei Ortodoxe Române pentru Germania și Europa Centrală și de Nord, s-au oficiat slujbe de pomenire pentru odihna sufletului Prea Fericitului Patriarh Teoctist, iar Mitropolia Ortodoxă Română a Europei Occidentale și Meridionale a dispus să se officieze, dimineața și seara, slujbe de pomenire în toate bisericile românești din eparhie.

Moartea Părintelui Patriarh Teoctist a fost o grea lovitură și pentru bătrânii de la Centrul pentru Persoanele vârstnice din sectorul 4 al Capitalei. Oamenii de aici îl cunoșteau bine, pentru că Părintele Patriarh Teoctist își petrecea alături de ei, în fiecare an, ziua de naștere, iar la sărbătorile Paștelui și ale Crăciunului le trimitea daruri, sub formă de alimente și îmbrăcăminte, dar și iconițe și literatură religioasă. Ei își amintesc cât de apropiat era de oameni și câtă veselie le aducea în suflete, atunci când venea la azil. Bătrânii spun despre Patriarh că era o persoană cu suflet bun, foarte grijulie și foarte jovială.

La Catedrala Patriarhală din București, duminică, 5 august, la sfârșitul slujbei Parastasului, oficiată după Sfânta Liturghie, Prea Sfințitul Ciprian Câmpineanul, Episcop-Vicar Patriarhal, a evocat personalitatea Prea Fericitului Teoctist, spunând, între altele: „Duminică de duminică i-ați ascultat cuvântul de învățătură pe care vi l-a împărtășit, i-ați ascultat îndemnul de a nu vă îndepărta niciodată de la calea cea dreaptă, de a nu vă despărți de Biserică, de a păstra nealterată credința, de a fi smeriți, de a fi iubitori și a vă ruga neîncetat unii pentru alții. Vreme de șapte decenii i-a slujit lui Hristos Domnul în Biserica Sa din România, în diferite zone ale țării. Noi, episcopii de la Patriarhie, care i-am fost colaboratori, îi vom păstra o pioasă amintire și îl vom pomeni cu recunoștință în rugăciunile noastre. Această datorie o aveți și dumneavoastră preoții și credincioșii”

La Mănăstirea Durău, Înalt Prea Sfințitul Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, având alături pe Prea Sfințitul Calinic, Episcopul Argeșului și Muscelului, și Prea Sfințitul Ioachim Băcăoanul, Arhiereu Vicar al Episcopiei Romanului, a oficiat *duminică*, 5 august, după Sfânta Liturghie, slujba *Parastasului* pentru vrednicul de pomenire Patriarh Teoctist.

În cuvântul rostit la sfârșitul slujbei Parastasului, IPS Mitropolit Daniel a subliniat, între altele: „Dumnezeu a rânduit ca astăzi, în ziua sfântului român botoșănean din Crăinicieni, Ioan Iacob, să facem pomenirea trecerii la cele veșnice a Părintelui nostru Teoctist. S-au cunoscut la Mănăstirea Neamț, unde au intrat în monahism, și aceasta arată că neamul nostru românesc are o mulțime de sfinți rugători în ceruri. La ei se adaugă și Părintele Patriarh Teoctist, care, din ceruri, se roagă totdeauna în fața Prea Sfintei Treimi pentru Biserica neamului nostru, așa cum s-a rugat pentru ea și când a trăit pe pământ. Rugăciunea arată iubirea mai tare decât moartea. Când facem pomenirea celor trecuți la viața veșnică arătăm că iubirea noastră pentru ei este mai tare decât moartea”.

IPS Mitropolit Daniel a mai spus: „Noi, aici, în această parte a țării, avem datoria să ne rugăm și să-l pomenim mai intens, pentru că a fost fiu al Moldovei și părinte al Moldovei. Părintele Teoctist a păstorit cu multă dragoste, cu multă jertfelnicie, cu multă înțelepciune această parte a țării în anii grei ai dictaturii comuniste. În ciuda restricțiilor, nu numai că a restaurat o mulțime de biserici și mănăstiri, ci chiar a construit unele biserici noi și a restaurat o mulțime de mănăstiri nemțene”.

Însemnări în Cartea de condoleanțe

În holul Reședinței Patriarhale, străjuit de tabloul îndoliat al Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, s-a deschis o Carte de condoleanțe, având pe copertă mențiunea: *„Dumnezeu să odihnească împreună cu dreptii pe slujitorul Său, Arhiepiscopul Teoctist, Arhiepiscopul Bucureștilor, Mitropolitul Munteniei și Dobrogei, Locțiitor al Cezareii Capadociei și Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române. Veșnica lui pomenire!*

În Condică, pe prima pagină, se află următoarea **Însemnare:**

Trecerea la cele veșnice a Prea Fericitului Părinte Patriarh TEOCTIST

În ziua de 30 a lunii lui cupTOR din anul Mântuirii 2007 sufletul Părintelui nostru Patriarh TEOCTIST a purces a se înălța către Ceruri în lumina cea neînserată a Împărăției Preasfintei Treimi.

Fără de veste fostu-i-a această mutare, căci din deplinătatea lucrării zilnice s-a îndreptat pe calea veșniciei, așa precum s-a călăuzit în întreaga-i viață, cu credință, nădejde și dragoste pentru Biserică și țară.

Membrii Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, dimpreună cu întreaga suflare a Ortodoxiei Românești de pretutindenii, resimt lăuntric adâncă suferință a acestei despărțiri pământești de cel ce ne-a fost, tuturor, cu răbdare și seninătate a sufletului, Părinte duhovnicesc și călăuzitor înțelept pe calea mântuirii și sfințeniei, la răscruce de vremuri și cumpănă de milenii (1986 – 2007).

Dăm slavă Domnului nostru Iisus Hristos, Arhiepiscopul Veșnic, pentru multa lumină pe care a revărsat-o în viața Bisericii noastre prin cuvântul și făptuirea slujitorului Său Părintele nostru Patriarhul TEOCTIST și-L rugăm să așeze sufletul său în veșnicele locașuri ale Casei Părintelui Ceresc.

Veșnica lui pomenire din neam în neam!

Urmează semnăturile tuturor membrilor Sfântului Sinod, ale consilierilor patriarhali și ai Arhiepiscopiei Bucureștilor, ale unor profesori de teologie, protoierei și preoți din Capitală.

În Condică au mai semnat și reprezentanți ai unor instituții publice, personalități ale vieții politice și culturale românești, academicieni, profesori universitari, jurnaliști, membri ai Corpului diplomatic acreditat la București, care au adus un pios omagiu memoriei Patriarhului Teoctist prin scurte mesaje de condoleanțe, din care reproducem câteva:

„Dragoste, supunere și respect pentru Biserica Ortodoxă Română”

Traian Băsescu,
Președintele României,

„Lumea noastră românească a rămas mai săracă. Unul dintre cei mai frumoși la suflet și la cuget fii ai săi, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist, cel care și-a făcut din slujirea lui Dumnezeu și a poporului său crucea vieții, a plecat către cele veșnice. Nu pot să nu amintesc prezența Prea Fericirii Sale în Parlamentul României, care aducea o stare de echilibru în discuțiile noastre, uneori prea pătimase, nu pot să nu amintesc lumina pe care o iradia vorbele sale cumpănite adânc.

M-a onorat cu prietenia sa, lucru pentru care îi mulțumesc astăzi și o să păstrez această amintire ca pe un dar de mare preț. Prea Fericitul Teoctist a deschis orizontul românesc spre lumea universală a credinței, a fost gând lângă gând cu marele Papă Ioan Paul al II-lea pentru visul ecumenismului.

Cel care a plecat dintr-o casă de țărani moldoveni spre pragurile slujirii lui Dumnezeu a ajuns în lumina înaltă a celor aleși, a celor sortiți să se jertfească cu bucurie pentru credință și pentru luminarea veacului lor. Mă doare gândul plecării sale, mă doare gândul că n-o să-l mai aud, că n-o să-i mai cer sfatul, dar știu că învățătura și pilda vieții sale ne va arăta tuturor calea și mijloacele izbăvirii în lupta cu noi înșine.

Dumnezeu să-l odihnească cu dreptii, să mângâie și să ajute poporul român pe care el l-a iubit atât de mult”

Nicolae Văcăroiu,
Președintele Senatului

„La trecerea în veșnicie a Părintelui Patriarh al României, Prea Fericitului Părinte Teoctist, țara întreagă, românii de pretutindeni și Camera Deputaților, deopotrivă, au rămas înmărmuriți de durere, mai săraci, lipsiți de suportul spiritual al Întâiului lor ocrotitor, al celui care ne-a însuflat dragostea față de Dumnezeu și oameni, înțelepciune, toleranță și răspundere. Îi vom păstra veșnică amintirea și îl vom omagia alături de cele mai însemnate și înalte personalități ale neamului nostru.

Dumnezeu să-l odihnească!”

Valer Dorneanu,
Vicepreședinte al Camerei Deputaților

„Am o tristețe profundă în suflet pentru plecarea dintre noi a Prea Fericitului Teoctist, un slujitor adevărat al Bisericii și al credincioșilor. Am avut prilejul să vorbesc de mai multe ori cu Prea Fericitul Teoctist și întotdeauna am plecat cu bucurie în suflet.

Dumnezeu să-l odihnească în pace!”

Theodor Stolojan, fost prim-ministru

„Plecarea la Domnul a Prea Fericitului Patriarh Teoctist ne-a încărcat sufletul de tristețe. Cu adâncă mâhnire, aduc un pios omagiu celui ce m-a întărit în

credița străbună și m-a îndemnat totdeauna să fac tot ce pot pentru Biserica noastră strămoșească.

Bunul Dumnezeu să-l odihnească în pace!”

Ion Stan, deputat

„Plecarea neașteptată a Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist în lumea celor dreți ne-a întristat profund și ne-a tulburat obișnuințele zilnice, ajutându-ne să înțelegem că toate zbaterile noastre nu sunt decât în mâna lui Dumnezeu.

Nu vom uita niciodată chipul său blând, vorba înțeleaptă și răbdarea cu care asculta pe oricine. De cele mai multe ori, binecuvântările Prea Fericirii Sale erau balsam și alinare pentru fiecare dintre noi. Avea în permanență o vorbă bună și un zâmbet pentru toți. Amintirea lui va fi veșnică în inimile noastre. Dumnezeu să-l odihnească!”

Laurențiu Tănase, fost Secretar de Stat pentru Culte,
membru al Colegiului CNSAS

Constantin Buchet, Secretarul Colegiului CNSAS

„A fost un om bun și înțelept și a încercat cu toate puterile să țină echilibrul și măsura în viața noastră complicată din anii tranziției, apărând valorile morale și interesele generale ale românilor. A reușit să întărească credința tinerilor în Dumnezeu, să dezvolte rolul social Bisericii într-o perioadă de greutate și de lipsuri.

De-a lungul anilor am lucrat împreună la proiecte comune ale Statului și ale Bisericii pentru refacerea locașurilor de cult, pentru bisericile românești din diaspora și încă atâtea altele. Ne va fi greu fără Părintele nostru Patriarh Teoctist.

Dumnezeu să-l odihnească în pace!”

Adrian Năstase,
fost prim-ministru

„Într-un moment foarte greu pentru Biserica Ortodoxă Română, gândurile mele se îndreaptă spre clipele de mare înălțare sufletească pe care le-am petrecut alături de Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist. Nu-l voi uita niciodată pentru faptele sale și pentru echilibrul pe care l-a manifestat în momente grele și zbuciumate pentru țară.

Dumnezeu să-l odihnească!”

Marian Petre Miluț,
membru în Adunarea Națională Bisericească

„A dispărut astăzi din mijlocul nostru un mare păstor, cel care, cu grijă, a apărat Ortodoxia țării în anii grei prin care a trecut. Nu-l vom putea uita niciodată.

Promit a mă lupta cu modestele mele forțe pentru a contribui la realizarea gândului său drag, ridicarea Catedralei Mântuirii Neamului. Sper ca toți românii să fie alături."

Nicolae Noica,
membru în Adunarea Națională Bisericească

„Ca om am pierdut un prieten, iar Ortodoxia a pierdut unul dintre simbolurile care au fost aproape de creștinism, în sensul apărării celor două Biserici. Deplâng această mare pierdere și îmi doresc ca Prea Fericitului Teoctist să-i fie bine alături de Dumnezeu.

Veșnică să-i fie pomenirea!”

Stavros Lekakos,
președintele Piraeus Bank,

„Prea Fericitul Teoctist va rămâne ca o figură proeminentă în istoria Bisericii Ortodoxe Române și a țării, care a trecut printr-o perioadă nu ușoară, de transformări profunde care a schimbat viața oamenilor și fizionomia societății românești. Și personal a trecut prin momente dificile, obiect al unei campanii nemeritate de încercări de discreditare. A avut tăria să treacă prin aceste încercări și să contribuie decisiv la refacerea și consolidarea unității și coeziunii Bisericii și a slujitorilor ei. S-a bucurat pe bună dreptate de prețuirea și încrederea credincioșilor. A fost un factor de echilibru și de normalitate în societatea noastră atât de greu încercată.

Dumnezeu să-l odihnească!”

Ion Iliescu,
senator, fost președinte al României

„Vă transmitem sincere condoleanțe pentru pierderea Prea Fericitului Părinte Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, o mare personalitate a lumii creștine, cu viață sfântă, dedicată lui Dumnezeu și semenilor.

Dumnezeu să-l odihnească în pace!”

Chester Dan Valentin Fătuloiu,
șeful Poliției Române

„Cu mult respect și cu adâncă plecăciune mă rog ca sufletul Prea Fericitului Părinte Teoctist să ajungă în rai, de unde să ne ocrotească în continuare.

Veșnică pomenire!”

Vasile Blaga, senator

„În aceste momente grele pentru întregul neam românesc aduc cel mai sincer omagiu celui ce a fost o pildă de bunătate și dreptate, Prea Fericitul Părinte Teoctist.

Sper ca Bunul Dumnezeu să mă ajute să împlinesc ultimul vis pe care l-a avut, să punem cărămida la temelia Catedralei Mântuirii Neamului.
Dumnezeu să-l odihnească în pace!”

Adrieau Videanu,
Primarul General al Capitalei

„Am fost prezent astăzi, alături de colegii mei la sediul Patriarhiei, pentru a aduce un ultimul omagiu celui care a trecut în veșnicie, Prea Fericitul Patriarh Teoctist, un om bun și blând care m-a onorat de multe ori cu aprecierile sale. Avea întotdeauna un cuvânt de apreciere pentru munca plină de riscuri a colegilor mei. Ne considera eroi de fiecare zi. Întreba de fiecare dată cât mai avem până vom termina de construit biserica noastră. Ar fi dorit să fie prezent la sfințirea ei. Dumnezeu să-l ocrotească și să-l odihnească în pace!”

General de brigadă **Aurel Udor,**
Inspector șef al Inspectoratului pentru Situații de Urgență

„Voi păstra veșnic în amintire figura luminoasă, caldă și binevoitoare, cuvântul plin de înțelepciune, dragostea părintească și acțiunile energice ale Prea Fericitului Teoctist îndreptate tot timpul pentru întărirea credinței în Biserica neamului și implicarea acestei în toate planurile vieții sociale din România.

Dumnezeu să-l odihnească în pace pe Prea Fericitul Părinte Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române!”

Prof. Florin Georgescu,
Prim-viceguvernator al Băncii Naționale a României

„Păstrăm o vie amintire celui ce a păstorit Biserica românească vreme de mai bine de 20 de ani. Mereu a fost un părinte, prieten și povățuitor al Jandarmeriei Române. Dumnezeu să-l ierte și să-l odihnească în pace!”

Gen. maior **Costică Sillion,**
Inspector general al Jandarmei Române

„Vom păstra o vie și veșnică pomenire Prea Fericitului Patriarh Teoctist, un părinte adevărat, care a trăit și a slujit cu vocația mărturisirii valorile profunde ale Ortodoxiei românești și universale, asumându-și cu blândețe și seninătate neputințele celor din jur. Ne va rămâne pururea viu chipul Patriarhului, care a împlinit până la capăt taina ascultării la care a fost chemat de către Biserică.

Dumnezeu să-l odihnească și să-l primească întru Împărăția Sa cea veșnică!”

Adrian Lemeni,
fost secretar de Stat pentru Culte

„Un pios omagiu pentru cel ce a condus Biserica Ortodoxă Română vreme de peste 20 de ani. Va rămâne în inimile noastre ca un adevărat păstor de suflete și părinte duhovnicesc. Dumnezeu să-l ierte și să-l odihnească în pace!”

Gen de brigadă **Silvian Pahonțu**,
Director al Serviciul de Protecție și Pază

„Părintelui nostru Patriarh Teoctist, care a ocârmuit Biserica în momente dintre cele mai dificile, cu înțelepciune și echilibru, lacrima și rugăciunea noastră în acest ceas trist”.

Claudiu Târziu, revista ROST

„Dumnezeu m-a învrednicit ca peste 21 de ani să veghez și să mă grijă de sănătatea Prea Fericitului Părinte Teoctist, timp în care viața ne-a apropiat foarte mult. Astfel, am fost deseori martor și părtaș la zbuciumul și frământările sale sufletești, când trebuia să găsească cele mai potrivite soluții care să asigure trăinicie și echilibru Sfintei noastre Biserici Ortodoxe din țară și de pretutindeni.

A fost, într-adevăr, trimisul lui Dumnezeu pe pământ, la propriu și la figurat, într-o perioadă atât de dificilă, cu frământări în special politice grele, cu agresiuni împotriva Bisericii și a sa, cărora, însă, Prea Fericitul Părinte Patriarh a știut să facă față cu tact și înțelepciune, cu diplomație și blândețe, toate bazându-se pe nemărginita sa credință în Dumnezeu și pe susținerea milioaneilor de credincioși.

S-a stins din viață total neașteptat, fără să-i fiu alături și fără să particip la decizia medicală care îi pune viața în pericol, cu atât mai regretabil cu cât cunoșteam cel mai bine organismul și starea sănătății sale.

A fost un om blând și bun, dotat cu o noblețe sufletească și o înțelepciune deosebită, cu modestie, dar și cu fermitate și spirit organizatoric inegalabil, toate puse în slujba Bisericii și a credincioșilor, pentru care nu a precupețit niciodată nici un efort. Prea Fericitul Părinte Teoctist lasă în urma sa o pagină luminoasă în istoria Bisericii din țara noastră, care va dăinui peste veacuri.

Cu inimle cernite și cu adâncă mâhnire, eu și familia mea deplângem pierderea bunului și marelui nostru prieten de la care primeam mângâieri părintești și binecuvântări ori de câte ori ne întâlneam. Vom păstra cu toții mereu în suflet figura luminoasă și zâmbitoare, plină de blândețe a dragului nostru Părinte Teoctist. Nu-l vom uita niciodată. Dumnezeu să-l odihnească în Împărăția sa!”

Familia **Prof. univ. dr. Nicolae Ursea**

„Un om bun, un om înțelept, un extraordinar exponent al luminii creștine românești. Îi sunt recunoscător pentru tot ceea ce a făcut pentru Biserica Ortodoxă Română și, în plus, îi sunt recunoscător pentru că grație lui am putut aduce în Academia Română pe cei doi stâlpi ai creștinismului, Papa Ioan Paul al II-lea și Patriarhul Constantinopolului, Bartolomeu I. Dumnezeu să-l odihnească!”

Acad. Eugen Simion,
fost președinte al Academiei Române

„Aduc un ultim și deosebit omagiu celui care a fost Prea Fericitul Patriarh Teoctist, un adevărat și mare păstor al Bisericii Ortodoxe Române și al românilor de pretutindeni. Am avut onoarea de a colabora și de a mă împărtăși din experiența și înțelepciunea Prea Fericitului Patriarh Teoctist. La îndemnul său am pus bazele pentru un nou amplasament al Catedralei Mântuirii Neamului, al sistemului de salarizare a personalului slujitor al Bisericii și a refacerii unor ctitorii foarte importante din țară.

Domnul să-l odihnească în pace!”

Victor Ciorbea,
fost prim-ministru

Au mai semnat în Cartea de condoleanțe delegați ai Procuraturii Generale, Instituției Avocatului Poporului, Organizației Europene a Drepturilor Omului, Institutului Național de Statistică, Uniunii Naționale a Patronatului Român, Administrației Naționale a Penitenciarelor, Garnizoanei București, Prefecturii județului Giurgiu, Primăriei Craiovei, Primăriilor Sectoarelor 2 și 4 din Capitală, Corului de cameră Madrigal, etc.

Scurte mesaje de condoleanțe au scris și membrii Corpului diplomatic de la ambasadatele Bulgariei, Siriei, Armeniei, Greciei, Bosniei și Herțegovinei, Croației, Emiratelor Unite, Maroc, Italiei, Coreii, Egiptului, Braziliei, Germaniei, Regatului Quatar, și altele.

*

Telegrame, mesaje și scrisori de condoleanțe

Biserica Ortodoxă a Georgiei

"În numele Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe a Georgiei și al meu personal, exprimăm adâncă noastră tristețe la aflarea veștii morții Patriarhului României, Prea Fericitul Teoctist. Înălțăm rugăciuni ca sufletul său binecuvântat să se odihnească în ceata dreptilor".

Pentru voi rugător,
Ilia II
Patriarh-Catolicos al Georgiei

Mitropolia Ortodoxă a Americii și Canadei

"Cu adâncă durere am aflat despre adormirea neașteptată a veșnicului în amintire slujitor al lui Dumnezeu, Preafericitul, Preabinecuvântatul Teoctist, Arhiepiscopul Bucureștilor, Mitropolitul Ungrovlahiei, Locum Tenens al Cezareii Capadociei și Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.

În timpul îndelungatei sale vieți, Patriarhul Teoctist l-a slujit pe Hristos și Sfânta Sa Biserică cu credință adâncă, devotament dezinteresat și urmare exemplară a Sfintei Evanghelii. Va fi păstrat în amintire, în mod special, pentru păstorirea Bisericii în timpul celor mai dificile decade din România, sub comunismul ateu, și pentru călăuzirea spre renaștere și dezvoltare continuă, în era nouă, care a început după căderea comunismului. Ne rugăm fierbinte Domnului nostru să îl răsplătească acum pentru viața sa de permanentă slujire, dăruindu-i viață veșnică în Împărăția cerurilor.

Exprimându-mi tristețea pentru această mare pierdere, vă rog să acceptați condoleanțele sincere și sprijinul prin rugăciune din partea ierarhilor, preoților, monahilor și credincioșilor din Biserica Ortodoxă a Americii. Fie ca Însuși Hristos să-i întărească pe cei care plâng pierderea iubitului lor arhipăstor, care și-a slujit turma, urmându-l pe Singurul și Adevăratul Păstor, Care „n-a venit să I se slujească, ci ca să slujească” (Matei 20, 28).

Vă rog să fiți încredințați de rugăciunile noastre fierbinți și neîncetate, ca Domnul nostru să-i dăruiască odihnă și mângâiere cu sfinții, slujitorului Său cel de curând plecat, Patriarhul Teoctist.

Veșnică să-i fie pomenirea!"

Cu frățescă dragoste în Hristos,
Herman,
 Arhiepiscop de Washington și New York,
 Mitropolit a toată America și Canada

Mitropolia Ortodoxă din Japonia

"Am fost cuprins de o mare tristețe și de o durere de nestăpânit când am aflat că Prea Fericitul Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, s-a mutat de la noi, în ziua de 30 iulie a.c

Sfânta Biserică Ortodoxă Autonomă din Japonia și turma sa credincioasă îl va păstra în amintire și în rugăciune pe nobilul și harismaticul Întâistătător al Bisericii Ortodoxe Române, care și-a condus și și-a slujit turma de-a lungul unor perioade dificile din istoria ei.

Cu dragoste frățescă și înalte sentimente, Îl rog pe Domnul și Mântuitorul Iisus Hristos, ca Atotputernicul să odihnească sufletul binecuvântat al Prea Fericitului Teoctist în pace fără de sfârșit și să-i dăruiască viață veșnică".

Daniel,
 Arhiepiscop de Tokyo și
 Mitropolit al întregii Japonii

Nunțiatuara Apostolică în România

"Nunțiatuara Apostolică în România a aflat cu durere trecerea la cele veșnice a Prea Fericitului Patriarh Teoctist, Întâistătătorul Bisericii Ortodoxe Române.

Suntem alături de întreaga Biserică Ortodoxă Română și de poporul credincios, amintindu-ne de acest mare Patriarh care s-a implicat mult în dialogul ecumenic și mai presus de toate ne amintim de istorica invitație făcută Papei Ioan Paul al II-lea de a vizita România.

Nunțiatura Apostolică a comunicat deja Sfântului Părinte moartea neașteptată a Prea Fericirii Sale. Papa Benedict al XVI-lea va trimite Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române o telegramă de condoleanțe și o delegație a Sfântului Scaun va participa la ceremonia de funeralii.

Ne rugăm împreună Domnului ca să-l primească în pacea Sa pe acest slujitor credincios, care a păstorit timp îndelungat Biserica Ortodoxă Română".

Mons. Mauro Lali,

Însărcinat cu Afaceri, a.i, al Nunțiaturii Apostolice în România

Arhiepiscopia Armeană din România

"Trecerea la cele veșnice a celui ce a fost Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, cel de fericită amintire arhieru, Prea Fericitul Teoctist, ne cutremură și ne umple sufletele cu greutatea suferinței.

Irecuperabila pierdere a Bisericii Ortodoxe Române se răsfrânge asupra întregii creștinătăți, care se roagă astăzi pentru odihna fiului ei, fiu ce înțelept și iubitor de semenii a trudit întreaga viață pentru frățietatea între Biserici și pentru mântuirea tuturor.

Ca un frate în Hristos, stătător alături de Prea Fericitul Părinte Teoctist aproape jumătate de veac, vă împărtășesc durerea și îngenunchez în pioasă rugăciune alături de voi la căpătâiul său și vă doresc, fraților, în numele clerului și poporului armean, mângâiere, credință și putere, pentru a continua misiunea sa apostolică.

Bunul Dumnezeu să-i odihnească sufletul în lumina dreptilor!"

Dirayr Mardichian

Arhiepiscop al Bisericii Armene din România

Conferința Episcopilor Catolici din România

"Ne alăturăm în rugăciune Bisericii Ortodoxe Române la ceasul despărțirii neașteptate de Prea Fericitul Părinte Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.

Păstrăm în mmeoria sufletelor noastre chipul Întâistătătorului Bisericii Ortodoxe Române ca o personalitate remarcabilă a societății românești, om al rugăciunii și cărturar, disponibil și dornic de reconciliere și pace.

A fost cel dintâi Patriarh ortodox care a acceptat să invite Pontiful roman Papa Ioan Paul al II-lea într-o țară majoritar ortodoxă. Comuniunea fraternă dintre cei doi Întâistătători, dimpreună cu strigătul „Unitate!”, insuflat de frățiasca lor îmbrățișare, vor dăinui întotdeauna în cartea de aur a Bisericii creștine din România.

Întregul corp episcopal al Conferinței Episcopale Române aduce un pios omagiu celui care a fost Păstorul Bisericii Ortodoxe Române timp de peste 20 de ani, rugând pe Cel ce este „Învierea și Viața” să reverse din belșugul harurilor Sale asupra sufletului slujitorului Său și să-l odihnească în pace, iar lumina cea fără de sfârșit să-i strălucească lui!"

Ioan Robu

Arhiepiscop și Mitropolit de București,
Președinte al Conferinței Episcopale Române

Lucian Mureșan,

Arhiepiscop Major,
Vicepreședinte al Conferinței Episcopale Române

Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică

"Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist s-a întors la Domnul, la casa Tatălui. Pentru noi, care credem în Înviere, Prea Fericirea Sa a trecut din moarte la viață, iar astăzi este întâmpinat în Slava cerurilor de către Mântuitorul Hristos, nădejdea și lumina lumii.

Împreună cu Prea Fericitul Patriarh Teoctist ne-am bucurat de vizita pe care Sfântul Părinte Papa Ioan Paul al II-lea a făcut-o în România. la București; împreună am fost la Sfintele Liturghii din Piața Unirii și de la Parcul Izvor; împreună ne-am dat sărutul păcii și am strigat cu mulțimea credincioșilor: „Unitate!, Unitate!” Astăzi, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist, împreună cu Sfântul Părinte Papa Ioan Paul al II-lea, cântă în fața tronurilor cerești: „Acum m-am odihnit și am aflat ușurare multă, că m-am mutat din stricăciune și m-am dus la Viață. Doamne, mărire ție!” Credem cu tărie că dincolo de zări, Patriarhul Teoctist și Papa Ioan Paul al II-lea se vor ruga pentru unitatea Bisericii, pentru pacea și buna înțelegere dintre ortodocși și greco-catolici.

Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, se unește în rugăciune cu toți ierarhii, clerul, persoanele consacrate și fiii Bisericii Ortodoxe Române pentru a cere Tatălui ceresc „pace și ușurare multă”, iertarea păcatelor și odihnă veșnică Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist.

Dumnezeu să-l ierte, să-l odihnească în pace și să-i facă parte cu dreptii!"

Lucian,

Arhiepiscop Major

Biserica Unitariană din România

"Trecerea la cele veșnice a Prea Fericitului Patriarh Teoctist ne-a cauzat o durere profundă, căci lungă și rodnică lui păstorire a fost un exemplu al unei vieți de Întâistătător bisericesc.

Ne exprimăm sincere condoleanțe. Suntem alături de Sinodul Bisericii Ortodoxe Române, de îndurerații ierarhi ai Bisericii și de frații noștri ortodocși din țară și de peste hotare în aceste clipe de grea pierdere pentru toți.

Biserica Unitariană din Transilvania, împreună cu credincioșii săi, ne rugăm pentru ca Bunul nostru Dumnezeu, Creatorul lumii și Dăruitorul vieții, să dea odihnă pașnică trupului răposatului frate Patriarh și să împărtășească sufletul lui de mântuirea veșnică".

Dr. Szabo Árpád
Episcopul Bisericii Unitariene

Consistoriul Superior al Bisericii Evanghelice C.A. din România (Sibiu)

"Cu adâncă durere am luat cunoștință de trecerea la cele veșnice a Prea Fericitului Părinte Teoctist, Întâistătorul Bisericii Ortodoxe Române, care, după o lungă slujire, s-a întors la casa Tatălui Ceresc.

Aducându-ne aminte de frățeasca și fructuoasa colaborare la nivelul Bisericilor noastre, cât și personal, conducerea Bisericii Evanghelice C.A. din România și cosemnatarul Episcop Christoph Klein, își exprimă sincere condoleanțe față de această grea pierdere pentru Biserica Ortodoxă Română și pentru dialogul ecumenic în România.

Atotputernicul Părinte ceresc să-l odihnească în pace".

Dr. Christoph Klein, Episcop

Uniunea Bisericilor Creștine Baptiste din România

"Primind vestea morții Prea Fericitului Patriarh Teoctist, credincioșii creștini bapțiști din România se alătură regretului credincioșilor creștini ortodocși. Slujirea pentru o perioadă de 21 de ani a Patriarhului Teoctist ca păstor al credincioșilor ortodocși, precum și în calitate de cârmuitor al Bisericii Ortodoxe reprezintă un exemplu de dedicare și de jertfă personală.

Am avut oportunitatea să-l cunosc personal în mai multe rânduri pe Prea Fericitul Patriarh Teoctist și am fost mereu mișcat de cordialitatea și căldura cu care m-a întâmpinast. Deschiderea și înțelepciunea Patriarhului Teoctist constituie o mărturie a exemplului pe care l-a dat prin viața sa, precum și o contribuție pe care a adus-o în cadrul Bisericii Ortodoxe și în afara acesteia.

În numele credincioșilor bapțiști din România, Uniunea Bisericilor Creștine Baptiste exprimă condoleanțele acestora pentru pierderea suferită. Ca și credincioșii creștini suntem convinși că Dumnezeu este cel care conduce atât istoria, cât și viețile copiilor Săi. Chiar și în aceste momente de durere ne rugăm ca Dum-

nezeu să își arate slava sa și numele lui Iisus Hristos să fie înălțat în mijlocul poporului român".

Otniel Ioan Bunaciu

Președintele Uniunii Bisericilor Baptiste din România

Cultul Creștin Penticostal din România

"Plecarea la cele veșnice a celui ce a fost Arhiepiscopul Bucureștilor, Mitropolitul Munteniei și Dobrogei, Locțiitor al Cezareii Capadociei și Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Prea fericitul Părinte Teoctist, constituie o mare pierdere pentru credincioșii ortodocși din țară și nu numai.

Întâistătătorul Bisericii Ortodoxe Române a fost timp de 21 de ani un mare conducător și, în același timp, un teolog de frunte, cu multe realizări care rămân consemnate în istorie.

În numele conducerii Cultului Creștin Penticostal din România transmitem sincerele noastre condoleanțe Bisericii Ortodoxe Române pentru trecerea în veșnicie a Patriarhului Bisericii Ortodoxe Române, Prea Fericitul Părinte Teoctist, veteran al dialogului interreligios.

Dr. Pavel Riviș Tipei

Președinte

Uniunea Bisericilor Cultului Creștin după Evanghelie

"În numele Cultului Creștin după Evanghelie și al meu personal vă adresez sincere condoleanțe în legătură cu greaua pierdere suferită de Biserica Ortodoxă Română prin trecerea la cele veșnice a Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist.

Aceleași sentimente de durere le voi transmite și prin prezența mea la slujba de înmormântare ce va avea loc vineri, la Catedrala Patriarhală".

Cu stimă,

Virgil Achihai,

Președinte

Muftiatul Cultului Musulman din România

"Cu adâncă părere de rău pentru pierderea pe care o încearcă Biserica Ortodoxă Română și milioanele de creștini ortodocși, Muftiatul Cultului Musulman aduce un omagiu memoriei Patriarhului Bisericii Ortodoxe Române, Prea Fericitul Părinte Teoctist, rugându-L pe Bunul Dumnezeu să-i așeze sufletul alături de cei drepti".

Muftiu, **Iusuf Murat**

Federația Comunităților Evreiești din România

"Am aflat cu mare tristețe și cu mâhnire în suflete vestea trecerii în neființă a Prea Fericitului Patriarh Teoctist. Vă rugăm să primiți sincerele noastre condoleanțe și marile noastre regrete, acum la încetarea din viață a Prea Fericitului Patriarh Teoctist.

Cu îngăduința dumneavoastră, dorim să vă informăm că în ziua de 30 iulie 2007, orele 17,00, în timp ce se oficia ceremonia religioasă prilejuită de reinaugurarea Sinagogii Mari din Capitală, aflând trista veste a trecerii în neființă a Prea Fericitului Patriarh Teoctist, am anunțat participanții la ceremonie și am păstrat un moment de reculegere în memoria marelui dispărut.

Am evocat, cu acest prilej, marea personalitate a Prea Fericitului Patriarh Teoctist, de care noi evreii din România ne-am simțit întotdeauna foarte aproape. Nu o dată, Prea Fericitul Patriarh Teoctist a participat la acțiuni organizate de Federația Comunităților Evreiești din România, dând glas sentimentelor sale de respect și considerație, animat de o autentică dorință pentru înțelegere și colaborare între etnii, între Biserica Ortodoxă Română și Cultul Mozaic din România.

Asigurăm Sinodul Bisericii Ortodoxe Române de participarea noastră la marea durere a poporului român, pricinuită de trecerea în lumea celor dreți a Prea Fericitului Patriarh Teoctist.

Sincere condoleanțe!"

Dr. Aurel Vainer – deputat,
Președinte

Menahem Hacoheh,
Șef Rabin al României,

Parlamentul României Camera Deputaților

"Am aflat cu profundă durere neașteptata veste a trecerii la cele veșnice a Prea Fericitului Părinte Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.

Prea Fericirea Sa a militat întreaga viață pentru valorile creștine, bucurându-se de respectul tuturor Cultelor, fiind apreciat nu doar în țară, dar și în străinătate, ca un om al dialogului și al toleranței.

Stă mărturie întâlnirea în România cu Sanctitatea Sa Papa Ioan Paul al II-lea, primul Suveran Pontif care a vizitat o țară majoritar ortodoxă, moment plin de speranță în istoria universală a creștinismului.

În numele Camerei Deputaților, cât și al meu personal, mă alătur tuturor celor care în aceste zile îndreaptă un gând pios în memoria celui care și-a închinat întreaga viață păstrării spiritului viu al Ortodoxiei românești, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist.

Bunul Dumnezeu să-l odihnească în lumina sfinților Săi!"

Bogdan Olteanu,
Președintele Camerei Deputaților

Ministerul Afacerilor Externe

"Ministerul Afacerilor Externe a primit cu nemărginită și profundă durere vestea trecerii la cele veșnice a Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.

Ministerul Afacerilor Externe împreună cu întreaga lume creștină deplânge plecarea dintre noi a unui mare diplomat al spiritualității românești și al ecumenismului.

Deceniile de înaltă slujire și lucrare întru Domnul în calitate de Patriarh îl vor păstra veșnic viu în gândurile și rugăciunile credincioșilor români".

Adrian Cioroiu,
Ministru de Externe

Ministerul Apărării Naționale

"Profund îndurerăți de vestea trecerii la cele veșnice a celui care a fost Prea Fericitul Părinte Teoctist, Întâistătorul Bisericii Ortodoxe Române, ne exprimăm sincerele noastre regrete pentru pierderea neprețuită a unuia dintre cei mai apropiați prieteni ai Armatei strămoșești. Oștean neînfricat al Domnului, pe care l-a slujit încă din fragedă tinerețe, Prea Fericirea Sa i-a păstorit cu pricepere și înțelepciune pe dreptcredincioșii români, îndemnându-i prin propriul exemplu către dragoste și înțelegere.

În cele două decenii în care a călăuzit destinele Bisericii Ortodoxe Române, Prea Fericitul Părinte s-a aplecat cu prețuire asupra Armatei, căreia i-a arătat calea către mântuire, prin credință în Dumnezeu și devotament față de țară și neam și prin reluarea în 1995 a asistenței religioase cu caracter permanent în spațiul militar.

În aceste momente, când clopotele vestesc ridicarea sa la ceruri, înălțăm ruga noastră către Domnul spre a-i rândui loc de odihnă veșnică și suntem alături de toți creștinii ortodocși români de pretutindeni, în greaua încercare care ne-a fost hărăzită.

Dumnezeu să-l odihnească în pace!"

Teodor Meleșcanu,
Ministrul Apărării
Amiral Gheorghe Marin,
Șeful Statului Major General

Ministerul Internelor și Reformei Administrative

"În aceste momente de grea încercare, când trecerea la cele veșnice a Prea Fericitului Părinte Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, a îndoliat întreaga comunitate ortodoxă, doresc să-mi exprim regretul față de pierderea sufe-

rită și deosebita recunoștință pentru aportul Întâistătorului Bisericii Ortodoxe Române la renașterea spirituală a românilor.

Sacrificiul de care a dat dovadă pe parcursul vieții și renunțarea de sine pentru ajutorarea semenilor sunt modele demne de urmat pentru toți credincioșii. Printre învățăturile Părintelui Patriarh Teoctist, care vor rămâne veșnic vii, se numără și aceea că „*fără emoții, ființa umană ar fi mai seacă*”, îndemn de curaj și încredere către toți slujitorii Bisericii.

Sunt convins că în asentimentul meu se află toți reprezentanții Ministerului Internelor și Reformei Administrative, Biserica fiind întotdeauna un sprijin real și necondiționat pentru menținerea unui climat de liniște socială și spirituală în colectivitățile din România".

Cristian David,

Ministrul Internelor și Reformei Administrative

Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului

"Am primit cu adâncă tristețe vestea trecerii în lumea celor dreți a Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist.

O viață întreagă, Prea Fericitul Părinte a semănat liniște în sufletele credincioșilor români de pretutindeni cu vorbe pline de înțelepciune. În vremuri grele pentru Biserica Ortodoxă, Părintele Teoctist a reușit să păstreze nealterat spiritul creștin al poporului român.

Fiecare dintre noi, credincioși întru Domnul, deplângem trecerea la cele veșnice a Prea Fericitului Teoctist.

Dumnezeu să-l odihnească în pace!"

Cristian Mihai Adomniței,

Ministrul Educației, Cercetării și Tineretului

Ministerul Culturii și Cultelor

"Am aflat cu infinită durere vestea încetării din viață a Prea Fericitului Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române. Prin dispariția Prea Fericitului Teoctist, Biserica Ortodoxă Română pierde pe unul dintre marii ei slujitori, care în vremuri de restriște a știut, cu duhul blândeții și cu credința în Dumnezeu, să fie un factor de echilibru și de unitate. Odată cu Prea Fericitul Teoctist dispăre unul dintre marii noștri teologi și un promotor al ecumenismului, de numele căruia se leagă istorica vizită a Sanctității Sale Papa Ioan Paul al II-lea în România.

Toader (Teoctist) Arăpașu s-a născut în anul 1915, într-o familie de unsprezece copii. Din anul 1928 când, în calitate de tânăr frate, a intrat pe poarta Schitului Sihăstria Voronei (județul Botoșani), a slujit cu credință și devotament Biserica Ortodoxă Română vreme de aproape opt decenii. Pașii l-au purtat prin toate

provinciile istorice ale României și prin toate funcțiile ecleziastice până la demnitatea supremă de patriarh al Bisericii Ortodoxe Române. Prin înțelepciunea, bunătatea și credința sa luminată, Prea Fericitul Teoctist a sădit încredere între oameni și a readus speranța învierii atunci când negura comunistă părea să se fi așezat definitiv peste țară. Chiar dacă nu ne va mai dăruia lumina de sfintele sărbători de Paște, Prea Fericitul Teoctist va rămâne în sufletele noastre și în cărțile de istorie.

Dumnezeu să-l ierte!"

Adrian Iorgulescu,
Ministrul Culturii și Cultelor

Secretariatul de Stat pentru Culte

"În aceste momente de adâncă durere pentru întreaga creștinătate – trecerea la cele veșnice a Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist – comuniunea prin rugăciune ne poate da tăria sufletească să aducem un toții un prinos de cinstire celui ce timp de două decenii a păstorit cu blândețe și înțelepciune în cea mai înaltă slujire a Bisericii Ortodoxe Române.

A răbdat mult, a iertat mult, a iubit mult, a fost părintele ierarhilor, preoților și credincioșilor. A trecut Biserica peste cumpăna din 1989 și, când a fost cazul, s-a smerit și a dat dovadă de trăire înaltă, prin deschiderea punților de dialog interconfesional și interreligios. A reușit, împreună cu ierarhii, preoții și credincioșii, ca în vremurile de libertate să imprime Bisericii dinamismul necesar revenirii în toate domeniile vieții sociale din care Hristos fusese alungat în timpul perioadei comuniste.

Pe lângă strădania de readucere a educației religioase în școli, eforturile Prea Fericitului Sale s-au îndreptat spre o amplă activitate misionară și de asistență socială la nivel național (în cămine de bătrâni, orfelinate, penitenciare, armată etc.) Putem spune că Prea Fericitul Sa a reconstruit nu doar spiritual și cultural, ci și la propriu Biserica Ortodoxă Română după 1989. În timpul păstoririi sale au fost înființate 12 noi eparhii și s-au construit aproximativ 2500 noi locașe de cult (biserici, capele, mănăstiri).

Nu putem trece cu vederea receptivitatea Prea Fericitului Părinte Patriarh legată de dorința expresă a Mântuitorului Hristos ca toți creștinii „să fie una”. Ecumenismul și-a revalorizat înțelesul în lumina acțiunilor energice întreprinse de Prea Fericitul Sa. A făcut parte din mai multe delegații sinodale care au vizitat alte Biserici și a condus delegații în vizitele de peste hotare: Patriarhia Ecumenică, Patriarhia Ierusalimului, Vatican, Germania, Finlanda, Malabar-India, Rusia, Bulgaria, Armenia, SUA, Polonia, Cehia ș.a.

A fost prezent activ în cadrul Conferințelor și Întârilor ecumenice mondiale. Toate acestea au culminat cu un moment unic, de referință, respectiv vizita

Papei Ioan Paul al II-lea în România (1999), fiind prima vizită a Papei într-o țară majoritar ortodoxă.

Considerația cultural-religioasă s-a concretizat prin câteva acte de recunoaștere a misiunii Prea Fericirii Sale: Premiul Timotei Cipariu al Academiei Române pentru strădania de reeditare a Bibliei de la București – 1688 (11 iulie 1991); Membru de onoare al Academiei Române (decembrie 1999); titlurile de Doctor Honoris Causa al Universității din Oradea (1995), al Universității din București (1995), al Universității Dunărea de Jos din Galați (2000), al Universității Catolice din Lublin-Polonia (2000), al Universității din Petroșani (2001), al Universității Creștine „Dimitrie Cantemir” din București (2003), al Universității „Ovidius” din Constanța (2004), al Universității „Al. Iona Cuza” din Iași (2005). A primit diferite distincții bisericești acordate de Patriarhiile Antiohiei, Ierusalimului și Moscovei și de Bisericile Ortodoxe ale Greciei, Cehiei și Slovaciei și de Biserica Finlandei.

Așadar, pentru toate acestea avem convingerea că persoana Prea Fericitului Părinte Patriarh va marca memoria și conștiința noastră și a posterității multă vreme de acum încolo, pentru că îl considerăm reprezentantul providențial al unei generații și a unei pleiade de slujitori ai culturii și spiritualității poporului nostru.

Cele șase decenii de înaltă slujire și lucrare întru Domnul îl vor păstra veșnic viu în gândurile și rugăciunile credincioșilor români".

Gigel Sorinel Știrbu
Secretar de Stat pentru Culte

Societatea Română de Radiodifuziune

"Cu durere în suflet am aflat vestea trecerii la Domnul a Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, păstorul tuturor creștinilor ortodocși români.

Radio România pierde, o dată cu Prea Fericirea Sa, un prieten și un colaborator neprețuit. Pentru toți românii, el a fost un părinte spiritual care și-a închinat viața lui Hristos din fragedă copilărie. Această experiență spirituală a făcut din Prea Fericirea Sa un exemplu de moralitate, un factor de echilibru în timpul frământărilor prin care a trecut societatea românească în acești ani de tranziție. A avut greaua sarcină de a asigura modernizarea Bisericii, de a pune la punct rețeaua de asistență socială, de a păstra un echilibru în relația cu autoritatea statală. Prin Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist toate acestea au prins contur, datorită strădaniilor sale Biserica Ortodoxă a ajuns o prezență vie în cetate, modelând din interior societatea românească.

Am admirat deschiderea Părintelui Patriarh Teoctist către celelalte culte religioase, spiritul său ecumenic dându-ne privilegiul de a fi martori la noi în țară ai evenimentului istoric din anul 1999 – prima întâlnire dintre un patriarh ortodox și un papă al Romei pe teritoriul unei țări majoritar ortodoxe.

Prea Fericirea Sa va rămâne în memoria noastră și a tuturor românilor drept exemplu al deschiderii și iubirii față de toți oamenii, un model pentru noi toți. Ne rămân ca mângâiere cuvintele sale pline de înțelepciune înregistrate și păstrate cu onoare în fonoteca Radiodifuziunii Române.

Un gând de pomenire și de rugăciune!
Dumnezeu să-l odihnească în pace!"

Maria Țoghină,

Președinte-Director General al Societății Române de Radiodifuziune

Consiliul Superior al Magistraturii

"Consiliul Superior al Magistraturii a luat act cu profundă durere de trecerea în neființă a Prea Fericitului Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române timp de mai bine de două decenii.

Opera spirituală a Întâistătorului Bisericii Ortodoxe Române va rămâne în inimile tuturor credincioșilor, indiferent de confesiune, ca un exemplu de înțelegere ecumenică și deschidere reciprocă, atât între Bisericele creștine surori, cât și în relația cu celelalte confesiuni, întru împlinirea visului unei omeniri unite prin ideile și principiile sale comune și trăind în pace și bună înțelegere.

Părintele Patriarh a condus Biserica Ortodoxă Română în vremuri de restriște, reușind, totuși, să păstreze nealterat spiritul tradițional al acesteia, dar să-i și faciliteze adaptarea la lumea modernă, prin redimensionarea rolului său social, alături de cel spiritual.

Nu în ultimul rând, Prea Fericitul Teoctist a înțeles că separația Bisericii de Stat nu înseamnă segregare, iar pentru apărarea marilor valori ale umanității, care stau atât la baza învățăturilor Bisericii, cât și la baza organizării statale, puterea seculară și cea spirituală pot și trebuie să colaboreze, respectând libertatea de credință și de convingeri a fiecărei persoane.

O dată cu trecerea la Domnul a Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist lumea rămâne mai tristă și mai săracă, însă exemplul său trebuie să ne încurajeze pe fiecare în parte să fim mai buni și să ne dedicăm împlinirii binelui semenilor noștri".

Judecător Anton Pandrea,

Președintele Consiliului Superior al Magistraturii

Banca Națională a României

"Prea Fericitul Părinte Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, a trecut în lumea dreptilor. Ne rămâne însă povața de a nu uita vreodată că Biserica Ortodoxă este legătura noastră de rugăciune și de suflet cu Dumnezeu. De la Părintele Patriarh am învățat, noi cei botezați în Biserica Ortodoxă, să trăim în iubirea atotputernică de virtute, răbdare, toleranță.

Marcantă figură a creștinătății europene, Prea Fericitul s-a distins ca întâiul patriarh ce a invitat un papă într-o țară în care religia ortodoxă este îmbrățișată de majoritatea populației. Dăruit cu har divin și cu înțelepciune, a fost un factor de echilibru ecumenic și un recunoscut sprijinitor al reconcilierii între Bisericile creștine.

În plan intern, știu bine ce luptă neobosită a dus pentru ca Biserica noastră, a cărei istorie se împletește strâns cu istoria neamului românesc, să-și asigure resursele conservării inestimabilelor ei valori patrimoniale, veritabile capodopere ale artei și culturii românești. Plecând la ceruri, ne lasă nouă tuturor, drept sfântă moștenire, o mare operă materială și spirituală, pe care a înfăptuit-o cu o forță creatoare, pe cât de tenace, pe atât de smerită.

A fost de mai multe ori oaspete al Băncii Naționale și de fiecare dată ne-a dat binecuvântarea sa. Nu pot uita memorabilele întâlniri pe care le-am avut de-a lungul anilor cu Prea Fericitul Părinte Patriarh al Bisericii noastre. Acum, când se odihnește întru Domnul, personalitatea Patriarhului Teoctist ne apare mai luminoasă ca niciodată".

Mugur Isărescu,
Guvernatorul Băncii Naționale a României

Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

"Vestea trecerii în Împărăția iubirii și dreptății Prea Sfintei Treimi a Prea Fericitului Părinte Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, a îndurerat inimile tuturor celor care l-au cunoscut și prețuit pentru înțelepciunea și devotamentul cu care a slujit pe altarul Bisericii și al conștiinței noastre naționale.

În aceste momente de dureroasă despărțire, transmitem, în numele membrilor Senatului Univeristății „Alexandru Ioan Cuza” din Iași și al întregii comunități academice, sincere condoleanțe Sfântului Sinod.

Cutreierați de speranța Învierii, aducem Prea Fericirii Sale, Părintelui Patriarh Teoctist, piosul nostru omagiu și prinos de recunoștință pentru faptul că a prețuit Universitatea noastră și a binecuvântat-o în anul 2005, când a fost oaspetele ei cel mai prețuit, primind titlul de Doctor Honoris Causa".

Rector,
Prof. univ. dr. Dumitru Oprea

Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu

"Vestea trecerii în veșnicie a Prea Fericitului Patriarh Teoctist a îndoliat întreaga Ortodoxie. A plecat în eternitate unul dintre Sfinții Părinți ai Bisericii Române, Întâistătătorul națiunii în fața Cerurilor.

În aceste momente de doliu ne revine misiunea de a omagia întreaga trudă pământească a celui care împreună cu ceilalți ierarhi a păstorit Biserica în timpuri de prigoană a lucrării creștine și a căutat fără încetare noi căi spre întărirea credinței atunci când vremurile erau potrivnice.

Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist a ales în timpuri de schimbare a contemporaneității deschiderea spre valorile universale, spre înțelegerea dreaptă cu toate confesiunile omenirii, a consolidat temelia lăcașului înțelegerii și dialogului ecumenic. Multe dintre lucrările lui din viață vor rămâne înscrise în Marea Carte a neamului românesc și în conștiințele celor care l-au cunoscut.

În numele întregii comunități academice sibiene, a Senatului Universității „Lucian Blaga” din Sibiu transmitem condoleanțe clerului Bisericii Ortodoxe Române, credincioșilor și tuturor celor care în aceste zile de doliu omagiază memoria Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist.

Dumnezeu să-i odihnească sufletul în pace!"

**Rector,
Prof. univ. dr. ing. Constantin Oprean**

Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” din Arad

"Senatul Universității de Vest „Vasile Goldiș” din Arad își exprimă, cu profundă tristețe, regretul față de încetarea din viață, la vârsta de 92 de ani, a Prea Fericitului Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, care timp de peste două decenii a condus Biserica străbună.

Personalitatea sa teologică și intelectuală va rămâne vie în inima întregului neam românesc pentru înțelepciunea și dragostea creștinească față de cei în suferință, cât și prin inițiativa sa istorică de reconciliere dintre Biserica Ortodoxă și cea Catolică, slujind Sfânta Liturghie la Catedrala mitropolitană din București în prezența Papei Ioan Paul al II-lea.

Ca membru al Academiei Române, Patriarhul Teoctist a îmbogățit literatura creștină cu o importantă operă teologică.

Fiind cunoscut faptul că Prea Fericirea Sa, timp de 11 ani (1962-1973) a cărmuit ca Întâistător destinele Episcopiei Aradului și Hunedoarei, Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” din Arad, alăturându-se Episcopiei Ortodoxe a Aradului, Ienopoliei și Hunedoarei, i-a adresat recent invitația de a participa la sărbătorirea tricentenarului Episcopiei și la sfințirea Catedralei „Sfânta Treime”.

Acordul comunicat de Prea Fericirea Sa de a primi cu acest prilej, din partea Universității de Vest „Vasile Goldiș” din Arad, titlul academic de Doctor Honoris Causa, ne-a umplut sufletele de bucurie.

Dumnezeu, care pe toate le rânduiește, l-a chemat însă la cerurile Sale.

La aflarea tristei vești a încetării din viață a Patriarhului României, Prea Fericitul Teoctist, alăturându-ne cu durere doliului național, rugăm pe Bunul Dumnezeu să-l așeze între dreptii Săi și să-i facă parte de veșnică odihnă".

**Rector,
Prof. univ dr. Aurel Ardelean,**

Universitatea din Oradea

"Membrii Senatului Universității din Oradea regretă plecarea subită în lumea dreptilor a vrednicului Părinte al Bisericii și neamului nostru românesc, cu chip și fapte de patriarh autentic, care a făcut față vicisitudinilor impuse de regimul comunist, iar după anul 1989 a condus Biserica Ortodoxă Română spre locul ei de cinste în panteonul valorilor naționale.

Pentru calitățile sale morale și intelectuale, care au adus roade bogate în cultura noastră românească, Universitatea din Oradea i-a acordat Patriarhului Teoctist, în anul 1995, titlul de Doctor Honoris Causa.

Toate acestea ne îndreptățesc să vărsăm o lacrimă alături de toți românii care regretă plecarea dintre noi a unui părinte și conducător harismatic".

**Rector,
Prof. dr. ing. Cornel Antal**

Universitatea din Petroșani

"Întreaga comunitate academică din Petroșani este adânc îndurerată la vestea trecerii la cele veșnice a Întâistătorului Bisericii Ortodoxe Române, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist.

Pentru merite deosebite în promovarea dialogului ecumenic, afirmarea și apărarea valorilor autentice ale Bisericii Ortodoxe Române în cadrul societății contemporane, Senatul Universității din Petroșani i-a conferit, în anul 2001, titlul de Doctor Honoris Causa, care a reprezentat pentru noi o premieră absolută și o cinste deosebită.

Personalitate de prim rang a culturii și spiritualității românești contemporane, Prea Fericirea Sa a știut să îndrume, să ierte, să împace și să îndrepte cu blândețe pe cei pe care îi avea sub oblăduire.

Prin înțelepciune, seninătate și bunătate, dar și prin fermitate și demnitate, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist s-a ridicat la dimensiunile patriarhilor biblici.

Suntem astăzi copleșiți de plecarea dintre noi a acestei excepționale personalități, care a condus Ortodoxia românească atât în vreme de bucurie, cât și de tristețe, mereu spre mari împliniri.

Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist va rămâne în mințile și inimile noastre ca un mare ierarh, un mare teolog și un mare om, prin modul în care a înmulțit darurile primite de la Dumnezeu.

Astăzi, când Hristos Arhiepiscopul Cel Mare l-a chemat la Tronul Sfintei Treimi, să ne unim în rugăciune ca Dumnezeu să-l odihnească cu dreptii și să-i răsplătească întreaga osteneală".

**Rector,
Prof. univ. dr. ing. Nicolae Dima**

Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” din București

"Cu profundă întristare, Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” a primit vestea adormirii întru Domnul a Întâistătorului Bisericii Ortodoxe Române, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist.

Pentru Universitatea noastră, Prea Fericirea Sa reprezintă personalitatea ce a desăvârșit, în fața lui Dumnezeu, misiunea noastră de dascăli și formatori, prin binecuvântarea acestei misiuni la care ne-am angajat acum mai bine de 17 ani, prin sfințirea unei capele în incinta Universității, destinată întâlnirii noastre cu Dumnezeu și prin permanenta și neobosită purtare de grijă pe care a avut-o față de noi încă de la începutul ființării noastre ca instituție de învățământ superior.

Calitățile intelectuale și cele duhovnicești ale Prea Fericirii Sale ne-au îndemnat să-i acordăm, în anul 2005, titlul de Doctor Honoris Causa al Universității noastre, realizând astfel o recunoaștere firească a personalității ilustrului cărturar și păstor duhovnicesc al Bisericii Ortodoxe Române.

Alăturăm rugăciunii noastre înaintea Bunului Dumnezeu, sentimentele de profund regret și pios omagiu pentru cel ce a fost Părintele nostru, Prea Fericitul Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române".

**Președintele Universității,
Pr. univ. dr. Momcilo Luburici**

Universitatea Româno-Americană din București

"Plecarea din această viață a Prea Fericitului Părinte Teoctist reprezintă o mare pierdere pentru creștinii de pretutindeni. Personalitate marcantă atât pe plan național, cât și internațional, Patriarhul Teoctist a păstorit destinele Bisericii Ortodoxe Române într-o perioadă grea de trecere de la un regim dictatorial și ateu la unul democrat și creștin.

Vom păstra mereu în sufletele noastre darul pe care Prea Fericitul Părinte Teoctist ni l-a făcut: recenta sfințire a capelei Universității Româno-Americane, cu atât mai mult cu cât aceasta a fost ultimul locaș de cult care a primit binecuvântarea Prea Fericirii Sale. Prea Fericitul Părinte Teoctist ne-a făcut onoarea de a accepta titlul de Doctor Honoris Causa al Universității Româno-Americane.

Rectorul, întreaga comunitate academică și studenții Universității Româno-Americane regretă greaua pierdere pe care a suferit-o Biserica Ortodoxă Română. Fie ca Dumnezeu să-i așeze sufletul între cei drepecți, într-u veșnică pomenire!"

**Rector,
Prof. univ. dr. Ion Smedescu**

Asociația Națională a Veteranilor de Război

"Costernați de cumplita veste a trecerii la cele veșnice a Întâistătătorului Bisericii Ortodoxe Române, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist, ostaș credincios al lui Dumnezeu, bravii veterani și invalizi de război din România ni se alătură în a-și exprima profundul regret pentru imensa pierdere suferită de creștinii ortodocși, de întreg poporul român și lumea creștinătății.

Suferim cu nemărginită durere în inimă și în suflet despărțirea pe acest pământ de cel ce ne-a fost, ca tuturor fraților într-u conștiință și neam, un eminent și bun părinte, iubitor și iertător duhovnic, prieten și camarad în slujirea cu jertfelnică ardoare și devotament a patriei străbune, mult încercatei populații de toate vârstele și neamurile din „Grădina Maicii Domnului” și ne plecăm cu smerenie capetele într-un adânc moment de reculegere în memoria Prea Fericirii Sale.

L-am iubit, l-m prețuit, respectat și stimat pe Prea Fericitul Părinte Teoctist pentru dăruirea exemplară cu care și-a închinat întreaga viață, încă din fragedă tinerețe lui Dumnezeu, Ortodoxiei, conlucrării și înfrățirii între religii într-u mântuirea sufletului omenesc, pentru caracterul său ales, pentru bunătatea și dragostea cu care îi înconjura pe toți oamenii, și nu în ultimul rând, pentru prestigiul adus României.

Îi datorăm pentru tot restul vieții noastre veșnică preamărire celui mai longeviv Patriarh al României pentru cinstea ce ne-a făcut-o de a fi de numeroase ori în mijlocul nostru, pentru onoarea făcută de a ne numi, alături de camarazii căzuți în luptă, martiri ai neamului românesc, alături de sfinții români, în rândurile cărorora merită se se numere.

Ca unii care ne-am văzut de nenumărate ori sfârșitul în tranșeele morții de pe câmpurile de bătălie, ne mângâiem cu speranța că sufletele noastre se vor reîntâlni în viața de apoi, în Împărăția lui Dumnezeu, avându-l cu dragoste și iubire lângă noi pe Prea Fericitul și bunul nostru Părinte Patriarh Teoctist.

Dumnezeu să-l odihnească în pace!"

**General de armată (r) Marin Dragnea,
Președintele ANVR**

General de armată (r) Dumitru Penciu,

Președintele AVRMAI

**General locotenent (r) Teodor Halic,
Președintele Asoc. Cavalerilor Ordinului „Mihai Viteazul”**

Oficiul Național pentru Cultul Eroilor

„Un ultim și pios omagiu celui care a fost cheazășia credinței și dragostei pentru semeni, celui care a binecuvântat amenajarea în București a Memorialului Eroilor Neamului, ca simbol al sacrificiului poporului român pentru libertate și independență, celui care a dat semnul pentru renașterea veritabilului Cult al Eroilor nu numai în Biserică, ci și în societatea românească, de la vlădică la opincă, celui care în fiecare an, din 2005, a binecuvântat proiectele Oficiului Național pentru Cultul Eroilor de reabilitare a cimitirelor de onoare și pentru înălțarea monumentelor celor căzuți pentru țară. Dumnezeu să-l odihnească în pace!”

Lt. col. dr. Cristian Scarlat, director

Forumul Civic al Românilor din Covasna și Harghita

"Vestea cumplită a săvârșirii din viața pământească a Prea Fericitului nostru Părinte Teoctist a cernit cu jale brazii Carpaților de curbură și a întristat adânc sufletele tuturor românilor din ținuturile Covasnei și Harghitei.

Durerea mării pierderi a bunului Părinte se amestecă în inimi cu recunoștința vie pentru purtarea de grijă și râvna pe care Prea Fericirea Sa-a revărsat cu iubire, credință și înțelepciune asupra fiilor săi duhovnicești de sub poalele Carpaților, aflați în suferință, amărăciune și luptă continuă pentru a-și putea păstra ființa națională și credința strămoșească.

În conștiința noastră și a generațiilor viitoare, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist va rămâne personalitatea care, în contrast cu liderii laici ai politicii vremii, a marcat pozitiv aceste două decenii tulburi din istoria neamului românesc. Patriot luminat, care nu doar prin vorbe, ci prin fapte ziditoare, cu curaj, demnitate și înțelepciune, Prea Fericirea Sa a apărat și întărit neamul românesc și credința străbună, îngrijindu-se de toți fiii neamului său, fără să uite pe cei aflați în suferință pentru limba și credința lor, dinlăuntrul și din afara hotarelor României.

Noi, cei de-acum și generațiile viitoare de covășeni și harghiteni vom rămâne veșnic recunoscători Prea Fericitului Părinte pentru lucrarea dumnezeiească de înființare și sprijinire a Episcopiei Ortodoxe Române a Covasnei și Harghitei și pentru că prin harul divin ni l-a dăruit ca întâistător pe Prea Sfințitul Părinte Ioan Sălăjan, omul lui Dumnezeu, care a sfințit aceste locuri, rezidind trainic sfintele altare ale bisericilor dărâmate și profanate și reaprinzând în sufletele noastre tăria credinței și lumina speranței.

Rămas bun, Preabunule Părinte! Înălță-te cu îngerii spre Lumina Învierii, însoțit de rugăciunile noastre fierbinți către Dumnezeu pentru veșnică odihnă, alături de sfinții ocrotitori ai neamului românesc".

**Ioan Solomon,
Președinte**

Forumul Democratic al Românilor din Republica Moldova

"Întreaga Basarabie este profund îndurerată de vestea încetării din viață a Părintelui nostru Teoctist, Patriarhul Bisericii Române, înnoitorul și ziditorul Bisericii strămoșești a neamului românesc în noile condiții ale lumii.

Reactivând Mitropolia Basarabiei, Patriarhul Teoctist a readus pe toți românii dintre Nistru și Prut la adevărata lumină a credinței și la sânul Patriei noastre unice. El a iubit Basarabia și pe basarabeni, a înființat aici biserici și mănăstiri, biblioteci și centre culturale. Părintele Teoctist a fost prieten cu cele mai importante personalități ale Basarabiei, a discutat cu ele îndelung numeroasele probleme ale neamului românesc, căile de soluționare a acestor probleme în condițiile mediului geopolitic agresiv instaurat în teritoriile de est ale României după 1944. De numele Patriarhului Teoctist a fost legată în ultimul timp nădejdea cea mare a Basarabiei.

Cinstindu-i numele, Basarabia se roagă azi ca bunul Dumnezeu să-l odihnească în pace!"

Nicolae Dabija, președintele FDRM

Ion Ungureanu, președinte al Sfatului Înțelepților

Andrei Vartic, prim-vicepreședinte

Valeriu Dulghieriu, vicepreședinte

Constantin Tănase, vicepreședinte

Ion Buga, secretar general

Mihai Cimpoi, Grigore Vieru, Alexandru Moșanu, Sergiu Chircă, Ion Costăș, Dumitru Matcovschi, Anatol Ciobanu, Valeriu Saharneau, Vasile Tărițeanu, Mihai Patraș, Ion Iovcev, Mihai Morăraș, Alecu Reniță, Ion Golo-vatâi, Petru Munteanu, membri în Consiliul Director FDRM

Comunitatea Românească din Ucraina

"În aceste clipe de doliu național, Conducerea Uniunii Interregionale „Comunitatea Românească din Ucraina”, din care fac parte 18 organizații ale românilor din regiunile Cernăuți, Transcarpatia, Odesa, din orașul Kiev și din Crimeea, își exprimă profunda mâhnire în legătură cu încetarea din viață a Prea Fericitului Părinte Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, care de-a lungul vieții sale a fost un vrednic slujitor al credinței noastre strămoșești și un sprijinitor de nădejde al doleanțelor duhovnicești ale românilor din afara hotarelor actuale ale Patriei noastre istorice.

Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist a fost întotdeauna alături de noi nu numai cu gândul și sufletul, ci și cu fapta sa profund creștinească, binecuvântând ajutoarele dezinteresate pe care zeci de biserici și mănăstiri din nordul Bucovinei, nordul și sudul Basarabiei, din Maramureșul istoric și din fostul ținut Herța le-au

primit de-a lungul ultimilor ani din partea Patriarhiei Române și Guvernului României, sub formă de catapetesme și clopote, de scaune arhieresti și cădelnițe, candelă și cristelnițe, alte obiecte de cult și, desigur, literatură religioasă pentru săvârșirea serviciului divin în limba noastră română.

Pentru toate acestea, pentru grija părintească față de cei înstrăinați, pentru rugăciunile rostite către Cel de Sus întru mântuirea neamului românesc de pretutindeni, rămânem profund îndatorați Preaiubitului Părinte Patriarh Teoctist, la rândul-ne, în aceste clipe, gândindu-ne la exemplul de demnitate, de înțelepciune, de dreaptă și înțeleaptă slujire a neamului românesc, îl rugăm pe Tatăl nostru cerească să-l așeze acolo sus, în ceruri, la loc de cinste pe care l-a câștigat prin dreapta și înalta slujire a Bisericii noastre strămoșești, ajutându-ne și pre noi toți să pășim pe calea cea dreaptă, încununată de binefăcătoare lumină.

Semnăm cu inima întristată, cu evlavie și smerenie din partea comunității românești din Ucraina".

Dr. Ion Popescu, deputat în Rada Supremă a Ucrainei, președinte al UI

„Comunitatea Românească din Ucraina”,

Vasile Tărățeanu, președinte al senatului UI,

Aurica Bojescu, secretar responsabil

Asociația Românilor din Italia

"Prea Fericitul Părinte Teoctist a fost mereu aproape de noi, românii din străinătate. Patriarhul a înțeles că românii care pleacă peste hotare nu trebuie abandonați și a înființat a doua Mitropolie în Europa, pentru păstrarea credinței strămoșești în aceste comunități.

Cu ocazia organizării marii întâlniri ortodoxe de la Tor Vergata – Roma, din aprilie 2007, Patriarhul și-a exprimat dorința ca Biserica Ortodoxă Română să fie recunoscută cât mai curând în Italia. Asociația Românilor din Italia va face în continuare demersuri pentru facilitarea procesului de recunoaștere a credinței românilor din Italia, în memoria celui care a fost nu numai un mare preot, ci și un mare înțelept al României.

Dumnezeu să-l odihnească!"

Eugen Terteleac,

Președintele Asociației Românilor din Italia

Asociația Românilor din Castellón – Spania

"Dorim să împărtășim cu adâncă durere pierderea inegalabilă a Prea Fericitului Părinte Teoctist și să aducem sincere condoleanțe Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

Vă scriem cu sincere regrete din Castellón – Spania, unde o importantă comunitate de români îl așteptau cu multă pioșenie pentru sfințirea locului unde urmează să se construiască biserica ortodoxă română.

Dumnezeu să-l odihnească în pace și suntem siguri că nu va înceta niciodată să vegheze asupra poporului român".

Angela Plăcsintar,
Președinte,
Ramona Bucur,
Purtător de cuvânt

Familia Basarab Brâncoveanu

"Am aflat cu adâncă tristețe despre chemarea la Domnul a Prea Fericitului Patriarh Teoctist al României, în ziua de 30 iulie 2007. Împărtășim durerea tuturor celor care au găsit în Patriarhul Teoctist un far pentru credință, un model de generozitate și umanitate. Trecerea sa Dincolo constituie o pierdere ireparabilă pentru România și comunitatea ortodoxă.

El va rămâne în memoria tuturor ca fiind cel care a păstorit națiunea română în momentele de trecere de la cumplita perioadă comunistă la zilele de libertate, cel care a deschis larg porțile ecumenismului, regenerând dialogul ecumenic cu Roma. Aceasta este luminoasa moștenire pe care ne-o lasă nouă tuturor.

Doliul din aceste momente ne tulbură cu atât mai mult cu cât am avut bucuria de a-l cunoaște în zilele din iunie 1992, când a fost trecut în rândul sfinților Domnul-martir Constantin Brâncoveanu, ultimul monarh Basarab al Țării Românești – fondator al familiei noastre – cei patru fii ai săi, Constantin, Ștefan, Radu și Matei, împreună cu Ianache Văcărescu. Îi păstrăm astfel o caldă amintire.

Primiți îndureratele noastre omagii în memoria celui plecat dintre noi".

Elisabeta Brâncoveanu
Constantin Emanuel Basarab Brâncoveanu
Mihai Gheorghe Ștefan Basarab Brâncoveanu
Laetiția Le Guay-Basarab Brâncoveanu
Constantin Clement George Alexandru Basarab Brâncoveanu
Isolda Maria Basarab Brâncoveanu
Maria Emilia Basarab Brâncoveanu
Gregoriu Basarab Brâncoveanu
Eugenia Basarab Brâncoveanu
Vlad Basarab Brâncoveanu
Zoe Basarab Brâncoveanu
(Paris – New York – Manchester – Toronto)

Au mai trimis telegrame și scrisori de condoleanțe: Comisii ale Senatului și Camerei Deputaților, Ministerul Justiție, Inspectoratul General al Poliției Ro-

mâne, Camera de Comerț și Industrie a Municipiului București, Uniunea Națională a Notarilor Publici din România, Organizația pentru Apărarea Drepturilor Omului, Liga Culturală pentru Unitatea Românilor de Pretutindeni, Uniunea Națională a Cooperăției Meșteșugărești, Confederația Caritas din România, Asociația George Marshall, Prefectura și Primăria Municipiului București, Primăriile celor 6 sectoare din Capitală, Primăriile municipiilor Craiova, Giurgiu, Alexandria și Târgoviște.

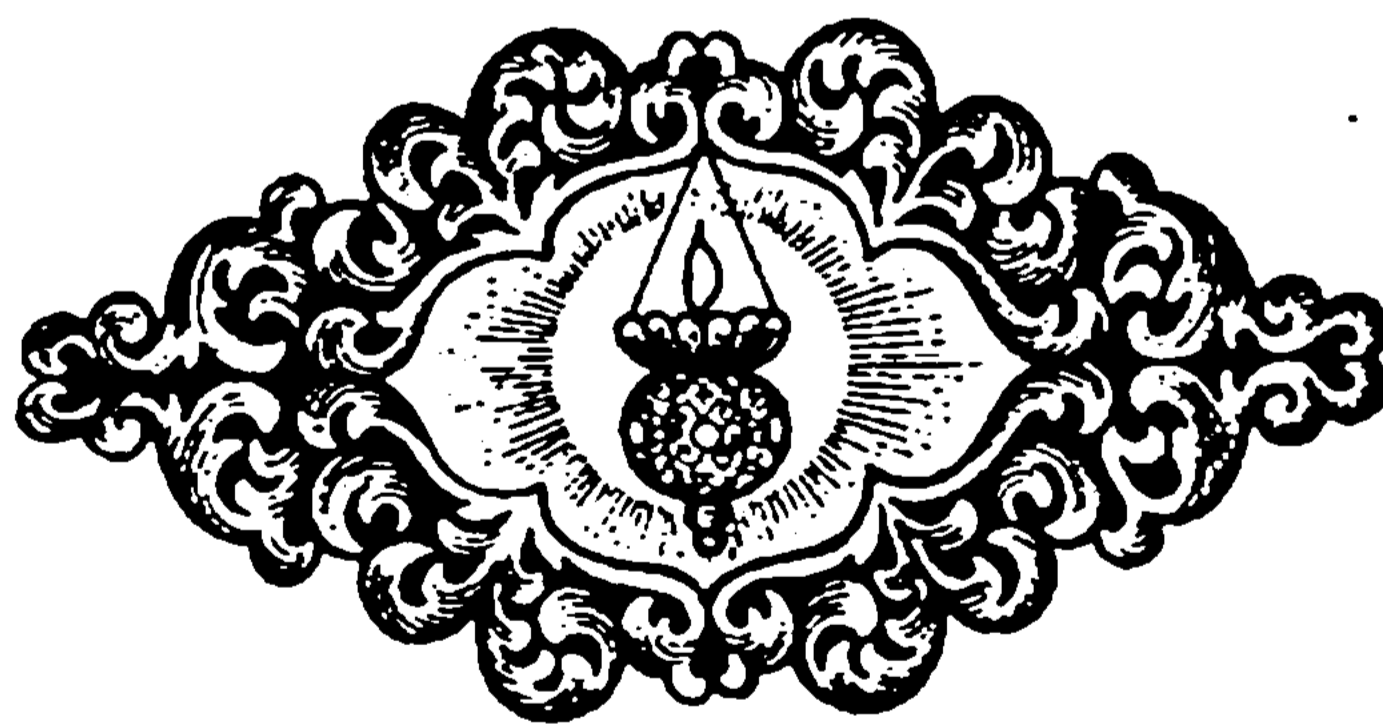
S-au mai primit mesaje de condoleanțe de la IPS dr. Jakubinyi Gyorgy, Arhiepiscop Romano – Catholic de Alba Iulia; PS Petru Gherghel, Episcop Romano-Catholic de Iași; PS Martin Roos, Episcop Romano-Catholic de Timișoara; Pr. Francis Doboș, purtător de cuvânt al Arhiepiscopiei Romano-Catolice de București; PS Florentin Crihălmeanu, Episcop Greco-Catholic de Cluj-Gherla; PS Virgil Bercea, Episcop Greco-Catholic de Oradea; Mișcarea Focolarelor din România, ș.a.

Mesaje de mângâiere și compasiune pentru trecerea la cele veșnice a Prea Fericitului Patriarh Teoctist au trimis și ierarhii Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, parohiile și mănăstirile, comunitățile ortodoxe române de peste hotare, creștini și necreștini din țară și din lume.

Pentru prețuirea arătată personalității Prea Fericitului Patriarh Teoctist și cuvintele alese de încurajare adresate Sfântului Sinod în momentele de adâncă întristare pentru trecerea la cele veșnice a părintelui duhovnicesc al clerului și credincioșilor ortodocși români, tuturor li s-a răspuns cu mulțumire și cu dragoste.

*Dumnezeu să odihnească împreună cu dreptii pe slujitorul Său, Arhiereul Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române. Veșnica lui pomenire!**

REDAȚIA

* Precizăm că materialul documentar a fost elaborat de Dl. Prof. Gheorghe Vasilescu, prelucrat și tehnoredactat în redacția revistei "Biserica Ortodoxă Română". Mulțumim de asemenea Redacției revistei "Glasul Bisericii" și Biroului de presă al Patriarhiei Române pentru sprijinul acordat.

PERSONALITATEA PATRIARHULUI TEOCTIST ÎN LUMINA UNOR MĂRTURII DE SUFLET

Înalt Preasfințitul Părinte Nicolae, Mitropolitul Banatului:

“Dânsul a condus cu vrednicie Biserica Ortodoxă Română, dar în același timp a fost și un foarte activ Patriarh, printre ceilalți conducători de biserici ortodoxe și cum spuneam mai înainte și printre toți ceilalți conducători de culte. A fost foarte activ, a fost întotdeauna prezent în toate cele ce se cuveneau legate de slujirea lui Dumnezeu, de cinstirea lui Dumnezeu și de slujirea oamenilor în același timp.

Pentru noi toți, va rămâne un exemplu pe care ne vom strădui să-l urmăm fiecare dintre noi, așa cum ni l-a arătat el, așa cum a fost viața sa de-a lungul celor peste 90 de ani”.

“A fost o mare personalitate, un exemplu aș putea spune pentru noi toți, pentru creștini, pentru preoți, pentru ierarhi, pentru conducătorii bisericilor. A avut relații bune nu numai cu Bisericile surori ortodoxe, ci și cu celelalte confesiuni creștine, aș zice, chiar, și cu celelalte religii, încât a fost un om al dragostei și al iubirii reciproce. Cred că ne-a lăsat un exemplu demn de urmat în această privință a dragostei pe care trebuie să o avem unii față de alții”.

Înalt Preasfințitul Părinte Serafim, Mitropolitul Germaniei, Europei Centrale și de Nord:

“Preafericitul Părinte Patriarh Teoctist a fost o mare personalitate creștină, duhovnicescă prin excelență. Un om duhovnicesc prin excelență pentru că a trăit în mănăstire de la vârsta de 14 ani și până la moartea sa a slujit în mănăstire, în catedrale episcopale ca ieromonah, arhieru vicar, episcop, arhiepiscop, mitropolit și mai mult de 20 de ani ca patriarh al țării.

Deci, o mare personalitate care s-a impus în toată biserica noastră, dar și în lumea creștină, în general, el fiind primul patriarh ortodox care l-a primit pe Papa Ioan Paul al II-lea aici, la București, ceea ce a însemnat pentru lumea creștină, în general, un mare gest de deschidere a Bisericii noastre Ortodoxe Române. Cei doi erau într-adevăr ca niște îngeri pogorâți din cer prin costumația lor îmbrăcați în alb și prin chipul lor luminos, prin bunătatea lor, că au avut foarte multe puncte comune. Îmi amintesc cât de frumos, cât de entuziasmat i-au primit oamenii, aici, la noi, iar vizita aceasta a rămas și va rămâne cea mai mare realizare a Preafericitului Părinte Patriarh în legătură cu relațiile foarte strânse cu bisericile evanghelice din Germania pe care a vizitat-o de mai multe ori și din alte părți ale lumii și cu creștinii în general, pentru că era un om cald, un om care purta pe Dumnezeu în inima sa și, astfel de oameni îi cuprind în inimile lor pe toți ceilalți oameni fără deosebire, fără să cedeze întru nimic din identitatea sa orto-

doxă. În această identitate el a cuprins pe toți ceilalți creștini și pe toți ceilalți oameni. Tocmai de aceea a fost mare și va rămâne mare în istoria noastră.

Deci vizita în Germania a fost complexă și a marcat viața noastră a românilor din Germania pentru că toți s-au minunat de prezența așa de duhovnicească, așa de importantă a acestui om și de deschiderea sa. Foarte interesant că la vârsta de 90 de ani Preafericirea Sa să vorbească mereu despre viitorul Europei, despre viitorul bisericilor, despre unitate, despre contribuția ortodoxiei la Europa unită. Nu s-a așteptat nimeni la niște cuvinte așa de frumoase și așa de simple și, în același timp, atât de realiste. Vă mărturisesc sincer că toți au rămas surprinși de prezența sa și mai mult decât atât, știți că diaspora românească, în general este dezbinată. De aceea, aveam oarecare temeri că românii de acolo se vor manifesta cu oarecare scepticism față de persoana Preafericirii Sale, ceea ce nu s-a întâmplat absolut deloc. Îmi amintesc că în Domul din München am făcut o vecernie și această catedrală poate cuprinde aproape 2000 de credincioși. Mă gândeam că era o zi de lucru (într-o joi după amiază) și, cine va veni în primul rând dintre românii noștri la această vecernie. Imaginați-vă că biserica a fost aproape plină. Mai mult decât atât, în program am stabilit ca la sfârșit să avem o convorbire între patriarh și credincioșii noștri de acolo. Dar n-a mai putut avea loc această discuție pentru că oamenii la sfârșitul slujbei au dat năvală asupra Preafericitului și până la ieșire, Preafericitul a făcut poate o jumătate de oră și mai bine în prezența cardinalului, a episcopilor catolici și evanghelici care s-au minunat și au spus: «aceasta este adevărata întâlnire a unui episcop, a unui patriarh cu credincioșii săi».

Toți îl atingeau, toți doreau să primească binecuvântare, ceea ce a impresionat profund pe toți cei prezenți”.

Înalt Preasfințitul Părinte Iosif, Mitropolitul pentru Europa Occidentală și Meridională:

“Aș vrea să încep cu ceea ce au spus alții despre dânsul și anume, Papa Ioan Paul al II-lea chiar în anul 1999, după ce a vizitat România. Eu participam la un sinod al Episcopilor catolici europeni la Vatican și, la cina pe care am avut-o cu dânsul, când a ajuns la România a spus «ah, Patriarhul Teoctist este un mare Om». În general dânsul a fost perceput în lumea creștină ca un adevărat patriarh, un om venerabil, un om foarte echilibrat, un om care a știut să primească pe toată lumea. În lumea creștină, romano-catolică, un om care a redemarat dialogul real imediat între biserici, prin întâlnirea capilor bisericilor, întâlnirea cu Papa Ioan Paul al II-lea, iar printre ortodocșii din Occident și din țările de origine, am văzut și vedem foarte mult respect și această statură de adevărat patriarh, patriarh în sens biblic, adică un om care a depășit limitele omenești legate de diplomție, legate de un anumit tact al relațiilor, el a devenit un patriarh adevărat care-i trata

pe oameni nu numai de la egal la egal, dar le inspira multă încredere și perspectiva veșniciei era întotdeauna în persoana dânsului întruchipată deja”.

“Preafericitul a fost cunoscut sau recunoscut, un pic reevaluat, în momentul în care s-a întâlnit cu Papa Ioan Paul al II-lea . Aș vrea să spun poate reacția italienilor după vizita Papei, la întâlnirea celor doi. De câte ori mergeam în parohii sau vizitam episcopi catolici în Italia, credincioșii la care vorbeam sau țineam conferințe despre Biserica Ortodoxă Română îl considerau și pe Preafericitul un fel de părinte al lor, un fel de episcop al lor, asemănare probabil, pe care o făceau între papă și patriarh. Alții care erau puțini mai distanți, francezii, de exemplu, l-au cunoscut mai bine tot cu vizita papei. Și episcopiile romano-catolice pe unde treceam, unde aveam și noi parohii, cereau preoților noștri să le vorbească despre Biserica Ortodoxă Română și despre patriarh, se mirau toți știind vârsta Preafericitului și cu toții specificau această prezență patriarhală care deja depășea orice părere subiectivă pe care puteau să și-o facă despre dânsul. Sigur, orice personalitate ca cea a Preafericitului venită din răsărit care a trecut prin perioada comunistă era trecută prin cele două filtre. Adică contestarea pe cât posibil a fi pe placul regimurilor trecute și cât de mult a reușit să depășească acele vremuri și să aducă Biserica în prim-planul societății. Preafericitul Părinte Patriarh Teoctist a reușit să facă lucrul acesta, a reușit în ochii occidentalilor să facă aceasta”.

Înalt Preasfințitul Teodosie, Arhiepiscopul Tomisului:

“Preafericitul Părinte Patriarh Teoctist a însemnat pentru ortodoxia românească și va însemna, ca și pentru țara noastră și pentru românii de pretutindeni o emblemă, o personalitate inconfundabilă prin ținuta sa deosebită. Un Om blând, înțelept, bun, mai ales iertător și răbdător. N-am cunoscut un Om să poată ierta atât de mult și atât de profund ca Preafericitul. Sunt unul dintre ucenicii Preafericitului Sale, am avut prilejul care m-a marcat: i s-a părut că m-am supărat și și-a cerut iertare de trei ori. Acest lucru mă va marca pentru totdeauna și este, de fapt, o pildă ce însemnază să ai smerenie, să ai credință, să poți să fii bun, să înțelegi care este voia lui Dumnezeu. A slujit cu tot devotamentul, cu toată dăruirea, și-a făcut timp pentru toți oamenii, s-a adresat tuturor vârstelor, a fost înțeles de toate vârstele, de toate categoriile sociale, și omul simplu l-a priceput, și intelectualul. Cuvântul său avea miere, dragostea sa era cu adevărat lucrătoare pentru că își împărțea bucuria cu cei oropsiți; întotdeauna de ziua sa ținea să se întâlnească cu bătrânii de la azil ca să-și aducă aminte de bătrânii din satul său, ca să înțeleagă bătrânii că și ei sunt ai lui Dumnezeu, pentru că Păstorul cel bun trimis de Dumnezeu a venit la ei. Ei nu sunt închiși câtă vreme au credință, ei sunt liberi”.

“Ca ambasador al Ortodoxiei românești peste hotare, activitatea Preafericitului este atât de bogată încât, greu este să o cuprinzi. A fost alături de românii

de pretutindeni de multe ori, a pus temelii de biserici noi, a ctitorit episcopii și mitropolii și, iată, a făcut primă legătură cu Biserica Romano-Catolică invitându-l pe Papa Ioan Paul al II-lea și a fost cu adevărat un moment de răsunset, un ecou ce nu se va stinge niciodată. În această privință Preafericitul avea o disponibilitate unică. știa să mângâie pe oameni cu cuvintele, cu zâmbetul, cu dragostea și diplomția sa. A fost un om deosebit de înțelept, a știut să valorifice tot ce era mai bun și de la celelalte popoare și de la celelalte biserici. În Germania când a fost la Mitropolia Ortodoxă vizita a avut un ecou deosebit, cât de mult s-au bucurat nemții pentru această legătură între Biserica Ortodoxă Română și bisericile din Germania, între poporul român și poporul german.

...Și, pretutindeni, Preafericitul a semănat pacea și dragostea”.

Preasfințitul Părinte Casian, Episcopul Dunării de Jos:

“Poporul român pierde un mărturisitor al crucii și al învierii sale. Poporul român, ca toate popoarele a cunoscut și cunoaște suferința, dar și trecerea dincolo de suferință, prin mărturisitorii și iubitorii de Dumnezeu și de viața noastră. Preafericitul Părinte Patriarh Teoctist a avut de la Dumnezeu misiunea sacră de a se identifica cu suferințele și cu bucuriile poporului român și de a împărtăși prin viața lui și, încă din tinerețe, părți din viața spiritualității poporului român și a altor popoare. și iată, că acum îi face Domnul parte și lui, ridicându-i crucea suferinței și deschizându-i calea spre Înviere”.

Preasfințitul Părinte Corneliu Bârlădeanu, Arhiepiscop-Vicar al Hușilor:

“Pentru întreaga Ortodoxie plecarea Patriarhului Teoctist este un moment de tristețe, cu atât mai mult pentru Biserica Ortodoxă Română, pentru faptul că, Patriarhul Teoctist a fost un om al dialogului, un om la iertării, al înțelegerii și al toleranței și a lăsat în amintirea celor ce l-au cunoscut chipul unui Părinte și al unui Păstor care niciodată nu a privit cu mândrie sau cu dispreț, ci a privit cu bunătate, cu îngăduință și, mai ales, cu îndelungă-răbdare. El poate fi numit Părintele dialogului și al înțelegerii”.

Academicianul Constantin Bălăceanu-Stolnici:

“Faptul că nu s-a opus dărâmării bisericilor, asta este o stupiditate pentru că nu se putea! Hai să spunem că se arunca în fața buldozerului. Buldozerul continua să dărâme biserica și era mai rău pentru că Biserica era lipsită de cap și atunci lucrurile se prăbușeau și se năruiau și mai mult. Eu cred că satanizarea patriarhului pe motivele acestea este o aberație care nu ține cont de realitățile politice ale vremii”.

“Chiar dacă nu au luat împărtășania, în comun, a fost o primă participare a celor doi la liturghie, liturghie catolică – liturghie ortodoxă, ceea ce este foarte important, iar în cursul vizitei Patriarhului Teoctist la Roma, care a fost extrem de interesantă prin tot ceea ce s-a întâmplat acolo, amândoi au citit același crez, crezul de la Niceea. Mi se pare că acest lucru e fundamental pentru istoria evoluției raporturilor dintre cele două biserici, Ortodoxă și Romano-Catolică. Acesta a fost semnalul cel mai important, au citit amândoi același crez, crezul de la Niceea”.

Theodor Baconsky, teolog:

“Din câte știu, Ceaușescu nu l-a mai primit pe Preafericitul Teoctist, după ce i-a semnat decretul de recunoaștere în scaunul Patriarhal. Sigur că n-avem destulă distanță deocamdată pentru a depăși o judecată în «alb» și «negru». Sunt oameni care spun: «A făcut tot ceea ce putea face, în condițiile date». Sunt oameni care spun: «N-a făcut nimic din ce trebuia să facă, tot în condițiile date!». O judecată mai echilibrată o să apară în timp, pe măsură ce se va scrie istoria acestei faze terminale a comunismului din România și cred că atunci, o să apară destule nuanțe care să circumstanțieze, să contextualizeze cu mai multă înțelegere situația extrem de complicată în care se afla Patriarhul Teoctist în epocă și, de fapt, întreaga Biserică”.

“Patriarhul Teoctist și-a dorit să ajungă în fruntea ierarhiei ortodoxe. E un diplomat, un om cu mult tact. Pentru unii cu prea mult tact, dar în orice caz, e persoana care avea în acel moment, 1986, experiența coabitării cu autoritățile comuniste. Din păcate pentru el, dată fiind această agravare a stării de paranoia care cuprinsese întregul regim, el nu a mai avut de fapt interlocutori”.

“Grupul de reflecție pentru înnoirea Bisericii, care are și el un capitol asigurat în istoria recentă a Bisericii Ortodoxe, își propunea ceea ce și declara, că dorește să primenească un pic această Biserică Ortodoxă Română, îmbâcsită de compromisuri, de figuri dubioase, de inerții și de un soi de stagnare spirituală, care nu mai producea nimic înțelept și nimic convingător pe plan misionar. Membrii acestui grup de bune intenții erau fără îndoială sub exaltarea revoluționară, dar și animați de bune intenții la adresa Bisericii Ortodoxe Române. Nimeni nu avea de încheiat vreo răfuială cu vreo persoană anume. Ne-am propus să facem lobby pentru reintroducerea catehismului în biserici mai întâi și apoi a orelor de religie în școală. Ne-am propus să căutăm un dialog mai larg cu elita intelectuală. Pe atunci, nu se vorbea încă de societatea civilă. Pentru a vedea ce putem face, ce putem propune noului guvern și așa mai departe, erau foarte multe iluzii la mijloc și mai ales că totul se va putea schimba în bine repede. Or, asta era o premisă nerealistă și ne-am ciocnit foarte repede de o realitate mult mai puțin suplă, chiar rigidă, ostilă și conservatoare. Însă, am luat seama că patriarhul era contestat în acele prime luni din 1990, într-un mod destul de stradal și de hai-

ducesc. Nu se poate spune că tentativele de lapidare, grupurile nervoase de preoți care dădeau cu pietre în geamurile palatului patriarhal exprimau neapărat dragostea creștină și responsabilitatea civică a creștinului. Dar așa au fost vremurile... eu eram cel mai tânăr membru al acestui grup. Grupul a fost acceptat de voie – de nevoie, în Palatul Patriarhal, chiar Sinodul Permanent era străbătut de gândul retragerii. Unii mitropoliți, care între timp au trecut la Domnul, se gândeau că poate trebuie să facă pasul înapoi. Dacă m-ați întreba ce cred astăzi despre acțiunile acelui grup, aș spune că a făcut și lucruri bune, dar că poate a greșit în însăși principiul lui de constituire, pentru că Biserica nu este o societate democratică, ci este o societate teocratică, o societate condusă de Hristos și de un organism care ascultă de o altă logică decât aceea a alegerilor și a disputelor foarte vehemente”.

“Deschiderea Patriarhului Teoctist față de acest eveniment a răscumpărat multe dintre păcatele sale reale sau care îi sunt atribuite.

Sigur că mi-am pus întrebări cu privire la trecerea Patriarhului prin istoria noastră recentă, dar e ciudat că, sau nu e ciudat, ci e creștinește faptul că nicio dată nu mi-a dat ocazia de a mă simți neglijat, insultat de vreo atitudine sau alta, a fost extrem de cald și a creat o relație personală așa numai cum un Părinte duhovnicesc o poate face cu cineva. Patriarhul este călugăr de vocație, undeva în profunzime se vede că a trăit în mănăstire și că a trecut în ierarhie ca un monah de vocație, cineva care a ales această cale și s-a simțit bine în ea. De asta are foarte multe reflexe patericale discursul Patriarhului, este în mare măsură un discurs de monah.

Ca intelectual am auzit multe critici la adresa Patriarhului și sunt convins că nu numai intelectualii l-au criticat, poate și anumiți colegi de ierarhie, poate și alte medii din biserică, dar cred că și el își va fi îndeplinit acest rol de a adapta Biserica la o nouă epocă istorică fără să o bruscheze și fără să creeze tulburări durabile.

E un om care a fost cumpătat în dieta lui, în viața lui zilnică, în programul său, cred că acest lucru este direct legat de longevitatea formidabilă cu adevărat patriarhală de care s-a învrednicit”.

Adrian Cioroianu, istoric:

“Patriarhul Teoctist a acceptat, să spunem, un amunit tip de relație cu regimul Ceaușescu. Fără îndoială, că asemenea celor care l-au precedat, a încercat să obțină pe cât posibil mai mult în favoarea Bisericii și în favoarea credincioșilor, de la puterea politică”.

“Dincolo de acuzele curente, acelea că Biserica la noi n-a protestat, în principal, Biserica și Patriarhul nu au protestat împotriva dărâmării bisericilor sau nu au luat partea adversarilor comunismului sau măcar nu au protejat pe cei care s-au răsculat la Timișoara sau la București în anul 1989. Trebuie să spunem că

dincolo de aceste acuze curente există și un dat fundamental al Bisericii Ortodoxe, în ansamblul ei. Greșesc, din păcate, dar greșesc cei care compară România ortodoxă cu Polonia catolică, cerând Bisericii Ortodoxe Române să acționeze ca și Biserica din Polonia, de rit catolic. Diferența este foarte simplă în esență: dacă lumea catolică are centru de autoritate la Vatican și, practic, între tine și autoritatea politică este mereu protectorul tău de la Vatican, în cazul Bisericii Ortodoxe Române, fiecare Biserică Ortodoxă națională este obligată să ajungă la o formă de înțelegere, de compromis, cu regimul politic. Este ceea ce în termeni bizantini se cheamă «symphonia», compromisul dintre puterea lumească și puterea lui Dumnezeu”.

“Faptul că astăzi în anul 2006 după 20 de ani de patriarhat ai lui Teoctist, dar și la capătul practic al unui mileniu și mai bine, de istorie creștină în România, Biserica Ortodoxă, biserica în general este pe locul întâi în instituțiile în care românii au încredere, are legătură și cu această prezență a Patriarhului Teoctist în câmpul public și prezența preoților în comunitățile românești.

Este foarte interesant și este poate de studiat felul în care Patriarhul Teoctist după 1990, cu toate crizele care au fost în România în toate problemele, fie de natură socială, fie de natură politică s-a implicat și felul în care, așa spune eu, cu precădere a apărut alături de toți conducătorii politici ce s-au succedat. Patriarhul Teoctist a apărut la fel de bine și alături de Ion Iliescu și alături de Emil Constantinescu și alături de Regele Mihai. Faptul că el nu a sugerat o culoare sau nu a sugerat convingeri politice cred eu că i-au prins foarte bine”.

Dorin Matei, istoric:

“Sigur că e o întreagă discuție legată de relația Bisericii Ortodoxe Române cu regimul comunist. În 1986, atunci când se urca pe acest Înalt Tron al Patriarhiei Române, Preafericitul Părinte Teoctist trebuia să continue linia pe care patriarhii dinaintea sa o elaboraseră și o duseseră cu bine, zic, această politică, această dificilă relație cu regimul comunist ateu. Aici, poate că ar fi multe de discutat și de spus. Din păcate, o asemenea discuție intelectuală și liniștită nu s-a purtat de mult. Tot ceea ce știu eu că s-a discutat, a fost foarte mult partizanat și îndrăznesc să spun că de multe ori, discuțiile s-au purtat pe baza unor principii marxist-leniniste întoarse pe dos un pic și cu foarte multă intransigență revoluționară”.

“Nu cred că a fost o decizie ușoară nici în interiorul Bisericii Ortodoxe Române și nu cred că i-a fost foarte ușor Preafericitului Părinte Patriarh, să ia această decizie a invitării Suveranului Pontif în relațiile lui cu celelalte Biserici Ortodoxe.

Și pentru Biserica Catolică și pentru Biserica Ortodoxă se pune o problemă foarte importantă la ora actuală. Într-o Europă a cărei primă formă de constituție excludea orice referire la originile creștine ale Europei, cred că singura șansă

pentru cele două biserici este să încerce o apropiere. Nu va fi ușor, nu va fi un lucru care să se petreacă peste noapte, dar Schisma de la 1054, cred că ar trebui undeva în timp să se închidă.

Eu înțeleg că Biserica este foarte reținută pentru că are foarte multă încredere în Dumnezeu și atunci nu simte nevoia să se explice foarte mult ce a făcut și la ce presiuni a fost supusă. Eu cred foarte mult că se merge pe ideea că enoriașii au încredere și nu simt nevoia să explice mai mult, dar poate n-ar strica, totuși, să vorbească mai mult despre presiunile care s-au făcut și despre metodele adesea pline de un curaj extraordinar pe care le-au adoptat”.

Augustin Buzura, scriitor:

“Mi se pare iarăși foarte important discursul Preafericirii Sale în legătură cu unitatea națională, cu păstrarea istoriei naționale, cu păstrarea credinței tradiționale. Nu lipsește niciodată trimiterea la credincioșii de peste Prut, la credincioșii risipiți peste tot în lume. Deci, este foarte importantă crearea unor mitropolii și a unor episcopii în străinătate pentru a nu-i îndepărta de credință pe cei care din motive de sărăcie au fost nevoiți să-și părăsească țara.

Dacă îl simt sau dacă mă străduiesc să îl analizez cred că este vorba de o mână de fier într-o foarte frumoasă și elegantă mânășă de catifea”.

Sanctitatea Sa Bartolomeu I Patriarhul Ecumenic al Constantinopolului:

“De fiecare dată când poposeam în acest salon observam încă de la distanță zâmbetul Preafericitului Părinte Patriarh Teoctist, și acel zâmbet al Părintelui Patriarh arăta toată dragostea care îl caracteriza pe dânsul și poporul român. De această dată, însă, ne lipsește acest zâmbet și această dragoste. N-am venit ca să ne bucurăm și să ne veselim împreună cu Preafericirea Sa, ci să-l conducem și să ne rugăm pentru dânsul, care se îndreaptă spre veșnicie. Am venit ca să-i mulțumim pentru tot ceea ce a oferit în timpul vieții sale îndelungate Bisericii sale, pe care a păstrorit-o, și Bisericii lui Hristos, în general.

A fost fericit de Dumnezeu ca să trăiască împreună cu poporul său clipe de fericire odată cu eliberarea din perioada de tristă amintire. Libertatea pe care a câștigat-o poporul român, pe care a trăit-o și Preafericirea Sa, a folosit-o tocmai pentru progresul Bisericii sale. Lasă în urma sa foarte multe lucrări, foarte multe lucruri bune, pe care le-a realizat spre salva Bisericii lui Hristos și, de asemenea, lasă o amintire frumoasă în conștiințele oamenilor.

În numele Sfintei Mari Biserici a Constantinopolului, a Patriarhiei Ecumenice, în numele ierarhilor și credincioșilor ortodocși de pretutindeni vreau să exprim sincerele noastre condoleanțe poporului român și tuturor credincioșilor. Ne rugăm pentru odihna sufletului Preafericitului Teoctist și ca Dumnezeu să-l

rânduiască cu dreptii și cu îngerii. Nădăjduim că rugăciunea sa de acolo, din ceruri, să ne vegheze pe toți. Veșnica pomenire!”

Sanctitatea Sa, Papa Benedict al XVI-lea:

“Dragi prieteni, gândul meu se îndreaptă acum spre ierarhii și către credincioșii Bisericii Ortodoxe Române, care au suferit în urmă cu câteva zile o grea pierdere: moartea Preafericitului Patriarh Teoctist. La slujba de înmormântare, care a avut loc vinerea trecută, la catedrala Patriarhală de la București, am trimis, din partea noastră, pe cardinalul Walter Kasper, Președintele Consiliului Pontifical pentru Promovarea Unității Creștinilor, în fruntea unei numeroase delegații. Cu stimă și cu afecțiune deosebite, îmi amintesc chipul nobil al acestui arhipăstor care și-a iubit Biserica și a avut o contribuție extraordinară în dezvoltarea relațiilor dintre catolici și ortodocși, sprijinind continuu lucrarea Comisiei Mixte Internaționale pentru Dialog Teologic între Biserica Romană-Catolică și cea Ortodoxă, relația frățească între cele două Biserici.

Odihnească-se în pace!”

Preot prof. Nikolai Balashov, secretar în Departamentul de relații cu lumea ortodoxă și purtător de cuvânt al Patriarhiei de la Moscova:

“Vrednicul spre pomenire Patriarh al României Teoctist a fost un păstor înțelept pentru poporul său, pe care l-a condus spiritual în perioada marilor transformări din viața țării. și-a condus poporul cu dragoste, iar poporul i-a răspuns tot cu dragoste, cu încredere și cu respect profund. Sfârșitul Patriarhului Teoctist este o mare pierdere pentru întreaga familie ortodoxă din lume.

A fost fost o personalitate activă în dialogul inter-religios, între bisericile ortodoxe, între aceasta și alte confesiuni. Ne amintim cu drag de vizitele pe care Preafericitul Teoctist le-a făcut în țara noastră. A fost un prieten al Rusiei și un bun cunoscător al realităților ei.

În persoana Preafericitului Teoctist, am simțit întotdeauna dragostea frățească a poporului român, de care suntem uniți prin aceeași credință, în pofida evoluției din domeniul relațiilor politice bilaterale.

Este o pierdere grea pentru noi toți, mai ales pentru Patriarhul Moscovei și al Întregii Rusii, Preafericitul Alexei al II-lea, de care îl leagă o prietenie adevărată. Au participat împreună la conferințele Bisericilor Europene și, ori de câte ori s-a aflat în vizită în țara noastră, Preafericitul Teoctist a fost primit cu dragoste frățească”.

Preasfințitul Vasile, Episcop de Srem al Bisericii Ortodoxe Sârbe:

“Cu deosebită părere de rău, Patriarhul Pavle și noi toți, întreaga Biserică Ortodoxă Sârbă am auzit despre trecerea la cele veșnice a Patriarhului Teoctist.

Preafericitul Părinte Teoctist a fost un mare prieten al Bisericii Ortodoxe Sârbe, al poporului sârb, dar mai ales prietenul nostru, al celor care am studiat teologia aici, în România.

Avem deplina încredințare că Prea Milostivul Dumnezeu îl va așeza pe Preafericitul Patriarh Teoctist în ceata celor drepti”.

Preafericitul Christofor, Arhiepiscop de Praga și Mitropolit al ținuturilor Cehiei și Slovaciei:

“Pentru noi este un Părinte duhovnicesc, pentru că ultima călătorie pe care a făcut-o l-a adus tocmai la noi, la Praga. Cuvintele pe care le-a rostit acolo, cuvintele de la predică, ne-au convins încă o dată că este un Patriarh care unește lumea ortodoxă și a înțeles Preafericirea Sa că nu este, ca Patriarh, numai Părintele duhovnicesc al românilor, dar este Părintele duhovnicesc și al nostru și al cehilor și al slovacilor, căci este un părinte care ne unește pe toți.

De aceea această știre a plecării lui la cele veșnice ne-a impresionat foarte adânc, de aceea, suntem și aici și suntem convinși că este acum în cer și stă în fața Domnului Dumnezeu și se bucură de acum înainte pentru veșnicie”.

Preasfințitul Arsenie de Joensu, Biserica Ortodoxă a Finlandei:

“Eu, personal nu l-am cunoscut, dar am citit multe lucruri despre el în publicațiile Ortodoxe din Finlanda și am văzut multe filme, cu și despre Patriarhul Teoctist.

Importanța Preafericirii Sale pentru lumea creștină este foarte mare pentru că a păstorit Biserica Ortodoxă Română foarte mult timp, mai ales în vremurile grele ale comunismului”.

Preasfințitul Damian, Episcop pentru Germania al Bisericii Ortodoxe Copte:

“Preafericitul Părinte Patriarh Teoctist avea o iubire și un respect cu totul deosebit față de Patriarhul nostru Shenouda al III-lea al Alexandriei, cel care ne-a trimis aici să-l reprezentăm în aceste momente gele.

M-am întâlnit de multe ori cu Preafericitul Teoctist, ultima oară la Ambasada României din Berlin, atunci i-am dăruit o icoană cu Sfântul Antonie cel Mare și i-am spus că mă rog să-i dea Dumnezeu viață îndelungată precum cea a Sfântului. M-am bucurat foarte mult să văd, că la vârsta înaintată pe care o avea, dovedea atâta râvnă și atâta putere de muncă.

Lumea occidentală știe foarte bine care au fost rolul și importanța lucrării Patriarhului Teoctist pentru mișcarea ecumenică internațională. Toată lumea ortodoxă, toată lumea creștină în general, și-a dat seama ce mare personalitate a pierdut.

Mulți se roagă acum pentru Patriarhul Teoctist, pentru că, odată ajuns înaintea tronului ceresc, să aibă grijă și de noi și să se roage pentru noi la Dumnezeu. Ne bucurăm că a ajuns în loc de odihnă alături de Sfinții noștri Părinți”.

Preasfințitul Anghelos, Episcopul pentru Marea Britanie al Bisericii Ortodoxe Copte:

“Cel mai important este să-l privim pe Preafericitul Părinte Teoctist ca pe un om al lui Dumnezeu. Este un om care a adus pacea în foarte multe situații. A fost o manifestare vizibilă a chipului lui Hristos, chiar în sensul în care ortodoxia înțelege acest concept, a fost un om care a iubit unitatea, care și-a dorit unitatea.

Papa Shenouda al III-lea, Patriarhul Bisericii noastre Copte are numai cuvinte de laudă la adresa Patriarhului Teoctist, a iubirii pe care acesta o purta unității bisericii în întreaga lume”.

Preasfințitul Odisho Oraham, Episcop pentru Europa al Bisericii Asiriene a Răsăritului:

“Din partea Preafericitului Părinte Marc Dinha al IV-lea, ne aflăm aici pentru a ne exprima profunda simpatie pentru pierderea fratelui nostru întru Hristos, a Preafericitul Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române. Este un moment trist pentru noi, mai ales pentru faptul că l-am cunoscut personal în anul 2000. El a arătat lumii, în special celei creștine, privite ca un întrag, iubire și spirit frățesc, față de toate bisericile.

Este un moment trist pentru biserica noastră, ca pentru toate celelalte biserici creștine, pentru că au pierdut un adevărat Patriarh care l-a întruchipat cu adevărat pe Hristos Însuși în mijlocul fraților săi, Patriarhi și Papi”.

Eminența Sa, Cardinalul Walter Kasper, Președintele Consiliului Pontifical pentru Unitatea Creștinilor:

“Patriarhul Teoctist înseamnă pentru noi, în primul rând, o foarte mare pierdere. Este unul dintre patriarhii cu cea mai îndelungată viață, dar și cu cea mai îndelungată arhipăstorire. De asemenea, îi suntem foarte recunoscători acestui Patriarh pentru că România a fost prima țară majoritar ortodoxă pe care Papa Ioan Paul al II-lea a putut să o viziteze, iar acest lucru s-a constituit într-o punte între România și Vatican și apoi Preafericirea Sa a venit la rândul său la Roma. Chiar păstrez o amintire foarte dragă din timpul acestei vizite la Roma. Pentru că România este o punte între lumea ortodoxă și cea occidentală, fiind o țară latină, când a venit la Roma, Patriarhul a ținut mult să vadă «Columna Împăratului Traian», cum spunea Preafericitul Teoctist «actul de naștere al poporului român». De aceea, îi purtăm o amintire deosebit de bună acestui Patriarh.

Era foarte deschis, favorabil apropierii între cele două biserici, cea ortodoxă și cea romano-catolică și sperăm ca această deschidere a Patriarhului Teoctist să fie continuată de Biserica Ortodoxă Română și în viitor”.

Venerabilul Collin Williams, Secretar al Conferinței Bisericeilor Europene (KEK):

“Lucru de care sunt perfect conștient, în calitate de Președinte al Conferinței Bisericeilor Europene (KEK), este cât de important a fost ca lider spiritual pentru România Preafericitul Patriarh Teoctist. Este un exemplu strălucit pentru importanța pe care o are un lider creștin în societate, în lume. Noi îi suntem recunoscători în mod special pentru tot ce a făcut, pentru ca Biserica Ortodoxă Română să devină un partener al celorlalte biserici europene. De asemenea, îi suntem recunoscători pentru faptul că i-a invitat pe toți creștinii să participe la Sibiu, în această toamnă, la cea de-a III-a Adunare Ecumenică Europeană”.

Monsenior dr. Albert Rauch:

“Eu îl cunosc deja pe Părintele Patriarh încă din anul 1968, când am fost prima dată în România și apoi a venit și el la noi ca însoțitor Episcopal cu Părintele Patriarh Iustinian și, apoi a fost de două ori în Germania, în 2003 și 2006.

A fost o legătură specială și pentru că el a avut totdeauna o deschidere pentru biserică, adică pentru biserică cea mare. Astfel, nu a văzut numai Biserica Ortodoxă Română, ci, a văzut totdeauna Biserica cea mai mare a lui Hristos, universală. Din aceste motive a primit și pe Părintele Papă și apoi a venit și la Roma. Astfel au făcut împreună o declarație de credință și de unitate, care trebuie totdeauna mai adâncă decât a fost în trecut”.

Menachem Hacoheh, Președinte șef Rabin al comunităților Evreiești din România:

“Am venit în România să slujesc ca rabin-șef în urmă cu 10 ani. Una dintre primele întâlniri pe care le-am avut atunci, aici a fost cu Patriarhul.

Din prima clipă, s-a creat între noi o relație pe care aș pute-o numi de iubire. A fost o relație foarte caldă. Patriarhul m-a rugat atunci să vin să-l vizitez cât mai des voi putea. Așa am și făcut. Ne-am întâlnit foarte des, cel puțin de patru-cinci ori pe an. Consider că Patriarhul nu era doar Întâistătătorul Bisericii sale, ci și o mare personalitate și un lider spiritual al tuturor comunităților religioase. Înțelegerea sa, deschiderea față de ceilalți erau neobișnuite, aș putea spune, pentru că, uneori, liderii religioși vorbesc numai despre propriul cult. El însă vorbea cu mine despre comunitatea evrească. Într-o zi l-am întrebat: «De ce sunteți atât de interesat de comunitatea evrească? Evreii sunt foarte puțini în

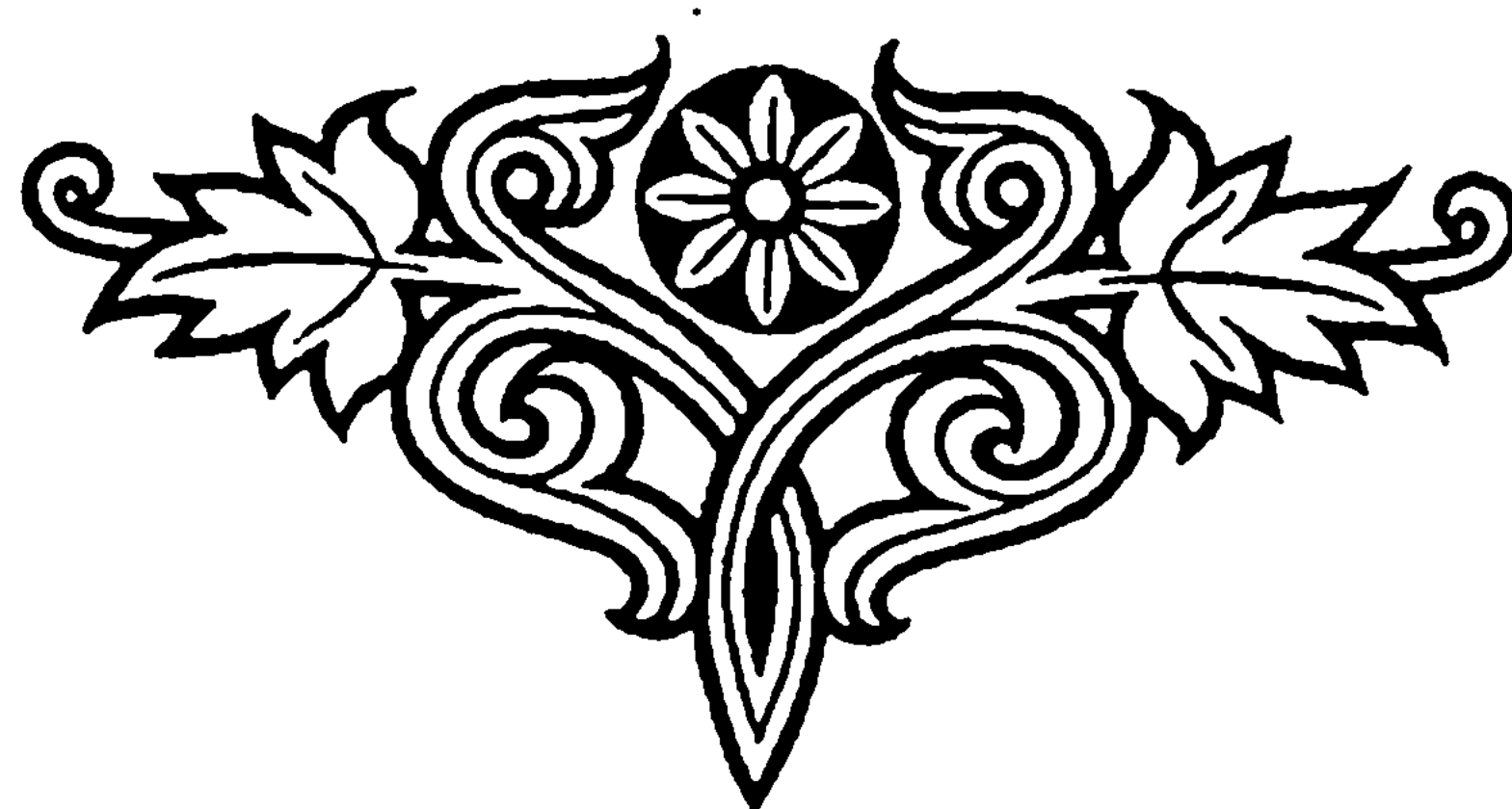
România, iar dumneavoastră sunteți Patriahul atâtor milioane de oameni.» Atunci, el s-a uitat la mine, a zâmbit și mi-a spus: «Dumneavoastră, vă referiți doar la numărul de oameni, eu vorbesc și despre istoria comunității evreiești, iar istoria comunității evreiești din această țară este foarte marcantă și noi știm ce au dat României comunitatea evreiască și cultura evreiască».

A fost, așadar, o mare personalitate, un mare diplomat, un om foarte înțelept, cu vederi largi, fără prejudecăți, cu un har și cu o carismă deosebite.

Este o mare pierdere pentru România, nu numai pentru Biserica Ortodoxă Română, ci și pentru toate cultele și religiile din această țară.

Eu personal, am sentimentul că am pierdut un mare prieten al comunității evreiești și mă rog ca aceia care-i vor urma în fruntea Bisericii Ortodoxe Române să manifeste aceeași relație de prietenie cu noi și noi cu ei”.

REDAȚIA

PARASTASUL DE 9 ZILE ÎN AMINTIREA PATRIARHULUI TEOCTIST (8 august 2007)

Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist a fost pomenit miercuri, 8 august, la nouă zile de la mutarea sa la Domnul, la slujba Parastasului oficiată în Catedrala Patriarhală din București, în prezența a numeroși credincioși, de către Înalt Prea Sfințitul Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, împreună cu un sobor de ierarhi, preoți și diaconi. Din sobor au făcut parte Înalt Prea Sfințitul Arhiepiscop Nicolae al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române în America și Canada, Prea Sfințitul Vincentiu Ploieșteanul și Prea Sfințitul Ciprian Câmpineanul, Episcopi Vicari Patriarhali, Prea Sfințitul Sebastian Ilfoveanul și Prea Sfințitul Varsanufie Prahoveanul, Episcopi Vicari ai Arhiepiscopiei Bucureștilor.

La sfârșitul slujbei, *Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Daniel* a rostit următorul cuvânt de învățătură:

*Prea Sfințiile Voastre,
Prea Cuvioși și Prea Cucernici Părinți,
Iubiți credincioși și credincioase,*

„În această zi, a noua de la trecerea la Domnul a Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, am făcut slujba de pomenire potrivit tradiției Bisericii noastre. Semnificația spirituală, duhovnicească sau teologică a acestei pomeniri se leagă de faptul că, în credința noastră, cei care au slujit Domnului în viață și s-au rugat Lui, atunci când trec din lumea aceasta în lumea cealaltă nu sunt singuri, ci sunt împreună cu îngerii din ceruri. De această semnificație se poate vorbi atunci când noi săvârșim Parastasul la nouă zile. Se știe că atunci când sfințim biserica și atunci când săvârșim Sfânta Liturghie, înainte de intrarea în altar cu Evanghelia, ca și înainte de intrarea în biserica ortodoxă care urmează să fie sfințită, se spune: „*Stăpâne, Doamne Dumnezeu, care ai pus în ceruri cetele îngerilor și arhanghelilor spre slujba salvei Tale, fă ca împreună cu intrarea noastră să fie și intrarea sfinților Tăi îngeri, care împreună cu noi slujesc și împreună slăvesc bunăatea Ta. Că ție se cuvine slavă, cinste și închinăciune, Tatălui și Fiului și Sfântului Duh*”. Deci, de două ori, la săvârșirea sfințirii bisericii, înainte de a intra în biserică, și la săvârșirea Liturghiei, înainte de a intra cu Evanghelia în altar, se afirmă această credință puternică, și anume că în Biserică noi nu ne rugăm singuri, ci îngerii din ceruri se roagă cu noi și noi ne rugăm împreună cu ei. Nu există o despărțire între Liturghia cerească și cea de pe pământ. Ci este o unitate și o legătură. Cu atât mai mult, cineva care a slujit zeci de ani Sfânta liturghie împreună cu îngerii, va fi după trecerea din viața aceasta la viața cea veșnică împreună cu îngerii. Așa cum se spune și una din rugăciunile slujbei de la înmormântarea preotului: „*Să-l așeze*

Dumnezeu împreună cu sfinții și cu îngerii". Așa și noi credem că sufletul adormitului întru fericire Părintelui nostru Teoctist, Patriarhul României, se află în rugăciune în fața Prea Sfintei Treimi împreună cu îngerii și împreună cu toți sfinții care îl iubesc pe Dumnezeu, care l-au slujit și care îl laudă pururi pe pământ și în ceruri.

Această pomenire ne arată că, în biserică, taina comuniunii credincioșilor, și mai ales a slujitorilor Bisericii, în Duhul Sfânt, cu Dumnezeu, Prea Sfânta Treime și cu toți sfinții, este mai tare decât moartea. Rugăciunea, în Ortodoxie, se explică prin aceea că iubirea exprimată, când dorim viața veșnică, mântuire și viața veșnică celor dragi ai noștri, este mai tare decât moartea, mai tare decât depărtarea sufletului de trup, pentru că cea mai puternică legătură este legătura sufletului cu Dumnezeu, Izvorul vieții. Dar, această despărțire a sufletului de trup este provizorie, așa cum ne învață rugăciunile pe care le-am ascultat astăzi, și anume până „la obșteasca înviere”, când iarăși se va reface, în chip mai presus de înțelegere, unitatea dintre suflet și trup, trupul transfigurat, înduhovnicit.

Deci, aceste pomeniri ale morților nu sunt simple invenții și nu sunt doar niște cutume și niște tradiții inventate pe măsura îmbogățirii unui folclor religios, ci în toate rugăciunile noastre se exprimă însăși Taina Bisericii lui Hristos, pe care nici porțile iadului nu o pot birui. Noi mărturisim credința ortodoxă în slujba Parastasului, și când spunem: „*Pomenirea lor din neam în neam*”, adică din generație în generație, „și le fă lor veșnica pomenire”, însemnează că noi suntem deja ancorați în viața veșnică. Rezultatul sau recompensa pentru credință este în primul rând arvuna vieții veșnice. Aceasta este viața veșnică: să-L cunoaștem pe Unicul Dumnezeu adevărat și pe Iisus Hristos, pe Care El L-a trimis. Această cunoaștere se face în Sfântul Duh, Care ne îndeamnă și Care se roagă împreună cu noi. Această pomenire este o pomenire din dragoste față de cel care a trecut la Domnul. Și acum, în aceste 40 de zile, iubirea noastră duhovnicească se arată prin intensitatea rugăciunii și prin meditația asupra a ceea ce a fost lumină, a fost binecuvântare în viața fiecărui om, și noi, pomenindu-l pe cel care a trecut la Domnul, păstrăm legătura duhovnicească și, în același timp, sufletul nostru se lărgeste. Nu ne gândim numai la noi, ci ne gândim la ceea ce am moștenit de la alții și ceea ce a rămas în noi ca lumină, ca zidire duhovnicească. Când pomenim pe părinții noștri, pe frații noștri, pe toți binefăcătorii noștri, noi îi pomenim pentru că îi simțim prezenți în noi, prin moștenirea spirituală care a rămas. Noi nu ne dăm seama întotdeauna, decât atunci când nu mai este persoana iubită prezentă cu trupul, cât de mult, în sufletul nostru, am acumulat fiecare din ceea ce a dăruit din punct de vedere duhovnicesc, prin rugăciune, prin sfatul bun, prin îndrumarea sănătoasă și înțeleaptă, prin rugăciunile celor care au slujit lui Dumnezeu pe pământ și slujesc în ceruri, prin grija față de Biserică și față de tot ceea ce este manifestarea credinței creștine.

Cu aceste sentimente de iubire fiască, de recunoștință și, în același timp, de dorință a comuniunii cu sfinții și cu dreptii, am săvârșit slujba Parastasului la

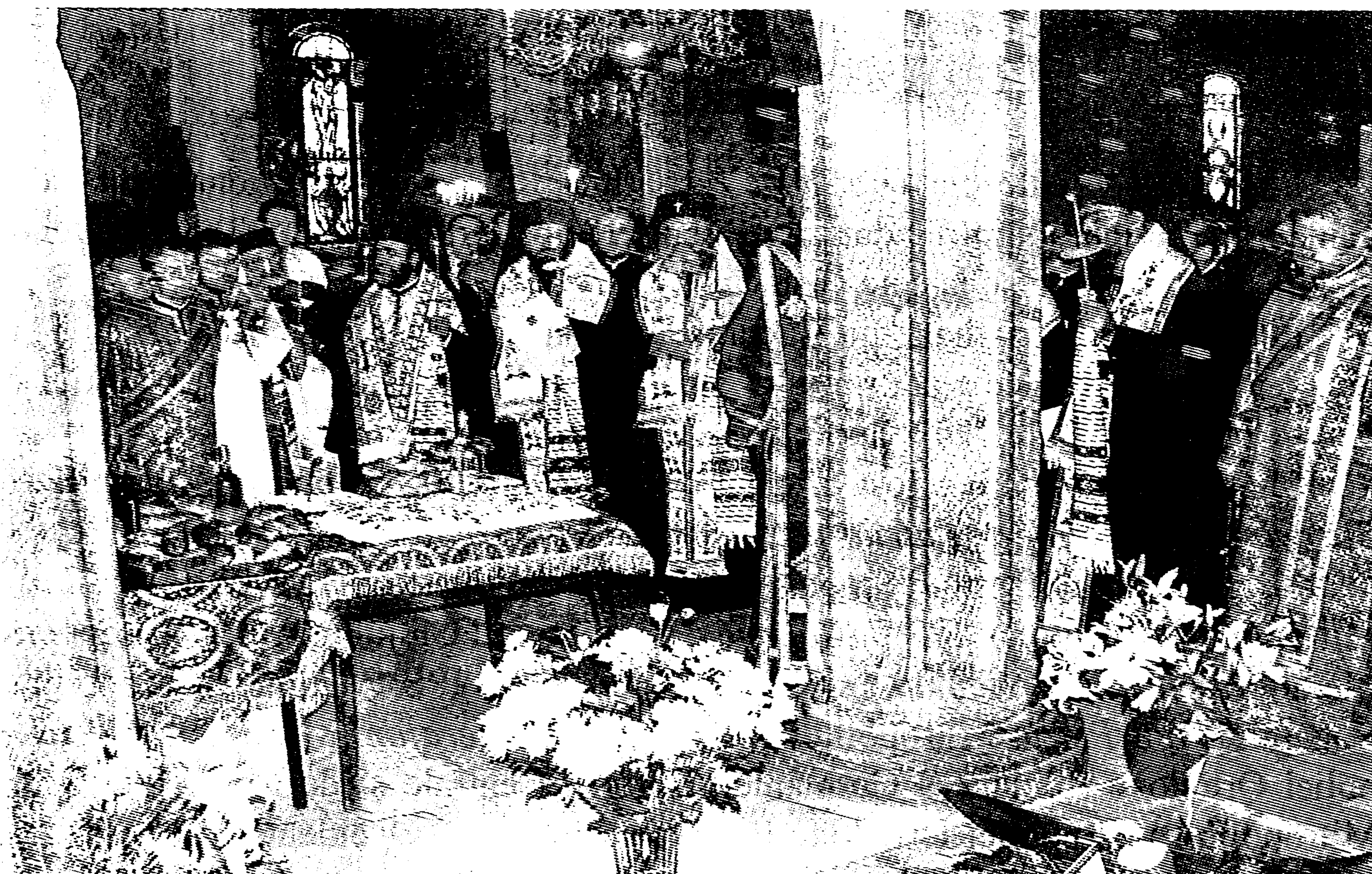
împlinirea a nouă zile de la trecerea la Domnul a Părintelui nostru Patriarh Teoctist. Am văzut în aceste zile cum în toată țara, la îndemnul Sfântului Sinod, credincioșii, preoții, mănăstirile de călugări și de maici, întreaga suflare, chiar și creștini de alte confesiuni, au înălțat rugăciuni de pomenire, de cerere de odihnă cu dreptii și cu sfinții pentru Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist. Aceasta însemnează că rugăciunea este cea mai înaltă formă de recunoștință și de prețuire a cuiva, pentru că cerem mântuirea și viața veșnică împreună cu sfinții și cu dreptii. Această recunoștință, care se arată prin rugăciune, este în același timp o binefacere pentru întreaga Biserică, deoarece ne adună în comuniune, ne adună în iubirea lui Dumnezeu și întreolaltă, pentru ca să simțim Taina Bisericii, care are în ea arvuna vieții veșnice mai tare decât iadul, mai tare decât moartea.

Bunul Dumnezeu să așeze cu dreptii sufletul Părintelui nostru Patriarh Teoctist și să-i dea odihnă veșnică, iar tuturor celor care l-au iubit, l-au prețuit, atât din țară, cât și din străinătate, și-au manifestat prețuirea aceasta prin venirea aici sau prin trimiterea mesajelor, să-i răsplătească cu binecuvântările Sale cerești, pentru că aceste momente solemne ale înmormântării au fost și momente de comuniune pentru noi, românii, pentru toți părinții și frații din bisericile Ortodoxe surori și o prețuire deosebită chiar din partea altor confesiuni și chiar a unor țări care nu au populație majoritar creștină. Prin aceasta s-a arătat demnitatea Bisericii noastre și prețuirea pe care Părintele Patriarh a primit-o din partea celor care l-au cunoscut și l-au stimat.

Să ne ajute Bunul Dumnezeu ca această tradiție a noastră de rugăciune pentru cei adormiți în Domnul să devină o lucrare misionară, o lucrare prin care noi vestim prezența Duhului Sfânt în Biserică, care ne adună laolaltă și mai ales ne dă memorie vie să nu uităm pe cei care au păstorit Biserica, pe cei care au contribuit la creșterea noastră spirituală și pe cei care au făcut mult bine în jurul lor, în jurul tuturor. Deci, cu aceste cuvinte rugăm pe Hristos Domnul să odihnească cu dreptii sufletul adormitului întru fericire Părintele nostru Patriarh Teoctist și să-i dăruiască odihnă împreună cu slujitorii vrednici, care a slujit lui Hristos nu numai în zile bune, ci și în zile de mare încercare, care a condus Biserica pe drumul mântuirii, spre slava Prea Sfintei Treimi și spre a noastră mântuire. Amin!”

Prea Fericitul Patriarh Teoctist va fi pomenit în continuare, în cadrul fiecărei Liturghii, alături de ceilalți patriarhi ai României, Miron, Nicodim, Justinian și Iustin.

Prof. GHEORGHE VASILESCU

Înalt Preasfințitul Părinte Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh, săvârșește împreună cu un sobor de ierarhi, preoți și diaconi slujba de pomenire la 9 zile de la mutarea la Domnul a Părintelui Patriarh Teoctist (Catedrala Patriarhală, miercuri 8 august 2007)

PARASTASUL DE 40 DE ZILE ÎN MEMORIA PATRIARHULUI TEOCTIST (11 septembrie 2007)

În toate bisericile din cuprinsul Patriarhiei Române s-au oficiat slujbe de pomenire a fericitului întru adormire **Părintele nostru Patriarhul Teoctist la 40 de zile** de la trecerea sa la cele veșnice.

În Catedrala Patriarhală din București, slujba de pomenire la 40 de zile de la trecerea la cele veșnice a adormitului întru fericire Patriarhul Teoctist s-a oficiat **marți, 11 septembrie 2007**, la orele 12,00, după Sfânta Liturghie.

Slujba de pomenire a fost oficiată de *IPS Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei și Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române*, înconjurat de următorii membri ai Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române: *IPS Laurențiu, Mitropolitul Ardealului, IPS Bartolomeu, Mitropolitul Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului, IPS Teoфан, Mitropolitul Olteniei, IPS Nicolae, Mitropolitul Banatului, IPS Petru, Mitropolitul Basarabiei, IPS Serafim, Mitropolitul Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei, Europei Centrale și de Nord, IPS Iosif, Mitropolitul Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale, IPS Teodosie, Arhiepiscopul Tomisului, IPS Nifon, Arhiepiscopul Târgoviștei, IPS Pimen, Arhiepiscopul Sucevei și Rădăuților, IPS Andrei, Arhiepiscopul Alba Iuliei, IPS Nicolae, Arhiepiscopul Arhiepiscopiei Ortodoxe Române în America și Canada, PS Gherasim, Episcopul Râmnicului, PS Epifanie, Episcopul Buzăului și Vrancei, PS Calinic, Episcopul Argeșului și Muscelului, PS Casian, Episcopul Dunării de Jos, PS Timotei, Episcopul Aradului, PS Lucian, Episcopul Caransebeșului, PS Sofronie, Episcopul Oradiei, Bihorului și Sălajului, PS Justinian, Episcopul Maramureșului și Sătmarului, PS Nicodim, Episcopul Severinului și Strehaiei, PS Damaschin, Episcopul Sloboziei și Călărașilor, PS Ioan, Episcopul Covasnei și Harghitei, PS Galaction, Episcopul Alexandriei și Teleormanului, PS Ambrozie, Episcopul Giurguiului, PS Vincențiu Ploieșteanul, Episcop-Vicar Patriarhal, PS Ciprian Cămpineanul, Episcop-Vicar Patriarhal, PS Sebastian Ilfoveanul, Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor, PS Varsanufie Prahoveanul, Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor, PS Calinic Botoșăneanul, Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Iașilor, PS Visarion Rășinăreanul, Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, PS Gurie Gorjeanul, Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Craiovei, PS Paisie Lugojeanul, Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei, PS Irineu Bistrițeanul, Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Clujului, PS Vasile Someșeanul, Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Clujului, PS Sofian Brașoveanul, Episcop-Vicar al Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei, Europei Centrale și de Nord, PS Marc Nemțeanul, Episcop-Vicar al Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale, PS Ioan Casian de Vicina, Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române în America și Canada, PS Irineu Slătineanul,*

Arhiereu-Vicar al Episcopiei Râmnicului, PS *Ioachim Băcăoanul*, Arhiereu-Vicar al Episcopiei Romanului, PS *Corneliu Bârlădeanul*, Arhiereu-Vicar al Episcopiei Hușilor, PS *Petroniu Sălăjeanul*, Arhiereu-Vicar al Episcopiei Oradiei, Bihorului și Sălajului, PS *Iustin Sigheteanul*, Arhieru-Vicar al Episcopiei Maramureșului și Sătmarului.

La slujba de pomenire au fost prezenți numeroși preoți din Capitală, proto-popi, stareți și starețe, monahi și monahii, consilieri de la Administrația Patriarhală și Arhiepiscopia Bucureștilor, rude ale fericitului întru adormire Patriarhul Teoctist, reprezentanți ai vieții publice și câteva sute de credincioși. La sfârșitul slujbei, IPS Mitropolit *Daniel*, Locțiitor de Patriarh, a evocat personalitatea vrednicului de pomenire Părintele Teoctist.

Doliu și Demnitate

Cuvântul *Î.P.S. Mitropolit Daniel, Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române*, la Slujba Parastasului pentru adormitul întru fericire Patriarhul Teoctist:

*Înalt Prea Sfințiile și Prea Sfințiile Voastre,
Prea Cuvioși și Prea Cucernici Părinți,
Iubiți Credincioși,*

„Neașteptata trecere la Domnul a Părintelui nostru Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, în data de 30 iulie 2007, a produs durere multă în întreaga Biserică Ortodoxă Română din țară și din afara granițelor României, în societatea românească, la toate nivelurile ei, în Bisericile Ortodoxe Surori, în alte Biserici creștine, în organizațiile creștine internaționale și între reprezentanții altor religii, care l-au cunoscut și stimat.

Mărturie în această privință este mulțimea persoanelor care au adus un omagiu pios memoriei Patriarhului României, fie personal, fie prin mesaje de condoleanțe trimise la Patriarhie sau exprimate public în diferite momente.

Slujba înmormântării însăși a fost, de asemenea, o mărturie grăitoare a respectului și prețuirii de care s-a bucurat Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist din partea românilor și străinilor, ierarhilor, clericilor și mirenilor. A fost o slujbă de înmormântare solemnă și demnă în care durerea pricinuită de moarte a fost înveșmântată în haina nădejzii Învierii.

Apoi în perioada celor patruzeci de zile de doliu, pe cuprinsul întregii Patriarhii, s-au săvârșit multe slujbe de pomenire a Patriarhului nostru plecat la Domnul, în catedralele eparhiale, în mănăstiri, în parohii, în paraclise din instituții publice. **Doliul a fost exprimat cu evlavie și demnitate, cu multă prețuire și recunoștință pentru Întâistătătorul celei mai respectate instituții din România: Biserica.** De fapt, clericii, monahii și credincioșii care respectă și prețuiesc pe Arhipăstorii lor spirituali se respectă pe ei înșiși, ca slujitori și fii ai Bisericii lui Hristos (cf. Evrei 13, 7 și 17; 1 Tesaloniceni 5, 12).

Apreciind această atitudine demnă, de respect și prețuire pentru memoria Părintelui nostru Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, în numele Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, mulțumim tuturor celor ce au adus omagiu pios memoriei vrednicului de pomenire Părintelui nostru Teoctist, Arhi-păstor al Bisericii neamului nostru românesc.

Pomenirea sa în rugăciune va continua potrivit rânduielilor Bisericii Ortodoxe Române, mai ales în timpul săvârșirii Sfintei Liturghii. Însă pe lângă această pomenire în rugăciune, cinstirea memoriei Părintelui nostru Patriarh Teoctist se va exprima și **prin prețuirea moștenirii luminoase pe care a lăsat-o Bisericii Ortodoxe Române**. Această moștenire spirituală se vede în mulțimea cărților liturgice și teologice tipărite, mulțimea bisericilor restaurate sau construite din temelii, pictate și sfințite, mulțimea mănăstirilor și schiturilor înființate, mulțimea școlilor de teologie înființate și integrate în învățământul de stat, mulțimea posturilor de profesori de religie în școlile de stat, mulțimea posturilor de preoți de caritate în spitale, unități militare și penitenciare, eparhiile nou înființate sau reactivate în țară și în afara hotarelor României, relații echilibrate, de respect reciproc și cooperare pentru binele comun, cu instituțiile Statului român, relații frățești cu Bisericele Ortodoxe Surori, relații de dialog și cooperare cu alte Biserici creștine și cu instituții creștine internaționale, relații de respect reciproc cu reprezentanți ai altor religii, îndeosebi evrei și musulmani, precum și deschidere spre dialog și cooperare cu multe instituții și organizații academice, culturale și umanitare din țară și străinătate. În toate aceste relații luminoase, Părintele nostru Patriarh Teoctist a exprimat adesea înțelepciunea și bunătatea sufletului românesc, unind smerenia cu speranța, fidelitatea față de valorile Ortodoxiei Românești cu deschiderea ei spre alte Biserici și popoare, potrivit Evangheliei Mântuitorului nostru Iisus Hristos, „*Care voiește ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină*” (I Timotei 2, 4).

În mod deosebit Părintele nostru Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, ne-a lăsat moștenire spirituală **grija permanentă pentru unitatea de credință și comuniunea bisericească la toate nivelurile**: sinodal, eparhial, parohial, monahal, dar și la nivelul pan-ortodox, în relațiile frățești cu Bisericele Ortodoxe Surori.

Această moștenire spirituală binecuvântată trebuie păstrată, prețuită și cultivată, cu sfințenie și responsabilitate, spre slava Prea Sfintei Treimi, pentru binele Bisericii Domnului nostru Iisus Hristos, Arhiereul veșnic, pentru binele poporului român și pentru pomenirea cu demnitate a memoriei Părintelui nostru Patriarh Teoctist.

Mulțumim lui Dumnezeu pentru toate darurile revărsate asupra Bisericii noastre prin slujirea și călăuzirea ei, timp de peste două decenii, de către vrednicul de pomenire Patriarhul Teoctist, vrednicie înscrisă și pe piatra de pe mormântul său din Catedrala Patriarhală din București: „*Aici odihnește întru așteptarea Învierii Părintele nostru TEOCTIST, al V-lea Patriarh al României (1986 - 2007)*,”

vrednic arhipăstor la cumpănă de milenii, născut la 7 februarie 1915 și trecut la Domnul în 30 iulie 2007”.

Rugăm pe Milostivul Dumnezeu să așeze sufletul său împreună cu dreptii, sfinții și fericiții ierarhi slujitori și rugători ai Bisericii lui Hristos Cel Înviat din morți, întru lumina, pacea și bucuria Împărăției Prea Sfintei Treimi!

Veșnica lui pomenire din neam în neam!”

După cuvântul rostit de IPS Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, soborul a mers la mormântul Patriarhului Teoctist din Catedrala Patriarhală unde a cântat „*Veșnică pomenire!*“ și „*Hristos a înviat!*“.

Cu prilejul slujbei de pomemire la 40 de zile, pe mormântul Patriarhului Teoctist a fost așezată piatra funerară din marmură albă, cu inscripția menționată mai sus.

Cu aceasta s-a încheiat perioada de doliu pentru fericitul întru adormire Părintele nostru Patriarhul Teoctist.

Veșnică să-i fie pomenirea!

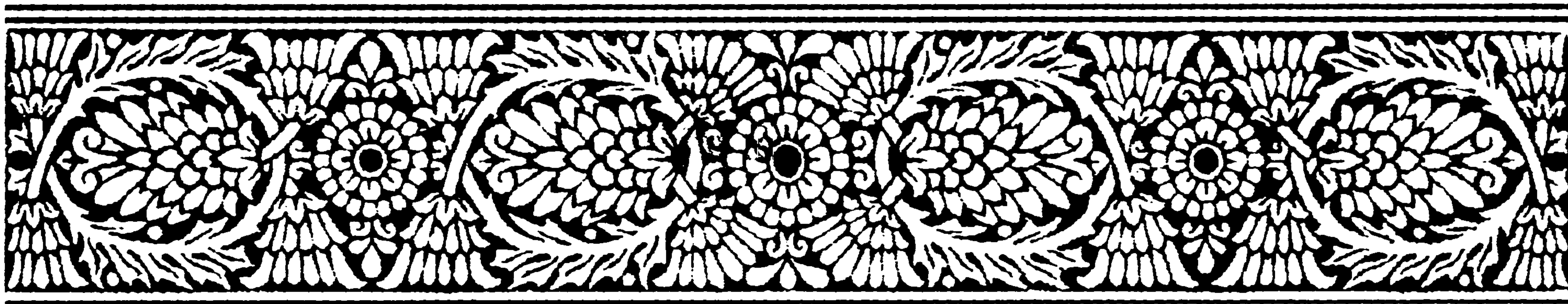
Prof. **GHEORGHE VASILESCU**

Înalți ierarhi ai Sfântului Sinod, în frunte cu Înalt Preasfințitul Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh, înconjurați de preoți și diaconi săvârșesc slujba de pomenire la 40 de zile a vrednicului întru fericire Patriarh Teoctist (Catedrala Patriarhală, septembrie 2007)

• D O C U M E N T A R E •

IN MEMORIAM

VIZITA PREA FERICITULUI PĂRINTE PATRIARH TEOCTIST ÎN REPUBLICA CEHĂ (12-15 iulie 2007)

La invitația *Prea Fericitului Chrystofor, Arhiepiscop de Praga și Mitropolit al ținuturilor Cehe și al Slovaciei*, în zilele de 12–15 iulie 2007, *Prea Fericitul Părinte Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române*, a întreprins o vizită în *Republica Cehă*. Aceasta a fost cea de-a 80-a vizită a Prea Fericirii Sale peste hotare, luând în considerare atât perioada de dinainte, cât și cea de după înălțarea Sa, în 1986, în scaunul de Întâistătător al Ortodoxiei Românești. Totodată, aceasta a fost, în chip semnificativ, cea dintâi vizită întreprinsă de o delegație a unei Biserici Ortodoxe surori la Biserica Cehiei și Slovaciei, după întronizarea, la 28 mai 2007, a Prea Fericitului *Chrystofor* ca Arhiepiscop de Praga și Mitropolit al ținuturilor Cehe și al Slovaciei, ceremonie la care Ortodoxia Românească a fost reprezentată de *Înalt Prea Sfințitul Părinte Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei*.

Obiectivul principal al vizitei Prea Fericitului Părinte Patriarh *Teoctist* a fost acela de a răspunde solicitării Prea Fericitului *Chrystofor* de a sfinți, împreună, piatra de temelie a unei biserici noi ce se va ridica în orașul *Most*, din ținutul Boemiei, în memoria ostașilor români care au luptat și s-au jertfit pe pământul Cehoslovaciei în cel de-al II-lea Război Mondial pentru eliberarea de sub ocupația nazistă și pentru pace.

La plecarea de pe aeroportul „Henri Coandă” din București–Otopeni, Prea Fericitul Părinte Patriarh *Teoctist* a fost însoțit de Prea Sfințiii Episcopi *Ciprian Câmpineanul*, Vicar Patriarhal, *Sebastian Ilfoveanul* și *Varsanufie Prahoveanul*, Episcopi-Vicari ai Arhiepiscopiei Bucureștilor, împreună cu alți reprezentanți ai celor două înalte instituții bisericești.

Din delegația Bisericii noastre, care l-a însoțit pe Prea Fericitul Părinte Patriarh *Teoctist* în această vizită în Cehia, au făcut parte Prea Sfințitul Episcop *Vincentiu Ploieșteanul*, Vicar Patriarhal, P.C. Pr. Prof. Dr. *Florin Șerbănescu*, con-

silier patriarhal și P.C. Arhidiacon *Costin Spiridon*, reprezentant al Sectorului Protocol al Patriarhiei Române.

Biserica Ortodoxă din ținuturile Cehiei (Boemia, Moravia și Silezia) și din Slovacia își află originile în propovăduirea misionară creștină a *Sfinților Apostoli Chiril și Metodie* care, pornind din părțile sud-balcanice ale Imperiului Bizantin, de la Tesalonic, au adus ritul și rânduiala canonică a Bisericii Răsăritene, reușind să determine adoptarea acestora atât în Moravia, în anul 855, în vremea principelui Rostislav, cât și în Cehia, în anul 873, prin botezul, la Velehrad, al voievodului Cehiei Borijov, împreună cu soția sa Ludmila.

În pofida unei istorii zbuciumate care a consemnat confruntări de secole pentru supremație între Biserica Romano-Catolică și mișcarea husită inițiată de reformatorul Jan Hus († 1415), Ortodoxia, deși trecută, în Cehia, prin rigorile edictului imperial pro-catolic al lui Ferdinand al II-lea (1619-1637), iar în Slovacia prin uniriile cu Roma de la Ujgorod (1649, 1652) și Muncaci (1690, 1691), a dăinuit, ridicându-se la o nouă lucrare mai ales în secolul XX, când, în urma Primului Război Mondial, Cehia și Slovacia s-au reunit formând Statul Cehoslovac.

În timpul celui de-al II-lea Război Mondial, Biserica Ortodoxă a fost apărată cu demnitate și curaj de către arhiepiscopul Gorazd, care s-a opus regimului dictatorului nazist Heydrich, motiv pentru care a fost împușcat la 4 martie 1942, învrednicindu-se astfel de cununa de martir, învinuit fiind de faptul de a fi adăpostit un grup de parașutiști cehi patrioți în subsolul catedralei Sfinții Chiril și Metodie din Praga.

Biserica Ortodoxă din Cehia și Slovacia a obținut Autocefalia în anul 1951 din partea Patriarhiei Moscovei, iar în anul 1998 și din partea Patriarhiei Ecu-menice de Constantinopol, rămânând reunită, din punctul de vedere al organizării bisericești, și după separarea celor două state, Cehia și Slovacia în anul 1993.

Legăturile bisericești dintre Ortodoxia Românească și cea din Cehia și Slovacia au o veche tradiție, fiind de amintit aici, în mod deosebit, faptul că în secolul XVI, după 1595, și în secolul XVII hirotonia episcopilor ortodocși de Muncaci s-a săvârșit în Mitropolia Moldovei, iar doi dintre acești ierarhi au fost chiar români: Serghie de la Tismana și Dimitrie de la Moisei, primul hirotonit în 1597, iar al doilea în 1635.

Actualul Întâistătător al Bisericii Ortodoxe din ținuturile Cehe și din Slovacia, Prea Fericitul *Chrystofor*, născut în anul 1953, cu studii teologice superioare la facultățile de teologie din Presov, Moscova și Atena, a fost, în perioada 1988–2007, episcop de Olomunc și Brno.

La sosirea pe aeroportul din Praga în întâmpinarea Prea Fericitului Părinte Patriarh *Teoctist* au venit Prea Fericitul Părinte *Chrystofor*, Arhiepiscop de Praga și Mitropolit al ținuturilor Cehe și al Slovaciei, împreună cu alți reprezentanți ai eparhiei ortodoxe din Praga, precum și Dl. *Dan Bălănescu*, însărcinat cu afaceri *ad interim* al României la Praga, împreună cu alți înalți funcționari ai amasadei noastre în Republica Cehă.

Încă de pe aeroport a avut loc un viu și frățesc dialog legat de obiectivul și programul vizitei, după care s-a parcurs drumul până la Hotelul „Icon”, reședința rezervată delegației Bisericii Ortodoxe Române.

Vineri, 13 iulie 2007, programul vizitei a debutat prin primirea la domnul Miloslav Vlcek, Președintele Camerei Deputaților a Republicii Cehe. Salutând pe Prea Fericitul Părinte Patriarh *Teoctist* și pe Prea Fericitul Părinte *Chrystofor*, împreună cu delegațiile celor două Biserici surori, și cu cea a Ambasadei României la Praga, Domnia Sa a dat o înaltă apreciere contribuției ostașilor români la eliberarea Cehoslovaciei în cel de-al II-lea Război Mondial, precum și inițiativei de a se înălța, în memoria lor, o biserică în orașul Most.

Prea Fericitul Părinte Patriarh *Teoctist* a subliniat însemnătatea vizitei pentru relațiile dintre cele două popoare și Biserici, care, prin sfințirea pietrei de temelie a bisericii de la Most, va adânci și mai mult stima, prietenia și frățietatea reciprocă și va sublinia deschiderea Bisericii Ortodoxe, în general, pentru dialog cu celelalte popoare și credințe, pentru pace, colaborare și spirit de unitate în Europa. Prea Fericirea Sa a menționat că acest moment semnificativ este consecința unei mai vechi inițiative în care s-au raliat Ambasada României la Praga și Biserica Ortodoxă din Cehia și Slovacia și care s-a îndreptat spre concretizare îndată după înscăunarea la Praga a Prea Fericitului Părinte Chrystofor.

Prea Fericitul CHRYSTOFOR,
Arhiepiscop de Praga și Mitropolit
al Ținuturilor Cehe și al Slovaciei

Cuvântul Prea Fericitului Părinte Patriarh TEOCTIST cu ocazia vizitei la Parlamentul Cehiei

Excelența Voastră, Domnule Miloslav Vlcek, președintele Camerei Deputaților,

Prea Fericirea Voastră, Părinte Chrystofor, Arhiepiscop ortodox de Praga și Mitropolit al ținuturilor Cehe și al Slovaciei,

Excelența Voastră, Domnule Dan Bălănescu, însărcinat cu afaceri ad interim al Ambasadei României,

Onorată asistență,

„Vă mulțumim pentru punctele de vedere exprimate în cadrul întâlnirii de față, care ne-au permis nouă, delegației Bisericii Ortodoxe Române, să constatăm prețuirea de care se bucură în această țară relațiile dintre popoarele noastre. Ne bucurăm de această prețuire, cu atât mai mult cu cât ea corespunde scopului vizitei pe care am întreprins-o în această țară la invi-

tația Prea Fericirii Voastre, Părinte Chrystofor, Arhiepiscop ortodox de Praga și Mitropolit al ținuturilor Cehe și al Slovaciei. Astfel, în virtutea bunelor tradiții și legături dintre Biserica Ortodoxă Română și Biserica Ortodoxă din ținuturile Cehe și a Slovaciei, mâine, consfințind o mai veche dorință a popoarelor noastre, vom pune piatra de temelie a bisericii cu hramul *Sf. Mc. Valentin* din localitatea Most, ce va fi ridicată în memoria celor 15.000 de soldați români și a celor 55.000 care au fost răniți sau au fost dați dispăruți în luptele pentru eliberarea unor localități cehe și slovace în timpul celui de-al doilea război mondial.

Prea Fericitul Părinte TEOCTIST
Patriarhul Bisericii Ortodoxe
Române

Conștient de importanța momentului, îmi revine onoarea de a vă prezenta delegația Bisericii Ortodoxe Române, compusă din Prea Sfințitul Părinte Vincențiu Ploieșteanul, Secretarul General al Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române și P. C. Pr. Lect. Florin Șerbănescu, care este expert în istorie, artă și cultură bisericească și conduce în calitate de consilier Sectorul „Patrimoniul Național Bisericesc” al Patriarhiei Române. Însă, precedând șirul personalităților prezentate, mă bucur că se află alături de noi Excelența Sa, Domnul Dan Bălănescu, însărcinat cu afaceri *ad interim* al Ambasadei României. Fiecare dintre cei prezentați de mine nutresc aceeași prețuire ca cea pe care ați exprimat-o și dumneavoastră, fiind cu toții impresionați de jertfa ostașilor români care au căzut în această parte a lumii.

V-ați referit la atitudinea poporului român care, plătind aici, în Munții Tatra, jertfa unui război greu care năpădise și Cehoslovacia, a întărit relațiile de prietenie dintre țările noastre. Actul sfânt pe care îl vom săvârși mâine împreună cu Prea Fericitul Părinte *Chrystofor*, Arhiepiscop ortodox de Praga și Mitropolit al ținuturilor Cehiei și al Slovaciei – căruia îi mulțumim pentru acest gând și pentru invitația de a vizita oficial Biserica Ortodoxă din ținuturile Cehiei și a Slovaciei – va pecetlui pentru veșnicie respectul, prietenia și dragostea dintre țările și popoarele noastre.

Fiecare popor, în felul său, manifestă respect pentru propriul trecut și față de jertfele pe care a trebuit să le facă, indiferent dacă este animat sau nu de sentimentul religios. La noi, la creștini, respectul față de trecutul națiunii din care facem parte se manifestă pe fondul mărturisirii credinței noastre în Dumnezeu. De aceea, cinstirea românilor care s-au jertfit pentru pacea Europei întregi nu putea să îmbrace o formă mai potrivită decât cea întruchipată de ridicarea unui sfânt lăcaș, a unei biserici în memoria lor.

Suntem recunoscători pentru toate monumentele din ținuturile acestea, care pomenesc de jertfa ostașilor români. Tocmai acest lucru a încurajat Ambasada noastră din Praga să susțină ideea ridicării, în memoria lor, a unei biserici care să exprime sentimentul de iubire și respect dintre popoarele noastre.

Prea Fericitului Părinte *Chrystofor*, Arhiepiscop ortodox de Praga și Mitropolit al ținuturilor Cehe și al Slovaciei, îi suntem recunoscători pentru inițiativa de a ne fi invitat să efectuăm o vizită frățească în țara dumneavoastră, pentru a pune piatra de temelie a bisericii cu hramul *Sf. Mc. Valentin* din localitatea Most, iar dumneavoastră pentru felul în care ați primit vestea și ați procedat într-o problemă atât de importantă pentru noi.

Mâine vom săvârși împreună slujba de punere a pietrei de temelie și vom sfinți locul unde se va ridica o bisericuță ortodoxă, care va exprima recunoștința noastră comună, a României și a Cehiei, a Bisericii Ortodoxe Române și a Bisericii Ortodoxe din ținuturile Cehe și a Slovaciei. Dar această recunoștință nu este numai a Bisericilor noastre ortodoxe, ci și a celorlalte credințe din România, întrucât ostașii români, care și-au jertfit viața în aceste ținuturi, nu au fost doar creștini ortodocși. Îndrăznim să sperăm acest lucru datorită deschiderii manifestate de Biserica Ortodoxă Română față de celelalte credințe, cu care se află într-un dialog în care se afirmă dorința ca pe Pământ să existe frățietate între toți oamenii. Fie ca acest monument să fie, totodată, și un simbol al frățietății, păcii și dialogului dintre credincioșii țărilor noastre, dintre cetățenii români și cehi.

Excelența Voastră, Domnule Președinte Miloslav Vlcek, vă mulțumesc încă o dată pentru această întrevvedere în cursul căreia am putut constata prețuirea de care se bucură relațiile dintre popoarele noastre într-o țară pașnică, recunoscută în istorie pentru ospitalitatea ei”.

Luând cuvântul, Prea Fericitul *Chrystofor* a arătat că un moment și o inițiativă de acest fel subliniază rolul Bisericii Ortodoxe în viața spirituală și publică din Republica Cehă. De asemenea, a menționat adăugarea, din acest moment, în delegația Bisericii Ortodoxe din ținuturile Cehe și din Slovacia a *Înalt Prea Sfințitului Ioan, Arhiepiscop de Presov și Mitropolit al Slovaciei*.

Din partea Ambasadei României la Praga, domnul *Dan Bălănescu*, însărcinat cu afaceri al României, a exprimat satisfacția pentru inițiativa comună a înălțării bisericii dedicate memoriei ostașilor români căzuți în Cehoslovacia, precum și față de prilejul creat de acest proiect pentru întâlnirea la care toți cei de față sunt părtași.

Domnul *Miloslav Vlcek* a dăruit Prea Fericitului Părinte Patriarh *Teoctist* medalia comemorativă a *Parlamentului Cehiei*, precum și o lucrare album de prezentare a înaltei instituții pe care o conduce.

Prea Fericitul Părinte Patriarh *Teoctist* a oferit ospitalierelor gazde, între altele, și medalia jubiliară bătută în anul 2006, cu ocazia aniversării a 20 de ani de patriarhat ai Prea Fericitului Sale.

În după-amiaza aceleiași zile, Prea Fericitul Părinte Patriarh *TEOCTIST* și delegația Bisericii Ortodoxe Române, însoțiți de delegațiile Bisericii Ortodoxe din Cehia și Slovacia și a Ambasadei României la Praga, au fost primiți de domnul *Pavel Bem*, primarul orașului Praga. Primirea a avut loc, în cadru solemn, în sala de onoare de la reședința oficială a înaltului edil al capitalei Republicii Cehe.

Adresând înalților oaspeți un cald cuvânt de bun venit, Dl. *Pavel Bem* a subliniat că vizita în Cehia a Prea Fericitului Părinte Patriarh *Teoctist* în fruntea delegației Bisericii Ortodoxe Române are loc în contextul în care tocmai a fost sărbătorită împlinirea a 1144 de ani de la venirea în Moravia Mare a Sfinților misionari Chiril și Metodiu, care au adus învățătura creștin-ortodoxă, cultul și alfabetul slav al cărților de slujbă. Totodată, a fost comemorat și Sfântul Episcop Gorazd al II-lea, ierarhul martir de vie memorie din timpul celui de-al II-lea Război Mondial, a cărui jertfă, dimpreună cu cea a parașutiștilor cehi patrioți, se află în al 65-lea an de la înscrierea sa ca un episod de emblematică demnitate în conștiința popoarelor ceh și slovac. Domnul Pavel Bem a subliniat, de asemenea, rolul tot mai important pe care îl are Biserica Ortodoxă în viața publică din Cehia.

Apreciind, la rândul-i, momentele istorice pătrunzător evocate de domnul primar Pavel Bem, Prea Fericitul Părinte Patriarh *Teoctist* a arătat că ele reprezintă repere fundamentale pentru felul în care Biserica Ortodoxă din Cehia și Slovacia sunt privite în întreaga Ortodoxie și în Creștinătate, în general. Pe asemenea valori se fundamentează și relațiile dintre Bisericile Ortodoxe din România și, respectiv, din Cehia și Slovacia, explicând și colaborarea frățească actuală pentru ridicarea unei biserici ortodoxe de lemn, în stil maramureșean, în orașul Most, în memoria eroilor români căzuți pe aceste meleaguri în cel de-al II-lea Război Mondial. În acest context, Prea Fericitul Părinte Patriarh *Teoctist* a felicitat și Primăria Orașului Praga pentru susținerea proiectului de ridicare a unei noi catedrale ortodoxe în capitala Cehiei, proiect despre care a fost informat de Prea Fericitul Chrystofor.

Cuvântarea Prea Fericitului Părinte Patriarh TEOCTIST cu prilejul vizitei la Primăria orașului Praga (Cehia)

Excelența Voastră, Domnule Pavel Bem, primar general al orașului Praga, Prea Fericirea Voastră, Părinte Chrystofor, Arhiepiscop ortodox de Praga și Mitropolit al ținuturilor Cehiei și al Slovaciei,

Domnule Dan Bălănescu, însărcinat cu afaceri *ad interim* al Ambasadei României,

Onorată asistență,

„În mulții și lungii mei ani de păstorie a Bisericii Ortodoxe Române, participând la diferite conferințe, am avut de mai multe ori ocazia să vin în

orașul Praga și să ascult cuvinte de prietenie față de poporul român. De data aceasta, însă, primirea și, mai ales, cuvântul pe care ni l-ați adresat nouă, reprezentanților Bisericii Ortodoxe Române, auzind referințele de prețuire față de ostașii români, care cu prețul vieții lor au contribuit la nimicirea nazismului pe teritoriul Cehiei, ne-au impresionat în mod deosebit, conferindu-ne tuturor o idee clară privind scopul prezenței noastre la Praga, ca răspuns la invitația frățească din partea Prea Fericitului *Chrystofor*, Mitropolitul Bisericii Autocefale a Cehiei și Slovaciei.

Fără să vă flatez, Excelența Voastră, doresc, totuși, să vă spun că suntem impresionați de cuvântul pe care l-ați rostit în calitate de primar general al orașului Praga, odinioară o capitală a Europei, pătrunsă de conștiința spiritualității europene și a rădăcinilor ei creștine, ca urmare a misiunii sfinților frați *Metodiu* și *Chiril*. Prin urmare, Excelența Voastră, pe cât de impresionante sunt însemnele pe care le purtați ca primar general al orașului Praga, așa cum este de exemplu, colierul acesta, pe atât de impresionante au fost pentru noi și cuvintele pe care ni le-ați rostit. Vă mulțumesc pentru modul în care ați apreciat prezența noastră, a delegației Bisericii Ortodoxe Române, considerând-o un semn al iubirii pentru Sfânta Biserică Ortodoxă din ținuturile Cehiei și Slovaciei și al prețuirii pentru fiii Cehiei.

Sfântul Ierarh Gorazd (Pavlik) al Pragăi (1879-1942) – apărând învățătura creștină, cea mai frumoasă și mai bogată învățătură pe care omenirea o are în zilele noastre – este și va rămâne un sfânt pe care-l mărturisește Europa întreagă. Din izvorul curat al credinței ortodoxe, frații Sfinți Chiril și Metodiu din Tesalonic au adus frumoasa învățătură împărtășită de Biserica Ortodoxă din ținuturile Cehiei și Slovaciei. Adevărurile și valorile acestui izvor curat se cuvine să le nutrească astăzi orice fiu al Europei, constituind un adevăr fundamental și pentru Constituția viitoare a Europei. Acum, când, atât Cehia și Slovacia cât și România, fac parte integrantă din Uniunea Europeană, și în măsura în care la consolidarea viitorului ei se întrezăresc aceste adevăruri și valori creștine, care sunt, de fapt, izvoare de viață și de credință ale înaintașilor noștri. Iată de ce, întreaga Biserică Ortodoxă privește spre Biserica Ortodoxă din ținuturile Cehiei și Slovaciei ca înspre o Biserică martiră care, asemenea Sfântului Gorazd, apără autenticitatea valorilor creștine, în aceeași măsură în care le și trăiește pe acestea.

Astfel se și explică motivul pentru care noi, cele două Biserici Ortodoxe surori, cea a României, și cea a Cehiei și a Slovaciei, ne-am gândit să avem un monument comun al ostașilor români căzuți în vremea marelui război pentru pacea lumii întregi. Totdeauna între Biserica Ortodoxă Română și Biserica din Cehia și din Slovacia au existat legături foarte strânse. Chiar și în vremurile de cumpănă ale Europei, între țările noastre, între Cehia și

România, au existat legături diplomatice și politice vii și pașnice, așa cum ați subliniat. Împlinind o mai veche dorință de cinstire a eroilor români din cel de-al doilea război mondial, mâine, aceste adevăruri și valori le vom așeza la temelia bisericii cu hramul *Sf. Mc. Valentin*, din localitatea Most, care va fi ridicată în memoria celor 15.000 de soldați români care și-au pierdut viața și a celor 55.000 care au fost răniți, sau au fost dați dispăruți în luptele pentru eliberarea unor localități cehe și slovace. Această dorință a Bisericilor noastre se explică prin faptul că nu există un sentiment mai sfânt și mai nobil decât cel de a păstra în cinstire și cu respect memoria înaintașilor care au dus spiritul de dreptate, cultura, pacea și credința în Europa, asemenea Sfinților Chiril și Metodiu, care au fost numiți pe bună dreptate „patronii Europei”.

Înălțarea acestui monument, a unei biserici maramureșene, constituie o mărturie ce va dăinui peste timpuri a legăturii și a gândului comun de a marca jertfa eroilor români în orașul Most. Acest gând a preocupat de mult timp, deopotrivă, atât Biserica Ortodoxă Română, cât și Ambasada României din Praga. Cu aceste gânduri și nădejdi, delegația Bisericii Ortodoxe Române pășește în continuare pe un drum care leagă poporul român de poporul ceh, Biserica noastră de Biserica Ortodoxă din ținuturile Cehiei și Slovaciei. Ne exprimăm toată admirația noastră pentru faptul că, la o vârstă tânără, aveți gânduri atât de mature și de profunde, înrădăcinate în istoria comună a Europei, o istorie care este un autentic izvor de credință, dar și de nădejde într-un viitor fericit. Vă mulțumim călduros și Îl rugăm pe Bunul Dumnezeu să vă ajute să purtați cu vrednicie cordonul acesta încărcat de semnificații. Mulți și fericiți ani!”

În cadrul întâlnirii de la Primăria din Praga au rostit, de asemenea, alocuțiuni Prea Fericitul *Chrystofor* și domnul *Dan Bălănescu*, însărcinat cu afaceri *ad interim* al României.

Prea Fericitul Părinte Patriarh *Teoctist* a notat în Cartea de Aur a Primăriei din Praga: „*Ne-am bucurat de o primire frumoasă în Sala de Taină a Primăriei din Praga și ne-a mângâiat cuvântul de primire al tânărului primar general al Orașului Praga, domnul Pavel Bem, prin fondul credinței predicată aici de Sfinții frați Metodie și Chiril. Aceste valori au stat la baza colaborării dintre Biserica Ortodoxă Română și Biserica Ortodoxă din ținuturile Cehie și Slovacia și dintre popoarele noastre*”.

A urmat un schimb de cadouri, Prea Fericitul Părinte Patriarh *Teoctist* și Prea Fericitul *Chrystofor* oferind, între altele domnului primar Pavel Bem, pasionat iubitor de ascensiuni montane, o vază de cristal special executată pentru a rememora participarea acestuia la o importantă expediție în Himalaya.

În final, într-o atmosferă deosebit de cordială, oaspeți și gazde au ciocnit o cupă de șampanie.

Următorul moment semnificativ din programul vizitei l-a constituit interviul acordat în direct de Prea Fericitul Părinte Patriarh *Teoctist* pe postul național de televiziune al Republicii Cehe.

Răspunzând întrebării referitoare la obiectivul vizitei în Cehia, Prea Fericitul Părinte Patriarh *Teoctist* a menționat, pe primul plan, *sfințirea pietrei de temelie a unei biserici de lemn ce se va înălța în orașul Most în cinstea soldaților români căzuți pe meleagurile Slovaciei și Cehiei în cel de-al II-lea Război Mondial*. Hramul ales pentru această biserică este *Sfântul Mucenic Valentin*, cu zi de pomenire la 24 aprilie. Prea Fericirea Sa a explicat că hramul ales nu are legătură cu înțelesul care se dă astăzi, în unele cercuri, unei sărbători cu nume asemănător și care-l coboară pe mucenic din nivelul sfințeniei sale. Sfântul Valentin a fost un ostaș roman din cetatea Durostorum de la Dunărea de Jos (Silistra de astăzi) care, în anul 298, a suferit moarte martirică pentru Hristos, împreună cu fratele său Pasicrat, întăriți sufletește fiind într-o această jertfă de sine de însăși mama lor.

Referitor la procesul secularizării, care a constituit tema unei alte întrebări, Prea Fericitul Părinte Patriarh *Teoctist* a arătat că: *„într-adevăr, este vorba de o nedorită realitate a lumii contemporane. Credința este, însă, opusă secularizării, iar Biserica Creștină nu poate privi cu pasivitate acest proces manifest în societate, ci este necesar să lupte pentru a face ca binele să prevaleze în fața răului, astfel încât ceea ce înalță ființa umană să se situeze deasupra a ceea ce încearcă să o coboare. Exemple ne sunt întru aceasta înșiși sfinții, precum mucenicul Valentin, și care actualizează permanent cuvintele Sfântului Apostol Pavel, care spune că numai cel ce se luptă după lege se încununază. Așa încât să fim pregătiți permanent a răspunde chemării Mântuitorului la credință, după cum ne spune în Cartea Apocalipsei, că El bate la ușa fiecăruia dintre noi, așteptându-ne răspunsul pentru a cina împreună cu noi, pentru a ne rămâne, așadar, alături, ca prezență vie în viața noastră”*. Prea Fericirea Sa a reamintit, în context, mustrătoarele cuvinte *„Saule, Saule, de ce mă prigonești?”* prin care conștiința acestuia a fost deșteptată, prigonitorul de până atunci fiind adus la credință prin metamorfozarea lui, pe drumul Damascului, în Sfântul Apostol Pavel.

Altă temă abordată în interviu s-a referit la rolul Bisericilor în contextul european actual, la contribuția acestora, împreună cu statele, la edificarea unității europene. Prea Fericitul Părinte Patriarh *Teoctist* a afirmat că: *„deși de-acum suntem cu toții europeni, Europa unită are nevoie să se sprijine pe orientări și valori comune, fundamentarea în sublinierea cărora, pe temeiul tradițiilor creștine valoroase, moștenite de la înaintașii noștri, trebuie să-și conjuge eforturile toți factorii societății: învățământul, Bisericile, instituțiile statului, mass-media etc”*.

În legătură cu o întrebare privind punctul de vedere ortodox asupra hirotoniei femeilor, Prea Fericitul Părinte Patriarh *Teoctist* a răspuns că: *„pe temeiul tradiției apostolice, fundamentată odată cu însăși întemeierea Bisericii Creștine, nu se*

poate întrevede abordarea unei asemenea probleme. Femeia creștină nu se situează însă, pe o poziție de inferioritate, ci are rolul său specific major, de înaltă semnificație, atât în cadrul familiei creștine, cât și în viața și în lucrarea de asistență socială a Bisericii, în cadrul parohiilor, în spitale, orfelinate, cămine de bătrâni etc”.

În seara aceleiași zile de vineri, 13 iulie, la sediul Ambasadei României la Praga a fost organizată o conferință de presă pe tema obiectivului principal al vizitei în curs de desfășurare, acela de sfințire a pietrei de temelie a bisericii de la Most, închinată memoriei eroilor români căzuți în al II-lea Război Mondial pentru eliberarea Cehoslovaciei și pentru pace.

După deschiderea conferinței de presă de către domnul *Dan Bălănescu*, însărcinat cu afaceri *ad interim* al României la Praga, care a prezentat tema întâlnirii cu reprezentanții mass-media, a urmat intervenția Prea Fericitului *Chrystofor* care s-a referit la împrejurările sfârșitului celui de-al II-lea Război Mondial în Cehoslovacia, subliniind participarea la lupte a corpului național slovac din care făcea parte și viitorul președinte Ludovic Svoboda, ortodox, și care, mai târziu, înainte de moarte, a fost spovedit, la cererea sa, de arhiepiscopul Dorotei de Praga, fapt mărturisit, cu actualul prilej, în premieră.

Pe de altă parte, este puțin cunoscută în opinia publică, până în prezent, contribuția ostașilor români la eliberarea Cehoslovaciei și care contribuție a fost foarte însemnată, covârșind substanțial, prin zecile de mii de jertfe, aportul altor armate. În aceste condiții, este salutară materializarea de acum a unei inițiative mai vechi a Ambasadei României privind înălțarea unei biserici de lemn, în stil maramureșean, în memoria eroilor români, inițiativă la care a răspuns cu deosebit interes primăria orașului Most, un centru minier din nordul Boemiei, care a fost afectat, în perioada comunistă, de demolări masive, inclusiv ale bisericilor ortodoxe.

Prea Fericitul Părinte Patriarh *Teoctist* a declarat, la rândul-i, că sfințirea unui loc pentru un nou altar este un act care deschide o poartă nouă către cer, depășind astfel, prin semnificație, alte împliniri omenești. Pe o asemenea temelie, relațiile frățești între cele două țări, popoare și Biserici capătă emblema durabilității netrecătoare, aducând o importantă contribuție specifică la edificarea unității europene.

Răspunzând întrebărilor ziariștilor referitoare la unele detalii ale proiectului comun prezentat, interlocutorii s-au referit la acordarea terenului necesar de către edilii orașului Most, la modalitatea de obținere a materialului lemnos necesar, înălțării sfântului lăcaș în România de către meșteri maramureșeni și reasamblării sale pe amplasamentul de la Most, Biserica Ortodoxă Română având deja experiența unor realizări similare anterioare, atât în țară, cât și peste hotare, precum sunt, spre exemplu, bisericile de lemn din București, din Venezuela, sau de la Paris. Se întrevede finalizarea proiectului actual în circa doi ani de zile.

În continuare la sediul Ambasadei României la Praga a avut loc o recepție care a prilejuit întâlnirea Prea Fericitului Părinte Patriarh *Teoctist*, într-un cadru

deosebit de cordial, cu șefii misiunilor diplomatice la Praga ale unor țări de confesiune majoritar ortodoxă, precum și cu numeroși reprezentanți ai comunității românești aflată pe teritoriul Cehiei. Un cor venit din România, de la Covăsânți, jud. Arad, a susținut, îmbrăcat în frumoase costume populare, un variat program de muzică bisericească și românească, de înaltă expresie artistică.

**Cuvânt de răspuns al Prea Fericitului Părinte Patriarh TEOCTIST
la recepția oferită în onoarea vizitei Prea Fericirii Sale în Cehia, la
Ambasada României la Praga:**

**Excelența Voastră, Domnule Dan Bălănescu, însărcinat cu afaceri
ad interim al Ambasadei României din Praga,**

**Prea Fericirea Voastră, Părinte Chrystofor, Arhiepiscop Ortodox
de Praga și Mitropolit al ținuturilor Cehe și al Slovaciei,**

Excelențele Voastre, Domnilor Ambasadori,

Onorată asistență,

Frați români,

„Datorită raporturilor frățești dintre Biserica Ortodoxă a ținuturilor Cehe și a Slovaciei și Biserica Ortodoxă Română, precum și a raporturilor europene dintre țările noastre, trăim clipe de mare însemnătate atât pentru Biserica Mântuitorului Iisus Hristos, cât și pentru Uniunea Europeană. Ori cât de importante ar fi întâlnirile de acest fel dintre reprezentanții Bisericilor și țărilor noastre, acestea nu pot întrece însemnătatea înălțării unui nou Sfânt Altar, a unei veritabile porți deschise spre Cer pe pământul Cehiei. și, cu atât este mai semnificativ faptul acesta, cu cât avem cinstea noi, reprezentanții celor două Biserici Ortodoxe surori, Română și Cehă, să punem piatra de temelie a bisericii cu hramul *Sf. Mc. Valentin* din localitatea Most.

Toate împlinirile omenești, fie ele istorice, artistice, sau de orice altă natură, sunt trecătoare, în timp ce, din perspectiva veșniciei, întemeierea și ridicarea unei noi biserici, scara noastră către Cer, are o mare importanță pentru viața unei națiuni sau comunități. Atunci când relațiile noastre se bazează pe acest adevăr teologic, ele creează legături nepieritoare între popoarele noastre. Am fost deosebit de impresionat de cunoștințele și lămuririle pe care le-am primit în legătură cu construcția bisericii cu hramul *Sf. Mc. Valentin* din localitatea Most, în timpul întâlnirilor pe care le-am avut astăzi atât la Parlament, cu Excelența Sa, dl. Miloslav Lvlcek, președintele Camerei Deputaților, cât și la Primăria orașului Praga, cu Excelența Sa, dl. Primar General Pavel Bem. Ridicarea acestei biserici reprezintă nu o reamintire, ci reactualizarea propriu-zisă a fundamentelor creștine, care stau

astăzi la temelia convingerilor popoarelor europene și pe baza cărora și-au desfășurat opera misionară în părțile Europei Centrale în secolul al IX-lea Sfinții Chiril și Metodiu (827-869; 825-885), „Apostolii slavilor”. Acesta este sensul adânc pe care se cuvine să se întemeieze astăzi relațiile dintre popoarele noastre în interiorul Uniunii Europene.

Excelența Voastră, Domnule Dan Bălănescu, însărcinat cu afaceri *ad interim* al Ambasadei României din Praga, Vă încredințăm de prețuirea noastră și Vă mulțumim pentru osteneala depusă la efectuarea acestei vizite și pentru stăruința cu care Ambasada României din Praga a susținut ridicarea bisericii cu hramul *Sf. Mc. Valentin* din localitatea Most (aprox. 100 km de Praga), ce va fi ridicată în memoria celor 15.000 de ostași români care și-au pierdut viața și a celor 55.000 care au căzut răniți sau au fost dați dispăruți în luptele pentru eliberarea unor localități cehe și slovace în timpul celui de-al doilea război mondial.

De asemenea, Prea Fericirea Voastră, Părinte *Chrystofor*, Arhiepiscop Ortodox de Praga și Mitropolit al ținuturilor Cehiei și Slovaciei, Vă mulțumim pentru invitație și pentru faptul că v-ați alăturat nouă, românilor, în rugăciune, pentru ca Bunul Dumnezeu să ne ajute să ducem la bun sfârșit această sfântă lucrare menită să păstreze veșnic prietenia, dragostea, frățietatea între popoarele noastre și în interiorul Uniunii Europene.

Excelența Voastră, Domnule Dan Bălănescu, vă felicit pentru minunatul prilej de a ne întâlni aici într-un cuget cu hotărârea noastră.

Onorată asistență, sunt bucuros să mă aflu în ținuturile Cehiei și, chiar dacă nu sunt la prima mea vizită în această țară, pe aceasta de acum o consider cea mai importantă dintre toate. După cum știți, între Bisericile noastre ortodoxe, indiferent de numirile de credincioși, s-au stabilit în timp legături frățești foarte importante. Această rânduială a încurajat nu numai cunoașterea dintre noi, ci și dialogul cu Biserica Romei, îndeosebi prin Papa Paul al VI-lea, cel ce a vizitat Ierusalimul și apoi Patriarhia Ecumenică a Constantinopolului.

Vizita noastră în Cehia, la invitația Prea Fericitului *Chrystofor*, Arhiepiscopul Ortodox de Praga și Mitropolit al ținuturilor Cehe și al Slovaciei, dincolo de încărcătura sa istorică și culturală, are o semnificație deosebită, ce se înscrie în veșnicie. Ea împlinește o dorință mai veche atât a noastră, a românilor, cât și a poporului ceh, de a cinsti eroii care au căzut în timpul celui de-al doilea război mondial. După 23 august 1944, România a apărut pacea din Europa, plătind cu sângele vărsat în Cehia, în munții Tatra, de către cei 15000 de soldați români, care și-au pierdut viața și cei 55.000 care au fost răniți sau dispăruți în luptele pentru eliberarea unor localități cehe și slovace. Împreună cu Biserica soră Ortodoxă din ținuturile Cehe am spri-

jinit dorința de a se construi o biserică în orașul Most pentru a cinsti amintirea acestor eroi.

Dacă prietenia și frățietatea dintre noi sunt virtuți veșnice, se cuvine a fi readuse permanent în actualitate, apoi înălțarea unui monument, a unei biserici pentru cinstirea veșnică a eroilor, aceasta creează o asemenea legătură veșnică. Sunt recunoscător autorităților cehe pentru sentimentele nutrite față de poporul român și față de valorile lui. România, după cum știți, face parte din structurile europene, iar Biserica Ortodoxă Română aduce Europei deschiderea și înțelegerea sa față de celelalte Biserici existente în Europa. În același timp, sper ca și Europa să devină un teren de pace, de prosperitate, întrajutorare, de dezvoltare a valorilor umane atât de necesare în zilele noastre.

Excelența Voastră, Domnule Dan Bălănescu, însărcinat cu afaceri *ad interim* al României, vă mulțumesc din nou că ați înlesnit această de neuitat întâlnire pe teritoriul românesc din Praga".

Ziua de sâmbătă, 14 iulie 2007, a fost consacrată ceremoniilor legate, propriu-zis, de sfințirea pietrei de temelie a bisericii ce va fi înălțată în orașul Most.

Dimineața a fost parcurs, printr-un frumos și variat peisaj colinar, drumul de circa 80 de kilometri până la acest centru urban din nordul Boemiei, situat spre nord-vest față de Praga și la numai vreo 15 kilometri de granița cu Germania.

Primul popas, după sosire, a fost făcut la sediul Primăriei din Most, unde a fost organizată primirea oficială.

Adresând un cald cuvânt de bun venit înalților oaspeți, Domnul inginer *Vlastimil Vozka, primarul orașului*, după ce a prezentat pe reprezentanții Consiliului Orășenesc, a făcut o succintă, dar sugestivă, evocare a trecutului acestei urbe. Atestat documentar întâia oară într-o cronică din secolul al XI-lea, orașul a cunoscut, în secolul XX, o structurare etnică diversificată, favorizată de o accentuată dezvoltare industrială datorată extracției de cărbune. Această evoluție economică a fost însoțită, în perioada regimului comunist, de brutale transformări edilitare, concretizate în demolarea centrului istoric și, odată cu aceasta, a mai multor biserici, una singură, un lăcaș catolic închinat Adormirii Maicii Domnului, scăpând de la distrugere, după ce a fost translată pe o distanță de circa 1,5 Km. După 1990, prin desființarea multor locuri de muncă, s-a extins șomajul, astfel că, în prezent, este necesar să se întreprindă eforturi pentru îndreptarea acestor tendințe involutive. Se urmărește, astfel, crearea unui climat de apropiere și cooperare între grupuri etnice mai înainte opuse. Pe de altă parte, în contextul programului de redresare, din multiple puncte de vedere, a orașului, înălțarea noii biserici ortodoxe cu hramul Sfântului Mucenic Valentin, împreună cu funcția sa memorială și de așezământ monahal, va contribui nu numai la cinstirea ostașilor români, ci și la reînnoirea, atât de necesară, a vieții spirituale. Locul noului sfânt locaș a fost special ales într-un parc, ce constituie un cadru ambiental foarte frumos și liniștit, un

spațiu al recreării și regenerării spirituale, care se întinde acum pe locul unde s-a demolat orașul vechi, împreună cu bisericile sale, pentru a se face loc unor exploatare carbonifere, astăzi dezafectate.

În continuare, a luat cuvântul Prea Fericitul Părinte Patriarh *Teoctist*, care a subliniat de la început sentimentele curate, de frățietate creștină, care animă cele două biserici ortodoxe din România și, respectiv, din Cehia și Slovacia și care contribuie la întărirea relațiilor dintre țările și popoarele noastre, mai ales că suntem de acum, împreună, în Uniunea Europeană.

Prea Fericirea Sa a mărturisit emoția pe care, alături de membrii delegației Bisericii Ortodoxe Române, a resimțit-o venind în întâmpinarea dorinței comune a românilor exprimată de Ambasada României la Praga, și a cehilor și slovacilor, grabnic însușită, de Prea Fericitul *Chrystofor*, primatul Bisericii Ortodoxe cu reședința la Praga, dorință îmbrățișată, în sfârșit, cu deosebită bunăvoință și vizionară deschidere, de primăria orașului Most. Această dorință comună i-a adus împreună pe toți cei prezenți pentru a pune simbolic semn de început unui sfânt locaș care deschide o nouă poartă între pământ și cer. Așa cum, străbătând mileniiile cu învățătura Mântuitorului Iisus Hristos, Biserica creștină a știut să-și cinstească sfinții și eroii, tot astfel, popoarele și Bisericele noastre se află unite prin sentimentul de recunoștință și cinstire a zecilor de mii de ostași români căzuți, până în munții Tatra, pentru pace și o viață nouă. Mulțumind gazdelor pentru ospitalitatea primirii, Prea Fericitul Părinte Patriarh *Teoctist* a încheiat rugând pe Bunul Dumnezeu să stea întru ajutor pentru împlinirea în faptă a gândului de înălțare a sufletului de lumină al bisericii românești maramureșene din orașul Most.

Cuvântul Prea Fericitului Părinte Patriarh TEOCTIST cu ocazia vizitei la primăria municipiului Most (Cehia)

**Excelența Voastră, Domnule Ing. Vlastimil Vozka, primar general
al municipiului Most,**

**Prea Fericirea Voastră, Părinte Chrystofor, Arhiepiscop de Praga
și Mitropolit al ținuturilor Cehe și Slovaciei,**

**Excelența Voastră, Domnule Dan Bălănescu, însărcinat cu afaceri
ad interim al Ambasadei României,**

Onorați consilieri ai Primăriei Municipiului Most,

„Prezența delegației Bisericii Ortodoxe Române în Cehia, țară frumoasă, cu o civilizație înfloritoare, poate că le pare unora mai greu de înțeles. Dar noi, împărtășind sentimentele poporului nostru, venim cu conștiința că ne aflăm într-o țară prietenă, alături de care, astăzi, facem parte din Uniunea Europeană. Aceste sentimente curate de prietenie și de prețuire, pe care le prezentăm din partea Bisericii Ortodoxe Române și a popo-

rului român, nu sunt de ieri sau de astăzi, ci izvorăsc din istoria adâncă a Europei.

Românii și-au exprimat de multe ori dorința de a cinsti memoria celor 15.000 de soldați români care și-au pierdut viața și celor 55.000 care au fost răniți sau au fost dați dispăruți în luptele pentru eliberarea unor localități cehe și slovace, în timpul celui de-al doilea război mondial. Pe noi, Biserica Ortodoxă Română, ne-a impresionat foarte mult faptul că această dorință, preluată de Ambasada României, a fost însușită de sfânta Biserică Ortodoxă a Cehiei, prin Prea Fericirea Voastră, Părinte *Chrystofor*, Arhiepiscop de Praga și Mitropolit al ținuturilor Cehe și al Slovaciei, și îmbrățișată cu atâta bunăvoință de Excelența Voastră, Domnule ing. *Vlastimil Voska*, primar general al Municipiului Most, precum și de alte autorități ale țării.

Mărturisesc că sunt nespus de bucuros că am cinstea de a reprezenta Biserica Ortodoxă Română în aceste momente importante nu numai din punct de vedere istoric, ci și din perspectiva vieții celei veșnice. De asemenea, delegația Bisericii Ortodoxe Române, pe care v-am prezentat-o aici, este foarte impresionată, Prea Fericirea Voastră, Părinte *Chrystofor*, Arhiepiscop de Praga și Mitropolit al ținuturilor Cehe și al Slovaciei, că a fost invitată să participe la acest moment sfânt și act comun popoarelor noastre.

În lumea aceasta, datorită Bisericii – instituție divino-umană compusă, în chip nevăzut, dar cuprinzător, din dumnezeire, și, în chip văzut, din slujitorii și credincioșii ei –, învățătura Mântuitorului Iisus Hristos străbate mileniile. Actul sfânt pe care îl vom săvârși astăzi, prin punerea pietrei de temelie cu hramul *Sf. Mc. Valentin* (cu ziua de pomenire 24 aprilie în calendarul creștin ortodox), din localitatea Most va stabili o legătură între pământ și Cer, între noi și Dumnezeu. Fiecare popor păstrează în tezaurul său nespus de valoroasă cinstire a eroilor, iar Biserica înțelege, la rândul ei, să-i cinstească așa cum se cuvine atât pe acești eroi, cât și pe toți ceilalți care au murit în războaie de-a lungul secolelor. Pe noi, Bisericile și popoarele noastre, ne unește jertfa ostașilor români-mulți dintre ei necunoscuți încă ce au luptat în munții Tatra și și-au dat viața, pentru ca în Europa să se instaureze pacea și liniștea unei noi ordini sociale.

Cunoscând prețuirea de care se bucură poporul român și Bisericile din România, îndrăznesc să exprim întreaga noastră recunoștință pentru realizarea acestui act dumnezeiesc. Străbătând Cerul, o rază de lumină dumnezeiască izvorâtă din sufletele noastre se va adăuga frumoaselor plaiuri din această parte a Cehiei și aceste înfloritoare metropole, municipiul Most.

Cu recunoștință, vă mulțumim pentru scurta, dar cuprinzătoarea întâlnire cu care ați onorat vizita noastră, a delegației Bisericii Ortodoxe

Române. Îl rog pe Bunul Dumnezeu să ne ajute în toate lucrările și gândurile noastre bune. Amin!”

La rându-i, Prea Fericitul *Chrystofor* a adresat, apoi, mulțumiri primarului și Consiliului Municipal al orașului pentru acceptarea construirii noii biserici și a prezentat o broșură special editată pe această temă pentru evenimentul sfințirii pietrei de temelie.

A mai luat, în sfârșit, cuvântul Domnul deputat *Paunber*, reprezentant al Parlamentului Cehiei, care s-a referit, între altele, la fenomenul migrației forței de muncă în spațiul european, fenomen care aduce, în mod firesc, necesități pe plan spiritual ale grupurilor de imigranți și în întâmpinarea cărora se poate veni prin înălțarea de sfinte locașuri, așa cum este cel acum pornit la Most de la ideea generoasă a cinstirii jertfei și memoriei ostașilor români din cel de al II-lea Război Mondial.

Participanții la această întrunire oficială, începând cu Prea Fericitul Părinte Patriarh *Teoctist*, au semnat apoi în Cartea de Aur a Primăriei Orașului Most un text care consfințește evenimentul sfințirii pietrei de temelie a noii biserici și care constituie o pagină de istorie, ce va rămâne ca o amintire de neșters în sufletele tuturor celor care i-au fost martori și ale celor ce vor trece, peste vremuri, pragul sfântului locaș.

S-a ciocnit, totodată, un simbolic pahar de șampanie în cinstea importantului eveniment găzduit de orașul Most.

În continuare, toți participanții la primirea oficială a delegației Bisericii Ortodoxe Române, în frunte cu Prea Fericitul Părinte Patriarh *Teoctist*, s-au deplasat la locul sfințirii pietrei de temelie a viitoarei biserici.

Locul ales este, într-adevăr, înzestrat cu o frumusețe naturală deosebită, merită parcă, prin situarea în mijlocul vastului spațiu verde al unui parc și prin vecinătatea unui lac, la care se adaugă străjuirea, din înalt a dealului castelului Hnevin, un adevărat simbol al istoriei orașului Most, să primească, în modul cel mai firesc, bogatul adaos de spiritualitate al unui locaș sacru cu specific monahal și cu semnificație memorială. Dincolo de marginea parcului își face simțită prezența și biserica catolică a Adormirii Maicii Domnului, singura, din păcate, scăpată prin translare, de la amplele demolări care au afectat aproape în întregime vechiul centru istoric al orașului.

La intrarea în parc așteptau pe înalții oaspeți numeroși credincioși, mai ales ortodocși, români și de alte naționalități, veniți din toate părțile Cehiei și Slovaciei. O prezență deosebită a constituit-o corul bisericesc din satul Covăsânți, județul Arad, alcătuit din tineri și tinere îmbrăcați în frumoase costume populare specifice zonei.

Cu toții, clerici, monahi, monahii, credincioși și credincioase tineri, vârstnici și copii au alcătuit o impresionantă și amplă procesiune care a însoțit pe înalții oaspeți și slujitori de la intrarea în parc până la locul dominant din mijlocul aces-

tuia, cu amplă deschidere spre vale, către lac, ales pentru așezarea pietrei de temelie a viitoarei biserici și mănăstiri.

Pe tot parcursul drumului, străbătut cu o cruce mare de lemn purtată pe umeri, cu steaguri și cruci de procesiune, participanții au intonat, într-o emoționantă solidaritate, cântări religioase care păreau să întruchipeze și chiar întruchipau prospețimea bucuriei unei libertăți a trăirii spirituale creștin-ortodoxe, cum aceste locuri nu mai cunoscuseră de multă vreme, cu atât mai mult ca expresie de amplă manifestare publică.

La locul unde se va înălța biserica și așezământul monahal cu hramul Sfântului Mucenic Valentin, Prea Fericitul Părinte Patriarh *Teoctist*, împreună cu Prea Fericitul *Chrystofor*, cu Înalt Prea Sfințitul Ioan, Mitropolitul Slovaciei, și cu Prea Sfințitul Episcop Vincențiu Ploieșteanul, Vicar Patriarhal, au săvârșit, în mărit sobor arhieresc, înconjurați de preoți și diaconi, slujba de sfințire a pietrei de temelie a bisericii și de așezare a documentului evocator al acestui moment unic, răspunsurile fiind date de corul românesc. Lângă piatra de temelie, aleasă dintr-o rocă de mină foarte dură, de culoare neagră, s-a înălțat marea cruce de lemn purtată până aici pe umeri, în procesiune.

Slujba a făcut să se audă ecteniile, cântările și rugăciunile în limba română, desfășurându-se într-o atmosferă de mare solemnitate, de însuflețire, dar și de adâncă reculegere, mai cu seamă atunci când Prea Fericitul Părinte Patriarh *Teoctist* a rostit îndătinatele rugăciuni ale așezării crucii și sfințirii pietrei de temelie.

Luând cuvântul după săvârșirea slujbei, Prea Fericitul Părinte Patriarh *Teoctist* a arătat că *„momentul ce-l trăim astăzi nu este doar unul trecător, legat numai de viața noastră omenească; el se înscrie atât în istoria prețioasă a popoarelor noastre, român, ceh și slovac, cât și în veșnicie, în Cer”*. Reamintind viziunea Patriarhului Iacov din Cartea Facerii (28, 16 - 17), când, adormind, a văzut, deodată, Cerul deschis și un glas din Cer a început să-i vorbească, Prea Fericitul Sa a subliniat *„însemnătatea unui Sfânt Altar, a unei biserici, așa cum este și cea închinată, cu dumnezeiască înțelepciune, cinstirii eroilor popoarelor noastre, român și ceh... Această semnificație este evidentă mai ales în clipa punerii sfintei cruci, a documentului, a sfintelor moaște, a sfințirii pietrei de temelie și a untdelemnului prin care Duhul Sfânt pecetluiește ridicarea unei biserici”*. Prea Fericitul Părinte Patriarh a evocat apoi memoria celor 15.000 de soldați români care și-au pierdut viața și a celor 55.000 care au fost răniți sau au fost dat dispăruți în luptele pentru eliberarea unor localități cehe și slovace în timpul celui de-al II-lea Război Mondial. *„Eroismul ostașilor tineri, inclusiv al celor ale căror nume nu le mai cunoaștem, dar care și-au pierdut viața în părțile acestea, ale Cehiei și Slovaciei, are o valoare de nedescris. În documentul care s-a pus sunt înscrise numele fiecăruia în parte. Gestul acesta arată conștiința curată și prietenoasă atât a popoarelor ceh și slovac, cât și a slujitorilor Bisericii Cehiei și Slovaciei față de poporul român, față de România, față de Biserica Ortodoxă Română. Iată ce valoare are această biserică în care, atunci când va fi gata, „seara și dimineața*

și la amiază” (Ps. 5, 3) se vor face rugăciuni pentru pomenirea eroilor, pentru sănătatea lumii întregi. Valoarea acesteia este cu atât mai mare cu cât țările noastre, împreună, fac parte integrantă din Uniunea Europeană. Chiar dacă noi nu aducem Europei – așa cum s-ar cuveni și am putea să o facem – valori materiale, formule economice sau de altă însemnătate, Biserica Ortodoxă Română, ca și celelalte Biserici din țara noastră, aduc valoarea spirituală a sufletului uman, care este mai scump decât tot ceea ce există pe acest pământ.”

Prea Fericirea Sa a salutat apoi pe toți cei prezenți, mulțumind, în mod deosebit, Prea Fericitului *Chrystofor* pentru ospitalitate și pentru întâlnirile frățești, pline de încurajări reciproce pe care le-a organizat împreună cu ambasada României la Praga, cu reprezentanții autorităților din Cehia: „Cu dragoste frățească, Prea Fericite Părinte, vă mulțumesc pentru prilejul pe care ni l-ați oferit, ca noi, cele două Biserici, să arătăm popoarelor noastre – deopotrivă încercate de nedreptăți în istoria lor – că Bisericile noastre, chiar și în vremuri grele, ne adună în rugăciune și ne îndreaptă gândurile cu dragoste și cu nădejde spre Mântuitorul Iisus Hristos și Biserica întemeiată de El pe pământ”.

În același cadru, au mai rostit alocuțiuni Prea Fericitul *Chrystofor*, Arhiepiscop de Praga și Mitropolit al ținuturilor Cehe și al Slovaciei, domnul *Dan Bălănescu*, însărcinat cu afaceri al României la Praga, domnul *Vlastimil Vozka*, primarul orașului Most și domnul *Emil Constantinescu*, fost președinte al României, prezent în Cehia în timpul vizitei delegației Bisericii Ortodoxe Române.

După slujba de sfințire a pietrei fundamentale și a locului viitoare biserici, a urmat un dejun oficial în marea sală a castelului Hnevin situat pe o înălțime dominantă, cu perspectivă asupra întregului oraș.

În cadrul dejunului, s-au rostit numeroase toasturi din partea autorităților cehe și a celor două Biserici Ortodoxe surori (Înalt Prea Sfințitul Ioan, Arhiepiscop de Presov, Mitropolitul Slovaciei și Prea Sfințitul Episcop *Vincentiu Ploieșteanul*, Vicar Patriarhal, Secretar al Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române).

După-amiază, participanții la ceremoniile de la Most au revenit la Praga.

Ziua de duminică, 15 iulie 2007, ultima din programul vizitei, a fost consacrată Sfintei Liturghii solemne, săvârșită în catedrala Sfinților Apostoli Chiril și Metodiu din Praga.

Prea Fericitul Părinte *Teoctist*, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, și Prea Fericitul Părinte *Chrystofor*, Mitropolitul ținuturilor Cehe și al Slovaciei au fost înconjurați, în soborul arhieresc, de Înalt Prea Sfințitul *Ioan*, Arhiepiscop de Presov și Mitropolit al Slovaciei, Înalt Prea Sfințitul *Simeon*, Arhiepiscop de Olo-mouc și Brno și Prea Sfințitul Episcop *Vincentiu Ploieșteanul*, Vicar Patriarhal, având alături opt preoți și opt diaconi cehi, români și ruși.

Răspunsurile au fost date de corul catedralei din Praga, în limba cehă, și de corul mixt din satul Covăsânți, județul Arad, în limba română.

A fost prezent Prea Sfințitul *Frantisek Radkovsky*, episcop romano-catolic de Plzen, precum și personalul Ambasadei României la Praga, în frunte cu domnul *Dan Bălănescu*, însărcinat cu afaceri *ad interim*.

La slujba Sfintei Liturghii au participat numeroși credincioși ortodocși cehi, români, ruși, ucraineni care au fost părtași, împreună, la bucuria unui cadru liturgic de înaltă solemnitate și trăire spirituală.

Prea Fericitul Părinte Patriarh *Teoctist* a rostit predica zilei, referitoare la minunile Mântuitorului Hristos de vindecare a doi orbi și a unui mut (Duminica a 7-a după Rusalii, a Sfinților Părinți de la Sinodul IV Ecumenic, Evanghelia de la Matei (9, 27-35).

Predica Prea Fericitului Părinte Patriarh TEOCTIST după Sfânta Evanghelie, în Catedrala Ortodoxă Sf. Chiril și Metodiu din Praga

**Prea Fericirea Voastră, Părinte Chrystofor, Arhiepiscop Ortodox de Praga și Mitropolit al ținuturilor Cehiei și al Slovaciei,
Înalt Prea Sfinția Voastră Ioan, Arhiepiscop al Slovaciei,
Înalt Prea Sfinția Voastră Simeon, Arhiepiscop de Brno și Olomuc,
Iubiți credincioși și credincioase,**

„Mă bucur că Dumnezeu m-a învrednicit să rostesc acest cuvânt de învățătură în catedrala Bisericii Ortodoxe a Cehiei și Slovaciei din Praga, dar, în același timp, mă simt îndatorat să rog pe sfinții ocrotitori ai acestei biserici, Sfinții Metodiu și Chiril să-mi fie în ajutor. Îmbrățișez cu toată dragostea mai întâi pe Prea Fericirea Sa, Părintele Arhiepiscop *Chrystofor*, Mitropolitul acestei Biserici Ortodoxe surori, a Cehiei și Slovaciei, ierarhii și credincioșii care ne înconjoară azi.

Iubiți frați și surori în Domnul, deși vorbim graiuri diferite, avem rosturi diferite, deși ne deosebește îmbrăcămintea sau alte aspecte din viața noastră, totuși la Sfânta Liturghie, potrivit rugăciunii Mântuitorului nostru Iisus Hristos, „*suntem una*” (Ioan 17, 21), noi slujitorii Sfântului Altar și frățiile voastre, credincioșii care ne dați răspunsurile sau ascultați aceste îngerești cântări, alcătuind, în felul acesta, Biserica cea vie și adevărată, întemeiată în lume de Duhul Sfânt.

Din Sfânta Evanghelie de astăzi (Matei 9, 27-38), pe care am ascultat-o, ați înțeles că Mântuitorul Iisus Hristos a făcut două tămăduiri: unui mut i-a dăruit vorbirea, iar celor doi orbi le-a dăruit vederea, lumina sufletului și a vieții lor. Pe cât de scumpă este vorbirea, un dar al lui Dumnezeu, pe cât de prețuit este cuvântul, dându-ne posibilitatea de a comunica între noi și de a ne împărtăși unii altora gândurile și sentimentele, pe atât de valoroasă este și vederea, ochii dându-ne posibilitatea de a vedea lumina soare

lui, părinții, rudele și prietenii. Încât ne dăm seama ce suferință grea era pentru ambele categorii de bolnavi, atât pentru cei ce nu puteau vorbi, cât și pentru cei ce nu puteau să vadă. Însă după cum cunoaștem din paginile Noului Testament, pe toți acești suferinzi Mântuitorul nostru Iisus Hristos-care rareori se afla singur, mai ales în momentele când se retrăgea în munte să se roage – îi iubea deopotrivă. Mulțimea, mai ales bolnavii, dar și cei stăpâniți de alte suferințe și gânduri, de gelozie sau de ură față de semeni, erau totuși dornici să-L cunoască, să-I pună întrebări. Tuturor le vorbea cu atâta răbdare și blândețe, împărtășindu-le cuvântul Său cel dumnezeiesc. Ba, mai mult, toți suferinzii care ajungeau în fața Mântuitorului Iisus Hristos se bucurau de vindecare, indiferent de ce boli erau cuprinși. Se cuvine să luăm seama, iubiți frați, la câtă mângâiere, curaj și îmbărbătare putea să iradieze atât prin cuvântul, cât și prin chipul Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu Cel trimis în lume din marea iubire a lui Dumnezeu-Tatăl față de noi, oamenii, Care a ajuns ca pe *"unicul Său Fiu să-L dea jertfă pentru iertarea păcatelor și pentru mântuirea lumii"* (Romani 3, 25).

Dar, din Sfânta Evanghelie de astăzi se mai desprinde un mare adevăr: durerea bolnavilor vindecați de Mântuitorul nostru Iisus Hristos o experimentăm, într-un fel sau altul, fiecare dintre noi. Când suntem tineri, frumoși, captivați de tehnica lumii de astăzi, cu greu ne dăm seama că s-ar putea să ne aflăm chiar noi înșine în starea bolnavilor pe care i-a vindecat Mântuitorul Iisus Hristos. Într-adevăr, vorbirea și vederea sunt daruri dumnezeiești! Dar, chiar dacă avem darul vorbirii frumoase și al bune comunicări, câteodată, datorită urii și dușmăniei, cuvintele noastre produc suferință altora. Iată o formă de boală a omului modern, disprețul și indiferența față de semeni! Chiar dacă socotim că avem vederea bună, că ne vedem bine unii pe alții, că ne bucurăm de frumusețile naturii sau de conținutul unei cărți deosebite pe care o putem citi, de multe ori, fără să ne dăm seama, strecurăm printre picăturile acestor frumuseți, din cauza lăcomiei și invidiei, și otravă din sufletele noastre unor semeni ai noștri. Cu alte cuvinte, omul din vremea noastră se află înstrăinat de cei din jur. Deși în preajmă este asaltat de cei nevoiași și suferinzi, el nu-i vede, nu le răspunde, fiind orb și mut la chemarea aproapelui său și, de aceea, noi toți avem urgentă trebuință de întâlnirea cu Mântuitorul nostru Iisus Hristos, de cunoașterea învățaturii Sale.

Iubiți frați și surori în Domnul, avem nevoie să ascultăm cuvântul și învățătura Mântuitorului Hristos, avem nevoie să simțim prezența Sa! Cei care nu-L întâlnesc pe Mântuitorul nostru Iisus Hristos sunt asemenea cărturarilor și fariseilor despre care am auzit în Sfânta Evanghelie că veneau să-L întâlnească cu intenția de a-l prinde în cuvânt.

Se cuvine, aşadar, să-L dorim pe Mântuitorul Hristos în mod sincer, să-I auzim învăţătura şi să I-o înţelegem, să căutăm să-L vedem cu ochii noştri în Lumina cea de negrăit, aşa cum s-au învrednicit cei trei Sfinţi Apostoli, Petru, Iacob şi Ioan, de pe Muntele Taborului. Posibilitatea acestei întâlniri cu Mântuitorul Hristos ne-o oferă numai Sfânta Biserică prin învăţătura şi prin Tainele ei vindecătoare de suflet şi de trup, precum şi prin frumuseţea artistică a icoanelor, a sfintelor cruci, a altor obiecte sfinte. Este drept că Mântuitorul Hristos este prezent pretutindeni: în sufletele, în casele şi la locurile noastre de muncă. Indiferent unde ne aflăm noi, El este prezent, ne vede ne aude, ne ascultă şi ne înţelege. Dar, pentru a-L întâlni şi a-L înţelege cu adevărat şi a fi una cu El, trebuie să ne ostenim în acest sens, venind la Sfânta Biserică, care este lăcaşul dumnezeiesc al Prea Sfintei Treimi: Dumnezeu-Tatăl, Dumnezeu-Fiul şi Dumnezeu-Duhul Sfânt, şi gustând din frumuseţea dumnezeiască a Sfintei Liturghii, prin împărtăşirea cu Trupul şi cu Sângele Său spre iertarea păcatelor şi moştenirea vieţii celei veşnice.

Prea sfinţită adunare, vă mărturisesc bucuria noastră, a delegaţiei Bisericii Ortodoxe Române, de a sluji împreună cu Prea Fericitul Părinte *Chrysofor*, Arhiepiscop ortodox de Praga şi Mitropolit al ţinuturilor Cehiei şi al Slovaciei, cu preoţii şi ierarhii acestei Biserici, cu dumneavoastră credincioşii. În Biserică, toţi cei care ne împărtăşim din acelaşi Sfânt Potir, cu Trupul şi Sângele Mântuitorului Hristos, suntem fraţi şi surori. Cât de bine este şi cât de frumos este lucrul acesta (Ps. 133, 1), mai ales că suntem convinşi că „*Dumnezeu este cu noi*” (Isaia 8, 9). Dacă aţi observat, înainte de a intra în Sfântul Altar, noi ne-am rugat lui Dumnezeu ca să ne învrednicească să săvârşim cu vrednicie lucrarea Sfintei Liturghii, spre folosul credincioşilor. Totodată, însă, ne-am rugat ca, împreună cu intrarea noastră în Sfântul Altar, să fie şi intrarea sfinţilor îngerii cei ce slujesc împreună cu noi. Ce Biserică, ce alţi aşa-zişi „ucenici ai lui Hristos”, sau ce altă învăţătură mai mărturiseşte această înfricoşătoare taină a prezenţei Mântuitorului Hristos şi a sfinţilor Săi îngerii la Sfânta Liturghie. De fapt, numai cine suferă de boala indiferenţei, care nu vede şi nu aude ca bolnavii despre care s-a citit la Sfânta Evanghelie, nu poate mărturisi împreună cu noi această înfricoşătoare taină.

Iubiţi fraţi şi surori în Domnul, întâlnirea noastră în Sfânta Biserică cu Însuşi Mântuitorul nostru Iisus Hristos, cu sfinţii Săi îngerii şi cu sfinţii ocrotitori ai acestei catedrale, este mărturia celor sfinte că bucuria unităţii noastre în Duhul este deplină.

Prin glasurile, prin rugăciunile şi prin mişcările împlinite de noi în timpul Sfintei Liturghii, L-am avut prezent în realitate, dar în chip nevăzut, pe Arhiereul cel Mare, Mântuitorul nostru Iisus Hristos. Dar, acest adevăr,

văzut și mărturisit duhovnicește de Sfinții Părinți, trece dincolo de tot ceea ce s-a văzut sau a fost rostit vreodată, dincolo de tot ceea ce oamenilor le-a apărut până acum ca fiind bun și frumos. Să ne rugăm, așadar, Mântuitorului nostru Iisus Hristos și Prea Curatei Sale Maici, Sfânta Fecioară Maria, să ne învrednicească să ne iubim unii pe alții și Biserica Lui cea de pe Pământ, ca într-un gând să mărturisim pe Tatăl și pe Fiul și pe Duhul Sfânt, Treimea cea de o ființă și nedespărțită, totdeauna acum și pururi și în vecii vecilor. Amin!”

La sfârșitul Sfintei Liturghii, după ce Prea Fericitul *Chrystofor* a mulțumit cu deosebită căldură pentru vizita Întâistătorului Bisericii Ortodoxe Române și pentru cele împlinite cu atât de mult folos pentru cele două Biserici, țări și popoare, Prea Fericitul Părinte Patriarh *Teoctist* a răspuns arătând că a fost impresionat de văpaia credinței care izvorăște din sufletele tuturor acelor clerici și credincioși, foarte mulți tineri, pe care i-a întâlnit în cursul vizitei, astfel încât momentele acesteia rămân, fiecare în parte și toate, întreolaltă, de neuitat, însoțindu-l, cu vie putere spirituală, la întoarcerea în România.

Cuvântul de răspuns al Prea Fericitului Părinte Patriarh TEOCTIST la sfârșitul Sfintei Liturghii, oficiată în Catedrala Ortodoxă Sf. Chiril și Metodiu din Praga (Cehia)

**Prea Fericirea Voastră, Părinte Chrystofor, Arhiepiscop Ortodox de Praga și Mitropolit al ținuturilor Cehiei și al Slovaciei,
Înalt Prea Sfinția Voastră Ioan, Arhiepiscop al Slovaciei,
Înalt Prea Sfinția Voastră Simeon, Arhiepiscop de Brno și Olomuc,
Domnule Dan Bălănescu, însărcinat cu afaceri *ad interim* al Ambasadei României,
Iubiți credincioși,**

„Mărturisesc că am fost deosebit de impresionat de văpaia credinței care izvorăște din sufletele celor pe care i-am întâlnit de-a lungul vizitei frățești făcute la invitația Prea Fericitului Părinte *Chrystofor*, Arhiepiscop Ortodox de Praga și Mitropolit al ținuturilor Cehiei și al Slovaciei. Prin harul dumnezeiesc care se coboară asupra noastră și a lumii întregi, aceste momente rămân de neuitat.

După învățătura de credință ortodoxă, Bisericile Ortodoxe – datorită lucrării Sfințelor Daruri în Biserica locală – sunt egale între ele, între ele existând o desăvârșită frățietate și iubire. Așa cum Biserica Universală se bucură de harul dumnezeiesc, tot așa, la rândul său, Biserica locală se bucură de deplinătatea aceluiași har. Din această cauză, pentru Biserica Ortodoxă Română și pentru noi, reprezentanții ei, întâlnirea cu credincioșii și

preoții acestei Biserici este încărcată de o mare iubire. De la aeroport și până la casa de oaspeți, am fost impresionat de mulțimea tinerilor din Cehia și de interesul cu care aceștia i-au privit pe reprezentanții Bisericii noastre. Iar cu aceste impresii spirituale frumoase, adunate aici, în Cehia, mă întorc în România.

Atâta vreme cât copiii, tinerii, personalitățile și oamenii de știință, membrii Academiei participă cu dragoste la viața cultică a Bisericii și respectă rânduielile ei, avem de-a face cu o Biserică vie. Acest lucru este valabil pentru toate Bisericile din lume. Chiar dacă nicio clipă nu se cuvine să ne mândrim cu această vrednicie, totuși, spre slava lui Dumnezeu, a Duhului Sfânt care lucrează permanent în lume, se cade să arătăm că avem tineri care sunt alături de noi în toate acțiunile. Acest lucru este valabil, însă, cu atât mai mult cu cât se vorbește acum de cinstirea eroilor care, odinioară, au contribuit la combaterea nazismului cu prețul vieții lor! Atitudinea pe care am constatat-o la Biserica Ortodoxă a Cehiei și Slovaciei și a autorităților locale din Praga față de cinstirea acestor eroi ne face să înțelegem că avem de-a face cu un adevăr covârșitor care ne depășește. Acest gând de cinstire – când este rostit într-o sfântă biserică, în timpul cultului său liturgic – se întrupează și capătă importanță, nu numai din punct de vedere spiritual, ci și științific sau psihologic chiar.

Duhul Sfânt se află și lucrează între noi pentru sănătatea și mântuirea noastră. În calitate de slujitori ai Sfântului Altar, fie credincioși, monahi sau preoți, este imposibil să abdicăm de la acest adevăr covârșitor că Duhul Sfânt lucrează și suflă unde voiește, numai cu știrea lui Dumnezeu. Conceptele de unitate între popoare și oameni, de întrajutorare, de dreptate, de adevăr și de bine, pe care le împărtășește acum Uniunea Europeană sunt valori strâns legate de învățătura Mântuitorului Iisus Hristos. Așa cum ați afirmat și Prea Fericirea Voastră când ați vizitat România, se cuvine să trăim într-un duh de ecumenism, de dialog purtat ca de la suflet la suflet, ca de la credință la credință, ca de la adevăr la adevăr, încununându-ne unii pe alții cu cinste. Cursul normal al istoriei este acela de a ne întoarce față unii către alții și de a ne împărtăși unii altora din bunurile noastre materiale și spirituale, iar aceste două principii sunt însușite chiar și de Uniunea Europeană. Ar fi dureros să se întâmple altfel decât a poruncit creștinilor Duhul Sfânt.

Cu nădejdea că Duhul Sfânt este cu noi, viu și permanent lucrător, ne ducem viața zi cu zi, adăugând ca niște mărgăritare ale vieții vredniciile credinței și dragostei noastre pentru Hristos, Domnul și Mântuitorul nostru. Aceasta este Prea Fericite Părinte *Chrystofor*, iubiți frați și surori în Domnul, principala preocupare a Bisericilor noastre. Cu această credință

ne continuăm lucrarea pe toate planurile, mai ales pe plan socio-caritativ, ajutându-i pe cei săraci și tămăduind, ca în pilda Evangheliei care s-a rostit astăzi, *Vindecarea a doi orbi și a unui mut în Capernaum* (Evanghelia după Matei 9, 27-35), cu conștiința vie că acolo unde nu izbutim, „Dumnezeiescul Har, Cel ce totdeauna pe cele neputincioase le vindecă și pe cele cu lipsă le împlinește” (fragment din *Rugăciunea rostită de arhiereu la Hirotonie*), le va plini, cu condiția ca să rămânem strâns legați de învățătura și Biserica Mântuitorului Iisus Hristos, de sfinții lui Dumnezeu, între care se numără și cei ce și-au dat viața pentru apărarea și pacea lumii, motiv pentru care am făcut această vizită frățească și am invocat lucrarea Duhului Sfânt. Amin!”

Cei doi Întâistătători ai celor două Biserici Ortodoxe surori, Prea Fericitul Părinte Patriarh *Teoctist* și Prea Fericitul Părinte *Chrystofor* au făcut, înaintea credincioșilor, un sugestiv schimb de cadouri cu semnificații spirituale menite să consfințească frățietatea lucrării bine plăcute lui Dumnezeu ce s-a săvârșit cu prilejul acestei vizite în Cehia a delegației Bisericii Ortodoxe Române.

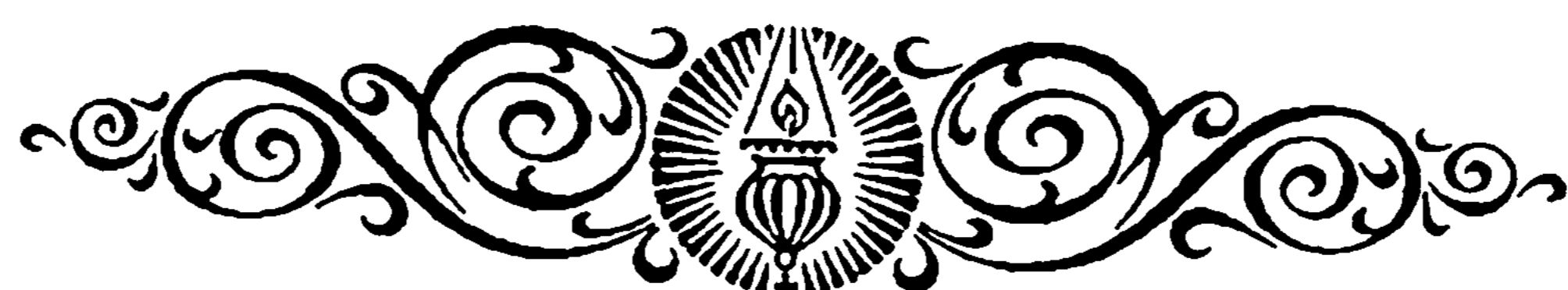
Un moment iarăși cu semnificație aparte s-a produs după sfârșitul Sfintei Liturghii, când Prea Sfințitul Episcop Vincențiu Ploieșteanul, însoțit de Pr. Prof. Dr. Florin Șerbănescu, consilier patriarhal și de coriștii de la Covăsânți-Arad, a oficiat în catedrală botezul unui prunc dintr-o familie de români aflată la Praga.

Spre seara aceleiași zile Prea Fericitul Părinte Patriarh *Teoctist*, împreună cu membrii delegației Bisericii Ortodoxe Române, s-au îndreptat către aeroportul din Praga, însoțiți de Prea Fericitul *Chrystofor* și de alți reprezentanți ai Bisericii Ortodoxe din Cehia și ai Ambasadei României la Praga, în frunte cu domnul Dan Bălănescu, însărcinat cu afaceri *ad interim*.

La despărțire, pe aeroport, cei doi Întâistătători și-au exprimat satisfacția reciprocă pentru rezultatele vizitei, precum și dorința ca proiectul bisericii românești de lemn, în stil maramureșean, cu hramul Sfântului Mucenic Valentin, să se finalizeze așa după cum a fost început, spre cinstirea eroilor români din al II-lea Război Mondial, spre reînălțarea spirituală a orașului Most și a întregii zone, precum și ca expresie vie a frățietății celor două Biserici, popoare și țări în sânul Europei unite.

În seara aceleiași zile, delegația Bisericii Ortodoxe Române în frunte cu Prea Fericitul Părinte Patriarh *Teoctist* a revenit în țară. S-a scris astfel încă o filă luminoasă și de neuitat din bogata istorie a relațiilor externe a Bisericii noastre.

Pr. Prof. Dr. FLORIN ȘERBĂNESCU
Consilier Patriarhal

PRIMA „CATEDRALĂ” A PREA FERICITULUI PATRIARH TEOCTIST

Venit la București după prima jumătate a anului 1986, ca locțiitor al postului de Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, chiar înainte de 9 noiembrie – când avea să fie ales în această înaltă demnitate – Prea Fericitul Patriarh Teoctist s-a ocupat de editarea, pentru prima dată în alfabet latin, a celei dintâi traduceri integrale a *Bibliei* în limba română. Este vorba despre **Biblia lui Șerban Cantacuzino** (1688) sau, cum i se mai spune, **Biblia de la București**.

În patrimoniul spiritual al fiecărei națiuni din spațiul european, data traducerii *Bibliei* a fost socotită o sărbătoare, evenimentul însemnând pentru fiecare popor în parte abordarea unei trepte culturale superioare. *Biblia de la 1688* ne atestă situarea pe treapta respectivă, iar edițiile și studiile ce-o aduc și o vor mai aduce în memoria contemporanilor, omagiază, o dată în plus, o izbândă cu care românii s-au afirmat – la un moment dat – drept cărturari de elită.

Specialiști în domeniul vechii culturi românești semnalaseră, cu mult timp în urmă, iminența faptului că se apropia împlinirea a 300 de ani, de când acest monument de limbă și spiritualitate națională rămâne accesibil doar cunoscătorilor alfabetului chirilic.

Prof. univ. dr. Florica Dimitrescu, de la catedra de istorie a limbii române din cadrul Facultății de Litere a Universității bucureștene – a depus, după 1970, nenumărate oferte privind alcătuirea ediției de către cercetătorii științifici: la Patriarhie, la Editurile Academiei, Cartea Românească, Minerva ș.a.

După 1978, înalți prelați s-au angajat cu ceva mai mult succes în alcătuirea ediției: mai întâi Ep. Dr. Antonie Plămădeală și apoi Arhim. Bartolomeu Anania.

Era din ce în ce mai evident că alcătuirea volumului jubiliar pentru anul 1988 nu trebuie scăpată – nu numai pentru prestigiul Bisericii Ortodoxe Române sau pentru cercetători, ci și pentru cultura românească, în ansamblul ei.

Așa se face că punerea în lucrare a unei opere de valoarea și dimensiunile acesteia (carte de format mare, cu aproape 1000 de pagini, scris mărunt pe două coloane ale fiecărei pagini) – cerea un imens volum de lucru.

Piatra de temelie a impunătorului edificiu se va pune doar cu mai puțin de doi ani înainte de marea sărbătorire... și faptul îi aparține Prea Fericitului Patriarh TEOCTIST.

Putea să facă față cerințelor? Venind cu o mare încărcătură spirituală, tactul și facultatea de a judeca o situație dificilă, prompt dar și cu finețe, aveau să-i determine o comportare recunoscut corectă, delicată, adecvată și binevoitoare.

Orientându-se inspirat și/cu metodă, sistematic, s-a pornit de la *Oferta* lăsată în februarie 1978 predecesorului său, Patriarhului Justin, de către Florica Dimitrescu

și Stela Toma; era atașat aici planul de elaborare a ediției (în 10 ani), precum și lista autorilor, cu experiență atestată în domeniu (în majoritate editori ai vechilor texte românești, religioase, din sec. XVI-XVIII).

Cum însă, până în noiembrie 1988 (data jubileului), timpul era prea scurt și deci peste măsură de presant, numai o severă organizare, disciplină și, nu în ultimul rând, dăruire puteau duce la un rezultat pozitiv.

Cu mare chibzuială, cumpănind toate eventualitățile, trebuia mai întâi completată lista colaboratorilor (lipseau acum din țară Florica Dimitrescu, inițiatoarea și cea mai ardentă susținătoare a proiectului, precum și Finuța Hasan); pentru porțiunile rămase astfel descoperite, cu discernământ și în atente consultări, Prea Fericitul Patriarh a apelat la nume de prestigiu din lumea clericală: pr. prof. dr. Teodor Bodogae – distins savant de la Institutul Teologic Ortodox din Sibiu, preoții prof. dr. Alexandru Ciurea și Niculae Șerbănescu, pornind la drum cu 26 colaboratori. Coordonarea a fost încredințată prof. dr. doc. I. C. Chițimia.

Familiarizat, din mers, cu toate acțiunile menite să servească scopului, Întâistătătorul Bisericii noastre urmărea cu interes etapele de lucru, fiind deosebit de preocupat de sudarea colectivului, participând adesea la întâlnirile comune, ori angajând întâlniri individuale cu cei care și-ar fi putut pierde cu timpul optimismul; o rară blândețe, un ales har al înțelegerii sufletului uman, o adevărată vocație de a comunica cu oamenii – toate acestea aveau darul să risipească norii ce s-ar fi înstăpânit, și ar fi putut tensiona activitatea.

Și iată că eforturile repetate ale oamenilor de cultură, ale specialiștilor – conjugate cu ale câtorva erudiți prelați – au făcut posibilă unda verde pentru înfăptuirea acestei „*catedrale*” a spiritualității neamului nostru.

O întreagă odisee (deconspirată parțial de Arhim. Bartolomeu Anania) – necunoscută de întâmplări neprevăzute – pune la grea încercare climatul necesar acestei munci susținute: „Nevoită să lucreze oarecum pe cont propriu, Editura Institutului Biblic a inițiat și întreținut negocieri cu reprezentanții Societății Biblice Unite (*United Bible Societies*), care s-au angajat să furnizeze toate cele necesare pentru tipărirea la *offset* a ediției respective” (ap. Arhim. Bartolomeu Anania); o situație „cheie” – care făcea posibilă elaborarea ediției, pentru că își afla susținerea materială a tiparului.

În deschiderea ediției jubiliare, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist – după ce trecē în revistă acumularea de suflet ce avea să favorizeze talmăcirea în limba poporului a întregii *Cărți a cărților* – insistă asupra înțelesurilor de azi ale acestui eveniment: „Pentru noi (*Biblia de la București*) – este expresia grăitoare a dorinței de unitate a celor ce erau una prin obârșie, limbă și credință, mistuiți fără încetare de idealul păstrării și slujirii unității bisericești românești... Cuvântul lui Dumnezeu rostit în grai românesc a fost un incontestabil factor determinant la întărirea și împlinirea acestei firești și nobile năzuințe”.

Pentru valoarea literar-culturală a atâtor pagini din volumul omagiat, Prea Fericitul Părinte Patriarh amintește cititorilor: „S-a spus, pe bună dreptate, că toată

armonia poeziei eminesciene, ca și farmecul fără seamăn al operelor marilor noștri scriitori de mai târziu se află – virtual – în limba românească a *Bibliei de la București*, așa cum floarea înmiresmată și rodul de preț se află în sămânță”.

Așa cum arată, ediția jubiliară se recomandă de la sine: impunătoare, maiestruoasă, grăind chiar și numai privitorului, fără a-i fi citit slova; copertată în carton (roșu sau negru), ștanțat cu chenare florale caracteristice, bogat aurite, cucerește și prin calitatea hârtiei, litera aerisită, precum și prin celelalte atribute grafice prelucrate după *Biblia* de acum 300 de ani; prezintă textul original facsimilat (pe pagina din stânga), având alături – transcrierea interpretativă, în alfabet latin (pe pagina din dreapta), cu un glosar și note aferente.

Odată terminată remarcabila reeditare (ale cărei calități, vrem, nu vrem, nu ne este permis să le evaluăm fără a trece în cont risipa de energie, incertitudinile scadenței, munca într-un ritm permanent contra cronometru – din condițiile în care s-a lucrat) – începe o nouă Golgotă.

Într-un tiraj, desigur neîndestulător (6000 de exemplare), volumul nu a împodobit atunci o vitrină de librărie publică sau un loc pe măsură s-o facă cunoscută mai bine.

Înainte de a se fi putut procura, în șoaptă, din tainice depozite ori centre de difuzare a cărților religioase (fiind scoasă și acolo de sub tejghea sau din dosul unor uși ce-o zăvoreau) – cartea a adăstat, ca „dar”, în birouri ale mai-marilor zilei, care s-au grăbit, desigur, s-o acopere cu dosarele „mărețelor” lor planuri, nerealizând „greutatea” ei decât ca unitate de măsură pentru masă în sistemul metric.

Instinctul rapace al acestora percepea valoarea în coordonatele nivelului lor de gândire, determinându-i, pe unii, s-o adauge listelor dotale, pe alții, s-o folosească monedă de schimb pentru o operație chirurgicală, sau care să le deschidă ușile diferitelor privilegii pământene.

În schimb, ieșită din hotarele țării, cartea îndeplinea cu strălucire „onorurile casei”, afișând eticheta de zile mari a (a)normalităților noastre culturale; și, *ironie de sort*, era cartea noastră de vizită, atotcuprinzătoare, în cele mai elevate cercuri (personalități politice, fețe bisericești, înalte Academii și institute de cultură, renumite biblioteci, sesiuni și simpozioane de anvergură), deformând, straniu, optica reală asupra regimului sub care apăruse.

Sigur că ar fi fost de așteptat ca, pe plan intern, pentru *Cartea Cărților*, în haina secolului XX, să fie organizată o festivitate, cât de cât pe măsură. Numai că n-a fost să fie – nici în rotonda Ateneului Român, sub „privirile” făuritorilor istoriei acestui neam, nici în aula Academiei, cu memoria marilor spirite ce și-au întemeiat idealul perpetuării nației pe păstrarea și înfrumusețarea graiului străbun...

Simpozionul dedicat aniversării a 300 de ani de la apariția **Bibliei lui Șerban Cantancuzino** – s-au săvârșit în noiembrie 17, 1988, sub patronajul și cu binecuvântarea Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, la Institutul Teologic Universitar din București, smerit, dar demn. O manifestare culturală de puternică rezonanță națională, ce s-a desfășurat în prezența Patriarhului Bisericii Ortodoxe Române, a Sfântului Sinod, a înalților prelați, teologi, specialiști (din domeniul istoriei literare, al filozofiei, al bizantinologiei, lingvisticii, filologiei), scriitori, stu-

denți, invitați din străinătate și un public interesat, cu totul norocos de a fi aflat (pe neștiute căi) de acest popas de suflet.

Într-o cvasi-conspirativitate, Mama-Biserică oficia, în fața turmei tăcute, *remember*-ul unui simbol.

E lesne de înțeles că dimensiunea sărbătorii nu era în „întindere” ori „mediatizare”, ci în concentrare maximă și aleasă discreție.

Biserica noastră făcea astfel dovada capacității ei dintotdeauna; cu energie și chibzuință rostuite avea să izbutească în acest maraton plin de capcane, cu sinuoase meandre, menite să obosească, să descurajeze – înainte de a se ajunge la sfârșit.

Ieșirea la liman a fost posibilă și prin propensiunea pentru luptă în confruntări cu vicisitudinile acestei vieți – întru confirmarea îndemnului din *A lui Iacov carte trimisă peste tot* (Cap. II, 17): „Credința de nu va avea fapte, moartă iaste la sineși” (*Biblia* – 1688, î. 910).

Permanent activ, alături de autorii ediției jubiliare de care vorbim – Prea Fericitul Părinte Patriarh *Teoctist* – peste puțin timp după sărbătorirea publică a lucrării – a simțit nevoia să-și arate o dată în plus prețuirea, respectul și recunoștința față de truditorii cărții – invitându-i la o agapă, o masă comună frățească obișnuită la vechii creștini; puncta cu acest prilej liantul de abnegație și devotament ce pune alături slujbași ai Bisericii, ai științei și ai culturii – veniți din toate regiunile țării în împlinirea nobilului vis, cum se întâmplase și-n acel sfârșit de veac XVII, muncind „fără trufă” și „pentru întregul neam”. Și era 24 ianuarie 1989. Și era ziua Unirii Principatelor...

Un moment înălțător în care toți semnatarii sărbătoritei cărți aduceau prinos lui Dumnezeu că i-a ajutat întru credință, întru dragoste de aproapele, înțelepciune și curaj.

Succesul, abil ascuns în vremea tenebrelor, va fi recunoscut abia în 29 mai 1991 – când Academia Română acorda premiul „Timotei Cipariu” colaboratorilor pentru lucrarea **Biblia lui Șerban Cantacuzino – (1688-1988)**; se celebra astfel (dacă ne este îngăduită comparația) – botezul „legal” al unei trude reușite.

Un destin norocit a decis ca Întâistătătorul Bisericii Ortodoxe Române, Prea Fericitul Părinte Patriarh *Teoctist* să-și poată lega numele, încă de la începutul păstoririi sale, de o împlinire rar hărăzită: *Cartea Sfintei Scripturi* de acum trei veacuri să vadă lumina tiparului la sorocul cuvenit; era împlinirea Cuvântului „care zidește”, un licăr de lumină în inimile înspăimântate și neputincioase ale credincioșilor, care, neștiuți și nevăzuți, aprindeau, în cea tristă epocă, făclii pe molozul atâtor altare dărâmate.

Nimeni nu poate contesta așadar că, la începutul de drum ce avea să-l parcurgă în frunte Bisericii noastre, Înaltul Ierarh *a clădit o primă catedrală* pe care stă consemnat întru înveșnicirea sa: „*Cu vrerea Bunului Dumnezeu, Celui în Treime preamărit, săvârșitu-s-a tipărirea acestei ediții jubiliare a Bibliei de la București, la împlinirea celui de al doilea an de la alegerea și întronizarea Prea Fericitului nostru Părinte Teoctist ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române*”.

AȘA I-AM CUNOSCUȚ...

Prilejurile de a-i cunoaște personal pe patriarhii Justinian¹, Iustin² și Teoctist³ au fost ocazionate de o serie de factori pe care în succinta relatare de mai jos o voi face întrucât le consider relevante, evidențiind modul cum aceștia s-au manifestat în diverse împrejurări.

1. **Justinian MARINA** (22 februarie 1901, Suești, jud. Vâlcea – 26 martie 1977, București, înmormântat în incinta bisericii Mănăstirii Radu Vodă). Studii teologice la seminarul din Râmnicu Vâlcea, Facultatea de Teologie din București, carieră didactică și teologică, arhieru vicar al Iașului, locțiitor al scaunului mitropolitan, arhiepiscop al Iașului și mitropolit al Moldovei și Sucevei, locțiitor de patriarh, arhiepiscop al Bucureștilor și mitropolit al Ungrovlahiei, Patriarh al B.O.R. A manifestat o constantă preocupare ca „apostol social” realizând pe tărâm organizatoric o creștere a prestigiului Bisericii Ortodoxe. O atenție deosebită a acordat-o lăcașurilor de cult, tipăriturilor, învățământului teologic, relațiilor cu celelalte culte din țară și străinătate militând pentru ecumenism.

M.D.E., p. 884 citează cele 11 vol. din *Apostolat social*, prezentând înfăptuirile anilor 1948-1974.

Preot prof. univ. dr. Mircea Păcurariu, *Dicționarul teologilor români*, Editura Enciclopedică, ediția II revăzută și întregită, București, 2002, 550 p. La p. 273-274. Bibliografie.

Patriarhul Teoctist, *Aduceți-vă aminte de înaintașii voștri*, textul cuvântării rostită la parastasul din 22 martie 1997, la împlinirea a 20 de ani de la trecerea la cele veșnice a Patriarhului Justinian Marina, în: „B.O.R.”, București, anul CXVI nr. 1-6, ianuarie-iunie 1998, p. 101-103.

Patriarhul Teoctist, *Comoară de daruri sufletești*, textul cuvântării rostite la comemorarea a 50 de ani de la întronizarea Patriarhului Justinian Marina – 5 iunie 1998, în: „B.O.R.”, București, anul CXVI nr. 1-6, ianuarie-iunie 1998, p. 104-107.

Patriarhul Teoctist, *Apărătorul pilduitor al Bisericii*, textul cuvântării rostite la comemorarea a 50 de ani de la întronizarea Patriarhului Justinian Marina – 6 iunie 1998, în: „B.O.R.”, București, anul CXVI nr. 1-6, ianuarie-iunie 1998, p. 108-109.

Bartolomeu Arhiepiscopul Clujului, *Amintiri despre Patriarhul Justinian*, în: „B.O.R.”, București, anul CXVI nr. 1-6, ianuarie-iunie 1998, p. 110-129.

Diac. Prof. Petru David, *Patriarhul Justinian – un vizionar al veacului ce va să vină – 50 de ani de la întronizare, 1948 – 6 iunie – 1998*, în: „B.O.R.”, București, anul CXVI nr. 1-6, ianuarie-iunie 1998, p. 130-136.

Pr. lector Constantin Pătuleanu, *Personalitatea și activitatea Patriarhului Justinian, omul providențial trimis de Dumnezeu Bisericii Sale. La 50 de ani de la întronizare (1948 – iunie – 1998)*, în: „B.O.R.”, București, anul CXVI nr. 1-6, ianuarie-iunie 1998, p. 137-154.

Pr. drd. Cristian Muntean, *Patriarhul Justinian Marina și reîntregirea Bisericii Ortodoxe Române din Transilvania*, în: „B.O.R.”, anul CXXI, nr. 1-6, ianuarie-iunie 2003, p. 501-507.

2. **Iustin MOISESCU** (5 martie 1910, Albești, comuna Căndești, jud. Argeș – 31 iulie 1986, București). Studii la Seminarul orfanilor de război din Câmpulung Muscel 1922-1930, Facultatea de Teologie din Atena 1930-1934 unde în 1937 a susținut și teza de doctorat în teologie, după ce efectuase un stagiul de specializare la Facultatea de Teologie din Strasbourg 1934-1936. A revenit la Atena 1936-1937. Teza de doctorat a fost premiată de Academia de științe din Atena. La revenirea în țară a susținut o serie de examene de echivalare a studiilor din străinătate. Ani de zile a desfășurat o prestigioasă carieră didactică în învățământul teologic din țară și străinătate. În 1956 a fost ales mitropolit al Ardealului, din 1957 până în 1977 a fost mitropolit al Moldovei și Sucevei, iar la 19 iunie 1977 să fie ales patriarh al B.O.R. A militat pentru bune raporturi cu celelalte culte. Din 1961 a fost deputat în M.A.N., teolog erudit.

„România liberă”, București, 1 august 1986, Necrolog: *Încetarea din viață a patriarhului Iustin Moiescu*.

Preot prof. univ., dr. Mircea Păcurariu, *Dicționarul Teologilor Români*, ediția a doua revăzută și întregită, Editura Enciclopedică, București, 2002, p. 304-305.

3. **TEOCTIST ARĂPAȘU** (7 februarie 1925, Tocileni-Vorona, jud. Botoșani – 30 iulie 2007, București, înmormântat în incinta Catedralei Patriarhale). A intrat din copilărie în viața monahală, studii ecleziastice, carieră didactică universitară, carieră ecleziastică, ajungând al V-lea patriarh al B.O.R.

Cronologic, trebuie să amintesc de anii studenției când, în două situații distincte, am avut posibilitatea de a remarca nemijlocit modul cum, în precarele condiții economice ale anilor '50, când primau multiplele obligații impuse de eliberatorii ocupanți ce determinau ca o mare parte din produsele României să ajungă dincolo de Prut și totodată, oficial, se acționa pentru a demonstra caracterul perimat al Bisericii, activiștii zeloși formulând și afișând în public o totală atitudine de convingeri atei, ca în particular, discret să recurgă la serviciile clerului în momentele cruciale ale vieții.

Ca pasionat fotograf, am realizat efective înregistrări ale locurilor vizitate, între obiectivele programelor excursiilor documentare studențești ale celor de la istorie așezămintele religioase erau la ordinea zilei ca valoroase relicve ale timpurilor trecute. Fără comentarii, azi adeseori interesat în crimatorii, fiecare am putut remarca la majoritatea acestora o intensă acțiune de restaurare, putând întâlni pe respectivele șantiere din rândurile înfăptuitorilor, atât vârstnici din vechea generație ce ani de zile deprinseseră o temeinică meserie în cadrul Comisiunii Monumentelor Istorice⁴, cât și tineri care căutau să deprindă migăloasa

La 17 decembrie 1999 patriarhul Teoctist a fost ales membru de onoare al Academiei Române. A.N.-D.A.I.C., fond Dudu Velicu, dosar 231 Teoctist.

A trecut în veșnicie Patriarhul românilor, în: „Cronica Română”, București, anul XIII, nr. 4.425, M 31 iulie 2007, p. 1, text și foto.

Dr. Dorina N. Rusu, *Membrii Academiei Române, 1866-2003, Dicționar*, Editura Enciclopedică / Editura Academiei Române, București, 2003, 1160 p., la p. 51-52.

Lumea creștină în doliu, în: „Cronica Română”, București, anul XIII, nr. 4.426, m 1 august 2007, p. 1, 2, text și foto.

Cornel Enache, Constantin Rotaru, *O viață închinată Bisericii și neamului românesc*, în: „Cronica Română”, București, anul XIII, nr. 4.426, m 1 august 2007, p. 12, text și foto.

Al cincilea Patriarh – Prea Fericitul Teoctist în câteva „gânduri”, evocări și documente, Documentar inițiat, îngrijit și orânduit de Artur Silvestri, Editura Intermundus, București, 2007, 96 p.

Cornel Enache, *A apărut prima carte despre Patriarhul Teoctist „Al cincilea Patriarh”*, în: „Cronica Română”, București, anul XIII, nr. 4445, m 28 august 2007, p. 12, text și foto.

4. Comisiunea Monumentelor Istorice a fost înființată la 6/18 aprilie 1874 prin Decretul domnitorului Carol I. În anul 1892 pentru a asigura îngrijirea, conservarea, restaurarea și punerea în evidență a calităților a relicvelor trecutului de natură imobiliară a fost elaborată legea monumentelor istorice. Concomitent s-a acționat pentru cercetarea acestor obiective. Studiile elaborate au fost publicate în „Buletinul Comisiunii Monumentelor Istorice”, iar rapoartele au apărut sporadic în „Anuarul Comisiunii Monumentelor Istorice”. Comisiunea a avut o valoroasă arhivă, inclusiv de clișee, o bibliotecă și un muzeu. După primul război mondial au fost înființate secțiuni regionale în Ardeal, Banat, Basarabia și Bucovina. Destinele acestei Comisiuni au fost încredințate în decursul anilor unor ilustre personalități ca Dimitre Onciul, Vasile Pârvan, Ion Kalinderu, Nicolae Iorga. Pe parcursul anilor de activitate C.M.I. s-a procedat în mai multe rânduri la modificarea legislației care îi conferea cadrul juridic prin care putea acționa pentru realizarea politicii de salvare a edificiilor care se aflau sub incidența legii. După cel de al doilea război mondial, Comisiunea a fost desființată, o parte din prerogative fiind încredințate unor noi instituții. Măsura a fost păgubitoare, mulți din cei care s-au format ca restauratori reprofilându-se către alte sectoare de activitate. O soartă necorespunzătoare au avut-o și arhivele care au fost „redistribuite” la terți beneficiari încălcându-se unul de principiile arhivisticii în privința unității indestructibile a fondurilor și colecțiilor create de o instituție.

Virgiliu N. Drăghiceanu, *Comisiunea Monumentelor Istorice*, în: „Boabe de grâu”, București, anul II, nr. 12, decembrie 1931, p. 497-506 evocare a obiectivelor și realizărilor, inclusiv Muzeul Religios.

Ioan Opreș, *Comisiunea Monumentelor Istorice la sfârșitul primului război mondial*, în: „Argessis”, Pitești, vol. VII, 1999, p. 449-459.

Virgiliu Z. Teodorescu, *Documentele elaborate de Comisiunea Monumentelor Istorice, izvor de informații cu caracter național*, în: „Arhivele Prahovei”, Ploiești, nr. 3, 1998, p. 66-68.

meserie de salvatori a unor asemenea inestimabile moșteniri de la bunii și străbunii ctitori. Au fost edificatoare situațiile întâlnite, vizitând spre exemplu centrul și nordul Moldovei, ca și zona subcarpatică a Olteniei, când am avut prilejul de a remarca asemenea intervenții salvatoare. În câteva locuri, am putut chiar citi textele unor concludente formulări care evocau, în maniera vechilor pisanii⁵, cele înfăptuite prin grija patriarhului Justinian la respectivul ansamblu monahal. Au fost totodată anii când pe șantierele arheologice din nou am putut vedea și mai ales discerne la multele care se enunțau de diverse oficine. Cele rele erau contrazise de cele nemijlocit trăite de mine. Amintesc în acest sens că precedând viitoarea restaurare a unui obiectiv, se proceda la o sistematică cercetare, atât a interioarelor, cât și a exterioarelor respectivelor așezăminte. Am avut prilejul ca să mă aflu alături de alți câțiva colegi la cercetările de la mănăstirea Slatina⁶, ampla ctitorie a lui Alexandru Lăpușneanu⁷, domnul Moldovei, care urma să fie restaurată

5. Exemplificăm citând marea placă de la mănăstirea Agapia, jud. Neamț.

6. Mănăstirea Slatina jud. Baia, azi Suceava.

A.N.-D.M.B., fond C.M.I., inv. 413, dosar 146/1921, f. 6 Intervenția din 21 martie 1921 pentru asigurarea reparării acoperământului bisericii mănăstirii Slatina, ctitoria lui Alexandru Lăpușneanu, întrucât furtuna din luna ianuarie i-a distrus acoperișul. Mănăstirea, fiind lipsită de fonduri, se adresa C.M.I. pentru o promptă rezolvare. Referatul întocmit de arhitectul Ioan D. Traianescu.

Mănăstirea Slatina [A.N. Biblioteca II 4364]

În anii '56-'57 din secolul XX s-au întreprins cercetări arheologice care au anticipat lucrările de restaurare a ansamblului. Colectivul de studenți participanți (Gheorghe Cantacuzino, Gheorghe Poenaru Borda, Valentina Veselovschi, ulterior Bușilă și Virgiliu Z. Teodorescu) a fost coordonat de experimentatul arheolog și cadru didactic universitar dr. Vlad Zirra. Mi-a revenit misiunea de a realiza săpătura pe platoul definit prin tradiție „Platoul Robilor” unde am identificat fundațiile de piatră ale unei construcții de mici proporții cu plan trilobat.

O mențiune se impune: la timpul respectiv era una din cele 4 mănăstiri unde nu se mânca carne niciodată. Era mănăstire de călugări căruia în acei ani îi fusese impus un regim special, aici fiind „depozitați” toți cei care erau considerați de regimul politic ca indezirabili. Erau oameni cu una sau mai multe licențe, cu preocupări intelectuale. Fără o aparentă pază se plimbau la anumite ore în curtea exterioară a mănăstirii purtând discuții abordând problemele care le erau în atenție ca cercetători. Adeseori au venit și la locul săpăturilor arheologice, interesându-se de rezultatele dobândite.

O mențiune necesară care cred că ar trebui să promoveze în viitor turismul în zonă. Munții limitrofi oferă prilejul de drumeții spre zone fermecătoare. O asemenea escapadă o reprezintă la timp de vară drumeția peste munte la mănăstirea Voroneț, prilej de a parcurge locuri de un pitoresc deosebit.

7. **Alexandru LĂPUȘNEANU** (septembrie 1552 – 18 noiembrie 1561 și octombrie 1564 – martie 1568) voievod, domn al Moldovei, fiul lui Bogdan Vodă. Ridicat la domnie cu ajutorul polonilor, a reușit să câștige încrederea otomanilor; a fost detronat de Iacob Eraclid Despotul care i-a învins oștirea la Verbia la 10 noiembrie 1561. A reocupat tronul în urma confruntării cu oastea lui Ștefan Tomșa. A trecut la sancționarea celor care i-au fost necredincioși care și-au încălcat jurămintele. Poarta a cerut domnului să treacă la distrugerea tuturor fortificațiilor, cu excepția cetății Hotinului unde s-a aciuat o garnizoană otomană. Îmbolnăvindându-se, boierii au profitat de o afirmație a sa că se va călugării și ca atare într-un moment de inconștiență l-au călugărit, cu numele de Pahomie. A fost ctitor al mănăstirilor Slatina și Pângărați, având contribuții și la ctitoriile de la Athos și Lvov. A fost otrăvit la 5 mai 1568 și îngropat la mănăstirea Slatina.

Constantin C. Giurescu, *Istoria românilor*, ediția a IV-a, vol. II, partea întâi, Editura Fundației regale pentru literatură și artă, București, 1943, p. 194-204.

Aurelian Sacerdoțeanu, *Liste de Suverani*, în: „Hrisovul” vol. I, București, 1941, p. 165.

în anii și deceniile următoare. Eram coordonați de experimentatul arheolog Vlad Zirra⁸ pentru care aveam o considerație deosebită din anii anteriori, când îi audiasem expunerile în cadrul unui curs care trata o perioadă veche din Istoria României.

În anii '50 Mănăstirea Slatina era un lăcaș unde viețuiau numeroși monahi. Locuind în incinta ansamblului, aflându-i elementele ce-i diferențiau regimul de viață zilnică printr-o austeră reglementare chiar și a regimului alimentar, am remarcat conduita respectivilor monahi care, la orele în care nu participau la programul liturgic, efectuau lungi plimbări, prilej de transmitere a părerilor despre ultimele lecturi. În general, evitau să ne abordeze. Totuși au devenit interesați a ne vizita din momentul când săpăturile au început să evidențieze situații relevante care reclamau elucidări și care solicitau o bună cunoaștere a documentelor epocii și mai ales realizarea de conexiuni cu situații de aiurea. Personal mă aflam în afara ansamblului, având responsabilitatea depistării fundațiilor Bisericii Robilor pe un teren aflat la apus de murele mănăstirii. Când cele două secțiuni au evidențiat proporțiile construcției, forma absidelor am fost frecvent vizitat de acești monahi. Modestele mele enunțuri au fost generatoare de adevărate colocvii, fiecare formulând pertinente puncte de vedere, analogii. Așa mi-am putut da seama de bogatele lor cunoștințe istorice și nu numai, capacitatea de analiză, spiritul critic. Atunci am sesizat și modul cum, în anumite momente, foloseau formule de adresare ce depășeau statutul de monah. Mi-am dat seama după unele reacții faciale că asemenea formulări de înalt respect se cerea a fi evitate față de persoane străine. După ani de zile am avut un zguduitor răspuns la această problemă. Acolo la Slatina, prin grija patriarhului Justinian, erau reuniți diverși ierarhi (numai ?) cărora astfel le era asigurată viața pentru a nu fi perturbați de organele represive ale regimului instaurat de eliberatorii ocupanți. La timpul respectiv plimbările respectivilor monahi le-am asemuit cu ceea ce era uzitat ca metodă generatoare a cunoașterii diverselor probleme de către ilustrul filozof Aristotel⁹ și ai lui învățăcei care, în mijlocul naturii, abordau o temă dezbătând-o cu argumente și contra argumente. Azi, personal regret că în ultimele decenii n-au fost formulate de asemenea persoane propriile lor impresii care să releve modul cum, la timpul respectiv, au beneficiat de un regim de „recluziune” salvator.

Dacă mănăstirea Slatina era într-o zonă de cvasi izolare, Biserica Colțea¹⁰ se află chiar în inima Capitalei. Aici am avut șansa să fiu în preajma împătimitului

8. Vlad ZIRRA (15 august 1919, Iași) Studii secundare și universitare la Iași 1938-1942, doctor în istorie, muzeograf la Chișinău 1943-1944, la București la Muzeul Național de Antichități, la Muzeul Municipiului București, la Facultatea de Istorie, la Institutul de Arheologie, istoric, arheolog, carieră didactică universitară, publicist.

Eugen Comșa, *Vlad Zirra*, în: *E.I.R.*, p. 353.

9. ARISTOTEL (384, Stagira – 322 î. d. H) savant și filozof grec, discipol al lui Platon pe care părăsindu-l, a creat propria-i școală denumită Liceul. Lui îi sunt atribuite noile discipline ca: logica, psihologia, economia politică, statistica.

M.D.E., p. 102-103.

10. Biserica Colțea a fost ridicată prin preocuparea spătarului Mihai Cantacuzino, inclusiv turnul care i-a servit de clopotniță.

arheolog Dinu Rosetti¹¹, om cu bune decenii de intensă activitate de cercetător care i-au consacrat renumele prin rezultatele dobândite. În momentul când o descoperire aducea o nouă fațetă a cunoașterii momentelor premergătoare sau ulterioare edificării ansamblului monahal căruia ctitorii i-au alăturat pe cel spitalicesc și alte funcții cu caracter social și cultural, realiza savante conexiuni adresându-se nouă celor ce-i eram încredințați spre îndrumare, oferindu-ne o concludentă evocare a respectivei epoci, a anonimilor înaintași care, prin cele înfăptuite, ne-au transmis importante aspecte ce le-au caracterizat preocupările. De cele mai multe ori asemenea tirade atrăgeau însă un numeros auditoriu, de variate vârste și pregătire. Adeseori asemenea „intruși” nu se limitau numai la a asculta cele enunțate, interveneau cu întrebări sau chiar comentarii. Dinu Rosetti nu mai avea răbdare atunci când erau formulate năstrușnicii, prefera să facă o piruetă, părăsind șantierul pentru a-și potoli setea, lăsându-ne nouă misiunea de a continua lucrările. Cei mai nerăbdători de a fi clarificate problemele de natură arheologică erau prelații, șantierul fiind adeseori vizitat de cei care aveau responsabilități la protoierie, arhiepiscopie, unii enunțând chiar numele patriarhului care se interesase de stadiul lucrărilor. Acum după bune decenii care au evidențiat modul cum se lucrează atunci când se dorește de a-i conferi o sigură dănuire către viitorime, timpul atribuit cercetărilor arheologice îl pot aprecia de scurtă durată, comparând cu timpul reclamat de atenta consolidare, restaurare.

Și au trecut anii ajungând să-mi desfășor activitatea de muzeograf în ambianța unui fost ansamblu monahal¹², ctitorit de Bravul domn Mihai

Al. Tzigara Samurcaș, *Turnul și biserica Colțea*, în: „Convorbiri literare”, București, anul XL, nr. 3, 1908, p. 352.

Aurora Ilieș, *Biserica mănăstirii Colțea*, Editura Meridiane, București, 1969, 31 p. text și 39 ilustrații.

Virgiliu Z. Teodorescu, *S.O.S. monumentele de for public de la Ansamblul Colțea*, în: „Cronica Română”, București, anul X, nr. 3149, M 27 mai 2003, p. 7 (referință la monumentul Mihai Cantacuzino, realizare a sculptorului Karl Storck și plăcile comemorative).

Virgiliu Z. Teodorescu, *Turnul Colțea*, în: „Cronica Română”, București, anul XI, nr. 3409, m 31 martie 2004, p. 7 (istoricul construcției, meniri, vicisitudinile care au condus la înlăturarea lui).

Virgiliu Z. Teodorescu, *Pecetea ignoranței*, în: „Națiunea”, București, anul XV, nr. 255 (720), 16-22 iunie 2004, p. 3 (reacție la starea monumentelor din arealul Spitalului Colțea. Referință la modul cum este acoperită statuia spătarului Colțea, realizare a lui Karl Storck și plăcile comemorative aflate la îndemâna agresorilor cu ale lor sprayuri, afișe).

11. **Dinu V. ROSETTI**, arheolog, organizator și director al Muzeului Municipiului București, publicist.

Eugen Comșa, *Dinu Rosetti*, în: *E.I.R.*, p. 284.

12. **Mănăstirea Mihai Vodă** din București, ctitorie Mihai, viitorul domn al țării Românești, a fost zidită în anii 1589-1591. Biserica împreună cu ansamblul monahal a avut de suferit în timpul prezenței și respectivei retrageri precipitată a oștirii otomane în 1595. Situația a impus ctitorului o promptă refacere și chiar amplificare a acareturilor. Mănăstirea prin daniile ctitorului și a altor oameni de bine a fost una din cele mai mari și bogate mănăstiri din Țara Românească. Fiind închinată de ctitor din 1599 a fi de sprijin călugărilor de la Muntele Athos, s-a ajuns treptat ca să fie neglijate construcțiile din București care au ajuns o ruină. Aceasta era situația în veacul al XIX-lea la

Vodă¹³, devenit după 1863 gazdă a Arhivelor Statului. A fost un nou prilej de a auzi multe pe care trebuia cu discernământ să le triezi pentru a înlătura fabulațiile formulate din ignoranță, sau având o pregnantă notă politică. Deceniile șapte și opt ai secolului anterior mi-au oferit prilejul de a străbate țara, atât pe linie profesională, cât și în postura de călăuzitor al turiștilor români pe plaiurile României, trasee care, implicit, includeau ca obiective și construcții religioase, care, de la an la an, cunoșteau semnificative intervenții de natură constructivă, dotare, înfru-

momentul secularizării și respectiv desființării ca mănăstire, lăcașul funcționând în continuare ca biserică de cartier. Restul construcțiilor au fost preluate pentru a asigura un adăpost Arhivelor Statului. După primul război mondial, prin hotărârea regelui Ferdinand I, biserica a căpătat și funcționalitate de capelă pentru purtătorii Ordinului Militar „Mihai Viteazul”. Demersurile au condus în deceniul al IV-lea la o atentă cercetare și renovare de către arhitectul restaurator Emanoil Costescu. Interiorul a fost pictat de Costin Petrescu care a integrat și elemente evocatoare ale primului război mondial. În amplul proces de metamorfozare a zonei, după 1977, când inițial fuseseră date asigurări de coabitare a vechii cu noua construcție, s-a dispus înlăturarea, procedându-se la o „salvatoare” translată a bisericii și turlei clopotniță pentru a fi de fapt dosite între blocuri. Demersurile lansate după 1989 pentru a fi readusă pe vatra încă liberă n-au fost receptate de către cei în drept.

La 21 august 1599 bogata ctitorie a fost închinată de domnul Mihai Vodă mănăstirii Simon Petra de la Muntele Athos.

Sebastian Morintz, Gh. Cantacuzino, *Săpăturile arheologice din sectorul Mihai Vodă*, în: *Studii și referate privind istoria României*, vol. I Editura Academiei R.P.R., București, 1954, p. 342 și în continuare.

Virgiliu Z. Teodorescu, *Apel ! Domnului Emil Constantinescu, președintele României, Doamnelor și Domnilor senatori și deputați din Parlamentul României*, în: „Republica”, București, anul II, nr. 150, 19 martie 1998, p. 7.

Virgiliu Z. Teodorescu, *Biserica Sf. Nicolae (Mihai Vodă)*, în colecția „Pro Patria”, rubrica Cultură religioasă, București, nr. 15, februarie 1998, p. 30-31.

Virgiliu Z. Teodorescu, *Memoriul către ministrul de Interne*, înregistrat la A/771 din 7 aprilie 1998 la care am primit răspunsul din partea U.M. 0706 din 22 aprilie 1998 înregistrat la nr. 32090.

Virgiliu Z. Teodorescu, *Popina de la Mihai Vodă, vatră de istorie milenară*, în: „București – Materiale de istorie și muzeografie”, vol. 13, București, 1999, p. 245-260.

13. MIHAI VITEAZUL (1548, Târgu de Floci, jud. Ialomița – 9/19 august 1601, Câmpia Turzii, jud. Cluj, capul depus la Mănăstirea Dealu, jud. Dâmbovița), activitate în administrarea Țării Românești, ban al Craiovei.

Bun cunoscător al vieții popoarelor peninsulei balcanice, în urma călătoriilor întreprinse din tinerețe în lumea diversă ca etnie, religii, prilej de cunoaștere a situației și a atitudinii celor oprimați din Imperiul Otoman, inclusiv a capacității armatei otomane la toate eșaloanele de la cele din capitala imperiului și cele dislocate în diversele provincii. A fost pentru el un bun prilej de a remarca slăbiciunile atât organizatorice cât și comportamentale. În țară a îndeplinit o serie de funcții, prilej de cunoaștere a eșafodajului ierarhiei cu toate tarele de comportament. Prin căsătoria cu Doamna Stanca, a devenit unul dintre cei mai mari latifundiari ai timpului pământul și mai ales forța de muncă conferindu-i un statut special dar și inamicității. Apropierea de boierii cantacuzini craiovești l-a implicat în viața politică, în intrigile vizând stabilitatea domniei Țării Românești fapt pentru care a fost acuzat de hiclenie. Obținând domnia cu sprijinul boierilor cantacuzini și craiovești, a venit la tronul Țării Românești în septembrie 1593, realizând, ca bun gospodar, într-o primă etapă, reorganizarea administrativă și financiară care i-a permis să treacă la constituirea unei armate de lefegii, cu care a declanșat, la finalul anului 1594, lupta antiotomană, după ce realizase contactele diplomatice care să-i asigure sprijinul din partea Transilvaniei, Moldovei și al lumii balcanice. A înlăturat prioritar prezența garnizoanei otomane și a creditorilor ca apoi să realizeze atacul cetăților otomane situate de-a lungul Dunării. Răsunetul a fost de mare amploare atât în rândurile oprimaților cât și a structurilor otomane care nu puteau tolera o asemenea îndrăzneală care ar fi putut ridica și alte zone la acțiune. Drept re-

musețare a mediului ambiant. Numele patriarhului Justinian era o omniprezență, alăturându-se factorilor locali.

Se apropia finalul anului 1976, când Arhivele Statului, în condițiile unei acțiuni de amploare care viza o mai activă operă de salvare a înscrisurilor trecutului la care și cultele aveau chemarea de a proceda la aplicarea legislației în vigoare, a fost invitată să prezinte problema în cadrul Sf. Sinod, urmând ca în perioada următoare să procedeze similar și la nivel de mitropolii. Primind invitația de a onora plenul Sf. Sinod, conducerea a găsit de cuviință ca subsemnatul să reprezint instituția, considerând că prin experiența dobândită în relațiile cu persoanele și faptul că urma ca pe lângă cuvintele enunțate să prezint și recentele filme care, sintetic, redau aspecte ale complexelor operațiuni întreprinse în arhive pentru a asigura o prelucrare menită a avea o bună evidență a patrimoniului arhivistic, o îndelungată dăinuire prin tratamentele de conservare sau de restaurare a celor care, prin trecerea timpului, a condițiilor de păstrare, avuseseră de suferit, ajungând până la noi cu accentuate degradări. Era totodată prezentată acțiunea de microfilmare menită a prezerva informațiile, prin depozitarea peliculei în condiții speciale.

Ca atare, la ziua sorocită, însoțit de echipa de operatori și aparatura respectivă ne-am deplasat matinal pentru a realiza amplasamentul aparatelor și a face convenite probe care să asigure o promptă proiecție ca imagine și sunet. Până la intrarea în rol, ne-au fost repartizate locuri în sala în care urma să se desfășoare și în acea zi lucrările Sf. Sinod. De fapt, cu participarea Arhivelor Statului se încheia în acel an respectiva reuniune a conducerii Bisericii Ortodoxe Române. Momentele intrării în respectiva sală din Palatul Patriarhal a Înălților prelați, ceremonialul cu care se salutau mi-au întrerupt preocuparea anterioară de a analiza fiecare piesă de mobilier, modul cum lemnului masiv, printr-o atentă prelucrare sculpturală, îi fuseseră atribuite calități artistice în care se regăseau multe din motivele uzitate de înaintași la piesele aflate în vechile ctitori, preluate adeseori și pe documentele

presalii, în vara anului 1595, Imperiul Otoman a organizat o amplă expediție de pedepsire, soldată însă printr-o biruință al lui Mihai Viteazul la Călugăreni (13/23 august 1595). Realul raport de forțe, respectiv circa 16.000 de oșteni ai lui Mihai care au trebuit să dea piept cu circa 180.000 de otomani (1/11), întârzierea prezentării ajutoarelor promise de terți vecini l-au determinat pe biruitor să realizeze o temporară retragere spre zona precarpatică și la momentul propice să treacă la alungarea otomanilor în octombrie 1595. Situațiile geopolitice, vizând pe de o parte interesele în raport cu lumea otomană a statelor europene și pe de altă parte cele de dominare a teritoriului românesc, i-au impus, în continuare, acțiuni de natură diplomatică conjugate cu cele militare. Disfuncții intervenite în relațiile cu Transilvania și Moldova au determinat trecerea, în 1599-1600 la cucerirea lor, inițiativă ce a lezat interesele multora din cei avizi de a stăpâni aceste țări. După 18/28 octombrie 1599, în urma luptelor din zona Valea Săpunului-Șelimbăr, biruitorul Mihai pornește spre Alba Iulia. Primirea triumfală de la 21 octombrie/1 noiembrie 1599 releva în mare măsură că fapta sa era în concordanță cu cerințele de prezent și viitor a teritoriilor intra și extra carpatice. Etapa următoare, din mai 1600, prin îndepărtarea lui Ieremia Movilă de la tronul Moldovei, a finalizat acest proces. Răsunetul a fost la timpul respectiv receptat în moduri diferite, provocând reacții pro și contra. Nemulțumiții au acționat perfid afișând o totală adeziune dar prin cele întreprinse au dovedit reala atitudine. Concret, la 9/19 august 1601, din ordinul superiorilor generalul Basta, comandantul armatelor austriece, a organizat simulacrul prin care Mihai Viteazul a fost răpus.

emanate din cancelariile domnești. A urmat intrarea în sală a patriarhului *Justinian* urmat de colaboratorii apropiați, trecându-se operativ la abordarea problemelor la ordinea zilei. Am reținut modul cum toți participanții erau documentați, cei care luau cuvântul formulând propuneri concrete. Patriarhul intervenea atunci când considera necesară o atentă formulare care să nu ofere prilej de ambiguități generatoare de posibilități eronate de rezolvare. În costumația albă, cu barba-i căruntă, cu privirea permanent îndreptată spre respectivul vorbitor care avea cuvântul, era atotdominator. După o sumară pauză am avut cuvântul, căutând să mă încadrez în timpul pus la dispoziție. Fusesem prelucrat de „acasă” să nu abuzez de răbdarea auditoriului, și sper că am respectat recomandarea. Mai jos, voi aminti că am avut auditoriu, așa cum a rezultat din suita întrebărilor care mi-au fost adresate de diverși participanți. La finalul expunerii și a celor două filme documentare, Prea Fericitul Patriarh Justinian, cu o frumoasă formulare, a mulțumit Arhivelor Statului pentru participarea lămuritoare pentru toți participanții, manifestându-și convingerea că în viitorul apropiat și arhivele eclesiastice de la cele parohiale, ale protopopiatelor, ale episcopiilor, ale mitropoliei și inclusiv cele ale Patriarhiei și ale Sf. Sinod vor cunoaște o atentă tratare, temei și al unei reprezentative Istorie a Bisericii Ortodoxe Române care era atât de necesar de a fi elaborată.

Au urmat cuvintele prin care se finalizau lucrările Sf. Sinod și se făceau urările pentru apropiatele zile ale Nașterii Domnului Iisus Hristos și ale Anului Nou 1977. A fost adresată invitația la agapa către toți participanții prin care se finalizează zilele de prezență la lucrările Sf. Sinod. Întorcându-se către mine, mi-a adresat invitația de a-l însoți. Astfel onorat, i-am fost alături pe drumul spre sala unde urma să se desfășoare respectiva tratare de post. A fost prilejul să-mi dau seama că cele enunțate și respectiv filmele, prin mesajul lor, au fost profund receptate. Coborând o largă scară la un moment dat, m-am oprit brusc în fața unui bust turnat în bronz, amplasat pe un loc de odihnă, pe un mic pedestal din marmură. Gestul l-a șocat. Am găsit necesara scuză, explicând că sunt preocupat¹⁴ de istoria Bucureștilor, respectiv a prezentării modului cum, la 1877, locuitorii Capitalei au fost implicați la opera de susținere a Actului Independenței de Stat a României. Cerusem în stânga și în dreapta informații pe care să le conjug cu cele din arhive, din periodicele timpului pentru a putea localiza asemenea participări. Făcusem un asemenea demers și către cunoștințe care își desfășurau activitatea în ambianța Palatului Patriarhal primind dezarmantul răspuns că nu era nici un obiect referitor la evenimentele anului 1877. Spunând motivația pe nerăsuflăte, am argumentat că bustul se referea tocmai la un asemenea participant, fapt evidențiat prin suita distincțiilor care-i ornau pieptul. În acest timp, preț de câteva minute, înaintarea celor care ne urmau a fost blocată. Patriarhul s-a întors către unul din

14. Virgiliu Z. Teodorescu, *Cronică bucureșteană 1877-1878 – Locuri evocatoare*, cuvânt înainte acad. Dan Berindei, Editura Ministerului de Interne, București 1997, 253 p. (prezentare a reacției tuturor generațiilor momentului la susținerea efortului pentru dobândirea efectivă a Independenței de Stat a României.).

însoțitorii săi, spunându-i câteva cuvinte pe care însă nu le-am auzit. Cred că era un reproș, după reacția feței celui căruia i s-a adresat. Am ajuns în respectiva sală, unde locul fiecăruia era marcat de o vizibilă carte de vizită. Era o masă încărcată cu diverse fructe autohtone, cu o tratație cu numeroase preparate de post, care însă erau astfel realizate încât nimeni nu-și putea dori cu anticipație înfruptarea la cele de dulce. În timpul servirii mesei, participanții au avut o bogată conversație. Cei din preajmă au considerat momentul propice de a-mi adresa o serie de întrebări, sau de a formula comentarii la cele enunțate. Astfel am avut convingerea că acțiunea va avea bune urmări. Din păcate, începutul primăverii anului 1977 a înregistrat efectele catastrofale ale cutremurului de la 4 martie și, la scurt timp a rupturii firului vieții patriarhului Justinian. Moștenirea pentru B.O.R. în complexitatea ei era o misiune de mare răspundere în condițiile în care propaganda ateistă și cea a invaziei cultelor sectante era în plină ofensivă. Misiunea și-a asumat-o, prin încredințarea Sf. Sinod, noul patriarh ales *Iustin* ce condusesese anterior destinele Mitropoliei Moldovei și Sucevei.

Anticipând anul 1966 pentru a sărbători împlinirea a 500 de ani de la începerea lucrărilor de zidire a ansamblului monahal de la Putna din voința domnului Moldovei **Ștefan**, definit de contemporani și urmași **cel Mare și Sfânt**, am primit misiunea de a pregăti documentația unei expoziții care urma să fie găzduită la Suceava în vară, în corelare cu manifestările care urmau a fi organizate la mănăstirea Putna. Episodul, relevant pentru atmosfera anilor respectivi cu suișuri și coborâșuri conjuncturale, m-a implicat conferindu-mi deosebite satisfacții morale¹⁵. La început de an o deplasare la Suceava pentru a cunoaște condițiile oferite pentru găzduirea viitoarei expoziții s-a soldat cu un rezultat mai mult decât modest. Condițiile orașului în plin proces de metamorfozare urbanistică au permis factorilor responsabili regionali cu actul cultural să ofere în clădirea veche a muzeului spațiul a două camere însumând posibilitatea expunerii parietale pe 46 m.l. și în câteva vitrine. Documentarea pe care o consideram încă incompletă revendica un cu totul alt spațiu imperios mai generos. Multitudinea informațiilor, frumusețea documentelor, a iconografiei și mai ales semnificația rotunjimii anului mă obligau să-mi imaginez o realizare de anvergură. Am fost sfătuit să mă limitez la ceea ce s-a oferit. Au trecut lunile iernii, am intrat în cele ale primăverii când era încheiată documentarea. Adunasem o bogată și variată prezență a mărturiilor care sugerau evoluția în timp a așezământului monahal și eram în dificila situație de a fi un dur selecționar, pentru a mă încadra în limitele spațiului oferit. La sfârșitul lunii aprilie a venit dispoziția ca la 3 mai să fiu prezent la primul secretar al Regiunii de partid Suceava. Auzisem de tov. Vasile Potop că ar fi un zbir și, ca atare, cu emoție, la termenul sorocit m-am prezentat. Ajungând matinal, am aflat de la amabila secretară a cabinetului că tovarășul era deja într-o ședință cu colaboratorii săi.

15. Printre altele am participat în calitate de consultant științific (semnând Ion Teodorescu) și la realizarea filmului *Putna 500* de către echipa regizorilor Ioniță Octav și Sergiu Huzum, operator Petre Gheorghe sub auspiciile Studioului de filme de actualități „Alexandru Sahia”, București.

Secretara cunoștea că fusesem convocat și m-a rugat să aștept, întrucât asemenea ședințe de comandament erau operative. Și cu adevărat n-a durat mult, ușa deschizându-se participanții ieșeau pentru a pleca spre obiectivele către care fuseseră repartizați. A fost momentul când Vasile Potop a venit în spațiul unde mă aflam și văzându-mă s-a interesat dacă sunt reprezentantul Arhivelor Statului de la București. Confirmându-i și prezentându-mă, am fost invitat în cabinetul său după ce s-a adresat ultimilor care părăseau ședința, solicitându-le ca peste câteva minute să revină pentru o scurtă discuție referitoare la „Putna 500”. Până la revenirea acestora, s-a dovedit o gazdă atentă cu musafirul, realizând un dialog despre condițiile călătoriei, cunoașterea zonei regiunii Suceava, profilul pregătirii mele. Prompt, ordinul a fost îndeplinit și la masa lungă din fața biroului său s-au reunit respectivii colaboratori. Fusesem invitat să i-au loc lângă el. Atunci mi-a fost dat să aud cuvintele referitoare la respectiva acțiune, definind condițiile oferite ca o rușine pentru modul cum Suceava înțelegea să întâmpine evenimentul. Apucasem să-i spun de cei 46 m.l. Concret a cerut fiecăruia să formuleze alte propuneri. Și au fost multe care însă erau înlăturate de inconveniente multiple. Atenția îmi fusese reținută de unul dintre participanți care urmărea cele formulate de colegii săi. Se părea că aștepta momentul când, prin formula propusă, să dea rezolvarea problemei. Atunci când aparent fuseseră enunțate și eliminate toate posibilitățile, acesta a cerut permisiunea să pună două întrebări care se refereau la data inaugurării și a duratei expoziției. Răspunsul primit a fost prompt, precizând că data este prima decadă a lunii iunie și durata circa două luni de zile. Cu o deosebită satisfacție a oferit soluția. Era Panaitiu, secretarul cu problemele comerciale și care beneficia de un nou spațiu comercial în chiar centrul orașului la parterul unui nou bloc. Întrucât mobilierul specific pentru respectiva unitate era în curs de realizare și livrare în luna octombrie spațiul era disponibil în lunile următoare. Toți participanții au primit propunerea ca salvatoare și binevenită.

A urmat pentru mine o a doua surpriză. Au fost minutele când Potop Vasile și-a dovedit capacitatea de organizator, plasând fiecărui resort sarcini concrete pentru realizarea respectivului obiectiv la noile condiții oferite de cei 930 m.p. ai spațiului obținut. Una din formulări m-a speriat atunci când am auzit că de la Combinatul de Celuloză și Hârtie Suceava voi avea o echipă de surdo-muți. Instantaneu m-am întrebat cum voi realiza dialogul ca necunoscător al alfabetului specific acestora¹⁶. Atunci când însă ne-am cunoscut colaborarea a fost desăvârșită, având în ei oameni cu o totală dăruire muncii bine făcută, personal am avut multe de învățat pentru a ști în viitor ce să cer în situații similare. Munca la elaborarea grandioasei expoziții a antrenat la acțiune numeroase persoane din varii profesii. În penultimul moment, anticipând vernisajul, vizita lui Vasile Potop care, după două tururi, parcurgând conținutul fiecărui panou, fiecărei vitrine, sau

16. Îmi era dificil ca, în clipele acelea, să găsesc la timp o sursă de informare adecvată pentru a mă iniția în semnele folosite de persoanele surdo-mute, în vederea comunicării.

acordând atenție amplasamentelor obiectelor expuse, s-a soldat cu o curioasă întrebare referitoare la modul cum este redată harta Moldovei în Muzeul Partidului...¹⁷ La răspunsul meu ambiguu, am fost invitat să mă duc să mă culc, pentru ca la ora 1 noaptea să pornesc spre București cu o mașină, însoțit de doi topomeetriști de la armată, care urmau, operativ, în primele ore ale programului muzeului să preia elementele hărții. Mi s-a spus că această călătorie va dura patru ore, ceea ce la timpul respectiv era echivalentul unei competiții la curse auto. La ora fixată, o mașină de teren ne-a preluat depunându-mă cu puțin înainte de ora cinci în dreptul locuinței din București. Călătoria se desfășurase fără incidente putând remarca pe șosea că organele de la circulație fuseseră în prealabil avizate. La ora 9, ajunși la muzeu, colegii, și ei în cunoștință de cauză, ne-au condus la respectiva hartă care era o suprapunere de geamuri având marcate apele, importantele așezări și respectiv cetățile de graniță ale Moldovei în timpul domniei lui Ștefan cel Mare, etapelor creșterii și descreșterii teritoriului fiindu-le atribuită câte o culoare. Față de harta expusă la Suceava, din aceasta lipseau semnele care să delimiteze respectivul teritoriu. S-a pornit din nou la drum, în condițiile unui trafic care a imprimat un alt ritm de deplasare. A doua zi, noua hartă o înlocuia pe cea anterior expusă. A venit ziua vernisajului cu o numeroasă prezență și cu o manifestare a interesului pentru mesajul expoziției. Efectiv, oamenii au acordat o impresionantă

17. Muzeul de istorie a Partidului Comunist, a mișcării revoluționare și democratice din România a fost organizat în clădirea care a fost proiectată de arhitectul Nicolae Ghica Budești pentru a adăposti Muzeul de Artă Națională „Carol I”. Piatra de fundație la monumentala construcție, limitată între șoseaua Kiseleff, strada Monetăriei și vecinătatea teritoriului Muzeului de științe naturale „Grigore Antipa”, a fost pusă la 17 iunie 1911 în prezența prințului moștenitor Ferdinand și a membrilor familiei princiare. Lucrările au fost întrerupte de conflagrația mondială și au fost reluate în perioada interbelică, fiind etapizate, realizându-se până în anul 1939 trei din cele patru aripi, preconizate a închide o curte menită a prelua o serie de piese litice, protejate de un portic. Prin darea în folosință a sălilor au fost organizate expoziții care au evidențiat valorosul tezaur al artei populare românești. Ani de zile destinele acestui muzeu au fost îndrumate de profesorul Alexandru Tzigara Samurcaș. După 1947 valorile teaurizate au fost redistribuite în alte patrimonii muzeale, spațiile preluând expozițiile impuse de eliberatorii-ocupanți pentru a evoca pe corifeii comunismului: „Momente din lupta poporului”, 1948; apoi refăcută și completată a fost definită „Lupta revoluționară a poporului”. În octombrie 1954 muzeul a fost reorganizat sub denumirea „Muzeul de Istorie a P.M.R.”. În anul 1955 a fost realizat în aceste spații ca unitate distinctă „Muzeul Marx, Engels, Lenin”. După 1964 s-a trecut la o nouă reorganizare, concomitent edificându-se și cea de a patra latură spre bulevardul Filantropia, fără însă a se mai respecta linia arhitectonică a celorlalte trei laturi. Fațada noului edificiu a fost realizată ca un ecran de mari proporții în care a fost integrat un mozaic conceput de artistul plastic Ștefan Constantinescu care și-a intitulat lucrarea: „Drum în istorie”. Ansamblul de clădiri a fost redeschis în anul 1966 și a găzduit până la finalul anului 1989 „Muzeul de istorie a Partidului comunist, a mișcării revoluționare și democratice din România”. Pe parcursul acestor ani expozițiile au cunoscut reajustările în concordanță cu rezultatele istoriografiei contemporane. După 1990 printr-o pripită și distrugătoare dispersare de cele existente ca patrimoniu, spațiul a fost preluat de nou înființatul „Muzeu al țăranului Român”, instituție muzeală creată la 5 februarie 1990 care timp de un deceniu a fost coordonat de artistul plastic Horia Bernea, realizându-se o suită de expoziții reflectând modul de viață al țăranului român, prezentând de la ocupații la viața spirituală, o diversitate de obiecte, într-o viziune muzeografică modernă, conferind exponatelor calitatea de a fi o oglindă a concepției de viață a creatorilor acestor piese.

atenție fiecărui exponat. Pentru mine, a vedea coadă la intrarea în expoziție era o plăcută impresie. Dintre multiplele episoade sunt doritor să amintesc vizita lui Simion Mândrilă¹⁸, clopotarul de la Voroneț care, prin modul cum învățase, imprima sunetelor respectivelor clopote o distinctă muzicalitate având ca ritm cuvintele: „Ștefan Vodă – Ștefan Vodă”¹⁹. Îl cunoscusem într-o molcomă zi de septembrie 1957 când, cu colegii de la săpăturile de la mănăstirea Slatina, trecusem peste munte de la Găinești la Voroneț. Acum cu straie de sărbătoare venise la Suceava pentru a vedea cele evocatoare ale Măritului Ștefan Vodă. A stat cu răbdare la coada care i-a oferit prilejul ca prin marile ferestre de la stradă să remarce ansamblul expoziției. Mic de stat cu o bogată barbă și păr alb i-am remarcat prezența, fiind gata a-l întâmpina. A intervenit neprevăzutul, fiind solicitat pentru scurt timp. Am revenit spre el chiar în momentul când era în dreptul hărții și a panoului cu textul definitoriu al conținutului expoziției, recurgând la formularea cronicarului care-l evoca pe neobositul ctitor întru cinstirea Eroilor apărători de glie străbună. Atunci am fost stupefiat de impresionantul gest al bătrânului care, retrăgându-se doi pași a făcut semnul Sf. Cruci în aceeași manieră ca și atunci când înainte de a mânui sforile clopotelor ne-a oferit un eșantion al celor preluate de la înaintași cu misiunea ca, la rândul-i, să-i formeze pe urmași. Atunci, la Suceava, după ce l-am lăsat să „dialogheze” cu fiecare exponat, am reluat firul discuției început cu ani buni în urmă. Era un vârstnic cu o trăire de permanentă tinerețe, manifestată, atât prin modul cum evoca cele trăite, cât și prin interesul manifestat pentru cele aflate la zi. La Voroneț ne impresionase și prin modul de descriere a componentelor picturii interioare și exterioare, precizând că cele enunțate îi erau cunoscute dintr-o prezentare a prof. Nicolae Iorga audiată în anul 1926, când locuind în apropierea Sf. Biserici, era deținătorul cheii și, ca atare, la venirea grupului fusese chemat să deschidă ușa pentru a facilita și vizitarea interiorului.

Au urmat alte câteva zile de prezență pe plaiurile regiunii Suceava. Se apropia ziua manifestărilor de la Putna. Am fost desemnat ca responsabil al microbuzului care urma să transporte reprezentanți ai „Presei” la această sărbătoare. Erau majoritatea scriitori ieșeni cu o vervă deosebită după bune ore de tratare colegială de către gazde. Drumul era cotropit de tot felul de vehicule și chiar de pedestri purtători ai straielor de sărbătoare și a unui paner acoperit cu ștergare frumoase, dovedind că intenția de a fi o efectivă prezență morală la Putna îi va determina la ora prânzului să poposească, să prânzească și să revină la orele după-amiezii la casele lor. Ecusonul afișat pe parbrizul mașinii ne-a fost salvator, facilitându-ne parcurgerea traseului, ajungând la mănăstire cu puțin înainte de deschiderea festivităților oficiale. Mulțimea, zarva din fața intrării în ultima incintă,

18. Portretul lui Simion Mândrilă a fost în anii de intensă activitate ai O.N.T.-lui popularizat prin afișaj și pliante referitoare la obiectivele din nordul Moldovei.

19. Înregistrarea sunetului clopotelor de la Voroneț trase de Simion Mândrilă a fost integrată în sonorul filmului documentar *Aurul pergamentelor* realizat (echipa regizoarei Venera Ionescu, operator Mariana Voiculescu, consultant științific Virgiliu Z. Teodorescu) pentru Televiziunea Română care a participat la o prestigioasă manifestare în Japonia.

modul năstrușnic al unor veleități ale „culturii” să-și afișeze personalitatea i-a determinat pe ieșeni să aibă o inițiativă care ulterior s-a dovedit salutară. Au decis la unison evadarea pentru a merge spre Dealul Crucii pentru a reedita cu propriile simțiri momentul când tânărul domn Ștefan a tras cu arcul săgeata care să definească locul pristolului viitoare biserici a mănăstirii.

A urmat marea surpriză. În valea Putnei, la poalele amintitei proeminențe, era o numeroasă adunare de oameni, cu frumoase straie de sărbătoare și cu lungi ștergare întinse pe iarba respectivei lunci. Pe acestea se aflau toate cele pentru ospetie. A fost momentul de șoc când ne-am dat seama că plecasem de la Suceava fără nimic și fără a întreba cine va avea grija noastră. Am găsit o bucătică de loc liber unde, în picioare, fără o prealabilă consultare au țâșnit cuvintele versurilor lui Andrei Mureșanu²⁰ ce constituie azi Imnul României, dar care, în anii anteriori momentului evocat, constituiau prilej de anchetă și chiar ani buni de „reeducare”. Până în acel moment zumzetul vorbirii celor limitrofi era dominant, sugerând că te aflai în apropierea unui stup. În timpul cântării, o liniște s-a impus de la sine. A urmat un efectiv răsunset de inimă și simțire românească. Spre noi s-au îndreptat femei și bărbați purtători de ștergare, bucate și băutură cu care au încropit o bogată masă pentru îndrăzneții „coriști”. Era impresionantă și neașteptată respectiva reacție. Mai urma doar să atacăm bucatele oferite atât de generos. Dar n-a fost să fie așa. Încă uluiți, ne-am pomenit cu un purtător de straie călugărești. Mic, ghebos, cu un mare potcap, și fără vorbire, a făcut către noi un semn mobilizator de chemare. Fără comentarii, ne-am supus ca hipnotizați, încolonându-ne după el, și călăuziți spre ceva care nu era încă definit. Am apucat totuși să adresăm „vecinilor” mulțumirile noastre pentru tratația oferită atât de generos. Am pornit la drum, strecurându-ne printre ștergare, bucate și oameni la ceas de ospetie. Dacă remarcasem inițial numeroasa prezență umană acum pe drumul care ne-a apropiat de o discretă ușă care ne-a condus în incinta ansamblului monahal, am putut aprecia mulțimea venită la această evocare a tuturor înaintașilor care, într-un mod sau

20. Andrei MUREȘANU (16 noiembrie 1816, Bistrița, azi jud. Bistrița Năsăud – 11 octombrie 1863, Brașov, cimitirul Groaveri). Studii particulare în zona natală, apoi la Blaj filozofia și teologia. La 1838 a fost numit la școala română din Brașov, iar la 1839 la gimnaziul catolic până în 1850, când a fost numit translator de limba română pe lângă autoritățile locale. Este poetul realizator și al versurilor *Un răsunset* cunoscute mai ales cu denumirea: *Deșteaptă-te române* care a apărut la 21 iunie 1848 în nr. 25 al ziarului „Foaie pentru minte inimă și literatură”, pus pe note de Anton Pann a fost cântat de revoluționari la 1848 inițial la 29 iulie 1848 în grădina Zăvoi din Râmnicu Vâlcea și la Brașov sub conducerea lui Gheorghe Ucenescu, fostul ucenic al lui Anton Pann. Din 1990 textul a fost adoptat ca Imn de Stat al României.

Poet romantic, sentimental dar și militant de factură patriotică, protestatară, întreaga creație incluzând-o în volumul editat în 1862, traducător din creația lui Schiller, Herder, Bürger, eseist, participant la Revoluția de la 1848 din Transilvania fiind unul din fruntașii mișcării. Colaborator la „Foaia pentru minte, inimă și literatură” și „Gazeta de Transilvania”.

Dim. R. Rosetti, *Dicționarul contemporanilor*, ediția I-a, Editura Litografiei „Populara”, Pașagiul Român nr. 12, 1897, p. 134 N.B.! Andrei Mureșanu menționat cu volumul publicat: *Icoana creșterii rele, Poesii naționale* [A.N. Biblioteca IV 6901].

altul, i-au fost alături sau urmași lui Ștefan Vodă, implicându-se în transmiterea către noi a acestei moșteniri.

Ajunși în curtea care încadra sfânta biserică, ne-am îndreptat spre zona vestică, intrând în clădirea ce, la timpul respectiv, găzduiau stăreția. Era o construcție având prin prefaceri aspectul cazărmilor austriece. Ea a fost înlăturată în anii următori, pe locul respectiv fiind construită clădirea care găzduiește acum muzeul cu valorosul patrimoniu al mănăstirii. Am ajuns într-o sală nu prea mare, în centru cu o masă pe care se aflau multe bucate și băutură pentru ospetie. Am mai remarcat prezența la perete a câtorva tineri chipeși seminariști, având toți o ținută impecabilă. Toate bune, doream să știm cine ne era amfitrionul. Întrebarea formulată aproape de fiecare din noi a primit un invariabil răspuns formulat politicos prin rugămintea de a avea puțină răbdare. Și a venit răspunsul în momentul când ușa a fost deschisă intrând Sfinția Sa mitropolitul Iustin al Moldovei și Sucevei. A urmat o scurtă rugăciune și apoi invitația formulată de mai marele amfitrion de a ospetii cu cele oferite de ospitalierele gazde. Sticlele prezente au devenit o rapidă tentație pentru condeierii ieșeni. Prin poziția pe care o aveam la masă am avut posibilitatea să-i remarc chipul mitropolitului, modul cum purta în timpul tratației un dialog cu mesenii. Pentru o asemenea festivitate mitropolitul Iustin purta veșminte de culoare deschisă pe care erau prezente elementele ce-i defineau rangul în cadrul B.O.R. Era un bărbat în puterea vârstei cu o piele albă care însă se înroșea atunci când reacțiile provocate de diverse formulări nu reușea să le ascundă. Eram într-o deplină dilemă. Am avut impresia că ne reîntâlneam după ani de zile fiind unul din trăitorii din ansamblul monahal de la Slatina. Regret și azi că nu l-am întrebat, considerând însă că, la timpul respectiv, putea fi dăunătoare o asemenea precizare. A fost o masă copioasă și rafinată. Prezenta băutură a fost stimulatorie pentru convivii care, în ultimele două ore, „se odihnișeră”. Primul din apropierea mitropolitului s-a ridicat revendicând un moment de ascultare pentru a enunța câteva cuvinte. Au fost ele multe, fără cap și fără coadă. Priveam reacțiile gazdei. La început foarte atent ca pe parcurs roșeața feței să-i trădeze reacția. Credeam căasta va fi totul, însă vecinul vorbitorului s-a ridicat la rândul-i debitând alte și alte cozerii, bune eventual la alte locuri și alte ore din noapte. Am intrat în panică în momentul când am realizat că fiecare se considera obligat să „onoreze” masa cu aprecieri care mai de care dovedind însă că nu erau în concordanță cu locul și momentul respectiv. Timpul trecea, succesiunea vorbitorilor aducea momentul când urma să cuvânteze. În momentul când a luat cuvântul antevorbitorul meu emoția a trecut în momentul când o străfulgerare mi-a adus în memorie un nume și faptele sale, permițând să fac chiar și unele analogii cu contemporaneitatea. Luând cuvântul, am vorbit despre ierarhul Vartolomeu Măzăreanu²¹. Vorbeam și ochii nu mi se dezlipeau de fața gazdei. În momentul

21. Vartolomeu MĂZĂREANU (circa 1710 probabil la Slătioara sau Stulpicani, lângă Gura Humorului – circa 1780, mănăstirea Putna, azi jud. Suceava). A copilărit în ambianța mănăstirii Putna, ca frate de mănăstire a învățat carte de la egumenul Antonie. A ajuns călugăr, arhimandrit la

când am enunțat intenția de a-l evoca pe arhimandritul, istoricul, traducătorul, copistul, diplomatul, care, nemijlocit, a fost implicat în viața monahală a mănăstirii Putna, privirea mitropolitului s-a fixat asupra mea, vorbele provocând și un dialog al privirilor. Politicos, mulțumise diplomatic tuturor antevorbitorilor ca și celor care au urmat după mine, însă mie mi-a adresat cuvinte de înaltă simțire pe care în sinea mea le-am definit ca emblematica răsplată a muncii depusă pentru realizarea momentului „Putna 500”. Sunt dator să precizez că dacă grupul era de ieșeni se afla alături de mine încă un bucureștean. Era Cornel Dima Drăgan²², specialist care-și consacrase anii de cercetare în țară depistării vechilor biblioteci ce au ființat în veacurile trecute prin strădania, pasiunea unor oameni de bine. Luând cuvântul, a avut prilejul de a aminti menirea sfintelor lăcașuri monahale ca trezoriere de manuscrise și tipărituri. și acest cuvântător a captat atenția cărturarului mitropolit. Cu răbdare acesta a așteptat ca și ultimul mesean să-și rostească cuvântul său. Timpul trecuse pe nesimțite. Cunoscându-și îndatoririle, ne-a adresat mulțumiri pentru prezență, scuzându-se de plecarea sa pentru a ajunge la aeroportul care-i facilita plecarea în occident pentru a participa la o reuniune internațională. A fost momentul când starețul mănăstirii, rupându-se de la multiplele îndatoriri ale zilei, a venit rugându-ne să rămânem în continuare ca oșpeți.

A intervenit însă obligația pe care o aveam de la Suceava de a-i readuce pe participanți la timp, pentru a lua parte la marele spectacol pregătit de bune săptămâni cu o numeroasă prezență a sătenilor din comunele limitrofe, fiecare costumat și echipat pentru a sugera anii domniei lui Vodă Ștefan. Cu chiu cu vai i-am „rupt” de la o asemenea tratație și am pornit la drum pentru a fi în conformitate cu programul. Pe drumul de revenire am înțeles de ce fusesem trimiși de la Suceava fără cele de hrană și băutură. Încă o dată ospitalitatea oamenilor locului se

circa 1755, egumen al mănăstirii Putna la 20 iunie 1756, cu întreruperi până la 1768, ulterior la Solca până în 1774. În acești ani a fost în misiune la Kiew, la Petersburg. După 1774 revine la Putna conducând o școală duhovnicească până la 1778 când este menționat ca „**îndreptătoriu al școalelor domnești, episcopești și mănăstirești a Moldovei**” și ca „**mădular academiceștii teologiei Kievului**” (se pare ca membru de onoare). Pe parcursul anilor a fost permanent preocupat de realizarea de traduceri, de realizarea unor lucrări de istorie, copierea de manuscrise.

Preot prof. univ., dr. Mircea Păcurariu, *Dicționarul Teologilor Români*, ediția a doua revăzută și întregită, Editura Enciclopedică, București, 2002, p. 280-281.

22. **Corneliu DIMA-Drăgan** a deținut studii filologice, specializat și doctor în biblioteconomie, acordând o atenție deosebită vechilor biblioteci. Carieră didactică universitară. Publicist, în Canada editând în limba română periodicul „Tricolorul”.

A.N.-D.A.I.C., fond Dima Drăgan Corneliu, inv. 1408.

C. Dima-Drăgan, *Biblioteca unui umanist român Constantin Cantacuzino stolnicul*, București, 1967.

C. Dima-Drăgan, *Ex libris*, publicat în 1973 a reunit o suită de studii referitoare la bibliologie evocând pe stolnicul Constantin Cantacuzino, Grigore Alecsandrescu, Mihail Eminescu, I.L. Caragiale, Ion Creangă, Mihail Sadoveanu ș.a.

C. Dima-Drăgan, în volumul *Biblioteci umaniste românești* publicat în 1974 a realizat o reconstituire a bibliotecilor pe care le-au constituit la timpul respectiv stolnicul Constantin Cantacuzino, domnii Constantin Brâncoveanu, Nicolae Mavrocordat și al său fiu Constantin.

dovedise exemplară, chiar și atunci când cântarea neprevăzută a „Răsunetului” fusese exemplar onorată pe valea Putnei.

Munca în anturajul documentelor în deceniile de activitate în Arhivele Statului mi-a oferit numeroase prilejuri de a le studia multiplele valențe, inclusiv cele de natură artistică. Un asemenea prilej l-am avut în anturajul „Așezământului” lui Antim Ivireanu²³, document solemn²⁴ prin care, la ceas de mare cumpănă, mitropolitul a căutat să clarifice juridic o serie de aspecte referitoare la modul cum vor fi administrate veniturile ctitoriei sale, mănăstirea Antim din București. Textul comunicării l-am enunțat în cadrul unui simpozion dedicat lui Antim Ivireanu, manifestare găzduită în Palatul Sinodului B.O.R. din complexul mănăstirii Antim. Lucrările erau conduse de patriarhul *Teoctist*. Au fost abordate diverse aspecte referitoare la epoca păstoririi lui

23. **Antim IVIREANU** (circa 1650/1660, Georgia – septembrie 1716, Razgrad, Bulgaria) de obârșie din Iviria, Caucaz, a ajuns ca rob la Istanbul unde s-a evidențiat prin cunoștințele dobândite, fiind un bun poliglot, gravor, tipograf, traducător, predicator. Calitățile acestuia l-au determinat pe Constantin Brâncoveanu să-l aducă în Țara Românească unde i-a încredințat misiunea de a realiza în tiparnițele de la Snagov, Râmnicu Vâlcea și București tipăriți atît pentru credincioșii din țările române cât și pentru cei ai altor neamuri aflați sub oprimarea islamică. Calitățile sale, inclusiv de bun organizator l-au propulsat ierarhic ca episcop de Râmnic și apoi ca mitropolit al Țării Românești, postură care l-a situat adeseori în situația de a fi sfătuitor de taină al domnului în problemele de politică externă. Bun gospodar a contribuit la restaurarea ctitoriilor predecesorilor. În București a ridicat o valoroasă mănăstire cu hramul Tuturor Sfinților pe care a înzestrat-o stabilindu-i o rînduită chivernisire a tuturor veniturilor. După uciderea lui Constantin Brâncoveanu noul domn Neculai Mavrocordat la surghiunit, fiind trimis la Muntele Sinai, însă pe drum a fost asasinat de garda otomană. Moștenirea culturală este complexă relevând gradul de cultură a acestei personalități de la cumpăna veacurilor XVII-XVIII.

8 iunie 1700, Snagov, tipărirea versiunii românești a cărții *Floarea darurilor*.

N. Iorga, *Despre uciderea mitropolitului Antim*, în: „B.O.R.”, București, anul LIII, nr. 5-6, mai-iunie 1935, p. 225.

Victor Brătulescu, *Antim Ivireanu miniaturist și sculptor*, în „Biserica Ortodoxă Română”, București, anul LXXIV, nr. 8-9, 1956, p. 766-774.

Radu Albala, *Antim Ivireanu și vremea lui*, Editura Tineretului, București 1962, 272 p.

V.I. Georgescu, *Antim Ivireanu și locul lui în cultura poporului român*, în: „Biserica Ortodoxă Română”, București, anul LXXXIV, nr. 9-10, 1966, p. 967-970.

Virgiliu Z. Teodorescu, *Aspecte ale activității de jurist și miniaturist la Antim Ivireanu, reflectând cultura și tradițiile românești*, în: „Mitropolia Banatului”, Timișoara, anul XXVII, nr. 1-3, ianuarie-martie 1977, p. 93-100.

Mircea Păcurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, vol. II, București 1981, p. 154-156.

Traian Rus, *Antim Ivireanul*, în: „Pentru Patrie”, București, nr. 5, 1985, p. 28.

Arhim. Sebastian Pașcanu, *Popas aniversar: Mitropolitul martir Sf. Antim Ivireanul – 350 de ani de la nașterea sa*, în: „B.O.R.”, București, anul CXVIII, nr. 7-12, iulie-decembrie 2000, p. 299-305.

Arhim. Sofian Boghiu, *Mitropolitul Antim Ivireanul (1650 - 1715)*, în: „B.O.R.”, București, anul CXVIII, nr. 7-12, iulie-decembrie 2000, p. 306-334.

Valentin Borda, *Biografii de excepție, Antim Ivireanu*, în: „Națiunea”, București, anul XIV, nr. 186 (652), 12-18 februarie 2003, p. 7.

G. Bezviconi p. 51 tradiția a consemnat că după asasinarea ierarhului a fost discret adus și înmormântat în incinta bisericii mitropolitane din București. Este citat pomelnicul eclisiarhului Samuil din 1776.

24. Documentul solemn al Așezământului a fost conceput ca redactare, scriere și ornamentare de către ctitor, ilustru cărturar și miniaturist. Astăzi face parte din Patrimoniul Arhivelor Naționale.

Antim Ivireanu. La finalul expunerilor, a luat cuvântul Preafericirea Sa, care urmărise cu multă atenție expozeul fiecăruia, evidențiind calitățile informațiilor studiate, sugerând la rândul-i noi teme ce se cereau abordate în viitor.

Au trecut anii și o nouă împrejurare ne-a oferit prilejul reluării dialogului. Ca artist plastic, expozant al lucrărilor în cadrul unor expoziții personale, am avut grijă ca de fiecare dată să duc o invitație la Secretariatul Palatului Patriarhal. Dacă cele anterioare anului 1996 au fost neonorate, la cea din vara anului amintit am alăturat și o ofertă prin care ofeream ca donator lucrări care să intre în patrimoniul unor mănăstiri fără un patrimoniu muzeistic, considerând că tematica florală ar putea înnobila spațiile deschise ale unor coridoare, logii, balcoane. Am avut plăcuta surpriză ca, într-una din ultimele zile, expoziția să fie vizitată de doi prelați delegați ai Patriarhiei, aceștia fiind persoane competente din cadrul Comisiei de avizare a picturii bisericești. Întâmplător în acel moment mă găseam în sala respectivă. Au parcurs urmărind cu atenție exponatele prezente pe simeza sălii ca și pe cele din vitrine. M-au abordat solicitându-mi pentru o mai concludentă susținere în fața patriarhului a unor fotografii, catalogul expoziției. Le-am oferit asemenea eșantioane cu care au plecat. Au trecut câteva ore și-au revenit cu un răspuns șocant: Le luăm! Patriarhul ceruse colaboratorilor să-mi adreseze invitația de a face o vizită la Palatul Patriarhal. Urma ca data să-mi fie comunicată ulterior. La închiderea expoziției 56 de lucrări au fost transportate la mănăstirea Antim. Provizoriu au fost depozitate în incinta sălilor muzeului evocator al personalității lui Antim Ivireanu. În luna septembrie am colaborat cu Mircea Sfârlea²⁵ și Florin Șerbănescu²⁶ la revigorarea expoziției permanente Antim Ivireanu și organizarea unei expoziții de icoane în incinta spațiilor de la mănăstirea Antim. Era o componentă dintr-un complex program menit a conferii prin cele întreprinse o nouă înfățișare întregului ansamblu monahal. Anticiparea zilei de 27 septembrie când, conform calendarului ortodox, urma să fie sărbătorit Sfântul Ierarh Martir Antim Ivireanu, a adus în respectiva incintă pe patriarhul Teoctist. Cu acest prilej au fost trecute în revistă toate lucrările întreprinse de natură constructivă, reamenajarea grădinii ca în final să fie vizitate și spațiile expoziționale. La sectorul Antim Ivireanu mi-a revenit misiunea de a prezenta cele întreprinse. Ne apropiam de trecerea spre sălile cu icoane, când a venit o întrebare enunțată cu o oarecare jenă, care însă pe mine m-a onorat. Uitându-se, de fapt de când a intrat în prima sală, la piesele realizate de subsemnatul mi-a adresat întrebarea: „Eu pot avea asemenea lucrări în Palatul Patriarhal?”. Am formulat un răspuns afirmativ mulțumind pentru acest mod de afirmare a aprecierii sale. A urmat precizarea din partea Domniei Sale că voi avea posibilitatea alegerii numărului, a locurilor de amplasare și meseriașii care să facă cele convenite. Așa am ajuns să cunosc cele întreprinse

25. **Mircea Sfârlea**, specialist în problemele cultelor din România cu îndelungată activitate de cercetare, organizare de expoziții, realizator de studii, filme documentare, publicist.

26. **Florin N. Șerbănescu**, studii de istorie și teologie, doctor în teologie cu îndelungată activitate în domeniul cercetării instituțiilor eclesiastice, carieră didactică universitară, coordonator în calitate de consilier patriarhal a problemelor patrimoniului eclesiastic din cadrul B.O.R., publicist.

constructiv în timpul patriarhului Miron Cristea²⁷ cât și cele realizate ante și post 1989 de către patriarhul Teoctist. Am optat pentru spațiile vechi, decorând cu câteva lucrări peretele exterior al sălii mari unde am plasat câteva mozaicuri, restul fiind

27. **Miron Cristea** (18 iulie 1868, Toplița, jud. Harghita – 6 martie 1939, Cannes - Franța, înmormântat în pronaosul Catedralei Patriarhiei Bisericii Ortodoxe Române). Fiul lui Gheorghe și Domnița, studii la Toplița, Năsăud, Bistrița, învățător la Orăștie. Au urmat licența în teologie la Sibiu, Filosofia și 4 ani de studii la Budapesta în domeniile filosofiei și filologiei moderne, inclusiv doctoratul în litere la Budapesta 1894, tratând creația poetică a lui Mihail Eminescu. La revenirea în Transilvania, își desfășoară cariera ecleziastică la Sibiu 1894-1909, secretar al Consistoriului sub oblăduirea mitropolitului Miron Romanul, diacon la 1897, tuns monah la 23 iunie 1902, asesor consistorial în 1902, cu contribuții la realizarea construcției mitropolitane, membru în Sinodul și Congresul Mitropoliei din Sibiu și al ASTRA, protosinghel la 1908, ales episcop al Caransebeșului la 21 noiembrie/4 decembrie 1909, arhieru la 20 aprilie 1910, instalat episcop la Caransebeș la 25 aprilie 1910, păstorind până în 1919, participant la Marea Adunare Națională a Românilor la 1 decembrie 1918, membru al delegației venite la București pentru a prezenta regelui Ferdinand I documentele Unirii. Mitropolit primat al Bisericii Ortodoxe Române decembrie 1919-1925, Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române 1925-1939, desemnat regent în 1926, călătoria la Sf. Mormânt, iulie 1927, vizita la Ierusalim, Constantinopol, Atena, regent la decesul regelui Ferdinand I în 1927, funcție îndeplinită până la 8 iunie 1930, prim-ministru desemnat la 10 februarie 1938-până la decesul de la Cannes, Franța, la 6 martie 1939. A fost adus la București, fiind organizate funeralii naționale. A fost și Consilier de Coroană 20 martie 1938, publicist, membru de onoare al Academiei Române, ales la 7 iunie 1919.

A debutat cu scrieri în „Familia”, colaborări la „Tribuna”, „Dreptatea”, „Corespondența romană”, „Gazeta Transilvaniei”, „Rândunica”, „Românul”, „Revista Orăștiei”, „Foaia Poporului”, „Lupta”, „Universul”, „Foaia poporului român din Budapesta”, „Drapelul”, „Luceafărul”, „Telegraful român” între 1898-1901. În 1907 a înființat „Țara noastră”, apoi „Lumina”, „Apostolul” din 1924.

Miron Cristea, Ilarion Pușcariu, Matei Voileanu, *Biserica catedrală de la Mitropolia ortodoxă română din Sibiu. Istoricul zidirii 1857-1906*, Tipografia Archidieceșană, Sibiu, 1908, 200 p.

A.N.-D.A.I.C., fond Dudu Velicu, dosarele: **862**: Unirea 1918; **1024**: Miron Cristea la Sibiu la 26 martie 1919 RUGĂCIUNEA UNIRII.

A.N.-D.A.I.C., fond Casa Regală, Cabinet, inv. 726 dosar **7/1919** Rugăciunea Unirii tuturor românilor citită de episcopul Miron Cristea la Sibiu la 26 martie 1919 în prezența prințului moștenitor Carol.

A.N.-D.A.I.C., fond S.O.N.F.R. – C.C. II, dosar **282**, f. 173-173v. de la Cabinetul mitropolitului primat Miron Cristea la 4 ianuarie 1920 erau adresate mulțumiri către „Ilustra Doamnă” (Alexandrina Cantacuzino, președinta S.O.N.F.R.) pentru felicitarea care i-a fost adresată în calitate de președinte de onoare al S.O.N.F.R. A fost primit răspunsul la S.O.N.F.R. la 8 ianuarie 1920.

A.N.-D.A.I.C., fond S.O.N.F.R. – C.C. II, dosar **282**, f. 206 la 5 ianuarie 1920 copia textului felicitării adresat mitropolitului primat Miron Cristea cu ocazia alegerii. Fragment: **Salută cu emoție alegerea marelui Exarh care întruchipează Unirea sfântă a tuturor românilor în sânul Bisericii ocrotitoare a neamului nostru...**

„Cronica numismatică și arheologică”, București, anul II, nr. 6-7-8, octombrie-decembrie 1921, p. 45 Medalia mitropolitului primat Miron Cristea, bronz Ø 70 mm., realizare a gravorului timișorean Weinberger. Aversul: profilul bustului Miron Cristea cu potcap pe cap și legenda circulară: **Miron mitropolitul țării**. Reversul: Catedrala mitropolitană din București și legenda: **Catedrala Sf. Mitropolii UngroVlahiei București MCMXX**.

A.N.-D.A.I.C., Fototeca, inv. 1408 **F. I 4248** medalia Miron Cristea.

A.N.-D.A.I.C., fond Miron Cristea, dosar **15**, f. 45, cuvântare rostită la 12 iulie 1923 la paras-tasul de la mormântul lui Andrei șaguna din Rășinari, jud. Sibiu.

A.N.-D.A.I.C., fond Miron Cristea, dosar **4**, f. 179 carte poștală ilustrată cu reproducerea tabloului din Palatul patriarhal din București, în sala de recepție, redând: Investirea patriarhului Miron Cristea la 1 noiembrie 1925. Realizator al tabloului G. Russu, foto N. Buzdugan.

încadrate atât pe peretele noii terase spre Bd. Regina Maria și al firidelor gardului acestui spațiu, precum și pe pereții unui foișor ce domină respectiva terasă.

Ca persoană permanent preocupată de soarta monumentelor, inclusiv a celor bucureștene, multe rămânând însă moștenire ca dorință de la o generație la alta, am avut în atenție preocuparea înfăptuitorilor Independenței de Stat a României

Arhim. Scriban, *Î.P.S. Patriarh Miron în Anglia*, în: „B.O.R.”, București, anul LIV, nr. 7-8, iulie-august 1936, p. 465-484.

Mircea Păcurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, vol. 3, p. 392-398 La p. 391 conducerea B.O.R. era vacantă de la 1 ianuarie 1919 în urma demisiei mitropolitului primat Conon Donici Arămescu.

A.N.-D.A.I.C., fond Miron Cristea, dosar 5:

f. 59v., 60 N. Iorga, *Patriarh și patriarhie*, în: „Apostolul”, București, anul II, nr. 6, 15-31 martie 1925, p. 44, citat: **Fiu de țaran din Ardeal – și o spune cu încredere, iar noi o auzim cu plăcere – poate să fi păstrat din originea sa notele de înțelepciune, de bună socoteală, de chibzuită muncă, prin care se deosebesc clasele noastre populare.**

f. 119-122 „Apostolul”, București, număr festiv, 1 noiembrie 1925. f. 119 = p. 150 **Date răzlețe despre activitatea mitropolitului țării Miron 1919-1925.** Episcopul Caransebeșului participant la 1 decembrie 1918 la Alba Iulia, ales ca sol să ducă împreună cu alți 3 aleși informația și Actul Unirii; la 31 decembrie 1919 ales mitropolit primat primind investitura la 1 februarie 1920.

f. 139v. „Biserica Ortodoxă Română”, seria II-a, anul XLIII, nr. 11 (536), noiembrie 1925.

f. 137v. = p. 676 rolul avut la edificarea bisericii mitropolitane din Sibiu, manifestările de amploare din vara anului 1906.

f. 138 = p. 677 asesor la Sibiu; 1910-1919 episcop la Caransebeș.

f. 139v. = p. 680 la 6 iunie 1922 Consistoriul superior bisericesc – programul de activitate.

A.N.-D.A.I.C., fond Miron Cristea, dosar 10, f. 78 date biografice Miron Cristea până în 1925: născut la 18 iulie 1868 în Toplița Română, licența în teologie la Sibiu 1887-1890, dr. în filologie 1895, la 1 iulie 1895 secretar al Consistoriului din Sibiu, la 1897 la Caransebeș, 1906 episcop la Caransebeș, decembrie 1919 mitropolit primat al B.O.R., 1 ianuarie 1920 instalat mitropolit, 1925 patriarh.

VZT Palatul Patriarhal, curtea interioară la etajul I **bust patriarhul Miron Cristea**, semnat stânga jos și datat: **Ionescu-Varo fecit 1928.**

A.N.-D.A.I.C., fond Miron Cristea, dosar 15, f. 60: cuvântarea din ianuarie 1929 rostită la inaugurarea Căminului Cultural „Cărămidarii de Jos”, București.

Ion Rusu-Abrudeanu, *Patriarhul României, dr. Miron Cristea, înalt regent – omul și faptele*, vol. I, Editura Cartea Românească, București, 1929 șA.N. Biblioteca III 20364ț p. 18-27 părinții; 28-31 studii liceale; 32-35 teologice; 35-36 învățător la Orăștie; 37-65 student la Budapesta 1 Litere și filozofie 1891-1895; 66-120 doctor în filologie modernă: *Viața și opera lui Mihail Eminescu*; 121 activitatea la Mitropolia din Sibiu; 283 mitropolitul Conon Donici Aramescu rămas în teritoriul ocupat de inamic a „semnat” manifestul *Către cei din Moldova*; 305 alegerea ca mitropolit primat, p. 474 titlul publicațiilor lui Miron Cristea; la p. 471 în chestia Catedralei Mântuirii Neamului. Regele Ferdinand I ceruse printr-un hrisov Sf. Sinod binecuvântarea spre a începe pregătirile pentru ridicarea în București a Bisericii Neamului proiectată de dânsul; 471-472 Hrisovul regelui Ferdinand I din 10 mai 1920; 474 la 10 ani de la Unire; la 11 mai orele 9,30 Sfințirea Troiței în Piața Bibescu Vodă. Cuvântarea lui Miron Cristea 30.000 m.p. 50.000.

„Glasul Bucovinei”, Cernăuți, anul XIII, nr. 3125, ianuarie 1930 foto patriarhul Miron Cristea.

A.N.-D.A.I.C., fond Muzeul Al Saint Georges, inv. ¼, dosar 54/1931, f. 133, cup „Universul”, București, 12 aprilie 1931 Cronica plastică citează lucrarea **Patriarhul Miron Cristea**, modelată de Cornel Medrea.

Grigore Ionescu, *București, ghid*, București, 1938, p. 251 în Palatul Patriarhal bustul **Patriarhul Miron Cristea**, marmură.

de a realiza în Capitală o mândră Catedrală care, prin proporții, să asigure la ceas de ceremonie condiții optime pentru buna desfășurare a respectivelor acțiuni. Ideea a fost reluată și după înfăptuirea Marii Uniri, însă diverse evenimente, dificultăți generate de terțe împrejurări au condus la blocarea, amânarea *sine die* a rezolvării. Cercetând acest trecut am elaborat mai multe studii pe care le-am publicat în diverse periodice. Având speranța ca la finalul veacului XX, românii în general și bucureștenii în special se vor strădui să facă toate cele necesare care să conducă la înfăptuirea acestui deziderat. Problema fondurilor care a constituit un impediment major la multe din lucrările de anvergură, pornite inițial cu mult

Ioan Dimitriu-Bârlad, **Bustul Patriarhul Dr. Miron Cristea.**

Virgiliu Z. Teodorescu, *Informații referitoare la activitatea sculptorului Ioan C. Dimitriu-Bârlad*, în: „Revista Muzeelor și Monumentelor”, seria „Monumente Istorice și de Artă”, București, anul XVIII, nr. 1, 1987, p. 52-62.

A.N.-D.A.I.C., fond Onisifor Ghibu, inv. 1836, dosar 671/1932 Miron Cristea.

A.N.-D.A.I.C., fond Visarion Puiu, inv. 823, dosar 71/1913-1932 Miron Cristea.

Salonul Oficial, aprilie-mai 1935, Catalog, Cornel Medrea, poziția 296 **Patriarhul Miron Cristea**, gips.

Patriarhia Română – Consiliul Central Bisericesc, *Congresul Național Bisericesc – sesiunea ordinară octombrie 1935*, Tip. Cărților Bisericești, str. Principatele Unite nr. 60, 328 p. ȘA.N. Biblioteca III 18772 Ț: p. 73 foto biserica din Costești, jud. Argeș realizată după proiectul arhitectului Ionescu Berechet, sfințită cu participarea patriarhului Miron Cristea și în prezența regelui Carol al II-lea la 21 iulie 1935. Fondurile au fost obținute prin colectă publică din inițiativa patriarhului Miron Cristea; p. 249 la 18 aprilie 1930 un pârjol a distrus biserica, înregistrându-se 114 morți. Colecta s-a realizat prin ziarul „Universul”. Bani s-au strâns la Eforia B.O.R. Din fondurile obținute s-au realizat: biserica, casa parohială și o capelă la cimitir.

A.N.-D.A.I.C., Fototeca, inv. 1408 F. II 276; 359; 383: 25-26 septembrie 1933, Sinaia, jud. Prahova. Patriarhul Miron Cristea participant la sărbătorirea la Sinaia a semicentenarului Castelului Peleş.

A.N.-D.A.I.C., fond Miron Cristea, dosar 10:

f. 140 Tablou ctitoricesc **Patriarhul Miron I al României, al II-lea ctitor al Sf. Mitropolii a Bucureștilor după Constantin Șerban VV și Radu Leon VV întemeietorii ei**. Reproducere din „Apostolul”, p. 149.

f. 190-191 comunicatul patriarhului Miron Cristea dat după vizita unei delegații de arabi, adresat către poporul creștin ortodox arab, mai ales și musulman în general din Palestina în care își preciza poziția față de activitatea sionistă de a-i îndepărta pe localnicii arabi din zonă.

f. 55v. =p. 260 „Apostolul”, București, anul XIV, nr. 12, 15 iunie 1937 Cuvântarea din ziua de 6 iunie 1957 la solemnitatea sfințirii bisericii din localitatea Stelian Popescu, azi Balta Doamnei, jud. Prahova: „Sunt și eu fiu de țăran. Mama mea e țărancă ca și voi, pre cari v-am văzut azi ocolind biserica, pe bătrânele credincioase ale satului acesta. În privința aceasta pot să vă spun, că am învățat carte prin multe școli, dar ceea ce a rămas săpat mai adânc în sufletul meu este ceea ce am învățat de la mama de mic copil, când îmi împreuna degetele și mă învăța să mă închin, sfătuindu-mă, ca toată viața mea, orice ași face, să mă închin cu credință lui Dumnezeu.”

A.N.-D.A.I.C., Fototeca, inv. 1408 F. I 5402-5403; 5568-5571; 5639-5635; 5656-5660; 5742-5748; 5752-5573; 5826-5831; 5837-5839; 5843. vizita în Polonia a Patriarhului Miron Cristea în 1937.

A.N.-D.A.I.C., fond Miron Cristea, dosar 12, f. 29-31; patriarhul Miron Cristea, *Oamenii de pe la noi în istoria neamului românesc*, în: revista „Apostolul”, București, anul XV, nr. 1-2, 1-31 ianuarie 1938 f. 29 = p. 5 în 1921 la centenarul genialului Ion Brătianu, Miron Cristea pe atunci mitropolit primat se exprima: **Nasc și în Țara Românească genii creatoare, în toate domeniile vieții politice, culturale, sociale și economice.** La p. 6-7 este tratată **problema evreilor** fiind făcută trimitere la „Adevărul”, București din 19 august 1937; p. 7 date biografice; p. 9 scrierile literare și bisericești.

entuziasm dar care au fost blocate în diverse stadii, reclamă o prealabilă acțiune de eficientă recoltare, orice formulă fiind benefică pentru rotunjimea acestor sume. Ca pensionar, cunoscându-mi limitele posibilităților financiare, consider însă că am cu ce participa la această operă națională. Ca artist plastic, lipsit de preocuparea de a vinde, am oferit în stânga și în dreapta asemenea lucrări. Am considerat că oferind asemenea lucrări printr-un sistem de valorificare, ele vor produce un venit care se va alătura sumelor recoltate prin varii procedee. Nu este o idee originală. A fost uzitată în diverse împrejurări când prin licitații, loterii, tombole, etc. au fost valorificate diverse obiecte, inclusiv cele de artă. Începând

A.N.-D.A.I.C., fond Miron Cristea, dosar **14**, f. 150, revista „Apostolul”, București, anul XV, nr. 8-10, 15-30 mai 1938, p. 105: Textul cuvântării patriarhului Miron Cristea la ceremonia Adunării de pe Câmpia Libertății de la 15 mai 1938 de la Blaj, reluată la Radio pentru a evoca Adunarea de la 3/15 mai 1848.

A.N.-D.A.I.C., fond Miron Cristea, dosar **14**, f. 222-, revista „Apostolul”, București, anul XV, nr. 13-14, 1-31 iulie 1938 număr omagial; f. 225v.-227 = p. 160-163 *Personalitatea Î.S. Patriarh D. Dr. Miron Cristea*, text și foto f. 227-241 = p. 163-192.

A.N.-D.A.I.C., fond Miron Cristea, dosar **15**:

f. ... „Tinerimea creștină”, București, anul VIII, nr. 8-10, august-octombrie 1938, număr festiv dedicat împlinirii a 70 de ani de către patriarhul Miron Cristea, text și foto.

f. 195-196: textul discursului citit de Gheorghe Ionescu-Sisești, ministrul Agriculturii și Domeniilor ca reprezentant al patriarhului Miron Cristea, conducătorul Guvernului, D. 27 noiembrie 1938, la solemnitatea dezvelirii monumentului **Ion I.C. Brătianu**.

A.N.-D.A.I.C., Fototeca, inv. 1408 **F. I 5372; 5377; 5386; 5388; 5390-5392** funeraliile reginei Maria.

A.N.-D.A.I.C., Fototeca, inv. 1408 **F. II 906; 907; 1282** Patriarhul Miron Cristea în 1938.

A.N.-D.A.I.C., Fototeca, inv. 1408 **F. II 2285; 3566** Patriarhul Miron Cristea în 1939.

A.N.-D.A.I.C., fond Miron Cristea, dosar **22**, f. 87v. cup „Neamul românesc pentru popor”, București, anul XXVI, 15 martie 1939, p. 82 citat: **Ajuns așa de sus, el s-a arătat vrednic de începuturile sale prin aceia că trufia nu s-a apropiat de suflet.** N. Iorga.

A.N.-D.A.I.C., Fototeca, inv. 1408 **F. I 5365-5369** funeraliile Miron Cristea 1939.

Lucian Predescu, *Enciclopedia Cugetarea – material românesc – oameni și înfăptuiri*, Editura Cugetarea – Georgescu Delafras, București, 1940, p. 556-557 Urmează lista lucrărilor publicate.

A.N.-D.A.I.C., fond M.C.A., D.A., inv. 819, dosar **103/1941**, f. 18 Weinberger, Patriarhul Miron Cristea.

VZT la Râmnicu Vâlcea, ante 1990 la Palatul Episcopiei pe scara interioară a paraclisului în nișa unei ferestre bustul Patriarhul Miron Cristea, bronz pe piept cu decorațiile V. Ionescu-Varo, pe piept decorațiile.

Radio Actualități 30 noiembrie 1993 la Alba Iulia în fața sălii Unirii în suita de busturi și cel evocându-l pe **Miron Cristea**.

A.N.-D.A.I.C., fond P.C.M., dosar **275/1939** Miron Cristea.

Elie Miron Cristea, *Pagini dintr-o arhivă inedită*, Editura Minerva, București, 1984, 436 p. incluzând corespondența cu contemporanii.

„Calendarul Universul, 1940”, București:

p. 73 la 6 martie 1939 decesul la Cannes al dr. Miron Cristea; la 13 martie 1939 funeralii naționale; la 15 martie coborârea în cripta din pronaosul bisericii Patriarhiei B.O.R.

p. 186 la 6 martie 1939 decesul la Cannes al dr. Miron Cristea; la 11 martie aducerea în România; la 14 martie înmormântarea.

Virgiliu Z. Teodorescu, *Patriarhul Miron Cristea – contemporanul nostru*, în: „Biserica Ortodoxă Română”, București, anul CXVI, nr. 7-12, iulie–decembrie 1998, p. 231-242.

Virgiliu Z. Teodorescu, *Preocuparea Patriarhului Miron Cristea pentru realizarea, în capitala României, a Bisericii Biruinței*, în: „Biserica Ortodoxă Română”, București, anul CXVI, nr. 7-12, iulie–decembrie 1998, p. 243-250.

din 1996 și până în prezent, au ajuns ca donații pentru preconizatul fond în depozitul din Palatul Patriarhiei 150 de piese lucrate în tehnica mozaicului, așteptând ziua în care persoane competente să asigure o bună valorificare a lor.

Revenind la raporturile cu patriarhul Teoctist, amintesc și repetatele dialoguri referitoare la preconizata doleanță de a declanșa realizarea muzeului care să valorifice, pe plan național, bogatul patrimoniu eclesial pentru a evidenția istoria cultului creștin pe teritoriul românesc. Ele au fost purtate atât în incinta Palatului Patriarhal cât și în teritoriu. Amintesc în acest sens reacția patriarhului la sărbătorirea predecesorului Miron Cristea la Toplița, jud. Harghita. Aceste convorbiri erau prilej de a înțelege multitudinea preocupărilor, a interesului de a se documenta și a afla de la terți opinii referitoare la respectiva problemă. Modul de analiză, migala și reacția la cele auzite sau citite îi erau specifice, demonstrând totală responsabilitate în adoptarea unei hotărâri care să fie nu numai dreaptă dar și călăuzitoare în situații cât de cât similare.

Apariția în periodicul oficial „Biserica Ortodoxă Română” a unor colaborări ale subsemnatului constituia ulterioare subiecte de dialog, relevându-mi încă odată atenția acordată de Preafericirea Sa.

Am speranța că am conturat prin cele de mai sus câteva gânduri despre cei care s-au aflat în decursul anilor în postura de patriarhi la conducerea enoriașilor români creștini ortodocși. Aceștia, desfășurându-și activitatea în timpuri în care ignoranța era dirijată de oculte interese potrivnice creștinismului în general și ortodoxiei în special, au căutat să realizeze pașii salvatori care, după o atentă analiză, relevă buna lor intenție. Suntem datori în tot ceea ce întreprindem să discernem pentru a înlătura numeroasele acte de dezinformare, de alterare a adevărului prin care s-a acționat și se acționează metodic pentru discreditarea clerului creștin, începând cu cei care aveau responsabilitatea asumată a păstoririi neamului românesc.

Prof. VIRGILIU Z. TEODORESCU

Virgiliu Z. Teodorescu, *Documentele elaborate de Comisiunea Monumentelor Istorice, izvor de informații cu caracter național*, în: „Arhivele Prahovei”, Ploiești, nr. 3, 1998, p. 66-68.

Virgiliu Z. Teodorescu, *Miron Cristea – contemporanul nostru*, în: „Angustia”, Sf. Gheorghe, vol. 4, 1999, p. 329-334.

Ilie Șandru, Valentin Borda, *Patriarhul Miron Cristea*.

VZT 16 iulie 1998 la Subcetate, jud. Harghita bustul Miron Cristea, bronz, amplasat în fața școlii generale. Autor ???

Valentin Borda, *Biografii de excepție: Patriarhul Miron Cristea*, în: „Națiunea”, București, anul XII, nr. 106 (572), 18-27 iulie 2001, p. 9.

Preot prof. univ., dr. Mircea Păcurariu, *Dicționarul Teologilor Români*, ediția a doua revăzută și întregită, Editura Enciclopedică, București, 2002, p. 133-134, Miron Cristea.

Dorina N. Rusu, *Istoria Academiei Române – repere cronologice*, Editura Academiei Române, București, 1992, 388 p., la p. 153.

Dr. Dorina N. Rusu, *Membrii Academiei Române, 1866-2003, Dicționar*, Editura Enciclopedică / Editura Academiei Române, București, 2003, 1160 p., la p. 278-279.

Valentin Borda, *Biografii de excepție: Miron Cristea*, în: „Națiunea”, București, anul XV, nr. 274 (739), 23 octombrie-2 noiembrie 2004, p. 7.

PROCLAMAREA CANONIZĂRII SFÂNTULUI MITROPOLIT VARLAAM AL MOLDOVEI, (28-30 august 2007)

În perioada 28-30 august 2007, s-au desfășurat o serie de evenimente care au marcat proclamarea solemnă a canonizării Mitropolitului Varlaam al Moldovei. Astfel, în data de 28 august 2007, la Centrul Social-Cultural „Sfântul Paisie de la Neamț”, a avut loc colocviul „*Sfântul Ierarh Varlaam, Mitropolitul Moldovei – slujitor al credinței și culturii creștine*”. A doua zi, la Mănăstirea Secu, s-a oficiat Sfânta Liturghie, după care a avut loc proclamarea solemnă a canonizării Sfântului Ierarh Varlaam. Joi, 30 august 2007, în ultima zi a manifestărilor, s-a oficiat prima Sfântă Liturghie arhierescă de prăznuire a Sfântului Ierarh Varlaam. Mitropolitul Varlaam al Moldovei a fost canonizat de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române în ședința din februarie 2007, având ca dată de prăznuire 30 august. Propunerea canonizării a fost făcută de IPS Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei.

În data de 28 august 2007, cu o zi înainte de proclamarea solemnă a canonizării Mitropolitului Varlaam al Moldovei, la Centrul Social-Cultural „Sfântul Paisie de la Neamț” de la Mănăstirea Neamț, a avut loc un colocviu dedicat celui care a fost unul dintre cei mai mari mitropoliți pe care i-a avut Moldova. Sub genericul „*Sfântul Varlaam, Mitropolitul Moldovei – slujitor al credinței și culturii creștine*”, manifestarea culturală a avut ca scop evidențierea principalelor merite și realizări ale cărturarului și ierarhului Varlaam. Colocviul a fost prezidat de IPS Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, și s-a bucurat de prezența următorilor ierarhi: IPS Mitropolit Serafim al Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei, Europei Centrale și de Nord, IPS Andrei, Arhiepiscopul Alba-Iuliei, PS Gherasim, Episcopul Râmnicului, PS Epifanie, Episcopul Buzăului și Vrancei, PS Calinic, Episcopul Argeșului și Muscelului, PS Casian, Episcop al Dunării de Jos, PS Timotei, Episcopul Aradului, Ienopolei și Hălmagiului, PS Damaschin, Episcopul Sloboziei și Călărașilor, PS Ambrozie, Episcopul Giurgiului, PS Marc Nemțeanul, Episcop vicar al Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale, PS Ioachim

Sfântul Ierarh Varlaam, Mitropolitul
Moldovei

Băcăuanul, Arhiereu vicar al Episcopiei Romanului, și PS Corneliu Bârlădeanul, Arhiereu vicar al Episcopiei Hușilor. La simpozion au mai participat mai mulți invitați speciali, cum ar fi ministrul Educației, Cercetării și Tineretului, dl Cristian Adomniței, d-na Theodora Bertzi, secretar de stat la Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de șanse, și dl Adrian Lemeni, consilier al primului-ministru Călin Popescu-Tăriceanu, precum și profesori de teologie de la principalele instituții de învățământ teologic din Arhiepiscopia Iașilor.

Cuvântul de deschidere a colocviului a aparținut IPS Mitropolit Daniel, care a prezentat programul din prima zi a manifestărilor dedicate proclamării canonicizării Mitropolitului Varlaam și a prezentat în câteva cuvinte personalitatea marelui mitropolit. „Mitropolitul Varlaam a fost un om al rugăciunii și pocăinței, un om care a devenit monah la o vârstă fragedă la Mănăstirea Secu, abia înființată, și în această mănăstire el a trăit în rugăciune, în toată rânduiala bisericească și a avut înclinație spre a învăța limbi străine”, a arătat IPS Mitropolit Daniel. Sesiunea de referate a fost deschisă de prof. dr. Eugen Munteanu de la Facultatea de Litere din cadrul Universității „Al. I. Cuza” Iași, care a vorbit despre Mitropolitul Varlaam – cărturar și reformator al limbii române literare. El a fost urmat de părințele prof. dr. Vasile Demciuc de la Facultatea de Istorie din cadrul Universității „Sfântul Ștefan cel Mare”, Suceava. După încheierea sesiunii de prezentare a referatelor, au avut dezbateri pe marginea intervențiilor prezentate.

Cu același prilej, Editura Trinitas a Mitropoliei Moldovei și Bucovinei a lansat lucrarea *Scara Raiului* sau *Leastvița*, traducere a Mitropolitului Varlaam. Această noutate editorială a fost prezentată de IPS Părinte Mitropolit Daniel în cadrul colocviului. Studiul introductiv la această lucrare a fost semnat de prof. dr. Eugen Munteanu, fiind urmat de o Notă asupra ediției scrisă de d-na Oana Panait, autoarea acestei ediții științifice.

În aceeași zi, manifestările au continuat la Seminarul Teologic „Veniamin Costachi” de la Mănăstirea Neamț. IPS Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei și Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, a oficiat, împreună cu un sobor de ierarhi, slujba de sfințire a paraclisului din cadrul Casei de oaspeți „Ierusalim - Hozeva” care se află în incinta Seminarului. În cuvântul rostit cu acest prilej, IPS Părinte Mitropolit Daniel a evidențiat rolul deosebit de important pe care îl are acest paraclis în cadrul școlii: „Suntem deosebit de bucuroși că Dumnezeu ne-a ajutat ca această casă de oaspeți, pelerini, „Ierusalim - Hozeva”, să fie dotată și cu un paraclis, care a fost pictat de cei mai buni elevi ai seminarului. Acest paraclis este pentru noi o prezență harică, prin rugăciunile care se săvârșesc aici și prin pictura care mărturisește că este vorba de o prezență a Bisericii alături de oaspeți și a oaspeților alături de Biserică. De asemenea, dorim să spunem că are un rol educativ în formarea tinerilor, deoarece în cadrul Seminarului Teologic Liceal „Veniamin Costachi”, există și o secție de patrimoniu, iar acești tineri talentați doresc să arate că ei continuă tradiția noastră frumoasă ortodoxă și

românească și, în același timp, au o deschidere față de valorile și toate formele de spiritualitate creștină autentică”.

În data de 29 august 2007, ziua hramului principal al mănăstirii, „Tăierea Capului Sfântului Ioan Botezătorul”, a avut loc la Mănăstirea Secu proclamarea solemnă a canonizării Sfântului Ierarh Varlaam, Mitropolitul Moldovei. Evenimentul a avut loc după slujba Sfintei Liturghii, oficiată de un impresionant sobor de ierarhi ai Patriarhiei Române și delegați ai Patriarhiei Ecumenice de Constantinopol, precum și ai Bisericilor Ortodoxe surori, sobor prezidat de IPS Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei și Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române. Din soborul de ierarhi au făcut parte: IPS Policarp, Mitropolit de Spania și Portugalia ca reprezentant al SSale Bartolomeu I, Patriarhul Ecumenic de Constantinopol, IPS Laurențiu, Mitropolitul Ardealului, IPS Teofan, Mitropolitul Olteniei, IPS Petru, Mitropolitul Basarabiei, IPS Serafim, Mitropolit al Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei, Europei Centrale și de Nord, IPS Iosif, Mitropolit al Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale, IPS Nifon, Arhiepiscopul Târgoviștei, IPS Pimen, Arhiepiscopul Sucevei și Rădăuților, IPS Andrei, Arhiepiscop de Alba-Iulia, PS Gherasim, Episcopul Râmnicului, PS Epifanie, Episcopul Buzăului și Vrancei, PS Calinic, Episcopul Argeșului și Muscelului, PS Casian, Episcopul Dunării-de-Jos, PS Timotei, Episcopul Aradului, Ienopolei și Hălmagiului, PS Lucian, Episcopul Caransebeșului, PS Sofronie, Episcopul Oradiei, Bihorului și Sălajului, PS Iustinian, Episcopul Maramureșului și Sătmarului, PS Nicodim, Episcopul Severinului și Strehaei, PS Damaschin, Episcopul Sloboziei și Călărașilor, PS Ioan, Episcopul Covasnei și Harghitei, PS Ambrozie, Episcopul Giurgiului, PS Ciprian Câmpineanul, Episcop vicar patriarhal, PS Sebastian Ilfoveanul, Episcop vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor, PS Calinic Botoșăneanul, Episcop vicar al Arhiepiscopiei Iașilor, PS Marc Nemțeanul, Episcop vicar al Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale, PS Irineu Slătineanul, Arhiereu vicar al Episcopiei Râmnicului, PS Ioachim Băcăuanul, Arhiereu vicar al Episcopiei Romanului, PS Corneliu Bârlădeanul, Arhiereu vicar al Episcopiei Hușilor și PS Iustin Sighețeanul, Arhiereu vicar al Episcopiei Maramureșului și Sătmarului.

În cuvântul de învățătură rostit în cadrul Sfintei Liturghii, IPS Părinte Mitropolit Daniel a evidențiat semnificațiile sărbătorii Tăierii Capului Sfântului Ioan Botezătorul: „Tăierea Capului Sfântului Ioan Botezătorul este pentru noi un memento, o chemare la a gândi ce se întâmplă în viața noastră când rațiunea nu mai este suficient de liberă și de luminată de harul lui Dumnezeu pentru ca să lucreze dreptatea, când inima noastră și simțirile noastre nu se mai conduc după lumina *Sfintei Scripturi*, după dreptatea lui Dumnezeu. Sfântul Ioan Botezătorul a murit ca un mucenic pentru că s-a luptat pentru dreptate și adevăr. Însă Sfântul Ioan Botezătorul reprezintă și figura cea mai luminoasă, a celui care cheamă la pocăință. Sărbătoarea aceasta de astăzi, a Tăierii Capului Sfântului Ioan Botezătorul, nu este numai o sărbătoare de comemorare, de aducere aminte a ceea ce s-a

întâmplat în trecut, ci este o sărbătoare care ne îndeamnă pe noi ca, în timpul vieții noastre, să luptăm cât mai mult să viețuim curat, să luptăm pentru dreptate și adevăr, să învățăm să și iertăm, dar mai ales să învățăm să ne pocăim pentru greșelile noastre pe care le facem ziua și noaptea, cu voie și fără de voie”.

După oficierea Sfintei Liturghii a avut loc ceremonia de proclamare a canonizării Sfântului Ierarh Varlaam, Mitropolitul Moldovei. *Tomosul sinodal* a fost citit de PS Ciprian Câmpineanul, Episcop vicar patriarhal: „Având în vedere viața pilduitoare a Sfântului Ierarh Varlaam, Mitropolitul Moldovei, scrierile sale duhovnicești și de apărare a dreptei credințe pentru luminarea slujitorilor Sfintelor Altare și a poporului dreptcredincios, urmând obiceiului sinodal și chemând în ajutorul nostru puterea Duhului Sfânt, hotărâm ca de acum înainte părintele nostru Mitropolitul Varlaam al Moldovei să se numere printre Sfinții pomeniți de Biserica noastră și preamăriți de Dumnezeu în Ceruri și să se cinstească cu cântări de laudă în ziua a 30-a a lunii august. Poruncim, de asemenea, în Duhul Sfânt, ca viața, slujba și icoana Sfântului să fie primite cu evlavie de ierarhi, preoți, monahi și de toți credincioșii ortodocși. Spre deplina statornicie a celor pe care le-am hotărât în chip sinodal și canonic întărim cu semnăturile noastre acest *Tomos sinodal* de canonizare a Ierarhului Varlaam, Mitropolitul Moldovei, aducându-l la cunoștința clerului și credincioșilor creștini din cuprinsul Patriarhiei Române. Acest *Tomos sinodal*, întocmit și aprobat de Sfântul Sinod în ședința sa din 20 iunie 2007, se proclamă astăzi, 30 august anul mântuirii 2007, cu îndemnul nostru către tot cinul preoțesc și monahal, precum și către binecredincioșii creștini ortodocși români de aici și de pretutindeni de a cinsti cu evlavie pe Sfântul Ierarh Varlaam, Mitropolitul Moldovei”.

În cuvântul rostit după citirea *Tomosului sinodal*, IPS Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei și Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române a evidențiat participarea la evenimentele dedicate proclamării canonizării Sfântului Ierarh Varlaam, a Înalt Prea Sfințitului Policarp, Mitropolit de Spania și Portugalia, ca delegat al SSale Bartolomeu I, Patriarhul Ecumenic de Constantinopol. De asemenea, IPS Părinte Mitropolit Daniel a mulțumit oficialităților prezente la Mănăstirea Secu, precum și tuturor ierarhilor care au participat la aceste evenimente: „Dorim să subliniem aici în mod deosebit faptul că este prezent alături de noi IPS Mitropolit Policarp de Spania și Portugalia ca reprezentant sau delegat al SSale Bartolomeu I, Patriarhul Ecumenic al Constantinopolului, întrucât Mitropolitul Varlaam, în timpul viețuirii sale, a fost Mitropolit al Mitropoliei Moldovei care făcea parte în mod direct din Patriarhia Ecumenică de Constantinopol și avea ca păstor superior lui, în mod direct, pe Patriarhul Ecumenic de Constantinopol. Această sărbătoare nu este doar a Bisericii noastre, ci este și o sărbătoare a poporului român. Primul care a scris „Carte către toată seminția românească”, deși provinciile românești erau despărțite, a fost Mitropolitul Varlaam al Moldovei. Deci, fiind o sărbătoare duhovnicească și bisericească națională, ne bucurăm că aici este prezent dl Președinte al României, dl Prim Ministru și dl Președinte al

Camerei Deputaților și membri ai Guvernului, autorități centrale, locale altele decât cele menționate. Dorim ca să exprimăm recunoștința noastră în primul rând față de Patriarhia Ecumenică, față de Ssa Bartolomeu I, Patriarhul Ecumenic al Constantinopolului pentru că a trimis un delegat, față de autoritățile centrale care reprezintă România și, desigur, față de toți Înalt Prea Sfinții și Prea Sfinții Ierarhi prezenți aici ca părinți ai Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române. Cu multă emoție ne gândim la Părintele nostru vrednic de pomenire Teoctist, Patriarhul României care a dorit mult să fie prezent aici, dar Domnul l-a chemat pe când nu ne așteptam, care a restaurat și consolidat această mănăstire în anii de păstorire la Iași ca Mitropolit al Moldovei și Sucevei și care s-a bucurat foarte mult de propunerea Sinodului Mitropolitan al Mitropoliei Moldovei și Bucovinei ca ierarhul vrednic, cărturarul și patriotul Varlaam să fie trecut în rândul Sfinților din Calendarul Bisericii Ortodoxe Române”.

La final, IPS Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei și Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române a oferit Președintelui României, Traian Băsescu, Primului Ministru, Călin Popescu Tăriceanu, Președintelui Camerei Deputaților, Bogdan Olteanu, Ministrului Culturii și Cultelor, Adrian Iorgulescu, Ministrului Muncii, Familiei și Egalității de șanse, Paul Păcuraru, câte o icoană cu chipul Sfântului Ierarh Varlaam, Mitropolitul Moldovei. De asemenea, toți ierarhii care au slujit la Sfânta Liturghie săvârșită la Mănăstirea Secu au primit câte un engolpion cu icoana Sfântului Ierarh Varlaam, precum și o icoană a acestui sfânt.

În urma ceremoniei de proclamare a canonizării Sfântului Ierarh Varlaam oficiată la Mănăstirea Secu, credincioșii se vor putea ruga celui care a adus pentru prima dată în eparhia Moldovei cartea românească tipărită. Deși de la trecerea sa la cele veșnice s-au împlinit 350 de ani, Mitropolitul sfânt Varlaam rămâne o figură marcantă atât pentru istoria Bisericii, cât și pentru cultura și conștiința românilor de pretutindeni.

REDAȚIA

TOMOS SINODAL

AL BISERICII ORTODOXE AUTOCEFALE ROMÂNE PRIVIND CANONIZAREA SFÂNTULUI IERARH VARLAAM, MITROPOLITUL MOLDOVEI

SFÂNTUL SINOD AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE,
*Prea iubitului cler, cinului monahal și drept-măritorilor creștini
din cuprinsul Patriarhiei Române,*

Har, milă și pace de la Dumnezeu, iar de la Noi, părintești binecuvântări!

Vrednic de toată cinstea înaintea lui Dumnezeu și drept lucru este a prăznui, prin slujbe și cântări duhovnicești, pomenirea celor ce s-au nevoit prin viață cuvioasă, alcătuirii de scrieri sfinte pentru apărarea credinței și fapte bune spre folosul oamenilor și preamărirea lui Dumnezeu. Lăudându-i și venerându-i pe aceștia, preamărim pe Dumnezeu așa cum glăsuiește psalmistul: *“Minunat este Dumnezeu întru Sfinții săi Dumnezeul lui Israel”* (Psalmul 67, 36).

Un astfel de plăcut și ales a lui Dumnezeu a fost și vrednicul de pomenire Varlaam, Mitropolitul Moldovei. Acest vlăstar binecuvântat de Dumnezeu, încă din fragedă copilărie, a ales să-și consacre viața întru totul lui Dumnezeu intrând în cinul monahal. După ce s-a ostenit cu postul și rugăciunea și după ce a deprins tainele cărților sfinte, a fost rânduit de Dumnezeu să fie păstor sufletesc al turmei sale celei cuvântătoare. Nenumărate i-au fost faptele sale, în această cinste arhierască, căci asemenea Bunului Păstor a fost preocupat permanent, atât de credincioșii din eparhia sa, cât și de ortodocșii de pretutindeni. Prin cuvinte alese și scrieri sfinte, Evlaviosul Mitropolit Varlaam a îndemnat la apărarea credinței și tradiției strămoșești, mai ales la sinodul ortodox de la Iași, când s-a statornicit mărturisirea de credință a Sfântului Mitropolit Petru Movilă. A fost de asemenea mare ctitor de lăcașe de închinăciune și cinstitor de sfinți participând la aducerea Sfintelor moaște ale Sfintei Cuvioase Paraschiva și așezarea lor în biserica Sfinții Trei Ierarhi.

Având în vedere viața pilduitoare a Sfântului Ierarh Varlaam Mitropolitul Moldovei, scrierile sale duhovnicești și de apărare a dreptei credințe, pentru luminarea slujitorilor sfintelor altare și a poporului dreptcredincios, urmând obiceiului Sinodal și chemând în ajutorul nostru puterea Duhului Sfânt,

* Text definitivat de Comisia sinodală pentru Canonizarea Sfinților Români la 19 iunie 2007 și aprobat de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române prin hotărârea nr.2702 din 20 iunie 2007.

H O T Ă R Ă M:

Ca de acum înainte, Părintele nostru, Mitropolitul Varlaam al Moldovei să se numere printre sfinții pomeniți de Biserica noastră și preamăriți de Dumnezeu în ceruri și să se cinstească cu cântări de laudă în ziua a treizecea a lunii august.

Poruncim, de asemenea, în Duhul Sfânt, ca viața, slujba și icoana Sfântului să fie primite cu evlavie de ierarhi, preoți, monahi și de toți credincioșii ortodocși.

Spre deplină statornicie a celor pe care le-am hotărât în chip sinodal și canonic, întărim cu semnăturile noastre acest **TOMOS SINODAL** de canonizare a Ierarhului Varlaam, Mitropolitul Moldovei, aducându-l la cunoștință clerului și credincioșilor creștini din cuprinsul Patriarhiei Române.

*

Acest **TOMOS SINODAL** întocmit și aprobat de Sfântul Sinod în ședința sa din 20 iunie 2007 se proclamă astăzi, 30 august, anul mântuirii 2007, cu îndemnul Nostru către tot cinul preoțesc și monahal, precum și către binecredincioșii creștini ortodocși români, de aici și de pretutindeni, de a cinsti cu evlavie pe Sfântul Ierarh Varlaam, Mitropolitul Moldovei.

PREȘEDINTELE SFÂNTULUI SINOD AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE**† T E O C T I S T**

**ARHIEPISCOPUL BUCUREȘTILOR,
MITROPOLITUL MUNTENIEI ȘI DOBROGEI,
LOCTIITOR AL CEZAREEI CAPADOCIEI ȘI
PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE**

† DANIEL

Arhiepiscopul Iașilor și
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

† BARTOLOMEU

Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și
Clujului și Mitropolitul Clujului, Albei,
Crișanei și Maramureșului

† NICOLAE

Arhiepiscopul Timișoarei și
Mitropolitul Banatului

† SERAFIM

Mitropolitul Mitropoliei Ortodoxe Române
a Germaniei, Europei Centrale și de Nord

† LAURENȚIU

Arhiepiscopul Sibiului și
Mitropolitul Ardealului

† TEOFAN

Arhiepiscopul Craiovei și
Mitropolitul Olteniei

† PETRU

Arhiepiscopul Chișinăului, Mitropolitul
Basarabiei și Exarh al Plaiurilor

† IOSIF

Mitropolitul Mitropoliei Ortodoxe
Române a Europei Occidentale și
Meridionale

† **TEODOSIE**

Arhiepiscopul Tomisului

† **PIMEN**

Arhiepiscopul Sucevei și Rădăuților

† **NICOLAE**

Arhiepiscopul Arhiepiscopiei Ortodoxe Române în America și Canada

† **GHERASIM**

Episcopul Râmnicului

† **EPIFANIE**

Episcopul Buzăului și Vrancei

† **IOACHIM**

Episcopul Hușilor

† **TIMOTEI**

Episcopul Aradului, Ienopolei și Hălmagiului

† **SOFRONIE**Episcop al Episcopiei Ortodoxe Române
a Oradiei, Bihorului și Sălajului† **IOAN**

Episcopul Covasnei și Harghitei

† **GALACTION**

Episcopul Alexandriei și Teleormanului

† **AMBROZIE**

Episcopul Giurgiului

† **NIFON**

Arhiepiscopul Târgoviștei

† **ANDREI**

Arhiepiscopul Alba Iuliei

† **EFTIMIE**

Episcopul Romanului

† **CALINIC**

Episcopul Argeșului și Muscelului

† **CASIAN**

Episcopul Dunării de Jos

† **LUCIAN**

Episcopul Caransebeșului

† **JUSTINIAN**Episcopul Episcopiei Ortodoxe Române a
Maramureșului și Sătmarului† **DAMASCHIN**

Episcopul Sloboziei și Călărașilor

† **NICODIM**

Episcopul Severinului și Strehaiei

† **DANIIL**

Episcop-Loctiitor (Administrator) al

Episcopiei Daciei Felix

† **VACANT**

Episcopul Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria

† **VINCENȚIU PLOIEȘTEANUL**

Episcop-Vicar Patriarhal

† **SEBASTIAN ILFOVEANUL**

Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei
Bucureștilor

† **CALINIC BOTOȘĂNEANUL**

Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Iașilor

† **IRINEU BISTRIȚEANUL**

Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Vadului,
Feleacului și Clujului

† **GURIE GORJEANUL**

Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Craiovei

† **SOFIAN BRAȘOVEANUL**

Episcop-Vicar la Mitropolia Ortodoxă
Română a Germaniei, Europei Centrale
și de Nord

† **MARC NEMȚEANUL**

Episcop-Vicar la Mitropolia Ortodoxă
Română a Europei Occidentale și
Meridionale

† **IRINEU SLĂTINEANUL**

Arhiereu-Vicar al Episcopiei Râmnicului

† **CORNELIU BÂRLĂDEANUL**

Arhiereu-Vicar al Episcopiei Hușilor

† **CIPRIAN CÂMPINEANUL**

Episcop-Vicar Patriarhal

† **VARSANUFIE PRAHOVEANUL**

Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei
Bucureștilor

† **VISARION RĂȘINĂREANUL**

Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Sibiului

† **VASILE SOMEȘANUL**

Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Vadului,
Feleacului și Clujului

† **PAISIE LUGOJANUL**

Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei
Timișoarei

† **SILUAN MARSILIANUL**

Episcop-Vicar la Mitropolia Ortodoxă
Română a Europei Occidentale și
Meridionale

† **IOAN CASIAN DE VICINA**

Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Ortodoxe
Române în America și Canada

† **IOACHIM BĂCĂUANUL**

Arhiereu -Vicar al Episcopiei Romanului

† **PETRONIU SĂLĂJANUL**

Arhiereu-Vicar al Episcopiei Ortodoxe
Române a Oradiei, Bihorului și Sălajului

† **IUSTIN SIGHETEANUL**

Arhiereu-Vicar al Episcopiei Ortodoxe Române a Maramureșului și Sătmarului

*

ASPECTE ALE LEGISLAȚIEI EUROPENE ÎN DOMENIUL LIBERTĂȚII RELIGIOASE

În legislațiile statelor europene există diferite modalități de acordare a personalității juridice pentru entitățile religioase. Garanția cerută în mod imperativ este aceea de a asigura dreptul de exercitare a activității de cult. Din momentul în care acest drept este asigurat, celelalte aspecte privind sprijinul Statului sau facilitățile fiscale țin de politica internă a fiecărui Stat, având în vedere că cea de-a XI-a Declarație adoptată la Conferința de la Amsterdam în 1997 arată că Uniunea Europeană respectă statutul de care beneficiază cultele conform dreptului național, (vezi „Déclaration adoptée par la Conférence d’Amsterdam”, în *Journal officiel*, no. C 340 du 10 novembre 1997). Documentul poate fi consultat la pagina web: <http://europa.eu.int/>, ideea aceasta fiind preluată de articolul I-52 din *Tratatul constituțional* în care se afirmă că „Uniunea respectă și nu prejudiciază statutul de care beneficiază Bisericile și asociațiile sau comunitățile religioase în Statele membre în virtutea dreptului național”.

Acolo unde există mai multe niveluri, cum ar fi: (a) asociații ce sunt libere să aibă în obiectul de activitate activități de ordin cultural; (b) asociații culturale; (c) culte, treptele respective corespund și unor nivele diferite de sprijin, nu denumirea categoriei juridice contând, ci capacitatea acestora de a beneficia de respectivul sprijin.

Situațiile sunt foarte diferite de la țară la țară, după cum urmează:

În **Franța**, recunoașterea unei asociații ca fiind de utilitate publică se face în funcție de scopul și activitatea efectivă a asociației respective. Pentru asociațiile ce fac parte din vechile culte, deja cunoscute ca fiind cu activitate respectabilă și nu sunt considerate ca secte (*mouvements sectaires*), procedura pentru recunoaștere poate începe după trei ani de la înființare, dar Statul poate refuza această recunoaștere pentru nereguli de gestiune contabilă sau atentat la ordinea publică și la bunele moravuri.

Statul francez a introdus pe lista mișcărilor sectare multe grupări sau asociații care sunt considerate nesigure. Prefectul este autoritatea care are competența în recunoașterea caracterului cultural. Avantajele de ordin fiscal constau în principal în exonerarea de la plata impozitului local pentru spațiul dedicat în mod exclusiv cultului, dreptul de a da chitanțe fiscale sau dreptul de a primi donații și legate testamentare.

Consiliul de Stat din Franța a refuzat recunoașterea asociației „Varja Triomphant” de a beneficia de drepturile rezervate asociațiilor culturale. Refuzul se bazează pe aspecte legate de tulburarea ordinii publice (vezi decizia Consiliului de Stat CE, no. 248.467, 28 aprilie 2004).

În **Germania**, comunitățile religioase care satisfac criteriile articolului 137-5 din *Constituția de la Weimar* și care respectă ordinea constituțională sunt recunoscute ca persoane morale de drept public. Pentru a obține această recunoaștere,

articolul 137-5 din respectiva *Constituție* cere să fie dovedit faptul că o astfel de comunitate reprezintă un număr important de persoane și are o vechime pe teritoriul țării (vezi Gerard Robbers: „Etat et Eglises en Republique fédérale d’Allemagne”, în *Etat et Eglise dans l’Union européenne*, Auflage, 1997, p. 64 și următoarele). Fiecare comunitate este judecată în parte, neexistând standarde prestabilite; însă, pentru a obține recunoașterea ca persoană juridică de drept public, comunitatea respectivă trebuie să dovedească o prezență continuă și stabilă, un patrimoniu respectabil și o pondere importantă.

Austria, care a adoptat în 1998 o nouă Lege a cultelor, cere prin acest act normativ ca, pentru a putea fi recunoscut, un cult trebuie să dovedească faptul că există de cel puțin 20 de ani ca și *Religionsgemeinschaft* (comunitate religioasă) și să fie înregistrat de cel puțin 10 ani ca *Bekennnisgemeinschaft*. Aceasta nu este recunoscută ca având o capacitate juridică culturală și este considerată simplă asociație. Se pretinde pentru cultul care cere recunoașterea să reprezinte cel puțin 2 % din populația țării (vezi pentru detalii „Le statut juridique des communautés religieuses en Autriche”, *Revue de droit canonique*, Strasbourg, no. 1-2/2004, vol. 54, no. 121-139, 293, 298-299, 305).

În **Spania**, asociațiile religioase sunt înscrise în registrul confesiunilor, dar ele rămân simple asociații. Dacă o entitate este înscrisă în registrul cultelor și își dovedește notorietatea (număr important de aderenți și o prezență în timp), ea poate spera la încheierea unui acord cu Statul spaniol. Până în prezent, au fost încheiate doar trei astfel de documente (vezi Ivan C. Iban, „Etat et Eglise en Espagne”, în *Eglise dans l’Union européenne*, ediția 1997, p. 103 ș.u.).

În **Belgia** există doar șase culte recunoscute și care deci au avantaje fiscale, toate celelalte confesiuni organizându-se pe principiul asociativ ca ASBL (asociații fără scop lucrativ), fără avantaje speciale și deci fără o procedură specială privind numărul de persoane și vechimea (Rik Turfs „Etat et Eglise en Belgique” în *Eglise dans l’Union européenne*, ediția 1997, p. 17 ș.u.).

În **Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord** există mai multe Biserici naționale, Biserica Anglicană fiind Biserică de Stat. Statul nu sprijină cultele și nu există o listă formală a cultelor recunoscute de către stat. Cultele sau Bisericile pot să solicite a fi înscrise ca și corporații de cult (nu există restricții nici de număr și nici de vechime), fără a putea pretinde însă sprijin din partea statului. Înmulțirea comunităților religioase a condus la crearea și funcționarea, după 1987, a unei instituții oficiale la London School of Economics, numită IFORM, scopul acesteia fiind de a informa societatea în legătură cu grupurile religioase din Regatul Unit (vezi pentru detalii Roland Max, *Religion et société en Angleterre, de la Reforme □nos jours*, Paris, PUF, 1978 și Bernard d’Helleencourt, *Les vicissitudes d’une „sécularisation chrétienne” au Royaume-Uni*, în Jean Bauberot, *Religions et laïcité dans l’Europe des douze*, Syros, Paris, 1994, p. 132).

În **Italia**, confesiunile pot alege între statutul de persoană juridică de drept privat, constituindu-se în asociații nerecunoscute, sau asociații recunoscute conform articolelor 14-35 din *Codul Civil*. Aceste asociații recunoscute pot să obțină donații și liberalități doar cu aprobarea statului. Având în vedere lipsa avantajelor financiare și controlul punctual în ceea ce privește donațiile, nu există restricții privind vechimea și numărul de membri. Statutul acestora este asociat cu statutul ONG-urilor. Cultele pot să ceară și recunoașterea personalității juridice pe baza Legii 1.159 din 1929 și a decretului de aplicare din 28 februarie 1930, care stabilește regimul religiilor admise în Italia. Această lege acordă avantaje fiscale, dar, pentru a obține această recunoaștere, trebuie să fie dovedită stabilitatea și ponderea în societate.

Pentru a obține personalitatea juridică de cult *sui generis*, trebuie îndeplinită o singură condiție, aceea de a nu promova principii contrare ordinii publice și bunelor moravuri. În fapt, pentru obținerea personalității juridice culturale, statul exercită un control al activității cultului respectiv, a ponderii sale și a patrimoniului deținut.

Toate facilitățile rezervate cultelor pot fi obținute numai dacă este încheiat un acord între stat și cultul în cauză. Doar șase culte au încheiat un astfel de acord, iar alte câteva acorduri deja pregătite din punct de vedere tehnic așteaptă de cel puțin 6 ani aprobarea prin lege (vezi pentru detalii *Locul și rolul recunoscut Bisericilor în țările Uniunii Europene*, Arhidiecezana, Cluj-Napoca, 1998, pp. 155-164).

În acest context, trebuie subliniate și prevederile *Convenției Europene a Drepturilor Omului*, în care este garantată libertatea religioasă, orice restrângere a acesteia constituind doar „măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru siguranța publică, protecția ordinii, a sănătății sau a moralei publice ori pentru protejarea drepturilor și libertăților altora” (art. 9, al. 2). De asemenea, *Convenția* stipulează că „exercitarea acestor libertăți **ce comportă îndatoriri și responsabilități poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică**, (*sublin. ns.*) pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății sau a moralei, protecția reputației sau a drepturilor altora pentru (...) a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești” (art. 10, al. 2).

De altfel, în baza articolului 9 din sus-numita *Convenție*, jurisprudența CEDO consemnează faptul că „respectul pentru sentimentele religioase ale credincioșilor” este garantat (vezi *Otto-Preminger-Institut vs. Austria*, seria A, nr. 295-A, din 20 septembrie 1994), ceea ce este confirmat ulterior în alte cazuri precum *Wingrove contra Regatul Unit* (25 noiembrie 1996).

La rândul său, Uniunea Europeană, prin *Directiva nr. 97/36/CE* prevede în art. 22a: „statele membre trebuie să garanteze că emisiunile difuzate (prin televiziuni) nu incită la ură pe considerente de rasă, sex, religie sau naționalitate”.

În concluzie, putem sublinia următoarele aspecte:

– Legislația europeană consideră obligatorie asigurarea accesului la personalitate juridică a tuturor grupurilor de persoane care doresc să desfășoare o activitate de cult; respectul legalității, al ordinii publice și al bunelor moravuri sunt singurele condiții ce trebuie respectate;

– Atunci când există mai multe categorii juridice pentru organizarea vieții religioase (grupul religios, asociația, asociația culturală sau religioasă, cultul recunoscut, cultul parte a unui acord), nivelul de recunoaștere corespunde unui nivel diferit de control;

– Când este vorba de acordarea unor drepturi sau exonerări de taxe, cultul în cauză trebuie să dovedească ponderea în societate, vechimea, modul de administrare a patrimoniului; criteriile de evaluare diferă de la țară la țară;

– În domeniul vieții religioase, Uniunea Europeană recunoaște preponderența dreptului intern în condițiile respectării tratatelor și convențiilor internaționale.

BIROUL DE PRESĂ AL PATRIARHIEI ROMÂNE

A. AGENDA DE LUCRU
A PREAFERICITULUI PĂRINTE PATRIARH T E O C T I S T
(1-30 iulie 2007)

Duminică, 1 iulie

- A asistat la Sfânta Liturghie, în Catedrala Patriarhală.
- A vizitat biserica „Sf. Mare Mucenic Mercurie”, din Protoieria III Capitală, unde a ținut un cuvânt de binecuvântare.

Sâmbătă, 7 iulie

- Însoțit de Dl. Arhitect Voicu Florea, a făcut o vizită pastorală la Mănăstirea Cernica.

Duminică, 8 iulie

Primiri:

- PC Pr. Prof. Dr. Dumitru Popescu și Dl. Acad. Marin Aiftincă.

Marți, 10 iulie

- A participat la evaluarea proiectului național „Consolidarea inițiativelor comunitare de prevenire a HIV/SIDA și a violenței în familie în România”, un parteneriat între Biserica Ortodoxă Română, Organizația Internațională pentru Caritatea Creștină Ortodoxă (IOCC), Ministerul Educației și Cercetării și Guvernul SUA prin intermediul Agenției SUA pentru Dezvoltare Internațională (USAID), lansat în aprilie 2005. Evenimentul a avut loc la Palatul Patriarhiei, în prezența ES Dl. Nicholas Taubman, ambasadorul SUA la București. PF Părinte Patriarh Teoctist a evidențiat colaborarea remarcabilă dintre Patriarhia Română și IOCC, referindu-se la principiul creștin al întrajutorării, care trebuie să fie prezent în viața tuturor popoarelor.

- A primit pe dl. Vasilios Michaloliakos, Ministrul Adjunct al Apărării Naționale al Republicii Elene, împreună cu o delegație militară.

– În perioada *12-15 iulie*

Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist a efectuat o vizită oficială în Cehia, la invitația Prea Fericitului Părinte Chrystofor, Arhiepiscopul Ortodox de Praga și Mitropolitul ținuturilor Cehiei și Slovaciei. Din delegația Bisericii Ortodoxe Române au mai făcut parte PS Episcop Vincențiu Ploieșteanul, PC Pr. consilier Florin Șerbănescu și PC Diac. Costin Spiridon.

Programul vizitei a cuprins întâlniri cu: PF Chrystofor, Arhiepiscopul Ortodox de Praga și Mitropolitul ținuturilor Cehiei și Slovaciei, oficialii Ambasadei României la Praga, dl. Miloslav Vlcek, președintele Camerei Deputaților, dl. Pavel

Bem, primarul general al orașului Praga, dl. ing. Vlastimil Vozka, primarul general al orașului Most, și comunitatea românească din Cehia.

Sâmbătă, 14 iulie

– PF Părinte Patriarh Teoctist a săvârșit slujba de sfințire a pietrei de temelie a bisericii-mausoleu „Sf. Mucenic Valentin” din orașul Most, închinată memoriei ostașilor români căzuți pe aceste meleaguri în timpul celui de-al doilea război mondial. În discursul rostit cu acest prilej, PF Părinte Patriarh a elogiat jertfele ostașilor români căzuți în Cehia, precum și relațiile bilaterale româno-cehe.

Duminică, 15 iulie

– Împreună cu ÎPS Ioan, Arhiepiscop de Prešov și Mitropolit al Slovaciei, ÎPS Simeon, Arhiepiscop de Olomouc și Brno, și PS Episcop Vincențiu Ploieșteanul a săvârșit Sfânta Liturghie în biserica ortodoxă „Sf. Chiril și Metodie” din Praga, rostind cuvânt de învățătură credincioșilor.

Cu prilejul acestei vizite, a acordat un interviu în direct postulului național TV CSEZA și a susținut o conferință de presă la Ambasada României la Praga, în prezența ambasadurilor țărilor ortodoxe: Grecia, Cipru, Bulgaria și Serbia.

Luni, 16 iulie

Primiri:

– PCuv. Arhim. Nicodim Dimulescu, starețul Mănăstirii Crasna, jud. Prahova, pentru invitarea la sfințirea paraclisului cu hramul „Duminica Sfinților Români”, ridicat în incinta mănăstirii.

– Dl. Mark Ohanian, Director Regional pentru Estul Europei în cadrul Organizației Internaționale pentru Caritatea Creștină Ortodoxă (IOCC). A fost de față PS Episcop Ciprian Câmpineanul.

Marti, 17 iulie

– A prezidat comisia Arhiepiscopiei Bucureștilor pentru renovarea Catedralei Patriarhale. Au mai participat: PPSS Episcopi Sebastian Ilfoveanul și Varsanufie Prahoveanul, PPCC Pr. consilieri Emilian Stănescu și Nicolae Crângașu și dl. arh. Voicu Florea.

Joi, 19 iulie

– A acordat un interviu D-nei. Cristina Moisei, de la emisiunea „Universul Credenței”, referitor la vizita Prea Fericitului Părinte Patriarh în Cehia, în perioada 12 –15 iulie 2007.

Primiri:

– Dl. Dimitrios Karavias, Președintele Băncii „Emporiki” România.

Luni, 23 iulie

Primiri:

– PCuv. Ierom. Calinic Ștefan, starețul schitului Dragoslavele, pentru probleme administrative.

Marti, 24 iulie

Primiri:

– Dl. Gral. Brigadă dr. Avram Cătănici, comandantul Comandamentului Garnizoanei București.

Miercuri, 25 iulie

Primiri:

– PC. Pr. Petru Andreana, parohul bisericii „Sf. Vasile” din Calea Victoriei, și dl. Nicolae Florea, consilier parohial, pentru probleme administrative.

Joi, 26 iulie

Primiri:

– PC. Pr. Tudorel Peiu de la paraclisul Spitalului de copii „Grigore Alexandrescu” din București, cu invitarea la sfințirea bisericii în ziua de 16 august a.c.

Pentru a răspunde diferitelor invitații a delegat:

Duminică, 1 iulie

– PS Episcop Varsanufie Prahoveanul la biserica „Sf. Mare Mucenic Mercurie”, Protoieria III Capitală.

Miercuri, 4 iulie

– PC Diac. Nicu Octavian la conferința „Roșia Montană – El Dorado sau Apocalipsă”, organizată de Academia Evanghelică Transilvania din Sibiu, în colaborare cu Fundația Ecologică Germană și cu Biserica Evanghelică din Bavaria, la Sibiu.

Joi, 5 iulie

– PS Episcop Sebastian Ilfoveanul la recepția oferită de Ambasada Slovaciei, cu ocazia Zilei Naționale a acestei țări.

– PS Episcop Varsanufie Prahoveanul la festivitatea prilejuită de împlinirea a 147 de ani de la înființarea primei unități de gardă a Armatei Române, la Regimentul 30 Gardă „Mihai Viteazul”, din București.

Duminică, 8 iulie

– PS Episcop Sebastian Ilfoveanul la sfințirea capelei Cimitirului Izvorul Nou din București.

Luni, 9 iulie

– PC Pr. consilier Florin Șerbănescu la vernisajul expoziției cu tema „Pe aici nu se trece 1917 – 2007”, la Muzeul Militar Național „Regele Ferdinand I” din București.

Duminică, 15 iulie

– PS Episcop Sebastian Ilfoveanul la sfințirea bisericii parohiei Ceptura de Sus, protoieria Urlați, județul Prahova.

Marti, 17 iulie

– PC Pr. consilier Florin Șerbănescu la vernisajul expoziției de artă decorativă în tehnica mozaicului, organizat de Virgiliu Teodorescu la Centrul Cultural al Ministerului Internelor și Reformei Administrative.

Vineri, 20 iulie

– PS Episcop Ciprian Cămpineanul la hramul bisericii „Sf. Prooroc Ilie Tesviteanul” din Sinaia, și la manifestările religioase și social-culturale prilejuite de acordarea oficială a patronajului spiritual al Sfântului Ilie orașului Sinaia.

– PS Episcop Sebastian Ilfoveanul la sfințirea bisericii „Sf. Nicolae” din cartierul Balta Albă din capitală.

– PS Episcop Varsanufie Prahoveanul la hramul bisericii ortodoxe bulgare „Sf. Ilie Tesviteanul” din București.

Marti, 24 iulie

– PS Episcop Sebastian Ilfoveanul la recepția oferită de Ambasada Egiptului la București, cu ocazia Zilei Naționale a acestei țări.

Joi, 26 iulie

– PS Episcop Ciprian Cămpineanul la recepția oferită de Ambasadorul Republicii Peru la București, ES dl. Elard Escala, cu ocazia aniversării Zilei Independenței a acestei țări.

Vineri, 27 iulie

– PS Episcop Ciprian Cămpineanul la festivitatea de absolvire a Academiei Tehnice Militare de către promoția de ofițeri ingineri „Integrarea Europeană 2007”.

Duminică, 29 iulie

– PS Episcop Ciprian Cămpineanul la ceremonialul organizat cu ocazia Zilei imnului național al României, în Piața Tricolorului din București.

Luni, 30 iulie

– PC Pr. consilier Florin Șerbănescu la ceremonia de reînaugurare a Sinagogii Mari din Str. Adamache, nr. 11, și la aniversarea a 75 de ani de viață a Marelui Rabin Menahem Hacohen.

Duminică, 29 iulie

– La orele după-amiezii, Prefericitul Părinte TEOCTIST s-a deplasat la Spitalul Fundeni din București, unde a fost internat la Secția de Urologie, în vederea unei intervenții chirurgicale programate pentru a doua zi.

Luni, 30 iulie

– În jurul amiezei, după intervenția chirurgicală, în urma unor complicații cardio-respiratorii survenite ulterior (conform buletinului medical), în mod cu

totul neașteptat, Prea fericitul Părinte Patriarh TEOCTIST a suferit un stop cardiac, Întâistătorul Bisericii noastre trecând la Domnul.

– După îndeplinirea formalităților medicale și a primelor rânduiești de pregătire pentru înmormântarea călugărilor, la orele serii, sicriul cu trupul neînsuflețit al Patriarhului TEOCTIST a sosit la Catedrala Patriarhală, unde a fost depus spre închinare. Înaltele Foruri bisericești aveau să se întrunească de urgență în vederea stabilirii programului funeraliilor.

B. AGENDA DE LUCRU

A ÎNALT PREASFINȚITULUI PĂRINTE DANIEL ARHIEPISCOPUL IAȘILOR, MITROPOLITUL MOLDOVEI ȘI BUCOVINEI ȘI LOCTIITOR DE PATRIARH AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE (31 iulie-11 septembrie 2007)

Marti, 31 iulie

– A prezidat lucrările Sinodului Permanent reunit de urgență la Reședința Patriarhală și s-a constituit sub conducerea sa Comisia Sinodală care se va ocupa de programul funeraliilor Preafericitului Patriarh TEOCTIST, luându-se totodată și alte hotărâri în legătură cu acest îndoliat moment.

În temeiul prevederilor statutare ale Bisericii Ortodoxe Române, Înalt Preasfințitul DANIEL Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, a fost desemnat drept *Locțiitor de Patriarh* al Bisericii Ortodoxe Române, cu toate drepturile și îndatoririle regulamentare.

Miercuri, 1 august și joi, 2 august

– A coordonat împreună cu membrii Comisiei Sinodale programul stabilit și a participat la primirea unor delegații bisericești străine sosite la București pentru funeraliile Patriarhului TEOCTIST.

Vineri, 3 august

– Zi de doliu național, decretată prin hotărârea Guvernului României, ziua înmormântării Fericitului întru pomenire Patriarhul TEOCTIST.

– IPS DANIEL Mitropolitul Moldovei și Bucovinei și Locțiitor de Patriarh a prezidat Ședința Comemorativă a Sfântului Sinod de omagiere a personalității și slujirii Patriarhului TEOCTIST.

– A participat, înconjurat de înalți ierarhi ai Sfântului Sinod și de membrii delegațiilor Bisericilor Ortodoxe surori, la slujba de înmormântare a Patriarhului TEOCTIST, oficiată în Catedrala Patriarhală sub protia Sanctității Sale Bartolomeu I, Patriarhul Ecumenic de Constantinopol, și a rostit un înălțător cuvânt de omagiere a vieții și slujirii vrednicului de pomenire Patriarh TEOCTIST.

– A rezolvat probleme curente ale Administrației Patriarhale, la încheierea programului funeraliilor Patriarhului TEOCTIST, fiind ajutat de PS Vincențiu Ploieșteanul și PS Ciprian Câmpineanul, Episcopi vicari Patriarhali.

Duminică, 5 august

– IPS Mitropolit DANIEL, Locțiitor de Patriarh, s-a aflat la Mănăstirea Durău, unde, după Sfânta Liturghie, a oficiat un parastas de pomenire a Patriarhului TEOCTIST.

Miercuri, 8 august

– Înconjurat de Prea Sfinții Episcopi vicari, consilierii patriarhali și ai Arhiepiscopiei Bucureștilor a săvârșit, în Catedrala patriarhală, parastasul de nouă zile pentru fericitul întru adormire Patriarhul TEOCTIST.

– A prezidat Permanența Administrației Patriarhale și Permanența Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Bucureștilor.

Duminică, 12 august

– A săvârșit Sfânta Liturghie în Catedrala Patriarhală, înconjurat de Prea Sfinții Episcopi Vincențiu Ploieșteanul, Ciprian Câmpineanul, Sebastian Ilfoveanul și PS Episcop Irineu Duvlea, vicar al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române din America și Canada. A rostit cuvânt de învățătură.

Luni, 13 – Marți, 14 august

– A prezidat Permanența Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Bucureștilor pentru analiza anteproiectului Statutului de Organizare și Funcționare al Bisericii Ortodoxe Române.

Miercuri, 15 august - Adormirea Maicii Domnului

– A slujit Sfânta Liturghie la hramul Mănăstirii Țigănești, jud. Ilfov, săvârșind și slujba parastasului pentru ctitorii mănăstirii și pentru vrednicul de pomenire Patriarhul Teoctist. A ținut cuvânt de învățătură.

Duminică, 19 august

– A săvârșit Sfânta Liturghie în Catedrala mitropolitană din Iași, rostind cuvânt de învățătură. A primit vizita PS Benjamin, Episcop ortodox de San Francisco și Vestul SUA.

Luni 20 - miercuri 22 august

– A participat la lucrările Conferințelor pastoral-misionare semestriale ale preoților din Arhiepiscopia Iașilor.

Joi, 23 august

– A prezidat, la reședința patriarhală, Sinodul mitropolitan al Mitropoliei Munteniei și Dobrogei pentru analiza anteproiectului Statutului de Organizare și Funcționare al Bisericii Ortodoxe Române.

Sâmbătă, 25 august

– A săvârșit slujba de resfințire a bisericii „Sf. Cuv. Paraschiva”, parohia Focuri, protopopiatul Hârlău, jud. Iași.

Duminică, 26 august

– A săvârșit slujba de sfințire a bisericii „Nașterea Maicii Domnului”, parohia Dobrovăț, jud. Iași.

Luni, 27 august

– A prezidat, la Mănăstirea Neamț, Sinodul mitropolitan al Mitropoliei Moldovei și Bucovinei. A fost dezbătut anteproiectul Statutului de Organizare și Funcționare al Bisericii Ortodoxe Române și s-au analizat aspecte privitoare la organizarea unor schituri și mănăstiri din cuprinsul Mitropoliei.

Marți, 28 august

– A participat la colocviul cu tema „Sfântul Ierarh Varlaam, Mitropolitul Moldovei – slujitor al credinței și culturii creștine”, desfășurat la Centrul Social-Cultural „Sfântul Paisie de la Neamț”, din Mănăstirea Neamț.

Miercuri, 29 august - Tăierea Capului Sf. Ioan Botezătorul

– Cu prilejul hramului Mănăstirii Secu a slujit Sfânta Liturghie în soborul alcătuit din membri ai Sfântului Sinod, IPS mitropolit Policarp, delegatul Patriarhiei Ecumenice, preoți și diaconi. După Sfânta Liturghie a avut loc proclamarea solemnă a canonizării Sfântului Ierarh Varlaam, Mitropolitul Moldovei (1632-1653).

Joi, 30 august

– A săvârșit Sfânta Liturghie de prăznuire a Sfântului Ierarh Varlaam, la Mănăstirea Secu. După-amiaza a oficiat sfințirea bisericii Mănăstirii Sfântul Vasile cel Mare din localitatea Bodești, jud. Neamț.

Vineri, 31 august

– A vizitat împreună cu alți ierarhi Centrul Cultural „Sf. Daniil Sihastrul” de la Mănăstirea Durău, jud. Neamț.

Duminică, 2 septembrie

– A prezidat manifestările prilejuite de împlinirea a 200 de ani de la sfințirea bisericii „Sf. Ierarh Nicolae” din localitatea Pipirig, jud. Neamț. Cu acest prilej, a prezentat volumul *Viața și activitatea Patriarhului Nicodim*, scris de Pr. Mihai Bistriceanu, Editura Trinitas, Iași, 2007, în semn de omagiu adus ilustrului Patriarh Nicodim Munteanu, fiu al localității Pipirig.

4-9 septembrie

– A participat la cea de-a treia Adunare Ecumenică Europeană, cu tema „Lumina lui Hristos luminează tuturor. Speranță pentru înnoire și unitate în Europa”, care

s-a desfășurat la Sibiu. A adresat cuvânt de salut invitaților, a participat la secțiunile de lucru unde a susținut meditația teologică „Fecioara Maria, Maica Domnului, icoana vie a Bisericii”.

Marti, 11 septembrie

– Înconjurat de membrii Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a săvârșit în Catedrala Patriarhală, parastasul de împlinire a 40 de zile de la trecerea la cele veșnice a adormitului întru fericire Patriarhul **Teoctist**. La finalul slujbei a evocat personalitatea Patriarhului Teoctist în cuvântul comemorativ „Doliu și Demnitate”.

Pentru a răspunde diferitelor invitații a delegat:

Duminică, 12 august

– PS Episcop Varsanufie Prahoveanul pentru săvârșirea Sfintei Liturghii la biserica parohiei Copăcenii de Jos, jud. Ilfov.

Miercuri, 15 august - Adormirea Maicii Domnului

– PS Episcop Ioachim Băcăoanul la hramul Mănăstirii Vărațic, jud. Neamț.

Joi, 16 august

– PS Episcop Varsanufie Prahoveanul la sfințirea capelei Spitalului de copii „Grigore Alexandrescu” din București.

SECRETARIATUL CABINETULUI PATRIARHAL

EVENIMENT ECUMENIC ÎN ROMÂNIA

A III-A ADUNARE ECUMENICĂ EUROPEANĂ
SIBIU, 4-9 SEPTEMBRIE 2007

A. CRONICA EVENIMENTELOR

Adunarea Ecumenică de la Sibiu a implicat mobilizări de excepție din partea tuturor organizatorilor. La mijlocul lui august au sosit la Sibiu, Doamna Beate Fargerli, Secretara Adunării din partea Conferinței Bisericilor Europene (CBE) și Domnul Thierry Bonaventura, Secretar al Adunării din partea Consiliului Conferințelor Episcopale Europene (CCEE). Împreună cu reprezentanții locali, cei doi au definitivat ultimele pregătiri. A fost corectat și dat la tipar *Ghidul Adunării*, o broșură care cuprindea programul detaliat și o serie de informații practice și organizatorice, care a fost mai târziu înmănat fiecărui delegat AEE3. De asemenea a fost tipărită o carte de cântări special concepută pentru această Adunare, precum și foi colante cu fiecare rugăciune ce urma a fi ținută dimineața și la amiază în plenul Adunării. Toate aceste tipăriri au fost executate înainte de începerea efectivă a Adunării, cu profesionalism și punctualitate deosebite, de către Editura Andreiană a Arhiepiscopiei Sibiului.

Programul AEE3 a fost definitivat cu câteva luni înainte și a fost conceput, în linii mari, după cum urmează: *o deschidere festivă în Piața Mare a Sibiului în seara de 4 septembrie; câte o plenară în fiecare zi de 5, 6, și 7 septembrie și două plenare în ziua de 8 septembrie*. Plenarele au fost moderate de câte un moderator CBE și unul CCEE. Plenara din ziua de 5 septembrie a avut, în prima ei parte, forma unei deschideri oficiale. În fiecare dimineață, înainte de începerea fiecărei plenare a avut loc o rugăciune ecumenică urmată de citirea unui text biblic și o meditație pe marginea acestuia. Plenarele au avut în centrul lor dezbaterăa unei subteme a AEE3, după cum urmează:

- 5 septembrie, *Lumina lui Hristos și Biserica: Unitatea, Spiritualitatea, Mărturia*;
- 6 septembrie, *Lumina lui Hristos și Europa: Europa, Religiile și Migrația*;
- 7 septembrie, *Lumina lui Hristos și lumea: Creația, Pacea și Dreptatea*.

Tot programul de dimineață a avut loc în Pavilionul multifuncțional special amenajat de Primăria Sibiului pentru marile evenimente din cadrul programului **Sibiu – Capitală Culturală Europeană 2007**. Pavilionul multifuncțional a fost special pregătit cu câteva zile înainte pentru plenarele și unele forumuri ale AEE3. Astfel pe tot parcursul Adunării, pe scenă s-au aflat o lumânare de mari dimensiuni, care a ars și la Adunările precedente de la Basel și Graz; o Sfântă Scriptură (printr-un fericit concurs de împrejurări a fost adus un exemplar al Bibliei jubi-

liare de la 1688, prima ediție integrală a Sfintei Scripturi în limba română); o frumoasă icoană pe sticlă lucrată în atelierul de pictură al Mănăstirii „Brâncoveanu” de la Sâmbăta de Sus, reprezentând scena „Deisis” (Mântuitorul așezat pe tronul de judecată, încadrat de Sfânta Sa Maică și Sfântul Ioan Botezătorul), și o Sfântă Cruce din lemn, toate dorindu-se a fi simboluri creștine comune tuturor confesiunilor.

După-amiază, delegații au avut posibilitatea de a alege să participe la unul din cele trei forumuri desfășurate în paralel în trei locații diferite: pavilionul multifuncțional, Casa de Cultură a Sindicatelor și Catedrala evanghelică. În pauza de amiază, precum și seara delegații au avut posibilitatea de a participa la anumite Hearings, la Agora, sau să asiste la diferite programe culturale din cadrul „Sibiu 2007” sau special organizate cu ocazia acestui eveniment. Rugăciunile de seară au fost oficiate confesional în bisericile din Sibiu, adică delegații au avut posibilitatea de a participa la slujbele comunităților locale.

Prin Hearings în cadrul AEE3 s-a înțeles organizarea unor grupuri de discuții, de regulă pe grupuri de limbă, pe marginea unor teme sau subteme ale AEE3. Acestea au fost organizate în afara programului oficial al AEE3 de către diferite grupuri de inițiativă, instituții etc., în zilele de 5, 6, 7 și 8 septembrie între orele 13-15,30 și seara. Majoritatea acestor Hearings s-au desfășurat în Facultatea de Teologie „Andrei Șaguna” din Sibiu.

Prin *Agora* în cadrul AEE3 s-a înțeles organizarea de diferite standuri, proiecții video, prezentări în diferite moduri a unor Biserici, organizații sau instituții ecumenice realizate de către reprezentanți ai acestora în spațiul pus special la dispoziție de către organizatori în acest scop în holul mare al Casei Sindicatelor. Agora a fost deschisă în ziua de 4 septembrie, între orele 15-18,30; între 5-8 septembrie între 15-17 și 20,30-22,00. Cele mai importante standuri au fost prezentate de Grupul ecologic comun CBE – CCEE, Grupul asociat de tineri CBE – CCEE, Biserica Ortodoxă a Ciprului, Bisericile anglicane din Europa, Bisericile protestante din diferite Landuri germane, Conferința Episcopilor Catolici din Germania, Comisia Bisericească pentru Migranți în Europa, Comunitatea Bisericilor Protestante din Europa, Consiliile ecumenice naționale din Austria și Cehia, Ordinul de Malta din România, Mișcările Focolară și Renovabis, Asociația ortodoxă pentru o lume nouă, Societatea biblică interconfesională din România, Programele de burse și pentru educație și formare ecumenică a Consiliului Ecumenic al Bisericilor etc.

La 1 septembrie a sosit întregul staff al Adunării Ecumenice, în jur de treizeci de persoane. Ei și-au stabilit birourile în Facultatea de Teologie „Andrei Șaguna” din Sibiu, începând să lucreze la coordonarea Adunării. De asemenea a fost creat un mic birou în interiorul Hotelului Continental Forum, care s-a ocupat de coordonarea personalităților politice și eclesiale prezente la Adunare. Biroul de Presă a fost organizat în Centrul Cultural Olahus (Str. Victoriei nr. 2). O bună parte a delegaților au ajuns la Sibiu în data de 3 septembrie, astfel încât să poată participa deja la deschiderea festivă din Piața Mare din data de 4 septembrie. Fiecare dele-

gat a avut datoria de a trece pe la Biroul AEE3 pentru a se înscrie și a primi materialele informative despre AEE3, orașul Sibiu și Programele din cadrul „Sibiu – Capitală Culturală Europeană 2007” desfășurate în această perioadă, *Ghidul Adunării*, precum și un mic cadou oferit de organizatori.

Tot în data de 4 septembrie, în jurul amiezii, a sosit la Sibiu, *Sanctitatea Sa Patriarhul Ecumenic Bartolomeu I*. Pe aeroportul din Sibiu a fost întâmpinat de o delegație de ierarhi, în frunte cu *Î.P.S. Părinte Dr. Daniel Ciobotea*, Arhiepiscopul Iașilor, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei și Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, și cu *Î.P.S. Dr. Laurențiu Streza*, Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului. După călduroasa primire ce s-a făcut înaltului oaspete la aeroport, *Î.P.S. Dr. Laurențiu Streza* l-a întâmpinat pe distinsul „*primus inter pares*” al Ortodoxiei pe treptele catedralei mitropolitane, înconjurat de oficiali ai CBE și CCEE, ca și de numeroși preoți și credincioși. După sărutarea Sfintei Evanghelii, Patriarhul Ecumenic, împreună cu întreaga delegație a Patriarhiei Ecumenice și a ierarhilor români prezenți, au pășit în spațiul sacru al „Sfintei Sofii a neamului românesc”, unde a fost oficiat un Te-Deum de întâmpinare în cinstea distinsului oaspete.

La momentul potrivit, *Î.P.S. Dr. Laurențiu Streza* s-a adresat Sanctității Sale spunând: „*Vă întâmpinăm cu dragoste aici, în Catedrala mitropolitană a Ardealului, construită acum 100 de ani și care a îmbrăcat acum o nouă haină prin refacerea picturii și prin împodobirea bisericii, biserică care a păstrat pe parcursul timpului frumusețea aceasta prin podoaba pe care au oferit-o credincioșii noștri. Catedrala este mereu plină de credincioși, care s-au adăpat și în vremurile grele ale perioadei comuniste din izvorul nesecat al învățaturii Mântuitorului Iisus Hristos. Catedrala noastră a adus aici centrul creștinismului – Catedrala „Sfânta Sofia”. De aceea, ne amintim mereu de Sanctitatea Voastră și de Biserica Constantinopolului. De asemenea, astăzi suntem bucuroși că putem participa la cea de A III-a Adunare Ecumenică a Bisericilor Europene și putem arăta aici, în acest oraș al Ortodoxiei, spiritualitatea ortodoxă tuturor delegațiilor din Bisericile Europei. Vă îmbrățișăm, vă sărutăm dreapta și rugăm pe bunul Dumnezeu să vă dăruiască sănătate și să avem și alte ocazii de a ne întâlni aici, pe pământul Ardealului”.*

A urmat intervenția Sanctității Sale, care, exprimându-și bucuria de a participa la cea de A III-a Adunare Ecumenică Europeană, a spus: „*Puțin după vizita noastră în țara dvs., când ne-am adunat să-l prohodim pe răposatul și neuitatul Patriarh Teoctist, mă aflu din nou aici, de data aceasta cu ocazia Adunării Bisericilor Europene, eveniment care constituie un moment important pentru istoria Bisericii din continentul nostru. Felicit Biserica Ortodoxă Română pentru că găzduiește acest eveniment, felicit și Biserica locală din Sibiu și orașul care anul acesta este una din Capitalele Culturale Europene. Evenimentul are o mare importanță, e un moment istoric pentru Bisericile de azi din Europa, pentru Bisericile creștine, care sunt chemate să dea mărturie de unitate, de pace și de soli-*

daritate. Îi mulțumesc încă o dată Î.P.S. Mitropolit Locțiitor de Patriarh, Î.P.S. ierarh al locului, care, împreună cu colaboratorii lor, ne-au prilejuit această împlinire, de a fi aici, în Catedrala mitropolitană. Î.P.S. Laurențiu a vorbit despre frumusețea acestei biserici. Permiteți-mi să spun că frumusețea acestei biserici este oglindă a frumuseții sufletului românesc și a evlaviei poporului român. Îi felicit pe sibieni că au dobândit în persoana Î.P.S. Laurențiu un ierarh care iubește poporul și care are și educația teologică profundă de care dispune. Aș vrea să pomenesc în acest moment și personalitatea Î.P.S. Antonie Plămădeală, cu care am lucrat împreună decenii de-a rândul, în diverse contexte inter-ortodoxe și ecumenice. Veșnică să-i fie pomenirea! Am admirat înțelepciunea și experiența lui bisericească, ca și dragostea pentru Biserică. Tuturor românilor ortodocși și tuturor românilor în general, vă împărtășim binecuvântarea noastră patriarhală și vă dorim toată binecuvântarea lui Dumnezeu”.

După încheierea Te-Deum-ului, Sanctitatea Sa, împreună cu întreaga delegație, a urcat în reședința mitropolitană, unde s-a întreținut cu cei prezenți, care-l așteptau, vizitând camera mitropolitului Andrei Șaguna, admirându-i reverenda, ca și veșmintele liturgice care i se păstrează. După servirea prânzului, delegația Patriarhiei Ecumenice, în frunte cu Sanctitatea Sa, Patriarhul Ecumenic Bartolomeu I, a părăsit reședința mitropolitană.

La ora 19 a început, în Piața Mare a Sibiului, deschiderea festivă a celei de-a Treia Adunări Ecumenice Europene în prezența delegațiilor AEE3 precum și a numeroși credincioși de toate confesiunile din Sibiu și întreaga Românie. Moderarea festivității a fost asigurată de prezentatoarea de televiziune Paula Rusu. Programul a constat din trei părți, anume o rugăciune comună, o serie de discursuri și un program cultural-artistic. Au fost rostite mesaje de bun-venit de către Margarethe Isberg, vicepreședinte CCEE și Cardinalul Josip Bozanic, vicepreședinte CCEE în numele instituțiilor organizatoare, după care au luat cuvântul liderii bisericești locali. Organizatorii au hotărât ca fiecare tradiție creștină să-și transmită mesajul de bun-venit printr-un reprezentant de cel mai înalt nivel. Astfel au luat cuvântul: Înalt Prea Sfinția Sa Dr. Laurențiu Streza, Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului, în numele tradiției ortodoxe; Dr. Christoph Klein, Episcop al Bisericii Evanghelice C. A. din România, în numele tradiției protestante, și György Jakubinyi, Arhiepiscop romano-catolic de Alba Iulia, în numele tradiției catolice. Seria mesajelor de salut a fost închisă de discursul Domnului Klaus Johannis, Primarul Sibiului. A urmat apoi un program cultural-artistic susținut de corul ecumenic special constituit pentru AEE3, dirijat de Pr. Lect. Dr. Sorin Dobre și de o serie de formații de muzică și dans populare. Pentru delegații Adunării Ecumenice a fost organizată o masă de bun-venit în curtea Bisericii Evanghelice din Piața Huet. Organizatorii au ținut în mod deosebit ca această masă să fie preparată exclusiv din produse biologice.

La ora 20, în seara aceleiași zile, Înalt Prea Sfinția Sa Dr. Laurențiu Streza a oferit, la sediul Mitropoliei Ardealului, o recepție în onoarea Sanctității Sale

Bartolomeu I, Patriarhul Ecumenic. Au fost invitate cele mai importante personalități eclesiale, politice și ale vieții ecumenice prezente la AEE3. În discursul ținut în fața celor 120 de personalități invitate să ia parte la acest dineu, Sanctitatea Sa și-a exprimat recunoștința față de Înalt Prea Sfințitul Părinte Laurențiu Streza pentru inițiativa recepției organizate în cinstea prezenței sale la Sibiu cu ocazia AEE3. Sanctitatea Sa s-a referit la susținerea de care se bucură activitatea Conferinței Bisericilor Europene din partea Patriarhiei Ecumenice și a Bisericilor Ortodoxe implicate în dialogul ecumenic, amintind și de cea de a VIII-a Adunare Generală a Conferinței Bisericilor Europene care a avut loc în Creta în anul 2007, prima într-un teritoriu geografic în mod tradițional ortodox. Sanctitatea Sa s-a referit și la faptul că AEE3 este primul astfel de eveniment organizat într-o țară majoritar ortodoxă, înainte de încheierea unui an de la istorica vizită făcută de Sanctitatea Sa, Papa Benedict al XVI-lea la Patriarhia Ecumenică și în preajma așteptatei întâlniri a Comisiei Oficiale de Dialog Teologic între Biserica Ortodoxă și Biserica Romano-Catolică.

A doua zi, 5 septembrie, programul a debutat la ora 9.00, fiind celebrată o scurtă rugăciune condusă de către Cardinalul Josib Bozanic, urmată de o meditație biblică. Trebuie neapărat menționat faptul că toate chemările la rugăciune au fost realizate în sunet de toacă ortodoxă, organizatorii dorind să ofere delegaților posibilitatea de a experia cât mai mult din spiritualitatea ortodoxă. A urmat o meditație biblică pe marginea textului de la *II Co* 4, 6-7 rostită de către Sanctitatea Sa Bartolomeu I, Patriarhul Ecumenic. Au urmat două scurte luări de cuvânt în care un reprezentant CBE, Anthony Peck, Federația Europeană Baptistă și unul CCEE, Evelina Martelli, Conferința Episcopală Italiană și-au exprimat speranțele legate de această Adunare.

Între orele 10,15-13,00 s-a desfășurat deschiderea oficială a Adunării Ecumenice. Mai întâi a luat cuvântul domnul Traian Băsescu, Președintele României (vezi documentul II. 2.), urmat de o prezentare video și două scurte cuvântări menite să reliefeze drumul parcurs de mișcarea ecumenică europeană de la Prima Adunare Ecumenică (Basel) până la cea de-a Treia (Sibiu). Cuvântările au fost rostite de Sarah Numico (Biserica romano-catolică din Italia) din partea CCEE și Monica Heitz (Biserica vechilor-catolici din Austria) din partea CBE. Au urmat apoi discursurile Președinților instituțiilor organizatoare: Cardinalul Péter Erdő, CCEE și Jean-Arnold de Clermont, Președintele CBE continuate de o serie de cuvinte de salut rostite de reprezentanți din România ai principalelor tradiții creștine. Astfel au luat cuvântul: (pe atunci) Înalt Prea Sfinția Sa Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, Locum Tenens al Patriarhului Bisericii Ortodoxe Române, Ioan Robu, Arhiepiscop romano-catolic de București și Președintele Conferinței Episcopilor Catolici din România. Tradiția protestantă ar fi trebuit reprezentată de către László Tökes, Episcop reformat de Oradea, care însă nu a fost prezent la Adunarea Ecumenică. Discursul din partea Bisericii Reformate din România a fost rostit de Dr. Pap Géza, Episcop al Episcopiei Reformate de la Cluj.

După un scurt moment artistic oferit de corala ecumenică constituită pentru AEE3, au început lucrările primei subteme a Adunării Ecumenice, anume *Lumina lui Hristos și Biserica*. Au fost rostite mai întâi trei cuvântări adresate de Cardinalul Walter Kasper, Președintele Consiliului Pontifical pentru promovarea unității credinței; Înalta Prea Sfinția Sa Chiril de Smolensk și Kaliningrad, șeful Departamentului pentru relațiile externe al Patriarhiei Moscovei și Dr. Wolfgang Huber, Președintele Sinodului Bisericii Evanghelice Germane.

După câteva discuții în plen a urmat citirea a trei mesaje de salut: din partea Papei Benedict al XVI-lea, citit de Jean-Claude Perisset, nunțiu apostolic în România, din partea Eminenței Sale Rowan Williams, Arhiepiscop de Canterbury, citit de Richard Chartres, Episcopul Londrei, și Dr. Samuel Kobia, Secretar General al Consiliului Ecumenic al Bisericilor.

În pauza de prânz, delegații au avut posibilitatea să participe la o serie de hearings, cele mai importante fiind: *Lumina lui Hristos luminează tuturor, Trăind în diversitate: mișcarea ecumenică la cel mai de jos nivel, Dialogul între Biserici și religii în conștiința identităților etnice și naționale, Ecumenismul din perspectivă ucraineană, Dizabilitatea ca și concept ecumenic – accesibilitate psihică, Abolirea torturii etc.*

După pauza pentru masa de prânz, au urmat discuțiile pe forumuri. În cadrul subtemei *Lumina lui Hristos și Biserica* au fost programate trei forumuri care s-au desfășurat în paralel în trei locații diferite: Unitatea, Spiritualitatea și Mărturia.

Forumul UNITATEA, având drept motto: *Chemați împreună pentru unitatea în credință*, a fost moderat de către Elisabeth Fischer, Prof. Dr. Viorel Ioniță (din partea CBE) și Prof. Dr. Guido Vergauwen (din partea CCEE) și s-a desfășurat în Pavilionul multifuncțional. Moderatorii au conceput acest forum în trei secțiuni urmate de discuții pe grupe:

Secțiunea 1, cu titlul: *Diferite acorduri care există deja între Biserici*, în cadrul căreia au luat cuvântul: Rev. Dr. Michael Bünker, Austria, *Comunitatea Bisericilor Protestante din Europa (CPCE)*; Steinunn A. Björnsdóttir, Irlanda, *Acordul comun de la Porvoo* și Prof. Dr. Wolfgang Thönissen, *Acordul LWF – PCPCU despre Justificare*.

Secțiunea 2, cu titlul: *Viziuni asupra unității Bisericii*, a prezentat câte un punct de vedere din partea fiecărei tradiții creștine: Episcop Adolfo González Montes, Spania, catolic, Prof. Dr. Konstantinos Delikonstantis, Patriarhia Ecumenică, ortodox, și Prof. Dr. Friederike Nüssel, evanghelică, Germania.

Secțiunea 3 s-a constituit ca o *Prezentare despre recunoașterea Botezului ca și prim pas spre unitatea vizibilă între Biserici*, realizată de Gusztav Bölcskei, reformat, Ungaria.

Forumul SPIRITUALITATEA s-a desfășurat în Casa Sindicatelor din Sibiu și a avut ca și facilitatori pe Prea Sfinția Sa Irineu Slătineanu, Biserica Ortodoxă Română, Rev. Dr. Stephanie Dietrich, Biserica Norvegiei (din partea CBE) și Dr.

Guido Dotti, catolic, Italia (din partea CCEE). Au fost prezentate trei lecturi de către un reprezentant al fiecărei tradiții creștine, urmate de un răspuns dat de cineva din altă confesiune:

Lectura 1: *Viața spirituală ca și viață în rugăciune: Lumina lui Hristos luminează în inimile noastre: viața Duhului în noi*, Enzo Bianchi, Italia.

Lectura 2: *Dimensiunea eclesiologică a vieții spirituale: Aceia în a căror inimi luminează lumina lui Hristos sunt chemați să trăiască în comuniune, după chipul Treimii*", Episcopul Ilarion Alfeev, Patriarhia Moscovei.

Lectura 3: *Spiritualitatea creștină ca și viață a lumii: Lumina lui Hristos ne conduce spre repentance, metanoia și speranță*, Rev. Dr. Stephanie Dietrich, Suedia, luterană.

Forumul MĂRTURIA s-a desfășurat în biserica evanghelică din Sibiu sub motto-ul: *Pe drumul spre mărturia comună a lui Hristos, Lumina cea una a lumii*, și a fost moderat de Darrell Jackson, P. Christophe Blin și Dr. Dimitra Koukoura. Moderatorii au conceput acest forum într-o introducere și două lecturi urmate de discuții pe grupe. Introducerea cu titlul *Pe drumul spre mărturia comună a lui Hristos, Lumina cea una a lumii – perspectivă teologică*, susținut de Prof. Dr. Barbara Hallensleben, decan al Institutului de Studii Ecumenice din Fribourg, Elveția, urmată de două lecturi: Rev. Dr. Martin Atkins, conducătorul Cliff College, Calver, Marea Britanie și președintele Conferinței metodiste, *Pe drumul unei mărturii comune a lui Hristos într-o Europă secularizată: o mărturie personală*; Jorgo Papadhopuli, Director al organizației „Nădejdea dragostei”, Tirana, Albania, *Pe drumul unei mărturii comune a lui Hristos în Europa post-comunistă: o mărturie personală*.

Seara, delegații au putut participa la următoarele hearings: *Contribuție privind dreptatea, libertatea și protejarea creației, Ce fel de constituție europeană ne dorim?, Biserica Greco-Catolică și Biserica Ortodoxă Română – Biserici surori?, Generația viitoare – tineretul în Europa, Contribuția monahismului românesc ca mărturie pentru Lumina lui Hristos în Europa, Sibiu/Hermannstadt/Nagyszeben – oraș al migrației, Concepția protestantă despre unitatea Bisericii, Lumina lui Hristos și lumea. Informații stereotipe în Biserică și societate.*

Ziua de 6 septembrie a debutat cu o rugăciune ecumenică condusă de Cardinalul Jean-Pierre Richard, președintele Conferinței Episcopilor din Franța și vice-președinte al CCEE, urmată de o meditație biblică pe marginea textului din *Lc 9, 28-36* rostită de Excelelența Sa Cardinalul Dionigi Tettamanzi, Arhiepiscop de Milano. Programul a mai inclus apoi două scurte scrisori rostite cu scopul de a anima Adunarea, de Timi Dorgu, Biserica Angliei și Ekaterina Pashtukova, din Belarus.

A urmat plenara zilei, moderată de Dr. Mary Tanner, Biserica Angliei și Dr. Agata Skowron-Nalborczyk, Conferința Episcopilor Catolici din Polonia. Plenara acestei zile a fost concepută în două secțiuni. În prima secțiune, cu titlul: *Europa*

și procesul unificării, au fost rostite două scurte prezentări, realizate de Călin Popescu Tăriceanu, prim-ministrul României. Domnia Sa nu a fost prezent la Sibiu, textul trimis fiind citit de către domnul Adrian Iorgulescu, Ministrul Culturii și Cultelor, René van der Linden, Președintele Adunării parlamentare a Consiliului Europei. Cuvântarea cheie a acestei secțiuni a aparținut Domnului José Manuel Barroso, Președintele Comisiei Europene.

A doua secțiune cu titlul: *Lumina lui Hristos și Europa* a debutat cu două cuvinte introductive, rostite de Richard Chartres, episcopul Londrei și Prea Fericitul Anastasios al Tiranei și a toată Albania, vicepreședinte CBE. După un moment artistic și discuții în plen, a urmat o masă rotundă care a inclus trei intervenții, câte una pentru fiecare forum din cadrul acestei secțiuni: pentru Europa, a luat cuvântul Domnul comisar Leonard Orban, membru al Comisiei Europene, pentru Religii, Katrin Amell, Conferința Episcopilor Catolici din țările de nord, pentru Migrație, Joan Roddy, Conferința Episcopilor Catolici din Irlanda.

Au urmat trei scurte cuvântări rostite de Rev. Thomas Wipf (Elveția), Președintele Comunității Bisericilor Protestante din Europa, de un reprezentant al cultului mozaic și de conducătorul cultului musulman din România, muftiul Murat Yusuf.

Înainte de masa de prânz, grupul de lucru pentru redactarea mesajului final a prezentat un prim proiect al acestuia.

La amiază au fost organizate următoarele hearings: Creație și globalizare, dizabilitatea ca și preocupare ecumenică – Atitudini către accesibilitate, De la securitatea largă la adevărata securitate.

După masă au urmat discuțiile în forumurile aparținătoare subtemei *Lumina lui Hristos și Europa*, cu forumurile: *Europa, Religiile și Migrația*.

Forumul EUROPA a avut loc în pavilionul multifuncțional și a fost moderat de către Rev. Dr. Peter Pavlovic de la Comisia CBE pentru Biserică și Societate și Noël Treanor, Secretar General al Comisiei Conferințelor episcopilor din Comunitatea Europeană (COMECE). S-a debutat cu o introducere sub motto-ul: *Integrarea europeană din perspectiva Bisericilor*, cuprinzând două luări de cuvânt: Noël Treanor, Secretar General al COMECE și Rüdiger Noll, Secretar general și director al Comisiei CBE pentru Biserică și Societate. Au urmat două prezentări: 1. *Rolul Bisericilor în dezvoltarea culturii și cooperării între popoare și națiuni în Europa*, prezentat de Comisarul Jan Figel, Comisia europeană pentru educație și cultură; 2. *Integrarea europeană: perspectivele unui dialog sporit între politică și religii*, prezentat de Jean-Arnold de Clermont, președintele CBE. Au urmat discuții pe tema *Provocările extinderii europene pentru Biserici*. Concluziile acestor discuții, precum și ale Forumului au fost în final prezentate de către Antje Heider-Rottwilm, co-moderator al comisiei CBE pentru Biserică și societate și episcop Adrianus van Luyn, Președinte al COMECE.

Forumul RELIGIILE a avut loc în Casa Sindicatelor și a fost moderat de către Dr. Martin Alfolderbach, Germania, și Bénédicte du Chaffaut, Centrul teolo-

gic Meylan, Franța. Acest forum a fost conceput cu o serie de prezentări-cadru care încercau să răspundă la întrebările: *Cum pot contribui religiile la viitorul și viziunea asupra Europei ca și continent bazat pe respect reciproc, reconciliere și cooperare justă și în pace?* și: *Cum pot credincioșii să-și practice credința lor într-o Europă parțial secularizată, susținându-și convingerile lor religioase, dar încă promovând dialogul practic?* Au luat cuvântul: Mitropolitul Emanuel al Franței, Dilwar Hussein, Marea Britanie, Rabinul Rusiei, Zinoviy Kogan, Iusuf Murat, marele muftiu al României, Anne Sender, Norvegia, și Andrew Wingate, Marea Britanie. Au urmat discuții.

Forumul MIGRAȚIA s-a desfășurat în catedrala evanghelică, fiind moderat de către Pr. Heikki Huttunen, Secretar general al Consiliului ecumenic din Finlanda, Biserica Ortodoxă a Finlandei și Guy Harpingny, Episcop de Tournet, Belgia. Motto-ul acestui forum a fost: *Migrația și Bisericile – schimbare și provocare pentru unitate și înnoire în Europa*. Forumul a debutat cu un program artistic oferit de un grup de tobe din partea Comisiei ecumenice pentru refugiați și migranți și o prezentare a organizației Arca a refugiaților care trăiesc în România. Partea I, cu titlul: *Migrație globală – migrația în Europa*, a cuprins o introducere în chestiunea migrației de Dr. Jeff Crisp și o introducere a mărturiei Bisericilor în politica europeană față de migrație de Dr. Antonios Papantoniou, Centrul de reintegrare pentru muncitorii migranți, al Sfântului Sinod al Bisericii Greciei. După ce vorbitorii au răspuns întrebărilor, a urmat partea a doua, cu titlul *Schimbare și diversitate – impactul migrării în Biserică și societate*. Au luat cuvântul: Dr. George Joseph, Suedia, *Experiența creșterii prezenței romano-catolice în țările nordului Europei*, un reprezentant al Bisericilor protestante din Italia a vorbit despre *Experiența creșterii prezenței protestante în țările sudului Europei*, Episcop Joe Alfred, Biserica lui Dumnezeu și a profeției, *Experiența Bisericilor cu majoritate de culoare din Marea Britanie*; Mitropolitul Iosif al Mitropoliei Române Ortodoxe a Europei de Vest și Mediteraniene, *Experiența creșterii prezenței ortodoxe în vestul Europei*. Forumul a fost încheiat cu o rundă de discuții și prezentarea concluziilor.

Seara au fost organizate următoarele hearings: *Tineretul ecumenic – întâlnire a tinerilor delegați la AEE3*, *Cooperare inter-religioasă în Europa – experiențe ale buneii practici*, *Healing of memories*, între Bisericile din Europa, *Proiect de cercetare despre unirea cu Roma din Transilvania*. O contribuție la reconcilierea dintre Bisericile din România, Proiectul reconcilierii în România, Creat după chipul lui Dumnezeu, vândut ca și sclav, Mediul, schimbare climatică și securitate comună: misiunea creștinilor, Economie și solidaritate – ce urmează după ce se termină neoliberalismul?

În ziua de 7 septembrie s-a debutat cu o rugăciune ecumenică condusă de Andres Wejryd, Arhiepiscop de Upsala, Biserica Suediei. Meditația biblică pe marginea textului de la Ef 5, 8-14 a fost rostită de Rosemarie Wenner, Episcop al

Bisericii Evanghelice – Metodiste din Germania. Au urmat două scrisori de animare: Mesrop Parsamyan, Biserica Apostolică Armeană, și Hilary Wilson, Comunitatea Arche, Marea Britanie.

Plenara zilei a fost moderată de către Dr. Margot Kässmann, Episcop de Hannover și Ines Kezic, din partea Conferinței internaționale „Sfântul Chiril și Metodie” a episcopilor catolici. Au adresat cuvinte de salut Lucian Mureșan, Arhiepiscopul Major al Bisericii Greco-Catolice din România (vezi documentul IV. 3.), Jet den Hollander, reprezentant al Alianței Mondiale Reformate, și episcop Géza Pap, episcop al Bisericii Evanghelice din România.

Subtema Adunării programată pentru această zi, *Lumina lui Hristos și lumea*, a debutat printr-o prezentare video cu titlul *Dreptate și pace în Sierra Leone*. Cuvântarea-cheie a fost rostită de către Prof. Andrea Ricardi, Comunitatea St. Egidio, Italia. A urmat o masă rotundă la care au luat cuvântul câte un vorbitor pentru fiecare forum ce urma a fi organizat după amiază: pentru Creație, Elias Crisostomo Abramides, Patriarhia Ecumenică, Argentina; pentru Dreptate, Ingrid Naess Holm, Norvegia și pentru Pace, Guirgis Ibrahim Saleh, Secretar General al Conferinței Bisericilor din Orientul Mijlociu, Biserica Ortodoxă Coptă, Liban. A urmat apoi un cuvânt de salut din partea Secretarului General al Alianței Mondiale Reformate, Dr. Ismael Noko. După un moment artistic și o serie de discuții, a avut loc cea de-a doua prezentare a proiectului mesajului final.

În pauza de amiază s-au organizat următoarele hearings: Creația, Pelerinajul speranței: pregătind AEE3 cu tinerii în Portugalia, Drepturile omului și libertatea religioasă, Global Christian Forum în Europa.

După amiază, forumul CREAȚIA care a avut loc în catedrala evanghelică a fost moderat de către Prof. Dr. Markus Vogt (din partea CCEE) și Rev. Dr. Peter Pavlovic (din partea CBE) și a debutat cu un film introductiv cu titlul *Avertizare pentru o schimbare a modului de viață*. Au urmat două prezentări sub motto-ul: *Grija față de creație ca parte a modului de viață creștin* realizate de Elaine Storkey, Institutul pentru creștinismul contemporan, Statele Unite ale Americii și Mitropolitul Hristofor, primatul Bisericii Ortodoxe din Cehia și Slovacia. Au urmat apoi lucrările în grupuri de lucru, desfășurate în Colegiul Brukenthal.

Forumul DREPTATEA s-a desfășurat în Casa Sindicatelor și a fost conceput în două părți, moderate separat de câte un facilitator. Prima parte, moderată de către Marco Gniavi, Biserica Romano-Catolică din Italia, a debutat cu două lecturi: Antje Heider-Rottwilm, Biserica Evanghelică Germania, *O viziune creștină asupra grupurilor vulnerabile, săracilor și marginalizaților din Europa, în contextul globalizării* și Gpakile Félémou, Guinea, *Europa și Africa, un destin comun?* După o serie de discuții și o pauză, a urmat partea a doua, moderată de către Antje Heider-Rottwilm, Biserica Evanghelică, Germania. A cuprins două luări de cuvânt, un *Impuls despre romei*, de Gruie Bumbu, Președintele Agenției pentru romei, România și *Noi forme de sărăcie și răspunsul creștin la acestea* de Pr. Igor

Vyzhanov, Departamentul de relații externe al Patriarhiei Moscovei. A urmat o nouă serie de discuții, iar în final au fost prezentate concluziile Forumului de către Marco Gniavi, unul dintre facilitatori.

Forumul PACEA a fost organizat în pavilionul multifuncțional și a fost moderat de către Matthew Ross, Belgia, și Dr. Jörg Lüer, Germania. Prima secțiune a fost dedicată procesului de reconciliere din Irlanda de Nord, urmat de o prezentare video, apoi prezentarea procesului *Healing of Memories*, de către Geraldine Smyth și Dieter Brandes. Prezentarea Decadei pentru depășirea violenței, cu accent pe Europa a fost realizată de către Dr. Geiko Müller-Fahrenheit, coordonatorul acestui program al Consiliului Ecumenic al Bisericilor. Secțiunea a doua a fost dedicată prezentării procesului de reconciliere în Bosnia-Herțegovina.

În seara zilei de 7 septembrie toți delegații au participat la Vecernia cu Litie săvârșită în catedrala mitropolitană din Sibiu. La finalul Litiei, toți delegații au primit câte o bucată de pâine binecuvântată. Înalt Prea Sfinția Sa Daniel, Arhiepiscop al Iașilor, Mitropolit al Moldovei și Bucovinei și Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române a rostit un cuvânt de învățătură în limba română, iar traducerea în engleză, franceză și germană a fost distribuită în scris delegaților.

După vecernie au fost organizate următoarele hearings: Reconciliind popoare și culturi, Întărind pacea și dialogul reconciliator în sudul Caucazului, Educația religioasă etc.

În ziua de 8 septembrie, cele trei mari tradiții creștine au săvârșit servicii religioase speciale pentru sărbătoarea Nașterii Maicii Domnului. Delegații ortodocși au săvârșit Sfânta Liturghie în pavilionul multifuncțional din Piața Unirii, între orele 8-10. La Sfânta Liturghie au luat parte credincioși, preoți, profesori, membri ai diferitelor delegații ortodoxe prezente la AEE3, ca și credincioși de la parohiile din Sibiu și nu numai. Protos în slujirea Sfintei Liturghii a fost Prea Fericitul Părinte dr. Anastasios Yanoulatos, Arhiepiscopul Tiranei și al întregii Albanii, alături de care au mai slujit Înalt Prea Sfințitul Ghenadios, Mitropolit de Sassima, Înalt Prea Sfințitul Ignatios, Mitropolit de Dimitriada și Almirou, ierarhul gazdă, Înalt Prea Sfințitul Dr. Laurențiu Streza, Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului, înconjurați de alți ierarhi, preoți și diaconi. Predica a fost ținută de către Prea Fericitul Leo, Arhiepiscop al Kareliei și al întregii Finlande. O mare parte a ierarhilor prezenți la AEE3, care nu au slujit, au asistat la Sfânta Liturghie, împreună cu aceștia asistând și Înalt Prea Sfințitul Dr. Daniel Ciobotea, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, Locum tenens de Patriarh al României. Participanții catolici au săvârșit serviciul religios specific în Sala Transilvania din Sibiu, iar participanții evanghelici au săvârșit o slujbă specială în catedrala evanghelică.

Începând cu ora 10,30 a debutat plenara zilei moderată de către Dr. Katja Elisabeth Heidemenus, Conferința Episcopilor Catolici, Germania și Diac. Emilianos Bogiannou, Patriarhia Ecumenică. Cuvântul a fost adresat de către Dr. Deszó Zoltán Adorjányi, Biserica Evanghelică-Luterană din România.

Au urmat prezentările raporturilor forumurilor:

- *Lumina lui Hristos și Biserica: Unitatea, Spiritualitatea, Mărturia;*
- *Lumina lui Hristos și Europa: Europa, Religiile și Migrația;*
- *Lumina lui Hristos și lumea: Creația, Pacea și Dreptatea.*

După un moment artistic, oferit de către corul ecumenic al AEE3 a urmat prezentarea celui de-al doilea proiect al mesajului final sub moderarea Episcopului Vincenzo Paglia, episcop de Terni-Narni-Amelia, Biserica Romano-Catolică, Italia și Înalt Prea Sfinția Sa Ghenadios de Sassima, Patriarhia Ecumenică. În această ultimă zi de lucrări efective a AEE3 s-au organizat următoarele hearings: Edinburg 2010, Forumul ecumenic despre femeile creștine europene.

În după-amiaza zilei a debutat cea de-a patra plenară a AEE3 condusă de aceeași moderatori ca și în plenara de dimineață. Au fost prezentate o serie de evaluări a AEE3 din perspectiva unor delegați: Annie Marcelo, reprezentant al Bisericii migranților din Italia; Almut Bretschneider-Feltzmann, protestantă, Germania; Arhimandrit Gabriel Papanicolaou, ortodox, Grecia; Mary Judkings, anglicană, Marea Britanie, Dr. Stefan Vesper, romano-catolic, Irlanda, Oana Tuduce, greco-catolică, România și Barry James Hickey, romano-catolic, Australia. Concluziile au fost prezentate de către Vincenzo Paglia, episcop de Terni-Narni-Amelia, Biserica Romano-Catolică, Italia și Jean-Arnold de Clermont, Președintele CBE.

După o rugăciune comună și masa de seară, delegații au luat parte, între orele 20-22, la Celebrarea luminii, un spectacol artistic-religios oferit de către organizatorii locali delegaților AEE3 și transmis pe TVR2. Partea artistică a fost realizată de artiști de renume, precum Francesco Angelo și Barbara Lins, Liliana Iorgulescu și Grigore Leșe, trioul Mireille Marie, școala de balet Costi-Ștefănescu, Johann van der Knowe, corala A. Capella etc.

A doua zi, *duminică, 9 septembrie*, delegații au participat la Liturghiile sau mesele confesionale, fiecare în Biserica lui, după care a avut loc închiderea festivă a AEE3 în Piața Mare a Sibiului, sub conducerea președinților CCEE și CBE, Jean-Arnold de Clermont. În mijlocul mulțimii formate din delegați și credincioși, au depus mărturie despre AEE3 Vassiliki Goussi, Biserica Ortodoxă, Grecia; Klaus Johannis, Primarul Sibiului, Silvia Toma, România și Dr. Attilan Puskas, Ungaria. Apoi toți delegații AEE3 au plecat spre țările lor de origine, purtând în ei, sperăm noi, organizatorii, Lumina lui Hristos*.

Lect. Dr. DANIEL BUDA
Dr. ȘTEFAN TOMA

* Materialul documentar despre cea de-a III-a Adunare Ecumenică Europeană de la Sbiu (4-9 septembrie 2007) îl publicăm în rezumat în prezentul număr al revistei noastre întrucât numărul următor 9-12/2007 al revistei va fi dedicat alegerii și întronizării Preafericitului Părinte Patriarh Daniel al Bisericii Ortodoxe Române.

B. MESAJE, CUVÂNTĂRI
 ȘI DOCUMENTE LEGATE DE CEA DE-A TREIA ADUNARE
 ECUMENICĂ EUROPEANĂ DE LA SIBIU

4 septembrie 2007

**Margarethe Isberg, Vicepreședinte adjunct al CBE,
 Biserica Suediei**

*Sanctitatea Voastră,
 Eminențele și Excelențele Voastre,
 Prieteni din întreaga Europă,*

„În numele *Conferinței Bisericilor Europene* vă urez bun venit la cea de-a Treia Adunare Ecumenică Europeană, AEE3. Ne întâlnim la Sibiu, într-un context majoritar ortodox. Sibiuul va fi în aceste zile, nu numai Capitală Culturală Europeană, ci, sperăm, și orașul ecumenic al Europei.

Ni s-a dat o temă: *Lumina lui Hristos luminează tuturor. Speranță pentru unitate și înnoire în Europa*. Unde și cum este văzută lumina lui Hristos astăzi în Europa? O vedem și în celelalte tradiții, sau numai în propria noastră Biserică? Vedem lumina lui Hristos atunci când contribuim la binele comun, la dreptate și drepturile omului? Aceste zile ar putea să ne dea niște răspunsuri.

Este ceva normal ca noi toți să ne dorim speranță pentru înnoire la multe nivele: ca ființe umane, ca cetățeni, ca și credincioși sau ca și membrii ai Bisericilor. Ce fel de speranță poate să ne țină pe noi uniți ca și popor al viitoarei Europe? Căutăm unitatea, însă de ce este parcursul ecumenic atât de lung și de misterios?

Sfântul Pavel scrie (la II Cor. 4, 7) despre Dumnezeu care ne-a dat lumina spre a vedea slava Lui în fața Domnului Iisus Hristos: « și avem comoara aceasta în vase de lut, ca să se învedereze că puterea covârșitoare este a lui Dumnezeu și nu de la noi». Desigur, aceasta este cu adevărat, puterea luminii, speranței și unității – toate acestea depind de Dumnezeu – însă Dumnezeu are nevoie de noi pentru realizarea acesteia.

Pe parcursul acestor zile, noi toți împărțim o mare responsabilitate: am fost aleși să reprezentăm Bisericile noastre și să ne aducem aici contribuția, în numele lor. A fost, desigur, o lungă și grea muncă de pregătire și planificare a acestei Adunări, dar să nu uităm că noi toți suntem responsabili pentru rezultatul Adunării.

Vă invităm să fiți interesați și curioși, doritori de a învăța și de a împărtăși și vă veți întoarce acasă înnoiți, iar Biserica și mișcarea ecumenică va avea de câștigat din aceasta.

Acum vă rog să vă întoarceți spre vecinul vostru și să-i doriți – lui sau ei – bun-venit la Adunare. Acesta ar putea fi începutul unei promițătoare reînnoiri ecumenice în întreaga Europă. Dumnezeu să vă binecuvinteze”!

Traducere din limba engleză
 Lect. Dr. DANIEL BUDA

**Eminența Sa Cardinalul Josip Bozanic,
Vicepreședinte al CCEE**

„Sunt foarte bucuros să fiu aici cu voi în această minunată Piață a Sibiului și să vă salut în numele *Consiliului Conferințelor Episcopale Europene*.

Dragi prieteni din Sibiu și din România, am venit aici spre a ne împărtăși din viața voastră. Cunoaștem tragediile prin care ați trecut, chiar și în vremurile mai recente, precum și dificultățile care există în țara dumneavoastră datorită diversității istorice, a culturilor, limbilor și confesiunilor creștine, dar știm de asemenea că țara dumneavoastră are faima de a fi punte de legătură între lumea latină și cea orientală. Auzim adesea în diferite orașe din Europa că România ar putea deveni o mărturie a modului în care creștinii pot să se ierte unii pe alții, cum se pot împăca și iubi unii pe ceilalți. Vă mulțumim în special pentru mărturia și credința voastră în Evanghelia lui Hristos.

Dragi prieteni din toate țările Europei, noi suntem aici în primul rând și întâi de toate spre a-L întâlni și celebra pe Hristos, *Lumina care luminează tuturor și speranța pentru unitate și înnoire în Europa*. Aceasta este tema pe care am ales-o pentru Adunarea noastră ecumenică. În aceste zile avem marea posibilitate de a aborda împreună marile provocări ale Europei și lumii cu ajutorul luminii care ne vine din Evanghelie. Dacă în aceste zile întâlnim pe Hristos și trăim nădejdea pe care El a adus-o în lume, atunci avem ceva de dat mai departe, atunci când ne vom întoarce în țările noastre, duminica viitoare: anume, vom fi capabili să le spunem oamenilor că s-a întâmplat ceva nou aici, la Sibiu. Harul lui Dumnezeu ne va face pe noi purtători ai acestei noi lumini în țările noastre, adesea acoperită de plictiseală, inclusiv în ceea ce privește ecumenismul. Așa cum spunea un înțelept: *este mai bine să aprinzi o lumânare decât să te plângi de întuneric*. Este mai bine să primești mărturie de speranță decât să cazi în dispute sau pretenții care nu duc nicăieri.

Știm că noi nu suntem aici întâmplător, ci ca răspuns la o chemare venită de sus. În aceste zile ne dorim să devenim o solidă rețea ecumenică europeană care poate să ne susțină în acest moment al istoriei și după Adunarea de la Sibiu. Fiecare dintre noi este chemat să fie o legătură trainică în această structură. Este foarte încurajator pentru noi să știm că în fiecare țară a Europei există un cerc de rugăciune care ne însoțește pe drumul nostru și că mulți alții se roagă în ceruri pentru Adunarea noastră.

Fie ca Duhul lui Hristos Cel înviat să fie cu noi în aceste zile”!

Traducere din limba engleză
Lect. Dr. DANIEL BUDA

**Înalt Prea Sfinția Sa Prof. Dr. Laurențiu Streza
Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului**

„Lumina lui Hristos” pentru Europa din Sibiul transilvan

„Cu ajutorul și bună voința lui Dumnezeu, pelerinajul comun al Bisericilor Europei pe calea unității și mărturiei dată Evangheliei lui Hristos a ajuns, iată, la cel de-al treilea popas major: Sibiu, 2007. Acest itinerar al Bisericilor europene a secondat,

deloc întâmplător, procesul lent și anevoios al unificării și integrării economice și politice a bătrânului continent în ultimele decenii ale frământatului secol XX.

Însângerată de conflagrațiile a două războaie civile devenite mondiale, născute de două barbare ideologii și sisteme totalitare – nazist și comunist –, Europa ultimului secol a fost sfâșiată în a doua ei jumătate de „cortina de fier” dintre cele două blocuri militare și sisteme politice și economice rivale – occidental și sovietic – care păreau să o fi împărțit pentru multe secole. Încă din acele decenii de diviziune și ostilitate, Bisericile Europei au aruncat punți de unitate spirituală între cele două jumătăți brutal separate ale continentului, întreținând speranța, care atunci părea utopică, a realizării unei Europe unite, casă comună a tuturor popoarelor și culturilor lumii vechi. Anul de grație 1989 prin prăbușire pașnică – cu excepția sângeroasei revoluții din decembrie din România – a făcut să cadă, fără îndoială cu ajutor de Sus, cortina de fier și a deschis un nou orizont pentru viața celor peste 300 de milioane de locuitori ai Europei. Bisericile Europei au pregătit în felul lor acest eveniment istoric aproape miraculos și providențial.

Cu doar câteva luni înainte, în mai 1989, Prima Adunare Ecumenică a Bisericilor Europei din Basel-ul umanismului și al Reformei protestante chema creștinii europeni să extindă în viața politică, economică și morală a societăților lor consecințele care trebuie deduse din Pacea și Dreptatea lui Hristos. Iar anul 1989 a adus într-adevăr pace Europei întregi și a făcut o dreptate istorică popoarelor de dincoace de cortina de fier comunistă.

Eliberate de sub severa opresiune a unui sistem totalitar dușman al libertății, spiritului și credinței, popoarele din Estul Europei au reintrat după 1989 în făgașul firesc al dezvoltării lor istorice, întreruptă de lunga paranteză totalitară, viața întregului continent fiind dominată de procesul complex și solicitant – dătător de speranțe, dar și de neliniști – al extinderii Uniunii Europene prin integrarea progresivă a statelor central și sud-est-europene. Bisericile Europei au înțeles și de această dată să acompanieze și faciliteze cu resursele lor spirituale specifice această evoluție istorică.

Și astfel, din Graz-ul catolic, cea de-a Doua Adunare Ecumenică a Bisericilor Europei, din iunie 1997, propunea creștinilor europeni să mediteze asupra dimensiunilor darului divin al împăcării omului cu Dumnezeu în Hristos și să asimileze practic lecțiile morale și sociale ale acestei reconcilierii ca izvor de viață nouă pentru bătrânul nostru continent. Nici o casă comună, cum este și Europa, nu poate rezista fără o gospodărire atentă și echilibrată a resurselor între toți membrii ei, nici fără un consens între aceștia, „pentru că orice casă care se dezbină în sine nu va dăinui” (*Mt* 15, 25). Reconcilierea este condiție indispensabilă pentru toți cei ce locuiesc într-o casă comună. Dar reconcilierea veritabilă are multiple dimensiuni: omul trebuie să se împace în același timp cu cerul și pământul sau, mai exact, cu Dumnezeu, cu semenii și cu mediul înconjurător.

Așa cum spunea acum o jumătate de veac gânditorul creștin al Europei unite care a fost elvețianul Denis de Rougemont, Europa Casă trebuie să facă obiectul

unei discipline totale a casei și locuirii într-o casă, a unei „ecologii” integrale care să îmbrățișeze în același timp economia ca gestiune adecvată a resurselor, ecologia în sens ambiental strict, dar și ecumenismul spiritual ca reconciliere și convergență a culturilor și confesiunilor creștine.

Principiile unei astfel de ecologii spirituale a reconcilierii și convergenței tradițiilor creștine ale Europei au fost formulate în Charta Ecumenică care din 2001 stabilește regulile pelerinajului comun al Bisericilor Europei pe calea unității și mărturiei date Evangheliei lui Hristos. Prea mult timp creștinii au scindat Europa prin schismele, diviziunile și conflictele confesionale care au marcat istoria celui de-al doilea mileniu creștin. Acum, la începutul celui de-al treilea mileniu de istorie creștină, a sosit momentul ca, reflectând la lecțiile mileniului întâi, cel al catolicității salvardate, și la cele ale mileniului al doilea, cel al dezbinării confesionale, să învățăm să transformăm diferențele din pretexte pentru exclusivitate în îmbogățire reciprocă, în complementaritatea reconciliată a tradiției creștine integrale.

Prima din acest nou mileniu creștin, această a Treia Adunare Ecumenică a Bisericilor Europei înmănunchează prin însuși locul, momentul și tema ei generală un spectru de semnificații mai puțin evidente poate la prima vedere și pe care voi încerca să le enunț și explicitez pe scurt în cele ce urmează.

Pentru prima dată Adunarea Ecumenică Europeană are loc într-o țară ortodoxă,

– nu însă în orice țară ortodoxă, ci în România, singura Ortodoxie latină;

– nu însă oriunde în România, ci în Transilvania, și nu oriunde în Transilvania, ci în Sibiu;

– iar tema teologică inspiratoare nu este oricare, ci aceea liturgică și duhovnicească a Luminii lui Hristos care luminează tuturor.

Suntem aici și acum, spre sfârșitul anului 2007, într-un moment festiv, de bucurie și de satisfacție pentru România, care, devenind pe 1 ianuarie membră cu drepturi depline a Uniunii Europene, își regăsește după o jumătate de secol de suferințe și umilințe matca firească a evoluției sale istorice alături de celelalte state și popoare ale Europei. Parcă anume pentru a spori semnificația acestui moment de grație, urbea seculară a Sibiului împărtășește, împreună cu Luxemburgul, onoarea de a fi capitală culturală a Europei.

Fapt care reprezintă iarăși o premieră pentru România și, aș putea spune, pe drept cuvânt. Fiindcă vechea așezare saxonă întemeiată de Hermann în a doua jumătate a secolului XII, pe o colină din vecinătatea unui vechi castru roman, și atestată ca oraș german din 1366 (între 1690–1790 a fost chiar capitala Transilvaniei), deține o serie întreagă de priorități în spațiul românesc și chiar sud-est-european: aici au fost atestate primul spital de pe teritoriul României (1292), prima școală publică (1380), prima fabrică de hârtie (1534), prima librărie (1557) și primul muzeu de artă (1817) în minunata clădire a palatului guvernatorului sas Samuel von Brukenthal (ridicat în 1779). Aici au apărut primele cărți în limba română (în 1544 și 1551–1553), aici inginerul militar Konrad Haas a realizat primul experiment cu rachetă în trei trepte (1551) și tot aici a avut loc prima utilizare

publică a electricității din România (1896), în 1904 Sibiu fiind al doilea oraș din Europa cu tramvai electric.

Lista poate continua și în plan religios: Sibiu catolic a dat o personalitate de mare anvergură umanistă, creștină și politică, de talia românului Nicolaus Olahus (1493–1568), corespondent al lui Erasmus, ajuns arhiepiscop cancelar și primat al Bisericii Romano-Catolice din Ungaria.

Sibiu evanghelic, trecut în 1543 la Reforma luterană, a dat o serie de importante personalități religioase, cum a fost în secolul XIX episcopul Friedrich Teutsch (1852–1933).

Iar Sibiu ortodox a fost ilustrat de personalitatea multilaterală în același timp bisericească, națională și europeană, a înaintașului nostru de vrednică pomenire, mitropolitul Andrei Șaguna (1808–1873), întemeietor nu doar al mitropoliei ortodoxe, dar și al asociației culturale a românilor transilvăneni – ASTRA (1861) – și al celui mai vechi ziar românesc cu apariție neîntreruptă – „Telegraful Român” (1853).

După ce în 1787 la marginea orașului a fost construită prima biserică ortodoxă, în 1906 românii ortodocși au reușit să clădească monumentală catedrală, de la a cărei sfințire am aniversat anul trecut împlinirea unui secol. Deși oraș german, Sibiu a devenit începând cu secolul XIX un centru ortodox și românesc de prim rang, dând astfel orașului aspectul de mozaic național și confesional, tipic transilvan care-l caracterizează: oraș german, dar și maghiar și românesc, centru religios protestant, dar și romano-catolic (în urma Contrareforme) și, începând din secolul XIX, ortodox.

Între celelalte tradiții și confesiuni creștine se poate spune, fără să greșim, că Ortodoxia răsăriteană este prin excelență Biserica luminii. Lumina deține în Ortodoxie locul pe care-l ocupă în tradițiile creștine occidentale autoritatea papală sau cea a cuvântului biblic. Faptul apare evident în istorie în secolele XIV–XVI când, în timp ce în Occidentul reformelor Biserica Romano-Catolică accentua primatul episcopului Romei, iar Bisericile protestante, primatul Cuvântului lui Dumnezeu, Biserica Ortodoxă apărând rugăciunea mistică isihastă și dogmatizând învățătura despre energiile necreate a Sfântului Grigorie Palama, proclama odată cu tradiția ei primatul Luminii necreate. Făcând aceasta, Ortodoxia reafirma experiența ei fundamentală, accesibilă tuturor credincioșilor în Liturghie, în icoane, în experiența duhovnicească.

.Totul e scaldat în lumină în Ortodoxie, care e o celebrare și o experiență transfiguratoare a Luminii lui Dumnezeu care iradiază din Iisus Hristos, „*Lumină din lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat*”, cum Îl mărturisește Crezul de la Niceea (325). În fiecare seară, creștinii ortodocși se adună cântând laudă „*Luminii line*” a lui Hristos Cel în Treime. În fiecare dimineață aduc doxologie strigând: „*Mărire ție, Celui ce ne-ai arătat nouă lumină!*” La sfârșitul fiecărei dumnezeiești Liturghii, după împărtășire, credincioșii ortodocși cântă Sfintei Treimi: „*Am văzut lumina cea adevărată...*”. „*Veniți de luați lumină!*” e chemarea cu care arhiereul sau preotul deschide minunata celebrare a Învierii, aflată

în inima vieții ei liturgice. „*Lumina lui Hristos luminează tuturor!*” e astfel nu doar o exclamație liturgică din cursul Liturghiei Darurilor mai înainte sfințite, ci o proclamare plină de bucurie și nădejde a certitudinii pe care o au credincioșii ortodocși că în Biserică prin cult, prin icoane, virtuți și rugăciune se împărtășesc de Lumina neînserată a lui Dumnezeu descoperită lumii în Iisus Hristos Cel Răstignit și Înviat.

Locul special pe care îl ocupă în viața ortodoxă și mai ales în monahismul răsăritean isihast Schimbarea la Față ca sărbătoare a Luminii necreate, ca Înviere și Parusie anticipată ilustrează deplin specificul tradiției ortodoxe în sânul lumii creștine. În acest sens nu este poate lipsit de importanță să subliniem că Adunarea noastră se desfășoară într-un moment liturgic cum nu se poate mai elocvent: după ce pe 6 august noi ortodocșii am prăznuit în Schimbarea la Față Lumină necreată și eshatologică iradiind de pe fața lui Hristos, pe 1 septembrie comemorând facerea lumii am evocat lumina zilei întâi a creației, iar pe 15 august și pe 8 septembrie cinștim Adormirea și Nașterea Fecioarei Maria, Maica Luminii. Cu adevărat Ortodoxia e Biserică Luminii, iar ortodocșii și-au înțeles dintotdeauna vocația și misiunea creștină ca martori ai Luminii liturgice și duhovnicești a lui Hristos în noaptea și negurile unei istorii cel mai adeseori potrivnice, în persecuții, marginalizări și dificultăți. *Iar Lumina luminează în întuneric, iar întunericul nu a reușit să o stingă.*

Un exemplu al acestei experiențe istorice îl constituie și Ortodoxia transilvană. La câteva zeci de kilometri spre nord de Sibiu, în inima Transilvaniei, acum două sute de ani și mai bine se descoperea un faimos „donarium” din secolul IV, prin care un creștin latin pe nume Zenovius își atârna votul credinței de un candelabru într-una din bazilicile creștine de la nordul Dunării. Zenovius atesta că Lumina lui Hristos trecuse nu doar Dunărea, ci și Carpații.

Creștinism popular, creștinismul românesc este, ca și poporul român de altfel, o enigmă și un miracol istoric, cum s-a spus. Singurul popor latin și ortodox din Europa Orientală, românii sunt și singurul popor european la care nu se cunoaște – ca la popoarele învecinate – data unei convertiri oficiale. Etnogeneza lui a coincis cu creștinarea, marcată deopotrivă de sigiliul celor două Rome, atât al celei vechi, cât și al celei noi, bizantine. Retras în jurul Carpaților inaccesibili, într-o existență pastorală anistorică, poporul român a trăit sute de ani lumina lui Hristos sub forma unui creștinism popular condus mai cu seamă de asceți și monahi. Timp de peste un mileniu, spațiul carpatodanubian a fost traversat de valuri succesive de popoare migratoare într-o lungă noapte și teroare a istoriei, cum s-a spus.

La aceasta s-au adăugat apoi consecințele dramatice ale diviziunii confesionale a Europei de după anul 1000, când granița dintre Romano-Catolicism, Ortodoxie și Imperiile Mongol și, ulterior, Otoman, islamic, s-a fixat pe Carpați. Dacă românii ortodocși de la sud și est de Carpați au putut duce, începând din veacul XIV, o viață politică și bisericească în condiții de autonomie, situația românilor ortodocși din Transilvania încorporată în regatul apostolic maghiar a fost una din cele mai dificile. Strămoșii poporului ortodox român, pe care astăzi am onoarea

să-l păstoresc, au dus în urmă cu două secole o existență martirică: deși erau majoritari, au fost deposedați, aserviți, marginalizați, tolerați în propria lor țară.

Peste acestea s-au adăugat o serie de încercări din partea stăpânilor catolici sau protestanți ai provinciei de a-i „misionariza”, fie catolicizându-i (secolul XIV), fie calvinizându-i (secolul XVII), fie „unindu-i” cu Biserica Romei (secolul XVIII). Timp de șaizeci de ani – între 1700–1767 – românii ortodocși n-au mai putut avea episcop. Aceasta deși principatul Transilvaniei – veritabilă „Galilee” a confesiunilor – a avut din secolul XVI una din cele mai ecumenice constituții religioase din Europa: luterani, calvini, unitarieni și catolici își puteau exercita liber credința; doar ortodocșii majoritari erau excluși din acest acord, fiind doar „tolerați”. și ei au rezistat în primul rând prin liturghie și monahism.

Rezistența ortodoxă românească în Transilvania n-a fost însă una doar de opoziție, ci un fenomen particular, prin care românii ortodocși au învățat să treacă dincolo de ostilitate și să recepteze și asimileze aporturi pozitive de la celelalte confesiuni, punându-le în serviciul dezvoltării culturale și sociale a propriilor lor comunități. Astfel, încăpățânându-se să rămână ortodocși, românii transilvăneni au învățat în secolul XVI de la protestanți să-și traducă Biblia și cărțile de cult în limba română; refuzând să se catolicizeze, au învățat în secolul XVIII să aprecieze avantajele culturale și istorice ale latinității; iar în secolul XIX, rămânând fideli Ortodoxiei tradiționale, au construit prin mitropolitul Andrei Șaguna o puternică Biserică sinodală, națională și pedagogică, împletind exigențele tradiției cu imperativele democrației, ale iluminismului și modernității.

În pragul secolului XX, Mitropolia Ortodoxă de la Sibiu era în Transilvania multietnică și pluriconfesională un factor de coeziune națională și comunitară prin care Biserica învățase să reintre în istoria majoră a Europei cu o Ortodoxie urbană, modernă și deschisă dialogului cultural cu lumea contemporană. Alături de alte națiuni din centrul și estul Europei, în 1918, prin prăbușirea imperiilor care i-au divizat, românii și-au văzut realizarea visului lor secular de a trăi într-un stat unitar și independent, care îi reunea pentru prima dată într-o singură Românie unitară și modernă.

Bucuria a fost însă de scurtă durată, întrucât la scurt timp întreaga Europă a căzut pradă ideologiilor totalitare extreme și unei noi conflagrații militare soldată cu divizarea ei în blocuri antagonice, situație care a durat până în decembrie 1989. Rezistența ortodoxă românească la noua „teroare a istoriei” contemporane, la secularizare, ateism, utopie, materialism și totalitarism s-a făcut tot prin întoarcere la Lumina necreată, iar focarul ei teologic a fost acum Sibiul.

La Facultatea de Teologie Ortodoxă, reorganizată de mitropolitul de vrednică pomenire Nicolae Bălan (1920–1955), a funcționat ca profesor între 1929–1946 părintele Dumitru Stăniloae (1903–1993). Originar nu departe de aici, din Vlădenii Brașovului, tânărul teolog transilvănean s-a dovedit a fi nu doar de o remarcabilă precocitate, dar și de un vizionarism spiritual profetic. În 1929, aflat în călătorie de studii prin Europa, și-a procurat de la Biblioteca Națională din Paris

fotografiile întregului corpus al operelor Sfântului Grigorie Palama aflate în manuscris. Pe baza lor, a publicat în 1931 la Sibiu prima traducere în limbă modernă a două tratate „despre lumina dumnezeiască”, iar în 1938, tot la Sibiu, a publicat prima veritabilă monografie științifică despre viața și teologia Sfântului Grigorie Palama (cu patru tratate traduse).

Sibiul ortodox devenea astfel prin părintele Dumitru Stăniloae epicentrul renașterii neopatrstice a teologiei ortodoxe contemporane. În 1943, în plin război mondial, părintele Stăniloae publica la Sibiu o monumentală lucrare de hristologie în care Iisus Hristos era prezentat drept unica speranță de veritabilă „restaurare a umanului”. Prin toate acestea el presimțea parcă lunga dezumanizare ideologică și totalitară la care avea să fie supusă România prin comunism între 1945 și 1989. Înainte ca regimul să pună stăpânire definitiv pe statul român, în 1948, părintele Dumitru Stăniloae a reușit să publice tot la Sibiu primele patru volume ale *Filocaliei* românești.

Lumina necreată a lui Hristos de la capătul liturghiei interiorizate a rugăciunii lui Iisus a fost, prin Liturghie și *Filocalie*, sursa spirituală care a permis Bisericii Ortodoxe Române reprimată, marginalizată și strict supravegheată de regimul comunist, polițienesc și ateu, să supraviețuiască experimentului de inginerie socială care urmărea crearea unui „om nou” și a unei „epoci de aur” împotriva tradiției și spiritualității poporului român.

Lumina duhovnicească pâlپătoare a Bisericii s-a dovedit mai tare decât utopia totalitară, Biserica Ortodoxă renăscând după 1990 în noul climat de libertate, însoțind aspirațiile națiunii române de a-și regăsi locul în familia europeană pentru a nu eșua într-o simplă piață de consum și a-și transforma succesul exterior în eșec interior. Nu există corp fără suflet, nici casă fără lumină și „*nimeni nu pune lumina sub obroc, ci în sfeșnic, ca să lumineze tuturor celor din casă*” (Mt 5, 15). Tot astfel, nici Europa nu se poate lipsi de lumina lui Hristos.

Din Sibiul lui Nicolaus Olahus și al lui Samuel von Brukenthal, al lui Andrei Șaguna, dar și al părintelui Dumitru Stăniloae, Bisericele Europei, adunate în acest al treilea popas al itinerarului lor ecumenic, sunt chemate să dea mărturie comună despre Iisus Hristos, Lumina lumii. Învățămintele multiple care pot fi desprinse din povestea creștinismului ortodox al acestui pământ, de la candelabrul cu „ex voto”-ul lui Zenovius de la Biertan și până la lumina *Filocaliei* românești, ar putea fi de folos pentru reflecțiile participanților, peste care chemăm binecuvântarea și harul Părintelui luminilor. Amin”!

**Excelența Sa Dr. Christoph Klein,
Episcop al Bisericii Evanghelice A. B. din România**

„Vă salut pe toți cu ocazia deschiderii celei de-a Treia Adunări Ecumenice Europene în numele Bisericii Evanghelice A. B. din România, care își are sediul episcopal aici în Hermannstadt/Sibiu. Ea este una din cele două Biserici luterane

din țară, anume cea de limbă germană, spre deosebire de Biserica luterană maghiară. Biserica noastră a ajuns o Biserică minoritară în urma migrației multora dintre credincioșii noștri, mai ales înainte de 1989. Este cunoscută și ca Biserica așa-numiților „sași transilvăneni”, care au întemeiat acest oraș în sec. XII. În vremea în care erau catolici, în sec. XIV, ei au construit actuala catedrală evanghelică, în care se vor desfășura și unele dintre slujbe și festivitățile noastre. Ne aflăm în Transilvania, la întretăierea dintre creștinismul apusean și răsăritean. Într-o Românie majoritar ortodoxă, Transilvania este marcată de diversitatea populațiilor, limbilor, culturilor, și, nu în ultimul rând, confesiunilor de aici. Între acestea se numără, alături de ortodocși și luterani, care au o reședință episcopală în acest oraș, și comunități ale romano-catolicilor, reformaților, greco-catolicilor și unitarienilor. Conviețuirea seculară a acestor creștini, în ciuda diversității lor religioase și lingvistice, reprezintă o premiză deosebită pentru ecumenism în acest oraș, ecumenism care își are originile în toleranța religioasă garantată prin lege încă din secolul XVI. Aici, existența clădirilor diferitelor Biserici este de multă vreme un lucru obișnuit, ca și rugăciunea către unicul Dumnezeu și Domnul nostru Iisus Hristos în moduri diferite, sau respectul pentru alteritatea religioasă. În timpurile noastre am învățat să descoperim, pe lângă respect și toleranță, și valorile celorlalți, să intrăm în contact, să dialogăm și să îndrăznim să pășim împreună pe drumul care duce spre unitatea noastră văzută.

Credem din aceste motive că aici există premisele pentru întâlniri fructuoase dintre creștinii tuturor Bisericilor din Europa, pentru rugăciune și sărbătorire comună, pentru confruntări cu întrebările Europei și teme care ne vor preocupa aici. Aici, lumina lui Hristos luminează cu adevărat tuturor: aproape că nu există aici oameni care să nu își mărturisească apartenența la religia creștină sau una dintre confesiunile ei. Aici se poate descoperi ceva din bogăția „înțelepților din Răsărit” care să îi îmbogățească pe „înțelepții din Apus”, și invers. Dacă se va ajunge la un schimb bun de bogății teologice în întâlnirile, dialogurile și celebrările noastre, ne vom întoarce acasă cu mai multă speranță pentru înnoire și unitate în Europa.

Noi vă dorim să vă simțiți acasă în orașul nostru, și să folosiți ocaziile care vi se oferă în zilele care urmează. Ne vom ruga pentru lărgirea orizonturilor noastre și pentru a ne putea deschide la ceea ce este nou, fie el și străin sau diferit de noi, și ca astfel să avem o experiență care să ne îmbogățească sau chiar să ne facă mai fericiți. Sperăm ca pe această cale să plece semnale din Hermannstadt/Sibiu pentru o nouă orientare, și că aici, chiar dacă nu se ajunge la rezultate senzaționale, totuși vor fi trasate semnale clare pentru dreptate, pace și ocrotirea creației în Bisericile noastre și în Europa.

Dumnezeul nostru, al tuturor, Cel Unul și Întreit, să binecuvânteze Adunarea noastră în Iisus Hristos și să ne conducă prin Duhul Său Cel Sfânt pe cărările săptămânii acesteia.

Dumnezeul nostru al tuturor să binecuvânteze Adunarea noastră ecumenică cu al Său har și cu a Sa dragoste de oameni, Tatăl, Fiul și Sfântul Duh. Amin”!

Traducere
Pr. Lect. Dr. **CONSTANTIN OANCEA**

Excelența Sa Klaus Johannis, Primarul Sibiului

Onorați oaspeți,

„Întâi de toate aş dori să adresez un călduros „Bun venit” tuturor oaspeților care vizitați Sibiul cu această ocazie specială. Sibiul, în calitate sa de Capitală Culturală a anului 2007, este bucuros să primească unul dintre cele mai importante evenimente creștine ale Europei din ultimul deceniu, Adunarea Ecumenică Europeană.

Consider că Sibiul, un oraș al multiculturalității și diversității religioase, este ideal pentru o astfel de manifestare. Oaspeții noștri creștini vor găsi aici un oraș cu o dimensiune istorică aparte, cu o moștenire păstrată din perioade de coabitare armonioasă între diferitele culturi.

Sibiul este unul dintre orașele care arată că este posibil ca toate confesiunile creștine să fie împreună, unde reprezentanți ai diferitelor credințe creștine se adună pentru rugăciune comună. Sibiul este, așadar, un bun exemplu de coabitare pașnică, productivă și sănătoasă a tuturor religiilor.

Comunitatea creștină din Sibiu este foarte legată de conceptul acestei Adunări Ecumenice trimițând mesajul său de pace și unitate, prin diversitatea lui, întregii Europe.

Centrul istoric al Sibiului, un ansamblu arhitectural unic, găzduiește nouă biserici, aparținând de cinci diferite credințe, care se află la numai câteva minute una de cealaltă. Deci, în acest spațiu relativ mic, de aproximativ 80 ha, al centrului istoric, toate credințele și-au aflat un loc al lor, în bună armonie, ba chiar în legătură strânsă una cu cealaltă.

Doresc să urez tuturor reprezentanților creștini din Europa și oaspeților care vor vizita Sibiul cu această ocazie, o ședere plăcută în orașul nostru!”

Traducere din limba engleză
Lect. Dr. **DANIEL BUDA**

Cuvântul Sanctității Sale, Patriarhul Ecumenic Bartolomeu I la dineul oferit în cinstea sa de către Înalt Prea Sfințitul Părinte Mitropolit Laurențiu al Ardealului

„Lumina lui Hristos luminează tuturor!”

Într-adevăr, Lumina lui Hristos luminează tuturor, în mod neîncetat și fără discriminare; la fel cum soarele strălucește „peste cel rău și peste cel bun” (Mt 5,

45). Acest mesaj este familiar și drag Sfintei noastre Biserici Ortodoxe. El se repetă în Sfânta Liturghie a Darurilor Mai Înainte Sfințite în vremea Postului Mare înainte de Paști. și este experiat cu bucurie în timpul nopții de Înviere, precum lumina strălucește glorios în întuneric (In 1, 5) pentru că este lumina care niciodată nu se stinge; lumina din Mormântul lui Hristos Cel Înviat. Este „lumina adevărată” (I In 2, 8), o lumină a adevărului, vieții și speranței.

Înalt Prea Sfințite și iubit frate în Hristos, Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei, Locum Tenens de Patriarh al României,

Înalt Prea Sfințite Mitropolit Laurențiu, iubit frate în Hristos și împreună slujitor,
Eminența Voastră Cardinal Erdö,

Eminența Voastră Părinte Jean-Arnold de Clermont,

Excelențele Voastre,

Părinți, frați, surori și copii în Domnul, toți cei care participați la cea de A III-a Adunare Ecumenică Europeană,

„Este sub inspirația luminii lui Hristos faptul că am venit împreună în acest oraș istoric al prietenesei României, care este de asemenea capitală culturală a Europei în acest an, grație minunatei și binecuvântatei cooperări dintre Conferința Bisericilor Europene (CEC) și Consiliul Conferințelor Episcopilor Europeni (CCEE).

Este sub inspirația acestei lumini a lui Hristos faptul că ne-am adunat astăzi aici, după invitația frățescă și binevoitoare a Patriarhiei Române.

Am dori să ne exprimăm recunoștința noastră față de Înalt Prea Sfințitul Părinte Laurențiu pentru onoarea acestei invitații și am dori să adresăm un salut din inimă tuturor aleșilor invitați la acest dineu.

Am dori să adresăm binecuvântările noastre și cele mai bune urări întregului popor nobil al țării noastre gazdă, și în mod deosebit dragii noastre Sfinte Biserici Ortodoxe a României, care a fost odată fiica noastră, dar acum este Biserica noastră soră. Ne aducem cu venerație aminte de recenta adormire în Domnul a Patriarhului Teoctist de fericită amintire. și privim înainte spre alegerea unui succesori vrednic al său, experimentat în probleme ale Bisericii, ale Europei și ale întregii lumi; gata să răspundă nevoilor nu numai ale românilor, ci de asemenea ale întregii familii ortodoxe în ansamblul ei. Pentru a avea parte de o cooperare deosebită cu liderii politici ai acestei țări în parcursul european; continuând să întărească și mai mult slujirea ecumenică concretă a Bisericii Ortodoxe Române.

E cunoscut faptul că susținem dintru început munca Conferinței Bisericilor Europene. și că am găzduit a VIII-a Adunare Generală în Creta, prima într-un teritoriu geografic în mod tradițional ortodox. Suntem de asemenea bucuroși deoarece prezenta A III-a Adunare Ecumenică Europeană are loc într-o țară majoritar ortodoxă, în mod deosebit fiindcă are loc înainte de încheierea unui an de la vizita istorică a Sanctității Sale, Papa Benedict al XVI-lea la Patriarhia Ecumenică, și în același timp pe parcursul așteptării întâlnirii plenarei Comisiei Oficiale de Dialog Teologic între Biserica Ortodoxă și Biserica Romano-Catolică.

Aceste evenimente oferă prezentei Adunări **dreptul**, și de asemenea **responsabilitatea** de a adresa un mesaj clar de **unitate și renaștere** către toți; un mesaj de mângâiere și speranță către acei frați creștini, care vorbesc de o „stagnare ecumenică”, ceva ce nu a fost întotdeauna justificat.

Tema prezentei Adunări ne cheamă mai mult pe toți să medităm și să interpretăm un fapt extrem de sensibil, care dă expresie unui paradox tainic. Ne referim la evenimentul LUMINII pe care nici o tradiție religioasă sau filozofică nu l-a pus în centrul ei, atât de mult cum au făcut-o și continuă să o facă Sfintele noastre Scripturi, ca de altfel și teologia noastră creștină, imnologia, arta religioasă și în general spiritualitatea creștină, Biserica fiind acuzată de către mulți ca fiind obscurantistă, retardată, reacționară, ca un obstacol spre iluminare și progres.

Suntem datori să căutăm cu umilință și căință datorită rațiunilor acestei afirmații, să vorbim în cadrul acestei Adunări despre nădejdea care este în noi (I Pt 3, 15); o nădejde a luminii și a perspectivei. Este necesar să acționăm în acest mod astăzi, în fața realităților sumbre ale vieții lumii noastre contemporane, și de asemenea despre noua realitate europeană. Cea din urmă în particular, la care poporul nobil al României participă activ, poate fi adusă spre o împlinire pozitivă numai prin lumina cea ferventă, unificatoare și purtătoare de viață a lui Hristos. Singura lumină care iriază în mod benefic atât asupra celor care o ignoră, a celor care o tăgăduiesc, chiar și asupra aceluia care îl prigonesc pe Hristos.

Înalt Prea Sfințite Mitropolit Laurențiu,

Vă considerăm a fi fericit pentru oferirea ospitalității acestei Adunări Europene în Eparhia voastră și credem că slujirea episcopală și în general cea clericală a noastră, a tuturor, ne reamintește de cuvintele Domnului nostru, potrivit Căruia, învățătura Sa a fost pentru unii nimic mai mult decât nebunie, pentru unii un scandal, pentru alții cuvinte goale și neînsemnate; dar pentru cei aleși ea a fost cuvânt de mântuire. Noi, desigur, prin predică, rugăciune și viață bisericească, prin cuvânt și prin propria noastră viață, care trebuie să fie exemplară, îi chemăm pe toți și în mod deosebit pe aceia care au o anumită cunoaștere despre credința în Hristos, să vină spre lucrarea adevărului, să se căiască, și să participe în mod activ la lucrarea mântuitoare a Bisericii, și nu cruțăm necezuri și piedici pentru realizarea acestui scop și pentru a place Domnului nostru.

Dumnezeiescul Paul, dorind să comunice cu episcopii și diaconii din Filipi, mulțumea Domnului „pentru fiecare aducere aminte a lor”, și îi asigura că în rugăciunile sale va face cereri pentru toți cu bucurie „pentru împărtășirea lor întru Evanghelie, din ziua dintâi până acum, că El Care a început lucrarea cea bună în ei o va împlini până în ziua lui Hristos Iisus” (Filip 1, 1-6). Așadar, noi de asemenea mulțumim Domnului pentru tot ceea ce vedem, și vă felicităm Înalt Prea Sfințite, drag frate Laurențiu pentru temeinica muncă depusă în slujirea Bisericii și a teologiei sale.

Rugându-ne ca Tatăl cel Ceresc, „Părintele luminilor” (Iac 1, 17) să binecuvânteze această Adunare, vă mulțumim încă odată Înalt Prea Sfințite și drag frate, rugându-ne pentru sănătatea tuturor celor prezenți și a reprezentanților tuturor Bisericilor creștine din România.

Harul Domnului nostru Iisus Hristos să fie cu voi, cu toți. Amin!”

Traducere din limba greacă

Dr. ȘTEFAN TOMA

**Mesajul Sanctității Sale, Patriarhul Ecumenic Bartolomeu I
la serviciul religios de deschidere a celei de A III-a Adunări Ecumenice
Europene, Sibiu, România, Miercuri, 5 septembrie 2007**

„Lumina lui Hristos luminează tuturor! Speranță de reînnoire și unitate în Europa”

„Dăm slavă preabunului și unicului Dumnezeu, Cel în Treime închinat, care ne-a învrednicit de la Răsărit la Apus, de la Nord la Sud, de pe tot continentul nostru istoric european, să ne adunăm pentru a treia oară în Bisericile sale creștine, pentru ca „cu o gură și o inimă” să-I lăudăm din tot sufletul numele cel sfânt și să oferim astfel o mărturie creștină comună.

Dăm slavă preabunului Dumnezeu, pentru că prin Lumina Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos ne-a călăuzit pașii și gândurile, în ultimele trei decenii, astfel încât am dezvoltat o activitate ecumenică merituoasă și o cooperare apropiată între Bisericile creștine, cu perspective pline de speranță în crearea unei noi Europe. În aceste momente, ne amintim de fundamentul creștin al Europei, precum și de lumina mesajului evanghelic predicat de la Răsărit la Apus, mesaj care a pus bazele civilizației și identității europene până în ziua de astăzi, în ciuda faptului că unii oameni ignoră – și continuă să o facă – această realitate.

Astăzi, ne aflăm în frumosul și istoricul oraș Sibiu, ca reprezentanți și membri ai tuturor Bisericilor creștine din Europa. În același timp, însă, acest oraș are privilegiul de a fi una dintre capitalele culturale ale Europei în 2007.

Bucuria noastră este umbrită în acest moment, însă, de recenta mutare la Domnul a iubitului nostru frate și vrednicul de amintire Patriarh al României, Prea Fericitul Teoctist, care acum privește din înălțime, binecuvântând această adunare. Ne rugăm din tot sufletul, ca Domnul nostru Cel Înviat din morți să odihnească sufletul său cu dreptii.

Am ajuns aici într-un spirit de pelerinaj de la o piatră de hotar la alta. Am început cu prima Adunare Ecumenică Europeană la Basel, Elveția, în 1989, mergând la Graz, Austria, în 1997, pentru a doua Adunare Ecumenică Europeană, și astăzi suntem aici pentru a treia Adunare Ecumenică Europeană, trecând prin Roma și Wittenberg. Iisus Hristos, Care luminează toate neamurile ca „lumină a

neamurilor” (Is 49, 6 și Fap 13, 47) și a întregii lumi, ne-a îndreptat din nou pașii spre această binecuvântată întâlnire. Pentru că, într-adevăr, Lumina lui Hristos strălucește peste toți, așa precum spunem și în experiența noastră liturgică din timpul Postului Mare, în timp ce ne pregătim să celebrăm marea sărbătoare și minunatul eveniment al Învierii Domnului.

Binecuvântăm și salutăm această călătorie sfântă a creștinătății europene, călăuzită de Lumina lui Hristos ca de la un far la altul, în care recunoaștem călătoria Sa răstignită de-a lungul secolelor, mai ales în timpul dezmembrărilor creștinătății în numeroase Biserici și confesiuni, dar și în dorința tot mai mare și mai ales în obligația restaurării comuniunii și unității creștine.

Ne bucură și faptul că, fiind rod al Luminii lui Hristos și al puterii Duhului Sfânt, cooperarea ecumenică dintre Bisericile creștine nu este ceva cu totul nou. Biserica Ortodoxă, la inițiativa Patriarhiei Ecumenice, a invitat de mai bine de o sută de ani, atât Bisericile Ortodoxe surori, cât și toate Bisericile lui Hristos din întreaga lume, la cooperare în vederea deplinei refaceri a comuniunii creștine și a unității, precum și a sprijinirii omenirii suferinde. Dar, în acest moment, problemele specifice nu sunt necunoscute. Ele au fost discutate în mod deschis de mai multe ori în întâlnirile ecumenice pan-europene din trecut, unde – inspirați de lumina lui Hristos și iluminați de Duhul Sfânt – s-au luat deciziile necesare și s-au trasat concluziile corespunzătoare. Acestea au fost rezumate, printre altele, în Charta Oecumenica, publicată la Strasbourg în luna aprilie 2001. Acestea au legat Bisericile din Europa, prin acțiuni și activități specifice, să slujească înspre unirea creștină pe baza aceleiași credințe în iubire, pe calea lor spre Una, Sfântă, Sobornicească și Apostolească Biserică, precum s-a formulat în Mărturisirea de credință din timpul celui de al II-lea Sinod Ecumenic de la Constantinopol, din anul 381, pentru sprijinirea și protejarea demnității persoanei umane ca și chip al lui Dumnezeu, precum și pentru împăcarea dintre popoarele și culturile continentului european.

Desigur, suntem conștienți că această Charta Oecumenica nu constă într-o constituție pentru o super-biserică și nici nu considerăm Charta ca fiind un text infailibil. Cu toate acestea, în ciuda aparentelor slăbiciuni ale sale, nu încetează să fie rezultatul unei cooperări inter-bisericești intense și responsabile, precum și dovada unei voințe puternice a tuturor Bisericilor Europene de a continua să extindă și să întărească cooperarea lor pentru o dezvoltare cu totul nouă a Europei. Charta Oecumenica constituie în special rodul celei de A II-a Adunări Ecumenice Europene din Graz, elementul de legătură între acea adunare și propria noastră întâlnire, și un text fundamental pentru intensificarea cooperării între Bisericile Europei.

Astfel, din toate aceste motive, nu este întâmplător că, pentru această A III-a Adunare Ecumenică Europeană, textul Chartei Ecumenice a fost promovat ca și fundament pentru determinarea temelor particulare: Lumina lui Hristos și Biserica, Lumina lui Hristos și Europa și Lumina lui Hristos și lumea.

Este potrivit ca dezbaterile să înceapă cu tema fundamentală a unității între Bisericile creștine, adică subiectul principal și de neînlocuit al Mișcării Ecumenice. Din această poziție, așadar, noi repetăm și evidențiem faptul că întreaga Ortodoxie, și smerenia noastră în mod personal, rămâne fermă și inflexibilă în convingerea noastră, că suntem obligați să facem tot ceea ce ne stă în putere pentru a promova lucrarea sacră de restaurare deplină a comuniunii eclesiale și sacramentale între Biserici, pe fundamentul aceleiași credințe în dragoste și respect pentru exprimările particulare în cadrul cărora este experimentată credința apostolică.

Așteptăm și sperăm că această A III-a Adunare Ecumenică Europeană va avea drept rezultat pași pozitivi și semnificativi, ca și concluzii înspre același scop, și că Bisericile pot – inspirate de lumina lui Hristos și în recunoașterea acestei lumini – împreună să se înțeleagă asupra caracterului și formei unității creștine pe care o căutăm, în chip special, dat fiind că știm că unul dintre impedimentele prealabile și existente este exact părerea diferită dintre Bisericile creștine în ceea ce privește scopul și misiunea Mișcării Ecumenice.

Rugăciunea finală a Domnului nostru, din cap. 17 al Evangheliei după Evangelistul Ioan, rămâne pentru noi toți criteriul și scopul, precum și forma mult doritei unități creștine: „Dar nu numai pentru aceștia Mă rog, ci și pentru cei ce vor crede în Mine, prin cuvântul lor. Ca toți să fie una, după cum Tu, Părinte, întru Mine și Eu întru Tine, așa și aceștia în Noi să fie una, ca lumea să creadă că Tu M-ai trimis” (In 17, 20-21). Cuvântul „precum” arată aici modelul pentru restaurarea comuniunii și unității creștine și al unității, care este viața și modul de existență între cele trei persoane ale Dumnezeuului Treimic. Acest legământ al Domnului nostru Iisus Hristos trebuie să fie desăvârșit în noi, pentru ca lumea să poată crede în El. Prin această rugăciune, noi am primit porunca; și astfel, prin rugăciune, muncă și contemplare duhovnicească, noi suntem de asemenea obligați să progresăm cu responsabilitate, pentru a face împreună mărturisirea credinței și a slujirii practice. Așadar, noi căutăm să realizăm deplina comuniune dintre Biserici, împreună cu toate consecințele ei, mai degrabă decât a intereselor individuale pentru creșterea puterii proprii și a influenței, sau altfel spus sublinierea exagerată a excluderii și unicității eclesiale.

Exact din aceste motive, noi promovăm în mod sincer și susținem orice dialog teologic ecumenic, în aceeași măsură, ca ceva absolut necesar, chiar și în relațiile cele mai critice dintre noi, dat fiind că fără dialog este imposibil de dobândit ținta finală dorită a reconcilierii creștine, comuniunea și unitatea.

Doar prin sinceritate și dialog obiectiv vom putea fi capabili să contribuim într-un mod decisiv la consolidarea reconcilierii și comuniunii chiar între cetățenii Europei, sprijinind și promovând crearea unei noi Europe, unde principiile și valorile creștine vor governa pe fundamentul moștenirii spirituale a creștinătății. Atunci, vom fi capabili să mărturisim și să proclamăm că, într-adevăr, Lumina lui Hristos strălucește tuturor! Iisus Hristos Însuși ne-a asigurat: „Eu sunt lumina lumii. Oricine Îmi urmează Mie nu va umbla întru întuneric, ci va avea lumina vieții” (In 8, 12).

Prin urmare, temeliile pentru o nouă Europă nu pot fi numai de ordin financiar și politic, sau cu dimensiuni doar culturale și naționale. De aceea – cum putem noi mai bine și în deplină convingere creștină – suntem de acord și contribuim la crearea unei Europe umane și sociale, iluminată de veșnica și nestinsa lumină a lui Hristos, în care să domnească drepturile umane și valorile fundamentale ale păcii, dreptății, libertății, toleranței, ale co-participării și într-ajutorării. În același timp, subliniem în mod categoric importanța respectului pentru viață, valoarea supremă a căsătoriei și a familiei, ajutorarea și asistența celor săraci, iertarea și îndurarea (cf. Charta Oecumenica, par. 8). Dacă lumea nu este convinsă de munca noastră, de faptul că demnitatea și problemele specifice umane sunt în centrul intereselor celor aflați în poziții de responsabilitate, atunci nu poate fi vorba nici de încredere și nici de un progres semnificativ în noua Europă.

Noi rămânem fermi în aceste principii și valori creștine. Deoarece, avem în minte marea realitate contemporană înșelătoare, în care prevalează o confuzie a valorilor și unde lupta dintre lumină și întuneric este în desfășurare. Noi suntem profund preocupați de persoana umană, creată după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, și în același timp disprețuită și ignorată. Suntem de asemenea preocupați de familie și de importanța ei esențială. Suntem preocupați de muncitori, care sunt folosiți în principal ca mijloace de consum și producție. Suntem preocupați de creația lui Dumnezeu, care este în mod constant și cinic interpretată ca subiect de abuz; deoarece ea suspină, planeta noastră fiind chiar amenințată, așteptând răscumpărarea și protecția noastră (Rm 8).

Ce altceva ar mai trebui făcut, dincolo de ceea ce s-a realizat, pentru a deveni responsabili și conștienți de condiția dramatică a supraviețuirii umane pe glob și pe continentul îmbătrânit al Europei? Ce altceva ar mai trebui făcut, dincolo de ceea ce s-a realizat, pentru ca ochii noștri să fie deschiși, să vedem lumina lui Hristos și să o urmăm, și astfel să nu umblăm în continuu în întuneric și amăgire? Nu este timp pentru așteptare sau întârziere. Altminteri, noi suntem binevoitori și iresponsabili, chiar mai grav, cu ochii închiși. În consecință, responsabilitatea noastră este crescândă.

Ceea ce trebuie să se întâmple imediat este căința, împreună cu schimbarea vieții care însoțește căința. Lumina călăuzitoare a lui Hristos întotdeauna există. Cu toate acestea, ochii noștri au fost orbiți și sunt incapabili să perceapă și să urmeze acea lumină. Pentru că ei s-au deprins cu întunericul predominant și confuzia. Fie ca cei ce au ochi de văzut, să vadă. Judecata lui Iisus Hristos către ucenicii Săi ne este repetată nouă astăzi: „Ochi aveți și nu vedeți, urechi aveți și nu auziți, și nu vă aduceți aminte? ...Și El le-a spus: Încă nu înțelegeți?” (Mc 8, 18-21). Nu este astfel nimic nou, că aceia care se considerau ai Săi, L-au părăsit pe Acela Care este Lumina, în chip neînțelegător, după cum menționează și Evanghelistul Ioan: „Cuvântul era Lumina cea adevărată, Care luminează pe tot omul care vine în lume. În lume era și lumea prin El s-a făcut, dar lumea nu L-a cunoscut. Întru ale Sale a venit, dar ai Săi nu L-au primit” (In 1, 9-11).

Pentru aceasta, în mijlocul acestei situații, repetăm astăzi, la fel cum am făcut în trecut, înaintea tuturor, că vom continua fără îndoială să ne plasăm pe noi înșine, personal, ca și Patriarhia Ecumenică – și, cum ne place să credem, împreună cu toate Bisericile creștine ale Europei – în serviciul și slujirea umanității, care astăzi suferă în multe feluri, și a creației lui Dumnezeu, care suspină împreună cu noi. Nu există nici o soluție alternativă la aceste probleme, și suntem absolut pregătiți să contribuim și să cooperăm la orice dialog constructiv și sincer.

În acest spirit, noi binecuvântăm și aprobăm recomandarea propusă de reprezentanții ortodocși de la Conferința de pregătire inter-ortodoxă, care a avut loc la Rodos în luna iunie, în vederea acestei Adunări, ca o dovadă tangibilă a preocupării Bisericii Ortodoxe, dar și a tuturor Bisericilor creștine din Europa, ziua de vineri, 7 septembrie, să fie o zi de post pentru noi toți, ca răspuns pentru comportamentul nostru distructiv și arogant față de natură și mediul înconjurător.

În acest moment, deplin conștienți de slujirea armonioasă din interiorul întregului trup al comuniunii fraților noștri ortodocși, chemăm iarăși toate Bisericile Ortodoxe să-și asume responsabilitățile vremii și să conlucreze împreună, atât în interiorul Ortodoxiei, cât și în afara ei, cu toate Bisericile care mărturisesc numele lui Hristos, în mod deosebit cu toate Bisericile din Europa, să contribuie la vindecarea suferinței omului contemporan. Fără acest dialog și cooperare apropiată necesară cu toți ortodocșii și toți creștinii, dar de asemenea și cu toate persoanele responsabile și toate forurile competente și autoritățile religioase, politice, economice, culturale și altele, acțiunile noastre izolate sunt determinate de la bun început eșecului.

Mărturisim, proclamăm și experimentăm aceasta, deoarece suntem absolut convinși că preocuparea noastră este de asemenea și preocupare a tuturor Bisericilor creștine, ca și preocupare a tuturor oamenilor raționali – lideri locali, naționali, internaționali și europeni din diferite poziții administrative.

De altfel, cunoaștem și precizăm că principiile și valorile de bază ale celorlalte religii monoteiste nu numai că permit, dar și impun respectul reciproc al demnității persoanei umane și, prin extensie, coexistența pașnică a tuturor oamenilor și a tuturor credințelor. Rezultatele și recomandările numeroaselor dialoguri inter-religioase, multe dintre ele fiind organizate în urma inițiativei noastre și cu participarea noastră personală, ne încredințează convingător despre acest adevăr. Orice altă pretenție sau prejudiciu al așa-zisei religii, sau a unora dintre acestea, pe baza caracterului și a principiilor lor, care se presupune că contribuie la, și promovează intoleranța religioasă, fanatismul, extremismele naționale, violența și războaiele, nu corespund realității. Pe de altă parte, repetăm principiul de bază al Declarației de la Bosfor a conferinței inter-religioase ținută în 1994, care pe lângă smerenia noastră, a fost semnată de reprezentanți ai creștinismului, iudaismului și islamului. Această declarație accentuează în mod categoric faptul că orice crimă în numele religiei este o crimă împotriva religiei. Suntem pe deplin convinși că coexistența pașnică și cooperarea dintre oameni aparținând diferitelor rase și diferitelor religii este nu numai posibilă, dar și plăcută Dumnezeului păcii și al dreptății.

Așadar, vigilența și rezistența puternică sunt necesare, pentru ca sensul religios și sensul comunitar cu privire la aceleași idealuri, sau interese politice și economice, sau altele, să nu fie parte a unui abuz.

Fundamentați pe credința noastră, noi trebuie nu numai să proclamăm cu propriile noastre cuvinte, ci de asemenea să mărturisim prin trăire, că toți suntem pelerini trecători în această lume, „neavând aici cetate stătătoare, ci o căutăm pe aceea ce va să fie” (Evr 13, 14). În concluzie, și noua Europă prezintă deja toate dimensiunile unei societăți în mișcare a popoarelor de diferite origini culturale, sociale și religioase, care cu toții trebuie priviți cu seriozitate, dincolo de reformele politice și instituționale ale noii societăți, pe baza respectului reciproc și a egalității tuturor oamenilor, precum Părinții noștri au reliefat.

Suntem pe deplin încredințați că Lumina lui Hristos luminează tuturor! Această mărturisire este în Biserica Ortodoxă, parte a pregătirii pentru slujba de Înviere a Domnului nostru Iisus Hristos. Lumina lui Hristos este mai mult sau mai puțin același Hristos al Învierii, Biruitorul neputințelor și al patimilor, Cel ce a biruit moartea prin moarte, dăruind tuturor viața veșnică: „Totul s-a umplut acum de lumină, cerul, pământul și cele de dedesubt; să prăznuiască așadar toată creația Învierea lui Hristos, în care s-a întărit”.

Această credință a noastră este și așteptarea și nădejdea noastră, convingerea și viitorul tuturor”.

Traducere din limba greacă

Dr. ȘTEFAN TOMA

Mesajul Președintelui României Domnul Traian Băsescu cu prilejul Adunării Ecumenice Europene

*Sanctitatea Voastră,
Înalt Prea Sfințiile Voastre,
Eminențe,
Excelențele Voastre,
Distinși invitați,
Doamnelor și domnilor,*

„Doresc să vă transmit salutul meu cordial cu prilejul celei de-a Treia Adunări Ecumenice Europene care se desfășoară la Sibiu – capitală culturală a Europei.

În primul său an de apartenență la Uniunea Europeană, România are astfel privilegiul să găzduiască un eveniment definitiv pentru acțiunea comună a Bisericilor creștine și pentru raportarea noastră responsabilă la valorile spirituale care au stat la baza identității europene.

Personalitățile fondatoare ale Europei unite au vorbit cu încredere și speranță despre „sufletul Europei”, despre dimensiunea spirituală a unității și a solidarității – garanție a reconcilierii, a păcii și a dreptății spre care aspirau, acum o jumătate de secol, popoarele Europei.

Astăzi este mai necesar ca oricând să conturăm un spațiu de reflecție comună asupra rolului pe care Biserica pot să-l asume în societățile noastre, potrivit misiunii lor religioase, pentru a dezvolta dialogul intercreștin și interreligios, pentru a cultiva respectul față de demnitatea persoanei, față de semenii și față de natura în care credincioșii văd creația lui Dumnezeu.

Știu că ați început la Roma și ați continuat la Wittenberg un pelerinaj în vederea pregătirii acestei Adunări, prin a celebra diversitatea tradițiilor din sânul creștinismului european. Desfășurându-se la Sibiu – un veritabil model de întâlnire și conlucrare între culturi și confesiuni religioase, și pentru prima dată într-o țară majoritar ortodoxă, țară care a pregătit evenimentul de astăzi prin vizita istorică a Papei Ioan Paul II din 1999, a treia Adunare Ecumenică Europeană este pentru noi toți semnul solidarității între credințe și o speranță reînnoită de unitate.

Îmi exprim convingerea că lucrările Adunării Ecumenice de la Sibiu vor contribui la intensificarea colaborării interconfesionale în spiritul *Cartei Ecumenice* și vor confirma totodată vocația României de a fi un spațiu al dialogului și al cooperării în vederea binelui comun în Europa”.

Mesaj la deschiderea Adunării

Excelența Sa Cardinal Péter Erdő, Președinte al CCEE

„Mă bucur să deschid, împreună cu președintele Conferinței Bisericilor Europene, Pastorul Jean-Arnold de Clermont, lucrările celei de-a Treia Adunări Ecumenice Europene. Vă salut pe fiecare dintre dumneavoastră în numele Consiliului Conferințelor Episcopale Europene și vă mulțumesc că ați dat curs invitației.

Noi ca și creștini din Europa, am pornit din nou la drum. Am conceput această Adunare ca un proces, ca un pelerinaj european. Pe drumul nostru, noi mergem și pe urmele Adunărilor precedente. Când ne-am întâlnit în 1989 la Basel, Europa era încă divizată de un zid înspăimântător. România, care acum este gazda noastră, precum și multe alte țări europene, poartă încă urmările acestor vremuri. Schimbările politice și economice bineînțeles că nu ne-au adus cerul pe pământ. Independent de aceasta, o astfel de utopie ar fi străină de credința noastră, căci noi așteptăm întâlnirea întregii umanități cu Domnul, la sfârșitul veacurilor. Aceasta nu înseamnă că nu ne sunt încredințate sarcini concrete spre a face lumea din jurul nostru mai dreaptă și mai frățască. Mai ales chestiunea dreptății nu este încă clarificată. În 1997 ne-am întâlnit din nou la Graz, într-o nouă Europă aflată pe drumul unificării și libertății. Noi provocări se arată la orizont: mobilitatea popoarelor, care nu înseamnă întotdeauna contacte armonioase între religii și culturi, în-

soțește globalizarea, inclusiv pe continentul nostru. Raportul bipolar de puteri al lumii pare să fie înclinat dominării unei singure puteri, o realitate care pretinde de la omul vestic o responsabilitate morală cu totul deosebită. Pe scena politică a lumii observăm fenomene cu totul noi, precum întărirea marilor țări asiatice, dreptate, respectiv nedreptate la nivel internațional, deznădejde, terorism, criză ecologică, răspândirea secularismului, incredibilul progres al științei și tehnicii, mai ales al bioeticii, care răstoarnă viziunea asupra omului și care postulează o serie întreagă de reflecții etice. Europa de astăzi nu este nici Europa de la Basel nici cea de la Graz. În Europa de astăzi, care, pe de o parte, ni se pare că vagabondează de ici, colo lipsită de scopuri și idealuri, ne apare, pe de altă parte, ca având tot mai urgent nevoie de găsirea unui nou sens, noi avem greaua responsabilitate „să mărturisim despre Lumină” (vezi In 1, 8). Lumina Iluminismului, care, prin originea sa, nu a fost, din punct de vedere cultural, prea departe de moștenirea creștină și care a slujit cu prioritate rațiunii economice, nu mi se pare a mai fi suficientă pentru drumul nostru.

Sunt convins că în aceste zile noi trebuie să luăm foarte în serios tema pe care am ales-o pentru Adunarea noastră „*Lumina lui Hristos luminează tuturor, speranță pentru unitate și înnoire în Europa.*” Este o temă profund biblică, așa cum putem citi în prologul ioaneic: „Cuvântul este lumina cea adevărată, Care luminează pe tot omul, care vine în lume” (In 1, 9). De aceea, pe bună dreptate, în Liturgia răsăriteană se cântă: „Lumina lui Hristos luminează tuturor.” Contribuția noastră la succesul Adunării de la Sibiu depinde de măsura în care vom reuși să citim problemele cu care ne vom ocupa, în lumina Evangheliei. Aceasta înseamnă că trebuie să ne ridicăm capetele noastre, căci ca și creștini botezați noi am primit lumina lui Hristos. În același timp trebuie să fim foarte smeriți, căci ceea ce oferim lumii nu este propria noastră realizare. Ca și creștini, noi suntem slujitori, dar și mesageri ai Evangheliei. Și: trebuie să ne deschidem inimile, astfel încât lumina și dragostea lui Hristos să poată cuprinde prin noi pe toți oamenii.

Simbolul hristologic al luminii este linia roșie a relatării creației și al istoriei mântuirii. Cuvântul creator de la început rupe tăcerea și vestește: «Să fie lumină. și a fost lumină» (Fc. 1, 3). La plinirea vremii, «lumina cea adevărată ...» (In 1, 9) a venit în lume și s-a făcut trup (vezi In 1, 7, 14). La sfârșitul veacurilor, orașul cel sfânt, Ierusalimul, nu va mai avea nevoie «nici de soare, nici de lună, ca să o lumineze, căci slava lui Dumnezeu a luminat-o și făclia ei este Mielul » (Apoc. 21, 23)¹.

Deja Conciliul Vatican II învață că după dezbinarea creștinilor, „va fi greu pentru Biserica însăși să formuleze deplinătatea catolicității sub toate aspectele în realitatea vieții” (Unitatis Redintegratio I, 4j). Susținerea chestiunilor sfinte ale unității ar trebui să ducă la reînnoirea identității precum și a valorilor autentice creștine și umane ale societății în Europa. La audiența generală din data de 8 August 2007, papa Benedict XVI a vorbit despre viața și opera lui Grigorie de

1. P. Coda, *La luce di Cristo illumina tutti*, in *Arbeitsmaterialien der EÖV3*

Nazianz și l-a citat pe Sfântul episcop, care, în 381, a spus, cu privire la opoziția față de persoana sa la sinodul de la Constantinopol: «Noi, cei care iubim atât de mult pe Dumnezeu și Hristos, l-am împărțit pe Hristos. Din dorința de adevăr, ne-am mințit unul pe altul, din dorința de dragoste am semănat ură, din cauza pietrei celei din capul unghiului, ne-am depărtat unii de alții» (Oratio 6, 3: SC 405, 128). Această săptămână este legată de o situație cu totul deosebită, însă relevă o analogie la un aspect al problemei ecumenice și o luminează: este dragostea dintre creștini. Uneori, creștinii sunt, prin credință și tradiție, apropiați unii de alții, însă se tratează unii pe alții cu frică și neîncredere, cu amintiri negative și alte boli cronice ale trecutului. Una din principalele probleme este, drept urmare, concilierea inimilor între creștini. Aceasta pare să fie deosebit de actuală între catolicii de diferite rituri și creștinii ortodocși din centrul și estul Europei, o regiune a căror popoare au suferit mult și a căror societăți, tocmai în acest timp, au nevoie de inspirație creștină.

Însă unitatea creștinilor nu este doar o chestiune de sentimente, căci există și diferențe confesionale în ceea ce privește adevărurile de credință. Dialogul teologic despre aceste puncte nu se desfășoară, de cele mai multe ori, la nivel multilateral, ci are loc între comunități creștine concrete. Așa că, bineînțeles, misiunea întâlnirii noastre nu este de a rezolva aceste probleme.

Aici în Sibiu, dorim să privim împreună la Hristos, spre a găsi în El unica lumină adevărată și desăvârșită. Așa putem merge înainte pe calea unității, care întotdeauna ne este și ne va fi dăruită de Dumnezeu Cel atotputernic și milostiv.

Entuziasmul superficial sau exagerata siguranță în izbândă ar fi la fel de greșite în acest loc. Drumul ecumenismului este însemnat cu greutatea Crucii. Statornicia în Hristos însă ne învață să trăim credincioși și consecvenți față de toate cele bune – inclusiv în eforturile noastre teologice. Așa citim și în Epistola către Romani: „și să nu vă potriviți cu acest veac, ci să vă schimbați prin înnoirea minții, ca să deosebiți care este voia lui Dumnezeu, ce este bun și plăcut și desăvârșit” (Rm 12, 2).

Calea ecumenismului este însă în același timp locul în care întâlnim, în care întâlnim chipul lui Hristos Cel înviat, Care a făgăduit: „Eu sunt cu voi până la sfârșitul veacurilor.” (Mt 28, 20). În deceniile trecute, am învățat să ne respectăm și să ne prețuim, ne-am cunoscut și am învățat că acestei comuniuni care există între noi trebuie să-i dăm o formă. Este o comuniune care din păcate nu este deplină. Am dezvoltat însă și temeri.

Acum a sosit momentul să mergem în profunzime. Misiunea pe care o avem aici în Sibiu este să trăim și să ne aprofundăm în Hristos. Trebuie să recunoaștem adesea cu durere că creștinismul, în adevărata lui esență, este puțin cunoscut în Europa. Circulă numeroase măști ale creștinismului, care adesea sunt cu bună știință false. Piedica primară și cea mai mare a ecumenismului este, cred, necunoașterea și superficialitatea vieții creștine. Este urgent necesar ca această cale a ecumenismului să devină o cale a aprofundării teologice și spirituale. Dacă dorim

să devenim misionari autentici ai lui Hristos, atunci trebuie să-I devenim ucenici autentici. Identitatea noastră creștină poate să crească în cunoașterea Scripturii și a adevărului credinței noastre. Desigur, calea cea corectă spre unitate nu înseamnă uitarea istoriei, realității, doctrinei și credinței proprii comunități. Grigorie de Nazianz, pe care tocmai l-am citat, dă Bisericii din Constantinopol de care tocmai se desparte, următorul sfat: „Rămâi cu bine, oraș mare, care iubești pe Hristos... Copilași, apărați-mi moștenirea credinței.” (Oratio 42, 27: SC 384, 112-114).

O altă sarcină ecumenică urgentă este confruntarea comună cu modernitatea și secularizarea. Creștinii din Est și Vest au experiențe deosebite și putem să învățăm unii de la alții. Este obligația noastră să arătăm că Evanghelia poate să intre în dialog cu orice cultură și că are puterea, de a se îmbogăți spiritual. În situația de astăzi de pe continentul nostru, totul pare a fi dominat de subiectivitate. Mai ales în lumea post-comunistă există un astfel de gol cultural și moral, care amenință cu incriminarea societății noastre și destabilizarea ordinii publice. Din acest motiv, este foarte important să întărim sensul obiectiv și valoarea multor lucruri, precum și să întărim modul de comportare uman. Conștiința regulilor care rezultă din realitatea naturii și a oamenilor trebuie reînnoită –, pentru protejarea și păstrarea întregii creații. Altfel, punem în joc viața oamenilor – care între timp au devenit atât de „puternici” – pe această planetă. Rațiunea umană trebuie să fie luminată de lumina credinței, de Lumina lui Hristos. Lumea are nevoie de Hristos și ea are de asemenea nevoie de noi, cei care-I aparținem lui Hristos.

În sfârșit, Adunarea de aici, de la Sibiu, va contribui la adâncirea relațiilor ecumenice de aici din Europa. Noi, delegații, venim din toate țările Europei și suntem chemați să fim „multiplicatori,” „mesaje vii” de la Sibiu sau, și mai mult, ambasadori ai credinței creștine, „Scânteii ale Luminii lui Hristos.”

Mulțumirile noastre se îndreaptă spre Bisericile și orașul Sibiu care ne-au primit aici. Am venit aici la capătul întâlnirilor de la Roma, din ianuarie 2006 și de la Wittenberg din februarie a acestui an, precum și a numeroaselor întâlniri la nivel național și local. Experiențele și trăirile ecumenice pe care Duhul Sfânt le-a dăruit Europei în acest an sunt o mare bogăție pentru itinerariul nostru. Ne încurajează mult faptul să știm că parcursul nostru prin toate țările Europei este însoțit de rugăciune. Pentru noi este o bucurie aparte să ne întâlnim în acest oraș vechi și în această țară încărcată de istorie. Transilvania, precum întreaga Românie, are o bogată și vie moștenire a creștinismului ortodox și catolic – atât al ritului latin cât și bizantin – precum a celui evanghelic. Integrarea în Uniunea Europeană a României și Bulgariei la începutul acestui reprezintă pentru noi un semn al acestor timpuri. Chiar dacă până la urmă Uniunea nu ar realiza altceva decât astfel de spații, în care concilierea și frățietatea dintre popoare și etnii ar fi posibilă, atunci această extindere reprezintă pentru noi, creștinii, o provocare, anume să umplem acest spațiu cu consistență, care vine din bogăția credinței noastre.

În ceea ce privește locul în care ne aflăm, nu trebuie să lipsească pomenirea martirilor și mărturisitorilor din această țară, printre care se numără și mari sfinți.

Doresc să aduc cinstea cuvenită Patriarhului Teoctist, care nu de multă vreme a plecat dintre noi. Prin întâlnirea sa cu Papa Ioan Paul al II-lea, a făcut pași importanți pe calea unității creștinilor.

Recunoștința noastră adâncă se îndreaptă și spre numeroasele persoane, comunități și instituții care ne-au oferit posibilitatea să fim unelte ale providenței divine în aceste zile. Fie ca Duhul Sfânt să ne dăruiască ajutorul Său în aceste zile”.

Traducere din limba germană
Lect. Dr. DANIEL BUDA

Speranță pentru înnoire și unitate în Europa

Jean-Arnold de Clermont, Președinte al CBE

„Ceea ce doresc să vă spun este inseparabil de ceea ce tocmai a fost spus de către Cardinalul Erdö. Vorbesc pentru a depune mărturie, mărturia luminii pe care Hristos a făcut-o să lumineze în cei care știu să lumineze pentru toți oamenii. Vorbesc bărbaților și femeilor care sunt adunați aici pentru că ei își doresc ca Bisericile lor, comunitățile lor locale, instituțiile și asociațiile lor să devină locuri de mărturie! Nici unul dintre noi nu vrea să fie un obroc care ascunde lumina; fiecare vrea să fie un loc înalt de unde ea poate să lumineze pentru toți. Este această transformare interioară, această schimbare pe care noi dorim să o reușim aici în Sibiu, încurajându-ne unul pe celălalt, făcând schimb de experiență unii cu ceilalți, stabilind scopuri comune: „speranță pentru reînnoire și unitate în Europa”. Nimic mai puțin decât aceasta!

Este foarte important că ne-am fixat, noi înșine, scopuri importante. Dacă dorim să întruchipăm o speranță spre unitate și înnoire, trebuie să avem curajul să stăm față în față cu diviziunile dintre noi, și cu obstacolele din calea noastră și să explicăm modul în care lumina lui Hristos vine să lumineze în noaptea noastră și să deschidă noi căi. *Charta Oecumenica* va fi instrumentul nostru de lucru. Din 2001 aceasta oferă linii directoare pentru Bisericile noastre, precum unitatea, spiritualitatea, misiunea, dreptatea și dialogul inter-religios. Noi nu putem să ne oprim la aceste linii directoare; ele ne arată doar direcția în care trebuie să mergem. Aici în Sibiu noi trebuie să punem la punct următorii pași pe drumul nostru, trebuie să stabilim încotro vrem să ne îndreptăm împreună. Speranța își are acest preț al ei, prețul cuvintelor și acțiunilor care ne angajează, care trasează calea care se află înaintea noastră pentru noi, iar împreună cu noi toți aceia care doresc o Europă a păcii, dreptății și solidarității.

Avem nevoie de curaj! Curajul de a privi în față diviziunile și obstacolele dintre noi. În ciuda credinței noastre comune în Hristos, Mântuitorul nostru, în ciuda luminii Lui care luminează peste noi, și în ciuda diversităților legitime, mai există încă multe semne ale dezbinărilor noastre.

În ciuda ascultării aceluiși cuvânt al lui Dumnezeu, și în ciuda Duhului Sfânt care lucrează în noi, noi nu putem găsi unitate în rugăciune sau comuniunea euharistică.

În ciuda misiunii poruncite nouă de către Hristos, și a poruncii de a-I fi martorii Lui, noi rămânem adesea închiși în propriile noastre grupări (bisericești), fără a fi în stare să recunoaștem și să primim lucrarea lui Dumnezeu care se petrece în jurul nostru.

În ciuda lungului șir de încercări ale popoarelor Europei de a face din continentul lor un spațiu al reconcilierii păcii, dreptății și solidarității, avem încă mari dificultăți să depășim multiplele forme de egoism și naționalism.

În ciuda a tot ceea ce secole anterioare ne-au învățat despre tragediile respingerii acelor care nu împărtășesc aceeași religie cu noi, noi încă permitem dezvoltarea antisemitismului și islamofobiei.

În ciuda căii pe care ne-a arătat-o nouă Dumnezeu, că omul este creat după chipul Său, noi încă mai permitem ca migrații și cei care caută azil să fie tratați precum criminalii.

În ciuda recunoștinței noastre față de Dumnezeu, Care ne-a oferit nouă creația Sa, noi continuăm să jefuim resursele sale, fără nici un fel de considerație pentru generațiile următoare.

În ciuda bogăției continentului nostru, sărăcia continuă să macine fiecare dintre țările noastre.

În ciuda unui netăgăduit simț al păcii care domnește peste o mare parte a continentului nostru, noi nu suntem cu adevărat angajați într-o cultură a non-violenței sau unei slujiri a reconcilierii.

Trebuie să găsim curajul să spunem aceasta unul către celălalt spre a găsi împreună un mod de a ne pocăi și de a primi Duhul lui Dumnezeu care ne va conduce la o viață nouă.

Însă, nimic nu ar fi mai greșit decât să alcătuim împreună o lungă listă a dificultăților și diviziunilor, dacă oricum nu putem să vedem ce vom face cu acestea. Ce anume ne trebuiește, de ce anume are nevoie lumea noastră sunt mărturii și semne. Trebuie să mărturisim ceea ce se petrece aici și acolo în Bisericile noastre, care reflectă lumina lui Hristos și arată semne ale determinării noastre de a nu rămâne nemișcați. Avem nevoie de semne ale abilității noastre să depășim diviziunile dintre noi, să fim uniți în rugăciune și să aducem împreună vestea cea bună a mântuirii.

Avem nevoie de semne ale abilității noastre de a scăpa de constrângerile proprii noastre naționalități, dezvoltând solidaritatea și să primim pe migrați cu mult respect și realism. Avem nevoie de semne ale voinței noastre de a schimba modul nostru de viață astfel încât să ocrotim viitorul planetei noastre. Avem nevoie de semne să arătăm că suntem angajați pentru pace.

Acestea nu vor fi numai semne simple și concrete precum o modestă mărturisire a imposibilității noastre de a schimba lumea, ci o afirmare a responsabilității noastre, pe care Dumnezeu a încredințat-o copiilor săi în același moment în care le-a încredințat și această lume, astfel încât să putem fi chipul Lui.

Acestea nu vor fi numai semne, ci și reflectări ale luminii lui Hristos care luminează peste noi”.

Traducere din limba engleză
Lect. Dr. DANIEL BUDA

**Cuvântul de salut al Î.P.S. Părinte Daniel, Mitropolitul Moldovei
și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române,
adresat participanților la cea de a III-a Adunare Ecumenică
Europeană, Sibiu, 5 septembrie 2007**

*Sanctitatea Voastră Bartolomeu I,
Arhiepiscop al Constantinopolului – Noua Romă și
Patriarh Ecumenic,
Sanctitățile Voastre / Prea Fericirile Voastre,
Excelența Voastră Domnule José Manuel Dur̄o Barroso,
Președintele Comisiei Europene,
Excelența Voastră Domnule Traian Băsescu,
Președinte al României,
Excelența Voastră Domnule Călin Popescu Tăriceanu,
Prim Ministru al României,
Înalt Prea Sfințiile și Prea Sfințiile Voastre,
Eminențele și Excelențele Voastre,
Iubiți participanți la cea de
A III-a Adunare Ecumenică Europeană,*

„Cu deosebită bucurie, dorim să Vă adresăm – în numele Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, al preoților, monahilor și monahiilor, precum și al credincioșilor Bisericii noastre – un călduros cuvânt de bun-venit aici, la Sibiu, străveche cetate de cultură și spiritualitate creștină.

Pentru aproape o săptămână, Sibiul, „Capitală culturală a Europei” anului 2007 devine, în același timp, o adevărată „Capitală spirituală”, unde se vor reuni personalități marcante ale vieții creștine actuale, alți reprezentanți de seamă din întreaga Europă, delegați ai principalelor Biserici creștine europene, între care și numeroși tineri, care sunt o cheazășie a viitorului Creștinismului pe bătrânul continent, nu doar prin vârsta lor, cât mai cu seamă prin implicarea lor activă în lucrarea Bisericilor cărora le aparțin.

Tema generală ce va fi discutată în decursul zilelor ce vor urma: **„Lumina lui Hristos luminează tuturor. Speranță pentru reînnoire și unitate în Europa”** constituie nu doar un mesaj propriu cultului divin ortodox. El este, în același timp, un imperativ foarte actual în contextul efortului comun pe care creștinii Europei îl depun atât la nivel global, pe calea refacerii unității Bisericii, cât și în context european, ca expresie a speranței de reînnoire a conștiinței și responsabilității creștinilor în cadrul societății contemporane.

Biserica Ortodoxă Română, Biserică majoritară în România, a participat, încă din primii ani de existență a Conferinței Bisericilor Europene (KEK), la dialogul ecumenic cu celelalte Biserici creștine de pe continent, dialog ce a fost întregit și a crescut prin colaborarea cu Consiliul Conferințelor Episcopale Catolice din

Europa (CCEE). Românii au avut bucuria să-l asculte pe Episcopul Romei rostind, la București, în mai 1999, Crezul în limba română, pentru ca trei ani mai târziu, în Bazilica *Sf. Petru*, Patriarhul României, adormitul întru fericire Părintele nostru Teoctist, să rostească Simbolul de credință niceo-constantinopolitan (381), împreună cu prietenul său Papa Ioan Paul al II-lea, pentru a mărturisi tezaurul comun al credinței creștine.

În aceste momente, rememorăm cu multă bucurie și o altă întâlnire ecumenică europeană, desfășurată în octombrie 1984, la Riva del Garda, Italia, când ortodocși, catolici și protestanți dintr-o Europă încă divizată de zidul Berlinului au recitat împreună, în Domul din Trento, același Crez niceo-constantinopolitan, ca o mărturie vie a unei rădăcini comune a credinței creștine. Iată-ne acum, la mai bine de două decenii de la acel eveniment, regăsindu-ne, după Basel (1989) și Graz (1997), la Sibiu, acest frumos oraș al Transilvaniei, o adevărată „Europă în miniatură”, un teritoriu românesc al conviețuirii pașnice a românilor, sașilor și maghiarilor, reprezentând principalele Biserici creștine ale unei Europe fără ziduri despărțitoare și cu dorința de reunificare, nu doar politic sau economic, ci și spiritual. Iată, un arc peste timp ce vorbește despre îndatorirea noastră ca Biserici clădite pe cuvântul viu al Evangheliei lui Hristos, Cel ce este Lumina lumii care luminează tuturor, pentru a promova reînnoirea vieții și unitatea în Europa.

Această Lumină a lui Hristos ne-a călăuzit pașii și ne-a întărit speranța, mai ales în anii de dictatură comunistă atee, astfel încât creștinii din România au rămas fideli credinței pe care au moștenit-o de la înaintașii lor, făcând din poporul român unul dintre cele mai religioase popoare din Europa.

Având convingerea că, prin extinderea Uniunii Europene, dialogul ecumenic va fi și mai mult promovat, ne exprimăm, încă o dată, bucuria de a vă primi în România, țară care, deși abia din acest an (2007), a devenit stat membru al acestei Uniuni, nu a încetat niciodată să se manifeste în spirit cu adevărat european. În același timp, ca cetățeni ai Europei, avem îndatorirea de a fi împreună lucrători, alături de creștinii din întreaga lume, pentru a manifesta o responsabilitate comună în mărturisirea lui Hristos, realizată prin cooperare în promovarea credinței creștine și a valorilor Creștinismului și prin solidaritate în rezolvarea problemelor urgente cu care se confruntă societatea de astăzi.

Bine ați venit la Sibiu, în această capitală culturală europeană, devenită în aceste zile și o capitală ecumenică în bucuria iubirii lui Hristos”!

**Mesaj de salut către A Treia Adunare Ecumenică Europeană
Ca toți să fie una – pentru ca lumea să creadă**

Ioan Robu, Arhiepiscop romano-catolic de București,
Președintele Conferinței episcopilor catolici din România

„O dată cu această a treia Adunare Ecumenică Europeană (EEA3) de la Sibiu, speranța noastră în intensificarea unității creștinilor în Europa atinge un nou punct

culminant. Drumul speranței și al reînnoirii început în ianuarie 2006 la Roma, continuat anul acesta în februarie la Wittenberg, devine acum mai vizibil și ajunge să fie pășit cu încredere, nu numai de cei peste 2500 de delegați oficiali, dar și de numeroșii pelerini care au venit și vor mai veni încă în aceste zile de sărbătoare; de asemenea – îmi place să cred – de toți aceia care urmăresc prin intermediul televiziunii și al mass-mediei desfășurarea acestei întâlniri ecumenice europene.

Semnarea *Chartei Oecumenice* mai întâi în anul 2001 – apoi de nenumărate ori după aceea – semnifică dorința creștinilor din Europa de a merge pe drumul reconcilierii și de a da mărturie comună despre Cristos, într-un context cultural secularizat ca al nostru. Este vorba despre înaintarea aceluia *proces conciliar* început la Basel, în 1989, continuat mai apoi la Graz, în 1997, însă extins de data aceasta și la partea estică și sud-estică a continentului nostru european.

Tema generală a acestei prime zile a lucrărilor este prima parte, adică primele trei capitole, ale *Chartei Oecumenice*: „*Lumina lui Cristos și Biserica*”. În mod concret este vorba despre *unitatea* creștinilor, despre izvoarele comune ale *spiritualității* acestora și despre *mărturia* despre Cristos, pe care suntem chemați cu toții de a o da.

Mărturia comună este modalitatea vizibilă și cea mai eficientă a răspândirii Evangheliei în zilele noastre. Într-un context cultural european secularizat, în care numeroase curente post-moderne refuză să recunoască fundamentele creștine ale acestui continent, devine din ce în ce mai necesar ca mărturia celor ce cred să fie comună și reciproc conjugată, pentru a avea o cât mai mare eficiență în acțiune.

Însă pentru ca mărturia să fie posibilă, mai întâi, și apoi credibilă e necesară *redescoperirea bogăției spirituale* specifice confesiunilor creștine și a *izvoarelor spiritualității comune*. Cel care ne îmbogățește pe toți cu lumina Sa și prin cuvântul Său este Domnul nostru Isus Cristos – mort și înviat pentru noi și pentru întreaga creație. Pentru ca noi să avem parte de viață în plenitudine. Iar această viață este darul său gratuit făcut nouă tuturor.

Primind acest dar noi *creștem în unitate*, iar unitatea noastră, din ce în ce mai vizibilă și mai intensă, chiar dacă încă nu deplină, este o imagine fidelă a unității divine din sânul Prea Sfintei Treimi.

Să fim deschiși în aceste zile șoaptelor Duhului Sfânt și harului divin, pentru a putea deveni capabili să aprofundăm unitatea deja existentă între noi: ca *dar* al lui Dumnezeu făcut oamenilor odată cu Sfântul Botez, ca *speranță* a mărturiei creștine comune și ca *ecou* fidel al rugăciunii sacerdotale a lui Iisus:

„*Ca toți să fie una...*” (In 17, 21).

Lumina lui Hristos și Biserica

Cardinal Walter Kasper, Președintele Consiliului Pontifical
pentru promovarea unității credinței

„Tema acestei a treia întâlniri ecumenice europene „Lumina lui Hristos luminează deasupra tuturor” corespunde întocmai orașului Sibiu/Hermannstadt.

Aici în Transilvania trăiesc împreună de secole unguri și români, creștini ortodocși, catolici, greco-catolici și evanghelici. Aproape toate problemele europene și ecumenice se reflectă în această regiune. Nu degeaba Sibiul a devenit Capitală culturală europeană 2007.

1. Istoria complexă a acestei regiuni arată că tema „Lumina lui Hristos luminează deasupra tuturor” nu este tocmai una simplă; dimpotrivă, ea ridică întrebări și în cazul unora chiar controversate. Lumina lui Hristos nu luminează oare asupra tuturor, chiar și asupra necreștinilor, musulmanilor, nu luminează ea oare și pe cei ce nu știu nimic despre Hristos și pe aceia, care nu sunt tocmai puțini, din Europa de azi, care deși știu despre El, neagă mesajul Său, pe aceia care – precum spune Biblia – iubesc întunericul mai mult decât Lumina? (In 3, 19) Luminează ea oare chiar și pe acei care-l urmează pe Iisus Hristos și care cred în El?

Într-adevăr o temă deloc simplă. Totuși este o temă pe care nu și-a închipuit-o o oarecare comisie ecumenică înțeleaptă; este vorba despre o parafrizare a unui text din prologul Evangheliei după Ioan. În Evanghelie este vorba despre adevărata lumină, care luminează deasupra oricărui om și care a venit definitiv în lume prin Iisus Hristos (In 1, 9). Iisus Hristos însuși se numește Lumina Lumii (In 8, 12). Din această cauză, tema propusă „Lumina lui Hristos și Biserica” trebuie încă de la început privită dintr-o altă perspectivă, anume „Lumina lui Hristos și Lumea”.

Astfel ajungem cu tema noastră pe teritoriu biblic sigur și îmi permit să adaug: suntem pe teritoriu sigur comun. Deși totul îi desparte pe creștinii ortodocși, evanghelici și catolici, recunoașterea lui Iisus Hristos îi unește. Ca și creștini recunoaștem împreună că prin Iisus Hristos ne-a fost dăruită Lumina vieții, că această Lumină ne-a luminat prin botezul comun pe care părinții Bisericii îl denumesc iluminare (*photismos*). Împreună recunoaștem în crez că Iisus Hristos este Lumină din Lumină, adevăratul Dumnezeu din adevăratul Dumnezeu. Împreună îl recunoaștem ca Mântuitor și Salvator pentru toți oamenii și ca mântuirea lumii.

Mi se pare important faptul că nu ne legăm chiar la începutul întâlnirii de diferențele care există între noi, ci ne referim la temelia noastră comună. Oecumena creștină nu este numai o problemă legată de sentimentul apartenenței. Oecumena creștină vrea să adeverească recunoașterea comună a unui *singur* Dumnezeu, unui *singur* Domn Iisus Hristos, a unui *singur* botez și a unei *singure* Biserici, pe care o recunoaștem cu toții prin crezul nostru comun. Mișcarea ecumenică este condusă de oameni care se roagă Sfintei Treimi și îl recunosc pe Iisus ca Mântuitor și Domn – precum scrie în formula de bază a Consiliului Ecumenic al Bisericilor. Trebuie să luăm în considerare în aceste zile această temelie comună și să ne lăsăm inspirați de ea. Fără aceasta am vorbi în zadar.

Darul ecumenismului este faptul că am recunoscut această apropiere fundamentală și am descoperit că nu suntem străini unii de alții și nici nu ne facem concurență unii altora, ci frați întru Hristos. Nu putem fi niciodată suficient de recunoscători pentru acest dar. Nu trebuie să lăsăm ca bucuria primirii acestui dar să se stingă vreodată; nici măcar atunci când diferențele și problemele ne năpă-

desc. Nici nu trebuie să renunțăm la ea lăsându-ne convinși de cei care cred că ecumenismul este un total eșec. Pentru noi ecumenismul este o sarcină pe care am primit-o de la Iisus Hristos, care s-a rugat ca „toți să fie una” (17, 21); este îndemnul Sfântului Duh (*Unitatis Redintegratio* 1; 4) și un răspuns la chemarea vremurilor. Astfel ne-am întins mâinile unii altora și nu mai vrem să ne despărțim.

2. Și avem comoara aceasta în vase de lut (2 Cor 4, 7). Căci deși avem acest fundament comun, Iisus Hristos, trăim în biserici diferite. Facem acest lucru contrar dorinței și poruncii lui Iisus Hristos. Din această cauză nu trebuie să considerăm diferențele dintre noi ca fiind evidente și nici să ne obișnuim cu ele sau să le amplificăm. Ele sunt contrar voinței lui Dumnezeu și astfel expresie a păcatului; ele sunt eșecul misiunii noastre istorice, anume că lumina ar trebui să mărturisească pe Iisus tuturor oamenilor și să pledeze pentru unitatea și pacea între oameni.

Prin diferențele dintre noi am întunecat lumina lui Iisus Hristos în ochii multor oameni și care privesc faptele Sale cu îndoială. Diferențele dintre noi se datorează – cum se poate dovedi istoric – diferențelor existente în Europa și secularizării. Diferențele dintre noi se datorează și faptului că mulți oameni se îndoiesc de biserică și o pun sub semnul întrebării. Astfel nu putem fi mulțumiți de stadiul în care se află bisericile noastre: nu ne putem continua pur și simplu activitatea de zi cu zi. Nu există nici o alternativă responsabilă pentru Oecumena creștină. Orice altceva ar fi contrar responsabilității noastre față de Dumnezeu și față de lume. Întrebarea despre unitate ar trebui să ne neliniștească; ea trebuie să ardă în noi.

3. Ce putem face? Înainte de orice terapie trebuie făcută o analiză. Biserica mea, biserica catolică a întocmit un document al congregației credinței cu diferențele, care din păcate există și ne-a amintit astfel de problema în fața căreia ne aflăm. Știu că mulți, mai ales mulți frați evanghelici se vor simți jigniți de acest lucru. Nici eu nu pot rămâne indiferent; și mie îmi cade greu acest lucru. Deoarece suferința și durerea prietenilor mei este și durerea mea. Intenția noastră nu a fost de a supăra sau a înjosi pe cineva. Am vrut să dovedim adevărul așa cum așteptăm din partea celorlalte biserici și precum o fac și celelalte biserici. Nici nouă nu ne plac unele declarații ale altor biserici și în nici un caz ceea ce spun uneori despre noi. Dar ce putem face? O oecumenă creștină blândă și care vrea să fie doar amabilă cu noi nu ne ajută cu nimic în viitor; ne ajută doar dialogul într-o adevăr și claritate.

Important este desigur ca discutând despre diferențele și așa-numitele modele să nu pierdem din vedere cel mai mare și mai important punct comun. Acest lucru reiese și din mai sus numitul document. Se spune clar: Iisus Hristos este prezent și activ și în bisericile și comunitățile creștine pe care le-am despărțit. Nu este puțin lucru. Cu secole în urmă această afirmație ar fi fost de neconceput și nu sunt sigur dacă toți partenerii ecumenici o fac despre noi. Diferențele nu se referă deci la creștinism, ele nu se referă la mântuire; ele se referă la transmiterea concretă a mântuirii și la biserica văzută. Acestea nu sunt pentru catolici și ortodocși chestiuni lipsite de importanță, deoarece biserica este construită după analogia tainei facerii omului (LG 8). Ea este o biserică văzută și o instituție publică. și cine a vrut

să nege că încă nu există consens între noi cu privire la această chestiune? Aici ajungem la cordonul ombilical încă netăiat din păcate. Pentru că nu suntem de acord asupra modului în care trebuie înțeleasă biserica și în mare parte nici asupra celui în care trebuie înțeleasă euharistia, nu putem să ne așezăm la masa Domnului și să mâncăm din pâinea euharistică și să bem din vinul euharistic. Acest lucru este trist și pentru mulți o povară grea. Dar nu ajută la nimic să acoperim rana, ea trebuie deschisă chiar dacă doare; doar atunci se poate trata și vindeca cu ajutorul lui Dumnezeu.

4. Permiteți-mi deci ca după această analiză să spun câteva cuvinte și despre terapie. Vina acestei mari dureri care a apărut din cauza diferențelor dintre noi nu trebuie căutată mereu doar la alții. Toate comisiile istoricilor care au ținut conferințe în ultimii ani au arătat că recunoașterea vinei doar de către o singură parte nu este de ajuns în majoritatea cazurilor dovedite istoric; vina e a ambelor părți. Acest lucru ar trebui să îl recunoaștem sincer și apoi să cerem iertare lui Dumnezeu și fraților noștri. Doar o judecată curată ne dă posibilitatea unui nou început. Nu există progres în oecumena creștină fără întoarcere și pocăință. De aici va izvorî pregătirea pentru nou și reformă, care este atât de necesară în biserică și cu care fiecare biserică trebuie să înceapă.

În încercarea de a ajunge la un consens în ciuda nelămuririlor existente, metoda prezentării convergențelor s-a dovedit a fi eficientă și a fost continuată de contradicțiile de până acum. Dar între timp această metodă s-a învechit; calea aceasta nu mai duce nicăieri. Acest lucru însă nu este pentru mine motiv de resemnare. Putem alege o cale pozitivă, nemărginită și fără polemici. Putem face acest lucru cu speranța ca un astfel de schimb de daruri – precum l-a numit Papa Ioan Paul al II-lea – să fie posibil. Adică: putem învăța unii de la alții. În loc să găsim cel mai mic numitor comun, să ne îmbogățim reciproc cu bogățiile deja dăruite.

Și pe această cale s-au săvârșit multe lucruri pozitive în ultimele decenii. Noi, catolicii, am învățat de la evanghelici despre însemnătatea cuvântului lui Dumnezeu, ei învață în prezent de la noi despre însemnătatea și structura liturghiei. Catolicii și evanghelicii datorează bisericilor ortodoxe surori o înțelegere mai vie a tainei; astfel, icoanele au început să fie mai iubite în Apus. Acestea sunt exemple care s-au înmulțit cu ușurință. Ne cunoaștem încă prea puțin și de aceea ne iubim încă prea puțin.

Trebuie însă să fim conștienți că la urma urmei nu putem „face” unitatea, ea nu poate fi lucrarea noastră. Ea este un dar al Duhului lui Dumnezeu, El singur poate alina inimile. Trebuie să ne rugăm pentru acest Duh al unității. Oecumena creștină spirituală este din această cauză centrul și inima oecumenei creștine (UR 8).

5. Unitatea bisericii nu este exclusiv scopul ei propriu. Nimeni, nici chiar biserica, nu trăiește pentru sine însuși. Iisus se ruga ca toți să fie una, pentru ca lumea să creadă (In 17, 21). Unitatea creștinilor este orientată spre unitatea lumii, în situația noastră în special spre unitate în Europa. Lumina lui Hristos a fost cea care a unit și a mărit Europa. Mari personalități sfinte apar la începutul istoriei

europene și de-a lungul întregului curs istoric: Martin și Benedict, Chiril și Metodie, Ulrich, Adalbert, femei precum Elisabeta din Ungaria și Thuringen, Hedwig din Polonia, Silezia și Germania, Birgitta din Suedia și mulți alții. Nu ne putem gândi la Europa fără reformatori, fără Johann Sebastian Bach, fără mărturisitori precum Dietrich Bonhoeffer.

Acei ce neagă rădăcinile creștine ale Europei trebuie invitați să facă o excursie de la Gibraltar prin Spania, Franța, Germania, Scandinavia și Polonia până în sau de la Roma prin vechiul Constantinopol și Kiev până la Moscova. Se vor întâlni cu cele mai diferite popoare și vor auzi limbi diferite, dar peste tot vor găsi crucea și catedrale în centrul tuturor orașelor vechi. Rădăcinile creștine pot fi contestate doar negând ceea ce este evident. Rădăcinile creștine nu s-au uscat între timp. Ideea modernă a demnității ființei umane și a tuturor drepturilor generale ale omului își are originile în tradiția iudeo-creștină. Prin urmare, nu trebuie să negăm modernul, ci trebuie să îl ferim de autodistrugere.

Din păcate Europa și-a trădat adesea misiunea: în multe războaie purtate între popoare creștine, exploatarea colonială și asupra altor popoare, în ultimul secol cu două războaie mondiale groaznice, două dictaturi îndreptate împotriva omului și a lui Dumnezeu, prin holocaustul celor 6 milioane de iudei în mijlocul Europei. Europa se află astăzi în pericolul nu numai de a trăda idealurile, ci de a le uita în mod simplu și banal. Contradicția atee nu este pericolul principal ci uitarea de Dumnezeu, care ignoră porunca lui Dumnezeu, indiferența, superficialitatea, individualismul și lipsa pregătirii pentru bunăstarea comună și a sacrificiului în acest sens. Dar nu dansăm aici ca pe un vulcan sau pe un butoi cu pulbere? Contemporanii noștri au înțeles demult noile necesități. Amintesc doar câteva: strigătul pentru dreptate într-o lume globalizată, amenințarea nemiloasă a terorismului, separarea sinceră, sperăm și pașnică, dar și necesară de Islam.

Religiozitatea vagă și ștearsă nu ne va fi de nici un ajutor mai departe. Nicio dată însă salvarea creștinilor nu a stat în adaptarea la lume. „și să nu vă potriviți cu acest veac, ci să vă schimbați prin înnoirea minții”, ne spune apostolul Pavel (Rom 12, 2). Se proorocește o nouă evanghelizare. Se pune sub semnul întrebării pâinea neagră a credinței trăite și neclintite. Deoarece Europa nu poate fi doar o unitate social-politică; Europa are nevoie, în viitor, de o viziune și o bază comună de valori. Europa, și anume noi, creștinii din Europa, trebuie să ne trezim în sfârșit; Europa trebuie să-și revină, să fie devotată istoriei și valorilor sale, care au făcut-o mare și care pot să îi ofere un viitor. Aceasta este sarcina noastră comună.

Scopul nostru este unitatea, nu unificarea Europei. Diferențele culturale sunt o mare bogăție. Dar pe noi ne unește ideea demnității date de Dumnezeu omului, sfințenia vieții, coexistența într-o dreptate și solidaritate, grija față de creație și cultivarea milei și a iubirii.

Pentru această alternativă a Duhului Evangheliei trebuie să fim împreună modele, martori și unelte. Trebuie să avem grijă de acel „altfel” al celorlalte religii, dar să avem și curajul să fim noi înșine altfel, să avem curajul de a ne deosebi ca

creștini, curajul de a recunoaște lumina lui Iisus Hristos, care luminează tuturor și să o ducem în lumea care are atâta nevoie de ea. Căci cine ne poate da ceva mai bun? Unde găsim asemenea cuvinte dătătoare de viață? (vezi In 6, 68)”.

Traducere din limba germană
IOANA GABRIELA MATIU

Lumina lui Hristos și Biserica

Înalt Prea Sfinția Sa Chiril de Smolensk și Kaliningrad,
Conducătorul Departamentului pentru relațiile externe al Patriarhiei Moscovei

*Prea Fericirile Voastre, Eminențe și Excelențe!
Cinstiți Părinți, iubiți frați și iubite surori!*

„Tema plenarei de astăzi a Adunării se numește „Lumina lui Hristos și Biserica” și este foarte apropiată nouă creștinilor ortodocși. Venirea Domnului nostru Iisus Hristos va fi percepută de către creștini întâi de toate ca și apariție luminoasă. Punctul culminant al acestei apariții luminoase a avut loc pe Muntele Tabor, atunci când Domnul S-a schimbat la față înaintea ucenicilor Săi: „Și S-a schimbat la față, înaintea lor, și a strălucit fața Lui ca soarele, iar veșmintele Lui s-au făcut albe ca lumina” (Mt 17, 2). În teologia ortodoxă, tema luminii de pe Tabor și-a avut propria ei dezvoltare în învățătura despre energiile divine necreate prin care Dumnezeu se face cunoscut. Potrivit învățăturii Sfântului Grigorie Palama și a urmașilor săi, lumina dumnezeiască pe care Apostolii au văzut-o pe Muntele Tabor este Dumnezeu Însuși care se împărtășește pe Sine creației Sale, întâi de toate celor ai căror ochi ai inimii sunt curați și deschiși pentru perceperea luminii. Această lumină poate fi văzută atât cu ochii trupești, precum și prin privirea interioară care este proprie inimii omului. Aceasta este arătarea văzută a harului dumnezeiesc, a energiei divine: „Cuvântul era Lumina cea adevărată care luminează pe tot omul, care vine în lume” (In 1, 9). Omul ca și „chip și asemănare a lui Dumnezeu” (Fac 1, 26) este capabil să perceapă și să arate prin viața sa lumina cea dumnezeiască.

Participarea la Lumina lui Hristos înseamnă și învățarea poruncilor Domnului, acceptarea învățăturii lui Hristos. Hristos este Lumina, El este de asemenea Logosul. De aceea, adevărata lumină este de asemenea și cuvântul care se adresează rațiunii și care reprezintă o provocare intelectuală. „Știm iarăși că Fiul lui Dumnezeu a venit și ne-a dat nouă pricepere, ca să cunoaștem pe Dumnezeul Cel adevărat; și noi suntem în Dumnezeul Cel adevărat, adică întru Fiul Său Iisus Hristos” (1 In 5, 20), spune Sfântul Apostol Ioan în prima sa epistolă. Cuvântul lui Dumnezeu care este păzit de către Biserică, este baza Tradiției, cea mai importantă categorie a teologiei și vieții ortodoxe. Tradiția nu este în nici un caz o sumă de texte și practici, care au fost elaborate de-a lungul secolelor, ci lumina

luminează rațiunea și inima bărbaților și femeilor. Aceasta nu este numai un mod de a gândi, ci și un mod de a trăi. Tradiția nu este învechită, ci este însăși viața Bisericii iar sursa ei este Lumina lui Hristos. Deși tradiția ortodoxă face diferența dintre două feluri de lumină, anume dintre lumina care este înțeleasă ca și har, prin care Dumnezeu Însuși se împărtășește lumii și influențează lumea prin energii; și între Lumină ca și cuvânt al adevărului, acestea nu sunt două lumini diferite, ci o singură lumină, care are efecte diferite. Recunoașterea adevărului este imposibilă fără participarea la viața dumnezeiască pe care Hristos ne-a adus-o și despre care este scris în Evanghelia după Ioan: „În El era viață și viața era lumina oamenilor” (1, 4). Luminarea duhului este imposibilă fără iluminarea întregii naturi umane, prin Lumina lui Hristos. De aceea, adevăratul sens al iluminării rămâne hotărât. O astfel de iluminare în care se unesc recunoașterea adevărului și participarea la viața cea veșnică, se realizează în Biserică. Tocmai în Biserică de unifică lumina ca și har și lumina ca și adevăr, care apar ca un tot unitar de nedespărțit. Biserica este spațiul adevărului, însă această lumină strălucește mult peste granițele acesteia și luminează „pe tot omul care vine în lume” (In 1, 9). Această însușire a luminii, care este harul Duhului Sfânt, a fost avută în vedere de Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan atunci când a spus că „Duhul suflă unde vrea” (In 3, 8). Noi nu limităm strălucirea Luminii lui Hristos la limitele Bisericii, credem însă cu tărie că sursa acestei lumini se află în Biserică, care este Trupul lui Hristos (Col 1, 24).

Pe baza unei astfel de înțelegeri a Luminii, noi ne comportăm plini de respect față de alte experiențe religioase și tradiții însă prin aceasta nu uităm cuvintele Evangheliei: „Cel ce va crede și se va boteza se va mântui; iar cel ce nu va crede se va osândi” (Mc 16, 16). În acest spirit purtăm noi dialogul interreligios, pe care-l considerăm foarte important, nu numai pentru o bună relație cu alte tradiții religioase, ci și pentru o mai deplină înțelegere a propriei tradiții.

Învățătura lui Hristos este lumina, deoarece ea face clar și vizibil, ceea ce fără de ea apare ambiguu și întunecat. Ea le dă oamenilor posibilitatea de a ajunge la corecta cunoaștere a lui Dumnezeu, om și lume. Omul obține cu siguranță, cunoștințe importante mulțumită propriei cercetări a naturii și lumii, însă aceste cunoștințe nu sunt suficiente pentru a deschide o perspectivă care să depășească pe om. Dacă presupunem că există ceva mai înalt în organizarea vieții, care depășește natura umană, atunci acest ceva nu poate fi înțeles, dacă nu se deschide el însuși spre oameni. Omul nu ar fi putut niciodată să vadă ceea ce este în jurul lui dacă nu ar exista izvorul unei lumini care nu pornește de la ea însăși, ci își are propria ei origine. Gândirea contemporană născută în cercurile științifice, despre completarea reciprocă a cunoașterii religioase și științifice elimină astăzi motivele oricărui fel de ceartă dintre știință și religie. Aceasta înseamnă că pentru construirea vieții lui individuale și sociale, omul are nevoie atât de religie, cât și de știință. Ca niciodată până acum în istorie, astăzi creștinismul este interesat să câștige sprințul cunoașterii științifice și să-l aducă în viața lui.

Înainte de toate însă, Bisericile creștine sunt interesate să-și apere mesajul deosebit care a fost descoperit oamenilor prin Domnul Iisus Hristos și să-l aducă în viața oamenilor de astăzi. Știm din istorie că această misiune nu a fost niciodată ușoară. Slăbiciunile omenești au condus la schisme, confruntări și chiar războaie între frați. În primul mileniu al erei creștine, credincioșii s-au străduit să exprime cât mai clar posibil în limbajul omenesc, fiecare adevăr despre Dumnezeu care le-a fost descoperit lor prin propovăduirea lui Hristos. Astăzi noi avem rezumatul lor în Crezul niceo-constantinopolitan. Însă până astăzi încă mai există în comunitatea creștină rupturi datorate raportării la dogmele de bază ale credinței. Totuși, se poate spune cu siguranță că până la eshaton, toți creștinii vor reprezenta, cel puțin aceleași puncte de vedere despre om și regulile de viață formulate în norme morale. Astăzi, această balanță este distrusă. Unele comunități creștine au schimbat în mod unilateral normele de viață cuprinse în cuvântul lui Dumnezeu, sau tocmai fac acest lucru.

De ce acest lucru se întâmplă tocmai acum, la începutul secolului XXI? Cum de astăzi, în anumite medii creștine, a devenit populară ideea unei evoluții a normelor morale? Pe de o parte, pentru aceasta există premise în fiecare direcție teologică care explică principiul mântuirii numai prin credință, în detrimentul stării morale a omului. Însă, în opinia mea, cel mai mult acționează în acest punct influența spiritului religios al acestei lumi. Există o coabitare suspectă între noile abordări morale din anumite medii creștine și răspândirea postmodernismului în societatea seculară. În sens mai larg, postmodernismul înseamnă armonizarea unor perspective și puncte de vedere nearmonizabile. Este posibil ca astfel de acțiuni, în anumite domenii sociale, să fie justificabile, însă o astfel de acțiune nu poate fi justificată pentru creștini în domeniul moralei. Oamenii credincioși nu pot să recunoască în același timp valorile vieții umane și dreptul la moarte, valoarea familiei și permisiunea relațiilor homosexuale, apărarea drepturilor copilului și distrugerea intenționată a embrionilor umani în scopuri medicale.

Cu toate acestea, există astfel de acțiuni, nu numai în mediul unor oameni, adică nu numai în mediul privat, ci treptat devin obligatorii pentru toți cetățenii, prin preluarea unor norme de drept în acest sens, atât în unele țări europene, cât și în instituțiile internaționale.

Creștinii ortodocși din estul Europei, care au experiența vieții într-un stat totalitar, identifică astăzi periculoase tendințe în dezvoltarea violenței politice. Încă din vremuri antice, creștinii cunosc principiul pe care l-a formulat Sfântul Augustin: „Ca fundament – unitate, în cele ale lumii – libertate, în toate – dragoste”. Se dovedește faptul că astăzi, între creștini și oamenii secularizați, există o disonanță în a înțelege ce anume este fundamental și ce anume este marginal. Acest aspect pare să fie cât se poate de înspăimântător pentru creștinii care cred în posibilitatea existenței numai a unei singure morale. Dacă creștinii ar fi siliți prin presiuni statale să îndeplinească orice fel de normă morală, care contrazice credința lor, atunci această constrângere va fi pentru ei dușmănoasă și neacceptabilă.

În ce anume constă însă această necorelare între creștini și relativismul moral? Este rezultatul credinței, potrivit căreia adevărul dumnezeiesc se descoperă, prin Hristos, omului în viața sa, iar renunțarea la această concepție înseamnă căderea omului și a lumii. Biserica predică despre Dumnezeu și oamenilor, nu propria ei părere, care i-ar plăcea din diferite motive, ci adevărul primit prin revelația divină. Dacă vreun învățat care descoperă o nouă lege naturală are dreptul să-și apere adevărul descoperit, atunci Biserica are cu atât mai mult dreptul să apere adevărul cel veșnic.

Cel puțin pentru noi creștinii ar trebui să fie evident că Hristos a arătat lumii adevărata dumnezeire și adevărata umanitate. În Hristos, s-a arătat deplinătatea naturii umane. Chiar și Pilat păgânul a recunoscut aceasta atunci când a strigat: „Iată Omul!” (In 19, 5). Natura umană în care s-a arătat Hristos nu trebuie să se dezvolte și să evolueze, ci ea poate fi doar însușită de către oameni. Aceasta înseamnă că pentru noi toți, tot ceea ce se poate spune despre om, a fost arătat deja în Hristos. Discuția despre ceea ce este omul, s-a sfârșit în urmă cu 2000 de ani. În acest sens se dovedește teoria, populară printre unii creștini, a evoluției normelor morale ca și dragoste față de duhul lumii acesteia, care astăzi formează această idee sub forma unei paradigme postmoderne. În viața Bisericii, există într-adevăr necesități schimbătoare, căci condițiile culturale, geografice și istorice se schimbă, însă condițiile de bază ale naturii umane sunt în esență neschimbabile.

Lupta pentru o morală socială unitară și pentru valorile creștine în Europa de astăzi este imposibilă, fără o unire a eforturilor tuturor creștinilor din confesiunile principale, indiferent de diferențele în ce privește învățătura de credință. Însă vechiul cuvânt „oicumene” aproape că nu este potrivit pentru îndeplinirea acestei misiuni. Astăzi, construirea unui sistem al solidarității creștine în Europa, pe baza unei morale unice și nedespărțite a Evangheliei și a mărturiei comune care rezultă din această solidaritate în fața lumii, este probabil ultima posibilitate pentru creștinii uniți în eforturi comune, să recâștige sufletul Europei. Tocmai de aceea comunitățile creștine trebuie să se sprijine una pe alta, să întrețină relații prietenești, să realizeze schimb de reflecții, să apară împreună în fața acestei lumi, să realizeze proiecte comune. Biserica Rusă știe foarte bine, pe baza experienței sale în condiții de totalitarism, ce anume înseamnă solidaritatea creștină în Europa.

Această solidaritate se vede și astăzi. Cu prilejul reunificării dintre Patriarhia Moscovei și Biserica Rusă din exil, am primit numeroase felicitări frățești din partea a numeroase Biserici creștine. În afară de aceasta, noi ne simțim solidari cu ceilalți creștini în ceea ce privește numeroasele provocări ale secularismului, a lipsei spiritualității, a prezenței sărăciei și radicalismului. Pentru că avem o moștenire creștină comună, putem cu mai multă ușurință să căutăm o atitudine comună față de această provocare decât cu cei de o altă credință sau o altă perspectivă asupra lumii.

Sunt sigur că solidaritatea în fața noilor provocări poate să dea o nouă dinamică relațiilor dintre creștini în Europa și să trezească interesul, astăzi pierdut în

multe comunități, pentru dialogul teologic și căutarea unității celei poruncite de Dumnezeu.

În vreme ce se luptă pentru găsirea unor norme etice comune, creștinii trebuie să caute relații de legătură și cu adepții altor religii, care au poziții etice asemănătoare cu cele ale creștinilor. Din dorința atingerii acestor scopuri, este de dorit să se dezvolte contacte interreligioase în Europa și în întreaga lume. În ciuda tuturor diferențelor, religiile mondiale au o concepție comună asupra priorității valorilor veșnice în fața celor lumești. Aceasta ne ajută la luarea unei poziții comune împotriva amenințării față de orientarea morală.

Întâlnirea la vârf dintre liderii religioși care a avut loc la Moscova în iulie 2006 și care a devenit cea mai mare manifestare inter-religioasă din Europa, a arătat că reprezentanții celor mai mari tradiții religioase mondiale au poziții apropiate în ceea ce privește etica. Toți și-au arătat îngrijorarea față de relativismul moral care, astăzi nu de puține ori, câștigă proprietate.

Creștinii pot să găsească o anumită susținere în ceea ce privește chestiunile morale chiar și la oamenii secularizați, care reprezintă o concepție nereligioasă despre lume, dar apără normele etice care sunt apropiate de cele creștine. Nu este nimic de mirare într-o astfel de situație, căci Sfântul apostol Pavel deja scria în Epistola către romani: „Căci când păgânii care nu au lege, din fire fac ale legii, aceștia neavând lege, își sunt loruși lege. Ceea ce arată fapta legii scrisă în inimile lor” (Rom 2, 14-15). Cu alte cuvinte, creștinii trebuie să acționeze împreună cu alți oameni de bună credință, în numele găsirii și apărării acordurilor în ce privește normele morale în societate. Pentru a realiza acest scop, comunitățile creștine trebuie să lucreze cu opinia publică, respectiv să poarte dialog cu autoritățile de stat și cele internaționale. Dacă creștinii pretind o etică unitară de la mediile publice, atunci ar trebui să lase la atitudinea conștiinței fiecărui om să-și ducă viața la nivel privat conform propriilor valori. În acest punct ei pot să urmeze un alt citat al Sfântului apostol Pavel: „Cine ești tu ca să judeci pe sluga altuia? Pentru stăpânul său stă sau cade. Dar va sta, căci Domnul are putere ca să-l facă să stea.” (Rom 14, 4). Aceasta ar putea să însemne că cei care au alte atitudini, care sunt alternative moralei comune, ar trebui să se limiteze la spațiul privat. Ei nu trebuie să fie persecutați, dar nici susținuți și programați în spațiul public.

Astăzi în Europa le este cunoscut multora, chiar și celor necredincioși, că creștinismul este o puternică sursă de sprijin pentru civilizația europeană. Această apreciere a venit în Europa după ce a interacționat cu provocările globale ale altor civilizații. Pentru a supraviețui în lumea de astăzi, Europa trebuie să rămână pe mai departe un continent creștin. Aceasta nu înseamnă în nici un caz că aici nu există loc pentru reprezentanții altor religii sau ai altor concepții despre lume. Aceasta înseamnă doar recunoașterea înaltului rol al creștinismului în trecut, dar și în prezentul și viitorul continentului nostru. O astfel de recunoaștere este din multe puncte de vedere dependentă de măsura în care creștinii înșiși sunt capabili să-și apere propria lor identitate creștină în această lume multiculturală și atât de

rapid schimbătoare, precum și de măsura în care sunt în stare să rămână credincioși lui Hristos.

„Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, așa încât să vadă faptele voastre cele bune și să slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri” (Mt 5, 16). Lumea este astfel în măsură să vadă pe Tatăl Cel din ceruri, să-L privească și să-L slăvească, dacă lumina care pornește de la credincioși este lumina Fiului Său”.

Traducere din limba germană

Lect. Dr. DANIEL BUDA

Papa Benedict al XVI-lea
Scrisoare către Cardinalul Péter Erdő,
Președintele Consiliului European al Conferințelor Episcopilor (CCEE)
și către Pr. Jean-Arnold de Clearmont,
Președintele Conferinței Bisericilor Europene (CBE)

„Pe această cale salut pe toți delegații și participanții la cea de a *Treia Întâlnire Ecumenică Europeană* din Sibiu, care dezbate tema importantă pentru re-evangelizarea Europei: „Lumina lui Hristos luminează pe toți oamenii. Speranță spre înnoire și unitate în Europa”, și care are ca misiune „să recunoască în Hristos cel răstignit și înviat noua lumină spre împăcarea creștinilor din Europa”.

Pe această cale salut pe fiecare dintre voi și salut prin voi și Consiliul European al Conferințelor Episcopilor și Conferința Bisericilor Europene. Speranța mea este ca această importantă întâlnire să contribuie pe cale ecumenică la regăsirea unității tuturor creștinilor. Acest lucru este o prioritate pastorală și eu personal i-am acordat multă atenție încă de la începutul pontificatului meu. Preocuparea pentru unitatea tuturor creștinilor este evidentă pentru ca lumina lui Hristos să lumineze tuturor oamenilor.

Conciliul al doilea de la Vatican prin predecesorul meu Papa Ioan Paul al II-lea a obligat biserica catolică să deschidă drumul către căutarea oecumenei și astfel să asculte Duhul Domnului, care ne învață să citim atenți „semnele timpului” (*Ut unum sint*, 3). „Să crezi în Hristos înseamnă să vrei unitate; să vrei unitate înseamnă să vrei Biserica” (*ibd.*, 9). În acest context biserica catolică va progresa cu siguranță pe calea unității și a comunității între creștini, deși cu greutate, dar și cu mare bucurie. (vezi *ibd.*, 2).

Câte „semne ale timpului” ne-au încurajat și sprijinit pe acest drum în ultimele decenii și la ultimele întâlniri ecumenice europene din Basel (1989) și Graz (1997) până la semnarea *Charta Oecumenica* din Strasbourg (2001)! Chiar și numeroasele întâlniri ecumenice, sărbătorile și dialogurile pe plan local și internațional au fost semne încurajatoare și „ne-au făcut să conștientizăm tot mai mult că biserica este secretul unității”. (*Novo millenio inuente*, 48). Dialog adevărat

înseamnă rostire dar și ascultare, iar unde este ascultare este și întâlnire, unde este întâlnire este și legătură, iar legătura este înțelegere ca aprofundare și prefacere a condiției de creștin. Astfel dialogul nu se referă doar la domeniul științei și la ceea ce putem face. El aduce în discuție persoana care crede și chiar pe Iisus în mijlocul nostru.

Două elemente trebuie să fie determinante pentru strădaniile noastre: dialogul adevărului și întâlnirea sub semnul fraternității. Ca fundament avem nevoie de ecumenismul spiritual. Conciliul al doilea de la Vatican a declarat: „Această întoarcere a inimii și sfințire a vieții trebuie privite împreună cu rugăciunile personale și oficiale pentru unitatea creștinilor ca suflet al întregii mișcări ecumenice” (*Unitatis Redintegratio*, 8). Rugăciunea pentru unitate reprezintă drumul spre oecumena creștină. Ea îi conduce pe creștinii Europei spre Hristos și spre unitatea Bisericii Sale. Pe lângă aceasta, ea ne oferă posibilitatea de a privi cu curaj amintirile dureroase de care istoria Europei nu duce lipsă precum și povara socială a relativismului de astăzi. În orice epocă au existat oameni ai rugăciunii printre care se numără și numeroși martiri ai credinței de toate confesiunile, principalii fondatori ai împăcării și unității. Ei au fost cei care i-au inspirat pe creștinii divizați să caute drumul spre împăcare și unitate.

Noi, creștinii, trebuie să fim conștienți de misiunea noastră de a transmite Europei și lumii cuvintele Celui Care a spus: „Eu sunt lumina lumii; cel ce Îmi urmează Mie nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieții.” (In 8, 12). Este misiunea noastră să lăsăm lumina lui Hristos să lumineze tuturor bărbaților și femeilor acestei lumi: nu propria noastră lumină, ci aceea a lui Hristos. Să cerem de la Dumnezeu unitatea și pacea pentru oamenii din Europa și să ne declarăm pregătiți să colaborăm pentru o adevărată dezvoltare socială a continentului nostru de la răsărit la apus. La întâlnirea de la Sibiu se vor dobândi desigur multe experiențe pentru continuarea și aprofundarea vocației speciale a Europei care ne vor permite să construim un viitor mai bun pentru popoarele noastre.

Doresc celei de-a Treia Întâlniri Ecumenice Europene de la Sibiu să reușească să creeze spații de întâlnire întru unitate în diversitate absolut legitimă. Într-o atmosferă a încrederii și a conștientizării reciproce că rădăcinile comune sunt mult mai adânci decât diferențele dintre noi, va dispărea falsa modestie, se va depăși eterogenitatea și se va cunoaște în mod spiritual fundamentul comun al credinței. Europa are nevoie de locuri de întâlnire și de experiențe spirituale ale unității în credință. Mă rog lui Dumnezeu să transforme prin Duhul său întâlnirea de la Sibiu într-un astfel de loc.

Lumina lui Hristos să lumineze calea continentului european! Dumnezeu să binecuvânteze familiile Dumneavoastră, comunitățile, bisericile și pe toți acei care se consideră fii ai lui Hristos din orice zonă a Europei”.

Castelul Gandolfo, 20 august 2007
BENEDICTUS PP XVI

Mesaj de salut către A Treia Adunare Ecumenică Europeană

Dr. Samuel Kobias,

Secretar General al Consiliului Ecumenic al Bisericilor

*Sanctitatea Voastră,
Prea Fericirile Voastre,
Prea Sfințiile Voastre,
Eminențe,
Prea Cucernici Preoți, Reverenți și Pastori,
Doamnelor și Domnilor,
Frați și surori în Hristos,*

„Pentru mine este o onoare și un privilegiu să salut delegații și participanții la AEE3, în numele celor 347 de Biserici membre ale Consiliului Ecumenic al Bisericilor (CEB). Această Adunare este singura și cea mai mare Adunare periodică a liderilor Bisericilor Romano-Catolică, Ortodoxă, Anglicană și Protestantă din lume. Rugăciunile, reflecțiile, afirmațiile și mesajul acestei Adunări ecumenice vor fi, fără îndoială, o binecuvântare pentru Bisericile din întreaga lume în căutarea unității vizibile și a mărturiei comune în Hristos. Prin Adunarea de aici de la Sibiu noi ne apropiem de Hristos, a cărui lumină luminează peste tot pământul.

Este dureros faptul că ne întâlnim în România în această perioadă când continuăm să-l plângem pe Prea Fericirea Sa Teoctist, fostul Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române. Unii lideri bisericești au fost binecuvântați să slujească peste 70 de ani Biserica, în vremuri atât de tulburi pentru credincioșii lor. Continuăm să dăm mulțumire lui Dumnezeu pentru viața, mărturia și conducerea Prea Fericirii Sale. O să ne lipsească grija lui pastorală.

De asemenea, în numele asociației CEB a Bisericilor din Europa aș dori să mulțumesc atât CBE cât și CCEE pentru viziunea și dedicarea oferită în pregătirea acestui eveniment. Cooperarea dintre Bisericile Romano-Catolică, Ortodoxă, Anglicană și Protestantă este o expresie a unei viabilități regionale și a unei mișcări ecumenice coerente centrată pe rugăciunea lui Iisus ca să fim una pentru ca lumea să poată crede. Sunt nerăbdător să văd cum poate fi întărită cooperarea continuă dintre Biserici printr-o viziune comună și o colaborare continuă, în special prin punerea în practică a afirmațiilor din *Charta Oecumenica*.

Tema acestei Adunări Ecumenice Europene este adâncă și provocatoare pentru Biserici și aștept cu nerăbdare discuțiile și deliberările care vor avea loc în zilele care urmează. Într-adevăr tema „*lumina lui Hristos luminează tuturor*” și în același timp mărturisire de credință este sursa pentru „*speranță de înnoire și unitate în Europa*”.

O lumină strălucind de la Răsărit

Adunările Ecumenice Europene de la Basel și Graz au avut loc într-un context predominant protestant, respectiv catolic. În pregătirea AEE3, Bisericile din

Europa și-au îndreptat privirile lor spre Răsărit, aducându-ne într-un context predominant ortodox, dar și în contextul unei Europe reînnoite – o parte a Europei care a fost trezită la schimbări, provocări și aspirații crescând. Schimbările politice și sociale din Europa au apropiat întreolaltă Bisericile. Întâlnirea noastră în România este semnul unei legături strânse care ne ajută să vindecăm numeroasele schisme care au avut loc pe tărâm european.

Ne așteptăm să fim mobilizați de mărturia spirituală și socială a Bisericilor adunate aici, dar și de diversele mărturii ale Bisericilor din România.

O mărturie pentru reînnoire și unitate în Europa

Această Adunare Ecumenică Europeană vine după o rapidă integrare prin care urmele trecutului Europei sunt vindecate iar semințele unui viitor economic și politic comun au fost semănate. Această integrare este departe de a fi încheiată; într-adevăr noi provocări se ivesc în fiecare zi. Bisericile au jucat un rol considerabil în oferirea de direcție și conducere pentru numeroase procese care caută să promoveze reconcilierea și să strângă cooperarea în Europa. Acum, mai mult decât oricând, unitatea dintre Bisericile din Europa trebuie să producă mărturie pentru un viitor care transcende viziunea unui viitor economic și politic comun, spre a îmbrățișa un viitor în care viața intensă în Hristos dă speranță tuturor oamenilor, de pretutindeni. Nicicând în istorie nu au încercat atât de multe popoare să realizeze o integrare atât de profundă. Mărturia hristocentrică a Bisericii față de aceste aspirații va fi o sursă de reînnoire și unitate pentru Bisericile din Europa.

Ne așteptăm să auzim Bisericile din Europa vorbind cu o singură voce nu numai în ceea ce privește viitorul acelor țări admise într-o Europă integrată, ci și despre viitorul oamenilor care trăiesc în toate țările Europei și despre viitorul a milioane de imigranți din Asia, Africa, din Americi, Orientul Mijlociu și Pacific, ce locuiesc și muncesc împreună în Europa.

O mărturie adusă lumii

Lumina lui Hristos a fost arătată din Europa înspre afară de când Evanghelia a ajuns pe acest continent prin intermediul Apostolilor. Așa cum Evanghelia s-a răspândit în toată lumea, la fel creștinii au jucat un rol cheie în găsirea de direcții și conduceri pentru păstrarea tradițiilor credinței noastre vii. Astăzi, Bisericile lumii caută în Europa colaborare, solidaritate reciprocă și susținere. Bisericile din întreaga lume au crescut și au înflorit în Evanghelie și sunt pregătite să se alăture Bisericilor din Europa, mai ales în ceea ce privește secularismul. De asemenea ele așteaptă de la Bisericile Europei o afirmare răsunătoare a unității Bisericii pe care o căutăm, precum și o afirmare a mărturiei lor la nivel global.

Așteptăm să auzim o mărturie puternică a speranței înrădăcinată în unitatea noastră în Hristos, însemnând că Bisericile Romano-Catolică, Ortodoxă, Angli-

cană și Protestantă adunate aici sunt active, sporind în credință și unitate în mărturia lor față de Evanghelie.

În numele Bisericilor care sunt asociate la CEB, mă rog ca Duhul Sfânt să fie cu noi, conducându-ne, provocându-ne și inspirându-ne spre a vedea mai clar căile prin care Dumnezeu cheamă Biserica cea una să aducă mărturie despre credința în Iisus Hristos, Lumina lumii”.

Traducere din limba engleză
Lect. Dr. DANIEL BUDA

Diversitatea reconciliată într-o Europă unificată

José Manuel Barroso, Presedintele Comisiei Europene

"Este o plăcere să particip la acest eveniment important și le mulțumesc organizatorilor pentru invitație.

Mă bucur că această întâlnire are loc într-un nou stat membru și mulțumesc guvernului român pentru călduroasa primire.

În mod egal țin să exprim poporului român, și în particular demnitarilor și credincioșilor Bisericii Ortodoxe Române, sincerele mele condoleanțe, ca urmare a recentului deces al Prea Fericirii Sale, patriarhul Teoctist. Doresc să aduc omagii acțiunii sale în favoarea dialogului ecumenic și moștenirii spirituale pe care o lasă lumii creștine.

Este pentru mine totodată o onoare și o plăcere de a lua cuvântul înaintea acestei ilustre adunări. Prezența mea aici, în calitate de președinte al Comisiei Europene, se voiește a fi o recunoaștere a faptului că această a III-a Adunare Ecumenică Europeană consacrată Europei, religiilor și migrațiilor, exprimă angajamentul mării comunități creștine în procesul de integrare europeană.

Cred că nu este nevoie de a demonstra importanța inițiativei lansate în anii '80 de către Conferința Bisericilor Europene și Consiliul Conferințelor Episcopale din Europa, care a condus la organizarea celor două Adunări Ecumenice Europene (Basel și Graz, n. n.). Este suficient de a aminti că prima dintre aceste Adunări a permis și prima întâlnire a creștinilor din toată Europa după Schisma din Orient, din 1054. Este de asemenea important de a spune că documentul intitulat Charta Qecumenica, semnat la Strasburg în 2001, în prelungirea Adunării din 1997, este documentul ecumenic cel mai difuzat și cel mai dezbătut în Europa.

Comisia Europeană a fost totdeauna atentă la angajamentul Bisericilor creștine, și în special al Conferinței Bisericilor Europene, care dintru începuturi au acompaniat și au încurajat marea aventură a construcției europene. Comisia europeană a întreținut întotdeauna un dialog fructuos cu toate Bisericile.

Participarea mea la această întâlnire, ca răspuns la invitația Conferinței Bisericilor Europene și a Consiliului Conferințelor Episcopale din Europa, se în-

scrie deci în lungul proces de ascultare și respect mutual între Comisie și principalele religii prezente în Europa.

Tema unificării europene reținută de către această a Treia Adunare Ecumenică are o puternică încărcătură simbolică.

De altfel, vastul cort sub care noi suntem reuniți astăzi simbolizează perfect spiritul care prezidează această adunare.

Dintru începuturile monoteismului, cortul este simbolul ospitalității proverbiale pe care Avraam a acordat-o celor trei „Călători” descriși în Geneză. Creștinii, evreii și musulmanii, fiind considerați ca fii ai lui Avraam, sunt ca atare și primitori de oaspeți ca și el. Cum eu mă număr între acești oaspeți pe care i-ați primit în acest cort, Vă mulțumesc călduros pentru ospitalitatea Dumneavoastră. M-ați primit astăzi ca pe un călător venit dintr-o sferă non-religioasă, lumea acțiunii politice europene.

Sensul prezenței mele aici pentru a vă vorbi de viitorul Uniunii Europene este de asemenea legat de contribuția specifică a Bisericilor și comunităților religioase pe care tratatul o recunoaște în mod expres.

Contribuția Bisericilor la procesul de unificare european este încă mai pertinent când aceasta (contribuția) se înscrie într-un spirit ecumenic.

Ecumenismul este, el însuși, o mișcare de, o stare de spirit, care exprimă apelul la unitatea popoarelor. Ecumenismul poate deci contribui la consolidarea valorilor cu care o mare parte a cetățenilor europeni se identifică.

Papa Ioan Paul al II-lea, a cărui preocupare de reunificare a continentului european este amplu recunoscută, era perfect conștient de necesitatea de a apropia marile comunități și tradiții creștine din Europa și de a lărgi spiritul ecumenic. În 1980, el declara: „Nu se poate să respire un creștin (...) cu un singur plămân; trebuie a avea doi plămâni, va să zică cel oriental și cel occidental”. Acești doi plămâni ai aceluiași organism sunt tradiția bizantină ortodoxă și tradiția latină occidentală, două forme de cultură indisociabile.

În contextul actual de reunificare europeană, alegerea Sibiului pentru a ține această a III-a Adunare ecumenică, după Basel-ul protestant și Graz-ul catolic, este judicioasă. Sibiul, vechiul Hermanstadt germanic și protestant, astăzi majoritar ortodox, este un caz exemplar de integrare, prin diversitatea grupurilor etnice, de culturi și de confesiuni care coexistă în actuala Capitală europeană a culturii.

România, prin poziția sa geografică și prin lunga sa istorie de întâlnire între diferite popoare și diferite culturi, va putea în mod util a contribui la liniștirea conflictelor de tristă amintire care în mai multe rânduri au sfâșiat Balcanii. Trebuie ca această regiune atât de europeană în diversitatea sa culturală, etnică, lingvistică și religioasă să devină un canal de irigare între cei doi plămâni, care va da un suflu viitorului nostru comun și va cicatriza vechile răni cauzate de perdelele de fier vizibile și invizibile.

Regiunea Transilvaniei, unde ne aflăm, este pentru mine asociată numelui și operei de preț Nobel pentru pace al lui Elie Wiesel, născut la Sighet, într-o fami-

lie de evrei, care i-a dat o educație religioasă și laică deopotrivă. În epigraful (motoul) operei sale intitulată „Celebrări hasidice” se poate citi această frază: „Tatăl meu, spirit luminat, credea în om. Bunicul meu, hasid fervent, credea în Dumnezeu. Unul m-a învățat să vorbesc, altul să cânt”.

Toate formele de expresie ale dimensiunii culturale și spirituale a omului trebuie să poată coexista în Europa. Toate imnele bucuriei, că ele sunt sacre sau profane, trebuie să poată răsună aici. Trebuie să poată coabita aici cântecul profan și cântările sacre, care se înalță în biserici, sinagogi, moschei și alte temple religioase, fără a uita grandioasele biserici fortărețe din Transilvania.

Bisericile și comunitățile confesionale pot contribui, și contribuie efectiv, la o mai bună înțelegere între oameni, prin promovarea respectului reciproc, într-un cadru al valorilor fundamentale unanim recunoscute (...).

Europa este, și va fi din ce în ce mai mult, un continent multietnic, multicultural și multireligios. Europa unită și lărgită este făcută din noi realități, de exemplu dintr-un număr din ce în ce mai important de comunități musulmane, hinduse, budiste, sikhs, care îi dau o fizionomie nouă.

Compatibilitatea intrinsecă între diversele elemente care permit a considera continentul european ca un tot organic rezultă dintr-o identitate culturală comună, fondată pe un ansamblu de valori împărtășite.

Eu am spus-o adeseori că europenii au rădăcini profunde, moștenite de la popoarele și culturile care i-au precedat. Aceste rădăcini sunt valori europene. Identitatea europeană comună a fost admirabil rezumată de către poetul Paul Valery, care a definit spiritul european ca un rezultat al unei triple moșteniri, exprimate în triada: „*Atena, Roma și Ierusalim*”, vasăzică filosofia, dreptul și religia; triada rațiunii, a legii și a moralei, care a fost la origine ceea ce noi numim astăzi civilizația europeană.

În istoria acestei civilizații, creștinismul și diversele sale confesiuni au fost o forță unificatoare, care a permis de a integra multiplele aporturi ale popoarelor celtice, germanice și slave, între altele, precum și contribuția apreciabilă a culturii islamice.

Europa este astfel profund atașată umanismului și democrației pe care ea „le-a inventat”. Respectul diversității, deschiderea spre altul și toleranța sunt de asemenea profund ancorate în cultura europeană. Sunt marca noastră de fabrică. Dar respectul diversității se fundamentează pe respectul, mult mai profund, al principiilor asupra cărora Uniunea Europeană nu negociază: libertatea de expresie, libertatea religiei și libertatea creației. (...)

Care este misiunea Europei în al 21-lea secol?

Europa trebuie să favorizeze dezvoltarea economică și socială și să releveze provocările mondializării, prezervând identitatea popoarelor europene și respectând diversitatea lor.

Ea trebuie să asigure siguranța și securitatea cetățenilor săi.

Dar Europa mai are încă o responsabilitate. Ea trebuie, de asemenea, să apere și să facă a străluci valorile de care sunt atașați europenii, precum sunt demnitatea umană, libertatea, solidaritatea, toleranța, dreptatea socială și Statul de drept. Aceste valori sunt cimentul unității europene. Ele formează, de asemenea, stâlpul de nemișcat al construcției europene (...).

Eu sunt sigur că Europa va putea conta pe contribuția Dumneavoastră pentru a depăși diviziunile și a atinge unitatea dorită în diversitate sau, pentru a prelua o expresie frecvent utilizată în contextul ecumenic, „diversitatea reconciliată”.

Traducere din limba engleză
OVIDIU MATIU

Lumina lui Hristos și Europa

**Prea Fericitul Părinte Dr. Anastasios, Arhiepiscopul Tiranei și a toată Albania,
Profesor Universitar la Universitatea din Atena
Membru de onoare al Academiei din Atena**

„La începutul secolului trecut, Oswald Spengler² susținea că marile civilizații au o evoluție istorică firească: se nasc, se dezvoltă, devin productive, apoi intră în declin și se prăbușesc. După părerea lui, civilizația apuseană ajunsese la ultima dintre aceste faze. Totuși, Arnold Toynbee³ a subliniat diferența dintre dezvoltarea tehnologică, pe de o parte, și adevăratul progres, pe care îl numește „spiritualizare”, pe de alta. Acesta credea că rădăcinile crizei din lumea apuseană se află în înstrăinarea acesteia de experiența religioasă și adoptarea cultului tehnologiei, naționalismului și militarismului. A opus modelului degenerării biologice, poziția volițională bazată pe vigoarea și vitalitatea minorităților creative și personalităților proeminente.

La începutul mileniului al treilea, ne-am adunat aici la cea de-a Treia Adunare Ecumenică cu convingerea că există încă speranță pentru o reînflorire a civilizației europene. Cu condiția ca aceasta să trăiască și să acționeze în lumina lui Hristos; și ca noi creștinii, „fii ai luminii” (Ef 5, 8) – fie că suntem majoritari sau minoritari în societățile în care trăim – să devenim agenți ai creativității într-o Europă cu adevărat luminată.

I

1. Corelarea între lumină și Transcendent, Divin, este prezentă în aproape toate religiile, într-o varietate de imagini și în diverse combinații. Aceasta este prezentată în mod explicit în textele biblice⁴, literatura patristică și imnologia Bisericii.

Imaginea luminii a fost adoptată într-o manieră directă de Iisus. Ca și Cuvânt al lui Dumnezeu „prin Care toate s-au făcut” (In 1, 3) și ca a doua Persoană a

2. Oswald Spengler, *Der Untergang des Abendlandes*, 2 volume, ediția I, München, 1918-22.

3. Arnold Toynbee, *A Study of History*, ediție prescurtată, Oxford, 1987.

Sfintei Treimi, Hristos „era Lumina cea adevărată care luminează pe tot omul, care vine în lume” (In 1, 9). El Însuși a declarat în mod repetat și explicit: „Eu sunt Lumina lumii” (In 8, 12; cf. 9, 5). Lumină care este legată în mod direct de viață: „cel ce Îmi urmează Mie nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieții” (In 8, 12. Cf. 9, 5, 12, 46).

Pe Tabor, relația dintre Hristos și lumină a devenit manifestă: „și a strălucit fața Lui ca soarele, iar veșmintele Lui s-au făcut albe ca lumina” (Mt 17, 2). După confruntarea, pe Cruce, cu forțele întunericului, El a umplut toate lucrurile cu lumină odată cu Învierea Sa. La finalul istoriei mântuirii, lumina noii creații va fi Însuși Dumnezeu (Apoc. 21, 23). Deci, din lumina naturală, care aici pe pământ alternează cu umbrele nopții, vom trece în lumina neînserată, care este Însuși Dumnezeu (1 In 1, 5). Noi creștinii declarăm că Hristos este „lumină din lumină”, că întreaga Sfântă Treime este lumină. „Lumină este Tatăl, lumină este Cuvântul, lumină este Sfântul Duh”⁵.

2. Știința contemporană dă o intensitate deosebită acestei relații expresive dintre Hristos și lumină. Natura luminii s-a aflat întotdeauna în centrul cercetării științifice. Dezvoltarea științei a fost întotdeauna strâns legată de această căutare. Noile și surprinzătoarele descoperiri științifice extind și mai mult conceptul biblic de lumină. Știința ne spune că lumina este o undă electromagnetică și că aceasta călătorește cu o viteză uluitoare. În același timp aceasta este alcătuită din particule. Fotonul, particula de lumină, ocupă un loc special printre particulele de energie și materia din care este alcătuită lumea, așa cum subliniază G. Grammatikakis, un reputat om de știință. Acesta afirmă că electrodinamica cuantică descrie interacțiunile fotonilor cu materia: „Oricât de incredibil ar fi, lumina se transformă în materie”⁶.

Noile descoperiri legate de lumina naturală largesc și mai mult simbolismul efectelor surprinzătoare ale luminii spirituale asupra lumii. Hristos, „Lumina lumii”, este încă vizibil și familiar, la fel ca și lumina naturală, dar, în același timp, este de neconceput și inaccesibil în esența Lui. Dumnezeu este numit lumină nu în ceea ce privește esența, ci energia Lui, așa cum arată Sf. Grigorie Palama (din secolul al XIV-lea). În timp ce esența lui Dumnezeu rămâne inaccesibilă, la energiile Lui pot participa toți cei care doresc⁷.

4. În special Isaia a profețit că Mesia, Sluga Domnului, va fi „luminarea neamurilor” (Is 42, 6) și că în vremurile cele de pe urmă toate celelalte lumini vor fi înlocuite și „Domnul va fi pentru tine lumină veșnică” (Is 60, 20).

5. Exapostilarionul pentru Cincizecime.

6. G. Grammatikakis, *Η αυτοβιογραφία του φωτός (The autobiography of light)*, University Publications of Crete, Irakleio, 2006, p. 17. Vezi și p. 29: „Teoria relativității, dezvoltarea fizicii cuantice, descoperirea expansiunii universului, a razelor laser, a radiației cosmice, a microundelor – pentru a aminti doar câteva dintre numeroasele descoperiri ale științei moderne – își au originea în efortul susținut de a înțelege lumina”.

7. Gregory Palamas, *În apărarea isihaiștilor*, 3, 2, 14 și 3.2.13.

II

1. Europa a fost binecuvântată a fi construită și a evolua de-a lungul secolelor în lumina lui Hristos⁸. La fel cum și minunatul proces de fotosinteză menține ciclul vieții, prin același element, lumina spirituală a lui Hristos a revigorat civilizația Europei. Desigur că în multe momente, norii și întunericul adânc al ignoranței, al urii și intereselor ilicite nu au permis luminii Evangheliei să strălucească în Europa. Acest lucru a fost identificat din când în când prin autocritică din partea creștinilor și trebuie să fie evidențiat în mod regulat dacă dorim să evităm reiterarea acestor fenomene.

Dar chiar și în momentele de întuneric profund, lumina acoperă tainic atmosfera în diverse moduri. Știința modernă, deoarece ne-a dezvăluit multiplele moduri în care se propagă lumina naturală, ne încurajează să ne gândim la modul în care putem deveni sensibili la formele tainice prin care lumina lui Hristos pătrunde în lume chiar și atunci când timpurile par întunecate.

2. Trăim astăzi într-o Europă plurireligioasă – și mă refer aici la întregul continent, nu numai la Uniunea Europeană – iar caracteristica fundamentală a societății noastre este secularizarea.

Creștinii din Europa ar trebui să se ferească de stările conflictuale cu cei care nu ne împărtășesc speranța, și să nu caute să obțină o poziție dominantă pentru Biserică în cadrul societății. Obligația apostolilor lui Hristos pe care El Însuși i-a asigurat că sunt „lumina lumii” (Mt 5, 14; cf. In 12, 36) este mărturia îndrăzneată, slujirea frățescă și îngrijirea bolnavilor. Mărturia că Iisus Hristos nu este numai un mare „învățător”, un important profet sau „mistic”, ci Fiul lui Dumnezeu Celui viu, „lumina lumii”. Mărturia vieții.

Hristos nu a asociat lumina Sa cu stări extatice, de exemplu ca acelea de tip neoplatonic sau indian, ci mai degrabă cu „fapte”. „Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, așa încât să vadă faptele voastre bune și să slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri” (Mt 5, 16). Biserica va fi chemată întotdeauna să își exprime credința prin fapte și slujire, spre binele tuturor, fără excepții. Aproape toate inițiativele umanitare ale Europei concentrate asupra ajutorării celor în suferință, bolnavi, bătrâni, singuri, orfani, străini, au derivat din ideile și eforturile inspirate de credința creștină. Apoi au fost adoptate de către stat. Această tradiție și dinamică trebuie continuate cu idei creative și inițiative îndrăznețe.

⁸ „Creștinismul a adus elemente noi care au ajutat la revigorarea dezvoltării civilizației europene. Pe scurt: în primul rând, revelarea dinamicii libertății, a iubirii în istorie; în al doilea rând, credința în ceva care la prima vedere pare imposibil din punct de vedere logic. O credință care a dus la o căutare generală a adevărului – inclusiv a celui științific – dincolo de aparențe și simplele necesități; în al treilea rând, o nouă stare de spirit, una combativă, o invitație și o provocare la o continuă transcendență în viața spirituală, un curs transformațional continuu al lumii”, Anastasios Yannoulatos, „Αθήνα, π[ο]λη συνεχούς θεολογικής και πολιτιστικής” (Atena, oraș al unei continue contribuții teologice și culturale), National and Capodistrian University, *Επίσημοι Λ[ο]γοι* (Official Addresses), vol. 28, Atena, 1988, p. 366.

În ceea ce privește îngrijirea bolnavilor, aceasta nu se referă numai la tratarea bolilor care ne afectează, ci și la îngrijirea rănilor societății și ale relațiilor dintre oameni și popoare. Se mai referă și la încercarea de a găsi un tratament pentru ură, neîncredere, xenofobie, rasism și orice tip de ostilitate.

Ar trebui să aspirăm fără echivoc spre susținerea și revigorarea valorilor creștine fundamentale care au format civilizația europeană, cum ar fi, de exemplu: a) afirmarea demnității persoanei ca fundament al drepturilor omului; b) respectarea libertății individuale, indiferent de origine, rasă, educație sau convingeri religioase; c) sfințenia căsătoriei și a familiei; d) responsabilitatea fiecărui cetățean față de progresul societății; e) solidaritate și dreptate socială; f) puterea smereniei și importanța depășirii egoismului.

Și să nu uităm de ecumenicitatea luminii. Noi, europenii, care deja ne bucurăm de avantajele țărilor bogate, suntem chemați să vedem, în lumina atotcuprinzătoare a lui Hristos Care este „lumina lumii”, responsabilitatea noastră în fața popoarelor de pe alte continente și să ne exprimăm în termeni generoși sentimentul nostru de apropiere față de ei, dorința noastră de a conlucra cu ei, pe picior de egalitate, pentru dezvoltarea generală a întregii lumi în care trăim.

Dar dacă Bisericile doresc să își îndeplinească rolul lor fundamental și să contribuie la calea spirituală pe care o va urma Europa, vor trebui, înainte de toate, să fie devotate caracterului lui sacramental/soteriologic, pentru a nu sfârși ca simple ONG-uri. Biserica trebuie să rămână manifestarea „iconomiei” lui Dumnezeu în Hristos prin Duhul Sfânt. „Trupul lui Hristos” este locul unde se petrece transfigurarea umană, unirea cu Dumnezeu iubirii.

3. Albul luminii este, după cum știm cu toții, sinteza a șapte culori diferite. La fel și lumina lui Hristos poate fi împărțită în viață în numeroase moduri și umbre. Noi, creștinii, ca „fii ai luminii”, suntem chemați să oferim toate culorile spectrului cu:

- Lumina păcii, cu noi înșine, cu cei din jur și cu întreaga lume;
- Lumina dreptății, luptând pentru o societate dreaptă la nivel local, paneuropean și mondial;
- Lumina adevărului, în cercetarea istorică și în analiza realităților sociale;
- Lumina suflării de viață a creației, care încurajează originalitatea în știință, artă și cultură;
- Lumina speranței pentru unitatea tuturor popoarelor de pe continentul nostru, cu reconcilierea și armonizarea diferențelor dintre ele;
- Lumina iubirii, în sensul și cu puterea dată de credința creștină și exemplul viu al celor care au trăit-o. Cea mai importantă responsabilitate și misiune a Bisericii este să ofere iubire, să unească oamenii cu sursa iubirii. Nici o altă instituție socială nu poate prelua această sarcină a Bisericii;
- Lumina pascală neînserată care descoperă victoria finală împotriva păcatului și a morții prin puterea Crucii și a Învierii lui Hristos.

Dacă vom trăi și vom acționa în cest fel, vom reuși să ne identificăm cu acele grupuri creative de oameni care, fie ei minoritari sau majoritari, au capacitatea de a exploata pe deplin cele mai bune elemente ale moștenirii europene și de a călăuzi continentul nostru spre o stare de reînnoită vigoare duhovnicească”.

Traducere din limba engleză
OVIDIU MATIU

Fecioara Maria, Maica Domnului, Icoana vie a Bisericii*

Î.P.S. Daniel, Arhiepiscopul Iașilor, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei
 și Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române

„Cu slujba vecerniei din seara aceasta am intrat în sărbătoarea Nașterii Maicii Domnului celebrată în fiecare an la data de 8 septembrie.

Anul bisericesc ortodox începe la 1 septembrie, toamna, pentru că, potrivit tradiției iudaice, istoria omenirii în paradisul cu mulți pomi roditori a început toamna. Sărbătoarea Nașterii Maicii Domnului a fost fixată de Biserică în ziua a opta a anului bisericesc, pentru că cifra 8 simbolizează eternitatea sau viața fără de sfârșit.

Nașterea Fecioarei Maria din părinții ei înaintați în vârstă, Ioachim și Ana, care s-au rugat mult pentru a avea un copil, este momentul principal al pregătirii ca Fiul Cel veșnic al lui Dumnezeu să devină Om în istorie, pentru a birui moartea și a dăruia oamenilor viață veșnică în Împărăția cerurilor.

Acest adevăr este exprimat prin cântarea principală a acestei sărbători, și anume troparul Nașterii Maicii Domnului: „*Nașterea Ta, de Dumnezeu Născătoare Fecioară, bucurie a vestit la toată lumea; că din tine a răsărit Soarele dreptății, Hristos Dumnezeul nostru. și dezlegând blestemul, a dat binecuvântare; și, stricând moartea, ne-a dăruit nouă viață veșnică*”⁹.

Taina Preasfintei Treimi, a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și a Bisericii

Remarcăm, de asemenea, faptul că în Slujba Vecerniei Marii, Maica Domnului este numită „*locaș (templu) al lui Hristos-Dumnezeu, Împăratul tuturor și Ziditorul*”¹⁰, precum și „*Biserica cea sfântă, locașul lui Dumnezeu*”¹¹, iar slujba Utreniei din 8 septembrie arată că Fecioara Maria, *cea plină de har*, este persoana umană care are cea mai profundă și puternică legătură cu Preasfânta Treime (cf. Lc 1, 35), tocmai pentru că din ea a luat fire omenească Fiul lui Dumnezeu, prin bunăvoința Tatălui veșnic și cu prezența activă a Sfântului Duh: „*Întru tine Taina*

* Predică rostită la slujba vecerniei sărbătorii Nașterii Maicii Domnului, în catedrala mitropolitană din Sibiu (România), 7 septembrie 2007.

9. Vecernia Mică, Tropar, *Mineiul* pe septembrie, București; 2003, p. 112.

10. Stihirile lui Ștefan Aghiopolitul, *Minei*, p. 113.

11. Stihirile lui Serghie Aghiopolitul, *Minei*, p. 116.

*Treimii se laudă și se slăvește, Preacurată, că Tatăl a binevoit și Cuvântul S-a sălășluit întru tine și dumnezeiescul Duh pe tine te-a umbrit*¹². Așadar, legătura dintre Preasfânta Treime (*Panaghia Trias*) și Preasfânta Născătoare de Dumnezeu (*Panaghia Theotokos*) devine icoană vie a vieții Bisericii celei *una, sfântă, sobornicească și apostolească*, pe care o mărturisim în Crezul niceo-constantinopolitan, imediat după credința în Dumnezeu Tatăl, Fiul și Sf. Duh. Taina Preasfintei Fecioare Maria, Maica Domnului nostru Iisus Hristos, devine icoana mistică a Bisericii, întrucât Biserica este mulțimea persoanelor umane unite prin Sfântul Botez cu Preasfânta Treime. Astfel, Fecioara Maria, Maica Domnului, „*cea plină de har*” și „*cea binecuvântată între femei*” (Lc 1, 28-42) este icoana Bisericii care există și crește spiritual din binecuvântarea lui Dumnezeu, adică din „*harul Domnului nostru Iisus Hristos, dragostea lui Dumnezeu-Tatăl și împărtășirea (comuniunea) Duhului Sfânt*” (2 Cor 13, 13), după cum ne învață Sf. Apostol Pavel. Deoarece Biserica este plină de viața și iubirea Preasfintei Treimi, ea este numită în Sfânta Scriptură: „*poporul lui Dumnezeu*” (1 Pt 2, 10), „*Trupul (tainic) al lui Hristos*” (1 Cor 12, 27) și „*Templul Duhului Sfânt*” (1 Cor 6, 19), iar toate lucrările sacramentale și rugăciunile Bisericii se săvârșesc prin invocarea Tatălui, a Fiului și a Sfântului Duh. Pentru că Iisus Hristos, Cel ce Se naște veșnic din Tatăl fără mamă, și S-a născut în timp din Mamă fără tată, este Capul Bisericii, „*prin El (Hristos) avem apropierea către Tatăl într-un Duh*” (Efes 2, 18), iar Preasfânta Fecioară Maria, Născătoarea de Dumnezeu, este rugătoarea (*oranta*) sau mijlocitoarea noastră spirituală (*advocata noastră*) cea mai apropiată de Hristos. Acest adevăr s-a văzut și la Nunta din Cana Galileii, când, la cererea Maicii Sale, Hristos Domnul, Care a binecuvântat familia prin prezența Sa acolo, a săvârșit prima Sa minune, transformând apa în vin, arătând ucenicilor slava Sa și aducând multă bucurie tuturor celor prezenți (cf. In 2, 1-19). „*Pentru Biserica Ortodoxă, mijlocirea Fecioarei și a sfinților nu se adaugă mijlocirii lui Hristos, ci se inserează în interiorul acesteia*”¹³, adică mijlocirea Maicii Domnului și a sfinților se realizează în harul dăruit lor prin Hristos (cf. In 1, 16-17).

Eva cea nouă și maica duhovnicească a creștinilor

Preasfânta Fecioară Maria, Maica Domnului nostru Iisus Hristos, se arată ca fiind *Eva cea nouă* și icoană vie a Bisericii lui Hristos, când stă sub Crucea lui Hristos Cel răstignit din a cărui coastă curge sânge și apă (cf. In 19, 34), simbol al Botezului și al Euharistiei ca Sf. Taine prin care creștinii participă la viața veșnică dăruită de Hristos Bisericii Sale.

Înainte de moartea Sa pe Cruce, Hristos Domnul prezintă mamei Sale pe Ioan, ucenicul Său cel iubit, zicând către ea: „*Femeie, iată Fiul tău!*”, iar ucenicu-

12. Utrenie, *Minei*, p. 123.

13. Alexis Kniazev, *Maica Domnului în Biserica Ortodoxă, (La Mère de Dieu dans l'Eglise Orthodoxe*, Cerf, Paris, 1990, trad. rom. Humanitas, București, 1998, p. 144.

lui „*iată mama ta!*” (In 19, 26-27). Astfel, mama după trup a lui Hristos devine mamă duhovnicească a ucenicului iubit, iar ucenicul iubit devine fiu duhovnicesc al Maicii Domnului, Sf. Ioan fiind ucenicul cel mai fidel al lui Iisus Hristos, cel mai apropiat de El la Cina cea de Taină (cf. In 13, 23-25), cel ce L-a urmat pe Iisus până în clipa morții Sale pe Cruce (cf. In 19, 26) și primul care a ajuns la mormântul lui Hristos, în dimineața Învierii Sale (cf. In 20, 4). Întrucât ucenicul iubit este simbol al fidelității față de Hristos, Maica Domnului devine Maica duhovnicească a tuturor creștinilor care-L urmează pe Hristos și trăiesc intens Taina Euharistiei ca taină a Crucii și Învierii lui Hristos, ca iubire jertfelnică și bucurie sfântă.

Iată de ce, în bisericile ortodoxe, deasupra iconostasului – simbol al legăturii dintre Biserică și Împărăția cerurilor – se află icoana lui Hristos Cel răstignit, având în dreapta pe Maica Sa, iar în stânga pe Ioan, ucenicul Său iubit. Iar în Cartea Apocalipsei, Maica Domnului simbolizează Biserica, prezentă în cer și pe pământ, ca *Mireasă a Mirelui Hristos*, Mielul lui Dumnezeu (cf. Apoc. 19, 7; 21, 9).

Sfinții Părinți ai Bisericii, văzând că Hristos Domnul asociază la fericirea Maicii Sale și pe „*cei ce ascultă cuvântul lui Dumnezeu și-l păzesc*” (cf. Lc 11, 27-28), consideră că sufletul fiecărui creștin poate fi deodată *fecioară și maică*. El este fecioară, dacă rămâne credincios (fidel) lui Hristos, iar maică, dacă naște virtuți prin punerea în practică a cuvintelor sau poruncilor lui Hristos. În acest sens, Maica Domnului nostru Iisus Hristos este modelul sau icoana vieții spirituale a creștinilor, în care este prezent Hristos prin harul Sfântului Duh (cf. Gal 2, 20; Efes 3, 16-19; Col 3, 3).

Maica Domnului – rugătoare pentru noi și împreună cu noi

Textul din Evanghelia de la Luca (1, 46-55) pe care l-am auzit în seara aceasta este cunoscut în Biserica Răsăriteană ca fiind *Cântarea Maicii Domnului*, iar în Biserica Apuseană, *Magnificat*¹⁴. Acest text a devenit rugăciune a Bisericii, pentru că Maica Domnului este cea dintâi rugătoare către Hristos și, cu rugăciunile ei, întărește toate rugăciunile Bisericii.

Evanghelia ne arată că rugăciunea Preasfintei Fecioare Maria este răspunsul ei la binecuvântarea lui Dumnezeu. Dumnezeu are inițiativa mântuirii lumii prin Fiul Său Care Se va naște din Fecioara Maria după ce aceasta a răspuns: „*Iată roaba Domnului: fie mie după cuvântul Tău!*” (Lc 1, 38).

Bucuria Fecioarei Maria vine din comuniunea și cooperarea ei cu Dumnezeu. Smerenia ei, ca slujitoare a voii lui Dumnezeu, este temelia fericirii ei: „*Mărește suflete al meu pe Domnul, și s-a bucurat duhul meu de Dumnezeu, Mântuitorul Meu, că a căutat spre smerenia roabei Sale, că, iată, de acum mă vor ferici toate*

14. Chiar și reformatorul Martin Luther a văzut în Maica Domnului modelul rugăciunii smerite pentru întreaga Biserică (vezi Martin Luther, *Le Magnificat*, traduction Albert Greiner, Nouvelle cité, Paris, 1983).

neamurile, că mi-a făcut mie mărire Cel Puternic și Sfânt este numele Lui” (Lc 1, 46-49). Smerită și, în același timp, plină de curaj, Fecioara Maria laudă lucrarea sau dreptatea lui Dumnezeu în istorie, ca ridicare a celor smeriți și coborâre a celor mândri: „coborât-a pe cei puternici de pe tronuri și a înălțat pe cei smeriți; pe cei flămânzi i-a umplut de bunătați, iar pe cei bogați i-a scos afară, deșerți” (Lc 1, 52-53). În același timp, rugăciunea Fecioarei Maria leagă binecuvântarea primită de la Dumnezeu cu binecuvântarea lui Dumnezeu revărsată asupra poporului lui Israel: „(Dumnezeu) a sprijinit pe Israel, slujitorul Său, ca să-și aducă aminte de mila Sa. Precum a grăit către părinții noștri, lui Avraam și seminției lui, în veac” (Lc 1, 54-55). Din exemplul Fecioarei Maria, Biserica lui Hristos învață să preamărească pe Dumnezeu pentru lucrarea Sa mântuitoare în istorie, pentru ajutorul primit de la El în prezent, trăind cu speranța dobândirii vieții veșnice.

Tot de la Preasfânta Fecioară Maria, Biserica lui Hristos învață să fie slujitoare smerită a lui Dumnezeu în lucrarea de mântuire a oamenilor, unind smereția cu speranța, viața spirituală cu setea de dreptate socială, binecuvântarea prezentă cu bucuria viitoare. Numită în cântările liturgice ortodoxe „Biserică sfințită și Rai cuvântător” (Axion, Liturghia Sf. Vasile cel Mare), Fecioara Maria, Maica Domnului, prin rugăciunile ei împreună cu Biserica, este izvor de bucurie și speranță, ocrotitoare a fecioarelor și a mamelor, păzitoare a copiilor și a tinerilor, sprijinitoare a bătrânilor și a săracilor, vindecătoare a bolnavilor și călăuză a celor dezorientați, după cum se spune în cântările și rugăciunile adresate ei în cultul ortodox. Iar profeția Fecioarei Maria: „Iată, de acum, mă vor ferici toate neamurile” (Lc 1, 48) se împlinește în mulțimea sărbătorilor închinare ei, în mulțimea cântărilor liturgice și a operelor muzicale clasice, ca *Ave Maria!*, în mulțimea icoanelor și frescelor, purtând chipul ei de Fecioară și Maică, în mulțimea bisericilor de parohie, a mănăstirilor și catedralelor puse sub ocrotirea sa.

Unii dintre fondatorii creștini occidentali ai Uniunii Europene au dorit ca Europa întreagă să fie pusă sub ocrotirea Maicii Domnului, înveșmântată în haină de culoare albastră, „purtând pe cap cunună din douăsprezece stele”, după cum se arată în Cartea Apocalipsei, cap. 12, vers. 1. Din nefericire, această frumoasă intenție a fost uitată, iar steagul albastru purtând 12 stele în cerc a fost interpretat într-o perspectivă secularizată, fără nici o semnificație religioasă. Totuși, creștinii din Europa se îmbogățesc mult din punct de vedere spiritual când nu separă taina Bisericii de taina Fecioarei Maria, cea smerită și milostivă, și o invocă mai mult în rugăciunile pentru unitate creștină, pentru familie și pentru reconciliere în societate.

Încheiem această meditație prin cuvintele de laudă adresate Sf. Fecioare Maria de către Arhanghelul Gavriil și de către Elisabeta, mama Sfântului Ioan Botezătorul: „Bucură-te, ceea ce ești plină de har! Domnul este cu tine. Binecuvântată ești tu între femei și binecuvântat este rodul pântecelui tău” (Lc 1, 28 și 42).

MESAJUL FINAL AL CELEI DE A III-A ADUNĂRI ECUMENICE DE LA SIBIU

Lumina lui Hristos luminează tuturor!

Noi, pelerinii creștini din întreaga Europă, precum și din afara ei, suntem chemați ca martori ai puterii transformatoare a acestei lumini, care este mai puternică decât întunericul, să o proclamăm ca și speranță atot-cuprinzătoare pentru Bisericile noastre, pentru toată Europă și pentru întreaga lume.

În numele Dumnezeului nostru Cel în Treime, Tatăl, Fiul și Sfântul Duh, ne-am adunat în orașul Sibiu, România (4–9 septembrie 2007). Această a Treia Adunare Ecumenică Europeană a fost marcată în special de bogăția spiritualității și tradiției ortodoxe. Reamintim și reînnoim serioasele angajamente pe care deja le-am făcut la Basel și Graz și regretăm că până acum nu am reușit să le îndeplinim pe unele dintre ele. Însă încrederea noastră în energia transformatoare a Luminii lui Hristos este mai puternică decât întunericul resemnării, fatalismului, temerii și indiferenței.

Adunarea noastră a Treia Ecumenică Europeană a început în 2006 în Roma și a continuat în anul 2007 la Wittenberg. Acest pelerinaj ecumenic a implicat numeroase întâlniri regionale precum și cele ale Bisericilor Ortodoxe la Rodos sau ale tinerilor la St. Maurice. Salutăm cu bucurie angajamentul tinerilor, precum și contribuția pe care au avut-o la Adunare. Asistați și motivați de *Charta Oecumenica*, Adunarea noastră a continuat munca începută la adunările anterioare și a fost o ocazie pentru un schimb de daruri și îmbogățire (spirituală, n. trad.) reciprocă.

Nu suntem singuri în acest pelerinaj. Hristos este cu noi și având împrejurul nostru „atâta nor de mărturie” (*Evr* 12, 1), martirii contemporani ne însoțesc: mărturia vieții și morții lor ne inspiră individual și comun. În comuniune cu ei, noi ne angajăm să lăsăm lumina lui Hristos Cel transfigurat să strălucească prin propria noastră mărturie, adânc înrădăcinată în rugăciune și dragoste. Acesta este smeritul nostru răspuns la sacrificiul vieții lor.

Lumina lui Hristos în Biserică

Lumina lui Hristos ne călăuzește spre a trăi pentru alții și în comuniune unii cu alții. Mărturia noastră pentru speranță și unitate pentru Europa și pentru lume va fi credibilă numai dacă ne vom continua drumul nostru spre unitatea vizibilă. Unitate nu înseamnă uniformitate. Este extrem de important să experiem din nou acea *koinonia* și acel schimb de daruri spirituale care a dat putere mișcării ecumenice la începutul ei.

În Sibiu am simțit din nou rana dureroasă a diviziunii dintre Bisericile noastre. Tocmai aceasta afectează concepția noastră despre Biserică și unitatea ei. Evoluțiile diferite, istorice și culturale, dintre creștinismul răsăritean și cel apu-

sean au contribuit la aceste diferențe, iar înțelegerea lor necesită urgenta noastră atenție precum și dezvoltarea dialogului.

Suntem convinși că larga familie creștină are de tratat chestiuni doctrinare și trebuie găsit un consens clar în privința valorilor morale ce decurg din Evanghelie precum și un mod de viață (*lifestyle*) creștin care mărturisește lumina lui Hristos, atât în viața privată, cât și în cea publică, în această lume a noastră modernă și provocatoare.

Spiritualitatea noastră creștină este o comoară prețioasă: odată ce este deschisă, ea relevă varietatea bogăției ei, care ne deschide inimile către frumusețea feței lui Iisus și către puterea rugăciunii. Numai dacă suntem aproape de Domnul nostru Iisus Hristos, putem să fim aproape unii de alții și să experiem adevărata *koinonia*. Noi nu putem împărtăși această bogăție cu toți bărbații și toate femeile de pe acest continent care caută lumina. Bărbații și femeile spirituale încep cu propria lor schimbare, ceea ce duce la transformarea lumii. Mărturisirea de către noi a luminii lui Hristos este un angajament plin de credință că vom asculta, trăi și împărtăși întâmplările noastre de viață și credință care ne-au format pe noi ca următori ai lui Hristos.

Recomandarea 1: Recomandăm reînnoirea misiunii noastre, atât ca și credincioși individuali cât și ca Biserici, în proclamarea lui Hristos ca și Lumină și Mântuitor al lumii;

Recomandarea 2: Recomandăm continuarea discuțiilor cu privire la recunoașterea reciprocă a Botezului, ținând seama de realizările importante în această problemă din mai multe țări și fiind conștienți că această chestiune este strâns legată de concepția despre Euharistie, Preoție și Eclesiologie, în general;

Recomandarea 3: Recomandăm găsirea de căi pentru experiența acelor activități care pot să ne unească: rugăciunea unora pentru alții și pentru unitate, pelerinaje ecumenice, formare și studiu teologic comun, inițiative sociale și diaconale, proiecte culturale, susținerea vieții sociale bazată pe valorile creștine;

Recomandarea 4: Recomandăm participarea deplină a întregului popor al lui Dumnezeu și a acestei Adunări în special, de a lua în considerare cererile tinerilor, ale celor în vârstă, ale minorităților etnice și ale persoanelor cu dizabilități.

Lumina lui Hristos pentru Europa

Considerăm că orice ființă umană este creată după chipul și asemănarea lui Dumnezeu (Fac. 1, 27) și merită același grad de respect și dragoste, indiferent de diferențele de credință, cultură, vârstă, gen sau origine etnică.¹⁵ Fiind conștienți că originile noastre comune sunt mai solide decât diviziunile dintre noi, în vreme

15. În acest punct, în timpul citirii mesajului către Adunare, a fost propus verbal adaosul „de la concepere și până la moartea naturală” care a fost tradusă după aceea cu – „de la naștere până la moartea naturală” și „de la începutul vieții până la moartea naturală”. Nici una din aceste versiuni nu sunt parte a textului oficial al mesajului.

ce căutăm reînnoirea, unitatea și rolul Bisericilor în societatea europeană de astăzi, ne concentrăm asupra contactului nostru cu persoane de alte religii. Conștiinți mai ales de legătura noastră specială cu evreii, ca și popor ales, respingem orice formă a antisemitismului contemporan, iar prin aceasta Europa va deveni un continent liber de orice formă de violență. În istoria noastră europeană, au existat perioade de sălbătice conflicte, însă au existat și perioade de coexistență pașnică între oamenii de diferite religii. În zilele noastre, nu există altă alternativă în afara celei a dialogului: nu compromis, ci dialog viu în care să putem vorbi adevărul în dragoste. Toți trebuie să învățăm mai multe despre toate religiile, iar recomandările din *Charta Oecumenica* ar trebui să fie promovate pe mai departe. Facem un apel la creștini și la toți cei care cred în Dumnezeu să respecte dreptul celorlalți la libertatea religioasă și ne exprimăm solidaritatea noastră cu acele comunități creștine care trăiesc în Orientul Mijlociu, Irak sau oriunde în lume ca și minorități religioase și care își simt amenințată existența.

Așa cum îl întâlnim pe Hristos în fiecare dintre frații și surorile noastre (Mt 25, 44-45), luminați împreună de Lumina lui Hristos, noi creștinii, potrivit poruncilor biblice despre unitatea umanității (Fac. 1, 26-27), ne angajăm să regretăm păcatul excluderii; adâncind înțelegerea noastră pentru ceilalți, apărând demnitatea și drepturile fiecărei ființe umane și asigurând protecție tuturor celor care au nevoie de ea; să împărtășim Lumina lui Hristos pe care alții au adus-o în Europa, să solicităm statele europene să stopeze detenția administrativă ilegală a migranților, să depună toate eforturile pentru a asigura imigrația legală, integrarea migranților, a refugiaților și celor care solicită azil, susținând valorile unității familiei și combătând traficul de ființe umane și exploatarea acestora.

De asemenea, chemăm Bisericile să își intensifice eforturile pastorale pentru imigranții vulnerabili.

Recomandarea 5: Recomandăm Bisericilor noastre să recunoască faptul că imigranții creștini nu sunt numai beneficiarii îngrijirii religioase, ci ei pot juca un rol deplin și activ în viața Bisericii și a societății; oferind îngrijire pastorală mai bună pentru migranți, azilanți și refugiați și promovând drepturile minorităților etnice din Europa, mai ales ale rromilor.

Mulți dintre noi suntem mulțumiți că am avut parte de transformări profunde în Europa în ultimele decenii. Europa însă înseamnă mai mult decât Uniunea Europeană. Ca și creștini, noi purtăm responsabilitatea de a modela Europa ca un continent al păcii, solidarității, implicării și sprijinului. Apreciem implicarea instituțiilor europene, inclusiv a UE, Consiliului Europei și a OSCE pentru un dialog deschis, transparent și regulat cu Bisericile Europei. Reprezentanții politici ai Europei de cel mai înalt nivel ne-au onorat cu prezența lor, exprimându-și astfel cu tărie interesul lor pentru munca noastră. Trebuie să subliniem și provocarea pe care o implică abordarea chestiunilor spirituale în acest dialog. Europa a fost ini-

țial un proiect politic menit să asigure pacea și acum ea are nevoie să devină o Europă a popoarelor, mai mult decât un spațiu economic.

Recomandarea 6: Recomandăm promovarea *Chartei Oecumenica* ca și ghid stimulatîv pentru itinerariul nostru ecumenic în Europa.

Lumina lui Hristos și lumea

Lumina lui Hristos luminează peste termenul „justiție”, legându-l de mila divină. Astfel luminat, el scapă de orice fel de pretenție ambiguă. În întreaga lume și chiar în Europa, actualul proces de radicală globalizare a pieței adâncește diviziunea societății umane în câștigători și cei care au pierdut, dăunează valorii a nenumărați oameni, are implicații ecologice catastrofale și cu siguranță că, date fiind schimbările climatice, nu este compatibilă cu susținerea viitorului planetei noastre.

Recomandarea 7: Îndemnăm pe toți creștinii Europei să susțină cu tărie Programul *Milleniumm Development Goals* al Națiunilor Unite, ca un pas urgent și practic spre ameliorarea sărăciei.

Recomandarea 8: Recomandăm ca un proces consultativ – adresându-se responsabililor Europei pentru dreptate ecologică, înfățișând amenințarea schimbărilor climatice, responsabilitatea europeană pentru globalizarea în creștere, drepturile romilor sau ale altor minorități etnice europene – să fie inițiat de către CCEE și CBE cu Bisericile din Europa, precum și cu Bisericile de pe alte continente.

Astăzi, mai mult decât oricând, confirmăm faptul că Africa, un continent deja împletit cu propria noastră istorie și propriul nostru viitor, are parte de un nivel de sărăcie față de care nu putem rămâne indiferenți și inactivi. Rănilile Africii au mișcat inima Adunării noastre.

Recomandarea 9: Recomandăm inițiative de sprijin pentru ștergerea datoriilor bănești și pentru promovarea unui comerț onest.

Printr-un dialog sincer și obiectiv, contribuim și promovăm crearea unei Europe înnoite, în care principiile creștine și valorile morale neschimbabile, derivate direct din Evanghelie, slujesc drept mărturie și promovează un angajament activ în societatea europeană. Sarcina noastră este să promovăm aceste principii și valori nu numai în viața privată, ci și în cea publică. Vom colabora cu oamenii de alte religii care împărtășesc grija noastră pentru crearea unei Europe a valorilor care prosperă politic și economic.

Fiind îngrijorați cu privire la creația lui Dumnezeu, ne rugăm pentru o mai mare sensibilitate și respect pentru minunata ei diversitate. Acționăm împotriva exploatării ei fără de rușine, în urma căruia „toată făptura împreună suspină” (Rom. 8, 22) și ne angajăm să acționăm pentru reconcilierea dintre umanitate și natură.

Recomandarea 10: Recomandăm ca perioada dintre 1 și 4 octombrie să fie dedicată rugăciunii pentru protejarea creației și pentru promovarea unui mod de viață susținut care să anuleze contribuția noastră la schimbările climatice.

Mulțumind tuturor celor care au contribuit la acest pelerinaj, în special tinerilor *oikumene*, care au stimulat această Adunare să aibă curajul trăirii în Evanghelie, ne unim astfel în rugăciune:

„Hristoase, Lumina cea adevărată, Care luminezi și sfințești pe tot omul ce vine în lume, să se însemneze peste noi lumina feței Tale, ca într-înșă să vedem lumina cea neapropiată. Îndreptează pașii noștri spre lucrarea poruncilor Tale. Izbăvește-ne și ne condu întru Împărăția Ta cea veșnică. Căci Tu ești Ziditorul nostru și Dătătorul a tot binele. Nădejdea noastră este la Tine, și ție slavă îți înălțăm, acum și pururea și în vecii vecilor Amin.”

Trad. din limba engleză
Lect. Dr. DANIEL BUDA

Aprecieri finale la încheierea celei de a treia Adunări Ecumenice Europene de la Sibiu, 4 - 9 septembrie 2007

Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului
Prof. Dr. Laurențiu Streza

„Pentru România, evenimentul politic principal al anului 2007 a fost integrarea, începând chiar cu 1 ianuarie, în Uniunea Europeană. Pentru orașul Sibiu, anul 2007 a însemnat cinstea și în același timp responsabilitatea de a fi Capitală Culturală Europeană, alături de Luxemburg. Fără îndoială că pentru Bisericele din România membre ale Conferinței Bisericilor Europene și a Consiliului Conferințelor Episcopale Europene, principalul eveniment ecumenic a fost organizarea la Sibiu, între 4-9 septembrie, a Celei de-a Treia Adunări Ecumenice Europene. Fără a exagera, bazându-ne doar pe date precise, putem afirma că A Treia Adunare Ecumenică Europeană a fost primul mare eveniment ecumenic european al mileniului al treilea și cel mai mare eveniment ecumenic organizat vreodată în România. Mai mult, unii afirmă, bazându-se tot pe statistici, că cea de-a Treia Adunare Ecumenică Europeană de la Sibiu a fost cel mai mare eveniment ecumenic organizat până în prezent în istoria creștinismului! Aceasta pentru că pentru prima dată au fost invitați la un eveniment ecumenic un număr atât de mare de delegați, anume 2500. Desigur, au existat evenimente ecumenice cu mai mulți participanți, precum cea de-a Doua Adunare Ecumenică Europeană de la Graz, unde au participat aproximativ 10.000 de persoane, dar dintre acestea numai 700 au avut statutul de delegat, restul fiind doar oaspeți. De asemenea, în spațiul german se organizează așa-numitele *Kirchentag* unde participă uneori zeci de mii de persoane, însă majoritatea au statutul de oaspete, nu de delegat. Deci Adunarea Ecumenică Europeană de la Sibiu a fost *cel mai mare eveniment ecumenic cu delegați din istoria creștinismului*.

I. Scurt istoric.

În urma așa-numitului „proces conciliar”, Conferința Bisericilor Europene cu sediul la Geneva căruia sunt afiliate mai toate Bisericile Ortodoxe și protestante din Europa, și Consiliul Conferințelor Episcopale Europene cu sediul la Saint Gallen, căruia sunt afiliate toate conferințele episcopale europene, au inițiat organizarea unor adunări ecumenice europene. Până în prezent au fost organizate, cu o frecvență de aproximativ zece ani, trei adunări de acest gen, ultima dintre ele aici, la Sibiu.

Prima Adunare Ecumenică Europeană a fost organizată la **Basel, în Elveția, între 15-21 mai 1989**, participând 700 de delegați din întreaga Europă. Tema adunării a fost *Pace și Justiție*. A fost prima întâlnire a creștinilor din întreaga Europă după schisma de la 1054. Adunarea, prin tema ei, a constituit un impuls pentru creștinii din blocul comunist, să-și intensifice eforturile pentru dobândirea propriei păci și dreptăți.

A Doua Adunare Ecumenică Europeană a avut loc la **Graz, Austria, între 23-29 iunie 1997**, participând 700 de delegați și până la 10.000 de oaspeți creștini din întreaga Europă. Tema Adunării a fost *Reconcilierea: harul lui Dumnezeu ca sursă a unei noi vieți*.

A Treia Adunare Ecumenică Europeană de la **Sibiu dintre 4-9 septembrie 2007** s-a bucurat de participarea a 2500 de delegați din întreaga Europă. Tema Adunării a fost: „*Lumina lui Hristos luminează tuturor. Speranță pentru înnoire și unitate în Europa*”.

II. Caracteristicile Adunării Ecumenice Europene de la Sibiu

În cele ce urmează îmi propun să subliniez principalele caracteristici ale acestei Adunări Ecumenice Europene, așa cum le-am perceput noi din calitatea noastră de Arhiepiscop al Sibiului și Mitropolit al Ardealului, așadar în calitate de primă gazdă locală a acestui eveniment.

1. Prima Adunare Ecumenică Europeană într-o țară majoritar ortodoxă. Atunci când responsabilii instituțiilor organizatoare – Conferința Bisericilor Europene și Consiliul Conferințelor Episcopale Europene – au început să conceapă proiectul celei de-a Treia Adunări Ecumenice Europene, era logic și firesc ca aceasta să se desfășoare într-o țară cu majoritate ortodoxă. Aceasta pentru că prima Adunare Ecumenică Europeană avusese loc la Basel, așadar într-un mediu preponderent protestant, iar cea de-a doua la Graz, într-un mediu preponderent catolic. Gândurile tuturor s-au oprit asupra României, țară majoritar ortodoxă, cu numărul cel mai mare de credincioși din lume după Biserica Ortodoxă a Rusiei și cu un climat ecumenic adecvat organizării unui astfel de eveniment. România nu este numai o țară cu majoritate ortodoxă și cu un climat ecumenic adecvat, ci ea prezintă o caracteristică greu de găsit în restul Europei, anume aici, mai ales în

Transilvania, trăiesc împreună de secole creștini de diferite confesiuni. Exemplul cel mai bun al acestei împreună-conviețuiri și colaborări este orașul Sibiu, sediu al Mitropoliei Ardealului și al Episcopiei Evanghelice C.A. din România, orașul unde, inclusiv în perioada comunistă, au funcționat și colaborat Facultățile de Teologie ale celor două Biserici. Așadar, nu exista un loc mai potrivit, în opinia noastră, pentru organizarea în România a acestui eveniment ecumenic, decât Sibiul.

Desigur, orașul Sibiu a fost ales ca și gazdă al acestui eveniment ecumenic și pentru că fusese deja desemnat capitală culturală europeană. Aceasta însemna, printre altele, și modernizarea infrastructurii orașului astfel încât să fie capabil să organizeze evenimente de mare anvergură. Responsabilii orașului s-au angajat să contribuie la buna organizare a evenimentului, integrându-l în programul Sibiu Capitală Culturală Europeană, ceea ce a adus avantaje de ambele părți. Într-adevăr Sibiul ca și oraș s-a achitat exemplar de această sarcină pe care și-a însușit-o, fapt pentru care conducerea municipiului, în frunte cu Primarul merită toate aprecierile noastre.

Când s-a luat această hotărâre a organizării la Sibiu a Adunării Ecumenice Europene, la cârma Arhiepiscopiei Sibiului și a Mitropoliei Ardealului se afla vrednicul de pomenire Dr. Antonie Mitropolitul. Când din mila lui Dumnezeu am ajuns noi la cârma Mitropoliei Ardealului, am fost conștient de marea responsabilitate pe care Sibiul a preluat-o, acceptând organizarea acestui eveniment ecumenic, fapt pentru care, cu ocazia primei vizite la Sibiu a Secretarului General al Conferinței Bisericilor Europene, Venerabilul Colin Williams – și el proaspăt ales în funcție – l-am asigurat de tot sprijinul personal și al Bisericii Ortodoxe în vederea organizării cu succes a acestui eveniment. Încă din ianuarie 2006 am purces la organizarea unui Comitet Local care să organizeze marele eveniment, din care au făcut parte reprezentanți ai tuturor confesiunilor reprezentate la Sibiu. În ceea ce privește reprezentanții ortodocși, am avut grijă să numesc oameni cu experiență ecumenică și organizatorică bogată, dar și tineri, cunoscători de limbi străine, care să poată ține tot timpul legătura cu celelalte foruri organizatoare din Elveția, cu spirit practic și cu bogate cunoștințe teologice.

Faptul că această Adunare Ecumenică Europeană s-a organizat într-un mediu ortodox a atras după sine dorința – materializată în desfășurarea propriu-zisă a Adunării – ca delegații să experimenteze cât mai mult din spiritualitatea ortodoxă. În acest sens, au fost organizate zilnic slujbe specific ortodoxe în toate bisericile ortodoxe din Sibiu, astfel încât delegații să poată observa măreția și bogăția spirituală a cultului ortodox. În mod special a fost organizată, în seara zilei de 7 septembrie, în ajunul sărbătorii Nașterii Maicii Domnului, o vecernie la care au fost invitați să participe toți delegații. La finalul ei, Prea Fericitul Daniel, Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, a rostit o predică lămuritoare cu privire la semnificația sărbătorii Nașterii Maicii Domnului și a cultului mariologic în general, pentru Biserica Ortodoxă.

Tot din dorința de a cunoaște tradiția ortodoxă, organizatorii și-au exprimat dorința ca toate chemările la rugăciune din cadrul Adunării să fie realizate cu ajutorul sunetului de toacă. De asemenea, special pentru Adunarea Ecumenică, la Mănăstirea „Brâncoveanu”, Sâmbăta de Sus, a fost pictată o icoană pe sticlă de mari dimensiuni, care a stat în centrul rugăciunilor și plenarelor Adunării. Factorii de conducere ai Conferinței Bisericilor Europene și-au exprimat dorința de a avea această icoană a Mântuitorului nostru Iisus Hristos în Capela Centrului Ecumenic de la Geneva, unde se află și sediul Consiliului Ecumenic al Bisericilor. Am răspuns cu bucurie acestei cereri, conștienți fiind că aceasta va rămâne ca mărturie vizibilă peste timp a faptului că cea de-a Treia Adunare Ecumenică Europeană s-a organizat într-o țară ortodoxă.

Faptul că Adunarea s-a organizat într-o țară cu majoritate ortodoxă a atras după sine participarea, în primele zile ale lucrărilor, a Sanctității Sale Bartolomeu I, Patriarhul Ecumenic. Sanctitatea Sa, care cunoaște foarte bine Biserica Ortodoxă Română, a binecuvântat lucrările Adunării, a rostit un cuvânt de salut, a avut o serie de întrevederi cu înalți ierarhi de diferite confesiuni și cu responsabili politici europeni și români și a participat la o recepție oferită de noi în cinstea Sanctității Sale.

2. O temă cu rezonanță ortodoxă. Tema Adunării Ecumenice de la Sibiu a fost „*Lumina lui Hristos luminează tuturor. Speranță pentru înnoire și unitate în Europa*”. În mediul ecumenic este cunoscut faptul că această temă, în forma în care a fost ea adoptată, este produsul geniului teologic al Prea Fericirii Sale Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române. Prea Fericirea Sa, pe atunci Mitropolit al Moldovei și Bucovinei, a propus această temă Comitetului internațional de organizare, care a adoptat-o exact în forma inițială.

Prima parte a temei – „*Lumina lui Hristos luminează tuturor*” – este un citat din Sfânta Liturghie a darurilor mai înainte sfințite, inspirat însă din Sfânta Evanghelie după Ioan 1, 9 „*Cuvântul (Hristos) era Lumina cea adevărată care luminează pe tot omul ce vine în lume.*” Această primă parte reflectă în chip minunat spiritualitatea ortodoxă, dar are și un mesaj general în care se pot regăsi și celelalte confesiuni, ba chiar orice persoană umană. A doua parte a temei – *Speranță pentru înnoire și unitate în Europa* – reflectă așteptările pe care creștinii din Europa au avut-o de la această Adunare Ecumenică, anume să găsească prin efort comun, noi căi de înnoire spirituală și unitate pe bătrânul continent. Tema cuprinde în ea însăși și răspunsul la tulburătoarea întrebare care stă în mințile tuturor locuitorilor din Europa: cine ar trebui să fie liantul unității și înnoirii Europei? Creștinii Europei au deja răspunsul: Acesta nu poate să fie decât Hristos!

3. O Adunare organizată în etape. Cea de-a Treia Adunare Ecumenică Europeană de la Sibiu s-a deosebit de cele precedente, de la Basel și Graz, prin aceea că nu a fost organizată ca o simplă adunare, ci ca un proces în patru etape.

Etaplele acestui proces s-au dorit a fi un pelerinaj simbolic cu scopul de a prezenta lumii diversitatea și bogăția tradițiilor creștine europene.

Prima etapă a fost Roma, 24-27 ianuarie 2006, și s-a desfășurat sub motto-ul *Lumina lui Hristos luminează tuturor. În Hristos Cel răstignit și înviat să descoperim lumină nouă pe calea apropierii dintre creștini în Europa*. La Roma au participat 150 de delegați din toată Europa.

A doua etapă, desfășurată la sfârșitul anului 2006 – începutul anului 2007, a constituit-o organizarea de diferite manifestări ecumenice la nivel local. Bisericele membre ale Conferinței Bisericilor Europene și Consiliului Conferințelor Episcopale Europene au fost invitate să organizeze, la nivel național și regional, manifestări cu caracter ecumenic. Motto-ul acestei etape a fost: *Lumina lui Hristos luminează tuturor. Înnoire și unitate la nivel local. Întâlniri la nivel local, regional sau național*.

A Treia Etapă s-a desfășurat la Wittenberg, 15-18 februarie 2007, unde au participat 150 de delegați din întreaga Europă. Această Adunare, desfășurată în orașul reformatorului Luther, a avut menirea de a prezenta delegaților moștenirea protestantă a Europei.

Etapa a patra, **Sibiu, 4-9 septembrie 2007**, a fost punctul culminant al acestui proces. Astfel Adunarea Ecumenică Europeană de la Sibiu a reprezentat sfârșitul pelerinajului simbolic început la Roma, orașul-capitală al catolicității, continuat prin Wittenberg, orașul Reformei, și încheiat la Sibiu.

4. O Adunare concepută sub semnul Chartei Oecumenica. Cea de-a Treia Adunare Ecumenică Europeană de la Sibiu a stat în strânsă legătură cu celelalte două adunări anterioare, având la bază documentul *Charta Oecumenica*, semnat la 22 Aprilie 2001 la Strassbourg de către Mitropolitul Jeremie, Președintele de atunci al Conferinței Bisericilor Europene și Cardinalul Vlk, Președintele de atunci al Consiliului Conferințelor Episcopale Europene.

Dovadă în acest sens stă modul în care a fost conceput programul teologic al Adunării, ca o îngemănare a temei centrale cu subiecte din Charta Oecumenica. Astfel, în fiecare zi de desfășurare propriu-zisă a lucrărilor Adunării – 5, 6 și 7 septembrie – s-a organizat, dimineața, câte o ședință-plen, având ca motto o sub-temă intitulată „*Lumina lui Hristos și ...*”, iar după-masă au fost dezbătute în paralel trei subiecte inspirate din Charta Oecumenica, dar care stăteau în strânsă legătură cu sub-tema discutată de dimineață.

Iată care au fost acestea, împreună cu principalele probleme abordate:

– 5 septembrie: sub-tema a fost „*Lumina lui Hristos și Biserica*” iar după-amiază s-au discutat subiectele: *Unitate, Spiritualitate și Mărturie*.

– 6 septembrie: sub-tema a fost „*Lumina lui Hristos și Europa*” iar după-amiază s-au discutat subiectele: *Europa, Religiile și Migrația*.

– 7 septembrie: sub-tema a fost „*Lumina lui Hristos și Biserica*” iar după-amiază s-au discutat subiectele: *Creația, Dreptatea și Libertatea*.

În cadrul Forumului **Unitate** s-a încercat să se răspundă la stringenta chestiune a modelelor de unitate pe care creștinii sunt obligați prin porunca lui Hristos să le găsească între ei. Se mai poate spera astăzi la o unitate dogmatică între creștini sau ar trebui să ne mulțumim cu o unitate în mesajele sociale, ecologice etc. pe care le transmitem lumii? Acest forum s-a bucurat de o participare masivă, cunoscut fiind faptul că mulți vorbesc de o criză a mișcării ecumenice, tocmai pentru că lipsește o strategie unanim acceptată în ceea ce privește un model de unitate ce ar urma să fie implementat.

Forumul **Spiritualitate** a scos în evidență bogăția spirituală a diferitelor confesiuni creștine din Europa, dar a căutat în același timp să găsească puncte comune ale acestor spiritualități. Participanții ortodocși au subliniat că punctul de pornire al oricărei forme de spiritualitate autentică și în același timp liantul lor de unitate este și trebuie să rămână Hristos.

Forumul **Mărturia** a căutat să găsească strategii comune de mărturisire a lui Hristos, în primul rând în cadrul Europei secularizate. Este posibil astăzi ca Bisericile din Europa să dea o mărturie comună la marile probleme care confruntă Europa și lumea? Dacă Bisericele nu vorbesc „cu o singură voce” mediilor politice și de decizie europene, mai este creștinismul credibil în ochii acestora?

Forumul **Europa** s-a bucurat de asemenea de o audiență deosebită, mai ales datorită prezenței, în plenara de dimineață, dar și la acest Forum a domnului José Emanuel Barroso, Președintele Comisiei Europene și creștin practicant. S-a subliniat faptul că Europa nu se identifică cu Uniunea Europeană, fapt pentru care frații creștini neintegrați în această uniune politică nu trebuie să se simtă excluși, ei fiind tot atât de „europeni” precum suntem noi creștinii ce facem parte din Uniunea Europeană. S-a evidențiat faptul că indiferent dacă un document oficial consemnează sau nu acest lucru, Europa are temeinice rădăcini creștine.

Forumul **Religiile** a ținut să sublinieze diversitatea religioasă a Europei, care deși preponderent creștină, a avut întotdeauna în sânul ei și reprezentanți ai altor religii, alături de care a trăit, uneori în conflict, alteori în pace. Au fost invitați reprezentanți ai iudaismului și islamului european, care și-au expus propriul lor punct de vedere cu privire la modul în care „religiile cărții” pot trăi în pace în Europa.

Forumul **Migrația** a abordat această problemă stringentă care confruntă Europa. Au fost aprofundate mai ales dimensiunile spirituale ale acestui fenomen, adică ce anume pot face concret creștinii din vestul Europei pentru frații lor creștini veniți din estul continentului sau din afara lui, pentru ca ei să nu se simtă, cel puțin din punct de vedere spiritual, străini în țara lor de adopție. Au fost invitați reprezentanți ai unor Biserici de migranți care trăiesc în vestul Europei.

Forumul **Creația** a abordat stringenta problemă ecologică din perspectivă creștină. Au fost subliniate rădăcinile creștine ale ideii de protejare a mediului ca și creație a lui Dumnezeu. De asemenea s-au pus bazele unor serii de programe ecologice creștine la nivel local.

Forumul **Dreptatea** a discutat pe marginea ideii de dreptate din perspectivă creștină. A existat și o abordare istorică, subliniindu-se faptul că creștinii nu au urmat întotdeauna virtutea dreptății așa cum le poruncește Mântuitorul Hristos.

Forumul **Libertatea** a abordat această temă din perspectivă creștină, subliniindu-se faptul că libertatea este un dar divin pe care omul nu are dreptul să-l îngrădească în nici un fel. A existat de asemenea o abordare istorică a acestui subiect, subliniindu-se, printre altele, și îngrădirile de libertate pe care le-au exercitat creștinii europeni pe continent, dar mai ales în afara lui.

5. La Sibiu a fost dovedit încă o dată rolul Bisericilor în Europa. Credem că nimeni nu este convins de faptul că Bisericile sau religiile în general nu mai sunt astăzi chemate să joace nici un rol în societatea secularizată. Mulți însă nu sunt pregătiți să accepte acest rol la adevăratele lui cote, subestimând forța unificatoare și mobilizatoare a religiosului.

La Sibiu, în cadrul Adunării Ecumenice Europene, Bisericile au dovedit că factorii politici de cel mai înalt nivel nu pot să ignore rolul pe care Bisericile creștine pot să-l joace în Europa. Acest rol a fost recunoscut de către Domnul José Emanuel Barroso, atât prin prezența Domniei sale la Sibiu, cât și prin discursul rostit. A fost marele merit al Biroului Conferinței Bisericilor Europene de la Bruxelles, pentru faptul că Uniunea Europeană a fost reprezentată la Sibiu la un nivel atât de înalt. Mediul politic din România a recunoscut de asemenea rolul Bisericilor în România prin prezența la Sibiu a Domnului Traian Băsescu, Președintele României, precum și a mai multor miniștri și demnitari.

*

The paper *The third European Ecumenical Assembly, 4-9th of September – an important event in the live of European Churches and society* of HE Laurențiu, Archbishop of Sibiu and Metropolit of Ardeal emphasizes the main aspects of the third European Ecumenical Assembly (EEA3). As main organizer of this big event, HE expresses his joy that EEA3 was a success for the Romanian and European church life and society and describes the process of preparation. The paper contents also a short history of the previous Assemblies from Basel and Graz and a characterization of EEA3. As the first European Assembly hold in an orthodox majority country, EEA3 had an orthodox subject: *The Light of Christ shines upon all. Hope for unity and renewal in Europe*. Also the presence of his Beatitude the Ecumenical Patriarch Bartolomeu to the first days of the Assembly was a clear signal of the role which is played of the Orthodoxy in the ecumenical movement but also in the European society*.

* Exprimăm alese mulțumiri Redacției revistei mitropolitane "*Revista Teologică*" de la Sibiu pentru amabilitatea de a ne pune la dispoziție materialul documentar despre a III-a Adunare Ecumenică Europeană (Redacția B.O.R.).

• R E C E N Z I I • N O T E • C O M E N T A R I I •

SFÂNTUL IOAN GURĂ DE AUR – *Omilii la statui*, trad. Pr. Prof. Dumitru Fecioru, București, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al B.O.R., 2007, 362 p.

Literatura contemporană s-a îmbogățit cu o un nou buchet duhovnicesc, *Omilii la Statui*, ale Sfântului Ioan Gură de Aur, editat recent la *Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române*, cu binecuvântarea Preafericitului Părinte Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.

Ediția de față, apărută în condiții grafice deosebite, ilustrează pe copertă pe Mântuitorul Iisus Hristos certând vânturile și marea (Matei, 8, 26), frescă din secolul XVI, imagine foarte sugestivă pentru munca deosebită depusă de cel mai mare exeget și interpret al Sfințelor Scripturi, Sfântul Ioan Gură de Aur, pentru a aduce bucurie, liniște și pace sufletelor ascultătorilor săi. Traducerea din limba greacă veche și notele aparțin părintelui profesor Dumitru Fecioru, unul din cei mai osârduitori traducători ai operei Sfântului Ioan Hrisostom.

Sfântul Ioan Gură de Aur a rostit aceste 21 de omilii antiohienilor, în vremea Postului Mare din anul 387, mângâindu-i pe aceștia și ajutându-i să vadă în acele momente de încercare un prilej de pocăință.

Așa după cum mărturisește Preafericitul Părinte Patriarh în Precuvântarea volumului, „prilejul rostirii acestor nestemate ale propovăduirii bisericești a fost starea de înfricoșată așteptare a pedepsei împărătești, în sânul obștii creștine din Antiohia – «unde întâia oară, ucenicii s-au numit creștini» (Fapte 11, 26) – în situația de a fi adus împăratului o ofensă de neiertat, căci statuile lui erau semnul văzut al autorității sale în fiecare colț al imperiului. Pentru o asemenea înfruntare a puterii și demnității împărătești, pedeapsa era una singură – nimicirea cetății răzvrătite”.

Omilia I, la cuvântul Apostolului „Folosește-te de puțin vin, pentru stomacul tău și pentru desele tale slăbiciuni” (I Tim. 5, 23), a fost rostită în Antiohia, pe când era preot, în biserica veche.

La începutul cuvântului său, Sfântul Ioan dezvoltă principiul ermeneutic care stă la baza rostirii omiliei, „nu din ambiție, nici ca să-mi arăt talentul oratoric, – că nu grăiesc cuvintele mele, ci pe acelea pe care mi le va insufla harul Duhului –, ci ca să deștept pe ascultătorii mai trândavi și să-i conving cât de mare e comoara Scripturilor și cât de păgubitoare și de primejdioasă nesocotirea lor”.

În finalul acestei omilii, Sfântul Ioan rostește și minunatele sale cuvinte despre suferințele sfinților, vrând să arate că cei buni și drepti primesc în mod pedagogic de la Dumnezeu suferințe căci „pentru sfinți este de ajuns ca plată și răsplată doar atât: să-I slujească lui Dumnezeu. Unui om care iubește, atât îi este de ajuns ca plată: să iubească pe cel iubit, nu caută ceva mai mult și nici nu se gândește că poate fi o plată mai mare ca

aceasta. Dacă atunci când iubești pe un om gândești așa, apoi cu mult mai mult când Îl iubești pe Dumnezeu” .

Următoarele omilii se constituie din frumoase cuvinte ale acestui mare Părinte al Bisericii, despre nenorocirile care s-au întâmplat în oraș în timpul răscoalei, când au fost dărmate statuile și îndemnuri către popor spre statornicie și răbdare pentru suportarea cu mult curaj a suferințelor dându-le permanent pildă pe Iov și cele întâmplate lui și ninivitenilor.

Omilia a IX-a cuprinde explicația Sfântului Ioan Gură de Aur cu privire la faptul că Sfintele Scripturi s-au dat după multă vreme și o exegeză la cuvintele „Cerurile spun slava lui Dumnezeu”, constituindu-se astfel într-un mic tratat de ermineutică biblică duhovnicească.

Astfel, Sfântul Ioan spune: „Cartea aceasta nu s-a dat pe timpul lui Adam, nici pe timpul lui Noe sau al lui Avram, ci pe timpul lui Moise. Și aud pe mulți spunând: «Dacă era folositoare, trebuia dată de la început, iar dacă nu era folositoare, nu trebuia dată nici mai târziu». Dar socotința aceasta e greșită. Căci nu tot ce e folositor trebuie dat de la început și nici ceea ce s-a dat de la început nu trebuie negreșit să rămână și mai târziu. Laptele e folositor, dar nu se dă mereu, ci numai copiilor; și hrana tare e folositoare, dar nimeni nu ne-o dă la început, ci după ce am trecut de vârsta copilăriei. O altă pildă: vara e folositoare, dar nu-i totdeauna vară, iarna, iarăși, e trebuincioasă, dar trece și ea”.

În cele ce urmează, *omiliile XI, XII, XIII* cuprind cuvinte de mulțumire aduse lui Dumnezeu pentru izbăvirea din nenorocirile ce erau așteptate, pentru iertarea păcatelor săvârșite față de împărat și pomenirea celor care au fost închiși și pedepsiți din pricina răscoalei.

Toate aceste omilii sunt presărate cu elemente de antropologie creștină, Sfântul Hrisostom vorbindu-ne despre crearea lumii și a omului și de faptul că omul a primit o lege naturală, ținând cuvânt și împotriva celor ce hulesc trupul.

Cele mai multe din omilii sunt întregite cu îndemnuri ale Sfântului la lepădarea de jurăminte arătând câte jurăminte false se nasc dintr-un singur jurământ căci sunt vinovați de același păcat nu numai cei care-și calcă jurământul, ci și cei care îi silesc pe aceia să nu-și țină jurământul.

Omilia a XVIII-a cuprinde cuvânt despre post și o exegeză la cuvântul Apostolului: „Bucurați-vă în Domnul pururi”, iar *Omilia a XIX-a*, ținută în duminica iertării, către cei de la țară, reia tema abținerii de la jurăminte.

Omilia a XX-a continuă tema postului, subliniindu-se că nu-i de ajuns postul cel de patruzeci de zile ca să poți să te împărtășești, ci este nevoie și de virtute; și cum e cu puțință să nu purtăm ură în suflet. Astfel ne îndeamnă Sfântul Ioan Hrisostom: „Să gândească dar fiecare în el însuși ce cusur și-a îndreptat, ce faptă bună a mai făcut, ce păcat a alungat, ce pată și-a spălat, în ce a ajuns mai bun. De găsește că a câștigat ceva de pe urma postului pentru această neguțătorie, dacă vede că și-a îngrijit bine rănilor sale, să se apropie! Dar dacă nu s-a îngrijit de ele, dacă vrea să-mi arate numai postul fără să fi făcut altceva, să rămână afară și să se apropie numai atunci când își va fi curățit toate păcatele!”.

Prezentul volum se încheie cu *Omilia a XXI a* în care ni se relatează despre întoarcerea episcopului Flavian și despre împăcarea împăratului cu orașul, precum și un cuvânt către cei ce au greșit dărmand statuile.

Semnalăm cu bucurie apariția acestei nestemate a literaturii bisericesti, nădăjduind că va fi pentru toți cititorii o nouă poartă spre înțelegerea dumnezeieștilor Scripturi și spre sporirea râvnei către un trai virtuos care aduce cinste și pace.

CIPRIAN BĂRA

Revista Teologică, Serie nouă, anul XVII (89), nr. 2, aprilie-iunie, Sibiu, 2007

Prezentăm în rândurile de față ultimul număr (Anul 89, aprilie-iunie, 2007) al *Revistei Teologice*, publicația oficială de „știință și viață bisericească” a Mitropoliei Ardealului. Revista debutează cu *Pastorala* IPS Laurențiu la Sărbătoarea Învierii Domnului, care descrie evenimentul central al credinței noastre drept „realitate de taină”, nouă și transfiguratoare. Urmează *Pastorala* trimisă de PS Ioan credincioșilor Covasnei și Harghitei pentru a aduce vestea cea bună a Învierii Domnului.

Generosul capitol de studii și articole atrage atenția prin două materiale care aparțin Episcopului ortodox Hilarion Alfeyev de Viena și Austria și reprezentant al Bisericii Ortodoxe Ruse la Instituțiile Europene. Primul studiu al prestigiosului teolog vizează „Moștenirea patristică și modernitatea”. Potrivit autorului, moștenirea Sfinților Părinți este contemporană și, deci, modernă, atunci când o citim în cheie *contextuală*. „Cu cât cunoaștem mai bine contextul unui autor, cu atât avem mai multe șanse să înțelegem sistemul său teologic într-o manieră adevărată”. Cel de-al doilea studiu al Episcopului Hilarion analizează „Perspectivele relațiilor dintre catolici și ortodocși” și arată, întâi de toate, că istoria relațiilor dintre catolici și ortodocși este una marcată de diferențele istorice, teologice și politice dintre Apus și Răsărit care s-au accentuat de-a lungul secolelor. Conciliul II Vatican a făcut posibil la nivel oficial dialogul teologic dintre cele două mari Tradiții creștine din anii 1960 și 1980 și continuând cu cel de astăzi. Perspectiva care poate aduce lumină în relațiile celor două Biserici stă în înțelegerea faptului că „este păcat ceea ce desparte Bisericile și este sfințenie ceea ce le va uni din nou”.

În continuare, Pr. Lect. Dr. Mihai Iosu prezintă câteva „Repere morale în activitatea sacerdotală”: demintatea duhovnicească, iubirea față de Dumnezeu și semenii, răbdarea și perseverența, blândețea, smerenia, tactul și înțelepciunea.

Lect. Dr. Ciprian Streza prezintă un studiu liturgic cu titlul „Când și cum a fost introdus Trisaghionul biblic în anafora euharistică”.

Drd. Liviu Petcu analizează „Căderea protopărinților în păcat din perspectiva spiritualității ortodoxe” într-un amplu studiu care face apel atât la sursele biblice, cât și la tâlcuirile patristice ori teologice contemporane.

Diac. Drd. V. Neacșu abordează „Îndumnezeirea din perspectiva constituției ființei umane și a relației acesteia cu cosmosul, în viziunea teologică a Părintelui Stăniloae”. Autorul concluzionează: „Unirea trup-suflet este elementul cel mai important în actualizarea virtualităților multiple ale lumii, între cele două realități existând o legătură de ființă și destin... Altfel spus, omul este îndumnezeit prin intermediul cosmosului care la rândul lui devine pnevmatizat, transfigurat conform nivelului spiritual al omului”.

Capitolul dedicat scrierilor patristice prezintă *Omilia III* a Sfântului Grigorie cel Mare, tradusă de Pr. Lect. Univ. Dr. Ctin. Necula.

Actualitatea ecumenică este adusă în discuție prin două studii apropiate ca tematică: Aldo Giordano, „Secularizarea, provocare pentru Europa” și Dr. Ștefan Toma, „Locul Bisericii Ortodoxe într-o Europă unită. Aspecte legate de fenomenul secularizării și al globalizării. Definierea sensului participării ortodoxe la ecumenismul contemporan”.

Cuprinsul revistei se încheie prin câteva recenzii ale unor lucrări teologice de curând apărute.

Pr. **BOGDAN SCORȚEA**

C U P R I N S

EDITORIAL: <i>Părintele Patriarh Teoctist – vrednic arhipăstor dăruit lui Hristos și Bisericii sale</i> († DANIEL, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, Loctiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române)	5
--	---

VIAȚA BISERICESCĂ

I. PREA FERICITUL PĂRINTE TEOCTIST, PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE A TRECUT ÎN VEȘNICIE (30 iulie 2007)

– 30 iulie 2007, <i>Întâistătorul Bisericii Ortodoxe Române, Prea Fericitul Părinte Patriarh TEOCTIST s-a mutat la Domnul</i> (Redacția)	11
– <i>Ședința extraordinară a Sinodului Permanent și programul funeraliilor Patriarhului TEOCTIST</i>	14
– <i>Prezentarea de condoleanțe, depuneri de coroane și sosirea delegațiilor de peste hotare</i>	15
– <i>Ședința comemorativă a Sfântului Sinod și prezentarea mesajelor delegațiilor străine și ale înaltelor autorități de stat și civile din România (3 august 2007)</i> (Prof. Gh. Vasilescu)	30
– <i>Slujba de înmormântare a fericitului întru adormire Patriarhul TEOCTIST (3 august 2007)</i> (Prof. Gh. Vasilescu)	48
– <i>Încheierea funeraliilor Patriarhului TEOCTIST. Veșnică să-i fie pomenirea!</i>	63
– <i>Însemnări în Cartea de condoleanțe</i> (Prof. Gh. Vasilescu)	69

*

– <i>Personalitatea Patriarhului TEOCTIST în lumina unor mărturii de suflet</i> (Redacția)	97
– <i>Parastasul de 9 zile în amintirea Patriarhului TEOCTIST. (8 august 2007)</i> (Prof. Gh. Vasilescu)	110
– <i>Parastasul de 40 de zile în memoria Patriarhului TEOCTIST (11 septembrie 2007)</i> (Prof. Gh. Vasilescu)	114

II. DOCUMENTARE

IN MEMORIAM

1. <i>Vizita Preafericitului Părinte Patriarh TEOCTIST în Republica Cehă (12-15 iulie 2007)</i> (Pr. prof. dr. Florin Șerbănescu, Consilier patriarhal) . .	119
---	-----

2. <i>Prima "Catedrală" a Preafericitului Patriarh TEOCTIST</i> (Prof. Stela Toma)	143
3. <i>Așa i-am cunoscut...</i> (Prof. Virgiliu Teodorescu)	147
*	
– <i>Proclamarea canonizării Sfântului Mitropolit Varlaam al Moldovei</i> (28-30 august 2007) (Redacția)	169
– <i>Aspecte ale legislației europene în domeniul libertății religioase</i> (Biroul de Presă al Patriarhiei Române)	178
*	
– <i>Agenda de lucru a Preafericitului Părinte Patriarh TEOCTIST, în</i> perioada 1-30 iulie 2007 (Secretariatul Cabinetului patriarhal).	182
– <i>Agenda de lucru a Înalt Preasfințitului DANIEL, Mitropolitul Moldovei și</i> Bucovinei, Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, în perioada 31 iulie-11 septembrie 2007 (Secretariatul Cabinetului Patriarhal)	186
*	
– <i>Eveniment ecumenic în România: A III-a Adunare Ecumenică</i> <i>Europeană. Sibiu, 4-9 septembrie 2007</i> (Redacția)	190

RECENZII-NOTE-COMENTARII

1. Sf. Ioan Gură de Aur <i>Omilii la statui</i> , (trad. Pr. Prof. Dumitru Fecioru), Editura Inst. Biblic și de Misiune al B.O.R., București, 2007, 362 p. (Ciprian Bâra)	264
2. <i>Revista Teologică</i> , periodic al Mitropoliei Ardealului, Sibiu, an XVII (89), aprilie-iunie, 2007, (Pr. Bogdan Scorțea)	266

TABLES DES MATIÈRES

ARTICLE ÉDITORIAL: <i>Père Patriarche THÉOCTISTE</i> <i>Archipasteur actif et diligent, dévoué à Jésus-Christ et à son Église</i> († DANIEL, Métropolitaine de la Moldavie et Bucovine, Suppléant de Patriarche de l'Église Orthodoxe Roumaine)	5
--	---

LA VIE DE L'ÉGLISE

I. SA BÉATITUDE PÈRE THÉOCTISTE, PATRIARCHE DE L'ÉGLISE ORTHODOXE ROUMAINE A PASSÉ DANS L'ÉTERNITÉ (le 30 juillet 2007)

– <i>Le 30 juillet 2007, le Dirigeant de l'Église Orthodoxe Roumaine, Sa</i> <i>Béatitude Père Patriarche THÉOCTISTE a passé auprès de Dieu</i> (La Rédaction)	11
– La séance extraordinaire du Synode Permanent et le programme des obsèques du Patriarche <i>THÉOCTISTE</i>	14
– Compliments de condoléance, dépositions de couronnes mortuaires et arrivée des délégations étrangères	15
– La séance commémorative du Saint Synode et les messages délivrés par les délégations étrangères et les hautes autorités d'État et civiles de Roumanie (le 3 août 2007) (Prof. Gh. Vasilescu)	30
– Le service divin officié aux obsèques de Sa Béatitude le Patriarche <i>THÉOCTISTE</i> d'heureuse mémoire (le 3 août 2007)	48
– L'achèvement des funérailles du Patriarche <i>THÉOCTISTE</i> . Que sa mémoire soit bénie et éternelle!	63
– Notes dans le Livre des condoléances (Prof. Gh. Vasilescu)	69

*

– La personnalité du Patriarche <i>THÉOCTISTE</i> à la lumière de quelques témoignages de cœur (La Rédaction)	97
– Le service du bout de neuf jours officié à la mémoire du Patriarche <i>THÉOCTISTE</i> (le 9 août 2007) (Prof. Gh. Vasilescu)	110
– Le service du bout de quarante jours officié à la mémoire du Patriarche <i>THÉOCTISTE</i> (le 11 septembre 2007) (Prof. Gh. Vasilescu)	114

II. ARTICLES DOCUMENTAIRES

IN MEMORIAM

1. *Le visite de Sa Béatitude Père Patriarche THÉOCTISTE dans la République Tchèque* (le 12-15 juillet 2007)
(R. P. Prod. Dr. Florin Șerbănescu, Conseiller Patriarcal) 119
2. *La première cathédrale de Sa Béatitude Père Patriarche THÉOCTISTE* (Prof. Stela Toma) 143
3. *C'est ainsi que je les ai connus...* (Prof. Virgiliu Teodorescu) 147

*

- La proclamation de la canonisation de Saint Varlaam, Métropolitain de la Moldavie (le 28-30 août 2007) (La Rédaction) 169
- Aspects de la législation européenne au sujet de la liberté religieuse (Le Bureau de Presse du Patriarcat Roumain) 178

*

- Le programme de travail de Sa Béatitude Père Patriarche THÉOCTISTE, entre le 1er et le 30 juillet 2007 (Le Secrétariat du Cabinet Patriarcal) . 182
- Le programme de travail de Son Éminence DANIEL, Métropolitain de la Moldavie et Bucovine, Suppléant du Patriarche de l'Église Orthodoxe Roumaine, entre le 31 août et le 11 septembre 2007 (Le Secrétariat du Cabinet Patriarcal) 186
- *Évènement œcuménique en Roumanie: La III-ème Réunion Oecuménique Européenne, Sibiu, le 4-9 septembre 2007* (La Rédaction) 190

COMPTE RENDUS – NOTES – COMMENTAIRES

- Saint Jean Chrysostome, *Homélies sur les statues* (traduction par le R.P. Prof. Dumitru Fecioru), Bucarest, Editions de l'Institut Biblique et de Mission Orthodoxe de l'Église Orthodoxe Roumaine, 2007, 362 p. (Ciprian Bâra) 264
- La Revue Théologique* (périodique de l'Archivêché de la Transylvanie), Sibiu, XVII (89), avril-juin 2007, (R.P. Bogdan Scorțea) 266

CONTENTS*

- LEADING ARTICLE: Father Patriarch THEOCTIST* – active and diligent Archsepherd devoted to Jesus Christ and his Church († *DANIEL*, Metropolitan of Moldova and Bucovina, and Substitute for the Patriarch of the Romanian Orthodox Church) 5

THE EVERYDAY LIFE OF THE CHURCH

I. HIS BEATITUDE FATHER THEOCTIST, THE PATRIARCH OF THE ROMANIAN ORTHODOX CHURCH, HAS PASSED INTO ETERNITY (The 30th of July 2007)

- *The 30th of July 2007*, the supreme Leader of the Romanian Orthodox Church, His Beatitude Father Patriarch *THEOCTIST* has departed beside Lord (The Editorial Staff) 11
- The extraordinary meeting of the Permanent Synod, and Father Patriarch *THEOCTIST*'s obsequies 14
- Condoling for the dear departed, laying down of funeral wreaths, and arrival of foreign delegations 15
- The commemorative meeting of the Saint Synod, and the messages delivered by the foreign delegations, the State, and the civil high authorities of Romania (the 3rd of August 2007) (Prof. Gh. Vasilescu) 30
- The divine service celebrated to the obsequies of His Beatitude Father Patriarch *THEOCTIST* of blessed memory (the 3rd of August 2007) (Prof. Gh. Vasilescu) 48
- Conclusion of His Beatitude Father Patriarch *THEOCTIST*'s obsequies. Memory eternal! 63
- Notes in the Book of condolences (Prof. Gh. Vasilescu) 69

*

- Hearty evocations of Father Patriarch *THEOCTIST*'s personality 97
- Requiem for the dear departed Father Patriarch *THEOCTIST* at the end of nine days (the 9th of August 2007) (Prof. Gh. Vasilescu) 110
- Requiem for the dear departed Father Patriarch *THEOCTIST* at the end of roty days (the 11th of September 2007) 114

II. DOCUMENTARY ARTICLES IN MEMORIAM

1. *His Beatitude Father Patriarch THEOCTIST's visit to Czeck Republic* (the 12th-15th of July 2007) (R. F. Prof. Dr. Florin Șerbănescu, Patriarchal Counsellor) 119

2. *His Beatitude Father Patriarch THEOCTIST's first "cathedral"*
(Prof. Stela Toma) 143
3. *This is the way I met them...* (Prof. Virgiliu Teodorescu) 147
- *
- The proclamation of the canonisation of Saint Varlaam, Metropolitan of
Moldova (the 28th-30th of August 2007) (The Editorial Staff) 169
- Aspects of the European legislation as to the question of religious
freedom (The Romanian Patriarchate Press Office) 178
- *
- His Beatitude Father Patriarch *THEOCTIST's* agenda from the 1st to the
30th of July 2007) (The Secretariate of the Patriarchal Office) 182
- The agenda of His Eminence *DANIEL*, Metropolitan of Moldova and
Bucovina, Substitute for the Patriarch of the Romanian Orthodox Church,
from the 1st of August to the 11th of September 2007)
(The Secretariate of the Patriarchal Office) 186
- *Oecumenical development in Romania: the Third European Oecumenical
Meeting, Sibiu, the 4th-9th September 2007* (The Editorial Staff) 190

BOOK REVIEWS-NOTES-COMMENTARIES

- Saint John Chrysostom, *Homilies about statues* (translation by R.F. Prof.
Dumitru Fecioru), Bucharest, The Biblical Institute of Orthodox
Church, 2007, 362 p. (Ciprian Bâra) 264
- Theological Review* (periodical of the Metropoly of Transylvania), Sibiu,
XVII (89), April-June 2007, (R.F. Bogdan Scorțea) 266

BIBLIOTECA M.M.B.	
PROVENIENȚĂ	PREȚ
ada	50 lei

* Traducerea Cuprinsului în limba franceză și limba engleză de Prof. Camil Marius Dădârlat.

Materialele trimise pentru publicare și corespondența privitoare la revistă se expediază pe adresa: Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, Intr. Miron Cristea, nr. 9, sectorul 4, cod. 040162, București. Abonamentele se fac la Tipografia Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, valoarea lor depunându-se în contul RO 48RNCB504000000250025 la B.C.R., filiala sector 4, București, cu mențiunea: pentru “Biserica Ortodoxă Română”, buletinul oficial al Patriarhiei Române.

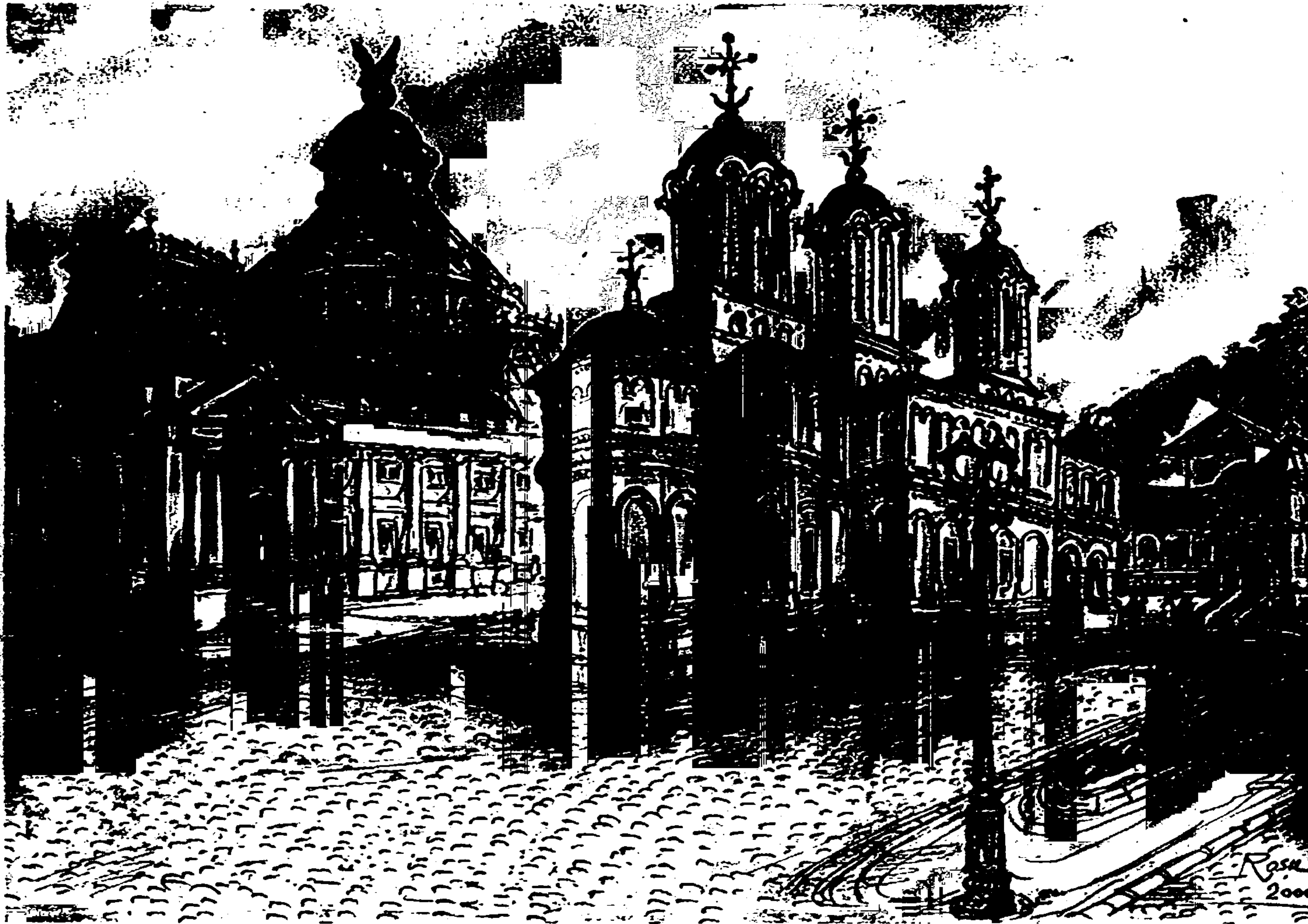
*

Opiniile sau punctele de vedere exprimate în materialele publicate (în afara celor oficiale) aparțin autorilor. Materialele nepublicate nu se restituie. Colaboratorii sunt rugați să-și păstreze copie după materialele (dactilografiate sau pe suport electronic) pe care le trimit redacției revistei “Biserica Ortodoxă Română”.

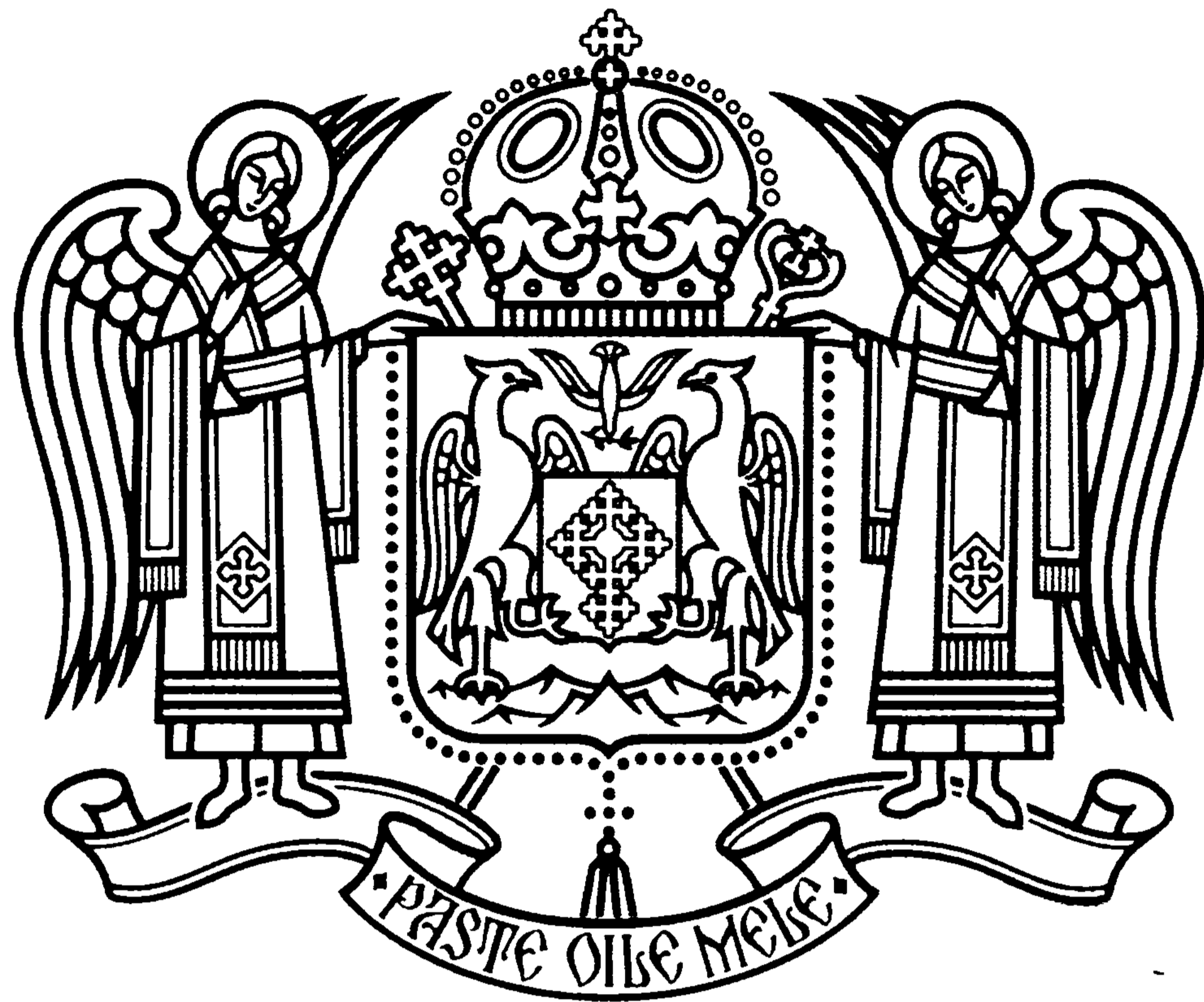
Redacția: Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române,
Intr. Miron Cristea 9, cod. 040162 – București, sector 4,
Tel. 00-40-21-4067191; 00-40-21-4067192; e-mail: eibmbor@rdslink.ro

Administrația: Tipografia Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române,
Intr. Miron Cristea 6, cod. 040162 – București, sector 4,
Tel. 00-40 - 21-406.71.93; 00-40-21-406.71.94; Fax: 00-40-21-300.05.53.
e-mail: tipogr.inst.biblic@rdslink.ro; magazin@editurapatriarhiei.ro
web: editurapatriarhiei.ro

◆ISSN 0257-4667◆

**TIPOGRAFIA INSTITUTULUI BIBLIC ȘI DE MISIUNE
AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE
BUCUREȘTI**

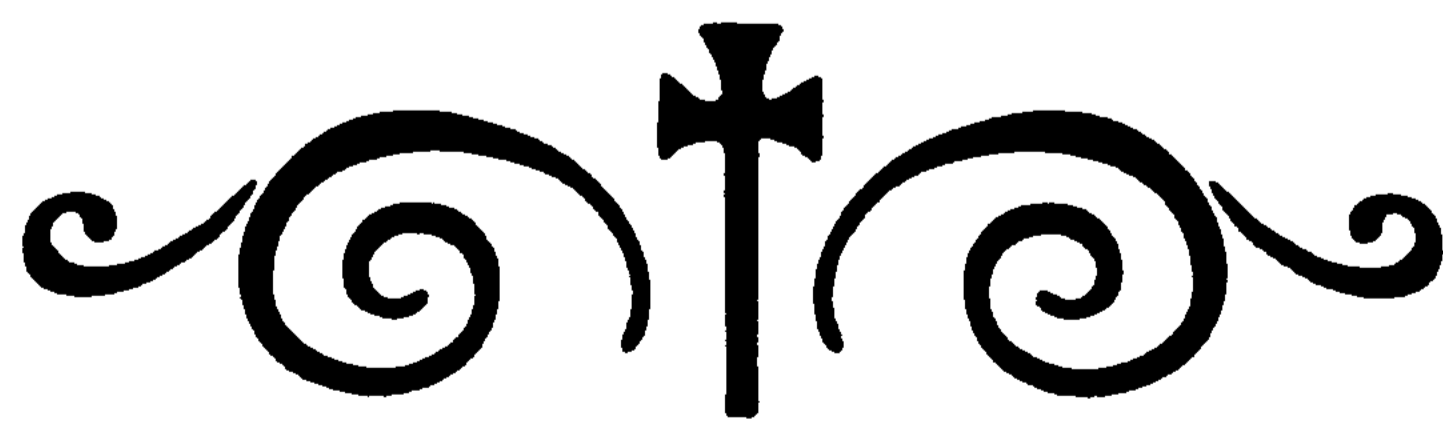

BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ

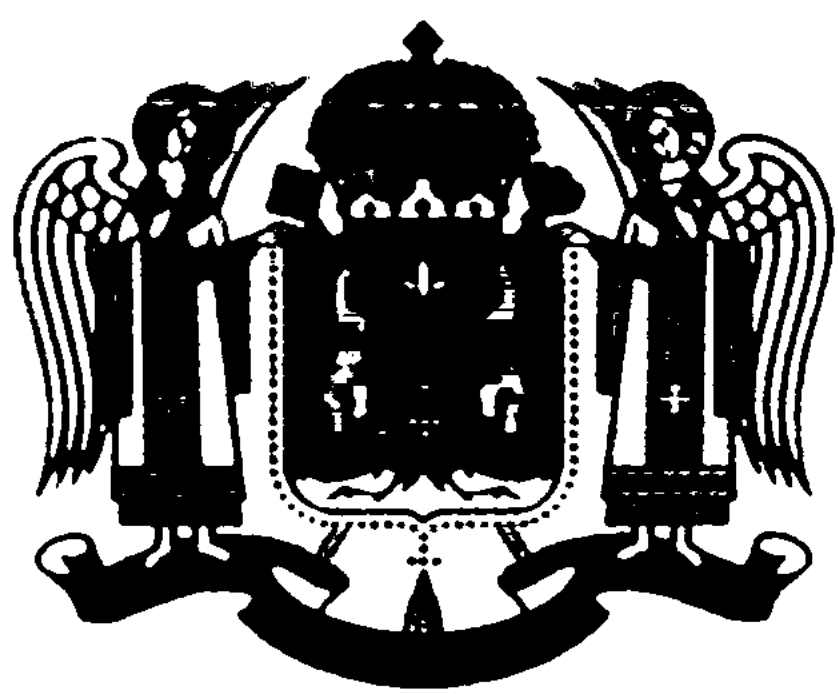
- ALEGEREA ȘI ÎNTRONIZAREA
PREAFERICITULUI PĂRINTE

† DANIEL

NOUL PATRIARH AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

BULETINUL OFICIAL AL PATRIARHIEI ROMÂNE
ANUL CXXV, Nr. 9-12, SEPTEMBRIE - DECEMBRIE, 2007

Centrul de Presă „BASILICA”

RADIO TRINITAS RADIO TRINITAS

București-Muntenia	95, 30 Mhz	Vaslui	106, 70 Mhz
Galăț	96, 50 Mhz	Bârlad	93,70 Mhz
Iași	92, 70 Mhz	Sibiu	93, 30 Mhz
Piatra Neamț	91, 20 Mhz	Harghita-Gheorgheni	93, 00 Mhz
Târgu-Neamț	106, 80 MHz	Toplița	90, 10 Mhz
Bicaz-Toaca	93, 30 Mhz	Zalău	93,10 Mhz
Durău	91, 80 Mhz	Baia Mare-Mogoșa	94, 30 Mhz
Botoșani	88, 90 Mhz	Craiova	100,00 Mhz
Hârlău	92, 20 Mhz	Băilești	98,20 Mhz
Darabani	95, 60 Mhz	Novaci	96,20 Mhz
Suceava	106, 90 Mhz	Tg. Jiu	93,40 Mhz
Gura Humorului	92, 80 Mhz	Bechet	103,10 Mhz
Rădăuți	97,80 Mhz	Tg. Cărbunești	95,40 Mhz
Brodina	94, 80 Mhz	Timișoara	90,30 Mhz
Bacău	96, 80 Mhz	Arad	94,20 Mhz
Onești	88, 40 Mhz	Moldova Nouă	104, 30 Mhz
Moinești	99, 80 Mhz	Hațeg	100, 20 Mhz

Radio TRINITAS poate fi ascultat și pe INTERNET la adresele www.radiotrinitas.ro, www.trinitas.ro sau www.patriarhia.ro, prin Satelit Amos 2, frecvența de recepție: 11592,500 Mhz polarizare: H, Sr: 21.350 Msym/s, Fec: 3/4, Modulație: QPSK. De la 30.11.2008. Radio TRINITAS emite pentru SUA, Canada și Mexic prin satelit, având următorii parametri: Satelit GALAXY 25 - este amplasat la 93 grade Vest. Frequency: 12.053 Mhz. D.L Polarity: Vertical, Symbol Rate: 22.000 Msym, FEC: 3/4

www.radiotrinitas.ro

TRINITAS TV

TELEVIZIUNEA TRINITAS

Televiziunea TRINITAS a Patriarhiei Române poate fi recepționată în prezent de **aproximativ 75% din publicul de televiziune din România**: prin rețeaua RCS&RDS, prin platformele digitale de satelit DIGI, DOLCE și BOOM, prin rețelele medii și mici de cablu tv din orașe și comune din întreaga țară.

TRINITAS TV este preluată de compania UPC în întreaga sa rețea de cablu tv digital, iar în rețeaua de cablu tv analogic în aproximativ 30 de orașe. În scurt timp, compania UPC va prelua TRINITAS TV în întreaga sa rețea de cablu tv analogic la nivel național.

Putem fi recepționați în întreaga Europă prin satelitul AMOS 2, frecvența de recepție: 11592,5 MHz, polaritate: orizontală (H), SR: 21,350 MSym/s, modulație: QPSK, FEC: 3/4. TRINITAS TV poate fi recepționată și în Statele Unite ale Americii și în Canada, prin cablu, într-un pachet de programe tv românești (detalii pe www.itvrns.com).

www.trinitastv.ro

PRIMUL COTIDIAN CREȘTIN DIN ROMÂNIA

Ziarul Lumina
info@ziarullumina.ro

DE DUMINICĂ
Lumina
www.ziarullumina.ro

Abonamentele la cotidianul „Ziarul Lumina” și săptămânalul „Lumina de Duminică” pot fi contractate la orice oficiu poștal al Poștei Române, sau la sediile redacțiilor din București ori Iași până la data de 20 ale lunii în curs pentru luna următoare, sau achitând contravaloarea abonamentului în contul RO85RNCB0075004895030115, BCR Fil. Sector 4 și trimițând datele de abonare prin e-mail la adresa abonamentelumina@gmail.com.

Prețul unui exemplar al cotidianului „Ziarul Lumina” este de 1 RON iar a unui abonament lunar este de 15 RON. Pentru săptămânalul „Lumina de Duminică” prețul unui exemplar este de 1,5 RON iar a unui abonament lunar este de 5 RON.

Adresa redacției din București:
Intrarea Miron Cristea nr. 6, Sector 4,
București.
Telefon: 031 4100125
E-mail: info@ziarullumina.ro
www.ziarullumina.ro

Adresa redacției din Iași:
Str. Petru Movilă nr 69, Iași.
Tel: 0232 406224

AGENȚIA DE ȘTIRI BASILICA: www.basilica.ro; e-mail: info@basilica.ro

BIROUL DE PRESĂ: www.patriarhia.ro; e-mail: presa@patriarhia.ro

INV: 14.533
MITROPOLIA MOLDOVEI ȘI BUCOVINEI
BIBLIOTECA "DUMITRU STĂNILOAE"
Secția Ecumenică
COTA: PT-4

BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ

BULETINUL OFICIAL AL PATRIARHIEI ROMÂNE
ANUL CXXV, Nr. 9-12, SEPTEMBRIE-DECEMBRIE, 2007
BUCUREȘTI

COMITETUL DE REDACȚIE

Președinte: *Preafericitul Părinte D A N I E L*
Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

887.11.

Membri: *P.S. VINCENȚIU PLOIEȘTEANUL, Episcop-Vicar Patriarhal, Secretarul Sfântului Sinod; P.S. CALINIC BOTOȘĂNEANUL, Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Iașilor; P.S. CASIAN, Episcopul Dunării de Jos; P.S. NICODIM, Episcopul Severinului și Strehaiei; P.S. PAISIE LUGOJANUL, Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei; Acad. Pr. Prof. Dr. MIRCEA PĂCURARIU, Pr. Prof. Dr. FLORIN ȘERBĂNESCU, Consilier Patriarhal.*

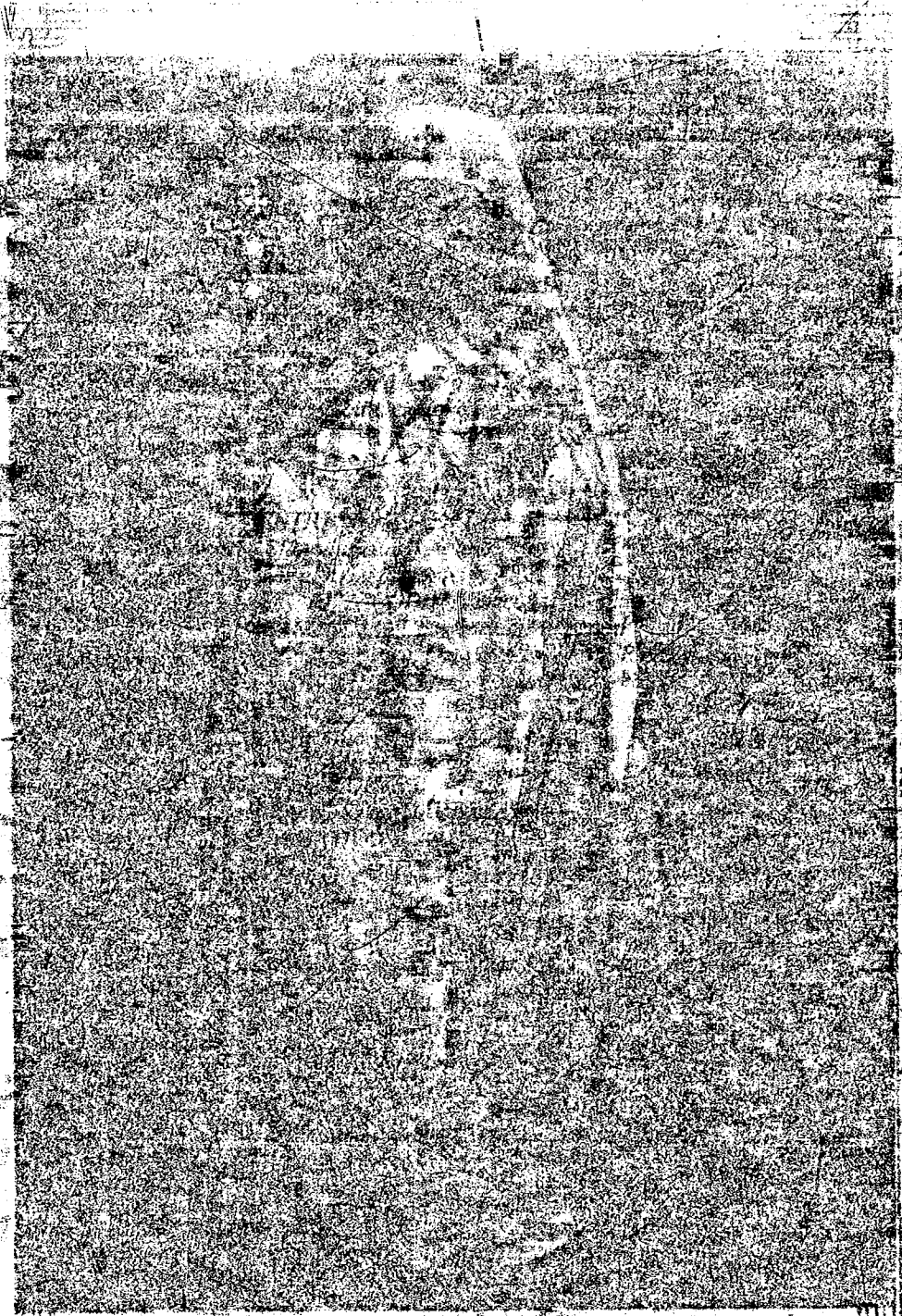
Redactori: *Pr. EUGEN MORARU*
Pr. BOGDAN SCORȚEA
Prof. CAMIL MARIUS DĂDĂRLAT
Drd. NICUȘOR DECIU

COLABORATORI

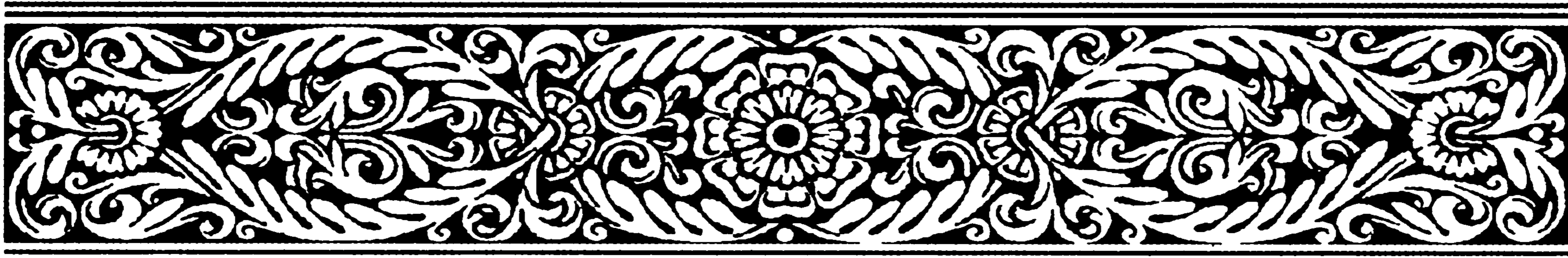
Înalt Preasfințiții Mitropoliți, Preasfințiții Episcopi, Profesorii Facultăților de teologie, ai Seminarilor teologice; Preacucernicii Consilieri patriarhali și eparhiali, protopopi, preoți, candidați la titlul de doctor în teologie ș.a..

PREAFERICITUL PĂRINTE
† DANIEL
PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

PATRIARHUL BISERII ORTODOXE ROMANE
+ DANIEL
PREAFERICITUL TARINTE

COMUNIUNE FRĂȚEASCĂ ÎN BISERICĂ ȘI MISIUNE SPIRITUALĂ ÎN SOCIETATE *

„Păstorul cel bun își pune viața pentru oile sale”
(Ioan 10, 11)

1. Vocația arhipăstorului în Biserică: responsabilitate și dăruire de sine pentru mântuirea celor păstoriți de el

Slujba de întronizare a Patriarhului Bisericii Ortodoxe Române are la bază slujba TE-DEUM-ului, care se săvârșește în ziua numelui Patriarhului și a celorlalți ierarhi ai Bisericii noastre.

Textul *Apostolului* (Evrei 13, 17-21) și textul *Evangeliei* (Ioan 10, 9-16) care se citesc în timpul acestei slujbe scot în evidență adevărul că, în conștiința apostolică a Bisericii și în învățătura Domnului nostru Iisus Hristos, slujirea de păstor de suflete este în primul rând *responsabilitate sfântă* pentru mântuirea credincioșilor și *iubire jertfelnică* pentru ei. În acest sens, Sfântul Apostol Pavel îndeamnă pe credincioși zicând: „*fraților, ascultați pe conducătorii voștri și vă supuneți lor, fiindcă ei priveghează pentru sufletele voastre, având să dea de ele seamă, ca să facă acesta cu bucurie, și nu suspinând, căci aceasta nu v-ar fi de folos*” (Evrei 13,17). Vedem că ascultarea și supunerea duhovnicească a credincioșilor față de păstorii lor spirituali sunt strâns legate de *privegherea și responsabilitatea păstorilor* pentru mântuirea celor încredințați lor spre a fi păstoriți, adică a fi hrăniți din cuvintele Sfintei Scripturi, din Sfintele Taine ale Bisericii și din lumina vieții Sfinților lui Dumnezeu.

În continuare, în aceeași *Epistolă către Evrei*, Sfântul Apostol Pavel cere credincioșilor să se roage pentru el și pentru ceilalți păs-

* Cuvântul Preafericitului Părinte *Daniel* la întronizarea Sa ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, rostit în Catedrala Patriarhală, București, 30 septembrie 2007.

tori de suflete: „*rugați-vă pentru noi; căci suntem încredințați că avem un cuget bun, dorind ca întru toate cu cinste să trăim*” (Evrei 13, 18). Acest îndemn apostolic a devenit practică a Bisericii care în fiecare eparhie a ei se roagă la toate slujbele pentru arhipăstorul acesteia, cerând lui Dumnezeu „*să-l dăruiască Sfintelor Sale Biserici în pace, întreg, cinstit, drept învățând cuvântul adevărului Său*” (Sfânta Liturghie, pomenirea Chiriarhului după cântarea Axionului). La rândul său, Sfântul Apostol Pavel se roagă lui Dumnezeu pentru întărirea sau intensificarea vieții spirituale a credincioșilor spre slava lui Hristos, zicând: „*Dumnezeul păcii, Cel ce prin Sângele unui testament veșnic a înviat din morți pe Păstorul cel mare al oilor, pe Domnul nostru Iisus, să vă întărească în orice lucru bun, ca să faceți voia Lui și să lucreze în noi ceea ce este bineplăcut în fața Lui, prin Iisus Hristos, Căruia îi fie slava în vecii vecilor. Amin!*” (Evrei 13, 20-21).

Din lectura textului *Apostolului* se vede clar că toată lucrarea pastorală din Biserică are ca scop întărirea vieții spirituale și săvârșirea faptelor bune spre slava lui Hristos „*Păstorul cel mare al oilor*” cuvântătoare, Capul Bisericii și Arhiereul veșnic, Care a descoperit și împărtășește iubirea Preasfintei Treimi tuturor oamenilor, pe măsura credinței lor și a dorinței lor de-a dobândi viața veșnică.

Cât privește textul *Evangeliei* care se citește la întronizarea Patriarhului, acesta ne învață că Domnul nostru Iisus Hristos este Păstorul cel Bun, deoarece El Se dăruiește pe Sine, pentru ca oile Sale „*viață să aibă, și din belșug să aibă*” (Ioan 10, 10), adică viață veșnică sau fericire veșnică, după cum tâlcuiesc Sfinții Părinți ai Bisericii (Sfântul Chiril al Alexandriei).

Sfântul Ioan Gură de Aur spune că, întrucât Hristos are grijă de mântuirea oamenilor, Se numește pe Sine *Păstor*, iar când îi aduce pe oameni la Tatăl, Se numește pe Sine *Ușă*: „*Eu sunt ușa; dacă va intra cineva prin Mine, se va mântui; și va intra și va ieși și pășune va afla.*” (Ioan 10, 9).

Tâlcuind cuvintele Mântuitorului Iisus Hristos „*Eu sunt ușa*”, marele teolog român Dumitru Stăniloae scrie: „*Hristos se afirmă ca singura ușă a oilor cuvântătoare spre Tatăl. Dar e și singura ușă prin care Dumnezeu intră la oile cuvântătoare. El e unicul Mijlocitor între Dumnezeu și oameni, pentru că e și Dumnezeu, și om. (...) Hristos e*

ușă la Tatăl pentru toți și a Tatălui către toți. Dar e în mod special ușă a celor ce conduc pe oameni spre (Dumnezeu) Tatăl și pe Tatăl, sau pe Dumnezeu în general, spre oameni, adică (ușă) a păstorilor aleși dintre oameni”¹. Apoi el mai precizează că Hristos este și „ușa prin care intră și ies oile înseși. Prin umanitatea Lui intră oile cuvântătoare la Dumnezeu, aflând o pășune spirituală. E ușor și folositor a intra prin Hristos și la Tatăl, dar și a ieși cineva din sine spre semenii. Hristos este singura ușă prin care omul iese din închisoarea egoismului și omenescului închis în lume”².

Sfinții Părinți ai Bisericii care au explicat Evanghelia după Ioan, în special Sfinții Ioan Gură de Aur și Chiril al Alexandriei, au remarcat că Păstorul cel bun se deosebește atât de furii sau hoții care intră în staulul oilor pentru a răpi, cât și de cei ce păstoresc doar pentru plată, arătând că *scopul prim și ultim al lucrării pastorale nu trebuie să fie profitul personal, ci mântuirea credincioșilor*, adică apărarea lor de cei ce răstălmăcesc dreapta credință și sfâșie unitatea Bisericii, precum și conducerea credincioșilor pe calea unirii lor cu Hristos prin rugăciune și fapte bune³.

Vorbind despre marea responsabilitate a păstorilor Bisericii, Sfântul Ioan Gură de Aur († 407) zice: *„Este o încercare mare păzirea Bisericii, o primejdie mare care are nevoie de multă înțelepciune și de un curaj ca cel despre care vorbește Iisus Hristos, acela ca să-și dea viața pentru oile sale, ca niciodată să nu le părăsească, ca să fie tare, ca să stea cu curaj în fața lupului. În aceasta se deosebește păstorul de mercenar. Acesta se îngrijește puțin de oile sale, și nu veghează decât pentru propriul său interes, dar celălalt se uită pe sine însuși, și veghează în mod unic numai la mântuirea turmei sale”⁴. Iar Sfântul Chiril al Alexandriei, vorbind despre păstorul cel bun zice: *„Păstorul cu adevărat bun nu vine pentru nimic rău în**

1. Vezi notele explicative 1311 și 1312 la *Comentariul Sfântului Chiril al Alexandriei la Evanghelia după Ioan*, Colecția Părinți și Scriitori Bisericești, nr. 41, București, 2000, p. 702.

2. *Idem*, nota 1313, p. 704.

3. Vezi Sf. Ioan Gură de Aur, *Comentariu la Evanghelia după Ioan*, Ed. Pelerinul Român, Oradea, 1980, omiliile 59 și 60, pp. 290-305; Sf. Chiril al Alexandriei, *op. cit.*, pp. 699-721.

4. *Ibidem*, Omilia 60, 1, p. 296.

*staulul oilor, urmărind mai degrabă folosul lor și lucrând cu tărie ceea ce crede că le va fi de mult folos*⁵. Când distinge între păstorul plătit sau motivat doar de câștigul imediat și păstorul cel bun care lucrează pentru mântuire, Hristos - Domnul zice că în caz de primejdie, când vede lupul venind, „*cel plătit fugе pentru că este plătit și nu-l doare inima de oi*” (Ioan 10, 9 - 16). Expresia „*nu-l doare inima de oi*” indică faptul că, prin contrast, cea dintâi calitate a unui bun păstor de suflete este aceea de a avea o inimă milostivă, care suferă pentru credincioși, o inimă plină de iubire jertfelnică pentru Biserică. Cu alte cuvinte, păstorul cel bun este un om care pune mult suflet în tot ceea ce face pentru mântuirea sufletelor altora. Însă această inimă milostivă a păstorului de suflete se formează în primul rând prin permanentă rugăciune către Hristos, Păstorul cel Bun, și către toți sfinții Lui, mai ales către cei ce au fost ei înșiși păstori de suflete, „*mari dascăli ai lumii și ierarhi*”.

2. Comuniune și conlucrare frățească în viața Bisericii și în misiunea socială

În lumina celor arătate mai sus, înțelegem și noi cât de mare și sfântă este responsabilitatea noastră de Părinte duhovnicesc și arhipăstor al Bisericii Ortodoxe Române. O sarcină grea purtată pe umeri slabi!

De aceea, toată nădejdea ne-o punem mai întâi în milostivirea Tatălui Ceresc, în ajutorul lui Hristos, Care ne întărește și în dumnezeiescul har al Sfântului Duh „*cel ce totdeauna pe cele neputincioase le vindecă și pe cele cu lipsă le împlinește*”, căutând ca învățători și rugători pentru noi pe Sfinții Apostoli ai lui Hristos și pe Sfinții Părinți ai Bisericii, care mărturiseau că; „*avem comoara aceasta (a harului) în vase de lut, ca să se învedereze că puterea covârșitoare este a lui Dumnezeu, și nu de la noi*” (2 Corinteni 4, 7).

De asemenea, ne punem nădejdea în rugăciunile, sfatul bun și ajutorul tuturor fraților ierarhi din Sfântul Sinod, împreună-slujitori și împreună-păstori cu noi în Biserica lui Hristos din poporul român.

Totodată, cerem întregului cler, tuturor monahilor și monahiilor, tuturor credincioșilor și credincioaselor Bisericii Ortodoxe Române

5. Sf. Chiril al Alexandriei, *op. cit.*, p. 706.

din țară și din afara granițelor României să ne ajute în slujirea noastră cu rugăciunile lor și cu fapta lor cea bună, ca, împreună, să ne bucurăm cu toții de binecuvântarea Preasfintei Treimi și de lucrarea liturgică, pastorală și misionară a Bisericii noastre.

Cea dintâi dorință și cea dintâi datorie a noastră ca nou Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române constă în *păstrarea, prețuirea și cultivarea moștenirii spirituale luminoase pe care ne-a lăsat-o fericitul întru pomenire Părintele nostru Patriarh Teoctist*, pildă de înțelepciune și răbdare, de iubire frățească față de toți creștinii ortodocși, pildă de bunătate față de toți creștinii, față de toți oamenii credincioși și față de toți oamenii făcători de pace și de bine.

În al doilea rând, datoria noastră constantă este *promovarea comuniunii frățesti, a coresponsabilității și a conlucrării cu toți ierarhii din Sfântul Sinod*, pentru a păstra și apăra credința ortodoxă și unitatea Bisericii noastre, precum și de a găsi împreună cu Înalt Preasfințiiile și Preasfințiiile lor, împreună cu clerul și credincioșii mireni ortodocși, căi și mijloace corespunzătoare pentru adâncirea și îmbogățirea vieții spirituale și a lucrării misionare în parohiile, mănăstirile, școlile teologie, instituțiile culturale și instituțiile social-caritative ale Bisericii noastre, pe baza experienței de până acum și potrivit noilor provocări care vin din partea societății contemporane din ce în ce mai secularizate. Această societate – adesea, mai mult indiferentă decât necredincioasă – are nevoie de Biserică, întrucât are nevoie de vindecare și de comuniune spirituală, tocmai pentru că identifică libertatea persoanei cu individualismul egoist și cu posesia lucrurilor limitate și trecătoare; ori, viața omenească nu se poate construi temeinic și constant pe vidul spiritual al uitării de Dumnezeu și de vocația cerească sau transcendentă a persoanei umane.

Foarte repede se constată că deficitul de transcendență din viața individului produce deficit de umanitate (omenie) în viața socială. Fără perspectivă spirituală sau metafizică, viața umană se reduce repede la „matematică”: număr de indivizi robotizați și cantități de produse finite, pentru scopuri bine definite, dar într-o lume închisă în sine, autosuficientă.

O altă dorință a noastră, care devine o datorie, este *intensificarea misiunii spirituale a Bisericii în societate, dincolo de zidurile locașu-*

rilor de cult, prin intermediul a două rețele bisericești ortodoxe la nivel național și anume: radio și televiziune, precum și un cotidian al Bisericii. Experiența acumulată în acest sens de Mitropolia Moldovei și Bucovinei, precum și de alte mitropolii sau eparhii din Biserica noastră, ne dă speranță că ceea ce este necesar poate deveni posibil prin coresponsabilitate și conlucrare frățească, precum și prin bunăvoința persoanelor și instituțiilor care vor să ajute Biserica, pentru ca ea să contribuie la rândul său și mai mult la viața spirituală și socială a țării noastre.

3. Recunoștință pentru încrederea acordată și dorință de dialog și cooperare

În încheiere, dorim să mulțumim tuturor ierarhilor Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române și membrilor Colegiului Electoral Bisericesc, pentru încrederea acordată și chemarea adresată nouă de a sluji, cu râvnă și înțelepciune, Biserica Ortodoxă Română în noua responsabilitate de Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, așa cum se spune în *Gramata* Sfântului Sinod pentru întronizarea Patriarhului.

Mulțumim tuturor celor ce ne-au adresat felicitări fie din țară, fie din străinătate, în nume personal sau în numele unor Biserici și organizații creștine, în numele altor culte religioase, în numele unor instituții de Stat, organizații și asociații.

De asemenea, mulțumim călduros tuturor delegaților oficiali din România și din străinătate care sunt prezenți acum la momentul întronizării noastre ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, arătând astfel prețuirea și prietenia lor față de Biserica Ortodoxă Română.

În mod deosebit, mulțumim tuturor instituțiilor de Stat, cu prioritate Președintelui și Guvernului României, pentru ajutorul acordat în organizarea acestui eveniment, având speranța și convingerea că Biserica Ortodoxă Română, împreună cu alte culte religioase din România, va continua să contribuie la îmbogățirea vieții spirituale, culturale și sociale a românilor din țară și din străinătate, într-o vreme în care Statul român a devenit și membru al Uniunii Europene.

Nu uităm faptul că mai toți credincioșii români migranți au nevoie de mai mult sprijin pastoral și material, pentru a-și păstra identitatea și demnitatea, dar și pentru a coopera mai bine în domeniul social cu credincioșii altor Biserici și cu cetățenii țărilor unde se află temporar la muncă sau stabiliți definitiv.

Sperăm că dialogul, cooperarea și respectul reciproc în raport cu alte Biserici și cu alte culte religioase vor continua, acordând însă o atenție deosebită păstrării dreptei credințe și tuturor valorilor tradiționale ale Ortodoxiei. În acest sens, le mulțumim și tuturor celor ce veghează cu multă râvnă ca Biserica Ortodoxă să nu-și piardă identitatea de credință și viața spirituală, când dialoghează sau cooperează cu alte Biserici creștine.

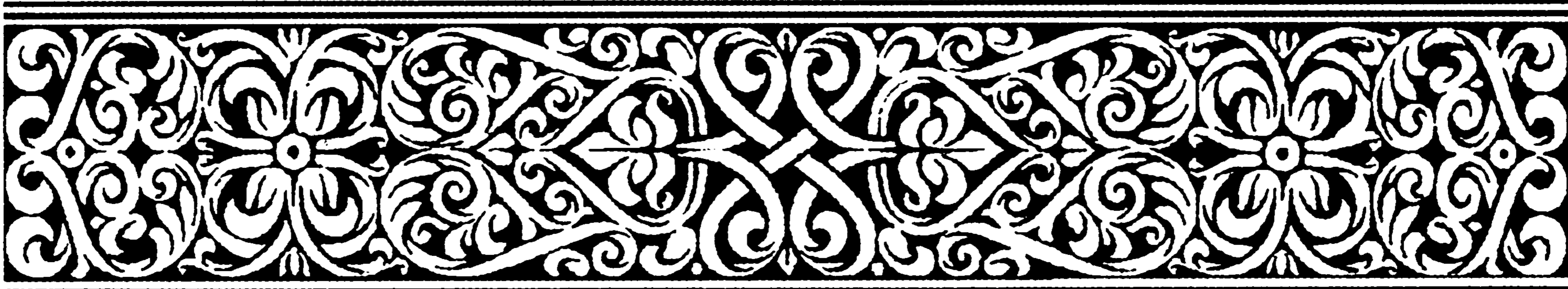
Noi avem dorința și datoria să rămânem statornici în unitatea dreptei credințe. În același timp, considerăm că dragostea față de Ortodoxie nu trebuie exprimată doar în atitudini defensive și în temeri excesive, ci mai ales în faptele lucrării pastorale și misionare concrete, după modelul Sfinților Apostoli, pe care Hristos-Domnul Cel răstignit și înviat nu i-a lăsat încuiați de teamă într-o casă din Ierusalim, ci i-a trimis la propovăduire sau misiune în toată lumea păgână din vremea lor.

În orice caz, mulțumim și celor ce ne încurajează și celor ce ne critică, dacă totul este spre folosul mântuirii credincioșilor și spre binele Bisericii. Când greșim, trebuie să ne pocăim, să cerem iertare și să ne îndreptăm, iar când facem binele, rugăm să fim ajutați și mai mult, cu fapta, tot spre binele vieții și lucrării Bisericii.

Rugăm pe Tatăl nostru din ceruri, pe „*Părintele luminilor de la Care vine toată darea cea bună și tot darul*” (Iacob 1, 17) să ne binecuvânteze și să ne ajute pe toți, cu al Său har și cu a Sa iubire de oameni, ca să săvârșim binele în orice timp și în orice loc, spre slava Preasfintei Treimi și spre a noastră mântuire.

† DANIEL

**Arhiepiscop al Bucureștilor,
Mitropolitul Munteniei și Dobrogei,
Locțiitor al Tronului Cezareei Capadociei
și Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române**

• VIAȚĂ • BISERICESCĂ •

ALEGEREA ȘI ÎNTRONIZAREA PREAFERICITULUI PĂRINTE DANIEL, AL VI-LEA PATRIARH AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

Biserica Ortodoxă Română, prin clerul și credincioșii ei, a trăit în frumoasele zile de toamnă ale lunii septembrie 2007 momente de înălțătoare bucurie duhovnicească, prilejuite de alegerea și întronizarea noului ei Întâistătător, Preafericitul Părinte Patriarh *Daniel*, care deschide o etapă nouă în viața și lucrarea strămoșescului nostru Așezământ, ce va fi, nu ne îndoim, una de bogate și rodnice înfăptuiri, în consens cu cerințele vremurilor pe care le străbatem, căci noul nostru Patriarh și-a dedicat din tinerețe ofranda vieții și puterilor sale slujirii lui Dumnezeu și oamenilor.

Votul Colegiului Electoral Bisericesc, reprezentând prin membri săi – clerici și mireni – întreaga Biserică Ortodoxă Română, care s-a pronunțat în mod democratic pentru alegerea ÎPS *Daniel*, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, ca Întâistătător al Bisericii strămoșești, precum și entuziasmul cu care mulțimea credincioșilor l-au întâmpinat la ieșirea din Catedrală, în ziua întronizării, și l-au condus la Reședința Patriarhală, reprezintă expresia elocventă a prețuirii de care Preafericirea Sa se bucură de multă vreme în conștiința obștii noastre dreptmăritoare.

Personalitate cu excepțională pregătire teologică și activitate bisericească remarcabilă, larg cunoscută și apreciată în țară și peste hotare, ierarh cu vastă experiență și spornică lucrare în cuprinsul Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, pe care a slujit-o timp de 17 ani cu râvnă duhovnicească și realizări cărturărești, culturale, sociale, administrative și gospodărești pilduitoare, Preafericitul Părinte Patriarh *Daniel* aduce un avânt nou pentru împliniri crescânde în istoria contemporană a Bisericii Ortodoxe Române. Studiile aprofundate, cultura largă, modestia care-i distinge personalitatea, noblețea sufletului, bunătatea caracterului și dragostea izvorâtă din inima Preafericirii Sale sunt bine cunoscute de mulți ani în rândul clerului și credincioșilor ortodocși români.

Deslușim în diversitatea și bogăția realizărilor de până acum ale Preafericitului Părinte *Daniel*, chemarea unei conștiințe pururea veghetoare și a unei gândiri în neîntreruptă și mereu sporită disponibilitate de a cunoaște, de a înțelege, de a sintetiza și formula, într-un mod personal, marile probleme ale Bisericii și societății actuale, pe plan național și universal.

Prețuirea moștenirii înaintașilor, întărirea credinței și a unității Bisericii, îmbogățirea și amplificarea misiunii, implicarea socială, dialog și cooperare, sunt câteva dintre obiectivele pe care Preafericirea Sa le-a anunțat în cuvântările rostite cu prilejul alegerii și întronizării. Ele constituie un mesaj cu miez, un program adaptat la realitățile lumii de azi, care vizează „aducere la zi” a Bisericii strămoșești. Întronizarea Preafericitului Părinte Patriarh *Daniel* însemnează, putem spune, racordarea Bisericii Ortodoxe Române la modernitate, prin dinamizarea misiunii, deodată, cu păstrarea și cultivarea tradiției.

Revenindu-i de drept și scaunul de Arhiepiscop al Bucureștilor și de Mitropolit al Munteniei și Dobrogei, răspunderile cărora este chemat să le facă față sunt și mai mari. Adăugând la pregătirea sa înaltă, experiența dobândită până acum, suntem încredințați că Preafericitul Părinte Patriarh *Daniel* va înscrie o pagină dintre cele mai strălucite în istoria Bisericii Ortodoxe Române, continuând și îmbogățind moștenirea marilor noștri patriarhi, care au făcut din slujirea Bisericii, a poporului și țării, misiunea vieții lor.

Cu inimile pline de bucurie și cu sentimente de aleasă prețuire și statornic devotament, rugăm pe Bunul Dumnezeu să reverse din belșug harul Său cel pururea dătător de viață asupra Preafericitului Părinte *Daniel*, cel de-al șaselea Patriarh Bisericii Ortodoxe Române, stându-i în ajutor ca să-și împlinească frumoasele și nobilele obiective pe care și le-a asumat, spre slava Bisericii lui Hristos din România și sporul duhovnicesc al credincioșilor ei.

Întru mulți și fericiți ani, Preafericite Părinte Patriarh Daniel!

I. ALEGEREA NOULUI PATRIARH AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

Luând act de trecerea la cele veșnice a Preafericitului Părinte Patriarh *Teoctist*, în ziua de luni, 30 iulie 2007, pe temeiul prevederilor art. 16, 17 și 18 din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, în după amiaza zilei de marți, 31 iulie, Sinodul Permanent s-a reunit de urgență, în ședință de lucru, la Reședința Patriarhală, sub președinția Înalt Prea Sfințitului *Daniel*, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei.

Sinodul Permanent a proclamat vacant scaunul de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei și Arhiepiscop al Bucureștilor,

cu data mutării la cele veșnice a Patriarhului *Teoctist* – 30 iulie 2007. Totodată, în temeiul prevederilor art. 133, alin. 2 și art. 11, alin. 2 din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, Sinodul Permanent a recunoscut de drept Înalt Prea Sfințitului *Daniel*, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, calitatea de Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, cu toate drepturile statutare și regulamentare, până la alegerea noului titular.

Potrivit dispozițiilor art. 130, alin. d, din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, la 41 de zile de la vacantare se întrunește Sfântul Sinod în ședință extraordinară, convocat statutar de Locțiitorul de Patriarh, pentru desemnarea candidaților la Scaunul patriarhal.

Ca urmare, ÎPS Mitropolit *Daniel*, în calitate de Locțiitor de Patriarh, a așteptat să treacă sorocul de 40 de zile de la trecerea la cele veșnice a Patriarhului *Teoctist*, timp în care s-a îngrijit de săvârșirea slujbelor și îndeplinirea tuturor rânduielilor creștinești pentru pomenirea sufletului său, apoi, a trecut la pregătirile necesare pentru punerea în aplicare a procedurii menită să hărăzească Bisericii Ortodoxe Române un nou Întâistător.

1. Desemnarea candidaților

Potrivit dispozițiilor art. 129 și 130 din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, alegerea Patriarhului se face de către Colegiul Electoral Bisericesc, prin vot secret, dintre candidații recomandați de Sfântul Sinod, întrunit în ședință extraordinară, cu prezența a două treimi dintre membrii săi, care hotărăște cu votul majorității absolute, adică jumătate plus unu din membri prezenți. Pentru slujirea, vrednicia și răspunderea de Patriarh este eligibil oricare dintre mitropoliții, arhiepiscopii și episcopii eparhioți în funcțiune, care s-au impus în conștiința Bisericii și a societății prin viață curată, cultură teologică, demnitate eclesială, zel misionar și simț gospodăresc. Ședința extraordinară a Sfântului Sinod pentru desemnarea candidaților la Scaunul patriarhal se convoacă statutar la 41 de zile de la vacantare de către Locțiitorul de Patriarh.

Pe temeiul acestor prevederi statutare, ÎPS *Daniel*, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, cu adresa nr. 3353 din 9 august 2007, a convocat *Sfântul Sinod* în ședință extraordinară pentru miercuri, 12 septembrie 2007, în vederea desemnării candidaților dintre ierarhii eparhioți, iar cu adresa 3373/2007, a convocat, în aceeași zi, 12 septembrie 2007, *Colegiul Electoral Bisericesc* pentru alegerea de Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, dintre candidații recomandați de Sfântul Sinod.

Răspunzând convocării, membrii Sfântului Sinod s-au reunit la București încă de marți, 11 septembrie 2007, și au luat parte la slujba de pomenire a ferici-

tului întru adormire Patriarh *Teoctist*, la 40 de zile de la trecerea sa la cele veșnice, oficiată în Catedrala patriarhală, la ora 12,00, după Sfânta Liturghie, de către ÎPS Mitropolit *Daniel*, Locțiitor de Patriarh, în prezența unui mare număr de preoți și credincioși.

În ziua fixată, *miercuri, 12 septembrie 2007*, la ora 10,00, ierarhii Sfântului Sinod s-au întrunit în ședință extraordinară la Reședința patriarhală, sub președinția ÎPS Mitropolit *Daniel*, Locțiitor de Patriarh, după ce au participat la slujba Te-Deum-ului, precedată de Sfânta Liturghie, oficiată în Catedrala patriarhală de un sobor de preoți și diaconi.

Au fost prezenți următorii membri ai Sfântului Sinod: ÎPS Mitropolit *Daniel* al Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, ÎPS Mitropolit *Laurențiu* al Ardealului, ÎPS Mitropolit *Bartolomeu* al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului, ÎPS Mitropolit *Teofan* al Olteniei, ÎPS Mitropolit *Nicolae* al Banatului, ÎPS Mitropolit *Petru* al Basarabiei, ÎPS Mitropolit *Serafim* al Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei și Europei Centrale și de Nord, ÎPS Mitropolit *Iosif* al Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale, ÎPS Arhiepiscop *Teodosie* al Tomisului, ÎPS Arhiepiscop *Nifon* al Târgoviștei, ÎPS Arhiepiscop *Pimen* al Sucevei și Rădăuților, ÎPS Arhiepiscop *Andrei* al Alba Iuliei, ÎPS Arhiepiscop *Nicolae* al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române din cele două Americi, PS Episcop *Gherasim* al Râmnicului, PS Episcop *Calinic* al Argeșului și Muscelului, PS Episcop *Casian* al Dunării de Jos, PS Episcop *Timotei* al Aradului, PS Episcop *Lucian* al Caransebeșului, PS Episcop *Sofronie* al Oradiei, Bihorului și Sălajului, PS Episcop *Justinian* al Maramureșului și Sătmarului, PS Episcop *Nicodim* al Severinului și Strehaiei, PS Episcop *Damaschin* al Sloboziei și Călărașilor, PS Episcop *Ioan* al Covasnei și Harghitei, PS Episcop *Galaction* al Alexandriei și Teleormanului, PS Episcop *Ambrozie* al Giurguiului, PS Episcop-Loțiitor (Administrator) *Daniil* al Episcopiei Daciei Felix, PS Episcop *Siluan* al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria, PS Episcop *Vincentiu* Ploieșteanul, Vicar Patriarhal, PS Episcop *Ciprian* Câmpineanul, Vicar Patriarhal, PS Episcop *Sebastian* Ilfoveanul, Vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor, PS Episcop *Varsanufie* Prahoveanul, Vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor, PS Episcop *Calinic* Botoșăneanul, Vicar al Arhiepiscopiei Iașilor, PS Episcop *Visarion* Rășirăneanul, Vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, PS Episcop *Irineu* Bistrițeanul, Vicar al Arhiepiscopiei Clujului, PS Episcop *Vasile* Someșeanul, Vicar al Arhiepiscopiei Clujului, PS Episcop *Gurie* Gorjeanul, Vicar al Arhiepiscopiei Craiovei, PS Episcop *Paisie* Lugojeanul, Vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei, PS Episcop *Sofian* Brașoveanul, Vicar al Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei, Europei Centrale și de Nord, PS Episcop *Siluan* Marsilianul, Vicar al Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale, PS Episcop *Marc* Nemțeanul, Vicar al Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale, PS Episcop *Ioan Casian*

de Vicina, Vicar al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române din cele două Americi, PS Arhiereu *Irineu* Slătineanul, Vicar al Episcopiei Râmnicului, PS Arhiereu *Ioachim* Băcăuanul, Vicar al Episcopiei Romanului, PS Arhiereu *Corneliu* Bârlădeanul, Vicar al Episcopiei Hușilor, PS Arhiereu *Petroniu* Sălăjanul, Vicar al Episcopiei Oradiei, Bihorului și Sălajului, PS Arhiereu *Iustin* Sigheteanul, Vicar al Episcopiei Maramureșului și Sătmarului.

Au absentat din motive de sănătate, PS Episcop *Eftimie* al Romanului și PS Episcop *Ioachim* al Hușilor.

Deschizând lucrările, ÎPS Mitropolit *Daniel*, Locțiitor de Patriarh, a arătat scopul ședinței extraordinare a Sfântului Sinod și anume, desemnarea candidaților pentru alegerea de Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, și a dat cuvântul PS *Vincentiu* Ploieșteanul, Episcop-Vicar Patriarhal, Secretarul Sfântului Sinod, pentru a citi prevederile statutare în legătură cu procedura de urmat (art. 129, alin. a și b, și art. 130, alin. a-u).

În continuare, PS Episcop *Vincentiu* Ploieșteanul, Secretarul Sfântului Sinod, la invitația ÎPS Mitropolit *Daniel*, Locțiitor de Patriarh, a dat citire listei ierarhilor eparhioți, întocmită în ordinea dipticelui, cum rezultă din Condica Sfântă, începând cu mitropoliții și continuând cu arhiepiscopii și episcopii, în vederea nominalizării celui mai vechi în hirotonie, care nu candidează, pentru a prezida ședința extraordinară a Sfântului Sinod, cum prevede art. 130, alin. e din Statut la alegerea de Patriarh.

Constatându-se că ÎPS *Nicolae*, Mitropolitul Banatului, este cel mai vechi în hirotonie, și a declarat că nu candidează, ÎPS Mitropolit *Daniel*, Locțiitor de Patriarh, l-a invitat să preia conducerea ședinței extraordinare a Sfântului Sinod pentru desemnarea candidaților la Scaunul vacant de Patriarh.

Preluând conducerea ședinței, ÎPS Mitropolit *Nicolae* a invitat pe PS Episcop *Vincentiu* Ploieșteanul, Secretarul Sfântului Sinod, să prezinte lista ierarhilor eligibili pentru funcția de Patriarh, dintre mitropoliții, arhiepiscopii și episcopii eparhioți în funcțiune, după care s-a trecut la desemnarea candidaților, prin vot secret.

S-au făcut trei nominalizări, în trei tururi de scrutin, dintre ierarhii care au întrunit majoritatea absolută, adică jumătate plus unu din numărul voturilor exprimate, În primul tur de scrutin, Sfântul Sinod l-a desemnat pe ÎPS *Daniel*, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh, ca prim candidat. În al doilea tur de scrutin a fost nominalizat ÎPS *Bartolomeu*, Mitropolitul Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului, ca al doilea candidat, iar în al treilea tur de scrutin, PS *Ioan*, Episcopul Covasnei și Harghitei, a fost desemnat al treilea candidat. Înainte de a se începe votarea, ÎPS *Laurențiu*, Mitropolitul Ardealului, a anunțat că nu candidează, fiind astfel scos de pe listă, iar după primul tur de scrutin, ÎPS *Teofan*, Mitropolitul Olteniei, și-a retras candidatura.

După ce a anunțat rezultatul final al votării, precizând că cei trei candidați recomandați Colegiului Electoral Bisericesc pentru alegerea noului Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române sunt: ÎPS *Daniel*, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh, ÎPS *Bartolomeu*, Mitropolitul Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului, și PS *Ioan*, Episcopul Covasnei și Harghitei, președintele ședinței, ÎPS Mitropolit *Nicolae*, i-a rugat pe candidați să-și depună CV-urile scrise, astfel încât Colegiului Electoral Bisericesc, convocat în aceeași zi, 12 septembrie, la ora 17,00, să poată lua cunoștință de biografia și activitatea fiecăruia în slujirea Bisericii și a credincioșilor.

Îndeplinindu-se procedura desemnării candidaților, ÎPS Mitropolit *Nicolae* al Banatului a adresat rugămintea ÎPS Mitropolit *Daniel*, Locțiitor de Patriarh, să preia conducerea ședinței Sfântului Sinod.

În continuare, la invitarea ÎPS Mitropolit *Daniel*, Locțiitor de Patriarh, PS Episcop *Vincentiu* Ploieșteanul, Secretarul Sfântului Sinod, a prezentat măsurile propuse de Permanența Consiliului Național Bisericesc, întrunită în ședință de lucru în ziua de 8 august 2007, sub președinția ÎPS *Daniel*, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh, pentru organizarea ceremoniei de întronizare a noului Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române. Între altele, analizându-se oportunitățile și ținându-se seamă că este necesar să se creeze un spațiu de timp pentru invitarea delegațiilor bisericești de peste hotare, s-a hotărât data întronizării să fie *Duminică, 30 septembrie 2007*. Totodată, s-a constituit un Comitet de organizare a ceremoniei de întronizare, condus de ÎPS Arhiepiscop *Nifon* al Târgoviștei și alcătuit din membri ai Permanenței Consiliului Național Bisericesc și ai Permanenței Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Bucureștilor.

Cu aceasta, ședința extraordinară a Sfântului Sinod pentru desemnarea candidaților la Scaunul patriarhal s-a încheiat. S-a rostit rugăciunea *Cuvine-se cu adevărat!*

2. Alegerea noului Patriarh

Potrivit convocării nr. 3373 din 9 august 2007, făcută pe temeiul art. 130, alin. p din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, **Colegiul Electoral Bisericesc** s-a întrunit la București, în după amiaza zilei de **miercuri, 12 septembrie 2007**, pentru alegerea noului Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române dintre cei trei candidați recomandați de Sfântul Sinod în cursul dimineții aceleși zile: ÎPS *Daniel*, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh, ÎPS *Bartolomeu*, Mitropolitul Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului, și PS *Ioan*, Episcopul Covasnei și Harghitei.

Colegiul Electoral Bisericesc – organul electiv central al Bisericii Ortodoxe Române – este format din ierarhii Sfântului Sinod, membri clerici și mireni, delegați ai Eparhiilor în Adunarea Națională Bisericească, câte trei din fiecare eparhie

(un cleric și doi mireni), membrii Adunării Eparhiale ai Eparhiei vacante (Arhiepiscopia Bucureștilor), câte un decan al unei Facultăți de Teologie Ortodoxă și un director de Seminar Teologic Liceal din cele șase Mitropolii din țară, ca membri de drept ai Adunării Naționale Bisericești. Astfel alcătuit, Colegiul Electoral Bisericesc numără 169 alegători, însă, la ședință au fost prezenți 161 membri cu drept de vot, 5 fiind absenți motivat, iar 3 locuri sunt vacante.

După participarea la slujba Te-Dem-ului, oficiată la ora 16,30 în Catedrala Patriarhală, membrii Colegiului Electoral Bisericesc s-au întrunit la ora 17,00, în Aula Palatului Patriarhiei, sub președinția ÎPS *Daniel*, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh, care, după citirea apelului nominal de către PS Episcop *Vincentiu Ploieșteanul*, Vicar Patriarhal, a deschis lucrările, anunțând scopul convocării și anume, ocuparea Scaunului vacant de Patriarh, și a invitat pe ÎPS Mitropolit Nicolae al Banatului, ierarhul cel mai vechi în hirotonie, în ordinea dipticelui, să preia conducerea ședinței, potrivit art. 130, alin. q, din Statut, care a deținut și președinția ședinței extraordinare a Sfântului Sinod.

Preluând conducerea lucrărilor, ÎPS Mitropolit *Nicolae* a dispus desemnarea a trei bărbați de încredere, dintre membri mireni ai Colegiului Electoral, propuși, câte unul, de fiecare dintre candidații recomandați de Sfântul Sinod, și a secretarului de ședință, dintre membri clerici ai Colegiului. Bărbații de încredere și secretarul de ședință, aprobați de plen, împreună cu președintele, au constituit Biroul Colegiului Electoral Bisericesc pentru alegerea noului Patriarh.

În continuare, ÎPS Mitropolit Președinte a dispus citirea art. 129, alin. b, art. 130, alin. a-u și art. 132, par. 1, din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române privind procedura alegerii.

Alegerea s-a făcut pe buletine de vot, având înscrise numele candidaților, în ordinea desemnării lor de către Sfântul Sinod. Votul a fost secret. Fiecare votant, înainte de a intra în cabina, și-a făcut semnul crucii și a sărutat Sfânta Evanghelie, după care a depus în urmă buletinul de vot, pe care a bifat, în frică de Dumnezeu și cum i-a dictat conștiința, numele aceluși candidat pe care l-a crezut vrednic să fie ales.

La încheierea votării, IPS Mitropolit Președinte, asistat de cei trei bărbați de încredere, a citit cu voce tare numele candidatului votat pe fiecare buletin în parte. Numărându-se voturile, s-a constatat că nici unul dintre cei trei candidați n-au întrunit majoritatea absolută, adică jumătate plus unu din numărul voturilor exprimate, pentru a putea fi ales: ÎPS Mitropolit *Daniel* a obținut 80 de voturi, ÎPS Mitropolit *Bartolomeu* a întrunit 62 de voturi, iar PS Episcop *Ioan* a obținut 18 voturi, un vot fiind anulat.

Potrivit art. 130, alin. t, din Statut, s-a procedat la al doilea tur de scrutin, la care au participat primii doi clasați în primul tur, în ordinea voturilor primite, și anume ÎPS Mitropolit *Daniel* (80 voturi) și ÎPS Mitropolit *Bartolomeu* (62 voturi) Cel de-al treilea candidat, PS Episcop *Ioan*, fiind eliminat din cursă. După numă-

*Ierarhii sinodali ies din Reședința Patriarhală și se îndreaptă
spre Catedrala Patriarhală pentru a participa la slujba de TE-DEUM
(12 septembrie 2007)*

*Ierarhii sinodali sosesc în Catedrala Patriarhală pentru slujba de TE-DEUM,
înaintea începerii lucrărilor Ședinței Extraordinare a Sfântului Sinod
(12 septembrie 2007)*

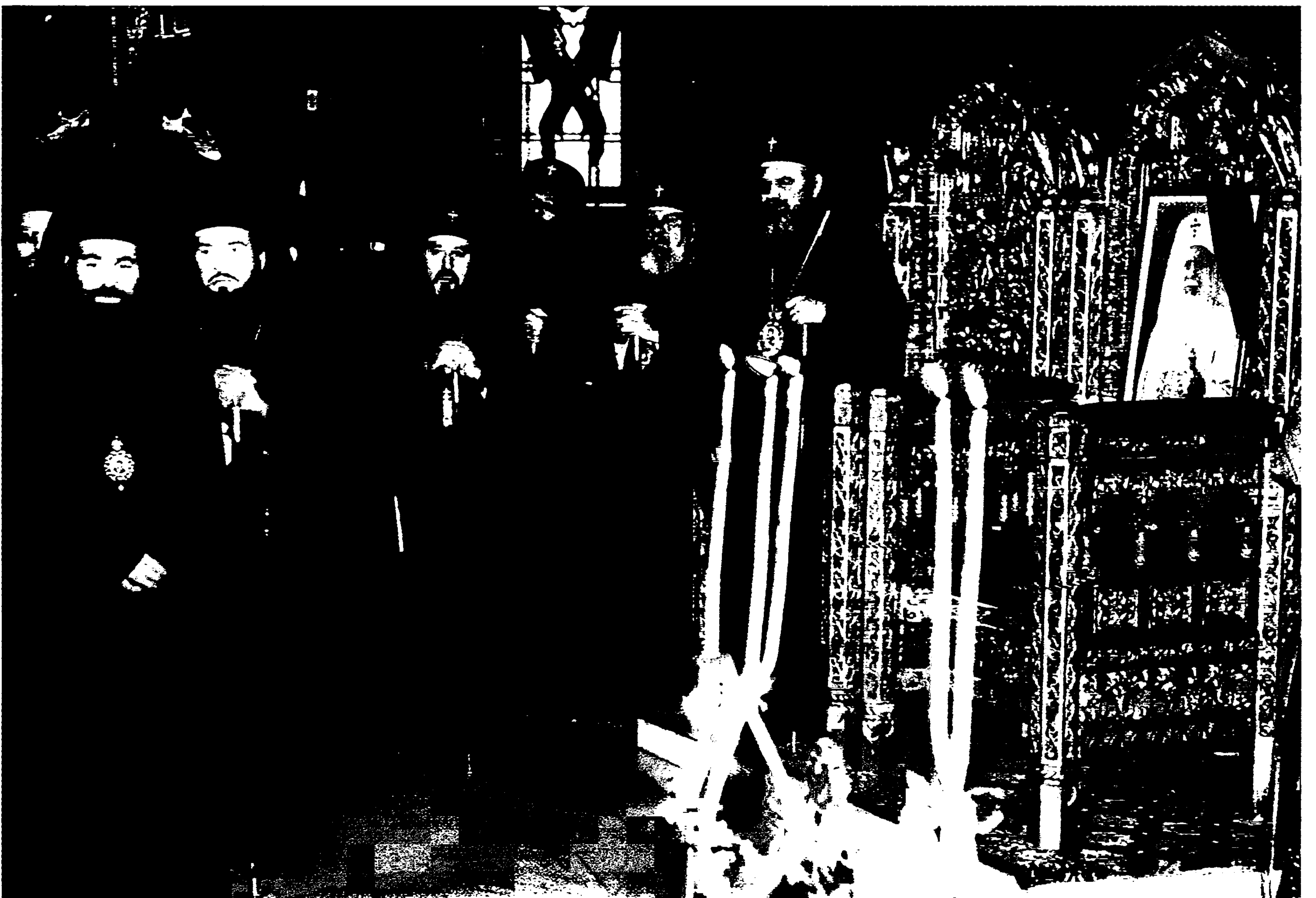
La intrarea în Catedrala Patriarhală, ierarhii sinodali binecuvântează pe credincioși

Moment de la slujba TE-DEUM-ului săvârșită în Catedrala Patriarhală

*Momente de la slujba TE-DEUM-ului, cu participarea înalților ierarhi sinodali,
în frunte cu Înaltpreasfințitul DANIEL,
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh*

*Înaltii ierarhi sinodali prezenți la slujba TE-DEUM-ului,
în Catedrala Patriarhală*

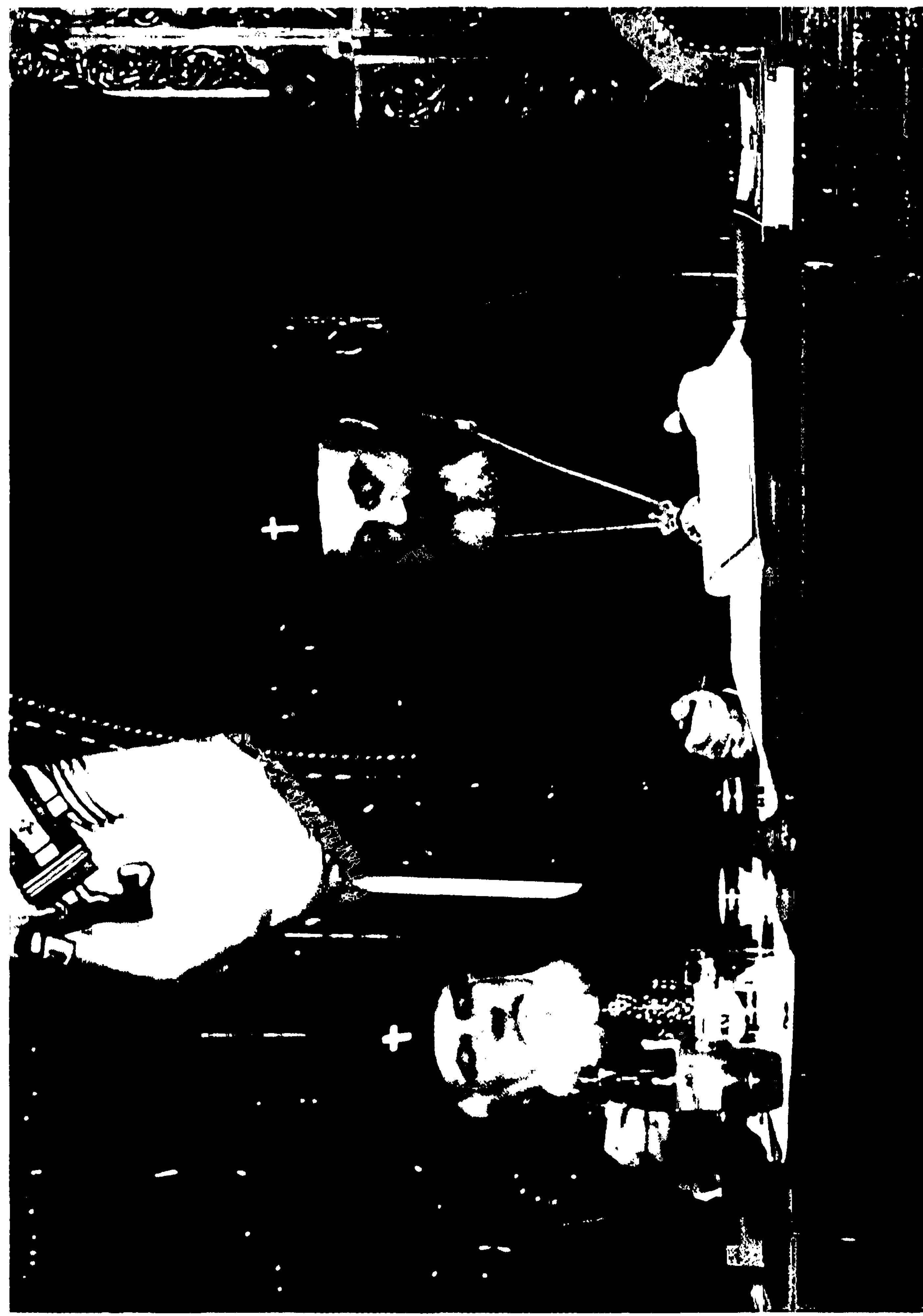
Aspecte de la slujba TE-DEUM-ului săvârșită în Catedrala Patriarhală

*Aspecte de la lucrările Ședinței Extraordinare a Sfântului Sinod
al Bisericii Ortodoxe Române pentru desemnarea candidaților
în vederea alegerii noului Patriarh
(12 septembrie 2007)*

*Aspecte de la lucrările Ședinței Extraordinare a Sfântului Sinod
al Bisericii Ortodoxe Române pentru desemnarea candidaților
în vederea alegerii noului Patriarh
(12 septembrie 2007)*

*Aspecte din timpul lucrărilor Colegiului Electoral Bisericesc
pentru alegerea Patriarhului Bisericii Ortodoxe Române
desfășurate în Aula Magna a Palatului Patriarhiei
(12 septembrie 2007)*

*Aspecte din timpul lucrărilor Colegiului Electoral Bisericesc
pentru alegerea Patriarhului Bisericii Ortodoxe Române
desfășurate în Aula Magna a Palatului Patriarhiei
(12 septembrie 2007)*

*Aspecte din timpul lucrărilor Colegiului Electoral Bisericesc
pentru alegerea Patriarhului Bisericii Ortodoxe Române
desfășurate în Aula Magna a Palatului Patriarhiei
(12 septembrie 2007)*

*Înaltpreasfințitul Mitropolit DANIEL al Moldovei și Bucovinei,
Locțiitor de Patriarh și Înaltpreasfințitul Mitropolit LAURENȚIU al Ardealului
votând pentru alegerea Întâistătătorului Bisericii Ortodoxe Române*

*Preasfințitul Episcop -Vicar Patriarhal Vincentiu Ploieșteanul,
Secretarul Sfântului Sinod, anunță vestea alegerii noului Patriarh
al Bisericii Ortodoxe Române*

*Colegiul Electoral Bisericesc a ales pe Înaltpreasfințitul Mitropolit DANIEL
al Moldovei și Bucovinei, în scaunul de Arhiepiscop al Bucureștilor,
Mitropolit al Munteniei și Dobrogei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române*

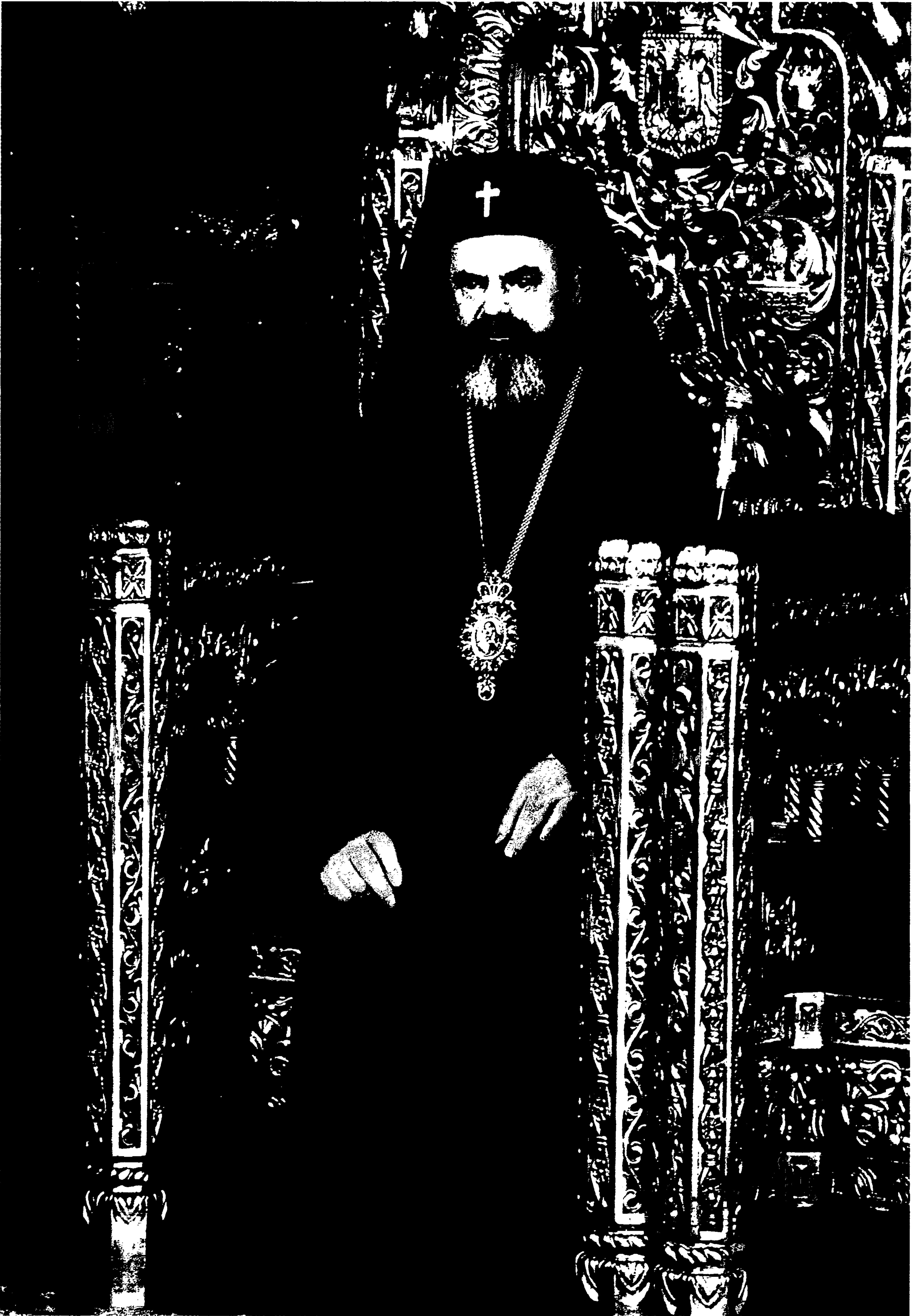

*Înaltpreasfințitul Mitropolit DANIEL,
Patriarhul ales al Bisericii Ortodoxe Române, rostind cuvântul său
către membrii Colegiului Electoral Bisericesc*

La ieșirea din Palatul Patriarhiei, noul Întâistătător al Bisericii Ortodoxe Române se adresează mulțimii reporterilor mass - media

*... Cu grija marilor răspunderi pe drumul slujirii lui Hristos,
Arhiepiscopul Cel Veșnic. „Toate le pot întru Hristos, Cel care mă întărește”
(Filipeni 4,13)*

rătoarea voturilor, în urma celui de-al doilea tur de scrutin, s-a constatat că ÎPS Mitropolit *Daniel* a obținut 95 de voturi, iar ÎPS Mitropolit *Bartolomeu* a întrunit 66 de voturi, din cele 161 de voturi valabil exprimate.

Obținând majoritatea absolută a voturilor exprimate de către Colegiul Electoral Bisericesc, *ÎPS Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei și Locțiitor de Patriarh*, a fost proclamat ales *Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române*, alegerea urmând să fie validată de Sfântul Sinod.

Au fost primele alegeri democratice de Patriarh din istoria Bisericii Ortodoxe Române.

PS Mitropolit *Nicolae*, președintele Colegiului Electora Bisericesc, l-a felicitat pe ÎPS Mitropolit *Daniel* pentru alegere și a rugat pe Bunul Dumnezeu să-L ajute, dându-i sănătate și multă putere de muncă în noua și înalta misiune care i s-a încredințat.

Încheindu-se alegerea, ÎPS Mitropolit *Nicolae*, președintele Colegiului Electoral, a rugat pe ÎPS Mitropolit *Daniel*. Patriarhul ales al Bisericii Ortodoxe Române, să preia conducerea ședinței.

ÎPS Mitropolit *Daniel*, Patriarhul ales, a îndreptat un cuvânt de mulțumire către ierarhii Sfântului Sinod și către membri clerici și mireni ai Colegiului Electoral Bisericesc, după care a declarat ședința închisă.

La propunerea ÎPS Mitropolit *Daniel*, Patriarhul ales, întreaga asistență a păstrat un moment de reculegere în memoria vrednicului de pomenire Patriarhul Teoctist și a cântat *Veșnica lui pomenire !*

Lucrările Colegiului Electoral Bisericesc pentru alegerea noului Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române s-au încheiat cu rugăciunea *Cuvine-se cu adevărat!*

3. Cuvântul ÎPS *Daniel*, Patriarhul ales al Bisericii Ortodoxe Române

*Înalt Prea Sfințiile Voastre,
Prea Sfințiile Voastre,
Stimați membri ai Măritului Colegiu Electoral Bisericesc,*

"În urma celui de-al doilea scrutin, am înțeles că Bunul Dumnezeu, prin glasul Sfântului Sinod și prin votul exprimat de Măritul Colegiu Electoral Bisericesc, ne-a chemat să slujim Biserica Ortodoxă Română în calitatea de Întâistătător al ei. Această chemare vine de la Hristos Domnul, Arhiereul Cel veșnic și Capul Bisericii. De aceea, doresc să mulțumesc, mai întâi, Prea Sfintei Treimi, Care a lucrat și lucrează întotdeauna prin Biserică în lume, și apoi Înalt Prea Sfințiților și Prea Sfințiților Ierarhi ai Sfântului

Sinod, care, în dimineața acestei zile, ne-au desemnat ca posibili candidați împreună cu ÎPS Mitropolit *Bartolomeu* al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului și cu PS Episcop *Ioan* al Covasnei și Harghitei. Această chemare, acum, s-a intensificat prin alegerea definitivă făcută în Colegiul Electoral Bisericesc; ea este, în primul rând, o onoare, iar în al doilea rând, o cruce foarte grea.

Timpul fiind înaintat, nu doresc să spun prea mult, ci doar să mulțumesc Sfântului Sinod și Colegiului Electoral Bisericesc pentru încrederea acordată prin această alegere. În același timp, doresc să cer tuturor ierarhilor din Sfântul Sinod ajutorul lor frățesc, pentru că în Biserica Ortodoxă Patriarhul nu conduce singur, ci împreună cu Sinodul, încât toate orientările pastorale, misionare, inclusiv activitățile sociale și relațiile cu Bisericile Ortodoxe surori, cu alte Biserici, și relațiile cu organizațiile creștine internaționale, sunt hotărâte de către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

Programul nostru este unul și același pentru toți ierarhii, și anume: în primul rând, este propovăduirea Evangheliei Mântuitorului nostru Iisus Hristos. De aceea, episcopul poartă pe mitră icoanele celor patru Evangheliști, de o parte și de alta a icoanei Mântuitorului, întrucât el este învățătorul Evangheliei Mântuitorului nostru Iisus Hristos în eparhia sa. În al doilea rând, programul nostru este *păstrarea tradiției Sfinților Părinți ai Bisericii*. Ei sunt învățătorii noștri și rugători pentru noi. În Biserică nu este suficient să știi multe, ci trebuie să fii și ajutat prin rugăciune. În al treilea rând, programul nostru este însuși Statutul Bisericii Ortodoxe Române, care trebuie respectat, mai întâi, de către Patriarh, ca un garant al respectării Statutului și a tuturor legiurilor bisericești. Iar din acest punct de vedere, Biserica Ortodoxă are întotdeauna, deodată, simțul tradiției continue, fără rupturi, și dinamica misiunii. Toți membrii Sfântului Sinod sunt oameni ai tradiției și, în același timp, oameni ai misiunii dinamice. Împărțirea în moderniști și conservatori sau tradiționaliști este una artificială. Deci, noi avem o coreponsabilitate în păstrarea credinței ortodoxe și transmiterea ei din generație în generație, avem o conslujire liturgică și sacramentală și avem împreună-bucurie când lucrurile merg bine în Biserică, după cum avem o împreună-suferință când Biserica trece prin încercări. Când în Biserică există tulburare, când unitatea Bisericii se află în pericol, toți membrii Sfântului Sinod suferă, iar împreună cu ei suferă întreg corpul Bisericii, nu numai ierarhii, ci și clericii, monahii, monahiile, și toți credincioșii noștri.

Deci, mulțumim tuturor celor ce au încredere în noi și, în același timp, trebuie să mărturisim că Patriarhul și Sinodul împreună cu Patriarhul, au

nevoie de rugăciunile întregii Biserici, pentru că numai Dumnezeu ne poate lumina să găsim împreună soluții potrivite în momente dificile, să găsim metode misionare adecvate timpului nostru. De mare folos ne este sfatul tuturor preoților evlavioși și harnici de la parohii; de mare folos ne este sfatul și sprijinul tuturor monahilor și monahiilor care, întru smerenie și întru nevoie, se roagă pentru întreaga Biserică; de mare folos ne este sfatul tuturor credincioșilor harnici și jertfelnici care vin cu regularitate la biserică și care, din puținul lor, ajută mult la construirea bisericilor și la împlinirea tuturor activităților misionare, culturale și sociale ale Bisericii; de mare folos ne este și sfatul bun al autorităților și instituțiilor de stat, care ne vine din partea oamenilor care au dorința sinceră de a ajuta Biserica și poporul român; de mare folos ne este sfatul intelectualilor care, desigur, trebuie să se considere nu vizavi de Biserică, ci în Biserică, și de mare folos ne este orice sfat bun care vine de la oameni specialiști din diferite domenii. Avem mare nevoie de specialiști în toate domeniile ca să fim sfătuiți: când construim biserici, când desfășurăm activități culturale, când desfășurăm activități sociale. Așadar, avem nevoie de sfatul și de sprijinul acestor categorii, și de sprijinul altor categorii. În special, mă gândesc la profesorii de teologie din Facultățile de Teologie și din Seminarii, știind că o teologie adevărată trebuie să fie, deodată, mistagogică și misionară, de participare la Sfintele Taine ale mântuirii și de răspândire a Evangheliei în lume. Deci, o teologie adevărată este o conștiință misionară a Bisericii. Avem nevoie, așadar, de toate instituțiile bisericești care există și care au nevoie și ele de sprijinul Sfântului Sinod, iar Sfântul Sinod are nevoie de sprijinul tuturor.

Vă mulțumesc încă o dată pentru încredere și rugăm pe Hristos Domnul, Arhiereul Cel veșnic, să binecuvânteze pe toți ierarhii Sfântului Sinod, pe membrii Colegiului Electoral Bisericesc, întreaga noastră Biserică Ortodoxă Română, și întreaga Ortodoxie, spre binele Bisericii lui Hristos și al țării noastre.

Acum, în încheiere, vă propun să păstrăm un moment de reculegere în memoria Preafericitului Părinte Patriarh *Teoctist*, mai ales că membrii mireni și clericii din Colegiul Electoral Bisericesc nu au participat la slujba parastasului de 40 de zile de la trecerea sa la cele veșnice, parastas pe care ierarhii Sfântului Sinod l-au săvârșit în Catedrală. Să cântăm „Veșnica pomenire!”

Rugăm pe Hristos Domnul să ne ajute să continuăm activitatea frumoasă și luminoasă a Preafericitului Părinte Patriarh *Teoctist*, să păstrăm,

să prețuim și să cultivăm moștenirea lăsată de el, spre binele Bisericii noastre și slava Prea Sfintei Treimi.

Vă mulțumesc!"

4. Validarea alegerii de către Sfântul Sinod

Reunit în aceeași zi, la ora 19,00, în ședință de lucru la Reședința patriarhală, Sfântul Sinod a luat în examinare și cercetare canonică Procesul-Verbal al Biroului Colegiului Electoral Bisericesc pentru alegerea de Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

Pe temeiul prevederilor art. 130, alin. u și art. 132, par.1 din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, la propunerea Comisiei Canonică-Juridică și pentru Disciplină, care a constatat că alegerea s-a desfășurat statutar și regulamentar și cel ales întrunește condițiile canonice, Sfântul Sinod a validat și aprobat alegerea făcută de Colegiul Electoral Bisericesc, în ziua de 12 septembrie 2007, în persoana ÎPS Mitropolit *Daniel* pentru slujirea, vrednicia și responsabilitatea de Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

Totodată, în conformitate cu prevederile art. 132, alin. a și b din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, s-a dispus adoptarea măsurilor canonice și statutare pentru emiterea Gramatei Sfântului Sinod în vederea întronizării ÎPS Mitropolit *Daniel* ca Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, stabilită să aibă loc *Duminică, 30 septembrie 2007*, în Catedrala Patriarhală din București.

5. Titulatura și atribuțiile Patriarhului

Potrivit prevederilor art. 28, 29 și 30, alin. a-p din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, Patriarhul este și Arhiepiscop al Bucureștilor și Mitropolit al Munteniei și Dobrogei.

Patriarhul este Întâiulstătător între Ierarhii Bisericii Ortodoxe Române.

Patriarhul se bucură de toate drepturile stabilite în Sfintele Canoane, în Statutul și în regulamentele bisericești.

Titulatura Patriarhului este: „**Preafericirea Sa, Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei, Locțiitor al Tronului Cezareei Capadochiei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.**”

Pomenirea numelui său la slujbele religioase se face în conformitate cu Sfintele Canoane și cu practica Bisericii noastre.

Patriarhul poartă ca semn distinctiv două engolpioane și o cruce, culion și o camilafcă albă cu cruce.

Patriarhul are următoarele atribuții:

Convoacă și prezidează organele deliberative centrale ale Bisericii Ortodoxe Române;

Aduce la îndeplinire hotărârile organelor deliberative centrale ale Bisericii Ortodoxe Române;

Reprezintă Patriarhia Română în justiție, în fața autorităților și față de terți, personal sau prin împuterniciți legali;

Întreține raporturi cu celelalte Biserici creștine ortodoxe în chestiunile bisericești;

Dă pastorale pentru întreaga Biserică Ortodoxă Română, cu încuviințarea Sinodului Permenent sau a Sinodului Plenar;

Trimite sfaturi frățești Ierarhilor din țară și împacă neînțelegerile personale dintre aceștia;

Se îngrijește de îndeplinirea la timp a formelor pentru completarea eparhiilor vacante;

Vizitează colegial, când va găsi de bine, pe Ierarhii Bisericii;

Prezidează Colegiul electoral pentru alegerea mitropoliților;

Hirotonește, împreună cu alți Ierarhi, potrivit Sfintelor Canoane, pe mitropoliți;

Emite gramate pentru instalarea mitropoliților;

Acordă concedii mitropoliților până la 30 de zile;

Numește locțiitori de mitropoliți în cazul vacanțelor mitropolitane;

Primește plângerile aduse împotriva Chiriarhilor și cu autorizația Sinodului Permenent dispune cercetarea lor, iar rezultatul celor constatate îl aduce la cunoștința Sfântului Sinod;

În conformitate cu dispozițiile canonului 11 al Sinodului VII Ecumenic, exercită dreptul de devoluțiune;

Execută orice alte atribuții date lui prin canoane, legi și regulamente.

Până în ziua întronizării, care va avea loc Duminică, 30 septembrie 2007, în toate bisericile și mănăstirile ortodoxe românești din țară și străinătate, în cadrul sfintelor slujbe, formula de pomenire este: „*Pentru ÎPS Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei și Patriarhul ales al Bisericii Ortodoxe Române*”.

6. Alegerea noului Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române în presa străină

Presa internațională a difuzat știri despre alegerea ÎPS *Daniel*, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, după trecerea la cele veșnice a fericitului întru adormire Patriarhul *Teoctist*.

Astfel, Agentia „*France Presse*” notează că ÎPS *Daniel* este considerat liderul aripii reformatoare și este văzut ca un foarte bun „manager”, ceea ce i-a permis să transforme Mitropolia Moldovei și Bucovinei într-una dintre cele mai prospere din țară, iar Biserica rămâne instituția cu cea mai mare credibilitate în rândul populației românești.

„Reuters” scrie că noul Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române a fost timp de 17 ani Mitropolitul Moldovei și Bucovinei și devine cel de-al șaselea Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române. Agenția consemnează numărul de voturi cu care a fost ales ÎPS *Daniel* în fața contracandidatului său, ÎPS *Bartolomeu Anania*. „Reuters” preia declarația ÎPS *Daniel* de după alegerea sa ca Patriarh: „Vreau să slujesc Biserica așa cum a slujit-o Părintele *Teoctist*” și reamintește că, în timpul Patriarhatului celui din urmă, Papa Ioan Paul al II-lea a vizitat România, prima vizită a unui papă într-o țară majoritar ortodoxă.

„Associated Press” își începe relatarea remarcând că ÎPS *Daniel* este unul dintre cei mai tineri prelați din Biserica Română, cunoscut pentru poziția sa ecumenică și dorința de a moderniza Biserica. În vârstă de 56 de ani, el era considerat candidatul cu cele mai mari șanse de a-l înlocui pe Preafericitul *Teoctist* și a învins un prelat mai tradiționalist, ÎPS *Bartolomeu Anania*. „Associated Press” precizează că ÎPS *Daniel* a fost unul dintre fondatorii unui grup care propunea reînnoirea Bisericii Ortodoxe, care s-a destrămat, însă, în 1990, când el a devenit Mitropolitul Moldovei. „Associated Press” adaugă că acestea au fost primele alegeri democratice din Biserica Ortodoxă Romană. Agenția își încheie relatarea reamintind că 87% din populația României este ortodoxă, că Biserica s-a reafirmat după căderea comunismului și că Preafericitul *Teoctist* a fost lăudat pentru dialogul cu Vaticanul.

Alegerea noului Patriarh a fost reflectată și în presa sârbă de BIRN, „Balkan Investigative”.

„Report Network” a observat competiția strânsă în urma căreia a fost ales Patriarh, ÎPS Mitropolit *Daniel* al Moldovei și Bucovinei.

II. ÎNTRONIZAREA PREAFERICITULUI PĂRINTE DANIEL, AL VI-LEA PATRIARH AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

Preafericitul Părinte *Daniel* a fost întronizat Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române în Catedrala Patriarhală din București, Duminică, *30 septembrie 2007*, în cadrul unei ceremonii solemne și a unei slujbe speciale, urmând rânduiala tradițională a Bisericii Ortodoxe în astfel de ocazii. Momentul întronizării Patriarhului a constituit o mare sărbătoare a Bisericii românești, dar în același timp, și o sărbătoare a întregii Ortodoxii.

1. PREGĂTIRI PENTRU CEREMONIA ÎNTRONIZĂRII

Îndată după alegerea noului Patriarh, ÎPS Arhiepiscop *Nifon* al Târgoviștei, președintele Comisiei de organizare a întronizării Preafericitului Părinte *Daniel*, a purces la pregătirea bunei desfășurări a acestui important eveniment din viața Bisericii și a societății românești.

S-au luat măsuri pentru stabilirea programului ceremoniei întronizării, fixată pentru *Duminică, 30 septembrie 2007*, emiterea Gramatei Sinodale de întronizare și consemnarea ei în Condica Sfântă, întocmirea textului Însemnării cu privire la întronizarea noului Patriarh și scrierea în Cartea de Aur a Patriarhiei Române, invitarea Bisericilor Ortodoxe surori, a unor Biserici creștine și organizații internaționale interreligioase pentru a-și trimite delegați sau reprezentanți la întronizarea celui de-al VI-lea Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, invitarea înaltelor autorități de stat și a unor personalități ale vieții publice românești, comunicarea cu mass-media pentru transmiterea ceremoniei întronizării la posturile de radio și televiziune și pentru consemnarea ei în presa scrisă, asigurarea ordinei pe timpul desfășurării ceremoniei și altele.

Conferința de presă

Vineri, 28 septembrie 2007, ora 11,00, la Centrul de Presă al Patriarhiei Române a avut loc o conferință de presă susținută de ÎPS *Nifon*, Arhiepiscopul Târgoviștei, președintele Comitetului de organizare a ceremoniei întronizării Preafericitului Părinte *Daniel* în Scaunul de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, și de Prea Sfinții Episcopi-Vicari Patriarhali *Vincentiu Ploieșteanul* și *Ciprian Câmpineanul*, la care au participat jurnaliști de la ziarele centrale și de la agențiile de presă, reporteri de radio și televiziune.

Cu acest prilej s-a prezentat programul ceremoniei întronizării din ziua de *Duminică, 30 septembrie 2007*, s-au dat detalii privind modalitățile de transmitere a ceremoniei prin mass-media și s-a răspuns la unele întrebări ale ziariștilor.

**Programul întronizării
Duminică, 30 septembrie 2007:**

8.30 – 10.30 - Sfânta Liturghie oficiată, în Catedrala Patriarhală, de Mitropolii Bisericii Ortodoxe Române.

10.30 – 11.30 - Ceremonia de Întronizare a Patriarhului Bisericii Ortodoxe Române, în Catedrala Patriarhală:

- Slujba Te-Deum-ului de întronizare;
- Citirea Gramatei Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române;
- Înmânarea însemnelor patriarhale;
- Așezarea în tronul patriarhal;
- Cuvântul Preafericitului Părinte *Daniel*, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.

11.30 – 12.00 – Semnarea Actului în Condica de Aur a Patriarhiei Române.

12.00 – 13.30 – Ședința solemnă a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în Aula Palatului Patriarhiei, pentru prezentarea mesajelor de felicitare.

16.30 – 17.30 – Conferirea Ordinului Național *Steaua României* în Grad de Mare Cruce Preafericitului Părinte Patriarh *Daniel*, de către Excelența Sa, Domnul Traian Băsescu, Președintele României, la Palatul Cotroceni.

19.00 – 19.30 – Întâlnirea Preafericitului Părinte Patriarh *Daniel* cu ierarhii Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române și cu ierarhii Bisericilor Ortodoxe surori prezenți la întronizare, în Sala Sinodală din Reședința Patriarhală.

2. SOSIREA INVITAȚILOR DE PESTE HOTARE

În seara zilei de *vineri, 28 septembrie*, și în cursul zilei de *sâmbătă, 29 septembrie*, au sosit la București, pe Aeroportul Internațional Henri Coandă, pentru a participa la ceremonia întronizării Preafericitului Părinte *Daniel* în Scaunul de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, următoarele delegații ale Bisericilor Ortodoxe surori și ale unor Biserici creștine și organizații internaționale interreligioase:

Patriarhia Ecumenică: ÎPS *Ieremia*, Mitropolit de Elveția, ÎPS *Gennadios*, Mitropolit de Sassima, Preot Constantin Miron.

Patriarhia Alexandriei: ÎPS *Petros*, Mitropolit de Axomis.

Patriarhia Antiohiei: PS *Nifonos*, Episcop de Philippopolis, Vicar Patriarhal pentru Europa de Vest.

Patriarhia Ierusalimului: ÎPS Arhiepiscop *Theophanis* de Gerasa și Exarh al Sfântului Mormânt.

Patriarhia Moscovei: ÎPS *Filaret*, Mitropolit de Minsk și Slutsk, ÎPS *Vladimir*, Mitropolit de Chișinău, Protoieru Nikolai Balașov, Protoieru Nikolai Corjit, Protoieru Veceslav Șpac.

Patriarhia Sârbă: ÎPS *Amfilohie*, Mitropolit de Cerna Gora (Muntele Negru), ÎPS *Jovan*, Arhiepiscop de Ohrida, PS *Lucian*, Episcop de Buda și Administrator al Episcopiei Ortodoxe Sârbe de Timișoara, Arhimandrit *Dositei*, Preot *Vladimir Marcovici*, Vicar administrativ.

Patriarhia Bulgară: ÎPS *Dometian*, Mitropolit de Vidin, ÎPS *Kiril*, Mitropolit de Varna, PS *Naum*, Episcop de Stobia, Secretar al Sfântului Sinod, Preot *Hristo Gheorghiev*, Preot *Petar Totev*.

Biserica Ortodoxă din Ucraina: PS *Mark*, Episcop de Sumy, PS *Meletie*, Episcop de Hotin, Ipodiacon *Yevhenie*.

Biserica Ortodoxă a Georgiei: ÎPS *Gherasim*, Arhiepiscop de Zugdidi și Tsaisi, Preot *David*.

Biserica Ortodoxă a Ciprului: ÎPS *Gheorghe*, Mitropolit de Pafos, PS *Leontie*, Episcop de Hytra, Preot *Matei Petre*.

Biserica Greciei: ÎPS *Dionysios*, Mitropolit de Chios, ÎPS *Eustathios*, Mitropolit de Sparta și Monemvasia, ÎPS *Antim*, Mitropolit de Alexandroupolis, ÎPS *Dionisie*, Mitropolit de Corint, ÎPS *Pantelimon*, Mitropolit de Veria, ÎPS *Pavlos*, Mitropolit de Drama, ÎPS *Varnabas*, Mitropolit de Neapolis, Arhimandrit *Kirillos Misiakoulis*, Secretar șef al Sfântului Sinod.

Biserica Ortodoxă din Albania: ÎPS Mitropolit *Joan Pelushi* de Korça, Preot *Dhimitraq Veriga*.

Biserica Ortodoxă din Polonia: ÎPS *Ieremia*, Arhiepiscop de Wroclaw și Szczecin.

Biserica Ortodoxă din ținuturile Cehei și din Slovacia: PS *Tichon*, Episcop de Komarno și Vicar al Eparhiei de Prešov, Protoiereu *Ladoslav Baly*, șeful Cancelariei mitropolitane din Prešov, Protoiereu *Cristian Popescu*, Mănăstirea Sfânta Ludmila din Brno.

Biserica Ortodoxă din Finlanda: ÎPS *Leo*, Arhiepiscopul Kareliei și a toată Finlanda și Pr. *Bogdan Grosu*.

Biserica Ortodoxă din America (OCA): ÎPS *Nathaniel*, Arhiepiscop al Episcopiei Ortodoxe Române din America, Pr. *Laurence Lazăr*, secretar al Consiliului Episcopesc, Preot *Remus Grama*, Preot *Casian Fetea*.

Biserica Ortodoxă Coptă: PS *Kyrillos*, Episcop de Milano, PS *Gabriel*, Episcop de Viena.

Biserica Ortodoxă Apostolică din Armenia (Ecimiadzin): ÎPS Arhiepiscop *Yeznik Petrossian*, Secretar pentru relațiile interbisericești, ÎPS Arhiepiscop *Dirayr Mardikian*, al Bisericii Armene din România și Bulgaria, PS Episcop *Anuşavan Zhamkochian*, Decanul Facultății de Teologie din Erevan, Preot *Ezdras Bogdan*.

Catolicosul Armean de Cilicia: ÎPS Arhiepiscop *Gomidas Ohanian*, Vicarul Sanctității Sale Catolicosul *Aram I*, Preot *Shahe Panossian*, Decanul Seminarului Teologic.

Biserica Romano-Catolică (Vatican): Eminența Sa, Cardinalul *Walter Kasper*, președintele Consiliului Pontifical pentru Unitatea Creștinilor, Excelența Sa Monseniorul *Brian Farrell*, secretar la Consiliul Pontifical pentru Unitatea Creștinilor. Excelența Sa Monseniorul *Jean-Claude Perisset*, Nunțiu Apostolic la București.

Biserica Veche Catolică: Excelența Sa Episcopul *Hans Gerny*.

Biserica Anglicană: Excelența Sa Episcop *Geoffrey Rowell*, Reverend Martin Jacques, Dr. *John Barker*.

Biserica Evanghelică din Germania: Excelența Sa Superintendent *Gerrit Noltensneier*, Pastor dr. *Johann Schneider*.

Biserica Lutherană din Suedia: Excelența Sa *Anders Wejryd*, Arhiepiscop de Uppsala și Primat al Bisericii Lutherane din Suedia.

Consiliul Mondial al Bisericilor: Pr. prof. dr. *Ioan Sauca*.

Consiliul Bisericilor Europene: Excelența Sa, Venerabilul *Colin Williams*, Pr. prof. dr. *Viorel Ioniță*, Ms. *Renate Sbeghen*.

Alți invitați de peste hotare: Eminența Sa Cardinalul *Karl Lehmann*, Episcop de Mainz, președintele Conferinței Episcopilor Catolici din Germania, Excelența Sa Episcop *Francesco Coccopalmeiro*, președintele Consiliului Pontifical pentru interpretarea textelor liturgice, Excelența Sa *Vincenzo Paglia*, Episcop de Terni, Narni și Amelia (Italia), Excelența Sa Monseniorul *Gianfranco Bottoni*, Arhiepiscopia de Milano (Italia), Diaconul *Alberto Quattrucci*, Președinte Sant'Egidio (Italia), *Don Giovanni Brusegan*, Capelanul Universității din Padova (Italia), Excelența Sa Monseniorul prof. dr. *Philipp Harmoncourt* (Austria), Excelența Sa *Albert Rauch* (Germania), Prof. *Reinhart Thoele*, Facultatea de Teologie Evanghelică din Heidelberg (Germania), Domnul *Mattias Henn* (Austria), Domnul *Gabriel Vanghele* (Austria), Fr. *Jean Marc* și Fr. *James*, Comunitatea de la Taize (Franța), Preot Vicar *Marc Antonie Costa de Beauregard* (Franța), Preot *Traian Valdman*, Vicar pentru Italia, Preot Vicar *Ioan Pițura*, Vicariatul Ortodox Ucrainean, Sighetul Marmației, Preot *Mircea Corpodean*, parohia ortodoxă română din Johannesburg, Preot *Ioan Ioniță* și Preot *Gheorghe Chișcă* (Arhiepiscopia Ortodoxă Română în America și Canada), Preot *State Silviu*, parohia ortodoxă română din Istanbul (Turcia), Preot *Silviu Pufulete*, parohia ortodoxă română din Londra (Anglia).

Pe măsura sosirii la București, Preafericitul Părinte *Daniel* a primit la Reședința patriarhală pe membrii delegațiile bisericești de peste hotare, întâmpinându-i cu bucurie frățească și mulțumindu-le pentru prezența la ceremonia întronizării Preafericitului Sale

3. SFÂNTA LITURGHIE ÎN CATEDRALA PATRIARHALĂ

Duminică, 30 septembrie 2007, la ora 8.15, cei șapte mitropoliți ai Bisericii Ortodoxe Române – ÎPS Mitropolit *Laurențiu* al Ardealului, ÎPS Mitropolit *Bar-tolomeu* al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului, ÎPS Mitropolit *Teofan* al

Olteniei, ÎPS Mitropolit *Nicolae* al Banatului, ÎPS Mitropolit *Petru* al Basarabiei, ÎPS Mitropolit *Serafim* al Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei și Europei Centrale și de Nord, și ÎPS Mitropolit *Iosif* al Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale – înveșmântați în odăjdii, au plecat în procesiunea din Reședința patriarhală, având în frunte Marea Cruce Patriarhală, ripide și Însemnele patriarhale, purtate de consilieri patriarhali, până la Catedrală, unde au oficiat Sfânta Liturghie arhierescă, înconjurați de patru arhimandriți și șase diaconi, cu prilejul întronizării celui de al șaselea Întâistătător al Bisericii noastre. Răspunsurile liturgice au fost date de Corala Patriarhiei, dirijată de Pr. prof. Constantin Drăgușin și Pr. prof. Stelian Ionașcu.

La dumnezeiasca Liturghie au participat ierarhii Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române și delegații Bisericilor Ortodoxe surori și ai unor Biserici creștine și organizații internaționale interreligioase. Au fost prezente 30 de delegații ale Bisericilor creștine de peste hotare – din care 16 ale Bisericilor Ortodoxe surori – cuprinzând 90 de ierarhi, între care 56 au fost episcopi ortodocși și catolici.

Au mai asistat la slujbă înalți demnitari de stat români: președintele României, Traian Băsescu, președintele Senatului, Nicolae Văcăroiu, vicepreședintele Camerei Deputaților, Valer Dorneanu, premierul Călin Popescu-Tăriceanu, Majestatea Sa Regele Mihai, însoțit de principesa Margareta și principele Radu, foștii șefi de stat Ion Iliescu și Emil Constantinescu, miniștri, parlamentari, președinți de partide parlamentare.

Au fost prezenți conducătorii Cultelor creștine din România, reprezentanți ai Academiei Române, învățământului și vieții publice, membri ai Corpului Diplomatic acreditat în România, precum și rudele noului Patriarh.

Din cauza spațiului redus, credincioșii n-au avut acces în Catedrală. S-au asigurat locuri pe scaune numai pentru ierarhi și invitați. Credincioșii, în număr de circa 3000, au putut, însă, urmări slujba și ceremonia întronizării, transmise în direct, pe două mari ecrane montate afară.

Ordinea în jurul Catedralei a fost menținută de jandarmi, de preoți cu epitrahil și de elevi seminariști.

4. CEREMONIA ÎNTRONIZĂRII. GRAMATA SINODALĂ

Întronizarea propriu-zisă a noului Patriarh a început la ora 10.30, după Sfânta Liturghie, și a constat în slujba Te Deum-ului, cu rânduială specială, care stă la baza întronizării, urmată de citirea Gramatei Sfântului Sinod, semnată de către toți ierarhii Bisericii Ortodoxe Române, înmânarea însemnelor patriarhale și așezarea Prea Fericitului Părinte *Daniel* în Tronul de Patriarh.

După rugăciunile începătoare ale Te-Deum-ului, rostite de diacon, cu binecuvântările ÎPS Mitropoliți *Laurențiu* al Ardealului și *Bartolomeu* al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului, și răspunsurile corului, în timp ce s-a cântat Troparul

Pogorării Duhului Sfânt, PS Episcop *Vincentiu* Ploieșteanul, Vicar Patriarhal și Secretarul Sfântului Sinod, l-a învitat pe noul Patriarh în mijlocul bisericii, sub policandru.

În acest moment, ÎPS *Nifon*, Arhiepiscopul Târgoviștei, președintele Comisiei de organizare a ceremoniei întronizării, a citit Gramata Sfântului Sinod, scrisă pe pergament, pe care a înmânat-o, apoi, legată cu o panglică tricoloră, Preafericitului Părinte *Daniel*.

GRAMATĂ SINODALĂ

PREA IUBITULUI CLER ȘI POPOR DREPTCREDINCIOS DIN DE DUMNEZEU PĂZITA ARHIEPISCOPIE A BUCUREȘTILOR ȘI MITROPOLIE A MUNTENIEI ȘI DOBROGEI ȘI CELOR DIN CUPRINSUL ÎNTREGII PATRIARHII A BISERICII ORTODOXE ROMÂNE, TUTUROR ASCULTĂTORILOR ȘI CITITORILOR ACESTEI GRAMATE SINODALE,

*Har și pace de la Dumnezeu, Părintele nostru din ceruri,
iar de la Noi binecuvântarea arhierescă*

Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos a așezat în Sfânta Sa Biserică scaune și vrednicii mici și mari și, prin trimiterea din ceruri în chipul limbilor de foc a Prea Sfântului și de viață făcătorului Duh peste Sfinții Săi ucenici și apostoli, i-a întărit întru propovăduirea cuvântului Evangheliei Sale, iar prin punerea mâinilor, într-o neîntreruptă înlănțuire de la sfinții apostoli și până astăzi, toți slujitorii Bisericii lui Dumnezeu și păstorii turmei lui Hristos se fac vrednici a fi părtași aceluiași daruri și haruri.

Ca smeriți urmași ai lor, facem arătare tuturor, că prin trecerea la cele veșnice în ziua de 30 iulie 2007 a Fericitului întru pomenire Patriarhul Teoctist Arăpașu a rămas vacant scaunul de Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

Pe temeiul articolului 130 alin. "d" și "p" din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, prin adresa nr. 3353/2007, a fost convocat Sfântul Sinod în ședință extraordinară pentru desemnarea a trei candidați dintre ierarhii eparhioți, iar prin adresa nr. 3373/2007, a fost convocat în aceeași zi de 12 septembrie 2007, Colegiul Electoral Bisericesc pentru alegerea de Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române dintre cei trei candidați recomandați de Sfântul Sinod.

Ca urmare, după săvârșirea slujbei Te-Deum-ului în Catedrala Patriarhală, la orele 17.00, Colegiul Electoral Bisericesc s-a întrunit în aula

Palatului Patriarhiei Române, unde, sub președinția Înalt Prea Sfințitului Mitropolit Nicolae al Banatului, ierarhul în cea mai veche hirotonie întru arhieru, în ordinea dipticelui, a ales după rânduielile bisericești, în scaunul vacant de Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române pe Înalt Prea Sfințitul Părinte Dr. Daniel Ciobotea, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, care s-a arătat vrednic de chemarea la această înaltă demnitate, prin statornicia în mărturisirea dreptei credințe, a Sfintei Biserici Ortodoxe de Răsărit, prin pilduitoarea și întreita slujire învățătoarească, sfințitoare și conducătoare ca arhieru al lui Hristos, prin neobositul zel misionar, prin larga lucrare pastorală și social caritativă în slujba păstoriților, prin promovarea, întărirea și înnoirea lucrării administrative bisericești în Arhiepiscopia Iașilor, prin cultivarea relațiilor frățești cu membrii Sinodului Mitropolitan, prin împlinirea răspunderilor încredințate de Sfântul Sinod pentru reprezentarea Bisericii Ortodoxe Române în forumurile bisericești internaționale și la întrunirile teologice interortodoxe și intercreștine, activități pentru care a fost distins cu funcții, onoruri și titluri academice, prin activitatea ca profesor de teologie, care a elaborat apreciate lucrări științifice teologice, sute de studii și articole necesare instruirii studenților teologi și clerului ortodox român, precum și pentru fondarea de viabile instituții teologice, culturale și social-caritative, dând dovezi de ascultare față de Sfântul Sinod, de respectare și împlinire a legilor țării.

Potrivit articolului 130 alin. "u" și articolului 131 alin. "l" din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, Noi, membrii Sfântului Sinod am procedat la examinarea și cercetarea canonică a acestei alegeri în ședința noastră din 12 septembrie 2007, și găsind că alegerea s-a îndeplinit cu păzirea tuturor formelor și rânduielilor legale, am validat și aprobat alegerea Înalt Prea Sfințitului Mitropolit Dr. Daniel Ciobotea în scaunul vacant de Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei, Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române și Președinte al Sfântului nostru Sinod.

Ca urmare, astăzi, duminică, 30 septembrie 2007, după oficierea Sfintei Liturghii în Catedrala Patriarhală, în prezența membrilor Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, a Președintelui României, a reprezentanților Înaltelor foruri și autorități de Stat, a delegațiilor Bisericilor Ortodoxe, ai celorlalte Biserici și organizații creștine mondiale, a celorlalte Biserici și Culte din țară, de față fiind mulți clerici și credincioși din Arhiepiscopia Bucureștilor și din întreaga Biserică Ortodoxă Română,

Noi, Laurențiu, Mitropolitul Ardealului, Bartolomeu, Mitropolitul Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului, Teofan, Mitropolitul Olteniei, Ni-

colae, Mitropolitul Banatului, Petru, Mitropolitul Basarabiei, Serafim, Mitropolitul Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei, Europei Centrale și de Nord și Iosif, Mitropolitul Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale, săvârșind Doxologia întronizării în Catedrala Patriarhală, înmânăm Preafericitului Părinte Daniel, în numele Sfântului Sinod, după rânduiala tradițională, însemnele slujirii patriarhale: Gramata Sinodală, mantia patriarhală, crucea și engolpioanele patriarhale, camilafca albă și culionul alb cu cruce, precum și cârja arhipăstorească și-l așezăm potrivit chemării și vredniciei în tronul patriarhal.

Constatând dragostea de care se bucură în rândurile noastre, ale clerului, credincioșilor, monahilor și monahiilor Bisericii Neamului nostru și aprecierea din partea tuturor celor prezenți, care prin aceasta dau mărturie de prețuirea de care se bucură înlăuntrul și în afara țării, fiind încredințați că Preafericirea Sa va fi și mai departe pildă de dragoste frățească, de neobosită lucrare, bună înțelegere și înțelepciune părintească, spre a ne fi tuturor călăuză și îndemn întru întărirea, apărarea și cinstirea tuturor învățăturilor Sfintei Evanghelii, în duhul Sfinților Apostoli, Sfinților Părinți și al păcii între oameni și popoare, îl recomandăm tuturor celor din cinul preoțesc și călugăresc, precum și tuturor dreptcredincioșilor creștini din de Dumnezeu-păzita Arhiepiscopie a Bucureștilor, Mitropolie a Munteniei și Dobrogei și Patriarhie Română, pe Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, îndemnând pe toți să-l respecte și să-l asculte cu toată supunerea, ca pe Chiriarhul legiuit al lor și Întâistătător al nostru, ca Patriarh și Președinte al Sfântului Sinod, înțelegând și noi să ne plecăm, cu toată voia arătându-i în toate împrejurările cinstire și ascultare, ca frați întru Domnul, dorindu-i să păstorească cu râvnă, blândețe, dreptate și iubire de popor, stăruind cu răbdare și înțelepciune, în lucrarea neconținută a propovăduirii cuvântului lui Dumnezeu și privind pururea la dreptarul și plinitorul credinței noastre, Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos, Păstorul cel Bun, căruia I se cuvine toată mărirea, cinstea și închinăciunea, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin!

Data astăzi, duminică, 30 septembrie, anul mântuirii 2007.

Înmânarea însemnelor patriarhale

După citirea Gramatei, Preafericitul Părinte *Daniel* a fost invitat pe solee, pentru a-i fi înmânate însemnele patriarhale de către Mitropoliții Bisericii Ortodoxe Române.

ÎPS Mitropolit *Serafim* al Mitropoliei Ortodoxe Române pentru Germania și Europa Centrală și de Nord și ÎPS Mitropolit *Iosif* al Mitropoliei Ortodoxe Române pentru Europa Occidentală și Meridională i-au înmânat mantia; ÎPS Mitro-

polit *Petru* al Basarabiei, crucea; ÎPS Mitropolit *Nicolae* al Banatului, engolpionul cu Maica Domnului; ÎPS Mitropolit *Teofan* al Olteniei, engolpionul cu Mântuitorul; ÎPS Mitropolit *Bartolomeu* al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului, camilfca albă, iar ÎPS Mitropolit *Laurențiu* al Ardealului, primul în ordinea dipticelui, după Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, cârja patriarhală, care este simbolul autorității.

După primirea fiecărui însemn, la întrebarea mitropoliților, „Vrednic este?” corul și cei prezenți au răspuns „Vrednic este!” Când i-a oferit cârja patriarhală, ÎPS Mitropolit *Laurențiu* a rostit următoarele cuvinte: „În numele Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, primiți această cârjă patriarhală, ca să păstoriți turma cuvântătoare a lui Hristos, a Preasfintei Biserici Ortodoxe Române, cea încredințată Prea Fericirii Voastre, și celor ascultători să le fie toiag de sprijin și de întărire, iar pentru cei neascultători și nestatornici, toiag de deșteptare și îndreptare”.

Așezarea în Tronul patriarhal

După acest moment, ÎPS Mitropolit *Laurențiu* și ÎPS Mitropolit *Bartolomeu* l-au condus pe Preafericitul Patriarh *Daniel* în Tronul patriarhal.

ÎPS Mitropolit *Bartolomeu* a spus: „Cu ajutorul și Atotputernicului și Milostivului Dumnezeu, Care poartă grijă sfintelor Sale Biserici, Vă înălțăm și Vă așezăm, de Hristos iubitorule și al nostru prea iubit frate în Domnul, Preafericite Părinte *Daniel*, în tronul de Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei, Locțiitor al Cezareei Capadociei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh”.

Rânduiala aceasta de investire a fost păstrată încă de la întronizarea primului Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, Miron Cristea.

A urmat prima binecuvântare a noului Patriarh dată celor prezenți cu dichero-tricherele, în timp ce corul a cântat „Întru mulți ani, Stăpâne!”.

În continuare, ÎPS Mitropolit *Teofan* a rostit o rugăciune către Bunul Dumnezeu, să-i dea putere și har Preafericitului Patriarh *Daniel*, „ca să lege și să dezlege cele ce se cuvine a lega și dezlega, iar Biserica Ta, prin alesul Tău, o înțelepțește și o păzește”.

După citirea *Apostolului* (Evr. 13, 17-21) de către diacon, ÎPS Mitropolit *Laurențiu* a citit din Sfânta Evanghelie (*Ioan* 10, 9- 16) despre *Păstorul cel bun*, iar ÎPS Mitropolit *Nicolae* a rostit o rugăciune, după care ÎPS Mitropoliți *Petru* a zis otpustul.

Încheindu-se slujba Te-Deum-ului și ceremonia întronizării, Preafericitul Patriarh *Daniel* a rostit cu vădită emoție din fața Sfântului Altar un cuvânt către cei prezenți, intitulat „**Comuniune frățească în Biserică și misiune spirituală în societate**“*.

* Cuvântul Preafericirii Sale rostit la întronizare este publicat ca *Editorial* în prezentul număr al revistei "Biserica Ortodoxă Română" (n. red.).

După cuvântul Preafericitului Patriarh *Daniel*, s-a oficiat un Polihroniu, cântare specifică ce cuprinde urări de mulți ani pentru Preafericirea Sa, pentru ierarhii Sfântului Sinod, pentru cler și credincioși.

În acest moment, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, ierarhii Sfântului Sinod, delegațiile bisericești de peste hotare, urmați de ceilalți invitați, au ieșit din Catedrală în procesiune, îndreptându-se în sunetul clopotelor spre Palatul Patriarhiei, pentru a participa la celelalte momente ale ceremoniei întronizării.

Binecuvântând cu crucea și mulțumind preoților și credincioșilor prezenți în fața Catedralei, care l-au întâmpinat cu aplauze, noul Patriarh a intrat în palatul Patriarhiei, unde a îmbrăcat veșmântul alb, după care a semnat în Condica de Aur a Patriarhiei Române și a intrat în aulă pentru a asculta mesajele delegațiilor prezente la întronizare.

Simbolismul însemnelor arhieresti

Mitra este accesoriul liturgic folosit de arhieriei pentru acoperirea capului, având forma coroanei sau diademei de odinioară a împăraților bizantini. Ea simbolizează „cununa de spini a Mântuitorului, precum și mahrama de pe capul Lui” (Sf. Simeon al Tesalonicului). Mitra reprezintă demnitatea slujirii împărătești a Mântuitorului, precum și vrednicia de a fi primit de la Hristos, ca principal săvârșitor al celor sfinte.

Engolpionul este o insignă arhierescă de forma unei iconițe-medalion, confecționată din email, aur sau argint, și înfațișează pe Mântuitorul sau pe Maica Domnului. El se poartă pe piept, legat cu un lănișor trecut peste gât. Engolpionul este specific Bisericii Ortodoxe. El simbolizează pecetea și mărturisirea credinței cea din inimă. Când are reprezentat chipul Maicii Domnului, simbolizează puterea mijlocitoare și ocrotitoare a Prea Sfintei Fecioare Maria. Arhieriei poartă engolpionul atât în timpul slujbei dumnezeiești, cât și în viața de toate zilele.

Crucea pectorală este o insignă a demnității arhieresti, pe care arhierul o poartă la piept nu numai în timpul serviciului divin, ci și în timpul vieții de zi cu zi. În Biserica Ortodoxă Română dreptul de a purta cruce în permanență îl are numai arhierul, pe care o poate acorda ca o distincție și preoților. Crucea pectorală simbolizează Crucea lui Hristos, semn al biruinței asupra păcatului și a morții.

Cârja sau toiagul păstoresc este un baston înalt, confecționat din lemn sau metal, împodobit cu plăcute de aur, fildeș sau argint. La capătul de sus se termină cu doi șerpi încrustați, peste care se suprapune un glob surmontat de o mică cruce. Pe mâner se înfășoară de obicei o maramă cusută cu fir pentru a fi mai ușor de purtat. Cârja simbolizează puterea de a păstori Biserica și autoritatea pastorală a arhierului. Cei doi șerpi de la capătul de sus al cârjei simbolizează înțelepciunea arhierului. În întregime ea, cârja simbolizează Crucea Mântuitorului Iisus Hristos, în numele căruia slujește arhierul.

Mantia este un veșmânt lung și larg, fără mâneci, ca o pelerină bogată, împodobită pe laturi cu niște benzi. Se încheie la gât și jos, în față. Mantia își are originea în mantaua monahală de odinioară, adoptată ca însemn arhieresc, deoarece episcopii (arhierii) provin dintre călugări. Mantia simbolizează puterea și plenitudinea slujirii arhierelui.

Toate aceste însemne arhieresti sunt purtate de toți episcopii.

Patriarhul, pentru a se deosebi de mitropoliți și de ceilalți episcopi (care poartă o cruce și un englonpion – fie cu Mântuitorul, fie cu Maica Domnului), poartă două engolpioane (unul cu Mântuitorul și celălalt cu Maica Domnului),

În Biserica Ortodoxă Română, vestimentația (costumația) Patriarhului este de culoare albă. Aceasta este o tradiție a Bisericii noastre, singura în care patriarhul este îmbrăcat complet în alb. În Bisericile de rit slav, patriarhul are ținuta neagră, dar camilafca albă. În Bisericile de rit grecesc, patriarhii poartă costumație neagră, inclusiv patriarhul ecumenic. Doar în Săptămâna Patimilor și veșmintele Patriarhului Bisericii Ortodoxe Române sunt cernite.

5. ÎNSEMNAREA ÎN CONDICA DE AUR A PATRIARHIEI ROMÂNE

În Condica de Aur a Patriarhiei Române s-a scris următorul Act menit să consemneze pentru istorie mărețul eveniment al întronizării celui de-al șaselea Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

Însemnare la Întronizarea Prea Fericitului Daniel Ciobotea în scaunul de Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române

"Cu vrerea Tatălui, cu ajutorul Fiului și săvârșirea Sfântului Duh, Dumnezeu cel în Treime lăudat, în anul mântuirii 2007, în ziua a douăsprezecea a lunii septembrie Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române convocat de către Înalt Prea Sfințitul Mitropolit *Daniel* al Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh, s-a întrunit în ședință extraordinară prezidată de către Înalt Prea Sfințitul Mitropolit *Nicolae*, ierarhul, care potrivit dipticelui are cea mai veche hirotonie întru arhieru. Astfel, Sfântul Sinod a desemnat trei dintre membrii săi spre a fi supuși Colegiului Electoral Bisericesc pentru alegerea în scaunul de Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, rămas vacant prin mutarea la viața cea veșnică, la 30 iulie 2007, a Fericitului întru pomenire Părintele Patriarh *Teoctist*.

Chibzuind sub inspirația Sfântului Duh, în aceeași zi de 12 septembrie 2007, membrii Colegiului Electoral Bisericesc, au ales dintre cei trei ierarhi desemnați de Sfântul Sinod, pe Înalț Prea Sfințitul Mitropolit *Daniel* al Moldovei și Bucovinei, socotit a fi vrednic în tronul vacant de Părinte și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, prin pilduitoarea, întreită slujire învățătoarească, sfințitoare și conducătoare ca Arhiepiscop al lui Hristos.

În asentimentul Bisericii Ortodoxe Române în unitatea și totalitatea ei, reprezentată de membrii Sfântului Sinod, delegații clerici și mireni ai eparhiilor și reprezentanții învățământului teologic universitar și seminarial, întruniți în Măritul Colegiu Electoral Bisericesc, au luat aminte, cu responsabilitate, la statornicia în credință și în faptă, la neobositul zel misionar și la ascultarea față de Sfântul Sinod în toate vredniciile încredințate Înalț Prea Sfințitului *Daniel*, ca Arhiepiscop al Iașilor și Mitropolit al Moldovei și Bucovinei, reprezentant al Sfintei noastre Biserici în multe și importante forumuri și întruniri internaționale, intercreștine și interreligioase în care a activat, fiind recunoscut și apreciat pentru acestea, în țară și peste hotare, prin funcții, onoruri, distincții, titluri academice primite, ca fondator de instituții teologice, culturale și social-caritative, de publicații religioase, ca reputat teolog și profesor, care a elaborat mai multe lucrări științifice teologice, sute de studii și articole în limba română și limbi străine, utile promovării vieții religioase și instruirii studenților teologi și elevilor seminariști.

Constatând profunda sa implicare în trăirea duhovnicească, în misiunea pastorală și în slujirea arhierescă sub toate aspectele, Măritul Colegiu Electoral Bisericesc și-a întărit convingerea în vrednicia Înalț Prea Sfinției Sale, ca viitor Întâistătător și Arhipăstor al Bisericii, l-a ales Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei și al șaselea Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, alegere pe care Sfântul Sinod a validat-o și aprobat-o în ședința sinodală specială din 12 septembrie 2007.

Iar astăzi, 30 septembrie 2007, în Duminica a XIX-a după Rusalii, s-au desfășurat în Catedrala Patriarhală festivitățile prilejuite de întronizarea Prea Fericitului Părinte *Daniel*, ca Întâistătător și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, oficiindu-se Sfânta Liturghie și Te-Deum (Doxologie) de mulțumire, înmânându-i-se însemnele demnității patriarhale: Gramata Sfântului Sinod de investitură și întronizare, mantia patriarhală, camilafca albă cu cruce, crucea și engolpioanele patriarhale precum și cârja arhipăstorească, în cadrul ceremoniei întronizării săvârșită de II. PP. SS. Mitropoliți, membri ai Sfântului Sinod, în prezența Înalților oaspeți din partea Bisericilor ortodoxe surori, ai celorlalte Biserici creștine și organizații religioase din țară și de peste hotare, ai organizațiilor religioase internaționale, ai înaltelor instituții de stat ale României și ai reprezentanților instituțiilor de învățământ teologic, ai clerului, credincioșilor, monahilor și monahiilor din întreaga Biserică Ortodoxă Română.

Într-un cuget și o simțire întreaga suflare creștinească prezentă a preamărit pe Dumnezeu pentru darul pe care l-a dăruit Bisericii Ortodoxe Române.

Ceremoniile din Catedrala Patriarhală au fost urmate de ședința festivă a Sfântului Sinod desfășurată în Marea Aulă a Palatului Patriarhiei Române, rostindu-se și prezentându-se mesaje de felicitare din partea conducerii de stat, a reprezentanților Bisericilor participante la festivitate și a conducătorilor cultelor religioase din țară.

Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos, Păstorul cel Mare și Bun, să hărăzească Întâistătorului ales și întronizat al Bisericii Ortodoxe Române, Preafericitului Părinte Patriarh *Daniel*, păstorire rodnică și îndelungată, în ogorul Sfintei Biserici Ortodoxe a poporului român, în adevăr, cu blândețe, dreptate, cumpăt nebiruit în propovăduirea Cuvântului, pentru continuarea și sporirea vieții religioase în Biserica lui Hristos din România, în necontenită credință și veghere către Mântuitorul și Plinitorul credinței noastre.

Mântuiește Doamne poporul Tău și binecuvântează moștenirea Ta!"

Textul a fost semnat de Preafericitul Părinte *Daniel*, Președintele Sfântului Sinod și Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, de toți ierarhii Sfântului Sinod – mitropoliți, arhiepiscopi, episcopi, episcopi-vicari și arhieriei-vicari – în ordinea canonică, de reprezentanții autorităților de stat, de membrii delegațiilor de peste hotare – ai Bisericilor Ortodoxe surori, Bisercilor creștine și organizațiilor internaționale intercreștine – de reprezentanții Cultelor din România, ai Academiei, învățământului și altor instituții, de membrii Corpului Diplomatic acreditat în România, membrii Consiliului Național Bisericesc și ai Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Bucureștilor, membrii Permanenței Consiliului Național Bisericesc, ai Permanenței Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Bucureștilor și ai Permanenței Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Iașilor, de reprezentanții învățământului teologic din Arhiepiscopia Bucureștilor, protopopii din Arhiepiscopia Bucureștilor, reprezentanții mănăstirilor și schiturilor din Arhiepiscopia Bucureștilor, salariați ai Administrației Patriarhale, preoți și slujitori de la comunitățile ortodoxe române de peste hotare.

6. PREZENTAREA MESAJELOR OFICIALE DE FELICITARE

După ceremonia întronizării desfășurată în Catedrală a urmat ședința solemnă a Sfântului Sinod, în Aula Palatului Patriarhiei, pentru prezentarea mesajelor oficiale de felicitare din partea înalților demnitari de stat români și a delegațiilor bisericesti de peste hotare.

Au participat la ședința solemnă a Sfântului Sinod: ierarhii Bisericii Ortodoxe Române, delegații Bisericilor de peste hotare, înalții demnitari de stat români, conducătorii cultelor din România, miniștri, senatori și deputați, președinți de partide parlamentare, reprezentanți ai Academiei Române, învățământului și

vieții publice, membri ai Corpului Diplomatic acreditați în România, care au fost prezenți și la ceremonia din Catedrală. Au mai fost prezenți membrii Consiliului Național Bisericesc și ai Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Bucureștilor, membrii Permanenței Consiliului Național Bisericesc și ai Permanenței Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Bucureștilor, membri Permanenței Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Iașilor, reprezentanți ai învățământului teologic din Arhiepiscopia Bucureștilor, protopopii din Arhiepiscopia Bucureștilor, reprezentanții mănăstirilor și schiturilor din Arhiepiscopia Bucureștilor, reprezentanți ai autorităților de stat locale, precum și rudele Preafericitului Părinte Patriarh *Daniel*.

La cele două balcoane ale aulei și-au găsit locuri preoți, credincioși, studenți teologi, elevi seminariști, corul Catedralei, precum și ziariștii acreditați de Biroul de presă al Patriarhiei Române.

Preafericitul Părinte *Daniel*, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, înveșmântat în reverendă și camilafcă albe, a intrat în aula urmat de membrii Sinodului Permanent și a fost întâmpinat cu *Imnul Patriarhal*, cântat de coriști și de elevii seminariști.

Alături de Preafericitul Părinte *Daniel*, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, la masa prezidiului au luat loc Domnul Traian Băsescu, Președintele României, Domnul Nicolae Văcăroiu, Președintele Senatului, Domnul Călin Popescu Tăriceanu, Primul Ministru al Guvernului, Domnul Valer Dorneanu, Vicepreședinte al Camerei Deputaților, ÎPS *Ieremia*, Mitropolitul Elveției, reprezentantul Sanctității Sale *Bartolomeu I*, Patriarhul Ecumenic al Constantinopolului, și ÎPS *Petros*, Mitropolit de Axomis, reprezentantul Preafericitului *Teodoros al II-lea*, Patriarhul Alexandriei și al întregii Africi.

Misiunea de invitare a participanților pentru prezentarea mesajelor de felicitare a fost îndeplinită de ÎPS Arhiepiscop *Nifon* al Târgoviștei, președintele Comisiei de organizare a ceremoniei întronizării.

**Mesajul prezentat de ÎPS Laurențiu,
Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului, în numele
Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române**

„Înnoirea Bisericii, bucurie și responsabilitate”

*Preafericite Părinte Patriarh Daniel,
Excelența Voastră Domnule Președinte la României,
Înalt Prea Sfințiile și Prea Sfințiile Voastre,
Stimați oaspeți de peste hotare și din țară,
Iubiți credincioși,*

"În această aleasă și sfântă zi am fost cu toții martori ai întronizării celui de-al șaselea Patriarh al BOR, în această catedrală venerabilă și încărcată de istorie din inima Bucureștiului. Este un eveniment duhovnicesc, liturgic și canonic plin de

adânci și multiple semnificații atât pentru ortodoxia românească cât și pentru cea ecumenică. Cu adevărat aceste momente, care au devenit istorie, ne obligă la reflecție, deschizându-ne mintea și inima pentru a putea înțelege lucrarea tainică a Duhului Sfânt, care pretutindeni este „și pe toate le plinește”.

În Sfânta noastră Biserică Ortodoxă, întronizarea oricărui episcop, dar mai ales a întâiului dintre episcopii, este o sărbătoare a înnoirii Bisericii înseși. În acest sens Sfânta Scriptură arată că Dumnezeu Creatorul, fiind prezent prin energiile Sale divine în creația și umanitatea Sa ca într-un templu sfânt, sfințește și înnoiește toate, cum se spune la prorocul Isaia: „*Înnoți-vă pentru Mine! Așa zice Domnul Cel ce a făcut cerul și a pus în rânduială pământul... adunați-vă și veniți laolaltă, sfătuiți-vă voi, cei mântuiți dintre oameni! Eu sunt Dumnezeu și afară de Mine nu este altul, un Dumnezeu Drept și Mântuitor! Întoarceți-vă la mine și vă veți mântui!*” (Isaia 45, 16-22). Templul Cel Sfânt al lui Dumnezeu prin excelență este Biserica, trupul tainic al Domnului, plinirea celui ce plinește toate, unde Fiul lui Dumnezeu înomenit, răstignit, înviat și înălțat, este prezent văzut și nevăzut, adică este împreună cu Tatăl și aici nevăzut împreună cu noi locuiește. Totodată, El este Calea, Adevărul și Viața noastră, fiind prezent în mărturisirea dreptei credințe, lucrător în Liturghia, Tainele și Cultul Bisericii, călăuzitor și învățător în ierarhia Bisericii. Unitatea inseparabilă a acestor trei elemente se împlinește în Mântuitorul Iisus Hristos, care face din Biserică realitatea, actualizată anticipat, a Împărăției sale, în care se înnoiesc toate. În El și prin El episcopii înconjurați de preoți, diaconi și popor, formează imaginea Împărăției lui Dumnezeu care înnoiește lumea.

Mântuitorul Iisus Hristos ne-a descoperit taina comuniunii persoanelor treimice și ne-a arătat că unitatea este singura formă adevărată de viață duhovnicească. După această învățătură au trăit Sfinții Apostoli, pe care Domnul i-a ales și așezat ca urmași ai Săi în lume, și episcopii, din toate timpurile și din toate locurile. În acest sens, canonul 34 apostolic spune: „*Episcopii fiecărui neam (ethnos) trebuie să-l cunoască pe Primul (proton) dintre ei drept cap (kephalen), și să nu facă nimic fără voința (gnome) lui, dar nici acela să nu facă ceva fără voința (gnome) tuturor. Fiindcă așa va fi armonia aceleași gândiri (homonioia) și va fi slăvit Dumnezeu Tatăl prin Fiul în Duhul Sfânt*”. Așadar, Ortodoxia, ca adevărată Biserică a lui Dumnezeu, este Biserica Sfintei Treimi, zidită pe taina unității celor Trei Persoane într-o unică ființă. Această taină a comuniunii fundamentează unitatea și diversitatea, ierarhia și libertatea, reflectându-se în toate nivelele de existență ale Bisericii: local, regional și universal. Astfel, în Biserica Ortodoxă, episcopi și preoți, reprezentanți ai **principiului ierarhic**, săvârșesc Liturghia și celelalte slujiri bisericești mereu cu poporul credincios și pentru el. La rândul său poporul lui Dumnezeu primește această slujire dumnezeiască și participă activ la viața Bisericii, încadrând ierarhia în ampla comuniune a **sobornicității** – al doilea

principiu constitutiv al Bisericii Ortodoxe. Episcopii, deși deplin egali și autonomi în eparhiile lor, sunt cuprinși în comuniunea **sinodalității** – cel de-al treilea principiu constitutiv de organizare a Bisericii Ortodoxe.

În sensul celor arătate episcopii formează un corp ordonat având în frunte drept cap un protos sau un primate, care în cadrul Bisericilor locale surori și egale are în frunte un “primus inter pares” pe Patriarhul Ecumenic al Constantinopolului. Rolul patriarhului este deci acela de a exprima și exercita unitatea în comuniune frățească a unei Biserici locale, asigurând integrarea tuturor principiilor constitutive ale poruncilor evanghelice în viața credincioșilor.

Iată, prin urmare de ce evenimentul la care am participat, întronizarea patriarhului nostru, are o semnificație ecleziologică și reprezintă o înnoire a Bisericii noastre în Iisus Hristos, Domnul slavei. Prin acest act liturgic și pe deplin canonic am readus înaintea lumii conștiința realității noastre autocefale, așezând în scaunul de protos pe cel ce formează împreună cu noi Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române. Prin Părintele nostru Patriarh *Daniel*, Biserica Ortodoxă s-a reîntregit și a redevenit un corp unic, după trecerea la cele veșnice a vrednicului de pomenire, Patriarhul *Teoctist*. Azi, în frunte cu Patriarhul nostru în calitate de părinte, sinodul este o icoană a Împărăției cerurilor. Dacă în Preasfânta Treime Tatăl nu e niciodată singur, ci împreună cu Fiul și Sfântul Duh, așa și în Sinodul nostru, Patriarhul este încadrat de dubla comuniune, sinodală a episcopilor și sobornicească a întregului popor al lui Dumnezeu. Aceasta e taina și bucuria comuniunii în Biserica Ortodoxă – cea a intercondiționării și dependenței reciproce a tuturor de toți, unde fiecare contează și e de neînlocuit: nici ierarhi fără patriarh, nici patriarh fără sinod; nici popor fără păstori, nici sinod și patriarh fără poporul lui Dumnezeu.

Preafericirea Voastră,

Ați devenit acum, prin voința lui Dumnezeu și a întregii noastre Biserici, patriarhul unui popor insuflat de Duhul Evangheliei lui Hristos. Poporul român, această sinteză unică de latinătate orientală și romanitate ortodoxă este moștenitorul vieții creștine apostolice, martirice și patristice. Atât limba, cât și naționalitatea lui s-au înfiripat odată cu Biserica Ortodoxă, mama lui duhovnicească de milenii. Cu toate că a trebuit să treacă prin suferințele crucii acest popor ortodox binecuvântat a devenit, în timp, o Națiune unită și independentă cu o Biserică autocefală patriarhală în comuniune frățească cu celelalte Biserici Ortodoxe. Au fost decenii lungi și pline de suferințe în care Biserica noastră s-a aflat împreună cu întregul popor sub valurile unei terori istorice care părea fără sfârșit. Prin înțelepciune și prudență, Patriarhi de fericită pomenire: *Miron*, *Nicodim*, *Iustinian*, *Iustin* și *Teoctist* au rezistat ca o adevărată cetate zidită pe stâncă înfruntând fiecare valuri copleșitoare și înscriind fapte memorabile în istoria continuității poporului nostru.

Prin alegerea Preafericirii Voastre din 12 septembrie, ierarhii și reprezentanții poporului lui Dumnezeu V-au identificat prin lucrarea Duhul Sfânt să fiți ales și pregătit pentru această misiune și slujire.

Aceste puține cuvinte, rostite în numele membrilor Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, se doresc să motiveze bucuria întregii Biserici, pentru această alegere, dar și să mulțumească Prea Sfintei Treimi pentru darul deosebit făcut Bisericii noastre. Pregătirea teologică aleasă a Prea Fericii Sale, începută la Institutul Teologic din Sibiu a fost încununată cu un doctorat la București și cu altul la Strasbourg. Astfel, discipolul părintelui Stăniloae s-a făcut, în 1987 la Sihăstria Neamțului, ucenicul duhovnicesc întru monahism al starețului de sfântă pomenire care a fost părintele Cleopa.

Personalitatea Preafericirii Sale s-a impus în activitatea didactică, ca profesor la Geneva, București și Iași, cu o operă publicistică remarcabilă. Pentru vestirea Cuvântului Adevărului, ca Arhiepiscop al Iașilor și Mitropolit al Moldovei și Bucovinei, Preafericirea Sa a reactivat Facultatea de Teologie, a înființat 5 Seminarii Teologice, școli postliceale sanitare, Institutul Trinitas (cu editură, tipografie și radio), Institutul Ecumenic și Social-Pastoral „*Sfântul Nicolae*”, Centrul de presă „*Lumina*”, Centrul Cultural-Pastoral „*Sfântul Daniil Sihăstru*”, Durău, Academia Ortodoxă „*Sfântul Ioan de la Neamț*”.

Teologia Dogmatică și cea Liturgică au fost trăite prin lucrarea de sfințire a credincioșilor, pe care i-a legat de Hristos prin sfinții a căror moaște au fost venerate alături de cele ale Cuvioasei maicii noastre Parascheva.

Filantropia creștină, ca slujire a aproapelui în suferință și în nevoi, bazată pe Filantropia divină, și-a găsit împlinirea în activitatea Preafericirii Sale într-o seamă de instituții, unități și centre medicale, social-caritative și cantine pentru săraci, mijloace de mare importanță în lucrarea pastoral-misionară a Bisericii.

În acest moment liturgic înălțător, pregătit de Sfânta Liturghie prin Jertfa Euharistică, când Preafericirea Voastră ați fost investit cu demnitatea de Patriarh, Întâiul Păstor al Bisericii noastre, care implică multă jertfă, membrii Sfântului Sinod Vă asigurăm de înalta prețuire și mai ales de împreună noastră lucrare în cadrul sinodalității Bisericii.

Ne rugăm Bunului Dumnezeu să Vă dăruiască Preafericirii Voastre sănătate și multă putere pentru a conduce corabia Bisericii pe calea mântuirii. Prin atribuțiile speciale de Patriarh și președinte al Sfântului Sinod sunteți chemat să vegheați continuu la menținerea unității și comuniunii sinodale, la aplicarea unitară în cadrul Bisericii noastre a Sfintelor Canoane și a regulamentelor bisericești și mai ales a principiilor acriviei și iconomiei bisericești. În consens sinodal, suntem în consecință, chemați să dăm răspuns teologic și canonic tuturor provocărilor lumii contemporane secularizate.

Mulțumim lui Dumnezeu pentru darul făcut Bisericii noastre, intrată astăzi pe o nouă cale de înnoire în împlinirea chemării sale. Vă dorim din tot sufletul,

Preafericite Părinte Patriarh *Daniel*, să aveți o păstorire rodnică și binecuvântată la cârma Bisericii Ortodoxe Române".

Mesajul Excelenței Sale, Domnului Traian Băsescu, Președintele României

*Preafericirea voastră,
Înalt Prea Sfințiile și Prea Sfințiile voastre,
Eminențe,
Excelențele voastre,
Doamnelor și domnilor,*

"Participăm astăzi la un moment de sărbătoare din viața Bisericii Ortodoxe Române, un moment al speranței de împlinire și înnoire, un moment al responsabilității față de societatea românească și de istorie.

Prin creativitatea sa, Biserica Ortodoxă a contribuit fundamental la formarea identității culturale și spirituale a românilor, generând, după cum spunea un istoric român, o „civilizație a binelui comun” și asumând de-a lungul timpului o solidaritate de destin cu națiunea.

Patrimoniul cultural și moral al ortodoxiei românești reprezintă o bogăție unanim recunoscută prin care România participă la diversitatea europeană.

Consider că prin experiența dialogului și a cooperării cu celelalte biserici și culte în respectul diversității și în beneficiul întregii societăți, Biserica Ortodoxă Română are un rol important în constituirea unei identități creștine receptive și responsabile în familia europeană.

Distinsă adunare,

În România, cultele, ca parte a societății care se bucură de încredere și respect, sunt recunoscute pentru contribuția la definirea și dezvoltarea proiectelor bazate pe un spirit comunitar activ.

În acest context, sunt convins că Biserica Ortodoxă va participa în continuare la dezbaterile publice și la programele care își propun acțiuni concrete de prevenire a sărăciei și a corupției, afirmând totodată valorile familiei și ale solidarității.

Cu toții avem responsabilitatea binelui comun, pe care îl putem împlini cu sprijinul celor care au menirea de a susține dimensiunea etică a spațiului public.

Preafericirea voastră,

Libertatea pe care Biserica Ortodoxă Română a redobândit-o după 1989 își are astăzi, prin alegerea întâistătătorului său, expresia sa deplină.

Cu acest prilej, doresc să îmi exprim încrederea în capacitatea întregii Biserici Ortodoxe de a găsi echilibrul între virtuțile tradiției și deschiderile lumii moderne, de a fi prezentă în societatea noastră prin slujirea semenilor noștri și prin frumusețea creațiilor sale.

Sunt convins că lucrarea Preafericirii voastre va oferi încredere și speranță în biruința dreptății, în puterea adevărului și în respectul față de celălalt, răspunzând prin responsabilitățile asumate acum, la chemarea pe care v-a adresat-o Biserica, aspirațiilor și vocațiilor existente în comunitatea credincioșilor și în întreaga societate.

La mulți ani, Preafericirea voastră!”

Mesajul Parlamentului României, prezentat de Domnul Nicolae Văcăroiu, Președintele Senatului

*Preafericite Părinte Daniel, Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române,
Înalt Prea Sfințiile Voastre,
Prea Sfințiile Voastre,
Sfințiile Voastre,
Eminențe,
Onorat Sinod,
Doamnelor și domnilor,*

"Este o deosebită onoare pentru mine ca în această zi sfințită de septembrie, când Biserica Ortodoxă Română întronizează pe cel mai înalt ierarh al său, înaintestătător al tuturor fiilor credinței strămoșești, să vă urez în numele Parlamentului României și al meu personal multă sănătate, multă putere și numai împliniri în nobila Dumneavoastră misiune de slujire a lui Dumnezeu și a poporului român.

Vă cunosc, Preafericite Părinte *Daniel*, truda și realizările obținute în calitate de Mitropolit al Moldovei și Bucovinei. Am avut cinstea să vă întâlnesc și să colaborăm, Dumneavoastră ca înalt ierarh, eu ca om politic și demnitar al statului, pentru înfăptuirea unor proiecte ale Bisericii în folosul oamenilor acestei țări, pentru creșterea rolului Ortodoxiei și afirmarea spiritualității românești. Iată de ce alegerea Prea Fericirii Voastre ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române vine să confirme o operă pe care ați început-o și o veți continua fără îndoială în noua misiune ce aveți de îndeplinit.

Asistăm în prezent la un fenomen cu totul relevant pentru viața de fiecare zi a omenilor din România, care s-ar putea numi reîntoarcerea în Biserică. După o perioadă de peste o jumătate de veac, în care s-a încercat pe cale oficială îndepărtarea Bisericii din viața socială, izolarea ei, sub toate formele de presiune, de tot ceea ce a însemnat viață spirituală și culturală, iată că Biserica revine pe locul său firesc, de element primordial în viața omului, în formarea generațiilor tinere, într-o țară integrată în structurile europene, angajată pe drumul modernizării și al creșterii bunăstării poporului român. Sărbătorile credinței devin mari evenimente de masă, religia s-a întors în școală. Aceste lucruri sunt produse firesc, organic, ceea ce arată că românii sunt un popor esențialmente creștin, iar creștinismul românesc are trăsături caracteristice, legate de devenirea ființei noastre naționale.

Marele nostru istoric Nicolae Iorga spunea : „În locul discursului pe care-l va face în amvon un teolog filozof, nouă ne trebuie biserica bogată în podoabe de

aur, cu icoane pe pereți, cu magia cântecelor, cu Tainele altarului ascuns în dosul catapetesmei cu ușile împărătești. Și în biserică totul trebuie adaptat sufletului nostru, simțirii noastre. Formalismul sec, ca și bolnavul misticism nu prind la oamenii vii și sănătoși din țara noastră. Creștinismul acesta de sinteză, discret și smerit, nu se rupe de societate și nici nu se amestecă în viața ei spre a o domina”. Este o definiție strălucită a felului de a te apropia și a-L cinsti pe Dumnezeu. El concretizează, cu limpezimea integrală, activitatea Bisericii străbune, precum și lucrarea căreia v-ați dedicat Dumneavoastră.

Preafericite Părinte Patriarh,

Acest neam a rezistat în istorie, aici, la răscrucea marilor imperii, în drumul unor războaie devastatoare și a rezistat prin unitate și credință. Aproape nu există loc pe pământul românesc să nu poarte însemnele unor acte de eroism, a unor răni eternizate în monumente și legende nepieritoare. Ele configurează, deopotrivă, testamentul pe care ni l-a lăsat istoria și datoria de a-l cunoaște și de a-l transmite mai departe, devenind o axă a conștiinței noastre naționale, conștiință ce se poate construi și reconstrui mereu, pornind de la credința în Dumnezeu și în destinul acestui neam. Știu, sunt convins, Preafericite Părinte Patriarh *Daniel*, că acesta este și crezul suprem al vieții și lucrării Preafericirii Voastre.

La acest început de drum, când preluați însemnele purtate de atâția vrednici patriarhi români, care s-au așezat în istoria și devenirea ființei românești, vă dorim încă o dată, din tot sufletul, un timp de slujire luminată, de izbânzi în afirmarea Bisericii strămoșești, ca o coloană vertebrală a spiritualității românești.

Doamne ajută și apără acest popor, Biserica sa și pe ierarhii săi luminați!

Multe izbânzi în misiunea de Întâistător al Bisericii Ortodoxe Române, Preafericite Patriarh *Daniel*!"

Mesajul Guvernului României, prezentat de Domnul Călin Popescu Tăriceanu, Prim-Ministru

Preafericirea Voastră, Părinte Patriarh Daniel,

Înalt Prea Sfințiile Voastre,

Eminențe,

Majestatea Voastră,

Distinși foști președinți ai României,

Excelențele Voastre,

Doamnelor și Domnilor,

"Evenimentul de astăzi este un prilej de bucurie și o ocazie potrivită pentru a reflecta cu deschidere și temei la misiunea pe care Biserica Ortodoxă Română a încredințat-o prin întronizarea de astăzi Întâistătorului său. Dincolo de atribuțiile ce țin de îndatoririle pastorale, această misiune este marcată de așteptările din ce în ce mai mari pe care societatea românească le are de la slujitorii Bisericii, dar și de noua identitate europeană a României.

Fără îndoială, frământările, speranțele, deznădejile sau noile provocări din viața românilor se reflectă în mare măsură în nevoia de a se raporta la repere stabile, profunde și de încredere. Am convingerea că Biserica Ortodoxă Română oferă aceste repere, prin tradiția sa și prin rolul spiritual pe care îl are în comunitățile de pe întreg cuprinsul țării și din străinătate.

Ne dorim ca Biserica să contribuie cu mai mare vigoare la promovarea patrimoniului nostru spiritual și cultural în cadrul familiei europene. Ne dorim ca Biserica Ortodoxă Română să poată da mărturie Europei cu demnitate despre propria sa Tradiție, despre tulburătoarea luptă pentru a exista, în ciuda amenințărilor și încercărilor la care a fost supusă.

Preafericirea Voastră,

Amintind toate acestea, ne dăm mai bine seama că evenimentul de astăzi este o recunoaștere binemeritată a lucrărilor de prestigiu și a devotamentului pe care Preafericirea Voastră le-a închinat slujirii Bisericii Ortodoxe Române și promovării prestigiului său în Europa și în lume.

Ca prim ministru am urmărit cu multă admirație proiectele pe care le-ați dezvoltat în plan social, prin parteneriatele de la nivelul comunităților locale, proiecte de asistență socială, așezăminte filantropice și medicale. Acestea au dat o nouă măsură pentru aprecierea lucrărilor îndrumate prin slujirea arhierescă din țara noastră, în special în ultimul deceniu.

Folosesc acest prilej ca să exprim respectul nostru, al Guvernului României, pentru munca și devotamentul slujitorilor Bisericii Ortodoxe Române, care au adus la lumină solidaritatea umană și generozitatea prin proiecte sociale și umanitare dedicate celor nevoiași.

Este o frumoasă pildă de implicare pe care nu doar Biserica Ortodoxă Română, ci și slujitorii celorlalte culte din România o arată cu deschidere frățească. Aceste dovezi de solidaritate aduc bucurie și speranță acolo unde, de multe ori, noi, ceilalți, suntem încă datori ca societate sau ca autorități.

Preafericirea Voastră,

Ziua de astăzi este o frumoasă sărbătoare, dar înseamnă și începutul unei imense responsabilități. Mulți dintre români se așteaptă să aduceți prin îndemn și îndrumare măsura spiritului creștin al generozității, al dărnicii cu bună cuviință, al cumpătării și echilibrului.

Să îndemnați curajos la contemplarea smereniei creștine în fața celor săraci, a celor defavorizați, a celor suferinzi, a celor ce luptă pentru a reuși în proiectele lor. Mulți dintre români se așteaptă să dați justă măsură implicării spirituale și culturale a Bisericii în societatea noastră, dincolo de frământările de zi cu zi. Sunteți chemat să dați, alături de ceilalți Părinți spirituali ce slujesc Biserica, îndemnul la armonie, demnitate și respect reciproc.

Să nu uităm că toate acestea sunt reperele pe care istoria noastră le-a consemnat neîntrerupt de-a lungul secolelor și pe care le dorim întărite mai departe ca români în marea familie europeană.

Nu în cele din urmă, sunteți cel ales pentru ca, prin cuvântul Preafericirii Voastre, misiunea culturală și dialogul Bisericii cu societatea să continue cu viziune și cu mai mult spor.

Ca părinți, ca cetățeni, ne dorim ca acest dialog să-și deschidă mai curajos căile pentru ca tinerii din țara noastră să descopere și să înțeleagă în număr cât mai mare frumusețea valorilor, profunzimea învățăturilor și a tainelor creștine. Avem deplină încredere că veți găsi justa măsură, echilibrul și puterea de a așeza temei în toate acestea. În ceea ce ne privește, Guvernul României are întreaga deschidere pentru a încuraja reușita acestei înalte misiuni.

Vă asigurăm, Preafericirea Voastră și înalți slujitori ai Bisericii Ortodoxe Române, de respectul nostru, alături de respectul cuvenit reprezentanților tuturor celorlalte culte din țara noastră.

Vă dorim, Preafericite Părinte Patriarh *Daniel*, o slujire îndelungată și binecuvântată, spre binele Bisericii și al țării".

Mesajul Casei Regale, prezentat de Majestatea Sa, Regele Mihai I

"Familia mea și cu mine suntem alături de toți românii ortodocși, într-un moment însemnat pentru credința strămoșească și pentru România de mâine.

Fie ca noua păstorire care începe astăzi să sporească valori binecuvântate, precum bunătatea, responsabilitatea, loialitatea și credința. Aceste virtuți sunt importante, în egală măsură, pentru români și pentru toți europenii. Cu toții avem nevoie unul de altul pentru a șterge urmele unui secol lipsit de rațiune și de generozitate.

Lumea de astăzi, pentru a continua să se dezvolte, are nevoie de instituții coerente, dătătoare de mândrie, care să inspire morală, încredere și bun simț. Biserica Ortodoxă Română are în continuare un rol unic și fundamental în societatea românească.

Mă rog la Domnul pentru buna și inspirata păstorire a Patriarhului *Daniel*.

Așa să ne ajute Dumnezeu!"

Mesajul Sanctității Sale Bartolomeu I, Arhiepiscopul Constantinopolului și Patriarh Ecumenic, prezentat de ÎPS Ieremia, Mitropolitul Elveției

Preafericirea Voastră,

"Din cinstita poruncă a Sanctității Sale *Bartolomeu*, Patriarh Ecumenic, smerenia mea, ÎPS Ghenadie, Mitropolit de Sassima, și Pr. Constantin Miron am fost trimiși ca reprezentanți ai Sanctității Sale și ai Sfântului Sinod al Bisericii mame să ne facem părtași mării bucurii, trăită de Biserica Ortodoxă Română cu prilejul

întronizării Preaiubitei Voastre Preafericiri. Am fost trimiși să dăm expresie felicitărilor cordiale pe care Sanctitatea Sa vi le adresează la acest eveniment atât de însemnat și să vă urăm să aveți parte de arhipăstorire patriarhală îndelungată și rodnică în această înaltă slujire, spre slava Preasfântului Dumnezeu, Cel întru Prea Sfânta Treime preamărit și a Preasfintei Sale Biserici.

Bucuria Bisericii mame sporește datorită faptului că o personalitate cu educație teologică excepțională și slujire bisericească larg cunoscută și apreciată de cei de aproape și de cei de departe a fost chemată de Preasfântul și Atoatedesăvârșitorul Duh, Care pururea alcătuiește și întărește Biserica lui Hristos, să-și asume înalta responsabilitate spirituală de a sluji dreptcredinciosul popor român și Preasfânta sa Biserică, după pilda de excepție a fericților întru adormire înaintași ai Preafericirii Voastre și după cerințele imperioase ale vremurilor pe care le trăim. Astfel, Preafericirea Voastră, sunteți garantul faptului că Preasfânta Biserică Ortodoxă Română va contiuna și va dezvolta admirabila conclucrare tradițională cu Biserica mamă – Patriarhia Constantinopolului, pentru ca Ortodoxia să dea mărturie credibilă în relațiile interortodoxe, în cele interbisericești și în fața lumii.

Sfântul Apostol Pavel a arătat măreția răspunderii slujirii apostolice care incumbă arhiereului, accentuând următoarele: „Așa să ne socotească pe noi fiecare om, ca slujitori ai lui Hristos și ca iconomi ai tainelor lui Dumnezeu” (*I Cor.* 1, 4). Or, ceea ce se caută mai mult la iconomi, e ca fiecare să fie aflat credincios. Preasfânta Biserică Ortodoxă Română a găsit în persoana Preafericirii Voastre pe slujitorul devotat lui Hristos și pe iconomul credincios al tainelor necercetate, rânduite de Dumnezeu spre mântuirea omului și înnoirea lumii.

În calitate de reprezentanți ai Bisericii mame, ne facem părtași la bucuria Preasfintei Biserici Ortodoxe Române și încă o dată exprimăm de profundis urarea ca patriarhala arhipăstorire să vă fie încununată de roade cât mai bogate, de iconomia tainelor dumnezeiești să vă fie cinstită și de tot lăudată, pentru împlinirea cu toată responsabilitatea a slujirii bisericești pe care Sfântul Duh v-a încredințat-o.

Să vă fie anii cât mai mulți și cât mai rodnici, Preafericirea Voastră!"

Mesajul Preafericitului Teodoros al II-lea, Patriarhul Alexandriei și al întregii Africi, prezentat de ÎPS Mitropolit Petros de Axomis

Preafericirea Voastră,

Preafericite Părinte Daniel,

Arhiepiscopul Bucureștilor, Mitropolitul Munteniei și Dobrogei, Locțiitor al Tronului Cezareii Capadociei și Patriarhul României,

"După întristare, bucurie ne răsare. Glasul unei bucurii de necuprins în cuvinte răsună în întreaga Ortodoxie și în toată lumea creștină. Este bucuria prilejuită de alegerea și întronizarea Preafericirii Voastre ca Patriarh al Bisericii Orto-

doxe Române. Se bucură și se veselește duhovnicește și prăznuiește întreaga Biserică Ortodoxă Română în această zi preastrălucită de tinerețe.

Preafericirea Voastră,

V-ați închinat viața împlinirii voii lui Dumnezeu și ați slujit cu credincioșie, devotament și, demn de subliniat, cu deplin succes Biserica lui Hristos. Studiile, cultura largă, modestia care vă distinge, noblețea sufletului, bunătatea caracterului și dragostea izvorâtă din inima Preafericirii Voastre sunt bine cunoscute de mulți ani, nu din ziua de astăzi. De aceea, și Dumnezeu v-a învrednicit să ajungeți, în urmă cu mai mulți ani, Mitropolit al Moldovei și Bucovinei. Zelul arătat în slujirea Domnului s-a făcut cunoscut prin înțelepciunea cu care ați păstorit poporul lui Dumnezeu, prin dragostea fierbinte dovedită față de el. Activitatea deosebit de rodnică desfășurată de Preafericirea Voastră încă din anii tinereții, caracterul și capacitatea Preafericirii Voastre v-a făcut foarte apreciat în toată lumea ortodoxă. și Dumnezeul dragostei, Preaînțeleptul Dumnezeu v-a învrednicit să ajungeți acum pe Tronul patriarhal al Bisericii Ortodoxe Române.

Preafericirea Voastră,

Ați deținut un rol foarte important în desfășurarea istoriei Bisericii Ortodoxe Române contemporane, rămânând credincios împreună cu toate Bisericile Ortodoxe păstrării unității poporului binecredincios, de dragul lui și de dragul lui Dumnezeu.

Preafericirea Sa, *Teodoros al II-lea*, Papă și Patriarh al Alexandriei și al întregii Africi, al Patriarhiei care ocupă locul al doilea în ordinea canonică și are comunități de credincioși în 54 de state de pe continentul african, regretă profund că nu poate fi prezent la ceremoniile din această zi mare din istoria Bisericii Ortodoxe Române, cu toată căldura și cu toată dragostea frățească vă felicită, fiind încredințat că, în duhul iubirii lui Hristos, veți duce mai departe ștafeta relațiilor fructuoase de conlucrare frățească cu toate Bisericile lui Dumnezeu. Este foarte important faptul că urmați patriarhilor *Justinian*, *Iustin* și *Teoctist*, în timpul cărorora ați trăit, mari personalități spirituale, patriarhi recunoscuți pentru blândețea, înțelepciunea, credința, evlavia, iubirea și dragostea lor părintească. Istoria Bisericii Ortodoxe Române și personalitatea Preafericirii Voastre vă vor învrednici să fiți întotdeauna Patriarhul distins al Bisericii Ortodoxe Române. Nădăjduim aceasta. Aceasta credem și aceasta din inimă vă urăm.

Preafericirea Voastră,

Patriarhia Alexandriei și a întregii Africi vă dorește să arătați, să învederați slujire patriarhală bineplăcută lui Dumnezeu și de Dumnezeu iubită, cu sănătate și binecuvântări de la Domnul.

Vrednic sunteți, Dignus est, Axios, de trei ori, cu prisosință vrednic sunteți!"

**Mesajul Preafericitului Ignatie al IV-lea, Patriarhul Antiohiei și al
întregului Orient, prezentat de PS Niphonos,
Episcop de Philippopolis**

Preafericite Daniel,

Iubit frate și împreună slujitor întru Domnul,

"Lumea ortodoxă s-a reunit astăzi călăuzită de același duh și vorbind limbi diferite ca în ziua Cincizecimii, exprimând și împărtășind prin rugăciuni bucuria Sfintei Biserici a României în momentul întronizării Voastre ca al VI-lea patriarh al acestei binecuvântate țări.

Semințele creștinismului sădite de ucenicii Sfântului Apostol Pavel până în ținuturile care fac parte astăzi din binecuvântata Voastră țară reprezintă pietre de temelie ale legăturilor profunde dintre Bisericile noastre. Sfântul Vasile cel Mare al Capadociei, al cărui titlu este purtat de Întâistătătorul credincioșilor de aici, încă din anul 1776, datorită slujirii deosebite și a importanței în istorie, vă reamintește peste veacuri cuvântul său despre Scaunul Antiohiei, Biserică ce vă transmite astăzi, la rândul său, acest cuvânt al iubirii.

Preafericirea Voastră,

Bogăția spirituală, dogmatică și liturgică pe care ați întruchipat-o prin viața de zi cu zi, în scris, prin publicații, în cadrul întâlnirilor și conferințelor din întreaga lume, a reprezentat factorul esențial care a condus la alegerea Voastră de către Sfântul Sinod în Scaunul de patriarh. Vă felicităm pentru această încredere pe deplin meritată și suntem ferm convinși că legăturile dintre sfintele noastre Biserici vor spori în toate domeniile și vor fi pline de roade în folosul popoarelor noastre.

Îl Rugăm pe Domnul să binecuvinteze Biserica Ortodoxă Română, să reverse asupra Voastră dragostea Sa fără de margini și să Vă dăruiască mulți ani, spre slava credinței ortodoxe.

Fie ca harul Său să fie cu noi și printre noi!"

**Mesajul Preafericitului Teofilos al III-lea, Patriarhul Ierusalimului,
prezentat de IPS Arhiepiscop Theophanis de Gerasa și Exarh al
Sfântului Mormânt**

Preafericirea Voastră,

Orice mesaj venit de la Ierusalim are un ecou profund în inima noastră, pentru că Ierusalimul aparține tuturor.

Preafericite Daniel,

Arhiepiscopul Bucureștilor, Mitropolitul Munteniei și Dobrogei, Locțiitor al Tronului Cezareii Capadociei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române,

Iubit frate în Hristos și împreună-liturghisitor cu smerenia noastră, cu frățescă dragoste Vă îmbrățișăm întru Domnul.

Cu mare bucurie am aflat despre alegerea și întronizarea Preafericirii Voastre ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, după trecerea la Domnul a fericitului întru adormire Patriarhul *Teoctist*. Vă felicităm, Preafericirea Voastră, pentru cinstea pe care Dumnezeu și oamenii v-au făcut-o. Totodată, din toată inima vă urăm ca Dumnezeu Cel Preaînalt să vă întărească de sus pentru a călăuzi turma cuvântătoare a Preasfintei Biserici Ortodoxe Române la limanul cel lin al mântuirii și să vă lumineze ca să păstrați rânduiala canonică a Sfintei noastre Biserici Ortodoxe pentru a găsi soluții la probleme care necesită încă lămuriri și precizări. Totodată, ne rugăm ca Domnul Cel Preaîndurat să vă dea răbdare în aceste vremuri când lumea așteaptă atât de multe de la Biserica Ortodoxă. Într-adevăr, acum suntem încercați, dar vom birui cu ajutorul harului Domnului, prin credință, prin dragoste față de Dumnezeu și față de toți oamenii și prin iubirea dintre noi, în Duhul Sfânt, Duhul Împărăției Tatălui și al Fiului. Avem nădejde că, așa cum spune proorocul Daniel, proorocul al cărui nume îl purtați Preafericirea Voastră: „Dumnezeul cerului va ridica o veșnică împărăție care nu va fi nimicită niciodată” (*Daniel 7, 14*).

La întronizarea Preafericirii Voastre va fi de față, ca reprezentat al nostru, ÎPS Theophanis, Exarh al Preasfântului Mormânt, care vă va adresa din partea smereniei noastre urări frățești și binecuvântări de la Preacinstitele Locuri Sfinte. Cu acestea de aici, de la Preasfântul și de viață primitorul Mormânt al Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, vă urăm să aveți parte de tot binele la începutul și pe tot parcursul sfintei arhipăstoriri patriarhale.

Vă îmbrățișăm întru Domnul și rămânem al Prea iubitei Voastre Preafericiri iubit frate în Hristos!"

Mesajul Sanctității Sale Alexei al II-lea, Patriarhul Moscovei și al întregii Rusii, prezentat de ÎPS Filaret, Mitropolit de Minsk și Slutsk

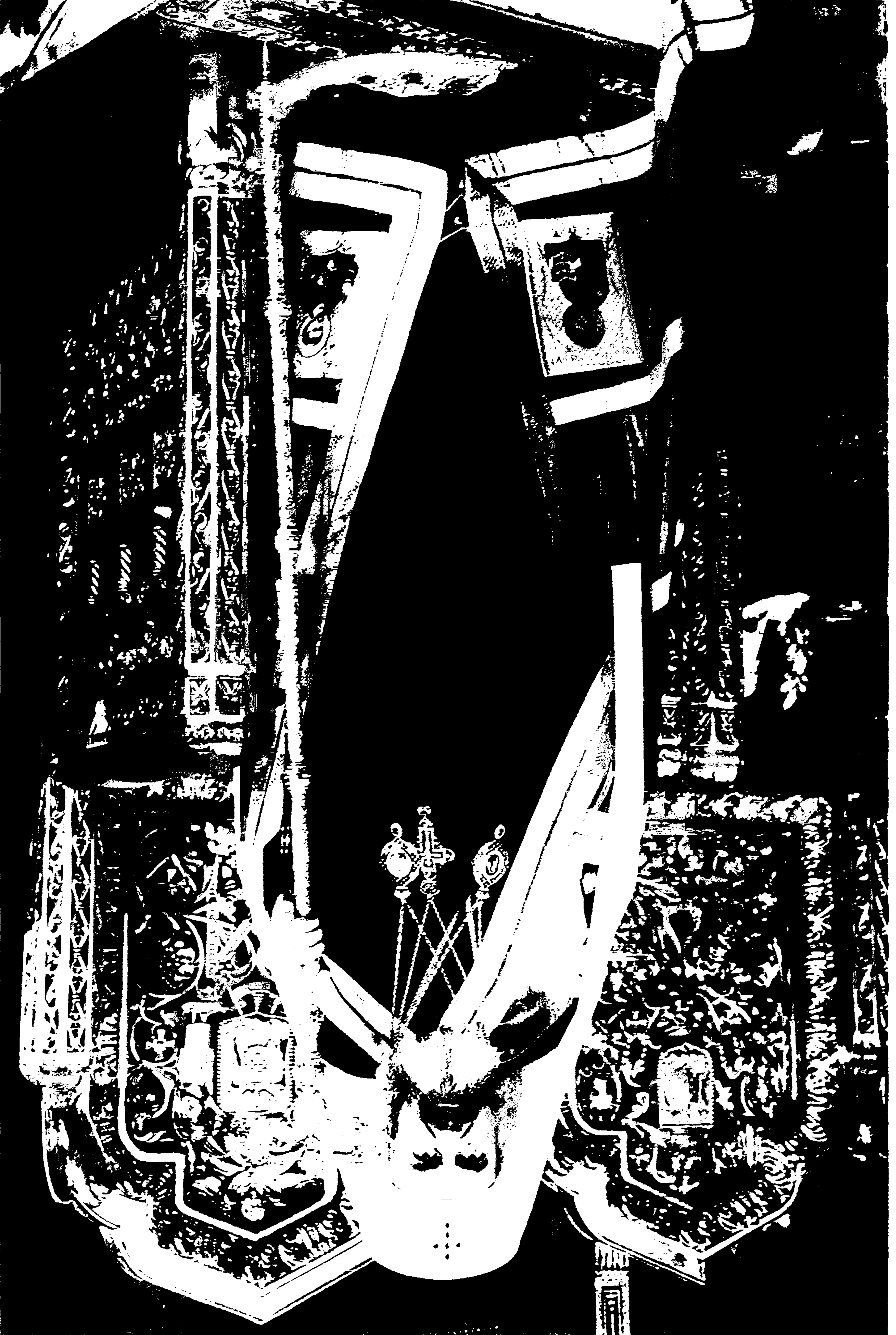
Preafericirea Voastră,

Preafericite Daniel, Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei, Locțiitor al Tronului Cezareii Capadociei, Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române,

"Am onoarea să vă transmit mesajul Sanctității Sale Alexei al II-lea, Patriarhul Moscovei și al întregii Rusii, legat de întronizarea Preafericirii Voastre. Sanctitatea Sa își exprimă sincera bucurie și adâncă mulțumire față de Dumnezeu, Care întotdeauna a binevoit să aibă grijă de poporul ortodox român, primind veste alegerii Preafericirii Voastre în vrednicia de Patriarh al României.

În ziua urcării Preafericirii Voastre pe tronul de Întâistătător al Bisericii Ortodoxe Române, care a strălucit prin faptele de credință ale multor sfinți, ne aflăm

Preafericitul Părinte Patriarh DANIEL a fost întronizat ca al VI-lea Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, urmând vrednicilor săi înaintași Miron, Nicodim, Justinian, Iustin și Teoctist (Duminică, 30 septembrie 2007)

Preacucernicii Părinți Consilieri patriarhali și ai Arhiepiscopiei Bucureștilor și înalții ierarhi sinodali intră în procesiune în Catedrala Patriarhală pentru Sfânta Liturghie arhierescă și slujba întronizării

Aspecte de la intrarea înalților ierarhi în Catedrala Patriarhală și începutul Sfintei Liturghii arhieresti săvârșite cu prilejul întronizării Întâistătorului Bisericii Ortodoxe Române

*Momente semnificative din timpul Sfintei Liturghii arhieresti
prilejuite de întronizarea Preafericitului Părinte Patriarh DANIEL*

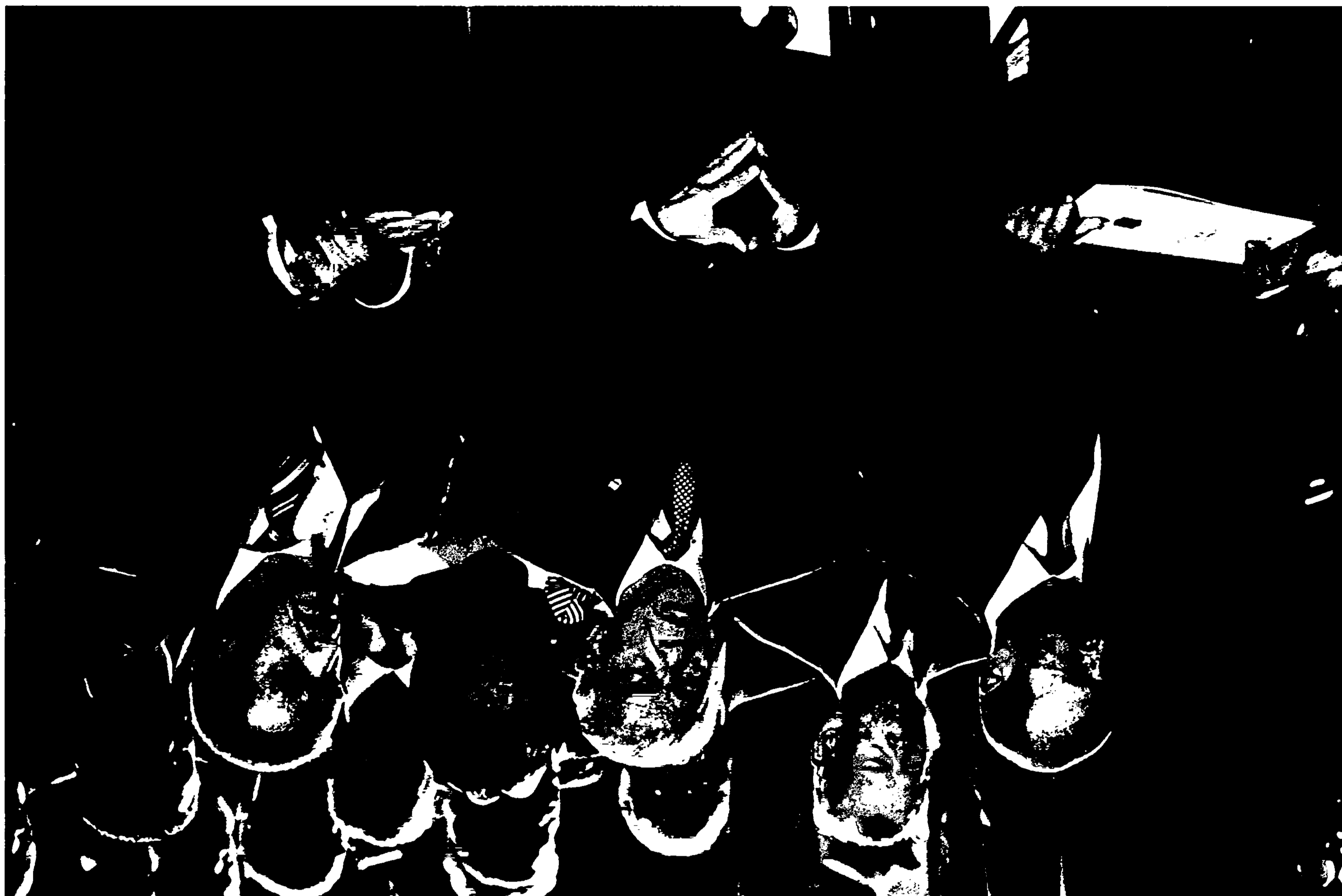

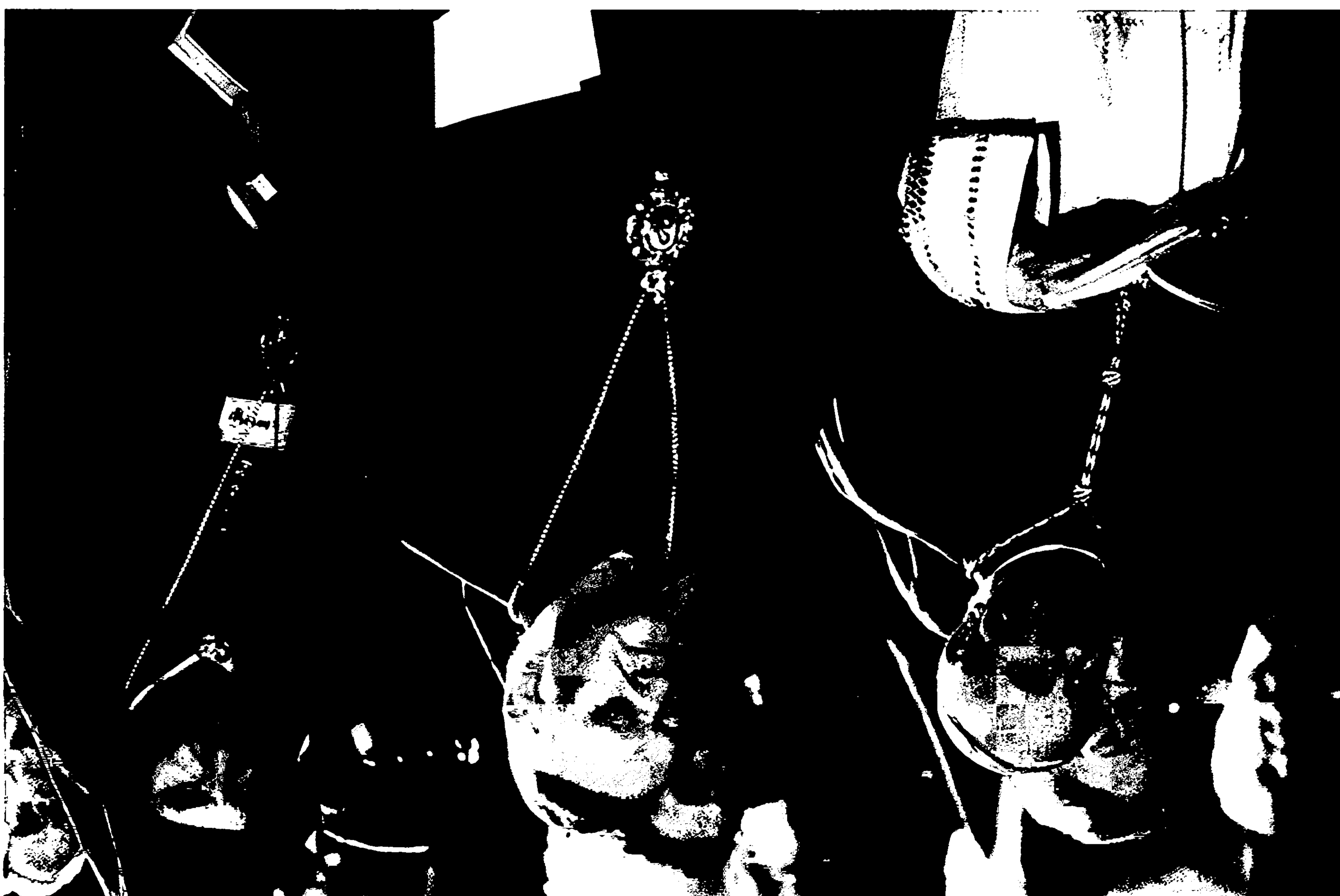
*Momente semnificative din timpul Sfintei Liturghii arhieresti
prilejuite de intronizarea Preafericitului Părinte Patriarh DANIEL*

Reprezentanții înaltei autorități de stat, invitați și oaspeți de seamă prezenți la ceremonia de întronizare

Reprezentanți ai altor Biserici creștine, culte sau organisme internaționale, participanți la momentul solemn al întronizării noului Patriarh

Moment solemn de la citirea Gramatei Sinodale de întronizare a noului Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române și înmânarea acesteia Preafericitului Părinte DANIEL, de către Preasfințitul Vincențiu Ploieșteanul, Episcop - vicar patriarhal, secretarul Sfântului Sinod

*Momente solemne de la ceremonia de întronizare.
Preafericitul Părinte DANIEL primește înaltele însemne ale demnității
și slujirii patriarhale, înmânate de către Înaltpreasfințiii Mitropoliți:
mantia, crucea, cele două engolpioane, camilafca albă și cârja patriarhală*

*Momente solemne de la ceremonia de întronizare.
Preafericitul Părinte DANIEL primește înaltele însemne ale demnității
și slujirii patriarhale, înmânate de către Înaltpreasfințiii Mitropoliți:
mantia, crucea, cele două engolpioane, camilafca albă și cârja patriarhală*

„În numele Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, primiți această cârjă patriarhală, ca să păstoriți turma cea cuvântătoare a lui Hristos, a Preasfintei Biserici Ortodoxe Române, cea încredințată Preafericirii Voastre...”

Comuniune frățească în Biserică și chemare la misiune spirituală în societate

*Preafericitul Părinte Patriarh DANIEL rostind cuvântul său de întronizare.
Chemare la responsabilitate și dăruire de sine pentru mântuirea celor păstoriți*

*În duhul dragostei jertfelnice și al conlucrării frățești, Preafericitul Părinte
Patriarh DANIEL înconjurat de Înaltpreasfințiții Mitropoliți în Catedrala Patriarhală*

*Reprezentanți ai Bisericilor creștine și înaltele autorități de Stat române,
în frunte cu Dl. Traian Băsescu, sunt de față la momentele solemne
ale întronizării Preafericitului Părinte Patriarh DANIEL*

Aspecte de la Ședința solemnă dedicată întronizării Preafericitului Părinte Patriarh DANIEL desfășurată în Aula Magna a Palatului Patriarhiei, cu prezentarea mesajelor oficiale de felicitare din partea delegațiilor străine și a înalților demnitari români

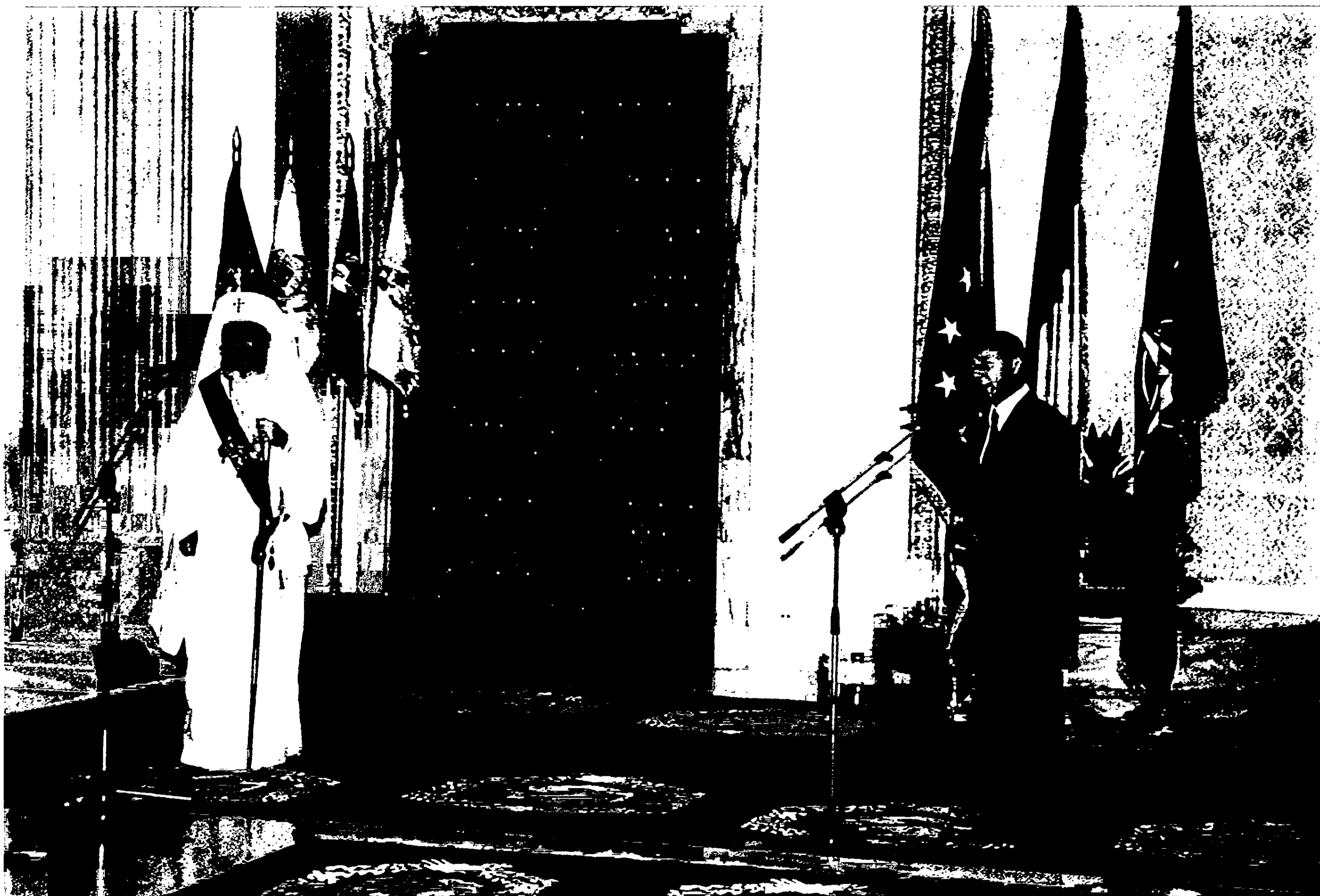

*Președintele Traian Băsescu a conferit Preafericitului Părinte Patriarh DANIEL
Ordinul Național „Steaua României în Grad de Mare Cruce”, în semn
de recunoștință și prețuire pentru Biserica Ortodoxă Română și Înălțătorul ei*

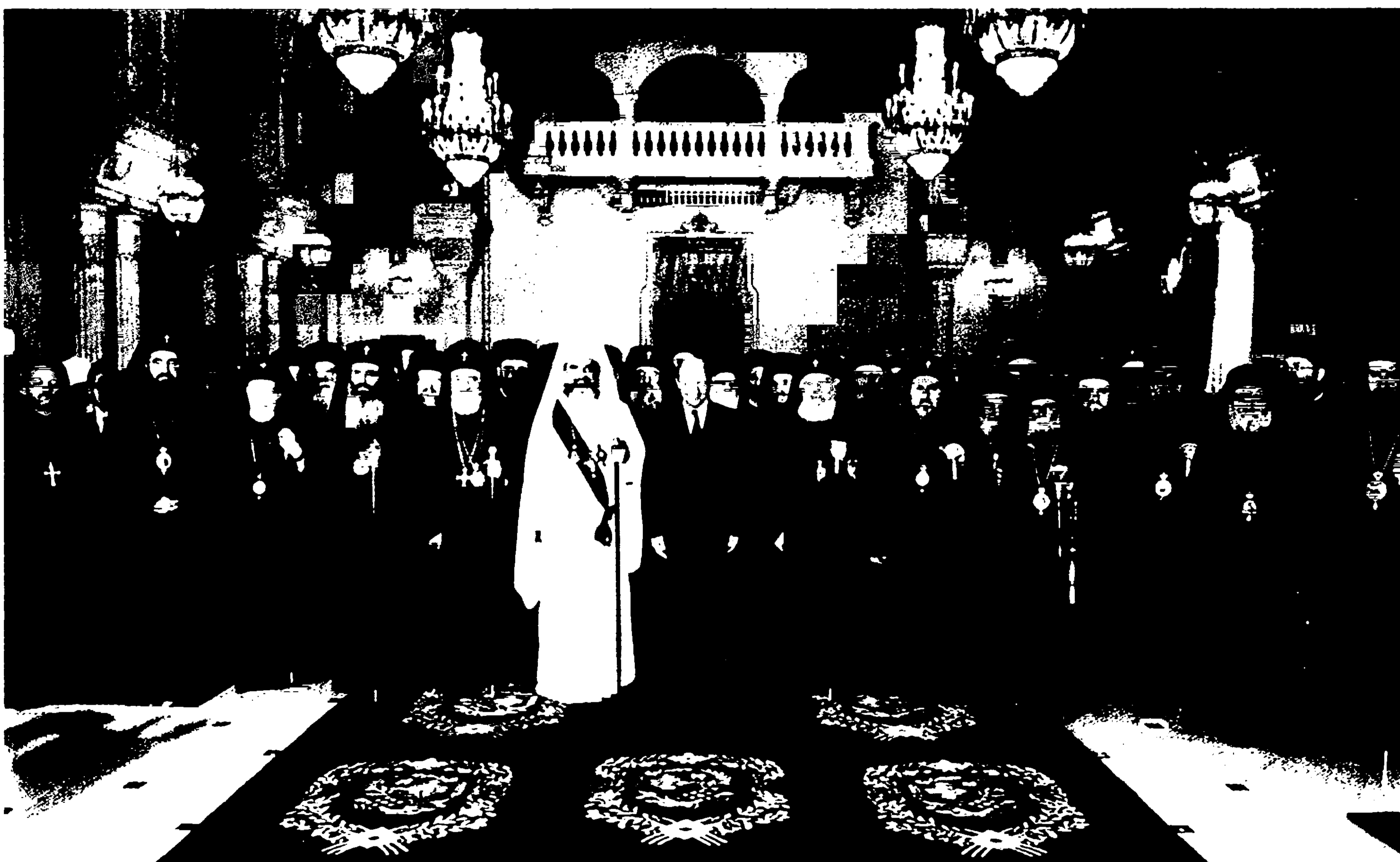

*Preafericitul Părinte Patriarh DANIEL, împreună cu înalți ierarhi români și străini,
sunt primiți la Palatul Cotroceni de șeful statului român Dl. Președinte Traian Băsescu
(30 septembrie 2007)*

În implementarea unor programe misionar - sociale și culturale, precum și în consolidarea unității naționale, Biserica Ortodoxă Română este chemată să devină un partener social al Statului român spre binele comun al societății

Preafericitul Părinte Patriarh DANIEL și Președintele României Dl. Traian Băsescu în mijlocul înalților ierarhi români și străini participanți la festivitatea conferirii Ordinului Național „Steaua României în Grad de Mare Cruce” Întâistătătorului Bisericii Ortodoxe Române (Palatul Cotroceni, 30 septembrie 2007)

*Preafericitul Părinte Patriarh DANIEL, Arhiepiscopul Bucureștilor
Mitropolitul Munteniei și Dobrogei, Locțiitor al Tronului Cesareei Capadociei și
Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, în tronul patriarhal din Sala Sinodală
(30 septembrie 2007)*

împreună în duhul rugăciunii, cerând Domnului să vă dăruiască înțelepciune din belșug, tărie și sănătate în slujirea înaltă și dificilă care vă așteaptă.

În secolul al XX-lea, Bisericile noastre au trecut prin răstimpuri de ispită ale persecuțiilor și greutăților venite din partea ateismului militant, dar și-au păstrat cuvântul răbdării lui Hristos. Păstorii și credincioșii fideli ai ambelor Biserici au devenit părtași suferințelor împărăției și răbdării lui Hristos. După aceea, din mila Domnului, am devenit martori și participanți la renașterea cu bucurie a vieții bisericești. Și această perioadă a fost marcată de greutăți și încercări. Toate acestea apropie și mai mult cele două Biserici surori.

Ne bucurăm și acum văzând felul cum păstorii ortodocși români și păstorișii lor credincioși, Întâistătător al căroră Domnul v-a ales pe Preafericirea Voastră, în binepăstrarea comorilor strămoșești ale evlaviei sincere, cu purtarea râvnitoare și mărturisitoare a luminii lui Hristos în fața lumii. Ne bucurăm că în ultimii ani, Patriarhia Română a înflorit și în domeniul învățământului, al slujirii sociale și al activității bisericești între tineri. Urmărim cu deosebită mulțumire sufletească felul în care Biserica Ortodoxă Română își păstorește turma cuvântătoare, aflată nu numai în țară, ci și departe de patrie.

Noi suntem împreună-lucrători cu Dumnezeu, spune Sfântul Apostol Pavel, și de aceea credem că pe viitor dialogul dintre Bisericile noastre va aduce roade și ne va permite să ajungem la un consens în ceea ce privește abordarea comună a problemelor actuale și spre slava lui Dumnezeu va întări conlucrarea frățească și fructuoasă pentru ambele părți. Bazele acestei conlucrări au fost puse în vremea pururea pomeniților patriarhi ai României: *Justinian*, *Iustin* și *Teoctist*, înaintașii Preafericirii Voastre.

Încă o dată vă adresăm felicitările noastre în această zi atât de strălucită pentru Biserica Ortodoxă Română și ne rugăm ca Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos să reverse peste Preafericirea Voastră milele Sale bogate și să vă dăruiască ani mulți de rodnică slujire ca Întâistătător, rămânând cu aceeași dragoste frățească al Preafericirii Voastre, iubit frate întru Hristos".

Mesajul Sanctității Sale Pavle, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Sârbe, prezentat de ÎPS Amfilohie, Mitropolit de Cerna Gora

*Preafericirea Voastră,
Stimată Adunare,
Iubiți frați întru Hristos,*

"Permiteți-mi ca în numele Sanctității Sale *Pavle*, împreună cu plinătatea Bisericii Ortodoxe Sârbe, împreună cu ÎPS *Jovan*, Arhiepiscop de Ohrid și Mitropolit de Scopie, și PS *Luchian*, Episcop de Buda și Administrator al Episcopiei Ortodoxe Sârbe de Timișoara, să vă transmitem cele mai bune urări și rugăciuni

cu ocazia întronizării voastre ca Arhiepiscop al Bucureștilor și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Apostolice din România.

Binecuvântat să fie cel ce vine întru numele Domnului. Dumneavoastră ați fost și până în prezent un martor cunoscut și apreciat în întreaga lume ortodoxă a Domnului nostru Iisus Hristos Cel înviat, ca și vestitorul Învierii Sale celei sfinte. Și pe mai departe, lumina voastră va lumina mai mult celor apropiați și celor depărtați, așezată pe muntele cel înalt de Patriarh al poporului ortodox român.

Astăzi se bucură una sfântă, sobornicească și apostolească Biserică a lui Hristos, pentru că prin persoana voastră primește un păzitor al unității sale și purtător al adevărului și dragostei sale. Adevărul care dă libertatea și dragostea lui Hristos, cea care dăruiește viața veșnică și cheamă pe toți oamenii și toate neamurile să devină popor împărătesc al lui Dumnezeu. Biserica lui Dumnezeu, care dăruiește oamenilor și neamurilor omenești pâinea vieții, care coboară din cer, deschide omenirii întregi cerul cel veșnic și măsura nemărginită a progresului său de desăvârșire.

Se bucură Bisericile lui Dumnezeu din toată lumea, Preafericirea Voastră, căci sunteți un martor vrednic al adevărului lui Dumnezeu și al dragostei și propovăduitor al vredniciei veșnice a omenirii în Domnul nostru Iisus Hristos, a Căruia să fie slava și mărirea, împreună cu Tatăl Cel veșnic și cu Duhul Cel Sfânt, în vecii vecilor. Amin".

Întru mulți ani, Preafericite Părinte Patriarh!

Permiteți-mi, Preafericite Părinte Patriarh, ca în numele Sanctității Sale, Patriarhul *Pavle*, să vă înmânez această icoană a Îngerului Sfânt de pe mormântul Domnului nostru Iisus Hristos, cu nădejdea că-l veți urma și veți propovădui vestea lui Hristos Cel Înviat.

Mesajul Sanctității Sale Maxim, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Bulgare, prezentat de ÎPS Dometian, Mitropolit de Vidin

Preafericirii Sale,

Preafericitului Părinte Patriarh Daniel al Bisericii Ortodoxe Române,

"Preafericirea Voastră, Preaiubit frate și conslujitor în Domnul,

În numele Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Bulgare și în numele meu personal ne adresăm Preafericirii Voastre, încredințându-vă de cele mai călduroase și frățești felicitări și urări de bine cu prilejul alegerii în scaunul de Întâistător și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române surori, și totodată, al clerului și al binecredincioșilor creștini.

Înălțăm sfinte rugăciuni către Atotputernicul Dumnezeu ca anii de păstorire ai Preafericirii Voastre să fie împliniți cu harul Preasfântului și de viață Dătătorului Duh și ale nesfârșitelor Sale binefaceri, pentru bucuria și mântuirea poporului român ales de Dumnezeu și spre binele Sfintei noastre Ortodoxii.

Întru mulți și fericiți ani!"

Mesajul Sanctității Sale Ilia al II-lea, Patriarhul Catolicos al Georgiei, prezentat de ÎPS Gherasim, Arhiepiscop de Zugdidi și Tsaisi

Preafericitului Daniel,

Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei și Patriarh al României,

"În numele Bisericii Ortodoxe a Georgiei și în numele nostru vă urăm din inimă felicitări pentru succesiunea Voastră în Scaunul de arhipăstor al Bisericii Ortodoxe Române. Acest eveniment reprezintă, în același timp, o cinste deosebită, dar și o mare responsabilitate înaintea lui Dumnezeu și a poporului Vostru. Îl rog pe Multmilostivul Dumnezeu să vă ajute în această misiune de preaslăvire a numelui Său.

Bisericile noastre au dezvoltat relații trainice și apropiate de-a lungul secolelor, acestea intensificându-se în timpul slujirii lui Antim Ivireanul, cinstit ca sfânt de ambele Biserici și de popoarele noastre. Astăzi, lumea ortodoxă este greu încercată pe diverse căi, dar suntem încredințați că această credință, speranța și dragostea vor spori și se vor întări sub îndrumarea Voastră.

Vă dorim, Preafericirea Voastră, nenumărate binecuvântări de la Dumnezeu, mulți ani de viață și rodnică slujire pentru binele întregii lumi ortodoxe.

Cu frățească dragoste întru Hristos Domnul!"

Mesajul Preafericitului Hrisostomos al II-lea, Arhiepiscopul Ciprului, prezentat de ÎPS Gheorghios, Mitropolit de Pafos

Preafericite Părinte Patriarh Daniel,

"Biserica Apostolică a Ciprului participă astăzi la marea bucurie a Bisericii surori a României, cu ocazia întronizării Preafericirii Voastre în Scaunul Patriarhal. Împreună cu Prea Sfințitul Episcop *Leontie* al Hytrelor aducem felicitările omagiale și urările frățești ale Preafericitului Arhiepiscop al Ciprului, *Hrisostomos al II-lea*, pentru o arhipăstorire împodobită de roade, pașnică și îndelungată.

Biserica Ciprului, mică în ceea ce privește mărimea, dar veche și mare în ceea ce privește istoria, a avut întotdeauna o legătură deosebit de strânsă cu mai tânăra, dar marea, ca întindere, Biserica României. În anii grei ai ocupației turcești, mulți clerici de-ai noștri, precum martirul național Arhiepiscopul Ciprian, studiau și se formau pe măsură la renumitele școli ale domnitorilor de aici, iar încercatul, pe atunci, popor al nostru se mângâia cu ajutorul economic care venea de aici prin realizarea de colecte.

Relațiile bune ale celor două Biserici ale noastre continuă și astăzi, odată ce țările noastre sunt și membre ale Uniunii Europene, având ca rezultat faptul că

mulți ciprioți desfășoară activități aici, iar mulți români lucrează în Cipru. Aceste legături se întăresc și prin colaborarea Bisericilor noastre în diversele dialoguri care au loc sub egida Patriarhiei Ecumenice, a Bisericii Constantinopolului, cel dintâi scaun în Ortodoxie.

Într-o lume în care, cu cât progresăm, cu atât mai mult se secularizează și este chinată de războaie, de orice fel de violență și terorism, de droguri, de sida, iar în anumite zone ale planetei chiar și de foame și de mizerie, este în evidență în mod imperios nevoia reluării efortului susținut din partea tuturor ortodocșilor, fapt care conduce Bisericile noastre spre colaborare și pe mai departe.

Într-o epocă în care oamenii se confruntă cu dileme teribile, care provin din dezvoltarea în sectoarele bioștiințelor și ale biotehnologiei și care cer cu îngrijorare îndrumare, se impune ca și Bisericile noastre să iasă din letargia trecutului și să ia inițiative noi. Este și acesta un motiv, Preafericirea Voastră, pentru care ne bucurăm în mod deosebit astăzi cu toții pentru alegerea Voastră în Scaunul de Patriarh al României. Faima Voastră ca ierarh, cu o cultură solidă, împodobit cu diverse harisme, cu capacitatea de a prinde mesajele vremurilor, a depășit de mult hotarele țării Dumneavoasatră. Sub îndrumarea Voastră suntem siguri că Biserica României va colabora strâns cu celelalte Biserici Ortodoxe în efortul comun de sprijinire și de îndrumare a oamenilor.

Preafericite Părinte Patriarh,

Participând la bucuria Voastră personală, dar, deopotrivă, și la bucuria Bisericii Române, nu putem, din nefericire, noi, ciprioții, să uităm de durerea noastră, nici în acest moment de aleasă bucurie. Cunoașteți, Preafericirea Voastră, foarte bine că 40% din teritoriul țării noastre este ocupat ilegal din 1974 de Turcia. Peste 500 de biserici au fost distruse și profanate, creștinii au fost alungați din căminele lor, iar pământul nostru este colonizat cu musulmani din Anatolia. În marea voastră bucurie, să vă amintiți, Preafericirea Voastră, în rugăciunile Voastre, și de Biserica Ciprului.

Felicitându-vă din nou, vă transmitem și salutul cordial al Preafericitului Arhiepiscop al Ciprului, *Hrisostomos al II-lea*.

Întru mulți ani, Preafericite Părinte Patriarh!"

Mesajul Preafericitului Hristodulos, Arhiepiscopul Atenei și al întregii Elade, prezentat de ÎPS Dionysos, Mitropolit de Chios

Preafericirea Voastră,

Preafericite Daniel, Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei, Locțiitor al Tronului Cezareii Capadociei și Patriarh al României,

"Cu sufletele copleșite de negrăită bucurie, pace și profundă emoție, participăm ca reprezentanți ai Preasfintei Biserici a Greciei la aceste preastrălucite ceremonii, întronizarea preaînțeleptei Voastre Preafericirii foarte apreciată și respec-

tată atât de cei de aproape, cât și de cei de departe, în vestitul Tron al Patriarhiei Române, constituie fericit prilej de a Vă aduce prinosul cuvintelor noastre sincere de bun augur și de a ne ruga Domnului să Vă dăruiască sănătate, zile îndelungate și succes deplin în împlinirea apostoliei patriarhale. Nepieritoare bucurie duhovnicească ne umple inimile acum, când vedem pe acest Tron de Întâistător pe arhiereul care n-a încetat niciodată să învețe, să povățuiască și să îndemne cu lacrimi turma cuvântătoare binecredincioasă, pe arhiereul care totdeauna a urmat și urmează Dumnezeieștilor Scripturi și Sfintei Tradiții, pe arhiereul care se distinge prin caracterul său ales și prin podoaba purtării, pe arhierul care, după cuvântul Sfântului Pavel, Apostolul Neamurilor, *prisosește întru toate, în credință, în cuvânt, în cunoștință, în orice sârguință și iubire* față de noi, pe arhiereul care, prin învățatură și faptuire statornică, a dovedit că, după pilda Domnului nostru Iisus Hristos, are cu adevărat duhul smereniei, al smereniei bineplăcute lui Dumnezeu.

De aceea, Preafericirea Voastră, în calitatea de reprezentanți ai Preasfintei Biserici a Greciei, din adâncul inimii Vă adresăm urarea ca Patriarhatul Preafericirii Voastre să fie cât mai îndelungat, în deplină liniște, să rămână de neuitat în memoria tuturor și să curgă ca roua unei ape line, lângă care toate nădejtile Bisericii Ortodoxe Române să încolțească, să înverzească, să crească, să înflorească și să rodească îmbelșugat, așa cum înfloresc și rodesc toți copacii de la izvoarele râurilor.

Aducându-ne aminte de cuvântul Sfântului Vasile cel Mare, ne rugăm Domnului să vedem pururea Biserica Ortodoxă Română ca pe o vie odrăslită, încărcată de rodul bogat al faptelor bune, iar pe Preafericirea Voastră preaiubită să o vedem lucrător înțelept al viei sădită de dreapta Domnului, slujitor bun care să dea celor împreună cu el slujitori răsplata cuvenită și iconom credincios și înțelept al тайnelor lui Dumnezeu, care să-și agonisească plată de la Domnul nostru. Cu inimă bună și cu bună îndrăznire întru Domnul să pășiți pe calea slujirii patriarhale, Preafericirea Voastră, sporind în harul Duhului și al înțelepciunii lui Dumnezeu.

Preafericirea Voastră,

Toată Biserica Ortodoxă a Greciei, în frunte cu Preafericirea Sa *Hristodulos*, toată ierarhia acestei Biserici și tot poporul credincios al patriei mele, vă dăruiește acum încă un dar, în afară de cel de ieri, vă dăruiește o cârjă de argint.

Întru mulți ani!"

Mesajul Preafericitului Anastasios, Arhiepiscopul Tiranei și a toată Albania, prezentat de ÎPS Joan Pelushi, Mitropolit de Korça

Preafericirea Voastră,

Prea iubite frate și împreună-slujitor în Hristos, Domnul nostru,

"Deja mi-am exprimat felicitările frățești imediat după alegerea Voastră, iar acum, dăm slavă lui Dumnezeu, particip cu multă bucurie, în duh numai, datorită

unor probleme de sănătate, la această zi istorică a întronizării Preafericirii Voastre, cea de Dumnezeu păzită.

Este bine cunoscut că Dumnezeu, Cel întreit în Persoane, v-a oferit multe daruri și aptitudini, competență teologică deosebită, sensibilitate pastorală și excepționale abilități organizaționale. Pentru acest motiv, vi se potrivește în special versetul biblic: „și oricui i s-a dat mult, mult i se va cere, iar cui i s-a încredințat mult, mai mult i se va cere” (*Luca* 12, 48). În eforturile Voastre aveți deja exemple deosebite, Sfinții Ierarhi ai Bisericii noastre Ortodoxe, predecesorii Voștri patriarhi, cel chibzuit, blând și smerit cu inima, Patriarhul *Teoctist* de fericită pomenire, teologul original și profund, Părintele Dumitru Stăniloae.

Noi, Biserica Ortodoxă Autocefală a Albaniei, împreună cu toate celelalte Biserici, ne rugăm din toată inima pentru ca rodul Duhului să suțină toate gândurile și eforturile Voastre pentru ca Dumnezeu, Cel întreit în Persoane, să Vă ofere înțelepciune intuitivă și dinamism creator pentru a Vă împlini rolul istoric în aceste vremuri critice și să îndrumați iubitul popor român spre o nouă înflorire spirituală, precum și pentru ca lumina lui Hristos, care este o lumină a dreptății, adevărului, a frumuseții, bucuriei și speranței să radieze în lumea contemporană.

Cunoscând interesul Vostru profund pentru tema Învierii, în chip simbolic, v-am trimis o icoană a Învierii, o reproducere a unei minunate compuneri din secolul al XVI-lea din Albania. Fie ca lumina Schimbării la față, lumina Crucii și a Învierii Domnului nostru să conducă, să inspire și să întărească noua Voastră conducere spirituală.

Iar Celui ce poate să facă, prin puterea cea lucrătoare în noi, cu mult mai presus decât toate câte cerem sau pricepem noi, Lui fie slava în Biserică și întru Hristos Iisus, în toate neamurile veacului veacurilor.

Cu sinceră dragoste frățească în Hristos Domnul nostru!"

Mesajul Preafericitului Sava, Mitropolit al Varșoviei și al întregii Polonii, prezentat de ÎPS Ieremia, Arhiepiscop de Wroklaw și Szkzecin

Preafericirea Voastră,

"Tristețea și compasiunea născute de trecerea în cele veșnice a Patriarhului Teoctist se alătură bucuriei născute de alegerea Preafericirii Voastre pe Tronul de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, ce numără milioane de credincioși.

Biserica Ortodoxă Română îmbină minunata tradiție a Bisericii antice, mărturia mucenicilor, numeroșilor sfinți români cu răspunsul, adânc înrădăcinat în Evanghelie, la provocările pe care le aduce cu sine secolul XXI.

Festivitatea de întronizare pe Tronul Patriarhal a Preafericirii Voastre reprezintă o ocazie de a ne exprima gratitudinea față de Dumnezeu, față de Biserica

Română și față de Preafericirea Voastră pentru raporturile reciproce de iubire care există între Bisericele noastre.

Biserica Ortodoxă Poloneză păstrează în memorie cu recunoștință sprijinul manifestat de Patriarhul *Miron* față de problema autocefaliei noastre. Ne amintim de strădaniile activității didactice și academice depuse la Studiul de Teologie Ortodoxă din cadrul Universității din Varșovia de Patriarhul *Iustin* precum și de vizita în Polonia a Patriarhului *Teoctist*, în anul 2000, în prezența Preafericirii Voastre.

Intronizarea Preafericirii Voastre reprezintă, de asemenea, o ocazie pentru reprezentanții tuturor Bisericilor Ortodoxe locale de a se întâlni. Credem că Biserica Română va continua angajamentul său în favoarea unității și colaborării tuturor Bisericilor Ortodoxe.

Ca teolog și ierarh, Preafericirea Voastră cunoaște perfect situația ecumenică din lume și nevoile spirituale ale lumii de azi.

Clădirea unor structuri sociale, economice și politice corecte în cadrul Uniunii Europene are foarte mare nevoie de aportul teologiei și a gândirii sociale a Bisericii Ortodoxe. Credem că Bisericele Ortodoxe vor vedea această provocare.

În ziua întronizării, în numele întregii Biserici Ortodoxe Poloneze Autocefale, a tuturor episcopilor, clerului și credincioșilor vă asigur, Preafericirea Voastră, că ne rugăm pentru binecuvântarea Preafericirii Voastre și a întregii Biserici Ortodoxe Române".

Mesajul Preafericitului Krystof, Arhiepiscop de Praga și Mitropolit al ținuturilor Cehe și al Slovaciei, prezentat de P.S. Tichon, Episcop de Komarono

Preafericirea Voastră,

"Dorim să vă adresăm cele mai bune urări cu ocazia întronizării Preafericirii Voastre ca al șaselea Patriarh al României. Primiți, vă rugăm, aceste urări din partea Bisericii Ortodoxe în țările Cehe și Slovace, a Sfântului Sinod, a credincioșilor noștri și din partea mea personal.

Lucrarea Preafericirii Voastre pe tărâmul teologic, pastoral, misionar, social, ecumenic este bine cunoscută în Cehia și Slovacia, ca și în Europa și în lumea întreagă. Ea ne este nouă, în țări minoritar ortodoxe, exemplu, întărire și încurajare. Nu numai atât, dar cele două mănăstiri întemeiate prin grija Preafericirii Voastre – Mănăstirea Adormirea Maicii Domnului, la Vilemov, și Mănăstirea Sfintei Ludmila, la Brno – sunt mărturii ale dragostei și grijii ce ne-o purtați. Prezența preoților, monahilor și credincioșilor români în Biserica noastră este legătura vie dintre Bisericele noastre și o dovadă a eforturilor de consolidare a unității ortodoxe. Biserica Sfântului Mucenic Valentin, mausoleu pentru cei 40.000 ostași români căzuți în cele două războaie mondiale, care se construiește în orașul Most, va întări această legătură.

Permiteți-mi să adaug și bucuria mea personală la acest eveniment istoric, pentru că ne leagă o prietenie strânsă, întărită prin mai multe vizite ale noastre în

Moldova, ca și ale Preafericirii Voastre la noi, ultima dată cu ocazia întronizării mele, anul trecut, la Praga. Revederea la a Treia Adunare Ecumenică Europeană, la Sibiu, în septembrie, anul acesta, este, de asemenea, în duhul apropierii între ortodocși, mai ales, între Biserici, dar și spre afirmarea contribuției esențiale a creștinilor la o Europă unită.

Ne rugăm ca Mântuitorul Iisus Hristos să vă dea mulți ani de păstorire a mării Biserici Ortodoxe Române, a poporului român și de edificare a Ortodoxiei, a creștinismului în Europa și în lumea întreagă.

Cu frățescă dragoste în Hristos".

Mesajul Înalt Prea Sfințitului Leo, Arhiepiscopul Kareliei și a toată Finlanda

Preafericite Părinte Patriarh,

"Poporul binecredincios al Finlandei a primit cu nespusă bucurie vestea că pe Scaunul Patriarhal al Bisericii ortodoxe Române ați fost ales Dumneavoastră, Preafericite Părinte *Daniel*. Bucurie mare am simțit și noi astăzi, fiind părtași prin rugăciune la sărbătoarea urcării Dumneavoastră pe tronul cel mai înalt al ierarhiei bisericești.

Biserica Ortodoxă a Finlandei a avut încă de la începuturi o bogată și binecuvântată colaborare cu Biserica Ortodoxă Română, materializată prin vizite ale delegațiilor bisericești, precum și prin schimburi culturale, în special în ceea ce privește muzica bisericească și vizite ale formațiilor corale. În ultimii ani, prin împreună-lucrarea cu vrednicul de pomenire Patriarh *Teoctist*, un apropiat prieten al nostru și al Bisericii noastre, aceste legături s-au înviorat prin profesorii și studenții teologi români care au luat parte la conferințele teologice organizate în Finlanda și ne-au împărtășit din experiențele proprii. De asemenea, teologi din țara noastră au făcut stagii de pregătire și au participat la întâlnirile și seminariile organizate în România.

Scaunul pe care urcați astăzi, acela al Părintelui spiritual al Bisericii Ortodoxe Române, este unul de mare cinste. În același timp, reprezintă și o mare responsabilitate, cu atât mai mult cu cât România și, odată cu ea, milioane de credincioși ortodocși, a devenit membră cu drepturi depline a Uniunii Europene. În acest context, sperăm ca pe viitor să dezvoltăm colaborarea dintre popoarele și Bisericile noastre. În felul acesta, împreună cu celelalte Biserici Ortodoxe locale, vom putea mărturisi Europei și întregii lumi mesajul Evangheliei Mântuitorului nostru Iisus Hristos. În același timp, vom putea arăta și un model de comuniune spirituală, care nu își are fundamentul numai în principiile social-economice.

Preafericite Părinte Patriarh Daniel,

La acest ceas de sărbătoare ne bucurăm împreună cu întreaga Sfântă Biserică și în numele nostru și al Bisericii Ortodoxe a Finlandei vă felicităm, rugând pe

Bunul Dumnezeu să vă întărească și să vă dăruiască mulți ani de păstorie spre împlinirea lucrării la care ați fost chemat".

Mesajul Inalt Prea Sfințitului Nathaniel, Arhiepiscopul Detroit-ului și al Episcopiei Ortodoxe Române din America

Preafericirea Voastră,

Preafericite Părinte Daniel,

"Pătruși de cuvenita smerenie și mulțumire către Atotputernicul Dumnezeu, Cel lăudat în Prea Sfânta Treime, ne alăturăm astăzi la praznicul Bisericii mame și ne împreunăm inima în rugăciune cu românii de pretutindeni și cu cei care se mântuiesc în ethosul și plinătatea credinței noastre dreptmăritoare.

Nu de mult, în această Catedrală răsunau vorbele înțelepte, așezate și pătrunse de părintească iubire ale fericitului întru adormire Patriarhul *Teoctist*. Ne amintim iubirea sfântă cu care ne-a întâmpinat și îmbrățișat la fiecare întâlnire și ne rugăm pentru odihna sufletului său. Astăzi, cu voia și cu lucrarea Domnului, sufletul său și al tuturor fiilor și fiicelor Bisericii Române adormiți mai înaintea noastră iau parte în această sinaxă a credinței.

Împreună cu toată suflarea românească și cu Sfânta Biserică Ortodoxă ecumenică, ne rugăm ca aceleași paternale virtuți ale predecesorului să capete expresie în persoana și lucrarea noului Patriarh, Preafericirea Sa, Părintele nostru *Daniel*. Cunoaștem de mult pe Preafericirea Sa, cu care ne-am vizitat, iar scrisul, lucrările și înfăptuirile sale au răzbătut până la noi, cei ce suntem imbarcați în greaua noastră muncă misionară. În ciuda vitregiilor cu care istoria ne-a despărțit din trupul Bisericii mame, putem spune că acea despărțire a rămas doar administrativă, întrucât crezul și comuniunea euharistică ne-au unit chiar și în anii cei mai fioroși ai persecuției. Credem că legătura dragostei s-a manifestat neconținut prin filantropia românilor-americieni față de țara lor de origine, mai cu seamă la marile încercări trecute.

Reprezentând Episcopia istorică din America, a cărei inimă a bătut și bate alături de cea a Bisericii mame, dar este lipită, totodată, și de viitorul Ortodoxiei în lumea în care trăim, vă aducem bucuria tuturor românilor americani și canadieni de sub omoforul nostru. În egală măsură, aducem îmbrățișarea Preafericitului Primat Herman și a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe din America. Alături de toți ierarhii din America, ne rugăm pentru întărirea mărturiei creștine ortodoxe de pe toate continentele și sperăm ca Bisericele mame să susțină *lupta cea bună* a misiunii noastre acolo, unde ne-a rânduit Dumnezeu la sfânta Sa lucrare. Din acea grădină a Ortodoxiei americane vă aducem astăzi un fragment din moaștele Sfântului Rafael din Brooklyn, primul ierarh ortodox hirotonit și apoi canonizat ca sfânt în America.

Dincolo de Atlantic, unde Ortodoxia românească, alături de celelalte grupuri etnice, aduce acum bogate roade de credință, reafirmăm adesea faptul că Ortodoxia

românească – cu dimensiunea ei romanică – se erijează într-una ideală făcătoare de pace între ramurile greacă, slavă sau arabă ale acesteia. Ea își înfige rădăcinile în istoria Bisericii până în veacurile primare, fiind copărtașă la marile încercări ale credinței creștine încă din vremea sinoadelor ecumenice. Preoții și credincioșii români trebuie să fie mândri că frumusețea, teologia și, mai cu seamă, deschiderea unică a sufletului românesc spre alții, o prezintă aici, dar mai ales pe meridiane, ca pe una ideală lucrătoare spre unitatea credinței.

Suntem încredințați că Preafericitul *Daniel*, sprijinit de onorații ierarhi ai Sfântului Sinod, va continua aceeași direcție spirituală a înaintașilor săi, în special aceia care și-au putut manifesta în libertate conștiința pastorală, răspunzând noilor chemări ale vremii și neuitând păsurile noastre, ale celor ce ne străduim să întărim Ortodoxia în America. Lucrând împreună, vom putea dobândi, cu ajutor de Sus, după cuvântul Sfântului Apostol Pavel, *moștenirea cea nestricăcioasă și neîntinată și neveștejită, păstrată în ceruri pentru noi*".

Mesajul Sanctității Sale Karekin al II-lea, Patriarhul Catolicos Suprem al tuturor Armenilor, prezentat de PS Episcop Anușhavan

*Preafericitului Daniel,
Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române,
Iubite frate întru Hristos,*

"Transmitem felicitări Preafericirii Voastre, întru iubirea Domnului nostru Iisus Hrisatos din Scaunul Bisericii mame a Sfântului Ecimiadzin. Ca Întâistător al Bisericii Armene din întreaga lume și Catolicos al tuturor armenilor transmitem urările noastre sincere atât Preafericirii Voastre, cât și întregii Biserici Ortodoxe Române, în momentul alegerii Voastre ca Patriarh și Arhipăstor.

În aceste vremuri dificile și pline de încercări, lumea continuă să caute Evanghelia lui Hristos și mesajul divin de speranță și pace adus de Mântuitorul. Familia Bisericilor creștine de tradiție își poate îndeplini misiunea sfântă în istoria omenirii doar prin eforturi reunite și o strânsă conlucrare.

Exprimăm solidaritatea noastră și iubirea față de Preafericirea Voastră în momentul în care acceptați această grea responsabilitate de Întâistător al Bisericii Voastre, continuând astfel o lungă și devotată slujire față de poporul român. Regretăm faptul că nu putem participa personal la ceremoniile întronizării, datorită vizitelor pastorale programate cu mult timp înainte la Biserica Armeană din America. Vom trimite însă la sfârșitul acestei luni o delegație formată din episcopi de rang înalt pentru a participa la eveniment și pentru a vă transmite cele mai bune urări și sincerele noastre rugăciuni în acest moment plăcut lui Dumnezeu. Sperăm că prin îngăduința Milostivului Dumnezeu vom avea fericita ocazie de a ne împărtăși iubirea frățască în mod personal în viitorul apropiat.

Preafericirea Voastră,

Îl rugăm pe Domnul să vă dăruiască mulți ani, cu sănătate și putere, pentru a păstori turma Bisericii Ortodoxe Române cu înțelepciune. Fie ca Atotputernicul Dumnezeu să păstreze, să ocrotească și să întărească relațiile frățesti dintre toate Bisericile lui Hristos și să reverse binecuvântările Sale cele bogate și harul Său asupra preoților și credincioșilor pentru binele tuturor.

Cu frățească dragoste întru Hristos!"

Preafericirea Voastră, dați-mi voie să vă aduc cadoul Sanctității Sale Karekin al II-lea, o cruce patriarhală și engolpioane.

Mesajul Sanctității Sale Aram I, Catolicosul Armean al Ciliciei, prezentat de IPS Arhiepiscop Gomidas Ohanian

Preafericirea Voastră,

"Cu adâncă bucurie duhovnicească și cu frățească dragoste, vă felicităm pentru alegerea și întronizarea Voastră ca al șaselea patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

O trainică legătură de prietenie există deja între noi, o prietenie întărită în duhul dragostei și al încrederii reciproce, ce ne va ajuta să dezvoltăm relațiile și colaborarea dintre Biserica ortodoxă Română și Catolicosatul Armean al Ciliciei. Cunoscându-vă foarte bine, sunt convins că, prin înțelepciunea și viziunea Voastră, veți deschide o nouă pagină în istoria Bisericii Ortodoxe Române.

Din păcate, datorită unui program prestabilit, nu pot participa personal la ceremonia de întronizare. Doresc să vă asigur, însă, că sunteți prezent în rugăciunile mele în acest moment în care vă pregătiți să vă asumați o misiune importantă în viața Bisericii și a poporului Vostru. Nădăjduiesc să vă vizitez în viitorul apropiat, pentru a-mi exprima iubirea frățească și pentru a analiza probleme de interes comun.

Înalt Prea Sfințitul Arhiepiscop Gomidas Ohanian, colaboratorul meu și Prea Cuviosul Arhimandrit Shahe Panossian, directorul Seminarului Teologic, vor reprezenta Biserica noastră la ceremonia întronizării.

Cu această ocazie fericită, doresc să vă transmit sincerele noastre felicitări și cele mai bune urări. Fie ca Dumnezeu să vă întărească trupește și duhovnicește în noua Voastră slujire".

Mesajul Sanctității Sale Papa Benedict al XVI-lea, prezentat de Excelența Sa Cardinalul Walter Kasper

Preafericirii Sale Daniel,

Arhiepiscop al Bucureștilor,

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române,

"Am aflat, cu mare bucurie și cu simțăminte de comuniune frățească, de alegerea Voastră în Scaunul patriarhal al Bisericii Ortodoxe Române, urmând astfel venerabilului nostru frate întru Hristos, Preafericitul *Teoctist*.

În aceste clipe când Vă începeți noua misiune, mă alătur în mod deosebit Preafericirii Voastre precum și Sfântului Sinod al Patriarhiei Române, clerului și credincioșilor, care vă întâmpină cu bucurie, ca pe noul păstor chemat să conducă Biserica Ortodoxă Română. Mă rog Duhului Sfânt să vă sprijine în această grea sarcină. Să ajute Biserica Ortodoxă Română în dezvoltarea sa, pentru ca ea să înfrunte, cu o vitalitate reînnoită, schimbările și reorganizarea materială și spirituală, necesare în perioada pe care o trăim, după greutățile întâmpinate în trecutul apropiat, când existau numeroase îngrădiri ale libertății și uneori persecuții fâțișe. Fie ca Domnul să vă însoțească pentru ca Biserica Voastră să poată răspunde așteptărilor poporului român și să-i dăruiască tot mai mult speranța de care are nevoie pentru a înainta pe drumul vieții și pentru a transmite tinerelor generații valorile morale și spirituale fundamentale, spre a putea face față diferitelor curente ideologice care atrag astăzi atâția contemporani de-ai noștri.

Cu acest prilej binecuvântat în care gândurile mele vă însoțesc, vă urez, Preafericirea Voastră, o slujire pastorală rodnică, luminată de lumina lui Hristos și întărită de puterea Duhului Sfânt. Cum să nu amintim aici întâlnirea solemnă dintre înaintașul meu de fericită pomenire și Preafericitul *Teoctist*, împreună cu membrii Sfântului Sinod, la București, în Palatul Patriarhal, în ziua de 8 mai 1999? Această primă vizită a unui Papă într-o țară în care Biserica Ortodoxă este majoritară deschide calea speranței pe care trebuie să pășim mai departe pentru a ajunge la deplina unitate. Îmi însușesc astăzi cuvintele rostite de Papa Ioan Paul II în această împrejurare: „să știți, Preafericirea Voastră, catolicii sunt alături de frații lor ortodocși în rugăciune și prin disponibilitatea lor pentru orice colaborare utilă. Evanghelia unică așteaptă să fie vestită de toți împreună, în dragoste și respect reciproc”. Duhul care însuflețea aceste cuvinte și angajamentul pe care îl exprimau rămân actuale pentru mine și pentru Biserica Catolică, subliniind că este deosebit de necesar, spre binele Bisericii, să intensificăm legăturile care ne unesc.

Relațiile dintre noi trebuie să se consolideze, de asemenea, și pentru a răspunde nevoilor actuale din Europa și din lume, atât pe plan religios cât și pe plan social. O mărturie comună a creștinilor este tot mai necesară pentru a răspunde vocației noastre comune și urgențelor timpului nostru. Îngăduiți-mi să vă repet cât de mult apreciez angajarea de care Biserica Ortodoxă Română a dat dovadă întotdeauna în cadrul Comisiei mixte internaționale pentru dialogul teologic, printr-o participare activă și pozitivă a delegaților săi. Sunt sigur că doriți continuarea și intensificarea dialogului dintre ortodocși și catolici, în cursul noilor faze de dialog, în care ne pregătim să abordăm chestiuni cruciale pentru relațiile noastre.

Cu răbdare, nădejde și dragoste reciprocă, va trebui să rezolvăm și probleme, desigur, minore, dar care pe plan local continuă să fie o piedică în calea comuniunii frățești dintre catolici și ortodocși, căci creștinii trăiesc prea adesea unii lângă ceilalți fără a căuta întotdeauna acele legături cotidiene care ar putea fi deosebit

de prețioase pentru relațiile dintre catolici și ortodocși. În această perspectivă, toți trebuie să-și aducă aminte că în ajunul patimilor și morții Sale mântuitoare, Iisus le-a spus ucenicilor Săi: „Poruncă nouă dau vouă: să vă iubiți unul pe altul. Precum Eu v-am iubit pe voi, așa și voi să vă iubiți unul pe altul” (*Ioan* 13, 34). Porunca Domnului trebuie să ne călăuzească neîncetat către relații noi, ca prolog al deplinei unități.

Cu aceste sentimente de bucurie sinceră și cu certitudinea unei angajări comune în slujba unității Bisericii, vă adresez cele mai cordiale felicitări și vă încredințez de dragostea mea întru Iisus Hristos Domnul nostru și de rugăciunile mele pentru Preafericirea Voastră, pentru păstorii și pentru toți credincioșii Bisericii Ortodoxe Române”.

Mesajul prezentat de Excelența Sa Episcop Dr. Hans Gerny, în numele Bisericii Vechi Catolice și al Conferinței Internaționale a Episcopilor Vechi Catolici

Preafericite Părinte Patriarh Daniel,

Prea cinstite frate în Episcopat,

"Este pentru mine o mare onoare, dar și o deosebită bucurie să Vă adresez în numele Arhiepiscopului Dr. Joris Vercammen și al Conferinței Internaționale a Episcopilor Vechi Catolici un mesaj de felicitare și cele mai bune doriri, cu ocazia alegerii și întronizării Preafericirii Voastre ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române. Și aceasta nu dintr-un simplu act de politețe.

În presa bisericească a Episcopiei noastre din Elveția, alegerea Preafericirii Voastre ca Patriarh a fost anunțată cu titlul „Un purtător de speranțe”. Sunt convins că așa gândesc mulți credincioși din Biserica Ortodoxă Română, dar și mulți oameni aparținând altor Biserici.

Preafericirea Voastră sunteți un om care poate și dorește să construiască punți de legătură între forme de gândire tradiționale și forme noi de conclucrare, între generații diferite de oameni, între bătrâni și tineri, între Bisericele din Răsărit și cele din Apus. Spun aceasta din convingerea și din experiența personală.

Am făcut parte împreună, din 1991 până în 1998, din Comitetul Central al Consiliului Ecumenic al Bisericilor. Nu voi uita niciodată că Preafericirea Voastră ați fost unul dintre episcopii ortodocși din cadrul Consiliului Ecumenic al Bisericilor care, nu numai că s-a preocupat și și-a dat silința să înțeleagă Occidentul, dar l-ați luat și îl luați în serios.

Preafericirea Voastră sunteți persoana care, nu numai că cunoașteți Occidentul și Bisericele din Apus, dar și apreciați valorile, realizările și spiritualitatea lor. Pentru aceasta nu vi s-au adus întotdeauna laude, însă aceasta nu v-a împiedicat să mărturisiți ferm convingerile pe care le aveți.

Și încă ceva: ca episcop vechi catolic, deși parteneri în Consiliul Ecumenic al Bisericilor, nu aveam multă putere și influență, dar aceasta nu avea nici o importanță pentru Prea Fercirea Voastră.

Prea Fercirea Voastră ați luat în serios și pe cei mai mici și mai slabi cu condiția ca viața și activitatea lor să fie serioase și de încredere din punct de vedere teologic și spiritual.

Eu cred că ceea ce îi dă ecumenismului puterea sa religioasă este credința în Sfânta Scriptură și în Sfânta Tradiție a Bisericii, deschiderea și respectul față de minorități și curajul de a separa paie de boabe de grâu.

De aceea, ca episcop al unei Biserici mici din punct de vedere numeric, mă bucur în mod deosebit de alegerea și întronizarea Preafericirii Voastre ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române. Aceeași mare bucurie o împărtășește și întreaga Conferință a Episcopilor Vechi Catolici, pentru că sunteți cu adevărat un „purtător de speranțe.”

Binecuvântarea Prea Sfintei Treimi să fie peste Biserica Ortodoxă Română și peste Patriarhul ei.

Întru mulți ani, Preafericite Părinte Patriarh *Daniel!*"

Mesajul Grației Sale Rowan Douglas Williams, Arhiepiscop de Canterbury și Primat al Comuniunii Anglicane, prezentat de Excelența Sa Episcop Geoffrey Rowell

*Iubitului nostru frate în Domnul,
Preafericitului DANIEL,
Arhiepiscopul Bucureștilor și
Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române,*

"Cu mare bucurie vă transmitem salutările cele mai călduroase în numele Domnului nostru Iisus Hristos, acum, când Vă pregătiți să Vă asumați responsabilitatea de conducător, ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

De mai bine de șaptezeci de ani Biserica Angliei și Biserica Ortodoxă Română au crescut împreună, iar legăturile și afecțiunea dintre ele au devenit din ce în ce mai strânse.

În primul deceniu al secolului al XXI-lea, noi, liderii creștini din lumea contemporană, avem nevoie, mai mult ca oricând, să-l mărturisim pe Hristos, Cel Care ne cheamă să arătăm și să aprofundăm semnele vizibile ale dialogului și cooperării care există deja în Trupul Său, pentru ca lumea să poată crede în Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos. Acest dialog aprofundat ne va permite să fim uniți în oferirea bucuriei acolo unde există suferință, să tratăm ca atare sărăcia din lume și să demonstrăm marea noastră grijă pentru mediul înconjurător al planetei, care este atât de fragil.

Fie ca Domnul nostru, Păstorul nostru cel bun și Marele Preot să Vă trimită tărie, ca să puteți „hrăni turma Sa” din Biserica Ortodoxă Română și să contribuiți pe deplin la viața comunităților creștine în Europa și în lume”.

Mesajul Sinodului Bisericii Evanghelice din Germania, prezentat de Dl. Superintendent Gerrit Noltensmeier

*Preafericirea Voastră,
Iubite frate Daniel,
Iubiți frați și surori în Hristos,*

„În numele Sinodului Bisericii Evanghelice din Germania, frate *Daniel*, doresc să Vă felicit din suflet cu ocazia întronizării Voastre ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

Preafericirea Voastră cunoașteți personal și foarte bine relațiile ecumenice dintre Biserici și, dintr-o poziție plină de responsabilitate, ați urmărit cu viu interes nu doar dialogul bilateral cu Biserica Evanghelică din Germania, ci și celelalte dialoguri ale Consiliului Mondial al Bisericilor, și aceasta nu doar din perspectiva celui care-și susținea teza de doctorat la Facultatea de Teologie Protestantă a Universității din Strasbourg, în 1979, ci și ca profesor de Teologie Sistemătică la Institutul Ecumenic din Bossey, Geneva și Fribourg și ca Mitropolit al Moldovei și Bucovinei.

Interesant și îmbucurător a fost mai ales faptul că Preafericirea Voastră, împreună cu președintele Sinodului Bisericii Evanghelice din Germania, Episcopul Wolfgang Huber, ați putut participa la Cea de-a treia Adunare Ecumenică Europeană de la Sibiu și noi suntem convinși că Preafericirea Voastră veți promova și susține pe mai departe comuniunea ecumenică a Bisericilor creștine din țara Voastră, dialogul cu lumea culturii și cu societatea civilă.

Astăzi, în ziua întronizării Voastre, citim în Călăuza evanghelică a creștinilor din Herrnhut un cuvânt al profetului Zaharia, care spune: „Și Mă voi așeza ca strajă împrejurul Casei Mele” (*Zaharia 9, 8*).

Fie ca Domnul nostru Dumnezeu să umple slujirea Voastră ca patriarh cu înțelepciunea și puterea Duhului Sfânt, iar Dumnezeu Cel Întreit în Persoane, Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, să binecuvânteze activitatea Voastră pastorală.

Cu salutări cordiale, mai ales, din partea Episcopului Wolfgang Huber”.

Mesajul Rev. Dr. Samuel Kobia, Secretar General al Consiliului Mondial al Bisericilor, prezentat de Pr. prof. Ioan Sauca

Preafericirea Voastră,

„Cu acest fericit prilej, „comuniunea bisericilor”, care constituie Consiliul Mondial al Bisericilor se alătură Bisericii Ortodoxe Române care-și sărbătorește întronizarea patriarhului său.

La acest moment din istoria contemporană a Bisericii Ortodoxe Române, Bisericile membre ale Consiliului Mondial al Bisericilor dimpreună cu personalul său sunt reprezentate de Prea Sfințitul *Hans Gerny* și de Părintele Profesor Ioan Sauca.

O dată cu alegerea și întronizarea Preafericirii Voastre, o pagină cu totul nouă se inaugurează în istoria Bisericii Ortodoxe Române din noul secol și noul mileniu.

România este acum membru deplin al Comunității Europene; România este pe calea refacerii din urmările trecutului recent; România experimentează o înflorire fantastică a tinerei sale generații, plină de dinamism, creativitate și imaginație, care privește spre viitor cu încredere și speranță.

Suntem pe deplin convinși că la acest nou început de drum, conducerea spirituală a Preafericirii Voastre va ghida, întări și inspira poporul român, va afirma cu tărie rolul poporului și Bisericii Voastre în Europa și în lume și va deschide căi noi de dialog și cooperare cu alte popoare și Biserici.

Totodată, suntem încrezători că veți continua să Vă împărtășiți cunoștința, înțelepciunea, darul de discernământ și curajosul entuziasm, îndeosebi cu tânăra generație.

Noi Vă suntem recunoscători pentru conducerea pe care ați oferit-o la sute de persoane din lumea întreagă, care au studiat la Institutul Ecumenic de la Bossey. Timp de câțiva ani, Preafericirea Voastră le-ați fost profesor, îndrumător, conducător, mentor și multora părinte spiritual.

Vă suntem, de asemenea, recunoscători că în calitate de membru în comitele de conducere ale Consiliului Mondial al Bisericilor, ați adus în mod constant provocarea și contribuția profundă a teologiei și spiritualității ortodoxe, participând astfel activ la căutarea unei mărturii creștine comune, a unui dialog constructiv, și a unei cooperări autentice, benefică tuturor participanților la mișcarea ecumenică.

Ne rugăm fierbinte ca slujirea Preafericirii Voastre în fruntea Bisericii Ortodoxe Române să fie binecuvantată cu abundență de către Atotputernicul Dumnezeu, Tatăl Domnului și Mântuitorului nostru comun, Iisus Hristos.

Preafericirea Voastră,

Mișcarea ecumenică, dimpreună cu toate instrumentele și organizațiile sale, este astăzi la răscrucea unei ere noi, plină de provocări. Mai există încă o bogăție extraordinară de potențial neexploatat. Mai sunt și o serie de adânci probleme teologice, etice și spirituale care încă mai despart Bisericile. Și mai sunt și noi provocări pe care Bisericile și creștinii sunt chemați să le înfrunte împreună.

Drumul pe care Bisericile devotate căutării unității creștine îl mai au încă de parcurs va fi cu siguranță greu și anevoios. Totuși, rămânând împreună ca Biserici creștine, rugându-ne și lucrând împreună, mărturisind lumii împreună și înfruntând împreună toate provocările pare a constitui singura posibilitate pentru Bisericile din lumea noastră tragic divizată. Consiliul Mondial al Bisericilor afirmă și promovează această rămânere împreună, mobilizează toate forțele și energiile

pentru realizarea acesteia, încurajează Bisericile să lupte împotriva tuturor tendințelor care le-ar putea conduce spre izolare și marginalizare.

În realizarea acestei sarcini dificile, Consiliul Mondial al Bisericilor contează pe sprijinul Preafericirii Voastre pentru a beneficia de atașamentul Vostru la imperativele Evangheliei și a Tradiției celei vii a Bisericii, de conducerea Voastră inspirată și inspiratoare, de atașamentul declarat față de toate eforturile care aduc popoarele mai aproape unele de altele.

Ne rugăm fierbinte ca Duhul adevărului, care face și asigură comuniunea, să Vă lumineze slujirea Preafericirii Voastre atât în Biserica Ortodoxă Română, cât și în marea familie creștină a Bisericilor.

Ne alăturăm astăzi fraților și surorilor ortodocși români și împreună cu ei Vă spunem, Preafericite: *Ad multos annos! La mulți ani!*"

Mesajul Venerabilului Colin Williams, Secretar General al Conferinței Bisericilor Europene

*Preafericirea Voastră,
Înalt Prea Sfințiile și Prea Sfințiile Voastre,
Prea Onorați Oaspeți,
Frați și surori în Hristos,*

„Voi schimba întristarea lor în veselie și-i voi mângâia după întristarea lor și-i voi bucura” (*Ieremia 31, 13*). Așa vorbește proorocul Ieremia către un popor disperat de gândul dacă cumva Dumnezeu mai are pregătit un nou început pentru el, sau dacă Dumnezeu va mai face cu el lucruri minunate. Cu numai șapte săptămâni în urmă am avut privilegiul, împreună cu Părintele Viorel Ioniță, să reprezentăm Conferința Bisericilor Europene la slujba de prohodire, prin care Preafericitul Patriarh *Teoctist* de vrednică pomenire a fost condus la locul de veci. Atunci a fost, într-adevăr, un moment de tristețe, o tristețe ușurată de credința în Hristos, care a învins moartea; și totuși, tristețe, căci cel care a condus Biserica sa atât de eficient și a slujit atât de credincios pe Dumnezeu ne-a părăsit ca să se odihnească pentru totdeauna în Domnul.

Ne-am adunat cu toții astăzi, aici, din cu totul alte motive și aceasta este, după cum ne-a promis nouă Domnul. Noi nu am fost lăsați orfani (*Ioan 14, 18*). Doliul nostru nu a fost uitat, ci s-a schimbat, într-adevăr, în bucurie. Ne bucurăm că Dumnezeu, prin Duhul Sfânt, a inspirat Biserica Ortodoxă Română să aleagă ca patriarh al ei pe slujitorul lui Dumnezeu, Înalt Prea Sfințitul Mitropolit *Daniel* al Moldovei și Bucovinei. Ne bucurăm pentru aceasta, deoarece știm că Preafericirea Sa este un om pentru timpurile actuale în schimbare, timpuri în care atât de multe în jurul nostru ne apar schimbătoare și nestatornice. Preafericirea Sa este, întâi de toate, un om capabil să vorbească cu convingere și claritate despre credința păstrată în Biserica lui Hristos. El este un om capabil să facă acest lucru, mai ales, datorită faptului că trăiește o viață, care prin rugăciune și Liturghie, este de-

terminată zilnic de întâlnirea cu Domnul pe care-L slujește. Iar din perspectiva organizației ecumenice pentru care am onoarea să lucrez, Preafericirea Sa este un om respectat, ascultat și se bucură de încrederea creștinilor – bărbați și femei – dincolo de granițele confesiunii proprii.

La recenta Adunare Ecumenică organizată la Sibiu, aici, în România, la începutul acestei luni, Preafericirea Sa a vorbit cu mare convingere despre unitatea esențială a Bisericii lui Hristos, ca despre „comuniunea persoanelor umane unite, prin Sfântul Botez, cu Prea Sfânta Treime”. Încă de pe vremea când era profesor la Institutul Ecumenic de la Bossey, Preafericirea Sa a fost inspirat de această unitate esențială a Bisericii lui Hristos ca să lucreze cu mult spor pentru această unitate, care este voința lui Hristos pentru Biserica Sa. Noi am fost privilegiați prin faptul că Prea Fericirea Sa a fost membru atât în Comitetul Central, cât și în Prezidiul Conferinței Bisericilor Europene încă din 1997, în care a adus înțelepciunea și bogata sa experiență din sfera ecumenică. Încă de la Strasbourg, în 2001, Prea Fericirea Sa a fost invitat să fie unul din referenții principali la semnarea Chartei Ecumenice. Iar atunci când am început să pregătim cea de Treia Adunare Ecumenică Europeană din acest an, Preafericirea sa a fost unul dintre primii care ne-au încurajat să venim în România, precum și cel care a propus ca tema acestei Adunări să fie centrată asupra înțelegerii scripturistice a lui Hristos ca lumină, o temă cu profunde rezonanțe pentru credincioșii ortodocși.

Bisericile membre ale Conferinței Bisericilor Europene din fiecare țară a continentului nostru sunt alături de Biserica Ortodoxă Română în rugăciune, pentru ca viziunea Preafericirii Sale cu privire la chemarea de azi a Bisericii să rămână nouă, vie și să poată continua să inspire Bisericile creștine din întreaga Europă și pe mai departe.

Sunt recunoscător pentru invitația de a prezenta acest scurt mesaj. Împreună cu Sfântul Apostol Pavel (*Filipeni 4, 19*) mă rog ca Domnul Iisus Hristos, potrivit bogățiilor slavei Sale, să împlinească toate cererile Bisericii Ortodoxe Române, precum și cele ale noului său Patriarh, în anii care vor veni.

Întru mulți ani, Preafericirea Voastră!"

Timpul fiind înaintat, prezentarea mesajelor de felicitare s-a încheiat.

Tuturor mesajelor, Preafericitul Patriarh *Daniel* le-a răspuns cu mulțumiri, făcând încă o dată apel la conlucrarea ortodoxă, cât și la continuarea dialogului interconfesional și interreligios.

Răspunsul Preafericitului Părinte Patriarh *Daniel* la mesajele de felicitare ce i-au fost adresate

*Înalt Prea Sfințiile și Prea Sfințiile Voastre, membri ai Sfântului Sinod și ai delegaților Bisericilor Ortodoxe surori,
Domnule Prim-ministru,
Domnule Președinte al Senatului,
Majestatea Voastră,*

*Distinși foști președinți ai României,
 Distinse personalități ale lumii politice românești, președinți de partide,
 Distinși miniștri, distinși parlamentari,
 Eminențele și Excelențele Voastre, reprezentanți ai Bisericilor creștine și ai
 altor culte religioase,
 Prea Cuvioși și Prea Cucernici Părinți,
 Prea Cuvioase Maici,
 Onorată asistență,*

"Cu sentimente de profundă recunoștință, vă mulțumim tuturor pentru prezența Dumneavoastră la acest moment solemn din viața Bisericii Ortodoxe Române, prilejuit de întronizarea noastră ca Patriarh. Vă mulțumim în mod călduros pentru mesajele ce ne-au fost adresate în numele Bisericilor Ortodoxe surori, în numele instituțiilor principale ale Statului român, în numele unor Biserici și organizații creștine internaționale.

În toate mesajele adresate am simțit prezența sentimentelor de prețuire la adresa Bisericii Ortodoxe Române și a noastră personal. La rândul nostru exprimăm alese sentimente de recunoștință și frățescă dragoste în Hristos către toți ierarhii Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, al căror cuvânt a fost exprimat de către IPS Mitropolit *Laurențiu* al Ardealului, către Întâistătorii Bisericilor Ortodoxe surori, către toate Bisericile și organizațiile creștine care ne-au felicitat și către toate înaltele autorități ale instituțiilor Statului român reprezentate aici.

Vă mulțumim din inimă tuturor și rugăm pe Preamilostivul Dumnezeu să ne binecuvinteze cu harul și cu iubirea Sa de oameni și să ne dăruiască ajutorul Său în promovarea frățietății și comuniunii ortodoxe, a unității creștine, a dialogului și cooperării între Biserici și popoare, între toți oamenii de bună credință.

Vă dorim tuturor multă sănătate, pace și multă bucurie!"

*

Cu aceasta, ședința solemnă a Sfântului Sinod s-a încheiat. La ieșirea din Aulă a Preafericitului Părinte Patriarh *Daniel*, corul și participanții au cântat *Imnul Patriarhal* și *La mulți ani!*

Preafericitul Părinte Patriarh *Daniel* a primit cu prilejul întronizării, din partea unor Întâistători de Biserici, pe lângă icoane, și două cârje arhipăstorești oferite de Sanctitatea Sa *Bartolomeu*, Patriarhul Ecumenic și de Preafericitul *Hristodoulos*, Arhiepiscopul Atenei și al Întregii Elade. De asemenea, Sanctitatea Sa Patriarhul *Alexei al II-lea*, Patriarhul Moscovei și al Întregii Rusii, a trimis noului Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române o cruce și două engolpioane, iar Sanctitatea Sa Papa *Benedict al XVI-lea* a dăruit Preafericitului Părinte Patriarh *Daniel* un potir din argint.

*

7. CONFERIREA ORDINULUI NAȚIONAL *STEAUA ROMÂNIEI* ÎN GRAD DE MARE CRUCE

Excelența Sa, Domnul *Traian Băsescu*, Președintele României, a conferit noului Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, Preafericitul Părinte *Daniel*, Ordinul Național „*Steaua României*” în Grad de Mare Cruce, una din cele mai înalte distincții acordate de statul român.

Ceremonia a avut loc *Duminică, 30 septembrie 2007, ora 17,00, la Palatul Cotroceni*, în prezența membrilor Sfântului Sinod și a delegaților bisericești din străinătate.

Cu această ocazie, șeful statului a arătat că se simte onorat să fie martorul unuia dintre evenimentele majore ale Bisericii Ortodoxe Române, ceremonialul de întronizare a primului Patriarh ales în mod democratic, după cel de-al doilea război mondial: „*Am avut șansa și onoarea să particip la întronizarea primului Patriarh, de după cel de-al Doilea Război Mondial, care a fost desemnat în mod democratic și după preceptele Bisericii Ortodoxe Române, de însăși Biserica Ortodoxă Română. Pentru acest lucru, vă mulțumesc dumneavoastră și Bisericii Ortodoxe Române, în ansamblul ei*”.

De asemenea, președintele Băsescu a subliniat că înmânarea „celui mai înalt Ordin al statului român” este un semn de recunoștință pentru activitatea desfășurată până acum de Preafericitul *Daniel*, ca slujitor al Bisericii Ortodoxe Române, precum și un semn al speranței că Biserica Ortodoxă Română va continua să fie un partener al statului român.

În același timp, a spus șeful statului, semnificația decorării Preafericitului *Daniel* este legată și de speranța implicării Bisericii Ortodoxe Române în rezolvarea problemelor sociale, alături de stat, și în consolidarea unității poporului român. „*Am convingerea că Biserica Ortodoxă Română ne poate ajuta să găsim calea prin care cetățenii români din Harghita și Covasna să lucreze pentru a fi împreună români și maghiari. Am convingerea că Biserica Ortodoxă Română ne poate ajuta să găsim cheia de a fi mai apropiați de frații noștri de peste Prut. Am convingerea că Biserica Ortodoxă Română ne poate sprijini să devenim acea națiune unitară în jurul setului ei de valori, pentru că numai unitatea și apropierea unul de celălalt sunt cele care pot face din poporul român un popor care să reușească atât de repede, cât își dorește fiecare român*”, a explicat președintele Băsescu.

Președintele României și-a exprimat convingerea că, în perioada următoare, toți românii au nevoie de parteneriatul cu Biserica, care este un izvor de cultură, de patriotism și de valori.

În încheiere, șeful statului l-a asigurat pe Preafericitul *Daniel* „*de tot sprijinul pe care Președintele României poate să-l acorde Bisericii Ortodoxe Române*”.

Cuvântul de răspuns al Preafericitului Părinte Patriarh *Daniel*

*Domnule Președinte,
Înalt Prea Sfințiile și Prea Sfințiile Voastre,
Eminențele și Excelențele Voastre,
Onorată asistență,*

*"Onoarea care ni s-a făcut astăzi prin conferirea **Ordinului Național "Steaua României" în Grad de Mare Cruce** este, în primul rând, un act simbolic al Președintelui României de cinstire și prețuire a Bisericii Ortodoxe Române.*

În al doilea rând, acest gest reprezintă pentru noi personal o mare încurajare la început de drum nou, pe o treaptă superioară de slujire a Bisericii Ortodoxe Române și a țării noastre.

În al treilea rând, înalta distincție primită astăzi ne cheamă la o intensificare a respectului reciproc și a cooperării dintre Stat și Biserică, potrivit noii Legi a cultelor care recunoaște contribuția Bisericii Ortodoxe Române și a celorlalte culte religioase oficiale din România la viața societății românești, acestea fiind apreciate ca factori ai păcii sociale și parteneri sociali ai Statului Român, motiv pentru care Statul sprijină cultele din România. Autonomia cultelor religioase față de Stat, garantată de Constituția României, însemnează libertatea acestora de a se organiza și funcționa fără restricții din partea Statului. În același timp, noi nu înțelegem autonomia Bisericii ca fiind izolare, ci fiind și libertate responsabilă de cooperare cu Statul Român spre binele comun al societății românești, care are nevoie de vindecare spirituală, de consolidare materială și de afirmare întru demnitate umană pe plan național și internațional.

Rugăciunea și fapta bună, cultul și cultura inspirată de credință, legătura dintre viața spirituală și activitatea socială, afirmarea identității naționale și deschiderea spre universal, toate aceste valori tradiționale pe care le binecuvântează și le cultivă Biserica noastră constituie coordonate permanente și priorități ale slujirii noastre ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, Președinte al Sfântului Sinod și al Adunării Naționale Bisericești.

*Cu aceste gânduri de prețuire a poporului român și a tuturor instituțiilor Statului Român, mulțumim călduros Excelenței Voastre, Domnule Traian Băsescu, Președintele României, pentru conferirea **Ordinului Național "Steaua României" în Grad de Mare Cruce** și pentru cuvintele de apreciere adresate nouă cu acest prilej. Rugăm pe Mântuitorul nostru Iisus Hristos să Vă dăruiască multă sănătate și mult ajutor în activitatea Domniei Voastre de conducere și reprezentare a Statului Român.*

În încheiere, mulțumim tuturor ierarhilor din țară și străinătate, precum și tuturor persoanelor distinse care ne-au onorat cu prezența lor la acest moment de prețuire și încurajare pentru slujirea noastră ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române".

8. ÎNTÂLNIREA PREAFERICITULUI PĂRINTE PATRIARH DANIEL CU IERARHII ORTODOCȘI PARTICIPANȚI LA ÎNTRONIZARE

Programul oficial al zilei s-a încheiat la ora 19, 30, cu ședința Sfântului Sinod, prin care ierarhii Bisericii Ortodoxe Române și ierarhii Bisericilor Ortodoxe de peste hotare au „binecuvântat și consacrat” data de 30 de septembrie ca zi a întronizării celui de al șaselea Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

Preafericitul Parinte Patriarh *Daniel* s-a întâlnit la Reședința patriarhală cu ierarhii ortodocși care au participat la ceremonia întronizării Preafericirii Sale în Scaunul de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române. În cadrul acestei întâlniri, Preafericitul Părinte *Daniel* a mulțumit tuturor ierarhilor, atât români, cât și străini, pentru prezența la acest eveniment cu totul special din viața Bisericii Ortodoxe Române și a Preafericirii Sale, și le-a dăruit câte un engolpion de argint pentru a marca în conștiința fiecăruia momentul la care a participat, spunând: „*Rugăm pe Hristos Domnul, Arhiereul Cel veșnic, să ne dăruiască totdeauna bucuria de a sluji împreună Biserica Sa și de a păstra unitatea de credință și comuniunea noastră frățească*”.

De asemenea, au primit daruri din partea Preafericitului Părinte Patriarh *Daniel* și ceilalți membri ai delegațiilor ortodoxe (arhimandriți și preoți). În total, au fost peste 100 de ierarhi și aproximativ 30 preoți și delegați ortodocși.

De departe, întronizarea celui de-al șaselea Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, Preafericitul Părinte *Daniel*, a constituit cel mai însemnat eveniment religios din ultimii ani, mai ales că prin intermediul televiziunii, care a transmis în direct și pe internet, a putut fi urmărit de milioane de credincioși din toate colțurile lumii. Aproape 3.000 de credincioși din toată țara au participat la ceremonia religioasă prilejuită de întronizarea noului Patriarh al Bisericii Române.

O dată cu întronizarea Preafericitului Părinte *Daniel* ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe, scaunul de mitropolit al Mitropoliei Moldovei și Bucovinei a devenit vacant. Până la alegerea unui nou mitropolit la Iași, Preafericitul Patriarh *Daniel* va fi și Locțiitor al Scaunului de Mitropolit al Moldovei și Bucovinei. Așadar, până atunci, titulatura celui de al șaselea Întâistătător al Bisericii Ortodoxe Române va fi: „Preafericitul Părinte *Daniel*, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române și Locțiitor de Mitropolit al Moldovei și Bucovinei”.

9. TELEGRAME ȘI SCRISORI DE FELICITARE

Pe lângă mesajele oficiale prezentate în cadrul ședinței solemne a Sfântului Sinod, s-au primit la Cabinetul patriarhal, pe adresa Preafericitului Părinte Patriarh *Daniel*, zeci de scrisori și telegrame de felicitare pentru alegerea și întronizarea Preafericitului Sale în Scaunul de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

Redăm o parte din aceste scrisori și telegrame de felicitare prin care alegerea și întronizarea Preafericitului Patriarh *Daniel* a fost salutată cu căldură și sinceritate de către instituții, asociații și personalități bisericești și culturale din țară și de peste hotare.

Eminența Sa Cardinalul Christoph Schönborn, Arhiepiscopul Vienei

*Preafericirea Voastră,
Iubit și venerat frate în Hristos,*

"Biserica Romano-Catolică din Austria se bucură împreună cu Biserica Ortodoxă Română de alegerea Voastră ca păstor și patriarh. Domnul așează pe umerii Voștri această măreață misiune, într-un moment istoric. Aderarea României a îmbogățit Uniunea Europeană cu o țară mare și frumoasă, care poartă pecetea unei culturi creștine. Ea oferă numeroase posibilități de dezvoltare acestei țări și întărește în mod remarcabil creștinii din Europa. Într-adevăr, multe nădejdi se leagă de această înfăptuire.

Bucuria pe care o resimțim pentru întronizarea Voastră este cu atât mai intensă, cu cât ea vine să se adauge bunelor și îndelungatelor relații dintre Bisericile noastre, la care și Preafericirea Voastră ați avut o contribuție substanțială prin angajamentele cu Fundația PRO ORIENTE. Într-adevăr, predecesorul meu, Cardinalul Franz König, a fost primul cardinal al Bisericii Romano-Catolice care a vizitat România în 1967, și ca urmare, în 1968, Patriarhul Iustinian a venit să ne viziteze la Viena. Ospitalitatea ecumenică, numeroasele schimburi de studenți și de profesori, precum și conferințele teologice comune au îmbunătățit și au consolidat după aceea relațiile dintre Bisericile noastre.

În Austria, această bună înțelegere ecumenică s-a manifestat prin ajutorul și sprijinul foarte concret oferit Bisericii Ortodoxe Române de cele două mitropolii ale Bisericii Romano-Catolice – de la Viena și Salzburg. La Viena, ca Arhiepiscopie, am putut face să înainteze edificarea noii biserici românești în mod direct, printr-o contribuție financiară importantă. Astfel, cea mai mare parohie românească din Austria și parohul său, părintele Dr. Nicolae Dura au găsit la Viena un nou cămin duhovnicesc. Construirea unei biserici ortodoxe românești de lemn la Salzburg este acum unul din exemplele cele mai recente pentru această înțelegere ecumenică la nivel practic. Înălțarea acestei biserici a devenit posibilă prin dreptul de construcție gratuit garantat de Benedictinii de la Mănăstirea St. Peter, pre-

cum și prin finanțarea integrală de către Fundația *Propter Homines* (Vaduz-Liechtenstein), al cărei vicepreședinte, Dr. Hans Katschthaler, este în același timp și președintele secțiunii PRO ORIENTE de la Salzburg. Într-adevăr, Arhiepiscopia de Salzburg și îndeosebi întâistătătorul său, Arhiepiscopul Dr. Alois Kochgasser, și-au arătat sprijinul deosebit față de acest proiect. Astfel, creștinii Bisericii romano-catolice din Salzburg și parohia ortodoxă română, cu parohul său, părințele Dr. Dumitru Viezuianu, conviețuiesc într-un mod excepțional.

Cu prilejul întronizării Voastre ca patriarh al tuturor creștinilor ortodocși din România, vă felicit din toată inima. Fie ca Domnul să Vă binecuvânteze râvna. Încă o dată, Vă încredințez de rugăciunile mele cordiale.

Îmi exprim din nou regretul profund de a nu putea participa la întronizarea Voastră. Persoana mea va fi reprezentată la București de către Părintele Prof. Philipp Harnoncourt, care vă va transmite personal acest mesaj.

Întru dragostea lui Hristos, Vă dau sărutarea păcii".

Eminența Sa Cardinalul Dionigi Tettamanzi, Arhiepiscop de Milano

Preafericirea Voastră,

"Cu mare bucurie am primit fericita știre a alegerii Preafericirii Voastre ca Patriarh, pe care în Italia mulți o doreau, și acum, împreună cu Biserica lui Dumnezeu care se află în Milano, mă alătur la marea sărbătoare a Bisericii Ortodoxe a României pentru înscăunarea noului său Păstor și Primat. Aș fi dorit să fiu prezent personal și m-aș fi înapoiat cu plăcere în scumpul pământ al României la puține zile după Adunarea Ecumenică de la Sibiu, dar, mulțumind pentru amabila invitație pe care Patriarhia mi-a adresat-o, comunic că îndatoriri pastorale, care coincid, mă obligă să rămân în Italia.

În reprezentanța Bisericii Ambroziene participă la solemnitatea de Duminică, 30 septembrie, ca delegați ai mei: Excelența Sa Mons. Francesco Coccopalmeiro, de mai mulți ani creator de relații cu Biserica Voastră, ca Auxiliar al Arhiepiscopului de Milano și ca delegat al Episcopilor din Lombardia pentru ecumenism, în prezent președinte al Consiliului Pontifical pentru Texte Legislative la Scaunul Apostolic al Romei; Preotul Gianfranco Bottoni, rector al bisericii civice San Gottardo al Palazzo Reale și responsabil diocesan pentru ecumenism și dialog, care se ocupă de relațiile interconfesionale și interreligioase și promovează formarea unei sensibilități ecumenice în comunitățile noastre. Am dorit ca dâșilor să li se alăture și președintele, în prezent în funcție, al Consiliului Bisericii creștine din Milano, în persoana Preotului Traian Valdman, fiu al Bisericii Voastre și mărturisitor al unei prezențe ecumenice semnificative în orașul nostru, unde de zeci de ani se acordă asistență religioasă ortodocșilor români în parohia de el însuși înființată.

Alcătuirea interconfesională a micii delegații milaneze este un semn al faptului că ecumenismul, pentru care Preafericirea Voastră sunteți foarte cunoscut ca

atent susținător și inteligent autor, este bine înrădăcinat în Biserica locală care poartă numele Sfântului Ambrozie, episcop și învățător al Biserici nedespărțite. În numele său, doresc să contribuie la continuarea mersului creștinilor pe calea reconcilierii în Hristos și în deplina comuniune a Duhului Sfânt. În mod deosebit, sunt convins că relațiile dintre Bisericile noastre surori, bine orientate de Papa Ioan Paul al II-lea și Patriarhul *Teoctist*, pot nu numai să se întărească, ci și să dea naștere unor pași noi și concreți, grație slujirii patriarhale a Preafericirii Voastre.

De fapt, este de datoria marilor Biserici ale Ortodoxiei și ale Catolicismului să ia inițiative pentru ca, cel puțin la nivel european, toți creștinii din Orient și din Occident să poată face experiența comuniunii deja date în Hristos și să poată manifesta unitatea vizibilă pierdută între Bisericile lor. Desigur, spiritul și metoda „sinodalității”, bine înrădăcinată în practica eclezială a Tradiției Ortodoxe, indică și mișcării ecumenice calea principală pentru ca Bisericile să fie mai disponibile să meargă împreună pe „străzile lumii”, spre a împlini împreună misiunea comună a anunțului evanghelic pe care Domnul îl încredințează ucenicilor Săi. De aceea, este necesar ca și responsabili și păstorii diverselor Biserici confesionale să caute să se întâlnească și să arate că sunt „o singură inimă și un singur suflet” când vorbesc în numele Evangheliei, cel puțin societăților din continentul nostru european.

În această perspectivă, am exprimat, în câteva ocazii, dorința ca Milano să poată găzdui, într-o mare și coparticipată întâlnire ecumenică, pe conducătorii Bisericilor creștine din Europa, spre comuna amintire a celebrului edict pe care, în anul 313, Constantin și Liciniu l-au trimis din orașul nostru autorităților din tot imperiul în favoarea libertății de cult. Faptul a însemnat o cotitură în istoria creștinismului și a mărturisirii publice a credinței. De aceea, la aniversarea acelei date, Bisericile Europei ar putea să facă pe conducătorii lor să se întâlnească și să meargă împreună.

Îmi dau seama că proiectul este mai presus de puterile noastre, dar am încredere în forța rugăciunii, pe care o solicit și Preafericirii Voastre, pentru a se realiza inițiative, eventual mai simple, dar orientate în aceeași direcție. De fapt, consider important ca fiecare Biserică, începând de la cea Catolică, și chiar relațiile dintre Biserici, începând cu organismele ecumenice, să aibă urgentă nevoie să redescopere sensul „sinodalității”, consolidându-i formele existente și realizând altele noi. Corect îmbinate, la diverse niveluri, cu indispensabile slujiri de prezență, acestea sunt de importanță decisivă pentru viitorul mișcării ecumenice.

În sfârșit, ca arhiepiscop al unei mari dieceze, în al cărui spațiu mitropolitan imigrarea cetățenilor români a dobândit dimensiuni foarte mari, doresc să confirm Preafericirii Voastre intenția și disponibilitatea Bisericii Ambroziene de a primi frățeste credincioșii Bisericii Ortodoxe Române în deplinul respect al identității lor confesionale și în pozitivă valorizare a tradiției lor spirituale. În această optică, doresc ca între Bisericile noastre să se poată concorda forme de colaborare interconfesională corecte din punct de vedere ecumenic și fecunde pe plan pastoral, spre realul beneficiu al vieții spirituale a credincioșilor imigranți. Schimburi de vizite și

înfrățiri între comunități catolice italiene și comunități ortodoxe române, din care provin imigranții găzduiți de dioceza noastră ar putea să promoveze și să răspândească o mentalitate ecumenică, care să evite deriva aceluși prozelitism care, chiar și când este involuntar, contribuie la uitarea propriei tradiții confesionale.

Asigurându-Vă de a mea personală pomenire în rugăciune, în numele întregii Biserici Ambroziene, urez ca slujirea patriarhală a Preafericirii Voastre să fie un dar al Duhului Sfânt, fecund în har, în primul rând, pentru credincioșii Bisericii Ortodoxe Române, și propice unei mărturii ecumenice și unitare a Evangheliei lui Iisus Hristos, Care pentru noi S-a rugat Tatălui: „*Să fie și ei în Noi una, pentru ca lumea să creadă că Tu M-ai trimis* (Ioan 17, 21)“.

Federația Luterană Mondială

Preafericite Patriarh Daniel,

"Vă transmit, în numele Federației Luterane Mondiale, cele mai sincere felicitări și rugăciunile noastre cu fericita ocazie a întronizării Voastre ca Patriarh al României.

Cu ajutorul lui Dumnezeu, fie ca moștenirea conducerii inspirate și a colaborării ecumenice stabilită de predecesorul Vostru să fie continuată sub conducerea Voastră. Astăzi, vă începeți patriarhatul în ajunul celei de a III-a Adunări Ecumenice Europene, care a întors ochii Europei spre tradițiile venerabile și caldă ospitalitate a Bisericii Voastre. Fie ca aceste note de credință și de bun venit să fie și caracteristicile păstoririi Voastre.

În calitate de luterani, apreciem roadele înțelegerii teologice mutuale apărute în urma a 25 de ani de dialog cu Bisericile din familia ortodoxă și așteptăm cu nerăbdare continuarea acestei învățături. Dorim, de asemenea, să găsim căi de colaborare mai strânsă în *diakonia* și să ne alăturăm vouă în rugăciunea lui Iisus, pentru ca adepții Săi să arate lumii unitatea pe care o dorește pentru Biserica Sa. Întrucât Dumnezeu v-a adus la această zi, diversificata Voastră experiență și înțelegere v-a pregătit în mod unic să vă aduceți Biserica într-o relație mai profundă cu Hristos și mai aprofundată cu alți creștini. Ne vom ruga pentru darurile lui Dumnezeu de putere, curaj și bucurie pentru perioada patriarhatului Vostru.

Ne rugăm în special în această zi pentru toți creștinii din România. Ne rugăm ca ei să crească în credință și într-o mai mare dragoste unii pentru alții. În țara Voastră, zilele istoriei dureroase nu sunt atât de îndepărtate și suntem încredințați că, aici, căutarea unei mai mari unități printre creștini va fi, de asemenea, un mijloc de vindecare a întregii societăți, un dar pentru continua reconstruire a culturii voastre pe linia dreptății și păcii.

Cu ajutorul lui Dumnezeu, fie ca Patriarhatul Vostru să fie asemenea biblicului Daniel, „cunoscător al înțelepciunii, înzestrat cu cunoaștere și înțelegere”. El a înaintat cu ochii limpezi ai credinței prin timpuri de mari schimbări și complexitate; chiar și necredincioșii au văzut în el semnele călăuzirii lui Dumnezeu. și fie să vă asemănați cu adevărat lui Daniil Sihastrul, care a găsit în adâncimea

vieții spirituale o înțelepciune care a sfătuit pe cei puternici și a inspirat generații de credincioși.

Dumnezeu să Vă binecuvânteze acum și în toate zilele vieții Voastre!"

Rev. Dr. Ishmael Noko

Secretar General

Nunțiatuara Apostolică în România

Preafericirea Voastră,

"Îndată după alegerea Preafericirii Voastre ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, sunt fericit să mă alătur bucuriei întregii Biserici Ortodoxe, prezentând Preafericirii Voastre felicitările mele fraterne, asigurându-vă și de rugăciunea mea la altarul Domnului.

În momentul în care Biserica Catolică celebrează azi pe Sfântul Ioan Hrisostom, a cărui liturghie este cea mai utilizată de către Bisericile Orientale pentru celebrările Euharistice, *izvor și culme a întregii activități a Bisericii*, invoc asupra Preafericirii Voastre abundența darurilor divine și rog ca la exemplul Sfântului Ioan Hrisostom, Preafericirea Voastră să fie *forma gregis ex animo*, într-un lung și prolific minister pastoral".

Cu îmbrățișări fraterne în Hristos,

Jean-Claude Perisset

Nunțiu Apostolic

Mitropolia Moldovei

Preafericitului Părinte Patriarh Daniel,

"Cu bucurie nespūsă Vă adresăm ale noastre sincere felicitări, cu ocazia alegerii Preafericirii Voastre ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

Rugăm pe Bunul Dumnezeu să binecuvânteze slujirea Preafericirii Voastre și să Vă dăruiască multă sănătate, fericire, belșug din darurile Sfântului Duh, pace și liniște, precum și mare milă și înțelepciune de la Mântuitorul nostru Iisus Hristos, împărtășindu-Vă prin harul Său alese daruri duhovnicești pentru rodnică slujire de Întâistătător al Bisericii Ortodoxe Române".

Vladimir, Arhiepiscopul Chișinăului și Mitropolitul Moldovei

Vicariatul Ortodox Ucrainean Sighetul Marmației

Preafericirii Sale,

Preafericitului Părinte Patriarh Daniel,

"Suntem stăpâniți de emoții sfinte în aceste zile rânduite de Bunul Dumnezeu, când în fruntea Bisericii Ortodoxe Române ați fost chemat să conduceți destinele ei spre limanul mântuirii sufletelor noastre.

Cu adâncă smerenie și fiască dragoste ne îndreptăm gândul spre Milostivul Dumnezeu, ca la această înaltă chemare a veșnicului Arhiereu Iisus Hristos de care v-ați învrednicit, prin lucrarea Duhului Sfânt, să vă dăruiască îndelungă înzire, har și pace în lucrarea divino-umană, spre slava Sfintei noastre Biserici.

Clerul și credincioșii ortodocși ucraineni din cuprinsul Patriarhiei Române, care, din clipa alegerii Preafericirii Voastre în Scaunul de Patriarh, am devenit direct fii duhovnicești ai Preafericirii Voastre, respectuos vă rugăm să binevoiți a primi de la noi dragostea, respectul și prețuirea ce vă purtăm.

Sărutându-Vă dreapta binecuvântătoare, vă zicem cu toții să ne trăiți întru mulți și fericiți ani, Preafericite Părinte Patriarh *Daniel*".

Preot Ioan Pițurcă, Vicar General

Episcopia Ortodoxă Sârbă de Timișoara

Preafericirea Voastră,

"Însuflețiți de Sfântul Duh, membrii Colegiului Electoral Bisericesc al Sfintei Biserici Apostolice Ortodoxe Române, V-au ales pe Preafericirea Voastră ca Întâistător al ei. În toată lumea creștină, alegerea Preafericirii Voastre este înțeleasă ca o conlucrare dintre voința lui Dumnezeu și voința credinciosului popor român.

Biserica Ortodoxă Română se bucură atât în lume, cât și între creștini de un prestigiu deosebit, pe care l-a dobândit prin mărturisirea fermă a Ortodoxiei în cele mai grele timpuri și, mai ales, în vremurile mai noi ale istoriei poporului român.

În afară de aceasta, gândirea teologică, la care ați adus și Dumneavoastră o mare contribuție prin munca depusă până acum, se transpune atât în viața poporului ortodox român, cât și în cea a mănăstirilor românești, cunoscute în întreaga lume. A fi Patriarh al unui asemenea popor este o mare cinste și încredere, atât în fața oamenilor, cât și în fața lui Dumnezeu.

În situația când România a devenit membră a Uniunii Europene, desigur, că era necesar ca pe tronul Patriarhiei Române să fie un urmaș apostolic, care cunoaște foarte bine situația din Europa. Tuturor le este cunoscut că nu există un Întâistător mai experimentat ca Dumneavoastră în acest segment important al vieții Sfintei Biserici.

Episcopia noastră Ortodoxă Sârbă a Timișoarei, preoțimea, monahii, poporul dreptcredincios și noi personal, în calitate de arhiereu al acesteia, ne bucurăm de alegerea Preafericirii Voastre și vă așteptăm, cu prima ocazie, să ne vizitați și pe noi, în Timișoara, să ne binecuvântați și să întăriți cu rugăciunea și cu cuvântul de învățătură poporul nostru credincios.

Nădăjduim că pe lângă numeroasele îndatoriri care vă așteaptă, cu ajutorul lui Dumnezeu să ne vizitați și pe noi în Banat.

Încredințând turma noastră și pe noi înșine rugăciunilor Voastre arhipăstorești, din inimă strigăm: *Întru mulți ani, Stăpâne!*"

Lukijian, Episcop,

Administrator al Episcopiei Ortodoxe Sârbe de Timișoara

Arhiepiscopia Romano-Catolică de București

*Preafericirea Voastră,
Părinte Patriarh Daniel,*

"Am aflat cu mare bucurie că Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române v-a ales pe Preafericirea Voastră ca Patriarh. Duhul Sfânt, prin vocea membrilor Colegiului Electoral, v-a chemat să fiți Părintele și Păstorul tuturor credincioșilor Bisericii Ortodoxe Române.

În numele catolicilor, exprim sentimentele noastre de prețuire, respect și dragoste în Domnul.

Îl rog pe Întreitul, Atotputernicul și de oameni iubitorul Dumnezeu să vă învrednicească de sănătate, binecuvântare, har, bogată și îndelungată păstorire în slujba Bisericii Ortodoxe Române și în realizarea binelui comun al tuturor românilor, după tradiția vrednicilor înaintași".

Cu frățescă dragoste în Hristos Domnul,
Ioan Robu,
Arhiepiscop și Mitropolit de București,
Președintele Conferinței Episcopale din România

Arhiepiscopia Romano-Catolică de Alba-Iulia

Preafericite Părinte Patriarh,

"Cu ocazia alegerii Preafericirii Voastre pe scaunul măreț al Patriarhului Bisericii Ortodoxe Române, în numele Arhidiecezei Romano-Catolice de Alba-Iulia, cu Prea Sfințitul Episcop Auxiliar, cu tot clerul și cu tot poporul credincios, urăm Preafericirii Voastre mulți ani înainte, binecuvântați de Arhipăstorul sufletelor, în slujirea Bisericii Ortodoxe Române și a lumii întregi creștine".

Cu stimă aleasă și cu dragoste frățescă în Mântuitorul Iisus Hristos,
Jakubinyi György,
Arhiepiscop Romano-Catolic de Alba-Iulia,

Episcopia Romano-Catolică de Iași

*Preafericirii Sale Daniel,
Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române,*

"Cu emoție și satisfacție am primit vestea alegerii Preafericirii Voastre în înalta misiune de Întâistătător al Bisericii Ortodoxe Române.

Ne-am bucurat că dorința și rugăciunile atâtor slujitori și credincioși ai Bisericii Ortodoxe au fost ascultate.

La acestea am alăturat și umilele noastre rugăciuni pentru Preafericirea Voastră, pentru binecuvântarea întregului popor din România și pentru continuarea drumului comun de căutare și realizare a unității.

Cunoscând activitatea pe care ați desfășurat-o în Mitropolia Moldovei și Bucovinei, precum și în Arhiepiscopia Iașilor, am avut încontinuu speranța, încă de la transformările din 1989, că dorința întregii Biserici se va împlini.

Trăim, așadar, o mare bucurie și o mare împlinire prin alegerea Preafericirii Voastre în fruntea Sinodului Bisericii Ortodoxe Române și nutrim o speranță îndreptățită în continuarea drumului de cunoaștere, prețuire și colaborare, spre realizarea unui adevărat ecumenism în vederea împlinirii dorinței lui Hristos: *Ca toți să fie una!*

Împreună cu toți colaboratorii de la Episcopia de Iași, vă dorim, Preafericirea Voastră, binecuvântare de la Domnul și alese împliniri în marea și sfânta misiune de Întâistătător al Bisericii Ortodoxe Române.

Întru mulți ani, Preafericirea Voastră!"

Petru Gherghel,

Episcop de Iași

Episcopia Romano-Catolică de Timișoara

Preafericirea Voastră,

"Cu ocazia alegerii Preafericirii Voastre în înalta demnitate de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, în numele meu personal, al clerului și al persoanelor consacrate, împreună cu credincioșii romano-catolici din Banat, vă adresăm sincere felicitări și urări de bine și sănătate.

Comunitatea romano-catolică din dieceza de Timișoara este acum unită în rugăciune, implorând de la Bunul Dumnezeu mult har și binecuvântare asupra Preafericirii Voastre. Apreciind strădaniile Preafericirii Voastre depuse deja pentru promovarea relațiilor dintre Bisericile noastre și cultele religioase, în general, vă încredințăm călăuzirii Duhului Sfânt pentru o slujire rodnică, spre binele Bisericii Ortodoxe Române și al tuturor creștinilor din această țară.

Dumnezeu să vă binecuvinteze și să vă ocrotească!"

Martin Roos,

Episcop de Timișoara

Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică

Preafericirea Voastră,

"Cu bucurie am primit vestea alegerii Voastre în înalta demnitate eclezială de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

Desigur, Biserica Română Unită cu Roma, greco-catolică, nu este indiferentă la cele ce se întâmplă în țara noastră, la cele ce se întâmplă în Biserica Ortodoxă Română soră. Pentru aceasta, de când vrednicul de pomenire Patriarhul *Teoctist* a trecut la cele veșnice, nu am încetat să cerem de la Atotputernicul Dumnezeu să rânduiască pentru Biserica Ortodoxă Română un patriarh care să fie după voia Lui. Nu am avut în vedere niciun nume, doar ca cel ales să fie după voia lui Dumnezeu. Credem că Adunarea Națională Bisericească a ales după cum Sfânta Providență a voit: Înalt Prea Sfințitul *Daniel*, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei!

Preafericirea Voastră,

În numele clerului, al persoanelor consacrate și al credincioșilor Bisericii Române Unite cu Roma, doresc să fiți vrednic de o păstorire îndelungată și rodnică, în pace și dreptate, spre folosul turmei credincioșilor Bisericii Ortodoxe Române, dar și al tuturor credincioșilor din țara noastră întreagă".

Uniți în rugăciune,

Lucian,

Arhiepiscop Major

Episcopia Română Unită cu Roma, Greco-catolică, de Cluj-Gherla

Preafericirea Voastră,

"Mulțumim lui Dumnezeu, Părintele luminilor, care a revărsat harul Său asupra celor în drept, în acest istoric moment pentru Biserica Ortodoxă Română și pentru întreaga creștinătate a neamului românesc, spre a putea înscrie numele Preafericirii Voastre în șirul Întâistătorilor în tronul patriarhal al României.

Ne împreunăm rugăciunile cu toți aceia care începând de astăzi vor pomeni numele Preafericitului Părinte Patriarh *Daniel* la Sfintele Jertfe liturgice, rugându-L să-i dăruiască înțelepciunea spiritului, prudența discernământului și tăria deschișderii în adevăr și caritate, pentru a putea păstori, sfinți și conduce spre mântuire turma încredințată, în armonie și pace, onorat, sănătos, drept învățând cuvântul adevărului lui Hristos.

Întru mulți ani sfinți de arhipăstorire, Preafericite Părinte!"

Florentin Crihălmeanu,

Episcop Eparhial de Cluj-Gherla

Episcopia Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, de Lugoj

Preafericirea Voastră,

Preafericite Părinte Daniel,

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române,

"Cu deosebită bucurie am aflat vestea alegerii în înalta funcție de Patriarh.

Împreună cu toți cei care vă sunt apropiați, care vă stimează și vă iubesc, printre care suntem și noi cei din Banat, rugăm pe Atotputernicul Dumnezeu să

dăruiască Preafericirii Voastre deplină sănătate, înțelepciune, răbdare și putere întru împlinirea voinței lui Dumnezeu.

Sperăm într-o bună colaborare între cele două Biserici surori, pentru realizarea unității creștine, după dorința Mântuitorului: "*Ca toți să fie una*".

Întru mulți și fericiți ani, Preafericite Părinte Patriarh!"

Alexandru Mesian,
Episcop de Lugoj

Arhiepiscopia Bisericii Armene din România

Preafericirea Voastră,

"Această zi de sărbătoare, în care Biserica Ortodoxă Română sărbătorește praznicul Sfântului Grigore Luminătorul și întronizarea Preafericirii Voastre, este încă un semn dumnezeiesc și un îndemn la frățietate între Bisericile noastre, prin legătura apostolică a scaunului Cezareei Capadociei, unde Sfântul Grigore, Luminătorul armenilor, a fost ordonat episcop întru mântuirea poporului armean.

Cunoscând deschiderea Preafericirii Voastre către lucrarea plăcută de Dumnezeu a ecumenismului, ca lucrare menită să aducă unirea în Trupul lui Hristos, ne rugăm ca Preafericirea Voastră să aibă harul, puterea și sănătatea pentru a fi în continuare unul dintre acei înalți ierarhi care vor reuși, la împlinirea timpului, unirea Bisericii.

Vă felicităm, Preafericirea Voastră, și ne rugăm împreună cu clerul și poporul armean pentru ca harul apostolic să vă împlinească în tot lucrul bun, întru mântuirea poporului credincios și strălucirea Bisericii".

Cu dragoste frățească,
Al Preafericirii Voastre de împreună rugător,
Dirayr Mardichian,
Arhiepiscop

Biserica Creștină Rusă de Rit Vechi din România

Preafericirea Voastră,

"Avem bucuria de a vă transmite cele mai sincere felicitări cu ocazia întronizării Preafericirii Voastre în cinstea de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

La acest moment istoric, rugăm pe Domnul nostru Iisus Hristos și Dumnezeu Tatăl nostru, „*Care ne-a iubit pe noi și ne-a dat, prin har, veșnică mângâiere și bună nădejde, gătind cununa dreptății, pe care o va da în ziua aceea, El, Dreptul Judecător, tuturor celor ce au iubit arătarea Lui*” (II Tim., 4, 8), să vă învrednicească de bogată încălzire, cu sănătate deplină și binecuvântat spor în slujirea arhierască a Preafericirii Voastre.

Întru mulți ani, Preafericite Părinte Patriarh!"

Leonti,
Arhiepiscop și Mitropolit

*Preafericitul Părinte DANIEL a primit la Reședința Patriarhală,
vizita delegațiilor străine sosite la București pentru întronizare*

*Primirea delegației Patriarhiei Ecumenice de Constantinopol,
conduse de ÎPS Ieremia, Mitropolit de Elveția*

*Primirea reprezentantului Patriarhiei Ortodoxe a Alexandriei și a întregii Africi,
ÎPS Petros, Mitropolit de Axomis*

*Preafericitul Părinte Patriarh DANIEL primește pe PS Nifonos,
Episcop de Philippopolis, reprezentantul Patriarhiei Ortodoxe a Antiohiei*

*Aspect de la primirea ÎPS Theophanis de Gherasa, reprezentantul
Patriarhiei Ortodoxe a Ierusalimului și Exarh al Sfântului Mormânt*

*Aspect de la primirea delegației Patriarhiei Moscovei, în frunte cu
ÎPS Filaret, Mitropolit de Minsk și Slutsk*

Preafericitul Părinte Patriarh DANIEL primește delegația Bisericii Ortodoxe Bulgare, conduse de ÎPS Dometian, Mitropolit de Vidin

Primirea delegației Bisericii Ortodoxe a Georgiei, conduse de ÎPS Gherasim, Arhiepiscop de Zugdidi și Tsaisi

Preafericitul Părinte Patriarh DANIEL primește mesajul și prețuirea Bisericii Ortodoxe a Ciprului reprezentată de o delegație condusă de ÎPS Gheorghios, Mitropolit de Pafos

Aspect de la primirea delegației Bisericii Ortodoxe a Greciei, conduse de ÎPS Dionysios, Mitropolit de Hios

*Moment de la primirea delegației Bisericii Ortodoxe a Albaniei,
conduse de ÎPS Joan Peluski, Mitropolit de Korça*

*Primirea delegației Bisericii Ortodoxe a Poloniei,
conduse de ÎPS Ieremia, Arhiepiscop de Wrocław și Szczecin*

*Preafericitul Părinte Patriarh DANIEL primește mesajul și prețuirea
Bisericii Ortodoxe din Finlanda, reprezentată de ÎPS Leo,
Arhiepiscopul Kareliei și a toată Finlanda*

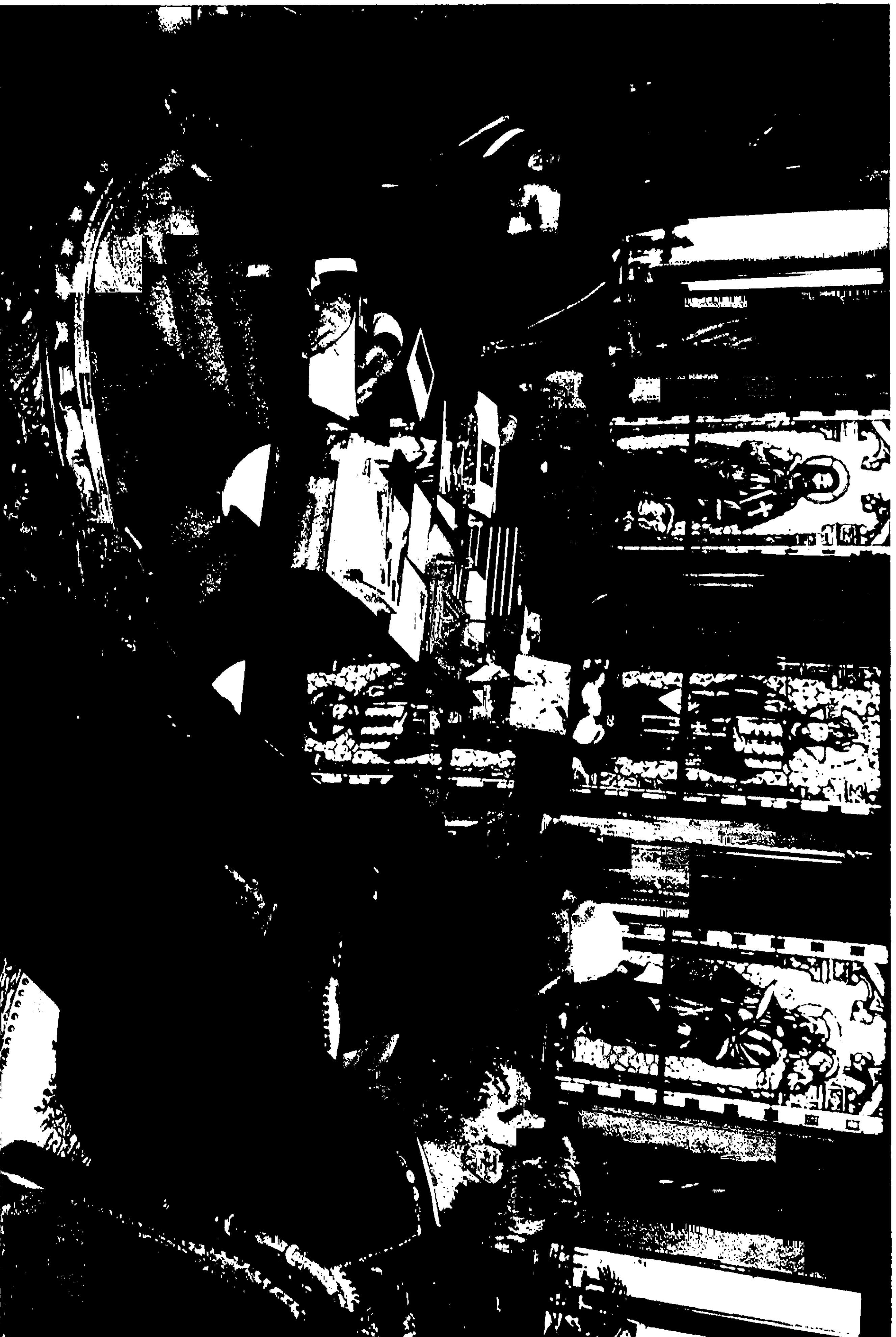
*Preafericitul Părinte Patriarh DANIEL primind delegația
Bisericii Ortodoxe din Armenia, condusă de ÎPS Arhiepiscop Yeznik Petrossian*

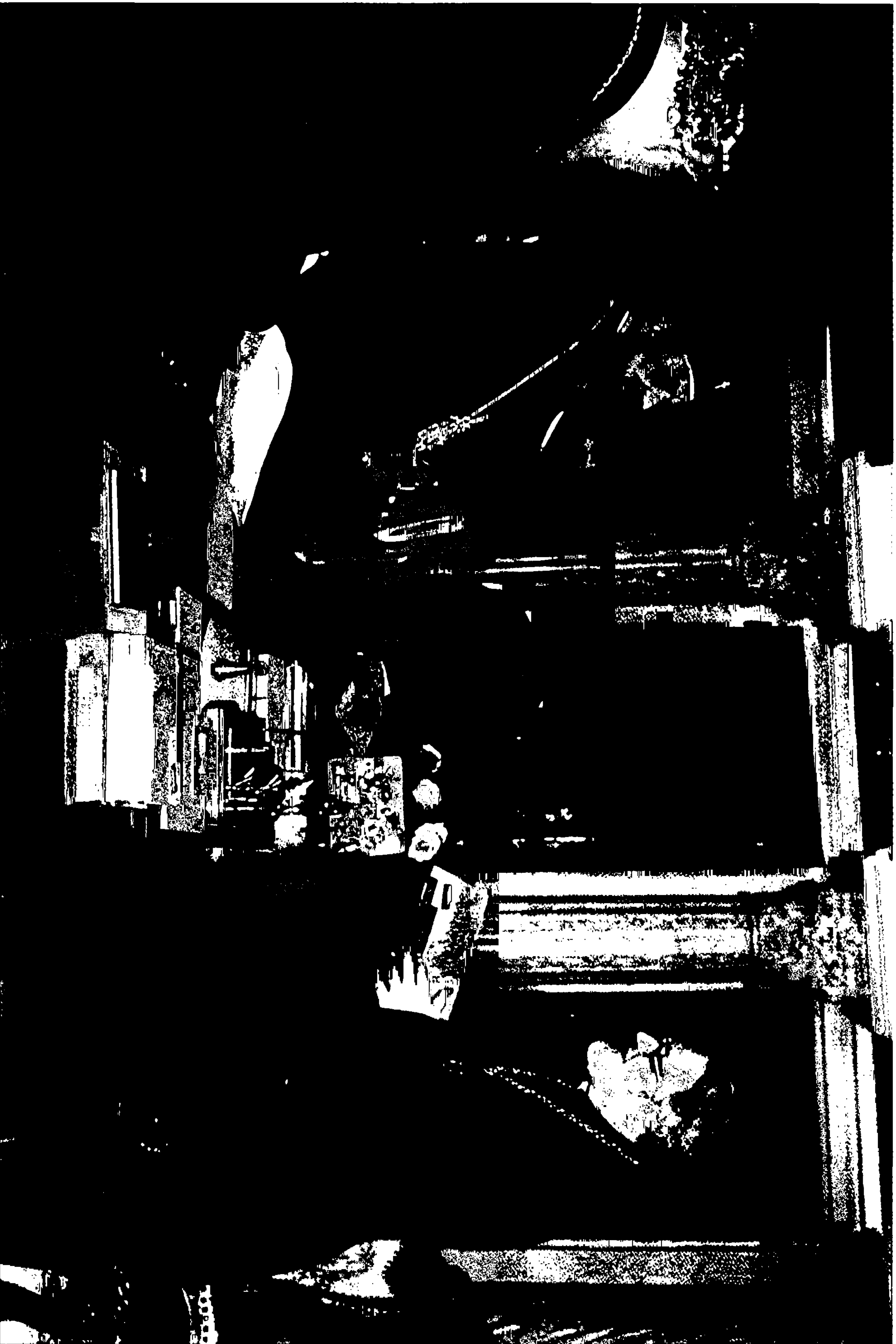
Primirea delegației Bisericii Romano-Catolice, conduse de Eminența Sa Cardinalul Walter Kasper, președintele Consiliului Pontifical pentru Unitatea Creștinilor, care a adus mesajul de felicitare din partea S Sale Papa Benedict al XVI-lea

Primirea Excelenței Sale Episcop Dr. Hans Gerny, reprezentantul Bisericii Vechi-Catolice și al Conferinței Internaționale a Episcopilor Vechi-Catolici

*Aspect de la primirea delegației Conferinței Bisericilor Europene:
Venerabilul Colin Williams și Pr. Prof. Viorel Ioniță*

*Primirea reprezentantului Bisericii Anglicane,
Excelenței Sale Episcop Geoffrey Rowell*

*Preafericitul Părinte Patriarh DANIEL primește vizita
ÎPS Panteleimon, Mitropolit de Veria și Naussa (Grecia)*

*Primirea altor oaspeți de seamă din Biserica Ortodoxă a Greciei,
în frunte cu ÎPS Dionysios, Mitropolit de Corint*

În seara zilei de 30 septembrie 2007, în Sala Sinodală a Reședinței Patriarhale, Preafericitul Părinte Patriarh DANIEL s-a întâlnit cu ierarhii români și cu delegațiile ortodoxe străine prezente la întronizare

Preafericitul Părinte Patriarh DANIEL oferă dar PC Arhim. Kirilos Misiakoulis, Secretarul-șef al Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe a Greciei

*Întâlnirea Preafericitului Părinte Patriarh DANIEL cu ÎPS Nathanael,
Arhiepiscop al Episcopiei Ortodoxe Române din America*

*Înaltpreasfințitul Mitropolit Laurențiu al Ardealului primește darul oferit
de Preafericitul Părinte Patriarh DANIEL*

*Preafericitul Părinte Patriarh DANIEL oferă dar
ÎPS Vladimir, Mitropolitul Chișinăului din Republica Moldova*

*Întâlnirea Preafericitului Părinte Patriarh DANIEL cu ÎPS Simeon,
Mitropolit de Nea Smirna (Grecia)*

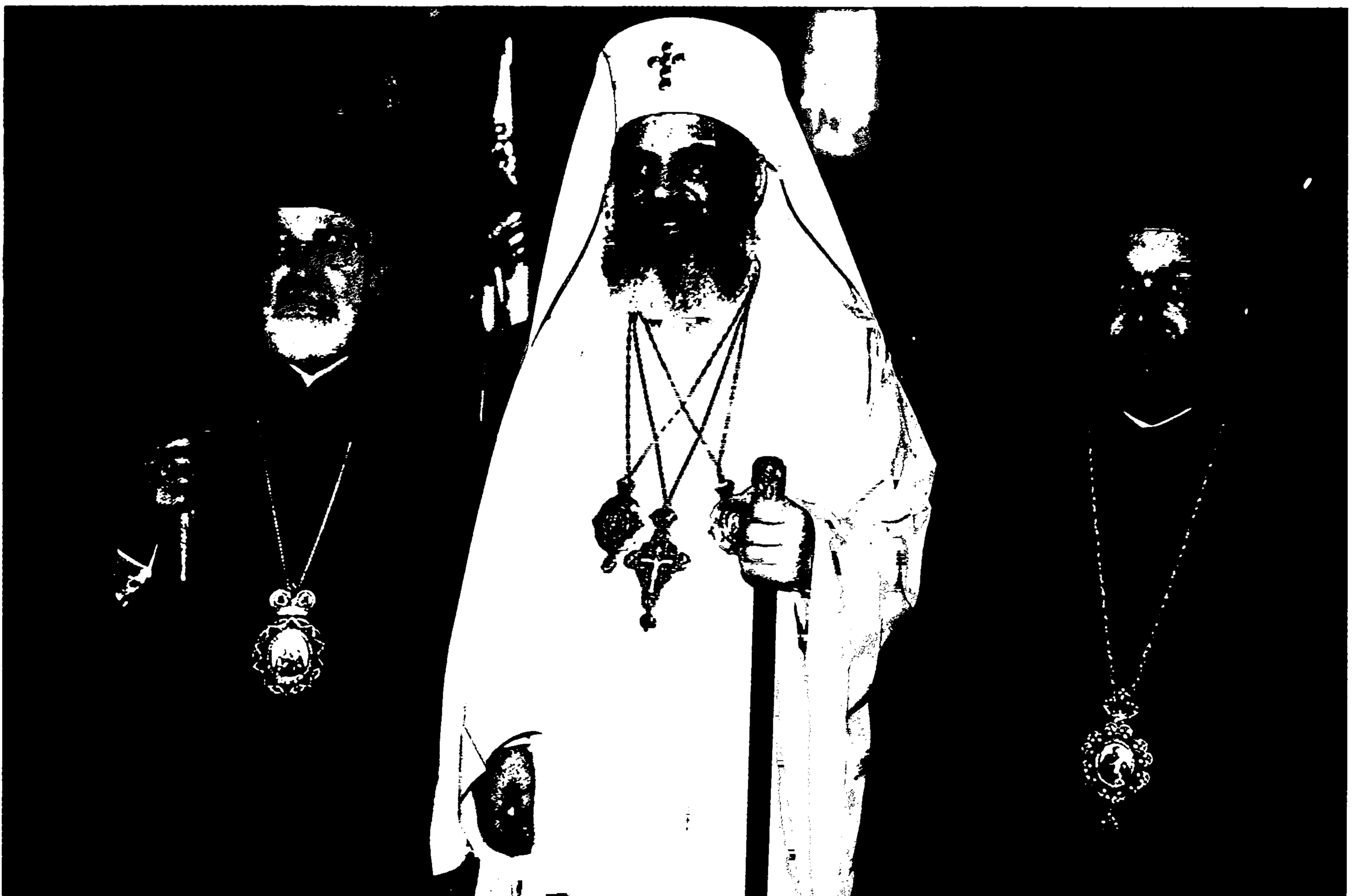
*Preafericitul Părinte Patriarh DANIEL oferă dar ÎPS Nicolae,
Arhiepiscopul Arhiepiscopiei Ortodoxe Române din America și Canada*

*PS Episcop-Vicar Patriarhal Vincențiu Ploieșteanul, Secretarul Sfântului Sinod,
primește darul oferit de Preafericitul Părinte Patriarh DANIEL*

*PS Episcop-Vicar Patriarhal Ciprian Câmpineanul, primește darul oferit
de Preafericitul Părinte Patriarh DANIEL*

*Preafericitul Părinte Patriarh DANIEL împreună cu reprezentanții
Patriarhiei Ecumenice de Constantinopol prezenți la întronizare*

*„Întâi pomenește Doamne pe Preafericitul Părintele nostru DANIEL,
Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, pe care-l dăruiește sfintelor Tale biserici în pace,
întreg, cinstit, sănătos, îndelungat în zile, drept învățând cuvântul adevărului Tău!”*

Biserica Reformată din București – Calvineum

Preafericirea Voastră,

"Alegerea Preafericirii Voastre de către Sinodul Bisericii Ortodoxe Române ca Întâistător al Bisericii are o importanță deosebită.

Ne-am rugat împreună cu credincioșii ortodocși pentru a avea un păstor după voia lui Dumnezeu.

Pe această cale vă transmitem felicitări, urări de bine și sănătate.

Bunul Dumnezeu să vă binecuvinteze, să vă dăruiască puterea și înțelepciunea necesară, ca să vă puteți dedica din tot sufletul slujirii valorilor credinței și călăuzirii Bisericii Ortodoxe Române într-o societate modernă și europeană a secolului XXI.

Domnul să vă binecuvinteze. La mulți ani!

„Iar Împăratului veacurilor, Celui nestricăcios, nevăzutului, singurului Dumnezeu fie cinste și slavă în vecii vecilor. Amin!” (I Tim., 1, 17).

Zsold Bela,

Prim-preot

Biserica Evanghelică-Lutherană din România

Eminența Voastră,

"Cu multă bucurie am primit vestea ceremoniei de întronizare a Domniei Voastre ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

În numele Bisericii Evanghelice-Lutherane din România, cu frățescă dragoste în Hristos, vă felicităm pentru întronizarea Eminenței Voastre în această demnitate.

În această zi de bucurie în Domnul, îl rugăm să vă binecuvinteze această nouă slujire în sănătate și vrednice împliniri pentru binele sufletesc al credincioșilor Bisericii Ortodoxe.

Deși aș dori să particip la acest important eveniment, lucrul acesta îmi este imposibil, deoarece la respectiva dată nu voi fi în țară.

Cu toate acestea, fie ca Domnul să sporească ostenele Domniei Voastre, cu roade bogate, ca slujitor al lui Dumnezeu, *„stăruind în această slujire neîncetat.”* (Rom. 13, 6)

Adorjáni Dezső Zoltán,

Episcop

Biserica Unitariană din Transilvania

Preafericirea Voastră,

"Permiteți-mi ca în numele Bisericii Unitariene din Transilvania și al meu personal să ne exprimăm bucuria, atunci când vă salutăm cu ocazia alegerii Prea-

fericirii Voastre în cea mai înaltă funcție a Bisericii Ortodoxe Române și să vă urăm păstorire lungă, plină de realizări și binecuvântată de Dumnezeu.

Preafericirea Voastră ați dat dovadă și mai înainte, dar mai cu seamă cu ocazia discuțiilor pentru forma finală a Legii Cultelor, de un spirit deschis și tolerant, care, sub semnul ecumenismului și iubirii creștine, înțelege și acceptă alteritatea, faptul că diversele forme ale credinței constituie, fiecare, câte o cale care duce către Tatăl lui Iisus Hristos, Dumnezeul nostru al tuturor.

Privim cu mari speranțe la activitatea viitoare a Preafericirii Voastre, activitate în care credem că spiritualitatea ortodoxă se va armoniza cu trăsăturile gândirii teologice occidentale.

Fie ca Bunul Dumnezeu să vă binecuvinteze și Sfântul Duh să se reverse asupra Voastră, a Bisericii Preafericirii Voastre, și să vă inspire în munca depusă pentru binele Bisericilor noastre și al popoarelor noastre".

Szabó Árpád,

Episcop

Biserica Adventistă de Ziua a șaptea – Uniunea de Conferințe

Preafericirea Voastră,

"Cu ocazia alegerii Dumneavoastră ca Întâistătător al Bisericii Ortodoxe Române, vă rugăm să primiți expresia prețuirii și respectului nostru profund, împreună cu urările de sănătate și călăuzire divină.

Suntem convinși că, datorită înțelepciunii cu care va împodobit Dumnezeu caracterul ales și inimii Dumneavoastră stăpânită de gândul păcii divine, imensa turmă peste care ați fost chemat să păstoriți va cunoaște o propășire spirituală deosebită. Avem încrederea că împreuna-viețuire în *staulul* patriei noastre scumpe va fi caracterizată de același spirit de bună înțelegere, toleranță, stimă și dragoste creștină, spre care și până acum, Preafericirea Voastră, ați îndrumat atât prin cuvânt, cât și prin influența vieții".

Cu deosebită considerație,

În numele credincioșilor adventiști de ziua a șaptea din România,

Teodor Huțanu,

președinte

Emilian Niculescu,

secretar

Ioan Câmpian,

trezorier

Federația Comunităților Evreiești din România

Preafericirea Voastră,

"Marți, 12 septembrie 2007, în timpul în care, împreună cu enoriașii noștri și cu invitați de seamă din lumea religioasă, politică, socială, celebrăm serviciul divin dedicat începerii Noului An Evreiesc 5768, am luat la cunoștință informațiile privind alegerea Dumneavoastră, IPS *Daniel*, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, în cea mai înaltă funcție de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

A fost o veste foarte importantă pe care am prezentat-o de îndată publicului din Templul Coral, fiind primită cu sincere aplauze.

Potrivit bunelor tradiții îndelungate de înțelegere și respect reciproc, călăuzit de sentimente ce îndeamnă la colaborare și bună conviețuire a Cultului Mozaic cu Biserica Ortodoxă Română, în folosul comun al păcii și binelui tuturor celor care trăiesc în România, a celor care descind din Patriarhul comun Avraam, vă asigur, Preafericite Părinte Patriarh *Daniel*, de respect profund și admirație din partea mea, fiu al Moldovei, dar și a tuturor coreligionarilor mozaici reuniți în Federația Comunităților Evreiești din România.

Fie ca Bunul Dumnezeu să vă dea tot ce doriți, pentru a aduce la îndeplinire misiunea Dumneavoastră de cea mai înaltă onoare și de maximă responsabilitate ce vă revine ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

Din adâncul inimii noastre, îngăduiți-ne să vă adresăm felicitări călduroase, împreună cu urarea de viață îndelungată și rodnică, spre binele tuturor.

Totodată, nu ezit să folosesc urarea iudaică tradițională: *Ad Meea V'esrim*".

Cu înaltă considerație,
Al Dumneavoastră sincer,
Dr. Aurel Vainer,
Președinte

Parlamentul României Camera Deputaților

Preafericirea Voastră,

"Am primit cu bucurie scrisoarea prin care mă invitați la ceremonia de întronizare a Preafericirii Voastre în fruntea Bisericii Ortodoxe Române.

Faptul că sunt plecat din țară mă împiedică să Vă felicit personal și Vă informez pe această cale că, din partea Camerei Deputaților, va fi bucuros să participe Domnul vicepreședinte Valer Dorneanu.

Vă transmit cele mai sincere doriri de sănătate și folosesc acest prilej pentru a vă ura din suflet ca toate idealurile pentru a căror realizare vă dedicați inteligența și energia să se realizeze pe deplin.

Totodată, Vă rog să primiți expresia înaltei mele considerații și a celor mai calde aprecieri privind activitatea pe care o desfășurați".

Cu aleasă prețuire,
Bogdan Olteanu,
Președinte

Consulatul General al României la Strasbourg

Preafericite Părinte Patriarh,

"Cu prilejul alegerii și înscăunării Preafericirii Voastre în demnitatea de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, Vă rugăm să primiți din partea Consulatului

General al României la Strasbourg cele mai alese felicitări și urări de păstorire îndelungată, fericită și rodnică.

Alături de toată comunitatea română din Strasbourg, ne bucurăm sincer de faptul că un fost doctorand al Facultății de teologie din acest oraș cu deschidere europeană a fost ales pentru a ocupa cea mai înaltă funcție în Biserică. Nădăduim că în ciuda multelor responsabilități pe care noua demnitate vi le impune, ne veți onora, din când în când, cu prezența pe meleagurile de care vă leagă anii de studii. Vă asigurăm că veți fi primit aici cu toată căldura și onoarea.

Urându-vă încă o dată ani mulți și fericiți în fruntea Bisericii Ortodoxe Române, Vă rugăm să primiți, Preafericirea Voastră, asigurarea celei mai alese prețuiri".

Marcel Alexandru,
Consul General

Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei

Preafericirea Voastră,

"Îmi face o deosebită plăcere să vă adresez cele mai sincere felicitări pentru alegerea ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

Am convingerea că, prin înțelepciunea, echilibrul și experiența Preafericirii Voastre, veți călăuzi Biserica Ortodoxă Română și credincioșii într-o societate loială valorilor creștine și că vă veți dedica continuării și dezvoltării proiectelor sociale asumate în ultimii ani.

Vă doresc multă sănătate și putere, pentru a sluji ani îndelungați și a obține cât mai multe împliniri în această demnitate".

Cu deosebită stimă, respect și aleasă prețuire,
Theodora Bertzi,
Secretar de Stat

Ministerul Justiției

Preafericite Părinte Patriarh Daniel,

"Azi, 30 septembrie, cu ocazia solemnităților dedicate întronizării Preafericirii Voastre ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, vă adresez calde urări de sănătate și putere de a păstori ani mulți, întru credință, înțelepciune și mântuire, Biserica Ortodoxă strămoșească – suflet al devenirii și conștiință a neamului românesc.

Prin alegerea ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, Bunul Dumnezeu a rânduit să fiți conducătorul Bisericii neamului, pentru a călăuzi drumul românilor întru împcare și înțelegere, dovedind că ceea ce ne unește este cu mult mai puternic decât ceea ce ne dezbină.

Am încredere că înțelpciunea și dragostea de Dumnezeu și om ale Preafericirii Voastre, înalta ținută morală și spiritul erudit vor aduce românilor unitatea de credință.

Asigurându-vă de sprijinul meu în eforturile instituționale de a pune lucrurile în dreapta judecată a cinstei și înțelegerii, vă doresc „*Întru mulți ani*”!

Tudor Chiuariu,
Ministru

Curtea Constituțională

Preafericite Părinte Daniel,

"Permiteți-mi să vă adresez, în numele Curții Constituționale și al meu personal, cele mai sincere felicitări prilejuite de acest important eveniment istoric pentru nația română, întronizarea Preafericirii Voastre ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, împreună cu urarea ca Bunul Dumnezeu să vă dăruiască viață îndelungată, în sănătate și fericire, pentru îndeplinirea cu devotament, generozitate și dragoste a misiunii de înaltă răspundere cu care ați fost investit.

Cu această ocazie, vă adresez deosebite mulțumiri pentru onoarea pe care ne-ați făcut-o de a primi personal delegația oficială a Tribunalului Constituțional Federal din Germania, precum și pentru sprijinul acordat prin activitatea desfășurată de comitetul de organizare.

Folosim acest prilej, Preafericite Părinte, pentru a Vă asigura de înalta stimă și considerație a Curții Constituționale.

Întru mulți ani, Preafericirea Voastră!"

Prof. univ. Ioan Vida,
Președinte

Avocatul Poporului

Preafericirea Voastră,

"În acest moment însemnat pentru credința strămoșească, doresc ca în numele instituției Avocatului Poporului să vă adresez sincere felicitări, ani îndelungați și împliniri ca Întâistătător al creștinilor ortodocși din România, precum și înțelepciune și echilibru în a duce mai departe tradiția credinței românilor în Dumnezeu și călăuzirea Bisericii Ortodoxe Române.

Să trăiți întru mulți și binecuvântați ani, Preafericirea Voastră!"

Prof. univ. Ioan Muraru,
Avocatul Poporului

Organizația pentru Apărarea Drepturilor Omului

Preafericite Părinte Patriarh,

"Organizația pentru Apărarea Drepturilor Omului a luat la cunoștință cu satisfacție decizia Sfântului Sinod, prin care Preafericirea Voastră ați fost ales Patriarh

al Bisericii Ortodoxe Române, aflată de mult timp în topul încrederii populației pentru un stat de drept, așa cum se vrea a fi România.

Organizația pentru Apărarea Drepturilor Omului este o organizație neguvernamentală specializată, înființată în aprilie 1990, care are ca scop promovarea principiilor Cartei ONU și Declarației Universale a Drepturilor Omului în procesul de restaurare democratică și de reforme economice și sociale post-totalitare din România.

Organizația se manifestă activ atât în cadrul societății civile interne, cât și internaționale, păstrând o permanentă legătură cu instituțiile europene și cu principalele organisme ONU implicate în promovarea drepturilor și libertăților ființei umane. Ca urmare, în iunie 2005, Consiliul Economic și Social – ECOSOC – a acordat OADO statut consultativ special.

Vă asigurăm că vom continua să colaborăm cu organismele, comitetele, agențiile Națiunilor Unite, ale Consiliului Europei și Uniunii Europene, exprimându-ne speranța colaborării dintre instituția noastră, înființată cu mulți ani în urmă, și instituția pe care cu onoare o păstoriți, spre binele cetățeanului român.

Vă dorim, Preafericite Patriarh *Daniel*, multă sănătate, noroc și succes în îndeplinirea mandatului încredințat de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, alături de înalta stimă și deosebita considerație pe care v-o purtăm".

Cu sinceritate,

Florentin Scaletchi,

Președinte

Asociația Națională a Veteranilor de Război

Preafericite Părinte Patriarh Daniel,

"Cu fericitul prilej al alegerii Dumneavoastră în fruntea Bisericii Ortodoxe Române, în numele bravilor veterani și invalizi de război, vă adresez cele mai calde și respectuoase felicitări, împreună cu urările mele de sănătate deplină, pentru ca în înalta demnitate de Întâistătător al Bisericii noastre să conduceți spre mai bine și aleasă înduhovnicire dreptcredincioșii români.

Modul strălucit, modern, plin de înțelepciune și largă deschidere cu care timp de 17 ani ați cărmuit Mitropolia Moldovei și Bucovinei, reprezintă și pentru noi un motiv temeinic să credem că harul cu care v-a înzestrat Dumnezeu se va revărsa din plin și asupra înnoirii Biserici străbune, promovării neabătute a bunelor relații cu celelalte Biserici creștine.

Păstrăm o vie amintire și nețarmurită recunoștință predecesorului Preafericirii Voastre, fericitului întru adormire Patriarhul *Teoctist*. Nu vom uita niciodată că în multele întâlniri la care ne-a onorat și binecuvântat, ne-a așezat cu generoasă mărinimie, împreună cu foștii noștri camarazi, eroi căzuți la datorie sfântă pentru

apărarea țării și a credinței creștine, alături de sfinții ierarhi martiri jertfiți pe altarul slujirii Atotputernicului Dumnezeu, Împăratului cerurilor și al pământului.

Mulțumim din inimă tuturor preoților care, la oficierea Sfintei Liturghii, precum și cu alte ocazii, pomenesc cu evlavie întru slava lor, eroii neamului nostru românesc, foștii combatanți din cea mai mare conflagrație a tuturor timpurilor – a doilea război mondial, în care ne-am sacrificat tinerețea, sângele și viața.

Nutrim, totodată, speranța îndreptățită că prin hotărârile ce le veți lua, împreună cu Sfântul Sinod, veteranii, invalizii, văduvele de război și văduvele de veterani de război se vor bucura, în ultimii lor ani de viață, de grija și atenția neobosite ale slujitorilor Sfintei noastre Biserici.

Așa să ne ajute și să vă ajute Bunul Dumnezeu!"

General de armată (r) Marin Dragnea,

Președinte

Asociația Veteranilor de Război din Ministerul Internelor și Reformei Administrative

Preafericite Părinte Patriarh Daniel,

"Veteranii și invalizii de război din Ministerul Internelor și Reformei Administrative, aflați la crepusculul vieții, au primit, asemenea întregului nostru popor, cu o nețărmurită bucurie și recunoștință față de Cel Atotputernic, întronizarea Preafericirii Voastre, eminent prelat și erudit cărturar, ca Întâistător al Bisericii Ortodoxe Române.

Fie-ne îngăduit, Preafericite Părinte Patriarh, ca la acest eveniment de rezonanță istorică, să vă adresăm, cu cea mai adâncă smerenie, calde felicitări și să vă dorim, din toată ființa noastră de foști luptători pentru apărarea gliei și credinței străbune, succes deplin și har creator în îmbogățirea lucrării sfinte a vrednicilor înaintași, spre strălucirea și măreția Bisericii noastre strămoșești și a patriei noastre binecuvântate, România".

Cu evlavioasă stimă și plecăciune,

General (r) dr. Dumitru Penciu,

Președinte

Uniunea Veteranilor de Război

Preafericitului Patriarh Daniel,

"Comitetul Director al Uniunii Veteranilor de Război, împreună cu cei 30.000 de membri ai săi, a luat act cu mare bucurie și satisfacție de alegerea Preafericirii Voastre în înalta funcție de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

Cu acest prilej, dorim să vă aducem mulțumirile noastre pentru sprijinul acordat de preoții din cadrul Mitropoliei Moldovei pentru refacerea Cimitirului Eroilor din comuna Letcani, județul Iași.

Vă dorim multă sănătate și deplin succes în nobila misiune în fruntea Bisericii Ortodoxe Române".

Colonel Ștefan Cucu,
Președinte

Asociația Națională „Cultul Eroilor”

Preafericite Părinte Patriarh,

"Membrii Asociației Naționale „Cultul Eroilor”, împreună cu toți creștinii, se închină cu credință în Dumnezeu și respect evlavios în fața hotărârii de mare responsabilitate a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române pentru întronizarea Preafericirii Voastre, după canoanele bisericești, în înalta funcție de Patriarh, făcându-ne părtași la bucuria trăită.

Poporul român, din toate timpurile lui istorice, mai învolburate sau mai liniștite, a recunoscut rolul deosebit de important pe care Biserica Ortodoxă Română l-a avut în perpetuarea limbii noastre străbune, moștenită din moși strămoși, a tradițiilor, culturii și credinței pe care foarte mulți reprezentanți creștini, în vremuri de restriște, le-au apărat până la sacrificiul suprem.

Nutrim speranța că și în zilele noastre, prin jertfelnică statornicire a Preafericirii Voastre, Biserica Ortodoxă Română să facă față tuturor greutăților și încercărilor generate de cei care nu văd cu ochi buni rolul important pe care religia îl joacă în viața credincioșilor săi și locul deosebit de important pe care populația din România îl acordă cu mare încredere Bisericii noastre seculare.

Asociația Națională „Cultul Eroilor”, aflată sub înalta oblăduire a Bisericii Ortodoxe Române, obținută în baza hotărârii Sfântului Sinod nr. 3036 din 19-20 iunie 1992, crede cu sfințenie că și de acum înainte va fi menținut rolul important al creștinismului ortodox în viața societății noastre, precum și în relațiile cu alte Biserici creștine, spre binele oamenilor și al păcii între națiuni.

Cu smerenie, Vă adresăm rugămintea să considerați că Asociația Națională „Cultul Eroilor” și în viitor va dori să se bucure de funcționarea sub înalta oblăduire a Bisericii Ortodoxe Române, sub care își desfășoară activitatea de cinstire a eroilor neamului românesc și de ocrotire a operelor comemorative de război și a cimitirelor de onoare ale vitejilor care, în fapt, reprezintă istoria țării noastre din toate timpurile.

Cu speranța și credința fără de margini în Bunul Dumnezeu, în numele tuturor membrilor Asociației Naționale „Cultul Eroilor” și al meu personal, Vă dorim multă sănătate și răbdare în Patriarhala Voastră lucrare de păstorire sfântă a neamului românesc, cu roade cât mai bogate.

La mulți ani, Preafericirea Voastră!"

Col. (r) Petre Stoica,
Președinte

Inspectoratul General al Jandarmeriei

Preafericite Părinte Patriarh,

„Cămașa lui Hristos” – simbol al unității creștine – pe care ați îmbrăcat-o cu vrednicie, trimite raze de lumină pe Dealul Patriarhiei.

Simfonia cerească la care a fost chemat fericitul întru adormire Patriarhul *Teoctist* a fost auzită și de cei care, în numele lui Dumnezeu, v-au ales ca Întâistătător al Bisericii Ortodoxe Române.

Păstrător și continuator al legământului cu Domnul nostru Iisus Hristos, vă aflați la obârșia tuturor dorințelor de mai bine ale clericilor și mirenilor, deopotrivă.

În numele întregului personal al Jandarmeriei Române, vă asigurăm, Preafericirea Voastră, de tot sprijinul și vă urăm să ne păstoriți și să ne trăiți cu sănătate, întru mulți și fericiți ani!"

General-maior Costică Silion,

Inspector general

Administrația Națională a Penitenciarelor

Preafericite Daniel,

"Administrația Națională a Penitenciarelor vă transmite calde felicitări pentru alegerea Dumneavoastră în înalta demnitate de Patriarh al Bisericii Ortodoxe române și vă urează multă sănătate, ani îndelungați și împliniri ca Întâistătător al creștinilor ortodocși din România și călăuzitor al Bisericii într-o societate modernă și europeană.

Să trăiți întru mulți ani, Preafericite Părinte Patriarh!"

Judecător Marius Iosif,

Director general

Agencia Națională Antidrog

Preafericirea Voastră,

"Sentimente de satisfacție și bucurie m-au încercat la aflarea chemării Dumneavoastră la treapta cea mai înaltă a slujirii eclesiale, a tronului patriarhal, la care, conform alegerii sinodale, Duhul Sfânt v-a ales.

Ca Întâistătător al Bisericii Ortodoxe Române, vă doresc să păstoriți conform stihului liturgic: „sănătos, cinstit, îndelungat în zile, drept învățând cuvântul Adevărului.”

Întru mulți ani, Preafericite Părinte Patriarh,

Chestor-șef Pavel Abraham,

Președinte

Banca Națională a României

Preafericite Părinte,

"Dumnezeu a voit ca în scaunul cel mai înalt al Bisericii noastre, în inima țării, la București, să urce ierarhul care, timp de 17 ani, cu înțelepciune, cu tenacitate și cu credință, a păstorit Mitropolia Moldovei și Bucovinei. Mă bucur pentru această alegere. Totodată, îl rog pe Bunul Dumnezeu să vă dea putere, inspirație și sănătate, mulți ani de aici înainte, ca să-I îndepliniți poruncile ca Patriarh al României.

Îi urmați în scaun Preafericitului Părinte *Teoctist*, cel ce va dăinui în memoria neamului ca o figură luminoasă a Bisericii noastre și a Ortodoxiei. Sunteți cel ales să-i continuați lucrarea, pentru ca ortodoxia românească să urce treptele unei puternice afirmări europene. Speranța că așa va fi ne este îndreptățită de ilustra Dumneavoastră personalitate: un teolog strălucit, un universitar cu largă deschidere către înțelegerea vremurilor noi, un cărturar de seamă și, totodată, un lucrător harnic și energic, care a dovedit, în fruntea Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, ce uriașă forță poate să dăruiască Bisericii, înălțării sale, ecumenismul.

Mă închin în fața Dumneavoastră, Preafericite Părinte, mulțumindu-vă încă o dată pentru buna noastră conlucrare. Vă sunt în același timp recunoscător pentru încrederea cu care m-ați onorat, pentru înalta distincție pe care mi-ați acordat-o în anul 2000 – Crucea Moldavă.

Nădăjduiesc că Banca Națională se va bucura de binecuvântarea Dumneavoastră și că buna noastră conlucrare va continua. Un program comun, al Patriarhiei și al Băncii Naționale, legat de Brâncuși, ar putea porni neîntârziat.

Dumnezeu să ne ajute!"

Mugur Isărescu,

Guvernator

Banca Comercială Română

Preafericite Daniel,

"Îmi este deosebit de plăcut să vă adresez sincere și alese felicitări pentru alegerea Dumneavoastră ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române și Vă urez deplin succes în misiunea de o excepțională importanță pe care o începeți.

Convins de faptul că relațiile între instituțiile noastre, amplificate și consolidate în ultimul timp, vor căpăta noi dimensiuni sub înalta Dumneavoastră oblăduire, vă asigur că veți avea în Banca Comercială Română un partener loial și vă urez succes în nobile misiune care vi s-a încredințat".

Dr. Nicolae Dănilă,

Președinte executiv

Televiziunea Română

Preafericirea Voastră,

Alegerea Preafericirii Voastre în demnitatea și slujirea de Întâistătător al Bisericii Ortodoxe Române, îmi oferă ocazia de a Vă ruga să primiți cele mai sin-

cere felicitări, însoțite de urarea tradițională: „Întru mulți ani, Preafericite Părinte Patriarh *Daniel!*”

Votul prin care s-a hărăzit un nou început în viața Bisericii Ortodoxe Române poate fi considerat și momentul pentru răscrucea unei necesare înnoiri a vieții spirituale românești.

Sunteți întâiul Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române din cel de-al treilea mileniu creștin și avem speranța că, sub păstorirea înțeleaptă a Preafericirii Voastre vom fi martori activi ai unei ere în care rezonanțele tradiționale creștin ortodoxe din România să se afle în armonie cu marile tendințe confesionale și religioase ale Europei și lumii contemporane.

Privind cu speranță firească într-un providențial „mai bine și mai bun” ce va să vină în anii următori în viața religioasă din România, vă asigur, în calitate de președinte al televiziunii publice, că eforturile Bisericii de a fi din ce în ce mai mult ea însăși se pot constitui într-o preocupare firească a publicisticii și jurnalismului din România.

Fie ca ziua de 12 septembrie 2007 să rămână un reper pentru fapte și cuvinte cu valoare simbolică legate de prezent și viitor”.

Cu expresia deplinei considerații,

Alexandru Sassu,

Președinte-director general

Societatea Română de Radiodifuziune

Preafericitului Părinte Daniel,

"Am pimit cu bucurie vestea alegerii Preafericirii Voastre în fruntea Bisericii Ortodoxe Române. Vă felicităm pentru încrederea de care v-ați bucurat în rândul membrilor Colegiului Electoral Bisericesc și Vă dorim o slujire plină de roade în folosul tuturor creștinilor ortodocși români.

După 1989, Radio România a avut o relație privilegiată cu Patriarhia Română și ne-am bucurat deseori de sfaturile și cuvintele pline de înțelepciune ale vrednicului de pomenire Patriarh *Teoctist*. Nădăjduim ca buna relație dintre instituțiile noastre să continue în timpul slujirii Preafericirii Voastre ca Patriarh, spre folosul spiritual al ascultătorilor noștri, cei mai mulți dintre ei membri ai Bisericii Ortodoxe Române.

Dumnezeu să Vă înmulțească darurile și puterea în noua slujire la care ați fost chemat!"

Cu deosebită considerație,

Maria Țoghină,

Președinte-director general

Uniunea Națională a Cooperativelor Meșteșugărești

Preafericite Părinte,

"Alegerea Preafericirii Voastre de către Colegiul Electoral Bisericesc în înalțul oficiu de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române îmi oferă prilejul de a Vă

adresa în numele cooperatorilor meșteșugari din România, precum și al meu personal, cele mai sincere gânduri de împlinire a misiunii de înaltă responsabilitate cu care ați fost investit.

Cu credință, smerenie și râvnă creștină ne rugăm Bunului Dumnezeu să Vă binecuvânteze cu harul de a ne călăuzi, ca Întâistătător al Bisericii noastre, spre înțelegere, toleranță și curățenie sufletească, de care avem nevoie cu toții, poate mai mult ca oricând.

Ne exprimăm convingerea că Biserica Ortodoxă Română, instituția care s-a bucurat dintotdeauna de cea mai mare încredere a românilor, va constitui și în timpurile ce vor veni un sprijin de nădejde și o rază de speranță pentru năzuințele tuturor semenilor noștri".

Cu adâncă evlavie,
Teodor Drăgan,
 Președinte

Uniunea Națională a Notarilor Publici

Preafericirea Voastră,

"Cu deosebită satisfacție am primit vestea alegerii Preafericirii Voastre în scaunul de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române. În numele Uniunii Naționale a Notarilor Publici din România și al meu personal am aleasa onoare de a Vă adresa sincere felicitări, multă sănătate, precum și urări de succes în nobila misiune care v-a fost încredințată.

Notarii români văd în această alegere încununarea unei activități profesionale, academice și spirituale remarcabile, de-a lungul căreia, în misiunea principală de păstorire a credincioșilor, dar și prin contribuția impresionantă la viața cetății, ați reprezentat întotdeauna un far călăuzitor pentru creștinii ortodocși români. Exemplul Preafericirii Voastre a contribuit, în mod esențial, la fixarea unor repere de siguranță morală și iubire a aproapelui, atât de necesare în istoria noastră recentă, pentru credincioșii din eparhiile moldave și nu numai, în slujba cărora ați investit cu determinare întreaga energie profesională și personală.

Ne exprimăm convingerea că remarcabila operă de implicare socială înfăptuită de Preafericirea Voastră în Mitropolia Moldovei și Bucovinei se va extinde, de acum, la scară națională, iar Biserica Ortodoxă Română va contribui, sub înțeleapta îndrumare a Preafericirii Voastră, în scurtă vreme și mai mult la reșezarea valorilor – iar pe fundamentul lor – la revenirea frumuseții sufletului românesc în matca sa cea bună, precum și la câștigarea încrederii poporului român, în mod tradițional chivernisitor, în destinul său, în special acum, în momentul fericit al unui nou răsărit european.

Doresc, în final să reiterez bucuria cu care am întâmpinat alegerea Preafericirii Voastre ca Întâistătător al Bisericii Ortodoxe Române, și Vă rog să binevoiți a primi, Preafericite Părinte Patriarh, expresia sentimentelor noastre filiale".

Dumitru Viorel Mănescu
 Notar public-președinte

Institutul Național de Statistică

Preafericite Părinte Patriarh Daniel,

"Cu adâncă emoție, la ceasul la care preluați sfânta misiune de a păstori Biserica Ortodoxă Română, vă rog să primiți, din partea celor care slujesc statistica țării, felicitările și urările cele mai bune.

Fie ca timpul să dea împlinire operei Preafericirii Voastre în efortul de înălțare a sufletul românesc către orizonturile de prosperitate, bunăstare și pace, pe căile de lumină și bucurie ale credinței".

La mulți ani!

Prof. univ. dr. Vergil Voineagu,
Președinte

Comitetul Național Român de Geodezie și Geofizică

Preafericite Părinte Daniel,

"În numele Comitetului Național Român de Geodezie și Geofizică îmi revine deosebita onoare de a vă transmite felicitările noastre pentru alegerea Preafericirii Voastre în înalta demnitate de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

Suntem convinși că alegerea Dumneavoastră în această înaltă funcție va aduce continuitate în eforturile făcute de Biserica noastră pentru promovarea ecumenismului, consolidarea credinței strămoșești, o mai bună colaborare cu societatea, în cadrul căreia Biserica Ortodoxă Română ocupă un loc proeminent, sprijinirea eforturilor de cercetare științifice.

Vă dorim sănătate, viață lungă, succesele la care știm că veți dreptul, ținând seamă de rodnică activitate pe care ați desfășurat-o în calitate de Mitropolit al Moldovei și Bucovinei.

Vă rugăm să primiți din partea noastră asigurarea celei mai înalte considerații".

Acad. prof. dr. ing. Dorel Zugrăvescu,
Președinte

Mișcarea Europeană – Secțiunea România

Preafericite Părinte Patriarh,

"Întronizarea Patriarhului Bisericii Ortodoxe Române reprezintă un moment înălțător și unic pentru întreaga creștinătate.

Cu această ocazie, permiteți-ne să vă adresăm urări de sănătate și prosperitate Dumneavoastră personal și întregului cler bisericesc.

Profităm de această fericită ocazie pentru a vă asigura de întreaga disponibilitate a Mișcării Europene – Secțiunea Română în a sprijini acțiunile interne și internaționale pe care Biserica Ortodoxă Română le consideră oportune în a ne implica.

Asigurându-vă încă o dată, Preafericite Părinte Patriarh, de întreaga noastră disponibilitate, vă rugăm să acceptați expresia celor mai alese sentimente".

Mircea Constantinescu,
Președinte

Romfilatelia

Preafericite Părinte Patriarh,

"La vreme de neasemuită emoție și fericire, când credincioșii ortodocși și-au ales, prin consimțământ liber exprimat, pe Întâistătătorului Bisericii Ortodoxe Române, Vă rog să primiți din partea mea și a bunilor mei colaboratori din Romfilatelia cele mai sincere urări de bine, sănătate și fericire pentru numeroșii ani în care Vă veți afla, cu binecuvântarea Bunului Dumnezeu, în fruntea Bisericii străbune, care s-a bucurat și a suferit împreună cu poporul român pe pământul ce i-a fost hărăzit de Cel ce a creat și a orânduit lumea.

Avem convingerea fermă că la valoroasa moștenire spirituală lăsată de fericitul întru pomenire Patriarhul *Teoctist*, veți adăuga alte nenumărate valori menite să asigure celor trăitori în România, buna și permanenta înțelegere, alături de respectul și prețuirea pentru viața petrecută în cinste și pentru credința de nestrămutat a înaintașilor noștri, apărători ai Ortodoxiei.

Cu alese gânduri de prețuire, Vă urăm încă o dată multă sănătate, neostoită putere de muncă și mulți ani fericiți pentru Dumneavoastră și pentru credincioșii de care veți avea grijă ca un bun și înțelept Păstor".

Cristina Popescu,
Președinte-director general

Forumul Civic al Rromilor din România

Preafericite Părinte Patriarh,

"Primiți, Vă rugăm, din partea Forumului Civic al Rromilor din România cele mai sincere felicitări pentru alegerea Preafericirii Voastre în înalta funcție de Patriarh al României.

Ne exprimăm convingerea că Preafericirea Voastră va păstori cu har și înțelepciune pe toți ortodocșii, fără deosebire de etnie și, în același timp, vă asigurăm că vom fi întotdeauna alături de Preafericirea Voastră, ori de câte ori veți considera că este necesar și ne-o veți cere.

Dorindu-vă viață lungă, cât mai plină de succese în păstoria ortodocșilor din România, printre care ne numărăm și noi, rromii, în cea mai mare parte a noastră, Vă asigurăm de întregul nostru respect".

Dănuț Stănescu,
Prim-vicepreședinte

Societatea Biblică Interconfesională din România

Preafericirea Voastră,

"Membrii Societății Biblice Interconfesionale din România (SBIR) au primit cu deosebită bucurie vestea anunțată de către Colegiul Electoral Bisericesc prin care Preafericirea Voastră ați fost ales să păstoriți turma celor 18 milioane de credincioși ortodocși din țara noastră. La rugăciunile înălțate de toți acești credincioși se alătură și cele ale lucrătorilor Societății Biblice, pentru ca Bunul nostru Tată ceresc să vă dăruiască sănătatea, puterea întru slujire, înțelepciunea care vine de la Duhul Sfânt și harul ce se revarsă de la Mântuitorul nostru al tuturor, Domnul nostru Iisus Hristos, pentru a duce la bun sfârșit această măreață și înfricoșătoare, prin dimensiunea ei, chemare cerească.

Totodată, ne exprimăm credința că relațiile de colaborare deosebite dintre Patriarhia Română și Societatea Biblică Interconfesională din România nu numai că vor continua, dar se vor putea amplifica pe viitor, ținând cont de experiența pe care Preafericirea Voastră ați acumulat-o în îndelunga activitate desfășurată în țară și peste hotare pe tărâmul dialogului și colaborării interconfesionale.

Cu ocazia evenimentului deosebit al întronizării Preafericirii Voastre, prilej cu care și Societățile Biblice Unite, apreciind activitatea teologică și biblică deosebită a Preafericirii Voastre, vă adresează prin Secretarul lor general, Reverend Miler Milloy, cele mai calde felicitări, și Societate Biblică Interconfesională din România, prețuind acest mare eveniment, vă adresează cordiale urări pentru harul deosebit ce Vi s-a acordat pentru această înaltă slujire, în consens cu cel mărturisite în Sfânta Scriptură pentru cei ce în slujirea lui Dumnezeu au adus jertfa dăruirii lor de sine: „...pentru aceasta Te-a uns pe Tine, Dumnezeul Tău, cu untdelemnul bucuriei, mai mult decât pe părtașii Tăi”.

Diac. prof. univ. dr. Ioan Caraza,
Secretar general

Academia Română

Preafericite Părinte Daniel,

"Vă felicităm în nume personal și al conducerii Academiei Române pentru alegerea Dumneavoastră în înalta funcție de Întâistătător al Bisericii Ortodoxe Române.

Suntem convinși că veți conduce cu pricepere și înțelepciune destinele Bisericii Ortodoxe Române în țară și în întreaga lume.

Cu speranța că relațiile dintre Patriarhia Română și Academia Română se vor desfășura întotdeauna în cele mai bune condițiuni, vă rog să primiți toate gândurile noastre de bine".

Acad. Ionel Haiduc
Președinte

Asociația Oamenilor de Știință din România

Preafericite Patriarh Daniel,

"Conducerea Academiei Oamenilor de Știință din România este de-a dreptul bucuroasă că sorții Providenței au promovat și întronizat în fruntea Bisericii noastre dreptmăritoare o personalitate teologică de talia Preafericirii Voastre, distinsă și înzestrată cu alese virtuți intelectuale, încercată și destoinică în a conduce și îndruma eparhiile și instituțiile ce țin de Patriarhia Română, autocefală și unitară, și animată de acea vibrație tinerească atât de necesară pentru a reafirma și revigora credința strămoșească.

Nădăjduim că acest înalt rang ierarhic ce vi s-a conferit va fi de bun și lung augur în anii ce vin, atât pentru Biserica noastră, cât și pentru neamul românesc.

Așa să vă ajute Dumnezeu!"

General (r) prof. univ. dr. Vasile Cândea

Uniunea Scriitorilor din Moldova

Preafericite Părinte Patriarh,

"Vă felicităm cu ocazia alegerii în calitatea de Întâistătător al Bisericii Ortodoxe Române. Vă dorim multă sănătate, râvnă și har dumnezeiesc întru buna rânduire a lucrărilor de administrare și îndrumare a Bisericii care, după cum spunea Eminescu, este maica spirituală a poporului român.

Românii basarabeni nădăjduiesc că, în buna tradiție a Patriarhiei, veți susține unitatea spațiului spiritual românesc.

Așa să ne ajute Dumnezeu!"

Acad. Mihai Cimpoi,

Președinte

Forul Democratic al Românilor din Republica Moldova

Preafericite Părinte Daniel,

"Forul Democratic al Românilor din Republica Moldova, parte a Bisericii Ortodoxe Române, cu toți cei peste 200.000 de aderenți ai săi, se bucură împreună cu tot poporul ortodox român de alegerea Domniei Voastre ca nou Patriarh al Bisericii noastre strămoșești. Fie ca Duhul Bunului Dumnezeu să coboare neconținut în urcarea Preafericirii Voastre spre cele sfinte, spre mântuirea neamului românesc și realizarea unității benefice a întregii Ortodoxii în aceste vremuri de cotitură radicală a lumii.

Dumnezeu să Vă miluiască, să Vă împuternicească și să Vă păzească!"

Acad. Nicolae Dabija-președinte

Andrei Vartic-prim-vicepreședinte

Constantin Tănase-vicepreședinte

Valeriu Dulghieru-vicepreședinte

Acad. Mihai Cimpoi, Acad. Grigore Vieru, Acad. Alexandru Moșanu, Acad. Petru Soltan, Acad. Sergiu Chirca, Ion Ungureanu, fost ministru al Culturii, general Ion Costas, fost ministru al Apărării – membri

Asociația pentru Dialogul dintre Știință și Teologie din România

Preafericite Daniel,

"Am aflat cu mare bucurie alegerea Dumneavoastră în calitate de Întâistătător între ierarhii Bisericii Ortodoxe Române.

Pentru noi, cei implicați în dialogul dintre știință și religie din România, vestea a fost cu atât mai luminoasă cu cât am fost onorați, de la primii noștri pași, la Colocviul internațional din 2001, și până la Congresul internațional de la Sibiu, nu numai de sprijinul Dumneavoastră moral, dar și de prezența Dumneavoastră efectivă.

Nu ne rămâne decât să-L rugăm pe Domnul să vă dea viață lungă și putere pentru ca să păstoriți Biserica noastră spre mântuirea tuturor".

Basarab Nicolescu

Magda Stavinschi

Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Preafericite Părinte Patriarh Daniel,

"Alegerea Preafericirii Voastre ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române a trezit în sufletul celor care vă prețuiesc sentimente de profundă bucurie și recunoștință, de încredere și speranță în păstrarea și promovarea valorilor Ortodoxiei românești în noul context european.

Cu ocazia acestui eveniment istoric pentru Biserica noastră, vă transmit, în numele Biroului Senatului, al Senatului, al întregii comunități academice și al meu personal, sincere felicitări și urări de multă sănătate, pace sufletească, ocrotire și binecuvântare de la Dumnezeu.

Deși regretăm plecarea Preafericirii Voastre de la Iași, suntem siguri că, spiritual, veți rămâne permanent aproape de Universitatea noastră și de aspirațiile ei spre continuă înălțare și înnobilare".

Cu înaltă stimă și aleasă considerație,

Prof. univ. dr. Dumitru Oprea,

Rector

Academia de Studii Economice din București

Preafericite Părinte Patriarh Daniel,

"Cu ocazia alegerii și înscăunării Dumneavoastră, permiteți-ne ca, în numele comunității academice a Universității noastre, să vă adresez felicitări și să vă urez

sănătate, fericire, prosperitate și realizări prestigioase în activitatea de conducere a Bisericii Ortodoxe Române.

Avem încredere în dezvoltarea unei bune relații între instituțiile pe care le reprezentăm și Vă rugăm să primiți expresia înaltei noastre considerații.

Dumnezeu să vă ocrotească!"

Prof. univ. dr. Ion Roșca,

Rector

Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” din Arad

Preafericirea Voastră,

Părinte Patriarh Daniel,

"În numele Senatului Universității de Vest „Vasile Goldiș” din Arad, permiteți-mi să vă adresez cele mai calde și sincere felicitări cu prilejul întronizării Preafericirii Voastre ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

Suntem alături de întreaga comunitate creștină ortodoxă din țară și străinătate, care, în aceste momente de bucurie, înalță rugăciuni de mulțumire lui Dumnezeu pentru că au în Preafericirea Voastră un păstor devotat credinței străbune, fiind pentru românii de pretutindeni călăuză duhovnicească în toate năzuințele lor de izbândă prin lumina lui Hristos.

La mulți și fericiți ani!"

Prof. univ. dr. Aurel Ardelean,

Rector

Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” din București

Preafericite Părinte Patriarh,

"În aceste zile binecuvântate de Preabunul Dumnezeu, am primit cu multă bucurie vestea alegerii Preafericirii Voastre, de către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în funcția de Patriarh.

Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” a fost fondată în octombrie 1990 și a început să funcționeze sub egida marelui enciclopedist al civilizației naționale din secolul al XVIII-lea, Dimitrie Cantemir, domnitor al Moldovei și unul dintre cei mai mari umaniști ai epocii sale.

În decursul existenței noastre universitare, ne-am propus să reprezentăm, totodată, și un punct de referință în ceea ce privește cultivarea valorilor naționale. În acest sens, încă de la începuturile noastre, vrednicul de pomenire Părintele Patriarh *Teoctist* a oblăduit Universitatea noastră prin grija sa părintească, iar cu binecuvântarea și cu ajutorul Bunului Dumnezeu am reușit să avem prima capelă în cadrul unei universități particulare, destinată studenților, corpului profesoral și ostenitorilor Universității noastre.

Alegerea Preafericirii Voastre ne încredințează că această colaborare frumoasă pe care o avem cu Biserica Ortodoxă Română va continua în aceeași dragoste, bucurie și pace, iar părinteasca purtare de grijă a Preafericirii Voastre ne va însoți.

Rugând pe Bunul Dumnezeu să Vă dăruiască sănătate, ani mulți și binecuvântați la cârma Bisericii noastre strămoșești, dar și alese împliniri, adresăm Preafericirii Voastre sincerele noastre felicitări pentru marea demnitate la care ați fost chemat și Vă încredințăm de aleasa noastră prețuire".

Prof. univ. dr. Momcilo Luburici,
Președintele Universității

Universitatea Româno-Americană din București

Preafericirea Voastră,

"Dorim ca în numele Universității Româno-Americane să vă adresăm, Preafericirii Voastre, felicitări calde, pline de recunoștință pentru alegerea în demnitatea de Patriarh al românilor ortodocși din țară și din străinătate, și să rugăm pe Hristos Domnul să vă dăruiască sănătate, realizări și o păstorire îndelungată.

Vă lansăm de pe acum invitația de a Vă avea alături și de a primi binecuvântarea Preafericirii Voastre, cu atât mai mult cu cât capela „Sfântul Ioan Botezătorul” din cadrul Universității noastre este abia la început de drum, fiind ultimul lăcaș de cult sfințit de vrednicul de pomenire Părintele Patriarh *Teoctist*.

Nădăjduim să primim binecuvântarea Preafericirii Voastre pentru acest loc special de rugăciune în care studenții Universității Româno-Americane se retrag și îi vorbesc lui Dumnezeu, prin glasul rugăciunilor.

Vă urăm ani îndelungați și numeroase împliniri ca Întâistător al Bisericii Ortodoxe Române".

Prof. univ. dr. Ion Smedescu,
Rector

Facultatea de Teologie Ortodoxă din Oradea

Preafericite Părinte Patriarh,

"Vestea alegerii Preafericirii Voastre ca Întâistător al Bisericii Ortodoxe Române ne-a umplut sufletele de o mare bucurie.

Teolog și profesor de excepție, discipol al Părintelui Dumitru Stăniloae și ucenic al inegalabilului duhovnic Ilie Cleopa, înzestrat cu calități unice de manager în lumea bisericească, ambasador al Ortodoxiei peste hotare, diplomat de o finețe remarcabilă, suntem convinși că veți deschide perspective nebănuite pentru afirmarea valorilor Bisericii noastre strămoșești în societatea românească și cea europeană.

Noi, cadrele didactice, studenții și ostenitorii Facultății de Teologie Ortodoxă din Oradea, ne rugăm ca Bunul Dumnezeu să vă dăruiască mulți ani cu sănătate în fruntea Bisericii noastre pentru promovarea spiritualității creștine și revitalizarea învățământului teologic românesc".

Pr. prof. univ. dr. Nicu Dumitrașcu,
Decan

Colegiul Național „Coriolan Brediceanu” Lugoj

Preafericirea Voastră,

"Însuflețitoarea veste a alegerii Preafericirii Voastre pe cea mai înaltă treaptă a ierarhiei Bisericii Ortodoxe Române a reînsemnat pentru noi un binecuvântat prilej de bucurie și mândrie, acela de a ne ști păstoriți pe dreapta cărare a credinței strămoșești de către un vrednic slujitor al celor sfinte, care și-a deschis ochii pe calea cunoașterii într-o școală dragă inimii sale, devenită peste ani, iată, Colegiul Național „Coriolan Brediceanu”. Ne impresionează de fiecare dată căldura și generozitatea cu care evocați anii ferice ai formării intelectuale și spirituale, care au rostuit întru Ființă destinul ales al Preafericirii Voastre și treptele întru desăvârșire pe trudnicul, dar luminosul drum al vieții.

Ca Întâistător al Bisericii neamului românesc, veți veghea cu înțelepciune și har ca sfânta lucrare întru adevăr, bine și frumos să-i cuprindă pe toți aceia care au înțeles că mântuirea prin credință rămâne cheia de boltă a spiritualității, dătătoare de armonie și sens pe mișcătoarele cărări ale lumii.

Fie ca Domnul să Vă inspire menirea și să Vă ocrotască în toate cele drept rânduite!"

Cu alese simțăminte de statornică prețuire,

Prof. ing. Francisc Boldea,
Director

Prefectura Județului Harghita

Preafericite Părinte Patriarh *Daniel,*

"Vă transmitem sincere felicitări pentru întronizarea Preafericirii Voastre ca Întâistător al Bisericii Ortodoxe Române, dorindu-vă slujire îndelungată și binecuvântată, spre binele Bisericii și al țării.

Vă asigurăm, Preafericirea Voastră, de faptul că împreună cu toți slujitorii Bisericii Ortodoxe de pe meleagurile harghitene, împreună cu Prea Sfinția Sa Ioan, Episcop de Covsana și Harghita, vom fi alături de Dumneavoastră în greaua misiune de Arhipăstor al Bisericii Ortodoxe Române.

Dumnezeu să vă binecuvinteze!"

Constantin Strujan,
Prefect

Primăria Municipiului București

Preafericite Părinte Daniel,

"Dumnezeu a dorit, Sfântul Sinod a consfințit.

Îmi exprim bucuria prilejuită de investirea Dumneavoastră ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

Consider această zi un moment însemnat pentru credința strămoșească și pentru România viitoare.

Cu dorința de mai bine, Vă urez multă sănătate și putere de a vă îndeplini sfânta misiune de Întâistătător al Bisericii Ortodoxe Române".

Cu profund respect,

Adrieau Videanu,

Primar General

Primăria Municipiului Iași

Preafericirea Voastră,

"Am primit cu mare bucurie și evlavie rezultatul votului Colegiului Electoral Bisericesc din 12 septembrie 2007, care a consfințit, prin voința lui Dumnezeu, alegerea Preafericirii Voastre ca Întâistătător al Bisericii Ortodoxe Române.

Doresc să vă urez mulți și binecuvântați ani, pentru a vă îndeplini misiunea sfântă care v-a fost încredințată, aceea de a păstori dreptcredinciosul popor român pe calea mântuirii întru Domnul nostru Iisus Hristos.

Capitala spirituală și culturală a țării, Iașul, vă va rămâne mereu recunoscătoare pentru darurile duhovnicvești și lucrările pe care le-ați îmfăptuit, călăuzit de Bunul Dumnezeu, ca Mitropolit al Moldovei și Bucovinei și Arhiepiscop al Iașilor.

Bucuria noastră este cu atât mai mare cu cât, pentru a cincea oară, Mitropolia Moldovei și Bucovinei a dat Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, în buna tradiție creștin ortodoxă românească.

Sunt mândru, ca primar al Iașului, de faptul că am reușit împreună cu Mitropolia Moldovei și Bucovinei să materializăm proiecte importante pentru comunitatea noastră și pentru acest lucru vă sunt pe deplin smerit și recunoscător.

Vă doresc, Preafericirea Voastră, multă sănătate, înțelepciune, iar harul lui Dumnezeu să vă călăuzească întru mulți ani".

Gheorghe Nichita,

Primar

Primăria Municipiului Craiova

Preafericite Părinte Patriarh,

"Cu adânc respect și sinceră smerenie, în nume personal și în numele celor care viețuiesc în cetatea Banilor, vă aduc felicitări pentru alegerea Preafericirii Voastre ca Patriarh al României.

Avem ferma convingere că viața spirituală a țării noastre va fi îmbogățită, din perspectiva Bisericii Ortodoxe Române, de către Preafericirea Voastră, urmând a fi continuator, dar și creator de tradiție. Bănia va fi o cetate cu porțile deschise către Întâistătorul Bisericii Ortodoxe Române, către cultură și viață spirituală.

În calitate de primar al Craiovei, gândul mă duce la faptul că toți suntem oameni, iar Bunul Dumnezeu veghează asupra noastră. Începutul unei noi păstoriri spirituale poate fi un nou început pentru noi toți, întru dreapta credință și spre a putea să deschidem calea către cei care vin după noi, putând în acest fel să asigurăm veșnicie neamului românesc, sub aripa de credință și smerenie, în numele Domnului".

Antonie Solomon,
Primar

Primăria Municipiului Târgoviște

Preafericite Părinte Patriarh,

"Cu adâncă plecăciune și smerită prețuire Vă adresez, la întronizarea ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, cele mai alese și distinse urări de fericire, creștinească tihnă și împliniri în tot ceea ce Vă doriți și veți statornici întru binele Bisericii străbune și pacea dreptilor credincioși.

Sfânta lumină a credinței și harul Dumnezeiesc să Vă ocrotească și să Vă dea sănătate, tăria și vrednicia de a păstori Ortodoxia românească cu noi înfăptuiri".

Iulian Furcoiu,
Primar

Primăria Municipiului Giurgiu

Preafericite Părinte Daniel,

"În numele cetățenilor municipiului Giurgiu ne exprimăm bucuria pentru vrednica alegere și întronizare a Preafericirii Voastre în înalta slujire de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

Cu acest minunat prilej, Vă transmitem sentimentele noastre de prețuire, respect și dragoste în Domnul. Vă dorim forță, înțelepciune și plinătatea harului în înalta misiune care vă așteaptă pentru binele poporului ortodox român iubit de Dumnezeu.

Întru mulți ani!"

Ing. Lucian Iliescu, Primar

Primăria Sectorului 1 București

Preafericirea Voastră,

"Vă rugăm ca, odată cu întronizarea ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, să primiți felicitările noastre sincere din partea Primăriei Sectorului 1. Ele

sunt expresia și bucuria recunoașterii roadelor activității depuse până acum atât în domeniul eclezial, cât și în societate.

Alegerea Preafericirii Voastre ca Întâistătător al Bisericii Ortodoxe Române și așezarea în scaunul patriarhal este o bucurie pentru întreaga obște a Sectorului 1, multiconfesională și interesată de un parteneriat social consecvent, de dialog și colaborare ecumenică.

Vă dorim ani mulți și fericiți de arhipăstorire, cu sănătate și alese împliniri pentru Preafericirea Voastră și poporul dreptcredincios".

Andrei Ioan Chiliman,

Primar

Primăria Sectorului 2 București

Preafericite Părinte Patriarh,

"Odată cu alegerea, prin voia Bunului Dumnezeu, a Preafericirii Voastre în funcția de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, moment însemnat pentru credința strămoșească, vă rog să primiți cele mai calde felicitări, împreună cu cele mai sincere urări de bine, în deplină sănătate, cu zile mereu senine, încărcate de bucuria reușitelor și întru toate bună sporire.

Sunt extrem de onorat, în calitate de primar al Sectorului 2 din București, să mă adresez Preafericirii Voastre, prin intermediul acestui mesaj de felicitare și să-mi exprim deplina deschidere și voința sinceră de a lua parte în continuare, cu îngăduința Bunului Dumnezeu, cu străduință și evlavie, la menținerea și dezvoltarea legăturilor binecuvântate pe care le-am stabilit de-a lungul timpului cu reprezentanții Bisericii Ortodoxe Române.

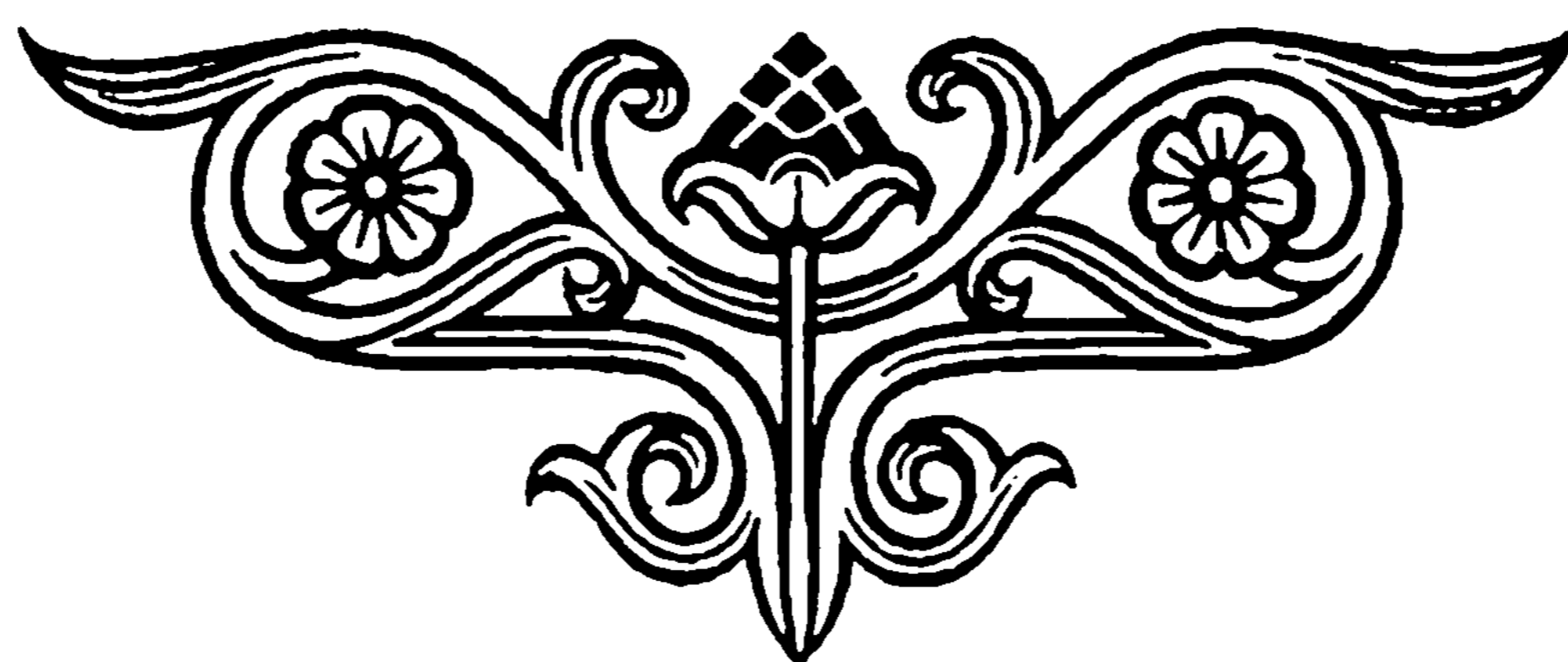
Ne-am arătat deschiși în permanență față de ajutorarea locașelor de cult din Sectorul 2 al Capitalei și am alocat de la bugetul local sumele necesare pentru completarea fondurilor proprii ale parohiilor în vederea realizării unor lucrări de reparații și consolidări de biserici, a înființării și dotării unor așezăminte sociale. Ne implicăm în susținerea acestor programe având credința că acest gen de parteneriat (administrație locală-biserică) este unul de succes, în baza căruia putem oferi un sprijin real atâtor oameni care au nevoie de ajutor.

Acum, la alegerea Preafericirii Voastre în înalta funcție de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, vă încredințăm, Preafericite Părinte, de deplina noastră disponibilitate pentru dezvoltarea în continuare a programelor de interes social pentru comunitatea ortodoxă română, în strânsă legătură cu parohiile și cu conducători lor spirituali.

Împărtășind bucuria credincioșilor ortodocși români, transmitem Preafericirii Voastre cele mai bune gânduri și urări de viață îndelungată în înalta demnitate care V-a fost încredințată".

Cu recunoștință,
Neculai Onțanu,
Primar

Preafericitului Părinte *Daniel* i-au mai fost adresate telegrame și scrisori de felicitare, cu prilejul alegerii și întronizării sale ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, de către: Curtea de Conturi, Comisia Națională a Valorilor Imobiliare, Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților, Loteria Română, Automobil Clubul Român, Asociația Națională pentru Protecția Consumatorului, Uniunea Ziariștilor Profesioniști din România, Mișcarea Focolarelor din România, Fundația Culturală „Magazin Istoric”, Asociația „Oastea Domnului”, Fundația Tezaurul sacru al Religiiilor, Fundația Grupul de inițiativă ecologică și dezvoltare durabilă, Primăriile municipiilor Lugoj, Alba-Iulia, Protoieriele Ilfov, Ploiești, Otopeni, Mănăstirile Techirghiol, Țigănești, Nucet, comunitățile ortodoxe române de peste hotare, preoți și credincioși.

1. **Interviul acordat Postului Național de Radio - România Actualități de IPS Mitropolit *Daniel*, Patriarhul ales al Bisericii Ortodoxe Române**

– 13 septembrie 2007, Reședința Patriarhală –

– *ÎPS Voastră, în primul rând, felicitări pentru încrederea de care v-ați bucurat în Colegiul Electoral Bisericesc, care v-a ales Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române. Dumnezeu să vă ajute în cea mai înaltă slujire în Biserică!*

– Mulțumim pentru felicitare și, desigur, considerăm că Dumnezeu ne-a chemat la această slujire, care este o slujire foarte grea. În același timp, ea este necesară Bisericii, ca împreună cu Sfântul Sinod și cu tot clerul din țară, să slujim Biserica pe calea mântuirii, întrucât cea dintâi chemare a tuturor oamenilor este aceea de a ne pregăti în lumea aceasta pentru viața veșnică, de a căuta mântuirea.

– *ÎPS Voastră, care credeți că este provocarea majoră pe care o are de înfruntat Biserica în aceste vremuri?*

– Cred că cea dintâi și cea mai mare provocare este secularizarea, mai precis a vieții personale și a societății, ca și când Dumnezeu nu ar exista. Cu alte cuvinte, este vorba de o societate care se construiește din ce în ce mai mult fără referință la Dumnezeu, fără referință la valorile religioase. Din acest punct de vedere, cu cât secularizarea se intensifică mai mult, Biserica trebuie să rămână fidelă, credincioasă lui Hristos și să intensifice viața ei spirituală. În polarizarea aceasta, secularizare - sfințenie, noi trebuie să luptăm cât putem să menținem vocația principală a omului, și anume aceea de a dezvolta viața în relație cu Dumnezeu. Dacă uităm de Dumnezeu, atunci și demnitatea umană sau valoarea umană eternă se pierde.

Deci secularizarea este o problemă, nicidecum o soluție. Ea nu este soluția, pentru că ea limitează existența omului la biologic și la teluric. Cu alte cuvinte, limitează existența omului la ceea ce este pământesc. Or, vocația principală a omului este aceea de a purta în el dorul veșniciei, dorul de iubire veșnică, dorința de viață veșnică. Iar acestea le dă credința, ca legătură vie cu Dumnezeu cel Veșnic și Netrecător.

– *Cum poate Biserica să oprească această tendință din ce în ce mai crescândă? În Vestul Europei este mai accentuată, dar se vede că și la noi începe să se accentueze această tendință a îndepărtării omului de cele spirituale, de Dumnezeu. Prin ce modalități Biserica ar putea s-o contracareze?*

– Noi, în primul rând, trebuie să urmăm tradiția Sfinților Părinți, pentru că aceste valuri de secularizare, cum spuneam, nu sunt o soluție în sine, și foarte adesea societatea, ajungând la unele extreme în ceea ce privește uitarea de Dumnezeu, în baza pedagogiei divine în istorie, va căuta din nou religia. Secularizarea este un vid spiritual. Nu se poate zidi ceva pe un vid spiritual. Ca atare, noi trebuie să rămânem credincioși, fideli lui Hristos, chiar dacă suntem mai puțini, ca

din acești puțini, Dumnezeu, după aceea poate să reînnoiască societatea. De pildă, comunismul în România se credea la un moment dat atotputernic și etern, iar istoria a făcut în așa fel încât comunismul a pierdut această poziție dominantă la noi, iar cei care au fost umiliți, care au fost marginalizați, creștinii, au primit de la Dumnezeu chemarea ca să reapară, să fie Biserica din nou în atenția societății.

Tot așa, credem că și secularizarea europeană și nord-americană va dura o anumită perioadă, dar, prin contrast, omul îl va căuta pe Dumnezeu. Apoi, mai avem și provocarea altor religii. De pildă, în Franța secularizată, Biserica a fost marginalizată, a devenit mai timidă, dar a venit islamul, care afirmă foarte puternic credința în Dumnezeu, iar societatea secularizată se confruntă acum cu o prezență a religiosului într-un mod neașteptat și chiar greu de gestionat. Deci, Dumnezeu lucrează în istorie în mod surprinzător.

În nici un caz nu considerăm că secularizarea de tip occidental este eternă. Deja, în mijlocul secularizării există și manifestări de redescoperire a credinței, însă nu credință pur formală, ci una existențială, trăită. Avem nevoie de o credință mărturisită, de o credință angajată, nu doar una nominală. De aici, importanța misiunii Bisericii. În primul rând, să nu cedăm, iar în al doilea rând să aprofundăm adevărurile de credință, ca să fim motivați puternic în credința noastră.

– *ÎPS Voastră, după 1989, Biserica Ortodoxă a avut o activitate social-filantropică din ce în ce mai intensă. S-au înființat așezăminte sociale în toate eparhiile, inclusiv la Iași, ați fost mitropolit acolo, ați depus o activitate socială bogată. Biserica Ortodoxă Română are forța materială necesară pentru a dezvolta această activitate social-filantropică?*

– Nu are forța materială necesară, dar totdeauna noi contăm, în primul rând, pe forța spirituală. Dacă există o forță spirituală, o convingere că liturghia se întregește cu filantropia, iar filantropia trebuie să aibă ca bază liturghia vom găsi și mijloace materiale. Se vede aceasta, atunci când preotul în parohie vrea să facă ceva în favoarea săracilor, în favoarea celor singuri, în favoarea celor bolnavi. Dumnezeu îl ajută și el găsește câte un sponsor, mai cooperează cu autoritățile locale... Important este să avem multă dragoste față de Dumnezeu și față de semenii, iar cele materiale se adaugă. Niciodată noi, românii, n-am avut un surplus material, de aici și expresia „a dăruit din puținul lui pentru Biserică” sau „din puținul lui a ajutat pe alții mai săraci”. Așadar, în primul rând, contează forța spirituală, iar apoi se găsesc și cele materiale.

– *Tot după 1989, am observat o tendință a lumii politice de a folosi Biserica, uneori, pentru imagine, de a o instrumentaliza, să spunem, electoral. Biserica este recunoscută ca fiind instituția cea mai credibilă în rândul românilor. Cum veți aborda, din treapta de Patriarh, relația cu politica?*

– Noi, în general, nu afirmăm o opinie personală în privința relațiilor Stat-Biserică, ci împreună cu Sfântul Sinod. Iar atitudinea Bisericii valabilă și acum, ca principiu, este aceasta: păstrăm autonomia Bisericii față de Stat, însă această autonomie nu trebuie să fie nici concurență cu Statul și nici o izolare completă de

el. Avem deja înscris principiul acesta și în noua Lege a Cultelor: cultele sunt autonome față de Stat, dar în același timp cooperează cu Statul pentru binele comun. Deci, noi nu suntem Biserică de Stat și nu depindem de Stat în sensul unei subordonări, însă deoarece majoritatea populației țării aparține Bisericii Ortodoxe Române, nici nu putem să ne considerăm stat în stat, nici să evităm o cooperare cu Statul.

Uneori se încearcă în campanii electorale, poate, folosirea imaginii Bisericii, dar noi, ca Biserică, nu avem preferință pentru un singur partid. Să nu uităm că în toate partidele politice există membri ai Bisericii Ortodoxe Române, ca atare relația noastră cu acești membri este mai mult de ordin spiritual. Aceștia sunt frații noștri întru credință sau fiii duhovnicești ai Bisericii și, în consecință, Biserica dorește să cultive conștiința creștină, inclusiv a oamenilor politici. Cu alte cuvinte, un om politic trebuie să fie creștin nu doar o dată la patru ani, ci tot timpul.

Cred că noi nu putem considera politica doar ca ceva opus Bisericii, ci contează foarte mult și ce fel de activitate pastorală, de conștientizare creștină desfășoară Biserica în raport cu oamenii politici. Acei oameni politici care vin mai des la Biserică, cunosc mai bine nevoile Bisericii, dintre oamenii politici, și o ajută mai mult. Deci, nu trebuie să așteptăm campania electorală ca oamenii politici să ajute Biserica, ci trebuie și noi să-i informăm permanent care sunt problemele și care sunt activitățile Bisericii, ca această cooperare să nu pară doar una de conjunctură.

– *Credeți, așadar, că e de ajuns reprezentarea intereselor Bisericii în forurile care iau hotărâri în Stat prin membrii laici, sau prin membrii politicieni, nu printr-un membru de drept într-un parlament, să spunem? Credeți necesară această formulă de participare la decizie?*

– Experiența din trecut cu membrii de drept în Senat nu a fost întotdeauna benefică. Un ierarh care stă prea mult în Parlament nu se poate ocupa de eparhia sa. Totuși, este bine ca atunci când unele legi se referă direct sau indirect la viața Bisericii, aceasta să fie consultată să-și spună punctul de vedere.

– *ÎPS Voastră, în interiorul Bisericii, o știm cu toții, există un curent așa-zis „antiecumenist”, o temere a unor monahi și credincioși că deschiderea ecumenică ar putea conduce la pierderea credinței ortodoxe. Ați fost catalogat deseori ca ecumenist, uneori cu o nuanță peiorativă. Cum vă autodefiniți în această privință?*

– Eu mă autodefinesc ca un ortodox realist, nu ecumenist, și anume, într-o lume pluralistă din punct de vedere confesional, religios, nu putem să promovăm Ortodoxia prin izolare, ci prin dialog, prin cooperare. Avem milioane de români ortodocși în afara granițelor țării, în țări majoritar catolice sau protestante. Ca atare, este inevitabil contactul și dialogul. Iar din perspectiva angajării noastre în mișcarea ecumenică, Biserica Ortodoxă Română nu este singură. În această privință au fost multe hotărâri panortodoxe care recomandau dialogul și cooperare. Astfel, chiar dacă Biserica Rusă și Biserica Greacă, uneori par a fi mai reticente,

sunt și ele angajate în mod oficial în dialogurile ecumenice internaționale, împreună cu Patriarhia Ecumenică.

Important este nu faptul de a fi ecumenic sau deschis, ci în ce măsură folosim dialogul și cooperarea, pentru a pune în evidență valorile Ortodoxiei. Dacă noi folosim ecumenismul ca o șansă de a face cunoscută Ortodoxia, este benefic. Dacă ne pierdem însă identitatea, dacă ne dizolvăm atunci când dialogăm, desigur că acesta poate fi un pericol. De aceea, un ecumenism autentic în favoarea ortodocșilor poate să-l facă numai acela care e bine pregătit, care cunoaște valorile perene ale Ortodoxiei și, în același timp, cunoaște și care sunt punctele comune sau punctele divergente cu alte confesiuni. Astăzi, în fața societății secularizate creștinii nu au credibilitate când se ceartă între ei. Ei au mai multă credibilitate în fața lumii secularizate când dialoghează și când cooperează unii cu alții, cooperează în domeniul social, în fața suferinței, în fața sărăciei. Așadar, trebuie să vedem această deschidere ecumenică a românilor nu ca pe o simplă modă, ci ca pe un mod de a conviețui civilizată, ca pe un efort de a trece de la ceartă la dialog și de la confruntare la cooperare. Când relativizăm credința și morala creștină, atunci ecumenismul nu este în favoarea noastră. Dar când afirmăm valorile profunde ale Ortodoxiei, atunci credem că trebuie s-o facem prin dialog, nu prin ceartă sau prin agresivitate. O Ortodoxie agresivă nu este atrăgătoare pentru nimeni. Nici una laxă, care s-ar dizolva într-un dialog superficial, fără discernământ critic.

– *Credeți că Ortodoxia, Bisericile Ortodoxe naționale sunt destul de unite în mesajul lor pe care-l au de transmis în acest dialog cu celelalte confesiuni? Cum credeți că se poate întări unitatea Ortodoxiei?*

– Avem nevoie de întruniri, periodice, cu regularitate, între Bisericile Ortodoxe autocefale, și acest lucru l-am spus de față cu Sfântul Sinod și în numele Sfântului Sinod, cu doi ani în urmă (n.r.: 2005), în prezența Patriarhului Ecumenic, Sanctitatea Sa Bartolomeu I, care a apreciat foarte mult această propunere. Însă deocamdată e greu de realizat o regularitate a întrunirilor panortodoxe. De ce Sfintele Canoane cer ca episcopii dintr-o țară, dintr-o Biserică locală să se întrunească cel puțin de două ori pe an, primăvara și toamna? Pentru că sinodalitatea presupune și întruniri periodice. Dar la nivel panortodox, adică universal, noi nu mai avem această practică a întâlnirilor periodice, cel puțin la trei ani odată. Cred că Bisericile Ortodoxe naționale au o valoare deosebită, pentru că se identifică, în general, cu misiunea la un popor care a fost creștinat. Totuși, să nu uităm că în Crez noi mărturisim Biserica „Una, Sfântă, Sobornicească și Apostolească”. Noi nu credem într-o *Biserică autocefală*, ci în *Biserica sobornicească*, adică Ortodoxia în ansamblul ei. Iar din acest punct de vedere e foarte necesar nu doar dialogul nostru cu alte confesiuni, ci, în primul rând, un dialog mai intens și o cooperare mai strânsă între Bisericile Ortodoxe surori.

2. Interviu acordat Postului Național de Televiziune (TVR 1) de Preafericitul Părinte *Daniel*, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

– 30 septembrie 2007, Reședința Patriarhală –

– *Primul și al șaselea Patriarh poartă același nume de botez: Ilie. Preafericirea Voastră, începem discuția noastră în jurul unei teme intens vehiculate în ultimul timp în mass-media și anume cea a stării materiale în care se află Biserica Ortodoxă Română, după două decenii de la ieșirea din comunism. De fapt, bogăția Bisericii, a cărei esență ecleziologică nu poate fi decât de natură spirituală, o reprezintă – după părerea mea – credincioșii ei. Vă invit să începem discuția noastră cu această temă.*

– În primul rând, credincioșii sunt bogăția Bisericii noastre. Oricât ar fi de bogată material, o Biserică goală în timpul slujbelor de duminică sau de sărbători ar fi săracă din punct de vedere spiritual. Bogăția materială poate fi o binefacere sau o ispită; depinde cât de mult ne legăm de ea. Cu o bucată de pâine, dacă este oferită cu dragoste frățească unui om sărac, poți să câștigi Raiul. Cu multe bogății materiale, dacă aceste bunuri materiale devin scopul ultim al vieții, poți să pierzi mântuirea. De aceea, Mântuitorul Iisus Hristos ne învață să folosim bunurile materiale în lumea aceasta ca o expresie a dragostei noastre frățești. Din acest punct de vedere, dacă devine un simbol de comuniune, materia se înduhovnicește, primește un sens spiritual. Dacă blochează ca un zid despărțitor comuniunea dintre noi și Dumnezeu sau dintre oameni, materia devine un pericol. Mântuitorul Hristos, observând un bogat care ținea prea mult la bogățiile sale pământești și se legase de bunurile materiale ca de ultima realitate, spune că acesta se mântuiește cu anevoie sau cu greutate. Pe de altă parte, însă, Sfânta Scriptură oferă ca exemple oameni bogați precum Avraam, Iov, în Vechiul Testament, sau Barnaba, în Noul Testament, cel care a finanțat multe din călătoriile misionare ale Sfântului Apostol Pavel. Noi, în Biserică, avem o rugăciune pentru preotul iconom, iconom stavrofor sau purtător de cruce. În rugăciunea aceasta se cere ca acesta să chivernisească, adică să administreze cu bucurie averea Bisericii, cerându-se ca această lucrare să se facă și prin rugăciunile sfântului bun biruitor ucenic Barnaba.

– *Cu îngăduința Preafericirii Voastre, să continuăm șirul acestor idei discutând despre opera socială a Bisericii, instituție care se află în topul credibilității românilor.*

– Din punct de vedere al disponibilităților financiare, Biserica Ortodoxă Română este foarte săracă. Cunosc acest lucru din experiența proprie, din multele activități pe care le-am început în Moldova, la Iași. Noi nu dispunem de sume de bani după nevoile pe care le avem pentru a ajuta în mod eficient, efectiv, pe cei săraci. Biserica este bogată în sensul că are multe mănăstiri sau opere de artă, dar, din punct de vedere al banului, al unei productivități care să aducă imediat un

venit, este foarte săracă în raport cu nevoile sale de ajutor. De aceea, noi vă spunem să ajutați Biserica acum pentru ca ea să ajute pe cei mai săraci, îmbinând spiritualitatea cu disponibilitatea de a ajuta pe cel bolnav, pe cel flămând, pe cel sărac.

Se spune că Biserica Antiohiei, în timpul Sfântului Ioan Gură de Aur, hrănea zilnic 3 000 de oameni cu produsele sau banii proveniți de la câteva familii de oameni bogați. Dacă toți bogații ar face acest lucru, spunea Sfântul Ioan Gură de Aur, atunci nu am mai avea oameni săraci în oraș. Noi nu ne referim întotdeauna la bogăția care aparține direct Bisericii, dar bogații cu dare de mână, dacă sunt credincioși, pot face foarte mult bine la solicitarea Bisericii. Noi, ca Biserică, suntem săraci în raport cu nevoile existente, dar oamenii cu dare de mână, numiți sponsori sau binefăcători, după cum erau chemați odinioară, pot completa ceea ce lipsește Bisericii ca instituție.

– *Apreciind efortul pe care îl faceți în această seară, vă invit să trecem la într-un alt registru de idei. Ultima perioadă a fost marcată de dezbaterile publice în care s-a discutat despre tipul de mentalitate al viitorului Întâistătător al Bisericii Ortodoxe Române: tradiționalist sau modernist. Care este opinia Preafericirii Voastre în această privință?*

– Eu cred că creștinul ortodox este prin definiție un tradiționalist, pentru că are datoria de a transmite credința primită, fără a diminua conținutul ei. În același timp, însă, trebuie să ținem cont de faptul că un tradiționalist poate fi static sau dinamic. De pildă, Noul Testament a fost scris în limba greacă. Dacă îl citim numai în limba greacă, sau celebrăm Sfânta Liturghie numai în limba greacă, sau în limba slavonă, atunci suntem tradiționaliști statici. Dacă traducem Noul Testament și Sfânta Liturghie în limba română, conținutul rămânând același, noi adaptăm pentru contemporanii noștri înțelegerea acestui conținut. Aceasta înseamnă o tradiție dinamică. Conținutul rămâne același, dar forma de prezentare, adecvată timpului nostru, ține de dinamica tradiției.

Noi nu putem fi împotriva tradiției, dar putem reprezenta tradiția, fie într-o formă statică, repetitivă, fie într-una dinamică. De pildă, Sfântul Apostol Pavel, dacă ar fi fost contemporan cu noi, ar fi folosit astăzi, nu numai corabia, ci și avionul. Dar, nu putem fi moderni, în sensul de secularizați sau în sensul de a ne rupe radical de tradiție.

– *Întotdeauna, Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiția au reprezentat tezaurul principal al Bisericii Ortodoxe Române. Din 1925 și până în prezent, fiecare Întâistătător al Bisericii Ortodoxe Române a avut o grijă specială față de tipări-turi. Preafericirea Voastră, ce părere aveți despre transmiterea acestui tezaur prin intermediul factorilor de comunicare modernă (televiziune, radio, cotidian)?*

– Continuăm tradiția tipăriturilor, deoarece cartea de rugăciune sau cartea de învățătură rămân foarte necesare. Însă, prin mijloacele de comunicare modernă, televiziune sau radio, cuvântul se prelungește și devine mai accesibil multor

oameni care nu au bani să-și cumpere cărți, sau care nu pot citi atât de mult și care doresc să participe într-o formă mai vie la viața Bisericii, să asculte zilnic Sfânta Liturghie sau unele rugăciuni, să audă știri din viața eparhiilor noastre. Din această perspectivă, televiziunea și radioul devin mijloace moderne de completare a tipăriturilor, iar nu de contrazicere a lor. De asemenea, un cotidian este foarte necesar, deoarece lumea dorește să fie informată fără întârziere și în fiecare zi despre viața concretă a Bisericii.

– *Ați vorbit despre o anumită provocare a secularismului. Care este poziția Bisericii Ortodoxe Române în raport cu fenomenul de secularizare a individului și a societății moderne?*

– Este necesar ca, în primul rând, să definim termenul de „secularizare” din punct de vedere teologic. Secularizarea înseamnă construirea vieții personale și a societății, fără referire la Dumnezeu și la valorile religioase. Oamenii secularizați nu sunt în mod obligatoriu atei, ci mai mult indiferenți sau nihilști. Aceștia uită de Dumnezeu, dar nu Îl neagă în mod direct, ca și când ar spune că Dumnezeu nu există. Ei, mai degrabă, nu înțeleg utilitatea rugăciunii, a slujbei sau a participării la viața Bisericii. Din acest punct de vedere, secularizarea este o atitudine de indiferență față de prezența lui Dumnezeu și față de necesitatea ritmării vieții noastre și deschiderii sale spre veșnicie.

Rămânerea în saeculum, în lume, în timpul nostru, ca o realitate închisă și fără finalitate eternă, este o tentație foarte mare. Ne atașăm de lumea aceasta ca de ultima realitate. Există o fază de secularizare sub forma înstrăinării față de religia tradițională. În Franța s-a observat, începând cu anii '60, un fel de negare a Bisericilor tradiționale, catolice sau protestante. Însă, această fază nu a durat prea mult, întrucât profesorii universitari de chimie sau fizică, de științe ale universului, au început să caute o dimensiune spirituală în tot felul de științe sincretiste sau religii orientale, ca de exemplu practicile ocultiste ale africanilor care presupuneau ca ar avea harisma specială de a prevedea viitorul. În „Le Monde” erau anunțuri privind posibilitatea de a afla care este viitorul imediat, sau de a prevedea șansa unui câștig la loto. Așadar secularizarea tinde să se transforme în căutarea unei spiritualități mult mai difuze, haotice, decât a uneia organizate sistematic. Din acest punct de vedere cred că noi, Biserica, trebuie să mergem mai adânc în propria tradiție și să nu rămânem doar la ritualism, ci să explicăm sensul existențial al slujbei, al rugăciunii, al cultului nostru, ca omul să înțeleagă că, de fapt, credința – una asumată în mod conștient și existențial – este o problemă de viață, nu doar o problemă de tradiție repetitivă, de tradiție moștenită.

– *Pentru că ați amintit de confruntarea existentă, în Occident, dintre fenomenele de tip sincretist și spiritualitatea autentică, aș vrea să deschidem un alt culoar de discuție. Cu trecerea timpului, milioanele de români care muncesc în*

Occident manifestă o nevoie tot mai mare de spiritualitate, tradiție și obiceiuri autohtone. Credeți că aceasta face parte din spiritul românesc?

– În primul rând, cred că face parte dintr-o experiență a vieții, care riscă să-și piardă rădăcinile. Această categorie de oameni care migrează se întâlnește în câteva zile cu un mediu cultural diferit, cu un mediu al spiritualității creștine diferit de cel de acasă și atunci are nevoie de repere. Pentru cei care migrează, Biserica, comunitatea ortodoxă românească este un reper. Ei doresc să țină legătura cu cei de acasă, dar, în același timp, să câștige și ceva bani în țara în care a migrat persoana sau familia respectivă. Din acest punct de vedere, credem că cei care sunt mai în vârstă au mare nevoie de aceste repere.

Însă cei care se nasc acolo se adaptează la noul context mai ușor decât părinții lor care vin din altă țară. Din punct de vedere al specificului românesc, credem că este foarte greu ca un român să fie un ateu convins. El consideră că religia face parte din identitatea proprie, chiar dacă nu toți românii sunt la fel de religioși. Probabil, aceasta se explică prin faptul că noi nu am fost creștinați în mod forțat sau printr-un ordin, ci procesul de creștinare și de formare a poporului român au coincis. Astăzi, putem spune chiar că bogăția spirituală a Ortodoxiei ne determină să comparăm ceea ce avem ca moștenire cu ceea ce au alții. Oamenii se duc în Occident pentru o bunăstare materială, dar cine este obișnuit să nu renunțe la partea spirituală nu se mulțumește doar cu banul. Banul este necesar, dar nu poate umple sufletul omului, fiindcă acesta este făcut pentru o iubire de comuniune veșnică cu Dumnezeu. Omul nu poate fi umplut cu lucruri limitate și trecătoare, chiar dacă aceste lucruri trecătoare înseamnă mulți bani.

– În ultimii 17 ani, Biserica Ortodoxă Română a pătruns destul de greu în Occident. Cu timpul, oamenii s-au adunat în jurul Bisericii, iar acum există, la cererea românilor, numeroase parohii ortodoxe române în Occident. Care este, de fapt, în momentul de față, strategia Bisericii Ortodoxe Române în ceea ce privește grija pe care trebuie să o aibă în raport cu aceste comunități care sunt în permanentă creștere?

– Considerăm că strategia noastră este una pozitivă, dat fiind faptul că se înființează noi parohii și avem deja câteva eparhii. Dar această strategie trebuie amplificată. Numărul credincioșilor ortodocși români plecați în străinătate este foarte mare în raport cu parohiile existente. Dat fiind faptul că în Europa Occidentală, mai ales în Italia și Spania, sunt 2-3 milioane de români ortodocși, ar trebui înființate și mai multe parohii. De asemenea, avem nevoie de noi eparhii. Datorită distanțelor foarte mari, un episcop care este mitropolit pentru o jumătate de continent nu poate să cunoască sau să viziteze suficient de des și să aibă grijă de aceste parohii. Deși are părți comune în Uniunea Europeană, legislația respectă specificul fiecărei țări, după cum și religiozitatea își are specificul său. De pildă, țările nordice sunt majoritar protestante, în timp ce cele din sud, din jurul Mării

Mediterane, sunt țări majoritar catolice. Deci, trebuie știut specificul și legislația fiecărei țări, ca să putem ajuta pe acești credincioși nu doar cu slujba de duminică, ci să se poată integra, să-și găsească un loc de muncă sau, în cazul celor foarte săraci, să fie ajutați cu o cantină pe lângă parohie. De aceea, avem nevoie de multe lăcașuri de cult. Deocamdată, am primit împrumut de la diferite Biserici Romano-Catolice, Anglicane și Protestante, cu care avem relații bune, spații liturgice unde săvârșim Sfânta Liturghie ortodoxă. Dar este necesar ca noi să ne construim biserici românești, așa cum sunt ele acasă, cu pictură ortodoxă, cu toate obiectele specifice cultului ortodox.

– *În predica rostită la ceremonia de întronizare Preafericirea Voastră ați spus că prima grijă constă în „păstrarea, prețuirea și cultivarea moștenirii spirituale luminoase pe care a lăsat-o Fericitul întru pomenire Părintele nostru Patriarh Teoctist”. În cadrul acestei moșteniri se află și Mitropolia Basarabiei. Apariția acestei Mitropolii a dus la apariția unui formalism în relațiile dintre Biserica Ortodoxă Română și cea Rusă. Care este strategia de reînchegare a dialogului dintre aceste două Biserici surori?*

– Dorim să intensificăm acest dialog. Deja, ca o reluare a dialogului, este prevăzută o întâlnire în luna noiembrie la Moscova și, în același timp, credem că, din experiență, am învățat să gândim mai nuanțat. Sigur, unitatea ortodoxă este una teritorială, dar apartenența politică a unui teritoriu este altă problema. Acum, când teritoriul se declară independent, avem o situație nouă. Republica Moldova nu este nici parte din Federația Rusă, nici parte din România. Este o situație nouă care trebuie înțeleasă, combinată cu libertatea oamenilor de a-și manifesta apartenența la una sau alta dintre Patriarhii. Noi recunoaștem că Mitropolia Moscovei are acolo o structură, dar, reciproc, cerem același lucru și pentru Mitropolia care ține de București. Nu este ușor să găsești soluții, mai ales atunci când există și o fluctuație a preoților care trec de la o Mitropolie la cealaltă, dar de ambele părți există dorința vie de a găsi, totuși, o soluție, să înțelegem mai bine situația complexă și, în același timp, să cooperăm mai mult pe teren practic și pastoral-misionar. Ca și în alte părți, în Republica Moldova există foarte multe mișcări, chiar și neoprotestante, care sunt mult mai active și eficiente în timp ce noi adesea ne certăm unii cu alții. De aceea, trebuie să trecem de la ceartă la dialog, de la confruntare la o cooperare mai credibilă.

De asemenea, avem în comun probleme în diaspora. Diaspora, sau Ortodoxia din Occident, necesită o cooperare între Bisericile Ortodoxe surori. Din acest punct de vedere credem că este necesar un dialog permanent cu Biserica Ortodoxă Rusă, cu Biserica Greacă și, mai ales, cu celelalte Biserici Ortodoxe care fac parte din Uniunea Europeană. Nu este vorba numai de jurisdicții, ci de o mărturie comună care să devină mai credibilă decât atunci când este contradictorie și izolată. Noi, după convorbirile pe care le-am avut cu diverși ierarhi din Biserica Ortodoxă

Rusă, am simțit o deschidere, o dorință de reluare a dialogului și de rezolvare a problemelor, chiar dacă soluțiile nu sunt definitive, ci provizorii.

– *Preafericite Părinte Patriarh, intrăm într-o nouă etapă a vieții bisericești în România. Învățământul teologic, care a avut o dinamică aparte în ultimi 17 ani, a dezvoltat că are o mare capacitate de a genera cadre menite să devină oameni care să învețe pe viitori slujitori ai Bisericii. În momentul acesta, unde ne situăm? Sunt suficienți preoți? Sunt suficiente persoane care activează în plan social sau în filologie? Care trebuie să fie strategia acestui învățământ teologic?*

– În primul rând, trebuie să ținem cont de două aspecte: teologia se studiază cu o finalitate concretă, practică, sau se studiază de plăcere, doar din dorința de a se informa. În Franța, am văzut mulți pensionari care s-au înscris la teologie și studiază la Facultatea de Teologie Catolică fie la *fără frecvență*, fie prin corespondență. Conștienți că nu vor mai fi angajați în planul vieții practice a Bisericii, dar din dorința benefică de a aprofunda credința la o Facultate de Teologie, ei studiază teologia pentru teologie. Dar, așa cum spune un proverb latin că studiem nu pentru școală, ci pentru viață (lat. – *Non scholæ, sed vitæ discimus*), trebuie să vedem care sunt nevoile concrete ale Bisericii și ale vieții pe care și-o desfășoară în societate. A fost mare nevoie de preoți și de profesori de religie pentru că, după modelul din timpul interbelic, a fost reintrodusă religia în școală. Acum, în general, atât parohiile, cât și posturile de profesori de religie s-au completat. Nu mai este nevoie urgentă de un număr atât de mare de cadre didactice.

Din punct de vedere social, și noua *Lege a cultelor* asigură o bază solidă, fiind o lege organică. Cooperarea Stat-Biserică în domeniul social și fondurile europene, care vin prin programul FARE, fac necesară existența câtor mai mulți asistenți sociali. Din păcate, mulți din cei care s-au pregătit în domeniul asistenței sociale în Facultățile de Teologie, pentru că nu li s-au acordat locuri de muncă, au plecat în Italia pentru un salariu dublu decât cel de aici pentru ca să se îngrijească de bătrânii familiilor de acolo. Deci, am avea nevoie de mai mulți asistenți sociali care să fie integrați în aceste programe. În formarea unui asistent social nu este vorba doar despre o știință socială, ci și despre o dimensiune spirituală. Dacă noi privim un bolnav sau un bătrân doar ca pe un individ sau ca pe un simplu număr, atunci asistența socială nu mai are aceeași profunzime ca atunci când văd într-o persoană Chipul lui Hristos suferind sau pe Mântuitorul Hristos cerând iubirea și ajutorul nostru într-o situație concretă. Dimensiunea spirituală în asistența socială este foarte importantă.

Revenind la situația actuală a învățământului teologic, este necesar să vorbim nu numai de număr sau de cantitate. Trebuie să îmbunătățim calitatea studiilor la toate nivelurile și să legăm studiul teologic erudit, academic, cu gândul la activitatea socială și pastorală a Bisericii. Deci, să avem o pregătire solidă, academică, dar și o finalitate misionară sau pastorală.

– În ultimii 17 ani, s-a dublat numărul mănăstirilor din Moldova. Monahismul aduce în prim plan o manieră de viață spirituală care se poate constitui într-un model de viață morală. Care este grija pe care Biserica Ortodoxă Română trebuie să o acorde unui monahism în autentică dezvoltare?

– În primul rând, faptul că am avut atâtea vocații pentru monahism a fost o vocație de la Dumnezeu. Numărul mare de mănăstiri și schituri care s-au înființat după revoluția din 1989 a fost benefic, însă, credem, că trebuie să fie ajutate. Unele dintre ele se confruntă cu o situație economică foarte precară. Sunt unele schituri de-a dreptul foarte sărace. Lumea, plecând în Occident, nu mai vine în număr atât de mare la aceste schituri și mănăstiri și, prin urmare, nu mai sunt susținute financiar și moral. De aceea, trebuie ca tinerii care se află în mănăstiri să fie ajutați să aprofundeze viața spirituală și să învețe teologie. Am cerut tuturor tinerilor monahi din mănăstirile Arhiepiscopiei Iașilor să urmeze fie seminarul, fie Facultatea de Teologie. Avem câteva sute de tineri monahi care au studiat teologia și care se bucură acum pentru că nu mai au complexul de a fi preot de mănăstire fără licență în Teologie sau diplomă de absolvire a Seminarului. Această pregătire este și una misionară. Mănăstirile noastre nu mai permit, datorită lucrărilor agricole de supraviețuire, timp pentru studiu. Foarte adesea, rugăciunea nu mai este profundă, deoarece timpul lor de studiu sau de rugăciune este absorbit de grijile imediate pentru supraviețuire, pentru construirea chiliilor sau pentru terminarea construcției unei biserici.

În același timp, trebuie să ne gândim că există ispita secularizării care atinge toate instituțiile și, uneori, poate să afecteze și unele mănăstiri care sunt mai aproape de oraș, unde se poate constata că un tânăr monah trebuie să lupte foarte mult ca să-și păstreze programul lui zilnic de rugăciune. În acest sens, pot să vă spun că foarte mulți monahi și monahii se bucură de postul de radio Trinitas. Unii au spus că, pe lângă rugăciunile rânduite, se roagă și noaptea odată cu rugăciunile difuzate la radio Trinitas. Deci, este nevoie de o susținere a vieții monahale. Cel mai potrivit lucru este cooperarea, nu concurența, dintre parohie și mănăstire. Mănăstirea completează viața liturgică a parohiei. Sunt oameni în oraș care nu se mulțumesc cu Sfânta Liturghie și doresc să participe și la Vecernie. Întrucât nu în toate parohiile se pot oficia Vecernii duminică seara, credincioșii dornici de o viață spirituală mai profundă pot merge la mănăstirile din oraș sau de lângă oraș. Din acest punct de vedere, trebuie să ne gândim la nevoile spirituale ale credincioșilor. De altfel, am văzut mulți preoți care vin ei înșiși cu credincioșii la mănăstire să se spovedească. Această într-ajutorare dintre parohie și mănăstire este foarte benefică.

– Cine este responsabil și care este strategia Bisericii în privința generării unor discuții tematice legate de nevoia unei vieți morale în societate și a unor relații onorabile, chiar și în ceea ce înseamnă spiritul în afaceri?

– Cred că este necesară o dezvoltare a dialogului dintre teologii clerici și teologii laici, pe de o parte, dar și între teologi și oamenii de alte profesii, pe de altă parte. De pildă, dialogul dintre preoți și medici, ca și cel dintre preoți și educatori este foarte necesar, mai ales că avem mari probleme cu acei copii care au rămas în țară în timp ce părinții lor s-au dus să câștige un ban în străinătate. Acestor copii li se schimbă comportamentul, le scade eficiența în ceea ce privește asimilarea materilor de învățământ sau frecventarea școlilor. Deci, este nevoie de o gândire în dialog, în echipă, de oameni cu un scop comun, dar cu pregătire diferită. Faptul că unii studenții în teologie studiază și alte discipline este benefic mai ales pentru dialogul cu științele exacte sau ale universului, ale naturii. Pe de altă parte, nu dialogul în sine este un scop, ci modul în care facem relevantă tradiția și credința pentru viața cotidiană, înțelegem ce semnificație are crezul, icoana, sau rugăciunea pentru viața noastră zilnică. Avem nevoie de a cunoaște Teologia, dar și de a-i asculta pe credincioși pentru că, adesea, discursul direct, corect și academic nu se leagă de nevoile imediate ale credincioșilor.

– *La fiecare sărbătoare mare participă mulțimi mari de credincioși. Marile sărbători sunt un reper și creează un spirit de unitate. Dar, ele reprezintă și o oportunitate, în sensul bun al cuvântului, pentru ierarhi de a readuce la zi nevoile pe care le are fie Biserica, fie creștinii în raport cu Biserica. Care este rolul sărbătorii creștine?*

– În primul rând, sărbătoarea este un exercițiu al libertății. Cine nu sărbătorește, nu iese din capcana unei vieți productiviste, care se măsoară în cantități sau în număr. Gratuitatea și experiența harului lui Dumnezeu se văd în primul rând în sărbătoare, pentru că în sărbătoare nu producem ceva imediat. Aceasta nu înseamnă că nu este utilă. În sărbătoare cultivăm relația noastră cu Dumnezeu și cu semenii. Cultura sufletului este tot atât de importantă ca și cultura pământului. Când oamenii se întâlnesc, își vorbesc, se bucură, se adună în jurul sfinților, se întărește comuniunea dintre ei.

O viață fără sărbătoare este o viață lipsită de sens. Sărbătoarea dă sens pentru că, în timpul sărbătorii, arătăm dărnicie, ospitalitate și prețuim persoana cu care ne întâlnim, sau ne rugăm, mai mult decât eficiența persoanei în cadrul unei producții în fabrică sau în uzină. Aș spune că Biserica a făcut din sărbătoare momente de generozitate și de dărnicie, nu de acumulare. În sărbătoare nu se acumulează nimic material, ci mișcarea este inversă, de dărnicie. Cu ocazia marilor sărbători, suntem îndemnați să facem milostenie. Atunci când trăim sărbătoarea ca un moment de sfințire a vieții noastre, atunci simțim în sărbătoare harul lui Dumnezeu. Sărbătorile au fost, atât în familie, cât și în popor, mijloace de păstrare a comuniunii între oameni, între rudele de la distanțe mari. Adeseori, hramurile au unit pe românii din interiorul sau din afara granițelor țării. De aceea am fixat și o zi, *Duminica Migranților*, prima duminică după sărbătoarea Adormirii Maicii Domnului.

Deci, nevoia de comuniune este tot atât de mare ca și nevoia de hrană fizică și îmbrăcăminte și, din acest punct de vedere, sărbătoare nu este un timp pierdut, ci un timp sfințit.

– *Preafericite Părinte Patriarh, ne aflăm într-o lume care, asemenea unui mozaic, are valențele diversității. Ce rol are Biserica Ortodoxă Română în dialogul cu celelalte confesiuni sau minorități și în promovarea diversității relațiilor interumane?*

– Din punct de vedere al experienței istorice, noi avem o mulțime de creștini ortodocși care trăiesc în Africa sau în Asia. Avem creștini ortodocși care de secole conviețuiesc cu cei de alte confesiuni, iar la noi în țară am avut secole la rând o conviețuire pașnică cu cei de alte religii. Un român bun la suflet nu depune cine știe ce efort diplomatic ca să fie un om tolerant sau ca să respecte identitatea fiecărei persoane. Pentru a respecta propria identitate religioasă, este necesar să respectăm identitatea religioasă a celorlalte persoane. Nu putem face un dialog sincer dacă nu ne respectăm reciproc și dacă nu îl înțelegem pe celălalt.

Există acum o mulțime de credincioși români ortodocși care au intrat în localități romano-catolice unde nu a existat niciodată o comunitate ortodoxă. Am vorbit cu câțiva italieni care ne-au confirmat că acești români se roagă de trei ori mai mult și își exprimau bucuria de a-i avea printre ei. Cu mici excepții, majoritatea românilor din diasporă sunt buni creștini, evlavioși, fiind admirați de localnici. Tot așa, noi ne bucurăm când vedem credincioșii ortodocși copti din Egipt, care trăiesc în condiții ostile, dar care sunt atât de fervenți în credința lor, fără a fi fundamentalisti. Noi nu ne putem compara cu ei, întrucât practica credinței lor este una existențială. Pot să dau un exemplu. Aici, la Patriarhie, când aveam oaspeți din străinătate, Preafericitul Patriarh *Teoctist* ne cerea, uneori, să oferim chilia sau camera noastră pentru câteva zile. Întâmplător, am văzut că o delegație a Bisericii din Egipt nu a folosit patul deloc; dormea pe rogojină, iar de la ora 5.00 dimineața până la 7.30 membrii delegației făceau rugăciunea pe rogojină, lângă pat. Această viețuire monahală face parte din programul de rugăciune al primelor mănăstiri ortodoxe din Egipt. Deci, dacă nu-i putem imita, cel puțin să-i prețuim și să-i admirăm. Dacă avem un dram de smerenie, atunci putem vedea mai întâi lumina din celălalt și, astfel, putem să încheptăm relații de prietenie cu ceilalți, chiar dacă sunt de alte confesiuni. Bineînțeles, aceasta cu condiția ca noi să ne păstrăm identitatea noastră.

– *Revin la cuvintele rostite de Preafericirea Voastră în predica din cadrul ceremoniei de întronizare, când ați spus că prima grijă constă în „păstrarea, prețuirea și cultivarea moștenirii spirituale luminoase pe care a lăsat-o fericitul întru pomenire Părintele nostru Patriarh Teoctist”. Una din aceste moșteniri este și dezideratul de ridicare a unei catedrale a demnității noastre românești. Rămâne un deziderat pentru Biserică?*

– Eu cred că am trecut de la faza de deziderat la cea de necesitate urgentă. Ați văzut astăzi ce penibil ne-am simțit că în Catedrală au fost numai invitații, nu a fost și poporul, credincioșii noștri stând afară. Catedrala patriarhală este foarte mică și nu mai corespunde nevoilor actuale ale credincioșilor. Ea a fost biserica unei mănăstiri din secolul al XVII-lea. Deci, nu este vorba de o ambiție, sau de o necesitate pastorală sau misionară, ci este în joc demnitatea unei capitale europene. Când s-a construit Atheneul Român se spunea: „Dați un leu pentru Ate-neu!”. Acum, am putea spune că avem nevoie de o catedrală pentru capitală. Este penibil faptul că acest oraș mare, în plină extindere, nu are o catedrală.

– *Am încercat ca, prin vocea Întâistătătorului Bisericii Ortodoxe Române, să definim planul programatic al Bisericii. Care este cel mai urgent proiect pe care îl aveți în vedere?*

– Continuarea celor începute. Împreună cu Sfântul Sinod, vom găsi etape noi de lucrare misionară, dar considerăm că am început o lucrare pastorală în atâtea direcții, încât, însăși continuarea lor necesită un efort nu numai de energie, dar și de susținere materială și financiară. Prioritățile sunt multiple, dar, în primul rând, trebuie să ne gândim la viața spirituală. Dacă dezvoltăm o operă socială fără un suport duhovnicesc, riscăm să ne secularizăm, deși intenția operei sociale este una pozitivă. Așadar, nu trebuie să despărțim Liturghia de filantropie și filantropia de Liturghie, sau opera socială de viața duhovnicească. Doar așa vom merge pe o linie sigură pentru că este verificată de Sfânta Tradiție a Sfinților Părinți care, până astăzi, ne-au arătat că, dacă gândim cele spirituale și cele materiale împreună, binecuvântăm pe Dumnezeu și la nivelul spiritului și la nivelul materiei.

– *Am ajuns la finalul emisiunii și doresc să vă mărturisesc că am fost deosebit de onorat de prezența Preafericirii Voastre. Mulțumesc pentru că ați acordat exclusivitate posturilor publice de televiziune și de radio.*

– Noi vă mulțumim și vă suntem recunoscători pentru că, în cadrul emisiunilor dumneavoastră, ați făcut cunoscută moștenirea pe care o avem de la Patriarhii de vrednică pomenire *Miron, Nicodim, Iustinian, Iustin* și Preafericitul *Teoctist*, care au îmbogățit tezaurul Bisericii Ortodoxe Române prin activitatea și lucrarea lor. Noi mulțumim postului de televiziune națională pentru că este o televiziune care face misiune.

3. Ecouri ale alegerii și întronizării noului Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române în *mass-media*

Ceremonia de întronizare a noului Patriarh a suscitat o atenție deosebită din partea mass-media, fiind prima ceremonie de acest fel care s-a petrecut în viața Bisericii Ortodoxe Române fără imixtiunea puterii politice. În afara știrilor difuzate la posturile de radio și televiziune în cadrul emisiunilor informative, întronizarea Preafericitului Părinte Patriarh *Daniel* a fost remarcată deopotrivă și în paginile presei scrise și în comunicatele multor agenții de presă, interne și internaționale. Articolele publicate după întronizare sunt grupate în jurul principalelor puncte din agenda Preafericitului Părinte *Daniel*, în jurul organizării evenimentului de către Patriarhia Română, invitații la ceremonie, reacțiile oamenilor politici și ale unor credincioși, precum și în jurul ideii de continuitate a misiunii Preafericitului Părinte *Teoctist*. Redăm mai jos câteva dintre cele mai importante apariții mediatice:

Ziua, 1 octombrie 2007, p. 5 : “Al șaselea Patriarh “

Preafericitul Părinte *Daniel*, noul Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, a pledat, în cuvântul său de la ceremonia de întronizare, pentru păstrarea moștenirii spirituale a predecesorilor săi, pentru comuniune și conlucrare și pentru intensificarea misiunii spirituale a Bisericii în societate. PF *Daniel* este, începând de ieri, Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei, Locțiitorul tronului Cezareei Capadociei și Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, așa cum este prezentat, în formularea oficială. În fața celor aflați în Catedrala Patriarhală, noul Patriarh a apreciat că cea dintâi datorie și dorință a sa este păstrarea, prețuirea și cultivarea moștenirii spirituale a PF Patriarh *Teoctist*, “pildă de înțelepciune și răbdare, de iubire frățească față de toți creștinii ortodocși, pildă de bunătate față de toți creștinii, față de toți oamenii credincioși și față de toți oamenii făcători de pace și de bine”.

În al doilea rând, a spus PF *Daniel*, grija sa constantă este promovarea comuniunii frățești, a coresponsabilității și a conlucrării cu toți ierarhii din Sfântul Sinod, pentru a păstra și apăra credința ortodoxă și unitatea Bisericii, precum și de a găsi, împreună cu înalții prelați și cu credincioșii, “căi și mijloace corespunzătoare pentru adâncirea și îmbogățirea vieții spirituale”. “Această societate – adesea, mai mult indiferentă decât necredincioasă – are nevoie de Biserică, întrucât are nevoie de vindecare și de comuniune spirituală, tocmai pentru că identifică libertatea persoanei cu individualismul egoist și cu posesia lucrurilor limitate și trecătoare”, a mai spus PF *Daniel*. Noul patriarh a mai spus că lăcașul în care a avut loc ceremonia de întronizare este vremelnic Catedrala Patriarhală, expri-

mându-și încrederea că va fi ridicată Catedrala Mântuirii Neamului, dorința predecesorilor săi, încă nerealizată.

România Liberă, 1 octombrie 2007 : „Biserica l-a întronizat, statul l-a decorat”

În prima sa cuvântare în calitate de Patriarh al BOR, *Daniel*, a pledat pentru păstrarea moștenirii spirituale a predecesorilor săi, pentru comuniune și pentru intensificarea misiunii spirituale a Bisericii în societate. Părintele profesor Mircea Păcuraru susține că „este firesc să continue ce a făcut *Teoctist*. Nu se poate trece la o nouă orientare și nici nu cred că are de gând”. Noul Întâistătător al BOR, *Daniel*, a trecut pe agenda sa de priorități, pe poziția a doua, „promovarea comuniunii frățești, a conlucrării cu toți ierarhii Sfântului Sinod pentru a păstra și a apăra credința ortodoxă și unitatea Bisericii”. În același scop va folosi și presa religioasă care va avea rolul de a trece misiunea Bisericii „dincolo de zidurile lăcașurilor de cult”.

Gândul, 1 octombrie 2007, p. 2 : „Misiunea Preafericitului Părinte Daniel: Vindecarea spirituală și consolidarea materială a poporului”

Misiunea noului Patriarh este văzută de ziarul *Gândul* prin sintagma *Vindecarea spirituală și consolidarea materială a poporului*: „Păstorul cel bun își pune viața pentru oile sale” (*Ioan* 10, 11) este mottoul sub care Preafericitul Părinte *Daniel* și-a așezat prima predică, în calitate de Patriarh. Îmbrăcat în purpura mantiei, primul însemn cu care mitropoliții au deschis tipicul întronizării, Preafericitul *Daniel* a sărutat, rând pe rând, Crucea, engolpionul cu Maica Domnului și engolpionul cu Mântuitorul, a primit în fața ușilor împărătești camilafca albă și cărja patriarhală și a anunțat că „cea dintâi dorința și cea dintâi datorie a noastră, ca nou Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, constă în păstrarea, prețuirea și cultivarea moștenirii spirituale luminoase, pe care ne-a lăsat-o fericitul întru pomenire Părintele nostru Patriarh *Teoctist*”.

Un alt obiectiv exprimat de Preafericitul Părinte *Daniel* și preluat de principalele cotidiene a fost cel legat de misiunea Bisericii în societate prin mijloace de pastorație în conformitate cu vremurile în care trăim: *intensificarea misiunii Bisericii în societate, dincolo de locașurile de cult, “prin intermediul a două rețele bisericești ortodoxe la nivel național și anume: radio și televiziune și un cotidian al Bisericii”*. E vorba despre transformarea din “regionale” în „naționale” a radioului și postului de televiziune *Trinitas*, pe care *Daniel*, ca mitropolit, le-a înființat la Iași, și de transformarea săptămânalului „*Lumina*” într-un cotidian cu răspândire națională.

***Gândul*, 1 octombrie 2007, p. 12 : „Simfonia bizantină a puterii”**

Urmează o perioadă în care două personalități accentuate, Președintele și Patriarhul, se vor afla într-un echilibru pe care Traian Băsescu probabil se va strădui să-l tensioneze și să-l folosească în mărunta sa combinatorică electorală. Biserica Ortodoxă Română, dezlegată în principiu de vasalitate, are toate șansele să devină, cu un păstor tânăr, pragmatic și extrem de determinant, o forță, un partener-jucător, nu numai un „furnizor de servicii sociale” (cum o definește legea), nu numai cheia de boltă care lipsea societății civile, ci și principalul furnizor de voturi în campaniile electorale care se vor rostogoli în curând.

***Jurnalul Național*, 1 octombrie 2007, p. 7 : „Patriarhul *Daniel*, oficial Întâistătător al BOR”**

În cadrul unei ceremonii solemne și a unei slujbe speciale, ieri, la Catedrala Patriarhală din București, a avut loc întronizarea Preafericitului Părinte *Daniel* ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române. La solemnitate au participat ierarhi români, delegați ai bisericilor creștine, ai altor biserici și culte din întreaga lume.

Dealul Patriarhiei era, la prima oră a dimineții de ieri, în așteptarea evenimentului celui mai de seamă al Bisericii noastre din această perioadă, întronizarea Patriarhului *Daniel*. Oameni de pază, mulți tineri, studenți la Teologie sau elevi la Seminarul teologic, preoți, călugări din toată țara. Credincioșii au venit pe platoul din jurul bisericii, dar nu în număr extraordinar de mare. Cu toate acestea, destul de mulți, cât să nu fi încăput în biserică. Unii erau emoționați, alții purtau flori albe în mâini spre a le oferi Întâistătătorului, alții veniseră cu copiii, toți au asistat la slujba de afară, urmărind ce se întâmplă pe cele două monitoare imense de afară și pe cele patru mai mici din pridvor. În catedrala s-au aflat, în afară de ierarhii romani, delegați ai bisericilor creștine surori, ai altor biserici și culte din țară și de peste hotare.

***Gardianul*, 1 octombrie 2007, p. 2 : „Întronizarea Patriarhului *Daniel*”**

Nici tema dialogului între Biserici nu a fost uitată de Preafericitul Părinte care s-a referit la oportunitatea deschiderii către alte culte, într-o Europă Unită: O altă temă abordată de noul Patriarh a fost cea a relațiilor cu celelalte Biserici și culte. „Sperăm că dialogul, cooperarea și respectul reciproc vor continua, acordând însă o atenție deosebită păstrării dreptei credințe și tuturor valorilor tradiționale ale Ortodoxiei... Considerăm însă că dragostea de Ortodoxie nu trebuie exprimată doar în atitudini defensive și în temeri excesive, ci mai ales în faptele lucrării pastorale și misionare concrete, după modelul Sfinților Apostoli, pe care Hristos Domnul Cel răstignit și înviat nu i-a lăsat încuiați de teama într-o casă din

Ierusalim, ci i-a trimis la propovăduire sau misiune în toată lumea păgână din vremea lor“, a mai spus acesta.

Click, 1 octombrie 2007, p. 5 : „Sarcină grea, purtată pe umeri slabi”

„Această societate – adesea mai mult indiferentă decât necredincioasă – are nevoie de Biserică, întrucât are nevoie de vindecare și de comuniune spirituală, tocmai pentru identfica libertatea persoanei cu individualismul egoist și cu posesia lucrurilor limitate și trecătoare; ori, viața omenească nu se poate construi temeinic și constant pe vidul spiritual al uitării de Dumnezeu și de vocația cerească sau transcendentă a persoanei umane. Fără persepectiva spirituală sau metafizică, viața umană se reduce repede la „matematica”: număr de indivizi robotizati și cantități de poduse finite, pentru scopuri bine definite, dar într-o lume închisă în sine, autosuficientă”.

Evenimentul Zilei, 13 septembrie 2007, p. 1-3: „Daniel Înnoitorul”

Noul Patriarh e tânăr, ambițios și susținut de mediul de afaceri și de cel politic. El va aduce un suflu nou în Biserica Ortodoxă. *Daniel*, Mitropolit al Moldovei l-a învins pe contracandidatul său, *Bartolomeu Anania*, în turul al doilea, cu scorul de 95 la 65.

De ieri, Biserica Ortodoxă Română are un nou Patriarh, în persoana Înalt Prea Sfințitului *Daniel Ciobotea*, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei.

Acesta a câștigat ieri detașat, cu 95 de voturi față de cele 65 ale Înalt Prea Sfințitului *Bartolomeu Anania*, Mitropolitul Clujului. De altfel, Înalt Prea Sfințitul *Daniel* putea câștiga încă din primul tur, dar i-a lipsit un singur vot.

Prin alegerea de ieri, Biserica Ortodoxă Română intra într-o altă epocă, europeană, odată cu aderarea României în UE. Imediat după alegerea Patriarhului, acesta a participat la o scurtă conferință de presă, unde i-a rugat pe toți credincioșii, dar și pe ierarhi să-l ajute în munca sa, pentru că Patriarhul nu lucrează singur.

În plus, noul Patriarh, Prea Fericitul *Daniel*, a ținut să evoce figura înaintașului său, PF *Teoctist*. Noul Patriarh va fi desemnat oficial pe 30 septembrie. Evenimentul va avea loc într-un cadru festiv, unde vor fi invitați reprezentanții tuturor Bisericilor Ortodoxe.

Jurnalul Național, 13 septembrie 2007, p. 1 : „Așa s-a ales al șaselea Patriarh al românilor”

În primul său mesaj în calitate de Patriarh, Mitropolitul *Daniel* și-a exprimat dorința de a sluji Biserica Ortodoxă Română “așa cum a făcut-o” predecesorul său, Patriarhul *Teoctist*, el mulțumind Sfântului Sinod și membrilor Colegiului Electoral Bisericesc pentru încrederea acordată. Noul Patriarh a pledat pentru “prețuirea, păstrarea și cultivarea” tuturor lucrurilor lăsate de Patriarhul *Teoctist*, decedat pe

30 iulie, la vârsta de 92 de ani. ÎPS *Daniel* a declarat că intenționează să păstreze Biserica pe linia pe care a înscris-o predecesorul său *Teoctist*, “conform dorinței Sfântului Sinod”, și să facă totul pentru că BOR să devină mai cunoscută. În același timp, el a făcut apel la „toți cei care iubesc biserica și țara noastră” să ajute patriarhul în noua misiune ce i-a fost miercuri încredințată. „Avem nevoie de sfaturile voastre, de încurajarea voastră, avem nevoie de cooperarea dumneavoastră și considerăm că Dumnezeu ne va binecuvânta atunci când noi ne vom apropia de El, ascultând cuvântul Evangheliei”, a spus *Daniel*. Răspunzând întrebărilor unor jurnaliști, *Daniel* a afirmat că intenționează să facă BOR “mai cunoscută pe toate planurile”. „Este cunoscută și în prezent, dar vreau să fie mai bine cunoscută în multiplele ei lucrări”, a spus ÎPS *Daniel*. Sfântul Sinod l-a validat pe ÎPS *Daniel* în funcția de patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, stabilind ca la 30 septembrie să aibă loc ceremonia de investire a acestuia în noua funcție, a declarat pentru Mediafax purtătorul de cuvânt al Patriarhiei Române, Constantin Stoica. Noul patriarh va avea titulatura “Preafericirea Sa, Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei și Preafericitul Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române”.

*

Presa internațională a difuzat știri despre alegerea ÎPS *Daniel*, Mitropolitul Moldovei și al Bucovinei, la conducerea Bisericii Ortodoxe Române, după trecerea la cele veșnice a Preafericitului Părinte Patriarh *Teoctist*.

Astfel, potrivit ziare.com, **Agencia France Presse** notează că Înalt Prea Sfințitul *Daniel* este văzut ca un foarte bun „manager”, ceea ce i-a permis să transforme Mitropolia Moldovei într-una dintre cele mai prospere din țară, iar Biserica rămâne instituția cu cea mai mare credibilitate în rândul populației române.

Reuters a scris că noul Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române a fost timp de 17 ani Mitropolit al Moldovei și Bucovinei și devine cel de-al șaselea Patriarh. Agenția a consemnat numărul de voturi cu care a fost ales ÎPS Mitropolit *Daniel*, în fața contracandidatului său, *Bartolomeu Anania*. Reuters a preluat declarația ÎPS Mitropolit *Daniel*, dată în seara zilei de 12 septembrie, după numărarea voturilor:

„Vreau să slujesc Biserica așa cum a slujit-o Preafericitul Patriarh *Teoctist*”, reamintind că în timpul patriarhatului celui din urmă, Papa Ioan Paul al II-lea a vizitat România, prima vizită a unui papă într-o țară majoritar ortodoxă.

Associated Press (AP) și-a început relatarea, remarcând că ÎPS *Daniel* este unul dintre cei mai tineri prelați din Biserica Ortodoxă Română. În vârstă de 56 de ani, el era considerat candidatul cu cele mai mari șanse de a-i urma Preafericitului *Teoctist*. Agenția și-a încheiat relatarea, reamintind că 87% din populația României este ortodoxă, că Biserica s-a reafirmat după căderea comunismului, iar Preafericitul *Teoctist* a fost lăudat pentru dialogul cu Vaticanul.

BIROUL DE PRESĂ AL PATRIARHIEI ROMÂNE

PREAFERICITUL PĂRINTE DANIEL,
PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE
– profil bio-bibliografic –

BIOGRAFIE:

Preafericitul Dr. *Daniel Ciobotea*, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, s-a născut la data de 22 iulie 1951, în satul Dobrești, comuna Bara, județul Timiș, ca al treilea copil în familia învățătorului Alexie și Stela Ciobotea.

Școala primară a urmat-o în satul natal (1958-1962), Dobrești, iar gimnaziul în localitatea Lăpușnic (1962-1966), județul Timiș. În anul 1966 începe cursurile liceale în orașul Buziaș, pe care le continuă și le absolvă în municipiul Lugoj, la Liceul „Coriolan Brediceanu” (1967-1970).

După susținerea examenului de bacalaureat se înscrie ca student la Institutul Teologic Universitar Ortodox din Sibiu (1970-1974), unde obține titlul de licențiat în teologie (Noul Testament).

În perioada 1974-1976 frecventează cursurile de doctorat la Institutul Teologic Universitar Ortodox din București, Secția Sistematică, sub îndrumarea Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae. Își continuă studiile în străinătate: doi ani la Facultatea de Teologie Protestantă a Universității de Științe Umane din Strasbourg (Franța) și doi ani la Universitatea „Albert Ludwig” din Freiburg im Breisgau, Facultatea de Teologie Catolică (Germania).

În 15 iunie 1979 își susține teza de doctorat la Universitatea din Strasbourg, intitulată: *Réflexion et vie chrétiennes aujourd'hui. Essai sur le rapport entre la théologie et la spiritualité* (VII – 424 p.). Teza a fost pregătită sub îndrumarea a doi reputați profesori francezi: Gerard Ziegwald și André Benoît și a primit calificativul *maxim*. Devine astfel doctor al Universității din Strasbourg.

O versiune extinsă a acestei teze a fost pregătită sub îndrumarea mentorului său, Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae și a fost susținută la 31 octombrie 1980 la Institutul Teologic Universitar Ortodox din București sub titlul: *Teologie și spiritualitate creștină. Raportul dintre ele și situația actuală*.

În urma examenului oral și a susținerii tezei, doctorandul Dan-Ilie Ciobotea a fost declarat Doctor în teologie ortodoxă, de asemenea, cu calificativul *maxim*. Pr. Prof. Dr. D. Stăniloae a spus cu acest prilej: „Examenul tezei a dovedit Comisiei de examinare că are în fața sa un candidat bine pregătit, bine informat și mai ales pătruns de dorința și râvna de a trăi o viață teologică de adâncime duhovnicească. Nouă asemenea oameni ne trebuie, oameni care să trăiască în învățătura Bisericii noastre. Spiritualitatea adevărată a preotului aceasta este: să trăiască în așa fel încât să poată răspunde și întrebărilor omului de azi, dar să rămână și preot adevărat. Cu o preoțime fără cultură teologică și fără trăirea demnității și misiunii sublime a preoției se va ajunge la îndepărtarea poporului credincios de Biserică.”

În 1987 intră în viața monahală la Mănăstirea Sihăstria, Jud. Neamț, cu numele *Daniel*, avându-l ca naș de călugărie pe Prea Cuviosul Părinte Arhimandrit Cleopa Ilie.

FUNCTII ȘI ONORURI:

1980-1988 – Lector la Institutul Ecumenic din Bossey, Geneva (Elveția) și profesor asociat la Geneva și Fribourg în Elveția;

1988 – Consilier Patriarhal, Director al Sectorului „Teologie Contemporană și Dialog Ecumenic”;

1988 – Conferențiar la Catedra de Misiune Creștină a Institutului Teologic Universitar Ortodox din București;

1990 (martie) – Ales și hirotonit Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei;

1990 (iunie) – Ales Arhiepiscop al Iașilor și Mitropolit al Moldovei și Bucovinei;

Din 1992 – Profesor de Teologie la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Dumitru Stăniloae” din cadrul Universității „Al. I. Cuza” – Iași;

Președinte al Comisiei Sinodale Naționale pentru Educația Religioasă (București);

Președinte al Comisiei Teologice și Liturgice a Sfântului Sinod al B.O.R.;

Membru de onoare al Comisiei Naționale a Monumentelor Istorice (București);

Membru al Comitetului Executiv și Central al Consiliului Ecumenic al Bisericilor (Geneva, 1991-1998);

Membru al Prezidiului și Comitetului Central al Conferinței Bisericilor Europene (din 1997);

Vicepreședinte al celei de-a II-a Adunări Generale a Conferinței Bisericilor Europene (Graz, 1997);

Membru titular al Academiei Internaționale de Științe Religioase de la Bruxelles (din 2000);

2007 (septembrie) – Ales și întronizat Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

DISTINCTII ȘI TITLURI:

Ordinul Serviciul Credincios în rang de Mare Cruce acordat de către Președintele României, Emil Constantinescu, București, 2000;

Premiul „Pro Humanitate” acordat de Fundația Europeană pentru Cultură „Pro Europa” (din Freiburg im Breisgau), Berlin, Germania, 2002;

Doctor Honoris Causa al Universității Catolice „Sacred Heart”, Fairfield, Connecticut – S.U.A., 2003;

Senator de onoare al Universității „Dunărea de Jos”, Galați, 2003;
 Doctor Honoris Causa al Universității de Arte „George Enescu” din Iași – 14
 ianuarie 2006.

ACTIVITĂȚI EDUCATIONALE ȘI CULTURALE:

I) Fondator de instituții:

Facultatea de Teologie Ortodoxă „Dumitru Stăniloae” (reactivată), Iași – 1990;
 Seminarul Teologic Ortodox „Sf. Cuvioasă Parascheva”, Agapia-1991;
 Seminarul Teologic Ortodox „Sf. Gheorghe”, Botoșani – 1992;
 Seminarul Teologic Ortodox „Sf. Ioan Iacob”, Dorohoi – 1993;
 Școala Teologico-Sanitară Postliceală, Piatra Neamț – 1993;
 Academia Ortodoxă „Sf. Ioan de la Neamț”, Mănăstirea Neamț – 1993;
 Școala Teologico-Sanitară Postliceală „Sf. Cuv. Parascheva”, Iași – 1994;
 Centrul Mitropolitan de Cercetări T.A.B.O.R. – 1994;
 Centrul Cultural-Pastoral „Sf. Daniil Sihastru”, Durău – 1995;
 Biblioteca Ecumenică „Dumitru Stăniloae”, Iași – 1995;
 Seminarul Teologic Ortodox „Sf. Vasile cel Mare”, Iași – 1995;
 Seminarul Teologic Ortodox „Sf. Împărați Constantin și Elena”, Piatra
 Neamț – 1996;
 Institutul Ecumenic și Social-Pastoral „Sf. Nicolae”, Iași – 1997;
 Institutul Cultural-Misionar TRINITAS (Editura Trinitas, tipografie și Radio
 Trinitas), Iași – 1997;
 Centrul de Conservare și Restaurare a Patrimoniului religios „Resurrectio” – 1998;
 Centrul de presă „Lumina” – 2007;
 TRINITAS TV (post de televiziune), Iași – 2007.

II) Fondator de publicații:

Vestitorul Ortodoxiei, periodic de informație bisericească, teologie și spiri-
 tualitate al Patriarhiei Române (1990);
Candela Moldovei, buletinul oficial al Mitropoliei Moldovei și Bucovinei;
Teologie și Viață, revistă de gândire și spiritualitate (Iași, 1992);
Lumina, primul cotidian creștin din România.

ACTIVITĂȚI SOCIAL-CARITATIVE

Fondator de instituții:

Cabinetul stomatologic „St. Pantelimon”, Iași – 1993;
 Asociația Medicilor și Farmaciștilor Ortodocși din România, Iași – 1993;
 Departamentul socio-caritativ „Diaconia”, Iași – 1994;
 Cantine pentru săraci la Iași, Pașcani, Dorohoi, Hârlău – 1993–1995;

Dispensar policlinic „Sf. Ap. Petru și Pavel”, Iași – 1998;
 Centrul de diagnostic și tratament „Providența”, Iași – 2000;
 Fundația „Solidaritate și Speranță”, Iași – 2002;
 Centrul de educație și informare medicală „Providența II”, Iași – 2002;
 Institutul social-caritativ „Diaconia”, Iași — 2003;
 Centrul Social-Cultural „Sfântul Paisie de la Neamț”, Mănăstirea Neamț – 2004;
 Centrul Social-Cultural „Sf. Ilie”, Mănăstirea Miclăușeni, 2005.

Susținător activ al:

- Asociației Studenților Creștini Ortodocși din România (ASCOR);
- Frăției Ortodoxe Române (FOR);
- Societății (Naționale) Ortodoxe a Femeilor din România (SNFOR) în prezent (SFOR);
- Ligii Tineretului Ortodox Român (LTOR).

ACTIVITĂȚI LITURGICE ȘI MISIONARE

I) Aducerea moaștelor unor sfinți și a unor relicve sfinte la Iași și în eparhiile sufragane ale Mitropoliei Moldovei și Bucovinei:

- 1992 – fragment din lemnul Sfintei Cruci ce se păstrează la Mănăstirea Xiropotamu din Muntele Athos – Grecia;
- 1996 – moaștele Sfântului Apostol Andrei din Patras – Grecia;
- 2000 – moaștele Sf. M. Mc. Gheorghe din Livadia – Grecia – moaștele Sf. Ierarh Vasile cel Mare și Sf. Grigorie Teologul din București;
- 2001 – Brâul Maicii Domnului din Volos – Grecia;
- 2002 – moaștele Sf. Ioan Casian din Marsilia – Franța;
- 2003 – moaștele Sf. Dimitrie, Izvorătorul de Mir, din Tesalonic – Grecia;
- 2004 – fragment din lemnul Sfintei Cruci ce se păstrează la Mănăstirea Panaghia Soumela, Veria – Grecia;
- 2005 – moaștele Sf. Apostol Pavel din Veria – Grecia;
- 2006 – moaștele Sf. Nectarie din Eghina – Grecia.

2. Aniversări și comemorări în Mitropolia Moldovei și Bucovinei:

- 1992 – Proclamarea canonizării Bincredinciosului Voievod Ștefan cel Mare și Sfânt, Sf. Ierarh Leontie de la Rădăuți, Sf. Cuv. Daniil Sihastrul de la Voroneț, Sf. Cuv. Teodora de la Sihla, Sf. Cuv. Ioan Iacob de la Neamț, Sf. Cuv. Antipa Atonitul de la Calapodești;
- 1992 – 350 de ani de la Sinodul de la Iași (1642);
- 1997 – Jubileul Mănăstirii Neamț – 500 de ani de la sfințirea bisericii „Înălțarea Domnului” (Monument UNESCO);

2000 – Jubileu – 2000 de ani de creștinism (Pelerinaj internațional la Iași);
Jubileul Mănăstirii Bistrița – 600 de ani de existență;

2001 – Colocviul „600 de ani de la recunoașterea Mitropoliei Moldovei și Bucovinei de către Patriarhia Ecumenică” în 1401; 360 de ani de la aducerea la Iași a moaștelor Sf. Cuv. Parascheva;

2002 – Colocviul „360 de ani de la Sinodul de la Iași (1642)”;

Proclamarea canonizării Sf. Ierarh Petru Movilă;
2003 – Momentul aniversar „1690 de ani de la Edictul de la Milan (313)”;
Colocviul „280 de ani de la trecerea la cele veșnice a Voievodului Dimitrie Cantemir”; 100 de ani de la nașterea și 10 ani de la trecerea la cele veșnice a Pr. Prof. Dumitru Stăniloae;

2004 – 500 de ani de la trecerea la cele veșnice a Sfântului Voievod Ștefan cel Mare;

2005 – Proclamarea canonizării Sf. Ierarh Dosoftei, Mitropolitul Moldovei;
Proclamarea canonizării Sf. Cuv. Onufrie de la Vorona;

2007 – Proclamarea canonizării Mitropolitului Varlaam al Moldovei.

A înființat peste 300 de parohii, 40 de mănăstiri și schituri, 5 protopopiate (Iași I, Darabani, Săveni, Roznov și Ceahlău) și a inițiat și susținut construirea a peste 250 de biserici noi.

ORGANIZATOR DE SIMPOZIOANE, COLOCVII, CONGRESE, EXPOZIȚII:

– Prima întâlnire monahală din Arhiepiscopia Iașilor, 5 - 6 septembrie 1990;
– Simpozionul național „Sf. Cuv. Paisie de la Neamț”, Mănăstirea Neamț – 1994;
– Simpozionul „Armata și Biserica – instituții fundamentale ale unității și continuității românești”, Iași, 1996;

– Simpozionul Conferinței Bisericilor Europene, Iași – 2000;

– Simpozionul internațional „Iluminism și isihasm”, Durău – 2001;

– Colocviul științific jubiliar „Mitropolia Moldovei 600”, Iași – 2001;

– Consultarea internațională „Autoritate și învățătură autoritativă” a Comisiei „Credință și Constituție” (Consiliul Ecumenic al Bisericilor - CEB, Geneva), Durău – 2002;

– Colocviul național de presă „Biserica în mass-media și mass-media în Biserică”, Durău – 2003;

– Simpozionul „Preot Dumitru Stăniloae – teolog al Ortodoxiei ecumenice”, Iași, 2003;

– Simpozionul internațional „Drepturile omului – dimensiune spirituală și acțiune civică” – Patrimoniul cultural mondial. Drepturi și responsabilități (organizat în colaborare), Iași, 3-5 mai 2004;

- „Patrimoniul religios al României – permanență spirituală europeană”, cursurile de perfecționare a ghizilor și muzeografilor din muzeele bisericești (în colaborare), Mănăstirea Neamț, 19-26 septembrie 2004;
- „Dezvoltarea rurală în România - un nou început” – Conferința internațională dedicată agriculturii (în colaborare), Durău, 4-5 octombrie 2004;
- Simpozion interconfesional „Cuvântul neschimbător al lui Dumnezeu într-o lume schimbătoare”, Iași, 6 octombrie 2004;
- Simpozionul național „Monumentul, tradiție în viitor”, ediția a VI-a, Iași, 7-9 octombrie 2004;
- Cea de a XII-a întrunire a Comisiei mixte de Dialog Ortodox – Luteran (Durău, România, 7-13 octombrie 2004);
- Salonul național de carte, Iași, 12 octombrie 2004;
- Simpozionul Internațional „Aspecte ale vieții spirituale în Europa de sud-est din preistorie până în perioada medievală” (în colaborare), Iași, 18 octombrie 2004;
- Simpozionul Ecumenic Internațional „Hristos în mijlocul nostru: valoarea vieții liturgice pentru societatea de astăzi”, Durău, 9-13 mai 2005;
- Simpozionul Internațional iudeo-creștin „Viața – dar divin și responsabilitate umană în tradițiile iudaică și creștină”, Iași, 15-19 mai 2005;
- Simpozionul Internațional „Contacte etnice și interferențe culturale la nordul și vestul Mării Negre de la colonizarea greacă până în zilele noastre”, Aula Academiei Române, Iași, 13 iunie 2005;
- Simpozionul „Biserică și Stat în România și Europa de Est astăzi”, Iași, 5-6 octombrie 2005 (în colaborare cu Centrul de Studii Postcomuniste „St. Francis Xavier” University din Canada);
- Expoziția de fotografie și icoană „Lumina de la Răsărit” (în colaborare cu Institutul Polonez din București), Iași, 19 ianuarie 2007;
- Conferința anuală a Academiei Internaționale de Genealogie „O istorie familială peste frontiere” (în colaborare cu mai multe instituții), Iași, 9-13 mai 2007;
- Simpozionul „Dialogul dintre teologie și filosofie” (în colaborare cu Ministerul Culturii și Cultelor), Durău, 15 - 16 mai 2007;
- Simpozionul „Drepturile omului. Dimensiune spirituală și acțiune civică”, Iași, 15 - 17 iunie 2007.

INIȚIATOR, SPRIJINITOR ȘI ORGANIZATOR DE PROGRAME SOCIALE, CULTURALE ȘI EDUCATIVE:

- Înscrierea orașului Iași în programul internațional de pelerinaj „Pilgrim 2000”, alături de alte orașe din Europa – 2000;
- Excursie de studii în Grecia efectuată de către un grup de profesori de la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Dumitru Stăniloae” din Iași - 2001;
- Pelerinaj de studii la Constantinopol și în Asia Mică, efectuat de către un grup de profesori de la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Dumitru Stăniloae” din Iași – 2003;

- Pelerinaj la Muntele Athos de către un grup de călugări de la Mănăstirea Sihăstria și de la Catedrala Mitropolitană din Iași;
- „Patrimoniul religios al României – permanență spirituală”. Cursuri de perfecționare a ghizilor și muzeografilor din muzeele bisericești, Mănăstirea Neamț, 19-26 septembrie 2004;
- Cursuri de limba engleză eclezială la Institutul Ecumenic „Sf. Nicolae” – Iași;
- Program de Dezvoltare și Finanțare Rurală, Iași, 2005;
- Pelerinaj în Țara Sfântă și Egipt de către grup de profesori de la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Dumitru Stăniloae” din Iași, februarie 2006;
- „Hristos împărtășit copiilor” – proiect catehetic internațional în parteneriat cu organizația World Vision, 2006;
- Cursul de pregătire a personalului din muzeele religioase din România, în parteneriat cu Ministerul Culturii și Cultelor, Iași, 19 iunie-1 iulie 2006;
- Constituirea Consiliului misionar Consultativ al Arhiepiscopiei Iașilor – Centrul Eparhial Iași, 17 iunie 2006;
- „Pentru îmbelșugarea roadelor pământului”. Programe în agricultură și silvicultură pentru dezvoltarea și susținerea activității economice din cadrul mănăstirilor, în colaborare cu Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale – Mănăstirea Bistrița, 23 iunie 2006;
- Curs de pregătire a preoților pentru accesarea de fonduri europene, în colaborare cu Centrul Regional de Dezvoltare Rurală – Iași, 2-6 octombrie 2006;
- Excursie de studii în Egipt și Iordania efectuată de către un grup de profesori de la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Dumitru Stăniloae” din Iași, februarie 2007.

PARTICIPĂRI LA SIMPOZIOANE, CONGRESE ȘI CONFERINȚE:

- Al III-lea Congres Ortodox al Europei Occidentale, Amiens (Franța), 1977;
- Întrunirea Comisiei „Credință și Constituție” a Consiliului Ecumenic al Bisericii (C.E.B.), consacrată problemei Filioque, Klingenthal-Strasbourg (Franța), 1978;
- Seminarul Studenților Creștini, Bossey (Elveția), 1980;
- Conferințele internaționale organizate de secția „Biserică și Societate” a C.E.B., cu tema „Credința, știința și viitorul”;
 - a) Wellesley College, 1980;
 - b) Massachusetts Institute of Tehnology, Cambridge (S.U.A.), 1980;
- Conferința din cadrul Întrunirii Ecumenice de la Academia Catolică din Freiburg im Bressgau (RFG), 1981;
- A II-a Conferință pregătitoare a Sfântului și Marelui Sinod Panortodox, Chambésy (Elveția), 1982;
- A IV-a Adunare Generală a C. E .B., Vancouver (Canada), 1983;

- Congresul „La Fraternité Orthodoxe”, Paris (Franța), 1988;
- Conferință la Institutul Teologic „St. Serge” din Paris (Franța), 1988;
- Seminar ecumenic ținut la Facultățile de Teologie evanghelice Matanza și Santiago de Cuba (Cuba), 1988;
- Simpozionul organizat de Seminarul „St. Vladimir” din New York, la aniversarea a 50 de ani de existență, (S.U.A.), 1988;
- Conferința „Semnificația și importanța icoanei în Ortodoxie”, Göteborg (Suedia), 1988;
- Reuniunea Comitetului Executiv (C.E.) al C.E.B., Geneva (Elveția), 1989;
- Vizita la Patriarhia Moscovei, împreună cu un grup de profesori de la Bossey/Geneva (Elveția), 1989;
- Lucrările Comisiei Programului pentru educație teologică a C.E.B., Yogyakarta (Indonezia), 1989;
- Consultația pentru învățământul teologic ecumenic, New York (SUA), 1989;
- Conferință la Biblioteca română din New York, unde a prezentat ediția jubiliară a Bibliei de la București, 1688–1988 și cea a Noului Testament de la Bălgrad (1648–1988), (SUA), 1989;
- Consultație interortodoxă a C.E.B., Academia Ortodoxă, Creta (Grecia), 1989;
- Reuniunea Comisiei „Credință și Constituție”, Paris (Franța), 1989;
- A XXX-a Aniversare a Institutului Ecumenic Catolic al Universității din Münster (R.F.G.), 1990;
- Al IV-lea Festival Internațional „Syndesmos” al Tineretului Ortodox, Macri (Grecia), 1991;
- A VII-a Adunare a C.E.B. de la Canberra (Australia), 1991;
- Întrunirea Întâistătătorilor Bisericii Ortodoxe Române de la Constantinopol (Turcia), 1992;
- Seminarul ortodox internațional „Teologie și spiritualitate ortodoxă”, Iași (România), 1992;
- Comisiile de lucru ale C.E.B., Evian (Franța), 1992;
- Reuniunea Comisiei „Credință și Constituție” a C.E.B., Boston (SUA), 1992;
- Conferința Internațională a rectorilor, organizată de UNESCO, Sinaia (România), 1992;
- Întrunirea Grupului de lucru al C.E.B. de la Strasbourg (Franța), 1993;
- Al VIII-lea Congres al Ortodoxiei Occidentale, Blanchenberge (Belgia), 1993;
- Consiliul General al Bisericii, Geneva (Elveția), 1993;
- Simpozion Internațional „Sf. Cuv. Paisie de la Neamț”, Mănăstirea Neamț, 1994;
- Lucrările Comitetului Central al C.E.B., Johannesburg (Africa de Sud), 1994;
- Conferința „Conducerea religioasă în societatea laică”, Ierusalim (Israel), 1994;
- Întrunirea ecumenică a C.E.B., Iași (România), 1994;
- Seminarul Internațional „Tineretul Ortodox și Ecologia”, Academia Ortodoxă „Sf. Ioan de la Neamț” (România), 1994;

- Seminarul Internațional „Spiritualitate pentru timpurile noastre”, Iași (România), 1994;
- Ședința C.E. al C.E.B., București (România), 1994;
- Lucrările Grupului pregătitor pentru cea de a II-a reuniune ecumenică europeană, Geneva (Elveția), 1994;
- Lucrările Grupului pregătitor pentru cea de a II-a reuniune a Bisericilor europene de la Graz, Geneva (Elveția), 1995;
- Conferința pregătitoare pentru a II-a întâlnire a Bisericilor Europene, Assisi (Italia), 1995;
- Întâlnirea Întâistătătorilor Bisericilor Ortodoxe cu prilejul împlinirii a 1900 de ani de la scrierea Apocalipsei a Sf. Ioan Evanghelistul, Patmos (Grecia), 1995;
- Comitetul pregătitor pentru a II-a Adunare Ecumenică Europeană, Graz (Austria), 1995;
- Întâlnirea Comitetului pregătitor pentru a II-a Adunare Ecumenică Europeană, St. Gallen (Elveția), 1996;
- Adunarea Creștină Europeană de la Graz (Austria) – 1997;
- Lucrările C.E. al C.E.B., Geneva (Elveția) – 1997;
- Lucrările Comitetului Central al Conferinței Bisericilor Europene (C.C. al C.B.E.) Nyborg (Danemarca) – 1998;
- Seminarul „Mișcarea ecumenică în secolul XX. Rolul teologiei în concepția și viața ecumenică din România”, Iași (România) - 1998;
- Simpozionul Internațional privind problema purcederii Duhului Sfânt, Viena (Austria) – 1998;
- Întâlnire inter-ortodoxă, Damasc (Siria), 1998;
- Sinod panortodox (Bulgaria), 1998;
- Întrunirea Internațională „Oameni și Religii”, București (România), 1998;
- Simpozionul „Dimensiunea dialogului interconfesional”, Durău (România), 1999;
- Întâlnirea Prezidiului Conferinței Bisericilor Europene, Barcelona (Spania), 1999;
- Întrunirea Comitetului comun al C.C.E.E. - C.B.E., Praga, 2000;
- Congres Internațional (Germania), 2000;
- Întrunirea C.C. al C.B.E., Iași (România), 2000;
- Întâlnirea Ecumenică a Bisericilor Europei, Strasbourg (Franța), 2001;
- Simpozionul Internațional „Iluminism și Isihasm”, Durău (România), 2001;
- Simpozionul Internațional „Știință și Religie – antagonism sau complementaritate?”, București (România), 2001;
- Simpozionul Internațional „Comunitățile Religioase și Uniunea Europeană”, Bruxelles (Belgia), 2001;
- Colocviul științific jubiliar „Mitropolia Moldovei 600”, Iași (România), 2001;

- Congresul Internațional „Familia și viața la începutul unui nou mileniu creștin”, București (România), 2001;
- „Lumânări de Înviere”, conferință despre frescele moldave, susținută la expoziția organizată la Padova (Italia) – 2001;
- Întrunirea Comitetului comun al C.C.E.E. al C.B.E., Porto (Portugalia), 2001;
- Conferința Bisericilor Europene (C.B.E.), Geneva (Elveția), 2001;
- Simpozionul „Știință și Religie” (Academia Română), București (România), 2001;
- Conferința Internațională „Bisericele și valorile euro-atlantice”, București, 2002;
- Consultarea Internațională „Autoritate și învățatură autoritativă”, organizată de C.E.B., Durău, 2002;
- Colocviul Internațional „A fi episcop astăzi, demnitatea și dificultatea unei misiuni”, Durău, 2002;
- Congresul omagial de patrologie „Pr. Prof. Dr. Ioan G. Coman”, București, 2002;
- Congresul Internațional „Biserica și Bioetica”, Chambésy, Geneva, Elveția, 2002;
- Lucrările Prezidiului C.B.E., Atena, Grecia, 2003;
- A XII-a Adunare a Conferinței Bisericilor Europene, Trondheim, Norvegia, 2003;
- Colocviul național de presă „Biserica în mass-media și mass-media în Biserică”, Durău, 2003;
- Simpozion de oncologie, Freiburg, Germania, 2003;
- Congresul Național al Facultăților de Teologie din România, ediția I, Durău, 2003;
- Simpozionul „Părintele Dumitru Stăniloae – teolog al Ortodoxiei ecumenice”, Iași, 2003;
- Colocviul Internațional Ecumenic „Biserică și Societate”, Mănăstirea din Praglia, Padova, Italia, 2003;
- Congresul Internațional de Teologie „Acad. Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae - 100 de ani de la naștere”, București, 2003;
- Conferința Internațională „Învățătura ortodoxă despre Biserică”, Moscova, 2003;
- Întrunirea Comitetului mixt KEK (CCE) în Opole, Polonia, 2004;
- Simpozionul „Ștefan cel Mare și Sfânt – 500”, Vaslui, 10 ianuarie 2004;
- Simpozionul Internațional „Drepturile omului – dimensiune spirituală și acțiune civică” – Patrimoniul cultural mondial. Drepturi și responsabilități” (organizat în colaborare), Iași, 3-5 mai 2004;
- Conferința „Viața în plinătatea sa”, Consiliul Internațional al Organizației World Vision, București, 22-26 august 2004;
- Colocviul științific internațional „Ștefan cel Mare, principe al Moldovei și Europa timpului său”, Roma, 28 septembrie 2004;

- Simpozionul științific „Ștefan cel Mare și Sfânt – 500”, Academia de România, Roma (Italia), 28 septembrie 2004;
- Expoziție de documente istorice cu tema: „Ștefan cel Mare – puncte între Orient și Occident” – Muzeul Vaticanului, 28-30 septembrie 2004;
- „Dezvoltarea rurală în România – un nou început” – Conferința Internațională dedicată agriculturii, Durău, 4-5 octombrie 2004;
- Comisia Internațională mixtă de dialog ortodox-luteran, Durău, 8 octombrie 2004;
- Salonul național de carte, Iași, 12 octombrie 2004;
- Simpozionul Internațional „Aspecte ale vieții spirituale în Europa de sud-est din preistorie până în perioada medievală”, Iași, 18 octombrie 2004;
- Ședința anuală de lucru a Comitetului unit KEK/CCEE, din Europa, Chartres (Franța), 3-5 februarie 2005;
- Conferința „Péché et culpabilité dans une perspective orthodoxe”, Centrul Universitar Mediteranean, Nice (Franța), 10 martie 2005;
- Funeraliile Sanctității Sale Papa Ioan Paul al II-lea, Roma, 6-8 aprilie 2005;
- Simpozionul Ecumenic Internațional „Hristos în mijlocul nostru: valoarea vieții liturgice pentru societatea de astăzi”, Durău, 9-13 mai 2005;
- Simpozion Internațional iudeo-creștin „Viața – dar divin și responsabilitate umană în tradițiile iudaică și creștină”, Iași, 15-19 mai 2005;
- Conferința „Biserica Ortodoxă și noua Europă”. Prejudecăți și realizări, experiență ecumenică și perspective, Universitatea Marc Block din Strasbourg (Franța), 27 mai 2005;
- Simpozionul Internațional „Contacte etnice și interferențe culturale la nordul și vestul Mării Negre de la colonizarea greacă până în zilele noastre. Aula Academiei Române, Iași, 13 iunie 2005;
- Întunirea Comitetului Central al Conferinței Bisericilor Europene – Aghios Nikolaos (Creta), 3-11 iunie 2005;
- „Biserica și societatea după Sfântul Apostol Pavel”. Ediția a XI-a a Congresului Științific Internațional „Pavlia” – Veria, Grecia, 26-30 iunie 2005;
- Simpozionul „Libertatea religioasă în context românesc și european”, organizat de Ministerul Culturii și Cultelor și Asociația Conștiință și Libertate, București, 12-13 septembrie 2005;
- Congresul „Europa dialogului”, sau „Cum să fii creștin într-o Europă pluralistă?”, Gniezno (Polonia), 18 septembrie 2005;
- Prima etapă a celei de a III-a Adunări Ecumenice Europene – Roma (Italia), 24-27 ianuarie 2006;
- Lucrările Comitetului Comun CCEE – KEK, Roma (Italia), 27-28 ianuarie 2006;

- A II-a Consultație a Facultăților de Teologie din Europa, cu tema „The Challenges of Theology in a Pluralistic Europe” (Provocări ale teologiei într-o Europă pluralistă), Graz (Austria), Centrul pentru Educație Mariatrost, 6-9 iulie 2006;
- Conferința Pastoral-Misionară „Biserica Ortodoxă Română și integrarea europeană. Exigențe, probleme și perspective”, Iași, 21-24 august 2006;
- Pactul teritorial pentru ocuparea forței de muncă și incluziune socială în Regiunea Nord-Est, Piatra Neamț, 19 septembrie 2006;
- Al XVI-lea Congres Național al Societății de Radiologie și Imagistică Medicală din România și al VI-lea Congres Francofon de Imagistică Medicală al țărilor Europei Centrale și de Est – Iași, 28-30 septembrie 2006;
- A treia etapă pregătitoare a celei de a III-a Adunări Ecumenice Europene, Wittenberg (Germania), 15-18 februarie 2007;
- Conferința „Agricultura ecologică, o alternativă sfântă și salvatoare”, Iași, 4 mai 2007;
- Simpozionul „Dialogul dintre teologie și filosofie”, Durău, 15-16 mai 2007;
- Seminarul „Probleme actuale privind conservarea și reabilitarea clădirilor cu valoare istorică”, Iași, 18 mai 2007;
- Simpozionul „Drepturile omului. Dimensiune spirituală și acțiune civică”, Iași, 15-17 iunie 2007;
- Consultația preparatorie a delegaților Bisericilor Ortodoxe la cea de-a III-a Adunare Ecumenică de la Sibiu din 4 - 9 septembrie 2007, Rhodos, 26-27 iunie 2007.

ACTIVITATE ȘTIINȚIFICĂ ȘI PUBLICISTICĂ

I) Lucrări în volum:

A. Publicate:

„Atât de mult a iubit Dumnezeu lumea...”. 12 Scrisori pastorale de Crăciun și Paști, Iași, Trinitas, 1996, 97 p.

Confessing the Truth in Love: Orthodox Perceptions on Life, Mission and Unity, Iași, Trinitas, 2001, 258 p.

Făclii de Înviere – Înțelesuri ale Sfintelor Paști, Iași, Trinitas, 2005, 183 p.

Dăruire și dăinuire. Raze și chipuri de lumină din istoria și spiritualitatea românilor, Iași, Trinitas, 2005, 439 p.

Daruri de Crăciun – înțelesuri ale Sărbătorii Nașterii Domnului, Iași, Trinitas, 2005, 138 p.

Brâncuși. Sculptor creștin ortodox, Iași, Trinitas, 2007, 88 p.

B. În curs de apariție la Editura Trinitas:

Știința mântuirii (Studii de teologie socială și misionară, 350 p.);

Comori ale Ortodoxiei (Studii de spiritualitate ortodoxă, 420 p.);

Teologie și Spiritualitate (teză de doctorat, 372 p.);

Păstorul Cel Bun (Cateheze și omilii, 450 p.);
Foame și sete după Dumnezeu (înțelesul și folosul postului, cateheze, 220p.);
Fais l'oeuvre de l'Evangeliste (studii de spiritualitate ortodoxă și misiune creștină în limba franceză, 215 p.).

II) Traduceri:

Stăniloae Dumitru – *Le génie de l'Orthodoxie. Introduction*, Edit. Desclée de Brouwer, Paris, 1985, col. Théophanie.

III) Alte lucrări:

49 broșuri;

876 articole, studii, cuvântări, prefețe în limba română;

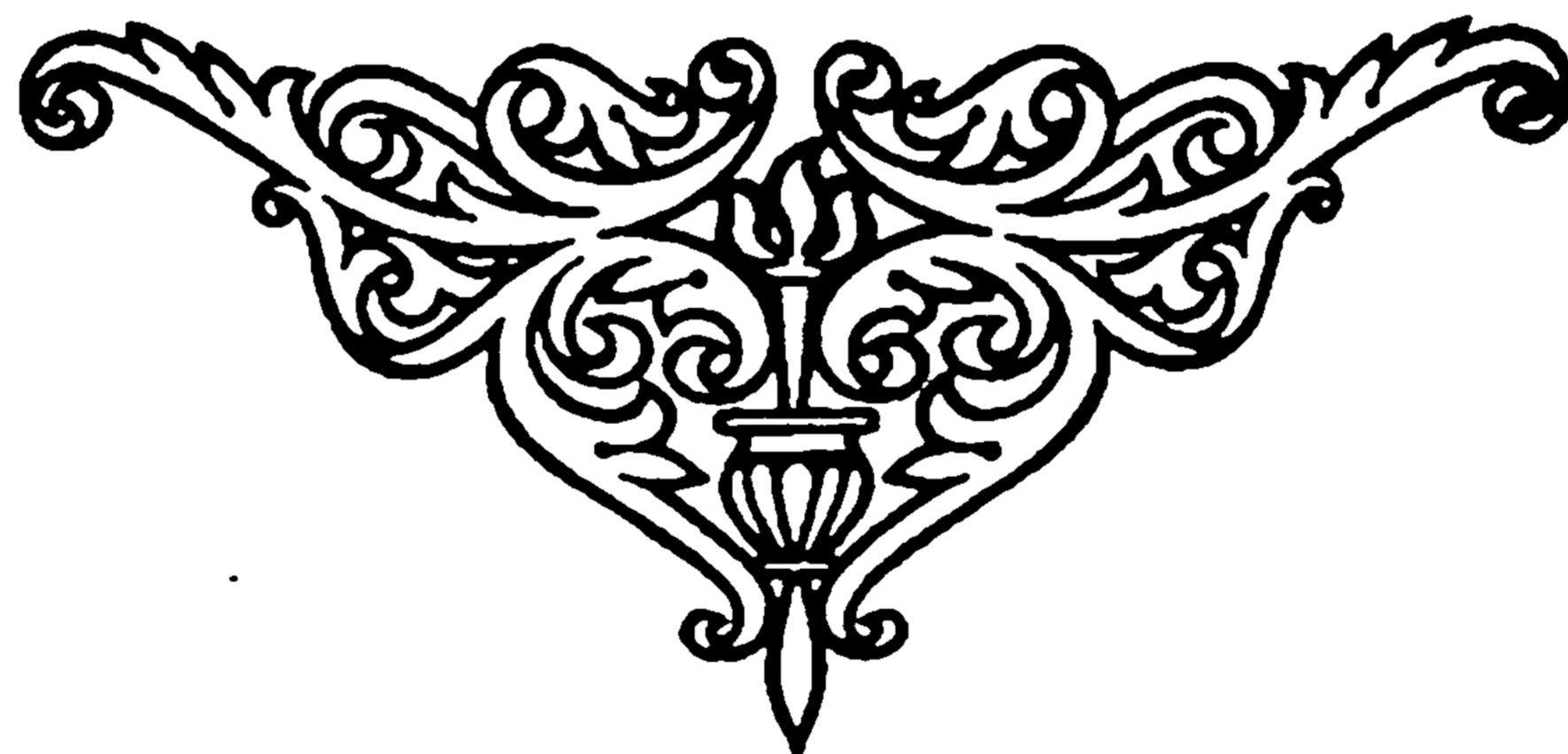
45 studii și articole scrise în limba franceză;

35 studii și articole scrise în limba engleză;

19 studii și articole scrise în limba germană;

14 studii și articole apărute în alte limbi.

REDACTIA

AGENDA DE LUCRU
A PREAFERICITULUI PĂRINTE DANIEL,
PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

(12 septembrie-31 decembrie 2007)

Miercuri, 12 septembrie

– A participat la Sfânta Liturghie și la slujba de *Te Deum*, săvârșite de PS Episcop *Irineu* Slătineanu în Catedrala Patriarhală. A deschis Ședința extraordinară a Sfântului Sinod pentru desemnarea candidaților la alegerea de Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române. Sub președinția ÎPS *Nicolae*, Mitropolitul Banatului, au fost desemnați cei trei candidați: ÎPS *Daniel*, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei și Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, ÎPS *Bartolomeu*, Mitropolitul Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului, și PS *Ioan*, Episcopul Covasnei și Harghitei.

– După-amiază, a luat parte la slujba de *Te Deum* în Catedrala Patriarhală, apoi a deschis lucrările Colegiului Electoral Bisericesc și, potrivit Statutului, a invitat pe ÎPS *Nicolae*, Mitropolitul Banatului, să prezideze ședința. În urma votului exprimat de către membrii Colegiului Electoral Bisericesc, ÎPS Mitropolit *Daniel* a fost ales, prin vot secret, Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române. După finalizarea procedurii electorale, Înalt Prea Sfinția Sa a preluat președinția lucrărilor și a rostit un cuvânt de mulțumire membrilor Colegiului Electoral Bisericesc.

– Seara, Sfântul Sinod a validat alegerea ÎPS Mitropolit *Daniel* al Moldovei și Bucovinei în scaunul de Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

Joi, 13 septembrie

– A acordat un interviu pentru Radio România Actualități.

Vineri, 14 septembrie – Înălțarea Sfintei Cruci

– A săvârșit Sfânta Liturghie în biserica „Sf. Mare Mucenic Gheorghe”, vechea Catedrală mitropolitană din Iași.

Sâmbătă, 15 septembrie

– A săvârșit slujba de resfințire a bisericii „Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil” din localitatea Șcheia, protopopiatul Pașcani, jud. Iași.

Duminică, 16 septembrie

– A sfințit biserica Schitului „Intrarea în Biserică a Maicii Domnului” din localitatea Țibucani, protopopiatul Târgu Neamț, județul Neamț, și paraclisul cu

hramurile „Sf. Mare Mucenic Pantelimon și Sf. Ierarh Dosoftei“ al Schitului de monahi din Poiana lui Dușan, comuna Valea Seacă, protopopiatul Pașcani, jud. Iași.

Marti, 18 septembrie

Primiri:

- Domnul Varujan Vosganian, Ministrul Economiei și Finanțelor;
- Domnul Laurențiu Tănase, membru CNSAS;
- Un grup de maici de la mănăstirea Ormilă, Grecia.

Miercuri, 19 septembrie

- A prezidat Permanența Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Bucureștilor.

Joi, 21 septembrie

Primiri:

- Doamna Ingrid Zaarour, Președintele Autorității Naționale pentru Restituirea Proprietăților.

Duminică, 23 septembrie

- A participat la Slujba Sfintei Liturghii la Mănăstirea Hadâmbu din comuna Mogoșești, jud. Iași, unde a rostit cuvânt de învățătură.

Joi, 27 septembrie

- Cu ocazia sărbătorii Sfântului Ierarh Antim Ivireanul, hramul Mănăstirii Antim din București, a participat la Sfânta Liturghie și a rostit cuvânt de învățătură, evocând personalitatea marelui mitropolit al Țării Românești.

Duminică, 30 septembrie

- În Catedrala Patriarhală a avut loc ceremonia de întronizare a Preafericitului Părinte *Daniel* ca Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei, Locțiitor al Tronului Cezareei Capadociei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române. La eveniment au participat membrii Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, Excelența Sa Domnul Traian Băsescu, Președintele României, Domnul Nicolae Văcăroiu, Președintele Senatului României, Domnul Valer Dorneanu, Vicepreședinte al Camerei Deputaților, Domnul Călin Popescu Tăriceanu, Prim Ministru al Guvernului României, alte autorități centrale și locale, MS Regele Mihai și familia regală, reprezentanți ai Bisericilor Ortodoxe surori, Bisericilor Ortodoxe Orientale, Bisericii Romano-Catolice, Bisericii Anglicane, Bisericilor protestante, Consiliului Mondial al Bisericilor și Conferinței Bisericilor Europene, ai Cultelor din România, delegați ai comunităților românești din afara granițelor țării, membri ai corpului diplomatic acreditat la București, alte personalități ale vieții publice românești și numeroși credincioși.

– După-amiază, PFP Patriarh *Daniel* a primit din partea Excelenței Sale Domnul Traian Băsescu, Președintele României, Ordinul Național *Steaua României în Grad de Mare Cruce*, la Palatul Cotroceni, în prezența membrilor Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române și a delegațiilor din străinătate.

– Seara, a acordat un interviu la postul național TVR privind situația actuală a Bisericii Ortodoxe Române.

Marți, 2 octombrie

– A semnat, la Palatul Victoria, împreună cu Excelența Sa, Domnul Călin Popescu Tăriceanu, Primul Ministru al României, Protocolul de colaborare în domeniul incluziunii sociale.

Primiri:

– Excelența Sa, Domnul Martin Eichinger, ambasadorul Austriei la București.

Miercuri, 3 octombrie

Primiri:

– Domnul Florin Georgescu, Prim-Viceguvernator al Băncii Naționale a României, Domnul dr. ing. John Cepoi din SUA, Domnul dr. Ioan Gh. Popa și Domnul prof. Mihai Miron.

Joi, 4 octombrie

– A participat la deschiderea oficială a noului an universitar 2007-2008 la Facultatea de Teologie „Patriarhul Justinian” a Universității din București și a rostit o alocuțiune cu tema: „Spiritualitate liturgică, știință academică și misiune socială”.

Primiri:

– Excelența Sa, Domnul Roland Lohkamp, ambasadorul Germaniei la București, și ÎPS *Ilarion*, Mitropolit de Durostorum și Silistra (Bulgaria).

Vineri, 5 octombrie

Primiri:

– Domnul prof. Martin Hauser, șeful Departamentului UNESCO pentru schimburi interculturale și interreligioase din cadrul Universității București.

Duminică, 7 octombrie

– A participat la slujba Sfintei Liturghii de la biserica „Sf. Mare Mucenic Gheorghe”, vechea Catedrala mitropolitană din Iași, și a rostit cuvânt de învățătură.

– A resfințit biserica „Sfinții Apostoli Petru și Pavel – Moara de Vânt” din Iași.

Joi, 11 octombrie

– Înconjurat de un sobor de ierarhi, preoți și diaconi, a săvârșit slujba de resfințire a Sfintei mese a Catedralei mitropolitane din Iași.

Sâmbătă, 13 octombrie

– În fruntea unui sobor de ierarhi, preoți și diaconi, a săvârșit slujba de sfințire a altarului bisericii „Adormirea Maicii Domnului – Galata” din Iași;

– A participat la Concursul coral „Cântați Domnului” la Centrul de Conferințe „Providența” din Iași, susținut de corurile Seminariilor Teologice din Arhiepiscopia Iașilor, Episcopia Romanului, Episcopia Hușilor și Episcopia Dunării de Jos, și a înmânat diplome câștigătorilor.

Duminică, 14 octombrie – Sf. Cuv. Parascheva

– A săvârșit Sfânta Liturghie în Catedrala mitropolitană din Iași, împreună cu ÎPS *Serafim*, Mitropolit de Stagon și Meteora, ÎPS *Laurențiu*, Mitropolitul Ardealului, ÎPS *Teofan*, Mitropolitul Olteniei, ÎPS *Petru*, Mitropolitul Basarabiei, ÎPS *Teodosie*, Arhiepiscopul Tomisului, ÎPS *Nifon*, Arhiepiscopul Târgoviștei, PS *Calinic*, Episcopul Argeșului și Muscelului, PS *Casian*, Episcopul Dunării de Jos, PS *Ioan*, Episcopul Covasnei și Harghitei, PS *Vincentiu* Ploieșteanul, Episcop Vicar Patriarhal, PS *Calinic* Botoșăneanul, Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Iașilor, PS *Irineu* Slătineanul, Arhiereu Vicar al Episcopiei Râmnicului, PS *Ioachim* Băcăuanul, Arhiereu Vicar al Episcopiei Romanului, și PS *Corneliu* Bârlădeanul, Arhiereu Vicar al Episcopiei Hușilor. În cuvântul de învățătură rostit în cadrul Sfintei Liturghii, PF Părinte Patriarh a subliniat semnificațiile deosebite ale sărbătorii hramului Sfintei Parascheva din acest an.

– După-amiază, l-a primit pe Excelența Sa, Traian Băsescu, Președintele României, la reședința mitropolitană din Iași;

– Seara, a săvârșit slujba de sfințire a Centrului de Evaluare a Medicamentelor din cadrul Companiei Antibiotice – Iași.

Luni, 15 octombrie

– A participat la simpozionul „Sf. Ioan Gură de Aur”, desfășurat în sala „Dr. Iustin Moiescu” a Centrului Eparhial Iași, în cadrul căruia au fost prezentate mai multe cărți publicate la Editura Trinitas, dedicate comemorării Sfântului Ioan Gură de Aur, între care și o Antologie tematică în două volume masive (peste 2000 pagini);

– În continuare, a luat parte la slujba de binecuvântare a noului an universitar 2007-2008, și a vorbit profesorilor și studenților Facultății de Teologie Ortodoxă „Dumitru Stăniloae” din Iași.

Vineri, 19 octombrie

– A prezidat Permanența Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Bucureștilor pentru pregătirea hramului Catedralei patriarhale.

Primiri:

– Domnul Bogdan Tătaru-Cazaban, Consilier de Stat în cadrul Administrației Prezidențiale, P. Cuv. Arhim. Prof. dr. Qais Sadig, președintele Centrului de Studii

Ecumenice din Iordania, P.Cuv. Ierod. Iustinian de la schitul Prodromu – Sf. Munte Athos și Dl Andrei Licher, patronul firmei „Eland Tours” (Israel).

Duminică, 21 octombrie

– A participat la Sfânta Liturghie în biserica Mănăstirii Cernica și a rostit cuvânt de învățătură.

Primiri:

– Domnul Constantin Grigore, ambasadorul României în Turcia.

Luni, 22 octombrie

– A participat la slujba de *Te Deum* din Catedrala patriarhală, după care a prezidat sesiunea de lucru a Sfântului Sinod, întrunit în ședință plenară la Reședința patriarhală, pe parcursul a trei zile (22-24 octombrie).

Primiri:

– Excelența Sa, Domnul Donato Chiarini, șeful Reprezentanței Comisiei Europene în România.

Joi, 25 octombrie

– A prezidat permanența Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Bucureștilor.

Sâmbătă, 27 octombrie – Sfântul Dimitrie cel Nou

– A săvârșit Sfânta Liturghie în Catedrala patriarhală, împreună cu un sobor de ierarhi, preoți și diaconi. Din soborul de ierarhi au făcut parte: ÎPS *Teodosie*, Arhiepiscopul Tomisului, PS *Gherasim*, Episcopul Râmnicului, PS *Epifanie*, Episcopul Buzăului și Vrancei, PS *Calinic*, Episcopul Argeșului și Muscelului, PS *Casian*, Episcopul Dunării de Jos, PS *Damaschin*, Episcopul Sloboziei și Călărașilor, PS *Galaction*, Episcopul Alexandriei și Teleormanului, PS *Ambrozie*, Episcopul Giurgiului, PS *Vincentiu* Ploieșteanul și PS *Ciprian* Câmpineanul, Episcopi Vicari Patriarhali, PS *Sebastian* Ilfoveanul și PS *Varsanufie* Prahoveanul, Episcopi Vicari ai Arhiepiscopiei Bucureștilor și PS *Irineu* Slătineanul, Arhiereu Vicar al Episcopiei Râmnicului. A rostit cuvânt de învățătură.

– I-a conferit Domnului Traian Băsescu, Președintele României, noua *Cruce Patriarhală*, cea mai înaltă distincție a Patriarhiei Române.

– După Sfânta Liturghie, a săvârșit slujba de sfințire a studiourilor *Trinitas TV* și *Radio Trinitas* din București. A acordat, în direct, primul interviu noului post de televiziune *Trinitas TV*.

– A acordat *Crucea Moldavă* și diploma de onoare *Sfinții Împărați Constantin și Elena* președintelui Consiliului Național al Audiovizualului, Răsvan Popescu, și domnului Radu Teodorescu, membru C.N.A.

Duminică, 28 octombrie

Primiri:

– Domnul Helmut Zilk, fost primar al orașului Viena și fost ministru al Educației, Artelor și Sporturilor din Austria.

– S-a întâlnit, la aeroportul „Henri Coandă” din București, cu Eminența Sa, Cardinalul Christoph Schönborn, Arhiepiscop de Viena. Au fost discutate modalități de cooperare culturală și misionară în context european.

Luni, 29 octombrie

– A prezidat, la Reședința patriarhală, Permanența Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Bucureștilor.

Primiri:

– P.Cuv. Ierusalima Ghibu, stareța Mănăstirii Râmeț (Jud. Alba), și doamna dr. Ermina Kikaru-Tabata Stergiopoulos din Japonia.

Marti, 30 octombrie

Primiri:

– Excelența Sa, Victor Iușcenko, președintele Ucrainei, iar apoi pe Dl Cristian Adomniței, Ministrul Educației, Cercetării și Tineretului, Dl Gigel Sorinel Știrbu, Secretar de Stat pentru Culte în cadrul Ministerului Culturii și Cultelor, și Dl Adrian Lemeni, Consilier al Primului Ministru.

Duminică, 4 noiembrie

– A săvârșit în paraclisul Reședinței patriarhale, cu hramul „Sfântul Mare Mucenic Gheorghe, purtătorul de biruință”, slujba sfințirii a 1000 de antimise pentru toate sfintele altare din cuprinsul Arhiepiscopiei Bucureștilor.

Luni, 5 noiembrie

Primiri:

– Altețele Regale Principele Alexandru II și Principesa Ecaterina ai Serbiei și Iugoslaviei, însoțiți de Altețele lor Regale Principesa Margareta și Prințul Radu de Hohenzollern-Veringen.

– Excelența Sa Dl Daniele Mancini, ambasadorul Italiei în România și Republica Moldova.

Marti, 6 noiembrie

– A participat, la Palatul Patriarhiei, la conferința „Pastorație și misiune în contextul unei lumi în schimbare. Problema migrației”, cu preoții din Arhiepiscopia Bucureștilor.

Miercuri, 7 noiembrie

– A participat, la Palatul Patriarhiei, la întâlnirea profesorilor de religie din Arhiepiscopia Bucureștilor, având ca temă „Religia în școala românească de azi. Exigențe, probleme și perspective”.

Joi, 8 noiembrie

– A oficiat slujba Sfintei Liturghii la biserica „Sf. Mare Mucenic Gheorghe” - vechea Catedrală mitropolitană din Iași.

Vineri, 9 noiembrie

– A prezidat, la Centrul eparhial Iași, ședința Consiliului eparhial Iași și Sinaxa stareților și starețelor mănăstirilor din Arhiepiscopia Iașilor.

Sâmbătă, 10 noiembrie

– A prezidat ședința de lucru a Sectorului Monumente și Construcții Bisericești, la care a participat D-na Dorina Isopescu, inspector general de stat în construcții, Dl Marian Alexandru, director general „Construcții Unu” – Iași, Dl Prof. Dr. ing. Vasile Dascălu, Director S.C. „Romexpres Group” și alți responsabili cu lucrările de renovare și consolidare a Catedralei mitropolitane Iași.

Duminică, 11 noiembrie

– A săvârșit împreună cu PS *Ciprian* Câmpineanul, Episcop Vicar Patriarhal, slujba de sfințire a bisericii „Cuvioasa Parascheva” din Drumul Taberei – București.

Luni, 12 noiembrie

– A săvârșit sfințirea raclei în care au fost așezate moaștele Sfântului Ierarh Ioan Gură de Aur; apoi, racla cu sfintele moaște a fost purtată în procesiune din paraclisul Reședinței patriarhale cu hramurile „Sfântul Mare Mucenic Gheorghe și Sfânta Cuvioasa Parascheva”, în Catedrala patriarhală.

– A prezidat sinaxa stareților și starețelor din Arhiepiscopia Bucureștilor, desfășurată la Mănăstirea „Christiana” din Capitală.

Marti, 13 noiembrie

– A săvârșit, cu ocazia sărbătoririi a 1600 de ani de la trecerea la Domnul a Sfântului Ierarh Ioan Gură de Aur, Sfânta Liturghie în Catedrala patriarhală, înconjurat de un sobor de ierarhi, preoți și diaconi. Din soborul de ierarhi au făcut parte: PS *Calinic*, Episcopul Argeșului și Muscelului, PS *Vincentiu* Ploieșteanul și PS *Ciprian* Câmpineanul, Episcopi Vicari Patriarhali, PS *Sebastian* Ilfoveanul și PS *Varsanufie* Prahoveanul, Episcopi Vicari ai Arhiepiscopiei Bucureștilor și PS *Irineu* Slătineanul, Arhiereu Vicar al Episcopiei Râmnicului.

*Miercuri, 14 noiembrie***Primiri:**

– Dl Florin Anghel, Președintele Consiliului Județean Prahova. Au fost discutate modalitățile de organizare a unui nou sediu pentru protopopiatul Ploiești.

– Excelența Sa, domnul Livio Hürzeler, ambasadorul Elveției la București și pe Excelența Sa, domnul Oren David, ambasadorul Israelului la București.

– Dl Ioan Oltean, Vicepreședintele Camerei Deputaților.

Joi, 15 noiembrie

– A predat cursuri de teologie pastorală la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Patriarhul Justinian” din București.

Sâmbătă, 17 noiembrie

– Însoțit de PS *Varsanufie* Prahoveanul, Episcop Vicar Patriarhal, care a oficiat Sfânta Liturghie, de PS Episcop *Ciprian* Câmpineanul, Episcop Vicar Patriarhal, și de un sobor de preoți și diaconi, a binecuvântat și a pus piatra de temelie pentru biserica ce va purta hramurile „Intrarea Domnului în Ierusalim și Sfânta Cuvioasă Parascheva” din orașul Voluntari (județul Ilfov).

Duminică, 18 noiembrie

– După Sfânta Liturghie în biserica „Doamna Oltea” din București și slujbele de sfințire ale picturii bisericii, capelei și a două troițe, a ținut cuvânt de învățătură. Apoi a fost inaugurat Așezământul social, cultural și medical „Sfântul Antonie cel Mare” al parohiei Doamna Oltea.

Luni, 19 noiembrie

– A prezidat, în Reședința patriarhală, Permanența Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Bucureștilor.

Primiri:

– Excelența Sa, Dl Athanassios Dendoulis, ambasadorul Republicii Elene la București.

*Joi, 22 noiembrie***Primiri:**

– Delegația condusă de Episcopul Frank Otfried July, al Bisericii Evanghelice din Württemberg, Germania;

– Delegația condusă de Excelența Sa, D-na Dora Bakoyannis, Ministrul de Externe al Greciei.

*Vineri, 23 noiembrie***Primiri:**

– Dl Acad. Mihai Cimpoi, Președintele Uniunii Scriitorilor din Moldova.

*Luni, 26 noiembrie***Primiri:**

– Excelența Sa Dl Nicholas Taubman, Ambasadorul Statelor Unite ale Americii la București.

Marti, 27 noiembrie

– Sub președinția Preafericirii Sale, au debutat lucrările ședinței de lucru a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române. Înainte de începerea ședinței, membrii Sfântului Sinod au participat la slujba de *Te Deum*, oficiată la Catedrala patriarhală.

Miercuri, 28 noiembrie

– La Reședința patriarhală, sub președinția Preafericirii Sale, a continuat ședința de lucru a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în cadrul căreia s-a aprobat noul Statut pentru Organizarea și Funcționarea Bisericii Ortodoxe Române.

Joi, 29 noiembrie

– A oficiat slujba de punere a pietrei de temelie și a sfințit locul destinat construirii noii Catedrale patriarhale, pe terenul situat în Calea 13 Septembrie, între Ministerul Apărării și Parlamentul României. La eveniment au participat membrii Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, ÎPS Mitropolit *Vladimir* de la Chișinău, personalități ale vieții publice românești, preoți și credincioși din Capitală și din localitățile apropiate. Înainte de începerea slujbei de punere a pietrei de temelie și a sfințirii locului destinat construirii noii Catedrale patriarhale, Preafericitul Părinte Patriarh *Daniel* a rostit un cuvânt de învățătură, mulțumind tuturor celor care au participat la eveniment.

Vineri, 30 noiembrie

– A oficiat la Catedrala patriarhală, cu ocazia prăznuirii Sfântului Apostol Andrei, apostolul tuturor românilor, slujba Sfintei Liturghii. În cuvântul de învățătură adresat credincioșilor, Preafericitul Părinte Patriarh *Daniel* a subliniat cinstitirea deosebită pe care românii o acordă acestui sfânt, după care s-a referit, la hotărârea luată de către Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române ca Sf. Apostol Andrei să fie ocrotitor al noii Catedrale patriarhale și, totodată, să fie ocrotitorul românilor de pretutindeni. La sfârșitul Sfintei Liturghii, a hirotosit întru duhovnic, pe seama Catedralei Patriarhale, pe P. Cuv. Ieromonah Iustin Bulimar.

Sâmbătă, 1 decembrie

– A oficiat la Catedrala patriarhală, după slujba Sfintei Liturghii, de Ziua Națională a României, slujba de *Te Deum*, în cadrul căreia au fost pomeniți și eroii români jertfiți pentru apărarea patriei și a unității naționale. Preafericitul Părinte Patriarh *Daniel* a rostit apoi un cuvânt de învățătură.

Luni, 3 decembrie

– A participat, la Reședința patriarhală, la Permanența Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Bucureștilor, la care au participat și PPCC Pr. Protopopi din Arhiepiscopie;

– Cu prilejul sărbătoririi Sfântului Cuvios Gheorghe, la împlinirea a doi ani de la proclamarea canonizării lui, a participat la Sfânta Liturghie oficiată la Mănăstirea Cernica de PS *Gherasim*, Episcopul Râmnicului, PS *Calinic*, Episcop al Argeșului și Muscelului și PS *Sebastian* Ilfoveanul, Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor, înconjurați de un sobor de preoți și diaconi. Preafericitul Părinte Patriarh *Daniel* a rostit un cuvânt de învățătură.

Marti, 4 decembrie

– La Paraclisul patriarhal, a hirotosit întru duhovnic 21 de preoți slujitori în Arhiepiscopia Iașilor, dintre care doi monahi. Au slujit de asemenea PC Mihai Vizitiu, consilier al Sectorului Învățământ și activități cu tineretul din Arhiepiscopie-

copia Iașilor și P.Cuv. Protosinghel Antim David, marele eclesiarh al Catedralei Patriarhale. Preafericirea Sa a rostit, la finalul slujbei un cuvânt de învățătură.

Primiri:

– Pr. Rauno Pietarinen, Directorul Seminarului Ortodox din Joensuu (Finlanda).

Miercuri, 5 decembrie

Primiri:

– Excelența Sa, Dl Alexander Churilin, Ambasadorul Federației Ruse în România;

– Excelența Sa, Dl Dashnor Dervishi, Ambasadorul Albaniei la București;

– Excelența Sa, Dl Dușan Crnogorcevic, Ambasadorul Serbiei la București;

– Dl Arhitect Șerban Sturdza, Președintele Ordinului Arhitecților din România, împreună cu Dl Arhitect Mircea Ochinciuc, Președintele O.A.R., Filiala București.

Joi, 6 decembrie

– Cu prilejul sărbătoririi Sfântului Ierarh Nicolae a participat, alături de Dl Traian Băsescu, Președintele României, Dl Nicolae Văcăroiu, Președintele Senatului, Domnii Ion Iliescu și Emil Constantinescu, foștii Președinți ai României, precum și alte personalități ale lumii politice și culturale, în Parcul „Izvorul Rece” la festivitatea dezvelirii statuii lui Nicolae Bălcescu, figură proeminentă a Revoluției de la 1848, fiu demn al poporului român și al Bisericii Ortodoxe Române. Cu acest prilej, Preafericirea Sa a săvârșit o slujbă de pomenire pentru marele revoluționar și a rostit un cuvânt de învățătură.

Vineri, 7 decembrie

Primiri:

– Dl Dan Ioan Aldea, Directorul Regiei Naționale a Pădurilor (ROMSILVA), împreună cu Pr. Cons. Jur. Constantin Grigore (Iași).

Duminică, 9 decembrie

– Seara, a participat la Concertul de Colinde al Patriarhiei, organizat de Patriarhia Română prin Radio *Trinitas*, în Aula Mare a Palatului Patriarhiei. În deschiderea concertului, Preafericirea Sa a adresat un cuvânt de învățătură, iar la sfârșitul concertului, a mulțumit celor care au organizat acest concert de colinde, precum și tuturor corurilor participante la acest eveniment.

Marti, 11 decembrie

Primiri:

– A primit, la Reședința patriarhală, pe preoții care au susținut examenul de selecționare în vederea admiterii în București;

– Coordonatorii eparhiali ai activității de asistență socială din Patriarhia Romană, cărora le-a adresat un cuvânt de învățătură;

– PS *Paisie* Lugojeanul, Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei, însoțit de cei cinci protopopi ai Arhiepiscopiei Ortodoxe Române a Timișoarei, precum și de doi consilieri ai Centrului eparhial Timișoara.

Miercuri, 12 decembrie

– A asistat la Sfânta Liturghie, săvârșită de către PS Episcop Ciprian Câmpineanul, Vicar Patriarhal, la biserica „Sf. Spiridon Vechi” din Capitală, unde a ținut un cuvânt de învățătură.

Joi, 13 decembrie

– A participat la Concertul de colinde, susținut de către Corul Facultății de Teologie Ortodoxă „Patriarhul Justinian” în Aula Mare a Palatului Patriarhiei, la sfârșitul căruia a ținut un cuvânt celor prezenți.

Vineri, 14 decembrie

– A participat, la Reședința patriarhală, la lucrările Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Bucureștilor.

Sâmbătă, 15 decembrie

– A vizitat, însoțit de PS *Varsanufie* Prahoveanul, Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor, Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Vasile cel Mare” din Iași, pentru a vedea stadiul lucrărilor de pictură din paraclisul Seminarului.

Duminică, 16 decembrie

– A slujit la biserica „Sfântul Mare Mucenic Gheorghe”, vechea Catedrală mitropolitană din Iași, împreună cu Preasfințitul *Varsanufie* Prahoveanul;

– A participat la Concertul de colinde organizat de Mitropolia Moldovei și Bucovinei, susținut în Sala „Stephanus Magnus” a Centrului de Conferințe „Providența” din Iași. La final, Preafericirea Sa i-a oferit cant-autorului Ducu Bertzi *Crucea Moldavă*, cea mai înaltă distincție a Mitropoliei Moldovei și Bucovinei.

Luni, 17 decembrie

– A condus lucrările Permanenței Consiliului Eparhial Iași, după care a participat la biserica „Sf. Mare Mucenic Gheorghe”, vechea Catedrală mitropolitană din Iași, la slujba de *Te Deum* oficiată de către PS *Varsanufie* Prahoveanul, Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor, înconjurat de membrii Permanenței eparhiale Iași. Preafericirea Sa a mulțumit PS *Varsanufie* pentru cuvintele adresate, precum și tuturor celor care au slujit și au participat la slujba de *Te Deum*.

Miercuri, 19 decembrie

– Întâistătorul Bisericii Ortodoxe Române a fost ales membru de onoare al Academiei Române, în urma votului Adunării Generale a Academiei Române,

care s-a reunit pentru a analiza propunerea făcută în urmă cu aproximativ două săptămâni de către prezidiul acestui for, ca o recunoaștere a personalității Preafericitului Părinte Patriarh *Daniel*.

Joi, 20 decembrie

Primiri:

– Domnul Călin Popescu Tăriceanu, Prim Ministrul Guvernului României. La întâlnire au participat ÎPS Mitropolit *Iosif* al Mitropoliei Ortodoxe Române pentru Europa Occidentală și Meridională, PPSS *Vincentiu* Ploieșteanul și *Ciprian* Câmpineanul, Episcopi Vicari patriarhali și Dl Gigel Sorinel Știrbu, Secretar de Stat pentru Culte și Dl Adrian Lemeni, Consilier personal al Primului Ministru;

– A participat la concertul de colinde „*O, ce veste minunată*”, desfășurat la sediul Ministerului de Interne din București. Au susținut programe de colinde corul Seminarului Teologic Liceal Ortodox „Sf. Filofteia” de la Mănăstirea Pasărea, corul Seminarului Teologic Liceal Ortodox „Nifon Mitropolitul” din București și ansamblul „Opincuța” de la Liceul „Ion Creangă” din Chișinău. La eveniment au participat și ÎPS Mitropolit *Iosif* al Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale și PS *Varsanufie* Prahoveanul, Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor. Preafericitul Părinte Patriarh *Daniel* a rostit un cuvânt cu acest prilej, subliniind scopul și însemnătatea colindelor și a mulțumit organizatorilor concertului, dar și tuturor celor prezenți la eveniment;

– La Paraclisul patriarhal, a hirotesit întru duhovnic nouă preoți slujitori în Arhiepiscopia Bucureștilor.

Sâmbătă, 22 decembrie

– Însoțit de o delegație de ierarhi români, a efectuat o vizită frățească Preafericitului Părinte *Hristodoulos*, Arhiepiscopul Atenei și al Întregii Elade, care trece printr-o grea suferință provocată de o boală necruțătoare. Din delegație au făcut parte următorii ierarhi români: PS Părinte *Casian*, Episcopul Dunării de Jos, PS Părinte *Damaschin*, Episcopul Sloboziei și Călărașilor, și PS Părinte *Ciprian* Câmpineanul, Episcop-Vicar patriarhal. Cu acest prilej, în semn de aleasă prețuire și de întărire spirituală, Preafericitul Părinte Patriarh *Daniel* a oferit Întâistătorului Bisericii Ortodoxe a Greciei o icoană cu Nașterea Domnului în numele tuturor ierarhilor, preoților și credincioșilor din România, care își amintesc cu admirație de vizitele făcute de Preafericitul Părinte *Hristodoulos* în România.

Marți, 25 decembrie – Nașterea Domnului

– A oficiat la Catedrala patriarhală slujba Sfintei Liturghii. În cadrul acesteia a hirotonit întru preot pe Dl Ionuț Gabriel Corduneanu, Consilier patriarhal, juristul Patriarhiei, întru diacon pe Dl Mihai Bucă, conducătorul grupului psaltic „Tronos” al Catedralei, ambii pe seama Catedralei patriarhale, și a hirotesit întru arhidiacon pe PC Diac. Costin Spiridon, Consilier patriarhal de la biroul de pro-

tocol al Patriarhiei Române. A tâlcuit Sfânta Evanghelie și a ținut la final și un cuvânt de învățătură.

Miercuri, 26 decembrie

– A oficiat slujba Sfintei Liturghii la Catedrala mitropolitană din Iași, împreună cu ÎPS *Petru*, Mitropolitul Basarabiei, și a adresat credincioșilor un cuvânt de învățătură. A hirotonit preot de Ierodiaconul Flavian Sârbu, pe seama Mănăstirii Golia, și a hirotonit diacon pe tânărul Mihai Marian Macuc;

– Seara, a poposit la Mănăstirea „Sf. Nicolae Popăuți”, din Botoșani.

Joi, 27 decembrie

– A participat la slujba Sfintei Liturghii oficiată la biserica nouă cu hramul „Sf. Nicolae” a Mănăstirii Popăuți din Botoșani și a rostit un cuvânt de învățătură;

– A vizitat Seminarul teologic „Sf. Gheorghe” din Botoșani;

– A vizitat Protopopiatul Botoșani.

Vineri, 28 decembrie

– A poposit la Reședința mitropolitană Bucium - Iași;

– A primit în audiență pe Dl Sorin Șelaru, doctorand la Strasbourg, Franța.

Sâmbătă, 29 decembrie

– A vizitat șantierul de la Casa „Macrina” din Centrul Cultural Social „Sf. Ilie” -Miclăușeni;

– A poposit la Centrul Cultural Pastoral „Sf. Daniil Sihastrul” – Durău.

Duminică, 30 decembrie

– A participat, în Duminica după Nașterea Domnului, la slujba Sfintei Liturghii oficiată la Mănăstirea Durău, unde a rostit cuvânt de învățătură.

Luni, 31 decembrie

– A vizitat lucrările de la Casa „Pelerinul” din Centrul Cultural Pastoral – Durău;

– A poposit la Mănăstirea Sihăstria. La trecerea dintre ani, a oficiat Acatistul Mântuitorului Iisus Hristos și slujba de *Te Deum*, împreună cu soborul de slujitori ai Mănăstirii Sihăstria, și a ținut cuvânt de învățătură despre valoarea timpului.

Pentru a răspunde diferitelor invitații, PF Părinte Patriarh Daniel a delegat pe:

Miercuri, 26 septembrie

– PC Pr. Consilier Dorel Moțoc la Conferința Națională a Veteranilor de Război, desfășurată în Aula Universității Naționale de Apărare;

– PC Pr. Consilier Costel Stoica la cina festivă „Prietenie și dialog”, oferită de „Zaman International Newspaper” la Hotel Marriott din București;

Luni, 1 octombrie

- PC Pr. Consilier Nicu Octavian la festivitatea de deschidere a anului universitar 2007-2008 la Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” din București;
- PC Pr. Consilier Florin Șerbănescu la festivitatea de deschidere a anului universitar 2007-2008 la Universitatea Politehnică din București;
- PC Pr. Consilier Mihai Vizitiu la festivitatea de deschidere a anului universitar 2007-2008 la Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași.

Sâmbătă, 6 octombrie

- PS Episcop *Ciprian* Câmpineanul la întâlnirea cu Dl Frank Gaskell, Președintele „Euromontana”, și o delegație a Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, condusă de Dl ministru Decebal Traian Remeș.

Marți, 9 octombrie

- PS Episcop *Vincentiu* Ploieșteanul la recepția oferită de ES Dl Nicholas F. Taubman, ambasadorul SUA la București, cu prilejul sărbătoririi a șaptesprezece ani de parteneriat în implementarea programelor de dezvoltare.

Vineri, 12 octombrie

- PS Episcop *Ciprian* Câmpineanul la recepția oferită de ES Dl Juan Pablo Garcia-Berdoy y Cerezo, cu ocazia Zilei naționale a Spaniei.

Sâmbătă, 13 octombrie

- PC Pr. Consilier Cristian Popa la ceremonialul depunerii Jurământului militar de către studenții din anul I ai Academiei Tehnice Militare.

Marți, 23 octombrie

- PS Episcop *Siluan* al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria, la recepția oferită de ES Dl ambasador Janos Terenyi, cu prilejul Zilei Naționale a Republicii Ungare.

Duminică, 28 octombrie

- PS Episcop *Varsanufie* Prahoveanul la sfințirea paraclisului „Sfânta Treime” de la Spitalul Clinic de Urgență pentru copii, „Grigore Alexandrescu” din București.

Duminică, 4 noiembrie

- PS *Sebastian* Ilfoveanul, Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor, la sărbătorirea a 100 de ani de la înființarea Bisericii „Sfântul Silvestru” din Capitală.

Joi, 8 noiembrie

- PS *Vincentiu* Ploieșteanul, Episcop Vicar Patriarhal, pentru săvârșirea Sfintei Liturghii la biserica „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” din Ploiești, cu ocazia hramului;

– PS *Sebastian* Ilfoveanul, episcop Vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor, pentru săvârșirea Sfintei Liturghii la schitul „Sfânta Maria” de la Jercălăi, județul Prahova.

Vineri, 9 noiembrie

– PS *Sebastian* Ilfoveanul, Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor, pentru săvârșirea Sfintei Liturghii, cu ocazia pomenirii Sfântului Nectarie Taumaturgul, la parohia Tătărăni, protoieria Ploiești;

– PS *Varsanufie* Prahoveanul, pentru săvârșirea Sfintei Liturghii, cu ocazia prăznuirii Sfântului Nectarie Taumaturgul, la mănăstirea „Radu Vodă”.

Duminică, 11 noiembrie

– PS *Vincentiu* Ploieșteanul, Episcop Vicar Patriarhal, pentru săvârșirea Sfintei Liturghii, cu ocazia hramului bisericii „Sf. Mare Mucenic Mina” din București;

– PS *Sebastian* Ilfoveanul, Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor, pentru săvârșirea Sfintei Liturghii, unde a hirotonit întru diacon pe teologul Ioan Iliuță, care se va ocupa de construcția bisericii noi parohii Odăi, orașul Otopeni, protopopiatul Ilfov Nord, a cărei piatră de temelie a fost pusă cu această ocazie;

– PS *Varsanufie* Prahoveanul, pentru săvârșirea slujbei de târnosire a bisericii din filia Bughile de Sus, aparținând de parohia Bughile, Vălenii de Munte.

Miercuri, 14 noiembrie

– ÎPS *Laurențiu*, Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului, la Întrunirea Comitetului Central al Conferinței Bisericilor Europene care a avut loc la Viena, în perioada 14-17 noiembrie 2007.

Joi, 15 noiembrie

– PS *Ciprian*, Episcop Vicar Patriarhal, cu ocazia aniversării Regelui, la Ambasada Belgiei.

Vineri, 16 noiembrie

– PC Pr. Consilier Florin Șerbănescu, la vernisajul și lansarea cărții *Mobilierul pictat* a doamnei Aurelia Pompoiu, la Muzeul Național al Satului „Dimitrie Gusti”.

Sâmbătă, 17 noiembrie

– ÎPS *Teodosie*, Arhiepiscopul Tomisului, la ceremonia oficială prilejuită de sărbătorirea a 135 de ani de la înființarea învățământului românesc de marină, organizată la Constanța de către Academia Navală „Mircea cel Bătrân”, unde a citit mesajul PF Părinte Patriarh Daniel.

Miercuri, 28 noiembrie

– PS *Ciprian*, Episcop Vicar Patriarhal, pentru a participa la recepția oferită oferită de ES Dl Dashnor Derishi, cu ocazia Zilei naționale (cea de a 95-a aniversare a independenței) a Republicii Albania.

Joi, 29 noiembrie – Vineri, 30 noiembrie

– PS *Varsanufie* Prahoveanul, Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor, la Sărbătorile Sfântului Apostol Andrei, la Galați, ocrotitorul orașului, din 1992, unde a citit mesajul Preafericitului Părinte Patriarh *Daniel*, și la inaugurarea și binecuvântarea Așezământului social-filantropic „Sfântul Pantelimon”, Lacu Sărat.

Vineri, 1 decembrie

– PS *Vincentiu* Ploieșteanul, Episcop Vicar Patriarhal, la parada militară din Piața Arcului de Triumf, cu prilejul Zilei Naționale a României;

– PC Pr. Inspector *Hosciuc*, la recomandarea ÎPS Arhiepiscop *Pimen* al Sucevei și Rădăuților, la vernisajul „Eveniment expozițional și premieră cinematografică” și la premiera filmului documentar *Arhitectură sacră din Moldova*, organizate de către Societatea de televiziune româno-franceză România Internațional TVN-SYS, împreună cu Consulatul General al României de la Cernăuți și Consiliul Județean Suceava, la Consulatul General al României de la Cernăuți.

Marti, 4 decembrie

– PC Pr. Consilier patriarhal *Florin Șerbănescu*, la vernisajul Expoziției de icoane „Zilele icoanei bizantine” organizate de Catedra de Artă Sacră a Facultății de teologie „Patriarhul Justinian”, în sala de festivități a acesteia.

Miercuri, 5 decembrie

– PS *Ciprian*, Episcop Vicar Patriarhal, la Congresul internațional „România Educației, România Cercetării”, organizat de către Comisia pentru învățământ, știință, tineret și sport din Senat, sub înaltul patronaj al Parlamentului României, la Palatul Parlamentului;

– PS *Ciprian*, Episcop Vicar Patriarhal, la vernisajul Expoziției „Icoana din sufletul copilului”, ediția a XV-a, organizat la Palatul Patriarhiei;

– PS *Ciprian*, Episcop Vicar Patriarhal, la recepția oferită de către ES DI *Athanassios Dendoulis*, Ambasadorul Greciei, la reședința acestuia;

– PS *Vincentiu* Ploieșteanul, Episcop Vicar Patriarhal, la cina de gală organizată de Fundația „Clubul Alianța”, la Sala Unirii din Palatul Parlamentului.

Marti, 11 decembrie

– PS *Vincentiu* Ploieșteanul, Episcop Vicar Patriarhal, la recepția oferită de ES DI *Kanji Tsushima*, Ambasadorul Japoniei, cu ocazia zilei de naștere a Majestății Sale Împăratul Japoniei.

Miercuri, 12 decembrie

– PS *Ciprian*, Episcop Vicar Patriarhal, la cina oferită în cinstea conducerii Ligii de prietenie româno-sârbe, de către ES DI Dr. *Dușan Crnogorcevic*, Ambasadorul Republicii Serbia, la reședința acestuia.

Vineri, 14 decembrie

– PC Diac. Nicolae Dima, Consilier patriarhal, la Gala de decernare a trofeelor „Zece pentru România”, organizată de „Realitatea TV” la Ateneul Român.

Luni, 17 decembrie

– PS *Vincentiu* Ploieșteanul, Episcop Vicar Patriarhal, la tradiționala serbare în jurul bradului de Crăciun „Colindă sfântă din sufletul copiilor la Nașterea Domnului” și la decernarea Premiilor Concursului Național „Icoana din sufletul copilului”, organizate la Palatul Patriarhiei;

– PS *Ciprian*, Episcop Vicar Patriarhal, la întâlnirea tradițională prilejuită de apropierea Sărbătorii Crăciunului și a Anului Nou, organizată de Consiliul de Administrație al Băncii Naționale a României.

SECRETARIATUL CABINETULUI PATRIARHAL

EVENTIMENTE BISERICESTI

1. Sărbătoarea Sfântului Cuvios Dimitrie cel Nou (27 octombrie 2007)

Între marile sărbători ale Bisericii Ortodoxe Române, care ne înfățișează chipuri alese de sfinți, se înscrie și prăznuirea, la 26 octombrie, a *Sfântului Mare Mucenic Dimitrie* și, a doua zi, 27 octombrie, a *Sfântului Cuvios Dimitrie cel Nou*, ocrotitorul Bucureștilor, ale cărui sfinte moaște se păstrează în Catedrala Patriarhală.

Despre *Sfântul Cuvios Dimitrie cel Nou*, numit așa pentru a se deosebi de *Sfântul Mare Mucenic Dimitrie, Izvorătorul de Mir*, ale cărui moaște se află în Catedrala din Tesalonic, se știe că a trăit în secolul al XIII-lea, în satul Basarabov, (Basarabi) în apropiere de Russe (Bulgaria), într-o familie umilă de țărani, dar cu adâncă credință în Dumnezeu. Viețuirea sa a fost pe cât de simplă, pe atât de înaltă. Mai întâi, a fost păstor, apoi s-a călugărit în mănăstirea din vecinătatea satului său, după care s-a retras într-o peșteră săpată în stâncă din preajma râului Lom, unde a petrecut în post și rugăciune tot restul vieții. Nu se cunoaște cât timp s-a nevoit acolo și nici anul mutării sale la Domnul. Se știe, însă, că încă din timpul vieții Cuviosul Dimitrie s-a învrednicit să fie făcător de minuni, datorită sfințeniei la care ajunsese, cunoscându-și chiar sfârșitul călătoriei sale pământești.

După trecerea unui anumit timp de la moartea lui, Dumnezeu, care se preaslăvește prin Sfinții Săi, dorind ca acest Cuvios să fie cunoscut de creștini spre pildă și ajutor, a făcut ca, în urma unor ploi puternice, lespezile care-i acopereau mormântul să se disloce și să alunece împreună cu trupul neputrezit al Sfântului în apa Lomului. Creștinii au așezat sfintele sale moaște în biserica satului Basarabov, unde au rămas până în anul 1774, când generalul rus Petru Saltcov le-a luat de acolo cu intenția de a le duce în Rusia. Trecând cu moaștele Cuviosului Dimitrie prin Țara Românească, în luna iulie, 1774, Mitropolitul Grigorie al II-lea (1760-1787) și credincioșii bucureșteni l-au înduplecat pe general să le lase lor acest odor de mare preț. Sfintele sale moaște au fost depuse, spre cinstire și închinare, în actuala Catedrală patriarhală, iar nu peste mult timp el a fost proclamat ocrotitorul Catedralei și patronul orașului București.

Pelerinajul la moaștele Sfântului Cuvios Dimitrie

Evlavia creștinilor bucureșteni pentru Cuviosul Părinte Dimitrie a sporit an de an, căpătând intensitate mai ales în preajma sărbătoririi Sfântului. În aceste zile, orașul București devine centrul celui mai mare pelerinaj din sudul țării, când sute de mii de credincioși, de toate vârstele și stările, tineri și bătrâni, bărbați și femei, urcă în pelerinaj Dealul Patriarhiei ca să se roage cu evlavie și să respire adânc

același aer încărcat de credință și de nădejde în puterea lui Dumnezeu și ajutorul Sfinților pentru viața lor.

Și anul acesta, potrivit tradiției, în dimineața zilei de *joi, 25 octombrie 2007*, după slujba Utreniei, moaștele Sfântului Cuvios Dimitrie au fost scoase în procesiune din Catedrala Patriarhală și așezate, ca și în alți ani, sub baldachinul special amenajat pe Dealul Patriarhiei, pe latura nordică a sfântului lăcaș. Procesiunea a fost condusă de *Prea Sfințitul Varsanufie Prahoveanul, Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor*, însoțit de un sobor de preoți și diaconi de la Catedrala patriarhală. Sfintele Moaște au rămas afară, sub baldachin, până duminică, 28 octombrie, pentru a fienerate de credincioșii bucureșteni și de pelerinii veniți din toată țara. În tot acest timp, în fiecare seară s-au oficiat slujbe de priveghere, iar dimineața s-a săvârșit Sfânta Liturghie.

Joi, 25 octombrie, slujba Sfintei Liturghii a fost oficiată, în prezența pelerinilor, pe un podium ridicat special lângă altarul catedralei pentru această sărbătoare, de *Prea Sfințitul Episcop Varsanufie Prahoveanul, Vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor*, înconjurat de preoți și diaconi, răspunsurile liturgice fiind date de Corala Patriarhiei.

Începând cu ora 17,00 s-a oficiat slujba Privegherii pentru Sfântul Mare Mučenic Dimitrie, Izvorătorul de Mir, sărbătorit a doua zi, de către *Prea Sfințitul Episcop Varsanufie Prahoveanul*, răspunsurile la strană fiind date de elevi ai Seminarului Teologic Liceal din București. Pe tot timpul nopții s-a citit din Psaltire și s-au rostit rugăciuni în cinstea Sfântului Dimitrie, în prezența credincioșilor care s-au perindat continuu pe Dealul Patriarhiei, devenit loc de pelerinaj, pentru a aduce slavă lui Dumnezeu și cinstire sfinților Săi.

În această atmosferă duhovnicească, pelerinii, cu flori în mâini și în inimi cu credința în puterea lui Dumnezeu, s-au perindat zi și noapte prin fața raclei Cuviosului Părinte Dimitrie, rugându-se să le vină în ajutor și să-i ferească de primejdii și răutăți. Cei mai mulți dintre ei au așteptat cu răbdare ore în șir, în pofida vremii friguroase, ca să le vină rândul să se atingă de sfintele sale moaște și să dobândească harul sfințitor, înșirându-se pe o distanță de un kilometru, până dincolo de baza dealului, spre Piața Unirii, numărul lor, în cele patru zile de pelerinaj, estimându-se la câteva sute de mii.

Mesajul Preafericitului Părinte Patriarh Daniel la sărbătoarea Sfântului Cuvios Dimitrie cel Nou

Comoara sfințeniei – frumusețea cea netrecătoare

„De ziua serbării sale, Sfântul Cuvios Dimitrie cel Nou din Basarabi, ocrotitorul Bucureștilor, îi adună la un loc pe toți cei care Îl iubesc și Îl caută de Dumnezeu. Tineri și vârstnici, oameni din toate colțurile țării, dar

și de peste hotare, vin să-l întâlnească pe Sfântul Dimitrie cel Nou, renunță la viața lor obișnuită pentru a deveni, preț de câteva zile, pelerini.

Pelerinajul – mijloc de întărire a credinței

Marile sărbători religioase, cum sunt și cele din 26 și 27 octombrie de la București, au darul sfânt de a-L face mai aproape și mai iubit pe Dumnezeu. Mulți oameni simt ce caută când își îndreaptă pașii, an de an, către racla Cuviosului, depășind lipsurile materiale și înfruntând cu speranță greutatea călătoriei. Ei cred cu tărie că Dumnezeu le va răsplăti nevoița, după dragostea pe care ei însiși I-o arată. Este adevărat că sunt și semeni de-ai noștri atrași doar de strălucirea sărbătorii, de mulțimile de oameni care se adună, înțelegând, poate, mai puțin din semnificația spirituală profundă a evenimentului. Totuși, văzând credința celorlalți, răbdarea cu care înfruntă oboseala, uneori vremea rea, dar, mai ales, văzând lumina de pe chipurile celor ce se roagă, unii încep să devină și ei mai interesați de sfințenie, de mântuire și de viața veșnică.

Pelerinii sunt ca niște prieteni ai Mântuitorului Iisus Hristos, care, de-a lungul veacurilor îl iubesc și-L mărturisesc pe Unul Sfânt, pe Cel ce este „Calea, Adevărul și Viața” (Ioan 14, 6). Sunt oameni care, văzând dragostea pelerinilor față de Dumnezeu și de sfinții Lui, reaprind în ei însiși harul pe care Dumnezeu l-a sădit în ei la Sfântul Botez și, astfel, dobândesc puterea de a căuta mai intens frumusețile duhovnicești netrecătoare ale rugăciunii și ale faptelor bune.

Pelerinajul poartă în el căutarea sfințeniei și fiorul rugăciunii

Pelerinajul este, pe lângă o școală a credinței – așa cum am arătat mai sus – și o expresie a vieții îndreptate către Dumnezeu. Toată viața îl căutăm pe Dumnezeu – chiar dacă uneori, poate, nu ne dăm seama de acest lucru – însă în timpul unui pelerinaj această căutare devine călătorie cu Dumnezeu și întâlnire cu El. Există în această călătorie o lucrare sfântă de luminare a sufletului și o sfințire a vieții. De pildă, pentru a ajunge la racla Cuviosului Dimitrie cel Nou, la București, ne facem planuri cu multă vreme înainte, ne sfătuim cu cei care au mai venit în alți ani, ne punem rânduială în treburile casei, cumpărăm bilet pentru transport, ne îngrijim de pachetul cu hrană pe care trebuie să-l luăm cu noi și multe alte pregătiri. Vedem, așadar, că pelerinajul cuprinde multe acțiuni obișnuite. Însă, toate aceste gesturi practice au ceva din fiorul sfânt al rugăciunii. De fapt, totul, de la gândul de a porni în pelerinaj și până la revenirea acasă devine o sfântă rugăciune, nu doar a buzelor, ci a întregii noastre ființe. În

mod minunat, pelerinul învață că orice faptă, orice clipă a vieții poate fi oferită lui Dumnezeu, care sfințește darurile noastre (cf I Cor., 10, 31). Dacă învățăm să trăim ca pelerini, călători în această lume, nu mai contăm în primul rând pe noi înșine, pe avere sau putere, ci trăim din iubirea lui Dumnezeu. Cu cât înțelegem mai mult că suntem trecători, cu atât căutăm și iubim mai mult pe Cel netrecător, pe Dumnezeu Cel veșnic și nemărginit, Izvorul vieții veșnice.

Sfântul Cuvios Părintele nostru Dimitrie cel Nou a trăit în veacul al XIII-lea. S-a născut în localitatea Basarabi, de pe malul Dunării, făcând parte, cel mai probabil, din neamul Basarabilor După ce, o vreme, a fost păstor al turmelor satului natal, s-a întraripat cu dumnezeiescul dor de a se retrage într-o peșteră în sihăstrie. Acolo s-a nevoit mulți ani în post și rugăciune, urcând treptele înalte ale sfințeniei. Domnul Iisus Hristos pe Care L-a iubit din tinerețe, l-a învrednicit ca și după moarte trupul său să-i fie preaslăvit prin neputrezire, până în zilele noastre, ca mângâiere pentru noi și mărturie de netăgăduit a Învierii. Din anul 1774, moaștele sale sunt cinstite în Catedrala patriarhală, Cuviosul fiind socotit, pe drept cuvânt, ocrotitorul Bucureștilor. Cu mijlocirile Sfântului, nenumărate minuni s-au făcut și se fac, spre folosul sufletesc și trupesc al celor ce i se roagă cu evlavie. Fie ca Hristos-Domnul, pentru rugăciunile Sfântului Dimitrie cel Nou, să ne lumineze viața, întărindu-ne în credință și sporind în fapte bune, spre slava Preasfintei Treimi și mântuirea noastră!”

Sărbătoarea Sfântului Mare Mucenic Dimitrie

Ziua de vineri, 26 octombrie, când întreaga Biserică Ortodoxă îl sărbătorește pe Sfântul Mare Mucenic Dimitrie, marchează, prin tradiție, începutul marelui pelerinaj de la Patriarhie, care adună în fiecare an sute de mii de credincioși la moaștele celui alt sfânt, Cuviosul Dimitrie cel Nou, prăznuit a doua zi.

Sfântul Mare Mucenic Dimitrie a trăit pe vremea împăraților Dioclețian și Maximian Galeriu și era fiul prefectului cetății Tesalonic. Botezat în taină de părinții săi, de frica prigoanei împotriva creștinilor, el a crescut în cunoașterea Sfinței Scripturi și a credinței în Hristos. Murindu-i părinții, tânărul Dimitrie a moștenit nu numai averea, ci bunul lor renume. Cunoscându-i înțelepciunea, împăratul l-a numit mare dregător în locul tatălui său. Ca prefect al Tesalonicului, el a cărmuit cu multă vrednicie poporul, propovăduind pe față învățătura lui Hristos și aducând pe mulți la credința creștină. Aflând că Dimitrie este creștin, împăratul a poruncit să se aducă ofrande zeilor și s-a deplasat special la Tesalonic. Pentru că și-a mărturisit cu îndrăzneală credința creștină în fața împăratului și a refuzat închinarea păgânească la idoli, el a fost întemnițat și decapitat.

Sfânta Liturghie a fost oficiată în această zi, pe podiumul de lângă altarul Catedralei, în prezența miilor de pelerini din București și din țară, de un sobor de ierarhi, alcătuit din *Prea Sfințitul Vincențiu Ploieșteanul*, Episcop Vicar Patriarhal, *Prea Sfințitul Sebastian Ilfoveanul* și *Prea Sfințitul Varsanufie Prahoveanul*, Episcopi Vicari ai Arhiepiscopiei Bucureștilor, înconjurați de preoți și diaconi.

În cuvântul de învățătură adresat credincioșilor la sfârșitul slujbei, *Prea Sfințitul Episcop Sebastian Ilfoveanul* a subliniat mesajul iubirii care se desprinde din pericopa evanghelică citită în această zi, chemând la iubirea aproapelui, după cuvântul Mântuitorului, care ne poruncește: „Să vă iubiți unul pe altul” (Ioan 15, 17). În acest cadru, Prea Sfințitul Episcop Sebastian a evidențiat însușirile de bun creștin ale Sfântului Mare Mucenic Dimitrie, care este pentru noi pildă de credință în Hristos, exemplu de cum trebuie să ne întocmim viața: „Sărbătorim astăzi pe Sfântul Mare Mucenic Dimitrie, Izvorătorul de Mir, un sfânt care a trăit la sfârșitul veacului al III-lea și începutul veacului al IV-lea. S-a născut și a trăit în Tesalonic – Grecia, ca fiu al voievodului Tesalonicului, crescut și educat de acesta nu numai să-i urmeze la conducerea cetății, dar și să mărturisească credința creștină. Rămas orfan de tată, la vârsta de 20 de ani, împăratul Maximilian I-a rânduit pe Dimitrie la conducerea cetății, în locul tatălui său. Ceva mai târziu, însă, i s-a cerut tânărului Dimitrie să aducă în chip public jertfă idolilor, dar el a ieșit în fața împăratului și a celor adunați pentru jertfă și și-a mărturisit credința în Dumnezeu prigonit de împărat și de lumea romană din acea vreme. A fost arestat și legat în lanțuri. În temniță, Sfântul Dimitrie s-a rugat pentru Nestor, pus să lupte împotriva lui Lie. L-a îmbărbătat și l-a trimis la luptă. Nestor, cu ajutorul lui Dumnezeu, a biruit pe Lie, care avea faima unui luptător pe care nimeni nu-l putea doborî vreodată. Văzând aceasta, împăratul a trimis ostași în temniță, la Dimitrie, și cu sulițele au sfârtecat trupul Sfântului”.

Plecând de la pilda de credință a Sfântului Mare Mucenic Dimitrie, dar și a Sfântului Cuvios Dimitrie cel Nou, ocrotitorii Bucureștilor, Prea Sfințitul Episcop Sebastian Ilfoveanul a adresat câteva îndemnuri credincioșilor: „Sfântul Mucenic Dimitrie de astăzi și Sfântul Cuvios Dimitrie cel Nou de mâine sunt pentru noi modele și încredințare că Biserica Mântuitorului Iisus Hristos, atât de mult vânată de necredincioși, va dăinui în veac prin sfinții săi. Să ne strângem rândurile în jurul acestor sfinți, pentru că ei ne sunt repere de viață, nu cei care dau legi noi împotriva lui Dumnezeu și a creaționismului. Sfinții sunt veșnici. Să luăm exemplu și să ne inspirăm din credința și din viața lor. Să aducem în viața noastră exemplul lor, să credem în învățătura lor pentru care ei și-au dat viața, spre a ne convinge că aceasta este calea cea adevărată”.

Zi de mare praznic pe Dealul Patriarhiei

Sâmbătă, 27 octombrie, sărbătoarea *Sfântului Cuvios Dimitrie cel Nou*, a fost zi de mare praznic pe Dealul Patriarhiei. În această zi, cu începere de la ora 9,30,

Prea Fericitul Părinte Patriarh Daniel, înconjurat de un sobor de ierarhi, preoți și diaconi, a oficiat slujba Sfintei Liturghii în Catedrala patriarhală. Din soborul de ierarhi au făcut parte Înalt Prea Sfințitul Arhiepiscop *Teodosie* al Tomisului, Prea Sfințitul Episcop *Gherasim* al Râmnicului, Prea Sfințitul Episcop *Epifanie* al Buzăului și Vrancei, Prea Sfințitul Episcop *Calinic* al Argeșului și Muscelului, Prea Sfințitul Episcop *Casian* al Dunării de Jos, Prea Sfințitul Episcop *Damaschin* al Sloboziei și Călărașilor, Prea Sfințitul Episcop *Galaction* al Alexandriei și Teleormanului, Prea Sfințitul Episcop *Ambrozie* al Giurgiului, Prea Sfințitul Episcop *Vincentiu Ploieșteanul* și Prea Sfințitul Episcop *Ciprian Câmpineanul*, Vicari Patriarhali, Prea Sfințitul Episcop *Sebastian Ilfoveanul* și Prea Sfințitul Episcop *Varsanufie Prahoveanul*, Vicari ai Arhiepiscopiei Bucureștilor, și Prea Sfințitul *Irineu Slătineanul*, Arhiereu Vicar al Episcopiei Râmnicului. Răspunsurile liturgice au fost date de Corala Patriarhiei, dirijată de Pr. prof. Stelian Ionașcu.

La slujbă a asistat Domnul Traian Băsescu, Președintele României, Domnul Adriean Videanu, Primarul general al Capitalei, alți invitați.

Credincioșii care nu și-au găsit loc în Catedrală au putut urmări slujba pe trei ecrane mari amplasate în jurul sfântului lăcaș, în timp ce la racla cu moaștele Sfântului Cuvios Dimitrie s-au închinat în liniște vârstnici și tineri, după ore lungi de așteptare. Ușurați și împăcați sufletește, cu nădejdea împlinirii năzuințelor lor spirituale și materiale, rând pe rând, ei s-au alăturat celorlalți pelerini care au urmărit pe cele trei ecrane slujba Sfintei Liturghii oficiată în Catedrală.

După citirea Sfintei Evanghelii, Preafericitul Părinte Patriarh *Daniel* a rostit următorul cuvânt de învățătură:

Cuvântul Preafericitului Părinte Patriarh

Înalt Prea Sfinția Voastră,
Prea Sfințiile Voastre,
Prea Cuvioși, Prea Cucernici Părinți, Prea Cuvioase Maici,
Iubiți credincioși și credincioase,

„Sfânta Evanghelie pe care am auzit-o acum este Evanghelia care se citește, de obicei, la ziua de pomenire a unui mucenic. Ieri am serbat pe Sfântul Mucenic Dimitrie, Izvorătorul de Mir, iar astăzi serbăm pe Sfântul Mucenic Nestor, care a fost discipol al Sfântului Mucenic sau Martir Dimitrie, Izvorătorul de Mir.

La acest Mucenic Nestor s-a adăugat în calendarul nostru și Sfântul Cuvios Dimitrie cel Nou din Basarabi, ocrotitorul Bucureștilor, de aceea și Evanghelia de astăzi se referă, mai întâi la mucenici, iar apoi va fi citită și o Evanghelie a Cuviosului, așa cum se obișnuiește și în tradiția noastră ortodoxă.

Sfântul Cuvios Dimitrie cel Nou și Sfântul Martir sau Mucenic Dimitrie, Izvorătorul de Mir, sunt prăznuiți, deci, unul după altul în aceste zile; ieri am prăznuit pe Mucenic și astăzi prăznuim pe Cuvios. Există o legătură între aceste două categorii distincte de sfinți și anume faptul că și-au dăruit viața în mod complet, total, lui Hristos. Sfinții martiri sau sfinții mucenici sunt numiți în Biserica Ortodoxă buni biruitori mucenici, iar sfinții cuvioși sunt numiți de Dumnezeu purtători cuvioși părinții noștri, care au ajuns la această înaltă treaptă duhovnicească de a purta pe Dumnezeu în ei, tocmai prin rugăciunea aproape neîncetată a sufletului lor și a trupului lor. Mucenicul de ieri și Cuviosul de astăzi sunt dascălii noștri în ceea ce privește dreapta credință și dreapta viețuire creștină.

Sfântul Mare Mucenic Dimitrie, Izvorătorul de Mir, a trăit în secolul al III-lea și a murit la începutul secolului al IV-lea în timpul împăratului roman păgân Maximilian, iar Sfântul Cuvios Dimitrie cel Nou din Basarabi a trăit în secolul al XIII-lea, deci cu zece secole mai târziu, în timpul țaratului sau Imperiului Româno-Bulgar. Sfântul Dimitrie, deci, unul Mucenicul și altul Cuviosul, acești doi sfinți, de fapt, sunt ocrotitorii Bucureștilor și ocrotitorii tuturor pelerinilor care vin să-i cinstească în aceste zile.

Sfinții buni biruitori mucenici formează cea mai mare categorie de sfinți din calendarul Bisericii Ortodoxe, apoi, a doua categorie ca număr sunt sfinții cuvioși, de Dumnezeu purtători părinții noștri. Este foarte semnificativ că aceste două categorii, Mucenicii sau Martirii, pe de o parte, și Cuvioșii, de cealaltă parte, sunt cei mai cinstiți dintre sfinți și cei mai numeroși, desigur, după Maica Domnului și Sfinții Apostoli. Ei sunt cinstiți tocmai pentru că jertfelnicia vieții lor, în credința întru Iisus Hristos, a impresionat cel mai mult Biserica în conștiința ei liturgică. „Mai mare dragoste decât aceasta nimeni nu are: ca să-și pună viața pentru prietenii săi”, a spus Mântuitorul Iisus Hristos (Ioan 15, 13). Dragostea cea mai mare este dragostea jertfelnică, care se plătește cu prețul vieții din lumea aceasta și de aceea sfinții buni biruitori mucenici sunt consemnați în calendarul Bisericii noastre în timpul anului și moaștele lor și numai ale lor, nu ale altor sfinți, numai moaștele martirilor se depun în piciorul Sfintei Mese, atunci când se sfințește o biserică nouă sau în antimisul, în icoana de pânză, care are imprimată pe ea punerea în Mormânt a Mântuitorului și Cina cea de Taină. De ce? Pentru că numai acești sfinți și-au dăruit viața prin jertfă sângeroasă, ca și Mântuitorul Iisus Hristos. Și jertfa lor sângeroasă, adică și-au dat sângele pentru credință, îi face cei mai apropiați de Mântuitorul Iisus Hristos, Jertfit pe Cruce în mod sângeros și jertindu-Se în mod nesângeros în sfânta și dumnezeiasca Euharistie, pe masa sfântului altar. Și de unde a învățat Biserica să facă acest lucru, și anume numai moaște de mucenici sau de martiri să pună în piciorul Sfintei Mese și în Sfântul Antimis de pe Sfânta Masă. Ei bine, a învățat din Cartea Apoca-

lipsei, unde se spune că în fața Tronului Mielului, adică în fața Tronului lui Hristos, Mielul, Care S-a Junghiat pentru ridicarea păcatelor lumii, se află cei care și-au spălat hainele lor în sângele Mielului, adică cei care prin jertfa sângeroasă s-au unit cu Hristos, mărturisindu-L prin credință până la moarte (Apoc. 7, 13-17). Și tot Cartea Apocalipsei spune: „Fii credincios până la moarte și-ți voi da cununa vieții” (Apoc. 2, 10). Deci, sfinții buni biruitori mucenici au o cinstire atât de mare încât la orice sfințire de biserică numele lor este pomenit și ei sunt cinstiți cu multe cântări și rugăciuni, mai ales cu cântarea „Sfinților mucenici care bine v-ați nevoit și v-ați încununat, rugați-vă lui Hristos să se mântuiască sufletele noastre”. Această cântare se aude de zeci de ori, și atunci când înconjurăm biserica și atunci când o sfințim în altar și în interiorul ei.

Sfinții buni biruitori mucenici sunt mulți, sunt impresionant de mulți, ceea ce arată tocmai adevărul pe care Mântuitorul l-a profetit, l-a prezis, l-a anticipat, și anume că: „Vă vor prigoni pe voi, vă vor omorî și prin aceasta vor crede că aduc slujbă lui Dumnezeu” (Matei 5, 11, Luca 21, 12 și Ioan 16, 2). În sfinții buni biruitori mucenici se vede cât de ostilă este lumea păcatului față de Evanghelia sfințeniei lui Hristos. Au fost atât de mulți încât, uneori, sunt menționați cu miile, cei 40 de mucenici, dar și 14000 și chiar mai mulți sunt menționați în unele zile din calendar. De ce pe acești mucenici i-a numit Biserica buni biruitori. Cum sunt biruitori dacă au fost omorâți, cum sunt buni biruitori dacă au fost uciși? Cum au biruit ei care păreau învinși? Bine, au biruit duhul lumii prin duhul lui Hristos! Au biruit duhul lumesc al autosuficienței și al violenței, prin duhul răbdării, al păcii și al iertării. Mulți dintre ei, atunci când au fost omorâți, s-au rugat pentru iertarea păcatelor celor care-i chinuiau și-i ucideau, așa după cum a făcut Mântuitorul Iisus Hristos, când pe Cruce fiind a zis: „Părinte, iartă-i că nu știu ce fac!” (Luca 23, 34). N-au răspuns acești sfinți mucenici sau martiri la rău cu rău, ci au biruit răul cu binele, n-au răspuns la violență cu violență, n-au răspuns la ură cu ură și în felul acesta au curmat ciclul sau cercul vicios al escaladării violenței. Nu s-au legat de lucrurile din lumea aceasta, pe care nu au considerat-o ultima realitate, ci, văzând că toate din lumea aceasta sunt trecătoare și limitate, ei s-au legat în mod nedespărțit de Dumnezeu, Cel nelimitat și netrecător, izvorul vieții veșnice. De aceea, Biserica îi numește buni biruitori, pentru că a biruit în ei duhul lui Hristos asupra duhului lumii păcatului. Mântuitorul spune: „În lume neazuri veți avea, dar îndrăzniți. Eu am biruit lumea!” (Ioan 16, 33). Și a biruit lumea prin Jertfă și prin Înviere! De aceea, sfinții buni biruitori mucenici, ale căror moaște s-au semănat în tot pământul spre rodire de tămăduire, cum se spune în sfintele cărți, sunt și cei mai aproape de Taina Învierii. Deci, cine este adânc înrădăcinat în Taina iubirii jertfelnice a Crucii simte puterea Învierii, ca puterea lui Dumnezeu lucrând în oameni.

Sfinții cuvioși, de Dumnezeu purtători părinții noștri, se aseamănă cu mucenicii nu pentru că și-au dat sângele pentru Hristos, ci pentru că în fiecare zi s-au dăruit în mod total lui Dumnezeu, având tot timpul mintea, gândul, la Hristos, buzele rostind rugăciuni și mâinile lucrând lucruri sfinte. De aceea, curând după încetarea persecuțiilor, odată cu libertatea pe care a dăruit-o sfântul împărat Constantin cel Mare, ocrotitorul acestei biserici, a început o altă formă de mărturie totală a atașamentului sau legăturii credincioșilor cu Hristos, și aceștia au fost monahii, cuvioșii și cuvioasele, care și-au dăruit complet viața lor și au făcut roditoare pustia Egiptului și apoi alte pustii. Acești cuvioși au fost numiți mucenicii cei albi, în înțelesul că ei, în loc de sânge, și-au dăruit toată osteneala, toată viața lor lui Hristos, printr-un fel de mucenicie duhovnicească, nu una sângeroasă. De aceea, Biserica, îndată după sfinții martiri sau mucenici, cinstește cu multă evlavie pe sfinții cuvioși. Cuvioșii aceștia, în mod paradoxal, sunt oameni care au fugit de lume ca să se unească cu Hristos, să se liniștească sufletește. Dar lumea a fugit după ei! Cu cât se ascundeau ei mai mult în pustie sau în peșteri sau în păduri, când aflau oamenii despre pustnici mergeau să le ceară un sfat și mai ales să le ceară să se roage pentru ei, considerând rugăciunea personală prea puțină și prea slabă. Și așa vedem că sfinții aceștia, care au fugit de lume pentru a se umple de Dumnezeu prin rugăciune, prin post, prin pocăință, au devenit purtători de Dumnezeu, iar lumea a început să-i caute.

Sfântul pe care îl prăznuim astăzi, Sfântul Cuvios Dimitrie cel Nou din Basarabi, un sat de dincolo de Dunăre, în Bulgaria de astăzi, care probabil se trage din neamul vestit al Basarabilor, care a dat dinastia Basarabilor, a domnitorilor Țării Românești, sfântul acesta a fost mai întâi păstor, păștea oile sau vitele pe câmp și se ruga. Era un noviciat, o pregătire pentru mănăstire această îndeletnicire a sa, pentru că simțea pe Dumnezeu prezent pretutindeni. Și era atât de sensibil și atât de milos, atât de milostiv în sufletul său, încât se spune că ani de zile s-a pocăit și a plâns pentru că din greșeală a călcat cu piciorul și a strivit un pui de pasăre. Vedem câtă finețe, câtă delicatețe, cum spunea Părintele Stăniloae, există în sfinți, în oameni care s-au eliberat de violență, de porniri pătimase, de apucături egoiste și au devenit transparente față de iubirea milostivă a lui Dumnezeu, Care iubește pe toți oamenii și pe toate făpturile pe care le-a creat. A devenit apoi monah, a mers în pustie și știm despre el că atunci când și-a simțit sfârșitul aproape s-a așezat între două lespezi de piatră, care simbolizau sicriul, și și-a dat sufletul în mâinile lui Dumnezeu, în singurătate, neavând pe nimeni la moartea sa, decât o mulțime nevăzută, dar reală, de

îngeri. Și de aceea, în cântările pe care le auzim în aceste zile, referitoare la Sfântul Cuvios, se spune: „și cu îngerii împreună se bucură duhul tău”. Troparul cuvioșilor sau al cuvioaselor este unul dintre cele mai dense tropare din Ortodoxie, privind vocația omului la sfințenie, la asemănarea cu Dumnezeu. „Întru tine, Părinte, s-a mântuit cel după chip”, după chipul lui Dumnezeu, „căci luând crucea ai urmat lui Hristos și lucrând ai învățat să nu se uite la trup, căci este trecător, ci să poarte grijă de suflet, de lucrul cel nemuritor. Pentru aceasta, împreună cu îngerii se bucură duhul tău, Cuvioase Părinte Dimitrie”, sau Ioane sau Sfântă Cuvioasă Parascheva, dacă este vorba despre o cuvioasă.

Vedem că asemănarea cu Dumnezeu este dorința legitimă și cea mai mare a omului și anume aceea de a trăi în veșnicie. Deci, omul fiind creat după chipul lui Dumnezeu, Cel veșnic viu și veșnic iubitor, dorește viață veșnică și iubire veșnică. Deci, sfinții cuvioși, purtători de Dumnezeu, sunt cei care au ales esențialul din vocația noastră pe pământ și anume unirea cu Dumnezeu prin rugăciune, prin pocăință și prin fapte bune.

Iată, deci, că noi avem mari rugători în ceruri, pe sfinții martiri, alături de Sfinții Apostoli, Prooroci, Împărați, toate celelalte categorii, dar și pe sfinții cuvioși, de Dumnezeu purtători părinții noștri.

De ce vine lume atât de multă, de ce vin pelerini atât de mulți să cinstească moaștele sfinților, mai ales ale sfinților martiri și ale sfinților cuvioși? Pentru că în moaștele sfinților, ca și în sufletul lor, se simte prezența harului lui Dumnezeu. Noi nu cinstim natura umană în sfinți, ci pe Dumnezeu prezent prin harul și lucrarea Sa în natura umană. De aceea, Psalmistul a spus: „Minunat este Dumnezeu întru sfinții Săi” (Ps. 67, 36). Minunat este Dumnezeu Cel prezent și lucrător întru sfinții Săi! Noi nu cinstim în martiri doar osemintele, cinstim prezența harului în oseminte. Mai întâi, a fost harul prezent în suflet și din suflet s-a răspândit în tot trupul. și deci, cinstirea acestor sfinți este cinstirea lucrării lui Dumnezeu în ei. Deci, noi nu opunem pe Hristos sfinților și pe sfinți lui Hristos, ci Hristos este minunat întru sfinții Săi, întrucât sfințenia Lui, Care este numit Cel „Unul Sfânt, Unul Domn Iisus Hristos” s-a împărtășit și celor care au crezut în El și L-au iubit cu tot sufletul lor, cu tot cugetul lor, cu toată puterea lor și au împlinit voia Lui în viața lor.

Să rugăm pe Sfântul Cuvios Dimitrie cel Nou, ocrotitorul Bucureștilor, să ne ocrotească, să ne lumineze, să ne păzească și să ne călăuzească cu înțelepciunea sa, cu pilda vieții sale și, mai ales, cu puterea rugăciunilor sale. A făcut multe minuni acest sfânt și va mai face, potrivit credinței noastre, ca să simțim că Dumnezeu ne iubește prin sfinții Lui și în același timp ne

cheamă ca în fiecare loc și în fiecare timp să sfințim timpul și locul, să sfințim viața noastră, spre slava lui Dumnezeu și spre a noastră mântuire. Amin!”.

Noua Cruce Patriarhală oferită Președintelui României

La sfârșitul Sfintei Liturghii, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel a oferit Domnului Traian Băsescu, Președintele României, noua *Cruce Patriarhală*, spunând următoarele:

Domnule Președinte,
Stimate autorități de stat, centrale și locale,
Iubiți credincioși, credincioase,

„Noi, ierarhii Sfântului Sinod, care ne aflăm aici, ne-am aflat și cu aproape o lună în urmă în această Catedrală, desigur, împreună și cu alți ierarhi din Sfântul Sinod și din alte Biserici Ortodoxe surori, mai precis în data de 30 septembrie, anul acesta, de Ziua Întronizării Noastre ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române. În aceeași Catedrală spuneam atunci că Biserica noastră are nevoie să continue, să prețuiască și să păstreze și să promoveze moștenirea luminoasă pe care am primit-o de la vrednicul de pomenire, Părintele nostru Teoctist, Patriarhul României, trecut la cele veșnice, și printre lucrările mai urgente ale Patriarhiei, spuneam atunci, trebuie numaidecât să împlinim pe cele misionare, cele care pot ajuta să zidim Biserica din suflete și apoi să zidim o Catedrală nouă, așa cum a fost dorința Părintelui nostru Patriarh Teoctist, care s-a luptat pentru aceasta și a trecut la Domnul cu speranță că nu peste mult timp, ci peste puțin timp, vor începe lucrările de construcție ale acestei catedrale, pe care a numit-o Catedrala Mântuirii Neamului sau izbăvirii poporului român din necazuri și greutăți.

Tot atunci spuneam că este nevoie de un studio de radio și de un studio de televiziune, aici, și de un ziar, de un cotidian, deci, de o publicație zilnică a Patriarhiei Române, pentru a întări credința și pentru a auzi mai mult despre lucrarea care se săvârșește în diferite eparhii din țară și din străinătate, de a afla mai multe vești despre frații noștri care se află în afara granițelor României, în jurul lor, dar și la depărtări mai mari. Și, iată, cu ajutorul Bunului Dumnezeu, astăzi, după Sfânta Liturghie, vom sfinți și inaugura un studio al Radio Trinitas aici, la București, în Palatul Patriarhiei, un post de televiziune, care se numește tot Trinitas, și în curând sperăm să avem și cotidianul Lumina transferat aici, la București. Tot în scurt timp, dorim să avem o agenție de știri a Patriarhiei Române.

Toate aceste unități cultural-misionare vor face parte integrantă din Centrul de Presă „Basilica” al Patriarhiei Române. I-am dat numele de Basilica deoarece acest cuvânt este un cuvânt de origine greco-romană și noi, românii, suntem singurul popor latin care nu derivăm cuvântul biserică din ecclesia, cum fac alte popoare, italienii, spaniolii, francezii, care vorbesc de chiesa, eglise sau iglesia, ci noi am luat cuvântul Biserică de la bazilica. Bazilica era un edificiu în timpul Imperiului Roman și acest edificiu a însemnat Casa Împărătească; era un edificiu mareț în care se țineau, în provincii, judecățile, în numele împăratului sau se desfășurau unele activități comemorative sau aniversare foarte importante. Când a ajuns împărat sfântul Constantin cel Mare, ocrotitorul acestei catedrale, a permis ca multe dintre aceste bazilici – care aveau un rol civil, politico-social, să fie transformate în biserici. De aceea, noi am preluat cuvântul Biserică sau am folosit cuvântul Biserică ca unul derivat de la bazilica. Deci, bazilica este Casa Împărătească a lui Hristos, Domnul, în care sunt chemate la mântuire neamuri de diferite origini, popoare de diferite etnii și persoane de vârste diferite, de stări sociale diferite. Bazilica este binecuvântarea lui Dumnezeu pentru noi și locul în care noi binecuvântăm pe Dumnezeu prin rugăciuni de mulțumire, de laudă și de cerere.

Este, deci, deosebit de important să știm că acest centru de presă, Basilica, al Patriarhiei Române are în vedere, mai întâi, zidirea noastră duhovnicească, zidirea Bisericii în suflete, prin participarea noastră la biserică în fiecare Duminică și sărbătoare și, în același timp, dorim ca împreună, conducători și cetățeni, ierarhi, păstori și credincioși, să construim o biserică, o bazilică, o catedrală a demnității noastre naționale.

Pentru că Domnul Traian Băsescu, Președintele României, ne-a onorat astăzi cu prezența, aici, și a arătat o prețuire deosebită pentru Biserica noastră, numind-o de mai multe ori Biserică Națională, și pentru că apreciază rolul Religiei în societate, în popor și în relațiile dintre popoare, cu rugămintea și cu convingerea că ne va ajuta să rezolvăm definitiv problema locului pe care va fi construită viitoarea Catedrală a Mântuirii Neamului, dorim să-i acordăm noua Cruce Patriarhală, distincția cea mai mare pe care Patriarhia o oferă credincioșilor mireni. Și această nouă ediție a Crucii Patriarhale, care a apărut acum, zilele acestea, dorim să fie, în primul rând, acordată domnului Președinte al României, cu speranța și certitudinea că ne va ajuta să începem demararea lucrărilor Catedralei Mântuirii Neamului”.

În continuare, s-a dat citire Gramatei prin care se acordă Președintelui României, Domnul Traian Băsescu, noua Cruce Patriarhală, și s-a cântat „Mulți ani trăiască!”

Primind distincția patriarhală, Domnul Traian Băsescu, Președintele României, a mulțumit pentru cinstea care i s-a făcut și a subliniat rolul deosebit pe care Biserica îl are în societatea contemporană, spunând: „*Vă mulțumesc mult și Dumnezeu să ocrotească Biserica Ortodoxă Română. Vă asigur de tot respectul meu, de toată dragostea mea pentru Biserica Ortodoxă și, în același timp, vă mărturisesc speranța că într-o lume dificilă, într-o lume încă neașezată, într-o lume care își caută reperele, sunt unul dintre cei care sunt convins că Biserica poate fi acel stâlp moral de care toți avem nevoie*”.

La sfârșitul slujbei, Prea Fericitul Părinte Patriarh Daniel a mulțumit tuturor credincioșilor care au venit în aceste zile în pelerinaj la moaștele Sfântului Cuvios Dimitrie și a subliniat importanța acestei sărbători duhovnicești, care adună an de an atâta popor pe Dealul Patriarhiei în numele valorilor nemuritoare ale credinței, moștenite și păstrate cu evlavie de la vrednicii noștri înaintași. De asemenea, Prea Fericirea Sa a mulțumit ierarhilor participanți la Sfânta Liturghie, preoților slujitori și tuturor celor care s-au implicat în buna desfășurare a pelerinajului.

În aceeași zi, la ora 12,30, după Sfânta Liturghie, Prea Fericitul Părinte Patriarh Daniel, în prezența soborului de ierarhi care au slujit în Catedrală și a unor reprezentanți ai mediei din România, a sfințit și inaugurat studiourile de radio și televiziune Trinitas ale Patriarhiei Române, instalate într-un spațiu corespunzător, cu dotare modernă, din Palatul Patriarhiei.

Ultima zi a pelerinajului

Sărbătoarea Sfântului Cuvios Dimitrie a continuat și *duminică 28 octombrie*, cu slujba Sfintei Liturghii, oficiată tot pe podiumului de lângă Catedrala patriarhală, de către Prea Sfințitul Episcop *Sebastian Ilfoveanul*, împreună cu un sobor de preoți și diaconi. În cuvântul adresat credincioșilor, Prea Sfințitul Episcop Sebastian a scos în evidență învățăturile care se desprind din pericopa evanghelică a zilei (Luca 8, 41-56), în care este prezentată minunea învierii fiicei lui Iair de către Mântuitorul Iisus Hristos: „*Hristos a înghețat nu numai zâmbetul vinovat pe chipul celor care, deși prezenți ca martori ai minunii, nu înțelegeau nimic, dar ne-a și arătat că la Dumnezeu nu moartea are ultimul cuvânt. Hristos ne-a dat speranța de viață. Sfinții Lui ne împărtășesc de sfințenia lor și ne provoacă la sfințenia cu care ei și-au sfințit viața. De aceea îi cinștim pe sfinți, nu ca pe niște obiecte de vitrină, ci ca să ne fie modele și să înțelegem că așa cum ei, oameni ca și noi, au putut să-L convingă pe Dumnezeu să le înveșnicească până și trupul, așa și nouă să ne schimbe credința, să ne schimbe limbajul, să ne schimbe mentalitatea, să ne dea speranța și să ne facă oameni care să nu trateze cu ușurătate lucrările lui Dumnezeu, ci să rămânem înmărmuriți, așa cum până la urmă au trebuit să rămână toți cei care au văzut că Mântuitorul Iisus Hristos n-a glumit când a spus că acea copilă n-a murit, ci doarme, și ne-a arătat că moartea la Dumnezeu nu este decât trecere din viața aceasta la viața cea netrecătoare*”.

Duminică, noaptea târziu, după ce și ultimii credincioși s-au închinat la Sfântul Cuvios Dimitrie cel Nou, racla cu sfintele sale moaște a fost ridicată de sub baldachinul unde a fost depusă în cele patru zile de pelerinaj și, purtată pe umeri de către preoți, a fost readusă în procesiune în Catedrală și așezată în locul care-i este rânduit.

Trebuie spus că în toate cele patru zile ale pelerinajului, seara și în cursul nopții, preoți, călugări, studenți și elevi teologi, anume rânduiți, au urcat pe podiumul de lângă altarul Catedralei și au citit Psaltirea, Acatistul Sfântului Mucenic Dimitrie, Sfântului Cuvios Dimitrie cel Nou și al Sfinților Împărați Constantin și Elena, ocrotorii Bucureștilor, precum și alte rugăciuni care se găsesc în cărțile de slujbă.

De asemenea, prin grija Sectorului Social-Caritate al Arhiepiscopiei Bucureștilor, pelerinilor veniți pe Dealul Patriarhiei li s-au împărțit pachete cu alimente și ceai cald atât în timpul zilei, cât și pe parcursul nopții. Totodată, cantina socială a Arhiepiscopiei Bucureștilor a oferit câte o masă caldă pelerinilor sosiți la București din diferite localități din țară pentru sărbătoarea Sfântului Dimitrie cel Nou. În același timp a fost asigurată asistența medicală de către echipaje ale salvării, care au intervenit împreună cu voluntari ai Crucii Roșii pentru rezolvarea problemelor medicale, atunci când acestea au apărut. Ca la orice manifestare de amploare, ordinea a fost menținută de preoți din Arhiepiscopia Bucureștilor, ajutați de jandarmi și de echipaje ale poliției.

Ar mai fi de adăugat că pelerinii au putut să cumpere, ca și în alți ani, de la standurile amenajate pe Dealul Patriarhiei, CD-uri cu slujba Sfântului Dimitrie, icoane cu chipul sfântului, dar și cărți despre viața sa. În acest scop, Sectorul Cultural al Arhiepiscopiei Bucureștilor a tipărit o nouă ediție din viața Sfântului Dimitrie cel Nou, un album monografic cu Catedrala patriarhală din București, cu un rezumat în șase limbi, precum și pliante cu imagini ale monumentelor bisericesti de pe Dealul Patriarhiei din București.

Și anul acesta, praznicul Sfântului Cuvios Dimitrie a adus o revărsare de har și de lumină în sufletele credincioșilor, întărindu-le nădejdea în puterea lui Dumnezeu și în ajutorul sfinților pentru întâmpinarea greutăților care se ivesc în viața lor.

Prof. GHEORGHE VASILESCU

2. Sfințirea studiourilor de radio și televiziune “Trinitas” ale Patriarhiei Române

Sâmbătă, 27 octombrie 2007, sărbătoarea Sfântului Cuvios Dimitrie cel Nou, la ora 12,30, după slujba Sfintei Liturghii oficiată în Catedrala patriarhală, Prea Fericitul Părinte Patriarh Daniel a sfințit și inaugurat în Palatul Patriarhiei studiourile Trinitas TV și Radio Trinitas București, parte componentă a Centrului

de Presă „**Basilica**” al Patriarhiei Române, care va mai cuprinde ziarul „**Lumina**” și o **Agenzie de știri**. La slujba de sfințire au participat, alături de Prea Fericirea Sa, Înalt Prea Sfințitul Arhiepiscop *Teodosie* al Tomisului, Prea Sfințitul Episcop *Gherasim* al Râmnicului, Prea Sfințitul Episcop *Epifanie* al Buzăului și Vrancei, Prea Sfințitul Episcop *Calinic* al Argeșului și Muscelului, Prea Sfințitul Episcop *Casian* al Dunării de Jos, Prea Sfințitul Episcop *Damaschin* al Sloboziei și Călărașilor, Prea Sfințitul Episcop *Galaction* al Alexandriei și Teleormanului, Prea Sfințitul Episcop *Ambrozie* al Giurgiului, Prea Sfințiții Episcopi *Vincentiu Ploieșteanul* și *Ciprian Câmpineanul*, Vicari Patriarhali, Prea Sfințiții Episcopi *Sebastian Ilfoveanul* și *Varsanufie Prahoveanul*, Vicari ai Arhiepiscopiei Bucureștilor, și Prea Sfințitul Arhiepiscop *Irineu Slătineanul*, Vicar al Episcopiei Râmnicului, precum și un sobor de preoți și diaconi.

În cuvântul rostit după oficierea slujbei de sfințire, *Prea Fericitul Părinte Patriarh Daniel* a subliniat necesitatea existenței acestor instituții media ale Patriarhiei și a mulțumit tuturor celor care au contribuit la realizarea studiourilor de radio și televiziune de la București: „*Sfințim sau inaugurăm aceste două studiouri misionare și necesare Bisericii, deoarece astăzi foarte mulți oameni nu mai pot veni la biserică, fiind departe de ea sau fiind bolnavi, bătrâni, în suferință, iar pe de altă parte chiar și cei care vin duminică de duminică la biserică au nevoie ca în timpul săptămânii să-și întărească credința, să o îmbogățească prin emisiunile postului de radio Trinitas și prin emisiunile postului de televiziune Trinitas, pentru ca să poată mai departe să transmită altora credința ortodoxă. Suntem parte vie din Biserică, în fiecare clipă, în fiecare ceas, în fiecare zi, în fiecare săptămână. Noi mulțumim lui Dumnezeu pentru această realizare și doresc să felicit mai întâi de toate pe toți cei care ne-au ajutat ca într-un timp foarte scurt – trei săptămâni de la întronizarea noastră – aceste două studiouri să poată fi realizate. Cheltuiala a făcut-o Patriarhia Română, dar sperăm ca în viitor să fim ajutați pentru menținerea acestor studiouri și pentru activitatea lor de către parohii și de către oameni binevoitori. Apreciez în mod deosebit lucrarea frățească și frumoasă pe care a desfășurat-o Patriarhia Română în cooperare cu Mitropolia Moldovei și Bucovinei, care cu generozitate a transferat frecvențele de Radio Trinitas de la Mitropolia din Iași către Patriarhia din București și licența de emisie pentru postul Trinitas TV, care, de asemenea, a fost transferată Patriarhiei Române ca semn de prețuire și ca semn de împreună-lucrare. La Iași vor rămâne cele două studiouri, dar altele noi au apărut astăzi aici, la București, care sunt mult mai necesare ca știri, ca noutate de fiecare zi, și în același timp trebuie să spunem ca 70% din activitatea televiziunii se va desfășura la București, după cum 70% din activitatea radioului se va desfășura la Iași”.*

În cadrul ceremoniei de inaugurare a celor două studiouri de radio și televiziune ale Patriarhiei Române, *Prea Fericitul Părinte Patriarh Daniel* a acordat

“*Crucea Moldavă*” și Diploma de onoare „*Sfinții Impărați Constantin și Elena*” Domnului *Răzvan Popescu*, președinte Consiliului Național al Audiovizualului (CNA), și domnului *Radu Teodorescu*, membru CNA. Domnul Răzvan Popescu, președintele CNA, a mulțumit pentru distincția primită și a subliniat importanța posturilor de radio și televiziune ale Bisericii: „În primul rând, vreau să mulțumesc Părintelui Patriarh pentru înalta distincție pe care am primit-o astăzi. O primesc în numele tuturor colegilor mei, pentru că această lucrare s-a făcut în timp, încât cu toții au o contribuție la împlinirea ei. Biserica ajunge astăzi, prin intermediul acestor studiouri, până în casele oamenilor. Noi am făcut tot ceea ce a depins de noi, de-a lungul timpului, și am acordat aceste licențe, încât astăzi există un post de radio cu acoperire aproape națională. Am reținut ce lipsește și vom face tot ceea ce depinde de noi ca această lucrare să fie întreagă. Cred că cel mai important lucru este că acum există o alternativă la posturile comerciale. Televiziunea nu este un lucru bun sau rău în sine, ci depinde de ce faci cu ea”.

Prea Fericitul Parinte Patriarh Daniel a acordat, apoi, în direct, primul interviu noului post de televiziune Trinitas TV, spunând, între altele: „*Ne simțim mai misionari și, în același timp, mai obligați, în înțelesul că atunci când se crează o instituție nouă, pe lângă bucuria începutului trebuie să continuăm responsabilitatea susținerii. Mă simt binecuvântat de Dumnezeu că într-un timp atât de scurt să văd cu proprii ochi realizate aceste două studiouri care sunt o necesitate. De asemenea, să avem speranța că în curând vom avea și o agenție de știri și că ziarul „Lumina” va putea să fie tipărit nu numai la Iași, ci și la București. Facem apel către toți oamenii de bună credință, de bună voință și cu sufletul larg să ajute această lucrare misionară a Bisericii. Noi nu numim ansamblul acestor unități un trust, pentru că nu suntem și nu dorim să fim o unitate comercială, ci una misionară, încât îi spunem Centru, pentru ca să adune în comuniunea Sfintei Treimi și a sfinților lui Hristos pe toți, ca să se bucure și să simtă că poporul român, credincios, poate să-și întărească credința și prin aceste mijloace moderne”.*

Centrul de Presă „Basilica” al Patriarhiei Române

La mai puțin de o lună de la întronizarea sa în scaunul de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, Prea Fericitul Părinte Daniel a inaugurat un centru de presă modern al Patriarhiei Române, numit „**Basilica**”, ce include următoarele unități media: **Trinitas TV**, **Radio Trinitas**, cotidianul „**Lumina**” și o **Agenție de știri**. Acestea au scopul de a intensifica, într-o lume marcată de secularizare, misiunea spirituală a Bisericii, de a propovădui Evanghelia lui Hristos printr-un mesaj actual, accesibil publicului larg. Conținutul publicistic al acestor canale media nu este exclusiv religios, însă maniera în care vor fi abordate toate aspectele lumii contemporane va fi una creștină. Rolul centrului de presă „Basilica” este de departe unul misionar, și nu unul comercial.

Postul de Televiziune Trinitas, a cărei licență de emisie, obținută la 12 iulie 2007 de Mitropolia Moldovei și Bucovinei, a fost cedată Patriarhiei Române și inaugurat în 27 octombrie 2007, la sărbătoarea Sfântului Dimitrie cel Nou, ocrotitorul Capitalei, este un post de televiziune care emite prin satelit și poate fi recepționat în toată țara. În primele săptămâni, Trinitas TV emite patru ore pe zi, de la 18,00 la 22,00, după care va emite timp de 15 ore zilnic, de la 9,00 la 24,00. Postul de televiziune Trinitas a început să emită prin satelit, duminică, 28 octombrie, dimineața, și se estimează în curând va fi preluat și de marile societăți de retransmisie prin cablu, cu acoperire națională, și de unele platforme digitale.

Trinitas TV se adresează tuturor categoriilor de vârstă și va transmite în fiecare zi, în direct, Sfânta Liturghie și emisiuni de dezbateri, reportaje și documentare. Grila de programe a televiziunii Trinitas va cuprinde două jurnale de știri pe zi – exclusiv religioase (interne și externe) – urmate de dezbateri în care vor fi aduse în discuție atât teme de spiritualitate, studiul biblic, istorie și artă creștină, cât și teme de actualitate din viața Bisericii și despre relația dintre Biserică și social, apoi, talk-show-uri, cu subiecte misionare și pastorale, reportaje de la mănăstiri monumente istorice, locuri de pelerinaj, biserici aflate în construcție sau în faza de consolidare și reastaurare, cateheze, documentare pe teme religioase și despre bunuri de patrimoniu, clipuri video și filme cu problematică religioasă, deci, o ofertă editorială foarte bogată și pe placul tuturor celor care doresc să urmărească emisiuni creștin-ortodoxe. Vor fi și emisiuni care vor dezbate asistența socială, prezentarea unor cazuri de persoane care au nevoie de ajutor, în special copii orfani sau abandonati, bătrni fără spijin, bolnavi aflați în suferință.

Invitații vor fi preoți de parohie, profesori de teologie, dar și laici implicați în viața bisericească – oameni de cultură, scriitori, artiști – care vor dezbate și prezenta poziția Bisericii, într-o manieră ziditoare, nu polemică, în probleme de actualitate ale societății.

Trinitas TV apare într-un moment când este nevoie de un echilibru în audiovizual, în contextul în care televiziunea zilelor noastre este foarte mult axată pe divertisment – de bună sau proastă calitate – lipsind preocuparea pentru educație, familie, cultură, religie, și își propune tocmai să umple acest gol.

Postul de Radio Trinitas va transmite din două studiouri, cel din București, inaugurat în 27 octombrie 2007, și cel din Iași, intrat în emisie la 17 aprilie 1998, și este recepționat în prezent pe 75% din teritoriul României – terestru – iar prin satelit în Europa, Orientul Mijlociu și Africa de Nord, dar și pe internet. În acest moment, postul de Radio Trinitas este un tot unitar care aparține Patriarhiei Române, prin preluarea celor 27 licențe audiovizuale de la Mitropolia Moldovei și Bucovinei, dar care va avea baza redacțională la Iași. Estimativ, 70% din emisiunile Radio Trinitas vor fi realizate și transmise din studioul de la Iași, iar 30% din cel de la București, din programul de 24 de ore al acestui post de radio.

O dată cu înființarea studioului din București, Radio Trinitas a lansat o nouă grilă de programe, care cuprinde transmisiile din cele două studiouri, din care, pentru început, două emisiuni magazin și o emisiune de dezbateri vor fi realizate și transmise din studioul de la București. Ceva mai târziu, Radio Trinitas își propune să difuzeze din studioul de la București, de luni până vineri, jurnale și buletine de știri, un magazin radiofonic, emisiunile „Cultural expres”, „Mapamond creștin” și dezbaterile „Dialogurile Trinitas”. Tot de la București vor fi realizate în cursul săptămânii și transmise la Iași emisiunile „Evanghelie și viață”, „File de istorie” și „Catedrala sufletului românesc”, o emisiune dedicată noii Catedrale patriarhale, Catedrala Mântuirii Neamului.

Conținutul emisiunilor postului de Radio Trinitas este creștin-ortodox, orientat spre dialog și cooperare, în vederea înnoirii vieții umane în societatea românească. Încă de la începuturile sale, Radio Trinitas și-a propus să fie o prelungire a cuvântului lui Dumnezeu din amvonul Bisericii în societate și să îndeplinească un rol misionar, acela de a duce cuvântul lui Dumnezeu în casele oamenilor. Deși este un post de radio religios, Radio Trinitas nu este strict bisericesc, în programele sale zilnice fiind alocate spații ample emisiunilor informative, dialogurilor religioase, culturale și sociale, muzicii clasice, populare și ușoare, problemelor referitoare la viața cotidiană a societății românești. În cei nouă ani de activitate neîntreruptă, Radio Trinitas și-a definit o personalitate proprie în mass-media Românească. Consiliului Național al Audiovizualului a acordat postului de radio Trinitas premiul pentru „cel mai bun post local din România”, pentru anul 2003. Din anul 2001, Radio Trinitas este membru al Conferinței Radiourilor Creștine din Europa, alături de alte prestigioase instituții mediatice. În acest context, în perioada 28 septembrie-1 octombrie 2006, Radio Trinitas a organizat cel de-al XIII-lea colocviu al Conferinței Europene a Radiourilor Creștine, la Iași.

A treia componentă a Centrului de presă „Basilica” al Patriarhiei Române este cotidianul „**Lumina**”, care apare la Iași, fără întrerupere, din 7 februarie 2005, fiind primul cotidian creștin din România și, deocamdată, singurul cotidian creștin ortodox din lume. Ziarul „Lumina” este important nu numai pentru rolul său informativ, ci și pentru „formarea conștiinței creștinului prezent și activ în societate, deodată fiu al Bisericii și cetățean al țării”, după cum spunea *Preafericitul Părinte Patriarh Daniel*, la împlinirea a doi ani de la apariția ziarului.

Cotidianul „**Lumina**” este perceput ca o „publicație de familie”, fiind citit atât de membrii tineri ai familiei, aflați în perioada studiilor, de persoane active și ocupate, dar și de pensionari. Cotidianul publică știri, documentare și reportaje din spațiul vieții religioase, evenimente locale, regionale, naționale și internaționale, știri economice și financiare, editoriale și opinii, sport, anunțuri de mică și mare publicitate.

Din perspectiva marketingului de presă, în anul 2005, la apariția cotidianului „Lumina”, exista o nișă neocupată de vreun ziar, respectiv zona evenimentului religios, cu o țintă potențială reprezentând 86% din populația României de religie creștin-ortodoxă, declarată la ultimul recensământ. Ceea ce a înțeles grupul de inițiativă al ziarului, format din jurnaliști cu experiență, a fost faptul că evenimentul religios poate fi de interes pentru cititori dacă este prezentat cu mijloacele specifice jurnalismului (știre, relatare, interviu, reportaj, documentar, investigație etc.). Pe de altă parte, *Prea Fericitul Părinte Patriarh Daniel*, pe atunci mitropolitul Moldovei și Bucovinei, a intuit că Biserica Ortodoxă Română are nevoie în mileniul al treilea de instrumente moderne de comunicare, pentru o pastorație mai eficientă și pentru a implementa numeroasele proiecte sociale inițiate de Biserică. Intuiția PF Părinte Daniel a funcționat perfect, ajungând ca, în acest moment, ziarul „Lumina” să fie cunoscut ca fiind primul și singurul cotidian creștin din întreaga lume ortodoxă.

Ziarul „Lumina” și-a câștigat faima prin evitarea, în paginile sale, a prezentării faptului divers ca informație, concentrându-se în special pe informația din spațiul religios cultural-misionar, dar și social, precum și pe domenii importante pentru dezvoltarea societății, cum sunt sănătatea, învățământul și dezvoltarea proiectelor finanțate cu bani europeni.

O dată cu extinderea la nivel național, ziarul „Lumina” se va tipări în București, Iași și Cluj, ca să poată ajunge, ca și cotidian, în ziua de apariție, în orice colț al țării. Pentru tipărirea în București, Patriarhia Română va achiziționa o rotativă de imprimat ziare. Prin transformarea ziarului dintr-o publicație cu difuzare regională într-una cu difuzare națională, ziarul va funcționa cu trei redacții, una pentru Moldova, alta pentru Muntenia și alta pentru Transilvania, care vor culege informații din zonele respective și le vor expedia spre prelucrare în fiecare zi. Machetele ziarului, o dată realizate, vor fi trimise simultan la trei tipografii, una la Iași, alta la București și alta la Cluj.

Într-o primă etapă a lansării ziarului „Lumina” la nivel național se estimează un tiraj zilnic de 40.000 de exemplare, urmând ca în câțiva ani să se atingă o medie de un exemplar distribuit prin abonament la fiecare 10 gospodării din România. În prezent, ziarul „Lumina” se poate citi și în variantă electronică.

Așa cum este și firesc, Centrul de Presă „Basilica” va cuprinde și o **Agenzie de știri**, numită chiar „Basilica”, ce urmează să ofere știri din activitatea Bisericii Ortodoxe Române, privind lucrarea pastoral-misionară, social-filantropică, cultural-religioasă, viața comunităților românești de peste hotare, dar și știri din latura socială, culturală și educațională. Aceste știri vor fi furnizate agenției de o către rețea de corespondenți constituită la nivelul întregii Biserici. Astfel, la nivelul fiecărei eparhii, chiar protopopiat, inclusiv la Centrele Eparhiale din străinătate, vor fi corespondenți ai acestei agenții, care vor transmite informații legate de activi-

tatea bisericească de fiecare zi. Toate aceste știri vor fi preluate, prin intermediul agenției, de celelalte canale media ale Centrului de Presă „Basilica“, dar ele vor fi oferite și tuturor celor interesați de viața și activitatea Bisericii. În prezent, agenția de știri se află în curs de organizare, urmând ca în cel mai scurt timp să intre în funcțiune.

Prof. GHEORGHE VASILESCU

3. Preafericitul Părinte Patriarh Daniel a sfințit 1.000 de antimise

Duminică, 4 noiembrie 2007, începând de la ora 9,00, în paraclisul Reședinței patriarhale, cu hramul „*Sfântul Mare Mucenic Gheorghe*“, *Prea Fericitul Părinte Daniel*, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Romne, a oficiat slujba de sfințirea a 1.000 de antimise pentru toate bisericile din cuprinsul Arhiepiscopiei Bucureștilor.

Sfânta Liturghie se săvârșește numai pe antimis

Antimisul este unul dintre cele mai importante obiecte liturgice fără de care nu se poate oficia Sfânta Liturghie. El a fost întrebuințat în Biserica creștină din cele mai vechi timpuri, din nevoia practică de a se săvârși Sfânta Liturghie și acolo unde nu erau zidite biserici cu altare sfințite.

Cuvântul *antimis* vine din limba greacă și însemnează „în loc de masă”. El este o bucată de pânză de in sau de mătase, în formă dreptunghiulară (patrilater), cu laturile de 50-60 cm, având imprimată icoana Punerii în mormânt a Mântuitorului. La colțuri sunt imprimare chipurile celor patru evangheliști. În partea de sus, în mijloc, într-o cusătură, se află o părticică din moaștele unui sfânt mucenic sau martir, iar pe margini, de jur-împrejur, se află scris troparul punerii în mormânt: „Iosif cel cu bun chip, de pe lemn luând Preacuratul Tău Trup, cu giulgiu curat înfășurându-L și cu miresme, în mormânt nou îngropându-L, L-a pus”. În partea de jos, sub icoana mormântului Domnului, se scrie numele arhierelui care l-a sfințit și al parohiei sau bisericii căreia îi este destinat, precum și data sfințirii.

În ce privește culoarea pânzei din care se fac antimisele, la început aceasta era culoarea inului din care era făcută pânza, adică albă sau galben închis. Cu vremea, s-au folosit și alte culori: cafeniu, galben, verzui și mai ales roșu, care simbolizează sângele pe care Mântuitorul l-a vărsat pentru mântuirea sufletelor noastre.

Istoria acestui obiect de cult începe în perioada persecuțiilor, când se oficia Sfânta Liturghie pe mormintele martirilor. După încetarea persecuțiilor, episcopul sfințea o piatră cu moaște, care se pune pe masa altarului. Când Sfânta Liturghie se oficia în afara bisericii, preotul lua și piatra cu moaște cu el, un lucru incomod.

Cu timpul, mai ales la Constantinopol, piatra cu moaște a fost înlocuită cu o pânză cu moaște – antimisul de astăzi.

În cadrul Sfintei Liturghii, antimisul simbolizează mormântul Mântuitorului Iisus Hristos și giulgiul în care a fost înfășurat trupul Său la punerea în mormânt.

În Biserica Ortodoxă este oprit a se sluji Sfânta Liturghie fără antimis, chiar și atunci când ea se săvârșește pe Sfânta Masă a altarului, cu sfinte moaște. De aceea, antimisul se găsește în permanență de Sfânta Masă din altar, chiar dacă aceasta este sfințită și are sfinte moaște. În altar, pe Sfânta Masă, antimisul stă sub Sfânta Evanghelie, împăturit și învelit într-o pânză protectoare, numită iliton, iar când Sfânta Liturghie se oficiază în aer liber, el ține locul Sfintei Mese (cum îi arată și numele).

La Sfânta Liturghie, după ce se citește Sfânta Evanghelie, aceasta este așezată mai în fața pe Sfânta Masa, lăsând locul antimisului, care este despăturit de către preot în timpul rostirii ecteniei catehumenilor și însemnat cu semnul Sfintei Cruci la rostirea ecteniei, pentru a se pune pe el Cinstitele Daruri după Vohodul Mare. Antimisul stă așa până la ectenia de la sfârșitul Sfintei Liturghii, când Sfintele sunt duse la proscomidiar, timp în care se împătorește și se pune peste el Sfânta Evanghelie. Întotdeauna antimisul trebuie să fie pe iliton sau să fie dublat de o căptușeală care să-l apere de murdărie și de roaderea prea repede. Este oprit a se sluji pe un antimis prea uzat și învechit pe care nu se mai cunosc literele scrise.

Sfințirea antimiselor

Sfințirea antimiselor a avut loc încă de la începuturile întrebuințării lor, căci, după cum nu se putea aduce slujba jertfei celei fără de sânge pe un altar nesfințit sau într-o biserică nesfințită, tot așa nu se putea sluji cu antimisul (altarul portativ) fără să fie sfințit.

Este greu să se facă precizări asupra vremii în care a început a se face sfințirea antimiselor după o rânduială anumită. În tot cazul, la început, sfințirea antimiselor n-a constituit o slujbă sau o rânduială aparte, independență sau de sine stătătoare, ci avea loc în cadrul slujbei pentru sfințirea bisericilor. Mai târziu, antimisele au început a se sfinți și independent de slujba sfințirii bisericii. Rânduiala slujbei sfințirii antimiselor cuprinde rugăciuni de la sfințirea bisericilor. Nimeni în afară de arhieru nu poate face sfințirea antimiselor.

Antimisul este „delegația” pe care episcopul o dă preotului pentru a săvârși Sfânta Liturghie

Antimisul are, în același timp, un rol practic și o profundă semnificație teologică.

Rolul practic constă în aceea că pe antimisul desfăcut sunt așezate Sfântul Potir și Sfântul Disc, iar eventualele părțicele din Sfintele Daruri care vor cădea

pe el vor putea fi adunate evitându-se profanarea. În sfântul antimis se păstrează un burete mic, cu care se adună părticelele căzute din întâmplare de pe Sfântul Disc. Pe acest burete, preotul sau arhiereul își pune partea din Sfântul Agneț când se împărtășește. Buretele acesta ne aduce aminte de buretele cu care ostașii au adăpat pe Mântuitorul Iisus Hristos cu oțet și fiere, în timpul răstignirii Sale.

Semnificația teologică a antimisului vine din legătura lui cu episcopul locului, a cărui semnătura o poartă întotdeauna. Episcopul deleagă preoți ca, în numele lui, să slujească Sfânta Liturghie și să păstorească parohiile. Antimisul, purtând semnătura episcopului și având menționată parohia sau biserica, cu hramul ei, este tocmai „delegația” pe care episcopul o dă preotului spre a săvârși Sfânta Liturghie și a păstori parohia respectivă. De aceea, antimisele se schimbă întotdeauna la instalarea unui nou episcop. Antimisele semnate de episcopul precedent sunt retrase și noi antimise sunt sfințite și distribuite parohiilor de noul episcop.

Cuvântul Preafericitului Părinte Patriarh

Importanța antimisului a fost subliniată de către *Preafericitul Părinte Patriarh Daniel*, în cuvântul rostit la finalul slujbei de sfințire a celor 1000 de antimise:

„Este o zi binecuvântată pentru Arhiepiscopia Bucureștilor, întrucât am sfințit 1.000 de antimise, care vor fi dăruite în zilele ce urmează tuturor parohiilor și filiilor, mănăstirilor și schiturilor din această Sfântă Arhiepiscopie. În data de 6 noiembrie vom dărui aceste antimise preoților care vor participa la conferința preoțească pastorală din anul acesta, iar în 12 noiembrie vom avea sinaxa stareților și starețelor din Arhiepiscopia Bucureștilor și vom dărui aceste antimise mănăstirilor și schiturilor.

Antimisul este o icoană pe pânză înfățișând punerea în mormânt a Mântuitorului nostru Iisus Hristos. În limba greacă, cuvântul antimis însemnează «cel ce ține locul Sfintei Mese». Atunci când Sfânta Liturghie se savârșește în afara bisericii, trebuie numaidecât ca ea să se săvârșească pe acest antimis. Pe timp de prigoană, sfintele antimise erau purtate cu multă grijă ca să se săvârșească Sfânta Liturghie acolo unde se ascundeau creștinii. și astăzi, săvârșirea Sfintei Liturghii pe Sfânta Masă se face totdeauna pe Sfântul Antimis, care este ca un altar dumnezeiesc și sfânt, așa cum se scrie pe aceste antimise, oriunde stăpânește Mântuitorul Iisus Hristos, adică acolo unde se manifestă credința Bisericii lui Iisus Hristos ca Domnul și Mântuitorul nostru.

Slujba de sfințire a antimiselor are în componența sa mai multe rugăciuni de la sfințirea bisericii, deoarece există o legătură tainică între sfânta biserică, mai ales, între Sfânta Masă a sfântului altar și sfântul antimis.

Sfânta Masă a sfântului altar reprezintă mormântul Domnului. De aceea, în momentul sfințirii mesei sfinte a sfântului altar, ea se îmbracă cu o haină, cu o pânză albă, numită iliton, și apoi se pecetluiește întru amintirea mormântului Domnului, care a fost pecetluit. Dar, în același timp, Sfânta Masă simbolizează mormântul învierii Domnului. Deci, deodată, moartea și învierea Domnului sunt simbolizate în Sfânta Masă din sfântul altar. Când cădim Sfânta Masă spunem: «În mormânt cu trupul, în iad cu sufletul ca un Dumnezeu, în rai cu tâlharul și pe tron împreună cu Tatăl și cu Duhul ai fost, Hristoase, pe toate umplându-Le Tu, Cel Ce ești necuprins». Sfânta Masă reprezintă tainic sfântul mormânt, dar cel ce este în mormânt cu trupul și în iad cu sufletul ca un Dumnezeu, este în același timp în rai cu tâlharul și pe tron împreună cu Tatăl și cu Duhul. Hristos Domnul, Unul din Sfânta Treime, moare pentru noi ca să ne scape de moarte. Hristos coboară la iad, El, Cel fără de păcat, pentru ca să ne ridice pe noi din iad și să ne ducă în rai împreună cu tâlharul, arătându-ne cât de mare este taina pocăinței. Căci numai prin pocăință putem câștiga raiul ca arvună a Împărăției lui Dumnezeu. Pe tron împreună cu Tatăl și cu Duhul însemnează că Hristos Domnul ne duce pe noi, dacă noi credem în El, îl slujim pe El și împlinim poruncile Lui, în iubirea și slava cea veșnică a Prea Sfintei Treimi.

Sfânta Masă, atunci când este îmbrăcată în alb și este și pecetluită, însemnează mormântul Domnului. Îndată după ce se pune sigiliul pe Sfânta Masă, peste pânza albă care poate să simbolizeze atât piatra de pe mormânt, cât și giulgiul cu care a fost înfășurat Mântuitorul și care a fost găsit după învierea Lui în mormânt, aceasta se acoperă cu îmbrăcăminte de culoare deschisă, strălucitoare, ca să arate slava învierii lui Hristos Domnul. Hristos Cel din mormânt este și Hristos Cel înviat. Hristos cel răstignit, Cel îngropat și înviat este Hristos Cel înălțat în slavă, care va veni să judece vii și morții și a cărui împărăție nu va avea sfârșit, după cum mărturisim în simbolul nostru de credință.

Ca simbol al mormântului învierii Domnului, Sfânta Masă are o legătură tainică cu antimisul. Antimisul reprezintă Sfânta Masă și este forma cea văzută a tainei Sfintei Mese. Când sfințim antimisele punem în ele și sfinte moaște, care suntenerate și cinstite prin sărutarea lor, dar și prin cântările pe care noi le adresăm sfinților mucenici, “care v-ați nevoit și v-ați încununat, rugați-vă lui Dumnezeu ca să mântuiască sufletele noastre”. Sfinții mucenici sau martiri sunt cei mai apropiați de iubirea jertfelnică a lui Hristos, pentru că în ei s-a arătat puterea iubirii jertfelnice a lui Hristos, care i-a făcut pe ei mărturisitori cu prețul vieții lor. De aceea, primele biserici au fost ridicate pe mormintele martirilor sau ale mucenicilor. Iar întru

amintirea aceasta numai moaște de martiri sau de mucenici se depun în piciorul Sfintei Mese al unei biserici nou sfințite și în atimisele nou sfințite, nu moaștele altor sfinți, nu moaște de cuvioși, de împărați, sau alte categorii de sfinți. Pentru că iubirea jertfelnică pentru Hristos, iubire din iubirea Lui jertfelnică, s-a arătat în sfinții mucenici. De aceea, când sfințim cu apă sfințită și, apoi, cu Sfântul și Marele Mir fiecare antimis, regula prevede ca Sfântul și Marele Mir să atingă, mai întâi, Crucea Mântuitorului Iisus Hristos, unde, în partea din spate, sunt cusute pe pânză moaște de martiri, apoi, capul Mântuitorului și picioarele Lui. Trei locuri, deci, sunt sfințite cu Sfântul și Marele Mir pe antimis – Crucea, la întretărirea celor două brațe ale sale, unde se află moaște de martiri, capul și picioarele Mântuitorului – pentru a ne arăta că sfinții martiri sunt cei mai intimi legați de Taina Bisericii ca Trup tainic al lui Hristos. Trupul lui Hristos cel tainic este Biserica. Trupul lui Hristos cel euharistic este Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie. De aceea, noi, când ne împărțim cu Trupul lui Hristos, devenim mai mult Trupul tainic al Lui, adică devenim și mai intens Biserica Lui, așa după cum sfinții martiri sunt cei mai apropiați de iubirea jertfelnică a lui Hristos.

Sfânta Euharistie se săvârșește, așadar, ca jertfă nesângeroasă pe sfântul antimis, ca să ne arate nouă că în aceeași iubire a lui Hristos în care au intrat sfinții martiri și toți sfinții din toate timpurile intrăm și noi care trăim după voia lui Hristos, răstignindu-ne patimile egoiste și ajungând la învierea sufletului din moartea păcatului, la sfințirea vieții, așa cum au făcut-o sfinții martiri și toți sfinții lui Dumnezeu. Deci, această slujbă de sfințire a antimiselor cuprinde în ea o teologie a Tainei Bisericii, care are ca temelie taina iubirii lui Hristos mai tare decât moartea. Sfântul Antimis ne arată nouă că Hristos Domnul este prezent în Biserica Sa și este prezent pe masa sfântului altar, dar este prezent și în toți creștinii ortodocși mărturisitori ai drepte credințe până la moarte.

Sfințirea antimiselor este o mare binecuvântare, deoarece antimisele arată și legătura dintre preotul care săvârșește Liturghia și ierarhul, – episcopul, mitropolitul sau patriarhul – care păstorește eparhia respectivă. De aceea, numele ierarhului care păstorește eparhia este înscris pe sfântul antimis, și ierarhul trebuie să sfințească aceste antimise și să le dăruiască preoților. Atunci când preoții îl pomenesc pe ierarh, ei au în față antimisul și Sfântul Potir și Sfântul Disc, iar aceasta însemnează o legătură duhovnicească directă între ierarh și preoții slujitori. Când preotul sărută sfântul antimis, acolo, aproape, este scris și numele ierarhului. Este ca și când i-ar săruta mâna ierarhului care a sfințit antimisele, care a sfințit pe tinerii care au devenit preoți și diaconi și care au ca primă grijă mântuirea și

sfințirea credincioșilor. Să ne ajute Bunul Dumnezeu ca să trăim bucuria binecuvântării Sale prin sfintele moaște și prin sfintele antimise, prin sfințirea bisericilor, prin sfințirea candidaților la preoție, prin sfințirea vieții credincioșilor prin Sfintele Taine și ierurgii și prin toată sfințirea pe care ne-o dăruiește Duhul Sfânt, spre slava lui Dumnezeu-Tatăl și bucuria Mântuitorului Iisus Hristos și, desigur, spre slava Bisericii Sale. Așa să ne ajute Dumnezeu! Amin”.

În continuare, Prea Sfințitul Varsanufie Prahoveanul, Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor, înconjurat de preoți și diaconi, a oficiat Sfânta Liturghie, încadrând astfel sfințirea antimiselor în taina Sfintei Liturghii, scopul lor fiind acela de a servi la săvârșirea Sfintei Liturghii.

Prof. GHEORGHE VASILESCU

4. Centenarul bisericii Sfântul Silvestru din București

Cu binecuvântarea *Preafericitului Părinte Daniel*, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, enoriașii parohiei *Sfântul Silvestru*, Protoieria 2 Capitală, au sărbătorit, *duminică, 4 noiembrie 2007*, centenarul celei de-a treia biserici a lor (1907-2007).

Din încredințarea *Preafericitului Părinte Patriarh Daniel*, slujba Sfintei Liturghii și a Te Deum-ului fost oficiată de către Prea Sfințitul *Sebastian Ilfoveanul*, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor, înconjurat de un sobor de 12 preoți și diaconi, între care și slujitorii bisericii.

Oază de lumină și de har

Așa cum se prezintă în forma actuală, distinsă și măreață, ca o mărturie a dragostei de Dumnezeu și de mântuire a enoriașilor din jurul ei, biserica *Sfântul Silvestru* este un loc de referință în istoria orașului București, o oază de lumină și de har pentru credincioșii Capitalei.

Prima biserică în mahalaua Silvestru a fost ridicată, potrivit pisaniei, între anii 1740-1743, de jupan Pârvan abagiul și soția sa, Stanca, cu hramul *Adormirea Maicii Domnului*. Puternic zguduită la cutremurele din 1802 și 1829, biserica este reconstruită din temelie în 1839, prin strădaniile episcopului Ilie Stamatoiu, cu fonduri adunate de la enoriași, cum citim în pisania lucrată în piatră, care se păstrează până astăzi. La începutul secolului XX, din cauza vechimii, biserica s-a crăpat la ziduri și la bolți, încât episcopii Ion Procopie Dumitrescu și Ioniță Filipescu, împreună cu preotul paroh Chiriac Bidoianu au hotărât s-o restaureze. Lucrările de restaurare au durat trei ani, între 1904-1907, potrivit pisaniei așezată deasupra ușii de intrare, când biserica a fost mărită, după planurile arhitectului

Dimitrie Maimarolu, așa cum se prezintă astăzi, și a fost sfințită la 30 septembrie 1907, de către arhiereul Calist, Vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor.

Stilul arhitectural al bisericii este neo-bizantin, în plan treflat, cu trei turlle, una deschisă pe naos și alte două închise pe pronaos, atingând înălțimea de 25 metri. Arcadele, cinci la număr, se sprijină pe coloane dispuse câte patru pe fiecare parte. Pictura a fost realizată de Costin Petrescu, care a pictat din nou și a poleit și catapeteasma, lucrată în 1839, de meșterul Chircol. Mobilierul din lemn de stejar, lucrat în 1906 de meșterul Babic, se păstrează în stare bună până astăzi. Clopotnița, zidită în 1860, a fost reconstruită în 1879, în formă de patrulater, cu două etaje și un ceas cu patru cadrane. După primul război mondial, din inițiativa preotului paroh Chiriac Bidoianu, s-a înălțat în fața bisericii un frumos monument închinat eroilor români căzuți în războiul pentru întregirea neamului.

După pristăvirea preotului Chiriac Bidoianu, în 1929, oficiul parohial a fost îndeplinit de preotul Ilie Ionescu, până în 1975, când s-a pensionat, urmându-i părintele Constantin Galeriu, între 1975-2003. În prezent, paroh este Pr. prof. Nicolae Bordașiu și conslujitori Pr. Alexandru Gabriel Gherasim, Pr. Cristian Galeriu și Diac. Adrian Argintaru.

În 3 noiembrie 2003, biserica Silvestru s-a îmbogățit cu părțile din moaștele Sfântului Ierarh Silvestru (314-335), aduse de la Roma, la insistențele parohiei, de vrednicul de pomenire Prea Fericitul Patriarh Teoctist, care le-a primit de la cardinalul Camillo Ruini, cu prilejul vizitei la Vatican și în Italia, la invitația Papei Ioan Paul al II-lea.

Astăzi, biserica Silvestru adună credincioși din toată Capitala și din alte locuri din țară, atrași de predicile încărcate de învățătură ale părinților slujitori, cât și de înalta lor ținută morală și de trăire duhovnicească.

Slujba Sfintei Liturghii

Câteva sute de credincioși din parohie și din alte cartiere bucureștene, între care oameni de știință, scriitori, istorici, artiști, cadre universitare, ofițeri superiori, au participat în această frumoasă zi de toamnă la sărbătorirea centenarului bisericii Sfântul Silvestru. Mulți dintre cei prezenți au urmărit ceremonia pe un ecran instalat afară, biserica dovedindu-se neîncăpătoare pentru toți cei dornici să participe la sărbătoarea sfântului lăcaș.

Predica la pericopa evanghelică a zilei, în care vorbește despre Bogatul nemilostiv și săracul Lazăr (Luca 16, 19-31), a fost rostită de către Prea Sfințitul Episcop *Sebastian Ilfoveanul*.

Cuvântul Preasfințitului Episcop Sebastian

Iubiți credincioși,

„Evanghelia de astăzi ne aduce în fața ochilor noștri sufletești o mare dramă. Un om bogat care toată viața lui a petrecut „în porfiră și în vison” ajunge, în

lumea cealaltă, să se chinuie în iad. Iar un sărac, pe nume Lazăr, care a petrecut în lipsuri, poftind la fărâmiturile ce cădeau de la masa bogatului, a ajuns în „sânul lui Avraam”. Drama este cu atât mai mare, cu cât, din focul iadului, bogatul vede pe Lazăr petrecând cu patriarhul Avraam (probabil, pentru prima oară are ochi și pentru el). Și, avem cu toții neplăcuta surpriză să vedem că bogatul – care, de astă dată manifestă „bun simț”, a învățat între timp să se și roage, el care știa doar să mănânce, să bea și, eventual să disprețuiască pe săracul Lazăr de la poartă – adresează două rugăminți dreptului Avraam și niciuna din acestea nu-i este ascultată.

Întâia rugămintă: „Părinte Avraame, fie-ți milă de mine și trimite pe Lazăr să-și ude vârful degetului în apă și să-mi răcorească limba, căci mă chinuiesc în această văpaie.” (v. 24) Ce i-a răspuns Avraam? „Fiule, adu-ți aminte că ai primit cele bune ale tale în viața ta, și Lazăr, asemenea, pe cele rele; iar acum el aici se mângâie, iar tu te chinuiești. Și peste toate acestea, între noi și voi s-a întărit prăpastie mare, ca cei care voiesc să treacă de aici la voi să nu poată, nici cei de acolo să treacă la noi”. Ce înseamnă aceasta? Înseamnă că atât pedeapsa, cât și fericirea din viața viitoare, sunt veșnice și definitive, căci nu se mai poate trece de la una la alta.

A doua rugămintă a bogatului este: „Rogu-Te, dar, părinte, să-l trimiți în casa tatălui meu, căci am cinci frați, să le spună și lor acestea, ca să nu vină și ei în acest loc de chin!” (v. 27 și 28) Dreptul Avraam, însă, respinge și această rugămintă: „Dacă nu ascultă de Moise și de prooroci, nu vor crede nici dacă ar învia cineva din morți” (v. 31) și s-ar duce să le spună.

Iată de ce Evanghelia de astăzi este o mare dramă! Se poate ajunge din fericirea aceasta pământească, atât cât este ea – pentru unii mai puțină, pentru alții mai multă – în iad. Și, tragedia este cu atât mai mare, cu cât starea de dincolo va fi definitivă și veșnică. Până la Judecata Universală, rugăciunile Bisericii pentru cei morți încă mai pot ajuta celor care au luptat pentru mântuire, dar nu mai pot face nimic pentru cei care s-au dus cu totul nepregătiți. Starea aceloră, chiar dacă ne doare și nu ne place să o auzim, este definitivă, căci, cred că fiecareia dintre noi, omeneste gândind, ne-ar fi plăcut ca Avraam să fi fost mai milostiv astăzi cu bogatul și să nu-i respingă rugămințile. Să-l fi lăsat, adică, pe Lazăr, să potolească fie și pentru o clipă chinurile aceluia și să-i fi îngăduit să meargă pe pământ ca să „trezească” pe mulți prin relatarea chinurilor bogatului.

Niciuna, însă, din rugămințile bogatului, nu au mai putut fi ascultate în lumea cealaltă. De ce? Întâi, pentru că iadul este veșnic și definitiv. Al doilea, pentru că nimeni nu ne poate ajuta dacă nu vom înțelege că trebuie să ne ajutăm singuri. Poate să vină tot raiul aici pe pământ!... Toți sfinții să vină și să ne „cicăle” cu mărturiile lor din lumea cealaltă – ne încredințează evanghelia de astăzi – dacă nu vom asculta de cuvântul proorocilor, al învățătorilor, al lui Hristos (noul Moise) și al Evangheliei Sale, dacă nu vom înțelege că mântuirea ține de noi, și

nu vine din afară, la nimic nu folosește. Nu poate nimeni să ne forțeze să înțelegem că viața de dincolo nu este joacă, de vreme ce nu vrem noi înșine să înțelegem aceasta. De aceea Avraam a fost atât de categoric. Dumnezeu n-a glumit cu noi, spunându-ne: „Vedeți că există iad veșnic!”, pentru ca în viața de dincolo să zică: „știți ce, de fapt nu este iad, dar v-am păcălit ca să vă străduiți mai mult”. Ne-ar fi plăcut, poate, să fie așa! Ne-ar fi plăcut ca Dumnezeu să nu-și țină cuvântul, să fi glumit sau să fi procedat cu noi pedagogic! Dar, poate Dumnezeu să mintă? Dumnezeu nu minte și nici nu glumește cu noi, și, evanghelia de astăzi ne dovedește că viața de dincolo este veșnică, fie iad, fie rai. Și ne mai dovedește ceva: nimeni nu va putea să facă nimic pentru noi, de vreme ce nu înțelegem noi să facem tot ce trebuie și tot ce ține de noi, ca să ajungem în sânul lui Avraam, și nu în locul de chinuri al bogatului.

Oricât am voi să nu existe iad, sau, oricât ar fi de neplăcut să vorbim despre el, oricât am crede că Dumnezeu este extraordinar de bun, există, totuși, iad. Și, vă spun că iadul există nu pentru că așa vrea Dumnezeu, ori pentru că El este bun doar până la un punct, și după aceea se mânie pe noi și zice: „Gata! Nu pot să vă mai sufăr, mergeți în iad!” O să vă spun de ce există iad și, mai ales, că există iad nu din vina sau pentru că îl vrea Dumnezeu, ci din vina noastră și pentru că noi în mod deliberat îl alegem, atunci când refuzăm să lucrăm binele și săvârșim în chip voluntar răul. Noi înșine ni-l pregătim, prin faptul că nu înțelegem să ducem viață bineplăcută lui Dumnezeu. Să nu credeți că Judecata din urmă va fi așa cum vedem noi astăzi prin tribunale – un judecător care stă și ascultă părțile, cu slăbiciunile și virtuțile lor și, după aceea, deliberând, pronunță o sentință sau alta, interpretabilă și suspectă de părtinire. știți cum va fi Judecata de apoi? Judecata de apoi care, se și spune în tradiție că va fi foarte scurtă – atât cât durează citirea psalmilor „judecății” de la slujba Utreniei – va fi o cât se poate de firească și simplă constatare a stării și a „deprinderilor” noastre. Vom fi invitați, apoi, să ne continuăm viața dincolo, fără, însă, a mai avea obiectul și instrumentele păcatului. Ne-am deprins la desfrânare? Ei bine, în viața de dincolo asta nu se mai poate. Avem obiceiul să bem peste măsură, să fumăm, să furăm și să săvârșim alte blestemății? În viața de dincolo nu mai sunt posibile acestea! De aici chinul, durerile, neîmplinirea și nefericirea de care vorbește Scriptura. Ce va face cel care s-a deprins să lucreze virtutea? În mod firesc și normal i se va da posibilitatea să-și continue viața sa virtuoasă, și asta se numește rai și fericire veșnică.

Eram seminarist în anul al treilea, pregătindu-mă să devin preot, și nu înțelegeam cum Dumnezeu acesta atât de bun va putea totuși să rabde să vadă oameni în iad? Mă ispitea gândul să cred că, poate, Dumnezeu nu-i atât de bun, de vreme ce va răbda ca unii dintre noi, cei dragi ai mei eventual: părinți, frați, prieteni, să se chinuie veșnic în iad. Ei bine, răspunsul pe care l-am găsit la Părintele Stăniloae, care m-a convins că iadul nu este „opera” lui Dumnezeu ci, că noi

oamenii, în chip liber și conștient ni-l „construim” singuri, atunci când trăim și deprindem o viață deșartă ce nu mai poate fi „continuată” dincolo de moarte. Ați înțeles că în iad se va ajunge nu din vina lui Dumnezeu, ci din vina personală a fiecăruia? Pentru că Dumnezeu este atât de bun, încât te-ar putea lăsa liber să mergi oriunde în viața de dincolo dar, în chip firesc nu ai alege decât locul pe care ți l-ai pregătit cu atâta meticulozitate aici pe pământ. Și să vrea Dumnezeu altfel, nu vom mai putea noi să ne mai schimbăm, pentru că acolo nu mai este schimbare. Imaginați-vă că în clădirea Guvernului ar fi adusă, la un moment dat, o bătrână simplă de la țară, care habar nu are ce vasăzică guvernul unei țări. Este adusă de undeva dintr-un cătun, de la marginea țării, acolo unde sunt miniștrii în ședință, și este poftită să ia și ea parte la discuții: „Mamaie, stai și matale aici! Vezi că acuma discutăm problemele țării, să iei și dumneata cuvântul”. V-o imaginați pe biata femeie? Nu caută ea, atunci, o mie de uși să scape de acolo și să se întoarcă în „bârlogul” ei, simțindu-se neavenită, roșind și trecându-o toate sudorile? Ce caută ea acolo? Ce dacă a luat-o de mână chiar „primul-ministru” și a poftit-o acolo? A înțeles imediat că nu este locul ei acela și va alege liber să se întoarcă în sărăcia și „nefericirea” ei. Înțelegeți acum? În rai se merge „pregătit”. Să nu mizați pe bunătatea lui Dumnezeu că, adică, te va lua pe tine, care habar n-ai de slujirea Lui, care duminica stai și dormi până la ora unu, care nu știi nimic de post, de rugăciune, de curăție trupească până la căsătorie și de fidelitate conjugală după aceea, care-ți petreci viața la întâmplare, să nu contezi pe bunătatea lui Dumnezeu, pentru că vei fi silit a constata singur că te-ai autoexclus din Împărăția lui Dumnezeu. Vei fi „mamaia” gata să părăsească singură locul pe care nu-l merita, pentru că a venit cu totul nepregătită. Iată de ce raiul și iadul vor surveni „de la sine” și potrivit felului în care singuri ni le-am pregătit. Dumnezeu nu va fi subiectiv! Nu va fi nici discreționar, să spună: „Gata! Tu mergi acolo, tu te duci dincolo”, ci ne va pofti pe fiecare să ne așezăm singuri pe „scaunul” pe care personal ni l-am pregătit și să dormim în „așternutul” pe care singuri ni l-am aranjat din vreme. De când? Din viața aceasta, pentru că în viața de dincolo nu se mai poate face nimic, căci, prăpastie va fi între bine și rău.

Și încă un lucru, pe care, iarăși, probabil nu-l înțelegeți. Cum adică, dacă ar veni cineva de pe lumea cealaltă și ne-ar spune ce se petrece acolo, nu ne-am schimba și nu ne-am pocăi? Nu! Nu s-ar întâmpla nimic! Sau, poate că, pe moment am fi impresionați și, câteva zile am merge și am bate metanii și n-am mai lipsi de la biserică, luându-ne în serios viața de creștini. Știți pentru câte zile, însă? Poporul spune că orice minune durează trei zile. Dacă nu vom avea voință, dacă nu vom înțelege cu toată ființa ce e cu noi și, mai ales ce se poate întâmpla cu noi în viața de dincolo, cuvintele și impresiile care ne vin din afară se vor duce așa cum au și venit. Le uităm la scurt timp! Uitați-vă! Are loc un cutremur... Toată lumea devine dintr-odată „credincioasă”. Toți își fac cruce. Merg la biserică a

doua zi, a treia zi și, gata... Ni se spune însă: s-a întâmplat ceva în interiorul pământului... plăcile acelea tectonice... Vin imediat oamenii de știință, ne explică ce s-a întâmplat și... uităm că suntem muritori, și soarta noastră este în mâinile lui Dumnezeu, și ne întoarcem din nou la aceeași viață de mai înainte. Minunile țin, așadar, trei zile!...

Ce vrea să zică evanghelia de astăzi? Auziți: Dacă nu vor asculta pe Moise și pe prooroci, poate să meargă oricine să le spună, pentru că nu-l vor asculta. De ce? ține de voință, dragii mei, nu de „informații”, „demonstrații”. Nu e nevoie să ne „cicălească” cineva. Am auzit. știm. E plină lumea de credincioși care au auzit prea bine de iad și rai, însă nu le pasă. Nu trebuie să vină cineva să ne bată în fiecare zi la ușă și să ne-o spună de fiecare dată. Nu! O știm prea bine! Nu predica ne lipsește. E plină lumea de predicatori! Ce folos însă? Nu de „informații” avem nevoie, ci de această voință și conștiință că eu, tu, Vasile, Gheorghe sau cine oi fi, în ziua de... când se va întrerupe firul vieții, vom merge cu toții în fața lui Dumnezeu pentru a ne lua în primire „locul de veci”: iadul, ca bogatul nemilostiv, sau sânul lui Avraam, adică raiul, ca săracul Lazăr Iată probleme pe care trebuie și merită să ni le punem astăzi, chiar dacă nu ne plac. Evanghelia, însă, se „încăpățânează” să stăruie asupra acestor lucruri care sunt absolut serioase și, mai mult decât atât, sunt veșnice.

Să ne luăm, așadar, viața de creștini în serios, căutând să slujim cu toată ființa lui Dumnezeu! Să începem, fiecare după putere, să lucrăm binele, conștienți că în lumea cealaltă, în mod firesc și ca o continuare, nu vom putea duce decât viața pe care ne-am deprins încă de aici să o ducem. Dacă am deprins doar păcatul, în viața de dincolo nu vom putea „culege” decât numai rodul păcatului – nefericirea și neîmplinirea. Dacă, însă, am deprins binele, vom moșteni Împărăția Binelui. Acesta este raiul și acesta este iadul, și, ambele au la origine voința și pregătirea noastră în viața aceasta, pentru că viața aceasta este șansă pentru cealaltă; este ringul, este stadionul în care alergăm, cum spune Sfântul Apostol Pavel (I Cor. 9, 24). Aici este lupta, aici este stadionul pe care trebuie să ne întrecem în a-L sluji pe Hristos. Vom reuși aceasta? Vom ajunge să petrecem în sânul lui Avraam? Oricum, Dumnezeu Își va respecta cuvântul și ne va rezerva fiecăruia ceea ce merităm, potrivit pregătirii noastre din viața aceasta.

Dumnezeu să ne dea înțelepciune și conștiință ca să ne trăim cu seriozitate viața aceasta. Să ne deprindem a trăi pentru El încă de aici de pe pământ, căci viața de dincolo nu va fi decât o continuare firească a zidirii începute pe „temelia pusă aici” (I Timotei, 6, 19). Să-L slujim, așadar, pe Dumnezeu aici, pentru ca să ne facă și pe noi dincolo „cetățeni” ai veșnicei Sale Împărății, Amin”.

La sfârșitul Sfintei Liturghii s-a oficiat slujba Te Deum-ului, după care Prea Sfințitul Episcop Sebastian Ilfoveanul a dat citire următorului mesaj adresat de Prea Fericitul Părinte Patriarh Daniel participanților la acest important eveniment bisericesc.

Mesajul Preafericitului Părinte Patriarh O parohie în sărbătoare

*Centenarul Bisericii „Sfântul Silvestru” din București
(1907 - 2007)*

„Prima biserică a parohiei „Sfântul Silvestru” din București a fost construită în 1743, a doua în 1839, iar a treia, actuala, în 1907. Din 1743 și până acum au trecut 264 de ani de viață parohială neîntreruptă; adică mai bine de două secole și jumătate de viață liturgică, culturală și social-filnatropică în folosul comunității și al capitalei. Biserica actuală a parohiei „Sfântul Silvestru” din București a împlinit anul acesta 2007, în ziua de 30 septembrie, un secol de existență. Privită din exterior, biserica este frumoasă și elegantă ca o mireasă. Turla centrală a bisericii „Sfântul Silvestru” se prezintă ca o maiestooasă și statornică făclie de Înviere, iar cele două turlle în spirală de la intrare sugerează, ca două mâini înălțate în rugăciune, urcușul spre cer al cererilor mult repetate în slujbele ortodoxe: Domnului să ne rugăm! Doamne, miluiește! Dinamica și eleganța arhitecturii exterioare se completează cu bogăția și frumusețea artistică a arhitecturii și picturii interioare. Totuși, completarea și încoronarea acestei frumuseți artistice este marea frumusețe spirituală a participării intense a credincioșilor la viața liturgică și social-culturală a parohiei. Așadar, biserica locaș de închinare devine și mai frumoasă pentru că viața spirituală a parohiei este una intensă și bogată.

*Pe terenul parohiei „Sfântul Silvestru”, în apropierea bisericii, există deja de mult timp școala „Sfântul Silvestru”, o grădiniță de copii iar în curând, sperăm, se va construi și un cămin pentru bătrâni, toate reunite sub numele de **Așezământul Social-Caritativ „Sfântul Silvestru”**.*

Acum, la ceas aniversar, evidențiam cu bucurie și binecuvântare, modul cum a fost pregătită serbarea acestui centenar de către slujitorii sfântului altar și consiliul parohial, în frunte cu P.C. Pr. Prof. Nicolae Bordașiu, în colaborare cu Domnul Nicolae Onțanu, primarul sectorului II, antrenând intelectuali creștini, fii sau prieteni ai parohiei „Sfântul Silvestru”. Aceștia evidențiază azi, fiecare într-o carte distinctă, Biserica Sfântul Silvestru—Trecut și Present — (Prof. Gabriel Licăroiu), personalitatea deosebită a harnicului Preot Chiriac Bidoianu, ctitor și paroh al acestei biserici (Pr. Prof. Nicolae Bordașiu), Chipul și viața mărturisitoare a Părintelui Galeriu (Viorel Cristian Presler), precum și 4 volume interesante de meditații spirituale și creații poetice, inspirate de viața liturgică și cultural-duhovnicească a parohiei „Sfântul Silvestru”. La toate aceste publicații se adaugă și un

admirabil pliant în color intitulat: Centenarul Bisericii Sfântul Silvestru (1907-2007) redactat de Părintele Pr. Prof. Nicolae Bordașiu.

Înălțarea și sfințirea unei cruci monumentale numită „Crucea Centenarului” ca cinstire a înaintașilor, precum și punerea pietrei de temelie a Așezământului Social-Caritativ „Sfântul Silvestru” amplifică benefic semnificația acestui moment aniversar pentru sfântul locaș, dar și comemorativ pentru ctitorii, slujitorii și binefăcătorii lui de-a lungul unui veac.

Admirăm, cu prețuire, bucurie și binecuvântare, aceste lucrări și felicităm pe toți cei ce au contribuit direct sau indirect la realizarea lor. În același timp, felicităm și binecuvântăm pe toți enoriașii acestei parohii, pe care am cunoscut-o personal, prima dată, în anii de doctorat în teologie la București (1974-1976), când l-am avut ca profesor, izvor de lumină și bucurie, pe Părintele Constantin Galeriu.

Dorim ca și în viitor această parohie să fie un model de împletire a vieții spirituale profunde cu activitățile culturale și sociale înțelepte, ca dinamică benefică a unei tradiții sănătoase de misiune în mediul urban.

Într-o societate din ce în ce mai secularizată și individualistă, marcată de înstrăinarea de Dumnezeu și însingurare între oameni, parohia cu o intensă viață spirituală și social-pastorală devine o binecuvântată sursă de comuniune și bucurie a vieții creștine, o forță misionară a Bisericii Ortodoxe.

*Ca semn de prețuire, grațitudine și binecuvântare, oferim P. C. Pr. Prof. Nicolae Bordașiu, parohul bisericii „Sfântul Silvestru” din București și Domnului Nicole Onțanu, primarul sectorului II din București, **Diploma de Onoare Sfântul Ioan Gură de Aur**, cel mai mare predicator creștin, de la a cărui trecere la viața veșnică se împlinesc anul acesta 1600 de ani (407-2007). Mulțumim Părintelui paroh și Domnului primar pentru tot ceea ce au realizat și realizează bun și frumos în viața și misiunea acestei parohii, dorindu-le ani mulți, fericiți și binecuvântați. De asemenea, mulțumim tuturor binefăcătorilor acestei parohii, rugând pe Dumnezeu să le dăruiască sănătate și mântuire!*

Binecuvântarea Domnului peste voi toți, cu al Său har și cu a Sa iubire de oameni, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor!”

După citirea mesajului, Prea Sfințitul Episcop *Sebastian* a înmânat, în numele Prea Fericirii Sale, părintelui Nicolae Bordașiu, preotul paroh, și Dl-ului Nicolae Onțanu, primarul sectorului 2, Diploma de Onoare „Sfântul Ioan Gură de Aur”.

Părintele paroh Nicolae Bordașiu și Domnul primar Nicolae Onțanu au mulțumit pentru înalta distincție primită și pentru mesajul transmis de Prea Fericitul Părinte Patriarh cu prilejul centenarului bisericii.

Cuvântul părintelui paroh Nicolae Bordașiu

Preasfințite Părinte Episcop Sebastian,
Stimate domnule primar,
Distinși oaspeți,
Iubiți credincioși și credincioase,

„Îi mulțumim Bunului Dumnezeu pentru revărsarea de bucurie, de dar și har în această zi minunată în care – cum spune Psalmistul – „Ce bine și ce frumos este când frații sunt împreună”.

Iată-ne astăzi împreună pentru a cinsti memoria înaintașilor noștri, ctitorii care au pus temelie pe acest loc, în care ne găsim acum, primei biserici, la 1743, ctitorilor care, la 1839, au făcut prima biserică de zid și mai ales ctitorilor care acum o sută de ani au tocmnit această a treia biserică întru cinstirea lui Dumnezeu.

A trecut un veac de când s-a sfințit biserica, la 30 septembrie 1907, a trecut un veac de frământări de tot felul, de schimbări sociale, dar biserica a rămas neschimbată pe vechile sale temelii, dar înfrumusețată de dragostea și atașamentul credincioșilor și al slujitorilor ei. Împlinindu-se, la 30 septembrie 2007, această sută de ani pe care noi o cinstim astăzi împreună și, pregătindu-ne pentru acest eveniment, am avut ajutorul neprecupețit al Domnului primar Neculai Onțanu și al Consiliului Primăriei sectorului 2, și am schimbat, încă cu doi ani înainte, înfățișarea acestui loc, ca să fie cu adevărat un loc de cinstire al lui Dumnezeu.

În momentele de cumpănă pentru țara noastră, când era o încruntare a regimului, cei care frecventau biserica Silvestru erau pasibili de lucruri neplăcute. Dar Dumnezeu a trimis întotdeauna oameni potriviți la loc potrivit, încât astăzi cinstim amintirea celor care acum o sută de ani au pus o lucrare nouă pentru biserica veche, care era pe atunci, și mă refer la preotul Chiriac Bidoianu, al cărui bust îl vedem afară.

Dar niciodată, oricât ar fi de harnic, un preot nu poate face nimic singur. De aceea, Dumnezeu a trimis întotdeauna oameni vrednici pentru a-i ajuta în lucrarea lor. Atunci primar al orașului era Ion Procopie Dumitrescu, care a fost tot timpul cât s-a zidit biserica alături de preotul Chiriac Bidoianu. De-a lungul timpului au venit alții și alții care au străruit în rugăciunea lor pentru această biserică, ajungând ca la sfârșitul veacului, alături de părintele Constantin Galeriu să fie iarăși un vrednic primar. Și dacă Ion Procopie Dumitrescu a făcut această biserică, Neculaie Onțanu, primarul de acum al sectorului 2, a făcut în fiecare colț al sectorului câte o biserică, iar aici, unde este consilier parohial, cu smerenia creștinului vrednic de cinstire, a stat alături de noi și ne-a sprijinit pentru a da acestui sit istoric strălucirea pe care o are astăzi.

Desigur, toate aceste lucrări s-au făcut cu binecuvntarea arhiereului care ne păstorește și nu putem să nu ne amintim de vrednicul de pomenire Patriarh Teoc-

tist care ne-a dat aprobarea să facem tot ceea ce credem de cuviință pentru schimbarea înfățișării acestei biserici, ca să fie așa cum cere viața parohiei plină de efervescenta credinței pe care o manifestă credincioșii. Aducem mulțumirea noastră și Prea Fericitului Părinte Patriarh Daniel, pe care numai treburi urgente l-au împiedicat să fie astăzi aici împreună cu noi. Rugăm pe Prea Sfințitul Părinte Episcop Sebastian să-i transmită mulțumirile noastre.

Vă rog pe toți cei care ați venit în această zi să fiți împreună cu noi, ca să împletim din rugăciunile noastre, din gândurile noastre curate cunună de mulțumire către Bunul Dumnezeu pentru darul pe care ni l-a dăruit prin această biserică, ce aniversează o sută de ani de existență și 5 ani de când Prea Fericitul Teoctist ne-a adus o părticică din moastele Sfântului Silvestru, care se găsește în racla străjuită de icoana Sfântului, care vă este cunoscută.

Bunul Dumnezeu să vă dăruiască tuturor sănătate și rugăciunile Maicii Domnului și ale Sfântului Silvestru să vă ocrotească și să vă mântuiască!”.

Cuvântul primarului sectorului 2

Preasfințite Părinte Episcop,
Prea Cucernici Părinți,
Distins auditoriu,

„Cuvântul meu, de inimă și de suflet, pe care îndrăznesc a-l rosti la acest centenar este totodată mesajul celor ce sunt și care m-au împuternicit gospodar și răspunzător în fața celor care vor veni, pentru tot ceea ce voi lăsa în urma trecerii noastre.

Una dintre cele mai prețioase tradiții ce leagă sufletul comunității, momentul Centenar al bisericii Sfântul Silvestru, ne bucură în această sfântă zi de duminică, prin alăturarea tuturor celor de față pentru a da prinos osârdiei celor care, la anul 1907, au „reconstruit și mărit din nou” această veche vatră de rugăciune.

Astăzi, în a patra zi a lui Brumar, Biserica Ortodoxă Română, cel mai sfânt păstrător al ființei neamului, sparge limita timpului, adunând sufletele românești să-și mărturisească credința, cultura, istoria și ne îndeamnă, precum Sfântul Apostol Petru „ca niște buni ispravnici ai harului felurit al lui Dumnezeu, fiecare dintre noi să slujească altora după harul pe care l-a primit”.

Asemenea glasului ce se ridică din pagini de hrisov și letopiseț, bisericile sunt adevărate mesaje în timp, ce îmbogățesc tezaurul cultural național și universal. Această venerabilă și istorică biserică, punct de referință în care trecutul credinței se întâlnește cu prezentul și cu viitorul, prin sărbătoare ne-a apropiat pentru a cinsti rodul credinței și evlaviei străbune.

Căutăm dimensiunea aniversară deschizând ferestre spre Rai și privim clipa acestei zile cum se dilată în o mie de clipe, care, regăsesc gândirea și simțirea

înaintașilor truditori ai devenirii și împlinirii acestui monument, căci, mai presus de toate, biserica, înainte de a deveni monument, prin anii de istorie, reprezintă o mare colectivitate de oameni, cu tradițiile, obiceiurile, vredniciile, putințele și neputințele lor.

Prin grijă și har, preotul Chiriac Bidoianu, alături de episcopii Ion Procopie Dumitrescu și Ionita Filipescu au încurajat reconstruirea, între anii 1904 și 1907, a bisericii Sfântul Silvestru, zdruncinată de cutremur, care, însă, păstrase și va păstra pentru eternitate liniștea sufletească atât de râvnită de muritori și credința divină.

Orice biserică este un locaș de zidire duhovnicească; biserica Sfântul Silvestru este un orizont deschis de crezul părintelui profesor Constantin Galeriu, care vorbea despre „dorul neistovit de adevăr și de cunoașterea lui, în care să descoperim toți sensul vieții”, și care, în afară de a fi o mare personalitate luminoasă a culturii și spiritualității românești, a fost și este, prin cuvântul său mereu viu, cel care ne-a învățat să trăim Taina, „ca schimbare a gândirii și a vieții, ca să intrăm în timpul hărăzit nouă, al istoriei neamului și al Bisericii”.

Astăzi, alături de credincioși, în biserica Sfântul Silvestru, o oază de lumină și de har, Părintele Nicolae Bordașiu, părintele cel blând și bun, păstrează tradiția și duce mai departe mesajul dumnezeiesc, aducând liniște și încredere celor care atunci când îi calcă pragul simt binecuvântarea divină.

Trăim azi momente de adâncă și sfântă emoție privind racla de cuviincioasă păstrare a moaștelor Sfântului Silvestru și ne gândim cu pioșenie la cel care le-a găsit locul cuvenit, înainte a se naște în Ceruri să vadă cu ochii credinței lumina cea veșnică, vrednicul de pomenire Părintele Patriarh Teoctist.

Nu este locul și nici momentul de a vorbi aici despre ceea ce instituția pe care o conduc a făcut pentru bisericile din sectorul 2 sau mai bine spus pentru oamenii cărora le aparțin bisericile din sectorul 2.

Acum, la acest moment pe care șansa, istoria și providența ne-a oferit-o să fim martori la Centenarul bisericii Sfântul Silvestru, aș dori să aduc un cuvânt de mulțumire și de prețuire Întâistătătorului Bisericii Ortodoxe Române, Prea Fericitul Părinte Daniel, Patriarhul României, și să-i urez mulți și fericiți ani în vrednicie și sănătate în fruntea Ortodoxiei românești”.

Acordarea Medaliei Centenarului

Cu prilejul sărbătoririi centenarului, parohia și primăria sectorului 2 au înmănat distincția parohială Medalia jubiliară „Sfântul Silvestru“, din arginrt aurit, unor personalități ale artei și culturii bucureștene, preoților slujitori, membrilor Comitetului și Consiliului parohial, precum și tuturor sponsorilor și binefăcătorilor creștini care au contribuit, de-a lungul ultimilor ani, la înfrumusețarea bisericii și la îmbrăcarea acesteia în straie de sărbătoare pentru această aniversare.

Aproape 100 de mari personalități ale culturii și științei au primit medalia duminică, 4 noiembrie. Medaliile au fost înmulate de către Prea Sfințitul Episcop Sebastian Ilfoveanul, preotul paroh Nicolae Bordașiu și primarul Nicolae Onțanu

Printre cele aproape 100 de personalități care au primit Medalia jubiliară s-au numărat: Dan Berindei, Stelian Tănase, Ion Caramitru, Răzvan Teodorescu, Ion Manolescu, Augustin Buzura, Doina Uricariu, Dan Puric, Horia Moculescu, Corina Chiriac, Pompei Hărășteanu, Radu Beligan, Carmen Stănescu, Ileana Stana Ionescu, Cătălina Buzoianu, Andrei Blaier, Ana Blandiana, Eugen Simion, Ioan Grigorescu, Sorin Dumitrescu și mulți alții.

Sfințirea Crucii Centenarului și punerea pietrei de temelie a Așezământului social-caritativ

Sărbătoarea centenarului a continuat afară, cu slujba de sfințire a monumentului „Crucea Centenarului”, ridicată în curtea bisericii, lângă mormântul părintelui Constantin Galeriu, și punerea pietrei de temelie a Așezământului social-caritativ „Sfântul Silvestru” pentru persoane vârstnice, care se va construi de către parohie, cu sprijinul Primăriei sectorului 2. Slujba de sfințire a fost oficiată de Prea Sfințitul Episcop Sebastian Ilfoveanul, înconjurat de preoții bisericii, în prezența credincioșilor care au mai avut răbdare să aștepte până la acest moment.

Pe monument stă scris: „Crucea centenarului bisericii Sfântul Silvestru 1907-2007. S-a înălțat spre cinstirea înaintașilor ctitori, preoți și credincioși” .

Însemnare în Cartea de Aur a bisericii

Cu prilejul aniversării centenarului, în Cartea de Aur a bisericii Sfântul Silvestru s-a scris următorul text:

„Se deschide Cartea de Aur a bisericii Sfântul Silvestru cu un prilej sărbătoresc: Aniversarea a o sută de ani de la sfințirea bisericii noi, la 30 septembrie 1907.

Biserica de acum este a treia clădire, în același loc pe care în 1743 primii ctitori, Pârvan și Stanca, au ridicat întâiul lăcaș de rugăciune. Aceștia au cumpărat la margine de București, lângă Târgul de Afară (Oborul de astăzi), un teren de 4.000 metri pătrați pe care au ridicat lăcaș de închinăciune în care să fie pomeniți pururea ei și cei șapte copii ai lor care au murit de ciumă.

Atunci când acest lăcaș, care, probabil, a fost din lemn, s-a dateriorat, mahalaua din jurul lui s-a schimbat mult. De unde la început erau case sărăcăcioase, ba chiar bordeie, acum localnicii, care au devenit oameni înstăriți, mai ales în ale negoțului cu vite, aveau locuințe bune din cărămidă. De aceea și-au dorit ca și biserica din cartier să fie pe măsură. Așa s-au hotărât trei frați, alături de ei și alții ca ei, să construiască o biserică nouă de zid în locul celei distruse de vreme. Și în anul 1839 s-a sfințit biserica cea nouă. Era în formă dreptunghiulară, cu o cupolă

pe mijloc și o turlă peste intrare, unde era și clopotul. Pisania acestei biserici, încastrată în zidul bisericii de astăzi, îi pomenește până astăzi pe ctitori.

Cu trecerea timpului și mai ales datorită cutremurelor și incendiilor și această biserică a ajuns o ruină. Pentru ca să nu cadă cupola peste enoriași, preotul Chiriac Bidoianu, împreună cu episcopul Ion Procopie Dumitrescu au făcut toate pregătirile și la 17 iulie 1904 s-a făcut ultima slujbă, apoi, biserica s-a închis. Vreme de trei ani, două luni și trei zile au durat lucrările care au transformat vechea biserică într-o minunăție. S-a deschis prin sfințirea făcută de arhiepiscopul Calist, la 30 septembrie 1907. În acest an 2007 s-a împlinit o sută de ani de la sfințire.

Consiliul parohial și părinții slujitori: Preot paroh Ion Nicolae Bordașiu, Pr. dr. Cristian Galeriu și diaconul Adrian Argintaru au pornit înainte cu doi ani un program de înnoire a întregului sit Sfântul Silvestru. Primarul sectorului 2, Domnul Neculai Onțanu a acordat întregul sprijin necesar și astfel, la 30 septembrie 2007, biserica, clopotnița, casele erau gata de sărbătoare. Dar, după trecerea la cele veșnice a Prea Fericitului Teoctist, a fost ales patriarh Prea Fericitul Părinte Daniel și întronizarea s-a făcut în 30 septembrie, ziua de sfințire a bisericii noastre. De aceea s-a amânat sărbătoarea centenarului nostru pentru 4 noiembrie, când va fi comemorată și aducerea moaștelor Sfântului Silvestru, pe 3 noiembrie 2002.

În această zi de 4 noiembrie 2007, redeschidem Cartea de Aur pentru a consemna aniversarea centenarului și 5 ani de la aducerea moaștelor, când se va face și sfințirea monumentului jubiliar, precum și punerea pietrei de temelie a unui așezământ social-caritativ care să completeze lucrările sociale ale bisericii Sfântul Silvestru”.

Urmează semnăturile soborului de slujitori și ale invitaților.

A fost o zi frumoasă și de neuitat pentru toți cei care au avut bucuria să fie prezenți la această sărbătoare duhovnicească, dar mai ales pentru slujitorii și enoriașii bisericii Sfântul Silvestru, pentru Consiliul și Comitetul parohial, care a pregătit din timp evenimentul, asigurând o largă participare și o bună organizare.

Prof. GHEORGHE VASILESCU

5. Sfințirea bisericii parohiei Sfânta Vineri - Drumul Taberei, cu hramul Sfânta Cuvioasă Paraschiva

Parohia *Sfânta Vineri-Drumul Taberei* a luat ființă prin hotărârea Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Bucureștilor din toamna anului 1998, după ce s-a ridicat o biserică din lemn, cu hramul *Sfânta Cuvioasă Paraschiva*, prăznuită în 14 octombrie, pe un teren viran, în suprafață de 3.000 metri pătrați, situat în cartierul Drumul Taberei (strada Brașov nr. 21 C, sector 6), un cartier lipsit de biserici. Până în 1989 nu existau în acest cartier decât două biserici pentru aproape două

sute de mii de credincioși. După 1990, s-au mai construit aici două biserici, una la marginea Capitalei, în Prelungirea Ghencea, alta lângă Parcul Drumul Taberei, între blocuri. Aceasta este a treia și în total a cincea din acest cartier.

Biserica de lemn

Biserica de lemn a fost ridicată între anii 1990-1991, în parohia Vicovul de Jos, jud. Suceava, prin străduința preotului Constantin Cenușe, având hramul Sfânta Treime. În anul 1998, terminându-se construcția bisericii de zid din acea parohie, preotul Cenușe a dăruit biserica din lemn parohiei Sfânta Vineri-Drumul Taberei, nou înființată, care nu avea biserică. Construcția a fost demontată și părțile ei componente au fost aduse la București, în 24 iunie 1998, unde au fost reasamblate în numai trei săptămâni, până la 18 iulie 1998, prin osârdia preotului paroh Nicolae Burlan. Pe 26 iulie 1998, biserica a fost sfințita de Înalt Prea Sfințitul Arhiepiscop Teodosie al Tomisului, pe atunci Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor, cu titulatura Snagoveanul.

La loc de cinste în această biserică de lemn, într-o raclă din lemn sculptat, se află o mantie care a înveșmântat moaștele *Sfintei Cuvioase Parascheva* de la Iași, dăruită de *Înalt Prea Sfințitul Părinte Daniel*, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, în prezent Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, o părticică din moaștele *Sfântului Teodor Stratilat*, martirizat în secolul IV, un dar al Prea Sfințitului *Varsanufie Prahoveanul*, Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor, și părți din veșmântul *Sfântului Cuvios Ioan Iacob de la Neamț (Hozevitul)*.

Biserica de zid

Întrucât biserica din lemn s-a dovedit neîncăpătoare pentru cei peste 1.000 de credincioși din diverse cartiere bucureștene, care participă frecvent la slujbele săvârșite în această parohie, s-a luat hotărârea de a se construi o biserică din zid, lângă cea de lemn, de dimensiuni mai mari.

Ca urmare, în ziua de *29 septembrie 2002*, vrednicul de pomenire Patriarhul *Teoctist*, împreună cu Prea Sfințitul *Sebastian Ilfoveanul*, Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor, au săvârșit slujba de punere a pietrei de temelie a noii biserici cu hramul *Sfânta Vineri* și *Sfântul Ierarh Antim Ivireanul*, îngropând la temelie și o cărămidă din fosta biserică *Sfânta Vineri-Hereasca*, demolată abuziv în 1987, salvată de un credincios din dărâmături, transferând astfel, în mod simbolic, duhul acestei biserici în noua temelie.

Biserica s-a ridicat prin contribuția credincioșilor – adevărați ctitori – care au donat sume de bani, după posibilitățile fiecăruia. Proiectul a fost conceput de prof. arhitect Florin Bucur Crăciun, iar documentația de rezistență aparține unui colec-

tiv din cadrul ICPMC „Procema” SA, director general dr. ing. Traian Ispas, șef proiect ing. Ion Cană, colaboratori: ingineri Ion și Anca Negescu.

Lucrările s-au finalizat în cursul anului 2007 și au fost executate de SC Agecom Antrepriză Construcții SRL, condusă de ing. Nicolae Constantinescu, director, și ing. Nicoleta Szekeres.

Arhitectura bisericii

Planul bisericii este în formă de cruce greacă înscrisă și are dimensiunile: 35 metri lungime, 22 metri lățime și 30 metri înălțime, până la cupolă, și ocupă o suprafață de 850 metri pătrați. Este o biserică mare, o adevărată catedrală în care pot încăpea o mie de persoane. Din punct de vedere arhitectural, se încadrează în stilul prefigurat de bisericile *Sfânta Sofia* din Constantinopol (Istanbulul de astăzi), la o scară mai mică, și *Sfântul Nicolae Domnesc* din Curtea de Argeș.

O cupolă semisferică centrală amplă (care cântărește 380 tone) domină poziția spațială a edificiului, spre care evoluează toată zidirea, prin învelitori ce unduiesc pe două direcții, într-o succesiune gradată pe verticală. Structura de rezistență a bisericii este alcătuită din ziduri de cărămidă, străbătută de o „pânză” mediană din beton armat și stâlpi din același material. Infrastructura se compune din grinzi de beton armat pe tălpi. Fațadele sunt tencuite în simlipiatră, care se armonizează cu galbenul auriu al acoperișului din tablă alămită. Ancadramentele ferestrelor sunt din piatră de Bașchioi.

Un pridvor larg (14/3 metri), cu șase coloane libere și două angajate, precede intrarea. Cornișa în trepte a acestuia, compuse din șiruri decalate de cărămidă roșcat-portocalie, se repetă și la zonele de sub primul rând de aripi ale acoperișului. Un tiv de franjuri, terminate la partea inferioară cu ocnite ceramice, bordează câmpurile de cărămidă ale cornișelor.

Accesul în biserică se face printr-un portal cu ancadrament arcuit, din piatră sculptată mărunț. Vestibulul, flancat de pangar și de camera spovedaniei, leagă exteriorul de spațiul eclezial a cărui cruce planimetrică este delimitată de patru stâlpi-pile în formă de „L”. Golurile dintre stâlpii pilei, cu arc în acoladă, conduc spre patru zone de intimitate și reculegere, fiecare boltită cu două sectoare de cilindru adiacente unei calote.

Crucea înscrisă are laturile de 21 metri și respectiv, 20 metri, capetele fiind acoperite cu semicilindri scurți ce urcă spre cupola simbolizând cerul, sprijinită de structura de beton al pilelor. Bolta este alcătuită din 25 de semiarce, rezemate la capete pe două inele metalice chesonate, între ele desfășurându-se alte inele intermediare. Arcele și inelele sunt consolidate prin contravânturi.

Subansamblul cupolei se reazemă, prin inelul inferior, pe 25 de stâlpi chesonati. Între cele două inele este cuprins cilindrul de bază, care transmite încărcările cupolei la arcele mari perimetrice. Acoperirea altarului, asemănătoare absidelor

proscomidiei și diaconiconului, se face printr-o concă racordată la un semicilindru. În partea opusă, la etaj, se află cafasul la care se accede prin scări plasate la interior, în colțurile de nord-vest și sud-vest ale construcției, care conduc și la cele două balcoane.

Deocamdată, biserica nu este pictată, dar catapeteasma este aproape gata, sculptată în lemn de către sculptorul Constantin Moroiu, care a sculptat și catapeteasma bisericii românești de la Ierihon (Țara Sfântă). Policandul cel mare va fi adus din Austria. Decorul mural din interior va fi executată de pictorul Dan Mihai Ivanovici.

Amenajările exterioare și amplasamentul altor dotări anexe: turn-clopotniță, aghiazmatar, bibliotecă cu sală de proiecție, cantină pentru masa săracilor, monumentul eroilor etc, vor face obiectul unui proiect ulterior. Se va ridica și o capelă mortuară, cu nișă pentru depunerea celor decedați.

Sfințirea bisericii

Slujba de sfințire a bisericii s-a oficiat duminică, *11 noiembrie 2007*, începând de la ora 9,00, de către *Prea Fericitul Părinte Patriarh Daniel*, împreună cu *Prea Sfințitul Ciprian Câmpineanul*, Episcop-Vicar Patriarhal, înconjurați de un numeros sobor de preoți și diaconi veniți de la parohiile din București și din țară.

Au fost prezenți circa o mie de credincioși în interior, iar alte câteva sute au rămas afară, urmărind slujba la difuzoare și pe un ecran, pe care s-a transmis programul liturgic din biserică.

La sfârșitul slujbei de sfințire, *Prea Fericitul Părinte Patriarh Daniel* le-a vorbit celor prezenți despre semnificațiile duhovnicești ale sfințirii unei biserici și i-a felicitat pe toți cei care au contribuit la zidirea acestui sfânt lăcaș.

Cuvântul Preafericitului Părinte Patriarh

„Slujba de sfințire a unei biserici, în Ortodoxie, este una dintre cele mai bogate și mai frumoase slujbe, fiindcă ea conține o mulțime de frumuseți teologice și duhovnicești și constituie un eveniment deosebit de important în viața unei comunități, pentru că, deodată cu sfințirea bisericii, se sfințește și viața noastră. În mod normal, după ce sfințim biserica în interior, ieșim și îi sfințim cu aceeași apă sfințită și pe credincioși. Ceea ce însemnează că biserica aceasta din zid, biserica construită din materiale din lumea aceasta, reprezintă ca simbol Biserica cea Vie și anume clerul și poporul adunat în numele și iubirea Prea Sfintei Treimi, mărturisind credința în Iisus Hristos și lucrând pentru sfințirea vieții noastre creștinești și pentru dobândirea vieții veșnice.

Într-una din rugăciunile care se citesc în taină de către arhiereu la sfințirea bisericii se spune că această biserică din zid ne preînchipuie, ne simbolizează pe noi, Biserica cea Vie a Mântuitorului Iisus Hristos, pe care Sfântul Apostol Pavel a numit-o Trupul tainic al Domnului (1 Cor. 12, 27). Când se sfințește o biserică într-o localitate, într-un sat sau într-un oraș, primim o mulțime de binecuvântări și, în același timp, după cum spuneam, ne sfințim viața noastră prin jertfelnicie. Sfântul Chiril al Alexandriei a spus că nimeni nu poate intra la Dumnezeu decât în stare de jertfă, de dăruire de sine. Biserica însăși este construită în formă de Cruce, ca să ne arate că în biserică se trăiește taina iubirii celei mai tari decât moartea. Iubirea lui Hristos arătată prin jertfa Sa de pe Cruce și prin Învierea Sa este conținutul spiritual permanent al Bisericii lui Hristos. De aceea, biserica are și în vârful ei una sau mai multe Cruci, ca să vestească lumii că iubirea e mai tare decât moartea, iubirea aceasta pe care Dumnezeu ne-a descoperit-o în Iisus Hristos ca fiind atotputernică și atotmerită, ca fiind milostivă și de viață dătătoare. De aceea, Crucea se numește Sfântă și de viață dătătoare. Iar atunci când ne închinăm Crucii, spunem: „Crucii Tale ne închinăm, Hristoase, și sfântă Învierea Ta o lăudăm și o mărim”.

Biserica lui Hristos, ca taină a pregătirii noastre pentru Înviere, este numită de Sfântul Maxim Mărturisitorul: „laboratorul Învierii”, locul unde ne pregătim pentru Înviere, înviind, mai ales, sufletul nostru din moartea păcatului și pregătindu-ne, apoi, și pentru Învierea cea de obște de la sfârșitul veacurilor, așa cum spunem în Simbolul de credință sau în Crezul Bisericii, în ultima parte a lui, când mărturisim: „Aștept învierea morților și viața veacului ce va să vină. Amin”.

Biserica are Cruce pe ea și este îndreptată cu altarul spre Răsărit, spre „Răsăritul cel de Sus”, spre Hristos, Care a venit prima dată și ne-a arătat taina Bisericii Sale, ca pregătire pentru Împărăția Cerurilor și Care va veni a doua oară, însă, „va veni întru slavă să judece viii și morții, a Cărui Împărăție nu va avea sfârșit”. Și, deci, biserica este îndreptată cu altarul spre Răsărit, pentru că din Răsărit va veni Mântuitorul Iisus Hristos, spre Răsăritul Cel de Sus, spre dreptatea, bucuria și fericirea Prea Sfintei Treimi, către care înaintăm noi, cu orice rugăciune, cu orice participare activă la sfintele slujbe și, mai ales, prin mărturisirea dreptei credințe, împărtășirea cu Sfintele Taine și săvârșirea faptelor bune.

În Ortodoxie, Duminica este ziua cea dintâi a săptămânii, nu lunea, cum greșit se înțelege. Ziua întâi a săptămânii este Duminica, ziua Învierii, cea care urmează după sâmbătă. Astfel, la începutul fiecărei săptămâni, prăznuim Învierea și ne pregătim pentru Înviere.

Biserica este numită în rugăciunile de sfințire și Casa lui Dumnezeu și Poarta Cerului și, deci, astăzi, noi am sfințit o Casă lui Dumnezeu, o Casă a Prea Sfintei Treimi, am sfințit o Poartă a Cerului și un laborator al Învierii. Este atât de mare și minunată lucrarea aceasta, încât nici nu putem să înțelegem tot ceea ce am văzut și auzit, ceea ce am simțit în evlavie și în credință, atunci când participăm la sfințirea unei biserici. Sfințirea bisericii, însă, ne arată taina vieții noastre creștine ca dăruire de sine lui Dumnezeu și această dăruire de sine este răspunsul nostru la dăruirea Lui față de noi arătată în Iisus Hristos: „Atât de mult a iubit Dumnezeu lumea, încât pe Unicul Său Fiu L-a dat, pentru ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică.” (Ioan 3, 16). Dumnezeu ne-a iubit mai întâi pe noi și noi încercăm să răspundem iubirii Lui cu iubirea noastră, manifestată sau arătată în rugăciune și în fapte bune.

Am zidit această biserică, noi, oamenii, parohia aceasta condusă de părinții care slujesc aici și care sunt ajutați foarte mult de toată obștea parohiei și de o mulțime de oameni cu suflet larg și cu mână darnică. Mulți, însă, nu conștientizează suficient cât de mare este chemarea aceasta de a zidi o biserică, cât de greu este să zidești o biserică, mai ales într-o vreme de criză economică, dar și ce șansă unică este aceasta! Sunt oameni care au murit cu dorul de a zidi o biserică, dar timpurile, vremurile grele n-au permis aceasta, fie că a fost război, fie că a fost un regim totalitar, ateu, care a interzis construirea de biserici și a dărâmat, mai ales aici, în Capitală, unele din cele existente, unele de o valoare neprețuită.

Deci, după ce se zidește o biserică, vedem că Dumnezeu ne-a binecuvântat cu șansa de a ne chema să-I împrumutăm mâinile noastre Lui. În slujba de sfințire a Bisericii Ortodoxe se arată nu doar faptul că această biserică a fost făcută de către oameni, ci se spune că: „această biserică Tatăl a zidit-o, Fiul a întărit-o, Duhul Sfânt a luminat-o, a înnoit-o și a sfințit sufletele noastre”.

La sfințirea locului pentru biserică și la începutul lucrărilor de punerea temeliiilor pentru biserică, se vorbește foarte mult despre cei care vor zidi biserică și se fac rugăciuni speciale, ca Dumnezeu să-i ajute să ducă la bun sfârșit lucrarea începută. În rugăciunile acelea se face pomenire și despre unele dificultăți care se vor ivi pe parcursul zidirii bisericii. Acum, însă, la slujba de sfințire a bisericii nu se mai vorbește nimic despre cei care au zidit-o, ci, când e gata biserică, se spune că „Tatăl a zidit-o, Fiul a întărit-o, Duhul Sfânt a luminat-o, a înnoit-o și a sfințit sufletele noastre”. De ce se dă impresia că au fost uitați constructorii? Tocmai pentru a ne arăta că biserică nu este o casă ca celelalte din lumea aceasta. Noi ne construim o casă și apoi locuim în ea și e casa noastră. Biserica aceasta

este construită de noi și a fost a noastră, ca responsabilitate principală, până în ziua sfințirii ei, și în ziua sfințirii ei devine darul nostru jertfelnic către Hristos. De aceea, în tabloul votiv din mănăstirile noastre și din unele biserici, macheta bisericii este prezentată de către ctitori lui Hristos, așa cum aducem la altar ofrandele, cum aducem o prescură, o prezentăm lui Hristos ca să o sfințească. Pâinea este pâine până în momentul sfințirii și după sfințire nu mai este pâinea obișnuită, ci este Trupul Domnului. Biserica aceasta, acum, după sfințire, a devenit Casa lui Dumnezeu, Casa Prea Sfintei Treimi și Poarta Cerului. Noi, prin această biserică, oferim lui Dumnezeu daruri din lumea aceasta, cărămidă, beton, fier, sticlă, desigur, va veni mobilierul, pictura și toate celelalte, dar sunt daruri din lumea aceasta, daruri trecătoare și limitate. Noi, însă, primim în schimb pe Însuși Dumnezeu, harul Prea Sfintei Treimi, cel nelimitat și netrecător, primim aici iertarea păcatelor și viața de veci, atunci când ne împărtășim cu Trupul și Sângele lui Hristos.

Cele trei Evanghelii care s-au citit la sfințirea bisericii, și care de obicei se citesc afară, dar datorită frigului le-am citit înăuntru, ne arată că biserica este locul în care ni se dă iertarea păcatelor: „Orice veți lega pe pământ va fi legat și în ceruri și orice veți dezlega pe pământ va fi dezlegat și în ceruri” (Matei 18, 18), spune Mântuitorul Iisus Hristos Sfântului Apostol Petru și, prin el, tuturor slujitorilor care poartă harul legării și dezlegării sau iertării păcatelor. A doua Evanghelie ne arată că: „Fericțiți sunt cei care ascultă Cuvântul lui Dumnezeu și Îl împlinesc pe El.” Numai acei oameni sunt fericiți, care fac voia lui Dumnezeu, care iubesc pe Dumnezeu în rugăciune și pe semenii în fapte bune, iar a treia Evanghelie se termină cu cuvintele Mântuitorului Iisus Hristos: „Oile Mele mă cunosc pe Mine și Eu le cunosc pe ele și ele îmi urmează Mie și Eu le voi dăruia viață veșnică” (Ioan 10, 14). Deci, biserica aceasta este locul în care primim iertarea păcatelor, învățăm ce este adevărata fericire și primim arvuna vieții veșnice, privind duhovnicește Împărăția lui Dumnezeu. Iată de ce o biserică nu poate fi înlocuită cu nicio instituție din lumea aceasta, nici chiar dacă sunt instituții care au posibilitatea de grațiere, pentru că acestea nu pot dăruia iertarea păcatelor și viața veșnică. În biserică ni se dăruiesc darurile acestea netrecătoare și veșnice.

Astăzi, Dumnezeu ne-a învrednicit să prezentăm ca ofrandă Prea Sfintei Treimi, ca o Casă a Prea Sfintei Treimi, ca un altar al lui Hristos, o biserică măreață, frumoasă, care seamănă cu Sfânta Sofia de la Constantinopol, dar care are, într-o formă foarte concentrată, și atmosfera intimității, a întâlnirii noastre intime cu Dumnezeu, fără să ne sperie. Ea nu ne

impresionează atât de mult, cât ne atrage spre Dumnezeu, ne face să ne simțim aproape de Dumnezeu, fiindcă Dumnezeu este aproape de noi.

Astfel, această biserică de parohie, în care parohia se întrunește ca o familie duhovnicească, în iubirea Prea Sfintei Treimi, este o mare binecuvântare pentru orașul nostru, care încă are nevoie de multe biserici în raport cu populația, mai ales în cartierele mai noi, unde nu s-a putut construi câte o biserică în timpul regimului comunist.

Deci, Noi felicităm pe cei care s-au străduit ca această biserică să ajungă în starea de a fi sfințită, târnosită, urmând ca mai târziu, căci Dumnezeu ne va ajuta prin rugăciunile Cuvioasei Maicii noastre Parascheva și ale Sfântului Ierarh Martir Antim Ivireanul, să avem și o pictură frumoasă, așa cum atât de frumoasă este și biserica și în interior și în exterior. Vă felicităm pentru că ați împrumutat mâinile dumneavoastră Mântuitorului Iisus Hristos.

Când cineva nu mai are urmași, dar a fost ctitor, va fi pomenit chiar când nu mai are cine să-l pomenească dintre rude, pentru că la fiecare slujbă ortodoxă îi pomenim pe fericiții și pururea pomeniții ctitori. Biserica aceasta pe care am zidit-o spre slava Prea Sfintei Treimi și spre cinstirea Cuvioasei Maicii noastre Parascheva și a Sfântului Ierarh Martir Antim Ivireanul se imprimă ca lumină în sufletele noastre și, când trecem din lumea aceasta, o purtăm cu noi și Dumnezeu vede în sufletele ctitorilor și binefăcătorilor biserica pe care au zidit-o sau pe care au împodobit-o spre slava lui Dumnezeu și mântuirea oamenilor. De aceea, fericiți sunt ctitorii, miluitorii și binefăcătorii, fericiți și pururea pomeniți!

În ziua sfințirii bisericii uităm toate greutățile prin care am trecut, toate încercările și ne bucurăm că ne-a ales pe noi Dumnezeu. Nu pentru că suntem cei mai buni. E posibil ca alții să fie mai harnici decât noi, mai evlavioși decât noi și mai curați decât noi, dar pentru că ne-a preferat Dumnezeu într-un mod deosebit, ne-a chemat să-I ridicăm biserică, să o împodobim și să o sfințim. Nu știm de ce ne-a preferat pe noi Dumnezeu, dar știm că iubirii Lui trebuie să răspundem cu iubirea noastră. Și de aceea, îndată după sfințire, începem Sfânta Liturghie, ca rugăciune supremă de mulțumire sau recunoștință adusă lui Dumnezeu pentru toate binefacerile primite de la El și mai ales pentru că am lucrat împreună cu Tatăl, cu Fiul și cu Duhul Sfânt, ca să zidim această biserică spre slava Prea Sfintei Treimi și spre a noastră mântuire.

Să ne ajute Bunul Dumnezeu să vedem în curând și momentul sfințirii picturii, să mai sfințim împreună cu Prea Sfințiții de aici, din București, și cu alții, noi biserici, noi mănăstiri, ca să arătăm că am folosit libertatea noastră spre slava lui Dumnezeu și spre mântuirea noastră.

Dorim să evidențiem câteva persoane care în mod deosebit au ajutat la zidirea acestei biserici, oferindu-le Diploma de Onoare „Sfinții Împărați Constantin și Elena” pentru mireni și „Sfântul Ioan Gură de Aur” pentru clerici. Felicităm pe Părintele Nicolae Burlan, parohul acestei biserici, și pe ceilalți care au ajutat, în special Consiliul și Comitetul parohial. Și menționăm aici în mod deosebit pe domnul academician Emilian Popescu, cel care a stăruit să oferim acestei biserici, în anul 2000, un veșmânt al Sfintei Cuvioase Parascheva, și ne-am bucurat când, cu doi ani în urmă, am fost aici și am văzut evlavia credincioșilor adunați în bisericuța de alături față de Sfânta Cuvioasă Parascheva. N-am știut atunci că vom avea și această bucurie de a sfinți personal biserica Sfânta Cuvioasă Parascheva de aici, din Drumul Taberei.

Vă rugăm să dați citire diplomelor de onoare pe care le acordăm acum celor care s-au evidențiat în mod deosebit. Desigur, sunt mulți cei care au ajutat, dar în general se scot în evidență cei care au ajutat mai mult la construirea acestei biserici”.

Acordarea diplomelor de vrednicie

La chemarea Prea Fericiri Sale, preotul paroh Nicolae Burlan a numit pe cei selecționați să primească în această zi Diploma de Onoare „Sfinții Împărați Constantin și Elena”, invitându-i pe solee. Primul dintre cei evidențiați a fost Dl. prof. acad. Emilian Popescu de la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Dumitru Stăniloae” din Iași, care s-a preocupat de ridicarea acestei biserici și, în special, de obținerea terenului pentru construcția sfântului lăcaș. Au urmat donatorii: Dl. Dumitru Nicolae, președintele Grupului SC Niro; Dl. Cristian Poteraș, primarul sectorului 6; Dl. Mihai și D-na Adriana Dogaru, membri ai Consiliului și Comitetului parohial; Dl. Viorel Micula, patronul postului TV Național; D-na Monica Tatoi; Dl. Ilie și D-na Angela Anghel de la Cristaxi; Dl. prof. arhitect Florin Bucur Crăciun, autorul proiectului; Dl. Ing. Ioan și D-na Ing. Anca Negescu, care au întocmit documentația de rezistență a bisericii; Dl. avocat Nicolae Ioan Ivan, consilier parohial; D-na Florica Alexianu.

În continuare, *Prea Fericitul Părinte Patriarh Daniel* a înmânat Diploma de Onoare „Sfântul Ioan Gură de Aur” preotului paroh Nicolae Burlan și preotului Justin Manta, împreună-slujitori la această biserică.

După încheierea acestei prime părți a programului liturgic, Prea Fericitul Părinte Patriarh a oficiat Sfânta Liturghie. Predica la pericopa evanghelică a zilei despre Pilda Samaritanului milostiv (Luca 10, 25-37) a fost rostită de Prea Sfințitul Episcop Ciprian Câmpineanul.

La sfârșitul Sfintei Liturghii toți cei prezenți la slujbă – bărbați și femei – au trecut prin sfântul altar și s-au închinat în fața Sfintei Mese, sărutând Sfânta Cruce și Sfânta Evanghelie de pe Sfânta Masă.

Prof. GHEORGHE VASILESCU

6. 2007 – Anul jubiliar închinat Sfântului Ioan Gură de Aur

Anul acesta, 2007, este dedicat celui între sfinți, **Părintelui nostru Ioan Gură de Aur**, mare dascăl al lumii și ierarh, predicator neobosit și scriitor de geniu, păstor prin excelență și martir prin viața și sfârșitul său, de la a cărui trecere la cele veșnice se împlinesc 1600 de ani. Scopul principal în jurul căruia el a concentrat neîncetatele sale eforturi a fost transformarea fiecărui om într-un purtător de Hristos. De aceea, Biserica i-a consacrat un loc aparte între slujitorii săi. El este readus în permanență în amintirea noastră prin săvârșirea, de cele mai multe ori, pe parcursul întregului an bisericesc, a slujbei Sfintei Liturghii ce-i poartă numele.

Mare dascăl al lumii și ierarh

Sfântul Ioan Gură de Aur s-a născut în Antiohia Siriei, în anul 344, într-o familie creștină. Călăuzit de evlavioasa sa mamă, Anthuza, văduvă de la vârsta de douăzeci de ani, Ioan s-a pregătit în arta retoricii, care reprezenta, în epocă, cea mai înaltă treaptă a educației unui tânăr, frecventând școala renumitului retor Libanius. Deși ajunsese să stăpânească arta oratoriei în mod strălucit, motiv pentru care posteritatea, pentru frumusețea cuvântărilor sale, îi va adăuga supranumele „*Gură de Aur*” (*Hrysostom*), nu va profesa în domeniul juridic, ca avocat, decât scurt timp.

După moartea mamei sale, Ioan a intrat în viața monahală, trăind prin munții Antiohiei, în preajma unui vestit sihastru sirian, și s-a adâncit în studiul Sfintei Scripturi. Silit de starea precară a sănătății, datorită vieții ascetice severe pe care o ducea în pustie, el s-a întors în orașul natal, unde episcopul Meletie l-a hirotonit diacon (381) al basilicii din Antiohia, iar după cinci ani (386), succesorul acestuia, episcopul Flavian, l-a hirotonit preot. A slujit ca preot timp de aproape doisprezece ani, perioadă în care a fost și predicator al catedralei din Antiohia. Din această epocă datează cuvântările și predicile sale devenite clasice, în care abordează teme de natură practică, ascetică sau moralizatoare.

La recomandarea lui Eutropiu, ministrul împăratului Arcadius, pe 28 februarie 398, Ioan a fost întronizat arhiepiscop al Constantinopolului. Timp de șase ani, între 398 și 404, Sfântul Ioan Gură de Aur și-a pus în valoare calitățile pe care le arătase încă din perioada slujirii ca preot al catedralei din Antiohia, câștigându-și

dragostea și prețuirea credincioșilor din Constantinopol, inclusiv a împărătesei Eudoxia, însă numai pentru scurt timp, căci, din momentul în care va condamna luxul exagerat de la curtea imperială, în contradicție cu sărăcia poporului, împărăteasa va trece în tabăra adversarilor săi.

Sfântul Ioan Gură de Aur a apărut cu deplină convingere învățătura de credință niceo-constantinopolitană; s-a implicat în activități de ajutorare a celor bolnavi, bătrâni și săraci, înființând pentru aceștia spitale și case de adăpost; a încurajat misionarismul în teritoriile bizantine, în care nu se răspândise creștinismul; s-a pronunțat împotriva imoralității de care se făceau vinovați atât cei care formau aristocrația Imperiului, cât și clericii ori simplii credincioși din rândul poporului.

Asceza morală promovată de Sfântul Ioan Gură de Aur, pe care el însuși o practica printr-o disciplină severă, a devenit cauza cea mai importantă a dușmăniei demnitarilor bizantini. Sfântul Ioan Gură de Aur nu a urmărit niciodată interesul propriu, ci doar grija Bisericii pe care o păstorea, îndepărtându-și prin comportamentul său intransigent și eventualii susținători politici. Împărăteasa Eudoxia, criticată de el în mod direct pentru luxul casei imperiale, va deveni, din admiratoare, unul dintre dușmanii săi cei mai înverșunați, iar Eutropiu, ministrul care-l ajutase să urce pe scaunul episcopal, îi va deveni, de asemenea, adversar.

Lipsit de sprijin politic, Sfântul Ioan devine pradă ușoară în fața dușmanilor săi, care reușesc să convoace în anul 403, în localitatea Stejar, lângă Bosfor, un sinod care-l condamnă în urma unor capete de acuzare lipsite de temei și-l caterisește, cu consimțământul a 36 de episcopi, inclusiv a unora care erau sub jurisdicția sa. Decizia trimerii Sfântului Ioan în exil a fost revocată de împăratul Arcadius, care se temea de reacția violentă a credincioșilor față de această nedreaptă hotărâre. Sfântul Ioan n-a căutat, însă, să recâștige, prin compromis, bunăvoința imperială, ci, în perioada reînvestirii sale ca arhiepiscop de Constantinopol, a profesat același asceză morală prin care era criticat stilul de viață al casei imperiale. Pierzând cu totul sprijinul împăratului Arcadius, în ziua de 9 iunie 404, Sfântul Ioan a fost depus din funcție și trimis, sub escortă militară, la Kukus, orașel la hotarul Capadociei cu Armenia. După o călătorie obositoare, la locul de exil a avut parte de un tratament aspru de viață, pe care l-a descris în epistolele trimise diaconiței Olimpiada și prietenilor săi din Antiohia și Constantinopol. Pentru faptul că a continuat să participe la viața Bisericii și în timpul exilului, atât prin epistole, cât și prin vizitele pe care le primea din partea antiohienilor, în anul 407 a fost transferat în orașelul Pityus, pe țărmul estic al Pontului Euxin. Cu sănătatea șubrezită de pe urma primului exil, Sfântul Ioan nu va reuși să îndure și această nouă călătorie, pe care era forțat de ostași, ca și prima dată, să o parcurgă pe jos. Astfel, după trei luni chinuitoare de mers pe jos, în ziua de *14 septembrie 407*, într-un sat din apropierea orașului Comana, în Pont, Sfântul Ioan Gură de Aur și-a încredințat

sufletul său curat Celui pe care-L slujise întreaga viață, aducând pentru ultima dată slavă lui Dumnezeu. .

După 31 de ani de la moartea sa, în anul 438, împăratul Teodosie II, pentru a repara greșeala celor care-l exilasera, a adus trupul Sfântului Ioan Gură de Aur și l-a depus, cu mare solemnitate, în biserica „Sfinții Apostoli” din Constantinopol. I-au fost, de asemenea, consacrate zile de pomenire în calendarele creștine atât răsăritene, cât și apusene. Biserica Ortodoxă îl cinstește ca Sfânt Ioan Gură de Aur de trei ori pe an: la 13 noiembrie, 27 ianuarie (când se face pomenirea aducerii sfintelor sale moaște) și 30 ianuarie (ziua Sfinților Trei Ierarhi), alături de Sfântul Vasile cel Mare și Sfântul Grigorie de Nazianz.

Cinstirea moaștelor Sfântului Ioan Gură de Aur

Moaștele Sfântului Ioan Gură de Aur se află în mai multe biserici din lume. La Muntele Athos, de pildă, în Mănăstirea Filoteu se află mâna dreaptă a Sfântului, iar în Mănăstirea Vatoped, o parte a capului Sfântului Ioan Gură de Aur. De asemenea, la Mănăstirea Varlaam, din Meteora – Grecia, se păstrează mâna stângă a Sfântului, care a fost adusă anul acesta la Iași, în 14 octombrie, de sărbătoarea Sfintei Cuvioase Paraschiva, spre închinarea credincioșilor, de către o delegație elenă, condusă de IPS Serafim, Mitropolit de Stara și Meteora.

În ziua de 17 octombrie 1997, Cardinalul Silvano Piovanelli, Arhiepiscopul Florenței – Italia, aflat în vizită în România, a dăruit vrednicului de pomenire Patriarhul Teoctist părțile din moaștele Sfântului Ioan Gură de Aur, păstrate în catedrala din Florența, din timpul cruciaților, pentru noua Catedrală patriarhală din București, Catedrala Mântuirii Neamului. Oferirea sfintelor moaște s-a făcut în cadrul unei ceremonii religioase desfășurate în Catedrala patriarhală, la sfârșitul Sfintei Liturghii, când s-a citit următorul Act, semnat de Cardinalul *Silvano Piovanelli*, Arhiepiscopul Florenței, prin care moaștele Sfântului Ioan Gură de Aur au fost dăruite spre cinstire publică și închinarea credincioșilor Bisericii Ortodoxe Române:

„Prin dispoziția prezentei încredințăm, fără nicio îndoială și adevărim că Noi am cercetat cum se cade și am încuviințat ca sfintele moaște din trupul și gura Sfântului Ioan Gură de Aur, Episcop și Doctor al Bisericii, să fie luate din racla în care cu sfințenie se păstrează sfântul său cap din bazilica noastră mitropolitană, cu hramul „Sfânta Maria del Fiore”. Ne-am îngrijit ca acest odor vrednic de cinstire să fie așezat cu evlavie în raclă de formă ovală, mică, făcută din metal poleit cu aur, împodobită cu pietre de cristal, bine închisă, legată după cuviință cu șnur de aur și pecetluită cu Pecetea cancelariei Noastre, aplicată spre întărire cu ceară de Spania. De aceea, întru slava lui Dumnezeu Cel Atotputernic și spre cinstirea Sfinților Săi, încuviințăm ca pomenitele sfinte moaște să fie așezate spre închinarea credincioșilor”.

Actul a fost întărit de alte două documente privind ridicarea sfințelor moaște ale Sfântului Ioan Gură de Aur din relicviarul Catedralei Santa Maria del Fiore din Florența, pentru viitoarea Catedrală a Mântuirii Neamului de la București.

După citirea documentelor, a avut loc o procesiune cu moaștele Sfântului Ioan Gură de Aur în jurul Catedralei patriarhale, cu participarea unui mare număr de preoți și credincioși, în timpul căreia s-a citit Acatistul Sfântului și s-au înălțat cântări de laudă. La încheierea procesiunii, racla cu moaștele Sfântului Ioan Gură de Aur a fost depusă în paraclisul Reședinței Patriarhale, după care *Prea Fericitul Patriarh Teoctist* și Cardinalul *Silvano Piovanelli* au semnat în Cartea de Aur a Patriarhiei Române următoarea Însemnare :

„Cu voia lui Dumnezeu Cel în Treime lăudat, la invitația Prea Fericitului Părinte Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, în perioada 13-17 octombrie 1997, Eminența Sa Silvano Piovanelli, Cardinalul Florenței, în fruntea unei delegații, a vizitat Biserica Ortodoxă Română.

Distinșii delegați ai Arhidiecezei Romano-Catolice din Florența au asistat la slujba Sfintei Liturghii oficiate la Iași, de sărbătoarea Sfintei Cuvioase Paraschiva, ocrotitoarea Moldovei, în ziua de 14 octombrie 1997, după care au vizitat așezăminte mănăstirești, biserici de parohie, centre de asistență socială ale bisericii din cuprinsul Mitropoliei Moldovei și Bucovinei.

Ziua de vineri, 17 octombrie 1997, a fost sărbătorită la Catedrala patriarhală din București, prin momentul binecuvântat în care Eminența Sa Cardinalul Silvano Piovanelli a oferit ca dar de mare preț Patriarhiei Române o parte din moaștele Sfântului Ioan Gură de Aur, Patriarhul Constantinopolului. Eminența Sa a voit prin aceasta să fie părtaș la năzuința Bisericii Ortodoxe Române de a construi Catedrala Mântuirii Neamului, deoarece moaștele Sfântului Ioan Gură de Aur vor fi așezate, prin voia lui Dumnezeu, în acest lăcaș de rugăciune ce se dorește a se zidi spre cinstirea Înălțării Domnului și spre pomenirea eroilor neamului românesc.

Până la zidirea Catedralei Mântuirii Neamului, moaștele Sfântului Ioan Gură de Aur vor fi păstrate cu sfințenie în paraclisul Reședinței patriarhale, iar în zilele de prăznuire a marelui ierarh din Constantinopol, clerul și credincioșii vor avea bucuria duhovnicească să le cinstească după rânduială”.

De atunci, s-au organizat procesiuni cu aceste sfinte moaște la toate marile sărbători închinare Sfântului Ioan Gură de Aur. Astfel, în fiecare an, pe 13 noiembrie, ziua pomenirii Sfântului Ioan Gură de Aur, racla cu sfintele sale moaște a fost scoasă în procesiune din paraclisul Reședinței și depusă în Catedrala patriarhală, spre cinstirea credincioșilor.

Sfințirea noii racle pentru moaștele Sf. Ioan Gură de Aur

Anul acesta, împlinindu-se 1600 de ani de la trecerea la cele veșnice a Sfântului Ioan Gură de Aur, prin grija Arhiepiscopiei Bucureștilor s-a confecționat la Monetăria Statului o raclă nouă, din argint aurit, de mărime naturală, decorată cu

scene din viața acestui mare dascăl al lumii și ierarh, în care au fost așezate sfințele sale moaște.

Luni, 12 noiembrie 2007, la ora 16,00, în paraclisul Reședinței patriarhale, cu hramurile „Sfântul Mare Mucenic Gheorghe” și „Sfânta Cuvioasă Paraschiva”, Prea Fericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, a sfințit noua raclă pentru moaștele Sfântului Ioan Gură de Aur.

În cuvântul rostit după sfințirea raclei, *Prea Fericitul Părinte Patriarh Daniel* a spus:

„Suntem binecuvântați de Dumnezeu ca o parte din moaștele Sfântului Ioan Gură de Aur să se afle aici, în acest paraclis, ca urmare a dărnicii unui prieten al Bisericii noastre, Arhiepiscopul Florenței, din Italia, care în 1997, după hramul Cuvioasei Paraschiva de la Iași, a dăruit vrednicului de pomenire Părintelui nostru Patriarhul Teoctist aceste moaște și au hotărât împreună ca ele să fie păstrate în paraclisul Reședinței, până la zidirea noii Catedrale patriarhale, Catedrala Mântuirii Neamului din București.

Prin grija Prea Sfințitului Varsanufie Prahoveanul, Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor, s-a făurit la Monetăria Statului această frumoasă raclă din argint aurit, în mărime naturală, frumos împodobită, care, prin ea însăși, exprimă prețuirea de care se bucură Sfântul Ioan Gură de Aur în Patriarhia Română și, totodată, arată măiestria celor care au realizat-o cu multă migală, cu multă dragoste, multă pasiune, multă pricepere. Ea se înscrie în aceeași linie artistică pe care am văzut-o la racla Sfântului Ierarh Grigorie Dascălul, Mitropolitul Țării Românești, și la racla Sfântului Ierarh Varlaam, Mitropolitul Moldovei, aceasta fiind, însă, într-o formă sintetizată, o reușită deosebită, o încununare a măiestriei de până acum a acestor artiști credincioși care doresc în continuare să lucreze pentru Biserică. Suntem, deci, binecuvântați de Dumnezeu cu acest obiect de mare valoare liturgică și artistică.

În același timp, suntem bucuroși să începem privegherea din seara aceasta, prin procesiunea cu racla nou confecționată, lucrată cu multă evlavie și pricepere, de aici, din paraclisul Sfântul Mare Mucenic Gheorghe spre Catedrala patriarhală, unde mâine vom săvârși Sfânta Liturghie și vom face pomenirea Sfântului Ioan Gură de Aur, Arhiepiscopul Constantinopolului, într-un cadru liturgic solemn. Va fi Liturghia arhierescă și această Liturghie va fi pregătită prin slujba de priveghere din seara aceasta. În toată țara și în toată Ortodoxia, pomenirea Sfântului Ioan Gură de Aur în acest an a fost o deosebită lucrare liturgică și misionară, dar mai ales mâine, 13 noiembrie, zi în care intrăm cu Vecernia din seara aceasta. Sfântul Ioan Gură de Aur mai este pomenit în 27 ianuarie și în 30 ianuarie, împreună cu Sfântul Vasile cel Mare și Sfântul Grigorie de Dumnezeu Cuvântătorul.

Mâine seară, după slujba Vecerniei, racla cu aceste sfinte moaște va fi dusă în procesiune la biserica Sfânta Ecaterina, care este paraclisul Facultății de Teologie Ortodoxă „Justinian Patriarhul” din București. Ea va sta acolo până în data de 31 ianuarie 2008, adică după hramul Facultăților de Teologie, când va reveni în paraclisul Reședinței patriarhale, după cum s-a hotărât atunci, în 1997. Din când în când, însă, această raclă va fi scoasă în procesiune pentru diferite momente solemne, iar uneori pentru încurajarea unor școli de teologie ortodoxă, deoarece Sfântul Ioan Gură de Aur este un luminat și inspirat tâlcuitor al Sfințelor Scripturi și, în același timp, un mare dascăl al Teologiei pastorale, apărător al dreptei credințe, dascăl al pocăinței, dascăl al milosteniei, apărător al familiei creștine, apărător și lăudător și mare admirator al vieții monahale. Acest mare dascăl al lumii și ierarh este pentru noi toți un izvor de lumină, prin învățătura sa, și de binecuvântare, prin rugăciunile sale.

Îl rugăm pe Sfântul Ioan Gură de Aur să ne dăruiască și nouă dragostea pe care a avut-o el pentru Hristos și pentru Biserica Sa, pentru Sfânta Scriptură, pentru Sfânta Tradiție și pentru mântuirea credincioșilor încredințați nouă spre păstorire sau celor care sunt frați și surori în Biserică cu noi. Binecuvântăm să înceapă procesiunea cu racla cea nouă a Sfântului Ioan Gură de Aur, înconjurând Catedrala patriarhală, și apoi Vecernia și Utrenia, adică slujba de priveghere din seara aceasta. Să ne ajute Bunul Dumnezeu să simțim cât de mare este binecuvântarea sfinților, prin ceea ce au învățat, prin ceea ce au fost, prin puterea rugăciunilor lor, spre slava Prea Sfintei Treimi și a noastră mântuire! Amin”.

La ora 16,30, după sfințire, un sobor de slujitori de la Catedrala patriarhală, având în frunte pe Prea Sfințitul Episcop *Varsanufie Prahoveanul*, au ridicat pe umeri racla cu moaștele Sfântului Ioan Gură de Aur și au purtat-o în procesiune din paraclisul Reședinței până la Catedrală. După ocolirea bisericii cu sfintele moaște și rostirea rugăciunilor rânduite, racla a fost așezată sub baldachinul de lângă Sfântul Altar, unde numeroși credincioșii așteptau la rând pentru a se închina la moaștele Sfântului Ioan Gură de Aur.

În continuare, la ora 17,00, Prea Sfințitul Episcop *Varsanufie Prahoveanul* a oficiat slujba Vecerniei și Utreniei în Catedrală, în prezența credincioșilor. Seara târziu, la ora 21,00, racla a fost adusă în Catedrală, tot în procesiune, unde s-au putut închina la sfintele moaște și ultimii credincioși.

Sfânta Liturghie arhierescă

Marți, 13 noiembrie, ziua de pomenire a Sfântului Ioan Gură de Aur, la ora 7,30, racla cu sfintele sale moaște a fost scoasă din Catedrală, în procesiune, și așezată sub baldachinul de afară, pentru închinarea credincioșilor, veniți în număr mare la orele dimineții pe Dealul Patriarhiei.

La ora 9,30, *Prea Fericitul Părinte Patriarh Daniel*, înconjurat de un sobor de ierarhi, preoți și diaconi, a oficiat slujba Sfintei Liturghii în Catedrală. Din soborul ierarhilor au făcut parte *Prea Sfințitul Episcop Calinic* al Argeșului și Muscelului, *Prea Sfințiii Episcopi Vincentiu Ploieșteanul și Ciprian Câmpineanul*, Vicari Patriarhali, *Prea Sfințiii Episcopi Sebastian Ilfoveanul și Varsanufie Prahoveanul*, Vicari ai Arhiepiscopiei Bucureștilor, și *Prea Sfințitul Arhiereu Irineu Slătineanul*, Vicar al Episcopiei Râmnicului.

În cuvântul de învățătură adresat credincioșilor, *Prea Fericitul Părinte Patriarh Daniel* s-a referit la principalele momente din viața și activitatea *Sfântului Ioan Gură de Aur*, Arhiepiscopul Constantinopolului, precum și la cinstirea sfințelor sale moaște.

Cuvântul Prea Fericitului Părinte Patriarh

Prea Sfințiile Voastre,
Prea Cuvioși, Prea Cucernici Părinți,
Iubiți credincioși și credincioase,

„Sfânta Evanghelie pe care am ascultat-o acum (Ioan 10, 9-16) este rânduită a fi citită, în general, atunci când este pomenit, în ziua respectivă, un ierarh, un păstor de suflete, un episcop, care s-a remarcat în viața sa printr-o dragoste deosebită față de Hristos, Păstorul cel Mare, Arhipăstorul Veșnic al Bisericii, și prin dragoste deosebită față de turma cuvântătoare, față de comunitatea care i-a fost încredințată lui spre păstorire.

Astăzi, facem pomenirea unui mare Părinte al Bisericii Creștine Universale, a unui mare păstor de suflete, Sfântul Ioan Gură de Aur, Arhiepiscopul Constantinopolului. Pomenirea din anul acesta este deosebită față de ceilalți ani, prin aceea că anul acesta se împlinesc 1600 de ani de la trecerea sa la cele veșnice, și întreaga Ortodoxie îl pomenește pe Sfântul Ioan Gură de Aur ca pe un mare dascăl al lumii și ierarh, ca pe cel mai mare predicator creștin din toate timpurile și ca pe un păstor care a făcut din lumina Sfintelor Scripturi lumina vieții Bisericii și a fiecărui creștin în parte. Sfântul Ioan Gură de Aur este atât de mare, încât, potrivit tradiției, nu se află în ceata obișnuită a ierarhilor din ceruri, ci foarte aproape de Sfânta Treime, pentru că a adus prin cuvântul său plin de înțelepciune și de lumină o mulțime de oameni în lumina și iubirea Prea Sfintei Treimi. Desigur, el este în ceata ierarhilor, dar prin această tradiție, potrivit căreia Sfântul Ioan îi depășește pe toți ierarhii, fiind cel mai apropiat de Sfânta Treime, ni se arată cât de mult l-a iubit el pe Dumnezeu în lumea aceasta și cât de mult îl iubește Dumnezeu în veșnicie.

În general, după moartea unui om, sufletul său urcă în intensitatea luminii pe care a adunat-o în timpul vieții. Cine a adunat multă lumină prin credință și pocăință, prin citirea Sfințelor Scripturi și prin săvârșirea faptelor bune și s-a împărtășit des cu Sfintele Taine, acela se află aproape de Sfânta Treime, pentru că a adunat multă lumină a harului Prea Sfintei Treimi în sufletul său. Iar lumina din sufletul omului care se sfințește prin harul Prea Sfintei Treimi, se răspândește apoi în formă tainică prin sfințirea trupului și prin neputrezirea sa, devenind astfel și trupul, adică Sfintele Moaște, loc de prezență vindecătoare și de minuni făcătoare a harului Prea Sfintei Treimi. Deci, Sfântul Ioan Gură de Aur este pentru noi o lumină, o lumină mare care a strălucit timp de 1600 de ani prin cuvântul său scris, prin pilda vieții sale sfinte și prin rugăciunile sale pentru toți credincioșii, pentru toți ierarhii, pentru toți preoții, pentru toți diaconii, pentru toți monahii, pentru toate familiile creștine, pe care în timpul vieții sale le-a pomenit ca lucrări ale harului lui Dumnezeu în Sfânta Biserică.

Sfântul Ioan Gură de Aur, așadar, a luminat 1600 de ani Biserica lui Hristos și, de aceea, a fost trecut în rândul marilor dascăli ai lumii și ierarhi. Împreună cu Sfântul Vasile cel Mare și Grigorie de Dumnezeu Cuvântătorul sau Grigorie de Nazianz, el este patronul tuturor școlilor de teologie ortodoxă din lume, un mare luminător al neamului creștinesc, al Bisericii Universale.

Sfântul Ioan Gură de Aur s-a născut în anul 344 în Antiohia, din părinți foarte credincioși și cultivați. Tatăl său se numea Secundus, deci avea nume latin, și era comandantul Siriei, iar mama sa se numea Antuza. La vârstă fragedă a rămas orfan de tată, iar mama sa nu s-a mai căsătorit niciodată, deși era tânără când a rămas văduvă, în vârstă de 20 de ani, și toată energia, toată dăruirea de sine a arătat-o ca mamă preocupată de creșterea în credință și în cultură a fiului său Ioan. Deci, mama sa, Antuza, este model de mamă creștină care se interesează de creșterea copilului, pentru că atunci o mamă este împlinită când naște copii și îi crește în credință, îi pregătește pentru mântuire și pentru viață veșnică, nu doar pentru o carieră din lumea aceasta. Sfântul Ioan Gură de Aur își aduce aminte de mama sa foarte adesea, de virtuțile ei, de vrednicia ei, de jertfelnicia ei. Ea a fost lăudată și de un mare dascăl de retorică, un mare orator, Libanius din Antiohia, care a apreciat atât pe Ioan, elevul său, cât și pe mama sa, pentru curăția ei, pentru vrednicia ei și jertfelnicia ei.

Sfântul Ioan Gură de Aur a făcut studii de retorică, studii juridice și, pe când se pregătea învățătorul său, Libanius, să-l lase urmaș, el a devenit creștin, s-a botezat la 20 de ani, și a ajuns mai târziu dascăl al Bisericii Universale. Sfântul Ioan Gură de Aur, la formarea lui temeinică culturală,

învățând filosofia, retorica, științele cele mai importante din vremea sa, a adăugat o pregătire duhovnicească foarte solidă. Foarte mulți tineri, dezamăgiți de neopăgânismul care-și făcuse loc în comportamentul unor creștini, veniți prea repede la creștinism, fără o pregătire suficientă, și dezamăgiți de moravurile decadente ale vremii lor, au căutat o viață de sfințenie. Și așa s-au orientat spre viața pustnicească, spre viața monahală, fie în mănăstiri care se aflau în orașe, așa cum erau și în Antiohia, fie în mănăstiri din pustie sau din munți. Astfel, ei voiau să adâncească înțelesurile Sfințelor Scripturi în sufletul lor și în mintea lor, să cunoască în profunzime Sfânta Scriptură și să trăiască în virtute, prin liniștirea sufletului și unirea lui cu Hristos, prin lucrarea Duhului Sfânt.

Sfântul Ioan Gură de Aur, așadar, a stat patru ani într-o mănăstire cu viață de obște, lângă Antiohia, și apoi doi ani în pustnicie într-o peșteră, până când s-a îmbolnăvit și a revenit în oraș. Viața lui de rugăciune intensă, de curățire de patimi, de unire cu Hristos, prin rugăciune, prin meditația asupra înțelesurilor adânci și sfinte ale Sfințelor Scripturi, este menționată ca o pregătire a sa deosebită pentru a fi slujitor al Bisericii, deși el nu dorea aceasta, și când a fost chemat la preoție a fugit mai întâi de ea, pentru că și-a dat seama de răspunderea mare, înfricoșătoare a Sfintei Taine a Preoției. Atunci a scris cartea Despre Preoție, încercând să-și justifice fuga sa de a nu fi făcut preot. În cele din urmă, însă, din ascultare, a cedat și a fost hirotonit diacon, în 381, de către Arhiepiscopul Meletie al Antiohiei, un om foarte duhovnicesc, un mentor al său, și apoi hirotonit preot, în 386, de către Arhiepiscopul Flavian al Antiohiei. Doisprezece ani de zile a fost preot al catedralei arhiepiscopale din Antiohia și predicator al ei. Atunci s-a remarcat prin omiliile sale deosebite, prin predicile sale înțelepte, pline de avânt misionar și pastoral și prin dorința sfântă de a-i aduce pe oameni la Hristos, de a sfinți viața creștinilor prin punerea în practică a Evangheliei Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

În timpul slujirii ca preot și predicator în Antiohia, Sfântul Ioan Gură de Aur a scris celebrele sale omilii sau cuvântări la Evanghelia după Matei. Aceste omilii sunt atât de prețioase, încât un teolog occidental, Toma d'Aquino, a spus că doar comentariul sau omiliile Sfântului Ioan Gură de Aur la Evanghelia după Matei, doar acesta, ca și carte, valorează mai mult decât întreg Parisul. Atât de mare este lumina din aceste tâlcuiri și atât de mare este înțelepciunea cuprinsă în tâlcuire, încât nimeni nu l-a mai întrecut vreodată, atunci când a făcut o tâlcuire la Evanghelia după Sfântul Evanghelist Matei. Desigur, în perioada aceea, în Antiohia, Sfântul Ioan Gură de Aur a mai comentat și alte părți din Sfânta Scriptură și mai ales unele epistole ale Sfântului Apostol Pavel, de care era îndrăgostit. Era

atât de fascinat de scrierile Sfântului Apostol Pavel și de personalitatea lui ca Apostol mărturisitor, până la moarte, a lui Hristos, pe Care mai întâi L-a prigonit, încât s-a spus că nici dacă Sfântul Apostol Pavel și-ar fi explicat epistolele sale nu ar fi făcut-o mai bine decât a făcut-o Sfântul Ioan Gură de Aur. Se spune că un slujitor de la casa episcopală în care locuia Sfântul Ioan Gură de Aur a văzut, odată, chipul Sfântului Pavel șoptindu-i la ureche Sfântului Ioan Gură de Aur cum trebuie să tâlcuiască aceste epistole. Această relatare confirmă faptul că acesta era într-o comuniune duhovnicească de gândire și de simțire perfectă cu Sfântul Apostol Pavel, pe care el, în lauda sa adresată Sfântului Apostol Pavel, l-a numit „mai mare decât Moise, mai mare decât Avraam, mai mare decât profeții Vechiului Testament, pe acest Apostol al Neamurilor, Sfântul Apostol Pavel”.

Sfântul Ioan Gură de Aur a devenit atât de cunoscut, de celebru și de iubit, încât după moartea Arhiepiscopului Constantinopolului, Nectarie, Împăratul Arcadie, în mod tainic, a trimis un emisar să spună prefectului din zonă să-l aresteze, să-l prindă și să-l aducă cu sila la Constantinopol pe preotul Ioan, predicatorul marii Catedrale Arhiepiscopale din Antiohia. Într-adevăr, a fost adus, ca și când ar fi fost răpit, la Constantinopol, și a fost ales, la porunca împăratului, Arhiepiscop al Constantinopolului. În anii în care el a păstorit la Constantinopol, începând din anul 398 până în 403, și apoi după o revenire de câteva luni, a continuat activitatea sa predicatorială și a intensificat lucrarea misionară în imperiu.

În mod deosebit, el se leagă de țara noastră prin faptul că a intensificat lucrarea misionară de convertire a goșilor arieni, care locuiau în sudul și nordul Dunării. A hirotonit ca diacon pe Sfântul Ioan Casian, care vorbea și limba latină și limba greacă și tocmai pe aceste Ioan Casian l-a trimis la Papa Inocențiu, ca să-l apere, atunci când a fost depus din scaun și trimis în exil. Deci, prin convertirea goșilor arieni la Ortodoxie și prin legăturile speciale cu episcopii și cu clerul din părțile Dobrogei de astăzi, așa după cum am amintit în cazul Sfântului Ioan Casian, Sfântul Ioan Gură de Aur s-a legat sufletește, în mod misionar, de teritoriul din sud-estul țării noastre.

Sfântul Ioan Gură de Aur este, așadar, nu numai predicator la amvon, ci și misionar, căutând să întărească Ortodoxia în timpul său și să unească Liturghia cu filantropia. El s-a îngrijit de înființarea și organizarea mai multor case pentru bolnavi, pentru săraci, pentru fecioare și pentru văduvi. Atât de mult vedea el pe Hristos prezent în oamenii săraci și nevoiași, care au nevoie de iubirea și ajutorul nostru, încât spunea că ne întâlnim cu Hristos în Sfântul Potir și pe Sfânta Masă din Sfântul Altar, dar ne întâlnim și cu Hristos, Cel sărac și bolnav, Cel flămând și gol, Care se află în se-

menii noștri, așteptând iubirea noastră milostivă și frățească. Și de aceea a fost numit ambasadorul săracilor. Împreună cu Sfântul Vasile cel Mare, Sfântul Ioan Gură de Aur rămâne mare dascăl al filantropiei creștine, al operei de caritate. Deci, noi am învățat și de la Sfântul Vasile cel Mare și de la Sfântul Ioan Gură de Aur să legăm între ele Liturghia și filantropia, opera spirituală a Bisericii cu opera socială, ambele izvorâte din Evanghelia iubirii lui Hristos, din Evanghelia mântuirii.

Sfântul Ioan Gură de Aur, de asemenea, a arătat o grijă deosebită față de monahism, a lăudat mănăstirile ca fiind limanuri, porturi de liniștire sufletească, de rugăciune intensă, de izbăvire de păcate, de patimi, școli de pocăință și de pace sufletească, de sfințire a vieții. Dar cu aceeași pasiune, poate cu o pasiune mai mare, a lăudat familia creștină, a lăudat mamele care nasc și cresc pruncii în credință, a lăudat pe părinții care îi învață pe copiii credința, și a avut o deosebită preocupare și dorință de a sfinți viața creștină, adeseori spunând că nu numai monahii din munți și din mănăstiri, ci și creștinii din cetate pot fi sfinți, trăitori ai Evangheliei lui Hristos, mai ales dacă practică rugăciunea, pocăința, faptele bune și milostenia.

Sfântul Ioan Gură de Aur, așadar, a fost foarte activ. În același timp s-a luptat cu apucăturile păgâne sau neopăgâne din viața creștină și a criticat lăcomia, îndemnând la milostenie, a criticat luxul exagerat și eleganța nemăsurată, îndemnând la sobrietate. Critica sa nu s-a oprit doar la păturile mijlocii sau bogate din societate, ci s-a extins până la Casa imperială. A criticat luxul exagerat al împărătesei Eudoxia și al împăratului Arcadie, a muștrat-o pe împărăteasă pentru că și-a însușit în mod abuziv via unei femei sărace, Calitropia, și n-a mai voit să o dea înapoi. Și astfel și-a făcut dușman pe împărăteasa Eudoxia, care-i fusese admiratoare, și pentru că nu putea suporta chemarea la îndreptare, ea a adunat în grabă 36 episcopi complexați și răutăcioși, în frunte cu Arhiepiscopul Teofil al Alexandriei, și a improvizat un sinod la Stejar, o casă făcută din stejar, lângă Constantinopol, de unde și numele de Stejar. Văzând că toate acuzațiile care i se aduc sunt neîntemeiate, Sfântul Ioan Gură de Aur nu s-a prezentat la sinod. A fost depus din scaun și trimis în exil. Dar poporul îl iubea și a cerut reîntoarcerea lui, mai ales că atunci a avut loc și un cutremur care a dărâmat o mulțime de case din Constantinopol. De teamă, împăratul Arcadie l-a rechemat pe Arhiepiscopul Ioan din exil la Constantinopol. Dar peste două luni, pentru că Sfântul Ioan nu înceta cu criticile sale, cu muștrările sale la adresa abuzurilor familiei imperiale, s-a întrunit un nou sinod, în 404, care l-a depus și l-a exilat la Arabissos, orașel la hotarul Capadociei cu Armenia. După o călătorie obositoare, la locul de exil a avut parte de un tratament aspru de viață, pe care l-a descris în epistolele

trimise diaconitei Olimpiada și prietenilor săi din Antiohia și Constantinopol. Pentru faptul că a continuat să participe la viața Bisericii și în timpul exilului, atât prin epistole, cât și prin vizitele pe care le primea din partea antiohienilor, în anul 407 a fost transferat în orașelul Pityus, pe țărmul estic al Pontului Euxin. Cu sănătatea șubrezită de pe urma primei exilări, Sfântul Ioan n-a reușit să îndure și această nouă călătorie, pe care, forțat de ostași și maltratat, ca și prima dată, a trebuit să o parcurgă pe jos. Astfel, după trei luni chinuitoare, în ziua de 14 septembrie 407, într-un sat din apropierea orașului Comane, în Pont, Sfântul Ioan Gură de Aur și-a încredințat sufletul său curat lui Dumnezeu. Ultimele sale cuvinte au fost: „Slavă lui Dumnezeu pentru toate!”. N-a judecat pe nimeni, nu s-a răzbunat, ci a dat slavă lui Dumnezeu pentru că a putut să îndure ceea ce a îndurat, atât de la episcopii invidioși pe el, cât și de la familia imperială, nedreaptă și răutăcioasă, mai ales din partea împărătesei Eudoxia.

Sfântul Ioan Gură de Aur, așadar, a murit de ziua Înălțării Sfintei Cruci, pe 14 septembrie, anul 407, dar pentru că Înălțarea Sfintei Cruci este o sărbătoare mare, Biserica a rânduit ca pomenirea lui să se facă în 13 noiembrie. Mai avem o pomenire, a aducerii moaștelor sale, în 27 ianuarie și apoi, împreună cu Sfântul Vasile cel Mare și Grigorie de Nazianz, în 30 ianuarie. Deci, Sfântul Ioan Gură de Aur este pomenit de trei ori pe an.

Sfântul Ioan Gură de Aur a rămas în conștiința Bisericii, așa cum spuneam, ca mare dascăl, mare predicator și mare păstor al ei. Sfântul Ioan Gură de Aur a scris mult. În colecția celebră Migne, 18 volume cuprind scrierile sale. Atât de mare cunoscător al Sfintei Scripturi a fost, mai ales că învățase pe de rost Noul Testament, încât în 18 volume din Migne se află 18.000 de citate din Sfânta Scriptură redată în opera sa. Deci, el este unul dintre cei mai temeinici și mai inspirați interpreți sau tâlcuitori ai Sfintei Scripturi.

Nu la mult timp după moartea sa, poporul a arătat nemulțumire față de exilul nedrept și pedeapsa nemeritată care s-a abătut din partea familiei imperiale peste acest mare slujitor al Bisericii lui Hristos. La 31 de ani după moartea Sfântului Ioan Gură de Aur, în 438, Împăratul Teodosie cel Tânăr și sora sa Pulcheria au adus moaștele sale și le-au depus în biserica Sfinții Apostoli din Constantinopol, cu binecuvântarea Arhiepiscopului Proclu al Constantinopolului. Atunci, împăratul Teodosie cel Tânăr și sora sa Pulcheria au îngenunchat în fața moaștelor Sfântului Ioan Gură de Aur și cu lacrimi i-au cerut să-i ierte pe părinții lor, împăratul Arcadie și împărăteasa Eudoxia.

Moaștele Sfântului Ioan Gură de Aur au stat o vreme în biserica Sfinții Apostoli din Constantinopol, după care au fost oferite în diferite părți ale

lumii. O parte din aceste moaște se află și aici, în racla cea nouă, special făurită anul acesta la Monetăria Statului, din argint aurit, prin grija Prea Sfințitului Varsanufie Prahoveanul, Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor. și iată, acum se află aici spre închinare moaștele sale, până de seară, când vor fi duse în procesiune la biserica Sfânta Ecaterina din București, capela Facultății de Teologie Ortodoxă „Patriarhul Justinian”, unde vor sta până în 31 ianuarie, sărbătoarea Sfinților Trei Ierarhi, ocrotitorii școlilor de teologie ortodoxă, când vor fi readuse în Paraclisul Reședinței patriarhale, potrivit dorinței fericitului de pomenire Părintelui nostru Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, care în anul 1997, după sărbătoarea Sfintei Cuvioase Parascheva de la Iași, a primit la București vizita Cardinalului Silvano Piovanelli, Arhiepiscopul Florenței, din Italia, și a avut bucuria să i se ofere acest dar, al unei părți din Moaștele Sfântului Ioan Gură de Aur. S-a hotărât atunci ca ele să rămână în Paraclisul Reședinței patriarhale până la construirea noii catedrale, Catedrala Mântuirii Neamului. Noi dorim să respectăm această dorință și această hotărâre, dar, din când în când, sfintele moaște, cu această frumoasă raclă de argint aurit, vor fi scoase în procesiune, pentru a întări evlavia credincioșilor, pentru a întări viața spirituală a unor școli de teologie, deoarece Sfântul Ioan Gură de Aur a fost misionar în timpul vieții și rămâne misionar, prin lucrarea sa și prin Moaștele sale, și după ce a trecut la cele veșnice.

Să rugăm acum, în aceste zile, pe Sfântul Ioan Gură de Aur să ne ajute să ne întărim credința, să ne luptăm și noi cu ispitele acestea de neopăgânism. Sfântul Ioan Gură de Aur n-a fost persecutat de păgâni, ci de creștini, care se pretindeau ortodocși. El a fost exilat de către un împărat creștin și de către o împărăteasă creștină și a fost depus din scaun de către episcopi ortodocși. Sfântul Ioan Gură de Aur n-a pătimit din partea păgânilor, ci din partea unor oameni cu comportament neopăgân, ceea ce înseamnă că avem de-a face tot timpul cu o luptă mare, duhovnicească, pentru a nu lăsa comportamentul păgân să stăpânească în viața noastră creștină, ca egoismul, patima stăpânirii de avere, dorință de îmbogățire în lumea aceasta să nu stăpânească în viața noastră atât de mult, încât noi să nu mai căutăm mântuirea și împărăția cerurilor.

Să rugăm, deci, pe Sfântul Ioan Gură de Aur să ne ajute să fim buni creștini în toate timpurile și în toate locurile. Așa cum el a încercat să încreștineze lumea păgână și să întărească viața creștină în Biserică, tot așa și noi, astăzi, să fim misionari prin viața noastră și prin lucrarea noastră pastorală.

Rugăm pe Sfântul Ioan Gură de Aur să ocrotească cu rugăciunile sale pe toți creștinii, pe toți părinții care cresc copii, să ocrotească pe mame și să le dăruiască râvna pe care a avut-o Sfânta Antuza, să ocrotească pe toți monahii, pe toți diaconii și pe toți preoții, pentru că a fost monah, diacon și preot, și pe toți ierarhii din toată lumea ortodoxă, pentru că a fost un mare ierarh și păstor de suflete, și să ocrotească cu rugăciunile sale pe toți cei care îl cinstesc și prețuiesc lucrarea lui plină de har.

În această zi, să mulțumim lui Dumnezeu în mod deosebit că de 1600 de ani, fără întrerupere, Liturghia pe care el ne-a lăsat-o se săvârșește în toată Biserica. 1600 de ani de slujire a Liturghiei Sfântului Ioan Gură de Aur! și, desigur, să rugăm pe Sfântul Ioan Gură de Aur să ne dăruiască bucuria legăturii noastre sfinte cu Dumnezeu, spre slava Prea Sfintei Treimi și spre a noastră mântuire. Amin!”

Procesiunea cu moaștele Sfântului Ioan Gură de Aur de la Catedrala patriarhală la Paraclisul Sf. Ecaterina

În aceeași zi, 13 noiembrie, la ora 18.00, după slujba Vecerniei, oficiată de Prea Sfințitul Episcop Varsanufie Prahoveanul în Catedrala patriarhală, racla cu moaștele Sfântului Ioan Gură de Aur a fost purtată în procesiune până la biserica Sfânta Ecaterina, paraclisul Facultății de Teologie Ortodoxă „Patriarhul Justinian” din București, unde va rămâne până la 30 ianuarie 2008, sărbătoarea Sfinților Trei Ierarhi (Vasile cel Mare, Ioan Gură de Aur și Grigorie de Nazianz), ocrotitorii facultăților de teologie, pentru a întări viața spirituală și misionară a profesorilor și studenților din această instituție de învățământ teologic, după care va fi readusă, tot în procesiune, în paraclisul Reședinței patriarhale.

Purtată pe umeri de arhimandriți și ieromonahi de la Catedrala patriarhală, racla cu sfintele moaște a fost însoțită de Prea Sfințitul Episcop Calinic al Argeșului și Muscelului, de Prea Sfințitul Episcop Varsanufie Prahoveanul, Vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor și de Prea Sfințitul Arhiepiscop Irineu Slătineanul, Vicar al Episcopiei Râmnicului. La procesiune au participat credincioșii prezenți la slujba Vecerniei oficiată în Catedrală..

Procesiunea a urmat traseul: Dealul Patriarhiei, pe partea dreaptă, până la Piața Unirii, apoi, strada Bibescu Vodă și strada Sfânta Ecaterina, până la paraclisul Facultății de Teologie, cu oprire la cele două intersecții de străzi, unde s-a citit din Acatistul Sfântului Ioan Gură de Aur și s-au înălțat cântări de laudă, sub privirile trecătorilor, unii dintre ei întorcându-se din drumul lor pentru a urma racla cu sfintele moaște.

Aducerea moaștelor Sfântului Ioan Gură de Aur la paraclisul Sfânta Ecaterina al Facultății de Teologie Ortodoxă din București a fost întâmpinată cu

bucurie de către profesori și studenți, care s-au adunat în număr mare pentru a primi cu evlavie și recunoștință în biserica lor sfintele moaște ale acestui mare dascăl și învățător al lumii.

După ce racla cu sfintele moaște a fost așezată lângă peretele din dreapta bisericii, la trecerea dintre naos și pronaos, pe un pedestal dinainte pregătit prin grija Părintelui spiritual Cristea Tănăsache, Prea Sfințitul Episcop *Calinic* al Argeșului și Muscelului le-a vorbit celor prezenți – profesori, studenți și credincioși – despre semnificația aducerii moaștelor Sfântului Ioan Gură de Aur la paraclisul facultății și despre necesitatea cunoașterii operei teologice a acestui sfânt și mare Părinte al Bisericii, spunând între altele:

„Sfântul Ioan Gură de Aur, cum știți, născut în 344 d. Hr. și chemat la Dumnezeu în anul 407, anul acesta împlinindu-se 1600 de ani, a fost celebru profesor, celebru pedagog, celebru ascet, celebru ierarh al Bisericii, mare scriitor, fără pereche orator, cuvântător ale cărui lucrări sunt cuprinse în zeci de volume, iar la noi, la români, profesorii de teologie au tradus și traduc și acum operele sale.

Prezența moaștelor Sfântului Ioan Gură de Aur la Facultatea de Teologie din București, în biserica Sfânta Ecaterina, trebuie să fie pentru noi un îndemn de a-i citi opera teologică, duhovnicească și socială, pe care o găsim tipărită în colecția Părinți și Scriitori Bisericești, și din care se traduce în continuare, ca să ne dăm seama de puterea lui Dumnezeu reflectată în viața Sfântului Ioan Gură de Aur.

Pentru noi, ca teologi, cartea de căpăți pe care trebuie să o citim și să o învățăm pe de rost este tratatul Despre Preoție, în legătură cu care Sfântul Ioan Gură de Aur scris ca nimeni altul, dar și omiliile, tălmăcirile sale la Sfânta Evanghelie după Matei, predicile la duminici și sărbători, tălmăcirile la Epistolele Sfântului Apostol Pavel. Toate acele 14 epistole pauline au fost tălmăcite într-un chip cu totul aparte de Sfântul Ioan Gură de Aur. Ele au fost tipărite în limba română acum aproape o sută de ani, de către episcopul Teodosie al Romanului.

Între Sfântul Ioan Gură de Aur și Sfântul Apostol Pavel a fost o legătură de inimă, pentru că așa binecuvntează Dumnezeu, în iconomia Sa, ca viața Sfinților Apostoli să se prelungească. Viața lui Iisus Hristos ca Mântuitor, a Sfinților Apostoli și bărbaților apostolici, a Sfinților Ierarhi din decursul veacurilor, a clerului întreg, se prelungește până în zilele noastre cu o mare bucurie și spor duhovnicesc.

Hotărârea Prea Fericitului Părinte Patriarh Daniel de a se făuri această raclă superbă în care au fost așezate moaștele Sfântului Ioan Gură de Aur este un act deosebit de important și, am putea spune, un act mobilizator, optimist și de bună rânduială, de care se vor bucura și credincioșii, dar este și un îndemn duhovnicesc pentru studenții teologi de a studia și cunoaște opera celebră a Sfântului Ioan Gură de Aur.

Să ne bucurăm că biserica Sfânta Ecaterina are acum și moaștele Sfântului Ioan Gură de Aur, pe lângă Sfânta Liturghie care-i poartă numele, care se săvâr-

șeste de cele mai multe ori de-a lungul anului bisericesc. Nicăieri și nimeni în lume n-a fost și nu va fi pomenit ca Sfântul Ioan Gură de Aur prin Liturghia sa, care se încheie, cum știți, și cu invocarea rugăciunilor „Sfântului Ioan Gură de Aur, Arhiepiscopul Constantinopolului, a cărui Sfântă Liturghie am săvârșit”.

Așa încât, toți cei care ați participat la această procesiune cu moaștele Sfântului Ioan Gură de Aur de la Catedrala patriarhală la paraclisul Sfânta Ecaterina ați săvârșit liturghia de seară, adică lucrarea de suflet care ne aduce bucuria și mângâierea dată de Duhul Sfânt, de Dumnezeu Cel în Treime lăudat, proslăvit prin sfinții Săi, între care și Sfântul Ioan Gură de Aur, a cărui pomenire o săvârșim la 1600 de ani de la plecarea sa către cele veșnice”.

În continuare, în numele profesorilor și studenților facultății, Părintele profesor Nicolae Necula a mulțumit Prea Fericitului Părinte Patriarh Daniel pentru hotărârea ca moaștele Sfântului Ioan Gură de Aur să poposească, chiar și scurt timp, în paraclisul Sfânta Ecaterina, precum și Prea Sfințitului Episcop Calinic pentru îndemnul privind cunoașterea operei teologice a acestui mare dascăl al Ortodoxiei:

„Rostirea numelui Sfântului Ioan Gură de Aur ne face să tresărim, pentru că el a fost unul din marii Părinți ai Bisericii de la a cărui trecere la viața veșnică se împlinesc anul acesta 1600 de ani. Nu putem să-l apreciem suficient pe Sfântul Ioan Gură de Aur care a scris o operă imensă, 18 volume din Migne, iar tratatul său Despre Preoție rămâne o lucrare neîntrecută.

Ne bucurăm că Prea Fericitul Părinte Patriarh Daniel s-a gândit ca pentru un timp moaștele Sfântului Ioan Gură de Aur să stea în paraclisul facultății, unde se pregătesc studenți și viitorii slujitori ai Bisericii. Mi se pare că este locul cel mai potrivit unde sfintele sale moaște să poposească un timp, pentru ca și studenții și noi profesorii să ne înduhovnicim, sărutându-le și cinstindu-le, fiindcă îi rostim mereu numele și ne cutremurăm numai gândindu-ne cât de frumos a vorbit. Nicio dată, probabil, n-a vorbit cineva atât de frumos și de întraripat cum a vorbit Sfântul Ioan Gură de Aur, în sensul că din gura lui ieșeau numai cuvinte de laudă lui Dumnezeu și teologie înaltă spusă în vorbă obișnuită, înțeleasă de toți.

Dacă citim Omiliile sale, și toată opera sa este aproape formată numai din omilii, din interpretarea Sfintei Scripturi, ne dăm seama cât de bine cunoștea acest Sfânt Părinte Scriptura. O povestea și o interpreta atât de minunat. Sfântul Ioan Gură de Aur rămâne cel mai mare și cel mai însemnat sfânt al Bisericii, pentru că la el găsim toată teologia timpului său, iar prin caracterul său a avut mult de suferit în viață, fiind un om de o rară sinceritate. Un om care s-a temut de preoție nu a alergat după ea ca după o meserie bănoasă, ci pur și simplu s-a temut de preoție și ne-a lăsat celebrul său tratat despre preoție în care spune că preoția se săvârșește pe pământ, dar are dregătoria oștilor cerești, și îl arată pe preot, care este om, mai presus decât îngerii, pentru că slujește Sfânta Liturghie. A scris

pagini întraripate despre Sfânta Liturghie și despre cel ce săvârșește Liturghia și mai ales despre demnitatea și răspunderile preoțești.

Ne simțim binecuvântați de Dumnezeu și de Prea Fericitul Părinte Patriarh că avem astăzi în biserică noastră darul de mult preț al moaștelor Sfântului Ioan Gură de Aur, modelul cel mai frumos și cel mai de urmat pentru preoție, pentru miile de tineri care se pregătesc în facultatea noastră. Rugăm pe Sfântul Ioan Gură de Aur să ne fie ocrotitor și ajutor în școala aceasta, să ne aducă pacea, înțelegerea între noi și mai ales să ne dea gândul cel bun pentru tot ceea ce vom face pentru mântuirea noastră și pentru binele Bisericii noastre strămoșești”.

Încheindu-se cuvântările, profesorii, studenții și credincioșii prezenți la acest eveniment au trecut cu multă evlavie prin fața raclei și au sărutat moaștele Sfântului Ioan Gură de Aur, cerând ajutorul acestui mijlocitor către Dumnezeu pentru mântuirea sufletelor lor

Evenimentul se adaugă manifestărilor din acest an, prin care s-a sărbătorit împlinirea a 1600 de ani de la trecerea la cele veșnice a marelui dascăl al lumii și ierarh, Sfântul Ioan Gură de Aur.

Prof. **GHEORGHE VASILESCU**

7. Punerea pietrei de temelie și slujba de sfințire a locului viitoarei biserici din orașul Voluntari, județul Ilfov

La invitația Consiliului Local al orașului *Voluntari*, Prea Fericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, însoțit de Prea Sfințitul Ciprian Câmpineanul, Episcop Vicar Patriarhal, și de Prea Sfințitul Varsanufie Prahoveanul, Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor, a participat sâmbătă, 17 noiembrie 2007, la slujba de punere a pietrei de temeliei și de sfințire a locului unde se va înălța viitoarea biserică din *Voluntari*, județul Ilfov. Noua biserică, având hramurile „*Intrarea Domnului în Ierusalim*“ și „*Sfânta Cuvioasă Parascheva*“, se va ridica într-un cartier nou al orașului și va avea o capacitate de aproximativ 1.000 de persoane și o înălțime de peste 50 de metri.

Slujba de sfințire a fost săvârșită de Prea Sfințitul Episcop Vicar Varsanufie Prahoveanul, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi. Din partea primăriei Voluntari au fost prezenți primarul Florentin-Costel Pandele, viceprimarul Ion Bogaciu și membrii Consiliului Local. În ciuda vremii neprilenice, sute de credincioși au participat la acest eveniment important din viața orașului Voluntari.

Când Prea Fericitul Părinte Patriarh Daniel a pășit pe covorul cu flori, totdeauna prezent la intrarea unui înalt ierarh într-o parohie, emoția credincioșilor prezenți s-a manifestat prin fluturarea unor batiste albe, primite de la Primărie, pe

care scria: „Nimic fără Dumnezeu”. Prea Fericirea Sa i-a felicitat pentru inițiativa lor pe cei din Voluntari, amintind că din această localitate, la recenta sărbătoare a *Sfintei Parascheva*, au mers la Iași în jur de 1.800 de persoane. Semn că aici Cuvioasa este cinstită în mod deosebit, iar biserica pe care o va ocroti Sfânta se va ridica repede.

La finalul slujbei de sfințire, *Prea Fericitul Părinte Patriarh Daniel* a adresat celor prezenți un cuvânt de învățătură.

Din cuvântul Preafericitului Părinte Patriarh

Apreciind evlavia și răbdarea ceincioșilor din Voluntari, care au stat la slujbă aproape două ore, pe o vreme în care ploaia mărunță și frigul pătrundeau până la oase, iar picioarele stăteau în noroi până la glezne, Prea Fericitul Părinte Patriarh a spus: „*În ciuda vremii neprielnice s-a săvârșit aici sfințirea locului pentru viitoarea catedrală a orașului Voluntari, și acesta este un semn de binecuvântare de la Dumnezeu, deoarece construirea unei biserici arată, în primul rând, credința, jertfelnicia, dărnicia și demnitatea noastră de români ortodocși, iar multele biserici care se construiesc în țară arată că noi folosim libertatea nu doar pentru viața noastră trecătoare, ci și pentru dobândirea vieții veșnice. Când plecăm din lumea aceasta, luăm cu noi doar lumina pe care am adunat-o în suflete prin rugăciune și prin fapte bune, însă cine contribuie la zidirea unei biserici va purta în suflet chipul luminos al bisericii construite sau al bisericii pe care am ajutat-o, am împodobit-o, am înzestrat-o cu odoare și veșminte sfinte. De aceea, în Biserica Ortodoxă există o rugăciune specială pentru ctitori, și anume ei sunt pomeniți la toate slujbele ca fericiții și pururea pomeniții ctitori*”.

Punând în evidență semnificația pe care o are construirea unei biserici, Prea Fericirea Sa a arătat: „*Sfințirea locului unei viitoare biserici este un moment deosebit de important, pentru că se fixează locul unde va fi deschisă o poartă a cerului. Patriarhul Iacob din Vechiul Testament a dormit cu capul pe o piatră și a avut un vis: o scară mare lega cerul cu pământul și îngerii coborau și urcau pe scara aceea. Și atunci un glas i-a zis: “aceasta este casa lui Dumnezeu și poarta cerului”. Este poarta cerului, pentru că se face legătura între cer și pământ. Este casa lui Dumnezeu, pentru că este cea mai intensă prezență a lui Dumnezeu acolo. Când am pus astăzi piatra de temelie, piatra sfințită pentru zidirea noii biserici, deja știam ce va fi aici, în spațiul acesta: va fi casa lui Dumnezeu și poarta cerului. Casa lui Dumnezeu este casa Preasfintei Treimi. După sfințire, ea este casa în care ne întâlnim cu Preasfânta Treime. În slujba aceasta de sfințire a locului se fac multe rugăciuni pentru cei care încep lucrarea, și în toate rugăciunile se cere ca Dumnezeu să ne ajute să ducem la bun sfârșit această lucrare. Dumnezeu lucrează împreună cu noi: noi construim o casă pentru Sfânta Treime, dar, în același timp,*

Sfânta Treime folosește mâinile noastre și lucrează împreună cu noi. De aceea, biserica este zidită deodată de oameni și de către Dumnezeu“.

În continuare, *Prea Fericitul Părinte Patriarh Daniel* i-a anunțat pe cei prezenți că *vineri, 16 noiembrie 2007*, s-a luat decizia definitivă cu privire la amplasamentul viitoarei Catedrale patriarhale din București și că piatra de temelie a Catedralei va fi pusă la sfârșitul acestei luni, pe Dealul Arsenalului, în spatele Palatului Parlamentului: *„Ieri am avut bucuria să definitivăm locul pentru Catedrală și, în același timp, soluțiile pentru a recompensa pe cei care revendicau o parte din terenul respectiv, și sperăm ca în data de 29 noiembrie întreg Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, prezent în București în zilele de 27-28 noiembrie, să fie prezent la punerea pietrei de temelie a Catedralei Mântuirii Neamului, așa cum a dorit PF Părinte Patriarh Teoctist. A fost dorința tuturor patriarhilor României, dar mai ales a vrednicului de pomenire părintele nostru Teoctist. Catedrala Mântuirii Neamului sau Catedrala Națională este, de asemenea, un simbol al credinței și al demnității noastre“.*

Prea Fericitul Părinte Patriarh și-a exprimat speranța că bucureștenii vor lua exemplu de la locuitorii orașului Voluntari, *„oameni cu voință, după cum le spune numele”*, și să contribuie la construirea Catedralei pe care au dorit-o toți patriarhii români: *„Faptul că un orașel de aproape 10.000 de locuitori vrea o biserică în care încap în jur de 1.000 de credincioși este o provocare pentru București să înceapă construirea unei catedrale încâpătoare și reprezentative pentru Capitală”.*

În încheiere, Prea Fericitul Părinte Patriarh a felicitat pe primarul orașului Voluntari și pe membrii Consiliului Local, precum și pe toți credincioșii prezenți în număr mare la acest moment duhovnicesc: *„Felicităm pe domnul primar Pandele, Consiliul Local, felicitam pe toți cei care ați fost astăzi prezenți aici, Prea Sfințitul Episcop Varsanufie Prahoveanul, Prea Sfințitul Episcop Ciprian Câmpineanul, părinții preoți, autoritățile și dumneavoastră care ați venit aici ca o mărturisire a credinței fierbinți, chiar și în timp de vreme rece. Rugăm pe Hristos Domnul să vă binecuvinteze pe dumneavoastră, viața dumneavoastră, casele dumneavoastră, activitățile dumneavoastră”.*

La rândul său, primarul *Florentin Pandele* a mulțumit Prea Fericitului Părinte Patriarh pentru participarea la punerea pietrei de temelie și sfințirea locului viitoarei biserici a orașului și a spus că din fondurile Primăriei se vor aloca pentru construcție 7 milioane de euro și că în cel mult 18 luni clădirea va fi gata. Primarul i-a înmânat cu acest prilej *Prea Fericitului Părinte Patriarh Daniel*, în semn de prețuire, Cheia orașului Voluntari și o plachetă, cu precizarea că Preafericirea Sa este prima personalitate din țară căreia i s-a oferit această distincție. Preafericitul Părinte Patriarh a remarcat că pe Cheie sunt imprimare trei cruci, în numele Sfintei Treimi.

8. Sfințirea picturii bisericii Doamna Oltea și inaugurarea Așezământului social-cultural și medical „Sfântul Antonie cel Mare”

Duminică, 18 noiembrie 2007, dimineața, s-a sfințit pictura bisericii Doamna Oltea, a paraclisului și două troițe. Slujba de sfințire a fost oficiată de Înalt Prea Sfințitul Arhiepiscop *Teodosie* al Tomisului, care a sprijinit refacerea bisericii, mai ales în perioada de început, și Prea Sfințiți Episcopi *Sebastian Ilfoveanul* și *Varsanufie Prahoveanul*, Vicari ai Arhiepiscopiei Bucureștilor, având alături pe preotul paroh *Alexandru Armand Munteanu* și preotul coslujitor *Mihai Cristian Popescu*. La slujba de sfințire și la Sfânta Liturghie a participat și *Prea Fericitul Părinte Daniel*, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române. Au fost prezenți un mare număr de credincioși. Mulți dintre ei, neavând loc în biserică, au rămas afară și au ascultat slujba la difuzoare, în ciuda vremii nefavorabile din această zi.

După Sfânta Liturghie, s-a inaugurat Așezământul social-cultural și medical „*Sfântul Antonie cel Mare*”, unde vor fi hrăniți și îngrijiți copii nevoiași din parohie. Așezământul a fost construit pe locul crucii vechii biserici, în timp de un an, și este format din subsol, parter și etaj, deasupra aflându-se și o clopotniță. Clădirea cuprinde două săli de mese cu bucătărie, unde pot să servească masa 100 de persoane cu venituri mici, o sală de meditație pentru copii și un cabinet de medicină generală. În curtea bisericii s-au mai ridicat și două monumente, unul în cinstea *Sfântului Cuvios Dimitrie*, altul în cinstea *Sfintei Cuvioase Parascheva*.

Construită în anul 1948, în cinstea Oltei Doamna, mama lui Ștefan cel Mare, biserica a fost demolată în 27 noiembrie 1986, sub ochii enoriașilor, care n-au putut face nimic ca să o salveze. Mult timp locul a rămas viran. Printr-o hotărâre de Guvern, în 1990 terenul a fost retrocedat parohiei, căci rămăsese liber. De îndată, părintele *Alexandru Armand Munteanu* a ridicat pe acest loc un mic altar din metal și sticlă. Mult timp s-a slujit în aer liber apoi, între anii 1997-1998 s-a ridicat paraclisul, cu hramurile *Sfânta Cuvioasă Paraschiva* și *Sfântul Antonie cel Mare*, după proiectul arhitectului Gh. Goicu. Așezat cu fațada sudică spre bulevardul Lacul Tei, paraclisul este o construcție de mici dimensiuni (12/4 metri, înălțimea la cornișă fiind de 3 metri), alcătuită dintr-o singură navă.

În cele din urmă, între 1997-2000, s-a construit biserica mare, pe un schelet metalic (nu are nicio cărămidă) donat de Arhiepiscopia Bucureștilor, după proiectul întocmit la IPC-Alfa, de către arhitecții *Elena Anghel*, *Teodor Grosu* și inginer *Eugenia Clepcea*, și cheltuiala a doi buni creștini din Maramureș, frații *Creștin Dumitru* și *Creștin Vasile*. Este așezată pe latura nordică a terenului, cu intrarea dinspre strada *Barbu Văcărescu*, și are dimensiunile de 24/7,5 metri și 9 metri înălțimea la cornișă, putând cuprinde la slujbe circa 200 de credincioși. A fost târnosită în 8 iunie 2000, dându-i-se hramul paraclisului, *Sfânta Cuvioasă Parascheva*, și ca al doilea hram, *Schimbarea la Față*.

În anii următori s-a executat pictura, de către pictorii *Cătălin Palamariu* și *Lixandru Alexandru*, s-a pavat interiorul cu marmură, s-au cumpărat covoare și s-a

introdus instalație de aclimatizare, toate cu contribuția fraților Creștin. Catapeteasma din lemn sculptat, veche de peste un secol, a fost adusă în 2002 de la biserica satului Trip, comuna Bixad – Oaș, din Episcopia Maramureșului și Sătmarului, de către frații Dumitru, Vasile și Ioan Creștin, care s-au îngrijit și de finisarea ei. În ultimul timp s-a împrejmuit biserica cu gard de fier și a fost pavată curtea.

În biserică, într-un frumos baldachin, așezat pe partea dreaptă, se află un veșmânt al Sfintei Cuvioase Paraschiva de la Iași, dăruit de *Înalt Prea Sfințitul Daniel*, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei. Se mai află și un veșmânt al *Sfântului Cuvios Dimitrie cel Nou*, ale cărui moaște se păstrează în Catedrala patriarhală, de asemenea, într-un frumos baldachin.

La sfârșitul Sfintei Liturghii, *Prea Fericitul Părinte Patriarh Daniel* a împărtășit un cuvânt de învățătură celor prezenți, vorbindu-le despre semnificația picturii în bisericile ortodoxe și despre importanța milosteniei în viața credincioșilor.

Cuvântul Preafericitului Părinte Patriarh

Înalt Prea Sfinția Voastră,
Prea Sfințiile Voastre,
Prea Cucernici Părinți,
Iubiți credincioși și credincioase,

„Această zi este o zi de mare sărbătoare pentru biserica Sfânta Cuvioasă Parascheva și se leagă la alte evenimente care au avut loc în ultimul timp. Duminica trecută am sfințit o biserică nou construită în Drumul Taberei, cu hramul Sfintei Cuvioase Parascheva, ieri am sfințit locul pentru o nouă biserică, tot cu hramul Sfânta Cuvioasă Parascheva, în parohia Voluntari și astăzi, iată, a fost resfințită, de fapt, pictura acestei biserici, Deci o a treia biserică cu hramul Cuvioasei Parascheva și, desigur, s-a inaugurat așezământul social din incinta acestei bisericii.

Suntem bucuroși să constatăm că bisericile noi, care se zidesc în România acum, sunt expresia credinței, jertfelniciei și dărnicii clerului și credincioșilor noștri, într-o vreme în care, totuși, țara trece printr-o criză economică și încă sunt foarte mulți oameni săraci. Construirea bisericilor prin dărnicie, prin jertfelnicie, este o lucrare deosebit de importantă și pentru viața spirituală, deoarece, deodată cu zidirea, înfrumusețarea și împodobirea unei biserici, este antrenată întreaga comunitate a credincioșilor ortodocși și se zidește,, deodată cu biserica din cărămidă și biserica din suflete, ca o frumoasă comuniune a oamenilor în iubirea Prea Sfintei Treimi și spre slava Prea Sfintei Treimi și spre a noastră mântuire.

Cineva a zidit biserică, un preot, și după ce s-a terminat biserica a zis: trebuie să mai facem ceva, pentru că dacă ne-am oprit nu mai este atâta

comuniune între noi și atâta conlucrare și era mai frumos când trebuia să alergăm după materiale, să umblăm după bani, după cele trebuincioase, decât acum când s-a împlinit lucrarea. Și atunci a mai adăugat o clopotniță, a mai făcut o casă parohială, a mai făcut un muzeu și credincioșii s-au obișnuit cu această lucrare a zidurilor care antrenează și sufletele în comuniunea eclesială sau bisericească.

Biserica zidită și biserica înfrumusețată este, așadar, o binecuvântare a lui Dumnezeu și o lucrare de preamărire a Lui, în același timp, și de adunare a noastră întreolaltă. Într-o lume din ce în ce mai individualistă, mai fragmentată și mai însingurată, numită de unii filosofi existențialiști „mulțimea însingurată în orașele mari”, este nevoie ca să ne simțim iubiți de Dumnezeu și să răspundem iubirii Lui și să ne simțim în comuniune întreolaltă, noi, credincioșii, și în comuniune cu sfinții lui Dumnezeu. Acest lucru, acest adevăr mare îl semnifică întreaga iconografie, toate icoanele Bisericii Ortodoxe.

Sfințirea picturii, astăzi, în această biserică, are o semnificație deosebită, deoarece o biserică ortodoxă nu este completă fără pictură. Normal, biserica se sfințește atunci când este împodobită și cu pictură, dar, uneori, oamenii mai nerăbdători și dornici să marcheze prima etapă, aceea de zidire a bisericii, cer târnosirea bisericii, iar sfințirea picturii se face mai târziu. Dar, în mod normal, o biserică ortodoxă trebuie târnosită atunci când are și pictură. De ce? Cât timp biserica care nu are pictură, ci doar catapeteasmă, se aseamănă cu un preot îmbrăcat în stihar alb și având doar epitrahilul la gât. Când, însă, biserica are și pictură se aseamănă cu preotul îmbrăcat cu toate veșmintele, sau cu arhiereul îmbrăcat în toate veșmintele.

Pentru noi pictura nu este în primul rând o podoabă, ci, în primul rând, este veșmântul liturgic al bisericii. Aceasta arată de ce nu se poate picta oricum în Ortodoxie, ci după rânduieli, după reguli stricte, sacre și care în totalitatea lor se numesc erminie, ermineutica, explicarea și disciplina picturii ortodoxe. Modul în care sunt așezați sfinții în pictură, în iconografie, de asemenea, este prestabilit de către Biserică. Foarte puțin spațiu este în biserică pentru originalitate, alta decât adâncirea și nuanțarea Sfintei Tradiții. Un pictor poate fi original numai prin nuanțe de aprofundare a aceleiași Tradiții, nu prin inovații de tip sectar. De aceea, episcopul trebuie să controleze, și noi avem o Comisie de pictură, cum se face pictură și, în general, se optează pentru pictura bizantină română sau neobizantină, deoarece ea are mesajul cel mai puternic al trasfigurării, al Schimbării la Față a Mântuitorului și astfel pictura are nu numai un rol de memorial, ci și un rol profetic, ne trimite în Împărăția lui Dumnezeu.

Pictura în Biserica Ortodoxă, în primul rând, ne aduce aminte de viața Mântuitorului, de lucrarea Sa mântuitoare, de istoria mântuirii, ne amintește de proorocii care au prezis și prevăzut venirea Mântuitorului nostru Iisus Hristos, ca Fiu al lui Dumnezeu întrupat din iubire pentru oameni și pentru mântuirea lor. Pictura ne aduce aminte și de sfinții lui Dumnezeu. Ceea ce se cântă la strană se vede în icoane. Deja începând cu secolul al II-lea și al III-lea, apar la Roma și în altă parte primele picturi în catacombe, tocmai în perioada în care se forma canonul Noului Testament, colecția cărților din Noul Testament. Cuvântul rostit și ascultat se completează cu cuvântul pictat, care este icoana. Fiindcă Dumnezeu S-a făcut trup și a fost văzut cu ochii, nu doar ascultat, Dumnezeu Cuvântul S-a făcut trup, S-a făcut om, a luat chip de om, este o datorie a noastră de a picta. Icoana este dovada crezului nostru că Hristos, Domnul Dumnezeu Cel nevăzut, Cel necuprins, S-a făcut văzut și cuprins, S-a făcut om, ca pe noi să ne înalțe în iubirea Prea Sfintei Treimi, în viața veșnică cea nesfârșită și netrecătoare.

Icoana, în primul rând, ne aduce aminte de Hristos, de întruparea Lui, de toți sfinții care au prezis, de prooroci, de toți cei care au participat la lucrarea mântuitoare a Mântuitorului și de toți cei care se bucură de harul mântuitor al lui Hristos, lucrător în ei. Iată de ce noi, aici, avem și sfinții pe care-i cunoaștem de-a lungul veacurilor. În biserică se citește Sfânta Scriptură, avem sfinți din Sfânta Scriptură pictați, dar se citesc Viețile Sfinților, se citește Sinaxarul, de aceea avem și sfinți pictați. Deci, în primul rând, iconografia ortodoxă este aducerea aminte, pomenirea sfinților. De aceea spunem: astăzi săvârșim pomenirea sfinților cutare și cutare. Deci, acești sfinți, care sunt pomeniți sau evenimente din lucrarea mântuitoare a lui Dumnezeu pentru noi, rămân mai mult în memoria noastră dacă la cuvântul auzit se adaugă chipul pictat.

În al doilea rând, însă, iconografia ortodoxă este și o chemare la rugăciune. Sfinții care sunt pomeniți de noi în rugăciuni se roagă împreună cu noi. „De n-am avea pe sfinții Tăi rugători, Doamne!”, spunem noi. Sau: „Pentru rugăciunile sfinților părinților noștri, Doamne Iisuse Hristoase, miluiește-ne și ne mântuiește pe noi!” Deci, niciodată noi nu ne rugăm singuri, chiar dacă suntem doi sau trei în biserică, ci ne rugăm împreună cu mulțimea sfinților, cu sfinții îngeri care se roagă împreună cu noi și împreună slăvesc bunătatea lui Dumnezeu, dar și cu sfinții care au trăit în veacuri diferite, în popoare diferite, care sunt de profesii diferite, de vârste diferite, avem și tineri și vârstnici și țărani și împărați și monahi și mireni, sfinții lui Dumnezeu din toate neamurile și din toate timpurile. Ei sunt prezenți și în Proskomidie, atunci când pregătim Sfânta Liturghie, pe sfân-

tul disc, ca și în pictura bisericii. De aceea, pictura bisericii este conformă cu Liturghia, conformă cu Proskomidia, conformă cu viețile sfinților.

Sfinții ne cheamă la rugăciune și se roagă împreună cu noi. Acest aspect este deosebit de important, pentru că o icoană în biserică nu este o icoană într-un muzeu. Când ne întâlnim cu o icoană în biserică nu începem să întrebăm în ce secol a fost pictată, de cine a fost pictată, din care școală face parte, ci cum ne-am întâlnit cu icoana, cum facem semnul sfintei Cruci, arătând că mărturisim credința ortodoxă, ne închinăm și sărutăm icoană sfântului, ca și cum ne-am întâlni cu cineva drag, din familie, cu cineva care ne ajută, cu un părinte al nostru, cu un ajutător al nostru, cu un binefăcător al nostru. Așadar, icoanele ne cheamă la rugăciune.

În al treilea rând, spuneam, icoanele ne trimit dincolo de lumea aceasta, în frumusețea cea netrecătoare a Împărăției cerurilor. Frumusețea icoanelor, frumusețea veșmintelor, a tuturor vaselor liturgice, în Ortodoxie nu este o simplă estetică, ci este o dimensiune profetică, care ne îndreaptă dincolo de cele văzute. Frumusețea aceasta văzută ne îndreaptă, ne orientează către frumusețea cea negrăită a Împărăției lui Dumnezeu, spre slava Prea Sfintei Treimi, Care S-a arătat în Hristos Cel Schimbat la Față. Și se spune în Evanghelie că hainele Lui erau albe ca lumina, iar Fața Lui strălucea ca soarele. De aceea, fondul icoanelor ortodoxe, așa cum se vede și aici, Sfântul Alexandru, de pildă, și ceilalți sfinți, este lumină, lumina cea netrecătoare, lumina cea nefăcută, necreată. Spre această lumină mergem noi, fiindcă sfinții se află în slava, în frumusețea negrăită și netrecătoare, mai presus de cuvânt, de înțelegerea omenească a Împărăției lui Dumnezeu. De aceea, spunem noi: „În biserică slavei Tale stând, în cer ni se pare a sta, Născătoare de Dumnezeu”,

Biserica este, deci, anticamera Împărăției cerurilor, este pregătirea noastră pentru slava Împărăției cerurilor. De aceea, Sfânta Liturghie și toate Sfintele Taine, în afară de Taina Pocăinței, încep cu formula: „Binecuvântată este Împărăția Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh”. Prin Sfintele Taine noi privim și primim arvuna Împărăției cerurilor.

Iată doar câteva cuvinte despre înțelesurile duhovnicești primare, fundamentale, ale semnificației picturii în Biserica Ortodoxă.

Deci, s-a sfințit astăzi un veșmânt liturgic al bisericii, s-a sfințit astăzi un memorial al sfinților pictați, s-a sfințit astăzi chemarea pe care sfinții ne-o adresează să ne rugăm împreună cu ei și, în același timp, noi să ne rugăm lor, ca să fie ajutătorii, dascălii, învățătorii noștri și mijlocitorii noștri către Mântuitorul Iisus Hristos.

Desigur, venim la biserică cu bucurie, pentru că ne pregătim pentru viața veșnică. Așa spunem în Crez: „Aștept învierea morților și viața vea-

cului ce va să vină. Amin!". Deci, Biserica, în calitatea ei de laborator al Învierii, ne pregătește spre slava lui Dumnezeu.

Este mare bucuria aceasta a unei biserici împodobite, frumoase, pentru că ne obișnuim să fim în Casa Tatălui Ceresc și în Casa Prea Sfintei Treimi. Aici ne întâlnim cu sfinții, aici ne întâlnim cu cei care sunt înaintea noastră în Împărăția lui Dumnezeu, cu cei dragi ai noștri, care odihnesc întru Domnul și așteaptă Învierea, aici ne întâlnim cu toți cei care iubesc pe Hristos și Biserica Lui, simțim pacea și bucuria lui Dumnezeu.

Sunt mulți oameni care vin la biserică cu fețele încruntate, cu fețele posomorâte, cu fețele brăzdate de griji, de necazuri, de boli, de incertitudine, de nesiguranță, dar dacă participă la rugăciune cu atenție, cu evlavie, cu frică de Dumnezeu și se împărtășesc cu dragoste, când ies afară, au fața diferită, fața le este mai senină, mai luminoasă, pentru că s-au întâlnit cu pacea lui Hristos, Care a zis: „Pace vouă!” după Învierea Sa. Și s-au întâlnit cu bucuria lui Hristos, Care a întâmpinat în dimineața Învierii Sale pe femeile mironosițe și le-a zis: „Bucurați-vă, nu vă temeți!” Bucuria și pacea sunt semnul prezenței lui Dumnezeu în sufletul nostru, iar locul în care primim bucuria și pacea cerească, Duhul cel Ceresc și în care vedem lumina cea adevărată, este Biserica Ortodoxă.

În încheiere, aș dori să mai spun că, în paralel cu această sfințire a picturii bisericii, s-a sfințit aici și un așezământ social. Este minunată această coincidență, pentru că Sfântul Ioan Gură de Aur, pe care îl pomenim în mod deosebit anul acesta, deoarece se împlinesc 1600 de ani de la trecerea sa la cele veșnice, a spus că noi Îl întâlnim pe Hristos în două locuri: pe masa sfântului altar, în Potir, și în chipul omului nevoiaș. Este taina fratelui care are nevoie de iubirea și ajutorul nostru. Hristos este prezent în cei care au nevoie de ajutorul nostru. De aceea, Sfinții Părinți au înțeles cel mai bine Evanghelia și anume, să nu despărțim Liturghia de filantropie și să nu despărțim filantropia de Liturghie, ci să le unim. Mai ales Sfântul Vasile cel Mare a construit o biserică în mijloc, iar în jur cantine pentru săraci, spitale pentru bolnavi, case pentru oamenii fără de adăpost, ceea ce s-a numit mai târziu Vasiliada. El ne-a arătat că dragostea lui Dumnezeu preamărită în Liturghie este practică în filantropie.

Spuneam că este o coincidență binecuvântată și binevenită, deoarece chipurile sfinților sunt, adesea, ascunse în chipurile celor care așteaptă ca noi să devenim mâinile iubirii lui Hristos. Oamenii spun: „Doamne, ajută-mă! Doamne, trimite pe cineva să mă ajute!” Fericiți sunt cei care se fac mâinile ajutătoare ale iubirii lui Hristos față de semenii!

Dar ne aflăm și într-o perioadă a postului Nașterii Domnului sau postul Crăciunului. Fiecare perioadă de post este o perioadă de pocăință și

milostenie, însă în postul Sfințelor Paști accentul principal cade pe pocăință, fără să excludem milostenia. Atunci, toate cântările Triodului sunt cântări de pocăință. Veșmintele din timpul săptămânii, cu excepția sâmbetei și duminicii, sunt cernite, sunt mai de pocăință. Metaniile sunt foarte multe, rugăciuni speciale de pocăință: „Doamne și stăpânul vieții mele...” și celelalte. Tot postul Sfințelor Paști este o școală mare a pocăinței, a schimbării felului nostru de a gândi, de a privi, de a vorbi și de a lucra. Postul acesta al Crăciunului este mai mult un post al milosteniei, al așteptării venirii Mântuitorului nostru Iisus Hristos în formă smerită la noi, în chip de prunc. Cel Atotputernic Se face cu totul neputincios, pentru că un copil nu poate să facă nimic pentru el însuși. El trebuie să fie ajutat de părinți și depinde în mod exclusiv de iubirea celor din jur. Și atât de mult S-a smerit Dumnezeu Cel Atotputernic, încât S-a lăsat purtat în brațe de Mamă, S-a lăsat ajutat de cei din jur, iar când a fost prigonit a fugit într-o țară străină, S-a dus în exil. Cu totul neputincios, cu totul în mare primejdie, este un copil neajutorat. Ei bine, așa Se face Mântuitorul Iisus Hristos pentru noi, ca să nu forțeze libertatea noastră. Pe un copil poți să-l bagi în seamă sau nu, poți să-l neglijezi sau poți să-i arăți o privire cu iubire, o privire milostivă, o privire prietenoasă, sau să-l consideri o cantitate neglijabilă, pentru că fizic el este mic, funcție mare nu are și nu aduce o productivitate unei societăți utilitariste, cum se și întâmplă, foarte mulți copii sunt abandonați, neglijați.

Mântuitorul Iisus Hristos vine smerit la noi și așteaptă ca noi să-L primim cu bunătatea pe care o arătăm celor din jur. Venirea Lui este darul cel mare al lui Dumnezeu. Moș Crăciun este personificarea milostivirii lui Dumnezeu Tatăl. Nu se știe de unde vine el, din ce țară nordică. El vine din transcendență, din inaccesibil, acolo unde nu mai poate pătrunde ființa noastră, dar se face văzut prin iubirea arătată lui Dumnezeu Fiul devenit asemenea nouă, om.

Deci, această taină a Crăciunului este o taină a așteptării și a pregătirii și pregătirea aceasta se face prin milostenie, pentru că la bunătatea lui Dumnezeu trebuie să răspundem și noi cu bunătate. De aceea se fac daruri de Crăciun, mai mult decât de Paști, de aceea pomul de Crăciun simbolizează pomul vieții plin de darurile lui Dumnezeu către noi.

Să știți că această perioadă a postului de Crăciun a fost rânduită de Sfinții Părinți ca școala milosteniei. Evanghelia de astăzi, și celelalte Evanghelii din această perioadă, ne îndeamnă să fim milostivi. Bogatul, căruia i-a rodit țarina pe neașteptate, în loc să fie mișcat de multa milostivire și bunătate a lui Dumnezeu, Care a venit la el sub forma acestei recolte dincolo de imaginația lui, nu a răspuns la generozitatea lui Dumnezeu,

arătată într-o recoltă neașteptat de mare, ci s-a preocupat și mai mult tot de el însuși. și zice: „Ai acum pentru mult timp, suflete al meu, ce să mănânci și ce să bei”. și-a redus sufletul la starea biologică, pentru că numai cu lucruri trecătoare și limitate hrănea sufletul lui. De aceea, Evanghelia spune: „Nebunule, la noapte voi cere sufletul tău și cui vor rămâne toate acestea pe care tu le-ai adunat?”. Deci, Evanghelia ne cheamă la milostivire, la un răspuns al nostru dat generozității, bunătății nesfârșite și nemeritate a lui Dumnezeu față de noi.

Iată de ce Biserica a rânduit ca în această perioadă, când sunt oameni fără adăpost, când sunt săraci, când sunt bolnavi, noi să ne pregătim, mai ales, cu un gest de milostenie. Dacă nu avem lucruri materiale, cu o vorbă bună, cu o încurajare, cu o prezență lângă patul unui bolnav, prin ajutoarea unui bătrân, toate fapte ale milosteniei, ale bunătății sufletului nostru. Nu câștigă doar cel căruia îi oferim, câștigăm și noi pentru că ne sfințim, ne umanizăm, devenim mai puțin egoiști și mai generoși și ne asemănăm cu Dumnezeu Cel Atotmilostiv.

Să ne ajute Bunul Dumnezeu ca pregătirea aceasta să facă din noi nu o peșteră rece, ci un adăpost cald al inimii milostive pentru venirea lui Hristos. Și sărbătoarea primă care ne stă în față, Intrarea în Biserică a Maicii Domnului, să fie și ea pentru noi o icoană, ca noi să devenim o Casă a Domnului, o biserică sfințită prin credință ortodoxă și prin fapte ale milosteniei creștine. Așa să ajute Dumnezeu!

Felicităm pe părintele paroh, pe toți cei care au contribuit la lucrările acestea frumoase, bogate și mărețe ale parohiei Sfânta Cuvioasă Parascheva, felicităm pe Înalt Prea Sfințitul Teodosie, care a ajutat mult aici, pe Prea Sfințitul Sebastian, Prea Sfințitul Varsanufie, și care astăzi au slujit în această biserică.

Felicităm Consiliul parohial, toată Adunarea parohială și doresc să spun că suntem bucuroși când vedem că această biserică, despre care știm ce trecut a avut, un trecut dureros în timpul comunismului, a reînviat într-o formă frumoasă și s-a arătat în ea puterea lui Hristos, Cel răstignit și înviat, prin credința jertfelnică a celor care slujesc aici și a celor care se roagă aici, a unor sponsori și binefăcători.

Ca cinstire a celor care au ajutat aici, la recomandarea părintelui paroh și vicar administrativ Armand Munteanu, dorim să oferim Diploma de Onoare Sfinții Împărați Constantin și Elena, domnului Dumitru Creștin și domnului Vasile Creștin, precum și domnului Adrian Gașpari și să cântăm pentru dânșii mulți ani trăiască!

Trebuie să-i oferim și părintelui paroh aici o distincție, dar deja are cea mai înaltă distincție, Crucea Patriarhală primită de la vrednicul de

pomenire Părintele nostru Patriarhul Teoctist, însă este acum în lucru o ediție nouă a crucii patriarhale în culoare albă, și îndată ce se va termina lucrarea aceasta, a noii ediții a Crucii Patriarhale, o să-i oferim părintelui Armand Munteanu, ca semn de prețuire. Nu strică să aibă două cruci, că doar a purtat multe cruci aici, cu lucrările acestea.

Vă mulțumim tuturor pentru prezență și vă dorim o duminică binecuvântată, cu sănătate și multă bucurie!”

La încheierea programului liturgic, circa 1.000 de oameni nevoiași din parohie și din Capitală au primit câte un pachet cu alimente (covrigi, colivă, mezeluri și conserve de pește).

Prof. GHEORGHE VASILESCU

9. Punerea pietrei de temelie și sfințirea locului pentru noua Catedrală patriarhală

După mai bine de zece ani de negocieri și schimbarea a trei amplasamente, noua Catedrală patriarhală și-a găsit locul pe fostul deal al Arsenalului, în Calea 13 Septembrie, între Ministerul Apărării Naționale și Parlamentul României.

În ziua de *joi, 29 noiembrie 2007*, la ora 10.00, *Prea Fericitul Părinte Daniel*, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, a dat binecuvântarea începerii slujbei de punere a pietrei de temelie și de sfințire a locului pentru construirea noii Catedrale patriarhale pe Dealul Arsenalului.

La slujbă au participat majoritatea membrilor Sfântului Sinod, întruniți la București, în ședință de lucru, în zilele de 27 și 28 noiembrie, și anume: IPS Mitropolit *Teofan* al Olteniei, IPS Mitropolit *Nicolae* al Banatului, IPS Mitropolit *Petru* al Basarabiei, IPS Mitropolit *Serafim* al Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei, Europei Centrale și de Nord, IPS Mitropolit *Iosif* al Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale, IPS Arhiepiscop *Teodosie* al Tomisului, IPS Arhiepiscop *Nifon* al Târgoviștei, IPS Arhiepiscop *Pimen* al Sucevei și Rădăuților, PS Episcop *Gherasim* al Râmnicului, PS Episcop *Epifanie* al Buzăului și Vrancei, PS Episcop *Calinic* al Argeșului și Muscelului, PS Episcop *Casian* al Dunării de Jos, PS Episcop *Timotei* al Aradului, PS Episcop *Lucian* al Caransebeșului, PS Episcop *Sofronie* al Oradiei, Bihorului și Sălajului, PS Episcop *Justinian* al Maramureșului și Sătmarului, PS Episcop *Nicodim* al Severinului și Strehaiei, PS Episcop *Damaschin* al Sloboziei și Călărașilor, PS Episcop *Ioan* al Covasnei și Harghitei, PS Episcop *Galaction* al Alexandriei și Teleormanului, PS Episcop *Ambrozie* al Giurguiului, PS Episcop-Loctiitor (administrator) *Daniil* al Episcopiei Daciei Felix (Serbia), PS Episcop *Vincentiu Ploieșteanul* și PS Episcop *Ciprian Câmpineanul*, Vicari patriarhali, PS Episcop *Sebastian Ilfoveanul* și PS Episcop *Varsanufie Prahoveanul*, Vicari ai Arhiepiscopiei Bucureștilor, PS

Episcop *Calinic Botoșăneanul*, Vicar al Arhiepiscopiei Iașilor, PS Episcop *Visarion Rășinăneanul*, Vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, PS Episcop *Irineu Bistrițeanul* și PS Episcop *Vasile Someșeanul*, Vicari ai Arhiepiscopiei Clujului, PS Episcop *Gurie Gorjeanul*, Vicar al Arhiepiscopiei Craiovei, PS Episcop *Paisie Lugojeanul*, Vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei, PS Episcop *Siluan Marsilianul* și PS Episcop *Marc Nemțeanul*, Vicari ai Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale, PS Arhiereu-Vicar *Irineu Slătineanul* al Episcopiei Râmnicului, PS Arhiereu-Vicar *Ioachim Băcăoanul* al Episcopiei Romanului, PS Arhiereu-Vicar *Corneliu Bârlădeanul* al Episcopiei Hușilor, PS Arhiereu-Vicar *Petroniu Sălăjeanul* al Episcopiei Oradiei, Bihorului și Sălajului, PS Arhiereu-Vicar *Iustin Sigheteanul* al Episcopiei Maramureșului și Sătmarului.

Alături de ierarhii Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a participat la slujbă și *IPS Vladimir*, Mitropolitul Chișinăului, care aparține de Patriarhia Moscovei, semn al frățietății dintre cele două Biserici Ortodoxe surori.

Au fost prezenți demnitari ale vieții publice românești și aproape 1.000 de preoți și credincioși din Capitală și din alte localități ale țării. Între personalitățile prezente s-au numărat premierul Călin Popescu Tăriceanu, președintele Senatului, Nicolae Văcăroiu, ministrul Economiei și Finanțelor, Varujan Vosganian, ministrul Culturii și Cultelor, Adrian Iorgulescu, primarul general al Capitalei, Adriean Videanu, fostul președinte Emil Constantinescu și fostul prim-ministru Petre Roman, vicepreședintele senatului, Valer Dorneanu, parlamentari, primari ai unor sectoare din București, alte oficialități.

Catedrala se va ridica în șase-șapte ani

În cuvântul rostit înainte de începerea slujbei de sfințire, *Prea Fericitul Părinte Patriarh Daniel* a salutat prezența la eveniment a ierarhilor Bisericii Ortodoxe Române, a delegației Mitropoliei Basarabiei condusă de *IPS Vladimir*, precum și a înalților demnitari de stat, spunând următoarele: „*Suntem bucuroși că ați răspuns invitației noastre și că membrii Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române sunt în cea mai mare parte prezenți aici, deși toți au obligații în zilele acestea în eparhiile lor, deoarece mâine, 30 noiembrie, serbăm pe Sfântul Apostol Andrei, ocrotitorul României, iar în ziua următoare, 1 Decembrie, serbăm Ziua Națională a României. O bucurie deosebită ne face prezența în mijlocul nostru a IPS Mitropolit Vladimir de la Chișinău, precum și a ierarhilor români din diaspora. Catedralele au semnificația lor profundă, nu numai vocația de a reprezenta un popor, ci de a reprezenta și comuniunea popoarelor ortodoxe și legătura lor în rugăciune în fața Preasfintei Treimi și în legătura lor de cuget și simțire. Vă mulțumim că ați răspuns invitației noastre, mai ales în aceste zile când s-au dat semnale, uneori, de neînțelegeri sau de unele tensiuni între Bisericile noastre. Noi avem speranța că prin rugăciune, prin ascultare reciprocă, prin cooperare frățască putem depăși orice stare conflictuală. De asemenea, suntem recunoscători*

tuturor celor care ne-au ajutat să obținem un loc pentru construirea Catedralei. Acest loc este rezultatul străduințelor deosebite ale vrednicului de pomenire Părintele nostru Patriarh Teoctist, dar și al înțelegerii venite din partea guvernelor României, președinților României și din partea Parlamentului României, care a emis o lege specială pentru ca acest loc să fie consacrat Catedralei patriarhale. Deci, tuturor vă mulțumim și acum trecem la săvârșirea slujbei de sfințire a pietrei de temelie și a locului unde va fi altarul, urmând ca alte rugăciuni să fie făcute, atunci când se toarnă fundațiile, iar rugăciunile cele mai multe la sfințirea Catedralei, pe care o dorim să fie realizată cât mai curând. Noi dorim ca toți să fim prezenți și la sfințirea Catedralei, peste trei-patru-cinci, maximum șase-șapte ani, pentru că dacă lucrăm în mod unitar și solidar, vom avea o bucurie mare împreună”.

Două hramuri: Înălțarea Domnului și Sfântul Apostol Andrei

Prea Fericitul Părinte Patriarh Daniel a vorbit, apoi, despre semnificația deosebită a acestei zile, când se pune piatra de temelie și se sfințește locul pentru noua Catedrală patriarhală, care se înscrie într-un șir de evenimente ce se vor încheia cu Ziua Națională a României: „Ieri, 28 noiembrie, Sfântul Sinod a aprobat Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, care urmează să fie înaintat Guvernului, astăzi, 29 noiembrie, sfințim locul pentru noua Catedrală. Ambele evenimente au loc în ajunul sărbătorii Sfântului Apostol Andrei – ocrotitorul României, care va fi ocrotitorul noi Catedrale, deoarece noua Catedrală are două hramuri: Sfântul Apostol Andrei, apostolul românilor, și Înălțarea Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos la cer, care este și Ziua Eroilor, iar Parlamentul României a votat o lege în acest sens, și anume ca ziua Înălțării Domnului să fie zi de pomenire a eroilor români din toate timpurile. Deci vom avea două sărbători: una în vară, Înălțarea Domnului, și una mai spre iarnă, în data de 30 noiembrie a fiecărui an. Imediat după sărbătoarea națională bisericească – Sfântul Apostol Andrei, vine sărbătoarea națională – 1 Decembrie, care se leagă între ele, pentru că atât unitatea de credință apostolică pe care o mărturisim, cât și unitatea de cuget și simțiri ca popor sunt arătate în aceste două zile mari și sfinte: 30 Noiembrie și 1 Decembrie”.

Bucuria de a fi ctitor

Totodată, Prea Fericitul Părinte Patriarh Daniel a vorbit despre bucuria pe care o trăiește cel care devine ctitor al unei biserici: „Să ne ajute Bunul Dumnezeu să avem întotdeauna bucuria de a fi ctitori, de fi oameni care lasă în urma lor multă lumină. În Biserica Ortodoxă, pomenirea ctitorilor se face cu formula: "fericiții și pururea pomeniții ctitori". Ei sunt fericiți și pomeniți pururea, chiar când nu mai are cine să-i pomenească dintre rudele lor. Cât timp dăinuiește o

biserică, ctitorii sunt pururea pomeniți în slujbele noastre și în cer, pentru că cine a făcut ceva pentru Dumnezeu, Dumnezeu nu-l uită niciodată. Un ctitor împrumută mâinile sale lui Dumnezeu, ca să zidească biserică Preasfintei Treimi, spre mântuirea credincioșilor. Să ne ajute Bunul Dumnezeu să simțim totdeauna bucuria lucrului bine făcut și bucuria lucrurilor sfinte, solemne, care dăinuiesc și după ce noi trecem la viața veșnică. Așa să ne ajute Dumnezeu!”

O catedrală pentru demnitatea unei capitale europene

Locul pe care se va construi viitoarea Catedrală patriarhală a fost marcat cu o cruce de marmură, având inscripția: „*Loc sfințit pentru noua Catedrală patriarhală. 29 noiembrie 2007*”.

Punerea pietrei de temelie și sfințirea locului au fost precedate de slujba de sfințire a apei, oficiată de un sobor de preoți și diaconi.

În cadrul slujbei, a fost rostită rugăciunea de binecuvântare a pietrei de temelie, piatră care a fost stropită cu aghiazmă și așezată la baza crucii care marchează viitorul altar al Catedralei patriarhale. Piatra de temelie așezată la baza viitorului edificiu are însemnată pe ea monograma creștină Is Hr Ni Ka și a fost unsă cu untdelemn sfințit.

Prea Fericitul Părinte Patriarh Daniel a pus primul cancioc de ciment la baza crucii, fiind urmat pe rând de premierul Călin Popescu Tăriceanu, președintele Senatului, Nicolae Văcăroiu, primarul Capitalei, Adrieian Videanu, fostul președinte Emil Constantinescu și fostul prim-ministru Petre Roman.

A urmat un cuvânt prin care *Prea Fericitul Părinte Patriarh Daniel* a subliniat însemnătatea ridicării unei noi Catedrale patriarhale: „*Acum Dumnezeu ne binecuvântează cu un nou moment sfânt și solemn, și anume punerea pietrei de temelie pentru noua Catedrală patriarhală, pe care Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist, de vrednică pomenire, ca și predecesorii săi, a numit-o Catedrala Mântuirii Neamului. Este vorba despre Catedrala izbăvirii neamului din multe necazuri, din oprimări, din războaie. Astfel, acum, noi dorim să începem împlinirea unui vis sfânt, împlinirea unei dorințe sfinte, și anume aceea de a avea o catedrală în Capitală. Bucureștiul este una dintre capitalele europene care nu are o catedrală pe măsura demnității acestui oraș, a acestei capitale europene*“. *Prea Fericitul Părinte Patriarh Daniel* a mulțumit, apoi, tuturor celor prezenți la acest eveniment și i-a invitat pe toți și la sfințire.

„Așa trebuie să fie ea de frumoasă, încât să exprime sufletul românesc când este în bucurie”

După slujba de sfințire, răspunzând întrebărilor jurnaliștilor prezenți la eveniment, *Prea Fericitul Părinte Patriarh Daniel* s-a referit la forma și mărimea noii

Catedrale patriarhale și la costurile construirii acesteia, spunând: „*O catedrală nu trebuie să strivească, ci trebuie să înalțe, și din acest punct de vedere noi dorim să fie o construcție cu o capacitate de 5-6.000 de locuri, iar în fața acestei catedrale să avem o piață mai mare, ca atunci când vor avea loc slujbe solemne să fie săvârșite afară, pe treptele Catedralei, ca să participe mai multă lume, mai ales când timpul va fi plăcut. Acum se consideră că această construcție va costa cam 200 milioane de euro, fără lucrări de finisare, fără pictură, fără mobilier și fără podoabele liturgice necesare. În totalitate, se estimează suma de 400 milioane de euro. Nu e mare în raport cu posibilitățile noastre, dacă suntem darnici. Dacă este darnic, românul nu consideră că suma e mare. Trebuie să reținem faptul că o catedrală e frumoasă nu prin mărimea ei, nici prin volum și nici prin înălțime amețitoare, ci prin armonia părților*”.

De asemenea, *Prea Fericitul Părinte Patriarh Daniel* a precizat și când se încep lucrările și ce condiții trebuie să îndeplinească noua Catedrală patriarhală: „*Se începe construcția în primăvară, după ce definitivăm tematica teologică. Trebuie să spunem arhitecților trei lucruri. În primul rând, care este simbolismul obligatoriu al unui lăcaș de cult, în al doilea rând, ce utilitate liturgică trebuie să aibă, iar în al treilea rând, ce mesaj al spiritualității românești trebuie să transmită atunci când e văzută. Așa trebuie să fie ea de frumoasă, încât să exprime sufletul românesc când este în bucurie*”.

Mesajul primului ministru al Guvernului

Prezent la ceremonie, premierul Călin Popescu Tăriceanu a transmis următorul mesaj în legătură cu construirea noii Catedrale patriarhale:

„Punerea pietrei de temelie pentru Catedrala Mântuirii Neamului reprezintă un moment de bucurie, de speranță și de încurajare pentru toți credincioșii ortodocși. Dincolo de valențele sale istorice, ansamblul arhitectural Catedrala Mântuirii Neamului va deveni un reper spiritual important. Menirea Bisericii este aceea de a contribui la promovarea patrimoniului spiritual și cultural al poporului român, iar Catedrala Mântuirii Neamului va deveni din acest punct de vedere un reper important care să exprime demnitatea spirituală și națională.

Construirea unei Catedrale a Mântuirii Neamului a fost idealul tuturor patriarhilor, în special *Părintele Patriarh Teoctist* a militat cu ardoare pentru realizarea acestui ideal. Credem că este momentul ca aceste aspirații să fie asumate și împlinite cu responsabilitate. Ne bucurăm de faptul ca acest proiect important este continuat cu promptitudine de *Prea Fericitul Parinte Patriarh Daniel*. Catedrala Mântuirii Neamului nu reprezintă doar legătura cu rădăcinile istoriei noastre spirituale și naționale, ci implică prezentul și viitorul nostru.

Guvernul României are întreaga deschidere pentru finalizarea cu succes a acestui proiect. Am sprijinit crearea cadrului legislativ legal pentru demararea

acestui proiect, iar apoi am deschis o subscripție publică prin alocarea sumei de 300 miliarde lei vechi care să completeze fondurile Bisericii.

Facem apel și pe această cale către cetățenii români, oameni de afaceri, organizații neguvernamentale, societate civilă să contribuie la realizarea acestui proiect care este nu numai ambițios, ci și necesar, având în vedere faptul că Bucureștiul este o capitală europeană. Avem nevoie de un ansamblu arhitectural reprezentativ și util pentru misiunea Bisericii Ortodoxe Române”.

Repere pentru noua Catedrală patriarhală

Din suprafața de 11 hectare de pe Dealul Arsenalului, catedrala și clădirile anexe vor ocupa numai 4 hectare. Restul terenului și va fi amenajat ca parc de protecție, unde credincioșii vor putea veni, spre a se reculege.

Costurile totale ale construcției, cum s-a arătat, se estimează că vor fi în jur de 400 milioane de euro. Construirea catedralei va începe în primăvara anului 2008, după definitivarea tematicii teologice.

Construirea Catedralei pe acest amplasament alături cele mai importante instituții ale statului, care formează un fel de acropolă: Parlamentul, Biserica și Armata, iar rezonanța istorică a locului este marcată și de existența, până în anii 1982-1984, a unor biserici care au fost distruse de regimul comunist. Astfel, Dealul Arsenalului, care a fost văduvit de șase altare în perioada comunismului, fie prin dărâmare, fie prin translare, pentru a face loc Casei Poporului, va susține acum Catedrala reprezentativă a neamului românesc.

Potrivit Planului Urbanistic Zonal (studiul care prevede detaliile tehnice pentru zona Palatul Parlamentului -13 Septembrie), aprobat de Consiliul General al Municipiului București, catedrala va avea fațada principală spre cartierul 13 Septembrie, intrarea se va face dinspre clădirea Ministerului Apărării Naționale. Edificiul va avea o înălțime de 114 metri (față de Parcul Izvor, considerat cota zero), 80 de metri lățime între abside, cu o cupolă mai înaltă decât Palatul Parlamentului și construcții anexe la aceeași înălțime cu sediul Ministerului Apărării Naționale (aflat în imediata apropiere). Catedrala va fi vizibilă din orice punct al orașului. Va fi un concurs național de proiecte pe această temă. Arhitect va fi cineva care a mai proiectat biserici. „Nu va exista un concurs de pe urma căruia să se obțină bani, pentru că în lucrarea Bisericii este nevoie de dăruire și jertfelnicie”, a spus Prea Fericitul Părinte Patriarh Daniel.

Situația juridică a terenului

Deși a fost pusă piatra de temelie, probleme mai există. La începutul anului 2006, Parlamentul a votat o lege pentru aprobarea construcției catedralei pe amplasamentul din Dealul Arsenalului. Pe baza unui proces-verbal, cele 11 hectare de teren destinate proiectului au trecut în proprietatea Patriarhiei Române.

Jumătate de hectar din cele 11, pe care ar trebui construită Catedrala este teren revendicat. La începutul lunii iunie 2007, la Primăria Capitalei erau depuse 48 de cereri de retrocedare a unei suprafețe de 15 la sută din cele 11 hectare ale terenului situat în spatele Palatului Parlamentului, pe care ar trebui să se construiască ansamblul Catedrala Mântuirii Neamului.

În acest sens, la întrebările ziariștilor, Adrieian Videanu, primarul general al Capitalei, prezent la punerea pietrei de temelie, a precizat: „În prezent, sunt 46-48 cereri de revendicare. Se caută o soluție pentru rezolvarea acestei probleme juridice, spre a debloca procesul de construire a catedralei. Ar exista două posibilități: proprietarii să fie despăgubiți, sau să li se dea teren la schimb. Suprafața revendicată este mică, vorbim de loturi mici, 100-200 metri pătrați, circa 10-15% din terenul catedralei. Primăria a făcut un demers către Guvern pentru despăgubirea proprietarilor cu terenuri în zona de nord a Capitalei, ei fiind dispuși să accepte această soluție pentru ridicarea catedralei. Sper să ajungem la o înțelegere, să zic așa, tripartită cu Guvernul și Patriarhia Română, ca să rezolvăm relativ repede aceste solicitări”

Simbol al identității naționale

Noua Catedrală patriarhală se dorește să fie un locaș care să reprezinte pe toți românii ortodocși, un simbol al identității noastre naționale. De aceea, este indicat ca ea să fie ridicată pe cel mai înalt punct al Capitalei și într-o zonă semnificativă pentru România, nu neaparat pentru București.

Ideea construirii unei noi catedrale în București a fost lansată prima dată după cucerirea independenței de stat a țării, în 1878, și a fost reluată după dobândirea autocefaliei Bisericii Ortodoxe Române, în 1885, și cu mai multă insistență de primul patriarh *Miron Cristea*, în 1925, numind-o Catedrala Mântuirii Neamului.

În vremea comunismului, sub păstoria patriarhilor *Justinian* și *Justin* nu s-a putut împlini acest deziderat, iar după decembrie 1989, Patriarhul *Teoctist* a reînviat această idee.

Să ajute Bunul Dumnezeu ca această lucrare să fie dusă la bun sfârșit de *Prea Fericitul Părinte Patriarh Daniel!*

Prof. GHEORGHE VASILESCU

10. Concertul de colinde al Patriarhiei Române

Cu binecuvântarea și în prezența *Prea Fericitului Părinte Daniel*, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, în ziua de duminică, 9 decembrie 2007, începând de la ora 18,00 până la 20,30, în Aula Palatului Patriarhiei a avut loc un concert de colinde la care și-au dat concursul 408 colindători, membri ai următoarelor

formații corale: Corul Facultății de Teologie Ortodoxă „Justinian Patriarhul” din București, dirijor Pr. prof. dr. Nicu Moldoveanu; Corul Seminarului Teologic Liceal Ortodox „Mitropolitul Nifon” din București, dirijor Pr. prof. Marian Colțan; Corul de copii „Symbol” al Patriarhiei Române, dirijor Diac. prof. Jean Lupu; Corala preoților „Sfântul Apostol Andrei” din Capitală, dirijor Prof. conf. Valentin Gruescu; Corala „Nicolae Lungu” a Patriarhiei Române, dirijor Pr. Prof. Constantin Drăgușin. Cele cinci coruri au interpretat 37 de lucrări corale.

Concertul a fost organizat de Patriarhia Română prin *Radio Trinitas*, care l-a și mediatizat, și s-a bucurat de prezența a numeroși credincioși, intrarea fiind liberă. Peste 1.000 dintre ei și-au găsit loc în Aulă, deși capacitatea acesteia este de 900 de locuri. Unii au plecat, dar mulți au rămas afară și au ascultat concertul prin stațiile de sonorizare din exterior. Între spectatori s-au numărat și mulți copii, unii venind special cu autocarele din afara Bucureștilor. Concertul a fost transmis în direct, prin satelit, și de Trinitas TV, parte integrantă a Centrului de presă „*Basilica*” al Patriarhiei Române.

În deschiderea concertului de colinde, *Prea Fericitul Parinte Patriarh Daniel* a adresat celor prezenți un cuvânt de învățătură în care a subliniat importanța Postului Nașterii Domnului și a pericopelor evanghelice ce se citesc în această perioadă.

Cuvântul Preafericitului Părinte Patriarh

„Postul de 6 săptămâni în care ne aflăm acum, ca pregătire pentru sărbătoarea Nașterii Domnului, a fost instituit de Biserică pentru a avea în suflete spațiu și timp pentru primirea Celui care este mai presus de spațiu și timp, pentru Iisus Hristos, Care S-a făcut om din iubire pentru oameni. Slujbele liturgice și textele biblice care se citesc în această perioadă a Postului Nașterii Domnului ne vorbesc de pregătirea omenirii prin strămoșii, profeții și dreptii Vechiului Testament ca să primească pe Fiul lui Dumnezeu, "Care pentru noi, oamenii și pentru a noastră mântuire S-a pogorât din Ceruri, S-a întrupat de la Duhul Sfânt și din Fecioara Maria și S-a făcut om", cum se spune în Crezul Bisericii sobornicești a lui Hristos. Pericopele evanghelice din această perioadă de post cheamă la milostenie, la pocăință, la spovedanie și la împărtășire mai deasă, ca pregătire a noastră pentru a primi în suflete și în casă lumina și bucuria sărbătorii Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos. Bogăția teologică și spirituală a textelor liturgice din Postul Crăciunului și din ziua sărbătorii Crăciunului vine din Sfintele Scripturi și din scrierile Sfinților Părinți ai Bisericii, care au meditat profund și îndelung la taina iubirii lui Dumnezeu pentru oameni, arătată nouă prin Întruparea și nașterea Fiului Său, Cel care S-a făcut om din

iubire pentru oameni, S-a smerit pe Sine ca să ne înalțe pe noi la viața și slava veșnică.

Ideile de mai sus se află adesea exprimate în cultul Bisericii, dar și în colindele populare inspirate din cântările liturgice ale Bisericii. Astfel, colindele sunt un mod de a ne pregăti pentru Crăciun și de a serba bucuria lui ca întâlnire a noastră cu sfințenia și cu bunătatea lui Hristos Dumnezeu.

De ce se cântă colindele în cor? Colindele se cântă în cor, împreună, în stare de comuniune, pentru că persoanele care le cântă – copii, tineri sau vârstnici – reprezintă cetele de îngeri care au cântat la Nașterea Mântuitorului Iisus Hristos în Betleem: "Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe Pământ pace, între oameni bunăvoire", după cum ne spune Sfântul Evanghelist Luca. Colindele se cântă în cor, în comuniune, pentru că ele reprezintă credința Bisericii, iar Biserica este adunarea oamenilor în iubirea Preasfintei Treimi. Colindele se cântă în cor nu numai împreună cu oamenii din vremea noastră, ci și în cor cu strămoșii, cu generațiile trecute: "Astăzi cu strămoșii cânt în cor/ Colindul sfânt și bun/ Tot moș era pe vremea lor/ Bătrânul Moș Crăciun." Cu alte cuvinte, colindele sunt deodată eveniment contemporan, nou, dar și tradiție veche; colindele sunt statornicie și prospețime. ele reprezintă legătura vie a credinței Bisericii și a iubirii ei față de Hristos-Domnul, ca răspuns al oamenilor la iubirea lui Hristos Cel veșnic, Care S-a făcut om. Colindele sunt ecoul popular, poetic și artistic al cântărilor bisericesti liturgice. În colinde se arată familiaritatea oamenilor cu Dumnezeu-Copilul, cu Pruncul Iisus, Cel ce este "mititel, înfășățel, în scutec de bumbăcel". Aproximarea maximă a lui Dumnezeu de oameni, prin Întruparea Fiului veșnic, îi face pe aceștia să se apropie de Dumnezeu. În colinde se cântă taina lui Dumnezeu, Care coboară din ceruri și vine pe pământ; Se naște din Fecioară într-o peșteră, pentru că Dumnezeu dorește să sfințească și să mântuiască lumea din interiorul ei, cu acordul libertății ei. El Se naște din Fecioară, din interiorul ființei umane, și Se naște în peșteră, în interiorul pământului. Fiul lui Dumnezeu Se face fiul omului, Se sălășluiește între oameni; El vine la noi, pe pământ, în casa și în sufletul nostru, pentru ca noi să putem intra în Casa cea cu multe lăcașuri a Tatălui din Ceruri, așa după cum ne spune Mântuitorul când zice: "În Casa Tatălui Meu, multe lăcașuri sunt."

Colindele ne arată pe Dumnezeu ca fiind călător, pelerin; El ne caută și ne cere să-L primim. Iată de ce colindătorii merg din casă în casă, vin spre noi și ne întreabă dacă-i primim: "Primiți colinda?" sau "Primiți colindătorii?" Această întrebare înseamnă de fapt: "Primiți taina iubirii lui Dumnezeu pentru voi?" Într-adevăr, atât trăim de intens cât iubim pe

Dumnezeu și pe semenii noștri. Intensitatea vieții depinde deci de intensitatea iubirii noastre față de Dumnezeu și față de aproapele. Iubirea lui Dumnezeu este deodată spațiul libertății noastre și așteptarea răspunsului nostru. Hristos-Pruncul sau Hristos Copilul pe Care Îl cântă colindele este darul lui Dumnezeu-Tatăl pentru viața lumii. De aceea, colindătorilor li se răspunde cu daruri; bunătății i se răspunde cu binefacere; iubirii lui Dumnezeu i se răspunde cu bucuria recunoștinței în mod liber: "Ne dați, ne dați, ori nu ne dați?", ne întreabă colindătorii la sfârșitul popasului lor în casa noastră.

De ce este numit de către români "colindul sfânt și bun"? Colinda sau colindul de Crăciun este sfânt pentru că sfântă este taina minunată pe care o vestește, anume taina mântuirii lumii. Taina colindelor este taina iubirii sfinte a Stăpânului atotputernic și veșnic, Care Se face rob și gustă moartea pentru ca pe oameni să-i elibereze din robia păcatului și a morții. Colindul este sfânt pentru că este glasul sfânt al Sfintei Evanghelii și al Sfintei Biserici, extins sau adus în casele și sufletele oamenilor, auzit pe străzi și în familii, în școli, în spitale, în orfelinate, în cămine de bătrâni, în unități militare, în penitenciare, în instituții de cultură, la posturile de radio și televiziune. Colindul este sfânt pentru că el ne binevestește taina sfântă a iubirii ca fiind temelia și lumina vieții noastre. Colindul este bun pentru că ne aduce în suflet mult bine, iubire și pace, speranță și bucurie. Dar colindul este bun pentru că ne îndeamnă să fim buni și milostivi, să-L iubim pe Dumnezeu și pe semenii noștri. De aceea, colindul ne cheamă zicând: "Acum te las, fii sănătos și vesel de Crăciun/ Dar nu uita, când ești voios, creștine, să fii bun".

Totdeauna, "colindul sfânt și bun" este un mare dar și o frumoasă lucrare de întărire a credinței, de sporire a iubirii față de Hristos și față de oameni, de înmulțire a bucuriei și a speranței. Colindul sfânt și bun este veșmânt de sărbătoare pentru sufletele celor ce cântă și lumina caldă pentru inimile celor care îl ascultă."

La sfârșitul concertului, Prea Fericitul Părinte Patriarh Daniel a oferit cadouri colindătorilor și a rostit un cuvânt de binecuvântare în care a mulțumit organizatorilor pentru efortul depus, dar și-a exprimat și regretul că foarte mulți dintre cei care au venit să asculte colinde au rămas afară.

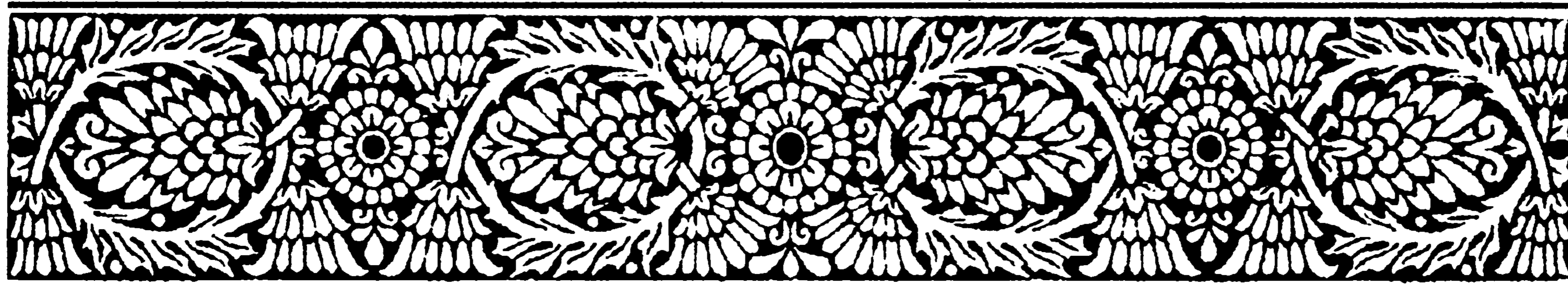
„Dorim să mulțumim Părintelui Consilier patriarhal Ciprian Apetrei – Directorul postului de radio Trinitas pentru inițiativa pe care a avut-o, împreună cu toți colaboratorii săi, de a organiza acest concert de colinde al Patriarhiei Române, invitând cele mai de valoare formații corale din București și, în același timp, oferind o intrare liberă pentru toți cei care au dorit să vină în această seară. Felicităm pe toți cei care au participat ca

membri ai acestor formații corale. Mulțumim celor care au organizat în general concertul de colinde al Patriarhiei Române. Vă mulțumim dumneavoastră tuturor celor care ați participat în această seară la acest concert care a fost transmis în direct la postul de radio Trinitas, în așa fel încât mai multă lume a putut asculta frumusețea, bogăția acestor colinde, dar au putut remarca și măiestria, diversitatea și frumusețea coralelor care au adunat un buchet de flori pentru Mântuitorul Iisus Hristos, într-un buchet de flori muzicale tot ceea ce tradiția noastră ne-a adus până astăzi, dar și ceea ce în contemporaneitate a fost creat sub forma unor colinde mai elaborate, mai culte, astfel încât am putut vedea atât tradiția populară, cât și tradiția corală mai recentă, tradiția universitară, toate acestea spre slava lui Dumnezeu și bucuria noastră a tuturor. Vă mulțumim ca ați participat în număr nesperat de mare. Regretăm însă că foarte mulți din cei care au venit să asculte în această seara concertul de colinde al Patriarhiei Române au stat afară, ceea ce înseamnă că o dată în plus avem dovada nevoii unei catedrale mari care să fie de 5 sau 6 ori mai încăpătoare decât această sală. Sperăm ca să nu treacă prea mult timp până când vom avea o catedrală mare în care să încapă toți cei care doresc să asculte un astfel de concert”.

A fost un festival al bucuriei, o sărbătoare a sufletului românesc. Ideea de a organiza concertul de colinde a fost o inițiativă laudabilă, căci a venit în întâmpinarea dorinței credincioșilor de a asculta cântări tradiționale de Crăciun, cu impact la public prin transmiterea mesajului Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos, dar și prin interpretare și ținută artistică.

Prof. GHEORGHE VASILESCU

• D O C U M E N T A R E •

CONGRESUL “SFÂNTUL IOAN GURĂ DE AUR”

CINSTIRE LA 1600 DE ANI DE LA TRECEREA SA LA DOMNUL

Sfântul Ioan Gură de Aur la an aniversar

Anul 2007 stă, pentru creștinii ortodocși și nu numai, sub patronajul Sfântului Ioan Gură de Aur, de la a cărui mutare la Domnul se împlinesc 1600 de ani. Pe parcursul anului s-au desfășurat și în țara noastră mai multe evenimente comemorative, simpozioane teologice, lansări de carte care au avut ca temă chipul și însemnătatea operei Sfântului Ioan Gură de Aur.

Evenimentele au debutat la *București*, în toamna anului 2006, între 12 și 14 noiembrie, prin Congresul internațional intitulat „Sfântul Ioan Gură de Aur – Exeget al iubirii dumnezeiești”. Congresul, organizat de Facultatea de Teologie Ortodoxă din București, și întrunit sub prezența și binecuvântarea Preafericitului Părinte Patriarh *Teoctist*, a reunit prestigioși teologi din spațiul ortodox care au evocat personalitatea marelui Ierarh omagiat.

Redăm mai pe larg, în continuare, câteva dintre manifestările teologice științifice care s-au ținut în țară anul acesta în cinstea Sfântului Arhiepiscop al Constantinopolului.

La Centrul Eparhial *Caransebeș*, a avut loc în ziua de 18 aprilie 2007, simpozionul „2007 – Anul Sfântului Ioan Gură de Aur”. Au conferențiat:

PS *Lucian Mic* al *Caransebeșului*, „Exigențele familiei creștine în concepția Sfântului Ioan Gură de Aur”; PS *Nicodim* al Severinului și Strehaiei, „Exemplul vieții Sfântului Ioan Gură de Aur”; PS *Daniil Stoenescu*, „Citește vremurile! – Sf. Ignatie Teoforul”; Drd. Cezar Păvălașcu, „Omilia și elocința în lumina interpretărilor hrisostomice”; Pr.Prof. Ioan Tulcan din Arad, „Sensul cunoașterii lui Dumnezeu la Sf. Ioan Gură de Aur”; Pr. Conf. Ioan Rudeanu din Arad, „Sf. Ioan Gură de Aur și filosofii egipteni”; Pr. Lect. Vasile Vlad din Arad, „Tâlcuirile Sf. Ioan Gură de Aur la « Tatăl nostru ». Perspectiva morală”; Pr. Zaharia Pereș din Timișoara, „Liturgia Sfântului Ioan Gură de Aur – moment de referință în cultul

creștin”; Pr. dr. Nicoale Breda din Arad, „Elemente de eclesiologie în opera Sfântului Ioan Gură de Aur”.

La Galați, în Arhiepiscopia Dunării de Jos, s-a desfășurat în luna noiembrie 2007. Simpozionul național științific „Sfântul Ioan Gură de Aur – Păstor, apologet, dascăl, filantrop”, ținut sub binecuvântarea PS *Casian* al Dunării de Jos.

Marți, 13 noiembrie, în au fost deschise lucrările simpozionului prin sesiunea „Biblică și Istorică”. În cadrul acestei sesiuni a conferențiat Pr. Prof. Constantin Coman, de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din București, cu referatul „*Experientia rerum* – principiu ermeneutic la Sfântul Ioan Gură de Aur”, după care au susținut referate Pr. Prof. Vasile Mihoc, de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Sibiu, cu excursul „Sfântul Pavel și evreii după comentariul Sfântului Ioan Gură de Aur la Romani IX-XI” și Pr. Asist. Constantin Oancea, de la Facultatea de Istorie, Filosofie și Teologie din Galați, cu referatul „Rugăciunea Tatăl nostru în interpretarea Sfântului Ioan Gură de Aur, în opera sa *Omilii la Matei*”. Prof. Dr. Nicolae Achimescu, de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Iași, a susținut referatul „Comuniunea primordială în viziunea Sfinților Trei Ierarhi – un model pentru dialogul dintre oameni și religii”.

Secțiunea „Sistematică” a debutat cu referatul „Dimensiunea spirituală a Sfintei Euharistii” prezentat de Pr. Acad. Dumitru Popescu.

Lucrările celei de a doua secțiuni au continuat cu referatele susținute de Pr. Lect. Gheorghe Sava, din partea facultății gălățene sus numite, „Botezul în dialogul catolic-ortodox”, Pr. Prof. Sergiu Tofan de la aceeași facultate, „Comentariu contemporan la comparația între împărat și monah, după Sfântul Ioan Gură de Aur”. Lucrările acestei sesiuni au fost închise de Pr. Sorin Marinescu, cu prelegerea „Cunoașterea rațională a lui Dumnezeu după Sfântul Ioan Hrisostom”.

În cadrul secțiunii „Practice” Pr. Prof. Nicolae D. Necula, de la Facultatea de Teologie din București, a prezentat o incursiune despre „Slujirea sacerdotală și chipul preotului după Sfântul Ioan Gură de Aur”. Au continuat apoi Pr. Prof. Viorel Sava, de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Iași, cu referatul „Dipticele din cadrul Liturghiei egiptene” și Pr. Asist. Gabriel Pandeale de la Facultatea de Istorie, Filosofie și Teologie din Galați, care a dezvoltat tema, „Preoția ca împlinire a vieții Sfântului Ioan Hrisostom”.

Pr. **BOGDAN SCORȚEA**

SFÂNTA TAINĂ A PREOȚIEI LA SFÂNTUL IOAN GURĂ DE AUR

Este îndeobște acceptat că perioada postconstantiniană a Bisericii creștine a însemnat manifestarea ei creatoare și liberă în istorie. S-a trecut treptat și hotărât de la combaterea păgânismului, prezent până atunci în sufletele oamenilor, în monumentele trecutului și în simbolurile culturii, la organizarea bisericească în folosul comunității. A fost completată ierarhia, cum nu o permiteau anii de persecuție de odinioară, s-a îngăduit manifestarea filantropiei evanghelice în legi și în instituții de caritate. De asemenea, preocupările de precizare a doctrinei creștine s-au mărit pentru ca realitățile politico-sociale ale Imperiului Roman să se disocieze de trecutul păgân și să înceapă să evidențieze virtuțile adevărului, ale iubirii, ale dreptății și ale frumosului pe care le aducea Legea cea nouă. În această epocă, Biserica s-a organizat la adăpostul Statului. De aceea, viața religioasă, sub diferitele ei manifestări: doctrină, cult, pietate, moravuri, s-a putut dezvolta în toată libertatea și varietatea aspirațiilor umane înălțătoare. Formele începătoare ale monahismului au contribuit mult la combaterea unor erezii. Din mănăstiri, din cămine de evlavie și de cultură religioasă au ieșit și strălucite personalități bisericești și culturale, care au făcut ca veacul al IV-lea, în care au trăit cele mai multe dintre ele să fie numit epoca de aur a literaturii patristice. Evident lucru că, pentru a putea discuta problemele trinitare, hristologice sau mariologice și a frecventa toate genurile literare de atunci, *preoția*, ca formare moral-intelectuală și misiune sacerdotală, s-a bucurat de mare cinste.

Preoția creștină este o taină ale cărei bogate semnificații au uimit și pe cei mai renumiți sfinți ai Bisericii. Ne gândim aici la Sf. Grigorie Teologul, la Sf. Efrem Sirul, la Ambrozie al Milanului și la Sf. Papa Grigorie Dialogul. Mai mult decât ei, Sfântul Ioan Gură de Aur a constatat sublimul chipului sacerdotului prezentat de Evanghelie, dar și cel realizat în veacul său.

Marele ierarh constantinopolitan a trăit convingeri adânci și pline de simțire sfântă față de taina pe care o urmărim. Toate idealizările, gândurile, temerile, experiențele, dezamăgirile chiar, pe care le-a avut în această privință, le-a imortalizat în paginile de foc ale tratatului *Despre preoție*. Opera aceasta a fost concepută în două părți: în cea dintâi se vorbește despre preoție în general și despre demnitatea ei; în cea de a doua analizează datoriile speciale ale preotului, privitoare la săvârșirea Sfintelor Taine în comunitate.

Hristos a realizat opera de mântuire îndeosebi prin jertfa de pe Golgota din dragoste pentru omul căzut în osânda morții prin strămoșul Adam. Aplicarea ei individuală, ca și împărtășirea tuturor sufletelor din iubirea Mântuitorului, până la sfârșitul veacurilor, se face prin slujba preoțească. De aceea, „preoția este cel mai mare semn al dragostei lui Hristos (...) Hristos dă mare și nespusă plată celui care

se ostenește cu păzirea oilor Sale cele cuvântătoare, prețuite atât de mult de El”¹. Cum slujirea preoției este mai mare decât celelalte slujiri, aceasta are nevoie de un suflet devotat și entuziast. Bolile sufletești pe care le întâmpină un păstor spiritual pot fi vindecate doar printr-o activitate de convingere individuală. De aici, multele greutăți și primejdii în pastorație. Când într-o parohie se află oameni slabi sufletește, înclinați spre plăceri lumești, mândri și cu funcții înalte, „păstorul de suflete are nevoie de multă pricepere și de mii de ochi, ca să vadă din toate părțile starea sufletească a păcătosului (...) Omul care se îngrijește numai de mântuirea lui mărginește numai la el folosul strădaniei sale; dar păstorul de suflete întinde folosul strădaniei sale la tot poporul”².

După cum se vede, preoția este o cinste deosebită, dar și un lucru înfricoșător, ca una care lucrează cu realități supraomenești și veșnice. Demnitatea ei implică, așadar, o maximă puritate personală și o responsabilitate proporțională cu grandoarea pe care o comportă. În cazul preoției, care nu are în grijă lucruri de valoare pământească și trecătoare, ci sufletele pentru care S-a întrupat și pentru care S-a jertfit Mântuitorul, făcând din fiecare om un frate mai mic al Său, evidența este la îndemâna oricui. „...Omul, căruia i s-a încredințat turma cea cuvântătoare a lui Hristos, suferă, mai întâi nu pagubă la bani, ci pagubă în propriul lui suflet”³.

Cu asemenea convingeri despre valoarea preoției nu este de mirare că Sfântul Ioan recomandă candidatului la această taină o matură chibzuință înainte de a lua pe umeri sarcina ei. „...Cel ce hirotonește trebuie să facă multă cercetare; dar cu mult mai multă cel hirotonit”⁴. Dacă cei din jur sau episcopul hirotonisitor pot să se înșele asupra vredniciei candidatului, cel care se cunoaște pe sine până în cele mai adânci cute ale sufletului este aspirantul însuși. El trebuie să privească scrutător și sincer în cristalul conștiinței sale. Negăsind în ea razele vocației, să se îndepărteze, chiar dacă e silit de cineva să primească sacerdoțiul, căci preoția creștină este foc care arde pe cei nevrednici. După opinia unui teolog, „scrutarea conștiinței și însușirile sale sufletești pe care Hrisostom le supune unui riguros examen critic față cu înalta demnitate la care este chemat se impune oricărui spirit sincer și conștient, de a-l aplica în toate ramurile de activitate ce are de îndeplinit în viață”⁵.

Împotriva celor ce din motive lumești susțin un candidat nevrednic, din rândul „oamenilor stricați”⁶, episcopul să *activeze hotărât* ca aspirantul potrivit să treacă înaintea celui nedemn, chiar dacă toți i-ar fi împotriva. Înalta treaptă în

1. Sf. Ioan Gură de Aur, *Despre preoție* II, 1, p. 40. Traducere, Introducere și note de Pr. D. Fecioru, București, 1987, p. 40.

2. *Ibidem* II, 4, p. 46.

3. *Ibidem* II, 2, p. 43.

4. *Ibidem* IV, 2, p. 96.

5. Dr. Șerban Ionescu, *Atitudini etico-sociale scoase din viața Sf. Ioan Hrisostom*, urmate de o expunere a doctrinei sale morale, București, 1920, p. 15.

6. Sf. Ioan Gură de Aur, *ibid.* III, 11, p. 79.

care se situează păstorii în Biserica lui Hristos, sfințenia și greutatea funcției evidențiază un adevăr: nu oricare persoană, fără alegere, poate primi această mare sarcină a conducerii unei biserici. Dimpotrivă, în scopul rezolvării maxime a problemei, ea trebuie să dețină numeroase calități și talente.

Preoția Vechiului Testament nu primea în slujba Domnului pe cei care nu aveau integritate fizică (Levitic 21, 18). Această tradiție a trecut și în creștinism. Sacerdoțiul hrisostomic mai adaugă un element la ceruta deplinătate și sănătate corporală. Este vorba de prestața fizică, element care are partea lui de contribuție la reușita misiunii preoțești: „...Dacă trupul e slab, are numai râvnă pentru nevoințele călugărești, dar nu le poate săvârși”⁷.

Calităților fizice ale candidatului la hirotonie trebuie să li se adauge cele religio-morale. Acestea dau adevărata valoare însușirilor amintite mai sus. Este ca în cazul zidirii unei case: după pregătirea materialului, construcția ei o face numai cel care are pregătire de arhitect⁸.

O adâncă sensibilitate religioasă și o puternică prezență a divinului o mijlocește funcția sfințitoare sau sacramentală a preoției. Bineînțeles că această calitate trebuie să o aibă și soția slujitorului, care va imprima întregii lui familii un puternic *simț religios*. Sfântul Ioan Gură de Aur vede în preoție cea mai mare demnitate de care se poate învrednici un muritor. „Dacă ai putea să te gândești ce lucru mare este, ca om fiind și îmbrăcat încă în trup și sânge, să te poți apropia de fericiți și nemuritoare fire a Dumnezeirii, atunci ai putea înțelege bine cu câtă cinste a învrednicit pe preoți harul Sfântului Duh. Prin preoți se săvârșește și sfânta jertfă și alte slujbe, întru nimic mai prejos de sfânta jertfă și în ce privește vrednicia preoțească și în ce privește mântuirea noastră. Oameni, care trăiesc pe pământ și locuiesc pe el, au primit îngăduința să administreze cele cerești și au o putere, pe care Dumnezeu n-a dat-o nici îngerilor, nici arhanghelilor”⁹. Aflat înaintea sfântului altar, omul întâlnește pe Dumnezeu său în stare de jertfă. De aceea, el trăiește clipe de sublim în fața Celui răstignit, dar înviat pentru mântuirea universală. E aici o măreție, o putere și o frumusețe, dar și sentimentul nimicniciei și al fricii, însă cu alt conținut ideatic. „Preoția se săvârșește pe pământ, dar are rânduiala celor cerești. și pe bună dreptate, că slujba aceasta n-a rânduit-o un om sau un înger sau un arhanghel sau altă putere creată de Dumnezeu, ci Însuși Mângâietorul. Sfântul Duh a rânduit ca preoții, încă pe când sunt în trup, să aducă lui Dumnezeu aceeași slujbă pe care o aduc îngerii în ceruri”¹⁰.

7. *Ibidem* VI, 5, p. 128.

8. *Comp., ibidem* IV, 2, p. 97.

9. *Ibidem* III, 5, p. 59.

10. *Ibidem* III, 4, p. 57.

Efectul săvârșirii Sfintelor Taine se revarsă peste tot poporul. Sufletelor credincioșilor, uneori înlănțuite puternic de veacul de aici, trebuie să le fie transmis harul sfințitor. Dumnezeu a dat preotului o putere mai mare decât părinților¹¹. Cu acesta, el pregătește sufletele pentru dobândirea luminii celei neînserate. În fața jertfelnicului, sacerdotul se integrează în ceata slujitorilor *drepteicredințe*, care l-au precedat în alte veacuri. Ca și înaintașii săi, ale căror nume sunt scrise în cartea vieții, el se roagă pentru vii și pentru morți, pentru încetarea relelor în lume și pentru bunăstarea tuturor¹².

„...Când vezi că Domnul stă jertfă pe Sfânta Masă, iar pe preot stând lângă jertfă rugându-se, când vezi că toți se înroșesc cu împărtășirea cu cinstitul Sânge al lui Hristos”¹³ – iată un aspect tainic pe care slujitorii altarelor din vremea noastră trebuie să-l mediteze mai adânc și în repetate rânduri. Realismul euharistic, pe care el îl comunică, a preocupat odinioară și pe fostul patriarh constantinopolitan.

De asemenea, momentele Spovedaniei prezintă caracterul sublimului. În scaunul duhovnicesc, slujitorul sfințit are o putere „pe care Dumnezeu n-a dat-o nici îngerilor, nici arhanghelilor”. Administrând Sfânta Mărturisire, preotul este mai mare decât regele chiar, a cărui putere nu se întinde și asupra sufletelor, ci privește numai trupurile. „Când preotul în scaunul de duhovnicie iartă păcatele, în același timp, sus în ceruri, îngerii lui Dumnezeu șterg din cărțile lor păcatele iertate de preot. Îngerii, care slujesc lui Dumnezeu, ascultă de porunca preotului, de glasul preotului. Și nu mă minunez atâta că cei mari ai pământului se pleacă și îngenunche în fața preotului, cât mă spăimântează că Împăratul împăraților, Domnul domnilor, se pleacă preotului și-i face voia lui”¹⁴.

În ceea ce privește partea morală, Sfântul Ioan accentuează ideea că viitorul cleric trebuie să se dovedească, înainte de orice, un campion al virtuții. Inima lui să fie însuflețită de cea mai vie iubire față de Hristos și față de oameni. Această curăție sufletească nu este concepută decât întovărășită de însușirea prudenței. Precizează marele ierarh: „...Pentru a fi preot e nevoie de multă pricepere, iar înainte de pricepere e nevoie de mult har de la Dumnezeu, de purtări bune, de viață curată, de virtute mai mare decât omenească”¹⁵.

Mânia, care poate să se afle în sufletul acestuia¹⁶, nu are ce căuta aici. De asemenea, iritarea la critică și invidia. De mare folos îi este preotului fuga de slava deșartă.

Se înțelege că asemenea calități nu se găsesc în orice tânăr. Iată de ce se cuvine „să fie puși în această slujbă înaltă numai bărbații aceia care întrec cu mult pe toți ceilalți oameni, în virtutea sufletului, pe cât era mai înalt Saul decât iudeii

11. *Ibidem* III, 6, p. 61.

12. *Ibidem* VI, 4, p. 126.

13. *Ibidem* III, 4, p. 58.

14. Pr. D. Fecioru, *op.cit.*, p. 11.

15. Sf. Ioan Gură de Aur, *op.cit.* III, 8, p. 64.

16. *Ibidem*.

în înălțimea trupului; și chiar cu mult mai înalți”¹⁷. În acest caz, cei cu evlavie sporită, dar fără pricepere, nu pot fi făcuți conducători. Pe de altă parte, Sfântul Părinte conchide: „Nu voi ridica la dregătoria cea mai înaltă, nici pe unul care toată viața și-a cheltuit-o în cea mai de jos treaptă a slujirii bisericesti și a ajuns la adânci bătrânețe, numai pentru că-i respect vârsta lui înaintată”¹⁸.

Trupul lui Hristos, Biserica, e supus mai multor încercări decât o înjghebare omenească oarecare. Împotriva tuturor acestor greutăți, celui ce-i va fi rânduit să o conducă nu îi este permis să se folosească decât de arme spirituale și rareori de acte de autoritate. Autorul găsește că cea mai eficace dintre acestea este puterea cuvântului. Darul oratoriei nu se dobândește prin naștere, ci prin studiu. De aceea îl socotește sublim în lucrarea pastorală. El își păstrează actualitatea în orice împrejurare, fiind indispensabil chiar candidatului care ar avea darul minunilor¹⁹. „În afară de pilda prin faptă, preoții nu au decât un singur mijloc, o singură cale de vindecare: învățătura cu cuvântul, predica”. El este hrană, el este medicament, el este instrument chirurgical. În puține cuvinte: „Prin predică ridicăm sufletul deznădăjnit; prin predică smerim sufletul îngâmfat...”²⁰. Este necesar să insistăm asupra configurației și sfaturilor pe care sfințitul autor le prezintă în scrierea de față. Încă de la început, observăm că el stabilește un principiu: cea mai de seamă datorie a preotului, pe lângă aceea a săvârșirii Dumnezeieștii Liturghii, o constituie predicarea credinței „cu timp și fără timp”. Lipsa acestei activități didactice diminuează convingerea enoriașilor, iar uneori chiar o stinge. Atunci ei cad în întuneric spiritual, care aduce multe nenorociri temporale și apoi pieirea sufletească veșnică. „De aceea preotul trebuie să facă totul ca să dobândească această putere, puterea de a predica”²¹. Este necesar să fie continuu veghetor, dovedindu-se gata pentru orice răspuns pe care l-ar provoca iudeii, ereticii de toate nuanțele sau chiar proprii credincioși. La acest capitol, Sfântul Părinte mai precizează: „Dacă cel care vrea să învingă nu cunoaște toate felurile de luptă, diavolul știe să răpească oile, că bagă înăuntrul Bisericii pe tâlharii săi prin acea parte pe care preotul n-a păzit-o bine”²².

Talentul de vorbitor nu-l scutește pe slujitorul altarului de a studia Sfânta Scriptură și pe Sfinții Părinți. Dimpotrivă, situația aceasta îl obligă la un efort mai mare decât al celor din jur, căci ascultătorii îl judecă după renumele talentului său²³. Iată de ce preotul trebuie să nu predice decât atunci când are ceva de spus și este pregătit să vorbească.

17. *Ibidem* II, 2, p. 43.

18. *Ibidem* III, 11, p. 75.

19. *Ibidem* IV, 3, p. 99.

20. *Ibidem*

21. *Ibidem* IV, 5, p. 104.

22. *Ibidem* IV, 4, p. 100.

23. *Ibidem* V, 5, p. 117.

La amvon, păstorul de suflete va prezenta ideile pe care trebuie să le dezvolte în ordine și cu eleganță stilistică. Orice cuvânt al său va fi rostit pentru preamărirea lui Dumnezeu prin el; din această convingere nu va lua în seamă laudele ce se aduc artei sale²⁴. În sprijinul activității învățătoarești pe care o desfășoară vine și exemplul personal al preotului. Acest imbold prezent și intuitiv va determina pe enoriași să înainteze și mai mult pe calea virtuții. Atitudinea de față se explică prin faptul că „toți îl judecă pe preot, nu ca pe un om îmbrăcat cu trup și el, cu fire omenească și el, ci ca pe un înger slobozit de orice slăbiciune omenească”²⁵.

Însușirea temeinică a științei și a filosofiei constituie un alt capitol al formației intelectuale a preotului. Pregătirea aceasta se impune în vederea confruntării cu ideile diferite, ba chiar adverse, din câmpul pastorației cu care se întâlnește adesea. Dintre modelele creștine care se impun, Sfântul Apostol Pavel este prezentat ca având o formație spirituală și intelectuală excepțională. El s-a dovedit superior marilor scriitori și oratori ai elenismului antic²⁶. Preotul nu are să preia de la ei „podoaba căutată a cuvântărilor”, ci să urmărească „precizia dogmelor” creștine²⁷. O profundă pregătire avea și Sfântul Evanghelist Ioan, pe care slujitorul altarului îl poate prelua sub raportul armurii doctrinare. Așadar, cuvântătorul de Dumnezeu nu alcătuiește efortul său pe cunoștințele lumii, ci pe înțelepciunea cea de sus, pe care o află în paginile Scripturii. Deși în sufletul marelui dascăl a existat o contradicție între cultura profană a veacului și credința sa creștină, el a formulat totuși un principiu: familiarizarea preotului cu științele sacre, dar și cu cele profane, îi va da posibilitatea să ducă lupta atât cu dușmanii din afară, cât și cu „scormonitorii de taine”²⁸ din parohie.

Tendința prezentării preotului în câteva din situațiile practice ale pastorației sale se regăsește de asemenea în tratatul care ne preocupă. Amintind câteva categorii de enoriași la care se gândește Sfântul Ioan Gură de Aur, reconstituim și metodele pe care el le-a utilizat față de ei.

Preotul hrisostomic nu se îndepărtează o clipă de cei pe care îi păstorește. El este un prieten al poporului și un element cu un însemnat rol social. Dacă în fața altarului el se roagă pentru cei mulți, în afara zidurilor bisericii ia parte la frământările lor. Nu se mulțumește numai să vorbească și să înfiereze contrastele sociale pe care le observă. Îngrijirea străinilor, chiar a bolnavilor, ajutorarea văduvelor, grija față de fecioare, vizitele zilnice la cei defavorizați constituiau mijloacele prin care preoții veacurilor patristice căutau să remedieze câte ceva din nedreptățile societății în care trăiau²⁹. Bogățiile Bisericii, adunate prin bunăvoința

24. *Ibidem* V, 3, p. 115.

25. *Ibidem* III, 10, p. 73.

26. *Ibidem* IV, 6, p. 107.

27. *Ibidem*, p. 107.

28. *Ibidem*.

29. Pr. prof. dr. Ioan G. Coman, *Sensul preoției la Sfinții Părinți*, în „Studii teologice”, I (1949), nr. 9-10, p. 758.

credincioșilor, contribuiau adesea la îndeșularea celor lipsiți. Când acestea deveneau neîndeșulătoare, se cerea ajutorul celor cu stare.

Sfântul Ioan recomandă prudență preoților care merg să îngrijească pe săraci și pe bolnavi. Sfințenia preoției, ca și faptul că aceasta lucrează cu sufletele credincioșilor, mai cere de la păstor și alte virtuți. Este vorba de dragoste și de soliditudine. Când observă că una din oile sale se depărtează de locul pășunii, el este primul care observă pericolul. Nu trebuie să procedeze prin silă, ci prin încredințare pe calea convingerii. Metoda activității sale în parohie va fi lipsită și de uniformitate: „Trebuie să cunoască viața în întregul ei tot atât de bine ca și miranii, dar să fie desfăcut de viață tot atât de mult ca și monahii care trăiesc în munți: pentru că preotul trebuie să aibă neapărat legături cu bărbați care au soții și cresc copii, care au slugi și slujnice, cu bărbați foarte bogați, cu bărbați care fac politică, cu bărbați cu funcții înalte. Deci pentru că preotul trebuie să aibă legături cu oameni atât de feluriți, felurită trebuie să fie și purtarea lui față de ei. Iar când spun felurită, nu spun ca preotul să fie viclean, lingușitor, fățarnic, ci liber la cuvânt și plin de îndrăzneală. Să știe să fie îngăduitor cu folos, când împrejurările o cer; să fie bun, dar și aspru. Nu trebuie să se poarte la fel cu toți credincioșii. Că nici doctorii nu se folosesc de un singur mijloc pentru vindecarea bolnavilor și nici căpitani corăbiilor nu cunosc numai o singură cale în lupta cu vânturile”³⁰.

În ciuda pregătirii slujitorilor altarelor și a ostanelilor lor de tot ceasul, enoriașii se întreabă asupra eventualelor defecte moral-intelectuale ale lor. Aceasta se întâmplă pentru că „toți măsoară păcatul nu cu mărimea păcatului săvârșit, ci cu dregătoria celui ce săvârșește păcatul”³¹. Este demnă de reținut observația autorului nostru că, între cei ce-l pândesc, pot fi vrăjmașii săi, dar și unii care îi arată prietenie în față. „De aceea trebuie ca frumusețea sufletului preotului să strălucească în toate împrejurările din viața lui, ca să poată, în același timp, și bucura, dar și lumina sufletele celor ce-l privesc”³².

Unora le place să învinuiască fără probe și inutil chiar pe episcop. și mai revoltător este faptul că ei se mândresc cu astfel de atitudini. În acest caz, cel învinuit pe nedrept să nu se mânie și să încerce „să suporte cu curaj prostiile mulțimii”³³. Atitudinea recomandată se impune și pentru faptul că „mulțimea, de obicei, nu verifică nici ce aude, nici ce grăiește, repetă fără socoteală tot ce-i vine la ureche, fără să caute adevărul”³⁴.

Aceeași atitudine îngăduitoare și mărinimoasă se impune și în cazul unei critici minimalizatoare făcute unei predici a păstorului. Atunci cei invidioși se folosesc și de „nepriceperea tuturor credincioșilor săi”.

30. Sf. Ioan Gură de Aur, *ibid.* VI, 4, p. 128.

31. *Ibidem* III, 10, p. 72.

32. *Ibidem*.

33. *Ibidem* III, 14, p. 87.

34. *Ibidem* V, 4, p. 116.

După acest Sfânt Părinte, slujitorul altarelor trebuie să cunoască bine dialectica. Ea îl va apăra împotriva „flecărelilor credincioșilor noștri”³⁵, care umblă după diferite iscodiri ale Scripturii. Acestora trebuie să li se dea explicațiile cerute, iar nu să li se închidă gura în mod autoritar.

Un mic păcat al preotului, constată de asemenea Sfântul Ioan Gură de Aur, aduce tulburări neașteptate în rândul păstoriților: „cei care cu puțin mai înainte, pe când preotul era puternic, îl cinsteau și-l slujeau, îndată ce-i găsesc o mică slăbiciune, se pregătesc cu înverșunare să-l alunge din scaun, nu numai ca pe un tiran, ci cu mai multă asprime decât pe un tiran”. Aici, coliturghisitorii lui pot avea un rol negativ însemnat. Aceeași invidie îi poate determina să speculeze datele vieții colegului de slujire „făcând mari micile lui greșeli”³⁶.

Față de situațiile negative de mai înainte, soluția valabilă este generală: „Predicatorul trebuie să fie pregătit să întâmpine cu curaj toate aceste greutăți; pe cei care, din pricina neștiinței, nu-i pot judeca cum trebuie predicile, să-i ierte; pe cei care, din pricina invidiei, îi critică predicile, să-i plângă ca pe niște ticăloși și ca pe niște oameni vrednici de milă; iar pe el, nici neștiința unora, nici invidia altora să nu-l facă să creadă că a pierdut ceva din talentul său oratoric”³⁷.

O altă categorie importantă a păstoriților pe care o zugrăvește marele patriarh constantinopolitan o constituie cei din clasa aristocratică, am zice. „Oameni slabi sufletește, înclinați spre o viață ușuratică și legați mult de plăcerile lumii, mândri încă și de neamul lor și de funcțiile lor înalte...”³⁸, care trebuie tratați la duhovnicie cu multă precauție. Să se evite extremele, pentru a nu fi șocați. În nici un caz să nu fie rușinați dintr-o dată. Patimile care le înlănțuie sufletele se aseamănă cu ferocitatea pe care o transmit fiarele. „Care este hrana acestor fiare sălbatice”? Slava deșartă se hrănește cu onoruri și cu laude; îngâmfarează se hrănește cu puterea și măreția funcției; invidia se hrănește cu succesele celor din jur; iubirea de arginți se hrănește cu dărnicia credincioșilor; desfrânarea se hrănește cu traiul bun, cu petrecerile și cu statul neconținut de vorbă cu femeile. Fiecare patimă are hrana sa”³⁹.

Aici poate că ar trebui să amintim că „ispita diavolului este mai cumplită decât orice război”⁴⁰. Cursele lui rănesc zilnic mulțime de credincioși. El știe să izvodească nenumărate viclenii. În tot cazul, „diavolul pune mai multă râvnă pentru pierderea noastră decât noi pentru mântuirea noastră”⁴¹.

În viziunea hrisostomică, femeile să nu stea la conducerea Bisericii. Totuși, supravegherea și sprijinirea lor stau în sarcina episcopului. După înlăturarea celor

35. *Ibidem* IV, 5, p. 104.

36. *Ibidem* III, 10, p. 73.

37. *Ibidem* V, 6, p. 119.

38. *Ibidem* II, 4, p. 46.

39. *Ibidem* VI, 12, p. 138.

40. *Ibidem* VI, 13, p. 141.

41. *Ibidem* VI, 13, p. 143.

ce necinstesc numele lui Hristos prin comportamentul lor păcătos, adevăratele văduve primeau o asistență suficientă și susținută. Binefacerile acestea trebuiau să menajeze starea lor de spirit, pentru a nu le mări povara sufletească printr-o formă rău prezentată. Față de neajunsurile firii femeiești, cu obrăznicia exagerată uneori, întâistătorul respectiv să nu se mânie și să nu le rușineze. De asemenea să nu le insulte, să aibă și față de ele cuvinte de mângâiere.

Sfântul Ioan recomandă o mare prudență preoților care merg să îngrijească de săraci, bolnavi, dar mai ales de văduve. Pe aceștia îi pândește o țesătură vicleană de ispite: „Frumusețea chipului femeiesc, mișcările afectate, mersul legănat, dulceața vocii, încondeierea ochilor, rumenitul obrazilor, împletitul și vopsitul părului, luxul hainelor, felurimea bijuteriilor de aur, frumusețea pietrelor prețioase, mirosul plăcut al parfumurilor și toate celelalte, în care se pricep femeile, sunt în stare să tulbure sufletul dacă nu ajunge ca de piatră prin asprimea castității”⁴².

Aceeași grijă și o delicată băgare de seamă se va avea în vedere și la ospitalitatea oferită străinilor, precum și la îngrijirea bolnavilor.

În aceeași preocupare de păstrare a integrității morale, păstorul să ia aminte și la altă constatare a marelui ierarh: „Ochiul oricărei femei aruncă săgeți și tulbură sufletul; nu numai ochiul femeii desfrânată, ci și ochiul femeii cuminți; lingușelile lor îl moaie, iar cinstea ce i-o dă îl robește. Și astfel, dragostea clo-cotitoare de aproapele – această pricină a tuturor bunătăților – ajunge pricină a mii și mii de păcate, pentru cei care nu știu să o întrebuințeze bine”⁴³.

Și călugării au intrat în sfera de observație a marelui patriarh. El întreprinde chiar o prezentare comparativă a lor cu preotul de mir, din perspectiva slujirii comunității credincioșilor. Față de monahul din singurătate, la adăpost de ispitele societății, parohul trăiește în mijlocul lumii. Cel dintâi se îngrijește doar de el, pe când celălalt se roagă pentru toată lumea. Se vorbește de „lupta monahilor”, de „sudorile unui călugăr”⁴⁴. Totuși, neavând legături responsabile cu lumea, el pierde când „intră în stadionul luptelor preoțești”⁴⁵. „De aceea monahii, când intră în luptele pentru care nu s-au pregătit mai dinainte, rămân nedumeriți, amețesc, sunt neputincioși și în loc să mai propășească în virtute, mulți din ei își pierd și virtuțile ce le aveau când au părăsit pustia”⁴⁶.

Se știe că, față de înțelegerea cu prietenul său, Vasile, ca să primească amândoi preoția, Sfântul Ioan a fugit în pustie. „O victorie câștigată prin istețime face ca patria să se bucure neștirbit de victorie”⁴⁷ – s-a justificat el față de sine însuși.

42. *Ibidem* VI, 2, p. 124.

43. *Ibidem* VI, 8, p. 133.

44. *Ibidem* VI, 5, p. 128.

45. *Ibidem* VI, 7, p. 131.

46. *Ibidem*.

47. *Ibidem* I, 6, p. 37.

Aceasta este spusă și cu privire la faptul că singurul hirotonit a fost element puternic al slujirii creștine generale.

Ce gânduri l-au frământat pe Sfântul Ioan înainte de a primi o atât de covârșitoare misiune sacerdotală și de ce a luat amintita atitudine negativă, ne-o spune el singur „...slăbiciunea sufletului meu arată că nu sunt potrivit pentru preoție”⁴⁸. Pe lângă justificarea sa, el a ferit și pe superiori de critică, deoarece nu „a dat prilej să fie bârfiți cei ce m-au chemat”⁴⁹.

Socotindu-se nevrednic „de o slujire care cere virtute de înger”⁵⁰, se retrage în pustie. În sânul naturii, el a adâncit studiul Bibliei pe care a cunoscut-o ca puțini exegeți creștini. Cu timpul, un gând îi răsărea tot mai insistent în minte. Lumina aceasta mare, care îl învăluia atunci, nu putea veni decât de la Dumnezeu: „Omul care se îngrijește numai de mântuirea lui mărginește numai la el folosul strădaniei sale; dar păstorul de suflete întinde folosul strădaniei sale la tot poporul”⁵¹.

Și gândul acesta mare a biruit... A părăsit curând singurătatea spre a pune în practică noua convingere, rodul atâtor ani de meditație solitară.

Chipul preotului zugrăvit în acest tratat îl putem raporta la Sfântul Ioan însuși. Ceea ce el relatează acolo sunt cuvintele unui om mare. Este experiența unei personalități cu adevărat excepționale prin învățătura, dar mai ales prin trăirea sa după Evanghelie, în folos personal și deopotrivă în cel comunitar. Aghiografia face mare apropiere între el și Sfântul Pavel. Într-adevăr, puțini l-au studiat pe acest apostol și și-au propus să-l imite mai mult ca el. Au fost înzestrați amândoi aproape la fel: statură mică, învățătură temeinică, răbdare în persecuții, iscusință în momente cruciale, caractere alese.

Născut în Antiohia prin anul 354, el a rămas orfan de tată. A urmat studii aprofundate, creștine și păgâne. Intenționa să se retragă în pustie împreună cu prietenul său, Vasile. Nu a putut să trăiască atunci acest ideal, căci mama sa i-a cerut „cu râuri de lacrimi”: „nu mă lăsa văduvă a doua oară, nici nu-mi aprinde din nou în suflet stinsa mea durere”⁵². De la anul 380, când e hirotonit diacon, iar mai târziu preot, activează în Antiohia. Comentează Scriptura, îmbogățește slujba bisericească, catehizează, face educație moral-religioasă a credincioșilor prin omiliile și panegiricile sale. Toate aceste preocupări și realizări îi duc numele peste hotare. În urma unei secete în țară, el este acela care organizează ajutorarea miilor de victime omenești fără nici o discriminare.

În mijlocul antiohienilor, calitățile sale de păstor au fost puse la mare încercare cu prilejul revoltei și a dărării statuilor împărătești din anul 387. Spaima pusesse stăpânire pe inimile tuturor, totul se îndrepta spre deznădejdea finală. În

48. *Ibidem* II, 5, p. 47.

49. *Ibidem* II, 8, p. 54.

50. *Ibidem* VI, 2, p. 123.

51. *Ibidem* II, 4, p. 47.

52. *Ibidem* II, 2, p. 28.

lipsa Patriarhului Flavian, plecat în capitală pentru a cere clemență, preotul Ioan a putut mângâia pe cei îngroziți de o posibilă moarte prin devotamentul pastorației, dar și prin cuvântul său întraripat. Este epoca și problematica celor 21 de omilii denumite *La statui*⁵³.

Ca patriarh al Constantinopolului, după anul 397 merge pe drumul început la Antiohia. Reforma în Biserică, unde restabilește totul după principiile evanghelice, o începe cu palatul patriarhal. Luxul de aici a fost redus și, adăugându-se resurse din averea proprie, el a putut spori numărul așezămintelor de asistență socială.

Purtarea sa de grijă pentru misiunea creștină a ajuns până în ținutul Dobrogei noastre.

În predicile ținute, patriarhul critica păcatele păstoriților fără să caute la fața omului. Dar „câți preoți pedepsiți disciplinar, câți călugări muștrați de Ioan, câți episcopi depuși pentru simonie, câți oameni de la curte înfierăți pentru abuzuri și crime, toți aceștia erau elementele care alcătuiau vulcanul care avea să izbucnească”⁵⁴. Chiar și în tratatul de față, scris între 372-378, citim: „...nu ies nicăieri, nu vorbesc cu nimeni, n-am nici o legătură cu nimeni și îndur să aud și alte nenumărate învinuiri la fel cu cele ce am auzit”⁵⁵.

În exilul definitiv din 404 suportă cu resemnare și în duh de iertare toate acțiunile de distrugere a sa.

Creștinătatea a înveșnicit personalitatea aceasta în sărbătoarea ecumenică a celor Trei Mari Dascăli ai Lumii și Ierarhi.

Tratatul *Despre preoție* are același rol de ghid pentru cei pregătiți să cunoască și să trăiască în mod direct și sincer sentimentul sublimității preoției în fața jertfei de pe altar și în largul societății. Așadar, realism euharistic și slujire a aproapelui laic. Îndeplinirea datoriei de preot a dat consistență vieții sale, fără ca slăbiciunile celor din jur să constituie o piedică sau măcar o scuză în calea neîmplinirilor suferite. Faptul că printre frământările din prag de preoție nu găsim și preocupări de ordin material trebuie să constituie încă un prilej de meditație pentru mulți dintre noi.

Mai înainte de acestea, candidatul la hirotonie se cuvine să-și pună problema conștientizării înclinațiilor sale interioare, năzuința și cutremurarea în fața sacralului.

Ultima noastră observație privește precizarea autorului patristic că preotului îi este necesară nu numai o viață îmbunătățită ci și o cunoaștere a realităților divine. Cu alte cuvinte, teologia să nu fie minimalizată, căci ea fundamentează și luminează evlavia credinciosului ⁵⁶). În planul realităților practice, unii creștini nu

53. Vezi Dr. Mihai Popescu, *Hrisostom ca învățător al adevărurilor Bisericii*, București, 1910, p. 79 și urm.

54. *Ibidem*, p. 143.

55. Sf. Ioan Gură de Aur, *ibid.* VI, 12, p. 138.

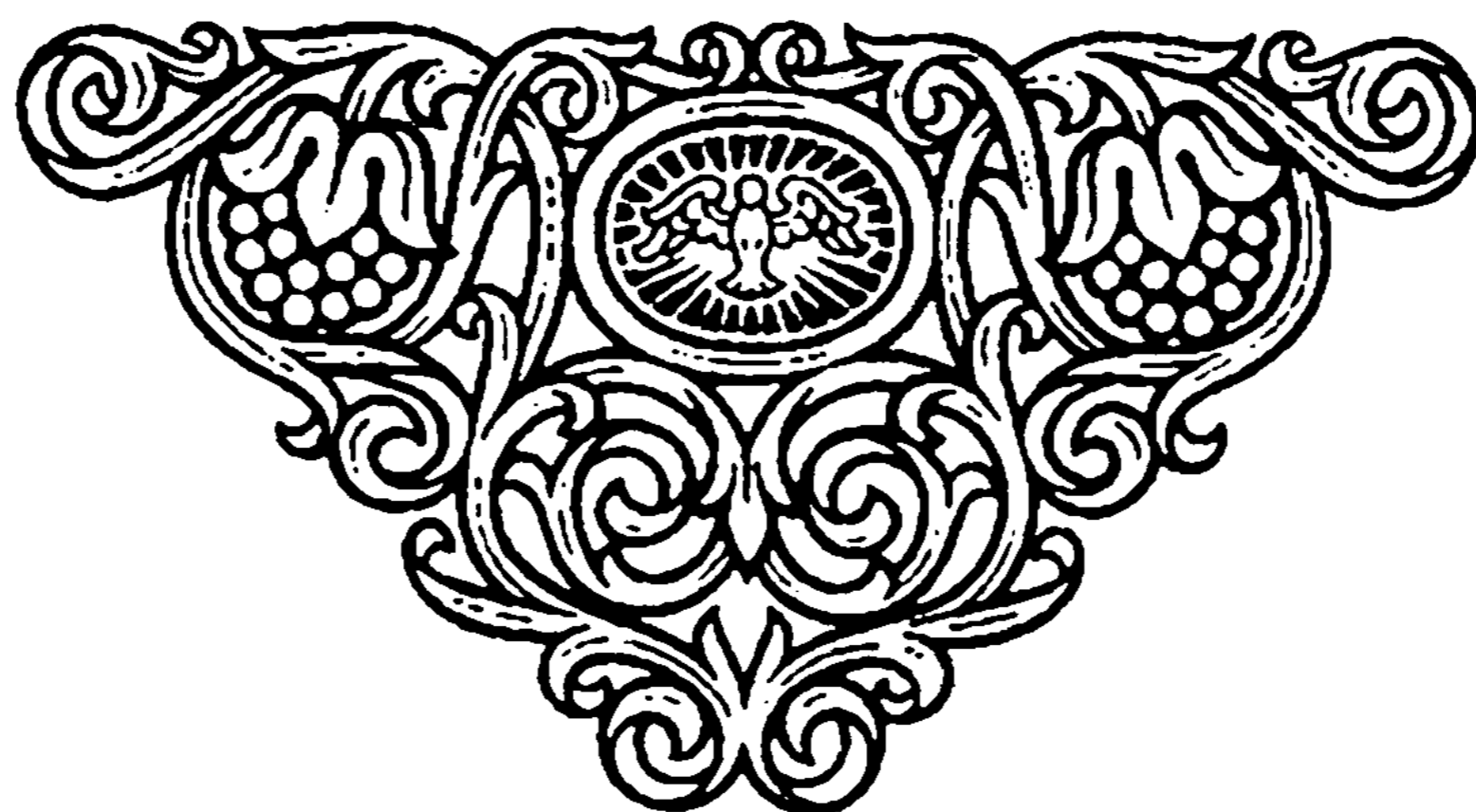
56. *Ibidem* IV, 9, p. 111: „Negreșit, o viață îmbunătățită poate să ne ajute mult la săvârșirea poruncilor lui Dumnezeu, dar n-aș putea susține că ea săvârșește totul. Ce tărie va putea să-i dea cuiva viața sa îmbunătățită, când începe lupta pentru credință și când toți luptă cu argumente din aceleași *Scripturi* ”.

sunt destul de instruiți. De aceea ei privesc la povățuitorul lor spiritual cu încredere. Dar „înfrângerea dascălului strecoară atâta tulburare în sufletele credincioșilor, încât răul sfârșește prin a-i îneca”⁵⁷.

La sfârșitul expunerii noastre, constatăm faptul că se impune și mai mult adevărul că Sfântul Ioan Gură de Aur, chiar și numai prin tratatul *Despre preoție* și prin exemplul unei vieți apostolice, poate fi socotit „un dascăl al lumii și ierarh”. Așa cum s-a exprimat un mare polihistor al veacului trecut: „Rareori o viață, un graiu și un scris au fost mai strâns unite într-o personalitate vrednică de respectul tuturor timpurilor”⁵⁸.

Precizăm de asemenea că, după caracterizarea patrologilor contemporani⁵⁹, Sfântul Ioan Hristom este un scriitor și un teolog normativ pentru Biserica Ortodoxă, alături de cei doi mari Capadocieni: Sfântul Vasile cel Mare și Sfântul Grigorie”.

Pr. prof. dr. **GHEORGHE I. DRĂGULIN**

57. *Ibidem* VI, 9, p. 112.

58. N. Iorga, *Cărți reprezentative în viața omenirii*, vol. I, ed. a II-a, București, 1924, p. 98.

59. Comp. Pr. prof. dr. Ioan G. Coman, *Patrologie*, București, 1956, p. 208.

"NAȘTEREA DOMNULUI – BUCURIA CREDINȚEI"

PASTORALA PREAFERICITULUI PĂRINTE PATRIARH
LA SĂRBĂTOAREA NAȘTERII DOMNULUI – 2007

† **D A N I E L**

PRIN HARUL LUI DUMNEZEU
ARHIEPISCOP AL BUCUREȘTILOR,
MITROPOLIT AL MUNTENIEI ȘI DOBROGEI,
LOCTIITOR AL CEZAREEI CAPADOCIEI ȘI
PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

PREACUCERNICULUI CLER,
PREACUVIOSULUI CIN MONAHAL
ȘI PREAIUBIȚILOR CREDINCIOȘI
DIN ARHIEPISCOPIA BUCUREȘTILOR
HAR, MILĂ ȘI PACE DE LA HRISTOS DOMNUL,
IAR DE LA NOI PĂRINTEȘTI BINECUVÂNTĂRI

*"Iată, vă vestesc vouă bucurie mare,
care va fi pentru tot poporul; că vi S-a născut
azi Mântuitor, Care este Hristos Domnul,
în cetatea lui David".*

(Evanghelia după Luca 2, 10 – 11)

*Preacuvioși și preacucernici Părinți,
Iubiți frați și surori în Domnul,*

Nașterea Domnului nostru Iisus Hristos este vestită de îngerii ca bucurie mare pentru mântuirea oamenilor. Vestea Nașterii lui Hristos în Betleemul Iudeii este adusă oamenilor de către îngerii din ceruri, pentru că Cel ce Se naște într-o iesle dintr-o peșteră de sub pământ este Acela prin Care și pentru Care au fost făcute cerul și pământul (cf. Coloseni 1, 16), Fiul Cel veșnic al Tatălui ceresc.

Sfântul Evanghelist Luca ne spune că vestea Nașterii lui Hristos, adusă păstorilor de la Betleem de îngerul Domnului, a fost însoțită de **slava Domnului** care a înconjurat pe păstori

în timp ce îngerul a stat lângă ei (cf. Luca 2, 9). Așadar, vestea Nașterii Domnului se face deodată **prin cuvânt ceresc și prin vedere cerească**, prin slove rostite și slavă privită, pentru că Dumnezeu-Cuvântul Cel nevăzut cu ochii trupești, necuprins cu mintea și cu privirea și neatins cu mâna, Se face Om văzut cu ochii, ascultat cu urechile, înțeles cu mintea și atins cu mâinile. De ce? Pentru ca să ne dăruiască nouă oamenilor, limitați și trecători, slava Lui cea nemărginită și veșnică. Să ne ridice la sfințenia Lui pe noi cei căzuți în păcat. Să ne dăruiască viață veșnică nouă celor muritori. Să ne învețe ascultarea smerită și recunoștința față de Dumnezeu pe noi cei neascultători și nerecunoscători. Stăpânul lumii Cel atotputernic și preaslăvit de îngeri S-a făcut om sărac și slujitor smerit pentru ca pe noi să ne elibereze din robia lăcomiei după cele materiale și din tirania orgoliului și a slavei deșarte. Cel ce Se naște veșnic din Dumnezeu-Tatăl, fără mamă, Se naște în timp din mamă fără tată, ca să fie deodată Fiul unic al Tatălui ceresc și fiul unic al Fecioarei. Fiul Cel veșnic al Tatălui ceresc a luat chip de Copil, născut din mamă pământească, fără tată pământească, pentru ca să ne învețe pe noi pământenii să căutăm neîncetat și să iubim pururea pe Tatăl Cel veșnic, Făcătorul cerului și al pământului. Hristos coboară din ceruri pe pământ, ca pe noi pământenii să ne înalțe la ceruri. Iubirea Lui smerită este spațiul libertății și înălțării noastre prin iubire față de Dumnezeu și față de semenii. Hristos Domnul S-a făcut purtător de trup pământesc, ca pe noi să ne facă purtători de Duh Sfânt ceresc. El S-a făcut Om, ca pe noi oamenii să ne îndumnezeiască prin har. Fiul preaslăvit al lui Dumnezeu S-a făcut Fiul smerit al Omului, ca pe noi oamenii să ne înalțe la demnitatea și slava de fii duhovnicești ai lui Dumnezeu, după cum spune Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan, prin cuvintele: *"Și celor câți L-au primit, care cred în Numele Lui, le-a dat putere ca să se facă fii ai lui Dumnezeu, care nu din sânge, nici din poftă trupească, nici din poftă bărbătească, ci de la Dumnezeu s-au născut"* (Ioan 1, 12-13). Hristos a coborât din ceruri și S-a născut într-o peșteră, în interiorul pământului, ca pe noi oamenii să ne înalțe în interiorul Împărăției cerurilor.

Acesta este înțelesul adânc al slavei Domnului arătată păstorilor de la Betleem, când îngerul Domnului le-a vestit Nașterea smerită a lui Hristos-Mântuitorul. De ce a fost vestit El ca Mântuitor? Pentru că mântuirea înseamnă unirea omului păcătos și muritor cu Dumnezeu Cel sfânt și veșnic viu. Hristos Se naște ca Mântuitor ca să vindece oamenii de păcat și de moarte și să-i facă părtași vieții veșnice.

La Nașterea lui Hristos, cerul se unește cu pământul, iar îngerii se bucură împreună cu păstorii, pentru a ne arăta nouă taina mântuirii oamenilor în Biserica lui Hristos, în care Liturghia săvârșită pe pământ de păstorii sufletești ai turmei cuvântătoare se unește cu Liturghia cerească săvârșită neconținut de către îngeri în ceruri, după cum se spune chiar în rugăciunile Sfintei Liturghii (*Rugăciunea* dinainte de începerea *Sfintei Liturghii* și *Rugăciunea* dinainte de intrarea cu Sfânta Evanghelie prin Ușile împărătești). În acest sens, Sfântul Evanghelist Luca ne spune că, la Nașterea Domnului, împreună cu îngerul binevestitor, s-a mai arătat păstorilor și "*multime de oaste cerească lăudând pe Dumnezeu și zicând: Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoire!*" (Luca 2, 13-14). De ce îngerul Domnului a binevestit păstorilor de la Betleem Nașterea Domnului Hristos în timpul nopții? Pentru că păstorii erau în stare de veghe sau de priveghere. În acest înțeles Evanghelia ne spune că păstorii "*făceau de strajă noaptea împrejurul turmei lor*" (Luca 2, 8). Întrucât păstorii erau obișnuiți cu veghea de noapte pentru a păzi oile, ei priveau mai mult decât alți oameni înălțimea și întinderea cerului și prețuiau taina luminii care risipește întunericul. Păstorii de pe câmp, nefiind robiți de grijile și de petrecerile lumești din cetate, înțelegeau mai bine legătura dintre cer și pământ, dintre darurile cerului și viața pământenilor. De aceea, când Se naște Hristos-Lumina lumii, "*Păstorul și Păzitorul sufletelor noastre*" (I Petru 2, 25), păstorii, cu ochi veghetori, cu minte și inimă trează, primesc cei dintâi vestea Nașterii Mântuitorului lumii. După plecarea îngerilor, păstorii de pe câmp au mers la Betleem și după ce au văzut cu ochii lor Pruncul născut în iesle (cf. Luca 2, 16), așa după cum le-a vestit lor mai înainte îngerul Domnului (cf. Luca 2, 12), ei au devenit, la rândul lor, **vestitori ai bucuriei Nașterii Domnului Hristos**. Evanghelia

spune: "*Și grăbindu-se, (păstorii) au venit și au aflat pe Maria și pe Iosif și pe Prunc culcat în iesle. Și văzându-L, au vestit cuvântul grăit lor despre acest Copil. Și toți câți auzeau se mirau de cele spuse lor de către păstori (...) Și s-au întors păstorii slăvind și lăudând pe Dumnezeu pentru toate câte auziseră și văzuseră precum li se spusese*" (Luca 2, 16–18 și 20).

După cum odinioară îngerii și păstorii turmelor de oi de la Betleem au vestit Nașterea Domnului nostru Iisus Hristos "**cu bucurie mare**", ca fiind o minunată lucrare cerească împlinită pentru mântuirea oamenilor, așa și astăzi, în Biserica Ortodoxă, copiii și tinerii, asemenea îngerilor, și preoții păstori ai comunităților de creștini, asemenea păstorilor de la Betleem, vestesc în Ajunul Crăciunului Nașterea Domnului, **cântând troparul praznicului și arătând icoana slavei Nașterii Domnului**, din casă în casă, iar apoi se întorc la Casa Domnului, în biserică, să slăvească și să laude împreună, cu mare bucurie, taina Nașterii Domnului, iubirea milostivă și minunată a lui Hristos pentru oameni.

Dreptmăritori creștini,

Nașterea Mântuitorului nostru Iisus Hristos a fost vestită de îngeri ca fiind bucurie mare pentru tot poporul, pentru că ea este **bucuria mântuirii**. Iar pentru că vestea aceasta a mântuirii adusă de îngeri oamenilor a fost primită cu credință, ea a rodit atunci bucurie mare în sufletele credincioșilor și rodește și acum bucurie din an în an. Iată de ce Sărbătoarea Nașterii Domnului este o sărbătoare a bucuriei pe care ne-o dăruiește nouă Dumnezeu-Tatăl în Fiul Său, Hristos-Mântuitorul, prin lucrarea Sfântului Duh, în Biserică și în sufletele credincioșilor.

Întrucât Hristos Domnul este izvorul bucuriei depline și netrecătoare (cf. Ioan 17, 13), legătura vie cu El, prin credință puternică, rugăciune fierbinte și fapte bune, aduce bucurie în viața Bisericii și în sufletele credincioșilor. Această bucurie a credinței în Hristos și a iubirii statornice față de El este numită de către Sfântul Apostol Pavel "*bucurie în Domnul*" (cf. Filipeni 4, 4). Ea este *roadă a Duhului Sfânt* în sufletul omului credincios și iubitor de Hristos și de semeni (cf. Galateni

5, 22) și *arvună a bucuriei veșnice* din Împărăția lui Dumnezeu (cf. Romani 14, 17). Această bucurie, ca prezență a harului lui Hristos în sufletul omului luptător cu păcatul și cu greutățile vieții, nu piere nici în vreme de încercare (cf. II Corinteni 6, 10; 7, 4; I Tesaloniceni 1, 6; 2, 19), ci, dimpotrivă, crește când cel credincios suferă pentru Hristos și pentru Biserică (cf. Coloseni 1, 24; Evrei 10, 34; 12, 2; Iacov 1, 2; I Petru 4, 13). *Bucuria credinței se intensifică și se satornicește prin rugăciune fierbinte, prin pocăință și iertare de păcate, prin eliberarea de patimi, prin cuvântul bun și prin fapta cea bună, prin viață curată și iubire sfântă.* Ea devine bucurie deplină a celor ce înaintează pe calea sfințeniei. Când Sfânta Biserică a lui Hristos cheamă pe toți oamenii la mântuire, ea îi cheamă la această bucurie deplină în Hristos – Izvorul bucuriei veșnice. Când Hristos-Domnul vine în lume, Prunc născut în multă smerenie, îngerii vestesc păstorilor **bucurie mare**. Când Hristos-Domnul Cel răstignit înviază din morți, El însuși întâmpină pe cale femeile mironosițe cu salutarea: ***Bucurați-vă!*** Când Hristos Cel înviat din morți Se înalță întru slavă la ceruri, El făgăduiește că va fi cu cei ce cred în El, în toate zilele, până la sfârșitul veacurilor (cf. Matei 28, 20), iar ucenicii trăiesc cu ***"bucurie mare"*** (Luca 24, 52) adevărul făgăduinței lui Hristos și al prezenței Lui în ei, prin lucrarea Duhului Sfânt, Mângâietorul (cf. Ioan 15, 26; 16, 13-14).

Bucuria credinței sau bucuria creștinilor în Hristos-Domnul este vestită de Sfântul Apostol Petru, ca bucurie a mântuirii, plină de har și lumină: ***"pe El (pe Hristos), fără să-L fi văzut, Îl iubiți; întru El, deși acum nu-L vedeți, voi credeți și vă bucurați cu bucurie negrăită și preaslăvită, dobândind răsplata credinței voastre, mântuirea sufletelor"*** (1 Petru 1, 8-9).

Bucuria credinței ca bucurie a mântuirii oamenilor și ca bucurie a vieții veșnice în Hristos a fost prevestită de profeții Vechiului Testament, mai ales de profetul Isaia (Isaia 9, 2; 35, 1; 44, 23; 49, 13; 61, 7, 10; 65, 14; 66, 10). Ea este trăită ca bucurie sfântă a vieții creștine de Sfinții Apostoli și de Biserică lui Hristos de-a lungul veacurilor și se dăruiește deplin celor mântuiți, dreptilor și sfinților în Împărăția lui Dumnezeu, după cum se spune în cartea Apocalipsei (18, 20; 19, 7). Bucuria credinței, ca bucurie a prezenței lui Hristos-Domnul

în sufletele oamenilor care cred în El și Îl iubesc pe El, crește pe măsura tăriei credinței noastre, a rugăciunii noastre, a dorinței de sfințenie și a faptelor bune pe care le săvârșim. Bucuria credinței s-a făcut roditoare de-a lungul veacurilor în predica Sfinților Apostoli, în mărturisirea jertfelnică a sfinților mucenici, în lupta pentru apărarea drepte credințe a Sfinților Părinți ai Bisericii, în zelul pastoral al preoților de parohie și în rugăciunea necontenită a monahilor și monahiilor din mănăstiri, în creșterea copiilor și a tinerilor în dreapta credință, în mulțimea bisericilor și a catedralelor, în mulțimea așezămintelor filantropice înființate de creștini, în mulțimea operelor de artă creștină, dar mai ales în frumusețea sărbătorilor și a cântărilor bisericești ortodoxe, precum și în frumusețea colindelor și a datinilor populare românești, inspirate de credința creștină. Toate acestea sunt străbătute și luminate de bucuria iubirii milostive și a slavei neînserate a Domnului nostru Iisus Hristos, Mântuitorul lumii.

Toate slujbele Bisericii ca lucrări de mărturisire și de preaslăvire a lui Hristos, ca răspuns al iubirii noastre la iubirea Lui milostivă și mântuitoare, sunt izvor de bucurie și veșminte ale bucuriei. De asemenea, rugăciunile zilnice pe care le săvârșim cu credință și evlavie acasă sau la locul de muncă sunt izvor de bucurie. Toate cuvintele bune pe care le rostim și faptele bune pe care le săvârșim cu dragoste și smerenie spre folosul semenilor noștri în familie, în Biserică și în societate sunt izvor de bucurie, pentru că ele sunt semne luminoase ale credinței noastre în Hristos și ale iubirii Lui sfinte lucrătoare în noi prin harul Sfântului Duh.

Iubiți credincioși și credincioase,

În viața noastră de fiecare zi, dar mai ales în aceste zile de sărbătoare, **să oferim celor din jurul nostru daruri și semne ale bucuriei.** Să aducem bucurie în casele și în sufletele în care se află tristețe și singurătate, boală și sărăcie, suferință și înstrăinare. Să răspundem iubirii nemărginite a lui Hristos pentru mântuirea oamenilor cu fapte ale iubirii noastre frățești, știind că adevărata credință este "*credința lucrătoare prin iubire*" (Galateni 5, 6). Să nu uităm în rugăciunile noastre și în sem-

nele iubirii noastre frățești de Crăciun și de Anul Nou nici pe frații noștri români care se află departe de țară și de casă.

În noaptea de 31 decembrie 2007 spre 1 ianuarie 2008 și în ziua de Anul Nou să înălțăm rugăciuni de mulțumire lui Dumnezeu (*Te-Deum*) pentru binefacerile primite de la El în anul care a trecut și să-I cerem ajutorul în toată lucrarea cea bună și folositoare din anul nou în care intrăm.

Cu bucurie, vestim tuturor că, începând cu data de 27 octombrie 2007, de Sărbătoarea Sfântului Dimitrie cel Nou, Ocrotitorul Bucureștilor, Patriarhia Română are un post de radio, *Radio Trinitas*, un post de televiziune, *Trinitas TV*, și un cotidian, *Ziarul Lumina*, ca urmare a bunei colaborări misionare dintre Patriarhie și Mitropolia Moldovei și Bucovinei. Aceste mijloace noi de comunicare și de misiune în societate împreună cu agenția de știri formează Centrul de Presă *Basilica* al Patriarhiei Române. Sperăm că toate acestea ne vor ajuta să zidim duhovnicește Biserica din suflete și să sensibilizăm mai mult pe toți credincioșii dornici să ajute la construirea noii Catedrale Patriarhale, numită și Catedrala Mântuirii Neamului, mai ales după ce în data de 29 noiembrie 2007 a fost sfințit locul pentru construirea acesteia. Avem nădejdea că dorința Patriarhilor României și mai ales a vrednicului de pomenire Părintele nostru Patriarh Teoctist se va împlini cât mai curând.

Cu prilejul Sfințelor Sărbători ale Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos, Anului Nou – 2008 și Botezului Domnului, vă adresăm tuturor calde și părintești urări de pace și sănătate, fericire și ajutor mult de la Dumnezeu în tot lucrul bun și folositor, dimpreună cu tradiționala urare "La mulți ani!"

Harul Domnului nostru Iisus Hristos și dragostea lui Dumnezeu Tatăl și împărtășirea Sfântului Duh să fie cu voi cu toți!

Al vostru către Hristos - Domnul rugător,

ARHIEPISCOP AL BUCUREȘTILOR
MITROPOLIT AL MUNTENIEI ȘI DOBROGEI
LOCȚIITOR AL CEZAREEI CAPADOCIEI
ȘI
PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

SUMARUL ȘEDINȚELOR DE LUCRU ALE ORGANISME- LOR CENTRALE BISERICEȘTI PENTRU DESEMNA REA CANDIDAȚILOR, ALEGEREA ȘI VALIDAREA REZULTA- TULUI ALEGERII DE ARHIEPISCOP AL BUCUREȘTILOR, MITROPOLIT AL MUNTENIEI ȘI DOBROGEI ȘI PATRIARH AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE*

I. ȘEDINȚA EXTRAORDINARĂ A SFÂNTULUI SINOD

Miercuri, 12 septembrie 2007, orele 10⁰⁰

În temeiul prevederilor art. 12, coroborate cu prevederile art. 130 lit. d) din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române și ale art. 9 din Regulamentul Organismelor Centrale din Patriarhia Română, precum și în acord cu cele stabilite în ședința de lucru a Sfântului Sinod din 2 august 2007, cu privire la lucrările organismelor centrale bisericești pentru desemnarea candidaților în vederea alegerii de Patriarh, cu adresa nr.3.353 din 9 august 2007, Înaltpreasfințitul Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române a convocat **Sfântul Sinod în ședință extraordinară de lucru**, la Reședința Patriarhală din București, în ziua de **miercuri 12 septembrie 2007, orele 10⁰⁰**, iar în seara aceleiași zile, ședința de lucru pentru validarea rezultatului alegerii săvârșită de Colegiul Electoral Bisericesc.

În preziua lucrărilor ședinței extraordinare a Sfântului Sinod, **marți, 11 septembrie 2007, la orele 12⁰⁰**, după Sfânta Liturghie, a fost oficiată **slujba paras-tasului de 40 de zile pentru pomenirea adormitului întru fericire Patriarhul Teoctist**, condusă de Înaltpreasfințitul Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, la care au slujit toți ierarhii Sfântului Sinod și la care au fost prezenți membrii clerici și mireni ai Colegiului Electoral Bisericesc, preacucernici părinți consilieri patriarhali de la instituțiile centrale bisericești și consilieri eparhiali de la Arhiepiscopia Bucureștilor, rude ale adormitului întru fericire Patriarh Teoctist, numeroși clerici, monahi și credincioși din Capitală, precum și un mare număr de jurnaliști și reporteri mass-media.

A. Oficierea Sfintei Liturghii și a Tedeumului

În ziua de miercuri, 12 septembrie 2007, la orele 8⁰⁰, a fost oficiată **Sfânta Liturghie**, în Catedrala Patriarhală de către Preasfințitul Irineu Slătineanu, Arhiereu-vicar al Episcopiei Râmnicului, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi.

La orele 9³⁰ a fost săvârșită **slujba Tedeumului** pentru deschiderea lucrărilor Sfântului Sinod, de către același sobor de slujitori, la care au participat Înaltprea-

* Prezentul sumar a fost pregătit pentru tipar de *Pr. Dr. Augustin Rusu*, consilier patriarhal, pe baza Procesului-Verbal al ședinței existent la Cancelaria Sfântului Sinod.

sfințitul Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, Înaltpreasfințitii și Preasfințitii ierarhi sinodali, preacucernicii părinți consilieri de la instituțiile centrale bisericești, numeroși clerici și credincioși.

B. Deschiderea ședinței extraordinare și apelul nominal

La orele 10⁰⁰, Înaltpreasfințitul Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, intră în sala sinodală a Reședinței Patriarhale, însoțit de Înaltpreasfințitii Mitropoliți.

Deschizând lucrările, *Înaltpreasfințitul Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române*, arată că scopul acestei ședințe extraordinare a Sfântului Sinod îl constituie desemnarea candidaților pentru alegerea de Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române în locul rămas vacant prin chemarea la Domnul a fericitului întru adormire Patriarhul Teoctist.

În continuare, *Înaltpreasfințitul Mitropolit Președinte Daniel* invită pe PS Episcop-vicar patriarhal, *Vincentiu Ploieșteanul*, Secretarul Sfântului Sinod, să dea citire **apelului nominal**:

Sunt prezenți: IPS Mitropolit *Daniel* al Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, IPS Mitropolit *Laurențiu* al Ardealului, IPS Mitropolit *Bartolomeu* al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului, IPS Mitropolit *Teofan* al Olteniei, IPS Mitropolit *Nicolae* al Banatului, IPS Mitropolit *Petru* al Basarabiei, IPS Mitropolit *Serafim* al Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei, Europei Centrale și de Nord, IPS Mitropolit *Iosif* al Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale, IPS Arhiepiscop *Teodosie* al Tomisului, IPS Arhiepiscop *Nifon* al Târgoviștei, IPS Arhiepiscop *Pimen* al Sucevei și Rădăuților, IPS Arhiepiscop *Andrei* al Alba Iuliei, IPS Arhiepiscop *Nicolae* al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române din cele două Americi, PS Episcop *Gherasim* al Râmnicului, PS Episcop *Epifanie* al Buzăului și Vrancei, PS Episcop *Calinic* al Argeșului și Muscelului, PS Episcop *Casian* al Dunării de Jos, PS Episcop *Timotei* al Aradului, PS Episcop *Lucian* al Caransebeșului, PS Episcop *Sofronie* al Oradiei, Bihorului și Sălajului, PS Episcop *Justinian* al Maramureșului și Sătmarului, PS Episcop *Nicodim* al Severinului și Strehaiei, PS Episcop *Damaschin* al Sloboziei și Călărașilor, PS Episcop *Ioan* al Covasnei și Harghitei, PS Episcop *Galaction* al Alexandriei și Teleormanului, PS Episcop *Ambrozie* al Giurgiului, PS Episcop-Loțiitor (administrator) *Daniil* al Episcopiei Dacia Felix, PS Episcop *Siluan* al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria, PS Episcop *Vincentiu Ploieșteanul*, Vicar Patriarhal, PS Episcop *Ciprian Câmpineanul*, Vicar Patriarhal, PS Episcop-Vicar *Sebastian Ilfoveanul* al Arhiepiscopiei Bucureștilor, PS Episcop-Vicar *Varsanufie Prahoveanul* al Arhiepiscopiei Bucureștilor, PS Episcop-Vicar *Calinic Botoșăneanul* al Arhiepiscopiei Iașilor, PS Episcop-Vicar *Visarion Rășinăreanul* al Arhiepiscopiei Sibiului, PS Episcop-Vicar *Irineu Bistrițeanul* al Arhiepiscopiei

Clujului, PS Episcop-Vicar *Vasile Someșanul* al Arhiepiscopiei Clujului, PS Episcop-Vicar *Gurie Gorjeanul* al Arhiepiscopiei Craiovei, PS Episcop-Vicar *Paisie Lugojanul* al Arhiepiscopiei Timișoarei, PS Episcop-Vicar *Sofian Brașoveanul* al Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei, Europei Centrale și de Nord, PS Episcop-Vicar *Siluan Marsilianul* al Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale, PS Episcop-Vicar *Marc Nemțeanul* al Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale, PS Episcop-Vicar *Ioan Casian de Vicina* al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române din cele două Americi, PS Arhiereu-Vicar *Irineu Slătineanul* al Episcopiei Râmnicului, PS Arhiereu-Vicar *Ioachim Băcăuanul* al Episcopiei Romanului, PS Arhiereu-Vicar *Corneliu Bârlădeanul* al Episcopiei Hușilor, PS Arhiereu-Vicar *Petroniu Sălăjanul* al Episcopiei Oradiei, Bihorului și Sălajului, PS Arhiereu-Vicar *Iustin Sigheteanul* al Episcopiei Maramureșului și Sătmarului.

Sunt absenți: PS Episcop *Eftimie* al Romanului și PS Episcop *Ioachim* al Hușilor.

În urma apelului nominal, *Înaltpreasfințitul Mitropolit Președinte Daniel* constatând că sunt prezenți în sală 47 de ierarhi, în temeiul prevederilor art. 129 alin. a) din Statut, **declară Sfântul Sinod legal constituit și deschide ședința extraordinară a Sfântului Sinod.**

Apoi, la invitarea *Înaltpreasfințitului Mitropolit Președinte Daniel, Locțiitor de Patriarh*, PS Episcop-vicar patriarhal, *Vincentiu Ploieșteanul*, Secretarul Sfântului Sinod, **dă citire prevederilor art. 129 alin. a) și b) și art. 130, alin. a)-u) din Statut, cu privire la procedura de urmat în vederea alegerii de Patriarh.**

C. Nominalizarea președintelui ședinței extraordinare

Potrivit prevederilor art. 130 alin. e) din Statut, *Înaltpreasfințitul Mitropolit Daniel, Locțiitor de Patriarh*, invită pe PS Episcop-vicar patriarhal *Vincentiu Ploieșteanul*, Secretarul Sfântului Sinod, **să dea citire listei ierarhilor eparhioți întocmită în ordinea dipticelui**, începând cu mitropoliții și continuând cu arhiepiscopii și episcopii eparhioți, în vederea nominalizării celui mai vechi ierarh în hirotonie, care va prezida ședința sinodală extraordinară pentru desemnarea candidaților.

După citirea listei, *Înaltpreasfințitul Mitropolit Daniel, Locțiitor de Patriarh*, **constată și anunță că Înaltpreasfințitul Mitropolit Nicolae al Banatului este cel mai vechi ierarh în hirotonie dintre mitropoliți, în ordinea dipticelui, care întrunește condițiile spre a prezida ședința extraordinară a Sfântului Sinod pentru desemnarea candidaților la alegerea de Patriarh.**

Luând cuvântul, *Înaltpreasfințitul Mitropolit Nicolae al Banatului* solicită ca plenul să ia act că *Înaltpreasfinția Sa* nu dorește să candideze.

În acest context, *Înaltpreasfințitul Mitropolit Președinte Daniel, Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române* întreabă pe IPS Mitropolit Nicolae al

Banatului dacă acceptă să prezideze ședința extraordinară pentru desemnarea candidaților, iar Înaltpreasfinția Sa își exprimă acceptul cu această propunere.

Constatând că, potrivit prevederilor art. 130 alin.e) din Statut, IPS Mitropolit Nicolae al Banatului întrunește condițiile pentru a prezida ședința extraordinară a Sfântului Sinod pentru desemnarea candidaților și luând act de acceptul Înaltpreasfinției Sale de a prezida,

La propunerea Înaltpreasfințitul Mitropolit Președinte Daniel, Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, Sfântul Sinod hotărăște:

– *Ia act că Înaltpreasfințitul Mitropolit Nicolae al Banatului, cel mai vechi ierarh în hirotonie dintre mitropoliți, în ordinea dipticelui, întrunește condițiile spre a prezida ședința extraordinară a Sfântului Sinod pentru desemnarea candidaților la alegerea de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.*

– *Ia act de dorința Înaltpreasfințitului Mitropolit Nicolae al Banatului de a nu candida la alegerea de Patriarh, urmând a nu fi înscris în buletinele de vot.*

– *Luând act de acceptul exprimat, adresează Înaltpreasfințitului Mitropolit Nicolae al Banatului rugămintea de a prezida ședința extraordinară a Sfântului Sinod pentru desemnarea candidaților la alegerea de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.*

Ca urmare, Înaltpreasfințitul Mitropolit Președinte Daniel, Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române îl invită pe Înaltpreasfințitul Mitropolit Nicolae al Banatului să preia conducerea ședinței extraordinare a Sfântului Sinod.

Înaltpreasfințitul Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, se retrage de la președinția ședinței Sfântului Sinod.

D. Definitivarea listei de candidați eligibili și a modalității de alcătuire

Preluând conducerea ședinței extraordinare a Sfântului Sinod pentru alegerea de Patriarh, Înaltpreasfințitul Mitropolit Președinte Nicolae al Banatului anunță că, în conformitate cu art. 130 alin.f) din Statut, “*lista candidaților eligibili devine definitivă și deschide procedura desemnării candidaților*”.

În acest scop, Înaltpreasfințitul Mitropolit Președinte Nicolae al Banatului consultă plenul Sfântului Sinod asupra modalității de alcătuire a buletinului de vot pentru întocmirea listei eligibililor pe baza căreia se va vota desemnarea candidaților pentru alegerea de Patriarh.

Luând cuvântul, Înaltpreasfințitul Mitropolit Laurențiu al Ardealului solicită ca plenul să ia act că nici Înaltpreasfinția Sa nu dorește să candideze.

Ca urmare, la propunerea Înaltpreasfințitul Mitropolit Președinte Nicolae al Banatului, plenul Sfântului Sinod hotărăște:

– *Ia act de dorința Înaltpreasfințitului Mitropolit Laurențiu al Ardealului de a nu candida la alegerea de Patriarh, urmând a nu fi înscris în buletinele de vot.*

Luând act că, potrivit prevederilor art. 129 alin. b) din Statut, ierarhii eparhioți se aleg prin vot secret de către Colegiul Electoral Bisericesc dintre doi sau trei candidați desemnați de Sfântul Sinod;

Constatând că prevederile art. 130 lit. o) din Statut nu sunt foarte clare în privința numărului de candidați care vor participa la al treilea tur de scrutin, în cazul diminuării numărului acestora la tururile precedente sau a retragerii unuia dintre candidații care au întrunit numărul de voturi necesar;

Ținând seama de precizările cuprinse în hotărârea Sfântului Sinod nr. 283 din 12-14 februarie 2007, potrivit căreia desemnarea candidaților se va face pe lista ierarhilor eparhioți eligibili dintre mitropolitii, arhiepiscopii și episcopii eparhioți, începând cu eparhia vacantă, lista devenind, astfel, buletin de vot ;

Ca urmare a discuțiilor care au avut loc și la propunerea Înaltpreasfințitului Mitropolit Președinte Nicolae al Banatului, plenul Sfântului Sinod hotărăște:

– *Aprobă ca buletinul de vot pentru desemnarea candidaților eligibili să cuprindă: la primul tur de scrutin pe toți mitropoliții, arhiepiscopii și episcopii eparhioți, începând cu primul ierarh după eparhia vacantă, cu excepția IIPPSS Mitropoliți Laurențiu al Ardealului și Nicoale al Banatului care au anunțat că nu candidează; la al doilea tur de scrutin pe primii trei candidați în ordinea numărului de voturi obținute la votarea precedentă, iar la al treilea tur de scrutin pe cei doi candidați care nu au fost desemnați la turul precedent.*

– *Ierarhii prezenți vor bifa în buletinul de vot de la primul tur de scrutin o singură persoană din toată lista.*

E. Constituirea Biroului ședinței extraordinare a Sfântului Sinod

În continuare, în scopul constituirii Biroului ședinței extraordinare a Sfântului Sinod pentru desemnarea candidaților în vederea alegerii de Patriarh, Înaltpreasfințitul Mitropolit Nicolae al Banatului, președintele ședinței extraordinare, invită pe PS Episcop-vicar patriarhal Vincențiu Ploieșteanul, Secretarul Sfântului Sinod, să dea citire listei PPSS Episcopi-vicari și Arhieriei-vicari, întocmită în ordinea vechimii în hirotonie în treapta arhieriei, pentru desemnarea celor doi Preasfințiți bărbați de încredere dintre episcopii-vicari și arhieriei-vicari cu cea mai veche hirotonie în treapta arhieriească și a Preasfințitului secretar de ședință dintre episcopii-vicari și arhieriei-vicari cu cea mai nouă hirotonie în treapta arhieriească.

Ca urmare a consultării listei PPSS Episcopi-vicari și Arhieriei-vicari, întocmită în ordinea vechimii în hirotonie în treapta arhieriei, potrivit prevederilor art. 130 alin. g) din Statut, și ca urmare a votului exprimat de plen la propunerea Înaltpreasfințitului Mitropolit Nicolae al Banatului, președintele ședinței extraordinare, Sfântul Sinod hotărăște:

– *Aprobă Biroul ședinței extraordinare a Sfântului Sinod pentru desemnarea candidaților la alegerea de Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, în următoarea componență:*

Președinte: Înaltpreasfințitul Mitropolit Nicolae al Banatului;

Bărbați de încredere: PS Calinic Botoșăneanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Iașilor și PS Irineu Bistrițeanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Clujului;

Secretar: PS Ioan Casian de Vicina, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române din cele două Americi.

Înaltpreasfințitul Mitropolit Nicolae al Banatului invită pe PPSS Episcopi-vicari desemnați ca bărbați de încredere și ca secretar, să ia loc la Biroul ședinței extraordinare a Sfântului Sinod.

F. Pregătirea votării

Înaltpreasfințitul Mitropolit Președinte Nicolae al Banatului propune ca, în conformitate cu prevederile art. 130 alin. l)-o) din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române și cu cele stabilite în prezenta ședință sinodală, să înceapă procedura votării pentru desemnarea candidaților.

În urma apelului nominal, Înaltpreasfințitul Mitropolit Președinte Nicolae al Banatului constată că sunt prezenți în sală 47 membri votanți ai Sfântului Sinod, numărul necesar de voturi pentru desemnarea candidaților fiind de de jumătate plus unu din voturile celor prezenți, conform prevederilor art. 130 alin. o) din Statut.

La invitarea Înaltpreasfințitului Mitropolit Președinte Nicolae al Banatului, PPSS Episcopi-vicari bărbați de încredere Calinic Botoșăneanul și Irineu Bistrițeanul arată că urnele sunt goale.

Apoi, Înaltpreasfințitul Mitropolit Președinte Nicolae al Banatului predă PPSS Episcopi-vicari, bărbați de încredere, buletinele de vot, iar aceștia le numără și constata că sunt în număr egal cu cel al membrilor Sfântului Sinod prezenți în sală. În conformitate cu prevederile art. 130 alin. h) din Statut, buletinele au înscrise pe ele numele candidaților eligibili dintre Mitropoliții, Arhiepiscopii și Episcopii eparhioți în funcțiune, mai puțin numele IIPPSS Mitropoliți Laurențiu al Ardealului și Nicoale al Banatului care au anunțat că nu candidează, și poartă pe un colț exterior ștampila Sfântului Sinod.

Înaltpreasfințitul Mitropolit Președinte Nicolae al Banatului anunță plenul Sfântului Sinod că, în temeiul prevederilor art. 130 alin. k) din Statut, votarea este obligatorie și că voturile bifate incorect, cu adăugiri sau fără bifare, se anulează.

G. Desfășurarea votării

1. *Constatând că sunt îndeplinite condițiile statutare pentru desfășurarea tururilor de scrutin statutare în vederea întocmirii listei candidaților eligibili desemnați de Sfântul Sinod pentru alegerea de Patriarh, Înaltpreasfințitul Mitropolit Președinte Nicolae al Banatului invită pe PS Episcop-vicar Ioan Casian de Vicina,*

secretarul ședinței extraordinare, să dea citire apelului nominal, **chemând pe membrii Sfântului Sinod prezenți să desemneze prin vot primul candidat.**

La auzirea numelui său, fiecare ierarh prezent primește un buletin de vot și, mergând în cabina de votare, **bifează pe buletin, în frică de Dumnezeu și sub insuflarea Duhului Sfânt, numele celui pe care îl crede vrednic să fie ales, așa cum prevede art. 130 alin. i) din Statut.**

Înainte de a părăsi cabina de votare, fiecare ierarh împătorește buletinul de vot în patru, în așa fel încât ștampila să fie în exterior, după care, potrivit prevederilor art. 130 alin. j) din Statut, ajungând la locul de votare, **sărută Sfânta Evanghelie și depune buletinul în prima urnă.**

După votare, împlinind procedura prevăzută la art. 130 alin. l) din Statut, **Înaltpreasfințitul Mitropolit Președinte Nicolae al Banatului numără buletinele de vot, trecându-le din prima urnă în cea de a doua, constatând că numărul buletinelor este egal cu acela al votanților prezenți.**

În continuare, **Înaltpreasfințitul Mitropolit Președinte Nicolae al Banatului desface fiecare buletin din cea de a doua urnă, îl arată Preasfințiților bărbați de încredere, citește cu voce tare numele bifat și îl depune în prima urnă, în timp ce Preasfințitul Secretar al ședinței extraordinare înscrie într-o listă voturile sub numele respective rostite de Președinte, așa cum se stipulează la 130 alin. m) din Statut.**

La încheierea numărării voturilor din primul tur de scrutin **Înaltpreasfințitul Mitropolit Președinte Nicolae al Banatului** anunță rezultatul votării în ordinea numărului de voturi obținute, după cum urmează: IPS Mitropolit **Daniel** al Moldovei și Bucovinei – 27 voturi; IPS Mitropolit **Bartolomeu** al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului – 9 voturi; IPS Mitropolit **Teofan** al Olteniei – 9 voturi; IPS Arhiepiscop **Teodosie** al Tomisului – 1 vot și PS Episcop **Ioan** al Covasnei și Harghitei – 1 vot, totalul voturilor valabil exprimate fiind de 47.

Constatând că, în conformitate cu prevederile art. 130 alin. o) din Statut, în urma primului tur de scrutin **IPS Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei a obținut majoritatea absolută, adică jumătate plus unu din numărul voturilor valabil exprimate, Înaltpreasfințitul Mitropolit Președinte Nicolae al Banatului anunță că IPS Mitropolit Daniel devine primul candidat desemnat pentru alegerea în slujirea de Patriarh.**

2. În continuare, **Înaltpreasfințitul Mitropolit Președinte Nicolae al Banatului** anunță că, în conformitate cu prevederile art. 130 alin. m) din Statut, **se va proceda la desfășurarea unui nou tur de scrutin în vederea completării listei candidaților eligibili desemnați de Sfântul Sinod pentru alegerea de Patriarh, la care vor participa primii trei candidați în ordinea numărului de voturi obținute la votarea precedentă.**

Solicitând cuvântul, **Înaltpreasfințitul Mitropolit Teofan al Olteniei** solicită, iar plenul Sfântului Sinod ia act că **Înaltpreasfinția Sa renunță la a mai candida.**

Având în vedere dorința IPS Mitropolit Teofan al Olteniei de a nu mai candida, la propunerea *Înaltpreasfințitului Mitropolit Președinte Nicolae al Banatului*, **Sfântul Sinod ia act că pe buletinul de vot pentru al doilea tur de scrutin vor fi înscriși următorii ierarhi care au întrunit voturi la primul tur de scrutin:** IPS Mitropolit **Bartolomeu** al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului, IPS Arhiepiscop **Teodosie** al Tomisului și PS Episcop **Ioan** al Covasnei și Harghitei.

Constatându-se că sunt împlinite procedurile pentru votarea în al doilea tur de scrutin, *Înaltpreasfințitul Mitropolit Președinte Nicolae al Banatului* dispune să treacă la desfășurarea votării, la numărarea voturilor și la despuirerea scrutinului după procedura din primul tur.

La încheierea numărării voturilor din al doilea tur de scrutin *Înaltpreasfințitul Mitropolit Președinte Nicolae al Banatului* anunță rezultatul votării în ordinea numărului de voturi obținute, după cum urmează: IPS Mitropolit **Bartolomeu** al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului - 19 voturi; IPS Arhiepiscop **Teodosie** al Tomisului – 5 voturi și PS Episcop **Ioan** al Covasnei și Harghitei – 12 voturi, precum și 11 voturi nule, totalul voturilor valabil exprimate fiind de 36.

Constatând că, în conformitate cu prevederile art. 130 alin. o) din Statut, în urma celui de al doilea tur de scrutin **IPS Mitropolit Bartolomeu al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului a obținut majoritatea absolută**, adică jumătate plus unu din numărul voturilor valabil exprimate, *Înaltpreasfințitul Mitropolit Președinte Nicolae al Banatului* **anunță că IPS Mitropolit Bartolomeu devine al doilea candidat desemnat pentru alegerea în slujirea de Patriarh.**

3. Înaltpreasfințitul Mitropolit Președinte Nicolae al Banatului anunță că, în conformitate cu prevederile art. 130 alin. m) din Statut, **se va proceda la desfășurarea unui nou tur de scrutin** în vederea completării listei candidaților eligibili desemnați de Sfântul Sinod pentru alegerea de Patriarh, **la care vor participa cei doi candidați** care nu au fost desemnați la votarea precedentă.

La propunerea *Înaltpreasfințitului Mitropolit Președinte Nicolae al Banatului*, **Sfântul Sinod ia act că pe buletinul de vot pentru al doilea tur de scrutin vor fi înscriși următorii ierarhi care au întrunit voturi la cel de al doilea tur de scrutin:** IPS Arhiepiscop **Teodosie** al Tomisului și PS Episcop **Ioan** al Covasnei și Harghitei.

Constatându-se că sunt împlinite procedurile pentru votarea în al treilea tur de scrutin, *Înaltpreasfințitul Mitropolit Președinte Nicolae al Banatului* dispune să se treacă la desfășurarea votării, la numărarea voturilor și la despuirerea scrutinului după procedura din primul și al doilea tur.

La încheierea numărării voturilor din al treilea tur de scrutin, *Înaltpreasfințitul Mitropolit Președinte Nicolae al Banatului* anunță rezultatul votării în ordinea numărului de voturi obținute, după cum urmează: PS Episcop **Ioan** al Covas-

nei și Harghitei – 30 voturi și IPS Arhiepiscop **Teodosie** al Tomisului – 5 voturi, precum și 12 voturi nule, totalul voturilor valabil exprimate fiind de 36.

Constatând că, în conformitate cu prevederile art. 130 alin. o) din Statut, în urma celui de al treilea tur de scrutin **PS Episcop Ioan al Covasnei și Harghitei a obținut majoritatea absolută**, adică jumătate plus unu din numărul voturilor valabil exprimate, *Înaltpreasfințitul Mitropolit Președinte Nicolae al Banatului anunță că PS Episcop Ioan devine al treilea candidat desemnat pentru alegerea în slujirea de Patriarh.*

H. Anunțarea rezultatului votării

Membrii Biroului ședinței extraordinare a Sfântului Sinod **redactează și semnează procesul-verbal privind desfășurarea lucrărilor pentru desemnarea candidaților** în vederea alegerii de Patriarh, care se va păstra la dosarul alegerii împreună cu buletinele de vot, iar *Înaltpreasfințitul Mitropolit Președinte Nicolae al Banatului* anunță rezultatul final.

Ca urmare a anunțului făcut de *Înaltpreasfințitul Mitropolit Președinte Nicolae al Banatului* și la propunerea sa, Sfântul Sinod hotărăște:

– *Ia act că pentru alegerea de către Colegiul Electoral Bisericesc a Arhiepiscopului Bucureștilor, Mitropolitului Munteniei și Dobrogei și Patriarhului Bisericii Ortodoxe Române, în urma procedurii de votare desfășurată în trei tururi de scrutin, au fost desemnați, în ordine, următorii trei candidați:*

1. *IPS Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei - 27 voturi,*
2. *IPS Mitropolit Bartolomeu al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului – 19 voturi,*
3. *PS Episcop Ioan al Covasnei și Harghitei – 30 voturi.*

În încheierea activității de conducere a ședinței extraordinare a Sfântului Sinod, *Înaltpreasfințitul Mitropolit Președinte Nicolae al Banatului* adresează celor trei candidați desemnați rugămintea ca, în vederea îndeplinirii procedurii prevăzute la art. 130 alin.p) din Statut, **să depună la Secretariatul Sfântului Sinod câte un curriculum vitae** care urmează a fi difuzat membrilor Colegiului Electoral Bisericesc în ședința dedicată alegerii de Patriarh.

Mulțumind pentru încredințarea primită de a prezida ședința extraordinară a Sfântului Sinod pentru desemnarea candidaților în vederea alegerii de Patriarh, cât și pentru buna conlucrare din partea tuturor ierarhilor prezenți, *Înaltpreasfințitul Mitropolit Nicolae* se retrage din scaunul prezidial și **invită pe Înaltpreasfințitul Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh să ocupe scaunul prezidial și să încheie lucrările Sfântului Sinod.**

I. Închiderea ședinței extraordinare a Sfântului Sinod

Preluând președinția Sfântului Sinod, *Înaltpreasfințitul Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române*, mul-

țumește IPS Mitropolit Nicolae al Banatului pentru modul în care a condus lucrările ședinței extraordinare a Sfântului Sinod pentru desemnarea candidaților la alegerea de Patriarh.

În continuare, *Înaltpreasfințitul Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române*, anunță plenul că, în conformitate cu prevederile art. 130 lit. s) din Statut, **pe buletinele de vot pentru alegerea de Patriarh care se va face de către Colegiul Electoral Bisericesc, vor fi tipărite numele celor trei candidați, în ordinea desemnării de către Sfântul Sinod**, așa cum s-a anunțat la terminarea votării în cele trei tururi de scrutin.

În încheierea lucrărilor, *Înaltpreasfințitul Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române*, anunță că, potrivit convocării făcute, în după-amiaza acestei zile, la orele 16³⁰, va avea loc Tedeumul în Catedrala Patriarhală și apoi, la orele 17⁰⁰, în Aula Palatului Patriarhiei, se vor desfășura lucrările Colegiului Electoral Bisericesc pentru alegerea celui de al VI-lea Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

Se rostește rugăciunea "*Cuvine-se cu adevărat*".

Drept pentru care s-a încheiat prezentul Proces-Verbal.

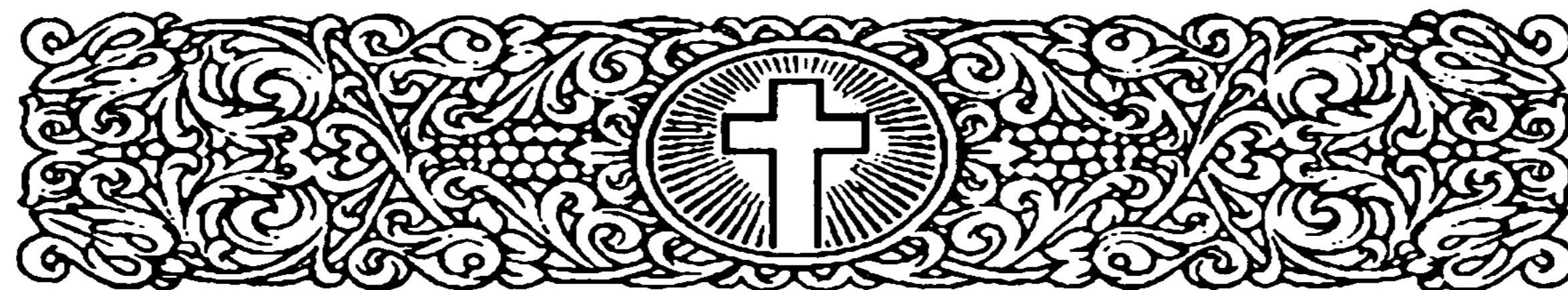
PREȘEDINTELE SFÂNTULUI SINOD

† *DANIEL*

**MITROPOLITUL MOLDOVEI ȘI BUCOVINEI ȘI ARHIEPISCOPUL IAȘILOR,
LOCTIITOR DE PATRIARH AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE**

SECRETARUL SFÂNTULUI SINOD

† *VINCENȚIU PLOIEȘTEANUL*
EPISCOP-VICAR PATRIARHAL

II. LUCRĂRILE COLEGIULUI ELECTORAL BISERICESC

Miercuri, 12 septembrie 2007, orele 17⁰⁰

În conformitate cu prevederile art. 129-130 din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române privitoare la alegerea Patriarhului Bisericii Ortodoxe Române, cu adresa nr. 3.373 din 9 august 2007, Înaltpreasfințitul Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, **a convocat Colegiul Electoral Bisericesc pentru alegerea titularului în scaunul de Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române**, în ziua de miercuri, 12 septembrie 2007, orele 17⁰⁰, la Palatul Patriarhiei din București.

La orele 16³⁰ a fost săvârșit **Tedeumul** pentru deschiderea lucrărilor Colegiului în Catedrala Patriarhală, la care au participat Înaltpreasfințitul Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române și membrii Colegiului Electoral Bisericesc constituit din: Înaltpreasfințiții și Preasfințiții membri ai Sfântului Sinod, membri clerici și mireni delegați ai eparhiilor în Adunarea Națională Bisericească, membrii clerici și mireni ai Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Bucureștilor, câte un decan al unei facultăți de teologie și câte un director de seminar teologic din fiecare mitropolie. Au participat, de asemenea, preacucernicii părinți consilieri de la instituțiile centrale bisericești, precum și numeroși clerici, monahi și credincioși.

La orele 17⁰⁰, membrii Colegiului Electoral Bisericesc s-au reunit în Aula Palatului Patriarhiei sub președinția Înaltpreasfințitului Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

A. Deschiderea lucrărilor, apelul nominal și desemnarea președintelui de sedință

În cuvântul de deschidere, *Înaltpreasfințitul Mitropolit Președinte Daniel al Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române și Președinte al Colegiului Electoral Bisericesc*, **arată scopul convocării Colegiului Electoral Bisericesc și anume, alegerea celui de al șaselea Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române și, în conformitate cu prevederile statutare, invită pe PS Episcop-vicar patriarhal Vincențiu Ploieșteanul, Secretarul Sfântului Sinod, să citească apelul nominal.**

După citirea **apelului nominal**, *Înaltpreasfințitul Mitropolit Președinte Daniel al Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române* constată că, din cei **169 membri înscriși** pe listele Colegiului Electoral Bisericesc, 3 locuri sunt vacante, iar 5 membri absentează motivat, **fiind prezenți 161 de membri ai Colegiului Electoral Bisericesc îndreptățiți a vota.**

În scopul desemnării președintelui Colegiului Electoral Bisericesc care va conduce **ședința de alegere**, la invitația Înaltpreasfințitului Mitropolit Daniel al

Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, *PS Episcop-vicar patriarhal Vincențiu Ploieșteanul, Secretarul Sfântului Sinod, dă citire listei ierarhilor eparhioți alcătuită în ordinea dipticelui (Mitropoliți, Arhiepiscopi și Episcopi) și în ordinea vechimii hirotoniei în treapta arhierescă.*

După citirea listei, *Înaltpreasfințitul Mitropolit Președinte Daniel al Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române* constată că **IPS Mitropolit Nicolae al Banatului este îndreptățit a prezida lucrările Colegiului Electoral Bisericesc pentru alegerea de Patriarh**, întrucât la ședința Sfântului Sinod pentru desemnarea candidaților, *Înaltpreasfinția Sa* a anunțat că nu dorește să candideze.

După anunțarea numelui IPS Mitropolit Nicolae al Banatului și a **acceptului Înaltpreasfinției Sale de a conduce** lucrările Colegiului Electoral Bisericesc, *Înaltpreasfințitul Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române*, **invită pe Înaltpreasfinția Sa să preia conducerea ședinței și, totodată, se retrage de la președinția ședinței Colegiului Electoral Bisericesc.**

B. Constituirea Biroului Colegiului Electoral Bisericesc

Ocupând locul prezidial, *Înaltpreasfințitul Mitropolit Președinte Nicolae al Banatului* rostește un scurt **cuvânt de deschidere**, subliniind responsabilitatea covârșitoare înaintea lui Dumnezeu, a Bisericii și a țării, care revine membrilor Colegiului Electoral Bisericesc în alegerea celui de al șaselea Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, care este, în același timp, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei și Arhiepiscop al Bucureștilor.

Pentru împlinirea procedurii statutare privind desfășurarea alegerii, *Înaltpreasfințitul Mitropolit Președinte Nicolae al Banatului*, **invită pe fiecare dintre cei trei candidați desemnați de Sfântul Sinod să nominalizeze câte un bărbat de încredere.**

Cei trei candidați desemnați de Sfântul Sinod **au propus ca bărbați de încredere** pe următorii membrii mireni din Colegiul Electoral Bisericesc:

– *IPS Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh*, a propus pe **Dl. Economist Viorel Roman, delegat mirean din partea Arhiepiscopiei Iașilor;**

– *IPS Mitropolit Batolomeu al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului* a propus pe **Dl. Constantin Asăvoaie, delegat mirean din partea Arhiepiscopiei Clujului;**

– *PS Episcop Ioan al Covasnei și Harghitei* a propus pe **Dl. Economist Nicolae Niga, delegat mirean din partea Episcopiei Covasnei și Harghitei.**

Apoi *Înaltpreasfințitul Mitropolit Președinte Nicolae al Banatului* consultă plenul Colegiului pentru desemnarea **secretarului de ședință**, propunând în acest

scop pe **Pr. Gheorghe Tomescu**, delegat cleric din partea Arhiepiscopiei Târgoviștei.

Ca urmare a nominalizărilor făcute, la propunerea *Înaltpreasfințitului Mitropolit Președinte Nicolae al Banatului*, **Colegiul Electoral Bisericesc ia act că pentru desfășurarea statutară a alegerii de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, componența Biroului Colegiului este următoarea:**

– **Președintele Colegiului Electoral Bisericesc:** IPS Mitropolit Nicolae al Banatului;

– **Trei bărbați de încredere:** Dl. Economist **Viorel Roman**, Arhiepiscopia Iașilor;

Dl. **Constantin Asăvoaie**, Arhiepiscopia Clujului;

Dl. Economist **Nicolae Niga**, Episcopia Covasnei și Harghitei;

– **Secretar de ședință:** Pr. **Gheorghe Tomescu**, Arhiepiscopia Târgoviștei;

C. Pregătirea votării

Înaltpreasfințitul Mitropolit Președinte Nicolae al Banatului invită pe PS Episcop-vicar patriarhal **Vincentiu Ploieșteanul**, Secretarul Sfântului Sinod, să dea citire art. 129 alin. b), art.130 alin. a)-b), h)-n), p)-u), precum și art.132 par.1 din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, în legătură cu procedura desfășurării alegerii de Patriarh.

Înaltpreasfințitul Mitropolit Președinte Nicolae al Banatului îi invită pe bărbații de încredere să arate celor prezenți că urnele sunt goale, după care le înmânează acestora buletinele de vot pentru a le număra și a verifica dacă numărul acestora corespunde cu cel al alegătorilor prezenți.

În continuare, *Înaltpreasfințitul Mitropolit Președinte Nicolae al Banatului* dă lămuriri privind desfășurarea votării, arătând că buletinele au înscrise pe ele numele celor trei candidați, în ordinea desemnării de către Sfântul Sinod și poartă pe un colț exterior ștampila Sfântului Sinod, precizând că votarea este obligatorie și că voturile bifate incorect, cu adăugiri sau fără bifare, se anulează, conform prevederilor art.130 alin. k) din Statut.

D. Desfășurarea votării

Constatând că sunt îndeplinite condițiile statutare pentru desfășurarea votării, *Înaltpreasfințitul Mitropolit Președinte Nicolae al Banatului* invită pe Pr. Gheorghe Tomescu, secretarul ședinței, să dea citire apelului nominal, chemând pe membrii Colegiului Electoral Bisericesc să voteze.

În conformitate cu prevederile art. 130 alin. i) din Statut, la chemarea nominală, fiecare alegător primește la intrarea în cabina de votare, de la bărbații de încredere, un buletin de vot, iar în cabină bifează, în frică de Dumnezeu și sub insuflarea Duhului Sfânt, numele celui pe care îl crede vrednic să fie ales.

Apoi, înainte de a părăsi cabina de votare, fiecare alegător împătorește buletinul de vot în patru, în așa fel încât ștampila să fie în afară, iar la ieșirea

din cabină, sărută Sfânta Evanghelie și depune buletinul de vot în prima urnă de la prezidiu, așa cum prevede art. 130, alin. i) și k) din Statut.

După încheierea votării, în aplicarea prevederilor art. 130 alin. l) din Statut, *Înaltpreasfințitul Mitropolit Președinte Nicolae al Banatului*, ajutat de cei trei bărbați de încredere, numără buletinele, trecându-le din prima urnă în cea de a doua și constată că numărul buletinelor din urnă este egal cu acela al votanților prezenți.

Procedându-se la despuierea scrutinului, *Înaltpreasfințitul Mitropolit Președinte Nicolae al Banatului* scoate buletinele de vot din urnă, unul câte unul, le arată celor trei asistenți dintre bărbații de încredere, citește cu voce tare numele candidatului bifat de alegător și le trece în cealaltă urnă, în timp ce secretarul de ședință ține evidența voturilor.

La încheierea despuierii scrutinului, *Înaltpreasfințitul Mitropolit Președinte Nicolae al Banatului* anunță rezultatul votării arătând că, din totalul de 161 membri alegători prezenți, voturile au fost exprimate după cum urmează:

– IPS Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei	– 80 voturi;
– IPS Mitropolit Bartolomeu al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului	– 62 voturi;
– PS Episcop Ioan al Covasnei și Harghitei	– 18 voturi;
– Voturi nule	– 1 vot;
<hr/>	
Total voturi exprimate	– 161 voturi

Înaltpreasfințitul Mitropolit Președinte Nicolae al Banatului constată că, după primul tur de scrutin, nici unul dintre candidați nu a întrunit majoritatea absolută de voturi, adică jumătate plus unu din voturile exprimate ale celor prezenți, pentru a fi proclamat ales.

Ca urmare, în conformitate cu prevederile art. 130 alin. t) din Statut, *Înaltpreasfințitul Mitropolit Președinte Nicolae al Banatului* anunță organizarea unui al doilea scrutin la care, potrivit prevederilor statutare, vor participa primii doi candidați care au întrunit cel mai mare număr de voturi, adică: *Înaltpreasfințitul Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei și Înaltpreasfințitul Mitropolit Bartolomeu al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului.*

Înaltpreasfințitul Mitropolit Președinte Nicolae al Banatului dispune să se treacă la votare după aceeași procedură statutară consemnată la primul tur de scrutin.

La încheierea despuierii celui de al doilea scrutin, *Înaltpreasfințitul Mitropolit Președinte Nicolae al Banatului* constată că, din totalul de 161 membri alegători prezenți, voturile au fost exprimate după cum urmează:

– IPS Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei	– 95 voturi;
IPS Mitropolit Bartolomeu al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului	– 66 voturi;
<hr/>	
Total voturi exprimate	– 161 voturi

În urma rezultatului votării în cel de al doilea tur de scrutin și în aplicarea prevederilor art. 130 alin. t) din Statut, *Înaltpreasfințitul Mitropolit Președinte Nicolae al Banatului* **proclamă rezultatul alegerii** pentru ocuparea scaunului de Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, **arătând că Înaltpreasfințitul Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei a obținut majoritatea absolută a voturilor valabil exprimate, adică 95 voturi.**

Membrii Biroului Colegiului Electoral Bisericesc **redactează și semnează procesul-verbal privind desfășurarea lucrărilor pentru alegerea Patriarhului Bisericii Ortodoxe Române**, care se va păstra la dosarul alegerii împreună cu buletinele de vot.

Adresându-se *Înaltpreasfințitului Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei*, *Înaltpreasfințitul Mitropolit Președinte Nicolae al Banatului* **rostește o alocuțiune de felicitare** pentru alegerea *Înaltpreasfințitului Mitropolit Daniel* ca cel de al șaselea Patriarh și Întâistătător al Bisericii Ortodoxe Române, rugând pe Bunul Dumnezeu să-i dăruiască sănătate și puteri sporite de muncă în marea și înalta demnitate și slujire la care a fost chemat prin votul Colegiului Electoral Bisericesc.

E. Închiderea lucrărilor

Apoi, în conformitate cu prevederile art. 130 alin. u) din Statut, *Înaltpreasfințitul Mitropolit Nicolae al Banatului* roagă pe *Înaltpreasfințitul Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei* ca, în calitate de Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, **să preia conducerea ședinței Colegiului Electoral Bisericesc și să închidă lucrările.**

Înaltpreasfințitul Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, adresează celor prezenți următorul cuvânt:

Înaltpreasfințiile Voastre,

Preasfințiile Voastre,

Stimați membri ai Măritului Colegiu Electoral Bisericesc,

"În urma celui de-al doilea scrutin, am înțeles că Bunul Dumnezeu, prin glasul Sfântului Sinod și prin votul exprimat de Măritul Colegiu Electoral Bisericesc, ne-a chemat să slujim Biserica Ortodoxă Română în calitate de Întâistătător al ei. Această chemare vine de la Hristos Domnul, Arhiereul Cel veșnic și Capul Bisericii. De aceea, doresc să mulțumesc, mai întâi, Preasfintei Treimi, Care a lucrat și lucrează întotdeauna prin Biserică în lume, și apoi Înaltpreasfințiților și Preasfințiților Ierarhi ai Sfântului Sinod, care, în dimineața acestei zile, ne-au desemnat ca posibil candidat împreună cu IPS Mitropolit Bartolomeu al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului și cu PS Episcop Ioan al Covasnei și Harghitei. Această chemare s-a intensificat acum prin alegerea definitivă făcută în Colegiul Elec-

toral Bisericesc; ea este, în primul rând, o onoare, iar în al doilea rând, o cruce foarte grea.

Timpul fiind înaintat, nu doresc să vorbesc prea mult, ci doar să mulțumesc Sfântului Sinod și Colegiului Electoral Bisericesc pentru încrederea acordată prin această alegere. În același timp, doresc să cer tuturor ierarhilor din Sfântul Sinod ajutorul lor frățesc, pentru că în Biserica Ortodoxă Patriarhul nu conduce singur, ci împreună cu Sinodul, încât toate orientările pastorale, misionare, inclusiv activitățile sociale și relațiile cu Bisericile Ortodoxe surori, cu alte Biserici și relațiile cu organizațiile creștine internaționale sunt hotărâte de către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

Programul nostru este unul și același cu cel valabil pentru toți ierarhii, și anume: în primul rând, este **propovăduirea Evangheliei Mântuitorului nostru Iisus Hristos**. De aceea, episcopul poartă pe mitră icoanele celor patru Evangheliști, de o parte și de alta a icoanei Mântuitorului. Deci, el este învățătorul Evangheliei Mântuitorului nostru Iisus Hristos în eparhia sa. În al doilea rând, programul nostru este **păstrarea tradiției Sfinților Părinți ai Bisericii**. Ei sunt învățătorii noștri și rugători pentru noi. În Biserică nu este suficient să știi multe, ci trebuie să fii și ajutat prin rugăciune. În al treilea rând, programul nostru este **însuși Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române**, care trebuie respectat, mai întâi, de către Patriarh, ca un garant al respectării Statutului și a tuturor legiurilor bisericești. Iar din acest punct de vedere, Biserica Ortodoxă are întotdeauna, deopotrivă, simțul tradiției continue, fără rupturi, și dinamica misiunii. Toți membrii Sfântului Sinod sunt oameni ai tradiției și, în același timp, oameni ai misiunii dinamice. Împărțirea în moderniști și conservatori sau tradiționaliști este una artificială. Deci, noi avem o coresponsabilitate în păstrarea credinței ortodoxe și transmiterea ei din generație în generație, avem o conslujire liturgică și sacramentală și avem împreună-bucurie când lucrurile merg bine în Biserică, după cum avem o împreună-suferință când Biserica trece prin încercări. Când în Biserică există tulburare, când unitatea Bisericii se află în pericol, toți membrii Sfântului Sinod suferă, iar împreună cu ei suferă întreg corpul Bisericii, nu numai ierarhii, ci și clericii, monahii, monahiile, și toți credincioșii noștri.

Deci, mulțumim tuturor celor ce au încredere în noi și, în același timp, trebuie să mărturisim că Patriarhul și Sinodul împreună, au nevoie de rugăciunile întregii Biserici, pentru că numai Dumnezeu ne poate lumina să găsim împreună soluții potrivite în momente dificile, să găsim metode misionare adecvate timpului nostru. De mare folos ne este sfatul tuturor preoților evlavioși și harnici de la parohii; de mare folos ne este sfatul și sprijinul tuturor monahilor și monahiilor care, întru smerenie și întru nevoință, se roagă pentru întreaga Biserică; de mare folos ne este sfatul tuturor credincioșilor harnici și jertfelnici care vin cu regu-

laritate la biserică și care, din puținul lor, ajută mult la construirea bisericilor și la împlinirea tuturor activităților misionare, culturale și sociale ale Bisericii; de mare folos ne este și sfatul bun al autorităților și instituțiilor de stat, care ne vine din partea oamenilor ce au dorința sinceră de a ajuta Biserica și poporul român; de mare folos ne este sfatul intelectualilor care, desigur, trebuie să se considere nu vizavi de Biserică, ci în Biserică; de mare folos ne este orice sfat bun care vine de la oameni specialiști din diferite domenii. Avem mare nevoie de specialiști în toate domeniile ca să fim bine sfătuiți: când construim biserici, când desfășurăm activități culturale, când desfășurăm activități sociale. Așadar, avem nevoie de sfatul și de sprijinul acestor categorii și de sprijinul altor categorii. În special, mă gândesc la profesorii de teologie din Facultățile de Teologie și din Seminarii, știind că o teologie adevărată trebuie să fie, deopotrivă, mistagogică și misionară, de participare la Sfintele Taine ale mântuirii și de răspândire a Evangheliei în lume. Deci, o teologie adevărată este o conștiință misionară a Bisericii. Avem nevoie, așadar, de toate instituțiile bisericești care există și care au nevoie și ele de sprijinul Sfântului Sinod, iar Sfântul Sinod are nevoie de sprijinul tuturor.

Vă mulțumesc încă o dată pentru încredere și rog pe Hristos Domnul, Arhiepiscopul Cel veșnic, să binecuvânteze pe toți ierarhii Sfântului Sinod, pe membrii Colegiului Electoral Bisericesc, întreaga noastră Biserică Ortodoxă Română, și întreaga Ortodoxie, spre binele Bisericii lui Hristos și al țării noastre.

Acum, în încheiere, vă propun să păstrăm un moment de reculegere în memoria Preafericitului Părinte Patriarh Teoctist, mai ales că membrii mireni și clericii din Colegiul Electoral Bisericesc nu au participat la slujba parastasului de 40 de zile de la trecerea sa la cele veșnice, parastas pe care ierarhii Sfântului Sinod l-au săvârșit în Catedrală. Să cântăm „Veșnica pomenire!”

Întreaga asistență se ridică în picioare și intonează cântarea “Veșnica lui pomenire!”.

Apoi, Înaltpreasfințitul Mitropolit Președinte Daniel al Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române încheie cuvântul spunând: “Rugăm pe Hristos Domnul să ne ajute să continuăm activitatea frumoasă și luminoasă a Preafericitului Părinte Patriarh Teoctist, să păstrăm, să prețuim și să cultivăm moștenirea lăsată de el, spre binele Bisericii noastre și slava Preasfintei Treimi. Vă mulțumesc!”

Înaltpreasfințitul Mitropolit Președinte Daniel al Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, anunță că, potrivit prevederilor art. 130 alin. u) din Statut, **rezultatul alegerii de Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române va fi supus examinării canonice și validării de către Sfântul Sinod.**

La orele 19⁰⁰, *Înaltpreasfințitul Mitropolit Președinte Daniel al Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române*, declară închisă ședința Colegiului Electoral Bisericesc.

Se intonează cântarea "*Cuvine-se cu adevărat*".

Drept pentru care s-a încheiat prezentul Proces-Verbal

PREȘEDINTELE COLEGIULUI ELECTORAL BISERICESC

† *DANIEL*

**MITROPOLITUL MOLDOVEI ȘI BUCOVINEI ȘI ARHIEPISCOPUL IAȘILOR,
LOCȚIITOR DE PATRIARH AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE**

Întocmit

PR. AUGUSTIN RUSU
CONSILIER PATRIARHAL

III. ȘEDINȚA SFÂNTULUI SINOD

Miercuri, 12 septembrie 2007, orele 20³⁰

În conformitate cu cele comunicate în adresa nr.3.353 din 9 august 2007 prin care, *Înaltpreasfințitul Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române* a convocat statutar ședința Sfântului Sinod, în seara zilei de miercuri, 12 septembrie 2007, începând cu orele 20³⁰, la **Reședința Patriarhală s-au desfășurat lucrările ședinței Sfântului Sinod pentru examinarea canonică și validarea rezultatului alegerii săvârșită de Colegiul Electoral Bisericesc în vederea ocupării scaunului de Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, precum și pentru examinarea unor probleme aflate pe ordinea de zi dinainte stabilită și comunicată.**

Înaltpreasfințitul Mitropolit Președinte Daniel al Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, constată că sunt prezenți toți ierarhii Sfântului Sinod care au participat la ședința sinodală de dimineață și la lucrările Colegiului Electoral Bisericesc și **deschide ședința de lucru a Sfântului Sinod.**

În continuare, *Înaltpreasfințitul Mitropolit Președinte Daniel al Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, supune discuțiilor plenului proiectul ordinii de zi comunicată la data convocării*, precizând că în răstimpul de la încheierea lucrărilor Colegiului Electoral Bisericesc și începerea prezentei ședințe sinodale, Comisia canonică, juridică și pentru disciplină a întocmit referatul în legătură cu examinarea și cercetarea canonică a alegerii de Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române săvârșită de Colegiul Electoral Bisericesc în ziua de 12 septembrie 2007:

La Comisia canonică, juridică și pentru disciplină:

1. **Temei nr. 3.871/2007** – Procesul-Verbal al Biroului Colegiului Electoral Bisericesc din 12 septembrie 2007 în legătură cu alegerea de Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

Direct în dezbaterea plenului:

2. **Temei nr. 3.851/2007** – Referatul Cancelariei Sfântului Sinod privind stabilirea datei întronizării noului Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, precum și a instituirii Comisiei de organizare a ceremoniilor de întronizare.

3. **Temei nr. 3.833/2007** – Referatul Cancelariei Sfântului Sinod în legătură cu stabilirea agendei de lucru a Comisiei speciale pentru definitivarea Statutului

pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, precum și a datei ședinței Sfântului Sinod pentru examinarea și aprobarea acestuia.

La propunerea Înaltpreasfințitului Mitropolit Președinte Daniel al Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, Sfântul Sinod hotărăște:

– *Aprobă ordinea de zi a prezentei ședințe a Sfântului Sinod, în forma supusă dezbaterii.*

Apoi, la invitația Înaltpreasfințitului Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, *Înaltpreasfințitul Mitropolit Teofan al Olteniei, președintele Comisiei canonice, juridice și pentru disciplină*, dă citire referatului întocmit de această Comisie, după cum urmează:

Temei nr. 3.871/2007 – Procesul-Verbal al Biroului Colegiului Electoral Bisericesc din 12 septembrie 2007 în legătură cu alegerea de Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

Potrivit prevederilor statutare, Comisia canonică, juridică și pentru disciplină a primit Procesul-Verbal al Biroului Colegiului Electoral Bisericesc în legătură cu desfășurarea lucrărilor acestui for electiv care au avut loc în ziua de 12 septembrie 2007 pentru alegerea de Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, ca urmare a vacantării acestui scaun chiriarhal prin chemarea la Domnul a fericitului întru adormire Patriarh Teoctist al Bisericii Ortodoxe Române, la data de 30 iulie 2007.

Referatul constată că, în aplicarea prevederilor art. 130 alin. d) și p) din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române și a hotărârii Sfântului Sinod din 2 august 2007 prin care s-a stabilit agenda lucrărilor organismelor centrale bisericești cu privire la desemnarea candidaților și alegerea de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, a procedat la convocarea Sfântului Sinod și a Colegiului Electoral Bisericesc, după cum urmează:

– Cu adresa nr.3.353 din 9 august 2007 a Cancelariei Sfântului Sinod a fost convocat Sfântul Sinod în ședință extraordinară, în ziua de miercuri, 12 septembrie 2007, orele 10⁰⁰, la Reședința Patriarhală, pentru desemnarea candidaților la alegerea de Patriarh;

– Cu adresa nr.3.373 din 9 august a Cancelariei Sfântului Sinod a fost convocat Colegiul Electoral Bisericesc în ziua de miercuri, 12 septembrie 2007, orele 17⁰⁰, în aula Palatului Patriarhiei, pentru alegerea Patriarhului dintre candidații desemnați de Sfântul Sinod.

Ca urmare a desfășurării lucrărilor acestor organisme bisericești, în conformitate cu prevederile art. 130 alin. u) din Statut, Înalț Prea Sfințitul Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române a îndrumat Procesul-Verbal al Biroului Colegiului Electoral Bisericesc la Sfantul Sinod, în vederea examinării canonice și a validării alegerii.

Referatul precizează că, în urma examinării și cercetării canonice a alegerii, Comisia canonică, juridică și pentru disciplină a constatat următoarele:

Potrivit prevederilor art. 130 alin. e) și f) din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, în dimineața zile de 12 septembrie 2007, începând cu orele 10⁰⁰, s-a desfășurat **ședința extraordinară a Sfantului Sinod pentru desemnarea candidaților** a fost deschisă și închisă de Înalț Prea Sfințitul Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române și a fost prezidată, în ordinea dipticelui, de ierarhul cu cea mai veche hirotonie în treapta arhieriei, adică de către Înaltpreasfințitul Mitropolit Nicolae al Banatului care, de altfel a anunțat că nu dorește să candideze;

În urma votului secret exprimat în trei tururi de scrutin distincte, Sfantul Sinod, conform cu prevederile art.130, alin. o) din Statut, a desemnat drept candidați pentru alegerea de Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române pe următorii ierarhii eparhioți, în ordinea numărului de voturi obținute cu majoritate absolută, din totalul voturilor valabil exprimate:

<i>1. IPS Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei</i>	– 27 voturi,
<i>2. IPS Mitropolit Bartolomeu al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului</i>	– 19 voturi,
<i>3. PS Episcop Ioan al Covasnei și Harghitei</i>	– 30 voturi.

Potrivit prevederilor art.129 alin. b) și art.130 alin. p)-u) din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, în după-amiaza zilei de 12 septembrie 2007, începând cu orele 17⁰⁰, s-au desfășurat **lucrările Colegiului Electoral Bisericesc pentru alegerea de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române**, care au fost deschise și închise de Înalț Prea Sfințitul Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române și au fost prezidate, în ordinea dipticelui, de ierarhul cu cea mai veche hirotonie în treapta arhieriei, adică de către Înaltpreasfințitul Mitropolit Nicolae al Banatului;

Pentru desfășurarea alegerii, potrivit art.130 alin. r) din Statut s-a constituit Biroul Colegiului format din: **Președinte:** IPS Mitropolit Nicolae al Banatului; **Trei bărbați de încredere:** Dl. Economist Viorel Roman, Arhiepiscopia Iașilor – propus de IPS Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei; Dl. Constantin Asăvoaie, Arhiepiscopia Clujului – propus de IPS Mitropolit Bartolomeu al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului; Dl. Economist Nicolae Niga, Episcopia Covas-

nei și Harghitei – Propus de PS Episcop Ioan al Covasnei și Harghitei; **Secretarul de ședință:** Pr. Gheorghe Tomescu, de la Arhiepiscopia Târgoviștei;

La apelul nominal s-a constatat că din totalul de 169 alegători înscriși în listele Colegiului Electoral Bisericesc, 3 locuri au fost vacante, un număr de 5 membri au absentat motivat, fiind prezenți în sală 161 membri votanți ai Colegiului;

Desfășurarea votării a avut loc conform prevederilor art. 130 alin. h)-n) din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române;

În urma despuierii scrutinului s-a constatat că din numărul total de 161 alegători prezenți, voturile au fost exprimate valabil, după cum urmează:

1. *IPS Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei* – 80 voturi;
2. *IPS Mitropolit Bartolomeu al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului* – 62 voturi;
3. *PS Episcop Ioan al Covasnei și Harghitei* – 18 voturi;
4. *Voturi nule* – 1 vot;

– IPS Mitropolit Președinte Nicolae al Banatului a constatat că, în urma primului tur de scrutin **nici unul dintre candidați nu a întrunit majoritatea absolută de voturi** (adică jumătate plus unu din voturile valabil exprimate ale celor prezenți) prevăzută de art. 129 alin. b) și art. 130 alin. t) din Statut pentru a fi proclamat ales;

– Ca urmare, în temeiul art. 130 alin. t) din Statut, IPS Mitropolit Președinte Nicolae al Banatului a **anunțat un al doilea tur de scrutin la care au participat primii doi candidați care au obținut cele mai multe voturi**, adică: *Înaltpreasfințitul Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei (80 voturi) și Înaltpreasfințitul Mitropolit Bartolomeu al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului (62 voturi)*;

– S-a procedat la votare în al doilea scrutin după aceeași procedură ca la primul tur de scrutin, constatându-se că în sală au fost prezenți tot 161 de membri alegători;

În urma despuierii celui de al doilea scrutin, s-a constatat că din numărul total de 161 alegători prezenți, voturile au fost exprimate valabil, după cum urmează:

1. *IPS Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei* – 95 voturi;
2. *IPS Mitropolit Bartolomeu al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului* – 66 voturi;

– În temeiul prevederilor art. 130 alin. t) și u) din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, IPS Mitropolit Președinte Nicolae al Banatului a proclamat rezultatul alegerii, și a anunțat solemn că pentru ocuparea scaunului vacant de Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, **Inaltpreasfințitul Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei a obținut majoritatea absolută a voturilor.**

Având în vedere că ședința extraordinară a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române din 12 septembrie 2007 pentru desemnarea candidaților în vederea alegerii de Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei și

Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române s-a săvârșit cu respectarea prevederilor art. 129 și 130 din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române;

Ținând seama că ședința Colegiului Electoral Bisericesc din ziua de 12 septembrie 2007 pentru alegerea de Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române s-a desfășurat cu respectarea prevederilor art. 129 și 130 din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române și a fost consemnată în Procesul-Verbal al Biroului Colegiului Electoral Bisericesc, anexat la dosarul alegerii;

Luând act că, în urma examinării canonice, atât pentru desemnarea candidaților de către Sfântul Sinod, cât și pentru alegerea de Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române de către Colegiul Electoral Bisericesc au fost îndeplinite și respectate prevederilor canonice și statutare bisericești, propunându-se validarea alegerii Înaltpreasfințitului Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei, ca Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române;

Pe temeiul prevederilor art. 130 alin. u) și art. 132 par.1 din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române și la propunerea Comisiei canonice, juridice și pentru disciplină, plenul Sfântului Sinod cu votul său unanim hotărăște:

– *Ia act că desemnarea candidaților pentru alegerea de Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române a avut loc în cadrul ședinței extraordinare a Sfântului Sinod din ziua de 12 septembrie 2007, cu respectarea prevederilor art. 129 și 130 din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române.*

– *Ia act că alegerea Înaltpreasfințitului Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei, ca Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române a avut loc în cadrul ședinței Colegiului Electoral Bisericesc, în ziua de 12 septembrie 2007, cu respectarea dispozițiilor art.129 și 130 din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române.*

– *Validează și aprobă alegerea Înaltpreasfințitului Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei, pentru slujirea, vrednicia și responsabilitatea de Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, făcută de Colegiul Electoral Bisericesc în ziua de 12 septembrie 2007.*

– *În conformitate cu prevederile art. 132 alin. a) și b) din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, Cancelaria Sfântului Sinod este îndatorată cu întocmirea **Gramatei Sfântului Sinod** în vederea întronizării Înaltpreasfințitului Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei, ca Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, potrivit datinilor Bisericii Ortodoxe Române.*

– *Data și programul ceremoniilor prilejuite de întronizarea Înaltpreasfințitului Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei ca Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, vor fi cele care se vor stabili în prezenta ședință sinodală.*

La invitația Înaltpreasfințitului Mitropolit Președinte Daniel al Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, *PS Episcop-vicar patriarhal Vincențiu Ploieșteanul secretarul Sfântului Sinod*, prezintă:

Temei nr. 3.851/2007 – Referatul Cancelariei Sfântului Sinod în legătură cu stabilirea datei întronizării noului Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române și a desemnării Comisiei de organizare a ceremoniilor de întronizare.

Din referat reiese că Permanența Consiliului Național Bisericesc, întrunită în ședință de lucru în ziua de 8 august 2007, sub președinția Înaltpreasfințitului Mitropolit Președinte Daniel al Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, a analizat oportunitățile în legătură cu posibila dată pentru organizarea ceremoniilor de întronizare a noului Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române și a reținut următoarele aspecte de care va trebui să se țină seama în luarea unei hotărâri de către Sfântul Sinod:

– în perioada 1-23 septembrie 2007, în Capitală se desfășoară *Festivalul Internațional “George Enescu”*, cu o largă participare internă și internațională ceea ce ar duce la o suprapunere cu toate activitățile și ceremoniile legate de întronizarea noului Patriarh;

– este necesar să se creeze spațiul de timp necesar întocmirii și definitivării listelor de participanți, a elaborării, tipăririi și transmiterii corespondenței interne și externe, precum și a altor detalii tehnice și de protocol în legătură cu întronizarea noului Patriarh.

Având în vedere că pe baza considerațiilor prezentate, Permanența Consiliului Național Bisericesc a opinat că data cea mai potrivită pentru organizarea întronizării noului patriarh al Bisericii Ortodoxe Române este ziua de *duminică, 30 septembrie 2007*;

Constatând că în aceeași ședință de lucru, Permanența Consiliului Național Bisericesc a apreciat că este necesară *instituirea unui Comitet de organizare a ceremoniilor de întronizare a noului Patriarh care să fie condus de Înaltpreasfințitul Arhiepiscop Nifon al Târgoviștei*, urmând să fie alcătuit din membrii Permanenței Consiliului Național Bisericesc și membrii Permanenței Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Bucureștilor, acesta urmând *să-și desfășoare activitatea sub directa îndrumare a Înaltpreasfințitului Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei, Patriarhul ales al Bisericii Ortodoxe Române*;

Ca urmare a discuțiilor care au avut loc, Sfântul Sinod hotărăște:

– *Aprobă ca ceremoniile prilejuite de întronizarea noului Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, Înaltpreasfințitul Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei, să se desfășoare în ziua de duminică, 30 septembrie 2007.*

– *Aprobă instituirea unui **Comitet de organizare** a ceremoniilor de întronizare a noului Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, coordonat de Înaltpreasfințitul Arhiepiscop Nifon al Târgoviștei și din care vor face parte membrii Permanenței Consiliului Național Bisericesc și membrii Permanenței Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Bucureștilor, acesta urmând să-și desfășoare activitatea sub directa conducere a Înaltpreasfințitului Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei, Patriarhul ales al Bisericii Ortodoxe Române.*

– *Comitetul de organizare va elabora programul, sub toate aspectele, privind cadrul de desfășurare a ceremoniilor prilejuite de întronizarea noului Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, Înaltpreasfințitul Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei.*

Temei nr. 3.833/2007 – Referatul Cancelariei Sfântului Sinod în legătură cu stabilirea agendei de lucru a Comisiei speciale pentru definitivarea proiectului de Statut pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, precum și a datei ședinței Sfântului Sinod pentru examinarea și aprobarea acestuia.

Din referatul prezentat reiese că, datorită situației excepționale creată prin trecerea la cele veșnice a fericitului întru pomenire Patriarh Teoctist și, în scopul respectării prevederilor statutare privind timpul alegerii noului Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, Înaltpreasfințitul Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române a convocat ședințele extraordinare ale organismelor centrale bisericești pentru desemnarea candidaților, alegerea și validarea rezultatului alegerii de Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române (Sfântul Sinod și Colegiul Electoral Bisericesc) pentru ziua de miercuri, 12 septembrie 2007, la Patriarhia Română.

Ținând seamă că această situație a influențat agenda Comisiei speciale pentru definitivarea proiectului de Statut pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, convocată la Patriarhia Română, pentru zilele de 10-11 septembrie 2007, în scopul studierii propunerilor sinoadelor mitropolitane și apoi, în zilele de 2-3 octombrie 2007, pentru definitivarea proiectului de Statut care urmează a fi supus examinării și aprobării Sfântului Sinod, convocat inițial pentru zilele de 22, 23 și 24 octombrie 2007, în conformitate cu hotărârea Sfântului Sinod nr. 2401 din 20 iunie 2007;

Constatând că, în condițiile derulării în perioada următoare a pregătirii și desfășurării ceremoniilor de întronizare a noului Patriarh, este necesară reprogramarea acestor date pentru a oferi timpul necesar pregătirii lucrărilor Comisiei spe-

cială și Sfântului Sinod pentru definitivarea, examinarea și aprobarea proiectului de Statut pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române;

Ca urmare a consultărilor care au avut loc și la propunerea Înaltpreasfințitului Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, Sfântul Sinod hotărăște:

– *Aprobă reprogramarea agendei de lucru a Comisiei speciale și a Sfântului Sinod pentru definitivarea, examinarea și aprobarea proiectului de Statut pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, după cum urmează:*

1. Pentru zilele de 5-6 octombrie 2007: Ședința Comisiei speciale de lucru pentru definitivarea proiectului de Statut pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, care va examina propunerile Sinoadelor Mitropolitane la proiectul de Statut;

2. Pentru zilele de 22–24 octombrie 2007: Prima ședință specială a Sfântului Sinod pentru examinarea, definitivarea și aprobarea pe articole a Statutului pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române;

3. Pentru zilele de 26-27 noiembrie 2007: A doua ședință specială a Sfântului Sinod pentru examinarea, definitivarea și aprobarea pe articole, precum și a întregului text al Statutului pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române.

În încheierea lucrărilor, Înaltpreasfințitul Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, mulțumește tuturor membrilor Sfântului Sinod, Cancelariei Sfântului Sinod și sectoarelor Administrației Patriarhale implicate în organizarea lucrărilor organismelor centrale bisericești, pentru contribuția adusă la buna desfășurare a activităților care au avut loc în cursul acestei zile, anunțând că, în continuare, fiecare ierarh va primi invitația și programul ceremoniilor de întronizare, cu rugămintea ca, în funcție de cerințe, să sprijine acțiunile de la Patriarhia Română, mai ales în ce privește însoțirea delegațiilor străine care vor fi prezente.

La orele 22⁰⁰, Înaltpreasfințitul Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, declară închisă ședința Sfântului Sinod.

Se rostește rugăciunea “*Cuvine-se cu adevărat*”.

Drept pentru care s-a încheiat prezentul Proces-Verbal.

PREȘEDINTELE COLEGIULUI ELECTORAL BISERICESC

† **DANIEL**

**MITROPOLITUL MOLDOVEI ȘI BUCOVINEI ȘI ARHIEPISCOPUL IAȘILOR,
PATRIARHUL ALES AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE**

**SECRETARUL SFÂNTULUI SINOD
† VINCENȚIU PLOIEȘTEANUL
EPISCOP-VICAR PATRIARHAL**

LUCRĂRILE SFÂNTULUI SINOD AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE PE ANUL 2007

I. SUMARUL ȘEDINȚELOR DE LUCRU DIN ZILELE DE 22, 23 ȘI 24 OCTOMBRIE 2007*

Pe temeiul prevederilor articolului 12 din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române și art. 9 din Regulamentul Organismelor Centrale din Patriarhia Română, coroborate cu prevederile art.10 din același Statut referitoare la atribuțiile acestui organism central bisericesc, cu adresa nr. 4351/2007 Preafericitul Părinte Patriarh *Daniel* a convocat Sfântul Sinod în ședință de lucru pentru zilele de 22, 23 și 24 octombrie 2007, la Reședința Patriarhală din București, având ca scop principal examinarea și aprobarea proiectului de **Statut pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române**, în noua sa alcătuire, ca urmare a apariției *Legii nr. 489/2006, privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor*, precum și examinarea celorlalte lucrări de competența Sfântului Sinod, înscrise pe ordinea de zi a acestei ședințe sinodale.

LUNI, 22 OCTOMBRIE 2007

a. Oficierea Sfintei Liturghii și a Tedeum-ului.

În ziua de luni, 22 octombrie 2007, începând cu orele 8⁰⁰ s-a săvârșit Sfânta Liturghie în Catedrala Patriarhală, de către PS *Irineu Slătineanul*, Arhiepiscop-vicar al Episcopiei Râmnicului, împreună cu un sobor de preoți și diaconi slujitori.

La orele 9³⁰, același sobor de slujitori a oficiat, în continuare, slujba Tedeum-ului, în prezența membrilor Sfântului Sinod, în frunte cu Preafericitul Părinte Patriarh *Daniel*, însoțit de Înaltpreasfințitii Mitropoliți și Arhiepiscopi, Preasfințitii Episcopi, Episcopi-vicari patriarhali, Episcopi-vicari și Arhiepiscop-vicari.

b. Deschiderea ședinței și Apelul nominal.

La orele 10⁰⁰, Preafericitul Părinte Patriarh *Daniel*, intră în Sala Sinodală din Reședința Patriarhală, împreună cu ceilalți membri ai Sfântului Sinod.

Luând loc în prezidiu, Preafericitul Părinte Președinte *Daniel* dispune ca PS Episcop-vicar patriarhal *Vincentiu Ploieșteanul*, Secretarul Sfântului Sinod să dea citire **Apelului nominal**.

Sunt prezenți: Preafericitul Părinte *Daniel*, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române; **Înaltpreasfințitii:** *Laurențiu*, Mitropolitul Ardealului, *Bartolomeu*, Mitropolitul Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului, *Teofan*, Mitropolitul Olteniei,

* Prezentul sumar a fost pregătit pentru tipar de Pr. Dr. *Augustin Rusu*, consilier patriarhal, pe baza Procesului-Verbal al ședinței, existent la Cancelaria Sfântului Sinod.

Nicolae, Mitropolitul Banatului, *Petru*, Mitropolitul Basarabiei, *Serafim*, Mitropolitul Ortodox Român al Germaniei, Europei Centrale și de Nord, *Teodosie*, Arhiepiscopul Tomisului, *Nifon*, Arhiepiscopul Târgoviștei, *Pimen*, Arhiepiscopul Sucevei și Rădăuților, *Andrei*, Arhiepiscopul Alba Iuliei, *Nicolae*, Arhiepiscopul Ortodox Român al celor două Americi; *Preasfințiții: Gherasim*, Episcopul Râmnicului, *Epifanie*, Episcopul Buzăului și Vrancei, *Calinic*, Episcopul Argeșului și Muscelului, *Casian*, Episcopul Dunării de Jos, *Timotei*, Episcopul Aradului, *Lucian*, Episcopul Caransebeșului, *Sofronie*, Episcopul Oradiei, Bihorului și Sălajului, *Justinian*, Episcopul Maramureșului și Sătmarului, *Nicodim*, Episcopul Severinului și Strehaiei, *Damaschin*, Episcopul Sloboziei și Călărașilor, *Ioan*, Episcopul Covasnei și Harghitei, *Galaction*, Episcopul Alexandriei și Teleormanului, *Ambrozie*, Episcopul Giurgiului, *Daniil*, Episcop-Loctiitor (administrator) al Episcopiei Daciei Felix (Serbia), *Siluan*, Episcopul Ortodox Român din Ungaria; *Preasfințiții Episcopi-vicari patriarhali Vincențiu Ploieșteanul și Ciprian Câmpineanul*; *Preasfințiții Episcopi-vicari: Sebastian Ilfoveanul și Varsanufie Prahoveanul* ai Arhiepiscopiei Bucureștilor, *Calinic Botoșăneanul* al Arhiepiscopiei Iașilor, *Visarion Rășinăreanul* al Arhiepiscopiei Sibiului, *Irineu Bistrițeanul* și *Vasile Someșeanul* ai Arhiepiscopiei Clujului, *Gurie Gorjeanul* al Arhiepiscopiei Craiovei, *Paisie Lugojanul* al Arhiepiscopiei Timișoarei, *Siluan Marsilianul* al Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale; *Preasfințiții Arhieriei-vicari: Irineu Slătineanul* al Episcopiei Râmnicului, *Ioachim Băcăuanul* al Episcopiei Romanului, *Corneliu Bârlădeanul* al Episcopiei Hușilor, *Petroniu Sălăjanul* al Episcopiei Oradiei, Bihorului și Sălajului și *Iustin Sigheteanul* al Episcopiei Maramureșului și Sătmarului.

Absentează motivat: Înaltpreasfințitul *Iosif* Mitropolitul Ortodox Român al Europei Occidentale și Meridionale, *Preasfințiții: Eftimie*, Episcopul Romanului, *Ioachim*, Episcopul Hușilor, *Preasfințiții Episcopi-Vicari: Marc Nemțeanul*, al Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale, *Sofian Brașoveanul* al Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei, Europei Centrale și de Nord, *Ioan Casian de Vicina* al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române din cele două Americi.

Constatând prezența statutară, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel declară constituită ședința sinodală.

c. Cuvântul Preafericitului Părinte Patriarh Daniel.

În continuare, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel rostește următorul cuvânt introductiv:

"Convocarea Sfântului Sinod s-a făcut în apropierea sărbătorii hramului Patriarhiei Române, a prăznuirii Sfântului Mare Mucenic Dimitrie, Izvorătorul de Mir și a Sfântului Părinte Dimitrie din Basarabi, sfinți serbați în toată Biserica noastră. În această situație, majoritatea membrilor Sfântului Sinod au venit la Patriarhie, în după amiaza zilei de duminică, după ce la eparhii s-a oficiat Sfânta

Liturghie. De aceea, în viitor, vom avea grijă ca la convocarea Sfântului Sinod să ținem seama de sărbătorile în care ierarhii au program liturgic la eparhii.

Vă întâmpinăm cu urarea de "Bun venit!" și rugăm pe Bunul Dumnezeu să pogoare Sfântul Duh peste noi și să ne binecuvânteze pentru a lucra spre binele Bisericii și credincioșilor noștri. Este nevoie de prezența Sfântului Duh întrucât se pare că ne confruntăm mai puternic cu un duh de secularizare. În Biserica noastră, la deschiderea sesiunilor sinodale totdeauna facem rugăciune pentru invocarea Sfântului Duh, așa cum am făcut și astăzi în Catedrala Patriarhală. Mulțumim Preasfințitului Arhiepiscop-Vicar Irineu Slătineanu, care a oficiat atât Sfânta Liturghie cât și slujba Tedeum-ului la care am participat cu toții și ne-am unit cugetele în rugăciune. Am invocat ajutorul lui Dumnezeu pentru ca hotărârile noastre, în Sfântul Sinod, să fie luminate De Duhul Sfânt în mărturisirea și păstrarea dreptei credințe și în propovăduirea Cuvântului Adevărului.

În ultimul timp suntem martorii unor încercări care fac parte dintr-o strategie de a diminua importanța, rolul și autoritatea morală a Bisericii în popor, și, prin aceasta de a reduce credibilitatea preoțimii și ierarhiei bisericești. Este nevoie ca împreună să întărim încrederea credincioșilor în Biserica mamă și să răspundem cerințelor și nevoilor lor spirituale, manifestându-ne unitar și solidar în fața celor care ne atacă. Este bine ca societatea noastră să cunoască adevărul suferințelor, pătimirilor și umilințelor Bisericii în timpul regimului comunist, al dictaturii și ateismului.

Să subliniem cu demnitate lucrarea misionară și pastorală a clerului în mijlocul credincioșilor și rolul instituțiilor bisericești în menținerea unității spirituale a poporului român în perioada ateistă.

Întreaga noastră lucrare să fie călăuzită de duhul pocăinței și al demnității pentru a îndrepta ceea ce este necesar, făcând ca lumina să strălucească și să lumineze din faptele noastre și din exemplul nostru.

Vom fi în situația ca la sărbătoarea hramului Catedralei Patriarhiei Române din acest an, să inaugurăm, în București, posturile de Radio și Televiziune Trinitas ale Patriarhiei Române, ale căror studiouri vor funcționa în Palatul Patriarhiei, în sprijinul cunoașterii activității și lucrării Bisericii noastre. Vom avea astfel posibilitatea să informăm credincioșii despre viața noastră bisericească și vom avea posibilitatea să răspundem atacurilor nedrepte la adresa Bisericii, dar și să fim în dialog cu cei de bună credință, care sprijină lucrarea Bisericii. Avem fângăduința de sprijin și din partea unor sponsori binevoitori.

Din partea Chiriarhilor cerem să ne comunice numele unui reporter pentru știri și imagini din fiecare eparhie. Toți ierarhii sunt rugați ca la trecerea prin Capitală să facă vizită studiourilor Radio și TV Trinitas, pentru un interviu, pentru comunicarea unor știri din eparhie, care să fie transmise în țară pentru credincioși. Aceeași rugămintă o adresăm și ierarhilor noștri din diaspora, din epar-

hiile nou înființate, putând astfel transmite gânduri și dorințe pentru cei de acasă, din țară. Noul ziar al Patriarhiei "Lumina" va reflecta viața și lucrarea bisericească din țară și din afara granițelor. Vă adresăm frățească chemare pentru această colaborare de mare interes misionar și pastoral. Rugăm pe Atotmilostivul Dumnezeu să binecuvânteze strădaniile noastre și lucră-rile Sfântului Sinod."

În continuare, urmând să aibă loc prezentarea componentei Comisiilor Sinodale și avându-se în vedere că cel mai nou dintre ierarhi, PS Episcop *Siluan* al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria, nu este repartizat într-o Comisie Sinodală.

La propunerea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, Sfântul Sinod hotărăște:

– *Aprobă repartizarea PS Episcop Siluan al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria în Comisia pentru Comunități Externe, Relații Interortodoxe și Ecumenice, ca membru.*

d. Aprobarea Comisiilor sinodale.

Urmează apoi, la propunerea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, se dă citire componentei **Comisiilor Sinodale** de către Secretarul Sfântului Sinod, după cum urmează:

Comisia Pastorală, Monahală și Socială

1. IPS Mitropolit Laurențiu al Ardealului	Președinte
2. IPS Mitropolit Petru al Basarabiei	Membru
3. IPS Arhiepiscop Pimen al Sucevei și Rădăuților	Membru
4. PS Episcop Eftimie al Romanului	Membru
5. PS Episcop Ioachim al Hușilor	Membru
6. PS Episcop Galaction al Alexandriei și Teleormanului	Membru
7. PS Episcop-Vicar Visarion Rășinăreanul	Raportor
8. PS Episcop-Loțitor Daniil	Membru
9. PS Episcop-Vicar Vasile Someșeanul	Membru
10. PS Episcop-Vicar Paisie Lugojanul	Membru
11. PS Episcop-Vicar Sofian Brașoveanul	Membru
12. PS Arhiereu-Vicar Iustin Sigheteanul	Membru

Comisia Teologică și Liturgică

1. Preafericitul Părinte Patriarh DANIEL, Loțitor de Mitropolit al Moldovei și Bucovinei	Președinte
2. IPS Mitropolit Bartolomeu al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului	Membru
3. IPS Arhiepiscop Teodosie al Tomisului	Membru
4. PS Episcop Casian al Dunării de Jos	Raportor
5. PS Episcop Damaschin al Sloboziei și Călărașilor	Membru
6. PS Episcop-Vicar Patriarhal Ciprian Câmpineanul	Membru
7. PS Episcop-Vicar Varsanufie Prahoveanul	Membru

8. PS Episcop-Vicar Irineu Bistrițeanul	Membru
9. PS Episcop-Vicar Gurie Gorjeanul	Membru
10. PS Arhiereu-Vicar Ioachim Băcăuanul	Membru
11. PS Arhiereu-Vicar Irineu Slătineanul	Membru
12. PS Arhiereu-Vicar Petroniu Sălăjanul	Membru

Comisia Canonică-Juridică și pentru Disciplină

1. IPS Mitropolit Teofan al Olteniei	Președinte
2. IPS Arhiepiscop Andrei al Alba Iuliei	Membru
3. PS Episcop Gherasim al Râmnicului	Membru
4. PS Episcop Epifanie al Buzăului și Vrancei	Membru
5. PS Episcop Calinic al Argeșului și Muscelului	Raportor
6. PS Episcop Lucian al Caransebeșului	Membru
7. PS Episcop Justinian al Maramureșului și Sătmarului	Membru
8. PS Episcop Nicodim al Severinului și Strehaiei	Membru
9. PS Episcop-Vicar Sebastian Ilfoveanul	Membru
10. PS Episcop-Vicar Calinic Botoșăneanul	Membru
11. PS Episcop-Vicar Marc Nemțeanul	Membru
12. PS Arhiereu-Vicar Corneliu Bârlădeanul	Membru

Comisia pentru Comunități Externe, Relații Interortodoxe și Ecumenice

1. IPS Mitropolit Nicolae al Banatului	Președinte
2. IPS Mitropolit Serafim al Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei, Europei Centrale și de Nord	Membru
3. IPS Mitropolit Iosif al Mitrop.Ort.Rom. a Europei Occidentale și Meridionale	Membru
4. IPS Arhiepiscop Nifon al Târgoviștei	Raportor
5. IPS Arhiepiscop Nicolae al Arhiep. Ort. Rom. din cele două Americi	Membru
6. PS Episcop Timotei al Aradului	Membru
7. PS Episcop Ioan al Covasnei și Harghitei	Membru
8. PS Episcop Ambrozie al Giurguiului	Membru
9. PS Episcop Sofronie al Oradiei, Bihorului și Sălajului	Membru
10. PS Episcop Siluan al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria	Membru
11. PS Episcop-Vicar Patriarhal Vincențiu Ploieșteanul	Membru
12. PS Episcop-Vicar Siluan Marsilianul	Membru
13. PS Episcop-Vicar Ioan Casian de Vicina	Membru

e. Completarea și aprobarea Ordinii de zi, precum și suspendarea ședinței.

În continuare, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel supune spre aprobare **Ordinea de zi** a prezentei ședințe sinodale, în care scop, în legătură cu inaugurarea

studiourilor de radio și televiziune Trinitas propune să se introducă pe Ordinea de zi:

Temei nr. 4.548/2007 – *Solicitarea postului de televiziune Trinitas TV și a postului de radio Trinitas ale Patriarhiei Române ca fiecare eparhie să nominalizeze un reporter și un cameraman pentru corespondențe și reportaje de actualitate religioasă din teritoriu.*

PS Episcop-Vicar Patriarhal Vincențiu Ploieșteanul propune să fie acceptat în Ordinea de zi:

Temei nr. 4.527/2007 – *Referatul Cancelariei Sfântului Sinod pentru stabilirea prețului unitar de desfacere a Calendarului Bisericesc pe anul 2008 în toate unitățile bisericești din cuprinsul Patriarhiei Române.*

Ca urmare, Sfântul Sinod hotărăște:

– *Aprobă repartizarea celor două probleme la Comisia Pastorală, Monahală și Socială.*

PS Episcop Sofronie al Oradiei, Bihorului și Sălajului solicită înscrierea pe ordinea de zi:

Temei nr. 4.526/2007 – *Înființarea Episcopiei Sălajului, cu sediul în mun. Zalău cu solicitarea de aprobare a schimbării titulaturii Episcopiei Ortodoxe Române a Oradiei, Bihorului și Sălajului în Episcopia Ortodoxe Române a Oradiei, cu sediul în mun. Oradea.*

IPS Mitropolit Petru al Basarabiei cere să se înscrie pe Ordinea de zi:

Temei nr. 4.555/2007 – *Adresa nr.569/2007 a Mitropoliei Basarabiei cu solicitarea de bine-cuvântare a reactivării în formă nouă, în cuprinsul Mitropoliei Basarabiei, a următoarelor eparhii: Arhiepiscopia Chișinăului, cu sediul în municipiul Chișinău, Episcopia de Bălți (fostă a Hotinului), cu sediul în orașul Bălți, Episcopia Basarabiei de Sud (fostă de Cetatea Albă-Ismail), cu sediul în orașul Cantemir, Episcopia Ortodoxă a Dubăsarilor și a toată Transnistria (fostă Misiunea Ortodoxă Română din Transnistria), cu sediul la Dubăsari.*

Temei nr. 4.554/2007 – *Adresa nr.570/2007 a Mitropoliei Basarabiei cu solicitarea de aprobare a stemei Mitropoliei.*

IPS Mitropolit Serafim al Germaniei, Europei Centrale și de Nord roagă, de asemenea, să se înscrie pe Ordinea de zi:

Temei nr. 4.586/2007 – *Adresa nr.399/2007 a Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei, Europei Centrale și de Nord cu solicitarea de aprobare a înființării în cuprinsul Mitropoliei a Episcopiei Ortodoxe Române a Europei de Nord, cu sediul la Stockholm.*

PS Episcop-Vicar Siluan Marsilianul al Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale solicită înscrierea:

Temei nr. 4587/2007 – Adresa nr. 319/2007 a Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale cu solicitarea de aprobare a înființării Episcopiei Ortodoxe Române a Spaniei și Portugaliei.

Sfântul Sinod, având în vedere specificul și conținutul temelor propuse de către PS Episcop Sofronie, IPS Mitropolit Petru, IPS Mitropolit Serafim și IPS Mitropolit Iosif, hotărăște:

– *Aprobă înscrierea pe Ordinea de zi a propunerilor celor trei ierarhi și repartizarea lor pentru examinare la Comisia Canonică-Juridică și pentru Disciplină.*

Ca urmare a adăugirilor aprobate, la propunerea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, Sfântul Sinod hotărăște:

– *Aprobă Ordinea de zi a prezentei ședințe sinodale și repartizarea pentru studiere la Comisiile sinodale, după cum urmează:*

La Comisia Pastorală, Monahală și Socială:

1. Temei nr. 3.962/2007 – Referatul Sectorului Biserica și Societatea cu privire la **Protocolul de Cooperare în domeniul incluziunii sociale**, încheiat între Patriarhia Română și Guvernul României (2 octombrie 2007).

2. Temei nr. 4.444/2007 – Evaluarea activității pastorale a ierarhilor Bisericii Ortodoxe Române în timpul regimului comunist-ateu.

3. Temei nr. 4.548/2007 – Solicitarea postului de televiziune **Trinitas TV** și a postului de radio **Trinitas** ale Patriarhiei Române ca fiecare eparhie să nominalizeze un reporter și un cameraman pentru corespondențe și reportaje de actualitate religioasă din teritoriu.

Primește raportor: PS Episcop-Vicar Visarion Rășinăreanul

La Comisia Teologică și Liturgică:

4. Temei nr. 4490/2007 – Referatul Comisiei sinodale pentru canonizarea sfinților români cuprinzând propunerile de aprobare a Acatistului, a Slujbei Vecerniei și Utreniei, precum și a proiectului de Tomos al Sfântului Sinod pentru proclamarea canonizării Sfinților Martiri și Mărturisitori Năsăudeni: Atanasie Todoran din Bichi-giu, Vasile din Zagra, Grigore din Telciu și Vasile din Mocod (12 noiembrie).

5. Temei nr. 4.527/2007 – Referatul Cancelariei Sfântului Sinod pentru stabilirea prețului unitar de desfacere a Calendarului Bisericesc pe anul 2008 în toate unitățile bisericești din cuprinsul Patriarhiei Române.

Primește raportor: PS Episcop Casian al Dunării de Jos

La Comisia Canonică-Juridică și pentru Disciplină:

6. Temei nr. 4.011/2007 – Referatul Cancelariei Sfântului Sinod în legătură cu proiectul noului Statut pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române.

7. Temei nr. 4.502/2007 – Referatul Cancelariei Sfântului Sinod privind înscrierea în proiectul noului Statut pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române a unor prevederi referitoare la acordarea de către Sfântul Sinod a rangurilor onorifice cu titlu personal de Mitropolit onorific, pentru cei dintre Arhiepiscopi și de Arhiepiscop onorific, pentru cei dintre Episcopi.

8. Temei nr. 4.526/2007 – Adresa nr. 3.800/2007 a Mitropoliei Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului prin care IPS Mitropolit Bartolomeu înaintea Sfântului Sinod hotărârea din 18 octombrie 2007 a Adunării Eparhiale a Episcopiei Ortodoxe Române a Oradiei, Bihorului și Sălajului privind înființarea **Episcopiei Sălajului**, cu sediul în mun. Zalău și schimbarea titulaturii Episcopiei Ortodoxe Române a Oradiei, Bihorului și Sălajului în **Episcopia Ortodoxe Române a Oradiei**, cu sediul în mun. Oradea.

9. Temei nr. 4.555/2007 – Adresa nr.569/2007 a Mitropoliei Basarabiei prin care IPS Mitropolit Petru solicită aprobarea reactivării în formă nouă, în cuprinsul Mitropoliei Basarabiei a următoarelor eparhii: **Arhiepiscopia Chișinăului**, cu sediul în municipiul Chișinău, **Episcopia de Bălți (fostă a Hotinului)**, cu sediul în orașul Bălți, **Episcopia Basarabiei de Sud (fostă de Cetatea Albă-Ismail)**, cu sediul în orașul Cantemir, **Episcopia Ortodoxă a Dubăsarilor și a toată Transnistria** (fostă Misiunea Ortodoxă Română din Transnistria), cu sediul la Dubăsari.

10. Temei nr. 4.586/2007 – Adresa nr.399/2007 a Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei, Europei Centrale și de Nord prin care IPS Mitropolit Serafim solicită aprobarea înființării în cuprinsul Mitropoliei a **Episcopiei Ortodoxe Române a Europei de Nord**, cu sediul la Stockholm.

11. Temei nr. 4.587/2007 – Adresa nr. 319/2007 a Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale prin care IPS Mitropolit Iosif solicită aprobarea înființării în cuprinsul Mitropoliei a **Episcopiei Ortodoxe Române a Spaniei și Portugaliei**.

12. Temei nr. 4.505/2007 – Scrisoarea din 18 octombrie 2007 semnată de Pr. Nicholas Apostola, în numele Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române în cele două Americi, cu propunerea ca în proiectul noului Statut pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române să se prevadă că alegerea ierarhilor de la Eparhiile Ortodoxe Române de peste hotare să se facă de către organismele eparhiale electivă ale acestora.

13. Temei nr. 4.554/2007 – Adresa nr.570/2007 a Mitropoliei Basarabiei prin care IPS Mitropolit Petru solicită aprobarea stemei Mitropoliei.

Primește raportor: PS Episcop Calinic al Argeșului și Muscelului

La Comisia pentru Comunități Externe, Relații Interortodoxe și Ecumenice:

14. Temei nr. 4.327/2007 – Referatul Sectorului pentru Relații Externe Bisericești în legătură cu răspunsul Patriarhiei Moscovei privind componența dele-

gației sale în Comisia de dialog cu Patriarhia Română, referitor la problema Mitropoliei Basarabiei.

15. Temei nr. 4.529/2007 – Scrisoarea nr. 34/2007 a Schitului Românesc Prodromu din Muntele Athos cu solicitarea de a interveni la Patriarhia Ecumenică pentru ridicarea acestui așezământ românesc la rangul de mănăstire, precum și pentru nominalizarea în proiectul noului Statut al Bisericii noastre a Schiturilor Românești Prodromu și Lacu.

Primește raportor: IPS Arhiepiscop Nifon al Târgoviștei

În legătură cu Odinea de zi, *PS Episcop Damaschin al Sloboziei și Călărașilor*, cerând cuvântul, solicită să se reia în discuție scrisoarea semnată de 18 ierarhi ai Sfântului Sinod pentru ridicarea tuturor eparhiilor la rangul de Mitropolie, prezentată în una din ședințele precedente, în timpul Preafericitului Patriarh Teoctist.

PS Episcop Daniil, Locțiitor (administrator) al Episcopiei Daciei Felix, solicită să se ia în discuție și problema Protopopiatului Dacia Ripensis (Halic) și să fie înscris în Statut.

Preafericitul Părinte Patriarh Daniel precizează că problemele se vor lua în discuție când se va examina Statutul, la secțiunile respective.

După aceste lămuriri, la orele 11⁰⁰, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel suspendă ședința plenară, urmând examinarea lucrărilor în Comisiile Sinodale.

f. Reluarea lucrărilor în plenul Sfântului Sinod.

La orele 13⁰⁰, sub președinția Preafericitului părinte Patriarh Daniel, se reiau lucrările în Sfântului Sinod în plen, cu aceeași prezență de la ședința de dimineață.

COMISIA PASTORALĂ, MONAHALĂ ȘI SOCIALĂ

Preafericitul Părinte Patriarh invită pe *PS Episcop-Vicar Visarion Rășinăreanul*, raportorul *Comisiei Pastorale, Monahală și Socială* să prezinte referatele asupra problemelor date în studiu, după cum urmează:

Temei nr. 4.444/2007 – Referatul Biroului de Presă și Comunicații al Patriarhiei Române, având ca obiect Evaluarea activității pastorale a ierarhilor Bisericii Ortodoxe Române în timpul regimului comunist ateu.

Pe marginea referatului prezentat au luat cuvântul: *Preafericitul Părinte Patriarh Daniel*, *IPS Mitropolit Laurențiu al Ardealului*, *IPS Arhiepiscop Andrei al Alba Iuliei*, *PS Episcop Calinic al Argeșului și Muscelului*, *IPS Mitropolit Bartolomeu al Clujului*, *PS Arhiereu-Vicar Iustin Sigheteanul* și *PS Episcop Casian al Dunării de Jos*, care au formulat numeroase opinii cu privire la aspectele aduse în discuție.

La invitarea Preafericitului Părinte Președinte, *Domnul George Enache*, istoric, prezintă plenului stadiul activității Comisiei speciale de istorici îndatorată de

Sfântul Sinod cu elaborarea unui amplu studiu în legătură cu adevărul despre activitatea Bisericii în vremea comunismului și ateismului la noi.

În încheierea amplelor discuții care au avut loc, *Preafericitul Părinte Patriarh Președinte* concluzionează cu următoarele precizări: *necesitatea redactării unei scrisori către Senat și a unui Comunicat al Sfântului Sinod care să fie dat publicității și să fie prelucrat și la nivel de eparhii cu clerul; continuarea lucrării Comisiei speciale pentru cercetarea arhivelor în vederea evaluării activității pastorale a Bisericii Ortodoxe Române în perioada comunistă și ateistă; posibilitatea lărgirii Comisiei pentru studierea raportului Tismăneanu, prin cooptare de noi membri.*

Urmare examinării referatului Biroului de Presă și Comunicații al Patriarhiei Române, privind evaluarea activității pastorale și misionare a Bisericii Ortodoxe Române în perioada comunistă și ateistă;

Ținând seama de discuțiile care au avut loc în Plenul Sfântului Sinod și de concluziile Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, Sfântul Sinod aprobă să se dea publicității următorul **Comunicat de presă**:

“Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității, în starea și structura actuală, nu poate să evalueze în mod nepărtinitor și nepartinic activitatea clericilor ortodocși din timpul dictaturii comuniste

Din luările de poziție ale unor membri ai Colegiului Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității (CNSAS), Sfântul Sinod constată comportamentul în vădită contradicție cu legea și principiile deontologice ale statutului de membru în Colegiu. De asemenea, Sfântul Sinod constată metoda defectuoasă de lucru a acestei instituții privind activitatea unor clerici ortodocși din perioada dictaturii comuniste. Potrivit legislației în vigoare, deciziile luate de Colegiul CNSAS trebuie anunțate în scris persoanelor interesate, adică atât celui care a cerut verificarea, cât și celui care a primit verdictul, și nu făcute publice, prin scurgere de informații către presă. În plus, unii ierarhi ortodocși au fost amenințați prin presă, înainte de a se pronunța verdictul, într-un limbaj umilitor, în mod curios, similar cu cel al anchetatorilor de la securitatea de altă dată. Până în prezent, nu avem cunoștință de rezultatul vreunei anchete asupra acestor cazuri de indisciplină internă nici de către CNSAS, nici de către Comisia parlamentară care se ocupă de controlul activității CNSAS, situație care pune sub semnul întrebării credibilitatea acestei instituții.

Biserica a fost, în timpul dictaturii comuniste, singura instituție care nu s-a identificat cu ideologia ateistă de stat, ceea ce a determinat din partea regimului ateu folosirea prin intermediul fostei securități a unor mijloace de presiune inimaginabile, inclusiv forțarea la cooperare și semnarea de angajamente. Întrucât nu ține cont de contextual extrem de ostil în care Biserica a supraviețuit și nu poate înțelege umilirea și șantajul la care au fost supuși clericii ortodocși în tim-

pul dictaturii comuniste, Colegiul CNSAS, prin verdictele sale sumare, pripite și tendențioase, nu poate, în starea și structura actuală, să evalueze, în mod nepărtinitor, nepartinic și obiectiv, activitatea clericilor ortodocși din timpul dictaturii comuniste.

*Prin urmare, Comisia de istorici ai Bisericii Ortodoxe Române – înființată prin hotărârea luată în ședința Sfântului Sinod din luna februarie 2007, desfășurată sub președinția vrednicului de pomenire Părintele Patriarh Teoctist – va continua studiul privind **persecutarea și suferința Bisericii Ortodoxe Române în perioada dictaturii comuniste**. Având în vedere perioada îndelungată a regimului comunist din România, Comisia va elucida toate aspectele legate de situația Bisericii Ortodoxe Române în anii comunismului.*

Evaluarea acestei perioade se va face potrivit propriilor criterii de analiză, care vor face distincție între situațiile în care colaborarea cu securitatea a adus daune Bisericii sau unor terțe persoane și cele în care colaborarea a fost o condiție a supraviețuirii și activității misionare-pastorale a comunităților bisericești.

*Rezultatele acestor cercetări vor fi aduse periodic la cunoștința credincioșilor și a opiniei publice în special prin presa bisericească (postul de televiziune Trinitas TV, radiourile și publicațiile bisericești, internet, etc.), dar și prin alte canale media, iar, la finalizare vor fi publicate într-o lucrare la Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, cu titlul **“Supraviețuirea și suferința Bisericii în timpul dictaturii comuniste”**. Această lucrare se justifică cu atât mai mult cu cât, potrivit literei și spiritului Constituției României și Legii nr. 489/ 2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor, cultele sunt autonome față de stat și au propriile instanțe de judecată morală și canonică.*

Așa-numita deconspirare a clericilor colaboratori ai securității, prin verdicte de ordin moral, care seamănă cu asasinatelor morale, se încadrează într-o campanie amplă și pe termen lung de discreditare a Bisericii și diminuarea rolului acesteia în societatea românească, inclusiv prin scoaterea icoanelor și orelor de religie din școlile publice, precum și prin încercările de reducere a sprijinului Statului pentru activitățile Bisericii.

În acest context, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române adresează clerului și credincioșilor îndemn la rugăciune, discernământ și comuniune bisericească". (Biroul de Presă al Patriarhiei Române)

Temei nr. 4548/2007 – Solicitarea postului de televiziune Trinitas TV și a postului de radio Trinitas ale Patriarhiei Române, ca fiecare Eparhie din Biserica Ortodoxă Română să nominalizeze un reporter și un cameraman pentru corespondențe și reportaje de actualitate religioasă din teritoriu.

Având în vedere importanța prezenței acestor reportaje din teritoriu pentru a ilustra viața și actualitatea religioasă atât la postul de televiziune Trinitas TV, cât și la postul de radio Trinitas ale Patriarhiei Române;

În urma discuțiilor care au avut loc și la propunerea Comisiei Pastorală, Monahală și Socială, Sfântul Sinod hotărăște:

– *Adresează IIPPSS și PPSS Chiriarhi de la eparhiile din cuprinsul Bisericii Ortodoxe Române rugămintea de a dispune nominalizarea unui reporter și a unui cameraman pentru corespondențe și reportaje de actualitate religioasă din teritoriu, care vor fi utilizate atât de postul de televiziune Trinitas TV, cât și de postul de radio Trinitas ale Patriarhiei Române.*

– *Numele reporterului și cameramanului, precum și numărul de telefon la care pot fi contactați să fie comunicate Patriarhiei Române, prin Biroul de Presă (tel. 012.406.71.67, fax 021.406.71.72).*

La orele 14³⁰, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel suspendă ședința de lucru.

g. Continuarea lucrărilor în plenul Sfântului Sinod.

La orele 16³⁰, Preafericitul Părinte Președinte deschide ședința de lucru în plen. Sunt prezenți aceiași membrii ai Sfântului Sinod ca la ședința de dimineață.

COMISIA TEOLOGICĂ ȘI LITURGICĂ

Preafericitul Părinte Patriarh Președinte invită pe *PS Episcop Casian, al Dunării de Jos, raportorul Comisiei Teologice și Liturgice* să prezinte referatele comisiei, după cum urmează:

Temei nr. 4490/2007 – Referatul Comisiei sinodale pentru canonizarea sfinților români întrunită în ziua de 22 octombrie 2007 la Reședința Patriarhală, cuprinzând propunerile de aprobare a *Studiului-Document*, a *Acatistului*, a *Slujbei Vecerniei și Utreniei*, a *Sinaxarului*, a *Icoanei*, precum și a proiectului de *Tomos al Sfântului Sinod pentru proclamarea canonizării Mucenicului Atanasie Todoran din Bichigiu și a celor împreună cu el: Vasile din Zagra, Grigore din Telciu și Vasile din Mocod, cu dată de prăznuire la 12 noiembrie.*

Luând act că, în aducerea la îndeplinire a hotărârii nr. 2.710 luată de Sfântul Sinod în ședința de lucru din 20 iunie 2007, Comisia sinodală pentru canonizarea sfinților a definitivat și prezentat spre aprobare Sfântului Sinod *Studiul-Document* cuprinzând argumente canonice, istorice și pastoral-misionare pentru susținerea propunerii de canonizare a Mucenicului Atanasie din Bichigiu și a celor împreună cu dânsul, reținându-se: *Viața curată a Mucenicului Atanasie Todoran, Apărător al credinței, Apărător al demnității umane, Cinstirea de către credincioși ca om drept și apărător al dreptei credințe, încă din timpul vieții sale, Sfârșitul său mucenicesc, fiind tras pe roată împreună cu cei amintiți mai sus, toate aceste fapte de sfințenie atestând vrednicia și sfințenia vieții lor;*

Având în vedere că, pentru finalizarea procedurii de cinstire ca sfinți, prin rânduielei de cult, Comisia sinodală pentru canonizarea sfinților români a cercetat,

corectat, diortosit și însușit *Acatistul*, *Slujba Vecerniei*, a *Utreniei* și *Sinaxarul* alcătuite de PS Arhiepiscop-Vicar Ioachim Băcăuanul după textele puse la dispoziție de Comisia Liturgică a Mitropoliei Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului și că, totodată Comisia sinodală a examinat Icoana Mucenicului Atanasie din Bichigiu și a celor împreună cu dânsul întocmită la Arhiepiscopia Clujului, considerându-o corespunzătoare și propunând aprobarea lor de către Sfântul Sinod;

Constatând că, în urma examinării Studiului-Document, a cercetării și definitivării Slujbelor liturgice și a Icoanei Mucenicului Atanasie din Bichigiu și a celor împreună cu dânsul, Comisia sinodală pentru canonizarea sfinților români și-a formulat convingerea că sunt suficiente mărturii pentru canonizarea acestora, în care scop a întocmit și a propus aprobării și *Tomosul Sfântului Sinod pentru proclamarea canonizării*;

La propunerea Comisiei Teologice și Liturgice, pe baza recomandărilor Comisiei sinodale pentru canonizarea sfinților români și în urma discuțiilor care au avut loc în cadrul cărora s-a precizat că este necesar ca înscriere în Calendarul Bisericesc să fie următoarea **“Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni: Atanasie Todoran din Bichigiu, Vasile din Mocod, Grigore din Zagra și Vasile din Telciu”**, Sfântul Sinod hotărăște:

– *Aprobă canonizarea Sfântului Martir Atanasie Todoran din țara Năsăudului și a celor împreună dânsul, Vasile din Mocod, Grigore din Zagra și Vasile din Telciu, cu cinstire generală ca Sfinți, urmând a fi înscriși în Calendarul bisericesc cu titulatura: Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni: Atanasie Todoran din Bichigiu, Vasile din Mocod, Grigore din Zagra și Vasile din Telciu, cu serbare la 12 noiembrie.*

– *Înscrierea în Calendarul bisericesc și în cărțile de cult se va face cu cruce neagră, simplă, ca sfinți cu polieleu, după Sfântul Ioan cel Milostiv patriarhul Alexandriei și Cuviosul Nil Pustnicul.*

– *Aprobă textele slujbelor religioase în cinstea Sfinților Martiri și Mărturisitori Năsăudeni (Acatist, Vecernie, Utrenie, Tropar, Condac și Sinaxarul), acestea urmând a fi tipărite prin purtarea de grijă a Arhiepiscopiei Clujului și inserate în Mineiul și Acatistierul Sfinților Români ce se vor publica la Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române.*

– *Aprobă Icoana zugrăvită în cinstea lor, așa cum s-a prezentat Comisiei.*

– *Aprobă Tomosul Sfântului Sinod pentru proclamarea Sfinților Martiri și Mărturisitori Năsăudeni, urmând ca data proclamării solemne să se stabilească de IPS Mitropolit Bartolomeu al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului, în consultare cu Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.*

– *Aprobă ca biserici și mănăstiri care se vor zidi să poarte hramul “Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni: Atanasie Todoran din Bichigiu, Vasile din Mocod, Grigore din Zagra și Vasile din Telciu”.*

– *Aprobă ca Centrele Eparhiale să corecteze înscrierea sfinților din ziua de 12 noiembrie în Calendarul bisericesc pe anul 2008, astfel: “12. Sf Ioan cel Milostiv patriarhul Alexandriei; Cuv. Nil Pustnicul; † Sfinții Martiri și Mărturisitori Nă-săudeni: Atanasie Todoran din Bichigiu, Vasile din Mocod, Grigore din Zagra și Vasile din Telciu”.*

Temei nr. 4527/2007 – Referatul Cancelariei Sfântului Sinod pentru stabilirea prețului unitar de vânzare al acestuia la unitățile de cult din întreaga Patriarhie Română.

Din referat reiese că în temeiul mandatului și a îndrumărilor primite din partea Sfântului Sinod, Pr. Constantin Pârvu, vicar administrativ patriarhal a întocmit calendarul bisericesc pe anul 2008, care a și fost difuzat prin delegați unora dintre eparhii în vederea imprimării în tipografiile eparhiale.

Întrucât, potrivit hotărârilor anterioare ale Sfântului Sinod, prețul calendarului bisericesc trebuie imprimat pe fiecare calendar, foaie sau agendă, este necesar ca Sfântul Sinod să precizeze, ca în fiecare an, prețul unitar al calendarului bisericesc.

Ținând seama de investiția făcută de tipografiile eparhiale, de nevoia de a sprijini unitățile de cult, dar și de cerința de a avea prețuri accesibile majorității credincioșilor din rațiuni misionare și pastorale;

Având în vedere recomandarea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel de a se supune examinării și hotărârii Sfântului Sinod propunerea de menținere în anul 2008, a prețului calendarului bisericesc din anul 2007, care a fost de 3 lei, exemplarul;

În urma discuțiilor care au avut loc și la propunerea Comisiei Teologice și liturgice, Sfântul Sinod hotărăște:

– *Aprobă prețul unitar de desfacere a Calendarului Bisericesc pentru anul 2008 la suma de 3,00 lei, valabil în toate unitățile bisericești din eparhiile Patriarhiei Române, precum și imprimarea acestuia pe textul calendarului, în orice format se va tipări.*

– *Centrele eparhiale vor lua măsuri pentru imprimarea calendarului bisericesc, cu precădere în tipografiile eparhiale sau dacă nu există condiții, la Tipografia Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române.*

– *Centrele eparhiale vor lua măsuri pentru interzicerea imprimării și difuzării de către mănăstiri și parohii a calendarului bisericesc, altul decât cel al eparhiei.*

– *În vederea protejării intereselor bisericești, Centrelor Eparhiale să li se reamintească îndatorirea de a imprima pe Calendarul bisericesc, indiferent de format: Stema Eparhiei, Stema Patriarhiei Române, precizarea “Toate drepturile rezervate (Arhi) Episcopiei...”, prețul de desfacere, precum și Tipografia la care s-a făcut imprimarea calendarului eparhial.*

Temei nr. 3434/2007 – Informare a Sectorului Învățământ al Patriarhiei Române, cu privire la reîncadrarea specializării Teologie Pastorală, în structura de învățământ de 4 ani de studiu – 240 de credite.

Din referat reiese că prin Hotărârea de Guvern nr.676/28.06.2007 pentru aprobarea nomenclatorului domeniilor de licență, s-au acordat specializării Teologie Pastorală 240 de credite, corespunzătoare unei structuri de învățământ pe 4 ani de studiu, fiind abrogată HG nr. 916/2005, care fixa această perioadă de studiu la 3 ani.

Această Hotărâre a fost luată în urma unui acord de principiu, obținut în cadrul ședinței Sfântului Sinod din 14-15 noiembrie 2006, ca urmare a discuției dintre IPS Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei și Domnul Ministru Mihail Hărdău. În urma acestui acord, Sectorul Învățământ al Patriarhiei a transmis Ministerului Educației și Cercetării adresa nr.4439/2006 prin care se solicita un răspuns oficial și revenirea la sistemul de 4 ani de studiu, situație reglementată în momentul de față prin HG 676 / 28.06.2007.

În urma discuțiilor în plen în cadrul căreia au intervenit *Preafericitul Părinte Patriarh Daniel și IPS Bartolomeu, Mitropolitul Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului*, și la propunerea Comisiei Teologice și Liturgice, Sfântul Sinod hotărăște:

– *Ia act de Hotărârea Guvernului nr. 676/28.06.2007, prin care s-au acordat specializării Teologie Pastorală 240 de credite, corespunzătoare unei structuri de învățământ pe 4 ani de studiu;*

– *Facultățile de Teologie Ortodoxă vor restructura programele de la specializarea Teologie Pastorală, conform noilor reglementări.*

Temei nr. 3440/2007 – Informare a Sectorului Învățământ teologic și Educație religioasă al Patriarhiei Române cu privire la consfătuirea cu inspectorii de Religie din 7 septembrie 2007.

În data de 7 septembrie 2007, la Palatul Patriarhiei, a avut loc *Consfătuirea cu inspectorii de Religie* din țară, organizată de Ministerul Educației și Cercetării în colaborare cu Patriarhia Română. Consfătuirea și-a desfășurat lucrările sub coordonarea PS Ciprian Câmpineanul, Episcop-Vicar Patriarhal, a Domnului Lect. Univ. Dr. Vasile Timiș, delegat al Ministerului Educației și a Diac. Prof. Nicu Octavian, consilier patriarhal la Sectorul Învățământ al Patriarhiei Române.

Referatul redă în cuprinsul său amplele discuții care au avut loc în cadrul Consfătuirii, opiniile și propunerile formulate spre a fi aduse la cunoștința Sfântului Sinod, inclusiv cele privitoare la proiectul noii legi a învățământului, care va fi trimis spre dezbateră în Parlament.

Pe marginea referatului prezentat au luat cuvântul în plenul Sfântului Sinod: *IPS Arhiepiscop Andrei al Alba Iuliei, IPS Mitropolit Bartolomeu al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului, PS Episcop Ioan al Episcopiei Harghitei și Covasnei*, iar cu permisiunea Preafericitului Părinte Patriarh Președinte și Diac. *Nicu Octavian*, consilier patriarhal.

Având în vedere că participanții la consfătuire au analizat cu responsabilitate probleme importante privind dezvoltarea învățământul teologic și religios din România;

Ținând seama de faptul că propunerile făcute au o importanță deosebită în contextul reformei învățământului și pentru buna desfășurare a procesului de învățământ teologic și religios, precum și faptul că aceste hotărâri trebuie implementate cât mai curând;

În urma discuțiilor în plen și la propunerea Comisiei Teologice și Liturgice, Sfântul Sinod hotărăște:

– *Ia act cu aprobare de lucrările Consfătuirii cu inspectorii de Religie, din data de 7 septembrie 2007, conform procesului verbal redat mai sus;*

– *Aprobă propunerile formulate, cu precizarea necesității urmării atente a acestora:*

a. revizuirea programelor școlare pentru examenele de bacalaureat la seminarii, de titularizare și grade didactice în învățământ, să fie analizate și elaborate pe viitor în cadrul unor consfătuiri ale inspectorilor de religie la care să fie convocați și profesori care predau Religia și au probat competența în domeniu;

b. elaborarea de manuale didactice pentru seminariile teologice pe fiecare disciplină și an de studiu;

c. organizarea mai multor cursuri de formare pentru inspectorii de religie, dar și pentru profesorii de religie;

d. elaborarea unei fișe de evaluare unică pentru disciplina religie în vederea acordării gradației de merit, întocmită în cadrul unei întâlniri a inspectorilor de Religie;

e. decizia de numire a profesorului de religie la catedră să poarte și semnătura inspectorului de religie.

COMISIA PENTRU COMUNITĂȚI EXTERNE, RELAȚII INTERORTODOXE ȘI ECUMENICE

La invitarea Preafericitului Părinte Patriarh Teoctist, *IPS Arhiepiscop Nifon al Târgoviștei, în calitate de Raportor al Comisiei pentru Relații Externe Bisericești*, dă citire referatelor acestei Comisii, după cum urmează:

Temei nr. 4327/2007 – Referatul Sectorului pentru Relații Bisericești în legătură cu scrisoarea Patriarhiei Moscovei, privind modificarea componenței delegației sale în Comisia de dialog cu Patriarhia Română, referitor la problema Mitropoliei Basarabiei.

La Patriarhia Română, s-a primit o scrisoare (nr. 2273 din 27.07.2007), în care PS Episcop Marc de Egorievsk comunică modificarea componenței delegației Patriarhiei Moscovei, respectiv înlocuirea PS Anatolie de Cahul și Comrat cu PS Marchel de Bălți și Fălești, propunând ca loc de desfășurare a întâlnirii orașul Moscova, în zilele de 19-20 noiembrie 2007.

Ca urmare a celor prezentate în cuprinsul referatului au luat cuvântul *Preafericitul Părinte Patriarh Daniel* și *IPS Mitropolit Petru al Basarabiei* care au prezentat aspecte recente în legătură cu dialogul și componența Comisiei de dialog, precum și cu unele realități recente din viața Mitropoliei Basarabiei, inclusiv hotărârea definitivă a Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova din 2004 și modificările înregistrate la Statutul de organizare și funcționare a Mitropoliei Autonome a Basarabiei, aceasta fiind recunoscută drept “*succesoare spirituală, canonică, istorică a Mitropoliei Basarabiei care a funcționat până în anul 1944 inclusiv*”, cu eparhiile ei componente: Arhiepiscopia Chișinăului; Episcopia de Bălți (fostă a Hotinului), cu sediul în orașul Bălți; Episcopia Basarabiei de Sud (fostă de Cetatea Albă-Ismail), cu sediul în orașul Cantemir; și Episcopia Ortodoxă a Dubăsarilor și a toată Transnistria (fostă Misiunea Ortodoxă Română din Transnistria), cu sediul la Dubăsari.

În urma discuțiilor purtate, a precizărilor aduse în cadrul discuțiilor și la propunerea Comisiei pentru Comunități Externe, Relații Interortodoxe și Ecumenice, Sfântul Sinod plenar hotărăște:

– *Ia act de noua componență a delegației Patriarhiei Moscovei în Comisia de dialog bilateral pe tema Mitropoliei Basarabiei;*

– *Având în vedere alegerea IPS Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, desemnat de Sfântul Sinod ca președinte al delegației Bisericii Ortodoxe Române în dialogul cu Patriarhia Moscovei, ca Întâistătător al Bisericii noastre, delegația Bisericii Ortodoxe Române va cuprinde următorii membri: **Președinte:** IPS Nifon, Arhiepiscopul Târgoviștei (președinte); **Membrii:** PS Casian, Episcopul Dunării de Jos, PS Ciprian Câmpineanul, Episcop-Vicar Patriarhal și Dl. Vlad Cubreacov, membru al Adunării Eparhiale a Mitropoliei Basarabiei;*

– *Acceptarea locului și datei desfășurării întâlnirii de dialog, propuse de Patriarhia Moscovei.*

În continuare, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel invită pe *PS Episcop Calinic al Argeșului și Muscelului, raportorul Comisiei Canonică, Juridică și pentru Disciplină*, să prezinte referatele acestei Comisii, după cum urmează:

Temei nr. 4.502/2007 – Referatul Cancelariei Sfântului Sinod privind înscrierea în proiectul noului Statut pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române a unor prevederi referitoare la acordarea de către Sfântul Sinod a rangurilor onorifice cu titlu personal de Mitropolit onorific, pentru cei dintre Arhiepiscopi și de Arhiepiscop onorific, pentru cei dintre Episcopi.

În referat se arată că în anii din urmă au existat **mai multe solicitări** din partea unor Arhiepiscopii de a fi ridicate la rangul de Mitropolii (*Arhiepiscopia Tomisului, Arhiepiscopia Sucevei și Rădăușilor, Arhiepiscopia Alba Iuliei*), iar din partea unor Episcopii de a fi ridicate la rangul de Arhiepiscopii (*Episcopia Buzău-*

lui, *Episcopia Argeșului și Muscelului, Episcopia Maramureșului și Sătmăruului*), precum și o solicitare comună a mai multor membri ai Sfântului Sinod de a se adopta sistemul existent în Biserica Greciei, ca toate scaunele eparhiale să fie ridicate la rangul de Mitropolie.

Având în vedere cele de mai sus și dând urmare recomandărilor Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, privind posibilitatea de a se răspunde într-o anumite modalitate acestor solicitări fără a fi afectată structura canonică a organizării administrativ teritoriale a Bisericii noastre, în sensul ca Sfântul Sinod să acorde cu titlu personal unor ierarhi eparhioți ranguri de mitropolit onorific și arhiepiscop onorific;

Constatând că în alte Biserici Ortodoxe surori există practica de a se acorda ranguri onorifice cu titlu personal unor ierarhi, fără a se afecta orânduirea scaunelor eparhiale prevăzută de Statutele sau dipticele lor, fapt reglementat și prin prevederile Can. 7^{I Ec.} și Can. 12^{IV Ec.};

Preafericitul Părinte Patriarh Daniel a aprobat ca propunerea de mai sus să fie supusă examinării Sfântului Sinod în cadrul art.7 din proiectul noului Statut pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, în care să fie înscrise următoarele prevederi referitoare la acordarea de către Sfântul Sinod a rangurilor onorifice cu titlu personal, redactarea acestor propuneri să se facă astfel:

“Art.7 - (3) Ierarhii eparhioți din unele scaune chiriarhale cu trecut istoric recunoscut și importanță pastoral-misionară, administrativă și cultural-națională, care s-au distins printr-o slujire chiriarhală deosebită și îndelungată a Bisericii, la propunerea Patriarhului făcută în consultare cu Sinodul Permanent, pot primi cu aprobarea Sfântului Sinod ranguri cu titlu personal, de mitropolit onorific cei dintre arhiepiscopi și de arhiepiscop onorific cei dintre episcopi, eparhia pe care o păstoresc păstrându-și, în continuare locul stabilit în dipticele canonic și administrativ al Bisericii Ortodoxe Române.

(4) Membrii Sfântului Sinod cărora li se acordă ranguri onorifice cu titlu personal, vor fi înscriși în lista membrilor Sfântului Sinod și pomeniți la slujbele religioase după Mitropoliții, respectiv după Arhiepiscopii din ordinea administrativă a Bisericii Ortodoxe Române.

(5) Ierarhii succesori în scaunul arhiepiscopilor și episcopilor care au primit ranguri onorifice cu titlu personal nu preiau dreptul de a folosi acest rang.”

Pe marginea acestei propuneri au luat cuvântul, în ordine, prezentând unele completări: *PS Episcop Calinic al Argeșului și Muscelului, IPS Mitropolit Teofan, PS Episcop Gherasim, PS Episcop Epifanie, PS Episcop Justinian al Maramureșului.*

Preafericitul Părinte Patriarh Președinte face unele precizări în legătură cu amendamentul prezentat și supune votului Sfântului Sinod propunerea de introducerea în proiectul de Statut a textului respectiv.

În urma discuțiilor purtate, a lămuririlor date de Preafericitul Părinte Patriarh Daniel și a rezultatului votării, constatându-se că majoritatea membrilor Sfântului Sinod au votat pentru introducerea în Statut a rangurilor onorifice, Sfântul Sinod hotărăște:

– *Aprobă ca art. 7, alin. 3, 4 și 5 să se introducă în Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, în redactarea care a fost prezentată de către Comisia Canonică, Juridică și pentru Disciplină.*

Temei nr. 4526/2007 – Adresa nr.3.800/2007 a Mitropoliei Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului prin care IPS Mitropolit Bartolomeu a înaintat Sfântului Sinod hotărârea din 18 octombrie 2007 a Adunării Eparhiale a Episcopiei Oradiei, Bihorului și Sălajului cu privire la înființarea Episcopiei Zalăului, Silvaniei și Sălajului.

Din adresa respectivă reiese că IPS Bartolomeu, în calitate de mitropolit al locului, a prezidat ședința extraordinară a Adunării Eparhiale a Episcopiei Oradiei, Bihorului și Sălajului, convocată de PS Episcop Sofronie pentru ziua de 18 octombrie 2007, în cadrul căreia a fost aprobată cu unanimitate, de toți membrii Adunării Eparhiale, propunerea de înființare a Episcopiei Zalăului, Silvaniei și Sălajului, cu sediul în municipiul Zalău, PS Episcop Sofronie înaintând Sfântului Sinod documentele de fundamentare a acestei hotărâri.

Din studierea documentelor prezentate, Comisia Canonică, Juridică și pentru Disciplină a reținut argumentele de ordin pastoral-misionar, istoric și canonic-administrativ prezentate în sprijinul solicitării de înființare a Episcopiei Zalăului, Silvaniei și Sălajului, cu sediul în municipiul Zalău, propunând Sfântului Sinod aprobarea înființării acesteia ca sufragană a Mitropoliei Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului.

Având în vedere că hotărârea Adunării Eparhiale a Episcopiei Ortodoxe Române a Oradiei, Bihorului și Sălajului din 18 octombrie 2007 pentru înființarea Episcopiei Zalăului, Silvaniei și Sălajului reprezintă concretizarea unei mai vechi dorințe a clerului și credincioșilor din județul Sălaj de a se constitui în Eparhie în jurisdicția canonică a Mitropoliei Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului, prin desprinderea acestui județ de actuala Episcopie Ortodoxă Română a Oradiei, Bihorului și Sălajului, urmând ca în caz de înființare să se modifice și titulatura Episcopiei Ortodoxe Române a Oradiei Bihorului și Sălajului.

Luând act că în cadrul discuțiilor care au avut loc în plenul Sfântului Sinod, atât *IPS Mitropolit Bartolomeu* cât și *PS Sofronie*, Chiriarhul Episcopiei Ortodoxe Române a Oradiei Bihorului și Sălajului au adus precizări și completări necesare în favoarea aprobării acestei noi eparhii;

Constatând că, în urma dezbaterilor care au avut loc cu privire la titulatura noii eparhii s-a concluzionat că pentru această nouă eparhie este mai indicată titu-

latura **Episcopia Sălajului, cu sediul în municipiul Zalău**, care să fie înscrisă în Statut după Episcopia Ortodoxă Română a Maramureșului și Sătmarului;

Ținând seama de solicitarea formulată în cadrul dezbaterilor din plen de către PS Episcop Sofronie al Episcopiei Ortodoxe Române a Oradiei, Bihorului și Sălajului ca, după aprobarea noii eparhii cu jurisdicție asupra județului Sălaj, să se aprobe și modificarea titulaturii eparhiei pe care o păstrează în prezent în **Episcopia Ortodoxă Română a Oradiei, cu sediul în municipiul Oradea**, cu înscrierea corespunzătoare în Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, deoarece nu va mai avea jurisdicție asupra județului Sălaj, care va forma noua episcopie;

Având în vedere că Sfântul Sinod și-a exprimat în unanimitate, prin vot deschis, acordul pentru înființarea Episcopiei Sălajului, cu sediul în municipiul Zalău precum și pentru modificarea titulaturii Episcopiei Ortodoxe Române a Oradiei, Bihorului și Sălajului, în Episcopia Ortodoxă Română a Oradiei, cu sediul în municipiul Oradea;

În urma discuțiilor care au avut loc și la propunerea Comisiei Canonice, Juridice și pentru Disciplină, Sfântul Sinod hotărăște:

– *Ia act de hotărârea din 18 octombrie 2007 a Adunării Eparhiale extraordinare a Episcopiei Ortodoxe Române a Oradiei, Bihorului și Sălajului cuprinzând propunerea de înființare a unei eparhii în județul Sălaj.*

– *Aprobă înființarea **Episcopiei Sălajului, cu sediul în municipiul Zalău**, ca sufragana a Mitropoliei Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului și înscrierea noii eparhii în urma Episcopiei Ortodoxe Române a Maramureșului și Sătmarului, la pct.21 cu modificarea corespunzătoare a art. 5, par. IV din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române.*

– *Aprobă modificarea titulaturii actualei Episcopii Ortodoxe Române a Oradiei, Bihorului și Sălajului în **Episcopia Ortodoxă Română a Oradiei, cu sediul în municipiul Oradea**, cu modificarea corespunzătoare a art. 5, par. 5, pct. 19 din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române.*

– *Aprobă ca de această hotărâre a Sfântului Sinod să se țină seamă la definitivarea noului Statut pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române.*

– *Adresează rugămintea IPS Mitropolit Bartolomeu al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului să dispună măsurile statutare și regulamentare bisericești, privind organizarea alegerilor pentru constituirea organismelor deliberative și executive eparhiale (Adunarea Eparhială, Consiliul Eparhial) prin: **a.** solicitarea Deciziei Patriarhale pentru fixarea datei alegerilor mirenești și preoțești pe baza agendei pe care o va stabili; **b.** constituirea noii Adunări Eparhiale și **c.** înaintarea la Cancelaria Sfântului Sinod a listei membrilor clerici și mireni ai acesteia*

în vedere emiterii Deciziei Patriarhale de confirmare a Adunării Eparhiale a Episcopiei Sălajului.

Temei nr. 4586/2007 – Adresa nr. 399/2007 a Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei, Europei Centrale și de Nord cu propunerea IPS Mitropolit Serafim pentru înființarea Episcopiei Ortodoxe Române a Europei de Nord, cu sediul la Stockholm.

Din scrisoarea înaintată Sfântului Sinod reiese că înființarea Episcopiei Ortodoxe Române a Europei de Nord, cu sediul la Stockholm, are scopul de a răspunde cerințelor pastorale și misionare tot mai sporite pe care le reclamă existența unităților bisericești ortodoxe române din Nordul Europei.

Ca urmare a acestei scrisori și în cadrul dezbaterilor privind revizuirea Statutului pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române s-a constatat necesitatea introducerii nominale a tuturor eparhiilor ortodoxe române existente în afara granițelor țării la această dată. În acest context membrii Sfântului Sinod au analizat, cu maximă responsabilitate, noul context de desfășurare a vieții bisericești, apreciind că o atenție sporită trebuie acordată credincioșilor ortodocși români aflați în număr foarte mare în străinătate și care necesită o activitate pastoral-misionară mult sporită.

Având în vedere că potrivit prevederilor cuprinse în Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, Sfântul Sinod are îndatorirea de a răspunde, în mod adecvat și responsabil, realităților existente în cadrul comunităților ortodoxe române din afara granițelor țării, în duhul frățietății panortodoxe și potrivit canonicității;

Ținând seama că între măsurile ce se pot aplica neîntârziat în scopul asigurării unei prezențe ortodoxe române stabile, la nivel de ierarh, pentru împlinirea misiunii sacramentale, învățătoarești și pastoral-misionare în rândul credincioșilor ortodocși români din afara granițelor țării, s-a considerat că este necesar să se adopte hotărâri privind organizarea numeroaselor comunități ortodoxe române de peste hotare în structuri eparhiale bine definite;

Luând act că înființarea de noi eparhii ortodoxe române în afara granițelor țării corespunde principiilor eclesiologiei sinoadelor ecumenice conform cărora Mitropoliile au în cuprinsul lor eparhii sufragane, principii care stau la baza organizării Bisericii Ortodoxe Române, în acest fel facilitându-se organizarea bisericească a miilor de români ortodocși care locuiesc în Nordul Europei;

Constatând, în spiritul celor de mai sus, că este necesar ca **Episcopia Ortodoxă Română a Europei de Nord, cu sediul la Stockholm** să fie înscrisă în Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române ca eparhie sufragană a Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei, Europei Centrale și de Nord;

Apreciind că, odată cu aprobarea noii eparhii, IPS Mitropolit Serafim are îndatorirea canonică de a proceda la organizarea noii eparhii și la întocmirea pro-

priului Statut de organizare și funcționare în deplin acord cu Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române și cu Statutul pentru organizarea și funcționarea Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei, Europei Centrale și de Nord care, apoi, să fie supus aprobării Sfântului Sinod;

În urma discuțiilor care au avut loc și a precizărilor aduse de Înaltpreasfințitul Mitropolit Serafim, la propunerea Comisiei Canonică, Juridică și pentru Disciplină, precum și a votului exprimat, în unanimitate, Sfântul Sinod hotărăște:

– *Aprobă înființarea Episcopiei Ortodoxe Române a Europei de Nord, cu sediul la Stockholm și înscrierea acesteia în Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române ca sufragana a Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei, Europei Centrale și de Nord.*

– *Aprobă organizarea Episcopiei Ortodoxe Române a Europei de Nord, cu sediul la Stockholm.*

– *Îndatorează pe IPS Mitropolit Serafim să procedeze la întocmirea propriului Statut de organizare și funcționare al Episcopiei, în deplin acord cu Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române și cu Statutul pentru organizarea și funcționarea Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei, Europei Centrale și de Nord care va fi supus aprobării Sfântului Sinod.*

Temei nr. 4587/2007 – Adresa nr. 319/2007 a Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale cu propunerea IPS Mitropolit Iosif, pentru înființarea Episcopiei Ortodoxe Române a Spaniei și Portugaliei.

Din scrisoarea înaintată Sfântului Sinod reiese că înființarea Episcopiei Ortodoxe Române a Spaniei și Portugaliei, a devenit o necesitate pastoral-misionară în contextul în care, ca urmare a stabilirii a zeci de mii de români în aceste țări, au fost organizate 40 de parohii (fiecare având cel puțin o filie), grupate în patru protoierii (trei în Spania și una în Portugalia).

Având în vedere că potrivit prevederilor cuprinse în Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, Sfântul Sinod are îndatorirea de a răspunde, în mod adecvat și responsabil, realităților existente în cadrul comunităților ortodoxe române din afara granițelor țării, în duhul frățietății panortodoxe și potrivit canonicității;

Ținând seama că între măsurile ce se pot aplica neîntârziat în scopul asigurării unei prezențe ortodoxe române stabile, la nivel de ierarh, pentru împlinirea misiunii sacramentale, învățătoarești și pastoral-misionare în rândul credincioșilor ortodocși români din afara granițelor țării, s-a considerat că este necesar să se adopte hotărâri privind organizării numeroaselor comunități ortodoxe române din Spania și Portugalia în structuri eparhiale bine definite;

Luând act că înființarea de noi eparhii ortodoxe române în afara granițelor țării este în conformitate cu principiile eclesiologiei sinoadelor ecumenice conform cărora Mitropoliile au în cuprinsul lor eparhii sufragane, principii care stau

la baza organizării Bisericii Ortodoxe Române, în acest fel facilitându-se organizarea bisericească a miilor de români ortodocși care locuiesc în Apusul Europei;

Constatând, în spiritul celor de mai sus, că este necesar ca **Episcopia Ortodoxă Română a Spaniei și Portugaliei** să fie înscrisă în Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române ca eparhie sufragănă a Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale, după Episcopia Ortodoxă Română a Italiei;

Apreciind că, odată cu aprobarea noii eparhii, IPS Mitropolit Iosif are îndatorirea canonică de a proceda la organizarea acesteia și la întocmirea propriului ei Statut de organizare și funcționare în deplin acord cu Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române și cu Statutul pentru organizarea și funcționarea Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale care, apoi, să fie supus aprobării Sfântului Sinod;

În urma discuțiilor care au avut loc și a precizărilor aduse de Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, la propunerea Comisiei Canonice, Juridică și pentru Disciplina, precum și a votului exprimat, Sfântul Sinod hotărăște:

– *Aprobă înființarea și organizarea **Episcopiei Ortodoxe Române a Spaniei și Portugaliei** precum și înscrierea acesteia în Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române ca sufragănă a Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale, după Episcopia Ortodoxă Română a Italiei.*

– *Îndatorează pe IPS Mitropolit Iosif cu organizarea Episcopiei Ortodoxe Române, cu stabilirea sediului acesteia precum și cu întocmirea propriului ei Statut în concordanță cu Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române și cu Statutul pentru organizarea și funcționarea Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale, pe care apoi să-l înainteze Sfântului Sinod pentru aprobare.*

Temei nr. 4554/2007 – Adresa nr. 570/2007 a Mitropoliei Basarabiei, cu solicitarea Înaltpreasfințitului Mitropolit Petru de a se aproba proiectul stemei mitropolitane, în conformitate cu prevederile art.198 din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române.

Potrivit art. 72 din Statutul pentru organizarea și funcționarea Mitropoliei Basarabiei, descrierea stemei Mitropoliei Basarabiei este următoarea: “Scut de argint cu un brâu roșu, încărcat cu icoana Învierii Domnului, timbrat cu mitră de aur, așezat pe o cârjă episcopală și o cruce de aur, încrucișate, însoțite de omofoare albastre încărcate cu cruciulițe de aur, brodate cu galon și franjuri de aur și având în partea inferioară o eșarfă roșie desfășurată în trei segmente de bază pe care sunt imprimate cu majuscule, în limba română, cuvintele “**Întru lumina Ta vom vedea lumină**”.”

Având în vedere că Mitropolia Basarabiei utilizează vechea stemă a Mitropoliei de până în anul 1947, aprobată de mitropolitul Gurie Grosu, cu precizarea că față de stema inițială, noua stemă prezintă două modificări, și anume: icoana Nașterii Domnului a fost înlocuită cu icoana Învierii Domnului ca semn al jertfei, suferinței dar și a readucerii la viață a Mitropoliei Basarabiei și că, s-a adăugat eșarfa din partea inferioară a stemei cu înscrisul în limba română, **“Întru lumina Ta vom vedea lumină”**;

Constatând că descrierea stemei este inclusă la art. 72 din Statutul pentru organizarea și funcționarea Mitropoliei Basarabiei, recunoscut prin Ordinul nr. 161 din 30 iulie 2002 al Serviciului de Stat pentru Problemele Cultelor de pe lângă Guvernul Republicii Moldova;

Luând act că potrivit articolului menționat din Statutul Mitropoliei “stema va fi utilizată în antetul Mitropoliei, sigiliul Mitropoliei, ștampila personală a Mitropolitului, pe frontispiciul publicațiilor bisericești și pe foaia de titlu a tipăriturilor bisericești”;

În conformitate cu prevederile art. 198 din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române și a precizărilor aduse în plen de IPS Mitropolit Petru, la propunerea Comisiei Canonice, Juridică și pentru Disciplină Sfântului Sinod hotărăște:

– *Aprobă stema Mitropoliei Basarabiei și Exarhatului Plaiurilor în forma înaintată Sfântului Sinod în condițiile prevăzute de art.72 din Statutul pentru organizarea și funcționarea Mitropoliei.*

– *Prezenta hotărâre a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române se aduce la cunoștința Înaltpreasfințitului Mitropolit Petru și a Organismelor Mitropolitane pentru luarea măsurilor de urmare, trimițându-li-se copii color și alb-negru cu stema respectivă, purtând sigiliul Sfântului Sinod.*

Temei nr. 4555/2007 – Adresa nr. 569/2007 a Mitropoliei Ortodoxe Române a Basarabiei și Exarhatul Plaiurilor cu propunerea IPS Mitropolit Petru ca Sfântul Sinod să înscrie în Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, ca sufragane ale Mitropoliei Basarabiei, următoarele eparhii: *Arhiepiscopia Chișinăului*, cu sediul în municipiul Chișinău, *Episcopia de Bălți (fostă a Hotinului)*, cu sediul în orașul Bălți, *Episcopia Basarabiei de Sud (fostă de Cetatea Albă – Ismail)*, cu sediul în orașul Cantemir și *Episcopia Ortodoxă a Dubăsarilor și a Toată Transnistria (fostă Misiunea Ortodoxă Română din Transnistria)*, cu sediul la Dubăsari.

Din solicitarea înaintată Sfântului Sinod de către Înaltpreasfinția Sa reies următoarele: **Arhiepiscopia Chișinăului**, cu sediul în municipiul Chișinău, a fost creată la 8 martie 1923, reactivată la 3 octombrie 1995 și înregistrată ca persoană juridică și parte componentă a Mitropoliei Basarabiei din cadrul Patriarhiei Române prin Certificatul nr.2008 din 1 decembrie 2004, emis de Serviciul de Stat

pentru Problemele Cultelor de pe lângă Guvernul Republicii Moldova; **Episcopia de Bălți** (fostă a Hotinului), cu sediul în orașul Bălți, a fost creată la 8 martie 1923, reactivată la 14 septembrie 1992 și înregistrată ca persoană juridică și parte componentă a Mitropoliei Basarabiei din cadrul Patriarhiei Române prin Certificatul nr. 2017 din 17 decembrie 2004, emis de Serviciul de Stat pentru Problemele Cultelor de pe lângă Guvernul Republicii Moldova; **Episcopia Basarabiei de Sud** (fostă de Cetatea Albă – Ismail), cu sediul în orașul Cantemir, a fost creată la 8 martie 1923, reactivată la 14 noiembrie 2006 și înregistrată ca persoană juridică și parte componentă a Mitropoliei Basarabiei din cadrul Patriarhiei Române prin Certificatul nr. 2254 din 14 noiembrie 2006, emis de Serviciul de Stat pentru Problemele Cultelor de pe lângă Guvernul Republicii Moldova; **Episcopia Ortodoxă a Dubăsarilor și a Toată Transnistria** (fostă Misiunea Ortodoxă Română din Transnistria), cu sediul la Dubăsari, a fost creată la 15 august 1942, reactivată la 25 noiembrie 2004 și înregistrată ca persoană juridică și parte componentă a Mitropoliei Basarabiei din cadrul Patriarhiei Române prin Certificatul nr. 2255 din 15 noiembrie 2006, emis de Serviciul de Stat pentru Problemele Cultelor de pe lângă Guvernul Republicii Moldova.

Ținând seamă că în cadrul dezbaterilor privind revizuirea Statutului pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române s-a constatat necesitatea introducerii nominale a tuturor eparhiilor ortodoxe române existente în afara granițelor țării la această dată și că, în acest context, membrii Sfântului Sinod au analizat, cu maximă responsabilitate, noul context de desfășurare a vieții bisericești, apreciind că o atenție sporită trebuie acordată credincioșilor ortodocși români aflați în număr foarte mare în afara granițelor României și care necesită o activitate pastoral-misionară mult sporită;

Constatând că în cadrul acestor dezbateri, ierarhii Sfântului Sinod au fost informați de IPS Mitropolit Petru despre deciziile Mitropoliei autonome a Basarabiei care a activat eparhiile din cuprinsul Mitropoliei, eparhii care fuseseră forțate de către puterea sovietică să-și întrerupă activitatea, precum și de faptul că aceste reactivări au fost consecința firească a faptului că, anterior, prin hotărârea definitivă a Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova din anul 2004 și prin modificările succesive ale Statutului pentru organizarea și funcționarea Mitropoliei autonome a Basarabiei, respectiva Mitropolie a fost recunoscută ca *“succesoare istorică, canonică și spirituală a Mitropoliei Basarabiei care a funcționat până în 1944 inclusiv”*, împreună cu eparhiile ei sufragane componente, reactivate de mai mulți ani și înregistrate oficial de Guvernul Republicii Moldova, dispunând fiecare de personalitate juridică;

Având în vedere că este legal și firesc ca Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române să binecuvinteze recunoașterea juridică a respectivelor eparhii istorice ale Mitropoliei Basarabiei de către autoritățile de stat ale Republicii Moldova;

Că hotărârea pe care o va lua constituie o recunoaștere firească a unei stări de drept și de fapt care corespunde principiilor eclesiologiei sinoadelor ecumenice conform cărora Mitropoliile au în cuprinsul lor eparhii sufragane, principii care stau la baza organizării Bisericii Ortodoxe Române;

Luând act că, în spiritul celor de mai sus, este necesar ca **Arhiepiscopia Chișinăului, Episcopia de Bălți** (fostă a Hotinului), **Episcopia Basarabiei de Sud** (fostă de Cetatea Albă-Ismail) și **Episcopia Ortodoxă a Dubăsarilor și a Toată Transnistria** (fostă Misiunea Ortodoxă Română din Transnistria), să fie înscrise în Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, ca eparhii sufragane ale Mitropoliei autonome a Basarabiei;

În urma discuțiilor care au avut loc și a explicațiilor date de Înaltpreasfințitul Mitropolit Petru, la propunerea Comisiei Canonice, Juridică și pentru Disciplina, precum și a votului exprimat în unanimitate, Sfântul Sinod a hotărâște:

– *Ia act cu binecuvântare de recunoașterea juridică de către autoritățile de stat ale Republicii Moldova a următoarelor eparhii, ca sufragane ale Mitropoliei Basarabiei: **Arhiepiscopia Chișinăului**, cu sediul în municipiul Chișinău, **Episcopia de Bălți** (fostă a Hotinului), cu sediul în orașul Bălți, **Episcopia Basarabiei de Sud** (fostă de Cetatea Albă-Ismail), cu sediul în orașul Cantemir și **Episcopia Ortodoxă a Dubăsarilor și a Toată Transnistria** (fostă Misiunea Ortodoxă Română din Transnistria), cu sediul la Dubăsari și aprobă înscrierea acestor eparhii în Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române.*

– *Adresează IPS Mitropolit Petru al Basarabiei rugămintea de a înainta Sfântului Sinod, pentru ratificare, Statutul pentru organizarea și funcționarea Mitropoliei autonome a Basarabiei cu modificările aduse de existența și reactivarea acestor eparhii din 1992 și până în prezent.*

Temei nr. 4708/2007 – Ridicarea Vicariatului Ortodox Român pentru Australia și Noua Zeelandă, la rang de Episcopie cu titulatura *Episcopia Ortodoxă Română a Australiei și Noii Zeelande*.

În perspectiva definitivării și aprobării noului Statut al Bisericii Ortodoxe Române, Sfântul Sinod, în ședința sa de lucru din 22 octombrie 2007, în cadrul dezbaterilor privind revizuirea Statutului pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române s-a constatat necesitatea introducerii nominale a tuturor eparhiilor ortodoxe române existente în afara granițelor țării la această dată. În această situație, membrii Sfântului Sinod au considerat că o atenție sporită trebuie acordată credincioșilor ortodocși români aflați în număr foarte mare în străinătate, între care și cei din parohiile ortodoxe române din Australia și Noua Zeelandă, pentru a le asigura acestora o organizare la nivel de eparhie cu o viață religioasă pastorală și misionară deosebită.

Având în vedere că potrivit prevederilor cuprinse în Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, Sfântul Sinod are îndatorirea de

a răspunde, în mod adecvat și responsabil, realităților existente în cadrul comunităților ortodoxe române din afara granițelor țării, în duhul frățietății panortodoxe și potrivit canonicității;

Ținând seama că între măsurile ce se pot aplica neîntârziat în scopul asigurării unei prezențe ortodoxe române stabile, la nivel de ierarh, pentru împlinirea misiunii sacramentale, învățătoarești și pastoral-misionare în rândul credincioșilor ortodocși români din afara granițelor țării, este grabnică adoptarea hotărâri privind organizarea numeroaselor comunități ortodoxe române din Australia și Noua Zeelandă într-o structură eparhială bine definită;

Luând act că Sfântul Sinod, în ședința sa de lucru din 26-27 iunie 2006, prin hotărârea nr.1286/2006, a aprobat înființarea Vicariatului Ortodox Român pentru Australia și Noua Zeelandă, cu sediul la Melbourne, organizat în două protopopiate (al Australiei și al Noii Zeelande) care includ parohiile ortodoxe române din Australia și Noua Zeelandă și care funcționează în subordinea directă a Patriarhiei Române;

Constatând că, în spiritul celor de mai sus, este necesar ca Vicariatului Ortodox Român pentru Australia și Noua Zeelandă, cu sediul la Melbourne, să fie ridicat la rangul de episcopie cu titulatura **Episcopia Ortodoxă Română a Australiei și Noii Zeelande, cu sediul la Melbourne**, aceasta urmând să fie înscrisă în Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române ca eparhie depinzând direct de Patriarhia Română;

Apreciind că, odată cu aprobarea noii eparhii, este necesar ca prin Sectorul Comunități Externe al Administrației Patriarhale să se procedeze la organizarea acesteia și la întocmirea propriului ei Statut pentru organizare și funcționare în deplin acord cu Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române care, apoi, să fie supus aprobării Sfântului Sinod;

În urma discuțiilor care au avut loc, a precizărilor aduse de Preafericitul Părinte Patriarh Daniel și de alți membri ai Sfântului Sinod, la propunerea Comisiei Canonică, Juridică și pentru Disciplină și ca urmare a votului exprimat în unanimitate, Sfântul Sinod a hotărât:

– *Aprobă ridicarea Vicariatului Ortodox Român pentru Australia și Noua Zeelandă, cu sediul la Melbourne, la rangul de episcopie cu titulatura **Episcopia Ortodoxă Română a Australiei și Noii Zeelande, cu sediul la Melbourne**, aceasta urmând a fi înscrisă în Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române ca eparhie depinzând direct de Patriarhia Română.*

– *Adresează Preafericitului Părinte Patriarh Daniel rugămintea de a dispune luarea măsurilor necesare pentru organizarea noii eparhii și întocmirea Statutului pentru organizarea și funcționarea acesteia în deplin acord cu Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, pe care să îl înainteze Sfântului Sinod în vederea examinării și aprobării.*

– Prezenta hotărâre se va aduce la cunoștința Sectorului Comunități Externe pentru comunicare parohiilor ortodoxe române din Australia și Noua Zeelandă și pentru împlinirea măsurilor prevăzute de alineatul precedent.

La orele 20³⁰, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel dispune suspendarea ședinței de lucru, anunțând că în următoarele două zile, respectiv 23 și 24 octombrie 2007, Sfântul Sinod va examina proiectul Statutului pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române.

Se rostește rugăciunea *Cuvine-se cu adevărat*.

MARȚI, 23 ȘI MIERCURI, 24 OCTOMBRIE 2007

h. Reluarea lucrărilor în plenul Sfântului Sinod.

La orele 9⁰⁰ se reia ședința Sfântului Sinod în plen, sub președinția Preafericitului Părinte Patriarh Daniel.

Se rostește rugăciunea *Împărate Ceresc*.

La **apelul nominal** se constată că, la membrii Sfântului Sinod prezenți în ziua precedentă, se adaugă: IPS Mitropolit Iosif al Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale, PS Episcop-Vicar Marc Nemțeanul al Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale și PS Episcop-Vicar Sofian Brașoveanul al Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei, Europei Centrale și de Nord.

Deschizând ședința de lucru, *Preafericitul Părinte Patriarh Daniel* arată că “Sfântul Sinod va examina proiectul Statutului pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române prin citirea și definitivarea fiecărui articol în parte, cu eventuale modificări și completări acolo unde va fi cazul, precizând că fiecare ierarh are în față textul de lucru în forma care a fost difuzată și la eparhii prin poșta electronică. Textul redă anteproiectul elaborat de Comisia Sinodală pentru Statut, observațiile reținute din propunerile Sinoadelor Mitropolitane, precum și unele completări ale Cancelariei Sfântului Sinod care, dacă se va aprecia că sunt binevenite, vor fi reținute.”

COMISIA CANONICĂ-JURIDICĂ ȘI PENTRU DISCIPLINĂ (continuare)

În continuare, la invitarea Preafericitului Părinte Președinte, *PS Episcop Calinic al Argeșului și Muscelului*, raportorul Comisiei Canonice, Juridice și pentru Disciplina, prezintă referatul Cancelariei Sfântului Sinod în legătură cu proiectul Statutului pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, după cum urmează:

Temei nr. 4.011/2007 – Referatul Cancelariei Sfântului Sinod în legătură cu proiectul noului Statut pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române.

Prin hotărârea Sfântului Sinod nr. 510 din 13 februarie 2007 au fost stabilite o seamă de măsuri referitoare la îndatorirea Bisericii Ortodoxe Române de a prezenta o nouă redactare a **Statutului pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române**, ca urmare a apariției *Legii nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor*.

În acest scop a fost instituită o **Comisie specială a Sfântului Sinod** care s-a reunit în cadrul unor ședințe de lucru în zilele de 9-11 mai 2007, 5 iunie 2007, și 4-5 octombrie 2007, pentru elaborarea anteproiectului noului Statut, la a cărui redactare s-a consultat: *Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române (în vigoare cu toate amendamentele și completările aduse până în prezent); Cele 31 de principii adoptate în ședința de lucru din 4 aprilie 2007 a Comisiei Înaltpreasfințiților Mitropoliți și a raportorilor Comisiilor Sinodale; Celelalte regulamente interioare din corpusul legiuirilor Bisericii Ortodoxe Române aflate în vigoare; Statutele de organizare ale celorlalte Biserici Ortodoxe surori; Canoanele Bisericii Ortodoxe*.

Anteproiectul statutului a fost trimis tuturor eparhiilor pentru studiu, completări și sugestii în cadrul Sinoadelor mitropolitane.

Comisia specială sinodală, în ședința sa din 4-5 octombrie 2007, a finalizat textul unitar al noului Statut pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, și a îndatorat Cancelaria Sfântului Sinod să le diortosească, să le coreleze și să redacteze **textul proiectului de statut**, care să fie supus examinării Sfântului Sinod, reținându-se propunerile Sinoadelor Mitropolitane, acceptate de Comisia specială, text care a fost prezentat Comisiei Canonice, Juridice și pentru Disciplina și care se supune examinării Sfântului Sinod în prezenta ședință.

Membrii Sfântului Sinod, la propunerea Preafericitului Părinte Președinte își exprimă acordul privind procedura examinării noului Statut, articol cu articol.

Ca urmare, în ședințele de lucru din zilele de 23 și 24 octombrie 2007, în plenum Sfântului Sinod s-au definitivat art. 1-89 din proiectul Statutului pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române în ultima sa redactare.

La încheierea dezbaterilor, *Preafericitul Părinte Patriarh Președinte* exprimă mulțumiri membrilor Sfântului Sinod pentru contribuția adusă la definitivarea celor 89 articole, urmând ca restul articolelor să fie definitive în proxima ședință sinodală, când se va aproba întregul Statut, în care scop se consultă cu membrii Sfântului Sinod asupra datei viitoarei ședințe sinodale.

În urma consultărilor și având în vedere agenda lucrărilor de la Patriarhie și din eparhii, Sfântul Sinod hotărăște:

– *Aprobă articolele 1-89 din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, definitive în prezenta ședință sinodală;*

– *Încredințează Cancelariei Sfântului Sinod să redacteze cele 89 articole din statut în forma definitivată de Sfântul Sinod.*

– *Aprobă convocarea Sfântului Sinod în ședință de lucru pentru zilele de marți, 27 și miercuri, 28 noiembrie 2007, destinată exclusiv examinării și încheierii lucrărilor privind definitivarea Statutului.*

Ședința se încheie la orele 20⁰⁰ cu rostirea rugăciunii *Cuvine-se cu adevărat!*
Drept pentru care s-a încheiat prezentul Proces-Verbal.

PREȘEDINTELE SFÂNTULUI SINOD

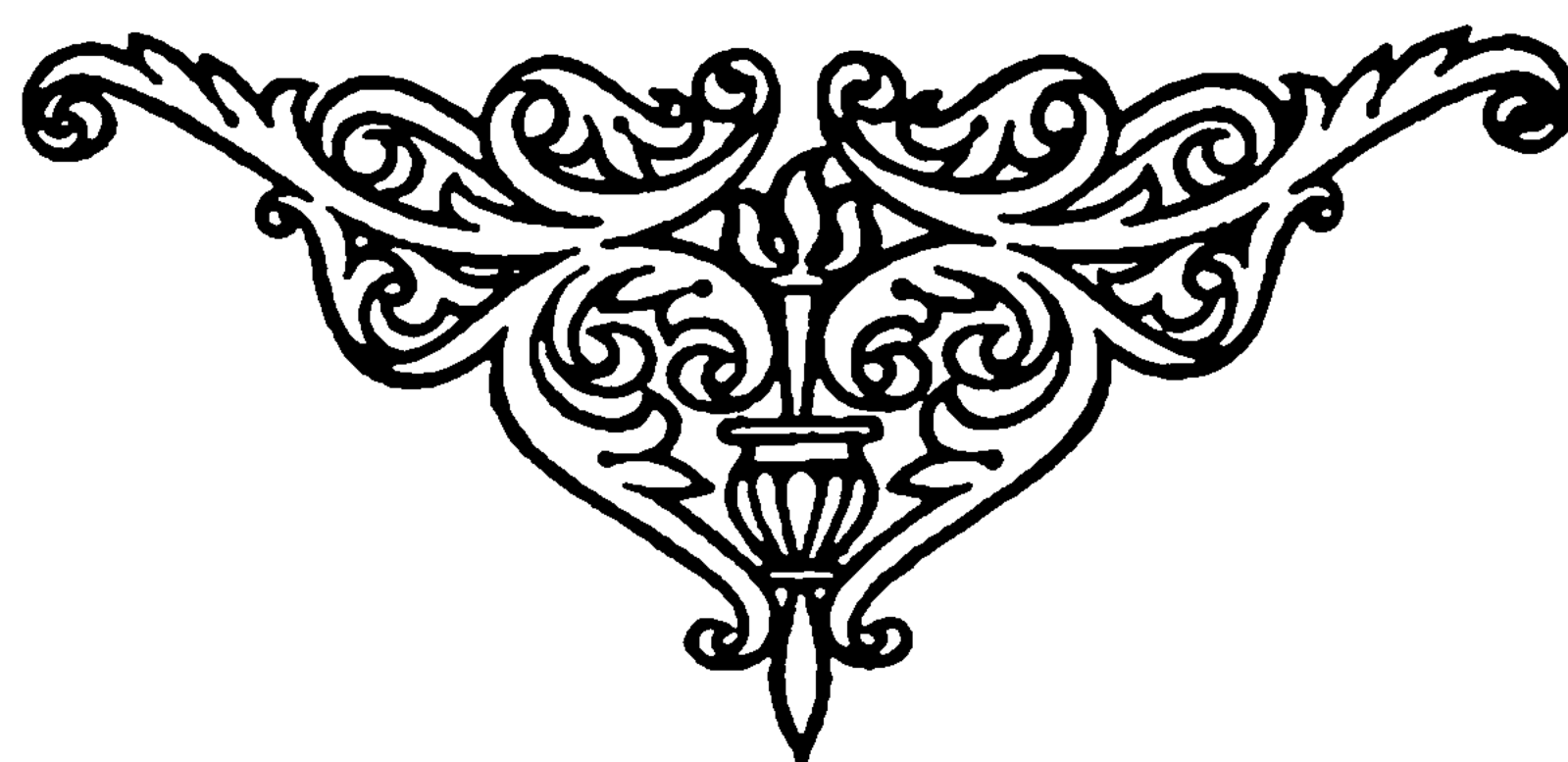
† DANIEL

ARHIEPISCOP AL BUCUREȘTILOR,

**MITROPOLIT AL MUNTENIEI ȘI DOBROGEI, LOCTIITOR AL TRONULUI
CEZAREEI CAPADOCIEI, PATRIARH AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE**

SECRETARUL SFÂNTULUI SINOD

**† VINCENȚIU PLOIEȘTEANUL
EPISCOP-VICAR PATRIARHAL**

II SUMARUL ȘEDINȚELOR DE LUCRU DIN ZILELE DE 27 ȘI 28 NOIEMBRIE 2007*

În conformitate cu prevederile art. 12 din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române și ale art. 9 din Regulamentul Organismelor Centrale din Patriarhia Română, coroborate cu prevederile art.207, al.2 din statut privind competența Sfântului Sinod de a examina și a aproba Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române precum și în acord cu cele stabilite în cadrul ședinței Sinodale din 22-24 octombrie 2007, cu adresa nr. 4710/2007 Preafericitul Părinte Patriarh Daniel a convocat Sfântul Sinod în ședință de lucru pentru zilele de marți, 27 și miercuri 28 noiembrie, orele 9⁰⁰, la Reședința Patriarhală din București, având ca scop principal continuarea examinării, revizuirii și completării proiectului noului **Statut pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române**, în aplicarea prevederilor *Legii nr.489/2006, privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor*. În acest scop, fiecărui membru al Sfântului Sinod i s-a pus la dispoziție proiectul de statut întocmit de Comisia specială de lucru încă de la ședința sinodală de lucru din 22–24 octombrie 2007, în cadrul căreia Sfântul Sinod a examinat și definitivat articolele 1-89 din respectivul proiect de statut.

MARȚI, 27 NOIEMBRIE 2007

a. Oficierea Sfintei Liturghii și a Tedeum-ului.

Începând cu orele 7⁰⁰, s-a săvârșit Sfânta Liturghie la Catedrala Patriarhală de către Preasfințitul Arhiepiscop-vicar *Irineu Slătineanu* al Episcopiei Râmnicului, împreună cu un sobor de preoți și diaconi după care, la orele 8³⁰, același sobor de slujitori a oficiat slujba Tedeum-ului pentru deschiderea lucrărilor Sfântului Sinod în prezența Preafericitului Părinte Patriarh Daniel și a membrilor Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

b. Deschiderea ședinței și Apelul nominal.

La orele 9⁰⁰, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel intră în sala sinodală de la Reședința Patriarhală, împreună cu IIPPSS Mitropoliți și Arhiepiscopi, PPSS Episcopi, Episcopi-vicari patriarhali, Episcopi-vicari și Arhiepiscop-vicari.

În deschiderea ședinței, *Preafericitul Părinte Patriarh Daniel* adresează Preasfințitului Episcop-vicar patriarhal *Vincentiu Ploieșteanu*, Secretarul Sfântului Sinod, rugămintea să dea citire **Apelului nominal**.

* Prezentul sumar a fost pregătit pentru tipar de *Pr. Dr. Augustin Rusu*, consilier patriarhal, pe baza Procesului-Verbal al ședinței existent la Cancelaria Sfântului Sinod.

Sunt prezenți: Preafericitul Părinte *Daniel*, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, *Înaltpreasfințitii: Laurențiu*, Mitropolitul Ardealului, *Bartolomeu*, Mitropolitul Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului, *Teofan*, Mitropolitul Olteniei, *Nicolae*, Mitropolitul Banatului, *Petru*, Mitropolitul Basarabiei, *Serafim*, Mitropolitul Ortodox Român al Germaniei, Europei Centrale și de Nord, *Iosif*, Mitropolitul Ortodox Român al Europei Occidentale și Meridionale, *Teodosie*, Arhiepiscopul Tomisului, *Nifon*, Arhiepiscopul Târgoviștei, *Pimen*, Arhiepiscopul Sucevei și Rădăuților, *Andrei*, Arhiepiscopul Alba Iuliei; *Preasfințitii: Gherasim*, Episcopul Râmnicului, *Epifanie*, Episcopul Buzăului și Vrancei, *Calinic*, Episcopul Argeșului și Muscelului, *Casian*, Episcopul Dunării de Jos, *Timotei*, Episcopul Aradului, *Lucian*, Episcopul Caransebeșului, *Sofronie*, Episcopul Oradiei, Bihorului și Sălajului, *Justinian*, Episcopul Maramureșului și Sătmarului, *Nicodim*, Episcopul Severinului și Strehaiei, *Damaschin*, Episcopul Sloboziei și Călărașilor, *Ioan*, Episcopul Covasnei și Harghitei, *Galaction*, Episcopul Alexandriei și Teleormanului, *Ambrozie*, Episcopul Giurgiului, *Daniil*, Episcop-Loctiitor (administrator) al Episcopiei Daciei Felix (Serbia), *Siluan*, Episcopul Ortodox Român din Ungaria; *Preasfințitii Episcopi-vicari patriarhali: Vincențiu Ploieșteanul* și *Ciprian Câmpineanul*; *Preasfințitii Episcopi-vicari: Sebastian Ilfoveanul* și *Varsanufie Prahoveanul* ai Arhiepiscopiei Bucureștilor, *Calinic Botoșăneanul* al Arhiepiscopiei Iașilor, *Visarion Rășinăreanul* al Arhiepiscopiei Sibiului, *Irineu Bistrițeanul* și *Vasile Someșeanul* ai Arhiepiscopiei Clujului, *Gurie Gorjeanul* al Arhiepiscopiei Craiovei, *Paisie Lugojanul* al Arhiepiscopiei Timișoarei, *Siluan Marsilianul* al Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale; *Preasfințitii Arhierei-Vicari: Irineu Slătineanul* al Episcopiei Râmnicului, *Ioachim Băcăuanul* al Episcopiei Romanului, *Corneliu Bârlădeanul* al Episcopiei Hușilor, *Petroniu Sălăjeanul* al Episcopiei Oradiei, Bihorului și Sălajului, *Iustin Sigheteanul* al Episcopiei Maramureșului și Sătmarului.

Absentează motivat: *Înaltpreasfințitul Nicolae*, Arhiepiscopul Ortodox Român al celor două Americi, *Preasfințitii: Eftimie*, Episcopul Romanului, *Ioachim*, Episcopul Hușilor, *Preasfințitii Episcopi-Vicari: Sofian Brașoveanul* al Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei, Europei Centrale și de Nord, *Marc Nemțeanul* al Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale, *Ioan Casian* de Vicina al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române în America și Canada.

Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, constatând prezența statutară, declară legal constituit Sfântul Sinod și deschide ședința sinodală.

Luând cuvântul, *Preafericirea Sa* adresează mulțumiri membrilor Sfântului Sinod pentru că au răspuns la chemare și anunță că se va lucra, în continuare, la definitivarea Statutului, precizând următoarele: “În ședința sinodală din 22-24 octombrie s-a lucrat la prima parte a Statutului în care s-a dat importanță deosebită comunităților din afara granițelor țării și parohiei. Niciodată nu a fost structurată mai bine parohia ca în Statutul actual. S-a acordat o pondere deosebită activității mirenilor în viața parohiei, mai ales femeilor.

În ceea ce privește comunitățile din afara granițelor țării s-au înființat și s-au înscris în Statut eparhii noi în Italia, Spania, Europa de Nord și Australia pentru românii ortodocși care trăiesc în aceste părți ale lumii și au nevoie de organizare bisericească. S-a luat act de reactivarea vechilor eparhii ale Mitropoliei Autonome a Basarabiei. Acum vom trece la partea a doua a Statutului care, în spiritul unității dogmatice, liturgice și canonice a Bisericii noastre cu Biserica Ortodoxă Universală, conține reglementarea modalității alegerii ierarhilor și implicarea clerului și laicului în alegerile de ierarhi. Pe lângă propunerile Comisiei speciale de lucru s-a făcut și o propunere a Cancelariei Sfântului Sinod. Dorim ca la alegerile de ierarhi să continuăm o consultare a episcopatului cu membrii clerici și mireni din organismele eparhiale și, în același timp, să subliniem unitatea cu Ortodoxia universală în privința rolului hotărâtor al episcopatului în alegerile de ierarhi.

În această privință, propunerile Cancelariei Sfântului Sinod sunt orientate mai mult către Centrul Patriarhal, iar noi dorim să dăm în aceste consultări importanță sau responsabilitate sporită și Sinodului mitropolitan. De aceea, propunerile Comisiei speciale de lucru sunt mai realiste, întrucât implică și clerul și laicatul local mai bine cunoscut de sinoadele mitropolitane. Prin noua propunere se are în vedere și estomparea diferențelor dintre modul de alegere al ierarhilor din țară și a celor din afara țării. Pondere cea mai mare privind responsabilitatea în alegerea ierarhilor va reveni Sfântului Sinod. În vechiul Statut, Colegiul Electoral Bisericesc era același atât pentru alegerea de Patriarh cât și pentru alegerea de mitropolit, arhiepiscop sau episcop, ceea ce era nefiresc, întrucât responsabilitățile acestora sunt diferite. Acum, în consultările cu organismele eparhiale un rol deosebit va reveni Sinodului mitropolitan.

Considerăm că actul alegerii ierarhilor trebuie să fie ca o liturghie la realizarea căreia își aduc contribuția clerul și mireni, fiecare participant având însă rolul său distinct. Ne vom conforma cu ordinea canonică ortodoxă universală. În Ortodoxie principiul de bază nu este nici monarhic-papal, nici democratic-populist, ci unul sinodal. Toate converg către o mai bună clarificare și valorificare a tradițiilor românești, ca într-o liturghie, care se celebrează de cler și popor, dar, fiecare, cu răspunderi diferite.

Rugăm pe Hristos, Domnul nostru, ca prin inspirația Duhului Sfânt și spre slava lui Dumnezeu-Tatăl, să putem finaliza această lucrare care va sta la bazu organizării și funcționării Bisericii Ortodoxe Române.”

În continuare Preafericitul Părinte Patriarh a arătat că, deși se cunoaște componența Comisiilor sinodale, care este cea de la ședința sinodală precedentă, de data aceasta Sfântul Sinod va lucra numai în Plenul său.

Ca urmare, după ce Preafericitul Părinte Patriarh a anunțat că la sfârșitul ședinței vor fi examinate unele propuneri de amendamente la articolele 1-89 definitive în ședința din 24 octombrie 2007, s-a procedat la lecturarea articol cu arti-

col a proiectului de statut, în ședința din dimineața zilei de 27 noiembrie 2007, **definitivându-se articolele 90-115, inclusiv.** (Adunarea eparhială, Consiliul eparhial, Permanența Consiliului eparhial și Administrația eparhială, Mitropolia și Sinodul mitropolitan).

La orele 14³⁰, Preafericitul Părinte Patriarh Președinte suspendă ședința de lucru pentru pauza de prânz.

c. Continuarea lucrărilor ședinței Sfântului Sinod.

În aceeași zi, la orele 17⁰⁰, se reiau lucrările în plen sub președinția Preafericitului Părinte Patriarh Daniel și cu aceeași prezență ca la ședința precedentă.

S-a procedat, în continuare, la **definitivarea articolelor 116-126** (Despre cler – învățământul teologic și recrutarea personalului bisericesc).

Ajungându-se la dezbateră Secțiunii privitoare la *Alegerea ierarhilor*, **articolele 127-133** a căror amendare și reformulare propusă de către IPS Mitropolit Bartolomeu al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului s-a aprobat în anul 2006 de Sfântul Sinod, Înaltpreasfinția Sa a cerut permisiunea să prezinte Sfântului Sinod, în scris, opinia separată față de propunerile Comisiei speciale de lucru și cele ale Cancelariei Sfântului Sinod, care reformulează textul propunerilor Înaltpreasfinției Sale, aprobate de Sfântul Sinod în anul 2006 și care propune acum alegerea ierarhilor de către Sfântul Sinod, prin consultări ale Sinodului mitropolitan cu membrii organismelor Eparhiale – în cazul alegerilor de mitropolit, arhiepiscop și episcop, și ale Sinodului Permanent cu membrii Adunării Naționale Bisericești – în cazul alegerii de Patriarh.

După ce *IPS Mitropolit Bartolomeu* prezintă plenului considerațiile sale asupra propunerii de redactare a **articolele 127-133** din proiectul de statut, în concluzia scrisorii de 6 pagini de argumentare scrisă Înaltpreasfinția Sa propune: **1. Inserția textului (albastru) din proiectul de statut – referitor la articolele 127-131, elaborată și propusă de Cancelaria Sfântului Sinod, să se considere nulă și neavenită; 2. Să se mențină textul articolelor 127-131, așa cum au fost aprobate de Sfântul Sinod în ședința din 4-5 noiembrie 2005, precum și textele corelate; 3. În funcție de condițiile și cerințele actuale, în statut pot surveni amendamente referitoare la proporția numerică dintre membrii clerici și mireni din Adunarea eparhială, Adunarea Națională Bisericească și, implicit, din Colegiul Electoral Bisericesc.**

După ascultarea opiniei și propunerilor IPS Mitropolit Bartolomeu, *Preafericitul Părinte Patriarh Daniel* îi mulțumește pentru părerile exprimate și aduce următoarele explicații, arătând că, „*ceea ce a propus Comisia specială de lucru instituită de Sfântul Sinod nu este o desființare radicală a sistemului și tradiției românești de până acum în privința alegerii ierarhilor în Biserica Ortodoxă Română, ci este o adaptare și revenire la tradiția canonică ortodoxă, care există în celelalte Biserici Ortodoxe. Laicatul și clerul n-au fost excluse din procesul alegerii de ierarhi, ci s-au păstrat sub forma consultării. Acest sistem s-a practicat până în 1919 și la Patriarhia de Constantinopol, dar s-a revenit, ierarhii fiind*

aleși acum numai de Sinod. Prin propunerea Comisiei speciale se revine la hotărârea Sinodului VII Ecumenic (can. 3), ca ierarhii să fie aleși numai de Sinodul episcopilor fără amestecul laicilor. Noi însă păstrăm și consultarea laicului și a clerului. În trecut, includerea Adunării eparhiale într-un corp electoral nu a oferit, după experiența pe care am avut-o până acum, șansa unei consultări reale. Acum, Sinodul mitropolitan, în consultare cu Adunarea eparhială în care sunt reprezentanții mirenilor și clerului au posibilitatea alcătuirii unei liste cu propuneri de persoane privind alegerea ierarhilor pe care o va face Sfântul Sinod. Noul mod de alegere se aseamănă cu celebrarea unei liturghii în care clerul și laicatul au fiecare rolul lor definit. Prin noua propunere nu se anulează sistemul șagunian, ci se corectează, pentru că un episcop, ca să fie recunoscut canonic, trebuie să fie ales de către episcopi. Prin noua propunere de alegere, noi nu suntem atât de radicali, ca în unele Biserici Ortodoxe unde ierarhii se aleg numai de Sinodul Permanent ci, potrivit noilor prevederi, ierarhii se vor alege de către întregul Sfânt Sinod, iar în plus, se adaugă și consultarea clericilor și mirenilor din organisme eparhiale. Această consultare cu clerul și laicatul păstrează tradiția românească într-o formă corectată. La noi se căzuse în populism, prin includerea Adunării eparhiale și a Adunării Naționale Bisericești într-un corp electoral, cum era Colegiul Electoral Bisericesc. În Biserica noastră, mireni au rol de colaboratori, iar ierarhii și preoții, rol de conducători. În prezent, în toate Bisericile Ortodoxe, alegerea ierarhilor se face de către episcopat, potrivit tradiției canonice. Întrucât, în Statut, noi afirmăm că păstrăm unitatea liturgică, dogmatică și canonică cu Biserica Ortodoxă Universală, trebuie să urmăm aceeași disciplină canonică.”

I.P.S. Mitropolit Bartolomeu întreabă de ce nu se reflectează ca această parte din statut să fie examinată pe un parcurs mai îndelungat.

Preafericitul Părinte Patriarh Daniel arată că avem îndatorirea, acum, după apariția noii Legi a Cultelor, să prezentăm Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii noastre pentru că acesta trebuie să asigure desfășurarea vieții bisericești pentru o perioadă îndelungată și în acord cu Sfintele Canoane și cu Ortodoxia universală. Potrivit Legii Cultelor, statutele cultelor religioase din țară trebuie prezentate, pentru aprobare, până la sfârșitul anului 2007. Sfântul Sinod dorește să prezinte un Statut îmbunătățit, în acord cu statutul de autonomie și autocefalie al Bisericii noastre și cu Ortodoxia universală.

Cerând cuvântul, IPS Mitropolit Laurențiu al Ardealului arată că opinia laicului din Mitropolia Ardealului, care a luat cunoștință de adaptările privind alegerea ierarhilor în viitor, este una pozitivă. Prin consultarea care se propune, se dă mirenilor posibilitatea unei participări responsabile și concrete. Ceea ce se propune este o revenire la starea canonică. Dăm mirenilor posibilitatea să recomande și să facă propuneri, dar Sfântul Sinod este cel care alege.

PS Episcop Justinian al Maramureșului și Sătmarului subliniază că ceea ce se propune acum este un progres către canonicitate. Mireni își formaseră con-

știință că ei sunt cei ce aleg. Este timpul ca Sinodul să-și exercite atribuțiile sale în privința alegerii ierarhilor, încât să decidă responsabil.

IPS Arhiepiscop Andrei al Alba Iuliei, subliniind că argumentația Preafericitului Părinte Patriarh Daniel este conformă cu Sfintele Canoane, își exprimă acordul și cu punctul de vedere expus de PS Episcop Justinian.

IPS Mitropolit Iosif al Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale opinează că este bine să nu luăm posibilitatea consultării poporului. În practică, și rușii și grecii au excepții de la prevederile canonice.

Preafericitul Părinte Patriarh Daniel precizează că vom păstra consultarea mirenilor, dar aceasta se va face local.

IPS Mitropolit Nicolae al Banatului arată că a experimentat rolul și contribuția consultării mirenilor cu prilejul alegerii Episcopului de Gyula, pe care a prezidat-o din încredințarea Preafericitului Părinte Patriarh Teoctist.

IPS Mitropolit Serafim al Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei, Europei Centrale și de Nord opinează să se păstreze principiul consultării mirenilor la alegerea ierarhilor, dându-se prioritate propunerilor locale.

Ora fiind înaintată, *Preafericitul Părinte Patriarh Daniel* propune ca discuțiile să continue la ședința din ziua următoare.

Se rostește rugăciunea “*Cuvine-se cu adevărat*”. Ședința se ridică la orele 21⁰⁰.

MIERCURI, 28 NOIEMBRIE 2007

La orele 9⁰⁰, lucrările Sfântului Sinod se redeschid sub președinția Preafericitului Părinte Patriarh Daniel cu aceeași prezență ca în ziua precedentă.

Se rostește rugăciunea “*Împărate ceresc*”.

Înainte de începerea ședinței de lucru asupra proiectului de Statut, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel informează membrii Sfântului Sinod că „*măine, joi, 29 noiembrie 2007, a fost programată Sfințirea locului pentru noua Catedrală Patriarhală – Catedrala Mântuirii Neamului, în ajunul prăznuirii Sfântului Apostol Andrei, Ocrotitorul României și înaintea zilei de 1 Decembrie, Ziua națională, Catedrala fiind într-un fel simbol pentru apostolicitatea Bisericii Ortodoxe Române și pentru unitatea națională a poporului român. La orele 9³⁰, se va putea pleca cu autocarele de la Patriarhie, pregătite în acest scop, ierarhii Sfântului Sinod fiind rugați să ia parte pentru a sublinia importanța momentului, înveșmântați fiecare cu epitrahil și omofor încă de la plecarea de la Palat. Vor participa și conducători de stat, miniștrii, deputați, senatori și reprezentanți ai autorităților locale. Vor participa, de asemenea, preoți și credincioși ai parohiilor din Capitală. Înainte de sosirea ierarhilor se săvârși sfințirea apei, urmând ca sfințirea untdelemnului și rugăciunea punerii pietrei de temelie și a sfințirii locului să se facă de către soborul ierarhilor. Discutându-se denumirea Catedralei, se găsește cu cale să se aleagă denumirea de “**Catedrala Patriarhală**”, considerându-se că denumirea de “*Catedrala Mântuirii Neamului*” a corespuns momentului și timpului în care s-a pro-*

*pus inițial zidirea unei Catedrale la Patriarhie. Cu privire la hramul noii Catedrale Patriarhale se optează pentru “Sfântul Apostol Andrei – Ocrotitorul României” și “Înălțarea Domnului – Ziua Eroilor”, ambele sărbători având o semnificație deosebită pentru poporul român. Zidirea nu va fi mare, nu va concura cu Palatul Parlamentului, însă va fi suficient de încăpătoare pentru cerințele și protocolul bisericesc. Se va institui în colaborare cu Sfântul Sinod o Comisie consultativă, formată din constructori care au mai zidit biserici. **Se va alcătui o tematică privind simbolismul liturgic al acestei catedrale.** Nădăjduim ca un om al Bisericii să realizeze proiectul prevăzut, cu un pridvor larg, având semnificația unui potir, cu imagini de biserici din toate regiunile țării și cu icoane ale Sfinților români canonizați de Sfântul Sinod. Sfântul Sinod va fi informat în permanență de mersul lucrărilor de proiectare și construire a Catedralei. Două clădiri vor putea fi construite în apropierea Catedralei, pentru a adăposti clerici și pelerini. Terenul ales pentru sfințirea și punerea pietrei de temelie va fi liber pentru construcția Catedralei și pentru clădirile adiacente care se vor construi. Restul terenului va fi parc public.”*

*

După această prezentare a programului zilei de 29 noiembrie 2008, Preafericitul Părinte Președinte redeschide discuțiile privitoare la Statut și la alegerea ierarhilor.

PS Episcop Damaschin al Sloboziei și Călărașilor, în cuvântul său, propune ca, în perspectiva definitivării părții din statut referitoare la alegerea de ierarhi, să se prevadă o consultare reală și mai largă cu preoții din protoierii pentru recomandarea candidaților.

Preafericitul Părinte Patriarh Daniel precizează că protopopii reprezintă clerul din protopopiate, iar mireni din Adunarea eparhială pe credincioși. Membrii Adunărilor eparhiale pot avea consultări în prealabil cu clerul și credincioșii. Important este ce va face cel ales după alegerea sa ca ierarh.

PS Episcop-vicar patriarhal Vincențiu Ploieșteanul arată că trebuie să avem încredere în capacitatea de discernere a Sfântului Sinod și a Sinodului mitropolitan în privința desemnării candidaților pentru alegerea de ierarhi.

Preafericitul Părinte Patriarh Daniel subliniază din nou că Sinodul Permanent și Sinodul mitropolitan, în propunerile de candidați la alegerea de patriarh și respectiv de ierarhi eparhioți, vor avea mai mare răspundere în consultări, iar dacă există, desigur, riscul unui aranjament local, acesta poate fi descoperit de Sinodul mitropolitan.

IPS Arhiepiscop Andrei își manifestă acordul cu antevorbitorii, considerând justificată consultarea sinoadelor mitropolitane cu reprezentanții clerici și mireni din Adunările eparhiale.

IPS Mitropolit Laurențiu al Ardealului, în luarea de cuvânt, consideră imperfect sistemul alegerii de până acum a ierarhilor și propune să fie aprobat de Sfântul Sinod noul sistem înscris în proiectul de text al Comisiei speciale de lucru.

IPS Mitropolit Bartolomeu propune să se mențină sistemul vechi de alegere și să se țină seama de propunerile Înaltpreasfinției Sale.

Ca urmare a discuțiilor care au avut loc și a opiniilor care s-au exprimat în Plenul Sfântului Sinod, *Preafericitul Părinte Patriarh Daniel* **solicită votul Sfântului Sinod** privind aprobarea propunerii *IPS Mitropolit Bartolomeu* sau a propunerii Comisiei sinodale speciale de lucru, înscrisă în proiectul de statut.

Prin vot deschis, **marea majoritate a membrilor Sfântului Sinod votează pentru aprobarea examinării textului articolelor 131-136 din statut, înscrise în proiectul propus de Comisia specială de lucru sinodală**, iar pentru propunerea *IPS Mitropolit Bartolomeu* al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului votează doar 4 ierarhi (*IPS Mitropolit Bartolomeu*, *IPS Mitropolit Nicolae*, *PS Irineu Bistrițeanul* și *PS Vasile Someșeanul*, Episcopi-vicari ai Arhiepiscopiei Clujului).

Având în vedere rezultatul votării, Sfântul Sinod hotărăște:

– *Aprobă să fie luat în examinare și definitivat textul articolelor 131-136 privind alegerea ierarhilor în Biserica Ortodoxă Română, propus de Comisia specială de lucru, aprobate de Sfântul Sinod și înscrise cu roșu în proiectul de Statut, iar în continuare să se procedeze la definitivarea celorlalte articole, până la final.*

În ședința din dimineața zilei de 28 noiembrie, cât și în ședința din după-amiaza zilei respective, s-a continuat examinarea articolelor art. 131-205, grupate în capitole, secții și părți privind: alegerea ierarhilor, asistența religioasă în Biserica Ortodoxă Română, despre conferințele clerului, distincțiile bisericești, disciplina clerului bisericesc, edificiile bisericești și dispoziții diverse referitoare la sprijinul și ajutorul statului, dreptul de succesiune al ierarhilor și monahilor, despre sigiliile și stemele eparhiale, buletinul oficial și revistele centrale bisericești, precum și dispoziții finale.

*

După examinarea și definitivarea fiecărui articol din proiectul de statut (art. 90-205), în ședințele din zilele de 27-28 noiembrie, de plenul Sfântului Sinod, la invitarea *Preafericitului Părinte Patriarh Președinte* s-a trecut la reexaminarea unor aspecte referitoare la art. 1-89, examinate în ședința din zilele de 22-24 oct. 2007, procedându-se la citirea, definitivarea și aprobarea propunerilor de corectare, completare și reformulare, după cum urmează: **23**, lit. b; **25** alin. 5; **26** lit. g, s; **36** alin. 4; **37** alin. 1, lit. a, b, d, e, f, g, h; **39** alin. 1; **49** alin. 1; **58** alin. 2; **62** alin. 2; **64** alin. 3; **65** lit. a, b; **67** alin. 2, lit. a, pt. 7; **71** lit. b, c; **78** al. 3, 4; **89**, inclusiv de introducere a unui nou text **la art. 26** (lit. s).

Având în vedere lucrările de examinare a proiectului Statutului pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române desfășurate în ședințele sinodale din 22, 23 și 24 octombrie, precum și în zilele de 27 și 28 noiembrie 2007, *Preafericitul Părinte Președinte Daniel* propune plenului Sfântului Sinod aprobarea

întregului Statut pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române în noua formulare, amendare și completare, cuprinzând acum articole de la I la 205.

Urmare a discuțiilor, a contribuțiilor aduse și alcătuirii noului statut, plenul Sfântului Sinod hotărăște:

– *Aprobă în unanimitate de voturi Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, cuprinzând articole de la 1 – 205, care, în conformitate cu prevederile articolului 49 alin. (2) și (3) din Legea 489/2005 privind libertatea religioasă și regimul cultelor, va fi prezentat Ministerului Culturii și Cultelor pentru recunoaștere prin hotărâre a Guvernului României, la propunerea Ministerului Culturii și Cultelor.*

– *În temeiul Ordinului Ministerului Culturii și Cultelor nr.2550/21.09.2007, transmis cu adresa nr.9123/30.10.2007, a aceluiași Minister, Secretariatul de Stat pentru Culte, privind procedura emiterii de către Ministerul Culturii și Cultelor a propunerii de recunoaștere a Statutului, Sfântul Sinod încredințează P.S. Episcop-vicar patriarhal Vincențiu Ploieșteanul, Secretarul Sfântului Sinod, mandatul de a certifica, sub semnătură și cu sigiliul Sfântului Sinod, fiecare pagină din statutul care va fi trimis forurilor competente.*

Luând sfârșit lucrările Sfântului Sinod, *Preafericitul Părinte Patriarh Daniel* exprimi-mă mulțumiri II.PP.SS. Ierarhi pentru contribuția adusă la definitivarea și aprobarea Statutului pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, precum și pentru acordul unanim privind votarea sa, subliniind că unele opinii, exprimate firesc, au contribuit la acest vot final.

Preafericirea Sa anunță că imediat după recunoașterea Statutului de către Onoratul Guvern, la propunerea Ministerului Culturii și Cultelor, Sfântul Sinod va proceda neîntârziat la consultările și alegerile prevăzute de noul Statut pentru alegerea ierarhilor titulari în posturile vacante de ierarhi, atât pentru eparhiile vacante, din țară cât și pentru cele din afară.

Preafericitul Părinte Patriarh Daniel declară închisă ședința sinodală la orele 22⁰⁰. Se rostește rugăciunea “*Cuvine-se cu adevărat*”.

Drept pentru care s-a încheiat prezentul Proces-Verbal.

PREȘEDINTELE SFÂNTULUI SINOD

† **D A N I E L**

ARHIEPISCOP AL BUCUREȘTILOR,

**MITROPOLIT AL MUNTENIEI ȘI DOBROGEI, LOCTIITOR AL TRONULUI
CEZAREEI CAPADOCIEI, PATRIARH AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE**

SECRETARUL SFÂNTULUI SINOD

† **VINCENȚIU PLOIEȘTEANUL
EPISCOP-VICAR PATRIARHAL**

C U P R I N S

EDITORIAL: <i>Comuniune frățească în Biserică și misiune spirituală în societate</i> († DANIEL, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române).....	3
--	---

VIAȚA BISERICESCĂ

Alegerea și întronizarea Preafericitului Părinte DANIEL, al VI-lea Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române (Prof. Gh. Vasilescu – Redacția B.O.R.).....	10
<i>I. Alegerea noului Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române</i>	11
<i>II. Întronizarea Preafericitului Părinte Daniel, al VI-lea Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române</i>	23
1. <i>Pregătiri pentru ceremonia întronizării</i>	23
2. <i>Sosirea invitaților de peste hotare</i>	24
3. <i>Sfânta Liturghie în Catedrala Patriarhală</i>	26
4. <i>Ceremonia întronizării. Gramata Sinodală</i>	27
5. <i>Însemnare în Condica de Aur a Patriarhiei Române</i>	33
6. <i>Prezentarea mesajelor oficiale de felicitare</i>	35
7. <i>Conferirea Ordinului Național "Steaua României în Grad de Mare Cruce" (Palatul Cotroceni, 30 septembrie 2007)</i>	68
8. <i>Întâlnirea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel cu ierarhii ortodocși participanți la întronizare</i>	70
9. <i>Telegrame și scrisori de felicitare</i>	71

*

1. <i>Interviul acordat Postului Național de Radio – România Actualități de I.P.S. Mitropolit Daniel, Patriarhul ales al Bisericii Ortodoxe Române – 13 septembrie 2007 (Reședința Patriarhală)</i>	105
2. <i>Interviul acordat Postului Național de Televiziune (TVR1) de Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române– 30 septembrie 2007 (Reședința Patriarhală)</i>	109

3. *Ecouri ale Întronizării noului Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române în mass-media* 119

*

- Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române. Profil bio-bibliografic* 124

- Agenda de lucru a Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe române (12 septembrie-31 decembrie 2007) (Secretariatul Cabinetului Patriarhal)* 137

EVENIMENTE BISERICESTI

1. *Sărbătoarea Sfântului Cuvios Dimitrie cel Nou (27 octombrie 2007) (Prof. Gh. Vasilescu)* 154
2. *Sfințirea studiourilor de radio și televiziune "Trinitas" de Patriarhia Română* 167
3. *Preafericitul Părinte Patriarh Daniel a sfințit 1000 de antimise* 173
4. *Centenarul Bisericii "Sfântul Silvestru" din București* 178
5. *Sfințirea Bisericii parohiei "Sfânta Vineri – Drumul Taberei"* 190
6. *2007 – Anul jubiliar închinat Sfântului Ioan Gură de Aur* 199
7. *Punerea pietrei de temelie și slujba de sfințire a locului viitoare biserici din orașul Voluntari, Județul Ilfov* 215
8. *Sfințirea picturii bisericii "Doamna Oltea" și inauguraera Așezământului social-cultural și medical "Sfântul Antonie del Mare"* 218
9. *Punerea pietrei de temelie și sfințirea locului pentru noua Catedrală Patriarhală*..... 226
10. *Concertul de colinde la Patriarhia Română*..... 232

DOCUMENTARE

- Congresul "Sfântul Ioan Gură de Aur". Cinstire la 1600 de ani de la trecerea sa la Domnul (Pr. Bogdan Scorțea)* 237
- Sfânta Taină a Preoției la Sfântul Ioan Gură de Aur (Pr. prof. dr. Gh. I. Drăgulin)* 239

*

- "Nașterea Domnului – Bucuria Credinței" Pastorală Preafericitului Părinte Patriarh Daniel la Sărbătoarea Nașterii Domnului – 2007* 251

*

Sumarele ședințelor de lucru ale organismelor centrale bisericești pentru desemnarea candidaților, alegerea și validarea rezultatului alegerii de Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române (București, 12 septembrie 2007)	258
<i>I. Ședința extraordinară a Sfântului sinod (12 septembrie 2007)</i>	<i>258</i>
<i>II. Lucrările Colegiului Electoral Bisericesc (12 septembrie 2007)</i>	<i>268</i>
<i>III. Ședința Sfântului Sinod (12 septembrie 2007).....</i>	<i>276</i>
Lucrările Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române pe anul 2007.....	284
<i>I. Sumarul ședințelor de lucru din 22, 23 și 24 octombrie 2007.....</i>	<i>284</i>
<i>II. Sumarul ședințelor de lucru din 27 și 28 noiembrie 2007.....</i>	<i>314</i>

T A B L E D E S M A T I È R E S*

ARTICLE ÉDITORIAL:

<i>Communion fraternelle en Église et mission spirituelle en société († DANIEL, Patriarche de l'Église Orthodoxe Roumaine).....</i>	3
---	---

LA VIE DE L'ÉGLISE

L'Élection et l'intronisation de Sa Béatitude Père DANIEL , le VI-ème Patriarche de l'Église Orthodoxe Roumaine (Prof. Gheorghe Vasilescu)	10
I. <i>L'Élection du nouveau Patriarche de l'Église Orthodoxe Roumaine</i>	11
II. <i>L'Intronisation de Sa Béatitude Père Daniel, le VI-ème Patriarche de l'Église Orthodoxe Roumaine</i>	23
1. <i>Préparations pour la cérémonie de l'intronisation</i>	23
2. <i>L'arrivée des invités de l'étranger</i>	24
3. <i>La célébration de la messe dans la Cathédrale Patriarcale</i>	26
4. <i>La cérémonie de l'intronisation. La "Gramata" Synodale</i>	27
5. <i>Notes dans le Livre d'Or du Patriarcat Roumain</i>	33
6. <i>La présentation des messages officiels de félicitation</i>	35
7. <i>Le décernement de l'Ordre National "Steaua României" ("L'Étoile de la Roumanie") en Grade de Grande Croix à Sa Béatitude Père Daniel, Patriarche de la Roumanie (Le Palais Cotroceni, le 30 septembre 2007)</i>	68
8. <i>La rencontre de Sa Béatitude Père Patriarche Daniel avec les hiérarches orthodoxes participants à la cérémonie de l'intronisation</i>	70
9. <i>Télégrammes et lettres de félicitation</i>	71

*

1. <i>L'interview accordé au Poste National de Radio "Actualités de Roumanie" par Son Éminence le Métropolitain Daniel, le Patriarche élu de l'Église Orthodoxe Roumaine (le 13 septembre 2007, la Résidence Patriarcale)</i> ...	105
2. <i>L'interview accordé au Poste National de Télévision (TVR 1) par Sa Béatitude Père Daniel, le Patriarche de l'Église Orthodoxe Roumaine (le 30 septembre 2007, la Résidence Patriarcale)</i>	109
3. <i>Les échos dans la presse concernant l'événement de l'intronisation du nouveau Patriarche de l'Église Orthodoxe Roumaine</i>	119

*

<i>La personnalité de Sa Béatitude Père Daniel, le Patriarche de l'Église Orthodoxe Roumaine. Profil bio-bibliographique</i>	124
<i>Le programme de travail de Sa Béatitude Père Daniel, le Patriarche de l'Église Orthodoxe Roumaine, entre le 12 septembre-le 31 décembre 2007 (Le Secrétariat du Cabinet Patriarcal).....</i>	137

ÉVÉNEMENTS DANS LA VIE DE L'ÉGLISE

1. <i>La fête du Nouveau Saint Demètre le Pieux (le 27 octobre 2007) (Prof. Gh. Vasilescu)</i>	154
2. <i>La consécration des studios de radio et télévision "Trinitas" du Patriarcat Roumain.....</i>	167
3. <i>Sa Béatitude Père Patriarche Daniel, a consacré mille "antiminsia"</i>	173
4. <i>Le centenaire de l'église "Saint Sylvestre" de Bucarest</i>	178
5. <i>La consécration de l'église de la paroisse "Sfânta Vineri" – Drumul Taberei, ayant la fête patronale Sainte Paraskevi la Pieuse</i>	190
6. 2007 – <i>An jubilaire consacré à Saint Jean Chrysostome.....</i>	199
7. <i>La pose de la première pierre et la messe de consécration dans la place de la future église de la ville de Voluntari, Département d'Ilfov.....</i>	215
8. <i>La consécration de la peinture murale de l'église "Doamna Oltea" de Bucarest.....</i>	218
9. <i>La pose de la première pierre et la consécration de l'emplacement de la nouvelle Cathédrale Patriarcale.....</i>	226
10. <i>Le concert des cantiques de Noël au Siège du Patriarcat Roumain</i>	

ARTICLES DOCUMENTAIRES

<i>Le Congrès "Saint Jean Chrysostome". Son éloge à l'occasion de 1600 ans depuis son passage près de Dieu</i>	232
<i>Le saint mystère du sacerdoce selon Saint Jean Chrysostome (R.P. Prof. Dr. Gh. I. Drăgulin).....</i>	237

*

<i>"La Nativité du Seigneur – La joie de la Foi". Lettre pastorale de Sa Béatitude Père Patriarche Daniel prononcée à la Fête de la Nativité du Seigneur – 2007</i>	251
--	-----

*

Les abrégés des Séances de travail des organismes centraux ecclésiastiques réunis pour la désignation des candidats, l'élection et la validation des résultats de l'élection d'Archevêque de Bucarest, Métropolitaine de la Valachie et Dobroudja et Patriarche de l'Église Orthodoxe Roumaine (le 12 septembre 2007).....	258
I. <i>La Séance extraordinaire du Saint Synode (le 12 septembre 2007)</i>	258
II. <i>Les travaux du Collège Électoral Ecclésiastique (le 12 septembre 2007).....</i>	268
III. <i>La Séance du Saint Synode (le 12 septembre 2007).....</i>	276
<i>Les travaux du Saint Synode de l'Église Orthodoxe Roumaine, au cours de 2007.....</i>	284
I. <i>Le sommaire des Séances de travail du 22, 23 et 24 octobre 2007</i>	284
II. <i>Le sommaire des Séances de travail du 27 et du 28 novembre 2007</i>	314

* Traducerea cuprinsului în limba franceză de Prof. Camil Marius Dădârlat.

C O N T E N T S*

LEADING ARTICLE:

<i>Brotherly communion in Church and spiritual mission in society</i> († DANIEL , Patriarch of the Romanian Orthodox Church).....	3
---	---

THE EVRYDAY LIFE OF THE CHURCH

Election and enthroning of His Beatitude Father DANIEL , the Sixth Patriarch of the Romanian Orthodox Church (Prof. Gheorghe Vasilescu)	10
I. <i>Election of the new Patriarch of the Romanian Orthodox Church</i>	11
II. <i>Enthroning of His Beatitude Father Daniel, the Sixth Patriarch of the Romanian Orthodox Church</i>	23
1. <i>Preparations for the ceremony of enthroning</i>	23
2. <i>Arrival of the guests from abroad</i>	24
3. <i>Celebration of the holy mass in the Patriarchal Cathedral</i>	26
4. <i>The ceremony of enthroning. The Synodal "Gramata"</i>	27
5. <i>Notes in the visitor's book of the Romanian Patriarchate</i>	33
6. <i>The official messages of congratulation</i>	35
7. <i>His Beatitude Father Patriarch Daniel, was awarded the National Order "Steaua României" ("The Star of Romania") in Grade of Great Cross (Cotroceni Palace, the 30th of September 2007)</i>	68
8. <i>His Beatitude Father Patriarch Daniel's encounter with the orthodox hierarchs assisting at the ceremony of enthroning</i>	70
9. <i>Telegrams and letters of congratulation</i>	71

*

1. <i>Interview given to the National Broadcasting Station "Romania's Current Events" by His Eminence Metropolitan Daniel, the elected Patriarch of the Romanian Orthodox Church (the 12th of September 2007, the Patriarchal Residence)</i>	105
2. <i>Interview given to the National TV Station (TVR1) by His Beatitude Father Daniel, the Patriarch of the Romanian Orthodox Church (the 30th of September 2007, the Patriarchal Residence)</i>	109
3. <i>News items in mass-media concerning the event of the enthroning of the new Patriarch of the Romanian Orthodox Church</i>	119

*

- The personality of His Beatitude Father **Daniel**, the Patriarch of the Romanian Orthodox Church. Bio-bibliographical profile.....* 124

*

- His Beatitude Father Patriarch **Daniel**'s Agenda, from the 12th of September to the 31st of December 2007
(Secretariate of the Patriarchal Office)* 137

MAIN EVENTS IN THE LIFE OF THE CHURCH

1. *Celebration of New Saint Dimitrios the Pious (the 27th of October 2007)
(Prof. Gh. Vasilescu)* 154
2. *Consecration of "Trinitas" TV and broadcasting studios of the Romanian Patriarchate* 167
3. *His Beatitude Father Patriarch **Daniel** has consecrated one thousand "antiminsia"* 173
4. *Centenary anniversary of "Saint Sylvester" church in Bucharest* 178
5. *Consecration of the church in "Sfânta Vineri" parish (Drumul Taberei), having Saint Paraskevi the Pious as holy patron* 190
6. *2007 – Jubilee Year dedicated to Saint John Chrysostomos* 199
7. *Laying of the foundation stone and the holy mass of consecration of the site for the future church in the town of Voluntari, Ilfov County.....* 215
8. *Consecration of the mural in the church "Doamna Oltea" of Bucharest....* 218
9. *Laying of the foundation stone and consecration of the site for the new Patriarchal Cathedral* 226
10. *The concert of Christmas carols at the Romanian Patriarchal Centre* 232

DOCUMENTARY ARTICLES

- "Saint John Chrysostomos" Congress. Paying respects to his memory, on the occasion of 1600 years since his passage to Lord
(Pr. Bogdan Scorțea)* 237
- The holy mystery of Priesthood according to Saint John Chrysostomos
(R. F. Prof. Dr. Gh. I. Drăgulin).....* 239

*

- "Nativity of Our Lord – The Joy of Faith".
His Beatitude Father Patriarch **Daniel**'s Pastoral Letter made on
Christmas 2007* 251

*

Summary of the working Meetings of the central Church bodies convened so as to appoint candidates, elect and validate the results of the election of the Archbishop of Bucharest, Metropolitan of Wallachia and Dobrudja, and Patriarch of the Romanian Orthodox Church (the 12th of September 2007).....	258
<i>I. The extraordinary Meeting of the Holy Synod (the 12th of September 2007)</i>	<i>258</i>
<i>II. The proceedings of the Church Electoral Body (the 12th of September 2007)</i>	<i>268</i>
<i>III. The Meeting of the Holy Synod (the 12th of September 2007)</i>	<i>276</i>
The proceedings of the Holy Synod of the Romanian Orthodox Church in 2007	284
<i>I. Summary of the working Meetings on the 22nd, the 23rd and the 24th of October 2007</i>	<i>284</i>
<i>II. Summary of the working Meetings on the 27th and the 28th of November 2007</i>	<i>314</i>

BIBLIOTECA M.M.B.	
PROVENIENȚĂ	PREȚ
<i>ada</i>	<i>50 lei</i>

*Traducerea cuprinsului în limba engleză de Prof. Camil Marius Dădârlat

Summary of the working Meetings of the central Church body convened so as to appoint candidates, elect and validate the results of the election of the Archbishop of Bucharest, Metropolitan of Wallachia and Dobruja, and Patriarch of the Romanian Orthodox Church (the 12th of September 2007) 228

I. The extraordinary Meeting of the Holy Synod (the 12th of September 2007) 228

II. The proceedings of the Church Electoral Body (the 12th of September 2007) 268

III. The Meeting of the Holy Synod (the 13th of September 2007) 276

The proceedings of the Holy Synod of the Romanian Orthodox Church in 2007 284

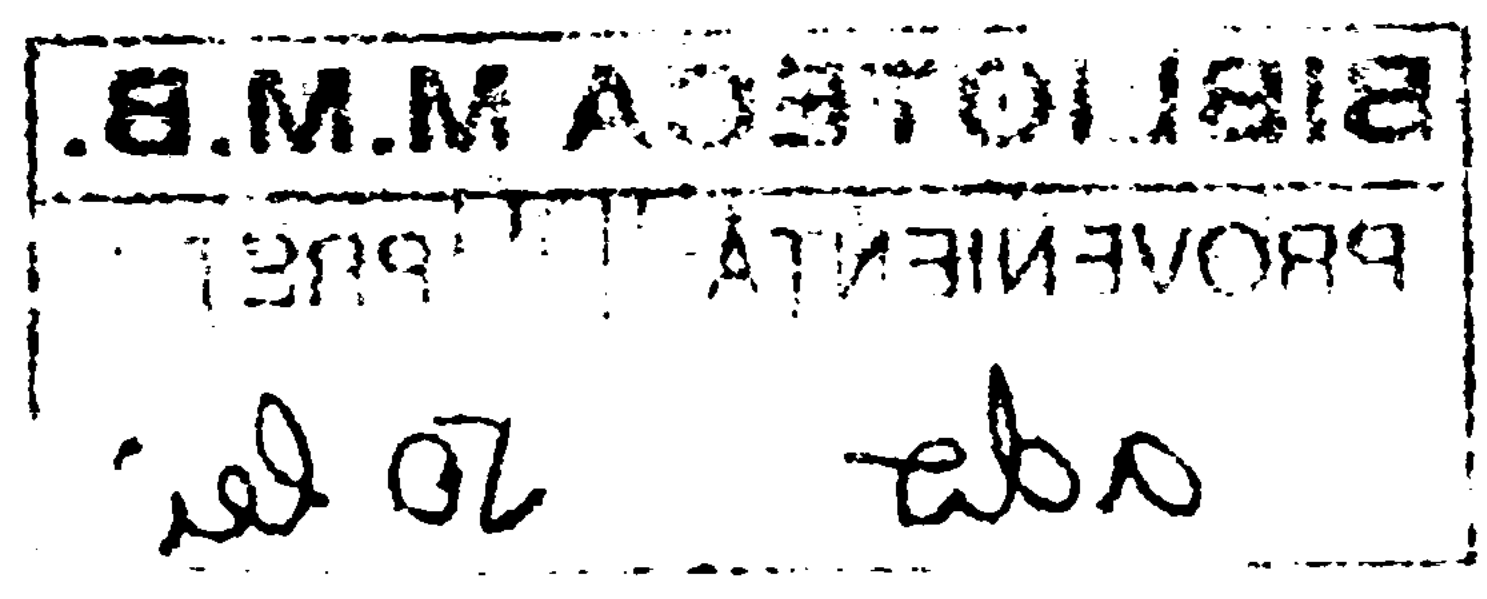
I. Summary of the working Meetings on the 22nd, the 23rd and the 24th of October 2007 284

II. Summary of the working Meetings on the 27th and the 28th of November 2007 314

Year dedicated to Saint John Chrysostom
 the foundation year of the Holy men of our Church
 for the future church in the time of spiritual darkness
 of the world which is the Roman Church
 the foundation of the Church of the Holy men of our Church
 the Patriarchal Church of the Holy men of our Church
 the concert of Christ in the Romanian Patriarchal Church

DOMINIARY ARTICLES

"Saint John Chrysostom's" thought - paying respects to his memory on the occasion of 1000 years since his passage to Lord
(Dr. Dumitru Stancu)

..... 200

.....

*Traducerea cuprinsului in limba engleza de Prof. Camil Marius Dădăraș

Materialele trimise pentru publicare și corespondența privitoare la revistă se expediază pe adresa: Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, Intr. Miron Cristea, nr. 9, sectorul 4, cod. 040162, București. Abonamentele se fac la Tipografia Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, valoarea lor depunându-se în contul RO 48RNCB504000000250025 la B.C.R., filiala sector 4, București, cu mențiunea: pentru “Biserica Ortodoxă Română”, buletinul oficial al Patriarhiei Române.

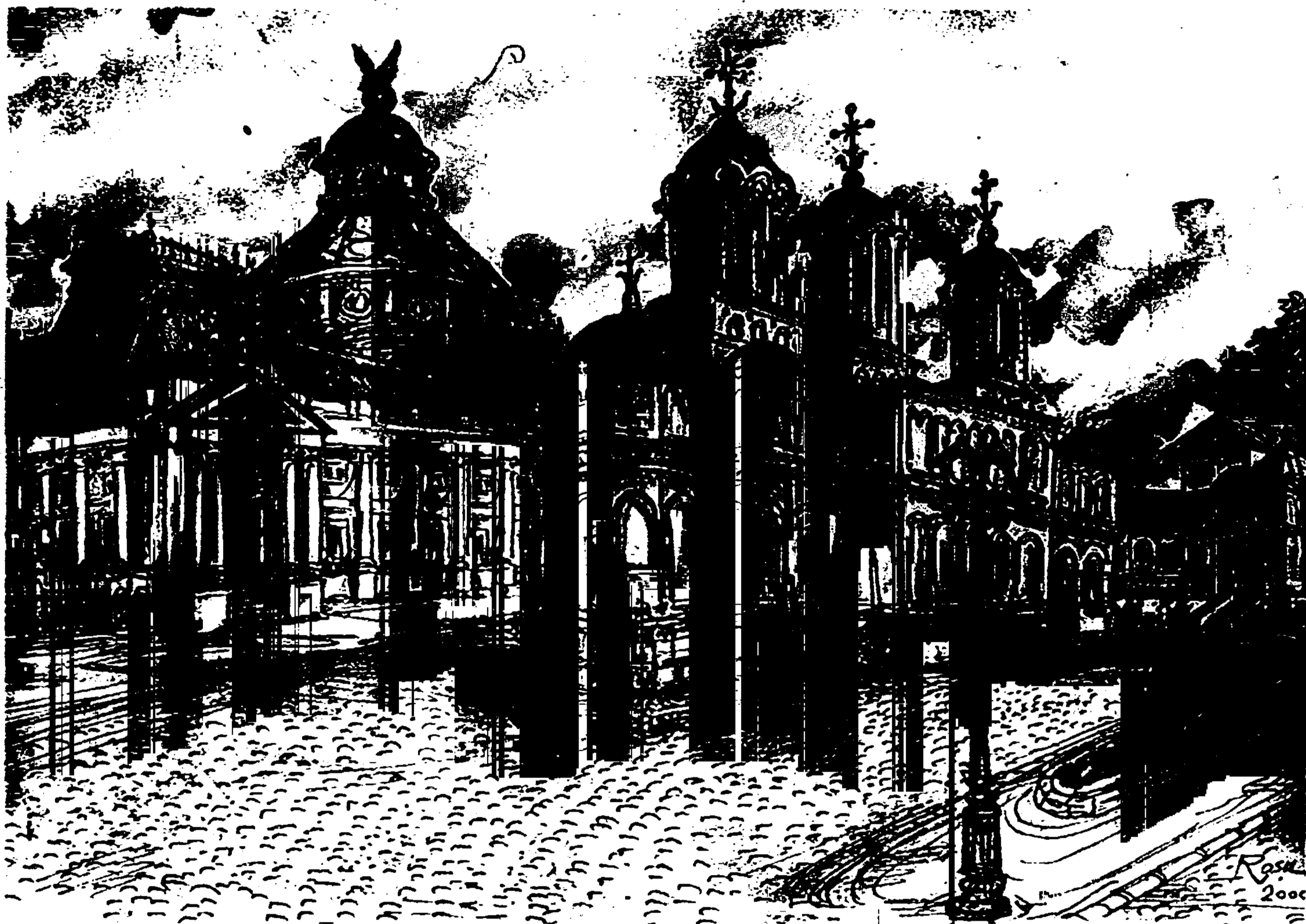
*

Opiniile sau punctele de vedere exprimate în materialele publicate (în afara celor oficiale) aparțin autorilor. Materialele nepublicate nu se restituie. Colaboratorii sunt rugați să-și păstreze copie după materialele (dactilografiate sau pe suport electronic) pe care le trimit redacției revistei “Biserica Ortodoxă Română”.

Redacția: Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române,
Intr. Miron Cristea 9, cod. 040162 – București, sector 4,
Tel. 00-40-21-4067191; 00-40-21-4067192; e-mail: eibmbor@rdslink.ro

Administrația: Tipografia Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române,
Intr. Miron Cristea 6, cod. 040162 – București, sector 4,
Tel. 00-40 - 21-406.71.93; 00-40-21-406.71.94; Fax: 00-40-21-300.05.53.
e-mail: tipogr.inst.biblic@rdslink.ro; magazin@editurapatriarhiei.ro
web: editurapatriarhiei.ro

◆◆◆ISSN 0257-4667◆◆◆

**TIPOGRAFIA INSTITUTULUI BIBLIC ȘI DE MISIUNE
AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE
BUCUREȘTI**